BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
6 E
27

13-8. a. 23

Digitized by Google

111 c. 8.

4. C 20.

Digitized by Google

TRACTATVS
AMPLISSIMVS
DE VIRIBVS PATRIAE POTESTATIS
Quatuor in Libros diſtinctus.

In quibus omnia, quæ parentes erga liberos poſsint, vel debeant; & è contra, quoſuè ſanguinis coniunctio operetur effectus, facili, fertilique methodo pertractantur.

AVTHORE

PHILIPPO PASCHALI

PATRITIO CONSENTINO, I.C. CELEBERRIMO, Magnæq; Curiæ olim ciuilium, nunc autem criminalium cauſarum Iudice meritiſsimo.

CVM INDICE MATERIARVM LOCVPLETISSIMO, ſingulorumque Capitulorum argumentis, tertia hac editione ab eodem Authore multis erroribus emendatus, nonnullisq; Additionibus, quæ ſub hoc ſigno ※ demonſtrantur, locupletatus.

CVM PRIVILEGIO.

NEAPOLI,

Ex Typographia Lazari Scorigij. M. DC. XXI.

Digitized by Google

Digitized by Google

PHILIPPO REGI HISPANIARVM QVARTO

Potentiſsimo, Aequiſsimo.

IVſtitiæ laus illa Philippe Rex Inuictiſsime, quæ te lætius, potentiuſq; quam hæreditaria poteſtas coronauit, illa me iniuſtitiæ argueret, niſi hos qualesquales iuſtitiæ dilucidandæ commentarios, tibi potiſsimùm conſecrarem. Percrebuit, totumq; compleuit orbem terrarum publica vox illa, quæ te regnum auſpicantem, non vt omnibus ante ſeculis, Regem dumtaxat appellauit, ſed præter morem, præterque conſuetutudioem, nouo, & inuſitato præconio, iuſtum etiam Regem conclamauit; quam vocem non vnus, aut alter aulicus aſſentandi ſtudioſus, ſed omnis ordo, omnis ætas, diuino vt reor inſtinctu, ſpontè emiſit. Nempè illa aurora Solem tui anteiuit imperij, illa ante publicam obſequij profeſsionem curru inuecta triumphanti, ſic oculos, animoſq; affecit omnium, in admirationemque tui defixit, vt vocem eliceret non ſolum præſciam futuri, ſed teſtem etiam præteriti; Viderant decreta, reſponſa acceperant iuſtitiæ coronata fulgore, quæ non florem adoleſcentis prudentiæ, ſed fructum adultæ ſapientiæ oſtenderēt; quæ cum & litteris, & ſermone omnium celebrarentur (neq; enim erant, aut obſcura, aut exigua) cœpi egomet mecum ſic agere. Equidem naſcentes hos commentarios, qui de patria poteſtate ſunt, Comiti Lementium optimo, iuſtiſsimoque Proregi dicaui, nec facti pœnitet. Ille me parentis ſtudio complexus, hærentem foro, totoq; pectore agendis cauſis incumbentem; inuitum, reluctantem, addo etiam, ita me Deus iuuet, repugnantem, ad ſubſellia tranſtulit, Prouintiæ Lucaniæ Auditorem eſſe iuſsit, ita prouinciales Iudices appellant, vt ius, quòd priuatim defenderam, publicè tuerer; poſt Neapoli inter Vicariæ Iudices legit; Controuerſijs præfecit; publicum ne commodum, quod ſemper propoſitum habebat, ſpectauerit, fecerit nè e Republica, ipſe viderit. Quo demum magiſtratu functum, & à forenſi tumultu ad priuatum ſtudium reuerſum, otioque fruentem literario, Illuſtriſs. Cardinalis Borgia huius Regni Prorex, religione, & pietate inſi-

Digitized by Google

gnis,ac iuſtitiæ æquique ſeruātiſsimus ad eadem iuditij ſpatia rurſus reuocauit,criminibus cognoſcendis addixit, vitæ, neciſq; periculo (plenum opus aleæ) tradidit. Eidemque muneri mox Illuſtriſs. Cardinalis Zapatus,cuius admirabilem prudentiam ſapientiam,ęquitatem,ac in rebus omnibus optimè gerendis vigilantiam cuncti admirantur,nihil loco motum me præeſſe iuſsit.Quam ego nunc metam ſolicitus ambio,ne vel innoxios noxius ipſe damnem, vel noxijs ſceleſtus parcam, ita dum cogor eſſe, vel lentè ſeuerus, vel ſeuerè lenis,inter Iudicem & parentem medius, parentum, in filios ius,poteſtatem,munus,non ſolùm,vt antè, commentandò, & legendo,ſed vſu etiam didici; commentariolos meos ducta quotidie linea luculentius auxi;Aucti,adultiq; prodire in lucem geſtiūt; Te potiſsimùm Rex humaniſsimè inclamant, audacius quàm pudentius.Sed non temerè inquiunt;nam qui Regiam in filios poteſtatem continemus, conſultiſsimè patronum quærimus, qui Rex ſit,& parens;Enimuerò perperā imperaturos Reges cenſuit Ageſilaus,niſi ſic imperent, vt parentes filijs, ſic autem imperabunt, ſi ſcelera oderint,& coerceant;benè facta commendent, & honore afficiant;vt à turpitudine pœna deterreat, præmia ad honeſtatem alliciant,talem omnium vota expetiuere,talem nobis cęlitus datū, vt & publica vox,& initia teſtantur imperij,cur non in patronum eligamus? Extorſere aſſenſum,ne ſi prolem ingenij tanto Patrono fraudarem,cōtra ius,faſq; agerem,quod parentibus præſcribo:itaq; quamquàm te maiorem eſſe ſciam,quàm qui has leuioris operę lucubratiunculas aſpicere debeas;tamen, quia Principes moderatori luminum ſoli perſimiles eſſe videam,qui depreſſas etiam valles,humileſq; caſas, nedùm ſumma montium iuga, aulaſq; regias colluſtrat,in ſpem veni, te meam hāc petulantiam obſeruantiæ loco habiturum.Suſcipe igitur Rex auguſtiſsimè debitum æquitati,debitū prudētiæ, debitum Maieſtati tuæ munuſculum, agnoſce obſequiū, tenuitatem ſubleua,arrogantiam obſeruantiæ cupiditate compēſa: ſoſpitet Maieſtatē tuam longiſsimo æuo,æternū numē, vt & rebus gerendis vitā, & animi magnitudini valetudinem cumulatiſsimè tribuat. Neapoli. Idibus Iulii 1621.

Humillimus obſequentiſsimus ſeruus

Philippus Paſchalis.

ARGVMENTA
SINGVLORVM CAPITVLORVM, QVÆ IN hoc Opere continentur.

PARS PRIMA.

DE EFFECTIBVS PATRIAE POTESTATIS ERGA LIBEROS.

CAP. PRIMVM.

PAter famis neceſſitate coactus poteſt vendere filios; Verum ſi ad pinguiorem fortunam perueniat, tenetur illos redimere. Hæc concluſio multipliciter declaratur. Et hinc incidenter, ſed plenè diſcutitur quæſtio, an & quando vaſſalli inuitè poſſint alienari? Et ſi Princeps ſupremus conceſſit vaſſallis priuilegium perpetui demanij, an teneatur illud obſeruare? Et quid ſi conceſſum fuit ex cauſa onerosa? Qua occaſione multa alia notatu digna ad hanc materiam attinentia elucidantur.

CAP. SECVNDVM.

PAter eſt legitimus adminiſtrator bonorum filij, eiuſque authoritas maior eſt, quam tutoris & ideo poteſt bona filij alienare ſine decreto; Quæ concluſio multipliciter declaratur, & multa alia explicantur, in quibus verſatur Patris authoritas. Plenè etiam declaratur, an ipſemet pater, qui nulliter alienauit bona aduentitia filij poſſit alienationem reuocare? Et an filius ſi eſt patris hæres poſſit alienationes ab eo factas impugnare? Et quid ſi eſt hęres cũ beneficio inuentarij? Ad quam materiam multa non contemnenda obiter referuntur. Et demũ multæ cauſę afferuntur, ex quibus pater poteſt huiuſmodi adminiſtratione priuari.

CAP. TERTIVM.

FIlius acquirit Patri, Triplex autem peculium habere poteſt, ſcilicet caſtrenſe, ſeu quaſi caſtrenſe, profectitium, & aduentitiũ. In caſtrẽſi ſeu quaſi caſtrenſi peculio nihil patri acquiritur; An autem in eo ſaltim fructuum commoditatem pater habeat declaratur: Peculium profectitium pleno iure acquiritur patri; ſed an id, quod filius negotiando lucratur ex paterna pecunia, debeat cum alijs fructibus communicari, plenè explicatur; Aduentitium verò peculium quoad proprietatem tantùm filio quæritur, & quoad vſumfructum patri. Quæ concluſio pluribus ampliationibus, & limitationibus exornatur, Plenè etiam examinatur quæſtio, an paternus vſusfructus reſoluatur per religionis ingreſſum? Et quid ſi pater ingrediatur monaſteriũ incapax ſucceſſionis? Et hinc obiter agitur, quæ ſint monaſteria capacia, vel incapacia? Et quãdo eis poſſit per Monachum ante vel poſt profeſſionem acquiri.

CAP. QVARTVM.

NVlla ciuilis obligatio poteſt eſse inter patrem, & filiũ ſub eius poteſtate exiſtentem, & ideo pater nõ poteſt emere à filio, nec è cõtra, ſicut nec tutor poteſt emere à pupillo, pręterquam ſi palam, & bona fide contraherent, eademq; ratione nullus alius contractus valet inter patrem, & filium in poteſtate, vnde inualida eſt donatio inter eos; Verùm hæc concluſio pluribus modis pleniſſimè ampliatur, limitatur, & declaratur; Et demum latè diſcutitur, & explicatur notabiliſſima quæſtio; an ſcilicet ex dotis promiſſione intuitu matrimonij contrahendi cum aliquo oriatur actio cum hypotheca in beneficium mulieris, ſi illud matrimonium contractum non ſit cũ eo, cuius contemplatione dos promiſſa fuit, ſed cum alio?

CAP. QVINTVM.

PAter impunè poteſt occidere filiam in adulterio deprehenſam, dummodo tamen ſex requiſita concurrant, quæ ſingula pluribus modis accuratè declarantur, ampliantur, & limitantur, eademque concluſio procedit in marito. Et hinc obiter agitur de adulterorum pęnis, & alijs ad hanc materiam ſpectantibus, & plenè explicatur an & quando vir lucretur dotem propter vxoris adulterium; Et demũ ſubijcitur & examinatur curioſa quæſtio, an maritus qui iniuſtè vxorem occidit, teneatur eius hæredibus anteſatum ſoluere? & refertur deciſio Collateralis Conſilij ſuper hoc articulo.

CAP. SEXTVM.

FIlius familias in quibus caſibus obligetur, tã de iure communi, quam attenta diſpoſitione Regiarum Pragmaticarum huius Regni?

Et an teneat obligatio ſui fideiuſſoris? Et an effectus ſui iuris poſſit ratificare contractum contradicente eo, cum quo cōtraxit? Et quid ſi ſequatur ratificatio patris? Et an ſub diſpoſitione Regiæ Pragmaticę comprehendantur exteri contrahentes in hoc Regno? Et an & quando ſub diſpoſitionibus ſtatutarijs cōprehendantur Clerici actiuè, & paſſiuè? Et quid ſi filiusfamilias contrahit, vel quaſi contrahit cum fiſco? Et an filiusfamilias cenſeatur prohibitus ludere? Et qui ſunt ludi prohibiti? Et an & quando filiusfamilias poſſit donare cauſa mortis? Et an poſſit donare eidem patri cū eius conſenſu? Et an obligetur in bonis caſtrēſibus, ſeu quaſi caſtrenſibus? Et quid ſi habitat ſeorſum à patre? Et quæ requirantur, vt valida ſit emācipatio, vel præſumatur? Et demum an & quando filiusfamilias gaudeat beneficio totius tituli ff. & C. quod cum eo, &c.

CAP. SEPTIMVM.

Filij Iudæorum an baptizari poſſint inuitis parentibus? Et ſi de facto baptizati ſunt, an teneantur perſeuerare in Fide? Et quid ſi diuerſa ſit parentum conditio? Et an Iudæi expelli poſſint à Chriſtianorum prouincijs? Et in locis in quibus tolerantur, an cogi poſſint ad Fidem ſuſcipiēdā, vel ſaltim ad audiendas prædicationes? Baptizatus per vim an ſuſcipiat ſacramenti characterem? Et quid ſi habeat ſimulatam intentionem? Et an per baptiſmum deleantur delicta præterita?

CAP. OCTAVVM.

Hoc Capitulum duas continet principales concluſiones; Prima eſt, quod ſuperioris iuſſus excuſat à periurio; Secūda, quod periurus non eſt, qui iuramētum non ſeruat authoritate legis, Ex prima cōeluſione infertur periurum non eſſe debitorem, qui nō ſoluit ob Iudicis pręceptū, dūmodo tamē nō ſit ab eo affectatum, Superioris autem appellatione venit etiam pater, vnde reſoluitur quæſtio, an obligatus cum iuramento adūlle.tum in aliquo loco excuſetur, ſi pater eum ad patriā reuocet? Ex altera cōcluſione infertur primo, quòd iurans nō reclamare a laudo, poteſt impunè cōtrauenire, ſi eſt enormiſſimè læſus. Secundo, quod ſi fuit cum iuramento renunciatum, l. 2. C. de reſcind. vend. licet a iurameto recedere, ſi adeſt enormiſſima læſio. Tertio, quod debitor poteſt infra biēnium opponere except.onē nō numeratæ pecuniæ, non obſtante iuramēto. Et hinc obiter multa notabilia ad hanc materiam ſpectātia enucleātur; Quarto, quod ſimulatio contractus excuſat à periurio. Quinto, quod donatio iurata reuocatur ob ingratitudinem donatarij, & ob liberorum ſuperueniētiam. Sexto, quod donatio omnium bonorum impugnari poteſt, non obſtante iuramēto; Singulæ autem cōcluſiones multis illationibus, & declarationibus exornantur. Et demū nonnulla notabilia ad materia perēptionis & reſtaurationis inſtantiæ explicantur.

CAP. NONVM.

Patri permiſſum eſt teſtamentum facere pro filio impubere ſub eius poteſtate exiſtente, per pupillarem ſubſtitutionem, cuius tria principalia requiſita explicantur, & multæ notabiles quæſtiones ad hanc materiam pertinentes reſoluuntur.

CAP. DECIMVM.

Pater habet ius querelandi pro iniuria facta filio etiam proprio nomine, eamque remittere poteſt, etiam eo ignorāte, vel inuito, pluribus autē modis declaratur, limitatur, & ampliatur hæc concluſio. Explicatur etiam quæſtio an & quando Vniuerſitas puniatur pro delictis Ciuiū? Et demum plenè declaratur quot modis inferri poteſt iniuria.

PARS SECVNDA.

De naturali obligatione, qua parentes erga liberos, & è conuerſo iure ſanguinis obſtringuntur.

CAP. PRIMVM.

Filij omnibus præferuntur in accuſando, & remittendo patris interfecti necem, etiam ſi non ſint eius hæredes, hinc plenè explicatur quo ordine admittantur proximiores defuncti in iure querelandi, & remittendi? Et an & quando ab hoc iure excludantur filij ſpurij? Et an tutor poſſit remiſſionem facere pro pupillo ſine Iudicis decreto? Et an & quando contractus minoris iuramenti vinculo roboretur? Et demum multa alia notabilia ad hanc materiam remiſſionum ſpectantia ſubijciuntur.

CAP.

CAP. SECVNDVM.

PAter tenetur filio ſecum litiganti alimenta præſtare, & ſubminiſtrare litis expenſas, quatuor autem requiſita concurrere debent, quæ ſingula plenè explicantur, & hinc latè declaratur quomodo ſit probanda filiatio tàm in iudicio ordinario, quàm in poſſeſſorio? Et ſi mater ſit adultera, an & quando filius præſumatur legitimus, vel adulterinus? Et quæ aliæ perſonæ teneantur præſtare alimenta lite pendente eorum aduerſarijs? Et quæ ſunt perſonæ miſerabiles à iure reputatæ? Et demum multa notabilia referuntur ad materiam l. vnic. C. quando Imper. int. pupill. & vid.

CAP. TERTIVM.

PAter ex naturali inſtinctu tenetur educare filios, quæ concluſio pluribus modis ampliatur, & limitatur, pluraque notatu digna explicantur circa alimenta præſtanda filijs ſpurijs. Eademq; ratione filij tenentur alere parentes egenos, declaratur etiam an & quando mater teneatur alere filios? Et an ſi filius renuat habitare cum patre, poſſit eum cogere ad præſtandum alimenta ſeorſum ab eius domo?

CAP. QVARTVM.

LEgitima filijs debetur iure naturæ titulo inſtitutionis, & in ſingulis corporibus hæreditarijs, cum ſit quota bonorum. Aliter autem computatur legitima parentibus debita. Vnde plenè explicatur an & quādo legitima matris ſit tertia tertiæ, vel tertia totius? late etiam declaratur an & quando legitima debeatur filijs legitimatis, tam per ſubſequens matrimoniū, quam ex Principis reſcripto? Et quæ requiſita ad vtriuſq; legitimationis validitatem ſint neceſſaria? Et quę debeant filijs in legitimatione legitimæ imputari? Et demum quæ ſit dos congrua, ſiue paragium debitum filiabus ab vniuerſali parentum ſucceſſione excluſis?

CAP. QVINTVM.

FIlij exhæredari non poſſunt ſine legitima cauſa, quæ exprimi debet in ſolemni teſtamento, & probari per hęredē. Hinc latè examinatur quęſtio, an filiusfamilias vxorem ducens teneatur paternum conſenſum obtinere? Et an filia, quæ virū ducit indignum ſine patris conſenſu poſſit exhæredari, & dote priuari? Et an ſi magna Comitiſſa nubit legū Doctori, dicatur nubere indigno? Et hinc multa referuntur Doctorum priuilegia, aliaq; nonnulla notabilia ad hanc materiam exhæredationis liberorum ſpectantia explicantur.

CAP. SEXTVM.

TOtum hoc Capitulum reſpicit materiam l. fin. C. de dot. promiſſ. qua cautum eſt, quod pater præſumitur dotare filiam de bonis proprijs, etiā ſi filia habeat alia bona propria. Quę concluſio multipliciter ampliatur, limitatur, & declaratur. Et hinc etiā explicatur quæſtio an legatum dotis debeatur mulieri iā nuptæ, vel ei, quæ poſtea fuit aliunde dotata? Et quid ſi aliquid legatū ſit ab extraneo alicui mulieri pro ſubſidio ſui maritagij, quæ poſtea nupſit ſine dote, vel fuit à patre congruè dotata?

CAP. SEPTIMVM.

DIſpoſitio Auth. res quæ C. commu. de legat. qua cautum eſt bona fideicōmiſſo ſubiecta alienari, & obligari poſſe pro dotibus filiarū & aliarum teſtatoris deſcendentium, pluribus quęſtionibus exornatur, ſed duo principaliores articuli pleno calamo diſcutiuntur, quorū primus eſt, An ſicut regulariter dictæ Auth. remediū non datur niſi in ſubſidium, quando alia bona libera nō adſunt, ita etiam iddē ſeruandum ſit, quādo fideicommiſſum eſt perpetuō conſtitutum inter deſcendētes maſculos, cum onere dotandi fœminas? Alter eſt articulus an dictæ Auth. diſpoſitio habeat locū etiā pro intereſſe dotis? Et demum alia ſubijcitur concluſio, quod eiuſdem Auth. diſpoſitio procedit etiam pro dotis reſtitutione, eaque pluribus modis ampliatur, & declaratur.

CAP. OCTAVVM.

TEſtamentorū genera duo ſunt, vnum ſcilicet ſolēne, & in ſcriptis; Alterū vero nūcupatiuū, quod ēt ſine ſcriptis fieri pōt, quæ licet cū aliquibus ſolēnitatibus fieri debeāt, omnes tamen ſolemnitates ceſſant, quando teſtamentum ſit inter liberos, nam in eo duo tātū teſtes ſufficiunt. Quę cōcluſio quomodo ſit intelligenda pleniſſimè declaratur, & pluribus notabilibus exornatur. Et demum latè explicatur an & quando valeat teſtamentū factum à teſtatore infirmo, & in extremo vitæ ſpiritu conſtituto? in quo articulo plures caſus diſtinguuntur, qui quotidie contingere poſsūt, & quàm clariſſime elucidantur.

CAP. NONVM.

PAter non poteſt carcerari ad inſtātiam filij, nec contra eum liquidari poteſt inſtrumentum criminaliter via ritus, & iddē priuilegiū cōpetit ſocero, marito, & nōnullis alijs, quibus debetur reuerētia, ac omnibus ijs, quibus à iure

à iure conceditur beneficium, ne conueniatur vltra quam facere poſſunt, cui beneficio an renunciari poſſit, in ſingulis concluſionibus declaratur. Et hinc etiam agitur de miſerabili beneficio ceſſionis bonorum, & de quinquennalibus inducijs debitoribus concedi ſolitis, inſtante maiori parte creditorum, & de beneficio Auth. hoc niſi, C. de ſolut. & an his beneficijs renuntiari poſſit.

CAP. DECIMVM.

LEnones filiarum quomodo puniantur? Et q̃ graue ſit hoc ſcelus? Et ex quibus præſumatur maritus eſſe ſuæ vxoris leno? Et quis dicatur propriè leno? Et quomodo puniantur complices, & fautores huius criminis? Et quomodo mulier dicatur propriè meretrix? Et demum an meretrix cõiugata poſſit à vicinis honeſtarum mulierum expelli, ſicut aliæ meretrices? Et quid ſi habitat in domo propria?

PARS TERTIA.

De effectibus, qui ex reciproco amore inter patrem & filium oriuntur.

CAP. PRIMVM.

NVllus amor vincit paternum, & ideò pater magis torquetur à perſona filij, quàm in ſeipſo, & conſequenter ſicut confeſſio extorta à reo metu torturæ, non præcedentibus legitimis inditijs non nocet confitenti, ita etiã non nocet, ſi extorquetur metu torturæ inferendæ in perſonam filij. Quę concluſio multipliciter ampliatur, & exornatur.

CAP. SECVNDVM.

MAtrimonia debent eſſe libera ab omni coactione & pœna, vnde matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum, etiam ſi iuramentum adhibitum ſit. Eademq; ratione reijciuntur omnes conditiones impedientes matrimonij libertatem. Quæ autem ſint huiuſmodi conditiones, & qualis debeat eſſe metus, ex quo redditur matrimonium nullum, pleniſſimè explicatur.

CAP. TERTIVM.

PAtre Iudici offerente filium capitalis criminis reum, pœna minorari debet, quæ concluſio non ſolũ procedit in deſertore militiæ, de quo propriè loquitur tex. in l. milites agrum. §. deſertorem, ff. de re milit. Sed etiam in omnibus alijs criminibus, & multis alijs ampliatur modis. Quis autem ſit propriè militiæ deſertor, aliaq; non vulgaria ad materiã delictorum militarium ſpectantia plenè referuntur.

CAP. QVARTVM.

PAter de iure antiquo vitæ, neciſq; poteſtatẽ in filios habebat, hodie vero ſolum poteſt filium inobedientem à Iudice carcerari, & caſtigari facere, eumque moderatè corrigere. Quæ concluſio pluribus modis declaratur, & ad maritum, aliaſque perſonas, quibus permiſſa eſt correctio, extenditur.

CAP. QVINTVM.

PAter tenetur filium captiuum ab hoſtibus redimere, & iddem eſt è conuerſo, & ſi tertius ſoluit pecuniam pro redemptione filij, eam poteſt à patre etiam inuito repetere. Ex qua concluſione multa alia eliciuntur notabilia, & quotidiana.

CAP. SEXTVM.

SIcut licitum eſt aggreſſorem pro neceſſaria vitæ defenſione occidere, ita etiam licitum eſt patri impunè occidere aggreſſorẽ filij. Quę concluſio multis ampliationibus, & notabilibus declarationibus plenè exornatur.

CAP. SEPTIMVM.

PActum de futura ſucceſſione viuentis eſt à iure improbatum ob præſumptum votum captãdæ mortis, quæ præſumptio cum ceſſet in patre, ideò non procedit in eò paciſcente de futura ſucceſſione filij. Hoc autem pactum dupliciter fieri poteſt, ſcilicet affirmatiuè, cùm quis paciſcitur de propria hæreditate alteri deferẽda poſt eius obitũ, vel de hæreditate tertij certo modo inter paciſcentes diuidenda, & negatiuè cùm futuræ alicuius hæreditati renunciatur, aut nolle ſuccedere promittitur. Quicquid autem ad hanc vtilem, & quotidianam materiam attinet, multis notabilibus concluſionibus, & declarationibus explicatur.

CAP. OCTAVVM.

VXor relicta Domina, & vſufructuaria omnium bonorum à viro inſtitutis filijs hæredibus,

dibus, ex præſumpta teſtatoris mente alimẽta tantum habere debet, cum eadem tamen præeminentia, quam habebat viuente teſtatore. quæ concluſio pluribus ampliationibus, & limitationibus, ac notabilibus declarationibus exornatur.

CAP. NONVM.

TVtor tenetur librum ſuæ adminiſtrationis, & legitimum inuentarium facere, ac demũ fidelem rationem reddere, alioquin præſumitur eſſe in dolo, nec liberatur ab onere reddẽdi rationem ſuæ adminiſtrationis, quamuis teſtator ſpecificè eum ab huiuſmodi onere liberauerit. Fallit autem hæc concluſio, quando filius relicto patre ſuorum filiorum tutore, eum ab onere reddendi rationem tutelæ adminiſtratæ liberauit. Verùm quomodo hęc concluſio intelligenda ſit, cum nonnullis alijs notabilibus concluſionibus ad hãc materiam attinentibus pleniſſimè explicatur.

CAP. DECIMVM.

MAter & Auia omnibus legitimis, & datiuis tutoribus præferuntur. Tenetur tamen mater ante ſuſceptam tutelam renuntiare ſecundis nuptijs, Velleiano, & omni legum auxilio, ac etiam ſicut cæteri tutores cautionem præſtare de bene adminiſtrando. Et ſi eſt pupilli debitrix, à tutela non repellitur. Verùm ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, ſtatim priuatur filiorum tutela, & ſi negligens ſit in petendo dari alium tutorem filio infrą annum, priuatur eius ſucceſſione, quo caſu alias quoque pœnas patitur.

PARS QVARTA.

De effectibus naturalis vnionis inter Patrem, & filium, ita vt pro vnica perſona reputentur.

CAP. PRIMVM.

PAter & filius vnicam videtur habere patrimonium. Hinc eſt, quod poſt patris obitum, bonorum dominium cõtinuatur in filium, & mortuo patre filius efficitur eius hæres ipſo iure, ſed hoc intelligitur quoad ea quæ ſunt ipſo filio fauorabilia; Et ſi filius poſſidet bona paterna, præſumitur poſſidere eo titulo, quo ſibi vtilius eſt. Pluribus autem modis probatur hæreditatis aditio; Et ſi filius decedit ante aditam paternam hæreditatem, ius adeũdi tranſmittit ad eius hæredes, ſed pluribus modis declaratur hæc concluſio.

CAP. SECVNDVM.

PAterna nobilitas an tranſeat ad deſcẽdẽtes, & an transferatur ad filios illegitimos? Et quid ſi ſunt legitimati? Et quid è conuerſo an filiorum nobilitas parẽtibus cõmunicetur? Et quot modis nobilitas acquiratur? Et quot modis amitti nobilitas poſſit? Et demum quę ſint nobilium priuilegia, & prærogatiuæ?

CAP. TERTIVM.

SIcut ob merita publicam vtilitatẽ reſpiciẽtia, nedum delicta aboleri, ſed pręmia delinquentibus, quandoque concedi conuenit, ita etiam ob parẽtum merita filij remunerari aliquando conſueuerunt, cuius cõcluſionis vtrũque caput pluribus exemplis, & notabilibus illationibus locupletatur, multaq; ad materiam præmiorum, quæ bannitos occidentibus concedi ſolent non inutilia referuntur.

CAP. QVARTVM.

FIlij parentibus proſunt ad multas prærogatiuas obtinendas, eoſq; a nonnullis publicis muneribus excuſandos. Quæ concluſio pluribus notabilibus ampliationibus, & declarationibus copioſè exornatur.

CAP. QVINTVM.

FIlij an aliquando puniantur pro peccatis, & delictis parentum? Et quibus pœnis puniãtur filij committẽtium crimen læſæ maieſtatis tam humanæ, quàm diuinæ? Et quãdo vaſſallus venit feudo priuãdus propter delictum an illud applicetur domino, vel eius ſucceſſoribus? Et an propter delictorum atrocitatem aliquando puniri debeant innocentes pro nocentibus, & propterea licitum ſit facere aliquas rigoroſas prouiſiones contra conſanguineos exulum, & bannitorum?

CAP. SEXTVM.

INquilinum ſicut licet expellere pro vſu proprio ob ſuperuenientem neceſſitatẽ, ita etiam licet eũ expellere, ſi dominus indiget re locata, pro vſu filij, vel patris Hinc plenè explicatur qualis debeat eſſe neceſſitas vſus ꝓprij ad finem.

finem expellendi inquilinum, multiſq; ampliationibus, limitationibus, & notabilibus declarationibus hæc concluſio exornatur, latè etiam declaratur an & quando ſingularis ſucceſſor teneatur ratam habere locationem factam ab eius authore? Et an antiquus conductor nouo conductori pro eodem pretio præferendus ſit? Et an famulo recedenti infra annum debeatur ſalarium? Et an debeatur ſalarium famulo, operario, & officiali pro tempore, quo fuerunt abſentes, ſeu legitimè impediti? Et an locatori liceat à locatione recedere ob neceſſariam eius refectionem? Et quid ſi conductor malè verſatur in re conducta? Et quid ſi conductor non ſoluit penſionem in tempore promiſſo? Et demum an & quando conductori ſit facienda mercedis remiſſio propter nimiam ſterilitatem paſſam in re conducta?

CAP. SEPTIMVM.

PAx an dicatur violata, ſi quis offendit filium eius, cum quo pax facta fuit? Et quid ſi filius offendit eum, cum quo eius pater pacem fecerat? Et hinc multa notabilia tractantur in materia fractæ pacis, & cautionis de non offendendo.

CAP. OCTAVVM.

SIcut homicida priuatur hæreditate interfecti, quæ ab eo tanquam indigno aufertur, & applicatur fiſco. Eadem quoque ratione iddem eſt, quando quis occidit teſtatoris filium. Quæ concluſio pluribus notabilibus declarationibus, & illationibus locupletatur.

CAP. NONVM.

FIlius in quibus caſibus repræſentet perſonam patris defuncti, & in eius locum, & gradum in ſucceſſionibus ſubingrediatur? Maſculi deſcendentes ex fœminis an, & quando admittantur ad fideicommiſſum, in quo ſunt vocati maſculi? Et an regulariter deſcendentium appellatione veniant maſculi ex linea fœminina deſcendentes? Et quid ſi eſt contemplatus fauor agnationis? Et quid ſi vocati ſunt deſcendentes ex linea teſtatoris? Et quotupliciter linea accipiatur? Et an maſculi deſcendentes ex fœmina ſint de linea teſtatoris? Et quid ſi fœmina nupſit alicui de eadem familia? Et an & quando fideicommiſſum conditionale comprehendat nepotes actiuè, & paſſiuè?

CAP. DECIMVM.

CApitulum hoc plura continet fragmenta ad hanc materiam ſpectantia, quæ in ſummario videri poſſunt.

FINIS.

TRACTATVS DE VIRIBVS PATRIÆ POTESTATIS, naturaliſque coniunctionis inter parentes, & eorum liberos.

Authore

V.I.D. PHILIPPO PASCHALI PATRITIO CONSENTINO.

PROOEMIVM.

PAter, & filius ita ſunt naturæ lege coniuncti quòd pro vnica perſona reputantur, l.fin. C.de impub.& alijs ſubſtit. adeò quod vbi vnus eſt, alter eſſe videtur, cap. cum contradicimus, §.authoritate, 35.quæſt. 3. Vnde filius vocatur ſanguis patris, l.4. ff. de inoffic. teſtam. & vox patris dicitur vox filij, & è contra, §. ei qui, inſtit. de inutil. ſtipul. imò filius cenſetur portio viſcerum patris, l.cùm ſcimus, cum ibi not.per Luc. de Penn. C.de agricol. & cenſit. lib. 11. Licet enim verè ſit nouus homo propter animam, quæ non eſt eadem cum anima patris; Nihilominus caro paterna non dicitur omninò extincta, ſed potius aucta, & propagata, vt pluribus authoritatibus, & exemplis probat Gulielm.de Bened.in repet.cap. Raynutius, de teſtam.in ver.mortuo itaque teſtatore, in 2.par.num.31.Et quamuis pater defunctus ſit, caro tamen ipſius conſeruatur, & viuit in filio, eiusque propago extenditur ad omnes eius nepotes, & deſcendentes, adeò quòd nepos dicitur quodammodò natus ex corpore Aui, l.Lutius Titius qui fratrem, ff.de hæred. inſt. Eſt enim quædam ſanguinis continuatio inter Auum, & Nepotem, quæ facit vnum corpus, vt inquit Alexan Rauden.in reſp.24.num.42. volum.2.poſt Paul.de Caſtr.in conſil.164.num.3.& ſeq. volum.2. & Petr.Plaz.in epith.delict.lib.1.cap. 22. num. 10. Ad quod propoſitum plura alia cumulat Ioan.Philip.Prob.in addit.ad Glo.Ioan. Monaci in cap.ſtatutum 2.num.16.de hæret.in 6.& in rubr.de renunt.nu.28.Frezz.in ſubfeud.lib. 2. ſub rubr. quis dicatur Comes, num.38.& ſequen.plenè Tiraquell.in l.ſi vnquam, C.de reuocan. donat.num. 15.cum plurib.ſequen. & nouiſsimè Ioſeph de Ruſtic. in proœm.ad l.cum auus, ff.de condit.& demonſtr.per tot. Ex hac

Digitized by Google

autem naturali coniunctione inter parentes,& eorum liberos,multi oriuntur notabiles effectus,quos ex varijs iuris fontibus, & Doctorum authoritatibus ſimul componere, ac proprijs, magiſque ſingularibus materijs exornare non inutile mihi viſum eſt, Et vt ordinatè procedatur, totum hoc Opus in quatuor partes diuidam. Quarum Prima effectus continebit, quos patriæ poteſtatis vis erga liberos producit. Secunda demonſtrabit effectus, quos parit naturalis obligatio, qua parentes erga liberos, & econuerſo iure ſanguinis obſtringuntur. Tertia,enarrabit effectus, qui ex reciproco amore inter genitores,& eorum filios oriuntur. Vltima oſtendet effectus,quos producit naturalis vnio inter patrem,& filium,ita vt vnica perſona reputentur. Quælibet verò pars in plura capita diuidetur;in quibus non omnia communia, ſed quæ magis ſingularia, & notatu digna ad propoſitam materiam attinere videbuntur,quo magis ordinatè potero referre conabor.

Illuſtriſsimo, & Excellentiſsimo Domino

D. PETRO FERNANDEZ DE CASTRO

LEMENSIVM COMITI, SARRIÆQ. MARCHIONI, Neapolitani Regni Proregi, ac ſupremi rerum Italicarum Senatus Præſidi.

Philippus Paſchalis fœlicitatem.

MAgna vis,magnum ius parentum in filios, P.E. Quid enim maius,quàm poteſtas vitæ,neciſque? quę nullo Senatus decreto,nullo populi iuſſu,ſed natura ipſa ſciſcente data lex eſt,vt ij vitam adimerent,qui dederant,ij defenderent qui genuerant,vt (ne quid temerè,ne quid perturbatè in cauſa capitis cenſeretur) par eſſet poteſtati caritas, vt filij æquiſsimè eius ferrent imperium,à quo vitam haberent,eoq; ſemper ſpectarent,vt par eſſet beneficio obſequium,metuſque pietate temperatus,facilius,certiuſq; in officio contineret. Quàm id oportunum, quàm commodum Reipublicæ ij facilè intelligunt, qui vetera recentibus,tempora temporibus,mores moribus conferunt : quippe redundat priuatis è laribus in Rempublicã ęqualitas,domeſticaque diſciplina eminet in foro,maiorq; erat olim inter Ciues,quàm nũc inter fratres concordia. Vidit hoc diuinitate nobilis ingenij Plato, qui cùm intelligeret optimos fore magiſtratus ſi ciuibus tanquam filijs imperent,totus ferè eſt in tradenda educatione liberorum,ſcilicet transfertur ad gubernacula Reipublicæ familiare imperium, optimèque præſunt ij,qui vitam,fortunaſq; omnes ſe habere communes cum ciuibus exiſtimant,qui cùm aliquem bonis ſpoliãt cum ignominia,aut capite mulctant, ſic afficiuntur, ſic commouentur quaſi filijs ea damna inferant.Ea cauſa eſt P. E. cur imperium tuũ ſuſpiciant, admirẽtur omnes,cur te non tam Proregem,quàm parentem appellent,nempè ſenſere, ſentiuntque quo tu animi ſenſu

Digitized by Google

commoda, damnaque noſtra tua duceres, quàm verè ac propriè nos filiorum loco habueris teſtes ſint,vt cætera ſileam,communes, publicæque in diſceſſu tuo lachrimæ,nimirùm intelligebamus non à Prorege nos,ſed à parente diuelli: ingemiſcebamus abſtrahi à nobis ſtudium iſtud iuuandi, parentum maximè proprium, quod ita toto imperij tui ſeptemnio enituit,vt in animis,pectoribuſq; noſtris vitam ſibi,æternitatemque pepererit.Extant paternæ tuæ curæ in omni Regno Neapolitano publica,priuataq; monumenta. Nullus planè locus eſt,qui benigniſsimæ ſollicitudinis tuæ ad recordationem immortalē impreſſus non ſit,notatuſq; teſtimonijs.Cernūtur, aut potius præ nimio fulgore cerni vix poſſunt, ſtudij tui radij sēpiterni,qui omnibus Regni huius,quāuis abditis ac retruſis receſsibus ſine vlla noctiū viciſsitudine affulſerunt. Itaq; cū me nihil tale cogitantem abſtractum foro,cauſarumque patrocinijs iuridicendo Salerni præfeceris, ſcilicet eo ſtudio, vt mihi prouintiæque commodares,ibique otio fugiendo argumentum ſcribendi quærerem, aggreſſus ſum de viribus patriæ poteſtatis, naturaliſque coniunctionis inter parentes & liberos nonnulla cōminiſci; tum quia ab hoc veluti capite cætera iura deriuantur, ac fluunt, tum quia te Principe auſpicabar, qui laudatiſsimis regendi artibus digitum ad hunc fontem intendebas,quippe vim amore condieras, regiamq; poteſtatem patris ſollicitudine temperaueras, eoque ſtudio Rempublicam gerebas,vt amarent;tanta æquitate,vt revererentur omnes.Suſcipe igitur auſpicijs tuis genitum,ac tibi datum opus, foue inter vlnas,vberaque eruditionis,& humanitatis tuæ,vt nec liuore carpantur, nec tempore abſumantur,ſic enim fiet, vt letiore mentis vtero robuſtiora tibi in dies obſequij noſtri pignora progignantur. Vale. Salerni pridie Klendas Maij 1616.

AD LECTOREM.

OCij mei labores habes,amice Lector,ocij inquam labores, tunc enim maximé labo-
rioſi fuimus,cum maximè ocioſi eſſe poteramus. Librum Salerni,cum mihi aliquid
temporis ſententiarum in eo iudicio ferendarum cura demandata reliquum face-
ret,de patria poteſtate conſcripſi. Factum edo,& tibi do,an tibi etiam dem,quem
Neapolitano Proregi Lemenſium Comiti dedi. at tibi etiam. ſit illi obſeruantiæ
meæ pignus,tibi beneuolentiæ. illum liber patronum habuit, quid ni? is vt aliquid
mihi ocij eſſet effecerat,qui me a cauſarum patrocinio, quod Neapoli ſuſceperam auocauit, ad Sa-
lernitanum forum aduocauit,patrono nihil ocij fuerat; Iudici non parum,fuit hoc illius munus,qui
hoc muneris demandauit. accepti muneris fructus illi retulimus, oppignorauimus. Tibi etiam, vt
dixi,do,nec quod dedi repeto;illi dedi,vt ſuo nomine non nihil operi conciliet dignitatis: tibi vt
non nihil afferat vtilitatis. Si res ſucceſſerit,conſilium lauda: ſin minus, voluntatem. Quod ſi pro-
futurum tibi nihil id laboris ſperas,lege tamen me optante,me precante. Saltem ab eo,meum de te
bene merendi animum noſces. Vale.

PHILIPPO PASCHALI

Regiæ Audientiæ Principatus citra,& Baſilicatæ Auditori meritiſſimo operis Auctori.

PROSPERI GALTERII I. V. P.

Canonici Salernitani, ac Seminarij Rectoris

Epigramma.

IDaliæ faciem Veneris dum pingit Apelles;
  Dum niueo mirumque exprimit ore decus.
Quàm ſuperet cunctos, oſtendit is, arte magiſtra,
  Et toto nomen ſpargit in orbe ſuum.
Sic opus egregium felici dum auſpice profers,
  Quid tu animo valeas,docte Philippe patet.
Patria quid reſonet, pandis, referatque Poteſtas,
  Ordine, doctrina, colloquioque graui.
Tullius eloquio, doctrina es Bartolus alter;
  Ordine diuinum vincis Ariſtotelem.
Implicitas legum latebras, ſenſuſque repoſtos
  Luſtras; æternum ſecla beata trahes.
Præmia, Paſcalis, meritorum digna tuorum;
  Haud procul hinc aberit, Parthenope alma dabit.

AD

Digitized by Google

AD PHILIPPVM PASCHALEM

Patritium Conſentinum I.C. celeberrimum, & Magnæ Cur. Vicariæ in criminalibus Iudicem meritiſsimum.

IOANNIS FRANCISCI CIMINI

EPIGRAMMA.

VNum Phœnici, cupiat ſi vera fateri,
Ecquis te eſſe neget, docte Philippe, parem?
Ille inter volucrum genus vnus: iure peritos
Inter tu ſolus nomine, & ingenio es.
Is matutinis ſe fonte immergit Eoo
Horis: tu legum proluis amne caput.
Ille, vbi ſupremo veniens effulſit ab ortu
Phoſphorus, & roſeo lumine ſparſit aquas,
Mirandam lucem modulanti voce ſalutat:
Iuſtitia Soli fundis & ipſe preces.
Ille ſacro tantum aſſuetus ſe paſcere rore,
Faſtidit reliquos, quotquot in orbe, cibos:
Te pupugit non vlla argenti, auriue cupido,
Candida Caſtalijs quem Dea lauit aquis.
Is quotquot mittit diues Nabathæi odores,
Atque Arabum montes, & ſeges Aſſyrium,
Colligit; arſuro quos mox infundere lecto
Poſſit, vt bene viuat tempus in omne vigens:
Tu quæcunque ferunt ſanctiſſima iura Quiritum,
Victuro æternùm ſenſa nouas operi.
Ocyor ille auris, volitat pernicibus alis:
Tu fama pennis magna per ora virum.
Natales illo cineri tribuente renato;
An pater ipſe ſui, an filius, ambigitur:
Tu cum priſcorum ſis ſanguine clarus auorum,
Tum proprijs geſtis nobilis; ancipiti
Sum ſenſu, an viuant veſtri per nomina acta
Patres, an viuas ipſe per acta patrum.
Illi nobilium aſſurgit gens caſta volantum,
Quæ diras lateri reſpuit eſſe ſuo:
Tu quoque quicquid habes (pretium virtutis) honorum,
Heroum ſanctus id capis e manibus.
Hoc vno diſpar Phœnice es; laxa quòd illum,
Et decorant humeros regia dona ſuos:
Te nimis arcta toga. At meritos diſcrimen, & inter
Prauos ſi hoc fiat Principe ſub Domino,
Te iam donandum ex Aula, prænuncius aio:
Noui quid certo ex ordine fata parent.

ARGV-

Digitized by Google

TRACTATVS

DE VIRIBVS PATRIÆ POTESTATIS, naturaliſque coniunctionis inter parentes, & liberos.

AVTHORE

V. I. D. PHILIPPO PASCHALI PATRITIO COSENTINO

Iudice Cauſarum Criminalium Magnę Curię Vicarię, &c.

Pars Prima.

DE EFFECTIBVS PATRIAE POTESTATIS erga liberos.

CAPVT PRIMVM.

PAter famis neceſsitate coactus poteſt vendere filios. Verùm ſi ad pinguiorem fortunam perueniat, tenetur illos redimere. Hæc concluſio multipliciter declaratur, Et hinc incidenter, ſed plenè diſcutitur quæſtio, An & quando vaſſalli inuiti poſsint alienari? Et ſi Princeps ſupremus conceſsit vaſſallis priuilegium perpetui demanij, an teneatur illud obſeruare? & quid ſi conceſſum fuit ex cauſa oneroſa? qua occaſione multa alia notatu digna ad hanc materiam attinentia elucidantur.

SVMMARIVM.

1 *Patria poteſtas eſt de iure ciuili, & vocatur ſacra, & eſt de iure publico.*

2 *In emancipationibus requiritur iudicis decretum.*

3 *Infans autem emancipari non poteſt, niſi per reſcriptum Principis, quod ſupplet eius conſenſum, qui regulariter in alijs emancipationibus maiorum requiritur.*

4 *Legitimatio infantis an valeat ſine eius conſenſu?*

5 *Patriæ poteſtat. multi ſunt effectus, remiſſiuè.*

6 *Pater ob famis neceſſitatem poteſt vendere filium, ſed ſi ad pinguiorem fortunam perueniat, tenetur eũ redimere, nu. 8. Et idem cauetur per leges Hiſpanorum, nu 7. Et hæc poteſtas confirmatur etiam authoritate iuris diuini. nu. 9.*

10 *Pater ob famis neceſſitatem an poſſit filium pignorare? & an liceat eum permutare? nu. 11.*

12 *Poteſtas vendendi filium patri conceſſa non conceditur matri, neque conceditur ipſi patri aduerſus filium emancipatum, nu. 13.*

14 *Poteſtas vendendi filium, an exerceri poſſit pro alia cauſa, quàm famis.*

15 *Pater qui hac vtitur poteſtate, cur vocetur ſanguinolentus.*

16 *Filium clericum an pater vendere poſſit.*

17 *Pontifex poteſt clericos dare in obſides, Epiſcopus autem non.*

18 *Abbas non poteſt pignorare monacum, neque adire hæreditatem ei delatam ſine eius conſenſu, ſed alij tenent contrarium, nu. 19.*

20 *Pater vendendo filium, non cenſetur eius libertati derogare.*

21 *Pater an poſſit vendicare filium; qui ſe ſponte venundari paſſus eſt.*

22 *Pater an poſſit obligare filios ad religionem? remiſſiuè.*

23 *Mater an poſſit obligare filium ad ſeruiendum? remiſſiue.*

Et an pater in caſu maxima neceſſitatis poſſit vendere bona filiorum aduentitia, vt ſe cum ipſis alat, eod. nu. 23.

24 Domino ob famis neceſſitatem licet vendere vaſſallum inuitum.

25 *Vaſſalli inuiti regulariter alienari non poſſunt.*

26 *Princeps ſupremus non poteſt vnam ex ſuis Ciuitatibus alienare, contradicentibus vaſſallis, & num. 27.*

28 *Vaſſallorum intereſt in inferiorem Dominum non alienari, & nu. 29. 32. & 33.*

30 *Homo demanij ſi alienatur, poteſt dicere nole eſſe alterius, quàm Regis.*

31 *Infeudationis contractus fuit incognitus populo Romano.*

34 Ampliatur *ſupradicta concluſio, etiam ſi alienatio fiat in aquè parem.*

35 *In donatione facta Eccleſia per Conſtantinum totius populi conſenſus acceſſit.*

36 *Vaſſalli ſi alienantur inuiti, poſſunt impunè reſiſtere, & cogi non poſſunt ad praſtandum iuramentũ fidelitatis nouo domino. nu. 37.*

38 *Maior pars vaſſallorum ſi alienationi conſentiat, alijs diſſentientibus non praiudicat.*

39 Subditi *ſi alienationi conſentiant intuitu literarum Principis, metu eos conſenſiſſe praſumitur.*

40 Conſenſus *omnium Ciuium non praiudicat eorum ſucceſſoribus nondum natis.*

41 *Vaſſalli, qui per triginta annos fuerunt in demanio Principis iuuantur praſcriptione.*

42 *Priuilegium perpetui demanij tenetur Princeps obſeruare ſaltem de boneſtate, & nu. 43.*

44 *In Principe tanquam fonte iuſtitia, debet eſſe conſtans, & perpetua voluntas, & debet habere vnũ calamum, & vnam linguam.*

45 *Princeps ſi promiſit nunquam reuocare, nec reuocari facere priuilegium gratis conceſſum, ex hac ſpeciali promiſſione obligatur ad perpetuam eius obſeruantiam, obligatur enim Princeps ex fide data, num 46.*

47 *Promiſſio de non alienando vaſſallos, eſt conformis iuris diſpoſitioni, & ideo fortius ligat, & ex hoc duplici vinculo impeditur tranſlatio dominij, num 48.*

49 *Priuilegium ex cauſa oneroſa tranſit in cõtractum, & ex eo obligatur Princeps ſicut priuatus.*

50 *Priuilegium ex cauſa oneroſa obligat omnes Principis ſucceſſores in eadem dignitate, etiam ſi conceſſio facta ſit per Principem inuaſorem, & tirannum ſub nomine Regia dignitatis, & obligat etiam ſucceſſores in ea dignitate per electionem, num. 51.*

52 *Princeps ſi non obligaretur ex contractu, eſſet peioris conditionis, quàm alij, nam priuaretur commercio.*

53 *Priuilegium conceſſum ob meritorum remunerationem dicitur ex cauſa onoroſa.*

54 *Merita an debeant eſſe aquiualentia ad hoc, vt dicatur remuneratoria donatio? & quid in Principe, num. 55. Et an de eis credatur Principis aſſertioni num. 56.*

57 Priuilegium *demanij dicitur ex cauſa oneroſa proceſſiſſe, quando Ciuitas proprijs pecunijs ſe redemit.*

58 Confirmatio *priuilegij geminata habet vim clauſularum ex certa ſcientia, motu proprio, & non obſtantibus.*

59 Confirmatio *dicitur in forma ſpecifica, quando inſeritur tenor priuilegij confirmati.*

60 Confirmatio *dicitur etiam in forma ſpecifica, quando refertur ſubſtantia totius priuilegij confirmati.*

61 Clauſula *ex certa ſcientia operatur confirmationem priuilegij nulli, & habetur ac ſi totus tenor priuilegij confirmati de verbo ad verbum eſſet inſertus, nu. 63.*

62 Princeps *quod facit ex certa ſcientia in dubium reuocandum non eſt, & habetur ac ſi dixiſſet id facere velle de plenitudine poteſtatis.*

64 Clauſula *quorum tenores habere volumus pro expreſſis quid operetur.*

65 Clauſula *& de nouo concedimus, quid operetur, & num. 66.*

67 Confirmatio *in forma communi operatur, quod inde ſaltim oritur iuſta cauſa praſcribendi.*

68 Concluſio, *quod* Rex *non poteſt alienare Terras demaniales inuitis vaſſallis, limitatur primo; quando alienatio fit ex cauſa maxima neceſſitatis, & pro bono pacis.*

69 Princeps *auferens bona priuato ex cauſa publica vtilitatis, tenetur ei iuſtum pretium ſoluere.*

70 *Cauſa alienandi bona demanialia debet eſſe adeò vrgens, vt ei aliter* Princeps *prouidere non poſſit.*

71 *Cauſa ob quam* Principi *licet à conuentione facta cum ſubditis recedere, debet eſſe noua, vel ſaltem ignorata tempore conuentionis.*

72 *Cauſa iuſta non praſumitur in* Principe *ad finem recedendi à contractu, nec de ea ſtandum eſt eius aſſertioni.*

73 *Multi autem Doctores tenent contrarium.*

74 *Sed verior probatur prima opinio.*

75 *Citatio partis requiritur quando* Princeps *reuocat ea, qua non dependent a ſimplici eius diſpoſitione, qua fruſtratoria eſſet, ſi* Principis *aſſertio ſufficeret pro legitima cauſa, nu. 76.*

77 *Opinio tenentium, quod legitima cauſa praſumatur ex ſola* Principis *aſſertione procedit, quando duo requiſita concurrunt, vt nu. 78. & 79.*

80 *Veriſimile non eſt, quod Summus* Princeps *neceſſitate laboret, & ideo vix poteſt conſiderari caſus, vt ſub hoc colore maxima neceſſitatis liceat* Principi *alienare bona demanialia inuitis vaſſallis, & num. 82.*

81 Princeps *enim in caſu neceſſitatis poteſt imponere collectas, & alia ſubſidia, & poteſt collectare nedum ſubditos immediatos, ſed etiam mediatos, & tempore imminentis belli, poſſunt etiam collectari bona clericorum, qua concluſio multipliciter ampliatur, limitatur, & declaratur num. eodem, in addit.*

87 Princeps *poteſt reuocare priuilegia perpetui demanij, & alienare vaſſallos inuitos, quando*

do hoc facit ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, ſed contrarium probatur nu. 87. & ſeq.

84 Rex de plenitudine poteſtatis tollere poteſt ius tertij etiam ſine cauſa, ſed contrarium eſt verius, vt nu. 89.

85 Quæ concluſio videtur multò fortius procedere in illis terris, quæ aliàs fuerunt ſub dominio baronum.

86 Demonialia bona propriè ſunt ea, quæ ſemper fuerunt ſub regio dominio.

87 Princeps vti non poteſt abſoluta poteſtate circa ea, ad quorum obſeruantiam tenetur de iure naturali, vel gentium.

88 Princeps non poteſt recedere a contractu facto cum eius ſubdito, nec eius ſucceſſores etiam de plenitudine poteſtatis.

89 Angeli opinio reprobatur, dũ dixit, ꝙ Princeps ſine cauſa ius tertij tollere poteſt.

90 Regula, ꝙ ſacrilegum eſt diſputare de poteſtate Principis, procedit ſolùm quoad ea, quæ ſunt iuris ciuilis merè poſitiui.

91 Deus omnipotẽs quodammodo obligatur ex promiſſione.

92 Clauſula de plenitudine poteſtatis intelligitur de poteſtate bona, & laudabili.

93 Princeps dum vtitur plenitudine poteſtatis in re iniuſta, vocatur potius plenitudo tẽpeſtatis, & iniquitatis, nam poſſe iniuſtè agere non eſt potentia, ſed potius potentiæ defectus.

94 Plenitudo poteſtatis nihil differt à poteſtate ordinaria, quod plenè probatur per omnes numeros ſequentes.

95 Princeps non præſumitur velle alicui præiudicare.

96 Et ideo non præſumitur conceſſionem ſemel factam velle reuocare.

97 Sub quauis generali Principis diſpoſitione nõ veniũt ea, quæ prius alteri conceſſerat, etiã ſi diceret, non obſtante cõceſſione alteri facta, nam intelligitur de inualida.

98 Princeps motu proprio reuocans quod cõceſſerat, præſumitur circumuentus.

99 Summus Pontifex concedens aliquod beneficium non præſumitur derogare iuribus patronorum.

100 Ex quibuſuis verbis generalibus nõ inducitur reuocatio particulariũ cõceſſionũ alijs factarum, ſi non adeſt ſpecifica reuocatio.

101 Verborum ſuperfluitas, & impropriatio potius admittitur, quàm quòd admittatur reuocatio cum tertij præiudicio.

102 Princeps ſi dicat in reſcripto, non obſtãtibus quibuſcumq; legibus, & cõſtitutionibus nõ cẽſetur derogare ſtatuto Ciuitatis.

103 Princeps non præſumitur vti plenitudine poteſtatis quãdo aliqua reſultat iniquitas

104 Rex noſter inuictiſſimus, et alij eius prædeceſſores nunquam abſoluta poteſtate vti voluerunt.

105 Regijs miniſtris imputandũ eſt ſi iuſtitia abſq; alicuius iniuria ſuũ locũ nõ obtinet.

106 Rex tanquam iuſtitiæ plenus aliud velle non præſumitur, quàm quod iuſtum eſt.

107 Rex licet nõ poſſit alienare directum dominiũ inuitis vaſſallis, infeudare tamen vtile dominium non prohibetur, contrarium autem concluditur, nu. 108. et ſeq. quando agitur de præiudicio vaſſallorum.

109 Alienatio rerum demanialium non valet, ſi tẽdit in magnum regiæ Curiæ detrimẽtum, et ab eodem Rege reuocari poteſt non obſtante iuramento.

110 Hoc autem intelligitur quando alienatur directum dominium, et alienatio eſt immodica.

111 Item limitatur quando alienatio fit in fauorem eccleſiæ, prout fuit donatio facta à Conſtantino Beato Silueſtro, et alijs ſucceſſoribus in Pontificatu.

112 Alienatio magna vel parua quæ ſit?

113 Summus Pontifex an poſſit alienare, vel infeudare bona eccleſiæ?

114 Princeps poteſt alienare vaſſallos cũ vniuerſitate territorij.

115 Multi tenent contrarium.

116 Declaratur autem quomodo hæc concluſio ſit intelligenda, et nu. 117. et 118.

119 Rex poteſt alienare terras demaniales quãdo adeſt conſuetudo.

120 Multi hanc limitationem impugnant.

121 Declaratur quomodo hæc limitatio ſit intelligenda, et nu. 122.

123 Vltima limitatio cõcluſionis quòd Rex nõ poteſt alienare terras demaniales inuitis vaſſallis eſt quando ſubditi acquieſcunt alienationi acceptando nouum dominum abſque vlla proteſtatione.

124 Baro an poſſit iuriſdictionem diuidere.

125 Caſtrum an poſſit diuidi à ciuitate, et iuriſdictione ipſius?

126 Feudi diuiſio an fieri poſſit facilioris cultura?

127 Aſſenſus præſtitus alienationi, ex qua inducitur diuiſio feudi an valeat?

128 Vaſſalli an et quando admitti debeant ad ſe redimendum?

129 Et an vniuerſitas præferri debeat in affictu introituum vniuerſalium alteri locatorum per Baronem?

130 An ſi dominus vendat feudum, cogi poſſit inſtãtibus vaſſallis ad præferẽdũ pro æquali pretio perſonam ipſis vaſſallis gratam.

Digitized by Google

Liberi omnes ex legi
timis nuptijs pro-
creati ſub patria
poteſtate conſtitu
ti ſunt. *l. 3. & 4. ff. de his qui ſunt*
ſui, vel alie. iur.
Eamque a iure ci-
uili introductam
fuiſſe probat *tex.*
in l. patre furioſo, cum ibi not. per gloſ. in
verb. morbus, ff eod. tit. Et eam vocari ſa-
cram, & eſſe de iure publico, inquit *Bal. in l.*
2 *poſt mortem ſub n. 2. ff. de adopt.* Vnde infert
hanc eſſe potiſſimam cauſam, quòd in emāci
pationibus requiritur Iudicis decretum,
nam quæ publici iuris ſunt tolli non poſſunt
niſi publica authoritate, vt notat *Ang. in*
3 *ead. l. poſt mortem nu.* 8. Imò infans emanci
pari non poteſt niſi per reſcriptum Princi-
pis; ſed in ea emancipatione non opus eſt,
quòd interueniat eius conſenſus, licèt ſecus,
ſit quando emancipatur filius maior, vt ca-
uetur in *l. iubemus C. de emancipat. liber.*
per quem tex. ibi dicit Ang. ſe dextruxiſſe
quandam emancipationem, quæ erat dam-
noſa cuidam infanti, ex quo facta erat ſine
4 Principis reſcripto. Et per eandem l. dicit
ibidem notabiliter Bart. quòd dùm fuiſſet
Tuſciç interrogatus a quodā magno aduoca
to, an valida eſſet legitimatio filij baſtardi in
fantis ſine eius conſenſu, reſpondit ex regula
dictæ l. iubemus eam eſſe ualidam, quamuis
regulariter in alijs legitimationibus requi-
ratur conſenſus legitimati, vt cauetur in *§. il*
lud, Auth. quib. mod. natur. effic. legit. Mul-
5 ti autem ſunt huius patriæ poteſtatis effe-
ctus, quorum aliquos breuiter recenſent
Arius Pinell. in rubr. C. de bon. mater. in 2.
par. nu. 3. & ſequen. & Aſcan. Clem. in trac.
de patr. poteſt. per totum, & nouiſſimè a me
poſt hæc ſcripta viſus *Ioan. a Monte allegre*
Hiſpanus in pract. ciuili lib. 2. de exerc. pra-
cticor. action. cap. 1. §. 1. cum plur. ſequen.
Nos verò pleniori calamo hanc materiam
tractaturi, omiſſis leuioribus, quæ notatu
magis digna arbitrabimur in medium affere
6 mus. Primus autem, qui ſe mihi offert patriç
poteſtatis effectus eſt, quòd ob famis neceſ-
ſitatem lex permittit, quòd genitor poſſit
vendere filium, ita tamen vt emptor quando
cunque eius pretium offeratur, vel manci-
pium, æquè bonum, teneatur eum patri reſti
tuere, vt expreſsè cauetur *in l. 3. cum ibi not.*
per Bar. Bal. & alios C. de patr. qui filios di-
ſtrax. & notant hanc concluſionem *Cagnol.*
in l. non debet, nu. 4. ff. de reg. iur. plenè Sylu.
Aldobrand. in §. 1. num. 17. inſtit. de patr. po
teſt. Io. Bapt. Aſinius in prax. iudiciar. in
princ. cap. 2. nu. 20. Hipp. de Marſil. in ſing
7 100. *nu.* 16. Quæ iuris communis diſpoſitio
fuit etiā recepta per leges Hiſpaniarum, vt
patet *in 4. partit. a. tit. 17. in 8. & 9. lege, cum*
8 *ibi not. per Greg. Lop.* Verùm ſi pater poſt-
quàm filium vendidit, ad pinguiorem ſortu-
nam perueniat, cogi poteſt ad eum redimen-
dum, vt inquit *Bal. in cap. ex reſcripto de iu-*
reiur. quem refert. Io. Bapt. Aſin. in citato
loco nu. 22. Cagnol. in d. l. non debet, ſub eo-
dem n. 4. & Couar. in 3. lib. var. reſol. cap. 14.
ſub num. 5. verſ. 5. ad eiuſdem l. 2. interpreta
9 *tionem.* Hæc autem poteſtas Patri conceſſa,
videtur etiam ex iuris diuini authoritate
confirmari, legitur enim in ſacra pagina in
Eſdr. 2. c. 5. quòd populus fame oppreſſus in
hæc verba prorupit, (filij noſtri, & filiæ no-
ſtrç multç ſunt nimis, accipiamus pro pretio
eorum frumentum, & comedamus, & viua-
mus) quem locum ſacræ ſcripturæ corruptè
allegat *Tiraq. in trac. de vtroque retract. §.*
26 *gl. 1. nu. 17.* multa referens exempla non-
nullorum patrum, qui huiuſmodi poteſtate
vendendi filios ob famis neceſſitatem vſi fue
runt, Idq; etiam eueniſſe tempore Maſſimia
10 ni Imperatoris teſtatur *Euſeb. in lib. hiſto.*
Eccl. ſiaſt. in cap. 8. Dubia verò quæſtio eſt,
an ſicut Pater famis neceſſitate coactus po-
teſt vendere filium, eadem quoque ratione
poſſit eum pignorare? *gloſ. enim in d. l. 2.* in
ſecunda opinione per eam relata, videtur te
nere, quod non, quia facilius induceretur Pa
ter ad pignorandum, quàm ad vendendum
filium, vt inquit *Iaſ. in l. in ſuis nu. 28. ff. de*
liber. & poſth. & Molin. de primogen. hiſp.
lib. 4. cap. 5. nu. 13. Sed contrariam opinio-
nem magis communem eſſe refert *Ameſe.*
in tract. de poteſt. in ſe ipſ. lib. 2. cap. 14 n. 27.
11 Nec minus dubitabilis queſtio eſt, An liceat
patri permutare filium cum aliquo fundo,
ex quo poſſit ſe alere, in quo articulo *Bal. in*
d. l. 2. nu. 4. & Saly num 5. concludunt quòd
non, ſed contrarium pluribus rationibus ve
rius eſſe affirmat *Arius Pinell. in rubr. C. de*
12 *bon. mater. in 2. par. nu.* 26. Hæc autem facul
tas vendendi filium ob neceſſitatem famis,
cùm patriæ poteſtati ſolùm tribuatur, ideò
eam matri non communicari aſſerit *gloſ. in*
d. l 2. Et licet contra eam multis argumen-
tis inuehat *Cornel. Benincaſ in tract. de pau*
pert. in 7. quæſt. priuil. 5. num. 17. Nihilomi-
nus a dicta gloſ. opinione recedendum non
eſt, quam plenè defendit *Arius Pinell. in d.*
2. par. rubr. de bon. mater. nu. 22. & Rebuff.
in tract. de priuil. ſcolar. priuil. 177. num. 5.

13 Ea-

13 Eademque ratione hanc poteſtatem dene-
gandam eſſe etiam patri aduerſus filium e-
mancipatum, probat Arius Pinel. in eod.
14 loc.num.23. An autem ex alia cauſa quàm
famis poſſit huiuſmodi poteſtas exerceri, vt
puta pro redimendo patre ab hoſtibus, vel
alia ſimili æquè vrgenti. Bald.tangit hanc
quæſtionem in eadem l.2. num.5. Et conclu-
dit, quòd non, nam cùm ea lex ſit contra na-
turalem rationem, non debet extendi, & cum
hac opinione concordant Couar. in d. cap.
14. ſub num.4. verſ.tertio etiam, & Gregor.
Lopez in d.l 8.tit.17. in 4. partit. licet con-
trarium teneant Cornel.Benineaſ.in d.trac.
de priuil.pauper.in 7.quæſt. priuil.5. num.
16. & plenè Arius Pinel.in ead.2.par. rubr.
de bon.mater.num.27. Hinc eſt, quod Impe-
15 rator in d. l.2. patrem qui hac vtitur pote-
ſtate, ſanguinolentum appellat, quaſi quod
iuſto dolore cõmotus ſemetipſum ſibi tan-
quam ſanguinolentum accuſet, licet in ali-
quibus codicibus nõ legatur ſanguinolẽtus,
ſed ſanguinolentos, ita vt non ad patrem, ſed
ad filios illa dictio referatur, iuxta quam le-
cturam aliqui Doctores ſanguinolentos il-
los filios intelligunt, qui recenter nati ſan-
guineis maculis adhuc aſperſi ſunt, aſſeren-
tes propterea hanc paternam poteſtatem ad
illos tantùm filios eſſe reſtringẽdam, non ad
alios maioris ætatis, ſed communior eſt pri
ma lectura, per quam paterna poteſtas am-
pliatur, vt egregiè explicant doctiſſimus Co-
uar.in d.cap.14.nu.4. verſ.primum etenim,
& ſubtilis Arius Pinell.in citato loco num.
16 28.& ſeqq. Dubitant etiam Doctores in
hac materia, an eadem poteſtas conceda-
tur patri in eius filium clericum, & commu-
nis reſolutio eſt, quòd non, quaſi impium vi-
deatur, vt ille qui immortalis Dei ſeruitijs
addictus eſt, hominibus immundis ſeruire
cogatur, vt inquit Hoſt.in cap. Iudæorum,
de ætat.& qualit. cuius opinionem commu
niter approbari teſtantur Io.Bapt. Aſin. in
d.c.c.nu.23. Gerar.de Petr.ſan.in ſing. 100.
n. 16. Hipp.in ſing.101. Cornel.Benincaſ.in
d.q.7.priuil.5.nu.29. & Gregor.Lopez in d.
17 l.8.in ver.puede vender. Solus enim Sum-
mus Põtifex clericos dare poteſt in obſides,
Epiſcopus autem non, vt communiter affir-
mant Doct.in cap.ex reſcripto. & præcipuè
Abb.nu.8.in fi. & Alex.de Neuo nu.34.de
iureiur.Rom.in ſing.505.Petr.Belin.in tra-
ctd.de re milit.par.11.nu.15.& ſeqq.& Bar
boſ.in l.alia.§.eleganter, nu.41.ff.ſol.matr.
18 Vnde etiam Abbas nõ poteſt pignorare Mo-
nacum, ſecundum Bal.in d.cap.ex reſcripto.
num.1. Sicut enim Abbas non poteſt adire
hæreditatem Monaco delatam, niſi accedat
eius conſenſus, l.acquiritur §.1.ff.de acquir.
rer.domi. cùm ius adeundi ſit inſeparabile à
perſona, l.paulus ff.de acquir.hared. Ita etiã
multo minus poterit eum inuitum alteri tra
dere, licet ſecus ſit in ſeruo, l.interdum, §.qui
furem ff.de furt.& l.pen.ff.de cond.ob turp.
cauſ.& cum hac opinione concordant etiam
Rom.d.ſing.505.& Petr.Belin. in d. tract.
de re milit.in 11.par.nu.18. & ſeq. Sed con-
19 trarium tenent in eod.ca.ex reſcripto, Abb.
num.8. Fely.nu.3.& Alex. de Neuo nu.33.
& alij relati per Barboſ.in d.§. elegãter, ſub
num.41.& Ameſc. in d.tract. de poteſt.in ſe
ipſ.lib.3.cap.14.nu.29 Ea potiſſimum ratio-
ne moti, nam Monaco non licet reſiſtere, ne
que contradicere voluntati Abbatis, cùm
eius voluntas in totum a ſui Abbatis volun-
tate dependeat, c.ſi religioſus, de elect.in 6.
& cap.non dicatis 12.quæſt.1. Vnde detinẽs
monacum inuitum cum licentia, & volonta-
te Abbatis excommunicationis pœnam non
incurrit, vt probat idem Ameſc.in citato lo-
20 co in fine ſub num.37 Prætereundum quo-
que non eſt, quòd pater vendendo filium in
caſu neceſſitatis non cenſetur derogare eius
libertati, cùm hoc ſit expreſsè prohibitum,
per tex.in l.fi. C.de patr.poteſt. & ideo filius
venditus non efficitur ſeruus, ſed ſeruiens, vt
notabiliter dixit Paul. de Caſtr. in d. l.fin.
quem refert Cornel. Benineaſ. in d. tract.de
paupert.in 7.par.priuil.5.nu.27. & Gregor.
Lopez in d.par.4.tit.17.leg.9.in ver.en libre
21 dunbre. An autem ſi filius ſponte venundari
paſſus eſt, pater eum vendicare poſſit? com-
munis reſolutio eſt, quòd poteſt ſi venditio-
nem ignorauit, aliàs ſecus, vt teſtantur in §.
ſeruitutem Io.Fab.nu.3. Aret.nu.7.& ple-
nè Sylueſt. Aldobrand.nu.22.inſtit.de iur.
perſonar.& alij relati per Ameſc. in d.tract.
de poteſt.in ſe ipſ.lib.2.cap.17.ſub nu.21. Sed
22 an pater obligare poſſit filios ad religionẽ?
vide cap.2.cum alijs ſeq.20. quæſt.1. glo.in l.
diuttius C.de agricol.& cenſit.lib.11.& Ho-
ſtien.in ſumma de regular.§.ſed vtrum, ver.
23 ſi igitur. Et an mater poſſit obligare filium
ad ſeruiendum pro certa mercede? vide
Lucas de Penn. in l.1. C. de fug. colon.
patr. lib.11. Vrſill. in deciſ.307. num. 1.
& Ioannes Vincent. de Ann. in ſing.336.
* [Notãdum quoque eſt, quod eadem ratione,
qua patri permittitur vendere filios in caſu
maximè neceſſitatis, permittitur etiam ven
dere eorum bona aduentitia ad hoc, vt de
pretio ipſorum alere ſe valeat ſimul cum
ipſis filijs, vt plene probat Surd. in tract.de
alimen.tit.8 priuil.37.per totum, & Fonta-

nell.in tract.de pact.nuptialib. clauſ 4 gloſ. 9 par.5. nu.159. cum plur.ſeq. Animaduertendum autem eſt, quod non quelibet cauſa neceſsitatis ſufficit ad ſubſtinendum huiuſmodi alienationes, ſed diſtinguendi ſunt aliqui caſus,quos pleniſſime conſiderat Menoch omnino videndus in tract.de arbitr.iudic.lib.2. caſ.182. n.18.cū plur.ſeq.vt in ſpecie animaduertit idē Font. in citato loco n.

24 163.cū ſeq.] Vltimò ex eadē ratione dictæ l. 2. Doctores inferunt, quòd etiam Domino in neceſſitate famis conſtituto licet vendere vaſſallum inuitum, vt refert Cornel. Benincaſ.in d.q.7.in 5. priuil.pauper. nu.24.

25 Regulariter enim vaſſalli inuiti alienari nō poſſunt, nec feudi dominium eis contradicētibus in alium dominum transferri poteſt, vt apertiſsimis verbis probatur in cap. 1.§. ex eadem lege de l.Corrad.& in cap.Imperialem §. præterea ducatus, in fine, de prohib. feud.alien.per Feder.& in ſpetie notant gl. in l. inuitus,ff.de fideicom. libert. Fely.in c. dilecti,ſub nu.1.de maioritate & obed.& ibidē Hoſt.Io.Andr. Abb.& omnes alij Doct.Bal. in c.in generali,nu.2.ſi de feu.fuer.controu.inter Dom.& agnat. & latius in conſ. 326. incip.Rex Romanorum,lib.1.& in conſ.ſeq. nu.5.Crauett.in conſ.54 nu.3.& plenius in conſ 241.nu 6.lib.2. latè Neuiz.in conſ.12. inter conſ.feud. Alber Brun.nu.109.& ſeq. & alij plenè relati per Rol.a Vall. in conſ.1. num.34.& ſeq.lib.1. & per Burſat.in conſ. 160.nu.1.lib 2.& in conſ.350. num.1.lib.4.

26 Qui omnes concludunt, quòd etiam ſupremus Princeps non poteſt vnam ex ſuis Ciuitatibus in inferiorē dominum alienare, cōtradicentibus vaſſallis, & licèt Dec.tenuerit contrarium in l. debitorum nu.2. C.de pact. tamen valdè pauci eius opinionem ſequuntur,quos refert Cam de cur.in diuerſor. iur.

27 feud fol 8 nu.37 Supradicta autem concluſio eſt ab omnibus communiter recepta, ita quòd eam veram eſſe ſicut Euāgelium auſus fuit dicere Luc. de Penn.in l.1.col pen. C de capit.ciu.cenſ.exim. lib.11. & pro ea plures alios concordantes cumulant Lud. Gomez in §.item ſeruiana nu.41.inſt de act. Hiero. Grat.in conſ.147.num.5.& ſeq.lib.2. Surd. in conſ.323.nu.1.& ſeq.vol.3. Iul.Cla.in §. feud.q.28.Petr.Duen.in reg.215.Ant.Gabr. in 3.lib.commun.conclu.in tit.de iure quaſ. non tollen.concl.8.& Vinc.de Franch.in de

28 ciſ.17.nu.2.Intereſt enim vaſſallorum æqualitatem ſeruari, ita ut ſicut ipſi prohibentur alienare feuda inuitis dominis, ita etiam domini alienare non debeant, non conſentientibus vaſſallis,nam ex natura correlatiuorū ad imparia iudicari non debent, prout ita arguendo probat Burſat. in dicto conſ.160.

29 num.4.& ſequent. Vltra quòd valdè etiam ſubditorum intereſt non exire de gubernatione regia,& de liberis fieri ſeruos,ac nouū experiri Dominum,ſiquidem nomen regium ad dignitatem honoriſq; præheminentiam pertinet, nomen verò Domini potius tirrannidem preſefert, vt notabiliter inquit Luc.de Penn.in d.l.1.C.de capit.ciu.cenſ.ib.exim.lib.

30 11 Vnde inquit Andr in d.cap. imperialem §.nec dominus ſub num. 45. quòd homo demanij ſi alienatur poteſt dicere, nolo eſſe alterius quàm Regis, inferior enim Dominus in quem fit alienatio pro primo titulo ſolet ſuos ſubditos appellare ruſticos,& eos ed eo excoriat, vt vis precarium vitæ ſpiritum illis dimittat, verba ſunt formalia Bal. in l.ex hoc iure ad finem ff.de iuſt.& iur. quem re-

31 fert Ant.Rub.in conſil.96.ſub num.1. Hinc notabiliter inquit Iaſ.in tract.de feud.n.33. quod contractus infeudationis fuit incognitus populo Romano, nam ſi Romani illud ſciuiſſent, exoſum habuiſſent, quia continet ſeruitutem perſonarum, & rerum,& tribuit iuriſdictionem ſingularibus perſonis, quæ non debet eſſe niſi penes Principem,vel eius magiſtratus, l.non eſt ſingulis ff.de reg. iur. prout refert Crauett.in d.conſ 241.num.15.

32 Intereſt etiam ſubditorum magis eſſe ſub ſupremo dominio; quàm ſub paruo, tùm quia ſunt magis tuti,cùm etiam quia dùm transferuntur inferiori, mutatur eorum cōditio, quia tenentur iurare fidelitatem minus digno, vt inquit Rol.a Vall.in d.conſ.1. nu.37.lib 1 & indecens eſt eis habere dominum inferiorem, ſeu inæqualem primo.Vndè ſicut Dominus non cogitur habere vaſſallum quem non vult, ita vaſſallus cogi non debet habere Dominum cui ſeruire eſt indecorum, vt conſiderat Octauian. Cacheran.in conſ 49.nu.9.& ſeq. nam ut idem ſubdit nu. 11. dominus tueri, & conſeruare debet dignitatem uaſſallorum, non minuere,nec eorum conditionem deteriorem facere. Vndè inquit Bal.in conſ.327. nu.4. lib.1. quòd Imperator non poteſt mutare ſtatum,nec minuere honorem ueterum uaſſallorum, per tex.in §.præterea, Auth.de referendar.ſacr.

33 palat.Vltra quòd quando fit translatio a Rege in inferiorem dominum, multis oneribus uaſſalli ſubijciuntur,iuxt.not.per Bal.in l.1. in q.32 ff.de rer. diuiſ. & alios relatos per Rol. a Vall. in d.conſ.1.num.39.& teneuntur utili Domino præſtare adiutoria,& ſubuentiones in pluribus caſibus,ut in conſtit.Reg. quamplurimum, & in conſtit.ſeq.ſub tit.de adiu-

Digitized by Google

adiutor. exig. prout *conſiderat Vincent. de Franch. in d.deciſ.17.nu.2. & ſeq.* Nec de-
ſunt aliæ rationes, quas pulchrè ad hoc pro-
poſitum conſiderant *Rip. in conſ.179. nu.3.*
Neuiz. in d.conſ 12.num.109. & plenè Af-
flict. in d.cap.1.§.præterea ducatus, in 3.not.
nu.20. & ſeq. de probib. feu. alien. per Feder.
34 quæ penes eos uideri poſſunt. Hanc autem
concluſionem aliqui ampliant procedere ēt
ſi alienatio fieret in æquè parem, & idoneum
dominum, prout in ſpecie tenuerunt *Cyn. in*
l.1.C. de nouat. & ibidem Salyc. nu.2. & Io.
Fab. in §.1. num.5. inſti. de aſſign. libert. quos
refert Cacher. in d.conſ 40 nu.8. & Burſat.
35 *in d.conſ 160.nu.3.* Hinc eſt, quòd in donatio
ne quam fecit Conſtantinus Romanæ Ec-
cleſiæ totiùs populi Romani conſenſus ac-
ceſsit, ut patet *ex cap. Conſtantinus 96. diſt.*
Et animaduertit Bal. in cap.1.§. in generali,
ver. quæro vtrum Rex. ſi de feud. fuer. contr.
int. dom. & agnat. quem refert Menoch. in
36 *conſ.32.num.21. lib.1.* Ampliatur etiam
hæc concluſio, quòd ſi dominus ſuperior
alienat Caſtrū inuitis uaſſallis, eis licet pro-
pria authoritate ſe defendere, & nouo domi-
no reſiſtere; ut teſtātur *Neuiz. in d.conſ.12.*
num.113. & ſeq. Rip. in 2. lib. reſponſor. cap.
25. Crauett. in d.conſ.241. ſub num.16. Bur-
ſat. in d.conſ.350.num.11. & alij, quos refert
Ludouic. Morot. in reſponſ 45. num.18. Ego
autem nunquam huic opinioni me ſubſcribe
rem, cū ſit in actu practico ualde periculoſa.
37 Et quod eo caſu uaſſalli cogi non poſſunt ad
præſtandum iuramentum fidelitatis nouo
domino, tradit *Iaſ. in l. debitorum ſub nu.7.*
C. de pact. poſt Cyn. in l.1.C. de nouat. quem
refert Burſat. in d.conſ.350. ſub num.11. &
Ant. Grab. in d.concluſ.8. num.6. Item am-
38 pliatur hæc concluſio, quòd etiam ſi maior
pars uaſſallorum ſpontè conſentiat aliena-
tioni, nihilominus, ex quo eorum conſenſus
tendit contra libertatem, ideo non poſſunt
alijs diſſentientibus præiudicare, ſed mino-
ris partis cōtradictio præfertur, ut affirmāt
Neuiz. in d.conſ. 12. num. 116. Duen. in d.
reg.215. in 3. ampliat. & Gabr. in d.concl.8.
39 *num.7* Imò ſi omnes ſubditi huiuſmodi alie
nationi intuitu literarum Principis fortè
conſentirent, ille conſenſus præſumeretur
meticuloſus, ut notabiliter cōſiderant *Paul.*
de Caſtr. in conſ 70. incip. quia fruſtra, ſub
num.6. verſ. item non obſtant, lib.1. & Ne-
uiz. in allegato conſi.12. nu.115. Aliud quo-
40 que notabilius affirmat *Paul. de Caſtr. in*
d.conſ.70. ſub eod nu.6. verſ plus dico, quòd
ſi omnes Ciues ſpontè conſentiant, eorum
tamen conſenſus non præiudicat ſucceſſori-
bus nōdum natis tempore alienationis, quæ
concluſio confirmatur ex not. per *Vaſq. in*
tract. Illuſt. controuer. lib.2. cap.82. num.9.
quem refert Burſat. in d.conſ.160. num.10.
41 Alia huius concluſionis ampliatio ſumi po-
teſt ex doctrina *Andr. in cap. imperialem, §.*
nec dominus num. 48. de probib. feud. alien.
per Feder. qui notabiliter dicit, quòd uaſſal-
li qui per triginta annos fuerūt in demanio
Regis poſſunt ſe præſcriptione tueri, & di-
cere Regi, promiſiſti nos tenere ſemper in
demanio, idque ſolum probabunt ex longa
poſſeſsione, *ex reg. tex. in l. cùm de in rem*
42 *verſo. ff. de vſur.* Quæ concluſio multò for-
tius procederet, quando Rex conceſsiſſet ali
cui Ciuitati priuilegium perpetui demanij,
& eam promiſiſſet nunquam alienare, nam
licet priuilegiū gratis cōceſſum Princeps ad
ſui libitū reuocare poſsit, iux. not. per *Bal.*
in l. qui ſe patris, ſub nu.10. C. vnde libe. Soc.
in cōſ.87 n.13. & ſeq. lib.3. Pariſ. in cōſ.12. n.
224. vol. 2. & alios relatos per Grām. in dec.
43 *46. n.6. & ſeq.* Tamē hoc facere Princeps nō
debet, ſaltē de honeſtate, etiam ſi priuilegiū
eſſet ex mera gratia cōceſſum, prout ſuadet
tex. in legem inter claras, C. de ſumma trinit.
& fide catho. cùm nil clarius in eo refulgeat,
quàm recta fides, non enim poſſe fieri dicen-
dum eſt, quod honeſtè fieri non licet, *l. nepos*
* *proculo, ff. de verb ſignific.* [Fugiendum
enim eſt, principem incurrere in aliquod ex
quo eius opinio etiam ex uulgi murmura-
tione ledatur *l. infamia cum ibi not. per Luc.*
de Pen. vir. abominanda, C. de decur. lib.10.
Sed ſi Regi permitteretur ad ſui libitum re-
uocare conceſsiones factas, non rector ſed
deceptor ſubditorum iudicaretur *l. fin. C. de*
omni agro deſer. lib.11. cum nemo debeat Re
gis uerbo decipi *l. 1. C. de his qui ven. etat.*
impetr. vt not. Luc. de Pen. in l. prædia, col.
13. ver. 23. fugiendum, C. de locat. præd.
44 *ciuil. libro 11.*] Vnde notabiliter dixit
Bal. in conſ.279. volum. 3. quòd in Princi-
pe tanquam fonte iuſtitiæ debet eſſe con-
ſtans, & perpetua uoluntas, eique conuenit
illud uerbum, ſemel locutus eſt Deus, debet-
que habere unum calamum, & unam linguā,
iuxta illud quod ſcriptū eſt, quæ proceſſerūt
de labijs meis non faciam irrita, & ideo de-
bet eſſe immobilis ſicut lapis angularis, &
ſicut polus in cœlo, prout inquit *Curt. iun.*
in conſ 170. in fin. quem refert Rol. à Vall.
in conſ.13. num.52. cum plur. ſeq. vol. 3. &
Surd. in conſil. 419. num. 46. & ſeq. lib.3.
45 Imò ſi huiuſmodi priuilegium Princeps ſpe
cificè promiſit nunquam reuocare, ſed illud
perpetuò ſeruare, & ſeruari facere, tunc hæc
ſpe-

ſpecialis promiſſio operatur, quòd etiam ſimplex priuilegium gratuitum efficitur penitus irreuocabile, vt notabiliter affirmant *Cephal. in conſ.342. num.64. & ſeq. lib.3. &*

46 *Surd. in conſ.419. num.68. lib.3.* Princeps enim obligatur ex fide data, & ad eius obſeruantiam tenetur ipſe, & omnes eius hæredes, vt notat *Affl. in c. ſi quis fecerit ſub nu. 5. quo temp. miles.* Nam cùm hæc promiſſio

47 de non alienando terras demaniales ſit cõformis iuris diſpoſitioni, quæ ſimiliter prohibet vaſſallos inuitos ſub alterius dominium transferri, ideò fortius ligat, nam duo vincula magis ſtringunt, iux. not. per *Doct. in l. filiusfamilias §. diuiſ ff. de leg.1. Menoc. in conſ.95. num.124. lib.1.* & alios ad hoc propoſitum relatos per *Cephal. in d. conſ. 342. nu.62. & ſeq. Burſat. in conſ.350. num. 10. lib.4. & Ludo. Morot. in reſp 45. nu.11.*

48 Imò hoc duplex vinculum operatur, quòd impeditur translatio dominij in acquirentẽ, vt pulchrè inquit *Curt. iun. in conſ.174. nu.19. & Surd. in conſ.323. num.3. lib.3.* Et multò fortius hæc concluſio procedit quando res non eſt integra, vt puta quia gratia à Principe conceſſa ſortita eſt ſuum effectũ, nam licèt ab initio tanquam gratis conceſſa potuiſſet fortè reuocari, nihilominus poſt effectum conſumatum non admittitur amplius reuocatio, vt plenè probat doctiſſimus Rouit. omninò videndus in comment. ſuper *pragm.1. de reuocat. gratiar. à num.2.*

49 *vſque ad finem.* Si verò huiuſmodi priuilegium non eſſet ſimpliciter gratuitum, ſed conceſſum eſſet ex cauſa oneroſa, tunc tranſiret in contractum, ad cuius obſeruantiam non ſolùm tenetur ipſe Princeps ad inſtar cuiuslibet priuati, *iux. not. per Doct. omnes in l. digna vox C. de legib. & in cap.1. de probat. Bal. in l. qui ſe patris, ſub num 10. verſ. hoc ſciat C. vnde lib. plenè Crauett. in conſ. 241. nu.12. Rol. à Vall. in conſ.13 nu.45. lib. 3. Gramma. in deciſ.65. nu.25. & ſeq. & alios plenè relatos per Ant. Grab. in 3. lib. commu. concluſ. ſub tit. de iure quæſito non tollen.*

50 *concl.5. nu.1.* Sed etiam obligantur omnes eius ſucceſſores in eadem dignitate, vt ex cõmuni Doctorum ſententia teſtantur *Rolan. à Vall. in conſ.1. nu.40. & ſeq. lib.2. & in d. conſ.13. num.33. & ſeq. lib.3. Suarez in allegat.9. nu.4. & in alleg.10. nu.3. plenè Tiraq. in repet. l. ſi vnquam C. de reuoc. donat. in ver. donatione largitus num.13. & ſeq. & in tract. de iur. primogen. quæſt.35. num.20. & ſeq. Gabr. in d. concluſ.5. nu.2. Bolognett. in conſ.1. nu.176. Io. Arz. ab otbalor. in tracta. de nobilitat. hiſpan. in 4. par. princip. cap.5. num.9. & ſeq. pleniſſimè Surd. in conſ.140. nu.38. & in d. conſ.419. num.5. & ſeq. Lud. Morot. in d. reſpon.45. nu.9. plenè Iacob. Caner. in 3. lib. var. reſol. cap.1. de act. & oblig. num.147. & alij relati per Regium Conſiliarium Io. Andr. de Georg. in alleg.25. num.13. & ſeq.* qui notabiliter affirmat, quòd etiam conceſſiones factæ per inuaſorem, & tirannũ ſub nomine dignitatis obligant legitimum ſucceſſorẽ iure proprio in eadem dignitate

51 ad earum obſeruautiam. Imò quòd obligantur etiam ſucceſſores in ea dignitate per electionem ex multorum doctorum ſententia refert *Peregr. in tract. de iur. fiſc. lib.1. tit.3. num.45. & Iacob. Caner. in d. cap.1. de act.*

52 *& oblig. num.149.* Et ratio eſt, nam ſi Princeps, & eius ſucceſſores non obligarentur ex contractibus, ſequeretur, quòd Principes eſſent peioris conditionis, quàm quilibet priuatus, tùm quia nemo vellet contrahere cũ eis, tùm etiam quia ſi ipſi non obligarentur alijs, neceſſariò fatendum eſſet, quòd ex natura correlatiuorum nec alij obligarentur ipſis, & conſequenter priuarentur commercio, vndè benè inquit *Bald. in l. Princeps ff. de legib.* quòd ſi hoc eſſet verum fieret exulis, qui debet eſſe omnium præſul, vt refert *Iaſ. in conſ.1. ſub num.1. lib.1. & Rol. à Vall.*

53 *in conſ.45. nu.10. vol.3.* Dicitur autem priuilegium ex cauſa oneroſa procedere, & in contractum tranſire quando conceditur ob meritorum remunerationem, iux. plenè not. per *Grammat. in deciſ.65. num.24. & ſeq. Io. Franc. de Pont. in conſ.60. num.22. & Bolo-*

54 *gnett. in conſ.1. nu.176.* Et quamuis aliqui dicant, quòd ad hoc vt dicatur remuneratoria donatio, oportet quòd merita ſint æquiualentia, vt refert *Tiraq. in d. l. ſi vnquam in ver. donatione largitus, num.81. & plenè Io. Lopez in rubr. de donat. int. vir. & uxor. §.*

55 *50. nu.26. & ſeq.* Hoc tamen fallit in Principe donante, ſeu aliqd concedente ob cauſam remunerationis, ſatis enim eſt, quòd ſeruitia Principis liberalitati conueniant, vt ex communi Doctorum ſentẽtia refert idem *Tiraq.*

56 *in citato loco num.84. & ſeq.* Nec opus eſt, quòd aliundè merita probentur, quàm ex eiuſdem Principis aſſertione, cui credendum eſt, vt plenè probant *Nata. in conſ.122. nu.7. lib.1. Decian. in conſ.28. nu.38. & ſeq. lib.1. Surd. in conſ.429. num.65. et ſeq. plenè Camill. Borrell. in conſ.1. num.140. et ſeq. et Frãc. Mugnoz de Eſcobar. in tract. de ratiocin. cap.24. nu.32. et ſeq.* Nihil enim regali celſitudini magis proprium, & conueniẽs eſt quàm liberalitas, & vt bene merentibus bene faciat, vt inquit *Io. de Amic. in cõſ.101. nu.6.*

Digitized by Google

nu.6. et Socy.iun.in conſ.68.nu.180.vol.3.
57 Dicitur etiam priuilegium demanij ex cau-
ſa oneroſa proceſsiſſe, & habere vim con-
tractus irreuocabilis, quãdo aliqua Ciuitas,
ſeu caſtrum proprijs pecunijs ſe redemit, ad
hoc vt fieret de Regis demanio, in quo Rex
eam perpetuo manutenere, & nunquam alie
nare promiſit, vt plenè probant Grauett. in
d.conſ.241.nu.10.cum ſeq. Dec. in conſ.292.
num.7. Octauian. Caeber. in conſ.26. per to-
tum, Cephal. in conſ.168.num.29. et ſeq. lib.
2. Capyc. in deciſ.166. in 1. dub. ex num.1.
vſque ad nu.4. et alij relati per Camill. Bor-
rell. in addit. ad Bellug. in ſpecul. princip.
rub.1. in lit. N. verſ. limitant ſecundo, et vlti
58 mo. Et multo fortius huiuſmodi priuilegia
obſeruanda ſunt, ſi fuerunt confirmata non
ſolum a concedente, ſed etiam ab alijs ſuc-
ceſſoribus, nam geminata confirmatio ha-
bet vim clauſularum ex certa ſcientia, mo-
tu proprio, & non obſtantibus, vt notabili-
ter refert Rui. in conſil.196. nu.5. volum.1.
59 Præſertim ſi confirmationes ſunt in forma
ſpecifica cum inſertione tenoris priuilegij
confirmati iux. not. per Dec. in rubr. de con-
firm. vtil. vel inutil. nu.9. et in cap. pen. nu.1.
eod. tit. Cott. in memorab. in ver. confirmatio
fit duobus modis, et plenè Lanar. in conſ.21.
60 num.1. et ſeq. Et idem eſt ſi priuilegij confir-
mati ſubſtantia ſummatim, & ſerioſæ ſaltim
referatur, vtroque enim modo confirmatio
dicitur in forma ſpecifica, & idem operatur,
ac ſi eſſet noua conceſsio, vt affirmant Iaſ. in
auth. ſi quis in aliquo documento in fine C.
de eden. et in repet. l. admonendi ff. de iureiu.
in 1. lect. num.39. et in 2. lect. nu.33. Fely. in
cap.2. nu.10. et Dec. nu.5. de reſcrip. Franc.
Aret. in conſ.76. in 3. dub. Roman. in conſ.
327 ſub nu.7. Bellon. in conſ.35. nu.7. plenè
Ruin. in conſ.31. nu.7. vol.1. Honded. in cõſ.
70. num.31. volum.2. Grammat. in deciſ.59.
nu.22. Lanar. in conſ.76. nu.1. Fab. de Ann.
in conſ.51. nu.6. Surd. in conſ.419. num.22.
et ſeq. lib.3. et Rot. Rom. in 2. par. diuerſar.
deciſ. in deciſ.36. num.9. et plenè Iacob. Can-
cer. in 3. lib. variar. reſolut. cap.3. de priui-
leg. quæſt.13. num.217. cum plur. ſeq.
61 Quæ concluſio fortius procedit ſi in verbis
diſpoſitiuis priuilegij confirmantis adeſt
clauſula ex certa ſcientia, quæ operatur,
quòd etiam ſi primum priuilegium relatum
eſſet penitus nullum vel reuocatum, cenſe-
tur denuò confirmatum ſublato quouis abu
ſu, & defectu, vt pulchræ notant Oldrad. in
conſ.257. num.11. et ſeq. et Lanar. in d. conſ.
62 21. ſub num.2. Nam id quod Princeps facit
ex certa ſcientia in dubium reuocari non
poteſt, & habetur ac ſi dixiſſet id velle facere
de plenitudine poteſtatis, ſecundum gloſ. in
cap. ad hæc, de reſcript. Bal. in l. eos num.1. C.
de appell. Grauett. in conſ.187. num.18. Hie
ron. Gratian. in conſ.9. num.126. vol.1. Mo-
lin. in tract. de primogen. hiſp. lib.2. cap.7.
63 nu.17. Et eo caſu habetur, ac ſi totus tenor
priuilegij confirmati de verbo ad verbum
eſſet inſertus; vt notant Alex. in conſ.16. nu.
29. vol.5. et Surd. in d. conſ.419. nu.23. lib.3.
64 Et idem eſt ſi adeſt clauſula, quorum teno-
res haberi volumus pro expreſsis, iux. not.
per Gramm. in deciſ.66. nu.35. et ſeq. et Gra-
uet. in conſ.126. nu.7. et alios relatos per Ro-
uit. in commentar. ſup. prag.4. edita Thori, de
65 poſſeſſ. non turban. nu.15. Et idem operatur
clauſula, & de nouo concedimus, vt in ſpetie
notant Rui. in conſ.31. ſub nu.6. vol.1. Surd.
in d. conſ.419. nu.25. Lanar. in d. conſ.21. nu.
4. et ſeq. et Io. Vinc. de Ann. in alleg.47. n.15.
66 Cui concluſioni non repugnant tradita per
Regen. Io. Franc. de Pont. in conſ.70. nu.63.
et ſeq. Loquitur enim de ſimplici confirma-
tione in forma communi conceſſa ad peti-
tionem partis aſſerentis habere priuilegiũ,
quod petijt confirmari, & quatenus opus
eſt de nouo concedi, eo tamen non exhibito,
nec eius ſubſtantia ſaltim compendioſè ex-
plicata, quo caſu benè concludit, quod cum
huiuſmodi confirmatio aliquod ius non
tribuat priuilegio confirmato, iux. not. per
Dec. in cap.1. num.43. et ſeq. de confirm. vtil.
vel inutil. ideò omnes clauſulæ ſubſequen-
tes regulantur a principali Principis inten-
tione, & conſequenter nihil vltra operari
poſſunt ex not. per Andr. in cap.1. de vaſſall.
decrep. ætat. Secus vero eſt quando clauſula,
& de nouo concedimus, appoſita eſt in ver-
bis diſpoſitiuis priuilegij confirmantis, &
in eo refertur tota ſubſtantia priuilegij cõ-
firmati, in quo caſu propriè loquuntur Do-
67 ctores ſupra allegati. Omittendum autem
non eſt, quòd licet confirmatio in forma
communi non operetur ad omnimodam
actus validitatem, nihilominus inde ſaltim
oritur iuſta præſcribendi cauſa, adeò, quod
accedente poſtea curſu longiſsimi temporis
vltra annos quadraginta, hoc ſufficit ad le-
gitimam præſcriptionem inducendam, vt
notabiliter dixit Abb. antiquus in cap. du-
dum, de elect. relatus per Molin. de primo-
gen. hiſpan. lib.2. cap.6. num.54. et in cap.
ſeq. num.11. quam concluſionem nouiſsi-
mè confirmat Regius Conſiliarius Rouitus
in commentar. ſup. pragm.4. edita Thori, de
poſſeſſ. non turban. num.20. et idem affir-
mat Cancer. in d. cap.3. de priuileg. nu.198

68 Su-

68 Supradicta autem concluſio; quòd Rex non poteſt inuitis vaſſallis alienare terras demaniales, multas habet limitationes, quarum prima eſt, quod non procedit, quando alienatio fit ex cauſa maximæ neceſſitatis, iux. not. per *Salyc. in l. 1. ſub nu. 2. C. de nouat. Alex. in l. 2. ſub nu. 29. ff. ſol. matr. & in conſi. 25. ſub nu. 20. vol. 5. Ant. Gabr. in d. concl. 8. ſub tit. de iur. quæſit. non tollen. nu. 12. & Ludouic. Gomez in d. §. iter ſeruiana, num. 45.* præſertim ſi fit pro bono pacis, nam eius intuitu receditur a regulis iuris, vt inquit *Bald. in l. vnic. in prin. C. de caduc. tollen. & notat in ſpecie Capyc. in d. deciſ. 166. nu. 6.* Poteſt. n. Supremus Princeps pro bono pacis, & ob publicam vtilitatem res priuatorum etiam in totum auferre, vt refert *Crau. in conſil. 264. nu. 10. ex not. per Bald. & Angel. in l. bene à Zenone, C. de quadr. præſcr.* quam concluſionem confirmant etiam *Capyc. in deciſ. 5 1. nu. 12. & alij plenè allegati per Ant. Gabr. in d. tit. de iure quæſito non tollen. concl. 1. nu. 1. & per Rol. a Vall. in conſ. 69. num. 1. & ſeq.*
69 *vol. 2. & in conſ. 71. nu. 1. vol. 3.* Verum tamen eſt, quòd quando Princeps aufert alicui priuato bona propria ex cauſa publicæ vtilitatis, & pro bono pacis, tenetur ei iuſtum pretium ſoluere, vt benè probant [*Andr. in cap. 1. §. ſimiliter, ſub nu. 27. de cap. qui cur. vend. Bellon. in conſ. 2. nu. 8. Iaſ. in conſ. 233. col. 4. verſ. nec obſtat ſecundum, lib. 2.*] *Rod. Suar. in alleg. 10. per totam, Natt. in conſ. 160. nu. 40. lib. 1. Rol. a Vall. in d. conſ. 69. per totum lib. 2. & in d. conſ. 71. lib. 3. & alij quos copioſè refert Ant. Gabr. in d. concl. 2. num. 25.* Et licet contrariam opinionem pluribus argumentis defendere auſus fuerit *Bero. in cap. quæ in eccleſiarum, nu. 166. de conſt.* Eum tamen acriter reprehendit, & omnia eius fundamenta reſoluit *Hyppol. Rimnal. in repet. eiuſdem cap. nu. 286. & ſeq.* & eandem concluſionem confirmant *Ioan. Vinc. de Ann. in alleg. 69. nu. 49. & ſeq. & Peregr. in tract. de*
70 *iur. fiſc. lib. 5. tit. 2. nu. 52.* Sed eam dupliciter limitant, vt apud eos videri poteſt. Immo pretium ſolui debet antequam res auferatur, vt ex multorũ ſententia, & legum authoritate plenè probat *Don Garz. Maſtrill. in tract. nouiter impreſſo de magiſtratib. lib. 3. c. 4. nu. 358. & ſeq.* [*& idem affirmãt Iaſ. in conſ. 46. nu. 4. lib. 3. Rolan. a Vall. in conſ. 64. nu. 20. lib. 2. & Ioan. Fran. de Ponte in lect. feud. in tit. de his qui feu. dar. poſſ. lect. 8. nu. 24.*] Pro huius autem limitationis vera declaratione multa ſunt cõſideranda, primo enim eſt animaduertendũ, quòd non quælibet cauſa eſt ſufficiens ad alienandum huiuſmodi bona demanialia, ſed oportet eam eſſe adeò vrgentem, vt ei aliter Princeps prouidere non poſſit, nec aliunde valeat inuenire pecuniam, vt notabiliter inquit *Capyc. in d. deciſ. 166. ſub nu. 5. verſ. ſed vis ſtat in cauſa iſta.* Tũc enim pro bono pacis, permiſſum eſt ius tertij auferri, quando aliter pax haberi non poteſt, vt refert *Iaſ. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, in 2 lect. num. 28 ff. de liber. & poſth. ex not. per Anch. in conſ. 161. & Fel. in d. c. quæ in eccleſiarum, ſub nu. 53. verſ. ſi tamen pax, de conſtit.* & idem quoque affirmat *Crau. in conſ. 276. ſub nu. 7. verſ. Secundo reſpondeo,*
71 *lib. 2.* Secundo obſeruandum eſt, quod cauſa, ob quam Principi liceat a conuentione facta cum ſubditis recedere, debet eſſe noua, vel ſaltim ignorata tempore conuentionis, vt benè animaduertit *Iaſ. in conſ. 1. num. 6. vol. 1. & alij plenè relati per Peregr. in d. tract. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 3. num. 67. & plenè per Rolan. à*
72 *Vall. in d. conſ. 1. nu. 58. & ſeq. lib. 2.* Tertio conſiderandum eſt, quòd cauſa iuſta non præſumitur, ob quam Princeps poſſit ſe à contractus obſeruantia excuſare, nec de ea ſtandum eſt ſimplici eius aſſertioni, ſed eius veritas, & iuſtitia aliunde probanda eſt, alioquin ſemper eſſet in facultate Principis contra omnes iuris regulas conuentiones factas non obſeruare, vt plenè probant *Dec. in d. c. quæ in Eccleſiarum, num. 129. & ſeq. & in conſ. 602. nu. 14. & ſeq. Crau. in d. conſ. 241. ſub nu. 20. verſ. ex quibus infertur quod iſta cauſa, Cephal. in conſ. 311. nu. 77. lib. 3. Egid. Boſſ. in tit. de Principe, num. 189. & alij, quos plenè refert Crauett. in tract. de antiq. tempor. in*
73 *1. par. in princ. nu. 18. & ſeq.* Et licèt multi Doctores contrariam teneant opinionem aſſerentes in Principe iuſtam cauſam ſemper præſumi, & de ea ſtandum eſſe eius aſſertioni, etiam circa ea, ſuper quibus liberè diſponere non poteſt ſine legitima cauſa, prout latè affirmant *Soc. in conſ. 4. n. 10. & ſeq. lib. 3. Rui. in conſ. 21. nu. 7. vol. 5. Alex. in conſ. 216. nu. 21. lib. 2. & alij relati per eundem Crauet. in*
74 *citato loco, nu. 23. & ſeq.* Non tamen recedendum videtur a ſupradicta prima opinione, quod quando Princeps vult derogare iuribus vaſſallorum, ad quorum obſeruantiam reperitur obligatus ex contractu, aut aliter de iure naturali, vel gentium, cauſa iuſta non præſumitur, ſed eſt omninò probanda, cũ ſit magis communiter recepta, prout latè hãc concluſionem confirmant *Fely. in d. cap. quæ in eccleſiarum, nu. 62. & ibidem in repet. eiuſdem cap. Hypp. Rimin nu 268. plenè Crauet. de antiq. temp. in eodem loco ſupra allegato, num. 29. cum pluri. ſeq. Capyc in deciſ. 51.*

in ſi.

in fi.Io.Vinc.de Anna in allega.69. nu.25. et ſeq. Franc.Sarmien. in 1. lib.ſelectar. interpret.c.8.nu 19. et Menoch. de præſumpt. lib.2.præſ.10.nu.52.et ſeq. et præcipuè n.63.

75 Cuius concluſionis potiſsima ratio eſſe videtur, nam in ijs quæ non dependent à libera Principis diſpoſitione, nemo ferè negat, quod ſine partis citatione procedi non poteſt ad eorum reuocationẽ, vt ex magis communi Doctorum ſententia teſtantur *Soc in conſ. 266.num.49. lib.2. et alij quos plenè cumulant Ant. Gabr. in 3. lib. commun.concluſ. ſub tit. de iure quæſi.non tollen.concluſ.6.n. 9. et Peregr. de iur.fiſc. lib.1. tit.3 num.55.*

76 Hinc autem neceſſario videtur concludendum, quod quando Princeps aliquid facere non poteſt ſine legitima cauſa, ad eam probandã non ſufficit ſola eius aſſertio, alioquin inutilis, ac penitus fruſtatoria eſſet partis citatio, vt benè animaduertit *Crauett. in eodem loco ſupra cit.num.31.* Sed poſita pro ve-
77 ra ſecunda opinione illorum qui tenent ex ſola Principis aſſertione præſumi legitimã cauſam, quando reuocat priuilegium ſubdito conceſſum, etiam ex cauſa onerosa, eam tamen eatenus ſuſtineri poſſe arbitror, qua-
78 tenus duo requiſita concurrant, quorum primum eſt, quòd aſſertio Principis fiat cum aſ-
3 ſiſtentia ſui conſilij, & cum ſubſcriptione quæſtoris generalis, iux. ſingularem doctrinam *Andr. in c.1. quæ ſit prima cau. beneſ. amitt. ſub.num.42.* per quam ita in proprijs terminis affirmant *Capyc.in d.deciſ.166.nu. 8.et Regens* Io. *Franc.de Pont.in conſ.70. n.*
79 *36.et ſeq.* Secũdum requiſitum eſt, quòd cauſa ſit veriſimilis, ut communiter notãt *Doct. omnes in d. cap. quæ in eccleſiarum Socin. in conſ.273.num.11.lib 2. et in conſ.120. nu.9. lib.3.Soc.iun.in conſ.170.nu.23.lib.2. et alij relati per Ant.* Gabr. *in d. concluſ.6. nu.7. ſub tit.de iur.quæſ.non tollen.et* Crauett. *in d.conſ.241.ſub nu.20. verſ. ex quibus infer-*
80 *tur, quod iſta cauſa.* Notandum autem eſt ad hoc propoſitum quod notabiliter conſiderat Crauett. *in allegato conſ.241. ſub nu. 20.verſ.ad quintum reſpondeo*, regulariter uerisimile nõ eſſe quod ſupremus Princeps neceſsitate laboret, tùm quia ſemper præſumitur eſſe ſoluendo, ſicut dicitur de fiſco, & Republica, iuxta not.per I*aſ.in l.ſciendum, ſub nu.23.verſ.tertio limita, ff. qui ſatiſd.co-*
81 *gan.* Cum etiam quia in caſu neceſsitatis poteſt imponere collectas, & alia ſubſidia, ut plenè probat *Rol.a Vall.in conſ.1. nu.62. et ſeq.vol.2.* & non ſolum poteſt collectare ſubditos immediatos, ſed mediatos, ut refert idem *Rolan.in eod.conſ.11.nu.76.et ſeq.* imò in ſubſidium poteſt cogere ſubditos ad mutuandam ſibi pecuniam pro belllo, vt in-
* quit G*uid.Pap.in dec.551.in fi.* [Et idem affirmat I*acobin. in tract. de homag. in princ. ſub nu.35. quem refert* Liparul. *in addit.ad Andr.in tit.quæ ſint Regal in ver.*& extraordinaria collatio, verſ.manus ſuas ad iniquitatem in fine] Et in caſu magnæ neceſſitatis, & imminentis belli collectari poſſe etiam bona clericorum, ex communi Doctorum ſententia, & ſacræ Scripturæ authoritate refert *Duen.in reg.100. in 12. limit. et Octauian. Cacher. in deciſ. Pedem. 68.*
* *per totam.* [Immo quod in caſu magne neceſſitatis princeps cogere poſſit etiam mercatores exteros ad mutuandum ſibi pecuniam abſque intereſſe, affirmat *Othalor.in tract.de mobilit. par.2. cap. 5. num.6.* Et poteſt etiam noua tributa imponere ſi antiqua non ſufficiunt, vt plene probat doctiſſimus, ac meretiſſimus Collateralis Conſilij *Regens Valenzuela in conſ.99. nu. 18. et ſeq.* Quamuis ex ſpeciali gratia huic Fideliſſime Ciuitati Neapolis conceſſa per plura capitula ordinatum ſit, quod eius ciues cogi non poſſint ad mutuandum Regi, & quod non imponantur nouæ gabellæ ad beneficiũ fiſci, vt refert Io. *Franc.de Ponte in tract.de poteſt.proreg.in tit.de abundan.ciuit.nu.7. cum ſeq.fol.43.* Hoc autem priuilegio cogendi ciues diuites ad mutuãdum pecunias, vtitur etiam vniuerſitas quando aliqua imminens neceſſitas vrget, ſed poſtea paulatim eis ſatisfieri debet per impoſitionem collectę, vt inquit *Gul.de Cun. in l.neminem, C. de ſacroſ.eccleſ.ſub nu.13.et* Io.*de Plat.in l. 1.ſub nu.1.C.de omni agro.deſerto lib.11.* Et ſi tempore penurię ciues diuites recuſant mutuare pecuniam vniuerſitati pro emendo frumẽto, carcerari poſſunt, vt refert *Auend. in tract.de exequ.mandat.par.1. cap.10.nu. 34.* vbi ponit multa alia notabilia, quæ ratione publicę vbertatis obſeruanda ſunt a rectoribus vniuerſitatum, & officialibus, An autem in huiuſmodi caſibus his coacte mutuantibus liceat aliquid vltra ſortem ratione intereſſe accipere, vide que pleniſſime trãdit *Sigiſmund. Scacc. in. tract. de commerc. et camb. §. 1. quæſt. 1. num. 460.*] Hinc
82 ergo infertur, quod rarò practicari poteſt, vt ſub colore maximè neceſsitatis contradicentibus vaſſallis deueniri poſsit ad alienationem terrarum demanialium; & præſertim earum quę habent priuilegia perpetui demanij ex cauſa onerosa, tum quia cauſa hæc non eſt conſiderabilis, neque veriſimilis, & conſequenter ex ſola Principis aſ-

ſer-

ſertione non probatur, vt concludit *Crauet. in d. conſ. 241. ſub nu. 20. verſ. ex quibus infertur*, cùm etiam quia vix poteſt dari caſus tantæ neceſsitatis, cui aliunde Princeps prouidere non valeat, iux. not. per eundem *Crauett. in citato loco, verſ. ſexto reſpondeo. & par Capye. in d. decis. 166. num. 6. & ſeq.*

83 Secunda ſupradictæ concluſionis limitatio
eſt quod Princeps poteſt alienare terras demaniales inuitis, & contradicentibus vaſſallis, & reuocare priuilegia perpetui demanij, etiam ſi eſſent conceſſa ex cauſa oneroſa, ſi hoc facit ex certa ſcientia, & de plenitudine ſuæ abſolutæ poteſtatis, nam eo caſu ſacrilegium eſſe videtur diſputare de poteſtate Regis, *l. 2. C. de crim. ſacrileg.* prout ſtãtibus huiuſmodi ampliſsimis clauſulis deciſum fuiſſe teſtatur *Capyc. in d. deciſ. 166. in fi.* ſuper venditione terrarum ſancti Seueri, & Thermularum, & idem deciſum fuiſſe cum Ciuitate Salerni refert *Io. Vinc. de Anna in alleg. 50. num. 3. & Io. Franc. de Ponte in conſ. 70. num 35. cum plur. ſeq.* & in anno 1560. cum vniuerſitate Seminariæ idem deciſum fuiſſe per Collaterale Conſilium, refert *Camill. Saler. in addit. ad Napod. in proœm. conſuet. nu. 305. in addit. quæ incipit, Magna eſt Principis poteſtas, in lit. D. fol. mihi*

84 42. Rex enim de plenitudine poteſtatis poteſt tollere ius tertij etiam ſine cauſa, vt inquit *Ang. in l. item ſi verberatum, §. 1. nu. 1. ff. de rei vendic.* ſubdens quòd omnes qui contrarium dicunt mentiuntur, nàm plenitudo poteſtatis eſt quædam plenitudo arbitrij nulli neceſsitati ſubiecta, nulliſque iuris regulis limitata, vt refer *Capyc. in d. deciſ. 166. num. 10. & ſeq. & Ceſal. in conſ. 12. nu. 19. lib. 1.* & ei quod Princeps facit de abſoluta poteſtate nihil opponi poteſt, vt inquit *Bal. in proœm. decretal. nu. 51. & plenè Dec. in conſ. 269. nu. 7. et ſeq.* Nam Principi dici non poteſt, cur ita facis? teſte eodem *Bal. in præl. feud. ſub nu. 34* & proinde nemo audiri debet aduerſus ea quæ facit de plenitudine ſuæ abſolutæ poteſtatis, ſed perpetuum ſilentium debet imponi, vt refert *Hyp. in pract. crim. §. quæritur, nu. 19.* nãq; ei libet licet, vt inquit *Natt. in conſ. 512. ſub nu. 19. lib. 3.* ad quod propoſitum plura alia ſimilia notatu digna tradit *Rol. à Vall. in conſ. 100 num. 55. cum plur. ſeq. vol. 4. pleniſſime Peregr. in tract. de fideicommiſ. art. 52. nu. 117. et num. 121. cum plur. ſeq. et Io. Franc. de Ponte in conſ. 152. n. 1. et ſeq. lib. 2.*

85 Quæ concluſio multò fortius procedere videtur in illis terris, quæ aliàs fuerunt ſub dominio Baronum, & deinde deuenerunt ad dominium Regis, a quo obtinuerunt priuilegium perpetui demanij, iux. not. per *Soc. in conſ. 4. nu. 17. et ſeq. lib. 3. et Io Franc. de Ponte in d. conſ. 70. nu. 43.* Et ratio eſt, nam omnis res de facili reuertitur ad ſuam naturam, *l. ſi vnius, §. quod in ſpetie, ff. de pact.* & propterea ſicut Caſtrum, quod non erat de demanio, facto Principis effectum fuit de demanio, ita etiam ab eodem Principe facilius poteſt ad priſtinam naturam reduci.

85 Illa enim propriè ſunt bona demanialia, quæ ſemp per antiquos Reges retenta fuerunt ſub eorum dominio, & nunquam conſueuerunt alijs concedi, vt inquit *Andr. in c. imperialem, §. præterea ducatus. num. 48. de probib. feud. alien. per Feder. quem refert Soc. in eod. conſ. 4. num. 20. et Guglielm. de Pern. in conſ. 5. num. 7. verſ. demania enim ſunt illa, et plenè Petr. de Gregor. in tract. de conceſſ. feud. par. 1. q. 5. nu. 1. et ſeq.* Verum circa hanc limitationem duo ſunt principa-

87 liter animaduertenda, Quorum primum eſt, quod quatenus aliqui Doctores abſolutè dicunt, quòd Princeps de plenitudine poteſtatis poteſt reuocare priuilegium perpetui demanij ex cauſa oneroſa conceſſum etiam abſque vlla legitima cauſa, nullo iure arbitror hanc concluſionem ſuſtineri poſſe, cum magis communiter recepta Doctorum opinio ſit, quod ſupremus Princeps nullo modo poteſt vti huiuſmodi abſoluta poteſtate circa ea, ad quorum obſeruantiam eſt obligatus de iure naturali vel gentium, & conſequenter cum priuilegium ex cauſa oneroſa conceſſum tranſeat, in contractum, ad cuius obſeruantiã Princeps, & eius ſucceſſores efficaciter obligantur ſicut quilibet priuatus, ab eo non licet ſine legitima cauſa recedere etiam de plenitudine poteſtatis, vt latè probant *Rol. à Vall. in conſ. 66. nu. 33. vol. 2. & in conſ. 13. num. 35. vol. 3. Octauian. Cacher. in conſ. 26. num. 6. & ſeq. Ceſal. in conſ. 168. num. 30. Ioſeph Cumia in c. ſi aliquem, de ſucceſſ. feud. in ver. maior natu, nu. 167. & ſeq. & alij plenè relati per Ludou. Morot. in reſpon. 45. nu. 12. & per Ant. Gab. in 3. lib. commun. concluſ. ſub tit. de iur. quæſ. non tolle.*

88 *concluſ. 5. nu. 18.* Quæ concluſio procedit etiam ſi princeps contraxit cum eius ſubdito, vt refert idem *Gabr. in ead. concluſ. 5. nu. 19. & idem affirmant Gram. in deciſ. 65. nu. 26. cum plur. ſeq. plenè Peregr. in tract. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 3 ſub nu. 44. & Morot. in d. reſp. 45. ſub nu. 12.* & nõ ſolum ipſe Princeps, ſed nec eius ſucceſſores poſſunt contractum anteceſſoris de plenitudine poteſtatis reuocare, vt in ſpecie refert *Cumia in cit. loco, nu. 177.*

nu.177.& ſeq. qui hinc infert, quòd capitula
Regni non poſſunt tam à Rege concedente,
quàm ab eius ſucceſſoribus reuocari, nam
remuneratoria ſunt, & cum interuentu pecu
niæ conceſſa fuerunt, ex not. per *Per. de Gre.
gor. in tract. de conceſſ. feu. par.1.q.7. verſ. ſe-*
89 *cundo vero caſu, nu.20.* Vnde communiter
reprobatur *Ang. in d. l. item ſi verberatum,
§.1. nu.1. ff. rei vend.* dùm dixit, quòd Prin-
ceps ex abſoluta poteſtate ius tertij tollere
poteſt ſine cauſa, & merito dicit *Crauett. in
d. conſ.241. num.* 20. quod non vt Angelus,
ſed vt homo mendax loquutus fuit, prout
etiam affirmat *Hyp. Remin. in repet. d. cap.
quæ in eccleſiarum, num.300 de conſtit.* &
nullatenus huic opinioni accedendum eſſe
inquit C*annet. in extrauag. ſi aliquem in c.
inc. & quia ſe offert in iſto loco fol.166. nu.*
108. Nam bona ſubditorum ſunt Principis
quoad protectionem tantum, non quoad do
minium, & proprietatem, & ideò a nemine
inuito ſine cauſa auferri poſſunt, vt bene pro
bat *Andr. in c.1. nu.27 de cap. qui cur. vend.*
qui propterea ſubdit, quod Princeps donare
poteſt bona alterius ob commune bonum;
quando non habet aliud quod det, aliàs do-
nec habet, de ſuo dare debet, non autem ex-
tendere ad iniquitatem manus ſuas, ideſt ad
bona aliorum, quæ ſua non ſunt, nam ſpe-
cies furti eſt de alieno largiri, *l. ſi. pignore. ff.
de furt.* & ideo debet ſeruare legem quam
ſubditis poſuit, *l. digna vox. C. de leg.* & ſem-
per quando donat ob publicam vtilitatem
debet ſoluere iuſtum pretium. Et in eodem
cap. num. 29. idem Andr. quoque aſſerit, quod
illa iuris regula, quod Principi placuit, legis ha-
bet vigorē, intelligēda eſt de illis rebus quæ
ei placent ſicut bono Principi, *l. thais §. foro-
re. ff. de fideicomm. libert.* ita vt non ſint con-
tra naturalem æquitatem poſita, ſed ad com
mune bonum, non autem ad priuatum ipſius
Principis commodum, & quòd opinio con-
tra Angel. ſit magis communiter recepta, &
approbata ex multorum authoritate confir
mant *Nicol. Feſtaſ. in tract. de æſtimo, &*
* *collect. in 3. par. c.6. n.7. & ſeq.* [& alij quos
plene refert *Hier. Cauall. in commun. opin.*
90 *contra commun. quæſt.* 577.] Et regula quod
ſacrilegum eſt diſputare de poteſtate Prin-
cipis procedit ſolum circa ea quæ ſunt iuris
ciuilis, & mere poſitiui, cui iuri ſupremus
Princeps non ſubijcitur, licèt ſecundum il-
lud viuere debeat, *l. Princeps, C. de legib.* Se-
cus verò eſt quoad ea, quæ ſunt de iure natu
rali, vel gētium, prout ſunt contractus, nam
eis Princeps ad inſtar priuati ſubiectus eſt,
vt benè inquit *Crauett. in d. conſ. 241. ſub
eod. num.* 20. *verſ. non obſtat quod ſacrile-
gium*. Quamuis enim Princeps non oblige-
tur lege poſitiua, non tamen eſt ſolutus a
dictamine rationis naturalis, nec a lege na-
turæ, cùm ſit animal rationale, vt inquit *Bal.
in l. ſi aqua C. de ſeru. & aqua, quem refert
Rol. à Vall. in conſ.1. nu.27. vol.2.* & verus
intellectus dictæ l. Princeps eſt, quod ab ijs
tantum legibus princeps ſolutus eſt, quæ ad
quaſdam iuris ſollennitates pertinent, non
autem ab illis legibus quæ bonum publicū
reſpiciunt, & ex iure naturali vel gentium
proficiſcuntur, prout eſt fidē non frangere,
& contractus obſeruare, vt inquit *Io. Coraſ.
in 2. lib. miſcellanear. cap.25. quem refert
Andr. Facchin. in contr. iur. lib.1. cap.2.
in prin.* Et quando conuenit cum ſubdito,
nedum obligatur ratione contractus, cuius
origo eſt de iure gentium, ſed etiam natura-
li ratione, quæ ſimul cooperatur, *l. bona fides
ff. de poſit.* Vnde refert *Bal. in l.1. ff. de pact.*
quod Ariſtoteles dicebat Magno Alexandro
Macedonū Regi celeberrimo: O Alexander,
obſerua fidem datam, & fædera confirmata,
alioquin malus finis ſequetur, & hinc idem
Bal. in rub. de conſtit. in princ. dixit, quòd
Prætoris dictum, pacta ſeruabo, proceſsit
de ore Dei, nam Prouer. 5. dicitur, Spopon-
91 diſti fili, illaqueatus es verbis oris tui. Imò
etiam omnipotens Deus quodammodo ex
promiſſione obligatur. vt auſus fuit dicere
*Bal. in d. l.1. in princ. ff. de pact. quem refert
Peregr. de iur. fiſc. lib.6. tit.1. num.9.* Graue
enim ſcelus eſt omnibus fidem fallere, &
promiſſa nō ſeruare, *l.1. ff. de conſtit. pecun.*
cum alijs iuribus relatis per *Cyn. in l. digna
vox, ſub num.2. C. de leg.* Sed Principibus eſt
grauiſsimum, vt inquit idem *Bal. in conſ.
343. col.1. lib.1.* & ideo Principem fidem fran
gētem, grauius peccare quàm priuatum cen
ſuit *Rol. a Vall. in d. conſ.1. num.31. lib.1.*
quam ſententiā pluribus exornant *Menoc.
in conſ.1. num.227. lib.1. & in conſ.75. nu.
37. cum plur. ſeq. & Decian. in conſ.25. num.*
92 *25. & ſeq. lib.1.* Hinc pulchrè inquit *Bal. in
conſ.345. ſub nu.1. verſ non obſtat clauſula,
lib.1.* quod clauſula, de plenitudine poteſta-
tis intelligitur de poteſtate bona, & lauda-
bili, nō vituperabili, vel tirannica, quia Prin-
ceps ſupremus non dicitur poſſe niſi quod
iure poteſt, & quod hæc temeraria, & abuſi-
ua cautela, quæ poni ſolet in reſcripris debe
ret in totum eradicari, nam vt inquit idem
Bald. in cap.1. de feu. Marc. Princeps aufe-
rens ius alterius de poteſtate abſoluta ſine
legitima cauſa, dicitur tirannus, quia pleni-
tudo poteſtatis nō tribuit ius ſuper iniquo,

B ſed

ſed ſemper operari debet claue diſcretionis
non errante,& ſine alicuius iniuria,iux.not.
per *Iaſ. in conſ.233.col. 7. verſ. duodecimo
facit, vol.2.* qui propterea ſubdit,quòd Po-
pulus Romanus nunquam vſus fuit huiuſmo
di clauſula;Nam potentia abſoluta in Prin-
cipe non conſideratur, niſi quatenus ſit adiũ
cta prudentiæ, & iuſtitiæ,cùm aliter non ſit
verè Princeps niſi ſit iuſtus, & Sanctus , Vn-
de Socrates apud Platonem in protagora
inquit, quomodo cenſenda eſt iſta plenitu-
do poteſtatis in Principe, quæ prorſus rece-
dit a iuſtitia ſpolians tertium ſine cauſa ? vt
refert *Cannet. in extrauag. ſi aliquem , fol.*
93 *266. num.210.* Et quando Princeps vtitur
plenitudine poteſtatis in re iniuſta , vocatur
potius plenitndo tempeſtatis,& iniquitatis,
vt inquit *Crauet.in conſ.296.col.8.lib.2.* Et
non dicitur Rex,aut Princeps, quando ſine
cauſa,aut imprudenter agit,*c.ſcelus 2.quæſt.
1.vt inquit Andr. in tit. quæ ſint regal. in
ver.flumina,nu.7.in fin* Principis enim po-
teſtas cum ratione , & cauſa regulari debet,
alioquin ſi potentiam abſolutam exerceat
ſine cauſa, licet non ſit qui cogat eum ſuper
terra,grauiter tamen peccat, vt dicit *Innoc.
in cap.ſuggeſtum, de deci.* Ideo non dicitur
poſſe quod cum peccato poteſt, nam poſſe
iniuſtè agere non eſt potentia,ſed potius de-
fectus potentiæ,*cap.faciat homo,33.quæſt.2.
vt notant Fulgoſ.in conſ.61. ſub nu.6.Socy.
in conſ.164.ſub num.17 lib.2.& Andr.in d.
cap.1.de capit.qui cur.vend.ſub nu.29.* Vn-
dè nihil minuit de onnipotentia Dei , quod
peccare nõ poteſt, nec aliquid operari,quod
malum aut iniuſtum ſit,nam poſſe mala face
re,eſt potius infirmitas,& impotentia abſti-
nendi a malo , ut ex multorum ſententia re-
fert *Peregr.de iur.fiſc.lib.1.tit.3.ſub nu.65.
in fin.* Et propterea nos miſeri mortales cũ
ſubiecti ſimus huic potentiæ peccandi,voca-
mur infirmi , & imbecilles, quàm infirmita-
tem deplorando Regius Propheta Dauid,
orauit dicens(Miſerere mei Deus,quoniam
infirmus ſum.) vt benè conſiderat *Crauet.
in allegato conſ. 241. ſub num. 20. verſ. nec
Princeps equè ferre debet.* Hinc eſt,quod etiã
Summus Pontifex, in quo eſt abſoluta pote-
ſtas,cùm ſit proprietarius omnium Eccleſia
rum,*cap.non liceat Papæ,12.quæſt.2.* Et Epi
ſcopi , & Rectores ſint ſolùm Procuratores
cap.2.de donat. Licet eam poteſtatem exer-
ceat præter iuris ordinem , non tamen exer-
cet ſine cauſa, vt inquit *Andr. in d.tit. quæ
ſint regal.in ver.vectigalia,nu.16.Vndè idẽ
Andr.in eod.tit.in ver.flumina, ſub num.7.*
notabiliter aſſerit,quòd omnia iura loquen-
tia de poteſtate Principis intelligi debent,
vt ſemper cum cauſa diſponat,& eum refert
94 *Capyc.in d.deciſ.166.num. 3.Et tunc Vera.
Vaſq.in 1.lib.controuerſ.illuſtr.cap 5.ſub.
num.15.* notabiliter aſſerit,quòd in hoc arti
culo non minus frequenti , quàm arduo, &
malè digeſto vix reperiri poteſt , vt in Prin-
cipe legitimo dari poſſit aliqua poteſtatis
plenitudo,quæ ſubſtantialiter differat a po-
teſtate ordinaria,nam etiam de poteſtate or
dinaria nemo negat , quòd Supremus Prin-
ceps poteſt rem ſubditi auferre , & eius iura
tollere, duobus tamen requiſitis concurren-
tibus, nempè quòd id fiat ex cauſa publicæ
vtilitatis, ſeu maximæ neceſſitatis,cui aliter
prouideri nõ poſsit, & quòd pro re, quæ ſub-
dito aufertur eidem detur congrua recom-
penſatio,prout ſupra concluſum,& ex com-
muni Doctorũm ſententia demonſtratum
fuit , ſed nec quicquam vltra hos limites iu-
ſto Principi de plenitudine poteſtatis egre-
di, nec operari licet , nam ſi ceſſante publica
vtilitate , aut maxima neceſsitate ius tertij
auferret , hoc fieri non poſſet ſine iniuria, &
violẽtia,quæ iuri naturæ aduerſatur,& Prin-
cipis imperium maculat, & denigrat, cùm
creatus ſit, vt ſubditorum iura tueatur, non
lædat,vt plenè hanc concluſionẽ confirmant,
& notabiliter exornant omninò videndi
*Hipp. Riminal.in repet. d.cap. quæ in eccle-
ſiarum,de conſtit.num.302.cum ſeq. Marc.
Anton.Bugen.in conſ.1. num 88.& ſeq. Co-
uar.in 3.lib.var reſol.cap.6. nu.8.& pleniſ-
ſimè Arias Pinell.in rub.C. de reſcind. vend.
in 1.par. cap.2. num.24. & ſeq. & alij quos
refert Molin.de primogen.hiſp.lib.1.cap.8.*
* *num.31.*[& pleniſsimè *Don Io.del Caſtill.in
quotidianar.controuerſ.lib 3.cap.6. num.6.
cum plur. ſeq. & per totum , & Iacob.Can-
cer.in 3.lib.var. reſol.cap.3. de priuileg. nu.*
95 *4.cum ſeq.*]ad quos me remitto.Secundum,
quod eſt animaduertendum circa ſupradi-
ctam limitationem eſt,quòd nedum quando
Princeps de plenitudine poteſtatis recedit
a conuentionibus factis cum eius ſubditis ,
requiritur legitima cauſa , ſed etiã opus eſt,
quod ſpecificè conſtet Principem voluiſſe à
contractu recedere ; & tertio rem auferre ,
vel eius iura tollere, nam in dubio non præ-
ſumitur, quòd Prĩceps velit alicui præiudica
re, *l.2.§ ſi quis a Principe.ff.ne quid in loco
publ.cap.ſuper eo, cum ibi not. per Dec.in 2.
not.de offic.deleg. Alex.in conſ.3.nu.3.vol.5.
Dec.in conſ.373. nu.10. Soc.iun.in conſ.95.
num.2.vol.3. Alciat.de præſump.reg. 3.præ-
ſump.11. & Peregr.de iur.fiſc.in d.tit.3. lib.*
96 *1.ſub nu.67.* Nec præſumendum eſt , quòd
pri-

priuilegium; ſeu cōceſsionem ſemel factam
Princeps reuocare velit, vt refert *Menoch.*
de præſump. lib. 6. præſ. 37. num. 7. Hinc eſt,
quòd ſub qualibet generali Principis diſpo-
ſitione nunquam veniunt ea, quæ prius alte-
ri conceſſerat, quia non præſumitur ſe reuo-
caſſe, ſed in ea ſubintelligitur clauſula, iuri-
bus alienis ſemper ſaluis, etiam ſi diceret
non obſtante conceſsione alteri facta, nam
debet intelligi de inualidia, vt plenè tradit
Dec. in conſ. 286. num. 3. & in conſ. 510. nu.
5. & ſeq. & in conſ. 588. num. 19. & in conſ.
640 nu. 10. & Curt. iun. in conſ. 158. nu. 30.
98 *& in conſ. 174. num. 23.* Imò etiam ſi motu
proprio Princeps reuocat, quod prius fece-
rat, præſumitur circumuentus, vt pulchrè di
xit *Bald. in conſ. 279. lib. 3. quem refert Grā-*
mat. in conſ. ciu. 6. nu. 6. & plenè Regius Cō-
ſiliarius Rouit. in pragm. 1. de reuocat. & ſu-
99 *ſpenſ. gratiar. nu.* 10. Hinc ſi Summus Ponti-
fex concedat aliquod beneficium, non cenſe-
tur in dubio derogare iuribus patronorum,
nec vti poteſtate quā habet in derogando,
etiam ſi prouideat motu proprio, vt per *Rot.*
Rom. in deciſ. 70. in antiq. in tit. de reſcript.
quam refert Rol. a Vall. in conſ. 46. num. 7.
100 *vol. 1.* Et non ſolùm ex quibuſuis verbis ge
neralibus nunquam inducitur reuocatio pri
uilegiorum, & particulariū conceſsionum
per Priucipem factarum, ſi non adeſt ſpeci-
fica eorum derogatio, iux. not. per *Alex. in*
conſ. 122. & ſeq. vol. 4. & plenè per Hippol.
in pract. crim. §. quæritur nu. 11 & ſeq. &
Viu. in commun. opin. 641. num 4. Sed potius
101 admittitur verborū ſuperfluitas, & impro-
priatio, quàm quod admittatur reuocatio
cum tertij præiuditio, vt notabiliter refert
102 *Iacob. Berret in conſ. 14. num. 5.* Hinc eſt,
quòd ſi Princeps in aliquo reſcripto dicat
non obſtantibus quibuſcunque legibus, &
conſtitutionibus non cenſetur voluiſſe dero
gare ſtatuto Ciuitatis, nam licet regulaitur
etiam ſtatuta ſub nomine legum, & conſtitu
tionum comprehendantur, *l. omnes populi,*
ff. de iuſt. & iur. & cap. cum M. Ferrarien-
ſis, de conſtit. & cap. cùm ita, diſt. 1. Hoc ta-
men non procedit, vbi agitur de iure tertij
tollendo, & proinde nè cenſeatur ciuitati
præindicatum in abrogando eius ſtatutum,
alia ſit interpretatio, vt pulchrè tradit *Ruy.*
in conſ. 13 num. 8. & ſeq. vol. 3. quem refert
Menoch. de præſump. lib. 6 præſum. 39 nu. 4.
103 Et multo minus præſumendum eſt, quòd
Princeps vti velit pleniiudine poteſtatis,
quando ex eo aliqua reſultaret iniquitas in
præiudicium tertij, vt in ſpetie refrt *Menoc.*
in conſ. 1. num. 146. lib. 1. et alij relati per Io-
ſeph. Cumiam in d. cap. ſi aliquem, de ſucceſſ.
feud. in ver. maior natu nu. 189. nam ea e-
xerceri non debet ſine magna cauſa, vt in-
quit *Neuiz. inter conſilia feudalia Bruni in*
conſ. 12. num. 141. cùm ea vtendo vltra debi
tum notabiliter peccet, vt aſſerit idem *Ne-*
104 *uiz. in eod. conſ. n. 144* Et hinc infero, quòd
cùm inuictiſsimus, & catholicus Rex noſter,
eiuſq; immortalis memoriæ genitor Philip-
pus Secundus, & alij prædeceſſores huius Re
gni, & Hiſpaniarum Reges, quos diuina
prouidentia creauit in mundo, vt ab eis om-
nes alij Principes terræ exemplum benè ac
iuſtè regendi ſubditos caperent, nunquam
huiuſmodi abſoluta poteſtate vti voluerint,
vt refert *Cannet. in d. extrauag ſi aliquem,*
incip. Et quia ſe offert in iſto loco nu. 111.
fol. 266. Ideo quoties contigit ad inſtantiam
fiſci Regalis pattimonij tractari de aliena-
tione aliquarum terrarum demanialium, eis
contradicentibus ſemper cauſæ remiſſæ fue-
runt ad ius, & iuſtitiam, & in eis ſeruato iu-
ris ordine in ſupremis tribunalibus cum val-
dè matura deliberatione procedi conſueuit.
Vndè dùm annis præteritis Regius Fiſcus
prætendiſſet alienare Caſalia Ciuitatis Co-
ſentiæ, quæ tàm ex inris diſpoſitione, quàm
vigore ſuorum ampliſsimorum priuilegio-
rum prætendebant ſub perpetuo Regiæ Co-
ronæ demanio manuteneri debere, & a cor-
pore dictæ Ciuitatis diſmembrari non poſ-
ſe compilato proceſſu in Regia Camera, ac
pluries relata cauſa in Collaterali Conſilio,
tandem patrocinante doctiſsimo Viro Io.
Andrea de Georgio, tunc Aduocato prima-
rio, & nunc ob inſignia eius merita Regio
Conſiliario digniſsimo lis fuit modica tran-
ſactione finita, & iterum confirmata fuerunt
dictis Caſalibus priuilegia perpetui dema-
nij. Et ego etiam teſtor, quòd paucis ab hinc
annis, prætendente Regio Fiſcò in feudum
concedere vtile dominium aliquarum Ter-
rarum demanialium prouintiarum Aprutij,
me patrocinante pro Ciuitate Theatina,
& pro Cinitate Therami exhibita fue-
runt ampliſſima dictarum Ciuitatum
priuilegia, & eis viſis non fuit vlterius pro-
ceſſum. Ideò rogo, & moneo cum omni qua
decet reuerentia regios miniſtros, quòd dū
caſus eueniet, hæc omnia benè, & maturè
conſiderent, ac omni nexu procurent, vt iuſti
tia ſine alterius iniuria ſuum locū obtineat;
105 alioquin eis ſolùm imputabitur, vt benè
animaduertit *Regius Conſiliarius Rouit. in*
commentar. ſuper pragm. 1. de reuocat. gra-
106 *tiar. num. 22.* Rex enim tanquam iuſtitiæ
plenns nil aliud velle præſumitur, niſi quod

iuſtum eſt, & omnes eius actus à iuſtitia po-
li,& fori regulari, ut inquit *Iaſ. inter conſ.
feud.*. *Alber Brun. in conſ.* 8. *num.* 16. *poſt
Bald. in l.* 1. *C. de conſtit. princip. & Ioſeph.
Cumia in d. cap ſi aliquem, in ver. maior na-
tu. nu.* 190. & eius mens,& voluntas ſemper
præſumitur eſſe conformis legi ſcriptæ, ac
naturali rationi,vt notabiliter refert *Marc.*
107 *Mant. in conſ.* 52 *nu.* 31. Tertia limitatio
ſupradictæ concluſionis, quòd Rex non po-
teſt alienare terras demaniales inuitis vaſ-
ſalis eſt, quòd procedit ſolùm quando vult
alienare directum dominium, ſecus verò ſi
vult aliquam terram infeudare quoad vtile
dominium tantùm, ſalua tamen ſui directi
dominij recognitione, ac fide,nam hoc non
eſt prohibitum, prout ſentit *Bal. in prælud.
feudor. num.* 32. *cum qua opinione concordat
plenè Abb. in conſ.* 3. *quæſt.* 26. *in* 2. *par. &
idem innuit Camerar. in cap. imperialem, de
prohib. feud. alien. per Feder. fol.* 108. *in lit.*
R. dum dixit ſe nunquam vidiſſe Reges alie-
nare ſuum directum dominiunm, ſed perſæ-
108 pe terras demaniales. Sed animaduertatur
quęſo, nam hæc limitatio non benè conue-
nit ſupradictæ concluſioni, in qua ſolum cō-
ſideratur præiuditium,& contradictio vaſſal
lorum,quorum intereſt non mutare Domi-
num etiam quoad vtile dominium,infeuda-
tio enim odioſa eſt, cùm viuere immediatè
ſub iuſto & ſupremo Principe ſumma liber-
tas ſit, & è contra ſub dominio Baronis du-
riſſima ſeruitus,vt in ſpetie conſiderant *Cra
uett. in d. conſ.* 241. *num.* 14. *& ſequen.
& Burſat. in conſil.* 350. *num.* 4. *volum* 4.
* [*plenè Gbacber. in conſ.* 26. *per totum. & alij
quos copioſè refert Iacob. Cancer. in* 3. *lib.
var. reſol. cap.* 3. *de priuileg. nu.* 361. *cum ſeq.
& num.* 374. qui reſpondet quibuſdam fri-
uolis argumentis *Marcobru. ab angustl. in*
109 *conſ.* 55.] Hæc autem limitatio potius ap-
plicabilis eſſet ad *tex. in cap. intellecto, de
iureiuran* quo cautum eſt, alienationem bo-
norum demanialium factam à Rege, ſi tēdat
in magnum ſuæ coronæ detrimentum, eſſe
inualidam, & ab eodem reuocari poſſe non
obſtante iuramento, nam omnes Reges in
eorum coronatione iuriſiurandi vinculo ſe
obſtringunt, iura Regni intacta, & illibata
ſeruare, & ideò ſecuudum iuramentum non
obligat, ex quo ex eo inducitur periurium
reſpectu primi iuramenti, & conſequenter
ſeruari non poteſt abſque peccato, iux. plenè
tradita per *Bellug. in ſpec. Princip. rubr.* 9.
per totam, & ibi per Camill. Borrell. in ad-
110 *dit. in lit. B.* Omnes verò Doctores conue-
niunt,quòd licet Rex non poſſit alienare bo-
na regalia quoad directum dominium in prę
iuditium,& diminutionē ſuæ Coronæ, & ſuo
rum ſucceſſorum, non tamen prohibetur ea
infeudare,quoad vtile dominium tantū n
dummodo tamen infeudationes non ſint im
modicæ, ita vt ex eis magnum ſuæ Coronæ
detrimentum inferatur, iux. ea quæ copioſè
refert *Rol. a Vall. in conſ.* 1. *num.* 107. *cum
plur. ſeq. lib.* 1. *Ludouic. Moroc. in d. reſpon.*
45. *nu.* 16. *& ſequen. latè Peregr. de iur. fiſc.
lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 73. *& ſequen. et alij quos
plenè cumulat Petr. Cened. in collect. iur.
canonic. in* 2. *par. collectan.* 109. *num.* 2.
* [*Et Iacob. Cancer. in d. cap.* 3. *de priuileg.*
111 *num.* 370.] Præterquā ſi alienatio facta eſ-
ſet in fauorem Eccleſiæ, quo caſu abſque ali
qua diſtinctione, valida eſt, prout fuit dona-
tio facta à Conſtantino Beato Syluestro, &
aliis ſucceſſoribus in Pontificatu, vt commu
niter affirmant *Doct. plenè relati per Rolan.
à Vall. in conſ.* 88. *nu.* 29. *volum.* 1. *latè Bur-
ſat. omninò videndus in conſ.* 124. *per totum
lib.* 1. *et alij, quos copioſè cumulant Petrus
Cenid. in ead. collect.* 109. *num.* 4. *et Camill.
Borr. in addit. ad Bellug. in d. rub.* 9. *in lit. P.*
112 Quæ autem ad hoc propoſitum dicatur
parua vel magna alienatio? plenè explicat
Menoch. in 6. *cent. de arbitr. iudic. caſ* 559.
num. 2. *et ſeq. vſque ad finem.* Et an Summus
113 Pontifex poſſit alienare, vel infeudare bo-
na, quæ ſunt de patrimonio eccleſiæ? latè de-
clarat *Peregr. de iur. fiſc. in d. tit.* 3. *num.* 81.
cum plur ſeq ad quem me remitto. Quarta
114 ſupradictæ concluſionis limitatio eſt, quod
non procedit quando Princeps alienat vaſ-
ſallos cum Vniuerſitate territorij, transfe-
rendo in emptorem omnia iura feudalia
prout affirmant *Alex. in l.* 2. *num.* 29. *ff. ſol.
matrim. Zaſ. in tract. de feud. in* 7. *par. num.*
57. *et ſeq. Boſſ. in tit. de Princip. nu.* 299. *Pa-
riſ. in conſ.* 23. *nu.* 103. *lib.* 1. *Menoch. in cōſ.*
32. *num.* 21. *lib.* 1. *Cephal. in conſ.* 549. *nu.* 40.
lib. 4. *& Burſat. in conſ.* 127. *num.* 33. *lib.* 2.
* [& plene *Loffred. in paraſr. feud. ſuper cap.
imperialem §. nec dominus de probib. feudor.
alie. per Feder. verſ. et ex his concludi
poſſe videtur, fol. mihi* 64.] Multi autem
115 hanc limitationem impugnant, vt videri
poteſt penes *Rip. in* 2. *lib. reſponſor. in re-
ſpon.* 25 *num.* 15. *Crauett. in d. conſ.* 241. *ſub
nu.* 20. *verſ. ad quartum reſpondeo, et alios
relatos per Cacheran. in conſ* 49. *ſub nu.* 20.
* *verſ. quia reſpondetur.* [Pro qua cōtraria
opinione plura conſiderat, & alios Docto-
res concordantes refert *Natt. in conſ.* 367.
nu. 4. *lib.* 2. qui inquit eam eſſe ſubſtentabilē,
& forſan de iure ueriorem, ſed nihilominus
fate-

Digitized by Google

faſetur primam a Doctoribus magis appro
116 bari.]Sed poſito, quòd vera ſit hæc limita-
tio, declaranda tamen eſt, quòd tunc dicitur
vendi caſtrum cum Vniuerſitate, quando fiat
alienatio totius Comitatus, ſub quo caſtrũ
continetur, ita vt nihil penes dominum alie
nantem reſeruetur, vt benè explicat Neuiz.
* in d. conſ. 12. num. 118. [Sed hanc declaratio-
nem irridet Loffr. in paraſr. in d. §. nec domi
nus fol. 64. ater. verſ. non obſtat conſilium
117 Io. de Neuizano.] Vel potius tunc dici po-
teſt vniuerſalis alienatio, quando Princeps
transfert etiam proprietatem iuriſdictio-
nis, & nihil penitus ſibi retinet ratione dire-
cti dominij, vt ſentit Grauett. in d. conſ. 241.
ſub num. 20. col. 14. verſ. ſecundo reſpondeo.
118 Nec prætereundum eſt, quòd hæc limita-
tio fortè procedit, quando prohibitio alie-
nandi ſolum à iure procedit, ſecus verò eſt
quando cum legis prohibitione concurrit
etiam prohibitio hominis, vt puta quando
Princeps ampliſſimis verbis promiſiſſet nũ-
quam alienare, tunc enim omnino prohibita
eſſet vaſſallorum alienatio, etiam cum Vni-
uerſitate, nam duo vincula fortius ſtringũt,
iux. not. per Bal. in conſ. 49. incip. Dominus
Dinus lib. 3. quem ad hoc propoſitum, pul-
chrè refert Grauett. in d. conſ. 241. ſub num.
20. col. 14. verſ. quarto, & vltimo reſpondeo,
quam concluſionem egregiè confirmat Bar
boſ. in l. 2. ff. ſol. matrim. in 2. par. in
princ. ſub num. 46. verſic. vltimo adde.
119 Quinta eiuſdem cõcluſionis limitatio eſt,
quòd non procedit vbi adeſt conſuetudo in
cõtrarium alienandi terras demaniales, iux.
plenè not per Pariſ. in conſi. 22. nu. 75. cum
plurib. ſequen. volum. 1. Socin. iun. in conſil.
94. num. 30. lib. 2. & Camerar. in cap. impe-
rialem, de prob. feud. alien. per Feder. fol. 71.
lit. A. qui teſtatur ſupradictam concluſionẽ
de conſuetudine non ſeruari in hoc Regno,
qua ratione dicit Camill. de Curt. in diuer-
ſor. iur. feud. fol. 8. num. 38. quòd ipſe defen-
debat Regium Fiſcum, dũ prætendebat alie-
120 nare Caſalia Ciuitatis Coſentiæ, ſuper
qua cauſa Conſil. de Georg. ſcripſit alleg. 15.
Sed animaduertendum eſt, quòd multi hanc,
limitationem impugnant aſſerentes huiuſ-
modi conſuetudinem non valere tanquam
irrationabilem, vt inquit Neuiz. in d. conſ.
12. ſub num. 118. verſ. non obſtat quòd præ-
dicta, quem refert Cacher. in d. conſil. 49.
121 num. 25. Sed poſito, quòd vera eſſet hæc
limitatio, conſiderandum etiam eſt, quòd ad
fundandam huiuſmodi conſuetudinem, opus
eſt ſpecificè probare quòd Princeps conſue
uit alienare etiam inuitis, & contradicenti-
bus vaſſallis, alioquin præſumetur quòd aliæ
alienationes factæ fuerunt conſentienti-
bus ſubditis, & conſequenter ex illis aliena
tionibus non eſſet inducta legitima conſue-
tudo alienandi, vt benè animaduertunt Gra-
uett. in d. conſ. 241. col. 12. ſub num. 20. verſ.
ad tertium de conſuetudine. Rip. in conſil.
179. num. 17. Menoch. in conſil. 264. nu. 67.
Cache. in d. conſ. 49. nu. 26. Rolan. à Vall.
in conſ. 80. num. 10. & ſeq. volum. 1. & Surd.
122 in conſ. 323. nu. 15. & ſeq. lib. 3. Imò opus
eſt etiam ſpecificè probare, quòd Princeps
conſueuit alienare terras demaniales, non
obſtãte pacto, & ꝓmiſſione nõ alienandi, ad
hoc vt vigore huiuſmodi cõſuetudinis poſſit
alienare caſtrum contradicentibus ſubditis,
& reuocare priuilegium perpetui demanij,
vt notabiliter refert idem Surd. in eod. conſ.
323. num. 16. & Rol. à Vall. in d. conſ. 80.
123 num. 12. vol. 1. Et demùm limitatur ſupra-
dicta concluſio, quòd non habet locum, quã-
do ſubditi alienationi acquieſcunt, acceptan
do nouum dominum, abſque vlla proteſta-
tione, vt in ſpetie notant Andr. in d. cap. im-
perialem, §. nec dominus, ſub num. 48. verſ.
ſed ſi eum receperunt dominum, Io. Vinc.
de Ann. in allagat. 50. num. 5. & in allegat.
69. num. 13. & alij, quos plenè refert Don
Garz. Maſtrill. in conſ. vn. poſt primam par
tem ſuarum aurearum deciſionum num. 47.
124 & ſequent. & num. 53. An autem Baro
poſſit iuriſdictionem diuidere? vide Alex.
in conſil. 25. cum adden. ad eum volum. 5.
* [Et an in huiuſmodi diuiſione requiratur
regius aſſenſus? plene explicat Io Franc.
de Ponte in deciſ. 6. num. 1. & per totum.]
125 Et an licitũ ſit diuidere caſtrũ à Ciuitate,
& Iuriſdictione ipſius? vide quæ plenè tradit
Alex. Raudenſ. in conſ. 4. num. 8. & ſeq. vſq;
ad finem, volum. 2. & pleniſſime Ioſeph. de
Seſſ. in deciſ. Arago. 187. per totam in 2. par.
126 Et an poſſi fieti diuiſio feudi, ſaltim cauſa
facilioris culturæ? vide Cepoll. in conſ. crim.
45. per totum, vol. 2. cum ibi adden. ad eum,
Ruin. in conſ. 29 num. 16. lib. 5. & plenè Rol.
à Vall. in conſ. 80. num. 32. & ſeq. volum. 1.
127 Et an, & quando ſuſtineatur aſſenſus
præſtitus alienationi, ex qua inducitur diui-
ſio feudi? vide Regen. Io. Fran. de Pont. in
128 conſ. 57 per totum. Et demum an & quan-
do vaſſalli admitti debeant ad ſe redimen-
dum? vide Guid. Pap. in deci. 239. plenè Vinc.
de Franchis in deciſ. 17. per totam. Io. Vinc.
de Anna in conſtit. Regn. conſt. diuæ memo-
ria num. 261. adden. ad Napod. in prohem.
conſuet. ſub num. 305. in addit. quæ incipit
Magna eſt Principis poteſtas, fol. mihi 42.

& ſeq. pleniſſimè Camill. de Curt. in diuerſ. iur. feud. fol. 10. num. 54. cum plur. ſequen. Regium Conſiliar. Io. Andr. de Georg. in alleg. 7. per totam, & Don Garz. Maſtrill. in d. conſ. vn. poſt primam partem ſuarum deciſionum impreſſo nu. 123. cum ſeq. & latius in tract. de magiſtratib. lib. 3. cap. 10. num. 45. cum plur. ſeq. qui hanc quæſtionem diligentiſſimè examinat, ita vt nihil ferè deſiderandum relinquat, & nouiſſimè omnia ad hanc materiam pertinentia pleniſſimè explicat Regius Conſiliarius *Rouit. in commētar. nuper additis ſuper omnibus pragmat. ſub tit. de offic. procur. Cæſar. prag. 64. à nu.*
129 *1. vſque ad nu. 32.* Et ſi Baro locat vniuerſales introitus alteri, an Vniuerſitas præferri debeat in affictu pro eodem pretio? vide *Martam in voto 240. per totum, & Rouit. in d. pragm. 64. num. 31.* qui partem affirmati-
130 uã tenent. [Pro qua plures deciſiones notiſſime refert Io. *Bapt. Thor. in comp. dec. nuper impreſſo in ver. præferri an debeat vniuerſitas, fol. 406.* Et demum, At ſi dominus vendat feudum, cogi poſſit ad inſtantiam vaſſallorum ad præferendum in venditione perſonam ipſis vaſſallis gratam pro ęquali prætio? Affl. in cap. præterea, 2. de cap. corrad. per verbum forte, inclinauit in partem affirmatiuam, ſed contrarium verius eſſe plene probant Io. *Fran. de Ponte in conſ. 158. nu. 19. cum ſeq. lib. 2.*

Finis Cap. Primi.

CAPVT SECVNDVM.

PAter eſt legitimus adminiſtrator bonorũ filij, eiuſq; authoritas maior eſt, quàm tutoris, & ideò poteſt bona filij alienare ſine decreto; Quæ concluſio multipliciter declaratur, & multa alia explicantur, in quibus verſatur Patris authoritas. Plenè etiam declaratur; An ipſemet pater, qui nulliter alienauit bona aduentitia filij, poſſit alienationem reuocare? Et an filius ſi eſt Patris hæres poſſit alienationes ab eo factas impugnare? Et quid ſi eſt hæres cum beneficio inuentarij? Ad quam materiam multa non contemnenda obiter referuntur, & demum multæ cauſæ afferuntur, ex quibus Pater poteſt huiuſmodi adminiſtratione priuari.

SVMMARIVM.

1 *Pater legitimam adminiſtrationem habet in bonis filij, eo etiam inuito.*
2 *Patris authoritas maior eſt in bonis filij, quam tutoris in bonis pupilli.*
3 *Pater ſuper bonis filij poteſt tranſigere, ſed hoc intelligitur, ſi prudenter geſſerit, & cum filij vtilitate, aliàs requiritur decretum Iudicis, & nu. 4.*
5 *Pater adminiſtrator filij minoris bona immobilia poteſt alienare ſine decreto, quod*
Primo declaratur procedere in bonis filij ſub eius poteſtate exiſtentis, nu. 6.
Secundo, ſi alienat ex cauſa neceſſaria vrgenti ære alieno, nu. 7.
Tertio limitatur ſi alienatio reſultat in euidentem filij vtilitatem, nu. 8.
Limitatur non procedere ſi filio relicta ſint bona cũ prohibitione, ne alienentur, nu. 9.
10 *Pater adminiſtrator filij poteſt nomine debitorum filij exigere, & pecuniam exactam in proprios vſus conuertere, cum cautione de reſtituendo poſt eius obitum.*
11 *Confeſſio patris de recepto non liberat debitorem ſi non apparet de vera numeratione.*
Idem eſt in confeſſione tutoris, & in confeſſione prælati, nu. 12.
Idem eſt in confeſſione procuratoris conſtituti ad exigendum. nu. 13.
14 *Confeſſio procuratoris de recepto an nocẽat domino, & nu. 15.*
16 *Procurator ad vendendum, & pretium recipiendum, an poſſit habere fidem de pretio? remiſſiuè.*
17 *Procurator ad vendendum an poſſit vendere ius redimendi? remiſſiuè.*
18 *Procurator ad locandum an poſſit exigere penſionem rei locatæ? remiſſiuè.*
19 *Procurator ad locandum domus eccleſiæ an poſſit locare domus eccleſiæ contiguas.*
20 *Procurator habens generale mandatum cum libera an poſſit tranſigere, & domino præiudicare in iure appellandi? remiſſiuè.*

21 *Man-*

21 *Mandatum cum libera ex quibus verbis inducatur?*

22 *Procuratori ſoluens antequam cedat dies ſolutionis, an liberetur, ſi procurator foro cedat, vel à domino reuocetur? remiſſiuè.*

23 *Soluenti falſo vel reuocato procuratori quomodo conſulatur?*

Et quid ſi ſoluat ei cum quo contraxit quem ſciebat non eſſe dominum, ſed pro alio contraxiſſe, nu. 24.

25 *Mandatum tacitum, vel eius ampliatio an præſumatur ex patientia domini? remiſſiuè.*

26 *Mandatum an præſumatur ex antiquitate temporis? remiſſiuè, & an debitor ſoluens tutori, vel curatori plenam liberationem conſequatur? eo. nu. 26. in fine.*

27 *Pater adminiſtrator filij poteſt in iudicio pro eo agere, & excipere.*

28 *Pater poteſt ante litem conteſtatam tanquam adminiſtrator in cauſa filij procuratorem conſtituere.*

Et an requiratur etiam conſenſus filij? n. 29. & 30.

31 *Pater an poſſit pro filio compromittere? remiſſiuè.*

32 *Pater ex cauſa remunerationis an poſſit pro filio donare? remiſſiuè.*

33 *Pater an locare poſſit bona aduentitia, ita vt filius poſt illius obitum teneatur ſtare dictæ locationi.*

34 *Pater caducitatem poteſt remittere recipiendo canonem ab emphyteota.*

Procurator generalis abſque ſpeciali mandato non poteſt remittere caducitatem, nu. eod.

35 *Pater poteſt hæreditatem filio infanti delatam adire.*

36 *Pater ex ſola poſſeſſione bonorum maternorum præſumitur adijſſe.*

37 *Pater an poſſit repudiare hæreditatem filio delatã, vel legatum.*

38 *Pater ſine cauſa alienando bona filij, in quibus vſum fructum habet an poſſit nomine filij alienationem reuocare?*

39 *Maritus poteſt rem dotalem per ipſum nulliter alienatam vendicare nomine vxoris.*

40 *Prælatus rem eccleſiæ malè alienans poteſt nomine eccleſiæ illam vendicare.*

41 *Rex qui bona Coronæ alienauit contra iuris diſpoſitionem poterit ea vendicare.*

42 *Filius an poſſit viuente patre reuocare alienationẽ bonorum aduentitiorum ab eo nulliter factam? & quid ſi eſt emancipatus.*

43 *Filius hæres patris an poſſit bona aduentitia per patrem alienata vendicare? & nu. 44 cum ſeq.*

44 *Filius paternam hæreditatem adeundo, an poſſit bonorum aduentitiorum alienationem a Patre factam impugnare, vſque ad num. 65.*

65 *Hæres cum beneficio legis, in quo differat à non conficiente inuentarium.*

66 *Inuentarij beneficium an proſit hæredi etiam quoad bona ſita extra diſtrictum, remiſſiue.*

67 *Inuentarium vt legitimè conficiatur, quæ ſolemnitates requirantur, & quæ ſubtilitates ìiade proueniant.*

68 *Hæres omittens aliquid in inuentario an priuetur beneficio in totum.*

Et qualiter de dolo hæredis conſtare debeat, nu. 69.

Quid autem ſi omittit ponere fines bonorum ſtabilium, nu. 70.

71 *Mulier an reſtituatur in integrum aduerſus inuentarium non legitimè confectam, remiſſiuè.*

72 *Minor an aduerſus inuentarium non confectam legitimè reſtituatur, remiſſiuè.*

73 *Minor ſi adiuit hæreditatem ſimpliciter, an effectus maior reſtituatur ad conficiendum inuentarium.*

74 *Inuentarium confectam per minorem reſtitutum an proſit maioribus cohæredibus, remiſſiuè.*

75 *Hæres non conficiens inuentarium an teneatur vltra vires, ſi re vera conſtat non adeſſe bona remiſſiuè.*

76 *Hæres ſi cõſtituit procuratorem ad adeundum ſimpliciter, an deinde poſſit adire cum beneficio inuentarij? remiſſiuè.*

77 *Hæres cum beneficio inuentarij obligatus nomine proprio, an poſſit ſe tueri beneficio inuentarij?*

78 *Hæres cum beneficio inuentarij an retentis pro ſe bonis, & offerendo creditori valorem erit tutus reſpectu alterum?*

79 *Hæres pro parte an poſſit integram rem alienatam vendicare, refuſa illa pretij parte, pro qua eſt hæres.*

80 *Filius vendicans rem à patre alienatam an teneatur ſoluere meliorationes emptori.*

81 *Filius hæres patris an poſſit reuocare maioratum, ſeu feudum à patre alienatum? remiſſiuè.*

82 *Pater tanquam adminiſtrator bonorum filij an teneatur de eis rationem reddere, & inuentarium conficere, cum ſeq.*

Pater filij emancipati tutelam ſuſcipiens, an teneatur ſatiſdare? nu. 83.

85 *Patris authoritas non ſupplet curatoris defectum.*

86 *Pater in feudalibus non eſt legitimus adminiſtrator.*

Fallit ratione commoditatis, quam habet in feudo filij, nu. 87.

88 *Pater eſt adminiſtrator filij minoris, vel furioſi, etiam ſi vſum fructum in dictis bonis non habeat.*

Et ſi in dictis bonis filius conuenitur, an ſufficiat patris authoritas, vel ſit dandus curator, nu 90. remiſſiuè.

91 *Pater an priuetur adminiſtratione bonorum filij, ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, ſi tamen dolosè, & culposè adminiſtraſſet, & nu. 92 & 93.*

91 *Pater an priuetur adminiſtratione bonorum filij, ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, ſi tamen dolosè, & culposè adminiſtraſſet, & nu. 92. & 93.*

93 *Patri dilapidanti bona filij an ſit interdicenda adminiſtratio.*

Et quid ſi ſit nimiũ tenax in ſubminiſtrando neceſſarias expenſas, nu 94.

95 *Pater priuatur patria poteſtate, & adminiſtratione, ſi filiam cogat ad peccandam, & nu. 96.*

Primo ampliatur, ſi exemplo ſuo filium inuitat ad turpitudinem, nu. 97.

Secundo ampliatur, ſi filium ponat in hoſpitali, vt alatur, nu 98.

99 *Filius parricidij pœnam non incurrit, ſi patrem occidit, qui eum poſuit in hoſpitali, vt aleretur.*

100 *Pater abutens patria poteſtate cogi poteſt ad emãcipandum, & nu. 101.*

102 *Pater ſemel remotus ab adminiſtratione ob eius dolum,*

Digitized by Google

dolum, vel culpam amplius ad eam non reintegratur.

103 *Pater expenſas factas in litigando pro filio, an deducat ex fructibus ad eum ſpectantibus.*

104 *Expenſa erogata pro conſequenda prabenda, vel dignitate pro filio, an cenſeantur facta de bonis filij?*

105 *Pater conuertens in proprios vſusfructus bonorum caſtrenſium ſiue quaſi, tenetur de eis rationem reddere.*

106 *Pater an tanquam adminiſtrator filij minoris reſtituatur in integrum, ſicut reſtitueretur ipſe minor?*

107 *Promittens pro minore, quòd ratificabit contractũ an teneatur ad pœnam, ſi ille factus maior impugnat contractum.*

1 EIdem quoque patriæ
poteſtati tribuitur,
quòd Pater eſt quo-
dammodo dominus
bonorum filij, cùm
in eis legitimam
adminiſtrationem
habeat, etiam inui-
to filio, *l. eum opor-
tet, §. non autem,
C. de bon. quæ lib. & § 1. inſtit. per quas per-
ſon. nob. acquir. plenè Arius Pinell. in l. 1. C.
de bon. mater. in 2. par. n. 15. & Aſcan. Clem.
in tract. de patr. poteſt. in 12. effect. nu. 1.* Et
2 eſt maior authoritas, quam habet pater in
bonis filij, ea, quam habet tutor in bonis pu-
pilli, ex not. per *Cran. in conſ. 74. num. 1. &
Arius Pinell. in ead. 2. par. dict. l. 1. num. 67.*
3 Hinc eſt, quòd ſuper eis poteſt tranſigere in
re dubia, ex not. per *Alex. in conſil. 171. in fi.
vol. 2. & Bal. in l. 1. n. 2. C. de bo. mat. & Iaſ.
in l. nulli. ff. de tranſact. quos refert Cran. in
eod. conſ. 74. nu. 1. & plenè Surd. in conſ. 451.
per tot. vol. 3. & Aſcan. Clem. in d. effect. 12.*
4 *nu. 7.* Qui tamen hanc concluſionem intelli-
git, dummodo pater in tranſigendo ſe prudẽ-
ter geſſerit, & cum filij vtilitate, alias enim
inquit requiri Iudicis decretum, hancque
concluſionem benè quoque defendit *Philipp.
Monſpolienſ. in reſpon. 21. in 1. dub. & alij
quos refert Vinc. de Frãch. in deciſ. 665. n. 1.*
In dubio autem ſemper tranſactio præſumi-
tur vtilis, præſertim ſi facta ſit cum Iudicis
decreto, nam ſatis lucrari dicitur, qui a litiũ
vexationibus eximitur, iux. not. per *Rolan. à
Vall. in conſ. 15, num. 51. lib. 1. & alios, quos
refert Surd. in d. conſi. 451. nu. 27. & ſequen.*
Sed hoc intelligitur, quando re vera adeſt lis,
aut probabilis eius timor, alioquin tranſactio
non ſubſiſteret *l. 1. C. de tranſact.* adeò quod
qui ſe fundat in tranſactione, habet onus
probandi litem, ſuper qua tranſactum fuit,
aliàs ſuccumberet, etiã ſi in inſtrumento tran-
ſactionis lis enunciata eſſet, nam de hoc non
creditur partium aſſertioni, vt notabiliter af-
firmat *Dec. in conſ. 351. nu. 3. quem refert Io.
Vinc. de Ann. in repet. conſt. regni, conſtitu-
tionem diuæ memoriæ, nu. 215. & ſeq.* & ideo
non valet tranſactio ſuper re iudicata, iux. ple-
nè not. per *Surd. in deciſ. 185. per tot.* neque
valeret ſuper re valde clara, vel ſi nihil ab vna
parte acceptũ eſſet, vt pulchrè animaduertit
*Iacob. Mandell. in conſ. 89. num. 2. & ſeq. &
plenè Franc. Becc. in conſil. 109. per totum.*
• [Sed quod pater tranſigere poſſit etiam ſuper
fideicommiſſo, ad quod poſt eius obitum vo-
cati ſunt filij, plenè probat *Surd. in conſ. 451.*
5 *per totum, lib. 3.*] Imo poteſt etiam Pater vti
legitimus adminiſtrator eius filij minoris bo-
na immobilia alienare ſine decreto Iudicis, vt
notabiliter dixit *Azo. in ſum. C. de bon. quæ
libe. ſub nu. 12. verſ. nec puto*, quod dictum
pro valdè aureo refert *Catell. Cott. in memo-
rab. in ver. decretum Iudicis, & Hyppol. in
ſing. 498.* Illudque a contrarijs plenè defen-
dunt *Tiraq. in præfat. l. ſi vnquam, nu. 28. C.
de reuoc. donat. Couar. in 1. lib. var. reſolut.
cap. 8. nu. 6. Ioſeph. Ludon. in deciſ. Peruſ. 3.
nu. 11. & ſeq. & Maſcard. in tract. de probat.*
• *concl. 1154. nu. 18.* [& nouiſſimè *Eman. Mẽ-
dez de Caſtro in repet. l. cum oportet, C. de
bon. quæ lib. in cap. de alien. aduentitior. nu.
121. fo. 173.* qui hanc concluſionem plenè de-
fendit à contrarijs argumentis *Caldas de Pe-
reyr. in l. ſi curatorem habens, in ver. cõtra-
ctum feciſti, nu. 5. verſ. cæterum. C. de in in-*
6 *tegr. reſt. minor.*] Verùm hoc intelligendum
eſt cum grano ſalis, tripliciter hanc concluſio-
nem declarando: Primo enim ea procedit,
quãdo pater alienat bona ſui filij minoris ſub
eius poteſtate exiſtẽtis, in quibus habet vſum-
fructum, ſecus vero ſi alienaret bona filij emã-
cipati tanquam eius tutor, vel curator, tunc
enim non valeret alienatio abſq; Iudicis de-
creto: *l. cum emancipatis. C. de præd. mino. &
l. ſi pupillorum. §. ſi pater. ff. de reb. cor.*
Licèt eo caſu Iudex pronior eſſe debeat ad
conſentiendum alienationi faciendæ per pa-
trem, quàm per alium tutorem, vt inquit
idem *Cott. in dicto verb. decretum Iudicis,*
cum quo concordant *Tiraq. in ead. præfat. d.
l. ſi vnquam, nu. 30. Menoch. de arbitr. iudic.
lib. 2. caſ. 171. nu. 54. & Octau. Simoncel. in
tract. de decret. in cõtrac. minor. tit. 8. inſpec.*
7 *1. nu. 1.* Secundo declaratur prædictam con
cluſionem procedere, quando Pater vti legi-
timus filij adminiſtrator eius bona alienaret
ex aliqua cauſa neceſſaria, vrgenti ære alieno,
quo caſu licet regulariter bona minoris abſq;
decre-

decreto diſtrahi non poſſint. l. ob æs alienum,
cum ibi not. per DD. C. de præd. minor. Secus
tamen eſt in patre, ex doctrina tradita per
Glo. in l. ſi quando. C. de inoff. teſtam. quòd
cùm aliqnid fieri permittitur in caſu aliàs
permiſſo, ad hoc, vt huiuſmodi permiſſio ali-
qnid operetur, intelligi debet, remota quali-
bet ſolemnitate, quæ fortè in eo caſu alias re-
quireretur, vt plenè dixerunt Tiraq. in præ-
fat. d. l. ſi vnquam, nu. 34. Alciat. in reſp. 358.
per totum, Hieron Gabr. in conſ. 36. num. 31.
vol. 1. Couar var. reſol. lib. 1. cap. 8. nu. 6. Fer-
din. Loazes in repet. l. filiusfamilias, §. diui,
num. 16. ff. de leg. 1. Arius Pinel. in l. 1. C. de
bon. mater. in 3. par. nu. 21. & ſub num. 29.
Menoch. de arbitr. iud. caſ. 171. nu. 54. pleniſ-
ſimè Octau. Simoncel. in d. tit. 8. inſpec. 1. nu.
9. & ſeq. & nu. 13. & Io. Guttier. in tract. de
tutel. in 2. par. c. 5. nu. 22. Vinc. de Franch. in
deciſ. 665. nu. 1. & Surd. in tract. de alim. tit.
8 8. priuil. 37. n. 6. Tertia declaratio eiuſdē cō-
cluſionis eſt, quòd licet patri bona aduentitia
filio delata alienare, quando huiuſmodi alie-
natio reſultat in euidentem ipſius filij vtilita-
tem, aliàs ſecus, vt notabiliter dixit Gloſ. par-
ua in l. quacunque, in ver. interdicta, C. de
bon. quæ libe. quam mirabilem dicit ibi Bald.
& cum ea pluresalios concordantes DD. ad-
ducit Tiraq. in tract. de legib. connub. in ver.
de ſon mary, glo 8. nu. 74. Pretium autem ex
re alienata peruentum tenetur pater conuer-
tere in aliam rem, in qua poſſit cadere vſusfru-
ctus, iux. not. per Ruin. in conſ. 142. nu. 1. lib.
1. & Natt. in conſ. 543. nu. 27. lib. 3. Vel ſal-
tim cautionem præſtare de reſtituendo eandē
pecuniæ quantitatem filio, in caſu mortis, iux.
formam traditam in §. conſtituitur, inſtit. de
vſufr. nam ea cautio non cenſetur patri re-
miſſa, cùm ſit de ſubſtantia vſusfructus conſi-
ſtentis in pecunia, l. hoc Senatus, §. 1. ff. de
vſufr. ear. rer. quæ vſu conſum. iux. not. per
Bar. & Bald. in l. 1. C. de vſufr. Secus tamen
eſt in cautione de vtendo, & fruendo arbitrio
boni viri, nam ea cenſetur patri remiſſa, cùm
non ſit de ſubſtantia vſusfructus, l. fin. §. præ-
terea, cum ibi not. per Bald. C. de bon. quæ li-
ber. & in ſpetie notant Rui. in d. conſ. 162. nu.
9 1. & Natt in d. conſ. 543. nu. 27. Limitatur
tamen eadem concluſio, vt non procedat, quā-
do pater vellet alienare bona filio relicta cum
expreſſa prohibitione ne alienentur, tunc
enim, vt illa prohibitio aliquid operetur, ſi
pater vellet ea ex aliqua cauſa neceſſitatis alie
nare, opus eſſet Iudicis decreto, vt notabiliter
animaduertit Ferd. Loazeſ. in repe. d. l. filiuſ-
familias, §. diui, nu. 16. ff. de leg. 1. quem ſolū
hoc dixiſſe refert Octau. Simoncell. in d. in-
10 ſpect. 1. in fi. nu. 15. Prætereundum autem nō
eſt, quòd eadem ratione, qua patri permitti-
tur tanquam legitimo adminiſtratori filiorū
bona aduentitia alienare, licitum quoque eſt
debitorum nomina exigere, & debitores ſol-
uentes liberare, vt ex communi Doctorum
ſententia refert Natt. in d. conſ. 543. nu. 1. &
* ſeq. lib. 3. [& Rimin. iun. in conſ. 506. nu. 21.
cum plur. ſeq. lib. 1, quem refert Io. Baptiſta
Coſta in tract. de ratione ratæ, quæſt. 211.
nu. 6.] Et pecuniam exactam poteſt conſume-
re, & in proprios vſus conuertere, præſtita
tamen cautione de reſtituendo eandem quan-
titatem finito vſufructu poſt eius obitum, vt
benè animaduertit idem Natt. in eod. conſ.
543. nu. 27. Sed hoc intelligitur, quando ſo-
lutio fit patri tanquam legitimo adminiſtra-
tori bonorum, in quibus habet vſumfructum
tantùm, vt benè declarant Dec. in l. filius, nu.
6. C de pact. & Iaſ. in l. 3. nu. 5 ff. ſol. matrim.
quos refert Stepha. Gratian. in 2. lib. diſcepta.
11 forenſ. cap. 365. nu. 1. & ſeq. Verùm animad-
uertendum eſt, quòd ad hoc, vt debitor libera-
tionem conſequatur, non ſufficit patris con-
feſſio de receptione pecuniæ, ſed opus eſt ap-
parere de vera, & reali numeratione, vt plenè
probat idem Natt. in eod. conſ. 543. num. 13.
12 cum plur. ſeq. Idem enim eſt in tutore, cuius
ſola confeſſio non nocet pupillo, nec liberat
ſoluentem, prout ex magis communi Docto-
rum ſententia affirmant Tiraqu. in tract. de
retract. conuent. §. 4. glo. 6. nu. 12. & alij, quos
plenè refert Borgn. Caualc. in tract. de tutor.
num. 274. & Paul. Granut. in theorem. 7. nu.
2. & latè Surd. in deciſ. 229. nu. 24. & ſeq. &
* Maſcard. de prob. in concl. 370. nu. 1. [Et idē
eſt in confeſſione Prælati, quæ Eccleſiæ non
præiudicat, niſi ſit collegialiter facta cum to-
to capitulo, vt poſt Glo. in l. certum, §. ſed an
& ipſos, ff. de confeſſ. notāt Dec. in conſ. 474.
nu. 5. cum ſeq. Ang. in conſ. 245. incip. quia
omne datum optimum, ſub nu. 3. verſ. ſi du-
bitatur, & alij relati per Maſcar. de probat.
13 in concl. 367. nu. 5. cum ſeq.] Et idem eſt in
procuratore conſtituto ad exigendum, cuius
confeſſio de recepto non ſufficit ad liberandū
debitorem, ſi non conſtat de vera, & reali ſo-
lutione, vt benè probat ſolemnis tex. in l. non
abſtulit, C. de nouat. & ita in ſpecie notant
Capyc. in deciſ. 16. nu. 7. Hyppol. de Marſil.
in ſing. 265. & alij, quos refert idē Paul. Gra-
nut. in d. theorem. 7. nu. 1. & Menoch. in cōſi.
* 39. nu. 33. [Immo quod procurator conſtitu-
tus ad exigendum, & quietandum, etiam cum
libera non poſſit debitum proprium compen
ſare cum debitore ſui conſtituētis, plenè pro-
bat Gaſp. Theſaur. in 4. lib. quæſt. forenſ. cap.
1. per

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

14 1. per totum.] Idemque eſt in procuratore
conſtituto ad accipiendum mutuo pecuniam,
vt communiter affirmant Doctores omnes in
l.2.§.fi.ff.ſi cer.pet. Iaſ.in §.ſequens,nu.14.&
ſeq.inſtit.de actio.& pulchrè Loffre. in conſ.
22.nu.21. Quæ concluſio ampliatur proce-
dere,etiã ſi in mandato adſit poteſtas confiten
di ſe habuiſſe,& receepiſſe, vt affirmant Bart.
in d.l.2.§.fi.nu.7.ff.ſi cer.pet. Pau.de Caſt.in
conſ.337.ſub nu.3.verſ.item quia per confeſ-
ſionem, lib.1. & Roder.Suar.in repet. l.poſt
rem iudicatam, in cap.incip. quia ſupra vi-
ſum eſt nu.16.ff.de re iudic. & quamuis hæc
ampliatio multos habeat contradictores, &
præcipuè Franciſ. Aret.in conſ. 4. & alios
quos refert Apoſtill.ad Bar.in d.l.2.§.fi.nu.,
7.ff.ſi cert.pet. tamen recedendum non eſt ab
opinione Bart.vt affirmat Maſcar.de probat.
concl.369.nu.9. Multis autem modis hæc cõ-
cluſio limitatur, quos plenè refert Pau. Gra-
nut.in d.theorem.7.num.6. cum plurib.ſeq.
15 Sed cæteris notabilior limitatio eſt, quòd ſu-
praſcripta concluſio non procedit, quando
dominus in mandato iurauit ſe ratum habi-
turum quicquid per procuratorem conſtitu-
tum geſtum fuerit, tunc enim obligatur etiam
eius confeſſionem ratam habere, vt notabili-
ter affirmat Pau.de Caſtr.in conſ. 409. lib. 1.
cum qua opinione concordant Anto.de Pe-
trut.in repet.l.1.num.311.ff.de iur.iur.&
Marc.Ant.Bauer.in trac.de virtut.iuram.
in fi.nu.155. Licèt autem pulchra ſit hæc li-
mitatio, eam tamen ſtrenuè impugnant Pur-
pur.in d.l.2.§.fi.nu.109.& ſeq.ff.ſi cert.pet.
& ibidem Bolognet.num. 47. plenè Seraſi.in
tract.de priuil.iuram.cap.48.per totum, &
alij, quos refert Ludou.Morot.in reſponſ.24.
* nu.23.& ſeq.[& Franc. Mugnez de Eſco-
bar.in tracta.de ratiocin. cap.23.num. 33.]
16 An autem procurator conſtitutus ad venden
dum, & pretium recipiendum poſſit habere
fidem de pretio? vide Soc.iun.in conſ.21.vol.
3.per totum, Aluar.Velaſc. in conſultat. 21.
& plenè Morot. in dict. reſp. 24.per totum;
17 Et an procurator ad vendendum aliquam rẽ
poſſit vendere ius redimendi eam? vide Soc.
iun.in conſ.22.vol.3. & Ioſeph. Ludouic. in
18 deciſ.Peruſ.37. num. 8. Et an procurator ad
locandum poſſit penſionem rei locatæ exige-
re? vide Dec.in l.filius, in fi. C. de pact. Iaſ.
in l.eum qui ita.§.qui ſibi, aut filio, num.12.
& ſeq. ff. de verb. oblig. Paul. de Caſtr.in l.
quod ſeruus, num.2.ff.depoſ. Cephal. in conſ.
338.nu.16.lib.3. Vinc. de Franch.in deciſio.
699.in 4.par. & Facchin. in controuer. iur.
19 lib.2.c.93. Et ſi ſit conſtitutus ad locandum
domus Eccleſiæ, an poſſit locare eas, quæ ſunt
Eccleſiæ contiguæ? dic, quod non, ſi ad id nõ
habet ſpeciale mandatum, vt notabiliter in-
quit Lap.in alleg.12.nu.2. & apoſtil.ad eũ.
20 Et an habens mandatum generale cum libera
poſſit tranſigere, vel domino præiudicare in
iure appellandi? vide omnino Auguſt. Bero.
21 in q.34.per totam. Ex quibus autem verbis
inducatur mandatum cum libera, plenè ex-
plicant Alex.in conſ.44.nu.1.& ſeq. vol.2.
Vrſill.in deciſ.305.nu.1.& 6. latè Couar. in
1.lib.var.reſol.c.6.nu.3.& ſeq. & pleniſſimè
22 Cephal.in conſ.338.lib.3. Et an ſoluens pro-
curatori antequam cedat dies ſolutionis, libe-
retur, ſi interim ille procurator foro cedat,
vel reuocetur à domino? vide Franc. Mu-
gnez.de Eſcobar in tract. de ratioci. cap 23.
nu.50.cum plur.ſeq.& Stepha.Gratia. in 1.
23 lib.diſceptatio.forenſ.c.127.nu.33. Quomo-
do autem conſulatur ſoluenti falſo procura-
tori, vel reuocato? vide Alex.& alios in l.ſi
procuratori, ff. de condit.ob cauſ. & in l.ſi
quis ſeruo, ff.de ſol.& Guid.Pap.in dec.173.
24 per totam. Et quid ſi quis ſoluat ei cum quo
contraxit, quem ſciebat non eſſe dominum,
ſed pro alio contraxiſſe, vide quæ plenè tra-
dit Surd.in conſ.43.lib.1.& in deciſ.229.&
Reg.Conſiliar.Io.And.de Georg.in alleg.38.
* nu.13.& ſeq. [& Fab.de Ann.in conſ.108.
nu.34.& ſeq.lib.2.&.in conſ.49.nu.21. cum
25 plur.ſeq.lib.1.] Et an ex patientia domini
præſumatur tacitum mandatum, vel eius am-
pliatio? vide Affl.in deciſ.308. Boer.in deciſ.
281.nu.11. & plenè Arium Pinell. in repet.
l.2.C.de reſcind.vend.in 2.par.c.1.nu.18.&
26 ſeq. Et an ex temporis antiquitate præſuma-
tur mandatum? vide Menoch.in conſ.1.num.
79.lib.1. Cephal.in conſi.311.num. 11. & in
conſ.441.num.72.& ſeq.lib.3. Surd. in conſ.
28.nu 81.lib.1.& Borgn. Cauale. in deciſio,
* 45.num.11.in 1.par.[Et demum an & quan-
do debitor ſoluẽs tutori, vel curatori plenã li-
berationem conſequatur? vide Glo. & Doct.
omnes in l.1.c.ſi aduerſ.ſolut.& in l.ait præ-
tor,§.permittitur ff.de minor. Anto.Gomez.
in ſecundo lib.varia.reſolu. cap. 14. de reſt.
minor. num. 4. Vincen. de Franch.in deciſ.
206.num.13. plenè Fab de Anna in conſ.49.
per totum, Io.Franc.de Ponte in conſ.83.nu.
7.lib.2.& Iacob.Cancer.in 2.lib.varia.reſol.
cap.6.de ſolut.& liber. nu.102. cum ſeq. &
pleniſsimè Cald.Pereyr. in repet.l.ſi curato-
rem habens, C.de in integ.reſt.minor.in ver.
27 leſis.nu.57.cum plur.ſeq.] Item poteſt pater
vti legitimus filij adminiſtrator in iudicijs
pro eo agere, & excipere, iux.not.per Arium
Pinell.in l.1.C.de bon. mater.in 2.par.num.
63.& pulchrè Alex.Raudenſ.in conſ.21 nu.

28 198. *& ſeq. lib.* 1. Ac etiam poteſt in cauſa
filij ante litem conteſtatam procuratorem
conſtituere, prout ex Bart. & aliorum Docto-
rum ſententia refert *Aſcan. Clem. in d. effect.*
29 12. *nu. 4. verſ. infertur tertio.* Sed in hoc
magna eſt Doctorum controuerſia, an in hu-
iuſmodi peocuratoris conſtitutione requira-
tur etiam conſenſus ipſius filij? magis autem
communiter recepta eſt doctrina *Innoc. in c.*
30 *accedens, nu. 1. de procurat.* Qui dixit non
poſſe patrem ſine filio procuratorem conſti-
tuere, nec pro eo agere, nec excipere, ſi eſt ma-
ior ſeptennio, per *tex. in l. ſi §. vbi autem. C.
de bo. quæ liber.* per quem tex. ita etiam con-
ſuluit *Roma. in conſ. 241. ſub nu. 10. & Cap-
pell. Tholoſ. in quæſt.* 105. Et cum eadem opi-
nione concordant nonnulli relati per *Arium
Pinell. in d. l. 1. C. de bo. mater. in 2. par. num.*
66. qoi plenè hunc articulum diſputat, & plu-
ribus intellectibus illum textum exornat, &
Alex. Raudenſ. in conſ. 9. n. 154. & ſeq. lib. 1.
[Pro qua opinione bis iudicatum fuiſſe teſta-
tur *Hier. Marilian. in deciſ. 49. eique inhæ-
rent Hiero. Caual. in commun. opin. contra
commun. quæſt. 330. in fin. & Fontanell. in
tracta de pact. dotalib. clauſ. 4. gloſ. 7. par. 3.
num. 68 & ſeq.* qnamuis contrarium tenuiſſe
referat *Florez. de Mena in additio. ad Anto.
Gam. in deciſ. 77. & Aluar. Velaſq. in cõſult.*
57. *nu.* 2. Poteſt etiam pater pro filio appella-
re; vt plenè probat *Grau. in conſ. 278. lib. 2.*]
31 An autem pater poſsit pro filio compromit-
tere? plenè explicat idem *Pinell. in 3. par.*
32 *eiuſdem l. nu. 44. & ſeq.* Et an poſsit donare
pro filio ex cauſa remunerationis, præſertim
ſi pater, & filius ſint perſonæ nobiles? vide
omnino eundem *Pinell. in eadem 3. par. d. l. 1.
nu. 57. & 59.* qui ad hoc propoſitum allegat,
& plenè interpretatnr *tex. notab. in l. cum
plures. §. fi. ff. de admin. tut.* cui addenda ſunt,
quæ ad hoc propoſitũ plenè refert *Mugnoz.
de Eſcobar. in tract. de ratiocin. cap. 24 num.*
33 24. *cum plur. ſeq.* Et an pater poſsit locare
aduentitia filiorum, ita vt etiam poſt eius obi-
tnm filius teneatur ſtare illi locationi? vltra
plenè notata per eundem *Pinell. in eadem 3.
par. d. l. 1. nu. 63. vide Surd. in deciſ. 299. per
tot.* qui ſimilem quæſtionem explicat, an ſcili-
cet pupillus factus maior teneatur ſtare loca-
tioni factæ per eius tutorem, & concludit, ꝙ
regulariter tenetur pupillus ratam habere
locationem factam a tutore, niſi tutor per do-
lum, & fraudem locaſſet in longius tempus,
34 quàm deberet. Sed an pater poſsit remittere
caducitatem recipiendo canonem ab emphy-
teota? vide *Soc. in conſ. 66. num. 20. vol. 3.* qui
tenuit, quòd poteſt, eumque refert, & ſequitur
*Corbul. in tract. de iur. emphyt. ſub titu. de
cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. in 21. limit.
num.* 17. & cum eadem opinione concordant
*Honded. in conſ. 55. ſub num. 98. volum. 1. &
Marc. Ant. de Amat. in deciſ. Prou. March.
Ancon. 70. nu.* 20. Quæ tamen poteſtas non
cenſetur conceſſa procuratori generali abſq;
ſpeciali mandato ad caducitatem remitten-
dam, vt affirmant idem *Corbul. in citato loco
num. 16. Pariſ. in conſ. 86. nu. 17. vol. 4. Affl.
in deciſ. 129. num. 10. & ſeq. Menoch. in cõſ.
460. nu. 14. vol. 4. Honded. in d. conſ. 55. num.*
86. *& plenè Surd. in deciſio.* 181. *per totam.*
35 Item poteſt pater hæreditatem filio infanti
delatam adire, *l. ſi infanti, cum ibi not. per
Bar. Bald. & alios DD. C. de iur. delib.* Imò
eam adiuiſſe præſumitur, ſi dotem maternam.
quam reſtituere tenebatur, non reſtituit, vt
pulchrè dixit *Natt. in conſ. 74. nu. 10. vol. 1.
plenè Surd. in deciſ. 140. num. 1. Magon. in
deciſ. Florent. 148 nu. 11. & Ludou. Morpt.*
36 *in reſpon. 11. nu.* 10. Qui plus dicit num. ſeq.
quòd ex ſola poſſeſsione bonorum materno-
rum, præſertim longæua, & ex eo, quòd Pater
retinuit maternam hæreditatem filiæ delatã,
inducitur aditio pro ipſa filia etiam maiori.
ad quod allegat *Bart. in conſ. 129. Alexan. in
conſi. 20. nu. 1. vol. 7. plenè Corn. in conſ. 94.
vol. 2. & Purpur. in conſ. 352. num. 11. vol. 1.*
37 An autem Pater poſsit hæreditatem filio de-
latam, vel legatum repudiare? remitto me ad
ea, quæ plenè tradit *Ari. Pinell. in ead. 3. par.*
38 *d. l. 1. C. de bon. mater. n.* 103. Sed pone, quòd
Pater voluntariè, & abſque legitima cauſa
alienauit bona aduentitia filij, in quibus ipſe
vſumfructum habebat; An ſaltim eo viuente
prohibeatur filius huiuſmodi alienationem
reuocare, *Bal. in l. fi. §. in computatione, nu.
7. C. de iur. delib.* dixit, quòd licet filius non
poſsit agere, niſi conſentiente patre, *l. 1. in fi.
C. de annal. except.* Nihilominus idem Pater
tanquam legitimus adminiſtrator etiam con-
tra factum proprium poſſet illam alienationẽ
nomine filij reuocare; Nam eius officium eſt
naturale, & neceſſarium, cui renuntiare non
poteſt, *arg. l. amiciſſimos, §. Lucius. ff. de ex-
cuſ. tut.* Et ſi fortè Pater iuraſſet ſe nullo no-
mine contrauenturum, tũc filio ſuccurritur,
vt ipſe agat, & Patrem cogi faciat ad conſen-
tiendum, nam ab illo iuramento intelligitur
exceptum præceptum ſuperioris, *l. non vide
tur, §. qui iuſſu ff de reg. iur. & in l. fin. ff. ad
municip.* Et cũ hac concluſione tranſit quoq;
Corn. in eod. §. in computatione, nu. 6. & eam
plenè defendit *Arius Pinell. in d. 3. par. l. 1.
C. de bon. mater. num. 74. et in auth. niſi tri-
ennale, nu. 44. C. eod. et optimè Ioſeph Lud.*

in

Digitized by Google

in deciſ.Peruſ.13.num.16.& ſequen.Pro cu
49 ius corroboratione adducunt aliud ſimile,
quod maritus poteſt rem dotalem per ipſum
nulliter alienatam vendicare, & venditio-
nem tanquam perperam factam impugna-
re, ex not. per gloſ. inſtit. quib. alien. lic. in
princ. in ver. interdicto, & ibidem per Aret.
Alex. in conſ.109.nu.4.vol.4. Bal. Nouel. in
tract. de dot. par.7. priuil.1. num.15. & Ioan.
Campeg. in eod. tract. de dote, par.4. in 20.q.
* [& pleniſſimè Barboſ. in l.1. par.5. nu.15. ver.
ſed his non obſtantibus, ff. ſol. matrim.] Simi
40 lique modo, & Prælatus rem eccleſiæ alie-
nans contra iuris præcepta poteſt eandem
nomine eccleſiæ vendicare. Nam tunc cen-
ſetur altera perſona, cap. ſi quis præſbyte-
rum, cum ibi not. per Imol. & Bero. nu.46.
de reb. eccleſ. non alien. gloſ. in l. iubemus, §.
ſanè, in ver. œconomis C. de ſacroſ. eccleſ. &
ibi Paul. de Caſtr. num.5. & Salyc. nu.1. &
Corſet. in tract. de poteſt. Reg. q.95. num.6.
41 Prout etiam Rex, qui bona Coronæ aliena-
uit, contra diſpoſitionem tex. in cap. intelle-
cto de iureiur. ipſemet ea vendicare poteſt,
tanquam nulliter alienata, vt inquit Baeça
in tract. de dot. cap.11. num.84. & Menchia-
42 ca de ſucceſſ. creat. §.10. nu.248. Quibus ta-
men non obſtantibus ſupradictam principa-
lem concluſionem latè impugnant Peregr.
in conſ.96. per totum, volum.1. Fabian. de
Gioth. in repet. auth. nouiſſima, num.240. C.
de inoff. teſtam. Crot. in repet. l. ſi conſtante
in 2. lect. nu.118. ff. ſol. matri. Bellon. in conſ.
24. nu.5. latè. Melchior Palaez in tract. de
maiorat. in 4. par. quæſt.15. num.7. cum plu-
rib. ſequen. & plenè Aluar. Velaſq. in 1. lib.
conſultat. & rer. iudicatar. conſult.69. n.15.
qui contrarijs reſpondent, quòd procedunt
quando alienatio eſt prohibita fauore publi
co, tunc enim ipſemet qui alienauit poteſt
reuocare, ſecus autem eſſe dicunt, quando
alienationis prohibitio reſpicit priuatum
intereſſe, vt latè probat Menoch. in conſ.89.
nu.84. & ſeq. lib.1. Et ſicut licita non eſt re-
uocatio ipſi patri alienanti, pari etiam ra-
tione dicendum videtur, quòd non licet
etiam filio viuente patre, alienationem ab
eo factam impugnare, ob reuerentiam patri
debitam, vt concludit Couarr. in 1. lib. var.
reſolut. cap.8. ſub num.6. verſ. ſæpiſſimè tan-
dem controuertitur, qui num.7. hanc con-
cluſionem ampliat etiam ad filium emanci-
patum, ſed hæc ampliatio non eſt omninò
tuta, contrarium enim tenet Pau. de Caſtr.
in l. filiusfamilias §. cum pater n.1. ff. de leg.
1. qui dicit filium emancipatum ſtatim re-
uocare poſſe bona aduentitia a patre alie-
nata, & idem affirmat Gregor. Lopez in 5.
partit. tit.13. l.24. in ver. deſpues de ſu muer
te, & Melch. Palaez in d. quæſt.15. num.7.
* [Sed quid ſi pater alienat bona alienari pro
hibita, & fideicommiſſi oneri ſubiecta in ca-
ſu alienationis in beneficiũ filiorum, an ſta-
tim filij poſſint ea bona vendicare ẽt ſine pa
tris conſenſu? hunc articulum plene explicat
Surd. in conſ.116. per totum, lib.1. qui affir-
matiuã partem tuetur, & in his bonis patri
vſumfructum non deberi pleniſſime probat]
43 Huic etiam ſimilis quæſtio eſt: An filius hæ
res patris poſſit bona aduentitia per patrem
alienata uendicare? in qua quæſtione Do-
ctores ſe nimium inuoluunt, Ideo vt eius ve
ra explicatio, quo facilius fiiri poſſit habea-
44 tur, ponam primò regulam, quòd filius pa-
ternam hæreditatem adeundo, tenetur om-
nia a patre geſta habere rata, & proinde nõ
poteſt alienationem ab eo factam impugna-
re, ex reg. tex. in l. cum à matre, cum ibi not.
per gloſ. & omnes DD. C. de rei vendicat.
Nam hæres, & defunctus pro vna perſona re
putantur, l. hæredem ff. de regu. iur. & auth.
de iur. iur. à morien. præſt. in princ. & quem
de euictione tenet actio, eundem agentem
repellit exceptio, l. vendicantem, ff. de euict.
45 Hæc autem regula plures habet limitatio-
nes, & declarationes, quarum prima eſt, quã
ponit Paul. de Caſtr. in d. l. cum a matre n.5.
quòd tunc filius tenetur tanquam Patris hæ
res alienationem rei ſuæ ab eo factam ratã
habere, quando Pater eam vendidit tanquã
propriam, ſecus verò ſi eam vendidiſſet ad-
miniſtratorio nomine tanquàm rem filij ſi-
ne legitima cauſa, tunc enim filius, quamuis
eſſet hæres patris, poſſet rem ſuam vendica-
re, & impugnare paternum contractum, ea
ratione, nam cùm huiuſmodi alienationibus
ius reſiſtat, ex quo prohibetur Pater vende-
re rem filij ſine cauſa, per tex. in d. l.1. C.
de bon. mater. meritò hæres poterit hu-
iuſmodi alienationem tanquàm nulliter fa-
ctam impugnare, ex reg. tex. in l. quemadmo
dum C. de agricol. & cenſit. lib.11 & l. iube-
mus, §. ſanè C. de ſacroſ. eccleſ. præterquam ſi
46 ipſemet filius eam ratificaſſet, pro qua con
cluſione facit, quòd quando actus a defuncto
celebratus tendit ad fraudandum hæredem
iure ſibi debito, tunc hæres non prohibetur
illi contrauenire, vt dicit idem Paul. de Ca
ſtro in conſ.197. num.1. vol.2. Thob. Non. in
conſ.2. num.12. & Nati. in conſ.470. nu.17.
47 vol.2. Et hanc limitationem, quod quando
alienatio eſt nulla tanquam facta contra iu-
ris diſpoſitionem poteſt a filio non obſtan-
te, quòd ſit patris hæres, impugnari, plenè de
ſen-

fendit Hier. Grat. in conſ. 91. per tot. volu. 1.
Cran. in conſ. 200. num. 6. et ſequen. pulchrè
Gramm. in deciſ. 93. num. 7. et ſeq. Caeber. in
deciſ. Pedem. 180. num. 1. et per totam. Tira-
quell. de retract. lignag. §. 26. gloſ. 2. num. 6.
Molin. de primogen. Hiſpanor. lib. 4. cap. 1.
num. 18. et Surd. in conſ. 196. num. 53. et ſeq.
48 vol. 2. Qui hinc notabiliter infert, quod fi-
lius matris hæres non prohibetur impugna-
re diſpoſitionem ab eadem matre factam
contra prohibitionem l. hac edictali, C. de
ſecund. nup. & multa alia ſimilia ad hoc pro
poſitum cumulat idem Surd. in conſ. 182.
49 num. 100. et ſeq. volum. 3. Verùm contra
hanc primam limitationem validiſſimis ra-
tionibus inſurgit Roder. Suarez. in repet. l.
quoniam in prioribus, C. de inoffic. teſtam.
in 7. ampliat. num. 17. cum quo concordant
Ruin. in conſ. 42. num. 3. volum. 5. Arius Pi-
nell. in d. 3. par. l. 1. C. de bon. mater. num. 81.
verſ. ampliatur tertio. Fulgoſ. in conſ. 67. nu.
3. et per tot. Ceſal. in conſ. 392. nu. 26. et ſeq.
volu. 3. latè Menoch. in conſ. 89. per tot. vol.
1. et alij relati per Caeſar. Barz. in deciſ. Bo-
non. 64. nu. 32. et ſeq. et per Melech. Palaez.
in d. tract. de maioris. in 4 par. q. 16. num. 1.
50 Sed pro harum opinionum concordia, duæ
aliæ ſunt opiniones, quarum vna eſt, quòd ſi
is, qui emit a patre habiturus eſt regreſſum
euictionis contra eius hæredem, tunc filius,
qui alienationem impugnant, ſi eſt patris hæ
res, exceptione repellitur, etiam ſi nihil pe-
nes eum remaneat de bonis paternis, ex reg.
d. l. vendicantem, ff. de euict. quod in ſpetie
51 probatur in l. ſiue poſſeſſio, C. eod. Si uerò
emptor non ſit habiturus euictionis regreſ-
ſum, puta quia ita fuit expreſſe conuentum
cum venditore, vt nec ad pretij reſtitutionẽ
teneretur, iux. not. in l. emptorem, §. ibidem,
ff. de act. empt. et Vinc. de Franch. in dec. 239.
52 Vel quia ſcienter emit rem alienam, quo ca
ſu ſimiliter ei denegatur euictionis regreſ-
ſus, niſi promiſſa fuerit, iuxta tex. in l. ſi fun-
dum C. de euict. & per ea, quæ plenè tradit
Couar. in 3. lib. var. reſolut. cap. 17. num. 1. et
ſeq. plenè Ioann. Becc. in conſil 24. nu. 34. et
ſeq. in 1. vol. et Surd. in conſ. 15. nu. 19. vol. 1.
53 Et tunc aliqui dicunt, filium vendicantem
rem a patre alienatam non repelli, niſi qua-
tenus habeat de bonis paternis vltra legiti-
mam, quatenus verò habeat de bonis pater-
nis infra legitimam, nulla exceptione putant
eum repelli poſſe, tunc enim filio non ob-
ſtat regula, quem de euictione tenet actio,
eundẽ agentẽ repellit exceptio. Nam dũ pa-
ter, q rẽ filij alienauit, de euictione nõ tene
batur, nequaquã teneri põt ipſe filius tãquã
eius hæres, neq; ei obijci põt alia iuris regu
la, ex qua perſona quis lucrũ capit, eius factũ
pſtare debet, nam legitimam filius nõ capit
tãquam lucrum, ſed vti rem debitam, prout
notabiliter dixit Bart. in l. fin. § in compu-
tatione, ſub num. 6. in fin. C. de iur. deliber.
cuius opinioni inhæret ibidem Paul. de Ca-
ſtr. ſub nu. 9. verſ. tertius eſt, et Boer. in deci.
23. ſub num. 17. in fi. & pro ea plures alios
concordantes refert Mich. Craſſ. in 1. lib. re-
cept. ſentent. in ver. hæreditas, q. 12. num. 21.
verſ. ea hæc concluſio. Alij verò indiſtinctè
tenent, filium vendicantem rem propriam
a patre alienatam repelli poſſe etiam ſi ni-
hil aliud de paternis bonis habeat niſi legi-
timam, ut refert Iacobin. in d. §. in computa-
tione, num. 11. et Aluar. Velaſq. in d. conſul-
tat. 69. num. 10. in ver. quartus eſt caſus,
quam opinionem veriorem eſſe teſtatur
Mich. Craſſ. in ver. hæreditas, in 12. q. ſub nu.
21. verſ. contrariam ſententiam, Phannes. in
tract. de inuentar. in 5. par. num. 76. plenè
Roder. Suarez in d. rep. l. quoniam in priori-
bus, in 7. ampliat. nu. 15. Molin. de primogen.
Hiſpan. in 4. lib. cap. 1. num. 28. et Tiraq. de
54 retract. lignag. §. 1. gloſ. 9 num. 48. Altera ve
rò eſt opinio, quòd indiſtinctè filius admitta
tur ad vendicandum bona propria per pa-
trem alienata, ſed quòd teneatur, vt hæres
ad euictionem emptori, iux. tex. ſingularem
et notabilem in l. ſi, C. de euic. et in l. Scia ff.
eod. et licet Curt. iun. in conſ. 155. num. 10.
55 volum. 1. dicat hoc tantum procedere in
hærede fideiuſſoris, non autẽ in herede prin-
cipalis venditoris, prout etiã plenè tenuit
Ceſal. in conſ. 362. num. 46. et ſeq. vol. 3. et in
conſ. ſeq. num. 52. inter quos quænam ſit dif-
ferentiæ ratio, plenè ſcrutantur Arius Pi-
nell. in ead. 3. par. d. l. 1. ſub num. 83. verſ. li-
mitatur decimotertio. et Barboſ. in l. Lutius,
56 nu. 15 ff. ſol. matrim. Nihilominus ex aliorũ
ſententia, etiam principalis venditoris hæ-
res poteſt ex perſona propria rem nulliter
alienatam vendicare, ſed vti hæres tenetur
emptori de euictione ad totum id, quod eius
intereſt, prout plenè fundat inſignis Doctor
Io Bapt. Laderch. in conſ. 138. qui pro hac
concluſione allegat ſolenne conſ. Bero. 129.
57 nu. 15. vol. 2. Quæ quidem concluſio a iuris
regulis aliena non eſt, ſiquidem per aditio-
nem hæreditatis etiam ſine inuentario, ius
rei vendicandi non confunditur, ſecundum
Bal. in l. ſi vxor. C. de bon. auth. iudic. poſſid.
& Alex. in l. debitori, in princ. C. de pact.
58 Prout nec confunduntur actiones hypothe-
cariæ, iux. plenè tradita per Rol. a Vall. in
conſ. 65. num. 15. vol. 2. Neuiz. in conſ. 69.
nu. 12. et ſeq. latè Ceſal. in conſ. 393. volum.
3. Vrſill. in deciſ. 237. Vinc. de Franch. in

decíſ. 80. & in decíſ. 518. num. 2. & plenè
Surd. in conſ. 7. num. 19. & ſequen. volum. 1.
59 Et proinde inconueniens non eſt, quòd hæ-
res rem vendicet, vt dominus, & quod perſo
nali actione teneatur, vt hæres, cui ſuffraga-
tur alia iuris regula, quòd de quantitate ad
ſpeciem non fit compenſatio, *l. ſi. C. de com-
penſat.* pro qua conclusione etiam optimè
faciunt *not. per Aff. in decíſ. 240. nu. 8. & in
decíſ. 178. per tot.* ſed hæc quoque opinio ex
magis communi Doctorum ſententia impu
gnatur, vt patet ex allegatis per *Molin. in*
60 *ſuprascitato loco nu. 29.* Vnde tertia ſuccedit
Doctorum opinio, quòd nullo modo hæres
poſſit reuocare alienationem etiam nulli-
ter factam a defuncto, præterquam ſi eſſet
nulla ex defectu conſenſus, vt pluribus iuri-
bus, & authoritatibus probat inſignis Do-
ctor Hiſpanus *Barboſ. in d. l. Lutius Titius,
num. 18. & ſequ. ff. ſol. matrim.* quem refert
Vinc. de Franch. in decíſ. 665. ſub num. 4.
& eandem ſententiam confirmant *Marchio
de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. ſol. 202.
nu. 19. & ſeq. & alij relati per Ceſar. Barz.
in d. dec. Bon. 64. nu. 33.* & hæc eſt ipſa veri-
tas, omnibus enim contrarijs optime reſpon
det *Menoch. in d. conſ. 89.* cui meo iudicio
61 nihil addi, nec replicari poteſt. Verum quan
do nullitas prouenit ex defectu cõſenſus, vel
ex aliqua iuris reſiſtentia, cui etiam expreſ-
sè renuciari non poſſet, tunc nõ poſſe hęredẽ
aliqua exceptione repelli fatetur idem *Bar-
boſ. in citato loco ſuo nu. 21. & ſeq. & Vinc.*
62 *de Franch. in d. decíſ. 665. nu. 5.* Secundò li-
mitatur principalis regula quando vltra le-
gis prohibitionem concurreret etiã expreſ-
ſa prouiſio hominis, ne bona fideicommiſſo
ſubiecta alienentur, tunc enim cum aliena-
tio ſit ipſo iure nulla, & ex ea nullo vnquam
tempore potuerit transferri dominium in
emptorẽ, ex not. per *Rum. & Paul. de Caſt.
in l. pleniuſſam itaq. §. diui, ff. de leg. 3. & per
eundẽ Paul. in conſ. 10. & in conſ. 15. vol. 1.*
præſertim ſi adſint verba reſolutiua contra-
ctus in caſu alienationis, iuxta ea, quæ pul-
chrè docent *Rol. a Vall. in conſ. 72. num. 17.
et ſeq. vol. 2. et Vinc. de Franch. in decíſ. 355.*
Vel ageretur de re alienari ꝓhibita cũ iura-
mẽto, & ſpeciali hypotheca eiuſdem rei, iux.
not. per eundem de *Franch. in decíſ. 302. nu.
3.* & plenè per *Gaſp. Theſaur. in q. foren. 81.
num. 8. et ſeq. lib. 2.* ſine dubio poterit filius
non obſtante quòd ſit patris hæres huiuſmo
di bona ſic nulliter alienata vẽdicare, prout
plenè concludit *Hier. Grat. in reſponſ. 91.
nu. 13. et ſeq. et per totum, vol. 1.* Animaduer-
tendum autem eſt circa hanc limitationem,
quod licet vera ſit conclusio, quod quando
actus eſt abſolutè, & ex omni parte nullus,
non prohibetur hæres contrahentis illum
impugnare, hoc tamen procedit quando nul
lum ius, nullaque obligatio penitus fundari
ex eo poteſt in perſona defuncti, aliàs ſecus,
prout pleniſſimè, & notabiliter explicat
Phanucc. omninò videndus *in tract. de in-
uentar. in 7. par. nu. 149. cum plur. ſeq.* & præ
63 cipuè *nu. 162.* ad quem me remitno. Tertiò
limitatur, quòd hæres non tenetur ſimplici-
ter approbare factum ſui auctoris, ſed pro
portione hæreditaria tantùm, non autem
pro alia portione ſui cohæredis, vt plenè tra
dit *Burſat. in conſ. 370. num. 24. vol. 4. Ant.
Gomez. in 2. lib. var. reſol. c. 10. nu. 3. et ſeq.
pulchrè Ant. Pinell. in 3. par. d. l. 1. ſub n. 79.
verſ. eadem concluſio. Mich. Craſſ. in 1. lib. re
cept. ſentent. in ver. hæreditas in 12. quæſt.
nu. 12. Roder. Suar. in repet. d. l. quoniam in
prioribus, in 7. limit. nu. 7. C. de inoff. teſtam.
et Molin. de primog. hiſp. lib. 4. cap. 1. nu. 13.*
64 Quartò limitatur in hærede cum beneficio
legis, & inuentarij, qui eatenus teneur factũ
defuncti approbare, quatenus de bonis hæ-
reditarijs ad eum peruenerit, & non vltra, vt
benè conſiderat *Arius Pinell. in eod. loco ſu
pracit. ſub nu. 81. verſ. ampliatur ſeptimò.*
65 Vnica autem differentia eſt inter hæredem
non conficientem inuentarium, & illum qui
inuentarium legitimè confecit, quòd non
conficiens inuentarium tenetur factum de-
functi ratificare, pro ea portione, pro qua eſt
hæres quotitatiuè, vt puta pro medietate,
aut tertia, vel quarta parte, etiam ſi plus vel
minus de hæreditarijs bonis habeat, is autẽ
qui inuentarium conficit, pro ea tantum
quantitate, quam ex bonis defuncti perce-
pit, vt poſt *Bald. in d. l. cùm a matre, nu. 12.
et Alex. nu. 8. Corn. nu. 7 et Iacobin. nu. 12.
in d. l. ſi. §. in computatione, C. de iur. delib.
pulchrè explicant Pinel. in eod. ſupradicto
loco, num. 79. verſ. eadem concluſio, et nu. 81.
verſ. ampliatur ſeptimò, Afflict. in cap. 1. an
agnatus, n. 3. Suarez in d. l. quoniam in prio-
ribus, in 7. ampliat. nu. 16. Boer. in decíſ. 23.
nu. 72. et Molin. de hiſpan. primog. lib. 4. cap.*
* *1. nu. 24.* [Et alij quos refert *Fontanell. in
tract. de pact. dotal. clau. 4. gloſ. 5. num. 42. et*
66 *ſeq.*] An autem beneficium inuentarij proſit
hæredi, etiam quoad bona ſita extra diſtri-
* ctum [ſi in loco in quo hereditatem adiuit
adſit ſtatutum excludens inuentarij benefi-
67 cium] vide *Bald. in conſ. 219. vol. 1.* Et quæ
ſolemnitates requirantur ad hoc, vt inuenta
rium legitimè conficiatur? & quæ vtilitates
ex eius confectione proueniant? plenè cumu-
lant

lant Aluar.Velaſq.in conſultatio.52.per to
tam. Didac.Spin. in ſpecul. teſtamentor. in
gloſ.fin.35.per totam,et Gaſp. Theſaur.in q.
forenſ.10.lib. 1. Et ſi hæres omittit aliquid
68 ponere in inuentario, an priuetur in totum
eius beneficio? vide Fab.de Ann.in conſ.96.
et Handed in conſ.34.per tot.vol.1. Et quali
69 ter de dolo hæredis conſtare debeat? vide
eundem in conſ.35.vol.eod. et Ant.Gam.in
70 deciſ.122.et 148.Et quid ſi omittit appone-
re fines bonorum ſtabilium? vide Iacob.Ber-
71 rett.in conſ.57. num 14. Et an mulier reſti-
tuatur in integrum aduerſus inuentarium
legitimè non coufectum?vide Vinc.de Fran.
72 in deciſ.229.Et quid in minore?vidè Franc.
Becc.in conſ.144.lib.2. Et quid ſi minor adi-
73 uit hæreditatem ſimpliciter,an effectus ma-
ior, infra quadriennium reſtituatur ad illud
conficiendum?vide Linar.in conſ.16. Pariſ.
in conſ.65.nu.55.et ſeq.vol.3. et Iacob.Mau
* bell.in patrocin.19.nu.10. [Guid.Pap.in de-
ciſ.141.et Fontanell. in d.tract. de pact. do-
74 tal.clauſ.4.glo.5.nu.45.] Et an hoc caſu in-
uentarium confectum per minorem proſit
alijs cohæredibus maioribus? dic quòd ſic,
vt notabiliter inquit Pariſ.in d.conſ.65.nu.
55.et ſeq.et num.59. et plenè Sforz. Odd.in
tract.de reſtit.in integr. in prima par.q.45.
* ar.5.n.21.[Inuentariū enim ab vno legitimè
confectùm alijs etiam prodeſt qui illud cō-
ficere omiſerunt, vt ex magis communi Do
ctorum ſententia affirmant Eſcobar.in trac.
de ratiocin.cap.9.nu.20.cum ſeq.et Fontan.
in tract.de pact.dotal.clauſ.4.gloſ.5.n.44.]
75 Et an hæres non conficiens inuentarium te-
neatur vltra vires hæreditarias, ſi re vera
aliunde conſtat non adeſſe bona in hæredita-
te? vide Vincent.de Franchis in deciſio.536.
* [et Fontanell. in eodem loco ſupra allegato,
76 num.47] Et ſi hæres conſtituit procurato-
rem ſimpliciter ad hæreditatem adeundam,
an poſſit poſtea declarare, quòd vult eam
adire cum benefitio inuentarij?vide Cephal.
* in conſ.327.vol.3. [Et ſi inter creditores cer
tos adſit aliquis clericus, quo modo citari
debeat ſuper confectione inuentarij? vide
Martam in tract. de iuriſd. par.4 caſ.122.per
77 tot.] Nimis autem dubia qæſtio eſt, An ſi hæ
res cum beneficio inuentarij ſe obliget pro-
prio nomine ad ſolutionem alicuius debiti
hæreditarij, poſſit ſe inuētarij beneficio tue
ri? ſunt etenim hinc inde Doctorū opiniones,
quas plenę refert Vinc.de Franch. in deciſ.
323. in qua hunc articulum reliquit indeci-
ſum, licet poſtea in deciſione 648.referat iu-
dicatum fuiſſe pro hærede, pro qua opinione
faciunt notata per Minad.in deci.25.qui di-
cit, quòd ſi hæres facit cōpromiſſum, & ob-
ligat ſe parere laudo, ſi condemnatur, po-
teſt aduerſus laudi exequutionem opponere
diſcuſſionem inuentarij, contrariam verò o-
pinionem veriorē eſſe plenè probāt Phan.in
tract.de inuent.in 6.par.nu.110.et in tract.
de lucr.dot gloſ.8 nu.57.Vrſill.in deciſ.399.
in fi.et pulchrè Grau.in conſ.214.n.7.vol.2.
qui notabiliter dicit, quòd ſi quis obligat ſe,
& bona ſua inſolidum, non iuuatur benefi-
cio inueutarij, etiam ſi in inſtrumento dica-
tur, quòd obligat ſe vti hæres cum beneficio
inuentarij, nam ea verba cenſentur appoſita
demonſtratiuè tantum, & idem quoque ple-
nius affirmat Corn.in conſ.31.nu.11. et ſeq.
vol.3.& hanc opinionem ſequitur, ac pluri-
bus authoritatibus confirmat Surd. in dec.
297.num.11.in conſ.191. num.26.lib.2. &
pro ea contradictam deciſionem Minad. ſe
obtinuiſſe teſtatur doctiſſimus Conſiliar.
Rouit. in comment. ſuper pragm.2. de arbit.
ſub nu.17.verſ.eſt tamen in hac materia no
tandum, & demùm hæc opinio confirmatur
ex ijs, quæ plenè tradit Gratian. in diſcept.
forenſ.tom 2.cap.264.per tot. quem omni-
no videas, nam plures caſus notabiliter di-
78 ſtinguit.Et demùm ad hoc propoſitū omit-
tenda non eſt ſolemnis quæſtio, quæ in cau-
ſa magni momenti fuit annis præteritis diù
ventilata in Collaterali Conſilio, An ſcilicet
hęres cum benefitio inuentarij poſſit pro ſe
retinere bona hæreditaria offerendo credi-
toribus iuſtum eorum valorem? in quo arti-
culo licet pro hærede allegaretur Bero. in
quaeſt.63 qui concludit, quòd ſi hæres confe
cto inuentario ſoluit alicui creditori de pro
pria pecunia, & pro concurrenti quantitate
aliquam rem hæreditariam in ſolutum acci-
pit, erit tutus in actione hypothecaria ab
omnium aliorum creditorum moleſtia.
* [Dummodo tamen ſoluat, vt hæres non vt
extraneus iux. not. per Vinc.de Franch.in
deciſ.272.et nouiſſime per Anell. de Amat.
in conſ.88.per tot.] Nihilominus Ego inter-
rogatus à quodam Officiali allegaui in pro-
prijs terminis Phanuc.in d.tract.de inuent.
in 5.par.nu.92. et ſeq. qui pluribus rationi-
bus aſſerit, quòd dùm hoc dubium fuiſſet ſi-
bi propoſitum, reſpondit hæredē teneri om-
ninò rem relaxare, vel integrum ęs alienum
creditoribus ſoluere, & nouiſſimè poſt hæc
ſcripta vidi Petr. Caball. in conſ.26. lib.2.
qui dictam deciſionem Auguſt. Bero plenif-
ſimè impugnat, ac omnibus eius ratio-
79 nibus punctualiter reſpondet. Item in hac
materia dubitari contingit; An filius hæres
prò parte poſſit integram rem alienatam

vendicare, refuſa emptori illa parte pretij,
pro qua eſt hęres? in qua quæſtione Pinell.
in 3.par.dict.l.1.ſub nu.8.verſ.ex his autem,
concludit pro filio, idque pluribus iuris regu
lis, & rationibus probat, ſed contrariam opi
nionem approbat Aluar. Valaſq. in d. con-
ſult.69.nu.17.præterquam in vno caſu tan-
tum, quando res eſſet indiuiſibilis, qui ita ali
quando iudicari vidiſſe teſtatur per grauiſ-
80 ſimos Senatores. Qua in re idem author
num.18. aliam non contemnendam quæſtio
nem ſubnectit, nùm ſcilicet filius vendicans
rem a patre alienatam, teneatur ſoluere em
ptori pretium meliorationum factarum, vel
potius illæ ſint cum fructibus per eum perce-
ptis compenſandæ? & pro filio videbatur tex.
in l.ſumptus ff.de rei vend. Sed illum tex. di-
cit procedere quando fructus debentur de
æquitate, ſecus verò quando de iuris rigore,
prout debentur fructus aduetitiorum patri,
tunc enim non compenſantur cum meliora-
tionibus, iux. tradita per Neguſ. in tract. de
pignor. in 4.membr.2.par. nu.15. & proinde
ſicut pater debuiſſet fructus lucrari, ita etiã
81 & emptor. Et demùm in hac materia alia
cadit nimis ardua quæſtio, an filius hæres pa
tris poſſit reuocare maioratum, vel feudnm
a patre alienatũ? quam pleniſſimè examinãt
Pinell. in rad. 3.par.d.l.1.n.99. idem Aluar.
Velaſq. in d.conſultat.69.nu.19. Rol. a Vall.
in conſ.3.vol.4.per tot. Affl. & Vrſill. in de-
ciſ.278. & plenè Caſber. in deciſ. Pedem.67.
* & in dec.ſeq. [& plene Hier. Ceuallos in com
mun opin. contra commun. q.787. per tot.]
82 ad quos in hoc paſſu me remitto. Inſuper
ſciendum eſt circa legitimam adminiſtra-
tionem, quã pater habet in bonis filij, quod
de eis non tenetur rationem reddere, nec in
uentarium conficere, vt ex mente Bal. in d.
l.cum oportet. §.non ſolum C.de bon. quæ li-
ber. & in l.orphanotrofos, C.de Epiſc. & cle-
ric. & aliorum refert Aſcan. Clement. in d.
tract. de patr. poteſt. in 12. effec. nu.8. cum
qua opinione concordat Montal. in ll. fort.
lib.3.tit.7.l.3. in ver. el padre, & Mſinger.
in obſeru. 93. in 2. centur. quamuis quoad
confectionem inuentarij contrarium, & for-
tè melius teneat Pinell. in 2.par. d.l.1. C.de
bon. matern. nu.23. à qua opinione non diſ-
ſentit Boer. in deciſ.61.num.7. dicens hone-
ſtius eſſe quod pater inuentarium conficiat,
çum teneatur ea bona liberis conſeruare, &
idem affirmat Anto. Sola in commen. ſuper
antiq. conſt. Sabaud. ſub tit. de minor. in 1.
* par. glo.1. num.7. [Vel ſaltem fatendum eſt,
quod licet regulariter non teneatur pater
innentarium conficere, nihilominus aliquã-
do à iudice cogi poteſt ad illud conficiendũ
ad hoc, vt ſciri poſſit an aliquid alienauerit
de bonis aduentitijs filij, præſertim ſi aliquis
timor alienationis immineat, vt poſt alios
animaduertit Iacob. Cancer. in 1. lib. var. re
ſol. cap.7. de tutor. num.54. cum ſeq. Vel ad
minus poſito quod pater non teneatur ſol-
lenne inuentarium conficere aliquam ta-
men bonorum deſcriptionem pati tenetur,
vt inquit Molin. de primog. hiſp. lib.1.c.15.
nu.34. & idem affirmant Mſinger. in obſer.
93. nu 3. & alij relati per D. Io. del Caſtell. in
tract. de vſufr. c.3. nu.88. cum ſeq. quam con
cluſionem plene etiam confirmat Cald. a Per
eyr. in l. ſi curatorem habens, in ver. læſis
nu.134. C. de integr. reſt. minor.] Sed hæc cõ
83 cluſio intelligenda eſt cum aliquibus modi-
ficationibus; & declarationibus. Primò enim
declaratur procedere quoad bona tantum,
in quibus pater habet vſumfructum, ſecus
verò ſi filij emancipati tutelam gereret, nã
tunc, ſicut cæteri tutores, teneretur inuenta
rium conficere, ſecundum Bal. in d.l. orpha-
notrophos, nu.7. Ang. & Paul. de Caſtr. in l.
litis §.pater, ff. de neg. geſt. Crau. in conſ.218.
nu.2. in 2 vol. Soc. in conſ.34. nu.15. & ſeq.
& in conſ.46. in princ. vol.1. latè Rol. a Vall.
in conſ.49. nu.12. et ſeq. vol.1. & alios quos
plenè cumulant Io. Gutier. in tract. de tute.
in 3. par. c.1. nu.24. & Mugnoz. de Eſcobar.
* in tract. de ratioci. c.3. n.23. [& alij quos ple
ne refert Don Io. del Caſtell. in tract. de vſu
fruc. c.3. num.107. cum plur. ſeq. Cald. a Pe-
reyr. in d. l. ſi curatorem habens, in ver. læſis
num.138. An autem pater tutelam filij emã
cipati ſuſcipiẽs teneatur etiam ſatiſdare, no
tabiliter explicat Caſtell. in d.c.3. nu.113. cũ
ſeq. qui ex mente Alber. in rubr. C. de tutor.
& cur. qui non ſatiſ. et Salyc. in l.3. C. eo tit.
& aliorum concludit veriorem, & tutiorem
opinionem eſſe, patrem ſatiſdationis onere
grauandum non eſſe, niſi cauſa cognita, &
hoc eſſe iudici arbitrarium inſpectis mori-
bus, & conditione patris, ac eius ſubſtantia,
& amplitudine patrimonij ipſius filij]. Pater
84 enim in bonis, in quibus, vel ex diſpoſitione
hominis, vel ex diſpoſitione legis vſumfru-
ctum non habet; de quibus ſuo loco tracta-
bimus, non eſt legititinius adminiſtrator,
ſed habetur loco extranei, ſecundum Bar. in
l. litis nulla ff. de iudit. Capyc. in deci.56. nu.4.
et in deciſ.73. nu.10. Crot. in repet. l. frater à
fratre, nu.48. ff. de condit. indeb. Marc. Ant.
de Amat. in dec. Marcb. Anch.70. n.21. lo ſep.
Lud. in deciſ. Peruſ.13. num. 8. plenè Bur-
ſat. in conſ.133. nu 30. vol.2. & Menoch. in
85 trac. de recup. poſſeſſ. rem.19. nu.86 Et proin-
de

de eius authoritas non ſupplet curatoris defectum, vt inquit *Pariſ. in conſ.* 157. *nu.* 15.
86 *vol.* 4. *& Capyc. in dec.* 73. *num.* 9. Hinc eſt, quod in feudalibuus, in quibus non habet vſumfructum formalem, non eſt legitimus adminiſtrator, vt dixit *Andr. in c.* 1. *nu.* 13. *& ibidem Affl. nu.* 64. *de his qui feud. dar. poſſ. Rol. a Vall. in conſ.* 71. *nu.* 65. *et ſeq. vol.* 2. *Hier. Gabr. in conſ.* 161. *nu.* 44. *& ſeq. vol.* 2. *& Schardez. in trac. de feud. par.* 11. *ſeſſ.* 17.
87 *n.* 41. Licet ratione commoditatis, quam pater habet in feudo filij, adminiſtrare poſſit, ſi velit, vt inquit. *Praſ. de Franch. in deciſ.* 10. *nu.* 9 quod etiam tenuerunt *Reg. de Pont. in conſ.* 19. *nu.* 28. *& Loffr. conſ.* 10. *nu.* 19. Quæ
88 tamen concluſio an ſit vndique tuta, dicam infra in ſeq. cap. nu. 9. Eſt etiam pater legitimus adminiſtrator ſui filij minoris, vel non ſanæ mentis, etiam ſi vſumfructum in eius bonis non habeat, ſi vult adminiſtrare, & ſi non uult, datur curator, vt pulchrè dixit *Corn. in auth. excipitur, C. de bon. quæ liber.* ſecundum quam doctrinam intelligenda ſũt ea, quæ dixit *Cagnol. in repet. l. frater a fratre, nu.* 161. *ff. de condit. indeb.* vt animaduertit *Franc. Milan. in deciſ. Regn. Sicil.* 3. *n.* 97. *in* 2. *par. & plenè Burſat. in conſ.* 125. *nu.* 31. *& ſeq. vol.* 2. licet filius etiam maior cuiuſcunque ætatis fuerit patriæ poteſtati de iure ſubiectus remaneat, vt poſt alios probat *Tiraq. de retrac. lign. §.* 1. *gl.* 9. *nu.* 59. *in fi. & Pinell. in d. trac. de bon. mat. l.* 1. *par.* 1. *n.* 34.
89 3. *ampliat.* Quid autem agendum ſit, ne iudicium reddatur eluſoriam, quando conueniẽdus eſt infans, cuius pater nolit adminiſtrationẽ ſuſcipere? pulchrè docet *Alex. Rau. in*
* *conſ.* 12. *n.* 335. *cũ plur. ſeq. vol.* 1. [qui ex mẽte Bal. Specul. & aliorum, quos allegat, inquit quod iudex ex officio dare poteſt curatorem illi rei ſingulari circa quam lis agitur, & patrem cogere ad conſenſum præſtãdum, ſed ſi pater vult ipſemet curator dari poteſt iux. not. per *Affl. in conſt. Regni ob ſiliorum culpas in fi. Neuiza. in conſ.* 17. *nu.* 20. *& Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens, C. de in integ. reſt. min. in princ. n.* 34.]
90 Et an in huiuſmodi bonis, in quibus pater non habet vſumfructum, ſi filius conuenitur, ſufficiat authoritas, ſeu conſenſus paternus, vel ei ſit dãdus curator? plenè explicat *Gar. Maſtrill. in deciſ.* 82. *per totam.* Priuatur au-
91 tem pater huiuſmodi legitima adminiſtratione, ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, cum tunc efficiatur ſuſpectus, vt notabiliter dixit *Montal. in ll. fori, lib.* 3. *tit.* 7. *l.* 3. *in ver. el padre circa med.* qui dicit, quod licet perſona patris, cuiuſcũq; conditionis, & qualitatis ſit, filio ſemper debeat ſancta, & honeſta apparere, ſicut perſona patroni liberto, & pſona magiſtri diſcipulo, vt in *l. liberto ff. de obſeq. pat. præſt.* Hoc tamen verum eſt quoad obſequium illis debitum, non autem quoad adminiſtrationem bonorum filij, ſi ex aliqua cauſa ſuſpectus pater efficiatur, *l. in quæſtio-*
92 *ne, C. de ſent. paſſ. cum ibi not. per Cyn.* Sed hæc concluſio cum grano ſalis intelligenda eſt, non enim per ſolum tranſitum ad ſecunda vota eſt patri ſtatim interdicenda adminiſtratio, niſi ſit dolosè, vel culposè ſaltiadminiſtrare cæpiſſet, vt benè animaduertit *Magnoz. de Eſcob. in d. tract. de ratiocin. c.* 6. *ſub nu.* 3. *& ſeq. & Gomeſ. ſuper l.* 14. *tauri,*
93 *num.* 15. Item non quælibet culpa ſufficiet ad interdicendam patri adminiſtrationem, ſed tunc demum, ſi bona filij dilapidat, vel aliter circa ea adeò malè verſatur, vt aliter filio conſultum eſſe non poſſit, iuxta ea quæ tradunt *Boer. in deciſ.* 61. *nu.* 14. *& ſeq. Molin. de Hiſpan. primog. lib.* 1. *c.* 16. *per totum, Baeç in tract. de decim. tutor. c.* 4. *nu.* 8. *& c.* 13. *nu.* 8. *Pinell. in d. l.* 1. *C. de bon. matern. in* 1. *par. nu.* 33. *& ſeq. & Magnoz. de Eſcobar.*
94 *in d. c.* 6. *num.* 4. *& ſeq.* Qua in re ſingulariter eſt notandum, quòd ſufficiens cauſa remouendi patrem ab adminiſtratione eſt ſi ſit adeò tenax, vt etiam in expenſis neceſſarijs pro rerum conſeruatione deficeret, vt egregiè dixit *Bal. in l. ſi. num.* 16. *C. de ſent. paſſ.* quod dictum extollit *Segur. in rep. l. imperator, nu.* 117. *ff. ad Trebell.* & idẽ *Eſcobar.*
95 *in d. c.* 6. *n.* 9. Item ſi pater ſit adeo ſceleſtus, vt filium cogat ad peccandum, vel filiam, vt peccet in corpus ſuum, quo caſu patria poteſtate, & adminiſtratione, qua taliter abutitur, priuari debet, *l. ſi lenones C. de Epiſc. audien. & l. fin. C. de ſpectacul. lib.* 10. prout refert *Io. Lopez. in repet. cap. per veſtras, de donat. int. vir. & uxor. §.* 17. *n.* 4. *& Gaſp. Baet. in trac. de inop. debit. cred. addic. c.* 15. *nu.* 31.
96 Et proſtitui videtur filia, quæ in caupona ponitur adminiſtrandum, ſecundum *Bal. & Salyc. in l. ſi. per illum tex. C. ſi mancip. ita ven. ne proſtit.* Sed hanc doctrinam impugnat idem *Gaſp. Baet. in eod. loco num.* 33. dicens hanc concluſionem non probari ex illa lege, non enim dicit, quod ea quæ ponitur in caupona, videtur proſtitui, ſed quòd ſi ſerua venditur ſub conditione, ne proſtituatur, nõ debet proſtitui ſub colore miniſtrandi in caupona, ne per fraudem illa conuentio eluda-
97 tur. Et idem quoque dicendum videtur quãdo pater non imponit peccandi neceſſitatẽ, ſed exemplo ſuo filios inuitat ad turpitudinẽ vitæ, dummodo tamen prius a iudice moni-

tus, reſipiſcere non curauerit, vt notabili-
ter inquit *Hio.de Riminal. in repet.l.impe-*
riū,nu.526.ff.de iuriſd.omn.iudic. Eademq;
concluſio à paritate rationis procedit, ſi pa-
ter filium ponat, in hoſpitali, vt alatur, vt in-
quit *Rebuff. in tract. de priuileg. ſcolar.*
99 *priuileg. 54. num.4.* Quo caſu etiam ſi fi-
lius patrem occideret, parricidij pœnam nō
incurreret, nec è contra, vt notabiliter dixit
Gerar.de Petraſan.in ſing.2.nu.9. pro qua
concluſione alios concordantes refert *Me-*
noch.de arbitr. iudic.lib.2. caſ.396. num.14.
& in nouiſſimis addit.ad caſ.356.n.39. Imò
101 taliter abutēs patria poteſtate, cogi poteſt
ad filium emancipandum, vt pulchè inquit
Cuman in conſ.83. qui ponit caſum de quo-
dam, qui vxorem occiderat, & neglectis filijs
ex ea ſuſceptis, meretricem ſuperinduxerat,
eiuſque filios baſtardos legitimauerat. Et
101 de patre nimis ſeuero ergo filium, quod
cogitur illum emancipare, habes *tex. clarū*
in l.fi.ff.ſi a paren.quis ſuer.manum.& not.
per Hipol.Riminal.in d.l.imperium,n.125.
ff.de iuriſd.omn.iud. Notandum eſt etiam,
102 quòd ſi ſemel Pater ob eius dolum, vel
culpam fuit ab adminiſtratione remotus,
amplius ad eam reintegrari non debet, etiā
ſi cautionem offerat, vt eleganter animad-
uertit *Alex.in d.l.imperator,n.7. & Rip.in*
l.ſi conſtante,in fi. ff.ſol.matrim. quam ſen-
tentiam confirmant *Pinell.in d.l.1.in ſecun*
da par.num.38. Molin.in d.cap.16.nu.24.&
Vincent.de Franch.in deciſ.10. circa finem.
103 An autem expenſæ quas fortè Pater face-
ret in litigando deducendæ ſint de fructibus
ad ſe ſpectantibus, vel de proprietate? vide
Pinell. in eadem 2. par. dict.l.1.num.68.&
Aſc. Clemen.in d. effec.12. nu.17. Et quid ſi
104 Pater tutor filij, vel adminiſtrator peculij
caſtrenſis, ſeu quaſi caſtrenſis aliquid expen
dit pro conſequenda aliqua præbenda, vel
alia dignitate pro filio, an cenſeatur expen-
diſſe de bonis proprijs paterno affectu, & ani
mo donandi, vel potius ſint huiuſmodi expē
ſæ deducendæ de bonis ipſius filij? vide *Ma-*
gnoz.de Eſcobar.in d.tract. de ratiocin.c.25.
nu.54. qui poſt multa concludit, quòd præſu-
105 mitur expendiſſe de bonis filij. Et ſi Pater
conuertit in vſus proprios fructus bonorum
caſtrenſium, ſeu quaſi caſtrenſium ſui filij, an
teneatur de eis rationem reddere? dic quòd
ſic, vt plenè teſtantur *Io. Lopez.in rub.de do*
nation.inter virum, & uxor. § 42. nu.9.&
Didac.Spin.in ſpec.teſtam.in glo 13.nu.80.
106 Et demum, an Pater adminiſtrator filij mi
noris reſtituatur in integrū, ſicut reſtitueretur
ipſe minor? vide *Aſcan.Clem.in d.effec.*
12.nu.18. qui pro parte affirmatiua allegat
ſingularem deciſionem *Petr. de Ancbar. in*
107 *conſ.330.* dicētis, quòd ſi qs promittat pro
aliquo minore, quòd quamprimum ad legiti
mam ætatem peruenerit ratificabit contra-
ctum eius nomine geſtum, non tenebitur ad
aliquam pœnam, ſi poſtea ille minor factus
maior contraueniat contractui ob eius ini-
quitatem, nam ille tertius non prohibetur
vti omnibus defenſionibus ipſius minoris,
pro qua concluſione *Tiraquel.in l.ſi vnquā*
C.de reuocan. donat. in fin.nu.6. dicit eſſe
text, in terminis in *l.cùm minor. in princip.*
ff. rem ratam hab. per quem tex. ita quoque
in facti contingentia conſuluit *Io. Vinc. de*
Ann.in alleg.17. per tot. Et licet hanc con-
cluſionem ſtrenuè impugnent *Fulgoſ.in cōſ.*
233.per totum, & ſubtilis Arius Pinell.in
repet.l.2. C.de reſcind.vendit.in 3.par. cap.
1.nu.17. Prima tamen opinio eſt magis cō-
munis, vt patet ex relatis per *Ioſeph.Ludou.*
in dec.Peruſ.27.nu.10. Gramm.in dec.101.
nu.55. Io.Vinc. de Ann.in alleg. 87. nu.10.
vbi Fab. Filius multos alios concordantes
refert, & *Ant.Gabr.in 3.lib.commun. concl.*
in tit.de pac.concl.2. nu.1.& in fin.

Finis Cap. Secundi.

CAPVT TERTIVM.

Filius acquirit Patri, Triplex autem peculium habere poteſt, ſcilicet caſtrenſe,ſeu quaſi caſtrenſe,profectitium, & aduentitium. In caſtrenſi,ſeu quaſi caſtrenſi peculio nihil patri acquiritur; An autem in eo ſaltim fructuum commoditatem Pater habeat, declaratur: Peculium profectitium pleno iure acquiritur patri; Sed an id,quod filius negotiando lucratur ex paterna Pecunia,debeat cum alijs fratribus communicari,plenè explicatur; Aduentitium verò peculium quoad proprietatem tantùm filio quæritur, & quoad vſumfructum Patri, quæ concluſio pluribus ampliationibus, & limitationibus exornatur; Plenè etiam examinatur quæſtio, an paternus vſusfructus reſoluatur per religionis ingreſſum? & quid ſi Pater ingrediatur Monaſterium,incapax ſucceſsionis,& hinc obiter agitur,quæ ſint Monaſteria capacia, vel incapacia? & quomodo eis poſsit per Monacum ante, vel poſt profeſsionem acquiri.

SVMMARIVM.

1 *Filius quicquid acquirit,patri acquirit.*
2 *Filius triplex peculium habere poteſt.*
3 *Peculium caſtrenſe,& quaſi caſtrenſe quale eſt.*
4 *Peculium caſtrenſe eſt,quod clericus acquirit vndequaque. Item quod notarius, & procurator acquirunt.*
Fallit ſi ante clericatum acquiſitum fuerit, nàm in eo Pater ſua vita durante habebit vſumfructum, num. 6.
5 *Peculium caſtrenſe, & quaſi, eſt in totum filiorum, quod declaratur procedere viuente filio, qui illud acquiſiuit. ſecus autem eo mortuo.*
Primo limitatur,quando propter delictum filij venirent eius bona publicanda, quia tunc patri acquireretur,nu 7.
Quid in aduentitio,nu.36.
Secunda limitatio eſt,quod Pater in peculio caſtrenſi,& quaſi,habet commoditatem vſusfructus, nu. 8. Multi autem contrarium eſſe affirmant, ſed opiniones concordantur diſtinctione notabili, num. 9.
9 *Commoditas in quo differat ab vſufructu.*
10 *Peculium profectitium quale eſt.*
11 *Peculium profectitium pleno iure acquiritur patri.*
12 *Filius acquiſitum negotiando ex pecunia Patris,poſt illius obitum cum fratribus communicare debet, & num. 13. 14. & 15.*
Fallit in acquiſitis illicitè.nu.27.28. & 29.
15 *Filius in dubio an cenſeatur negotiari paterno nomine,vel proprio,& nu.16.*
17 *Filius negotiando proprio nomine,& ſuo periculo ex pecunia patris,non communicat acquiſitum cum fratribus.*
18 *Filius communi nomine ipſius,& patris periculo negotiando ex pecunia patris,cui acquirat? & num. 19. vſque ad 23.*
24 *Filius an præſumatur in dubio acquiſiuiſſe ex pecunia paterna, & cui incumbat onus probandi hoc?*
25 *Pater ſi vnũ ex filijs præponat adminiſtrationi omnium bonorum, an deducatur in diuiſione ſalariũ in beneficium eius, remiſſiuè.*
26 *Seruitiorum mercedem an petere poſſit priuignus, qui operas ſuas præſtitit, & quid in pupillo, qui tutori eas præſtitit,remiſſiuè.*
30 *Ludi prohibiti,qui ſunt, & qui permiſſi? remiſſiuè.*
31 *Peculium aduentitium definitur, in quo Pater habet vſumfructum.*
Primo ampliatur, quia vſusfructus Patri quæſitus durat etiam poſt filij obitum,donec Pater ſuperuiuat,nu.34.
Quod etiam procedit, ſi poſt quæſitum Patri vſumfructum filius ab eius poteſtate liberetur,nu. 35.
Secundo ampliatur,quod filius delinquendo non poteſt in dicto vſufructu patri præiudicare,nu.36.
Quid in caſtrenſi,& quaſi,nu 7.
Tertio ampliatur, quod per tranſitum ad ſecunda vota pater dictum vſumfructum non amittit, num. 37.
Limitatur primo, quando filio fuit aliquid legatum cum prohibitione,ne vſusfructus Patri quæratur, num.38. Li-

Limitatur ſecundo in dote aduentitia filiæ, nu. 39. Et quæ ſit ratio, nu. 40

Non autem quoad cætera bona aduentitia filiæ nuptæ, nu 41.

Primo ſublimitatur non procedere de conſuetudine Franciæ, nu. 42.

Secundo ſublimitatur nec procedere de conſuetudine Neapolis, nu 43.

Limitatur tertio in dote, quam filiusfamilias recipit ab eius uxore, cùm in ea nõ quæratur vſusfructus patri, nu. 45.

Quod intelligitur, quando filius non habitat cum Patre, nu. 46.

Limitatur quarto, in bonis filio donatis à Principe, nu. 47. & 49.

Limitatur quinto, quando Pater filio ſuccedit cum altera fratre filij defuncti, nu. 53.

Limitatur ſexto, in bonis filio à Patre donatis, num. 56 & 57.

Sed in illis habebit Pater commoditatem, nu. 58.

Limitatur ſeptimo, quãdo pater efficitur Monacus. nu 59. vſq; ad 61.

Limitatur octauo, quando filio vſusfructus tantum relinquitur, nu. 100.

Sublimitatur hoc ſi contemplatione Patris expreſſè relictus fuerit, vel eſſet dubium, nu. 101.

Limitatur nono in bonis feudalibus maternis, vel aliunde filio peruentis, nu. 102.

Sed in eis pater habebit commoditatem, nu 103.

Limitatur decimo, in fructibus beneficij filij clerici, num. 104.

32 *Pater in peculio aduentitio habet poteſtatem abſque onere ſatiſdandi, nec computum reddendi.*

33 *Pater propria authoritate poteſt conſequi vſumfructum peculij aduentitij.*

44 *Mulier, quæ conſuetudine Neapolis per matrimonium ſui iuris efficitur, mortuo deinde viro in paternam poteſtatem reincidit.*

48 *Frater fratri in feudo nouo non ſuccedit, etiam in portione deficientis.*

Fallit, quando conceſſio facta eſt ab Imperatore, num. 49.

Et idem eſt in feudo conceſſo à Rege, nu. 50.

51 *Emens bona à fiſco etiam aliena, ſtatim fit ſecurus, & num. 52.*

54 *Pater ſuccedens filio vna cum matre, an retineat vſumfructum portionis ad eum ſpectantis, quem habebat viuente filio, remiſſiuè.*

Et quid ſi pater tranſeat ad ſecunda vota, num. 55. remiſſiuè.

63 *Monaſterium an præferatur ſubſtituto, ſub conditione ſi hæres conſtitutus ſine filijs deceſſerit, & num. 64.*

Statutum excludens fœminas ſtantibus maſculis, an procedat in caſu, quo maſculus religionem ingreſſus ſit, num. 64.

65 *Mendicantes dicuntur Monaci Carmelitæ, & fratres Diui Franciſci de Paula, num 66. & Ieſuitæ, num. 67.*

Quid in militibus Hieroſol. nu. 68. remiſſiuè.

Et an Fratres Prædicatores, nu, 69.

70 *Alienatio bonorum eccleſiaſticorum Fratrum Prædicatorum non requirit ſolemnitates.*

71 *Monaci S. Auguſtini ſunt capaces ſucceſſionum.*

Idem eſt in Fratribus Diuæ Mariæ Seruorum, num 72.

Idem in Cannonicis Regularibus, nu. 73.

Idem in Monacis Celeſtinis, nu 74.

75 *Mendicantes an aliquando poſſint eſſe capaces relictorum, remiſſiuè, & nu. 76.*

77 *Monaſterio incapaci, ſi ſit legatum ſtabilium, debetur ſaltim æſtimatio pro ſuſtentatione.*

78 *Monacus incapax ſi deinde efficiatur Canonicus Regularis, capax eſt.*

79 *Eccleſiaſticæ perſonæ an dicantur Fratres Diui Franciſci tertij Ordinis, remiſſiuè.*

Quid in oblatis, nu 80. remiſſiuè.

81 *Monacus non dicitur infra annum profeſſionis, & num. 82. & 83.*

83 *Verba intelligi debent cum effectu.*

84 *Doctoratus gradum ſuſcipere debet ille, cui relinquitur legatum ſi legibus ſtuduerit. Et ei decennium aſſignandum eſt, num. 85. Sed pro tempore, quo Grammaticæ incumbit, non habebit alimenta relicta, num 86.*

87 *Adiutorium non debet præſtari à vaſſallis pro monacanda filia Baronis, niſi poſt profeſſionem, & nu. 88. & 89.*

88 *Monacus ſi decedat ante annum profeſſionis, an ei ſuccedat monaſterium, excluſis proximioribus, & num 89. 90. & 91.*

Monaſterio ſolutum pro monacatu alicuius puellæ, quæ infra annum probationis decedit, vel recedit, an reſtitui debeat? num, 91. Et ſi nouitius delinquat infra annum, à quo cognoſci debeat? nu. eod.

92 *Monaco poſt profeſſionem factam decedenti, quis ſuccedit, remiſſiuè.*

Et ſi Monacus profeſſus decedat ſuperſtite patre, an ſuccedat Monaſterium, vel pater? nu 92.

93 *Teſtamentum antea factum, an per religionis ingreſſum reuocetur, & num. 94.*

95 *Donatio, ſeu renunciatio facta ante religionis ingreſſum, an valeat, & nu. 96. & 97.*

Renunciatio quæ fit à nouitio poſt decimumſextum ſuæ ætatis annum, an ſubiaceat eidem diſpoſitioni Sacri Concilij? eo. nu. 97 in fi.

Et quid ſi poſt factam profeſſionem religioſus efficiatur Epiſcopus, an poſſit renunciationem reuocare? nu 98,

An verò dicta renunciatio vim habeat vltimæ voluntatis, num 99.

105 *Pater in vſufructu peculij aduentitij ampliorem habet poteſtatem, quàm alij vſufructuarij.*

Et non tenetur ſoluere legata, nu. 106.

Nec de dicto vſufructu tenetur ſoluere æs alienum, num. 107.

103 *Vſufructuario mortuo, vel aliter finito vſufructu pendentes fructus habebit proprietarius, prout etiam mortuo inſtituto fructus maturati ſpectant ad ſubſtitutum. Et quid ſi fructus ſint à ſolo ſeparati? eo num. 108.*

Quid ſi finiatur infra annum, quomodo diuidendæ ſunt penſiones domorum, nu. 109. remiſſiuè.

110 *Penſionario mortuo fructus pendentes non recollecti, cuius ſint, remiſſiuè.*

Et an clericus tranſmittat fructus vltimi anni ad eius hæredes?

111 *Fructus rei emptæ cum pacto de retrouendendo, ad quem*

quem pertineant, ſi venditor efferat pretium, remiſſiuè.

Et quid de incremento alluuienis, quod medio tempore ſuperuenit, nu.112. remiſſiuè.

Ad quem autem ſpectent fructus rei, quæ venditur infra annum, nu.113. remiſſiuè.

114 *Fructus naturales qui ſunt, & qui induſtriales, remiſſiuè.*

An fœtus pecorum, vel ancillarum, ſint in fructu, nu 115. remiſſiuè.

Et quid de vecturis beſtiarum, & nauium, n. 116. remiſſiuè.

117 *Fructuum appellatione an veniant emolumenta, quæ perueniunt ex ſcripturarum exemplatione, remiſſiuè.*

118 *In fructuum liquidatione, quæ probationes ſunt facienda, remiſſiuè.*

Et quid ſi fructuum quantitas non ſit benè probata, nu 119. remiſſiuè.

120 *Vſufructuario percipiente fructus non maturos, an eius hæres teneatur reſtituere? remiſſiuè.*

121 *Condemnatus in iudicio poſſeſſorio ad fructus, & intereſſe, an poſſit appellare.*

122 *Poſſeſſor ſi condemnatus ſit ad fructus, an intelligatur de fructibus, quos percipere potuiſſet actor, vel reus?*

Et an frondes ſiccomerum ſint in fructu, eod.nu. 122. Et quid ſi promittatur quarta pars vineæ plantandæ, an debeatur quarta de alijs fructibus extra vineam? eo. nu 122.

123 *Quos fructus teneatur reſtituere bonæ, vel malæ fidei poſſeſſor.*

124 *Bona fides an inducatur ex titulo nullo, ad finem lucrandi fructus.*

125 *Poſſident vigore ſententiæ, quæ poſtea retractatur, an teneatur fructus reſtituere?*

126 *Petita re cum fructibus, an ſi iudex ad rem condemnet, cenſeatur à fructibus abſoluiſſe.*

1 EX eadem quoque ratione procedit: vt quicquid acquirit filius, acquirat patri, ita vt nec momento quidem penes ipſum filiũ remaneat, *l. placet, cũ ibi not. per Bar. & alios, ff. de acquir.*
2 *hæred. & l.2. C. de patr. poteſt.* Quod tamen intelligendum eſt cum diſtinctione triplicis peculij, quod filius habere poteſt, quorum vnum vocatur caſtrenſe, ſeu quaſi caſtrenſe, alterum profectitium, & tertium aduentitiũ, vt in *l. cum oportet, C. de bon. quæ lib. & in §.*
3 *1. inſtit. per quas perſ. nob. acquir.* Caſtrenſe autem peculium dicitur, quòd filiusfamilias in caſtris acquirit, *l. ſi forte, & l. caſtrenſe, ff.*
• *de caſtrenſ. pecul.* [Quæ iura cum alijs ſimilibus pleniſsimè explicat *Caldas Pereyr. omnino videndus in l. ſi curatorem habens. C. de in integr. reſt. minor. in ver. læſis. num. 89. cum plur. ſeq.*] Cui ſimile eſt quaſi caſtrenſe peculium, quod magiſtri liberalium artium, veluti Aduocati, & Medici acquirunt de publico, *l. ſi. C. de inoffi. teſtam. & l. ſacroſanctæ, & l. cum lege, C. de epiſc. & cler.* vt benè explicat *Glo. in d. §. 1. in ver. caſtrenſibus peculijs, vbi Aret. nu. 2.* Hoc extendit ad omnia, quæ Aduocati acquirunt à clientulis, vel occaſione alicuius dignitatis, aut publicæ adminiſtrationis, ex not. per *Glo. in l. ñ. C. de aduoc. di-*
• *uerſ. iuditior.* [Et idem affirmant *Caldas à Pereyr. in d. l. ſi curatorem habens. in ver. læſis, nu. 99. C. de in integ. reſt. minor. & Surd. in tract. de alim. tit. 4 q. 31. nu. 13.* Id autem quod medici acquirunt ex ſalarijs priuatis, quaſi caſtrenſe peculium non eſſe; inquit *Au-*
4 *guſt. Bero. in quæſt. 46. in ſi. nu. 7.*] Item quicquid clerici acquirunt vndecunque; dicitur peculium caſtrenſe, vt plenè teſtatur *Couar. in cap. quia nos, de teſtam. num. 1. & ſequen.*
• [*Rol. à Vall. in conſ. 16. nu. 3. cum ſeq. lib. 4.* & pleniſsimè *Surd. in conſ. 257 nu. 6. cum ſequen. lib. 2.* qui hanc concluſionem ex magis communi Doctorum ſententia procedere affirmant etiam in clericis primæ tonſuræ, & in bonis aliunde, quam ex clericatu obuentis, & plenè *Io. Lopez in rub. de donat. inter vir. & vxor. §. 42. nu. 6. cum ſeq.* & alij, quos nouiſsimè refert *Carol. de Graſſ. in tract. de effect. cleric. effect. 19. nu. 65. & ſeq.* An autem hæc concluſio procedat etiam in filiofamilias milite profeſſo Sancti Iacobi, ſeu Sancti Benedicti, vt tanquam clericus exemptus ſit à patria poteſtate, ita vt liberè diſponere, & teſtari valeat? vide *Aluar. Velaſq. in conſulta. 108. per totam*, qui plenè diſcuſſo articulo, concludit, quod non, rationes autem quibus mouetur non tranſcribo, ſed ad eum me remitto,] Quicquid etiam notarius, & procurator ratione eorum publici exercitij acquirunt, quaſi caſtrenſe peculium eſt, vt ex multorum ſententia refert *Peregr. in conſ. 84. nu. 1. lib. 3. & plenè Aldouin. inter conſil. eiuſdẽ*
5 *in conſi. 97. nu. 65. & ſeq. lib. 4.* Huiuſmodi autem peculia tam de antiquo, quàm nouo iure, plenè ipſis filijs acquiruntur; & de eis poſſunt tanquam de re propria liberè diſponere, nulla habita ratione patriæ poteſtatis, *d. l. cum oportet, verſ. exceptis, C. de bo. quæ lib.* ita quòd in his peculijs filiusfamilias pro patrefamilias in omnibus iudicatur, *l. 2. ff. ad Macedon. & l. ſi quis vxori, §. 1. ff. de furt.* quod trahitur ad multa notabilia, de quibus per *Iaſ. in l. ſeruum filij, nu. 4. & ſeq. ff. de leg. 1.* & de ſingulis in ſuis opportunis locis nos quoque Deo dante tractabimus. Verum hæc

con-

Digitized by Google

concluſio locum habet viuente filio, qui caſtrenſe peculium acquiſiuit, ſecus autem eo mortuo, quia in perſona ſucceſſorum filij mutatur qualitas peculij, & incipit eſſe aduentitium, iuxta *tex. in l. paulus, alias per procuratorem. ff. de acq. hæred. Iſern. in conſt. in aliquibus, in ver. ſi vero minores filiæ, verſ. ſi autem caſtrenſia, & Gomeſ. ſuper ll. Tauri lege 48. num. 4. col. 3. verſ. vnum tamen eſt.* vbi hoc ampliat procedere, etiam in bonis à Principe filio donatis, quæ caſtrenſia reputantur, per *tex. in l. cum multa, C. de bon. quæ li-*
6 *ber.* Vnum tamen perpetuo notandum eſt, quod licet veriſſima ſit concluſio ſupra firmata, quod vndecunque acquiſita per filiumfamilias clericum caſtrenſis peculij naturam habent, in quo patri nihil quæritur. Nihilominus ſi acquiſitio facta fuit tempore quo filiusfamilias erat laicus, ita quod quæſitum fuit ius vſusfructus patri, quamuis poſtea idem filiusfamilias efficiatur clericus, non tamen finitur vſusfructus paternus, ſed attenditur initium acquiſitionis, & proinde donec durat vita patris, nunquam extinguitur vſusfructus ſemel quæſitus, vt pulchrè dixit *Ioã. Lopez in d. repet rub. de donat. inter vir. & uxor. §. 42. nu. 12.* quam concluſionem plenè confirmant *Roder. Suar. in tit. maioricatus, nu. 37. fol. mihi* 880. *in paruis impreſſ. Dec. in cap. in præſentia, nu. 246. de probat. Arius Pinel. in d. l. 1. C. de bon. mater. in 1. par. num. 42. & Borgn. Caualc. in tract. de vſufru. mul. relic. num. 181.* [& alij, quos plenè refert *Stephan. Gratian. in 3. lib. diſceptat. forenſ. cap 465.*
7 *per tot.*] Eſt inſuper notandum, quód licet in huiuſmodi peculio caſtrenſi, ſeu quaſi nihil acquiratur patri, nihilominus ex ſpeciali legis prouiſione cautum eſt, quod ſi bona filijfamilias pro aliquo delicto venirent publicanda, non tamen publicaretur eius peculium caſtrenſe, neque quaſi caſtrenſe, ſed illud acquireretur patri, *l. ſi filius, C. de bon. proſcrip. & l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. ff. de dam. infec. vt refert Arnon. in caut. 41. poſt Iaſ. in d. l. ſeruum filij. nu. 7.* Cuius concluſionis ratio eſſe videtur, quia dominium bonorum caſtrenſium eſt penes filium de iure ſpeciali, contra communes iuris regulas, vt inquit *Rum. in conſ. 25. num. 4. vol. 5.* Et eo mortuo pater occupat bona caſtrenſia iure peculij. *l. 2. ff. de caſtren. pecul.* Vnde idem eſt eo condemnato per ſententiam cum publicatione bonorum, nam pro mortuo iudicatur, vt notat idem *Rum. in conſ. 117. nu. 7. vol. 4.* Quod dictum eſſet valde mirabile, ſed illud non puto omnino tutum, per ea, quæ in contrarium tradit *Ang. in l. filius. ff. de dam. infec.* quem ſequuti fuerunt *Nell. in tracta. de bannit. in 1. par. 2. temp. q. 25. & Io. Crot. in repet. l. frater a fratre, n. 34 ff de cond. indeb.* quam opinionem pro fiſco fortè præualere concludit *Peregr. in trac. de iur. fiſc. lib. 5. tit. 1. num. 130.* [Et hanc opinionẽ pro fiſco veriſſimam eſſe plenè probat *Caldas Pereyra omnino videndus in d. l. ſi curatorẽ habens. C. de in integ. reſt. minor. in ver. læſis, nu. 112. ver. ſed in oppoſitũ.*] Item notandum eſt circa huiuſmodi peculiũ, quòd licet in bonis caſtrenſibus, ſeu quaſi caſtrenſibus filij, pater non habeat vſumfructũ, habet tamen in illis commoditatem vſusfructus, tanquam pullulatam de bonis aduentitijs filij non priuilegiatis, idque procedit nõ ſolum in dictis bonis, ſed etiã in omnibus alijs, in quibus patri denegatur vſusfructus, vt pulchrè refert *Borgn. Caualc. in d trac. de vſufr.*
9 *mul. relic. nu. 181. cum ſeq.* Quæ commoditas differt ab vſufructu: nam eſt fructus fructuum, qui perciperentur ratione vſusfructus, vt perbellè declarat *Pau. de Caſt. in conſ. 455. ſub nu. 7. vol. 2.* & plenè idem *Borgn. in citato loco, nu. 182. & ſeq.* Animaduertendum autem eſt, quòd licẽt hæc concluſio, quòd in bonis, in quibus pater prohibitus eſt habere vsũfructum, non ſit ei auferenda fructuum commoditas, videatur communiter recepta, prout ẽt in bonis feudalibus affirmat *Vinc. de Franch. in deciſ. 10. nu. 9. & ſeq.* Nihilominus de ea valde dubitãt duo famoſi Doctores Hiſpani, ſcilicet *Roder. Suar. in quæſt. maioricat. nu. 15. & ſeq. & Gregor. Lopez in 4. partit. titu. 17. l. 5. in ver. el vſufructo, in fin.* Imo eam falſiſſimam eſſe affirmat *Molin. in tracta. de primogen. hiſp. lib. 1. cap. 19. nu. 33.* eamque nouiſſimè impugnant *Io. à Monte Allegro in tract. nuper impreſſo*, & a me poſt hæc ſcripta viſo, *de exercit. practicar. actio. lib. 2. c. 1. §. 13. nu. 66. & Hyppol. Rim. in §. 1. nu. 196. & ſequen. inſt. per quas perſon. nob. acquir. quem refert Fab. de Ann. in conſ. 51. nu. 9.* [*& Gratia. in deciſ. 76. nu. 15.* & idem quoq; plenè probant *Hiero. Gabr. in conſ. 161. per tot. lib. 2. idemq; affirmãt Surd. in conſ. 116. nu. 73. & ſeq.* lib. 1. *& Caldas Pereyr. in d. l. ſi curatorẽ habens, C. de in integ. reſt. minor. in ver. læſis, num. 145. verſ. quæ Angeli deciſio.*] Vnde meritò in hac Doctorum controuerſia de huius articuli deciſione dubitauit etiam oculatiſſimus *Præſ. de Franch. in deciſ. 161. nu. 8. in fi.* Quamuis referat Collaterale Conſilium ſequutum fuiſſe ſupradictam conconcluſionem; Pro harum verò opinionum concordia alij diſtinguendo dicunt, quòd aut prohibitio, ne vſusfructus quæratur Patri, procedit à lege, aut ab homine; & primo caſu affir-

Digitized by Google

affirmant primam opinionem eſſe veriorem,
ſecundo verò caſu procedere opinionem con-
trariam,nam mitius agitur cum lege, quam
cum homine, l.celſus,ff.de arbitr. prout in-
nuit Affl.in conſt.minoribus, nu.11. quem
refert Vinc.de Franch.in d.deciſ.10.nu.8.&
idem clarius confirmat Regens Ioã.Franc.de
Pont.in conſ.19.nu.29.& ſeq. Et multo for-
tius hæc ſecunda opinio procederet, quando
prohibitio,ne vſusfructus quæratur patri, fa-
cta eſſet fauore filiorum,prout ex multorum
authoritate nouiſſimè refert Don Garzias
Maſtrill.in deciſ.82.nu.6.& ſeq. [Poſt hæc
autem a me ſcripta in lucem prodijt prima
pars repetitionum feudalium Regij Conſilia-
rij Io.Andreæ de Georgio inſignis feudorum
interpretis, qui in cap. 40. per totum ex pro-
feſſo hunc articulum explicat,vt nil deſideran
dum relinquat. Ideo ad eum me remitto.]
10 Peculium verò profectitium eſt illud, quod
ex paterna ſubſtantia, vel patris contem-
platione penes filiumfamilias peruenit,l.pro-
fectitia.ff.de iur.dot.Glo.in d.l.cũ oportet,in
verb.ex ſubſtantia,Bart.in l.ſed ſi plures,§.
in arrogato,ff.de vulg.& pupill Soc.in conſ.
91.nu.10.vol.1.[pleniſſimè Caldas Pereyr.in
d.l.ſi curatorem habens,in ver.læſis, nu.115.
11 C.de in integ.reſt.minor.] Hoc autem peculiũ
tam antiquitus,quam hodie pleno iure acqui-
ritur patri, cùm in hoc nihil reperiatur im-
mutatum,vt in d.l.cum oportet, cum ibi not.
per Doctor.& in d.§.1.inſtit.per quas perſo.
12 nob.acquir. Et ideo quicquid filius negotian-
do ex pecunia patris acquirit, alijs fratribus
poſt patris obitum communicari debet,vt di-
xit Specul.in tit.de iudic.§.ſequitur, verſic.
quid ſi aliter, quem refert Roman. in conſil.
13 469.nu.1. Sed hoc eſt intelligendum cum
grano ſalis,plures enim in hac re fuerunt opi-
niones,quas plenè refert idem Rom.in d.cõſi.
469.per totum. Verùm ex communibus Do-
ctorum ſententijs aliquos caſus diſtinguendo
elici poſſunt infraſcriptæ cõcluſiones. Quarũ
14 prima eſt,quòd ſi filius negotiatur cum pecu-
nia patris, & eius nomine, tunc ſine dubio
quicquid acquirit,patri acquirit,& cùm fra-
tribus eſt communicandum, cenſetur enim
tãquàm inſtitor, ſeu procurator patris ad ne-
gotiandum conſtitutus,ex reg. tex. in l.quod
procurator, ff. de procurat. quam concluſio-
nem plenè confirmant Angel.in conſ 85. per
totum,Cras.in conſ.165 nu.4.& Rip.in l.in
quartam,nu.159.ff.ad leg.Falcid. Et idem
15 eſt ſecũdum aliquos, ſi filius ſimpliciter cum
re paterna negotiatur,nam in dubio cenſetur
paterno nomine negotiari, arg.l.poſt mortẽ,
§.1.& l.ſi.ff.quan. ex facto tutor. prout in
vtroque caſu concludit Rom. in alleg.conſil.
469.ſub num.5. verſ.ſecundo caſu, cum quo
concordant Calcan.in conſi.19. ſub num.27.
Ang.in conſ.85.nu.3.& Soc.in conſ.162.nu.
16 3.& ſeq.lib.2. Sed hoc ſecundum aſſumptum
non admittit Menoch.de arbitrar.iud.lib.2.
caſ.126.num.7. dicit enim,quòd in dubio po-
tius præſumendum eſt filium proprio nomi-
ne, vt ſibi acquirat quã patris nomine nego-
tiatum fuiſſe,cuius opinionem confirmat Al-
donin.de Aldouin.inter conſi. Peregr.in cõſ.
97.nu.51.lib.4. [Primam autem opinionem
veriorem eſſe probat Eman. Mendez.in rep.
l.cum oportet,C.de bon.quæ lib.in cap.de bo-
nis profect.nu.22. duabus rationibus,quarum
prima eſt,quod dum pater concedit filio pecu
niam adminiſtrandam, cenſetur mandaſſe,
quod eius nomine cõtrahat, l.1.§.item acqui-
rimus,ff.de acq.poſſ.& l.quod ſeruus, in fi.
ff.de ſolut. quod mandatum filius exequen-
do,patri lucrum acquirit, nõ per vtiles actio-
nes,vt inſtitor,ſeu procurator, ſed per directas
tanquam filius, ex doctrina Bar.in l.quodcum
que,ff.de verb.oblig. dicentis, etiam acquiſita
ex induſtria filij patri acquiri poſſe, volente
ipſo filio,& proinde dum ex mandato patris
contraxit,non ſibi,ſed patri acquirere voluiſ-
ſe videtur,ex reg.tex.in l.poſt mortem,§.1.ff.
quan.ex facto tutor. Altera ratio eſt,quia cũ
filius ſit domeſticus patris, & ab eo alatur, et
operas præſtare tenetur, iux.not.per Bald.in
d.l.cum oportet, num.10.& Pau.de Caſt.in
l.diuortio,num.10.& ff ſol.matr. quam con-
cluſionem procedere, etiam ſi adſit contraria
filij proteſtatio, affirmat Parlador. in lib.1.
rer.quotidian.cap.19.nu.2. quem refert Hie-
ro.Cenallos in commun.opin.contra commu.
17 quæſt.152.n.9.cum ſeq.] Secunda eſt conclu
ſio,quòd ſi filius negotiatur proprio nomine,
& ſuo periculo,tunc omne quod acquirit ſibi
acquirit, & non eſt cum fratribus communi-
candum,prout ſentit Rom.in eodem conſ. ſub
nu.5.verſ.tertio caſu, qui pro hac deciſione
allegat tex.in l.idemque ſi mandauero,ff.mã-
dati.& in l.ſi vnus ex ſocijs, §.ſi quis vnus,
ff.pro ſoc. cum quo concordant nonnulli Do-
ctores allegati per Franc. Becc.in conſil. 113.
n.21. qui propterea ſubdit, quod ſi filius emat
rem ex pecunia patris, ſed pròprio nomine,
eius dominium ſibi acquiritur, ſed tenetur
reſtituere pretium patri,vel fratribus pro ra-
ta,vt inquit etiam Rol.à Vall.in conſ.90.nu.
21.& ſeq.vol.2.& Auguſt.Bero.in q.46. in
princip. Eandem etiam concluſionem poſt
alios ſequitur Tiraq.de retrac.lignag.§.1.glo.
18 9.nu.61. Tertia eſt concluſio, quod ſi filius
negotiatur communi nomine, & periculo ip-
ſius,

Digitized by Google

ſius,& Patris, tunc tres fuerunt Doctorum opiniones,quarum prima fuit Barto. in l.1.§. necaſtrẽſis,ff.de collat.bonor. & in d.l.cum
19 oportet,quod lucrũ diuidi debeat, & medietas tribui operæ, & induſtriæ filij, ita vt tanquam aduentitium eius peculium nõ ſit cum fratribus communicanda; Altera verò medietas tribuatur pecuniæ, & tanquam profectitium peculium cum fratribus conferatur. Altera fuit opinio Bald.in auth.ex teſtamento,
20 C.de collat. & in ead.l.cum oportet.dicentis hanc Bart.opinionem nullo iure fundari,& procedere de ſuæ ceruicis æquitate, aut ruſticali,ſed hanc lucri diuiſionem non eſſe faciendam vniformiter pro medietate,ſed potius boni viri arbitrio,conſiderata quantitate pater-
21 næ pecuniæ,& induſtria ipſius filij. Et demũ tertia fuit opinio eiuſdem Bald penitus præcedentibus contraria in l.certum, C.famil. hereiſc. quod omne lucrum profectitium cenſeri debet, & ideò totaliter communicãdum, dicit enim,quod peculium eſt quid vniuerſale,& augmẽtum recipit,l.peculium.ff.de leg. 3.& l.peculium noſcitur,ff.de pecul. & proinde augmentum eiuſdem eſt naturæ, cuius eſt id,cui accedit, l. etiam, C. de iur.dot.cum ſimil.Has opiniones refert Roman. in allegato conſi. 469. & demùm concludit non eſſe recedendum ab opinione Bart. in quo ſemper eſſe ſolet ſubſtantia veritatis, & cum eo poſt longam diſputationem,conuenit etiam Crot. in repet.l.frater à fratre,nu.118. C de condi. indeb.& Dec.in l.illud, nu.10.11. & 12.C.
22 de collat. In quo Doctoȷum conflictu fateor equidem, quod pro qualibet opinione non deſunt argumenta probabilia,ſed æquior,magiſque communiter recepta mihi videtur prima opinio Bald.ſecundo loco relata, vt totum Iudicis relinquatur arbitrio,cui magis tribuẽdum ſit,an ſcilicet induſtriæ filij,vel pecuniæ patris,& ita lucrum diuidendum ſit, vt patet ex allegatis per Menoch.de arbitr.iud. lib.2. caſ.176.nu.5.& Franc. Becc.in d. conſ. 113. nu.20.& alios,quos plenè refert Aldouin.inter conſ.Peregri.in d.conſ.97.nu.61.& ſeq.
23 lib.4. Licet non deſint,qui totum filij induſtriæ tribuendum exiſtimauerint, vt pleniſſimè teſtatur Marc.Ant.Eugen. in cõſ.78. nu. 15.& per tot. cum qua opinione concurrit etiam Io.Guttier.in tract.de tutel. in 3.par. c.31.nu.4.verſ.ſed vbi non eſt hac conſuetu-
24 do. An autem in dubio filius præſumatur acquiſiuiſſe ex pecunia paterna,& cui incumbat onus hoc probandi? eſt omnino videndus Franc.Becc.in d.conſ.113.num.8.& per tot. Io.Crot.in repet.d.l.frater à fratre, in 32.q. nu.119.& Bertaz. in conſ.ciu.119.per totũ, & plenè Io.à Mõte Alleg.in d.tract.de exercit.pract.actio.lib.2.§.13.nu.67.cum pluribus ſeq. Qui ex magis communi Doctorum ſentẽtia concludunt recurrendum eſſe ad coniecturas,nam ſi pater eſt diues, & filius nõ eſt induſtrioſus, & diligens, quicquid acquirit filius præſumitur quæſitum ex bonis paternis, ſi verò pater eſt pauper, filius autem diligens, & induſtrioſus,tunc omnia præſumuntur acquiſita ex opera,& induſtria ipſius, prout affirmant etiam Rol.à Vall. in conſ.90. nu.23. lib.2.& Aſcan.Clem.in tract.de patr.poteſt.
25 effec.2.nu.46. Et an ſi pater vnum ex filijs adminiſtrationi omnium bonorum præpoſuit, ſaltim in diuiſione cum fratribus deduci debeat ſalarium in beneficium eius, qui adminiſtrauit,habita ratione ſuorum laborum? vide Vinc.Carrot.in tract.de locat. & conduc. ſub tit.de bon.quæ lib.quæſtio.1.per tot. fol.
• mihi 12.[qui prius refert opinionem affirmatiuam, quam tenuit Fulgoſ.in l.illud, C. de collat.& pro ea plura offerr argumenta, deinde vero in negatiuam inclinat, quam tenuit Iaſ.in eadem l.illud,nu.8.& Gerar.de Petra ſan. in ſing.84. in fi. Quæ opinio potiſſimè fundatur in paterna reuerentia,quæ debet eſſe gratuita. Sed vide quæ dicam infra in hac
26 prima par.c.8.nu.28.] Et quid in priuigno, qui matri, & vitrico, vel parri, & nouercæ ſuas operas præſtitit; An poſſit petere ſuorum ſeruitiorum mercedem? vide Aluar.Velaſq. in 1.lib.conſultatio.Reg.Luſita.conſult.32.
• per totam. [Qui concludit ſalarium deberi, quàm priuignus non tenetur ſeruire priuigno neque nouercæ.] Et quid ſi pupillus ſeruitia præſtitit tutori,vide Bald.in conſ.256.incip.
• ſuper primo puncto, in fi.vol.3. [Qui dicit pro huiuſmodi ſeruitijs non deberi ſalarium,
27 cum debeant eſſe gratuita.] Quarta eſt concluſio,quòd ea,quæ ſunt à filio illicitè acquiſita de pecunia patris,non acquiruntur patri, nec cum alijs fratribus communicãtur, prout tenuit Bart.in l.quod ſeruus,nu.2.ff.de acq. poſſ.& in l.illud,nu.2.C.de collat. quam cõcluſionem communem eſſe teſtantur Baeça in tract.de decim.tutor.c.26.nu.3.Guttier.in tract.de tutel.in 3.par.c.31.nu.6.& Aſcan. Clem.in tract.de patr.poteſt.effec.2.nu.16.
28 & ſeq. Aduertendum tamen eſt, quòd ſi alij fratres ſunt cauti,& petunt illam pecuniam lucratam communicari, tacendo eam fuiſſe quæſitam ex illicita negotiatione,tunc frater acquirens nõ poſſet propriam rurpitudinem allegare;dicendo eam fuiſſe illicitè quæſitam, vt benè aduertit maximus practicus Aret. in §.igitur,nu.5.inſt.per quas perſ.nob.acquir.
• [Sed contra hanc cautelã pluribus argumentis

tis inuehit *Hypp.Rimin.in §.1.inſt.per quas*
perſ.nob.acq.num.122. cum plur.ſeq.] Hæc
29 autem declaratio verſatur etiam circa ea, quæ
fuerunt acquiſita ex ludo illicito, vt pluribus
authoritatibus fundat *Aſc. Clem.in d. tract.*
de patr.poteſt.effect.2.nu.19. cum plur. ſeq.
30 Qui autem ſint ludi prohibiti, & qui per-
miſſi? plenè explicant *Caccialup.in tract. de*
ludo, in 3. & 4. q. Vin.in commu.opin.468.
& ſeq.Capr.in reg.86. Bertaz. in conſ. 379.
vol.2.& plenè addit.ad eum, & Soc. in conſ.
31 16.*per totum,vol.1.* Tertium peculij genus,
quod aduentitium nuncupatur, eſt quicquid
ex liberalitate fortunæ, vel ex proprijs labo-
ribus filius acquirit, & in hoc regulariter nu-
dam tantum proprietatem filius habet, eius
vero vſusfructus patri, vel Auo, ſub cuius po-
teſtate reperitur, acquiritur, & in hoc eſt iuri
antiquo derogatum, quo cautum erat, omnia
bona filij, præter Caſtrenſia pleno iure paren
tibus acquiri, vt habetur in *d. l. cum oportet,*
C. de bon. quæ lib.& in d. §. 1. inſt. per quas
32 *perſ. nob. acquir.* Et in his bonis pater am-
pliſſimam poteſtatem habet abſq; onere ſatiſ-
dandi, nec de eis computum reddendi; Cùm
enim ſit per ius nouum paternæ poteſtati,
quam quoad proprietatē ſuper his bonis ha-
bebat, derogatum, nihil filijs conquerendum
eſt, ſi tam ampla poteſtas circa vſusfructus ad-
miniſtrarionem parentibus conceditur, vt be-
nè conſiderat *Cuman.in conſ.89. ſub num.2.*
33 Qui propterea infert ſub nu.3. quòd pro hu-
iuſmodi vſufructu conſequendo, licet paren-
tibus abſque vllo iuditio propria auctoritate
vti, & filios, ſiue nepotes ſi reſiſtāt, verberare,
& coercere ad ſui libitum, vel adire prætorē,
qui eos cogere tenetur, prout pater, vel Auus,
in cuius poteſtate ſunt, petierint, quam con-
cluſionem ſequuti ſunt communiter Doct. vt
patet ex allegatis per *Boer.in deciſ.199. num.*
10. Borgn.Caualc.in tract.de vſufr. mul.re-
lict.nu.179.& Lud. Morot.in conſi.18.nu.6.
34 Hæc autem concluſio, quæ, vt ordinatè pro-
cedamus, pro regula ponitur, plures habet am
pliationes, & limitationes. Primo enim am-
pliatur, quòd huiuſmodi vſusfructus patri
quæſitus in vita filij, durat etiam poſt filij obi-
tum, donec pater ipſe ſuperuiuit, vt benè pro-
bat *tex.in l.1.C.de bon.mater.ibi in diem vi-*
ta, & in l.fi.verſ.ſin vero, C.ad Tertull. per
quæ iura ita dicit Arius Pinel.in ead. l.1.in
1.par.nu.39. quem refert, & ſequitur *Eman.*
Suarez in theſaur. recept.ſent.in ver.pater,
nu.31. & plenè probat *Gomeſ. poſt alios ſu-*
per ll.taur.leg.6.num.11.poſt princ. & l.48.
• *nu.5.* [Et ex noſtratibus idem quoque affir-
mat *Napoda.in conſuetu.quod ſi aliquis ha-*
beat num.37. ſub tit.de alim. præſt. verſ.ſed
35 *quid ſi ipſe filius.*] Quæ concluſio procedit,
etiam ſi filius poſt quæſitum patri vſumfructū
per mortem ciuilem, aut Epiſcopalem digni-
tatem adeptam ab eius poteſtate liberetur, vel
efficiatur clericus, aut monacus, prout plenè
probant idem *Arius Pinell. in eod. num.39.*
& ſeq.& num.42. & alij ſupra allegati nu.
6.& Gomeſ.in d. num.11.in fi.& in l.48.nu.
6.in fi.& num.7.per totum, vbi latè ſuper
36 hoc diſputando pro patre concludit. Secun-
dò ampliatur, quòd filius delinquendo non
poteſt in vſufructu horum bonorum patri
præiudicare, vnde publicari bona filij aduen
titia pro delicto non poſſunt, vt plenè tradit
Cacher. in deciſio. Pedemon. 94 per tot. latè
Bertaz.in conſ.crim.49.per totum,volum.1.
& Peregr.in tract.de iur.fiſc.lib.5. nu. 128.
• [& alij, quos copioſè refert *Caldas Pereyr. in*
l.ſi curatorem habens, C.de in integ.reſt.mi-
nor.in ver.læſi, ſub nu.152. verſ.quemadmo
dum autem, qui omnes affirmant nedum non
confiſcari vſumfructū patri debitum, ſed neq;
proprietatē ipſius filij delinquētis, ſed quoad
proprietatem, hanc opinionē impugnat idem
Caldas in eod.loco, verſ.ſed in propoſita ſpe-
tie, & omnibus argumentis contrarijs reſpon
37 det.] Tertio ampliatur, quod huiuſmodi
vſumfructum per tranſitum ad ſecunda vota
pater non amittit, vt expreſsè cauetur in *l.fi.*
vbi ita notant *Saly.& alij. C.de bon.materu.*
38 Limitatur autem primò concluſio prædicta,
quando filio fuit aliquid legatum cum ex-
preſſa prohibitione, ne vſusfructus patri ac-
quiratur, vt cauetur in *Auth.excipitur, C de*
bon.quæ liber. ad quod ſufficit etiam tacita
prohibitio, quæ ex coniecturata mente teſta-
toris elici poteſt, vt ex communi Doctorum
ſententia in *l.cum filiofamilias, ff.de legat, 1.*
nempè Iaſ.num.151.Rip.nu.69.Bauer.num.
133. Socin.iunior num.225.Pariſ.num.107.
Ruin.num.76.& aliorum, refert Ludou.Mo
rot.in conſi.18.nu.2.Iacob.Mandell in conſ.
110.per totum, & Maſtril. in deciſ. 59. nu.
• *4.& ſequen.*[& alij, quos plenè refert *Surd.*
in conſi.116.num.54.cum ſeq. Verum conie-
cturæ debent eſſe tales, vt ex eis nil aliud, quā
prohibitio perceptionis vſusfructus induci
poſſit, vt benè animaduertit *Molin. de pri-*
mogen.hiſpan.lib.1.cap 19.num.31. Et pro-
inde ſi prohibita ſit adminiſtratio, hoc non
ſufficit ad coniecturandum etiam prohibitio-
nem vſusfructus, nec econuerſo, vt plenè pro-
bat *Fontanel.in tract.de pact. dotal. clauſ.4.*
glo.7.par.3.num.24.cum ſeq.& nu.27.cum
ſeq. Animaduertendum autem eſt, quod hæc
concluſio intelligitur procedere, quando ex

Digitized by Google

huiuſmodi prohibitione, quod non quæratur
vſusfructus patri, non oritur aliqua coniectu-
ra ſuſpitionis contra patrem, ſed potius con-
ſtat eam ſolum factam fuiſſe in fauorem filij,
ad hoc, vt ei plenius conſuleretur, alioquin
prohibenda eſſet patri adminiſtratio, & dari
deberet curator filio minori in huiuſmodi bo
nis, vt animaduertit Burſat. in conſ. 133. nu.
56. lib. 2. & Don Io. del Caſtill. in tracta. de
vſufr. cap. 3. nu. 63.] & licet aliqui dubitaue-
rint an huiuſmodi prohibitio, quod nō quæ-
ratur vſusfructus patri valeat qnoad legiti-
mam, quando filius cum hac conditione inſti-
tuitur à matre, in qua quæſtione magna eſt opi
nionum controuerſia, vt refert Boer. in deciſ.
194. Nihilominus Sacrum Conſilium ſequu-
tum fuit opinionem glo. in auth. vt liceat ma
tri, & auiæ, in ver. participium, contra Bart.
in d. auth. excipitur, & ideo iudicauit prohi-
bitionem valere, vt refert Vinc. de Franch.
in deciſ. 161. num. 7. [contrariam verò opi-
nionem veriorem eſſe plenè probat Caldas
Pereyr. in d. l. ſi curatorē habens, C. de in in-
tegr. reſt. minor. in ver. læſis, num. 146. verſ.
39 contrariam tamen ſententiam.] Secundo li-
mitatur, in dote filiæ aduentitia in qua ex
magis communi Doctorum opinione pater
non habet vſumfructum, prout teſtatur Socin.
in l. 2. §. quod ſi in patris. in 2. not. ff. ſolu. ma-
trim. Dec. in Authen. quod locum, in 4. not.
num. 6. C. de collat. Bald. Nouell. in tract. de
dot. in 6. par. priu. 33. & Crauet. in conſ. 84.
40 num. 7. Cuius limitationis ratio eſt, nam
etiam dos profectitia de iure antiquo diceba-
tur proprium patrimonium filiæ. l. Pompo-
nius Philadelphus, ff. famil. hercisc. & l. fin.
de collat. dot. gloſ. in l. 3. §. ſed vtrum. ff. de
minor. & conſequenter in ea pater non habe-
bat vſumfructum, cum ergo ſuperuenit ius
nouum diſponens, quòd patri competat vſuſ-
fructus in aduentitijs filij, quod venit ad au-
gendum ius filij quoad proprietatem, quam
non habebat de iure antiquo, l. placet, ff. de
acquiren. hæred. Rationabile eſt, quòd non
trahatur ad dotem aduentitiam filiæ, quæ
etiam de iure antiquo ei plenè acquirebatur,
vt patet in l. Gayus, ff. ſolu. matrim. nam in-
ducta ad augendum non debent operari dimi-
nutionem, nec econtra, l. cum tale, §. falſam,
ff. de condit. & demonſtr. prout pulchrè ita
arguendo concludit Crot. in repet. l. frater à
frate, num. 63. ff. de cond. indeb. [quam con-
cluſionem tamquam veriorem, & magis
communem ab omnibus contrarijs, plenè de-
fendit Barboſ. in l. 2. §. quod ſi in patris, num.
17. verſ. & ex his venit etiam reſoluendum,
cum ſequen. ff. ſolu. matrim. qui num. 19. af-
firmat etiam ex magis communi Doctorum
ſententia, filiæ agenti pro huiuſmodi dote
aduentitia, opus non eſſe paterno conſenſu,
de dote verò profectitia filiamſamilias teſtari
non poſſe, plenè probat Cephal. in conſ. 256.
41 per tot. lib. 2.] Hæc autem limitatio intelli-
genda eſt quoad dotem tantum, non quoad
cætera bona aduentitia; quamuis enim filia
nubat, ius tamen patriæ poteſtatis non ſol-
uitur, l. 1. & 2. C. de bon. quæ liber. & l. ſi
vxorem, C. de cond. inſert. prout plenè teſta-
tur Tiraquell. de legibus connub. in princip.
quicquid in contrarium dixerit Dec. in conſ.
42 621. numero 5. Sed hoc non procedit de
conſuetudine Franciæ, vt teſtatur Boer. in
43 deciſio. 197. per totam. Nec de conſuetudine
Ciuitatis Neapolis, qua cautum eſt, quòd eo
ipſo, quòd filiafamilias nuptui traditur, ſui
iuris efficitur, vt in conſuetud. Sed & mulier,
de filiafamil. nuben. quam plenè explicat
Vincen. de Franch. in deciſio. 546. num. 9. &
44 ſequen. in 4. par. Qua conſuetudine attenta,
ſi mulier poſtea virum amittit, iterum in
patriam poteſtatem reincidit, ſecundum
opinionem Napodan. in eadem conſuetud.
in ver. nubit, verſic. quid ergo ſi moritur
maritus, & licet eum impugnent aliqui Ad-
den. ibi, cum quibus etiam concordant Boer.
in deciſio. 197. num. 4. & Afflict. in conſtit.
Regn. proſequentes, ſub num. 17. qui dicit,
quòd licet magna ſit authoritas Napodani,
tamen bonus quandoque dormitat Home-
rus, tamen ſecundum opinionem Napodan.
iudicatum fuiſſe teſtatur Grammat. in deciſ.
54. per totam, quam etiam nouiſſimè defen-
dit D. Andreas Molfeſius in commentar. ad
Conſuetud. Neapolitan. in prima par. cap. 3.
45 num. 8. & ſequen. Tertio limitatur prædi-
cta concluſio. In dote, quam filiusfamilias
recipit ab eius vxore, in ea enim non quæ-
ritur vſusfructus patri, cum debeat pro one-
ribus matrimonij deſeruire, vt dicunt com-
muniter Doctores in l. ſi cum dotem, §. tranſ-
grediamur, ff. ſolut. matrimon. Pau. de Caſtr.
in l. 2. ad finem, C. famil. erciſcun. Pinell. in
prima par. dict. l. 1. C. de bon. matern. ſub
num. 57. & Ioan. Crot. in repet. dict. l. frater
à fratre, num. 99. ff. de cond. indeb. Qui ta-
46 men aliquos caſus diſtinguit, quos ibi vide-
re poteris. Hoc autem intelligitur, quando fi-
lius ex cauſa, & abſq; eius culpa non habitat
cum patre, quo caſu nō ſolum dotem, ſed etiā
donationem propter nuptias, tenetur ei pa-
ter conſignare, vt plenè tradit Franc. Becc.
in conſ. 43. per totum. Sed ſi ſine cauſa filius à
patre recedit, non ſolum pater non tenetur ei
dotem reſtituere, ſed nec alimenta præſtare,
verum

verum ſi cum conſenſu nurus ei dotem reſti-
tuit, tunc penitus liberatur, etiam ſi poſtea fi-
lius efficiatur non ſoluendo, vt plenè probat
Barboſ. in d. §. tranſgrediamur, n. 27. & ſeq.
47 Quarto limitatur. In bonis filio donatis à
Principe, in his enim vſusfructus patri non
quæritur, *l. cum multa, C. de bon. quæ lib.* Sē-
per enim huiuſmodi donationes, quæ à Prin-
cipe fiunt, maiores habent prærogatiuas. Quo
48 fit, vt licet regulariter de iure communi feu-
dorum vnus frater alteri in feudo nouo non
ſuccedat, etiam in portione deficiētis, ſi illud
eſſet vtrique communiter conceſſum, vt in *c.*
1. §. 1. verſ. ſin autem vnus, de his, qui feud.
49 *dar. poſſ.* Nihilominuus hoc fallit quando cō-
ceſſio facta eſt duobus fratribus ab Imperato-
re, nam tunc portio vnius deficiētis alteri ſu-
peruiuenti per ius accreſcendi conſolidatur;
p tex. ſing. in *l. vn. C. ſi Imperial. libe. ſoc. lib.*
10. per quē ita dixit *Bal. in l. vn. §. in primo,*
verſ. vnū ſcias, C. de cadue. toll. & idē Bald.
& Aluarot. in c. 1. de fratr. de nouo benef. in-
ueſt. Paul. de Caſt. in l ſi mihi, & Titio, ff. de
verb. oblig. & Alex in conſ. 30. num. 8. vol. 1.
50 Imo hoc etiam habere locum in feudo con-
ceſſo à Rege, qui ſuperiorem nō recognoſcit,
dixit *Alex. in d. l. ſi mihi, & Titio, nu. 7. poſt*
Bald. in c. 1. nu. 2. de duob. fratr. in cap. inueſt.
quā concluſionē plenè defendit *Loff. in conſ.*
15. nu. 1. & ſeq. & latius in Paraſr. feu. ſuper
cap. 1. de duob. fratr. de nouo benef. inueſt. in
51 *princ. fol. mihi* 25. Hinc etiam eſt, quòd emēs
à fiſco, etiam ſi bona ſint aliena, ſtatim fit ſecu
rus, vt moleſtari non poſſit, quamuis domino
bonorum remaneat ius habendi regreſſum
contra fiſcū infra quadriennium, *l. bene à Ze*
none, & l. omnes, C. de quadr. præſcr. & §. fi.
52 *inſt. de vſucap.* Quæ iura licet aliqui tenue-
rint locum tantum habere in emente ab Im-
peratore, ita vt ea non procedere, etiam in Re
ge Franciæ, tenuerint *Dec. in conſ. 357. nu. 7.*
Nihilominus ex magis communi Doctorum
ſententia ea procedere in quolibet Principe,
qui iura Imperij in eius dominio acquiſiuit,
vel ex priuilegio, vel præſcriptione, teſtatur
Nicol. Bellon. in conſ. 51. num. 3. & ſeq. & in
conſ. 59. nu. 9. & plenè *Duen. in reg 238. in 5.*
53 *limit.* Quinto limitatur ſupradicta conclu-
ſio, quando pater filio ſuccedit vna cum al-
tero fratre ipſius filij defuncti, ex diſpoſitio-
ne *auth. defuncto, C. ad Tertull.* Tunc enim
in ea portione, in qua filius vna cū patre ſuc-
ceſſit, nō habet pater vſumfructum ex ſpeciali
prouiſione, *tex. in §. quoties, Auth. de hered.*
ab inteſt. & in Auth. itē hereditas, C. de bon.
quæ lib. quorum iurium rationē plenè exqui-
runt, ac ſatis exornant *Franc. Aret. in conſ.*
72. in 3. dub. Soc. in conſ. 34. in 3. q. volum. 1.
pulchrè Rol. à Vall. in conſ. 95. nu. 49. vol. 1.
& in cōſ. 90. nu. 24. vol. 2. & Vinc. de Frāch.
54 *in deciſ. 573. nu. 1.* Quid autem ſi pater ſucce-
dit filio vna cum matre, An in ea portione, in
qua mater ſuccedit, retineat quoq; pater vſū-
fructum, quem habebat viuēte filio? ardua eſt
quæſtio, & eam plenè diſputat *Ant. Theſaur.*
in deciſ. 156. per totam, ad quem me remitto,
55 *& Gomeſ. in d. l. 6. tauri, nu.* 11. Et quid ſi pa
ter tranſit ad ſecunda vota, quo caſu perdit
proprietatem, ex diſpoſitione Auth ex teſta-
mento, cum ibi not. per *Pau. de Caſt. & alios*
DD. C. de ſec. nup. An reacquirat vſumfru-
ctum? vide *Vinc. de Frāch. in d. deciſ. 573. per*
56 *totā, in 4. par.* Sexto limitatur in bonis filio à
patre donatis, in quibus patrem vſumfructum
non habere, magis communiter Doctores af-
firmant, vt patet ex allegatis per *Io. Vinc. de*
Ann. in alleg. 73 nu. 3. & ſeq. poſt Iaſ. in rep.
l. frater à fratre, num. 44. ff. de cond. indeb.
& ibidem Caccialup. nu. 76. & 91. & Vinc.
57 *de Franch. in deciſ. 4. nu.* 17. Et licet hāc con-
cluſionem latiſſimè multis argumentis impu
gnet *Frāc. Milan. in deciſ. Regn. Sicil. 3. nu.*
90. cum plur. ſeq. in 2. lib. nihilominus cum
pro ſua opinione alleget *Caccialup. in d. l. fra*
ter à fratre, in 20. quæſt. qui tenet opinionem
contrariam, ideo non puto recedendum ab
hac limitatione, quæ vera, & communis eſt.
58 Magis tamen admittendum eſſe putarem id,
quod idem Milan. poſtea ſubdit in *ead. deciſ.*
3. nu. 126. quòd ſaltim in his bonis per patrē
filio donatis, non eſt ipſi patri deneganda com
moditas fructuum, iuxta ea, quę ſupra notaui-
mus in hoc eodem *cap. nu.* 8. *& ſeq.* Et proin-
de ex hoc capite poterit quoq; pater horum
bonorum fructus percipere, ſed de illis tenebi
tur rationem reddere, retinendo penes ſe tan-
tum fructus ex illis fructibus peruētos, prout
optimè explicat idem *Milanen. in eadem de-*
59 *ciſ. 3. nu. 72. & ſeqq.* Septimò eadem conclu-
ſio limitatur in caſu, quo pater efficitur mona-
chus, & religionem profitetur, tunc enim pa-
triam poteſtatem, & vſumfructum, quem in
bonis filij habebat, extingui dixit *Salyc. in*
auth. ingreſſi. in 7. q. C. de ſacroſ. eccleſ. cum
quo concordant ibidem *Iaſ. nu. 48. & Hypp.*
Rim. in §. 1. nu. 18. inſt. per quas perſ. nob. acq.
& hanc concluſionem communem eſſe teſtan
tur *Couar. in c. 2. nu. 8. de teſta. Hypp. in ſing.*
668. & Boer. in deciſ. 197. in fi. nu. 10. Aliqui
60 autem non ita ſimpliciter hanc limitationem
admittunt, ſed quandam mediam viam tenen
tes, dicunt vſumfructum eſſe diuidendum, ita
vt medietas tranſeat in monaſterium, altera
vero penes filium remaneat, ſicut quando pa-

ter eum emancipat, iuxta not. in *l. cùm opor-*
tet, §. cum autem, C. de bo. quæ lib. Quam opi-
nionem tenuit *Abb. in c. in præſentia, nu.* 57.
de probat. & in c. cum ſimus, de regul. & Ri-
min. ſibi contrarius in §. 2. num. 19. *inſt. per*
quas perſ. nob. acquir. Multi verò tenent aliã
opinionem prorſus cõtrariam, quod vſusfru-
ctus patris per religionis ingreſſum non fini-
tur, ſed durante eius vita tranſit in Monaſte-
rium, prout tenuit Barto. *in d. auth. ingreſſi,*
nu. 49. pro qua opinione iudicatum fuiſſe te-
ſtatur *Gui. Pap. in deciſ.* 495. eamq; acerrimè
defendit *Arius* Pinell. *in* 1. *par. d. l.* 1. *C. de bo.*
mater. nu. 47. *& ſeq. & nu.* 49. & eam verio-
rem affirmant *Burgn. Caualc. in tract. de vſu-*
fruct. mul. relic. nu 241. *Didac. Spino. in ſpec.*
teſtam. glo. 12 *nu.* 22. *Gomeſ. qui ita plenè di-*
ſputãdo cõcludit in d. l. 48. *nu.* 8. *plenè Surd.*
in conſ. 238. *lib.* 2. & nouiſſimè Io. *Franc. de*
Pont. in conſ. 159. *num.* 5. *cum plur. ſeq. lib.* 2.
[Sed limitatur hæc concluſio in maioratibus,
ad quos nullo modo Monaſterium admitti ex
perſona Monaci, præſertim ſi habent iuriſdi-
ctionem annexam, ex magis communi Do-
ctorum ſententia affirmãt *Molin. de primog.*
hiſp. lib. 1. *c.* 13. *nu.* 81. *& ſeq. & alter Molin.*
Ieſuita in tract. de iuſt. & iur. diſp. 623. *nu.*
5. *tom.* 3. *tract.* 2. Et licet contrarium conatus
ſit attentare *Auendan. in l.* 27. *taur. glo.* 8. *nu.*
30. Eius tamen motiua ſtrenuè impugnat *Io.*
del Caſtill. in quotidianar. controuerſ. lib. 3.
cap. 12. *nu.* 52. *& ſeq. & nu.* 57. *cum ſequen.*]
62 Poſita autem hac vltima opinione pro vera,
ea intelligenda eſt, quando pater ingreditur
aliquod monaſterium capax poſſidendi bona
in communi, ſecus ſi eſſet de genere Mẽdican
tium, tunc enim haberetur penitus pro mor-
tuo huic mundo, & vſusfructus, tanquam per
eius obitum finitus, cum proprietate conſoli-
daretur, prout pulchrè dixit *Pariſ. in repet.*
d. c. in præſentia, de probat. ſub nu. 188. *verſ.*
63 *tu in iſta veritate;* Et pro hac concluſione
facit, quod licet magna ſit quæſtio; An mona-
ſterium præferatur ſubſtituto, ſub cõditione
ſi hæres inſtitutus ſine filijs deceſſerit? eiuſq;
reſolutio ſit valde dubia, vt patet ex his, quæ
plene hunc articulum diſputando dixerunt
Sforz. Odd. in tract. de compend. ſubſtit. in 6.
par. art. 6. *in* 2. *dub. Manti. de coniect. vltim.*
volunt. lib. 11. *tit.* 7. *per totum, Peregr. de fi-*
deicom. art. 28. *nu.* 58. *cum plur. ſeq. Vinc. de*
Franch. in deciſ. 29. *&* 469. *Cacher. in deciſ.*
Pedem. 126. *plenè Honded. in conſ.* 62. *per to-*
tum, vol. 1. *Aluar. Velaſq. in conſult.* 24. *nu.*
8. *Hiero. Ceuall. in lib. practic. quæſtio. com-*
mun. contra commun. quæſt. 192. *& ſeq. Bor-*
gnin. Caualc. in deciſ. Pisiz. 2. *in* 3. *par. Gut-*
tier. in lib. 1. *pract. quæſt. c.* 32. *& præſertim*
nu. 24. *& ſeq. plenè Menoch. de præſump. lib.*
4. *præſum.* 83. *per totam, & pleniſſimè Ioſeph*
de Ruſtic. in comment. l. cum auus, ff. de cõd.
& demonſt. lib. 5. *c.* 1. *per tot. & Petr. Caball.*
in conſ. ciu. 146. *lib.* 2. *per totum.* [& alij,
quos copioſiſſimè refert Carol. *de Graſſ. in*
tract. de effect. clericat. in prælud. nu. 410. *cũ*
64 *ſeq.*] Nihilominus omnes fatentur quamli-
bet ceſſare difficultatem, quando hæres inſti-
tutus ingreditur monaſterium incapax poſſi-
dendi bona in communi, prout eſt Religio Di
ui Franciſci Fratrum Minorum, quæ eſt in
altiſſima paupertate fundata, *vt in clem. exi-*
ui de Paradiſo, de verb. ſignif. Tunc enim
dicunt, ſtatim ſubſtitutum admitti, non expe-
ctata naturali morte grauati, prout teſtantur
Alex. in conſ. 13. *nu.* 4. *volum.* 3. *Dec. in conſ.*
419. *nu* 2. *Ruin. in conſ.* 131. *nu.* 18. *volum.* 1.
[*plenè Honded. in conſ.* 62. *per totum, lib.* 1.]
Fort. Garz. in rep. l. Gallus, §. & quid ſi tan-
tum, nu. 73. *ff. de lib. & poſth. & alij, quos re-*
fert Mantic. in eod. lib. 11. *tit.* 7. *num.* 8. Quæ
concluſio confirmatur etiam ex ijs, quæ no-
uiſſimè latè cumulat *Ioſeph. de Ruſtic. in d. l.*
cum auus, ff. de cond. & demonſt. lib. 5. *cap.* 3.
nu. 8. *cum plur. ſeqq.* [Licet non deſint non-
nulli Doctores dicentes, quod expectanda ſit
naturalis mors grauati, & interim bona con-
ſeruari debeant penes eius hæredes ab inteſta-
to ſucceſſuros, vel ab ipſo monaco inſtitutos
ante religionis ingreſſum, vt nouiſſimè om-
nibus opinionibus relatis affirmat *Gaſp. The-*
ſaur. in 3. *lib. quæſt. forenſ. cap.* 36. *per totum,*
An autem ſtante ſtatuto, quod exiſtẽtibus ma-
ſculis fœminæ non ſuccedant, ſi ſuperſit ma-
ſculus, qui ingreſſus ſit monaſterium incapax
poſſidendi bona in communi, eius exiſtentia
excludat fœminas? communis reſolutio eſt,
quod non, vt poſt alios refert *Molin. de pri-*
mog. hiſp. lib. 1. *cap.* 13. *num.* 70. Secus verò ſi
Monaſterium ſit capax poſſidendi bona, vt af-
firmat idẽ *Molin. in eod. c. nu.* 80. Sed pro ve-
ra huius articuli reſolutione vidẽda ſunt om-
nino, quæ nouiſsimè tradit *Io. Ant. Mangil.*
in tract. de imputatio. & detract. q. 71. *n.* 5.
65 *cum plur. ſeq.*] Eandemque concluſionem
procedere in ingreſſo ordinem Carmelitano-
rum, quos etiam in numero Mendicantium
haberi teſtantur *Rim. iun. in conſ.* 270. *nu.* 43.
Cacher. in d. deciſ. 126. *in fi.* & alij relati per
eundem *Ioſeph. de Ruſtic. in d. l. cum auus,*
lib. 5. *cap.* 4. *nu.* 23. *& ſeq.* licet de hac conclu-
ſione valdè dubitauerit *Lapus in alleg.* 44 *per*
totam, & contrarium teneat *Burſat. in conſ.*
66 97. *nu.* 22. Quibus etiam addi poſſunt Fratres
Diui Franciſci de Paula, vt inquit *Pariſ in d.*
cap. in

67 cap.in præſentia,nu.174. Et inter Mendicã-
tes quoq; aſcribi Venerabilem Societatem
Ieſu,& eius Collegia, pulchrè defendit Hier.
Gabr.in conſ.28.volum.1.[& idem affirmat
68 Pancirol.in conſ. 114 num. 3.] An autem
idem ſit in militibus Hieroſolymitanis? vide
Arnald. Ferron.in conſuetu.Burdegal.lib.2.
titu.8. de feud. §.10. fol.mihi 268.Cæſar de
Graſſ.in deciſ.1. de prob.num.11.& Stepha.
Gratian.in 2. tom.diſceptatio. forenſ.c.360.
69 num.21.& ſeq. Et an Fratres Prædicatores
ſint mendicantes, ita vt non poſſint immobi-
lia poſſidere? plenè explicat idem Ioſeph. de
Ruſtic.in d.c.4.nu.1.cum plurib.ſeq. Qui ex
magis communi Doctorum opinione conclu-
dit, quòd paupertas in his Fratribus non eſt
ita ſtricta,ſicut in Minoribus, & quod poſsũt
acquirere immobilia,ſed ea tenentur vendere
pro fratrum neceſſitatibus, ex not. per Bald.
in l.cum acutiſſimi, num.12. C.de fideicom.
Verum ex priuilegijs Apoſtolicis, diuque ob-
ſeruata conſuetudine refert eos eſſe capaces
ſucceſſionum, & poſsidendi bona in commu-
ni,cuius priuilegij meminit Alberic.in auth.
ingreſſi, ſub num. 12. C. de ſacroſan. eccleſ.
70 Vnde notabiliter infertur,quòd in alienatio-
nibus bonorum ſtabilium, quæ fiunt per hos
Fratres Prædicatores,non requiritur ſollem-
nitas ſicut in alijs alienationibus rerum Ec-
cleſiaſticarum,iuxta not. in cap.ſine exceptio-
ne,12.q.2.& in Auth.hoc ius porrectum, C.
de ſacroſ.eccleſ.nam huiuſmodi alienationes,
quæ fiunt ab his fratribus non ſunt volũtariæ,
ſed fiunt ex neceſsitate ſtatus eorum, vt pul-
chrè refert Hyp.in ſing.132.poſt Dec.in d.c.
in præſentia,ſub num.78.de probat.& Bald.
in auth.ſi qua mulier,ſub nu.6.C. de ſacroſ.
71 eccl. Fratres autem Sancti Auguſtini capaces
eſſe ſucceſsionum,affirmant Fely. in d.cap. in
præſentia,ſub nu.53.Capr.in conſ.24. num.
12. & in conſ. 147.nu.8. & Cuman.in conſi.
72 169.nu.1.& ſeq.Et idem eſt in Fratribus Di
uæ Mariæ Seruorum, vt teſtantur in eod.cap.
in præſentia,Fely ſub nu.52.& Dec. nu.80.
Capr.in d.conſ.24.nu.4.& Lap.in alleg.44.
73 nu.3.Idemq; eſſe in Canonicis Regularibus,
notat etiam Bald.in l.cum acutiſſimi, nu.13.
C.de fideicom. Iaſ.in d.auth.ingreſſi.nu.24.
& Port. Imol. in conſ.23. num.30.lib.1. Et
74 idem quoque eſt in Monachis Cœleſtinis, vt
plenè probat idem Port. Imol. in d.conſil.32.
num.20.poſt Fely. in d.cap.in præſentia,nu.
54.& Abb.in conſ.27. Theatinorum quoque
Religionem capacem eſſe poſsidendi bona in
communi teſtantur Vinc.de Franch.in deciſ.
14.num.11.& ſeq.& Ioã. Franc.de Pont.in
75 conſ.159.num.1.lib.2. An autem aliquando
Fratres Mendicantes poſsint eſſe aliquorum
relictorum capaces? videnda ſunt,quæ tradit
Pariſ.in d.c.in præſentia,nu.175.& ſeq.Na-
pod.in conſuet.ſi quis,vel ſi qua, nu.261.&
nu.263.& Camill.Borrell.in conſ.17.per to-
tum. [Plenè Anto. Gabr. in 4. lib. commun.
concluſ.in tit.de hær.inſt.concl.1.& in titu.
de legat.concl.1 & Mich.Craſſ.in §.heredi-
76 tas,q.8.] Et quod huiuſmodi Fratres ex gene-
rali conſuetudine poſſunt retinere pecuniam
particularem, dummodo habeant intentionẽ
parendi ordinibus ſuperiorum, quando aliter
diſponerent, tradit pulchrè Alex. de Neuo
in conſ.15.nu.6.& allegat Io. Andr. in cap.
non eſt obligatoriũ.de reg.iur. in 6. & Abb.
in cap cum ad Monaſterium, de ſtatu Mo-
77 Monachor. Et ſi fiat legatum bonorum ſta-
bilium alicui Monaſterio incapaci, ſaltim de-
betur eorum æſtimatio pro ſuſtentatione, vt
notabiliter refert Didac.Spinol. in ſpecul.te-
ſtamentor.in glo. 12. nu. 39 [Immo omnes
Fratres Mendicantes, exceptis Minoribus,
quamlibet hæreditatem eis relictam adire,&
capere poſſe, non ad effectum retinendi, ſed
vendendi,& pretium conuertendi in emptio-
nem domorum pro ædificandis Eccleſijs, ſeu
Oratorijs, vel pro eo conuertẽdo in alios ne-
ceſſarios eorum vſus, ex communi Doctorum
ſententia plenè probat Cardinal. Mantic. in
78 deciſ.225.nu.1.cum ſeq. & per totam,] An
autem ſi quis Diui Franciſci Religionem in-
greſſus, poſtea authoritate Pontificia efficia-
tur Canonicus Regularis, ſit capax ſucceſsio-
nis? dic quod ſuperueniens capacitas attendẽ
da eſt, vt plenè defendit Port. Imol.in d.conſ.
79 23.lib.1.per tot. Et an Fratres Diui Franci-
ſci tertij ordinis inter Eccleſiaſticas perſonas
reputari debeant? vide Bolognet. in conſi.22.
Marc. Ant. Eugen.in conſ.26.per tot.plenè
Hypp. de Marſ.in tract. de bannit.in verb.
eccleſia,nu.119.& ſeq.& Franc.del Caſtill.
in deciſ.88.per totã. [& nouiſsimè Io.Aloyſ.
80 Ricc.in deciſ.88.per tot.in 2 par.] Et quid in
oblatis? vide Nicol.Feſtaſ.in tract.de æſtim.
& collect.in 4.par.cap.1.nu 8.cum plur.ſeq.
& Baiard.in addit.ad Iul.Clar.in quæſt.35.
81 nu.21.& ſeq. Et quid in Sororibus S.Claræ?
vide Honded.in conſ.76.per tot.lib.2. Præte-
reundum autem non eſt,quòd ea,quæ ſupra
dicta ſunt de acquiſitione, quæ fit per Mona-
cũ Monaſterio capaci,intelligenda ſunt pro-
cedere poſt annum profeſsionis, nam infra
annum non dicitur Monacus,neque Religio-
ſus, vt patet ex allegatis per Magon.in deciſ.
Florent.141.nu.2. Hypp. Riminal.in conſ.
85.nu.32.& ſeq.lib.1.Bero.in d.c.in præſen-
tia,nu.552.verſ.ſed aduerte,Honded.in 1bſ.

94.nu.5.& ſeq.vol.1.plenè Fab. Turrett. in
conſ.5.vol.3.& Borg.Caualc.in tract. de tu-
82 tor.num. 156. Vnde in facti contingentia Se-
natus Mantuanus cenſuit non eſſe impletam
conditionem legati cuidam relicti, ſi monaſte-
rium ingrederetur, dum eſſet infra annum
profeſsionis, vt refert Surd. in deciſ.303.nu.
2. nam propriè ante profeſsionem ingreſſus
non dicitur, ex not. per Bar. in d.auth.ingreſ-
ſi, C.de ſacroſ.eccl. & in Auth.ſi qua mulier,
C.eod.& Iaſ.in l.in ſubſtitutione, nu. 12.ff.
83 de vulg.& pup. Et verba intelligi debent cũ
effectu, præſertim quando per notarium ſunt
in ſcripturam redacta, & latinè cõcepta, quo
caſu non ſecundum vulgarẽ vſum loquendi,
vt in l.Labeo,ff.de ſupellec.leg ſed ſecundum
iuris interpretationem intelligenda ſunt, vt
benè docet Bald.in l.lex duodecim tabularũ,
C.de legitim.hær.ad fi.quem refert Alex. in
conſ.2.nu.11.& in conſ.9.nu.4.volum.1.&
84 Ant.Rub.in conſ.144.nu.5.& ſeq. Hinc eſt,
quòd ſi fiat legatum alicui ſub conditione, ſi
legibus ſtuduerit, ſubintelligitur etiam, quòd
ad gradum doctoratus peruenerit, vt pulchrè
inquit Dec.in conſ. 177. colum. 2. & per tot.
85 Quo caſu ſaltim decennium aſsignandum eſ-
ſe huic legatario ad ſtudium benè perficien-
dum, & doctoratus lauream obtinendam, ple-
nè probat Cephal. in conſ. 232. per tot. lib. 2.
* [Eiuſque præſtationem fieri debere in loco,
vbi ſtudet, affirmat Steph. Gratian. in 1. lib.
86 diſceptatio.forenſ.cap.62.num.1.] An autem
retento themate ſupradicti legati, ſi relinquã-
tur alicui alimenta, donec ad gradum docto-
ratus peruenerit, ea quoque præſtanda ſint
pro tempore, quo grammaticæ incumbit? dic
quod non, vt plenè conſuluit Honded.in cõſi.
87 57.volum.2. Simile quoque eſt in adiutorio,
quòd à vaſſallis Baroni præſtatur pro mona-
canda filia vigore conſt. Regni quamplurimũ,
quod non deberi niſi poſt eius profeſsionem,
teſtatur Frezz.in ſubfeud.lib.2.author.2.ſub
88 nu.23.& licet Surd.in ſupradicta deciſ.303.
nu.7.dicat, quòd ſibi non placebat opinio Se-
natus, & deinde ſubdat aliquibus, adeo con-
ſiderabilem viſum fuiſſe ingreſſum, vt tenue-
rint, quòd ſi Monacus infra annum probatio-
nis decedat, ei ſuccedere debeat Monaſteriũ,
excluſis eius proximioribus, pro qua opinione
allegat Dec.in d.c.in præſentia,n.73.& alios
vltra quos addo etiam Borgn. Canale. in d.
tract.de tutor. num. 157. & Steph. Gratian.
89 in deciſio. 35. Nihilominus aduertendum
eſt, quòd concluſio prædicta reuera procedit,
quando ingreſſus ab initio expreſsè dicauit
Monaſterio ſe, & bona ſua, prout diſtin-
guendo probant Doctores omnes in d. cap. in
præſentia, & præcipuè Abb. num. 68. Bar-
bat.nu.56. Bero.num.552.cum ſeq. & plenè
Pariſ.nu.186.& ſeq.& Menoch.de præſum.
lib.6 præſump 84.nu.3.& in conſ 396.nu.3.
lib.4. Imo etiam eo caſu quo obtulit ſe, & bo
na, ſi hoc fecit animo probandi Religionẽ,
nihil monaſterio acquiri, donec ſequuta ſit
profeſſio, plenè probat Honded.in conſ.73.
90 per tot. lib.2. Si verò ingreſſus non obtulit
ſe, & bona, tunc diſtinguendi ſunt aliqui ca-
ſus, nam aut conſtat ex coniecturis eum vo-
luiſſe mutare vitam, & religionem amplecti,
& ſubdiſtinguendum eſt, quòd aut deceſſit
infra annum probationis, aut poſt, nulla ad-
huc profeſſione facta, primo caſu ſuccedunt
eius proximiores ab inteſtato, Secundo vero
ſuccedit Monaſterium, vt plenè fundat Me-
noch.in eodem conſ.346.nu.10. & ſeq.& in
d.præſump.84.nu.7. & in nouiſſimis addit.
ad trac.de arbitr.iud.in caſ.436.n.19.& ſeq.
Aut vero ex coniecturis cõſtat, quòd ingreſ-
ſus non habuit animum profitendi, ſed po-
tius probandi religionem, & tunc recepta
eſt Doctorum opinio, quòd non ſuccedit Mo
naſterium, ſed proximiores, vt refert idem
Menoch.in d.præſump 84. nu.8. Aut deni-
que ſumus in dubio ſi habuit animum profi-
tendi, vel non, & in hoc caſu ex magis com-
muni Doctorum opinione bona nouitij de-
cedentis infra annum probationis non ac-
quiri Monaſterio, ſed eius proximioribus ab
inteſtato, plenè probat idem Menoch. in
ead.præſ.84 num.13.et ſeq.et latius in d.ad-
* dit.ad caſ.436 nu.12 et ſeq.[& alij plene re-
lati per Fab. Turret.in conſ.5.num.8.lib. 3.]
91 Hinc eſt, quòd ſi nouitius infra annum pro-
bationis religionem deſerit, & ad ſæculum
reuertitur, omnia ſibi reſtitui debent, vt ſpe
cificè cautum eſt per Sacroſ. Trid. Synod. in
ſeſſ.24.cap.16. et refert idem Menoch. in ad-
dit.nu.28.et ſeq.et Surd.in conſ.333.nu.62.
* et in conſ.445.n.36.lib. 3.[Vnde ſi aliquid re
periatur monaſterio ſolutum pro monaca-
tu alicuius puellæ, quæ ante factam profeſſio
nem decedat vel recedat, debet eius heredi-
bus integre reſtitui vna cum fructibus, dedu
ctis tamen eius alimentis, vt per ſacram Cõ
grogationem declaratũ fuiſſe refert Thom.
92 Triuiſan.in deciſ.57. An autem ſi nouitius
infra annum probationis delinquat, cogno-
ſci, & puniri debeat à Iudice laico: commu-
nis reſolutio eſt quod non, licet enim non
habeatur pro ingreſſo, tamen quoad forum
habetur pro perſona eccleſiaſtica, vt affir-
mant Decian.in tract.crim. tom.1. lib.4. c.9.
nu.24.verſ.vndecimo extende, Hip.in ſing.
534.in fine.et Petr. Caball.in reſolut.crim.
caſ.

caſ.108.in fine.num.20.et alij quos plene re-
fert Carol. de Graſſ. in tract. de effect. cler.
effect. 1. num. 78.] Quando vero Mona-
cus decedit poſt profeſſionem emiſſam,nul-
la facta legitima diſpoſitione ſuorum bono-
rum ante profeſſionem , quis ei ſuccdat, &
quid ſi in aliam Religionem tranſit; An ſuc-
cedat primum, vel ſecundum monaſterium?
hunc articulum plures diſtinguendo caſus ,
plenè explicat idem *Menoch. in dic. addit.*
ad caſ.436.a nu.32.vſque ad fi. ad quem me
* remitto : [Et ſi decedit monacus ſuperſtite
patre, an ſuccedat monaſterium , vel pater?
vide Stefan.Grat in deciſ.7. qui relatis Do-
ctorum opinionibus concludit monaſteriũ
ſuccedere relicta tamen patri legitima , &
idem ex magis communi Doctorum opinio-
ne affirmat *Aluar.Velaſq. in conſultatione*
93 *24.nu.5*] Magna autem quæſtio eſt; An te-
ſtamentum antea factum per religionis in-
greſſum reuocetur? & licet variæ fuerint Do
ctorum opiniones , quas plenè refert *Vinc.*
de Franch.in deciſ.423 per tot. tamen ex re-
latis per eum,hæc eſt magis communis cõ-
cluſio , quòd aut is qui teſtamentum condi-
dit non præcógitabat velle religionem in-
gredi , & tunc licet teſtamentum valeat ab
initio,tamen per ingreſſum efficitur vacuũ,
nam omnia ingredientis bona cenſentur
translata in Monaſterium, aut diſponens co
gitauit de ingreſſu;& tunc teſtamentum re-
manet firmum,& ſequuta naturali morte di
ſponentis,bona deferuntur illis,quibus reli-
cta fuerunt,prout etiam fatentur *Iul. Clar.*
in §.teſtamentum,q 28 verſ ſed retenta cõ-
cluſione, cum ſeq. et Mich. Craſſ.in 1.lib.re-
cept.ſentent.in §.teſtamentum,q.34 num.3.
aliter autem diſtinguit *Napod.in conſuet.ſi*
quis,vel ſi qua,nu.256.et ſeq. aliaſque etiam
Doctorum opiniones refert *Menoc.in eod.*
loco ſupra citato nu.12.et ſeq. quos videre
* poteris ſi placebit [his adde *Molin. de iuſt.*
et iur. tom.3. diſput. 604. nu.3. et Facchin.
94 *in controuerſ.iur.lib.6.c.14 et ſeq.*]Non ta-
men omittendum eſt, quòd in huiuſmodi te-
ſtamento non opus eſt obſeruare ſollemni-
tatem traditam per *Sacrum Conc. Trid.in*
d.c.16. ſeſſ.25. Nam illud cap. loquitur ſolũ
de actibus inter viuos,non autem de vltimis
diſpoſitionibus, quæ poſſunt quandocunque
reuocari, vt notat Men.in eod.loco ſupra al
legato,cum quo concordant *Io.Gutie.in 2.*
lib.canonicar.quæſt.cap.1.num.26. et Hier.
Ceuallos in pract. quæſt. cõmu.contra com-
mun.quæſt.63.in fin.quos refert Gaſp. *The-*
ſaur. in quæſtio. forenſ. 56 num. 2. libro 2.
* [*et plene Aluar.Velaſq. in prax.partition.*
et collation.cap.16. nu.13. et Iacob.Cancer.
in 2.lib.variar.reſolut.cap.8 nu.86. An au-
tem teſtamentum factum infra annum pro-
bationis ſortiatur effectum ſtatim facta
profeſſione , vel expectandus ſit naturalis
monachi obitus ? vide omnino *Handed.in*
conſ.60 et ſeq.lib 2. qui ex magis communi
Doctorum ſentẽtia pleniſſime probat, quod
ſi monaſterium eſt incapax poſſidendi bona
in communi , ſtatim facta profeſſione teſta-
mentum ſumit vires naturali morte mona-
ci teſtatoris,non expectata,ſi vero monaſte-
rium eſt capax poſſidendi bona in communi
tunc expectanda eſt naturalis mors ipſius te
ſtatoris,& interim bona poſſidentur per mo
naſterium,præterquam ſi expreſſe,vel ex pro
babilibus coniecturis conſtaret eius mentẽ
fuiſſe quod ſtatim ſequuta profeſsione te-
ſtamentum exequutioni demandetur, & in
caſu, quo expectanda eſſet naturalis mors,
inquit ſaltim aſsignandam eſſe filio legiti-
mam paternorum bonorum ſtatim ſequu-
ta profeſsione , quam concluſionem adeo
plene in vtroque conſilio confirmat omnia-
que contraria ita clare reſoluit, vt meo iu-
dicio nihil deſiderandum neque dubitandũ
relinquat, ex qua concluſione infertur,quod
ſi hæres inſtitutus ab ipſo monaco ante pro-
feſsionem,decedat eo viuente poſt factam
profeſsionem , non efficitur caduca inſtitu-
tio , ſed bona conſeruantur penes monaſte-
rium donec monacus viuit ex regula *tex. in*
l.Status Florus §. Cornelio felici , ff. de iur.
fiſc. & poſt eius naturalem obitum tranſeũt
ad hæredes inſtituti , ut ex magis commu-
ni Doctorum ſententia plene probat *Hier.*
Ceuallos in commu.opin. contra commun.q.
806.nu.22.cum ſeq. Reuocare autem teſta-
mentum antea factum monacum profeſſum
non poſſe ex magis communi doctorum ſen-
tentie plene probat idem *Hier. Ceuallos in*
95 *d.q.806.n.7.cum ſeq.*]Maior autem difficul-
tas eſt,an ualeat donatio, ſeu renunciatio fa
cta ante religionis ingreſſum ? ſed eam quo-
que optimè explicat *Menoch. in citato loco*
nu.1.cum plur.ſeq. qui diſtinguendo conclu
dit,quòd ſi donans non cogitauit ſe religio-
nem ingreſſurũ, tunc donatio,ſeu renuncia-
tio per ingreſſum non infringitur iuxta ple-
nè not.per *Ludou. Molin in tract.de iuſt.et*
iur.diſp.139. colum.8. verſ.ambiget turſus,
ſi uero donatio,ſeu renunciatio facta fuit in
tuitu , & contemplatione futuri ingreſſus,
tunc eam ualidam eſſe affirmat, ſed reuoca-
ri ſi donans ante profeſsionem ad ſæculum
reuertatur,ex not. per *Tiraq.in tract.de cau*
* *ſa ceſſan.in 1.par. n.232.* [& alios quos ple-
ne

Digitized by Google

ne refert *Stefan. Gratian. in deciſ.42. nu.1.*
et ſeq. Licet contrarium ipſe concludat in ca-
96 ſu illius deciſionis.] In quo loco idem Me-
noch. notabiliter quoque refert, quòd in an-
no 1584. per Sacram Congregationem Car
dinalium, & aliorum interpretum Sacri Cõ-
cilij Tridentini declaratum fuit, decretum in
d.c.16.ſeſſ.25. ſub tit. de regular. & monial.
non habere locum in renunciatione facta an
te ſuſceptionem habitus, cui deciſioni aliam
conſimilem nouiſſimè refert *Gaſp. Theſaur.*
in d.quæſt. forenſ.56. nu 9. qui multos alios
Doctores concordantes allegat pro ea, &
idem quoque confirmat *D. Andr. Molfeſ. in*
comment. ad Conſuet. Neap. *in tit. de renun.*
q.16. nu.15. & ſeq. & Gratian. *in deciſ.37.*
97 Renunciatio vero, quæ fit à nouitio ante
profeſſionem infra annum probarionis opus
eſt, quòd fiat ſeruata forma tradira per *Sacr.*
Conc. Trid. in d.c.16 ſeſſ.25. ſub tit. de regul.
& ſequuta profeſſione efficitur irreuocabi-
lis, & Monaſterium pœnitus excludit, vt ple-
nè refert *Fab. de Ann. in conſ.45. nu.91. cum*
* *plur. ſeq.* [Animaduertẽdum autem eſt, quod
ſacrum Concilium duo pro forma requirit,
primum quod renunciatio fiat infra duos
menſes proximos profeſsioni, alterum vero
quod fiat cum licentia Ordinarij, vel eius Vi
carij, primum vero requiſitum notabiliter
declarat *Menoch. in tract. de arbitra. iudic.*
*caſ.436. nu.*8. procedere quando huiuſmodi
renunciatio fit à nouitio infra decimum
ſextum ſuæ ætatis annum, idque colligit ex
ipſius ſacri Concilij verbis coniugendo ini-
tium cap.16. cũ finalibus verbis cap. præce-
dentis, decreuerat enim ſacroſancta ſynodus
in cap.15. vt in quacunque religione, tam
monacorum, quam monialium profeſsio nõ
fiat ante decimum ſextum annum completũ,
& ſi antea fiat ſit nulla, mox vero in ſequenti
cap.16. immediatè ſubdit (nulla quoque re-
nunciatio, & obligatio antea facta etiam
cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque
cauſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi,
vel eius Vicarij fiat infra duos menſes proxi
mos ante profeſsionem) quæ verba, ſcilicet
nulla quoque renunciatio antea facta, vi-
dentur eſſe relatiua ad illam ætatem ſexde-
cim annorum, de qua loquitur cap. antece-
dens, cum quo capitulum ſubſeqnens conti-
nuarur per illam ditionem, quoque, et ſic a
contrario ſenſu videtur inferri, quod ſi re-
nuntiatio fiat poſt ſextum decimum annum
non indiget illis ſollennitatibus, quæ quidẽ
declaratio viſa mihi fuit ſingularis, & pere-
grina, ſed poſtea reperij *Aluar. Velaſq. in*
praxi partition. & collation. cap.16. nu.24.

qui nulla facta mentione Menochij, primo
vtitur eodem arguendi modo, ſed poſtea
ſubdit veriorem intellectum eſſe, quod illa
verba, renuntiatio quoque antea facta, non
ad ætatem, ſed porius ad profeſsionem refe-
rantur, ita vt eorum ſenſus ſit, quod ante pro
feſsionem nulla renunciatio valer etiam ſi
fiat poſt completum ſextum decimum annũ,
niſi fiat infra proximos duos menſes cum
licentia Epiſcopi, vel Vicarij, & nouiſsime
ſecundum hanc opinionem iudicatum fuiſſe
per ſacram Congregationem Concilij re-
fert *Molfeſ. in tit. de renuntiat. quæſt.16.*
nu.33. cum qua, irridendo intellectum tradi-
tũ a Menochio, concordat etiam *Iacob. Can-*
cer. in 3. lib. var. reſol. cap.15. num.220. cum
ſeq. Quo vero ad ſecundum requiſitum, de
licentia Epiſcopi, ſimiliter declararur proce-
dere vbi in contrarium non adeſſet conſue-
tudo, vt animaduertit *Roder. in ſumma, par.*
2. cap.7. in ver. ſecunda declaratio, nu.1. in
fine. An autem monaſterium ingrediens
poſsit aliqua bona ſibi reſeruare? vide *Bar.*
in auth. ingreſſi, nu.29 C. de ſacroſ. eccleſ.
Bal. in conſ.248. incip. quæritur an reſerua-
tio aliquorum bonorum, lib.2. & in cap. in
præſentia nu.38. de probat. & ibi alios Doct.
& Boer. in dec.20. nu.1. Et ſi monacus per-
mittẽte Abbate ſaltim tacitè de aliquibus bo-
nis diſpoſuit, an poſsit poſtea Abbas illã di-
ſpoſitionem reuocare? *Anchar. in conſ.49.*
notabiliter conſuluit quod non. An autem
98 ſi Religioſus poſt factam profeſsionem effi-
ciatur Epiſcopus, poſsit renunciationem le-
gitimè factam reuocare? curioſa eſt quæſtio,
in qua *Fab. de Ann. in d. conſ.45. nu 82. cum*
plur. ſeq. conſuluit, quòd non, ſed omnibus
eius fundamentis pleniſsimè reſpondet, &
contrarium verius eſſe, latè probat *Don*
Andr. Molfeſ. in conſ.5. impreſſo poſt dicta
eius comment. ad Conſuet. Neapol. per tot.
99 Et an huiuſmodi renunciatio habeat vim vl
timæ voluntatis, ita ut ſubiaceat conſuetu-
dini Neapolitanæ, uel potius reputetur con-
tractus inter uiuos? uide eundem *Molfeſ. in*
d. comment. ſuper conſuet. Neapol. in 3. par.
ſub tit. de ſucceſſ. ex teſtam. q.8. per tot. ubi
plenè diſcuſſo hoc articulo, tandem num 12.
refert per Sacrum Conſ. iudicatum fuiſſe ta-
lem diſpoſitionem potius ſapere naturam
contractus, & conſequenter non eſſe ſubie-
ctam conſuetudinibus Neapolitanis loquen
tibus de diſpoſitionibus ultimarum uolun-
tatum, quam deciſionem magis ſpecificè re-
fert iterum idem *Molfeſ. in tit. de renunc.*
100 *q.16. ſub num.24.* Redeundo autem ad
principalem concluſionem, Eam octauò li-
mi-

mito, quando filio vſufructus tantum relinquitur, tunc enim cum huiuſmodi relictum appareat factum fuiſſe ipſius filij contemplatione, nihil iu eo patri acquiritur, ne detur ſeruitus ſeruitutis contra tex. in *l.1.ff.de vſufruct.legat.* vt in ſpetie *notat. Roder. Suar.in diſput. maioricat. num.2.* Sed illius vſusfructus comoditatem tantum pater habebit, vt in ſpetie teſtantur *Gomeſ.in d.l.48. nu.2.& Burſat.in conſ.133.num.37.& ſeq. lib.2.* qui ſubdit, quòd pro ea commoditate tenetur pater præſtare cautionem de vtendo arbitrio boni viri, & de reſtituendo omnes fructus perceptos, finita comoditate, & idem firmat *Borgn.Caualc.in trac. de vſuf.*
101 *mulier.relict.nu.182.* Verum hæc concluſio ſublimitatur, quando legatum vſusfructus appareret factum filio contempletione patris, vel hoc eſſet dubium, nam vtroque caſu acquiretur patri adeo quòd præmoriente filio non extingueretur, ſed remaneret penes ipſum patrem, cuius contemplatione in dubio relictus præſumitur, cum hoc tamẽ priuilegio, quòd ſi præmoritur pater, tunc fingitur relictus ipſi filio donec viuit, iux.tex. ſingularem, quẽ ita ibi exponit *Bar.in l.fi.C. de vſufru.* licet Bal. aliter ſentiat, dicit enim, quòd quando filio vſusfructus relinquitur, tunc in eo filius concurrit quoad titulum, pater verò quoad effectum, qui durat eo viuente in integro ſtatu, ſed poſtea reuertitur ad ſuam originem, ſcilicet ad ipſum filium, nec conſolidatur cum proprietate, quia filius, qui eſt in medio, & habet titulum vſufructuarij impedit conſolidationem, & ſic patri non acquirrtur vſustructus formalis, ſed mera commoditas, & cum hac Bald. opinione cõcordat ibidem *Salyc.in 11.oppoſ.& Suar.in d.q. Maioricat.nu.11. & ſeq.* pro vera autẽ dictæ l. intelligentia, quæ certè notabilis, & ſingularis eſt, non omittas videre *Gomeſ. vbi ſupra plenè eam declarantem, & Ruin. in conſ. 194. per tot. vol. 2. & quæ pulcbrè refert Burgn. Caualc. in dic.trac. de vſufruc. mul.relic.num.179.verſ.tamen dubium eſt.*
102 Nono limitatur in bonis feudalibus maternis, vel aliunde filio peruentis, in his enim patri vſusfructus non quæritur, vt dicunt cõmuniter *DD.in c.1.de duob.fratr.de nouo beneſ.inueſt.vbi Affl.nu.16.* inquit hoc tacitè actum videri in inueſtitura, quam ſententiã prius approbauit *Andr. in cap.1. qui feud. dar.poſſ. & ibidem Affl.nu.64. & alij, quos plenè cumulat Rol.a Vall. in conſ.71. num.*
* *65.vol.2.*[Et pleniſſime Regius Conſiliarius Io. Andr. de Georg. omnino videndus in lectura feud.cap.40. per totum.] Habebit ta-
103 men in his bonis pater commoditatem, prout ſentit *Bal. in cap.2. de fratr. de nouo beneſ.inueſt. quem refert Fraſ. de Franch. in deciſ.10.nu.9.* quãuis multi teneant, quòd in his bonis feudalibus nedum vſumfructũ, ſed nec commoditatem pater habeat, vt plenè tradit *Hier. Gabr. in conſ. 162. per tot. vol. 2.* in quo articulo vide quæ notauimus
104 ſupra in hoc c.nu.8. Decimo limitatur in fructibus beneficij filij clerici, quos ſimiliter Patri non acquiri, refert *Affl. in dec.241. in princ.* Præterea pro complemento huius capituli duo ſunt animaduertenda circa huiuſmodi vſumfructum paternum. Primum,
105 quod in eo pater ampliorem habet poteſtatem, quam alij vſufructuarij, ipſe enim omnia facere poteſt, ac ſi verè Dominus eſſet, vt dicitur in *d.l.cùm oportet, §.non autem ibi, pleniſſimam poteſtatem C. de bon. quæ liber.* quod ſecus eſt in alijs vſufructuarijs, qui dicuntur habere rei cuſtodiã. *l.1.§.1.cũ l.ſeq.ff.vſufruc.quemadm.caueat.* quod trahitur ad multa, quæ plenè refert *Arius Pine. in 2.par.d.l.1 C.de bon.mater.nu.16.& ſeq.* quæ non repeto, ne videar eius dicta tranſcribere, ſed ei addi poſſunt, quæ ad hoc propoſitum, ſi appellatione Domini venit vſufructuarius, & an poſſit accuſare de danno dato? & an dicatur habere ius in re? & an dicatur naturaliter poſſidere? & alia ſimilia plenè tradit *Borgn.Caualc.in d.trac.de vſufruc.mul.relic.nu.3.cum plur.ſeq.* Secundũ,
106 quòd eſt animaduertendum eſt, quod Pater ſicut alij vſufructuarij vniuerſales non tenetur ſoluere legata, niſi ea tantùm, quæ annua ſunt, vt plenè tradit *Rolan.a Vall.in conſ.8.nu.24.& ſeq.vol.1.Caualc.in d.trac. de vſufruc.nu.219. & Surd.de alim.tit.1.q.*
107 *30.* Nec tenetur ſoluere æs alienum de vſufructu, prout de vſufructuario vniuerſali ex communi Doctorum ſententia contra opinionem *Bar.in l.fi.ff. de vſufruc.plenè teſtantur Couarr. in 2.lib.var.reſol.c.2. n.4. in 5.concluſ. & idem Rol. a Vall. in conſ.8. nu.5.& ſeq.& Caualc. & Surd.in eiſdem lo*
108 *cis ſupra citatis.* Et demum, vt in materia vſusfructus, poſtquam de eo agi contigit in hoc cap. aliqua magis notabilia breuiter attingamus, prænotandum eſt, quòd regulariter mortuo vſufructuario, vel aliter finito vſufructu, ſi aliqui fructus reperiuntur pendentes, eos proprietarius habebit, *l.ſi pendentes, & l.defuncta, cum ibi not.per DD.ff. de vſufruc. Couar.in 5.lib.variar.reſol.cap. 15.nu.2.verſ.his accedit. & Eman. Suar.in theſaur. commun.opin. in ver. vſufructuarius, n.96.*
* [*& plene Ceſal.in conſ.181.per totum*

* *tum lib.2.* [Sed ſi fructus reperiũtur a ſolo ſe
parati, quamuis non ſint in horreo recondi-
ti, ad heredes vſufructuarij ſpectant, vt poſt
alios refert *Vincent. Carrot. in tract. de lo-
cat. & conduct. gradu 3. perſonar. quæſt.* 28.
fol. mihi 85. *ater.* Dummodo tamen duo re-
quiſita concurrant, ſcilicet, quod ſint a ſolo
ſeparati ab ipſomet vſufructuario, vel ab
alio eius nomine, aut de mandato ipſius, vt
bene animãduertit *Barboſ. in l. diuortio in
2. par. nu. 26. ff. ſol. matr.* vbi notabiliter ex-
plicat *tex. in l. ſi vſusfructuarius meſſem,
ff. quib. modis vſufruct. amittatur*, differen-
tiam conſtituens inter vſufructuarium, & bo-
næ fidei poſſeſſorem, non circa modum per-
ceptionis fructuum, cum vterque illos à ſo-
lo ſeparatos pleno iure lucretur, ſed in hoc
tantum eos differre probat, nam bonæ fidei
poſſeſſor facit fructus ſuos etiam alieno no-
mine perceptos, eique competit actio illos
recuperãdi vſufructuarius vero nõ lucratur
niſi pceptos ab ipſo, vel ab alio eius nomine,
& idem confirmat D. *Io. del Caſtill. in trac.
de vſufruc. c. 77. nu.* 11. Alterum requiſitum
eſt, quod fructuum ſeparatio non proceſſerit
a caſu, prout ſunt fructus oliuarum caden-
tium, nam hi non ad hæredes vſufructuarij
ſed ad proprietarium pertinent, ut poſt *Io.
Franc. de Pont. in conſ.* 100. *nu.* 5. *& ſeq. lib.
1. affirmat idem Caſtill. in citato loco, nu.* 12.
109 *cum ſeq.*] Eadẽq; ratione ſi decedit inſtitu-
tus ſine filijs fructus maturi, & non exacti per
eum, pertinent ad ſubſtitutum, vt mirabili-
ter probat *tex. in l. poſtulante. §. ſed in hu-
iuſmodi, ff. ad Trebell. cum ibi not. per gl. &
Pau. de Caſtr.* & ita per Sac. Conſil. habita
matura deliberatione, iudicatũ fuiſſe refert
110 *Vinc. de Fran. in dec.* 13. Sed ſi vſuſructus
finitur infra annum, quomodo diuidendæ
ſint penſiones domorum, & agrorum inter
hæredes vſufructuarij, & proprietarium? ar-
dua eſt quæſtio, pro cuius reſolutione viden
di ſunt *Couar. in d. 1. lib. var. reſol. c.* 15. *num.
12. & ſeq. Tiraq. de retrac. conuent. §.* 5. *gl.* 4.
nu. 1. *Machell. in patrocin.* 15. *& ſeq. Vinc.
de Franch. in deciſ.* 168. *nu.* 6. *Borgn. Caual.
in d. trac. de vſufruc. mul. relic. nu.* 243. *ple-
niſſimè* Barboſ. *in l. diuortio in 2. par. ſub nu.
22. & ſeq. ff. ſol. matr. & melius num.* 24. *&
Fab. de Ann. in conſ.* 113. *num.* 19 *lib.* 2. Ad
* quos me remitto. [His adde *Honded. in cõſ.*
85. *nu.* 30. *et per tot. lib.* 2. qui multa utilia, &
notabilia ad hanc materiam refert, & ple-
niſsime *D. Io. del Caſtill. in tract. de vſufr.*
111 *c.* 77. *nu.* 20. *cum ſeq.*] An autem eadem cõ-
cluſio procedat, quando decedit penſiona-
rius, vt fructus pendentes, ſeu penſiones non
recollectæ pertineant ad ſucceſſorem in be-
neficio, excluſo eius hærede? vide quæ plenè
112 tradit *Theſ. in dec. Pedem.* 143. Et an cleri-
cus tranſmittat fructus vltimi anni ad eius
hæredes, vel potius pertineant ad ſucceſſorẽ
in beneficio? vide plenè *Bellon. in conſ.* 3. *per
totum, & pleniſſimè Barboſ. in l. diuortio in*
113 *prin. nu.* 56. *ff. ſol. matrim.* Et quid ſi penſio
erat ſoluenda in certis temporibus, & pen-
ſionarius decedat antequam veniat dies ſo-
lutionis, an aliquid tranſmittat ad eius hære
des vide *Pet. Caball. in conſ. ciuili* 160. *per*
114 *tot. lib.* 2. Et an penſionarius teneatur con-
tribuere in expenſis, quæ fiunt per poſſeſſo-
rem beneficij in colligendis fructibus, & alijs
oneribus? vide omnino *Petr. Andr. Gambar.
in trac. de authorit. legati de latere, in 2. par.
lib. 6. ſub tit. de penſion. n.* 202. *&* 207. *cum*
115 *plur ſeq.* Et ſi decedit poſſeſſor maioratus,
quomodo diuidendi ſint fructus illius anni
inter eius hæredem, & nouum poſſeſſorem?
vide omnino *Franc. Mugnoz. de Eſcobar. in
trac. de ratioc. in 2. to. comput.* 20. *per tot.
& Barboſ. in ead. 2. par. d. l. diuortio, nu.* 39.
116 Et ad quem pertineant fructus rei emptæ
cum pacto de retrouendendo, ſi venditor of-
fert prætiũ emptori fructibus pendentibus?
vide quæ latè cumulat *Fran. Ioannet. in rep.
l. 2. C. de pac. int. empt. & vend. nu.* 134. *Bor.
Caualc. in d. trac de vſufr. mul. relic. nu.* 244.
& ſeq. plenè Theſaur. in deciſ. 56. *per tot. &
Ioſeph. Ludou. in dec. Peruſ.* 79. *in 2. par. &*
117 *Viu. in dec.* 8. *num.* 12. Et quid de incremẽ-
to alluuionis, quod medio tempore ſuperue-
nit? uide *Theſaur. in dec.* 140. *& Menoch. in*
118 *conſ.* 26. *vol.* 1. Et ad quem ſpectent fructus
rei, quæ uenditur infra annum? pulchrè ex
plicat *Vinc. de Franch. in deciſ.* 79. *poſt Saly
in l. Iulianus, §. ſi fructibus, ff. de actio. empt.
& Bal. in l. Marcellus, §. filiusfam. ff. de leg.* 1.
plenè Theſ. in deciſ. 55. *per tot. Rafael. Cum.
in conſ.* 18. *et Ioſeph. Ludou. in deciſ. Peruſ.*
119 83. *in 2. par. per totam.* Qui autem dican-
tur fructus naturales, & qui induſtriales? vi-
de *Menoch. in tract. de arbitr. iud. lib.* 2. *caſ.*
* 210. *per totum.* [*plene Ioan. Bapt. Laderc. in*
120 *conſ.* 165. *per tot.*] Et an fœtus pecorum,
uel ancillarum ſint in fructu? uide eundem
in caſ. 49. *nu.* 7. *& ſeq. poſt Fran. Zannett. in*
121 *d. l.* 2. *num.* 131. Et quid de vecturis beſtia-
rum, & nauium? vide *Vinc. Carot. in trac. de
locato, et conducto, in 5. par ſub tit. de verb.
ſign. q.* 10. *per tot. poſt Affl. in deciſ.* 44 *num.*
6. *Couar. in 1. lib. var. reſolut cap.* 3. *num.* 6.
122 Et appellatione fructuum, ueniãt emolu-
menta, quæ percipiuntur ex ſcripturarum
exemplatione a protocollo notarij mortui?
ui-

Digitized by Google

uide *Alex. in l. diuortio, § ſi vir. nu. 5. ff. ſol. matr.* Guid. Pap. *in dec. 541. nu. 4.* Boer. *in de-*
* *ciſ. 19. n. 5. et 224. nu. 4.* [& plene *Caſtill. in d. trac. de vſufr. cap. 36. nu. 38. cum plur. ſeq.* Et quid de frondibus arborum ſiccomorũ, an hi quoque ueniant appellatione fructuũ: uide *Bolognett. in conſ. 29. nu. 27. & per tot.* qui bene probat huiuſmudi frondes quamuis naturaliter naſcantur, & ex eis hominũ induſtria paſcantur uermes ex quibus ſerica fiunt nihilominus negari non poſſe quin fructus ſint, & de eis, ſicut de reliquis fructibus decima debeatur, ſicut debetur de fœnu, & omnibus prędijs paſcuis, quamuis herbę naturaliter naſcantur ſine aliquo hominum labore *Cap. nuntios, et cap. peruenit, extr. de dec.* Et quod appellatione fructuũ ueniãt palea, & oliuę? plene ꝓbat Io *Vinc. de Ann. in al legat. 94.* Et ſi ruſticus promiſit quartam partem fructuum ex uinea plantanda, an teneatur ſoluere etiam de alijs fructibus extra uineam? dic quod tenetur, nam cauſa præſtationis non fuit qualitas uineæ, ſed quia in ſuo plantabat, que cauſa omnes plantationes conprehendit, ut inquit *Camer. in cap. Imperialem, de probib. feu. alien. per Feder. fol. 53. lit. S. poſt Io. Andr. in addit. ad ſpec. en tit. de loeat. §. 1. verſ. quid ſi colonus, et Iaſ. in l. quicquid aſtringendæ, col. pen. ſub num. 7. verſ. item,* adde quod ſingulariter decidit *Io. Andr. ff. de verb. oblig. et idem affirmat* Pet. Garz. *in iuris dicto* 540.] Quæ
123 autem probationes faciendæ ſint circa fructuum liquidationẽ? uide omnino *Surd. in deciſ.* Mant. *282. nu. 26. et ſeq.* Ioſeph. Ludouic. *in deciſ.* Peruſ. *87. et* Marcell. Calà, *in trac. de modo articul. num. 137. et ſeq. fol. 75.*
124 Et ſi fructuum quantitas non ſit benè probata, qualiter iudex ad eorum liquidationẽ procedet? pulchrè docet *Natt. in conſ. 510.*
125 *vol. 3.* Et ſi uſufructuarius percepit fructus nõ maturos; An eius hæres poſſit a proprietario ad eorum reſtitutionem conueniri? uide B*orgn.* Cauale. *in d. tract. de vſufr. mul. relic. nu. 248. et Praſ. de Franch. deciſ.*
126 *96. nu. 2.* Et ſi in iuditio poſſeſſorio aliquis condemnatus ſit etiam ad fructus & intereſſe, an ab hac ſententia detur appellatio? dic utique dari, ut notabiliter affirmant *Soly. in l. vn. C. ſi de mom. en. poſſ. fuer. appell. et Loffred. in conſ. 6. n. 16. et vide Præſ. de Franch.*
127 *in dec. 288. nu. 2.* Et ſi poſſeſſor condemnatus fuit ad fructus perceptos, & qui percipi potuerunt, an intelligatur de illis fructibus, quos percipere potuiſſet actor, uel reus? uide
* *Boer. in deciſ. 208. per tot.* [& plenè *Io. Bapt.*
128 *Ladercb. in conſ. 99. per tot*] Et quos fructus regulariter teneatur reſtituere bonę uel malæ fidei poſſeſſor? uide plenè not. per *Couar in 1. lib. var. reſol. c. 3. n. 6. cum plur. ſeq. Affl. et Vrſill. in deciſ. 240. Rum. in conſ. 29. n. 12. et ſeq. vol. 2. et latè per Arium Pinell. in 2. par. l. 2. C. de reſcind. vend. c. 4. per tot.*
* [& plene *Facchin. in controu. iur. lib. 1. c. 57.*
129 *per tot.*] Et an ex titulo nullo inducatur bona fides ad finem lucrandi fructus? uide omnino *Franc. Becc. in conſ. 95. per tot.* Et quid
130 ſi quis poſsideat vigore ſententiæ, quæ poſtea retractatur, an teneatur fructus medio tempore perceptos reſtituere? uide *D. Garz. Mattrill. in deciſ. 29. per totam, in 1. par. pleniſſimè* Marium *Giurb. in deciſ. 89. per tot.*
131 *et Surd. dec. 45. nu. 11.* Et an petita re unà cum fructibus, ſi Iudex ad rem condemnat cẽſeatur reum a fructibus abſoluiſſe? ad tex. in *l. terminato, C. de fruct. et lit. expenſ. vide omnino eundem* Marium *Giurb. in deciſ. 65. num. 8. cum plur. ſequen. et in d. deciſ. 89. num. 12.*

Finis Cap. Tertij.

C A-

CAPVT QVARTVM.

NVlla ciuilis obligatio eſſe poteſt inter patrem, & filium ſub eius poteſtate exiſtentem, & ideo pater non poteſt emere à filio, nec è contra, ſicut, nec tutor poteſt emere à pupillo, præterquàm ſi palàm, & bona fide contraherent, eademque ratione nullus alius contractus valet inter patrem, & filium in poteſtate. Vnde inualida eſt donatio inter eos; Verùm hæc concluſio pluribus modis pleniſsimè ampliatur, limitatur, & declaratur, & demum latè diſcutitur, & explicatur notabiliſsima quæſtio, An ſcilicet ex dotis promiſsione intuitu matrimonij contrahendi cum aliquo oriatur actio cum hypotheca in beneficium mulieris, ſi illud matrimonium contractum non ſit cum eo, cuius contemplatione dos promiſſa fuit, ſed cum alio?

SVMMARIVM.

1 *Obligatio inter Patrem, & filium in poteſtate manentem non datur, & nu. 5.*
Sed cum emancipatio filio datur, nu. 2.
Fallit ſi pater palàm, & bona fide contraheret, nu 13. 14. & 18.

3 *Obligatio inter duos fratres ſub patria poteſtate exiſtentes non valet.*

4 *Pater promittens aliquid filio in eius poteſtate manenti, an ſequuta emancipatione teneatur.*

6 *Effectus naturalis obligationis inter patrem, & filium, remiſſiuè.*

7 *Venditio an ſit valida inter patrem, & filium, & num. 8.*

8 *Tutor emere non poteſt bona pupilli etiam per interpoſitam perſonam.*
Primo limitatur ſi palàm, & bona fide contraheret, nu. 13. 14. 16. & 18.
Secundo limitatur ſi emit cum conſenſu alterius contutoris, nu. 15.

9 *Officialis ad tempus non poteſt a ſubditis emere bona ſtabilia, nec cum illis mercari, & nu. 10.*
Fallit ſi palam, & bona fide emet, nu. 13. 14. 16. 17. & 18.

11 *Aduocatus non poteſt contrahere cum ſuo clientule.*

12 *Decuriones non poſſunt conducere prædia vniuerſitatis, nec per interpoſitam perſonam, ſed ſi conductori decurio ſuccederet, non prohibetur in conductione perſeuerare.*

19 *Pater nuptui tradendo filiam habentem bona aduentitia, illa poteſt penes ſe retinere, & conſignare pretium in pecunia.*

20 *Pater an poſſit emere bona profectitia à filio, & an inter eos detur mutuum ſocietas, & ſimilet.*

21 *Donatio facta à patre filio in poteſtate non valet.*
Primo ampliatur cùm nec mater poſſit donare filio in poteſtate patris manenti, nu. 22.
Secundo ampliatur, vt etiam confeſsio patris aſſerentis ſe debitorem filio non noceat ſuis creditoribus, nec alijs filijs. nu. 24.
Fallit ſi eſſet veriſimilis ex coniecturis, nu. 26.
Tertio ampliatur, quòd ſi pater diuidat omnia ſua bona inter filios, non valet dicta diuiſio, nu. 27. 28 & 29.
Quarto ampliatur, nã etiam eſt inualida donatio facta a patre filio pro ſua legitima, nu 30.
Limitatur primo, vt non procedat in donatione, quæ fit à patre filio emancipato, nu. 31.
Limitatur ſecundo in filio naturali, nu. 32.
Limitatur tertio, ſi pater donat filio cauſa ſtudij, nu. 33. & quid in libris emptis, nu. eod.
Limitatur quarto, in donatione, quæ fit filiæ pro dote, quæ ſtatim valida eſt, nu. 34.
Limitatur quinto, in donatione quæ fit à patre filio contemplatione matrimonij, nu. 36. 37 & 38. & quid in donatione ratione clericatus, ibidem.
Et an hæc donatio dicatur ob cauſam; nu 39.
Et an poſſit reuocari ſi decedat mulier poſt contractum matrimonium, cuius contemplatione facta fuit? nu. 40.
Et quid ſi matrimonium non ſequatur, ibidem remiſsiue, & an huiuſmodi donata acquirantur filijs æqualiter; ibidem, & an acquirantur etiam filijs ſecundi matrimonij, ibidem.
Limitatur ſexto in donatione facta filio propter bene merita, nu. 41.

Li.

Digitized by Google

Limitatur ſeptimo, nam licet donatio non valeat, ſi tamen pater poſtea præmoriatur, cenſetur confirmata, ſi non fuit reuocata, nu.57.

Et hoc ſi ſequuta ſit traditio in vita donantis, nu.58.

Quæ autem ſit ratio, nu.59.

Sed an ſufficiat ficta traditio per conſtitutum, nu.60. remiſſiuè.

An vero confirmatio illa retrotrahatur ad fructus præteritos, nu.61. remiſſiuè.

Et an cenſeatur Pater donationem reuocaſſe ſi rem donatam alteri hypothecauit. nu.62. remiſſiuè.

Limitatur octauo, ſi donatio fuit confirmata iuramento, nu.63. quamuis alij doctores contrarium teneant, nu.67.

Et valet etiam ſi filius donatarius patri præmoriatur, nu 66.

23 *Donatio facta à marito ſoceri ſuæ vxoris non tenet.*

25 *Declaratio matris in teſtamento, quod res in domo exiſtentes ſint emptæ de pecunia filij non nocet creditoribus, nec alijs filijs.*

Limitatur ſi declaratio eſſet veriſimilis ex coniecturis, nu.16.

35 *Filia etiam matrimonio non ſequuto ex promiſſione dotis a Patre facta præfertur creditoribus patris.*

40 *Donatio facta à patre filijs naſcituris an ſtatim ſit valida? & an illis quæratur vt filijs, an vt heredibus remiſſiuè.*

42 *Merita debent probari in donatione facta a patre eius filio ob benemerita, & nu 53.54.& 55.*

43 *Donatio facta a muliere annoſa eius viro in compenſationem ætatis valet.*

Idem eſt ſi fiat in compenſationem nobilitatis.

Sed eſt probanda ſubſiſtentia huius cauſa, nu.44.

Quæ concluſio multipliciter declaratur, nu.45.

46 *Merita ſi non probentur, an valeat donatio ob benemerita in vim ſimplicis donationis, remiſſiuè.*

47 *Meritorum aſſertio an ſufficiat in donationibus, quæ fiunt inter perſonas non prohibitas.*

48 *Donatio contemplatione matrimonij an imputetur filio in legitimam, vel conferatur, remiſſiuè.*

49 *In donatione ſi non fiat mentio meritorum, & re vera probantur, an præſumatur facta intuitu meritorum?*

50 *Merita filij, vt patris donatio ſit remuneratoria, nedum debent eſſe æquiualentia, ſed vt verſentur circa ea ad quæ non tenebatur ex filiali obligatione.*

Aequiualentia quando ſint, num 56. remiſſiuè.

Sed difficile erit practicare illa ſeruitia, nu.51.

Niſi officia obſequialia diutiſſimè impenſa fuiſſent cum magna cura, nu.52.

64 *Donatio patris in filium æquiperatur donationi inter virum, & vxorem.*

65 *Donatio facta a milite eius concubinæ cum iuramento, valet*

68 *Pater ſi emat aliquam rem nomine filij, an præſumatur voluiſſe eam filio donare, remiſſiuè.*

69 *Veritas oppugnata magis clareſcit.*

70 *Dotis promiſſio cenſetur facta intuitu illius matrimonij, pro quo promittitur.*

71 *Dos promiſſa an ſit propriè dos, & num.95. & num.113.*

72 *Pater poſt ſponſalia contracta an poſſit dotis actionem in ſe transferre? & nu.112.*

73 *Res permiſſa an ſit in bonis promittentis, & num. 115.*

74 *Fictionum concurſus an dari poſſit, & nu.114.*

75 *Infantes ſponſalia contrahere non poſſunt, ſed ex tacita ratificatione poſt ſeptennium conualeſcunt, nu. 115.*

76 *Ex dotis promiſſione non quæritur actio mulieri, ſed viro etiam ſoluto matrimonio, ex reg tex. in l. ſi pro te pater, C. de dot. promiſſ.*

Sed multipliciter declaratur hæc concluſio, nu. 116 cum ſeq.

77 *Pater dotem dando, vel promittendo pro filia, videtur & tacite donare, & nu.69. in qua tacita donatione filiæ præſentia non requiritur, nu. 80.*

81 *Actio repetendi dotem patri, filiæ acquiritur, ſed poſt patris obitum ſoli filiæ accreſcit, nu.83.*

82 *Pater dotem ad ſe reuerſam tenetur pro alio matrimonio filiæ accreſcit, nu 83.*

85 *Donatio tacita in fauorē filiæ firma remanet, quāuis illud matrimonium, pro quo promittitur non ſequatur, & nu 86*

87 *Dotis promiſſio, & eius ſolutio æquiparatur.*

88 *Ex promiſſione dotis quæritur ſtatim actio filiæ.*

89 *Lex noua diſponens in vno ex caſibus æquiparatis, habet locum in alio.*

90 *Tex. in auth ſed quamuis, C. de rei vxor. act. procedit etiam non ſequuto illo matrimonio pro quo dos promiſſa fuit, cùm militet eadem ratio.*

Sed limitatur quando dos eſſet adeò immodica, vt non remaneret legitima pro filio, nu.91.

92 *Pater inuitus cogitur dotare filiam, ſed quantitas remanet in eius arbitrio.*

93 *Declarandi facultatem habens, non poteſt variare in præiudicium tertij.*

94 *Ioan. Crotti tres notabiles concluſiones referuntur.*

95 *Statutum excludens filiam dotatam a ſucceſſione, locum habet etiam ſi dos conſtituta tantum ſit pro futuro matrimonio.*

96 *Donatio fundi in dotem pro filia infante cum qua adhuc matrimonium eſſe non poterat, valida eſt.*

97 *Extraneus dotem promittendo cenſetur mulieri donaſſe, ſi aliter ab initio promiſſionis non proſpexit.*

98 *Pater ſi ante contractum matrimonium promiſit centum pro filia, & deinde promittat quinquaginta, non videtur a prima promiſſione receſſiſſe.*

99 *Sponſa de futuro conſequitur priuilegia dotis, ac ſi matrimonium eſſet contractum.*

100 *Dos eſt ius vniuerſale, & ideo ius mulieri quæſitū reſpectu partis dotis ſoluta procedit etiam reſpectu totius.*

101 *Ius mulieri quæſitum ex promiſſione dotis in bonis patris tranſit contra hæredem.*

102 *Facultas reuocandi, aut minuendi dotem non tranſmittitur ad hæredes.*

103 *Legatum non præſumitur ademptum per obligationem bonorum ſubſequentem.*

104 *Tex. in l. ſi extraneus. ff. de condit. ob cauſ. explicatur.*

105 *Ex dote promiſſa an quæratur actio ſponſi non ſe-*

quuto matrimonio? & qualitas acquiratur mulie-
ris nu. 106 cum ſeq.
1 0 *Ex dotis promiſsione quaritur actio mulieri irre-*
uocabiliter.
11 3 *Dos promiſſa dicitur etiam alienata ex bonis pro-*
mittentis.
118 *Iuramenti virtus ſupplet abſentiæ defectum.*

1 EIuſdem quoque pa-
triæ poteſtatis effe-
ctus eſt, quod inter
patrem, & filium
nulla cadit ciuilis
obligatio, *l. frater*
à fratre, cum ibi
not. per Bar. n. 12.
ff. de cond. ideb.
cum enim vterque
pro vnica perſona reputetur, *l. fin. in fi. C.*
de impub. & alijs ſubſt. & inter obligan-
tem, & obligatum debeat eſſe diſtinctio per-
ſonarum, *l. Vranius in princ. ff. de fideiuſſ.*
meritò inter eos non poteſt eſſe ciuilis obli-
gatio, nam patria poteſtas de iure ciuili eſt,
l. nam, & ciuium, ff. de his qui ſunt ſui, vel
2 *alie. iur.* Quæ tamen ſi per emancipationem
tollitur, non amplius inter eos huiuſmodi
vnitas ad tollendam ciuilem obligationem
conſiderabitur, *ſecundum gloſ. in l. 2. C. qui*
ætate, lib. 10. & Io. Crot. in repet. d. l. frater à
3 *fratre, nu.* 8. Qua ratione nec inter duos fra-
tres ſub patria poteſtate exiſtẽtes ciuilis obli
gatio cõſiſtere poterit, nã ſi filius obligationẽ
ciuilẽ ſui fratris acquireret, cã pri acqreret
ex reg. l. placet, ff. de acq. hæred. & cõſequen-
ter pater haberet filium obligatum, quod fie
ri non poteſt, cũ huiuſmodi obligationi lex
reſiſtat, vt benè animaduertit *Io. Bap. Caccia*
lup. in repet. eiuſdem l. frater à fratre, n. 34.
4 Sed magna eſt difficultas, An ſi pater ali-
quid filio ſub eius poteſtate exiſtenti promi
ſerit, ſequuta poſtmodum emancipatione,
huiuſmodi promiſſionis obligatio, quæ fuit
ab initio inualida, reconualeſcat? In qua quæ
ſtione Io. *Crot. in eadem l. frater à fratre, n.*
9. et ſeq. arguit ad partes, & nihil ſoluit, ſed
relinquit cogitandum, verum poſtea *nu. 30.*
in 5. not. iterum mouet quæſtionem, & vide-
tur reſidere in opinione negatiua, quod non
5 reconualeſcat. Alias quoque rationes, quare
inter patrem, & filium, & inter duos fratres
ciuilis obligatio non oriatur, ſed naturalis
tantum, refert pulchrè *Caccialup. in eadem*
6 *repet. nu. 28. et ſeq.* ad quem me remitto. Se-
ptem quoque notabiles effectus, qui ex na-
turali tantum obligatione oriuntur, refert
Crot. in ead. l. nu. 21. cum plur. ſeq. quos non
repeto cum penes eum videri poſſint, ſed
omiſſis ſcholaſticis quæſtionibus, quas ple-
nè examinant Doctores in l. prædicta, aliqua
tantum magis quotidiana reaſſumam, & in
7 practica vtiliora. Primò igitur quæro. An
inter patrem, & filium celebrari poſſit con-
tractus venditionis. In qua quæſtione
Bar. in d. l. frater à fratre, nu. 50. reſpondit,
quod ſi pater emit à filio rem caſtrenſis, ſeu
quaſi caſtrenſis peculij, vel aduẽtitij, cuius
non habet vſumfructum, ſine dubio valet em
ptio, ac ſi emeret à quolibet extraneo, & ex
eadem cauſa filius videtur habere pretium,
ex qua habebat rem, quam vẽdidit, *l. 1. in fi.*
8 *cum ſeq. ff. de contrah. empt.* Si verò pater
emeret à filio bona aduentitia, in quibus ha-
bet vſumfructum, tunc nulla prorſus eſſet vẽ
ditio, cum enim ipſe ſit legitimus eorum
adminiſtrator, non poſſet ad ſui vtilitatem
authoritatem præſtare, adinſtar tutoris, cui
prohibitum eſt emere a pupillo etiam per
interpoſitã perſonam, *l. pupillus, ff. de auth.*
tut. & l. ſi in emptione, §. fin. & l. licet, ff. de
contrah. empt. latè Duen. in reg. 31. Surd. in
conſ. 9. n. 5. et n. 34. cum ſeq. vol. 1. Borgnin.
Caualc. in tract. de tuotr. n. 178. & Menoch.
9 *de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 459.* Idque procedere
etiam in quolibet officiali Iuſtitiæ, cui a
ſubditis emere bona ſtabilia, & cum
illis mercari prohibitum eſt, ſuadet *tex. in l.*
principalibus, cum ibi not. per Dec. Iaſ. &
alios ff. ſi cert. pet. et l. non licet, et l. qui offi-
cij, ff. de contr. empt. cuius prohibitionis ra-
tio eſt, ne per impreſſionem ſubditi lædan-
tur, *l. ſi per impreſſionem, C. quod met. cau.*
* [Eademque ratione, nec vxorem ducere
licet in loco officij neq; filio vxorem ducen-
ti cõſentire, vt notat *Iaſ. in d. l. principalibus*
nu. 2. et 5. ff. ſi cert. pet. quamuis prohibitum
non ſit filias nuptui tradere *l. ſi quis officiũ,*
in fi. ff. de ritu nuptiar. Quæ autem ſit diffe-
rentię ratio, bene declarat *Saly. in l. vnic.*
n. 3. et ſeq. C. ſi rector proui. qui in fin. aſſerit
hãc prohibitionẽ procedere de iure ciuili,
ſed de iure canonico liberũ eſſe cuilibet ma
10 trimonium contrahere.] Sed hoc intelligitur
de officiali ad tempus, non autem de perpe-
tuo, nec ſi contrahat cum non ſubditis, nec
de officialibus iuriſdictionem non habenti-
bus, *iux. not. per Cacher. in dec. Pedem. 144.*
nu. 13. et ſeq. qui etiam dicit huiuſmodi pro-
hibitiones per contrarium vſum fuiſſe ab-
rogatas, cum paſſim videamus Magiſtratus
in qualibet parte emere in locis vbi iuriſdi-
ctionem exercent, & limitationes prædictas
refert quoque *Lanar. in conſ. 43. nu. 16. et*
plenè Rol. a Vall. in conſ. 83 nu. 6. cum plu-
ribus ſeq. vol. 2. & pleniſſimè *Menoch. omni-*
no

Digitized by Google

no videndus in conſ.1174.per totum, in 12.
vol. Eãdemque concluſionem pluribus alijs
modis ampliat, et limitat Peregr.in tract.
de iur.fiſc.in 4.lib.tit.7. per tot.& inter per-
petuos officiales connumerantur etiam ij,
qui creantur ad beneplacitum Principis, vt
latè probat Boer.in deciſ.149.nu.11. et ſeq.
et Anton.de Padill.in l.cum quis nu.34. C.
de iuris, et facti ignoran. & ideo ſine cauſa
eos remoueri non poſſe teſtatur Gul.de Be
ned.in rep.c. Raynutius de teſtam. in ver.
duas habens filias, nu.40.et ſeq. & alij quos
plenè refert Menoch in nouiſſimis addit. ad
eius tract.de arbitr.iudic.lib.1.q.55.num.21.
et ſeq. et in q.69. nu.2. Bolognett.in conſ.2.
* num.12.[Bouadill.in politica lib.1. cap.16.
num.28.in ver.cauſa baſtante,plene Regens
Carol.Tappia in l.fin.de conſt.princip.par.
2.cap.9.nu.73.cum ſeq. Apon.de poteſt.pro-
reg.lib.3.de elect.official.nu.4.et ſeq. Garz.
Mattrill.in trac.de magiſtrat.lib.1.cap.27.
n.16.cum plu.ſeq.et pleniſſime Fontanell.in
trac.de pac.nuptialib.gloſ.10.par.1.clauſ.
4.num.145.cum ſeq.]Sed in hoc Regno per
Reg.pragm.ſub tit.de merc.offic.prohib. in-
diſtincte prohibitum eſt omnibus officiali-
bus mercaturam exercere, & idem ordina-
tum fuit per Regem Catholicum in c.38. in
anno 1507.inter capitula,& priuilegia ciui-
tatis Neap.fol.mihi 61.Idque etiam per Ca-
rolum Quintum Gallorum Regem, qui ſa-
pientiſſimus nuncupatus fuit, ordinatum
fuiſſe teſtatur Gul.de Bened.in c.Raynutius,
de teſt.in ver.duas habens filias,num.50.et
11 ſeq.Aduocatus etiam prohibetur contrahe-
here cum eius clientulo, & ab eo emere, l.
quiſquis, §. præterea cum gloſ. C.de poſtul.
12 Item & decuriones prohibentur etiam per
interpoſitam perſonam conducere prædia
ciuitatis, l.2.§.1.ff.de admin.rer.ad ciuit.
pertin. vt refert idem Menoch.in d.caſ.459.
nu.17 et Cacher.in deciſ.Pedem.109.per tot.
Sed quid ſi quis participabat antequam ad
officium decurionatus aſſumeretur. An in-
cidat in aliquam pœnam? vide Foll.in conſt.
Reg.Iuſtitiarij per Prouincias,nu.35.quem
refert Regius Conſiliarius Rouit.in pragm.
* 5.de adminiſtr.vniuerſ.n.7.[Et quid ſi ali-
cui rerum Vniuerſalium conductori ſucce-
dat, an poſſit in conductione perſeuerare?
dic quod poteſt, vt expreſſe cauetur in l.de-
curio.ff.de decurion. et notat Auendan.
in tractat.de exeq.mandat.in 2.par.cap.12.
13 num.13.verſ.licet decurio.]Hæc autem om-
nia limitantur quando pater tutor, & ſimi-
les palam, & bona fide contraherent, l.non
exiſtimo ff.de adminiſtr.tutor.Surd.in conſ.
9.nu.7.vol.1.et in tract.de alim.tit.8.priuil.
37.nu.9.et plenè Menoch.in d.caſ.459.nu.9.
et latè Regens de Ponte in conſ.49.num.39.
* cum plur.ſeq.lib.1.[Licet in tutore contra-
rium verius eſſe affirmet Cald.Pereir.in l.ſi
curatorem habens, C.de in integr.reſt.mi-
nor.in ver.contractum feciſti, nu.31.verſ.
ſed verius, dicens,dublici impedimento tu-
torem cum pupillo contrahere non poſſe,
primo ex legis prohibitione per tex.in l.ſi
in emptione,§.fi.ff.de contr.empt. Secundo
quia pupillus ſine tutoris authoritate nihil
prorſus alienare nec obligari poteſt, l.obli-
gari,ff.de auth.tutor.et l.pupillo,ff.de ſolut.
Vnde licet primum impedimentum ceſſare
videatur quando palam,& bona fide contra-
hit cum ceſſet præſumpta fraus,in qua legis
prohibitio fundatur,non tamen ceſſat ſecun
dum, niſi alterius contutoris,vel Iudicis in-
terueniat authoritas,ſed ſi tutor eſt perſona
nobilis, multo magis eo cum pupillo con-
trahente ceſſaret omnis ſuſpitio fraudis, vt
notabiliter affirmat Hier.Ceuallos in com.
mun.opin.contra commun.quæſt.234.nu.9.
ex notatis per Otbolor.de nobilit.in 4.par.&
14 vltimo num.13.] Dicitur autem contractus
palam, & bona fide fieri, quando fit in præ-
ſentia iudicis,affinium,uel amicorum,iuxta
not.per Bar.in d.l.frater à fratre nu.51.et
ibidem Crot.nu.67.et alios relatos per Surd.
in d.conſ.9.nu.40.et Menoc.in eod.caſ.459.
15 n.10.Item quando tutor emit cum alterius
contutoris conſenſu, vt refert Menoch.in
eodem loco ſub nu.9.et Io.Guttierez in trac.
de tute.in 2.par.cap.15.num.6. Item proba-
16 tur tutoris bona fides,ſi res pupilli coram
populo venales expoſitas emat ſubhaſta,
prout pulchrè inquit Dec.in conſ.410.nu.2.
quem refert Menoch.in citato loco num.11.
17 Quod procedere etiam in officiali, vt ei pa-
lam,& publicè emere prohibitum non ſit,co
pioſè reſpondit Rol.a Vall.in d.conſ.83.nu.
18 11.et ſeq.vol.2. Dicitur etiam contractus
publicè fieri,quando de eo cõficitur publicũ
inſtrumentum, vt poſt Bar.in l.fraudem,ff.
de his quib.vt indig.et Pariſ.in conſ.10.nu.
70.vol.1. pulchrè refert Cacheran.in deciſ.
19 Pedem.144.ſub nu.14. Ex hac autem con-
cluſione,quod pater palam,& bona fide eme
re poſſit bona filij aduentitia, notabiliter
infert Bart.in d.l.frater a fratre num.51.
quod ſi pater vellet filiam nuptui tradere,
quę haberet aliqua bona aduentitia,eamque
dotare mallet in pecunia, licite poſſet illa
bona emere, & pretium ipſorum in eorum
locum ſubrogare, quod dictum pro valde
notabili refert Caccialup.in repet.eiuſdem

20 *l.num.55.* Tertius eſt caſus, quem diſtinguit
Bar. in d. l. frater à fratre ſub num. 51.
quando pater emit bona profectitia a filio,
in quo plura conſiderat, quæ bene perpen-
dit *Caecialup. in repetit. eiuſdem l. à num.*
56. vſque ad num. 59. ſub quibus expla-
nantur multæ aliæ quæſtiones, num ſcilicet
inter patrem, & filium fieri poſſint con-
tractus mutui, locati, mandati, ſocietatis,
& alij ſimiles, quas ita benè explicant, vt
cum nil noui mihi addendum remaneat, ad
eos me remitto, ſed tranſeo ad aliam quæ-
ſtionem magis dubitabilem, & quotidia-
21 nam. An ſcilicet valeat contractus donа-
tionis inter patrem, & filium? Qua in re, vt
quo magis fieri poteſt, ordinatè procedam,
conſtituam prius regulam negatiuam,
Quod donatio facta à patre filio in poteſta-
te regulariter non valet, *l. donationes,*
quas parentes, C. de donat. inter virum. &
vxorem, & l. ſi pater, C. de inoff. donat. &
l. 1. §. ſi pater filio, & l. ſi pater filiæ, ff. de
22 *vſuc. pro donat.* Quæ regula ampliatur Pri-
mò, vt etiam mater non poſſit donare filio
exiſtenti ſub patria poteſtate, nam cum do-
nationes inter coniuges ſint quoque prohi-
bitæ, *toto titul. ff. & C. de donat. inter vi-*
rum, & vxorem, & illa bona donata filio a
matre acquirerentur quoad vſumfructum
patri, *l. cum oportet, C. de bon. quæ lib.* me-
rito huiuſmodi donatio eſt quoque prohi-
bita, ne per indirectum fiat fraus legibus
prohibentibus donationes inter cõiuges, vt
expreſsè cauetur in *l. 3. §. 1. ff. de don. inter*
virum, & vxorem, & benè animaduertit
Gloſ. in l. ſi conſtante. C. eod. quæ dicit ſecus
eſſe ſi mater donaret filio emancipato, vel
non habenti patrem, nam tunc ceſſante ra-
23 tione prædicta valeret donatio. Hinc ex
eadem ratione donationem factam a vi-
ro ſorori vxoris ſuę tanquàm in fraudem
legum nullam eſſe conſuluit *Paul. de Caſtr.*
24 *in conſ. 193. vol. 2.* Secundò ampliatur, vt
etiam confeſſio patris aſſerentis ſe debito-
rem filio, non noceat eius creditoribus, nec
alijs filijs, ex not. per *Bar. in l. cum quis dece-*
dens, §. codicillis, num. 4. ff. de leg. 3. & alios,
quos refert Aluar. Velaſq. in conſulta. 87.
25 *num. 4.* Quod extenditur etiam ad decla-
rationem factam per matrem in teſtamen-
to, quòd merces in domo exiſtentes ſint de
pecunijs filiorum emptæ, prout in caſu quo
62 conſuluit *Dec. in conſ. 184. num. 11.* Limita-
tur tamen hæc ampliatio, quando huiuſmo-
di confeſſio eſſet veriſimilis ex coniecturis,
quas refert *Hier. Grattan. in conſil. 7. num.*
27 *34. volum. 2.* Tertiò ampliatur, vt ſi pa-
ter diuidat omnia ſua bona inter filios, ni-
hil valeat huiuſmodi diuiſio, ſecundum not.
per *Socin. in conſ. 4. num. 4. volum. 1. Natt.*
in conſil. 273. volum. 2. & Cephal. in conſil.
28 *494. num. 17. volum. 4.* Præſertim ſi diuiſio
facta non ſit per modum donationis, ſed ſim
pliciter, quo caſu bona cenſentur potius in
peculium conceſſa, vt dixit *Cephal. in eodem*
conſil. 494. num. 25. & plenè Honded. in
29 *conſil. 50. num. 24. volum. 1.* Poſſet tamen
pater ſi vellet diuiſionem bonorum inter
filios fieri perpetuò validam, eam iuramen-
to, vel præuia eorum emancipatione confir-
mare prout docet *Io. Dilect. in tract. de arte*
teſtan. tit. 3. cautel. 2. Pariſ. in conſil. 33. nu.
35. & ſequen. volum. 3. pulchrè Gacher. in
deciſ. Pedem. 125. per totam, & plenè Marc.
Anton. de Amat. in deciſ. 51. per totam.
* [Plures autem caſus circa hanc materiam
notabiliter diſtinguit *Aluar. Velaſq. omni-*
no videndus in praxi partition. & colla-
30 *tion. cap. 21. per totum.*] Quartò ampliatur,
vt etiam inualida ſit donatio facta a patre
filio pro eius legitima, vt tenuit *Franc. Are-*
tin. in l. placet. num. 4. ff. de acquir. hæred. re-
probata opinione *Ang. in l. ſi nõ mortis, ff.*
de don. inter virum. & vxorem, in quã ſen-
tentiam pluribus quoque rationibus incli-
nauit *Didac. Segur. in repet. l. vnum ex fa-*
milia §. ſed ſi fundum. nu. 117. cum ſeq. ff. de
legat. 2. eamque amplexus fuit *Dec. in conſ.*
86. num. 8. & idem Aret. in conſil. 17 num. 4.
& ſeq. Eãdemque opinionẽ contra Ang. plu-
ribus rationibus confirmauit *Iaſ. in d. l. fra-*
ter a fratre, num. 44. in 7. limitat. Qui tamen
ope diſtinctionis opiniones concordando,
concludit validam eſſe donationem factam
à patre filio prò legitima, ſed reuocabiliter,
quam diſtinctionem quoque refert, & pro ea
alios Doctores allegat *Duen. in regul. 223.*
in 5. limitat. verſ. contrariam opinionem,
& ita etiam poſt multa concludit *Caecia-*
lup. in d. repet. l. frater à fratre, num. 99. &
ſeq. qui dicit aliam cautelam dari non poſſe,
vt huiuſmodi aſſignatio legitimæ in uita pa-
tris ſit irreuocabilis, quam per emancipa-
31 tionem. Limitatur autem eadem concluſio
pluribus modis. Et primò. Vt non procedat
in donatione, quæ ſit à patre filio emanci-
pato, quæ ſine dubio valida eſt, cum ceſſet
obſtaculum patriæ poteſtatis, *l. ſi quis in e-*
mancipatum, C. de donat. Imo etiam ſi ab
initio facta ſit donatio filio in poteſtate, quę
tunc inualida fuit, ſequuta poſtmodum emã-
cipatione conualidatur, *l. donationes, § pa-*
ter. ff. de donat. vt teſtatur Crot. in repetit.
eiuſdem l. frater a fratre, num. 83. et ſequen.

Li-

32 Limitatur ſecundò in filio naturali, cui cum
in patris poteſtate non ſit, non prohibetur
pater donare, *l. omnes §. Lutius, ff. de bis, quæ
in fraud. cred.* præterquam ſi donatio fie-
ret in fraudem, vt benè animaduertunt *Mar
cus Mantua. in ead. l. frater a fratre, num.
353. Roman. in conſil. 397. & Duen. in regu.*
33 *223. in 4. limitat.* Tertiò limitatur, quando
pater donat filio cauſa ſtudij, nam tunc va-
lida eſt donatio, vt communiter affirmant
*Doctores in l. 1. ff. ſol. matrim. quos refert Se-
gur. in d. rep l. vnum ex familia, §. ſi fundum,
num 128. & ſeq. ff. de leg. 2* cum quibus cō-
cordant *Rebuff. in tract. de priuil. ſcholar.
priuilig. 60. & Horat. Lutius in alio conſi-
mili tract. priuil. 22. per tot.* & alijs quos
plenè refert *Barboſ. in l. 1. ff. ſol. matr. in 7.
par. num. 29. & ſequen.* qui reſpondet om-
nibus contrarijs.. Imo num. 35. cum plurib.
ſequen. plenè probat, quod filius donata a
patre cauſa ſtudij non tenetur cum alijs fra
tribus conferre, nec in ſuam legitimam
imputare, & idē affirmat *Io. Garz. in tract.
de expenſ. & meliorat. cap. 4. num. 1. & ſe-
quen. per tex. not. in l. quæ pater. ff. fam. er-
ciſc.* qui hanc concluſionem pluribus modis
* notabiliter declarat. [An autem libri em-
pti a patre pro filio cenſeantur ei donati, ita
ut non teneatur eos neque eorum pretium
cum fratribus conferre, plene declarant
*Rol. à Vall. in conſ. 11. num. 16. cum ſequen.
lib. 2. Menoch. de præſumt. lib. 3 preſum. 30.
num. 21. cum ſequen. Stefan. Gratian. in 2.
lib. diſceptation. forenſ. cap. 231. num. 20.
cum ſequ.* & pleniſſimè *Ioan. Anton. Man
gil. in tracta. de imputation. & detreration.
quæſt. 30. per totam.*] Quartò limitatur in
34 donatione, quæ fit filiæ pro dote, quæ ſta-
tim valida eſt, *l. Pomponius Philadelf. ff.
fam. hercīſc.* quæ donatio adeo efficax eſt, vt
etiam ſi illud matrimonium non ſequatur.
Nihilominus firma, & irreuocabilis rema-
neat, vt notabiliter dixit *Iaſ. in l. ſi extra-
neus, num. 16. ff. de cond. ob cauſ.* cum quo
concordant *Didac. Segur. in ead. repet. d. l.
vnum ex familia, §. ſi fundum, num. 127.*
pulchrè *Dec. in conſ. 35. & Cephal. in conſil.*
35 *145. num. 6. vol. 1.* Hinc in facti contingen-
tia Ego ſubſtinui ex dotis promiſſione fa-
cta per patrem pro filia in capitulis matri-
monialibus adeo irreuocabile ius ex ea ta-
cita donatinne in beneficium filiæ acquiri,
vt etiam ſi illud matrimonium non ſequa-
tur. Nihilominus filia pro ea dote promiſſa
fit omnibus creditoribus, qui poſtea cum
patre contraxerunt, præferenda, quas alle-
gationes quamuis cauſa adhuc pendaat in-
deciſa in Sacro Conſilio, ponam in fine hu-
ius capit. nam caſus eſt nouus., & notabilis
& credo, quòd non ſunt omnino ſpernendæ.
36 Quinto limitatur, in donatione, quæ fit per
patrem filio contemplatione matrimonij,
quam ſimiliter validam, & irreuocabilem
eſſe ſuadet *tex. in l. diui. C. de natural. liber.
per quem ita dixit* Guid. Pad. *in deciſio. 145.*
quem refert, & ſequitur *Praſ. Vincent. de
Franch. in deciſ. 205. per totam, & latius in
deciſ 436. & Regen.* Ioan. *Franc. de Ponte in
conſil. 25. & plenè* Franc. *Becc. in conſ. 20.
* num. 3. & ſequen.* [& pleniſſime *Fontanell.
in tract. de pac nuptial. gloſ. 1. clauſ. 4. per
37 totum.*] Ex ea enim quæritur ius filijs, & in
eorum præiuditium non valeret retroceſſio
facta per patrem, vt refert idem *Regen. de
Ponte in d. conſil. 25. num. 6. poſt Bertrand.
in conſil. 176. colum. 2. in 3. volum. & idem
de Ponte in tract. de poteſt.* Proreg. *in tit de
aſſen. reg. ſuper dot. § 2. num. 21. & ſequen.
Surd. in conſ. 143. & in deciſ. 322. num. 28.
Fab. de Anna in conſil. 78. lib. 1. & latius in
conſil. 134. lib. 2. Menoch. in conſil 967. lib.
10. quòd eſt inſertum inter conſilia eiuſdem
Fab. de Ann. in 2. lib. in conſ. 139. & nouiſ-
ſimè And.* Molfeſ. *in conſil. 11. per tot.* Et mo
38 riente filio donatario non reuertitur ad pa-
trem donantem, ſed tranſit ad eius hæredes,
* vt inquit *Guid. Pap in deciſ.* 147. [Et idem
eſt in donatione facta filio ratione clerica-
tus, quam ſimiliter irreuocabilem eſſe, & in
legitimam non imputari, ex magis commu-
ni Doctorum ſententia plene probat *Ste-
fan.* Gratian. *in 2 lib. diſcep. forenſ. c. 297. n
8 cum plur. ſeq.* Et ideo per ingratitudinem
filij donatarij eam reuocari non poſſe, pluri-
bus rationibus nouiſsime probat *Io Aloyſ.
Ricc. in deciſ. 19. per totam in prima par.*]
39 Hæc autem donatiò, an dicatur ob cauſam,
& ſucceſsiuè, An imputetur filijs in legiti-
mam? ſunt videnda, quæ plenè tradit *Franc.
Becc. in conſ. 20. per totum, & Natt. in conſ.
609. in 3. volum.* contra quem in eodem caſu
conſuluit *Rol. à Vall. in conſil. 44. volum. 4.
& Franc. de Amic. in rep. cap. 1. de bis qui
feud. dar. poſſ. fol. 79.* quibus addenda ſunt
not. per *Ioan.* Guttier. *in lib. practicar. quæ-
ſtio. quæſt. 65. lib. 2. & plenè per* Peregr. *in
* tract. de fideicom. art. 36. num. 134.* [& latiſ-
ſime Fontanell. *in d. tract. de pact. nuptial.
clauſ. 3. gloſ. 1. num. 13. cum plur. ſeq. et nu.
40. cum ſequen. et Stefan.* Gracian. *in 2. lib.
diſcept. forenſ. cap. 297. num. 1. cum ſequen*]
40 Sed quid ſi moritur mulier poſt contractū
matrimonium, cuius contemplatione pater
fecerat filio donationem, non relictis filijs,

Digitized by Google

an liceat patri donationem illam reuocare?
hanc quæſtionem plenè examinat *Melchior
Palacz. in tract. de maiorat. in 1. par. quæſt.
39. num 5. et ſeq.* & tandem concludit non
eſse locum reuocationi, reprobata opinio-
ne Bertran. qui contrarium tenuerat *in
conſ. 1. nu. 4. et ſeq. lib. 1.* & pro ſua conclu-
ſione allegat *Tell. Fernand. in l. 17. taur. nu.
75* affirmantem, quod donatio facta filio ob
cauſam matrimonij, eſt irreuocabilis, etiam
ſi matrimonium non ſequatur, quod eſt ſum
moperè notandum, ſi verum eſt, ſed redditur
valde dubium ex ijs, quæ in ſimili quæſtione
conſiderat idem *Melchior Palacz in ead. cap.
39. num. 11.* ad quem me remitto. Immo pro-
babilior videtur opinio contraria ex notatis
per *Fontanell. in eadem loco ſupra allegato
num. 60. cum ſequen.* Et an donatio facta fi-
lij naſcituris ſit ſtatim valida, ita vt eis po-
ſtea natis quæratur ex ſtipulatione notarij,
non ſequuta eorum ratificatione? eſt viden-
dus *Bolognet. in conſil. 6. num. 14. et ſequen.*
qui plene probat partem affirmatiuam. Et
demum, an huiuſmodi donatio acquiratur
filijs tamquàm filijs, vel vti patris hæredi-
bus? pro huius articuli ſolutione vidẽda sũt,
quæ plenè tradit. *Surd. in deciſ. 322. per to-
tam, et nouiſſimè Andr. Molfeſ in conſ. 2. im-
preſ. poſt eius commentar. ad conſuet.* Neap.
*Vrſill. in deciſ. 393 num. 6. et ſeq. Theſ. in de-
ciſ. 70. num. 15. et addit. ad Alex. in conſil.*
* *110 vol. 1.* [*Fab. de Anna in conſ. 53. nu. 22.
Ioan. Franc. de Pont in conſ. 80. num. 6. lib.
1. Anell. de Amat. in conſ. 63. num. 19. cum
ſequen. et* G*aſp. Coſsiur. in quæſt. forenſ. 2.
lib. 4.* Et an huiuſmodi bona donata patri
pro ſe, & filijs naſcituris acquirantur
equaliter omnibus filijs, vel ſit im patris ar-
bitrio ea prælegare cui eorum maluerit? vi-
de omnino *Fontanell. in d. tract. de pact. do-
tal. clauſ. 4. gloſ. 9. par. 1. num. 7. cum ſeq.* qui
ſtrenue defendit ea omnibus filijs equaliter
acquiri, reprobata multorum opinione, qui
in contrarium inclinauerunt ſententiam re-
lati per *Cancer. in prima par. variar. re-
ſolut. cap. 8. num. 65. et in 3. par. cap. 7. num.
115. cum ſequen.* Et an donatio contempla-
tione matrimonij acquiratur etiam filijs
ſecundi matrimonij? plene explicant *Me-
noch. in conſ. 40. per totum, lib. 1. Surd. in
conſ. 72. lib. 1. plene Fontanell. in d. glo. 9. nu.
19. cum plur. ſeq. et* Iacob. *Cancer. in 3. lib.
variar. reſolut. cap. 7. de pact. num. 100. cum*
41 *plur. ſequen.*] Sextò limitatur in donatio-
ne facta filio propter benemerita, quam
validam eſſe, quatenus tamen merita ſint
æquiualentia, & non vltra teſtantur *Bal. in
authent. ex teſtamento,* C. *de collat. Soccin.
reg. 140. in 5 limit. et in conſ. 205. ante num.
2. verſ. et ſicut dicimus, volum. 2.* Ioan *Crot.
in d. l. frater a fratre, ſub num. 75 verſ. quar
to fallit, et Vincent. de* Franchis *in deciſ.*
42 428. Verum de meritis oportet aliunde,
quàm ex patris confeſſione, per veras pro-
bationes conſtare, vt inquit *Crot. in ead. re-
pet. num. 76. et ibidem Iaſ ſub num. 44. verſ.
ſecundo limita. Rum. in conſil. 44. in fin.
volum. 5. Iul. Clar. in §. donatio, quæſt. 8.
ver. hæc tamen concluſio, et plenè Tiraqu. in
repet. l. ſi vnquam,* C. *de reuoc. donat. in
verb. donatione largitus num. 89. et ſequen.*
43 Hinc donationem factam a muliere annoſa
eius viro in compenſationem ętatis, vali-
dam eſſe tradit *Crau. in conſil. 51. num. 1.*
Et idem eſt ſi fiat in compenſationem nobi-
litatis, vt plenè refert *Franc. Becc. in conſil.
79. per totum, et in conſil. 162. num. 4. vo-
lum. 2.* Surd. *in conſil. 164. num. 6. lib. 2. Iul.
Clar. in §. donatio quæſt 9. verſ. ſed pone, et
Vincent. de* Franch. *in deciſ. 428. num. 4.*
44 Verum huiuſmodi cauſæ ſubſiſtentiam
probandam eſſe, inquit *Surd. in conſil. 196.*
45 *num. 45 volum. 2.* Et huiuſmodi donata
a viro vxori in recompenſationem nobili-
tatis, ſeu iuuentutis pleno iure acquirun-
tur ei, ita quod ſi ſecundo nubit non tene-
tur ea reſeruare filijs primi matrimonij, vt
inquit *Rip. in l. fœminæ num. 44. C. de ſecun-
dis nuptijs.* Eſt enim remuneratoria dona-
tio, & eam mulier habere videtur titulo o-
neroſo, ex not. per *gloſ. Bar. et alios Docto-
res in l. ſi voluntate, C. de dot. promiſſ.* Ioan.
*Lopez. in rubr. de donat. inter virum, et
vxorem, §. 31. per totum, et in § 54. verſ. et
pro complemento, et alios quos refert Petr.*
* *Duen. in regul. 221. in 11. limitat.* [*et Don
Ioan. del Caſtill. in tractat. de vſufruc. cap.
2. num. 31. cum ſequen.*] Vnde infertur,
quod licet regulariter nulla oriatur obli-
gatio ſi quis promittat mulieri centum
ſi ſecum contraxerit matrimonium, ex
*regul. text. l. ſi ita ſtipulatus, §. ſi ti-
bi nupſero, cum ibi notat. per omnes* Do-
ctores, ff. de verborum obligat. vbi no-
tabiliter inquit Zaſ. quod ſi quis amore ca-
ptus alicuius puellæ, vt eam alliciat ad nu-
ptias cum eo contrahendum, promittat ei
donare prædium, ac etiam alere eius pa-
rentes, ſeu filios prioris matrimonij, ad
huius pacti obſeruantiam uon tenetur,
nam mattimonia non debent eſſe vena-
lia, *l. 2 ff. de donat. inter virum, et vxorem.*
Fallit tamen hæc concluſio, quando hu-
iuſmodi promiſſio fit inter perſonas in-
æqua-

Digitized by Google

æquales ratione ætatis, vel nobilitatis, vt cō-
muniter affirmant omnes Doct. in d. §. ſi tibi
nupſero, & Io. Lopez in d. §. 31. ſub num. 1.
verſ. & ita debet intelligi; à quibus licet vi-
deatur in hac limitatione diſſentire Zaſ. in
citato loco, nihilominus ipſemet fatetur eam
eſſe communem, & conſuetudiue receptam,
quamuis enim vir nihil acquirere videatur
ex nobilitate vxoris, nam ipſa coruſcat ex no-
bilitate viri, non autem idem eſt econuerſo,
l. fœmina ff. de Senator. & l. mulieres, C. de
dignit. lib. 12. vt arguit Io. Crot. in repet. rub.
ff. ſol. matr. num. 62. & ſeq. & Io. Lop. in d. §.
31. nu. 5. Nihilominus idem Io. Lopez in ſeq.
§. 32. pluribus rationibus probat, quod etiam
vir, & eius filij aliqualiter participant de no-
* bilitate mulieris. [Et ideo huiuſmodi dona-
tio, quam vir vxori in recompenſationem no-
bilitatis, ſeu iuuentutis conſtituit, tanquam
æs alienum ab eius patrimonio deducitur, &
filiorum quoque legitimam minuit; & obli-
berorum ſuperuenientium non reuocatur,
multaque alia priuilegia habet, quæ plenè re-
fert Don Io. del Caſtill. in quotidianar. con-
trouerſiar. lib. 3. cap. 4. nu. 39. cum ſeq.] Limi-
tatur autem ſupraſcripta concluſio, quod nō
procedit, quando inter coniuges non eſt ni-
mia inæqualitas, ita qđ ſatis eſſet, ſi ruſticus
valde diues duceret vxorē nobilem, ſed paupe
rem cum parua dote, tunc etiam vxoris nobi-
litas ſatis recompenſata videretur cum diui-
tijs viri, & eadem ratio militat, quando agi-
tur de inæqualitate ætatis, quod Iudicis re-
linquitur arbitrio, vt notabiliter inquit Ioā.
Lop. in d. §. 32. nu. 9. & plenè Surd. in conſil.
164. num. 34. & ſeq. & in conſ. 196. ſub num.
43. verſ. ſed generaliter. lib. 2. An autem in
dubio huiuſmodi donatio præſumatur facta
in recompenſationem nobilitatis, ſeu iuuen-
tutis, ſi non exprimitur, Io. Lop. in d. §. 31. nu.
3. dicit quod ſic, & idem affirmat Frāc. Becc.
in d. conſ. 79. nu. 6. Sed contrarium verius eſ-
ſe teſtatur Barboſ. in l. quæ dotis, num. 56. &
46 58. ff. ſol. matr. Sed ſi in donatione remune-
ratoria merita non probentur. An ſaltim va-
leat in vim ſimplicis donationis, ita vt per
mortem donantis confirmetur? vide omniuo
Crot. in d. rep. l. frater à fratre, nu. 77. & ſeq.
Et an in donationibus, quæ fiunt inter alias
perſonas non prohibitas ſufficiat aſſertio me-
ritorum in genere? vide Soc. in conſ. 295. vol.
2. Dec. in conſ. 20. per tot. Iul. Clar. in §. dona-
tio. q. 3. verſ. ſed hic occurrit, plenè Ioā. Vinc.
Honded. in conſ. 47. per tot. vol. 1. & Tiraq.
in d. l. ſi vnquam, in ver. donatione largitus,
48 nu. 92 & ſeq. Et an huiuſmodi donatio im-
putetur filio in legitimam, vel conferatur cū
alijs fratribus? vide Iaſ. in conſ. vlt. vol. 2. per
tot. pulchrè Crau. in conſ. 85. & 136. plenè
Rol. à Vall. in conſ. 44. & latius in conſ. 70.
vol. 4. latè Cacher. in cōſ. 62. per tot. & Ant.
49 Theſau. in deciſ. 46. nu. 11. Quid autem ſi in
donatione nulla fiat mentio meritorum, ſed
reuera probetur, merita filij præceſſiſſe; An in
dubio præſumatur eam factam fuiſſe intuitu
meritorum? vel potius ex affectione ſangui-
nis? hæc quæſtio tangitur à Crot. in ead. l. fra-
ter à fratre, nu. 79. & concluditur, quod po-
tius pręſumitur pater inductus ad donandum
ex præcedentibus meritis, hoc enim eſt vtilius
filio, quia ſtatim donatio valet, & efficitur ir-
reuocabilis, alioquin ſi affectione ſanguinis
præſumeretur facta, poſſet quandocunque re-
uocari, & cum hac concluſione concordat Io.
Vinc. Carroc. in tract. de loca. & conduct. fo.
* mihi 28. num. 30. [eamque confirmat, & à
pluribus contrarijs defendit Menoch. de præ-
ſump. lib. 3. præſum. 29. nu. 41. cum plur. ſeq.
quem omnino videas] Sed cōtrarium verius
eſſe teſtatur Barboſ. in d. l. quæ dotis, nu. 57. ff.
* ſol. matr. [In alijs donationibus, quæ ab alijs,
quam à patre fierent, eas etiam potius ex ani-
mi liberalitate proceſſiſſe præſumendum eſſe
affirmat ſi meritorium mentio non fiat, & ra-
tio eſt, nam ille validæ ſunt, etiam ſi ſine cauſa,
fiant, ſecus vero eſt in paternis donationibus
quæ cum aliter non valeant, niſi ex cauſa re-
munerationis procedant, ideo in illis tantum
hæc præſumptio præualet, ex qua actus ſub-
50 ſtineri poteſt.] Aduertēdum tamen eſt, quòd
merita filij ad hoc, vt patris donatio dicatur
remuneratoria, nedum oportet eſſe ęquiualē-
tia, ſed ꝙ verſentur circa ea, ad quæ non tene-
batur ex filiali obligatione, vt benè animad-
uertit Rip. in d. l. ſi vnquam, in quæſt. 14. &
ibid. Tiraqu. in eod. verb. donatione largitus,
51 nu. 106. Vnde difficillimum eſſet in practica
talia ſeruitia excogitari poſſe, ad quæ filius er-
ga patrem non teneatur, vt pulchrè dixit Sal.
in l. filiæ cuius, nu. 12. C. famil. herciſc. quam
ſententiam confirmant Lancellot. Palat. in
rep. l. filium quem habentem, nu. 132. C. eod.
Rip. in l. fœmina, num. 42. C. de ſecun. nupt.
Natt. in conſ. 188. nu. 3. volum. 1. Cephal. in
conſ. 94. num. 16. & ſeq. vol. 1. Arius Pinell.
in l. 1. C. de bon. mater. in 3. par. ſub num. 62.
illat. 11. & Maſcar. de probat. in concl. 186.
52 nu. 5. Niſi fortè huiuſmodi officia obſequia-
lia diutiſſimè impenſa fuiſſent cum magna
cura, & ſollicitudine, & in aliqua graui, & lō-
ga ægritudine, hæc enim quamuis debita, etiā
remuneratione digna iudicanda ſunt, prout
ſentit Pariſ. in conſ. 90. nu. 13. vol. 3. quem
refert Tiraq. in eadem verb. donatione largi-
tus,

tus,nu.108. & Melchior Palacz in tract. de
maiorat.in 1.par.q.22.ſub nu.22. Vel niſi eſ-
ſent merita artificialia, quæ ſunt remunera-
tione digna,etiam in filio,nam parentibus li-
beri obſequium, & reuerentiam tantum de-
bent,non operas,vt benè probat tex.in l.pen.
ff.de obſeq.a liber.& libert.paren.& patron.
præſt.& ita notabiliter tenent Arius Pinel.
in l.1.C.de bon.mater.in 1.par.nu.55.& Io.
Guttier.in trac.de contract.iurat.cap.5.nu.
• 2.cum plur.ſeq. [& ita etiam affirmant Ioan.
Garz.in tract.de donat.remun nu. 42. verſ.
decimo pro receptiſſima ſententia, & Fonta-
nell.in d.tracta. de pact.dotal. clauſ.4.glo.7.
53 nu.13.cum ſeq.] Et ad huiuſmodi merita
probandum non requiritur exacta probatio,
ſed ſufficit qualis qualis, vt inquit Hypp.in
ſing.610.poſt Alex.in conſ.18.vol.3. Alcia.
in tract.de præſump.reg.1.præſum.6.& Se-
54 raph.in tract.de iuram.priuil.40.Præſertim
ſi concurrant aliquæ coniecturæ,& Virtus,ac
probitas donatarij,iux.not.per Bal. in l fi.ff.
de probat.& Hiero Grat.in conſ.7.num.33.
• vol.2. [Et ad hoc,vt dicatur remuneratoria
donatio, non opus eſt, quod merita ſint talia,
quæ actionem producant,vt bene animaduer-
tit Fontanell.in citato loco, nu 15. reprobata
opinione Arij Pinell.in l.1.C.de bo.mater.
in 3.par.num.59.& idem affirmat Stephan.
Gratia.in 3.lib.diſcept.forẽſ.c.386.nu.13.]
55 Modum autem practicandi huiuſmodi do-
nationem remuneratoriam, pulchrè docet
Myſing.in ſuis obſeruatio.centu.4.obſer.75.
quem refert Carrot.in dict. tracta.de locato,
& conducto,fol.mihi 29.num.40. Quomo-
do autem, & quando merita dicantur æqui-
ualentia? plenè tradit Menoch.de arbitrar.
iudic lib.2. caſ.132.et in tract.de præſump.
lib.3.præſump.29.num.21. Cuius dicta,taci-
to authore, tranſcribit Maſcard. in d.concl.
* 186.num.5.cum ſequen. [Notandum autem
eſt,quod ſi remuneratoriæ donationi adijcian
tur hæc verba,ſcilicet,liberè donauit, non ta-
men alteratur eius natura,vt inquit Vincen.
Mancin.in tract.de iuram.par.4.effec.172.et
Hercul.Mareſcot.in 2.lib.varia.reſol.c.27.
57 nu.9.] Septimo limitatur ſupradicta conclu-
ſio, Vt licet non valeat donatio facta filio à pa
tre. Nihilominus ſi poſtea pater præmoritur,
non reuocata donatione, cenſeatur per eius
mortem confirmata,vt dixit Alber.in l.ſi pa-
ter,circa princ.C.de inoff.teſtam. quam opi-
nionem communem eſſe teſtatur Iul.Clar. in
58 d.§.donatio,quæſt.8.verſ.ſcias etiam. Sed
hoc intelligitur,ſi ſequuta fuit traditio in vita
donantis,alias enim,nec per patris mortem,
nec per emancipationem donatarij confirma-
retur,vt plenè tradit Didac.Segur.in rep.d.l.
vnum ex familia,§.ſed ſi fundum,num. 124.
ff.de leg.2.per tex.in l.Papinianus,ff.de don.
inter vir.& vxor.& in l.2. cum ibi not. per
Bal.& Saly.C.ſi quis alteri,vel ſibi, arguen-
do a donatione inter virum,& vxorem ad do-
nationem inter patrem,& filium, & eandem
concluſionem confirmant Rom. in conſ.277.
& Iaſ.in d.l.frater à fratre,nu. 45.& Crot.
59 nu. 89. Cuius ratio eſt,nam cum talis dona-
tio,& eius titulus nullius ſint momenti, nihil
eſſet, quod per mortem donantis confirmari
poſſet,ſed quãdo præcedit traditio,tunc adeſt
actus,res,& voluntas,quæ confirmari poſſũt,
& proinde tota confirmationis vis in tradi-
tione conſiſtit, cum ea deficiente nihil adſit
confirmabile, vt pulchrè animaduertit Anto.
Gomeſ.in 2.lib var.reſol.cap.3.ſub num.23.
verſ.animaduertẽdum tamen,pulchrè Paul.
de Caſtr.in cõſ 138.nu.1.vol.1. Rip. in reſp.
125.ſub nu.4.& ſeq.& Couar.in rub.de te
* ſtam.in 3 par.nu.3 [Et licet hanc concluſio-
nem aliquibus argumentis impugnet Coraſ.
in 5,lib.miſcellaneor.iur.cap.1.nu.4. Cuius
opinioni inhæret quoque Menoch.in d.præ-
ſum.29.nu.68.Nihilominus eam ſtrenuè de-
fendit Fontanell.in d.tracta. de pact.dotal.
clauſ.4.glo.7.par.2.num.30. cum plur.ſeq.]
60 An autem ſufficiat ficta traditio per conſtitu-
tum? plenè explicant Tiraq.in tracta.de con-
ſtit.in 7.limit.nu.13.cum plur. ſeq.latè Pa-
riſ.in conſ.128.per tot.vol. 1. et Io. Lopez in
61 rub.de donat.inter vir.et vxor §.75. Et an
huiuſmodi confirmatio retrotrahatur quoad
fructus præteritos? vide eundem in eadem
rub.§.72.per tot.et Ant.Gomeſ.in 2.lib var.
62 reſ.c.3.ſub nu.23. Et an cenſeatur pater do-
nationem reuocaſſe,ſi rem donatam alteri hy
potecauit? vide Crot.in ead.rep.l.frater à fra
63 tre.nu.90. Octauo limitatur ſupradicta con-
cluſio. Quando huiuſmodi donatio fuit iura
menti vinculo confirmata,tunc enim eam ſta-
tim validam,& irreuocabilem eſſe,multis au-
thoritatibus, & rationibus, plenè teſtatur
Segur.in d.rep.l.vnum ex familia,§.ſed ſi
fundum,nu.133.cum plur.ſeq.ff.de legat.2.
plenè Crot.in d.l frater a fratre,num.71.&
ſequen.& ibidem pleniſſimè Caccialup.num.
75.cum plurib.ſequen.& alij, quos copioſè
cumulant Iul.Clar.in d.§.donatio, quæſt. 8.
in fin.verſ.ſed quaro tu ſcis, Duen.in regu.
219.in 2.ampliat. verſic.pro qua opinione
facit,& Anto.Theſaur.in deciſio.32. nu.10.
64 Hæc enim donatio æquiparatur donationi
inter virum, & vxorem, cum vtraque ſit vni-
ca l.prohibita,vt in l.donationes,quas paren-
tes,C.de donatio.inter virum, et vxorem,&
ideo

ideo valet argumentum de vna ad aliam,
prout in ſimili ita arguit *Roman.in conſ.277.*
*ſub num.*1.& in proprijs terminis *Theſaur.*
*in d.deciſio.32.num.*10.*et Duen. in dict. reg.*
219. *verſic. pro qua opinione.* Vnde ſicut
donatio inter virum,& vxorem, firmatur iu-
ramento, ſecundum magis communem Do-
ctorum opinionem relatam per eoſdem The-
ſaur.& Duenn. in locis prædictis, ita etiam &
65 donatio inter patrem,& filium. Tanta enim
eſt iuramenti vis, vt Senatus Pedemontanus
cenſuerit, etiam donationem factam à milite
ſuæ concubinæ iuramenti vinculo confirma-
ri, vt refert idem *Theſaur. in deciſio.* 111.
reprobata opinione Roland. à Vall. qui con-
trarium defendit in *conſi.* 98. *volum.*1. Pro
qua Senatus ſententia faciunt, quæ plenisſi-
mè conſuluit *Surd. in conſil.* 469. *volum:* 4.
66 Et quod hæc donatio iurata valeat ab ini-
tio, etiam ſi filius donatarius præmoreretur,
ita vt in ea ſuccedant eius hæredes, non pa-
ter donans, plenè conſuluit *Crauet.in conſi.*
102.*contra Deci.in conſi.*240. Cuius motiuis
benè reſpondet, pro qua opinione, iunctis
aulis, decisum fuiſſe per Sacrum Conſilium
teſtatur olim dignisſimus Præſes eiuſdem Sa-
cri Conſilij *Vincen. de Franchis in deciſio.*
59. & eandem ſententiam ſequutum quoque
fuiſſe Senatum Pedemontanum, refert *The-*
ſaurus in deciſio. 32. eamque plenè defendit
*Viu.in deciſio.*421. [*& Fontanell. in tract.*
*de pact.dotal.clauſ.4.gloſ.7.par.2.num.*52.
cum ſequen. qui teſtatur hanc opinionem
eſſe communisſimam, eamque defendit a con-
trarijs argumentis Marij Antonij Macera-
tenſis in 2.*lib.varia.reſol.cap.49.num.6.cum*
67 *ſequen.*] Pateor temen, quòd licet prædicta
concluſio iam videatur vſu recepta, vt dif-
ficillimum ſit ab ea recedere. Nihilominus
non eſt adeo tuta, quin maiora iuris lumina-
ria ſibimetipſis aduerſentur, & grauisſimi,
magnique ponderis,& auctoritatis Doctores
contrariam opinionem validisſimis rationi-
bus ſubſtinuerint, prout eſt videre penes *Bar.*
in l.1.ff.de donatio.inter virum, & vxorem
ſibi contrarium in l. ſi quis pro eo, ff. de fi-
deiuſſ.Bald.& Salyc.in l. cum multa, C. de
donatio.ante nupt. Angel. in l. cum quis de-
cedens,§.Titia,ff.de legat.3.& in dict.l.ſi quis
pro eo, in princ. Bald. in cap. cum contingat,
*num.37.de iur.iur.& ibidem Alcia.nu.*292.
Henric. Boic. in eodem cap. cum contingat,
& in cap.fin.de donat.inter virum, & vxo-
rem, Cardin.in clemen.1.de iur.iur. Paul. de
*Caſtr.in conſ:*193. *volum.*2. *plenè Socin. in*
conſil. 65. *& ſequen.Volum.*1. *optimè Curt.*
ſen. in conſi. 66. *num.* 3. *cum plurib. ſequen.*
qui poſt multas rationes concludit eam opi-
nionem teneri ab Illuſtrioribus pondere, nu-
mero,& menſura, plenè *Bolognet. in conſil.*
18.*num.*16.*Guid.Pap.in conſi.*238.*num.* 2.
pulchrè Purpurat.in conſi. 394.*ſub num.* 10.
*verſ.verum quicquid prædicti dicant, vol.*1.
*& in conſi.*396.*ſub num.*9. *verſic. ſed tamen*
diligenter, volum.2.plenisſimè Caſſan. *in cō-*
ſuet.Burgun.rub.4.§ 7.verſ.ſuppoſe que les
dee,fol.mihi 165.*num.*4. *cum plurib.ſequen.*
& nouisſimè omnibus contrarijs reſponden-
do hanc opinionem plenè tuetur *Petr.Gre-*
*gor.in ſyntagm.iur.vniuerſ.in 3.par. lib.*28.
*cap.*11.*ſub num.*5. *& ſequen.* & plenisſimè
*Menoch.in conſi.*84.*per totum lib.*1. Ex qui-
bus vides, quòd non eſſet ponere os in Cœlū
hanc opinionē, pro qua adſunt tot grauisſimi
68 DD.ſubſtinere. An autem ſi pater emat ali-
quam rem nomine filij, præſumatur eam vo-
luiſſe filio donare? *ad tex.in l.fil ia cuius*, C.
famil.hercisc.Vide omnino Bertaz.in conſi.
*crim.*437.*num.*48.*& ſeq. volum.*2. *& plenè*
*Fab.Turrete.in conſi.*77.*num.*13. *& per tot.*
vol.2.poſt Iacob.Menoch.de præſump. lib. 3.
cap.30.nu.7.cum plur.ſeq. qui hunc articulū
plenisſimè explicat.

Digitized by Google

ALLEGATIONES

Quarum fuit facta mentio in præcedenti cap.num. 35. ſunt infraſcriptæ, in quibus tacentur nomina propria,nam cauſa adhuc pendet indeciſa.

SVpponitur in facto, quòd pater intuitu matrimonij contrahendi inter eius filiam, tunc infantem annorum ſex,quamprimum ad legitimam perueniſſet ætatem cum alio infante, pro quo etiam eius pater ſtipulatus fuit, eidem dotis nomine ſoluere, promiſit certam pecuniarum ſummam, mediante publico inſtrumento cum hypotheca bonorum,& conſtitutione precarij, alijſque clauſulis exequutiuis in forma. Cumque ſponſus,& ſponſa,nubilis effecti fuiſſent ætatis,eadem ſemper voluntate,ac matrimonij tractatu manente,multa fuerunt hincinde munera tranſmiſſa, ac etiam quædam pars dotis promiſſæ fuit ſponſo ſoluta. Verum ortis poſtea aliquibus controuerſijs, imperfectis nuptijs ſponſus receſſit, & Hieroſolymitani militis ordinem ſuſcepit. Vnde mulier alium virum duxit,cui ab eius patre fuit eadem dotis quantitas promiſſa,Cumq; medio tempore multa fuerint a patre dictæ mulieris debita contracta, quæ ſi eius doti præferenda eſſent, peuitus remaneret indotata, Ideo eius hæres prætendit ex illa priori dotis conſtitutione fuiſſe dictæ mulieri ſuper bonis paternis iura quæſita, ita vt, quamuis illud matrimonium ſequutũ non fuerit, debeat nihilominus præferri omnibus creditoribus, qui cum eius patre poſtea contraxerunt, idq; iuribus,rationibus, & authoritatibus infraſcriptis validiſſimè fundat, reiectis omnibus contrarijs, quæ forſan ex aduerſo obijci,& conſiderari poſſunt.

69 Et quia veritas quanto magis cõteritur, & oppugnatur,tanto clarior expulſis nebulis in lucem progreditur,ſicut aromata magis redolent;quanto magis conteruntur, prout dicebat *Pau.Caſtr.in conſ.23. in prin.lib.1. quē refert Crau.in conſ.135.nu.18.* Ideo prius referam,quæ pro parte negatiua obijci poſſunt, deinde vero affirmatiuam concluſionem fundabo,& eam à contrarijs defendam.

70 Primo igitur in contrarium argui poteſt, quòd dotis promiſſio ſemper cenſetur facta intuitu illius matrimonij, pro quo promittitur,per *tex.in l.ſi extraneus,ff.de cõd. ob cauſam*. Nam promiſſio facta ob vnam cauſam ad aliam non porrigitur,*l.ſi vnus,§ ante omnia,cum ibi not.per Glo.ff.de pact. & l. iubemus,C.ad Velleia.idq, clarè ſuadet tex.in l. vnic.§.accedit. C.de rei vx.act. itaq; ſenſiſſe videtur Bar.in l.ſi cum dotem,num.7.ff.ſol. matrim.*

71 Secundò dos promiſſa ante matrimonium non eſt propriè dos,*l.ſi.C.de dona. ante nup.* Vnde in fortiori caſu dicit *Bal.nou.in tract. de dote,in 10.par.nu.37.verſ.ſed tunc inſurgit notabile dubium*,quòd licet hypotheca in bonis viri retrotrahatur a tẽpore ſolutionis, ad tẽpus promiſſionis dotis, id tamen intelligitur,ſi tunc matrimonium contractum fuerit,aliàs ſecus,quam concluſionem veram, & communem eſſe teſtatur *Neguſ.in tracta. de pignorib.in 4.memb.2.par.nu.79.*

72 Tertio.Cui licet,quòd plus eſt, multo magis quòd eſt minus ex vulgata iuris regula.ſed pater poſt ſponſalia ſimpliciter contracta;poteſt in totum dotis actionem in ſe ipſum trãſferre,*l.quoties ff ſol.matr.* Ergo etiam eam diminuere,vel alteri bona obligare.

73 Quartò. Ponderatur *tex.in §.quia vero, auth.de æqual.dotis,col.7.ibi,ſemel alienata ab eius ſubſtantia*,quæ verba non conueniũt doti promiſſæ,*argum.l.1.in fi.C.de fund.dotali*,nã res promiſſa dicitur eſſe in bonis promittentis,*l.traditionibus, C.de pact. & proinde diſpoſitio auth.ſed quamuis,C.de rei ux. act.* qua cautum eſt, quòd pater tenetur dotem prioris matrimonij pro ſecundo conſeruare,videtur tantum procedere in dote tradita,matrimonio ſequuto,vt ibi affirmat glo. quam ſequilur *Iaſ.in §.fuerat, num. 127. & 134.inſt.de act.*

74 Quintò.Si contrarium diceremus,ſequeretur abſurdum, quòd daretur concurſus multarum fictionum, contra *tex. in l.1.C.de dot. promiſ.* Vna enim fictio eſſet,quòd actio dotis acquireretur mulieri abſenti, tamquam præſenti,*l.fi.C.eo.& l.vn.C.de rei ux.act.* Altera,quòd promiſſio cõtemplatione vnius matrimonij facta extẽderetur ad aliud, & demũ ꝙ mulieri acquiratur actio ex ſtipulatu,& hypothe-

Digitized by Google

potheca in bonis patris, qui nihil ei promiſit.
75 Sextò ſupponitur in facto, quòd tempore promiſſionis dotis ſponſus, & ſponſa erãt infantes, inter quos etiam ſponſalia cõtrahi nõ poterant, cum ea ſaltim annorum ſeptẽ ætatem expoſcant, iuxta plenè not. per *Did. Couarr. in epit. de ſponſalib. in 1. par. cap. 2. in prin.* & proinde ſi non adeſt nedum matrimonium, ſed nec matrimonij principium, quòd fundatur in ſponſalibus, videtur omnino ceſſare dotis conſtitutio, prout in indiuiduo, conſuluit *Cephal. in conſ. 143. vol. 1.*
76 Septimo. Maximum dubium facit *tex. in l. ſi pro te pater, C. de dotis promiſſ.* ex quo clariſſimè colligitur ex promiſſione dotis, etiam poſt matrimonium cõtractum, mulierei actionem nõ quæri, ſed viro tantum, cui promiſſa fuit, ius eam exigendi competere, imo fortius etiam ſoluto matrimonio mulierem non poſſe agere contra promittentem, niſi ceſſis iuribus, ab hæredibus viri, teſtatur olim *Præſ. de Franch. in deciſ. 33. nu. 4. & per tot. Reprobata deciſ. Guid. Pap. 375.*

Quibus tamen non obſtantibus contrariam ſententiam veriſſimã eſſe arbitror per infraſcriptas concluſiones in iure veriſſimas.
77 Prima concluſio eſt, quòd pater dando dotem, vel promittendo pro filia, abſolutè videtur eidem filiæ donare, & cum ea tacitè cẽſetur eſſe actum, vt benè probatur in *l. fin. C. de dot. promiſſ. & in l. fi. in princ. C. de iur. dot. & in l. cum dos, §. 1. ff. de pac. dot. & clarius in l. fi. §. ſi a ſocero, ibi, quaſi ex donatione aliquid ad eam perueniſſe, ff. de his, quæ in fraud. cred.* & clariſſimè in *l. ex morte, in verſ. ſimilique modo, C. de pact. conuent. ibi, quoniam, & alio pro ea offerente dotem, ipſa eam pro*
78 *ſe videtur offerre*. Cum enim pater dotem
dat, vel promittit ſponſo pro filia, cenſetur
munus, ad quod tenebatur implere, *l. ſi cũ do-*
tem, §. ſi pater, ff. ſol. matr. & l. cum dotem, ff.
de iure dotiũ, & proinde ex ea promiſſione,
adeo efficaciter obligatur, quòd eam amplius
reuocare nõ poteſt, vt expreſsè dicitur in *d. l.*
fi. C. de dotis promiſſ. ibi, liberalitas itaq; ta-
79 *lis remaneat vera, & irreuocabilis*, tũc enim
duo introducuntur actus, ſcilicet, vnus tacitus, & alius expreſſus, ſi quidem prius fingitur pater dotem filiæ donare, & deinde ambo eã ſpõſo promittere, prout egregiè animaduertit *Salyc. in d. l. ex morte, C. de pact. conuen.* cuius aurea quidem verba ad hoc propoſitum cogor punctualiter referre, inquit enim (nota tex. ibi, quoniam; & alio, vbi notatur, quòd mulier videtur donare; quòd alius pro ea dat; nã qui dat, dicitur mulieri donare, & ipſa in dotem dare, *l. vn. §. accedit. C. de rei vx. act.* & ideo vnus actus dicitur occultari, *d. licet, ff. de iur. dot.*) & hanc concluſionem pluribus cõfirmant, pleniſſimè *Dec. in conſ. 35. ſub nu. 3. cum ſeq. Cephal. in conſ. 713. num. 5. vol. 5. Laur. Siluan. in conſ. 2. num. 60. & ſeq. in 1. par. Iacob. Berret. in conſ. 26. num. 3. vol. 1. & Deſiderius Guidonius tenter conſ. vlt. volant.*
80 *in conſ. 170. nu. 109. vol. 1.* Et cum hæc ſit ta-
cita donatio, quam lex fingit ad beneficium
mulieris, in ea eius præſentia non requiritur
ex not. per Bar. in l. ſi creditores, in fin. C. de pac. & Bal. in l. 3. §. ſi ff. de neg. geſt. quamuis enim regulariter donatio etiam loco pio abſenti facta, non valeat, niſi fuerit acceptata, iuxta notata per *Glo. in l. illud, C. de ſacroſ. eccleſ.* Nihilominus ſpeciale eſt in dote, vt ex contractu inter alios celebrato mulieri abſenti ius quæratur per ſupradicta iura, prout in ſpecie teſtatur *Bar. in conſ. 123. nu. 1. & Dec. in d. conſ. 35. in prin.*
81 Et licet in patre videatur, quòd hæc tacita donatio non procedat, poſtquam actio dotem repetendi, ſibi, & filiæ communiter acquiritur, vt in *d. l. vn. §. accedit, C. de rei vx. act. & in l. 2. § quòd ſi in patris, ff. ſol. matr.* Nihilominus contrarium eſt verius: Nam huiuſmodi cõmunio à lege inducta eſt, quoad actionis exercitium tantum, ad hoc ne pater teneatur filiam ſæpius dotare, vt benè animaduertit *Glo. in d. l. 2. §. 1. in verb. dos eſt, ff. ſolu. matr.* quam ibi DD. communiter ſequuntur, & *Bar. in l. ſi conſtante, in prin. ff. eodem.* Non
autem vt dominium filiæ quęſitum auferatur,
82 quòd patet: Nam ſi dos ad patrem ſoluto ma-
trimonio reuertitur, tenetur eam pro filia cõſeruare, nec dotem ſemel conſtitutam poteſt amplius minuere, vt expreſsè cauetur in *dict. auth. ſed quamuis, C. de rei vx. act.* Dos enim ſemel cõſtituta tranſit in dominium filiæ, nedum pro primo matrimonio, pro quo promiſſa fuit, ſed abſolutè, vt probat *tex. in §. quia vero, in auth. de æqual. dotis*, & ſi ad patrẽ reuertitur, nõ confunditur in eius patrimoniũ, ſed filia habet eam præcipuam, vt plenè teſtatur *Laur. Siluanus in alleg. conſ. 2. ſub nu. 61.*
83 Et poſt patris obitum integra dotis actio, &
eius exercitium ſoli filiæ accreſcit, & conſolidatur, vt in *d. l. vn. § videamus, & §. ex hoc, C. de rei vx. act. & in l. uxorem, & filium, §. teſtamento, iuncta Glo. in verb. recuperauerat*, & ibi plenè *Bar. n. 1. ff. de leg. 3. Pau. Caſtren. in l. eum qui ita, §. qui ſibi, aut ſileo. in fi. ff. de verb. oblig. pulchrè Saly. in l. autẽ, nu. 11. C. de iur. dot.* & optimè *Io. Bap. Ladireb. in conſ. 131. verſ. nec dicatur.*
84 Imo in hoc Regno, in quo fęminæ a paterna ſucceſſione excluduntur, & dos ſuccedit

loco

loco legitimæ, in qua nullũ poteſt apponi gra-
uamen, etiam ſi dotis reſtitutionem ſibi tãtum
pater ſtipulatus eſſet. Nihilominus integra
actio ad filiam pertineret, prout teſtatur Bald.
in l. fi. nu. 5. in verſ. ſed pone, quòd ſtatutum,
C. de dot. promiſſ. poſt Iac. de Arena in l. vxo-
rem, §. naturalis, ff. de leg. 3. quos refert Iaſ. in
l. poſt dotẽ, nu. 88. & ſeq. ff. ſol. matr. & Dec.
in conſ. 106. per tot. idemq; affirmant Capyc.
in deciſ. 186. nu. 9. Vrſil. in deciſ. 179. nu. 8. &
pleniſſimè Franc. Milan. in deciſ. Reg. Sicil.
10. nu. 19. & 22. lib. 1.

Ex qua concluſione indubitanter ſequitur,
quòd quamuis matrimonium, pro quo dos à
patre promittitur nõ ſequatur, & ſic illa pro
miſſio reſpectu viri reſoluatur tamquàm nõ
ſequuta cauſa, iux. tex. in l. ſi extraneus. ff. de
85 cond. ob cauſam. Nihilominus remanet firma
illa tacita donatio, quam lex ſubintelligit ad
beneficium filiæ, ex regu. tex. in l. ſi donatu-
rus, ff. eod. tit. Sicut enim donatio expreſſa fa-
cta filiæ pro dote, tenet, etiã matrimonio non
ſequuto, vt teſtantur Iaſ. in d. l. ſi extraneus,
nu. 16. Alex. in l. 2 §. quod ſi in patris, in 1. no
tab. & in l. ſi cum dotem, in 5. notab. ff. ſol. ma-
trim. & Didac. Segura in l. vnam ex familia
§. ſed ſi fundum, ſub nu. 126. ff. de leg. 2. Ita
etiam idem dicendum eſt in hac tacita dona-
tione reſultante legis miniſterio, ex dotis pro-
miſſione facta genero, cum taciti, & expreſſi
eadem ſit virtus, l. cum quid, ff. ſi cer. pet. &
86 ita in indiuiduo, ꝙ huiuſmodi tacita dona-
tio ex promiſſione dotis reſultans ad bene-
ficium filiæ remaneat firma, & irreuocabilis,
etiam non ſequuto matrimonio, cõſuluit ple-
niſſimè Dec. in conſ. 35. cum duob. alijs ſeqq.
quem ſequitur Io. Crot. in rep. l. ſi conſtante,
in 2. lectura. nu. 19. in 3. colum. ff. ſol. matrim.
& Deſiderius Guidonus inter conſ. vlti. vo-
lunt. in conſ. 170. nu. 93. in 1. vol. qui in fine
dicti conſ. teſtatur ita per tres ſententias iudi-
catum fuiſſe, prout etiam ſecundum dictum
cõſi. Decij ſimiliter iudicatum fuiſſe affirmat
Soc. iun. in conſ. 35. ante nu. 14. vol. 1. & ean-
dem concluſionem confirmant Ferd. Loazes
in repet. l. filiusfamil. §. diui, ſub nu. 15. verſ.
ſed attendendum eſt, ff. de leg. 1. Io. Lopez in
l. tauri 17. nu. 46. & ibidem Tellius Fernan-
dez nu. 78. & Menoch. de arbitr. iud. caſ. 88.
nu. 39. in fi.

Secunda cõcluſio ꝓ principali noſtro fun-
damento ſit, quòd dotis promiſſio, & eius da-
tio, ſeu ſolutio æquiparantur, ex reg. l. fin. C.
87 de dot. promiſſ. in verbo dederit, vel promiſe-
rit, & in l. ex morte, §. fi. C. de pac. conu. cum
alijs concordantibus allegatis per Dec. in l.
vt liberis, in 5. notab. C. de collat. Laur. Sil-
uan. in d. conſ. 2. ſub nu. 74. verſ. non refraga-
tur, & pleniſſimè Deſider. Guidon. in d. conſ.
88 170. nu. 82. cum plur. ſeq. Nam ex promiſ-
ſione ſtatim quæritur actio filiæ, vt affirmat
Ang. in l. quoties, ff. ſol. matr. & Hier. Gabr.
in conſ. 58. ſub nu. 9. verſ. cum igitur ex ſola
promiſſione, vol. 1. & ſequens ſolutio fit ex ne-
ceſſitate præambulæ promiſſionis ad liberan-
dum promittentem, ſicut autem dotem ſemel
filiæ datam pater amplius minuere, vel quo-
uis modo eius conditionem deteriorem face-
re non poteſt, per tex. in l. cum à ſocero, C. de
iur. dot. & in Auth. ſed quãuis, C. de rei vx.
act. Ita etiam pari modo idem dicendum eſt
89 in dote promiſſa. Nam lex noua diſponens in
vno ex caſibus ęquiparatis per l. veterem, ha-
bet locum etiam in alio, vt inquit Gloſ. fi. in l.
ſi quis ſeruo, C. de furtis, Doctores omnes in
l. quod vero, ff. de leg. Sal. in l. ſi conſtante, nu.
4. C. de dona. ante nup. & Alex. in conſ. 171.
vol. 7. Et ſi dicatur, quòd tex. in d. auth. ſed
quamuis, non habet locum in dote promiſſa,
vt ibi dicit Gloſ. Reſpondetur, quòd contra-
ria opinio eſt verior, vt inferius fundabo. Et
licet tex. in d. auth. ſed quamuis, propriè lo-
quatur in caſu, quo primum matrimonium
habuit effectum, & deinde fuit morte viri ſo-
90 lutum. Nihilominus eiuſdem deciſionis ratio
viget, vt ſicut pater tenetur dotem ad ſe re-
uerſam pro ſecundo matrimonio indiminu-
tam filiæ conſeruare, ita etiam ſi primum ma-
trimonium, pro quo dos promiſſa fuit non
habuit effectum, quia ius obligationis quoad
filiam non oritur ex matrimonio, ſed ex pro-
miſſione, & declaratione patris, ex qua ſim-
plex, & abſoluta donatio in eius beneficium
inducitur, prout optimè conſiderat Dec. in
d. conſ. 35. num. 6. quem refert Card. Albanus
in addit. ad Bar. in l. ſi filiæ, nu. 3. ff. de leg. 3.
& concordant Vinc. Maxilla, vir maximæ
authoritatis in comment. conſuet. Barenſ. ſub
91 rub. de iur. dot. in §. marito, nu. 5. & ſeq. qui
in vno tantum caſu dictam concluſionem li-
mitat, quando dos per patrem promiſſa, adeo
eſſet immodica, vt non remaneret legitima
pro filio, quibus non auſus fuit refragari Ce-
phal. in cõſ. 143. vol. 1. quãuis in proprijs ter-
minis conſuluerit pro parte cõtraria, fatetur
enim omnes præmiſſas concluſiones eſſe ve-
ras, ſed ſuum conſiliũ pro aduerſa parte fun-
dat tantum in diuerſitate facti, ex quo pecu-
nia, de qua diſceptabatur in caſu ſuo, an per-
tineret ad hæredes mulieris, vel patris, repe-
riebatur ſoluta ſponſo pro futuro matrimo-
nio, non dotis nomine, ſed pro arra.

Tertio. Pater cogitur inuitus dotare filiam,
l. qui liberos, ff. de ritu nupt. & Gloſ. fin. in l.

ſi ſoter,

92 *ſi ſocer. ff. ſol. matr.* Quantitas verò dotis ex
arbitrio, & voluntate patris conſtituitur. Vnde de huiuſmodi voluntate, & declaratione
ſufficit quomodocunq; apparere abſque præſentia illius, de cuius intereſſe agitur, iuxta
not. per *Bar. in l. certum, §. ſi quis abſente, ff. de cõfeſſ. & in l. Neſennius ff. de neg. geſt.* &
talis declaratio voluntatis facta cum vno præiudicat quoad omnes, vt inquit idem *Bar. in l. Vii poteſt, ff. de aeq. hered. & in l. fin. ff. de interrog. act. Ang. in l. ſicut, C. ne repud. he-*
93 *red. & Bald. in l. fi. C. de pot. hered.* Nam qui habet facultatem aliquid taxandi, ſeu declarandi, non poteſt amplius variare, præſertim in præiudicium tertij, vt inquit *Gloſſ. in l. quicquid aſtringendæ ff. de verb. obl.* ſicut in ſimili Iudex non poteſt niſi ſemel ſuam ambiguam declarare ſententiam, vt inquit *Bald. in l. 2. C. de ſent. ex breuil. recit. & in l. de die, nu. 5. ff. qui ſatiſd. cog. & Alex. in l. quod iuſſit, nu. 15. ff. de re iud.* & libellus ſemel declaratus non poteſt amplius mutari, teſte *Bald. in l. fi. nu. 4. C. de edict.* & in proprijs terminis, quod dos ſemel declarata, etiam nulliter non poſſit amplius minui, plenè fundat pluribus rationibus *Curt. ſen.* omnino videndus in *conſ. 27. incip. Magnificus Dominus, nu. 28. & 32. cum ſeq.*

94 Ex qua propoſitione *Io. Crotus in rep. l. ſi conſtante. in 2. lect. nu. 19. & ſeq. ff. ſol. matr.* infert tres notabiles concluſiones, quæ valdè conferunt ad deciſionem caſus, de quo agitur. Quarum prima eſt, quòd ſi pater in teſtamento nullo, & inualido legauit quantitatem aliquã filiæ pro dote, non poterit amplius quantitatem illam dotis minuere, cum ſemel facta ſit declaratio paternæ voluntatis, quam ſufficit conſtare etiam ex actu nullo, *l. qui a patre, ff. de confir. tut. & l. fi. vbi Bald. ff. de reb. eorum, & l. legatum, §. fi. ff. de adim. leg.* Secunda concluſio Croti eſt, quòd ſi pater in teſtamento legauit filiæ certam ſummam pro dote, & deinde teſtamentu reuocet, aliud faciendo, non cenſetur adempta quantitas filiæ legata in primo teſtamento reuocato, cum dotis declaratio ſemel facta non poſſit immutari, licet enim annullato teſtamẽto, omnia corruant in eo contenta, *l. ſi nemo, ff. de teſtam. tut. & l. ſi nemo, ff. de reg. iur.* quando tamen in teſtamento fit aliquis actus, qui ſui natura ſit irreuocabilis, non vitiatur, vitiato teſtamento, ex not. per *Gloſ. in l. heredes palam, § frater, ff. de teſtam.* Tertia eiuſdem Croti concluſio eſt, quòd ſi pater deſponſando filiã per verba de futuro, dotem promiſerit, & illa ſponſalia non ſortiantur effectum, nihilominus eadem dos debetur pro alio matrimonio, & hic eſt propriè caſus, de quo agitur, pro qua concluſione allegat *tex. in l. 2. §. ſi ſponſa, ff. de priuil. cred.* vbi ſponſa de futuro conſequitur priuilegia dotis, etiam non ſequuto matrimonio.

Quartũ principalis noſtræ cõcluſionis fundamentum ſit, quod ſtatutum excludens filiã dotatam a ſucceſſione, habet locum, etiam
95 ſi dos ſit tantum conſtituta pro futuro matrimonio, vt inquit *Bal. in l. 1. nu. 2. ff. ſol. matr.* Nam dos promiſſa, dos eſt, vt probatur in *rub. C. de dot. promiſſ. & in l. ſi pro dote, & in l. ad exactionem, C. eod. & in l. ſi ſocer, §. Lucius, ff. ſolu. matr.* & ex ſola promiſſione mulier dicitur dotem habere, vt inquit *Sal. in l. ſi conſtante, num. 4. C. de dona. ante nupt.* allegando *tex. in l. cum poteſt, §. 1 ff. de admin. tut. & in l. vn. §. accedit, C. de rei vx. action.* Eumque ſequitur *Guid. Pap. in deciſio. 565. nu. 3.* & concordant alij, quos cumulant *Caccher. in deciſ. Pedemon. 24. num. 5. & Ioſeph Lud. in deciſ. Peruſ. 21. nu. 9. & ſeq. in 1. par. & omnes repetẽtes in rub ff. ſol. matr. Nempè Franciſc. Niconitius num. 147. Vinc. Saluiol. nu. 69 cum plur. ſeqq. Io. Annibal num. 481. Camill. Viſit. nu. 73. Thom. Parpal. nu. 29. Io. Crotus nu 85. & Ale. num. 23.* Et res præparata, vt ſit dotalis, habet priuilegia dotis, *l. lex Iulia, ff. de fund. dot. Soc. in rub. nu. 4. ff. ſol. mat.* Vnde alienari prohibita permittuntur alienari etiam pro dote cõſtituta nondum nuptæ, vel non nubilis ætatis, ſecundum *Bar. in l. a filia, ff. ad Treb. & in l. qui pupillam, ff. de adult. & in l. Titio centum, §. Titio genero, ff. de cond. & demonſtr. & facit Gloſ. in l. ſi pater dotem, in verb. dederit, C. de dot. promiſſ.* quæ exponit illud verbum, dederit, ſcilicet, deſtinatione: Nam vbicunque pater exercet actum dotandi, quantum in eo eſt, dicitur in dotem dare, *arg. tex. in l. mulier, §. 1. ff. de cond. inſtit. & l. Stichus ſi heredi, ff. de ſtatu liber.* per quæ iura notabiliter cõſuluit
96 *Loffr. in conſ. 52. n. 64.* valuiſſe donationem feudi in dotem pro filia infante, cum qua matrimonium nondum eſſe poterat, & licet aliquando dotis datio maiorem videatur habere efficaciam, quam promiſſio, illud tamen eſt reſpectu viri, in quem ex ſola promiſſione, non ſequuta traditione rei dotalis, non tranſit dominium, *l. de diuiſione, cum ibi not. per Bald. & alios, ff. ſol. matr.* Reſpectu vero patris promittentis, & mulieris, pro qua promittitur, nulla eſt differentia inter dotem datam, vel promiſſam, quandoquidem non plus iuris ex dote viro conſignata, quam ex promiſſa mulieri acquiritur, prout benè animaduertit *Seluan. in d. conſ. 2. ſub nu. 74. verſ. &*

licet datio dotis, & quòd dos promiſſa, etiam
non ſequuto matrimonio, eſt vera dos, & gau-
det eius priuilegijs, confirmatur etiam ex ijs,
quæ pulchrè tradit *Hier. Magon. in dec. Flo
rent. 86. per tot.*

97 Quintò, Extraneus ex ſola dotis promiſſio-
ne obligatur, & eam cenſetur mulieri ſimpli-
citer, & abſolutè donaſſe, ita vt nec amplius
reſtitutionem poſſit ſibi ſtipulari, ſi ita ab ini
tio nõ proſpexit, *l. vn. §. accedit*, C. *de rei vx.
act.* & licet de iure digeſtorum permittebatur
patri, nedum inuita filia ſponſalia ſemel con-
tracta diſſoluere, *l. 1. C. de ſponſ. & l. in pote-
ſtate ff. eo.* Sed etiam dotem ſimpliciter pro-
miſſam ante ſequutum matrimonium ſibi ap-
propriare, per *tex. in l. quoties, ff. ſol. matrim.*
Nihilominus hodie æquata eſt patris, & ex-
tranei conditio. Nam de iure canonico, cuius
authoritas in materia matrimoniali magis
præualet, non licet patri ſponſalia contracta
diſſoluere, vt inquit *Bald. in l. ſi cum dotem,
ff. ſol. matr. & in d. l. quoties*, *Bar. num. 4. &
Alex in fi.* & proinde nec dotem ſemel pro-
miſſam ſibi appropriare poteſt, prout omnes
DD. fatentur in eadem l. quoties, & præcisè
Alex. nu. 2. & Dec. in d. conſ. 35. nu. 5. & ple-
nè *Hier. Gabr. in conſ. 58. nu. 4. & ſeq. vol. 1.*
Ergo ſequitur, quòd ſi ei non licet, quod eſt
minus, nequaquam licebit dotem promiſſam
diminuere, vel quouis modo eius conditionẽ
deteriorem facere, quòd eſt plus, *l. qui indi-
gnus ff. de ſenat. & l. relegatorum, § poteſt, ff.
de interd. & releg.* & ita in indiuiduo per
prædictas, & alias rationes plenè concludit
Deſid. Guid. in d. conſ. 170. nu. 82. cum plur.
98 *ſeqq.* Hinc notabiliter dicit *Imol. in l. huiuſ-
modi, §. cum pater, in fi. ff. de leg. 1.* quod ſi pa-
ter ante contractum matrimonium promit-
tit centum pro dote filiæ, & deinde ex inter-
uallo promittit quinquaginta, nõ videtur re-
ceſsiſſe á prima promiſsione, ea ratione mo-
tus, quia ſicut in eius poteſtate non erat diſſol-
uere ſponſalia, ita etiam nec ſe amplius á pri-
ma obligatione eximere, quod Imolæ dictum
pro notabili refert idem *Deſid. Guidon. in d.
conſ. 170 nu. 95.*

99 Sextò. Sponſa de futuro conſequitur priui-
legia dotis, ac ſi matrimonium contractum
eſſet, *l. 2. § fi. ff. de priuil. cred.* ita ꝙ pro dote
ſponſo tradita intuitu matrimonij contrahen
di, habet tacitam hypothecam, omniaq; alia
priuilegia dotalia, etiam matrimonio non ſe-
• quuto, prout ibi tenet Gloſ. [Cuius opinionẽ
vbique teneri dicit *Cyn. in l. aſſiduis, in 7. q.
nu. 9. C. qui potior. in pign. hab.* Eique inhæ-
ret etiã *Alber. in ead. l. 2. § ſi ſponſa, ff. de pri-
uil. cred.* quæ cõcluſio multo fortius procedit
in dote ſoluta á patre, qui per expreſſam ſtipu-
lationem cum hypotheca in omni caſu reſti-
tutionis ſibi, & filiæ proſpexit, quo caſu etiã
matrimonio non ſequuto, mulieri ex illa ex-
preſſa ſtipulatione pro dotis ſolutę reſtitutio-
ne hypothecam in bonis viri competere, ple-
nè probat *Card. Manzic. in deciſio. 166. per
totam.*] Cũ igitur in caſu, de quo agitur pars
dotis fuerit dicto primo ſponſo realiter ſolu-
ta, contemplatione futuri matrimonij; iam ꝓ
dicta parte ſoluta, certam legem habemus, ꝙ
mulieri quæſita fuit actio cum omnibus priui-
100 legijs dotalibus, verum quia dos eſt ius vni-
uerſale, neceſſaria ſequitur conſequẽtia, quod
idem ius, quod fuit mulieri quæſitum reſpe-
ctu partis ſolutæ, procedit etiam reſpectu to-
tius dotis promiſſæ, *ex regul. tex. in l. quæ de
tota, ff. de rei vend.* quo argumẽto ad hoc pro-
poſitũ egregiè vtitur *Laur. Siluan. in ſupra-
dicto conſ. 2. ſub num. 76. verſ. vlterius conſi-
derandum eſt.* Pro qua concluſione faciunt
not. per *And. in c. 1. ſub nu. 4. verſ. ſed ſi tra-
dit, & in §. traditionibus factis, per tot. ſub
tit. quid ſit inueſt.* & quæ in ſimili notat pul-
chrè *Ceph. in conſ. 336. nu. 17. vol. 3.*

101 Septimò. Ius mulieri ex promiſsione do-
tis quæſitũ in bonis patris, etiã matrimonio
non ſequuto in vita ipſius, tranſit contra hæ-
redem, adeò quod licet hæres ſit nouus domi-
nus, tenetur tamen fauore dotis eãdem quan-
titatem aſsignare, vt inquit *Iureconſultus in
l. ſi ego, § ſi res, ff. de iure dot.* Cum autem in
caſu, de quo agitur, pater quoad vixit, nõ de-
clarauerit velle dotem filiæ conſtitutam mi-
nuere, ſed cum ea voluntate non reuocata de-
ceſſerit, certum, & indubitabile eſt, quòd ius
ab initio filiæ quęſitum remanet incõcuſſum,
prout ita arguendo concludit *Siluan. in dict.*
102 *conſ. 2. in fi.* Hæc enim facultas reuocandi,
aut minuendi dotem conſtitutam, poſito, &
non conceſſo, quod ipſi conſtituenti compe-
tijſſet, dũ tamen ipſe non reuocauit, ad hære-
dem non tranſmittitur; ex *reg. tex. in l. fi. C.
de reuoc. don. & in c. fi. eod. titu.* Nec dicatur,
quòd per obligationem generalem poſtea fa-
ctam alijs creditoribus, cenſeatur reuocata
prior dotis promiſsio: nam huiuſmodi gene-
ralis obligatio non ſufficit ad reuocationẽ in-
103 ducendam, ſicut in ſimili dicitur de legato,
quòd per ſubſequentem generalem bonorum
obligationem nõ præſumitur ademptum, ex
notatis per *Iaſ. in l. 3. num. 3. C. de legat.* &
alios, quos refert *Menoch. de præſump. lib. 4.
præſump. 167. nu. 42. & Vinc. de Franch. in
deciſ. 283. nu. 3.* Minuſq; competit huiuſmodi
reuocandi facultas creditoribus, qui tempore
quo contraxerunt cum patre dictæ mulieris,
iam

iam inuenerũt dictas facultates affectas onere
dictæ dotis promiſſæ, & adhuc durabat ſpes,
& tractatus illius primi matrimonij, quòd ſi
contractum fuiſſet, vtique eſſemus extra om-
nem dubitationem, ꝙ mulier pro dote prius
promiſſa, eſſet omnibus creditoribus; qui po-
ſteà cum eius patre contraxerunt, præferẽda,
quæ autem ratio diuerſitatis ſit, quòd vni ma-
gis, quam alteri nupſerit, non video, aut cur
per hoc ius filiæ quęſitũ deterius fieri debeat,
cum eadem ſit dos, eademq; quãtitas ſecundo
viro promiſſa. poſtquam ſi primo nupſiſſet, &
deinde per eius obitum fuiſſet matrimonium
ſolutum, eadem dos reperiretur penes patrẽ
cũ eadem prælatione in beneficium mulieris,
& cũ eiſdem iuribus ex illa prima promiſſione
quæſitis pro ſecundo matrimonio, ex diſpoſi-
tione *tex. in d. authen. ſed quamuis*, C. *de rei
vx. act.* ſed caſus reſoluti matrimonij, & ma-
trimonij non ſequuti æquiparantur, ex regul.
tex. in l. ſi extraneus. ff. de iure dot. quia mili-
tat eadem ratio, prout ita arguendo latè fun-
dat *Dec. in d. conſ. 35. per tot.* Ergò neceſſariò
ſequitur, & idem ius.

Hac igitur concluſione ſic vndique benè
firmata, non obſtant ea, quæ ex aduerſo obij-
ciuntur.

104 Nam quoad primum argumẽtum, in quo
tota vis huius diſceptationis conſiſtit, clariſſi-
mè reſpõdetur, quòd diſpoſitio *tex. in l. ſi ex-
traneus, ff. de cond. ob cauſam*, fundatur in
præſumpta mente contrahentium. Dos enim
in eo caſu non fuit ſimpliciter tradita, ſed li-
mitata ſub certa lege, vt ſoluto matrimonio
ad dotantem reuerteretur, quo ſit, vt dum ex-
preſsè conſtabat de certa voluntate dotantis,
ꝙ noluerat dotem mulieri acquiri, ſed ꝙ ea
matrimonio cõſtante tm̃ eius oneribus deſer-
uiret, rectè Iureconſul. reſpõdet, ꝙ tam in ex-
traneo, quàm in patre dotãte, ceſſat præſũptæ
donationis cõiectura, ita vt ſicut ex vi pacti ſo
luto matrimonio erat dos reſtituẽda dotanti;
pari etiã ratione non ſequuto matrimonio ad
eundem tamquam cauſa non ſequuta reuerti
debeat, non vigore ſtipulationis, quæ in eo ca-
ſu concepta non erat, ſed vt proprijs eiuſdem
Iuriſconſul. verbis vtar, quia veriſimile eſt in
hunc quoque caſum, eum qui dat, ſibi proſpi-
cere voluiſſe, prout benè animaduertit *Cuma
nus in l. ſi cum dotem, num. 8 ff. ſol. matr. &
Pau. de Caſt. in ead. l. ſi extraneus, num. 1. &
ibidem Iaſ. nu. 6* Cum enim illud pactum do-
tationi adiectum ſupponat matrimoniũ per-
fectum, non mirum ſi eo non ſequuto videtur
funditus defeciſſe dotis datio, & conſequẽter
etiam cuiuſuis tacitè donationis conſenſus, vt
pulchrè conſiderat *Clau. Seyſell. in d. l. ſi cũ
dotem, nu. 8.* Verum quando dos ſimpliciter
conſtituitur, eiuſq; reſtitutio eidem mulieri,
vel dotanti alternatiuè promittitur, tunc ſi
aliquo caſu matrimonium, pro quo dos pro-
miſſa fuit, non perficitur, ex mente omnium
DD. quos videre potui, duo tantum conſide-
rari poſſunt huius quæſtionis membra. Quo-
105 rum primum eſt; An ex ea promiſſione quæ-
ratur aliqua actio ſponſo non ſequuto matri-
monio? & in hoc nulla cadit difficultas, quòd
reſpectu viri, cui dos promittitur, ſemper in
dotatione ſubintelligitur tacita conditio, ſi
matrimoniũ ſequatur, poſtquam illud eſt prin
cipale dotis fundamentũ, vt eius oneribus de-
ſeruiat, & in hoc procedit diſpoſitio *tex. in l.
ſtipulationem, & in l. tali facta ſtipulatio-
ne*, cum alijs iuribus concordantibus ibi per
106 *Gloſ. allegatis, ff. de iur. dot.* Secundum hu-
ius quæſtionis membrum eſt; An ſimpliciter
dos conſtituta acquiratur mulieri? Et in hoc
plura ſunt diſtinguenda; Aut enim matrimo-
nium fuit ſequutum, & deinde morte viri ſo-
lutum, & tunc ſi dotans eſt extraneus, dotis
dominium, eiuſq; repetendę actio mulieri ab-
ſolutè acquiritur per *tex. in l. vnic. §. accedit,
C. de rei vx. act.* etiam ſi dotis reſtitutio eſſet
alternatiuè promiſſa mulieri, vel dotãti, iux.
not. per omnes DD. in *l. Gaius, ff. ſolu. matr.
& per Alex. in conſ. 158. nu. 9. vol. 5.* Si verò
dotans eſt pater, tunc ſimiliter dotis dominiũ
quæritur mulieri, ſed quoad actionem eius re-
petendæ eſt diſtinguẽdum, vt ſupra in prima
concluſione; Si autem matrimonium ſequu-
tum non ſit, eſt etiam diſtinguendum, quòd
aut dos fuit ſponſo ſoluta, & tunc eius repeti-
tio cum omnibux ſuis dotalibus priuilegijs
ſpectat ad mulierẽ ex prouiſione *tex. ſing. in
d. l. 2. §. ſi ſponſa, ff. de priu. cred.* put in ſpecie
notat *Boer. in deciſ. 331. num. 2.* Si vero dos
fuit tantum promiſſa, ſed non tradita, & tunc
aut ſumus in extraneo dotante, aut in patre:
107 Si dotans eſt extraneus, & conſtat, quòd ha-
buit animum donandi, tunc etiam matrimo-
nio non ſequuto, dos mulieri acquiritur, per
tex. in l. ſi donaturus, ff. de cond. ob cauſam,
alias ſecus, & ita procedit opinio *Bart. in l. ſi
cum dotem, nu. 7. ff. ſol. matr.* & ſpecificè in
extraneo dotante, loquitur *Rom. in d. l. ſi ex-
traneus, nu. 2.* Ita intelligẽdo iura, quę in cõ-
trariũ ad hoc propoſitũ adducũtur, & præci-
puè *tex. in l. ſi ego, in prin. ff. de iu. dot.* Si vero
dos eſt promiſſa per patrẽ, tunc ſtatim ſimpli-
citer, & abſolutè quæritur ius filiæ etiã abſen-
ti, quamuis illud matrimonium, pro quo pro-
mittitur nõ ſequatur, iuxta ea, quę plenè fun-
dauimus ſupra in prima concluſione, & ita in
ſpecie pluribus iuribus, & rationibus pleniſſi-

mè teſtatur Dec.in d.cõſ.35.n.3.& in prin.et
in conſ.ſeq.nu.6.Et demũ in 3.addi.eiuſdem
conſ.nu.9. cum quo concordat Card. Alban.
in addit.ad Bar.in d.l.ſi eum dotem,in prin.
109 nu.2.ff.ſol.matr. Ratio autem differentiæ
inter patrem,& extraneum eſt manifeſta: Nã
extraneus dotando potuit habere affectionem
ad illud matrimonium, pro quo ex ſua mera
liberalitate dotem promiſit, & ideo ad illud
facilius reſtringitur,arg.cap.cum dilectus, de
conſuetu.ſed non idem eſt in patre, qui habet
onus dotandi filiam,& proinde dum dotem
promittit,videtur munus,ad quod tenebatur
explere,vt dicitur in d.l.ſi.C.de dot.promiſſ.
& conſequenter non magis cenſetur reſpice-
re vnum matrimonium,quam aliud. Nec ob-
ſtat,quòd in d.l.ſi extraneus æquiparentur pa-
ter,& extraneus: Nam ibi eadem ratio mili-
tat in vtroque,ſtante illo pacto,quòd expreſsè
repugnabat acquiſitioni dotis in beneficium
mulieris,ſed in caſu,de quo agitur,militat di-
uerſa ratio,& proinde oritur diuerſum ius, l.
Papinianus exulſ,ff.de minor.

Quoad ſecundum, Dicitur,quòd oppoſitio
procedit reſpectu viri, cui in tm̃ ex dotis pro-
miſſione actio quæritur, quatenus matrimo-
nium ſequatur, nõ autẽ reſpectu mulieris, cui
ſtatim ius quæſitũ fuit irreuocebiliter ex ſola
110 promiſsione, pront ſupra fundatũ eſt, & ita
in ſpecie reſpondet Dec.in d.conſ.35.ſub nu.
3.verſ.nec prædictæ cõcluſioni obſtare vide-
tur,& Laur.Siluan.in d.conſi.2.ſub nu.76.
111 verſ.quòd quidem fortius.Vltra ꝙ ſupradi-
cta concluſio Neguſ.& Bal.Nouel. in cõtra-
rium allegata non eſt omnino tuta, ſed reddi-
tur valde dubitabilis ex ijs,quæ nouiſsimè tra
dit olim Præſ.de Francb.in deciſ.677.in 4.
par.per tot.& pulchrè Hier.de Laurẽ.in de-
ciſ.Auen.25.de cuius tamen veritate non di-
ſputo cum præſentis ſpeculationis non ſit,
poſtquam nihil confert ad rem,de qua agitur,
dum noſtra diſpntatio non eſt de hypotheca
quæſita viro, ſed mulieri.

112 Tertia oppoſitio nihil etiam obſtat cum
attẽta diſpoſitione iuris Canonici iam æqua-
ta ſit patris,& extranei poteſtas circa ſolutio-
nem ſponſalium ſemel contractorum, prout
ſupr.ſundauimus,vel melius dici poteſt,quòd
per d.l.quoties, non datur patri faculras tol-
lendi ius filiæ quæſitum ex promiſſione dotis,
nec etiam diminuendi, ſed tantũm quòd va-
leat eius actionem in ſe transferre, per quod
ius dotis non minuitur,poſtquam etiam de iu-
re antiquo tenebatur pater dotem filiæ cõſer-
uare,l.ſi ſocius pro filia,ff.pro ſoc.& ita ad il-
lum tex.reſpondet Iaſ.in l.huiuſmodi,§.cum
pater,nu.22.ff.de leg.1.

113 Ad quartum. Dicitur,quòd etiam dos pro-
miſſa dici poteſt alienata: Nam abeſſe videtur
id pro quo quis eſt alteri obligatus. l.ſi man-
dato tibi,& ibi Bar.ff.de neg.geſt. l. quòd de
bonis,§.ex donationibus,ff.ad l.Falc.& l.pla
nè,§.quòd ſi rem,in ſi.ff.de leg.1. & illa verba
alienata expoui poſſunt deſt.nata, & declara-
ta pro filia,quòd patet,quia ille tex. loquitur,
quando dos eſt reuerſa ad patrẽ ex pacto, quo
caſu res cenſetur eſſe penes recuperantem ex
prima cauſa,per ea,quæ tradit Bar.in l in diẽ
ff.de aq.plu.arc.& in l.ſequitur, §.idẽ labeo,
ff.de vſucap. ſed prima cauſa fuit promiſſio,
ergo ex tunc ius mulieri quæſitum fuit,&hoc
onus cõſideratum fuit ab initio. Nec eſt vera
opinio Gl.in d.Auth.ſed quamuis,quæ com-
muniter reprobatur,vt dicit ibi Salic.num.5.
plenè Crot.in repet.l.ſi conſtante,in 2.lectu.
nu.19.ff.ſol.matr.Dec.in d.conſ.35.nu.4.&
in l.vt liberis,in 5.notab.C.de collat Iaſ.in l.
filia legatorum,nu.4. C. de legat. & in l.hu-
iuſmodi,§.cum pater,n.22.de leg.1. Soc.iun.
in conſ.35.nu.13.vol.1.& Deſider.Guid. in
d.conſ.170.inter conſ.vlt.volum.nu.41.in 1.
par. qui teſtãtur pro opinione Dec. & contra
dictam Gloſ.fuiſſe iudicatum,pulchrè Laur.
Silu.qui alios cumulat in d.cõſ.2.ſub nu.74.
verſ.non refragatur, & plenè Iacob. Berret.
in conſ.27.nu. 4. qui ſimiliter hanc opinionẽ
contra Gloſ.veriſſimam,magiſq; communem
eſſe fatetur.

114 Ad quintum dupliciter reſpondetur. Et
Primò.Quòd non eſt inconueniens,quòd plu
ra ſpecialia concurrant, quando vnum venit
in conſequentiam alterius, prout inquit Bar.
in l.ſi quis pro emptore,ff.de vſucap.& Sali.
in l.1.nu.3.C.de dot.promiſſ. Secũdò, & me-
lius negatur,quòd hic plura ſpecialia concur-
rant.Nam ſi verum eſt, prout ſupra plenè fun
dauimus, quòd dum pater promittit dotem
pro filia abſente, oritur tacita donatio in be-
neficium ipſius,quàm lex fingit eſſe præſentẽ,
& hic actus occultatur,cætera quę inde ſequũ
tur non ſunt ſpecialia, ſi quidem ſi huiuſmodi
tacita donatio expreſse facta fuiſſet filiæ præ-
ſenti,quis dubitaret,quòd eſſet perpetua, &
irreuocabilis, etiã non ſequuto matrimouio,
ex reg.tex.in l.ſi donaturus, ff.de cõd. ob cau.
ſimili igitur modo etiam in huiuſmodi tacita
donatione hypotheca cum omnibus clauſulis
in contractu promiſſionis dotis appoſitis cen-
ſetur repetita in beneficium ipſius filiæ, quæ
agit ex eo contractu, ac ſi præſens fuiſſet, poſt-
quam lex fingendo, ſupplet eius præſentiam,
prout in indiuiduo benè concludit Io.Bapt.
Ladereb.quẽ rogo omnino videri in cõſ.131.
col.3.verſ.nec dicatur, & paulo ſuperius in
ead.

Digitized by Google

ead.col. verſ. & ex hac declaratione, & opti-
mè *Ferran.Gargiareus in patrocin.53.ꝑ tot.*
Sexta oppoſitio penitus ceſſat ex his,quę in
facto deducta,& probata ſunt,nempè quòd ſu
perueniente legitima ætate ſemper ſponſus,
& ſponſa in eadem voluntate matrimonium
perficiendi per plures annos continuos per-
manſerunt,ita vt ſponſus, tranſmiſsis hincin-
de muneribus,etiam ducatos bis mille in cau
ſam dotis promiſſæ à patre mulieris recepe-
115 rit,Vnde fit ex iuris diſpoſitione,quòd ſpõ-
ſalia,quamuis ab initio nulliter ante ſepten-
nium contracta,ex tacita ratificatione conua-
leſcunt, prout teſtatur Couar. qui alios alle-
gat,quos breuitatis gratia non refero, *in epit.
de ſponſal.in 1.par.c.2. nu.3.*
116 Nec denique obſtat vltima oppoſitio, cui
multipliciter reſpondetur. Primò. Quòd di-
ſpoſitio *tex.in l.ſi pro te pat er,C.de dot.pro-
miſ.* per quam denegatur actio mulieri contra
patrem dotem promittentem,communiter li-
mitatur non habere locum, vbi in contractu
promiſſionis adeſt iuramentum, per ea, quæ
plenè concludit veritatis pater, *Alex.in conſ.
207. num.2. & in conſ.208. in princ.vol.7.*
quem refert *Anton.Gabr.in 3.lib. commun.
concl.in tit.de tur.dot.concl.3.in 3. limit. &
ſequitur Franc. Milanenſ.in deciſ. Reg. Si-*
117 *cil.10.nu.15. in 1.lib.* Secũdo dicitur,quòd
l.ſi pro te pater,aliam habet limitationem, vt
non procedat,quando filia fuiſſet præſens ſti-
pulationi: Nam tunc Doctores fatentur,quòd
ſaltim oritur actio ex pacto nudo in eius bene-
ficium contra promittentem vigore *l.ad exa-
ctionem,C.de dot.promiſ.* quæ in hoc caſu re-
manet incorrecta, ꝓut in ſpecie affirmat *Rip.
in l.1.nu.32.ff.ſol.matr.* cum quo videtur con
cordare, quamuis eum non alleget *Cephal.in*
118 *conſ.713.nu.45.vol.5.* Sed ſic eſt, quod nedũ
virtus iuramenti ſupplet abſentiæ defectum,
per ea, quæ diximus in præcedenti limitatio-
ne, quibus addi poſſunt, quę in ſimili cumulat
Rol.à Vall.in conſ.19.num.30. & ſeq.vol.1.
Sed ex legis beneficio filia sẽper fingitur præ-
ſens, & ex ea dotis promiſſione quæritur ta-
cita donatio in eius beneficium, ergo ineuita-
biliter ſequitur, quòd ei non eſt deneganda
actio contra promittentem, ſaltim ex tacita
donatione, ac ſi præſens fuiſſet, pro qua habe-
bit obligata omnia bona promiſſoris, vigore
eiuſdem inſtrumẽti, quòd cum omnibus clau-
ſulis in eo appoſitis cẽſetur repetitum in eius
beneficiũ, prout in indiuiduo tradit *Ioã.Bap.
Laderch.in alleg.conſ.131.col.3.verſ. nec di-
catur, & Gargiareus in alleg. conſ.* 53. quem
119 rogo omnino videri. Vel tertio dicamus d.l.
ſi pro te pater procedere, quando matrimoniũ
cum effectu contractum fuit, quo caſu non mi-
rum ſi filiæ non competit actio cõtra patrem
promittentẽ dotem; Dum enim ex dotis pro-
miſſione duos probauimus actus reſultare;
Vnum ſcilicet, tacitæ donationis ad beneficiũ
filiæ, & alium expreſſum in beneficium viri,
cui poſtea cẽſentur ambo dotem promittere,
Certum eſt, ꝙ ſi matrimonium nõ ſequitur;
illa promiſſio quoad virum reſoluitur tanquã
cauſa non ſequuta, ſed remanet effectus tacitæ
donationis in beneficium filiæ, cui perfectè, &
irreuocabiliter fuit ſtatim ex ſola promiſſione
ius quæſitum, & illa actio, cuius exercitium
fuerat conditionaliter ad virum translatum,
ſi nuptiæ ſequerentur, remanet penes eam, vt
ſupra benè fundauimus, dum autem matrimo
nium ſequitur, tunc omnis actio videtur in
virum transferri, & ideo ceſſat actionis exer-
citium in ipſa muliere: Nam quoad eam non
amplius dicitur dos promiſſa, ſed ſoluta. Cen-
ſetur enim facta quædam delegatio viro, vt
ipſe exigat à patre promittente, ac ſi quodam-
modo ceſſum eſſet nomen debitoris, & pro-
miſſio, quam maritus recepit à patre, loco ſo-
lutionis habetur, propter quã datur actio mu-
lieri contra eum, vt formaliter dicit *Pau.Ca-
ſtren.in l.ſi ſocer,§.Lucius, ſub nu. 5.ff.ſolu.
matr.* Sed non ſic eſt, quando matrimonium
nõ perficitur, tunc enim licet reſoluatur pro-
miſſio quoad virum, ex quo ceſſat cauſa oneris
matrimonij, pro quo promiſſa fuit, remanent
tamen illa iura mulieri quæſita ex tacita do-
natione vna cum actionis exercitio, quòd nun
quam ab ea diſceſſit, & ex his reiectis contra-
rijs, remanet ex omni parte vndique tuta con
cluſio ꝓ actore nomine quo ſupra, & ita, &c.

Philippus Paſcalis.

CAPVT QVINTVM.

Pater impunè poteſt occidere filiam in adulterio deprehenſam, dummodo tamen ſex requiſita concurrant, quæ ſingula pluribus modis accuratatè declarantur; ampliantur, & limitantur, eademque concluſio procedit in marito, & hinc obiter agitur de adulterorum pœnis, & alijs ad hanc materiam ſpectantibus, & plenè explicatur an & quando vir lucretur dotem, propter vxoris adulterium, & demum ſubijcitur, & examinatur curioſa quæſtio, an maritus, qui iniuſtè vxorem occidit, teneatur eius hæredibus antefatum ſoluere? & refertur deciſio Collateralis Conſilij ſuper hoc articulo.

SVMMARIVM.

1 *Pater poteſt impunè occidere filiam cum adultero deprehenſam in adulterio, ſex requiſitis concurrentibus, & nu. 2.*
Primum requiſitum probatur, nu. 3.
Secundum requiſitum, nu. 4.
Tertium requiſitum, nu. 6.
Quartum requiſitum, nu. 7.
Quintum requiſitum, nu. 8.
Sextum requiſitum, nu. 13.
Quid ſi mulier non reperiatur in fraganti, ſed confiteatur commiſiſſe adulterium, nu. 12.
Ampliatur primo, quia pœna ordinaria reus nõ erit pater, ſi filiam adulteram occidat pragnantem, num. 14.
Ampliatur ſecundo, nam abſq; metu excommunicationis poteſt pater clericum cum filia adulterãtem occidere, nu. 15.
Et quid ſi nolit clericum occidere, ſed tantum ei amputare virilia, eod nu. 15. remiſſiuè.
Ampliatur tertio, idem eſſe in Officiali in fraganti adulterio reperto, nu. 16.
Ampliatur quarto, vt poſſit pater filio mandare, vt occidat filiam, & eius adulterum, nam filius etiã erit impunis, exequendo iuſſum patris, nu. 17.
Ampliatur quinto, quia filius matrem, & eius adulterum ex mandato patris poteſt impunè occidere, num. 18.
Ampliatur ſexto, quoniam pater occidens filiam cum adultero, eſt etiam tutus de iure Canonico, num 28.
5 *Pater an in Ciuitate Neapolis, vbi filia nupta efficitur ſui iuris, poſſit illam adulteram impunè occidere.*
9 *Adulterium non probatur, ex quo inuenit in camera inueniatur cum caligis ſolutis, hoſtio clauſo, & mulier negaret adeſſe aliquem.*
10 *Adulterare clericum non præſumitur, ſi reperiatur oſculari mulierem.*
11 *Adulterare Aduocatum, non præſumitur, ſi inueniatur ſolus cum fœmina in camera ſecreta, niſi alia adminicula concurrant.*
19 *Auo non licet impunè occidere eius neptem in adulterio inuentam.*
20 *Frater non poteſt impunè occidere eius ſororem repertam in adulterio.*
Sed extraordinariè tantum punietur. num. 21.
Idem erit in Patruo neptem occidentee, eod nu 21.
22 *Homicidij pœna an puniatur extraneus, qui aliquã in adulterio deprehenſam occiderit de mandato patris occiſa, & num. 23. 24. & 25.*
Quid ſi occidatur aliquis qui venerat in domum ad adulterandum, nu. 25.
26 *Aſſocians patrem, vel maritum euntem ad occidendam filiam, vel vxorem, vt ſit impunis, debet tãtum aſſiſtere.*
27 *Reuelans patri, vel marito adulterum, vt occidatur, tanquam homicidij Author ordinaria pœna plectetur.*
29 *Maritus poteſt vxorem, & adulterum ſimul in fraganti deprehenſos impunè occidere, & num. 33. & 34.*
Quid ſi non poſſet eos in flagranti inuenire, num. 35. & 36.
30 *Marito non liceret de iure communi occidere Officialem, neque clericum cum vxore repertos in adulterio.*
31 *Maritus non poteſt ſuum patrem adulterantẽ eius vxorem occidere ob reuerentiam paternam.*
Quid econtra, eod nu. 31.
32 *Vilis perſona qualiter cognoſcatur.*
37 *Iudex mulierem ponere debet in tuto, & præſtari facere cautionem de non offendendo, ſi mort ſuſpicatur.*
38 *Adulter, & adultera vltimo ſupplicio puniuntur.*
Eademque pœna puniuntur ij, qui adulterio committendo opem, & commoditatem præſtat.
Primo fallit, quia mitius punietur adulter, ſi adultera acceſſiſſet ad illius domum, nu. 39.

Secun-

Digitized by Google

Secundo fallit ſi quis cognouerit nuptam viuentem more meretricio, nu. 40.

Et quid reſpectu mulieris, nu. 41.

42 *Iudæus carnaliter cognoſcens Chriſtianam publicã meretricem an puniatur.*

Inceſtus cum meretrice qualiter puniatur, & quid cum commatre meretrice, eodem nu. 42.

43 *In adulterio, quæ probationes requirantur, remiſſiuè.*

44 *Adulter, & adultera an poſſint in eodem libello accuſari, remiſſiuè.*

45 *In adulterio proceditur ex officio, quandò eſt notorium, vel quando maritus expoſuit querelam, licet poſtea eam remiſerit.*

46 *Adulterij pœna an remittenda ſit mulieri, obtenta reconciliatione viri? remiſſiuè.*

47 *Adultera an ſint alimenta præſtanda à viro iudicio pendente donec conuincatur? remiſſiuè.*

48 *Maritus an teneatur amplius vxorem adulteram alere, ſi ſequuta ſit ſententia ſeparationis thori?*

49 *Vxor non excuſatur à pœna adulterij propter ſæuitiam viri, vel ſi non reddat ſibi debitum, vel ob famis neceſſitatem.*

50 *Maritus ob adulterium ſuæ vxoris lucratur dotem, donationem propter nuptias, & bona paraphernalia, ſi ciuiliter egerit contra vxorem.*

Quid ſi ciuiliter egerit petut, & deinde criminaliter, nu. 53.

Et quæ probationes adulterij ſufficiant, eod. nu. 50.

Quid ſi habet filios, num. 52. infi.

Fallit ſi maritus quoque adulterium commiſerit, num. 56.

Quid autem ſi criminaliter fuerit vxor accuſata, an exceptionem obijcere poſſit, quod maritus quoq; eſt adulter, nu. 57.

Si verò criminaliter maritus egerit, transfertur actio lucrandi dotem ad eius hæredes, nu. 51. & 52.

Limitatur ſi maritus adulterium ſciuerit, & tacuerit, eod. nu. 51.

53 *Vidua committens ſtuprum infra annum luctus, an dotem amittat, remiſſiuè.*

Maritus occidens vxorem adulteram, an lucretur dotem omittat, eod. nu. 53. remiſſiuè.

54 *Adulterium non eſt punibile ex parte coniugatis ignoſcentis ſalutam.*

55 *Marito retinente concubinam vxor poteſt petere thori ſeparationem, ac etiam iudicis officio vir cõpelli poteſt ad dimittendum concubinam, & honeſtè viuendum.*

58 *Separatio thori concedenda eſt vxori, ſi maritus cum maſculo coeat, vel vxorem de vitio nefando tentauerit.*

59 *Vitium nefandum cum muliere etiam committitur quod execrabilis eſt cum vxore, & nu. 60.*

Quæ vxor ſi diu tacuerit punietur, nu. 61.

62 *Vitium nefandum tentans committere, punitur extraordinariè.*

Et punitur etiam pollutio extra vas, nu. 63.

Imò ſi tentatus tentantem occiderit non punietur de homicidio, nu 64.

65 *Ad vitium nefandum probandum, quæ ſufficiant vſque ad num. 68. remiſſiuè.*

Et an debeat conſtare de corpore delicti, num. 69, remiſſiuè.

70 *A vitio nefando an excuſetur ſi quis dormiendo puerum ſtuprauit dicens ſomniaſſe rem habere cum muliere, remiſſiuè.*

71 *In vitium nefandum incurrit corrumpens ſe proprijs manibus, ſed extra ordinem punietur, & quid ſi actus venereos committit extra vas manibus abutendo?*

72 *Pœna vitij nefandi punitur, qui turpiter rem habet cum animali bruto.*

73 *Vitium nefandum varijs modis committitur, remiſſiuè.*

74 *Maritus occidens vxorem innocentem punitur vt parricida, & priuatur omni lucro dotis.*

Ampliatur etiam ſi vxor obijt culpa mariti, non adhibendo medicum peritum ſua infirmitate, num. 75.

Quid procedit ſi fuit maritus negligens in infirmitate parui temporis, nu. 76.

77 *Maritus non tenetur vxorem infirmam alere, niſi iuxtà facultatem, & fructus dotis.*

Et erogans expenſas vltra fructus dotis, ſi maritus ſit inops, retinebit tempore reſtitutionis dotis, num. 78.

79 *Maritus non tenetur alere vxorem ſine dote, & poteſt eam expellere.*

Et ſi per decennium aluerit præſumitur dotem recepiſſe, nu. 80.

Si tamen maritus dum vixit alimenta vxori præſtita non petijt, nec intereſſe dotis cenſetur remiſiſſe, num. 81.

82 *Vxor quæ maritum occidit priuatur omni lucro, quod ob viri obitum habuiſſet.*

83 *Vxor maritum occidens amittit dotem, & omne lucrum eius, & nu 108.*

84 *Maritus occidens vxorem innocentem, tenetur eius hæredibus ſoluere antefatum, & n. 85 87. & 88. & 108.*

Sententia huius condemnationis tenor, n. 115.

85 *Maritus interficiens vxorem perdit lucrum dotis, & quæ ſit ratio, ibidem.*

Vxor interfecta à marito eius odio præſumitur ſuperuixiſſe, eod. nu. 35. & 98.

86 *Donatio propter nuptias fuit adinuenta de iure codicis.*

87 *Maritus diuertens ab vxore ſua culpa amittit dotem, & donationem propter nuptias.*

89 *Maritus non miniſtrans alimenta vxori ægrotanti priuatur dote, & donatione propter nuptias.*

90 *Maritus, & vxor ſunt correlatiua, & inter eos ſeruanda eſt æqualitas, & nu. 91.*

91 *Diſpoſitum in marito trahitur ad vxorem, & è cõtra etiam in correctorijs, & in pœnalibus.*

92 *Vxor diuertere poteſt à marito committente aliquam ex cauſis contentis in l. conſenſu, C. de repud. & tunc habebit dotem, & donationem propter nuptias.*

93 *Maritus accuſans vxorem de adulterio, & non probans vxor miſſo repudio habebit dotem, & donationem propter nuptias, nu. 95.*

94 *Maritus multo acrius punitur committens homicidium, quàm inferens iniuriam.*

96 *In antefato non eſt neceſſaria agnitio ad finem tranſmittendi, cum non iure hæreditario, ſed ex pacto mulier illud acquirat.*

97 *Mori non debet opitulari ei qui ſe fundat in ea, cuius ipſe fuit cauſa.*
99 *Ratio eſt anima legis.*
100 *Donationem propter nuptias debitam uxori ob adulterium viri non deberi eius hæredibus, quomodo intelligatur.*
101 *Vxor interficiens maritum commiſſo adulterio cõuenitur ad amittendam dotem per hæredes viri, licet non querelaſſet maritus.*
102 *Sententia continens pœnam non ordinariam habet in ſe delictum pro vero, & nu. 94. circa medium, 111. 112. & 113.*
103 *Condemnatus ad Triremes ſua vita durante dicitur mortuus ciuiliter, & nu. 111. & 112.*
104 *Tex. in l. conſenſu, § mittores §. quia vero C. de repud. An locum habeat uxore viuente, & quæ ſit ratio, nu. 107.*
105 *Stipulatus in caſu mortis intelligitur etiam ſi dolo diſſoluatur matrimonium.*
106 *In connubijs contrahendis ineſt, tacita legis conditio ne dolo matrimonium diſſoluatur.*
109 *Marito occiſo licet ceſſent onera matrimonij, non tamen ceſſat dotis amiſſio.*
110 *Maritus, & uxor in amiſſione dotis, & donationis propter nuptias ſunt æquales.*
111 *Res iudicata pro veritate habetur.*
112 *Capitalis pœna non infertur niſi ubi reus eſt confeſſus, vel conuictus, & quomodo hoc intelligatur?*
113 *Sententia, & non genus pœnæ ſpectatur.*
114 *Inquiſitum non poſſe condemnari ad intereſſe, niſi delictum confiteatur, vel ſit conuictus, quomodo intelligatur.*

1 EIuſdem quoque patriæ poteſtatis effectus eſt, quod genitor impune poteſt occidere filiam in adulterio deprehẽſam ſimul cũ adultero, vt expreſsè cauetur *in l. patri, et in l. nec in ea, ff. ad l. Iul. de adult. et in l. Gracchus, cum ibi no-*
2 *tat. per Doctores, C. eod.* Verum quinque requiſita concurrere debent ad hoc vt pater
filiam adulteram accidens, ſit penitus impu
nis; Quorum primum eſt, quod incontinenti, & eodem impetu, quo ipſam adulterantem inuenit, ſtatim occidat. Secundum requiſitum eſt, quod filia ſit in eius poteſtate. Tertium. Quod eam occidat in domo propria, vel generi Quartum. Quod filia ſit nupta. Quintum. Quòd eam inueniat in actu adulterij, prout refert *Iul. Clar. in §. homicidium, verſ. dixit etiam*, quibus poteſt addi ſextum requiſitum, quod non ſolum filiam, ſed etiam adulterum occidat, prout ſingula
3 benè probabitur. Primum autem requiſitũ
probatur in *l. quod ait lex, §. fi. ff. ad l. Iul. de*
adulter. vbi ita in ſpetie notant *Ang. Fulgoſ. et Alb.* & in continenti dicitur pater occidiſſe filiam, etiam ſi pluribus horis interpoſitis eam ſemper perſequendo extra domum occidat, dummodo tamen ad extraneos actus non diuertat iuxta not. per *Ang. in tract. de malefic. in verb. che hai adulterata la mia donna, ſub num.* 17. Imò etiam ſi filia aufugiſſet ad aliquod Caſtrum, & pater per ſex menſes ſtetiſſet ad ſe præparandum, vt ibi eam interficeret, & demum illam occidat, ſi prius non valuit caſtrum ingredi, incontinenti eam occidiſſe dicitur, ſecundum *Auguſt. in addit. ad Ang. in citato loco, num. 21. quem refert Farin. in tit. de homi-*
4 *cid. quæſt. 121. num. 25.* Secundum requiſitum probatur in eadem *l. patri*, ibi, *quam in poteſtate habet, vbi ita notant Gloſ. et Ang. in ſummar. et Fulgoſ. num. 2. Couarr. in epitom. de ſponſal. in 2 par. c. 7. §. 7. ſub nu. 3. verſ. ſecũdo eſt notandum. et Decia. in tract. crim. lib. 9. c. 15. nu. 14.*
5 Hinc fortè inferri poteſt, quòd in Ciuitate
Neapolis, in qua mulier eo ipſo, quòd nubit efficitur ſui iuris, *vt in Conſuet. ſed et mulier, de filiafam. nuben. cum ibi not. per Napodan. et Adden. ad eum*, non poſſet dari caſus, in quo patri liceret filiam adulteram occidere, ſi verum eſt infraſcriptum. Quartum requiſitum, niſi conſideremus hoc euenire poſſe antequam traducatur a domo patris ad domum, & familiam uiri, nam tunc licet ſit nupta, nihilominus adhuc dicitur eſſe ſub patria poteſtate, ex mente *Napod. in eadem Conſuet. nu. 5.* cuius opinionem pluribus ſimilibus confirmat ibidem *Piſanell. in apoſt. ad eum.*
6 Tertium requiſitum probatur *in d. l nec*
in ea, §. ſui ſuccedẽdi, et in d. l. quod ait lex §. ſufficit, ff. ad l. Iul. de adulter. ubi I. C. pro ratione affert, quòd maior iniuria ſit patri, dum in eius domum filia auſa fuit adulterum adducere, & notant idem *Gloſ. in d. l. Gracchus. C. eod. et ibi Cyn. nu. 7. in fin. et Salyc. num. 7. Decian. in d. cap. 15. ſub nu. 14. verſ. et in domo ſua, et Farin. in d. q. 121. nu. 26. et ſeq.*
7 Quartum requiſitum probatur *in eadem*
l. nec in ea, § in accuſatione, vbi patris ius quærelandi filiæ ſtrupum non conceditur, ergo a fortiori arguitur, quod tanto minus eã poteſt occidere, vt ex multorum authoritate teſtantur *Decian. in d. c. 15. num. 19 Farin. in ead. q. 121. num. 37. et ſeq. et Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in d. §. homicidium, num. 169.*
8 Quintum reeqiſitũ probatur *in d. l. quod*
ait

Digitized by Google

ait lex, in princ. cuius l. intellectus benè explicat *Couar. in epith. de ſponſal. in 2. par. c. 7. §. 7. nn. 3.* verum aliqui dicunt ſatis eſſe, quòd pater filiam inueniat in præludijs adulterij, prout ſentit *Gloſ. in d. l. patri, et in d. l. quod ait lex, et ibi Bar. et Raph. Cum.* qui dicit, quòd licet verba illius tex. inferant, quod filia deprehendatur in ipſo actu adulterij, nihilominus tenendam eſſe opinionem Glo. ſi præludia eſſent valdè proxima, vt ſi repertus ſit ſolus cum ſola eam laſciuè deoſculando, & tangendo mammillas, vt in ſpetie refert *Rol. à Vall. in conſ. 34. num. 6. et ſeq. volum. 2.* pro qua conclusione faciunt ea, quæ circa probationem præſumpti adulterij plenè cumulant *BertaZol. in conſil. crim. 20. per totum, volum. 1. et alij relati per Maſcard. in trac. de probat. concluſ. 64. num. 1. et Petr. Caball. in reſolut. crimin. cent. 3. caſ. 300. num. 29.* Alij vero dicunt opus eſſe, quòd reperiatur in ipſo actu adulterij, ponderando *tex. in d. l. quod ait lex, ibi, in ipſis rebus venereis, vt benè conſiderat Decian. in d. c. 15.* quòd propriè intdlligendum eſſe de ipſa coitus turpitudine, explicat *Barboſ. in l. 2. ff. ſolu. matr. in 1. par. ſub num. 71. verſ. non obſtat ſecundum*, vel ſaltim quòd nimis obſcenos actus exercetent, vt ſi vnus alterius pudenda tangeret, vel inſpiceret, iuxta tradita per *Hyp. Rimin. in repet. rub. de iudic. num. 11. in fin. et ſequen. et alios relatos per Farinac. in dic. quæſt. 121. nu. 43.*

9 Et pro hac concluſione facit ſollemne *conſ. Bal. 445. lib. 2.* dicentis adulterium non probari ex eo, quia fuerit inuentus iuuenis in camera cum caligis ſolutis, & mulier oſtiũ cameræ clauſum teneret negando ibi aliquẽ eſſe, quod Conſilium pro valdè notaaili refert *Crau. in conſ. 205. nn. 21. vol. 2. et ſequitur Burſat. in conſil. 435. num. 7. volum. 4.* & hoc etiam comprobatur ex nonnullis alijs, quæ ad excluſionem præſumpti adulterij, pulchrè conſiderat *Ruin. in conſil. 53 nu.*

10 *10. volum. 5.* Quod tanto fortius procederet, ſi reperiretur aliquis clericus oſculari mulierem, quia non præſumiuur eam velle adulterare, ſed potius bono zelo, ac fraterno amore inductus ad bene dicendum, *cap. abſit. 10. quæſt. 3. prout refert Maſcard. in d. concl. 64. num. 6.* Sed hanc concluſionem intellige, & declara, iuxta *not. per Abb. in cap. quanto, num. 3. de præſumpt. et Auguſt. in addit. ad Ang. de malef. in ver. the bai adulterato, num. 18.* qui dicit conſiderandam eſſe circumſtantiam loci, temporis, & perſo-

11 narum. Et idem quoque dicendum eſt, ſi mulier reperiatur ſola cum eius Aduocato in aliqua Camera ſecreta, nam ſi alia adminicula non concurrunt, potius præſumitur ab eo conſilium quærere, quàm ſecum fornificari, vt pulchrè dixit *Hyer. Gratian. in conſil. 50. num. 29. et ſequen. volum. 2.* Sed quid ſi reperiatur conſanguineus cum conſanguinea in eodem lecto? vide omnino *Maſcard. de proba. in concl. 312. nn. 3. cum plur. ſeq.* Qui plures caſus notabiliter diſtinguit.

12 Et quid ſi mulier non reperitur in flagranti, ſed confitetur adulterium commiſiſſe; An poſſit impunè occidi, vel ſaltim ratione iuſti doloris ſit minoranda pœna patris, ſeu mariti eam occidentis? & quòd pœna ſit minoranda, conſuluit *Beraazol. in conſ. 42. vol. 1.* Cuius opinionem veluti mitiorem, & æquiorem amplectitur *Caball. in d. caſ. 300. nu. 26.* quamuis contrarium tenuiſſe referat *Anto. GomeZ. in ll. taur. l. 80. num. 58. verſ. item etiam quæro ſi maritus.* & eam plenè confirmat *Mar. in voto 206. per tot.*

13 Sextum requiſitum probatur etiam in eadem *l. patri, ibi, ſimul cum filia, et in dict. l. quod ait lex, §. fin. et in l. nihil intereſt, in princ. ff. ad l. Iul. de adulter. et in l. Gracchus, ibi, dummodo, et filiam occidat, C. eod. et ibi Bellapert.* huius deciſionis rationem reddit, nam ſi pater impunè poſſet adulterum occidere, & filiam dimittere, propter paternam pietatem, facilè etiam ſe abſtineret ab homicidio adulteri, hanc autem concluſionem duobus modis ſublimitant *Decian. in d. cap. 15. num. 17. et Farin. in d. quæſt. 121. num. 31. et ſequen.* ad quos

14 me remitto. His omnibus requitis concurrentibus nullius pœnæ reus pater erit ſi filiam adulteram occidat, etiam ſi ſit prægnans, vt notabiliter dixit *Arnon. in epith. 52. quem refert Cephal. in conſil. 303. num. 7. volum. 3. et Decian. in d. cap. 15. num. 16.* Sed in hoc caſu licet iuſtus dolor excuſet à pœna ordinaria, tamen ratione partus interempti uerius videtur quòd aliqua pœna extraordinaria inferatur, vt benè animaduertit *Gramm. in conſt. Reg. ſi maritus, nu. 8.* cuius opinioni adhęrent *Far. in d. quæſt. 121. num. 5. et Baiard. ad Iul. Clar. in d. §. ho*

15 *micidium, num. 167.* Poteſt etiam pater his requiſitis concurrentibus abſque metu excommuuicationis clericum cum filia adulterantem occidere, vt ex communi Doctorum opinione teſtantur in eiſdem locis allegatis *Baiard. num. 134. Farinac. num. 6 et Petrus Caball. num. 42.* Quid autem ſi nolit clericum occidere, ſed magis eligat pro vindicta ei amputare virilia? uide *Petr. Cened. in collec. ad ius canon. in 1. par. collec. 12. n. 3.*

quem

Digitized by Google

quem caſum pluries eueniſſe teſerunt *Bern. Diaz in pract. canonic. ca. 79. in fine, Plaz. in epitb. delict. cap. 24. num. 13. & Coua. in cap. ſi furioſus ſub tit. de homicid. in. 1 par. num. 6. ver. Secundo illud eſt adnotandum.*
16 Et idem eſt in officiali in fraganti adulterio reperto, ſecundum *Iul. Clar. in d. §. homicidium, verſ. dixi etiam, in fin. Decian. in d. c. 15. nu. 20 & Caball. in d. caſ. 300. nu. 38. &*
17 *ſeq.* Item pater nedum poteſt proprijs manibus filiam, & eius adulterum occidere, ſed etiam poteſt filio mandare, quòd eos occidat, qui ſi patris iuſſum exequatur, impunis quoque erit, vt cauetur *in d. l. Gracibus, §. idemque filij*, & de hac concluſione nemo dubitat, vt patet ex notatis per *Gramm. in d. conſil. ſi maritus, in fin. & plenè per Viu. in commun. opin. 33. & alios pleniſſimè relatos per Farin. in d. quæſt. 121. nu. 18. & ſeq. & nu. 179. & quamuis Couarr. in epitb. de ſponſal. in 2. par. cap. 7. §. 7. nu. 5.* auſus fuerit hanc concluſionem impugnare, communiter tamen reprobatur, vt ex alleggatis patet, & ex alijs latè cumulatis per *Caball. in d.*
18 *caſ. 300. no. 54. & ſeq.* Hanc antem concluſionem procedere intelligas, quando filius matrem, & eius adulterum ex mandato patris occidit, tunc enim excuſatur, quia pater ſuo præcepto tenebatur obedire, & illud facit tamquam patris miniſter, ſecus vero ſi abſque aliquo mandato pro vindicanda propria iniuria, matrem, ſiue eius adulteram occideret, nam nullo iure hoc ei permittitur, vt punctualiter teſtatur *Cynus in d. l. Gracchus, propè finem verſ. ſecundo quæro, & ibidem Saly. num. 13. in 4. quæſt. & alij relati per Caball. in dict. caſ. 300. num. 77. & ſeq.*
19 Hæc enim poteſtas occidendi filiam, & eius adulterum patri a iure conceſſa perſonalis eſt, & vltra eius perſona non extenditur, adeò quòd etiam auo non competit, *l. ſi tue ntet, in princ. ff. ad l. Iul. de adult. & not. Bar. in d. l. patri, in 1. not. & Baiard. in d. §.*
20 *homicidium, num. 170.* Vnde nec fratri licet occidere ſororem, ſecundum *Gloſ. in d. l. quod ait lex, & ibi Alber. num. 1. & alios relatos per Decian. in d. c. 15. nu. 18. et Farin. in*
21 *d. q. 121. nu. 48.* Sed ratione iuſti doloris ſaltim ab ordinaria pœna excuſaretur, & extra ordinẽ puniendus eſſet ſi ſororem in fragan ti repertam cum amaſio occideret prout in patruo, qui neptem occiderat pulchrè conſuluit *Thob. Non. in conſ. 109. per totum.*
22 An autem ſicut excuſatur filius, qui patris iuſſu vxorem occidit, ita quoque excuſentur alij extranei, quibus pater filiæ adulteræ homicidium commiſit? circa hoc variæ ſunt Doctorum opiniones; multi enim negatiuam tenuerunt, quam plenè defendit *Rol. à Vall. in conſ. 34. 2. dub vol. 2. et Cou. in d. c. 7. §. 7. num. 5.* & re uera hæc videtur communior ex allegatis per *Iul. Clar. in d. §. homicidium, verſ. dubium eſt* licet contrarium aſſerat in practica ſeruari, eamque pluribus authoritatibus concomitatur *Viu. in commun. opi. 33. nu. 10. et Caball. in d. caſ. 300. num. 52. verſ. ſed negatiuam, et Tbo. Triuiſan. in dec.*
23 *22. per totum.* Pro affirmatiua vero opinione: quod pater licitè poſſit filię, & eius adulteri homicidium alijs demandare, præſertim ſi ipſe pater eſſet debilis, & infirmus, qui non valeret ſe proprijs manibus vindicare, in facti contingentia iudicatum fuiſſe teſtatur *Aſſl. in conſt. Reg. pacis cultum, nu. 40. in 5. q. et in d. conſt. ſi maritus, nu. 3. et ſeq.* qui dicit hanc vindictam in caſu a iure permiſſo licitè ſumi poſſe etiam mediante pecunia per aſſaſſinium, pro qua opinione allegat *Bal. in d. l. Gracchus, C. de adult.* nam quòd licitum eſt in perſona mãdantis, licitũ quoque eſſe debet in perſona mandatarij, & pro hac affirmatiua opinione ſe etiam in facto obtinuiſſe teſtatur *Cepoll. in tract. de ſeruit. urban præd. cap. 23. num. 10.* & eam communiter de generali conſuetudine ſeruari affirmant *Reg. de Ponte in conſ. 98. nu. 33. Iul. Clar. in d. §. homicidium, verſ. dubiũ*
24 *eſt, in fin.* Alij vero diſtinctionis fœdere has opiniones concordant, dicentes non licere patri hanc facultatem a iure ſibi permiſſam alijs committere, ſed ſi ſolus non conficit filiam, & eius adulterum occidere, poterit cõſanguineos, & amicos conuocare, vt ſecum interueniant, & hoc caſu eum aſſociantes omnes erunt impunes, nam dum ipſi tamquam principali permiſſum eſt huiuſmodi homicidium committere, cenſetur quoque permiſſum omne id, ſine quo illud commodè exequi non poſſet, iux. not. per *Paul. de Caſtr. in l. refectionis, ſub nu. 4. ff. commun. prædior. & Socyn. iun. in conſ 34. nu. 12. et ſeq. vol. 2.* nec tales aſſociantes puniri poſſunt pluſquã principalis, vt pluribus authoritatibus pleniſſime confirmãt *Petr. Caball. in d. caſ. 300. num. 58. cum plur. ſequen. et Farin in cad. quæſt. 121. num. 20.* Pro qua
25 concluſione principaliter affertur notabilis doctrina *Paul. de Caſtr. in conſil. 277. incip. in cauſa incarceratorum, lib. 2.* vbi ponit caſum de quodam marito, cuius uxor tentata fuerat de carnali copula, & dum hoc ad eius notitiam peruenitſſet, mãdauit vxori, vt ſimularet aures præbere precibus illius a quo tentata fuerat, eique daret tempus, & ho

horam veniendi ad eius domum, in qua ipſe
maritus, & eius fratres, ac etiam fratres
vxoris ſe congregauerunt animo iniuriam
vlciſcendi cum bacalo, & cum ille infelix in-
cautè perueniſſet ad eorum manus, quidam
ex fratribus mulieris ita violenter eum per-
cuſſit, quòd inde eius mors ſequut a fuit, &
demum concludit neminem ipſorum de ho-
micidio teneri, quod confirmatur etiam ex
ijs, quæ ad idem propoſitum tradit *Anton.
Gomez in ll. taur. l. 80. num. 65. & ſequen.*
vbi dicit licere vxori reuelare marito virũ,
à quo eius pudicitia tentatur, & quòd licitè
etiam poteſt illum, à quo tentata fuit deci-
pere, & ſub falſa ſpe in eius domum allicere
ad finem, vt a marito, & ſuis conſanguineis
26 verberetur Verum in propoſito caſu aliqui
dicunt, quòd aſſociantes patrem, vel mari-
tum ad huiuſmodi vindictam, abſtinere de-
bent ab offenſione adulterorum ſuis ma-
nibus, ſed debere tantum aſſiſtere ad hoc, vt
pater, vel maritus, quibus cõpetit vindicta,
tutius, & ſecurius poſſint vindictã perficere,
vt inquit *Rol. a Vall. in d. conſ. 34. num. 29.
& ſeq. lib. 2.* quem refert *Caball. in d. caſ.
300. num. 73.* & hæc mihi videtur æquior, &
27 tutior opinio. Si quis autem non à patre, vel
marito vocatus ad aſſociandum, ſed ex pro
pria indignatione, & maligno ſpiritu inſti-
gatus, patri, vel marito adulterum reuela-
uit ad hoc, vt ab eis occideretur, hic tamquã
homicidij author ordinaria pœna plecti de-
bet, vt conſuluit *Farin. in conſil. 8. num. 6.*
28 Et demum, quòd pater occidens filiam cum
adultero eſt etiam tutus de iure canonico,
& in terris Eccleſiæ, ex communi Doctorum
ſententia, ita affirmant *Ceſal. in conſil. 305.
per tot. vol. 3. & alij plenè relati per Farin.
in d. quæſt. 121. num. 53. et ſeq. Baiard. in d.
§. homicidium, num. 173. & 179.* licet non
deſint qui contrariam tenent opinionem,
quos refert *Caball. in d. caſ. 300. n. 43. et ſeq.*
29 Hæc autem facultas patri cõceſſa, eſt etiam
conceſſa marito, cui ſimiliter licet vxorem
in fraganti repertam occidere ſimul cum
adultero, ſed mariti poteſtas non eſt adeo li-
bera cum vxore adultera, ſicut poteſtas pa-
tris cum filia, pater enim indiſtinctè poteſt
quemlibet adulterum ſimul cum filia in fra
granti repertum impune occidere, nulla da-
ta perſonarum exceptione, vt ſupra notatũ
fuit num. 15. & ſeq. Marito vero non licet
adulterum occidere niſi ſit perſona vilis, &
abiectæ conditionis, alioquin ſi adulter eſſet
perſona grauis, vel honeſtę conditionis, non
permittitur marito, quòd eum occidat, ſed
occidendo ratione iuſti doloris ab ordina-
ria pœna tantum excuſatur, & mitius puni-
tur, prout expreſsè cauetur in *l. ſi quis in
graui, §. ſi maritus, ff. ad Sillan. & in l. ſi a-
dulterium cum inceſtu, §. Imperatores, et in
l. nec in ea, §. fin ff. ad l. Iul. de adult. & in l.
Gracchus in princ. C. eo.* & ita ex communi
Doctorum aſſertione refert *Iul. Clar. in d.
§. homicidium, verſ. quid dicendum, & Fa-
rin. in d. quæſt. 121. num. 64.* rationem autẽ
diuerſitatis cur magis patri, quàm marito
liceat ſe impune de adulterio vindicare? be-
ne explicat I. *Conſult. in d. l. nec in ea, §. fin.
verſ. ideo autem*, per hæc formalia verba
*Ideo autem patri, non marito, mulierem, et
omnem adulterum permiſſum eſt occidere,
quod plerumque pietas paterni nominis con
ſilium pro liberis capit, cæterum mariti ca-
lor, et impetus facilè ſæuientis, fuit refra-
30 nandus.* Et ideo ſecundum hæc iura, non li-
ceret marito occidere officialem, neque cle-
ricum cum vxore repertos in adulterio, ex
not. per *Farin. in ead. q. 121. num. 70. et 73.*
31 Et hinc à maioritate rationis dicendum
quoque eſt, quòd ſi maritus inueniret pro-
prium patrem adulterantem ſuam vxorem,
non liceret, propter reuerentiam genitori
debitam, eum occidere, quamuis enim ille
maximum ſcelus committat contra filium,
nihilominus pater eſt, cui omnino reueren-
tia debetur, nec poteſt quoad ipſum filium
dici perſonam turpis, neque vilis, vt dixit
Bar. in d. l. ſi adulterium, §. fin. ff. de adult.
quem refert *Gul. de Bened. in repet. cap. Ray
nutius de teſtam. in ver. in eodem teſtamen-
to relinquens num. 30. fol. mihi 212.* cum
quo concordant *Bermond. in trac. de publ.
concubin. r. ſubrubr. de adult num. 20. et Ba
iard. in addit. ad Iul. Clar. in d. §. homicidiũ,
num. 181.* qui allegat etiam pro hac conclu-
ſione *Anguiſſol. in conſ. 7. num. 10.* è contra
vero ſi pater occidat filium adulterantem
ſuam vxorem, & ipſius filij nouercam non te
netur pœna parricidij, ſed alia mitiori, vt ca
uetur in *l. diuus ff. ad l. Pompei. de parric. cu
ius l. deciſionem,* licet ibi *Hyp. de Marſ. ante
nu. 121.* opinatus ſit procedere quando pa-
ter inuenit filium in fraganti adulterio cum
vxore nihilominus verius eſſe, quòd ſecundũ
magis proprium eius intellectum, procedit
etiam ſi ex interuallo eum occidat, plenè
probat *Petr. Caball. in 1. cent. reſol. crimin.*
32 *caſ. 15. nu. 6. et ſeq.* Vilis autem in hac mate-
ria reputatur adulter habita conſideratione
ad dignitatem, & qualitatem viri, ſecundum
*Iacob. Butrigar. in d. l. Gracchus, verſ. quæ-
ro, quæ ſunt perſonæ, et ibidem Cyn. num. 9.
et Salyc. num. 9.* uel uerius ſecundum alios,
vilis

Digitized by Google

vilis ille dicitur, in quo concurrit ſeruilis
conditio, vel alicuius infamiæ nota, iuxta
*tex. in l. humilem, C. de incest. nupt. & not.
per Rol. à Vall. in conſ. 34. num. 3. & ſeq.
uol. 2. Grauert. in conſ. 163. per tot. Iacob.
Mandill. in conſ. 43 per tot.* & alios, quos
pulchrè refert *Petr. Caball. in d. caſ. 300. nu.
91. et ſeq. et Farin. in conſ. 141. n. 2. in 2. par.*
33 Hæc autem procedunt de iure communi,
ſed in hoc Regno Neapolis, particulari lege
ſancitum eſt, quod licet marito vxorem, &
adulterum ſimul deprehenſos impune occi-
dere, vt cauetur in *const. incip. ſi maritus vxo-*
34 *rem*, in qua nulla fit diſtinctio, An adulter
ſit nobilis, vel vilis perſona, vt ibi not. Affl.
cuius conſtitutionis prouiſio iuſtiſſimè pro-
dita fuit ad refrenandam adulterorum fre-
quentiam; quorum ſcelus grauiſſimum eſſe
dicit *Rom. in l. tranſigere, num. 4. et ſeq. C. de
tranſ.* & eſſe maius delictum, quam homici-
dium, & alia crimina ſuadet *tex. in cap. quod
in omnibus 32. q. 7. & not. DD. in c. at ſi cle-
rici, §. adulterium de iudic. & plenè Tiraq.
de leg. connub. in l. 13. glo. 10. nu. 26. & Hier.
Ceuall. in trac. de commun. contra commun.
q. 734. nu. 1. et ſeq.* Et de hoc crimine magis
contriſtatur vir, quàm de ſtupro filiæ, vel
etiam ſi proprius filius occideretur, vt ex
multorum ſententijs refert *Sylu. nupt. in
verb. non eſt nubendum, num. 30. & plenè
Io. Lopez in rubr. de don. inter vir. & vxor.
§. 78. nu. 3. et ſeq.* Adeo quòd ſi maritus de
vxoris adulterio non conqueritur, præſumi-
tur leno, vt dixit *Thom. Ferratt. in caut. 14.*
Imò quamprimùm notitiam habet de vxo-
ris adulterio debet ab ea ſeparare thorum,
aliàs peccat, ſi eius cohabitatio cum vxore
eſſet cauſa perſeuerãdi in peccato, *cap. ſi vir,
cum glo. de adult.* & ideo maxima cum ra-
tione de tam graui offenſa permittitur viro
vindicta. Duplici autem via, iura illi ſuccur-
35 runt; Primò enim poteſt ſe proprijs mani-
bus vindicare occidendo adulterum, & vxo-
rem ſimul deprehenſos, & ſi forte non po-
teſt eos in fraganti ſimul inuenire datur cau
tela, quòd factis tribus denuntiationibus co
ram tribus teſtibus fide dignis illi, quem de
vxoris adulterio ſuſpectum habet, quòd cum
ea non loquatur, ſi ſpretis denuntiationibus
eum poſtea inueniat cũ vxore in loco ſuſpe-
cto poterit ipsũ impunè occidere, vt expreſ-
sè cauetur in *Auth. ſi quis ei, C. ad l. Iul. de
adulter. & latius in Authen. vt liceat ma-
tri, & Auia §. his huoque, collat. 8.* ad cuius
intellectum videnda ſunt omnino, quæ ſcri
bit *Anton. Gomez. in l. taur. 80. num 60. &*
36 *Farin. in d. q. 121. nu. 125. & ſeq.* Et ſi mari-
tus impatientia motus vxorem de adulterio
ſuſpectã occidat, non repertam in fraganti
cum adultero, & ad ſui defenſionem poſtea
probet reuera eam adulterium commiſiſſe,
ratione iuſti doloris, quo motus fuit debet
etiam pœna minorari, ex not. per *Bertaz. in
conſ. crim. 42. per tot. lib. 1. et in conſ. 434. nu.
3. lib. 2. & Thob. Non. in conſ. 109.* Quæ opi-
nio licet videatur valdè dubia ex ijs quæ in
contrarium refert *Farin. in eadem quaeſt.
121. nu. 113. cum ſequen.* Nihilominus ipſe-
met in fine concludit, quòd in re dubia ſal-
tim conſulto Principe recurrendum eſt ad
* *tex. in l. non puto. ff. de iur. fiſc.* [Sed idem
Farin. in conſ. 141. lib. 2. intrepide affirmat
virum nullo modo excuſari à pœna ordina-
ria, ſi adulterum in continenti non occidit,
& plene reſpondet omnibus motiuis Bertaz
37 zoli, ideo cogitandum eſt.] Verum ſi ad iu-
dicis notitiam perueniat, quòd pater, vel ma
ritus, qui habent mulierem de adulterio ſu-
ſpectam minati ſunt eam occidere, debet an-
te tempus præcauere, & eam in tuto pone-
re, eiſq; præcipere quòd idoneè caueant de
eam non offendendo, vt not. *Affl. in conſtit.
reg. legum aſperitatem, nu. 7. verſ. tertio no-
ta, quem refert Petr. Caball. in d. caſ. 300. n.*
33 33. Altera vero via, qua maritus poteſt ſe
de vxoris adulterio vindicare, eſt, quòd con-
tra eam quærelam exponat, ſiquidem pœ-
na huius delicti de iure codicis eſt, quòd tam
adulter, quàm adultera vltimo ſupplicio pu-
niantur, vt cauetur *in l. quamuis, in 2. C. de
adulter.* Et licet hæc pęna quoad mulieres
propter ſexus fragilitatem fuerit per ius au
thenticorum mutata, nam mulier adultera
virgis cęditur, & deinde in monaſterium
detruditur, & ſi maritus infra bienniũ eã ad
ſe non reuocat, cogitur ibi monacalem ha-
bitum ſuſcipere, & perpetuò permanere, *vt
in Auth. ſed hodie, C. de adulte. prout refert
Iul. Clar. in practic. crim. in §. adulterium,
verſ. ſed quaro, quæ ſit pœna adulterij, circa
med.* & aliqua etiam mutata ſint per *Conſt.
reg. legum aſperitate, vt ibi not. Affl. num. 1.
* & ſeq.* [Quam pœnam quoad mulieres adul-
teras varijs modis practicatam fuiſſe ex mul
torum Doctorum ſententia refert *Io. Bapt.
Lup. in trac. de illegitim. et natalib. reſtitut.
conuent. 1. §. 5. num. 22.*] Nihilominus quoad
adulterum nihil eſt immutatum, ſed rema-
net in ſuo robore pęna vltimi ſupplicij, pro-
ut ex communi DD. ſentẽtia refert *Iul. Clar.
in d. § adulterium in d. verſ quæro, & plenè
Rol. a Vall. in conſ. 74. nu. 8. vol. 1. post Affl.
et Andr. in d. conſt. legum aſperitate, plene
Caball. in reſolut. crim. caſ. 200. nu. 16. &*

Farin.

Farin in ti. de delict. carn. q. 141. num. 21 &
quamuis Iul. Clar. in citato loco referat hãc
pœnam, adeò rigoroſam ex multorum loco-
rum conſuetudine non ſeruari, ſed aliam mi
tiorem imponi ; Nihilominus re plenè di-
ſcuſſa hanc pœnam cuidam adultero impo
ſitam per Magnam Curiam Vicariæ, con-
firmatam quoque fuiſſe per Sacrum Conſi-
lium refert *Vincen. de Franch. in deciſ.* 240.
* *per tot* [Eademque adulterij pœna puniri de
bere eum, qui arte & fallacijs maritum ex-
tra domum duxit vt adultero commodius
daretur ingrediendi ad eius vxorem, affir-
39 mat *Natt. in conſ.* 51 *per tot.*] Ab hac autẽ
pœna vltimi ſupplicij excuſandus eſt, & mi
tius puniri debet vir adulterium committẽs,
quando mulier acceſſit ad eius domum, &
eum ad libidinem prouocauit, vt notabili-
ter dixit *Roman. in conſ.* 167. *vol.* 2. *quem re-
fert Maran. in conſ.* 117. *nu* 4. pro qua con-
cluſione facit, quòd etiam ſtuprãs puellam
excuſatur, ſi probetur, quòd eam non preci-
bus, neque pretio induxit ad concubitum,
ſed quòd ipſe fuit ab ea ſollicitatus, eaque
ad eius domum, & lectum acceſſit, vt notabi-
liter affirmant *Ant. Gom. in l.* 80. *cau. ſub n.*
10. *Bernar. Diaz. in prac. canon. c.* 83. *et Gut.
in canon. q. c.* 37. *nu.* 23. *verſ. ſecundus caſus*
* [Sicut e conuerſo ab omni pœna immunis nõ
eſt is qui virginem ad libidinem prouocat
etiam ſine vlla vi, iux. not. per *Bertazzol. in
conſ.* 203. *per tot. lib.* 1.] Et idem eſt ſi quis ra-
piat mulierem, à qua prouocatus fuit, iux.
not. per *Batard. ad Iul. Clar. in §. raptus, nu.*
16. *Maſcard. in concl.* 1253. *nu.* 28 *et Deſian.*
* *in trac. crt. lib.* 8. *c.* 7 *n.* 19. [Bene denegãdum
quoque ius accuſandi vxorem de adulterio
eſt viro, qui ei adulterandi cauſam præbuit,
vel eam alteri adulterandum tradidit, iux.
not. per *Affl. in conſt. regni, que coram, nu.*
2. *rub.* 13. *de adulter. lib.* 3] Excuſandus quo-
40 que eſt à pœna adulterij vir, qui carnaliter
cognoſcit mulierẽ nuptam meretricio more
uiuentem, ut ex communi DD. opinione re-
fert *Iul. Clar. in d. §. adulterium, nu.* 3. *verſ.
quæro nunquid, poſt Affl. in d. conſt. legum
aſperitate, nu.* 5. *& plenè Petr. Caball. in* 2.
centur. reſolut. crim. caſ. 123. *num.* 1. Sicut
etiam a pœna ſtupri excuſatur rem habens
cũ muliere, quæ poſtea ſe publicè proſtituit,
* *l. ſi ea, C. de adult.* [Adeo quod non tenetur
amplius eam donare neque vxorem ducere,
ut plene probant *Vincent. Carrot. in deciſ.*
58. *per tot. et Iacob. Cancer in* 3. *lib. var. reſ.
cap.* 11. *n.* 251. *in fine*, nam in ſtupro conſide-
ratur mulieris honeſtas, quæ corrumpi non
debet etiam ſi uiliſſimè conditionis ſit, ut
plene probat *Farinac. omnino uidendus in
conſ.* 90 *per tot. lib.* 1. Vnde ad euitandam pœ
nam ſtupri quando mulier uirgo ſponte uult
ſecum uiro copulare cautela eſt quod uir
profiteatur eam uelle habere in cõcubinam,
ut inquit *Affl. in conſt. regni. ſi quis rapere,
in* 3. *q. nu.* 10. nam concubinatus non eſt pu-
nibilis de iure ciuili, *l.* 1. *ff. de concubin.* Ad
probandum uero mulieris in honeſtatem,
quæ conſideranda ſint, uidenda ſunt quæ ple-
ne notant *Burſa. in conſ.* 368. *lib.* 4.] Et licet
41 aliqui dicant, quòd quamuis coitus cum
meretrice coniugata non eſt punibilis reſpe-
ctu uiri coeuntis cum ea, non tamen excuſat
ipſam mulierem, quin tanquàm adultera pu-
nienda ſit, *ex not. per Alex in conſ.* 99. *nu.* 9.
vol. 6. *et Capyc. in deciſ.* 44. *propè fi.* Nihilo-
minus cõtrarium ſeruari teſtantur *Iul. Clar.
& Petr. Caball. in cit. locis, & Fab. Turrett.
in conſ.* 42 *ſub nu.* 10. *vol.* 2. Hinc punibilem
42 non eſſe coitum Iudæi cum Chriſtiana pu-
blica meretrice, conſuluit *Petr. de Vbald. in-
ter conſ. crim deuerſ. in conſ.* 29. *per tot. in* 1.
lib. Sed uerius eſt eum extraordinaria pœ-
na puniendum eſſe, ut plenè refert *Menoch.
de arbit. iud. caſ.* 290. *n.* 15 Eadẽ quoque ra-
tione rapientem mulierem inhoneſtam ab
ordinaria pœna excuſari conſuluit *Burſat.
in conſ.* 445. *vol.* 4. *& latius in conſ.* 368. *vol.
eod.* Fallit tamen ſupradicta concluſio, quan-
do quis cognoſceret meretricem conſangui
neam, uel affinem, nam licet excuſaretur a
pœna adulterij per prædicta, non tamen poſ-
ſet excuſari ab inceſtu, ut in ſpetie dixit, *Sa-
lyc. in l. quæ adulterium nu* 4. *C. ad l. Iul. de
adulter.* cuius ſententiam plenè confirmat
Petr. Caball. in 2. *centur. reſol. crim caſ.* 200.
nu. 85. qui tamen uidetur concludere ince-
ſtum cum meretrice non eſſe puniendum pœ
na ordinaria, ſed mitiori, prout etiam affir-
mat *Farin. in tit. de delict. carn. q.* 149. *n.* 98.
Et huiuſmodi inceſtus etiam per affinitatem
contractam ex fornicario coitu committi
poteſt, prout plenè probat, ac pluribus exẽ-
plis explicat *Far. in cit. loc. n.* 102. *cum plur.
* ſeq.* [Et licet contrariũ ſuadeat *Theſ. in dec.*
100. *n.* 7. dicens inceſtũ per illicitum coitum
cum duabus ſororibus commiſſum impuni-
bilem eſſe de iure ciuili, pro qua opinione
allegat *Hip. de Marſ. in ſing.* 255. Nihilomi-
nus Gaſpar eius filius in addit. affirmat nun-
quam uidiſſe Senatum relinquere iuſtos im-
punitos quin corporali pœna plecterentur
ſi cum huiuſmodi inceſtu adulterium concur
rit, & ideo quandam mulierem nuptam, quæ
duobus fratribus ſui copiam fecerat ad fuſti
gatione, & bannum per triennium conden-

Digitized by Google

natam fuiſſe, *et Vincent. de Franch. in deciſ.*
378. refert quemdam qui duas ſuas conſo-
brinas ſorores ſtuprauerat deportatũ fuiſse
& mulieres in monaſterium detruſas, quibus
addenda ſunt plene not. per *Menoch. de ar-*
bitr. iud. caſ. 502.] Hæc autem declara, quòd
non habent locum, quando quis rem haberet
cum commatre publica meretrice; nam li-
cet inceſtum committeret, tamee puniri nõ
poſſet à iudice ſæculari, nam hæc cognatio
non eſt cognita a iure ciuili, præterquam ſi
eſſet quoque admiſſum crimen adulterij, vel
ſtupri, nã tunc grauis puniretur ratione hu-
ius qualitatis aggrauantis, prout notabili-
ter dixit *Par. de Put. in tract. de ſindicat. in*
ver. adulterium, nu. 8. *quem refert Theſaur.*
in deciſ. 100. *nu.* 6. *Gacher. in conſ.* 25. *nu.* 13.
& ſeq. et pleniſſimè Caball. *in d. caſu* 200.
nu. 69 quem omnino vide; An autem com-
mittatur inceſtus ſi quis cognoſcit carnali-
ter mulierem, cuius fratrem antea ſtupra-
uit? vide eundem *Caball. in caſ.* 44. *per tot.*
Qui ex multorum doctorum authoritate
refer per huiuſmodi nefarium, & illicitum
coitum affinitatem non contrahi, & conſe-
quenter nuptias contractas cum ſorore ſtu-
prati inceſtas non eſſe, pro qua conclusione
videtur eſſe *tex. in terminis in cap. ex raor-*
dinaria, 25. q. 3. quem ad hoc propoſitum re-
fert *Bermond. in trac. de public. concubinar.*
43 *ſub tit. de peccat. ſodom. nu.* 19. Quæ autem
probationes requirantur in crimine adulte-
rij, & an ſufficiant teſtes ſingnlares? remitto
me ad ea, quæ pleniſſime cumulat idem *Pe-*
trus Caball. *in* 3. *centur. reſolut. criminal.*
caſ. 293. *per totum*, & alij, quos plene refert
Baſard. in d. §. adulterium nu. 33. *cum plur.*
44 *ſeq.* Et an adulter, & adultera poſſint in codẽ
libello accuſari? *ad tex. in l. ſi maritus, §. ſi. ff.*
de adult. Sunt videnda notata per *Baſard. in*
addit. ad Iul. Clar. in §. adulteriũ, in princ.
45 Et quòd licet in hoc crimine nõ poſſit pro
cedi ex officio, niſi in caſu quo ſit notorium,
tamen poſtquam fuit expoſita querela per
virum, etiam eo remittente procedi poteſt,
ex not per Gramm. *in deciſ.* 31. *refert idem*
Baſard. in cit. loco, nu. 7. *&* 14. Sed an mulie
46 ri remittenda ſit adulterij pœna obtenta
reconciliatione viri? *vide Boer. in deciſ.* 298.
n. 3. *& ſeq. & plenè* Barboſ. *in d. l.* 2. *in prin.*
in 1. *par. ſub nu.* 100. *verſ. tertio limita. cum*
47 *plur. ſeq.* Et an iuditio pendente ſuper adul-
terio debeat mulier habere alimenta à viro
donec conuincatur? vide *Bald. in conſ.* 176.
vol. 1. *Pariſ. in conſ.* 54. *vol.* 4. *plenè Hier. Ce*
ualles de commun. contra commun. q. 734. *&*
Thom. Sanch. in trac. de matrim. lib. 10. *in*
48 *tit. de diuort. diſp.* 8. *nu.* 28. Et ſi propter vxo
ris adulterium ſequuta ſit ſententia ſepara-
tionis thori; An maritus teneatur eam am-
plius alere? *Iul. Clar. in d. §. adulterium, ver.*
facta autem thori ſeparatione, dicit quòd ſic
quia etiam remanet vxor, ſed contrarium vi
detur verius, ex not. per *Surd. in trac. de ali-*
men. tit. 7. *q.* 16. *nu.* 19. *Barboſ. in rep. rub ff.*
ſol. matr. in 2. *par. nu.* 47. *& Sanch. in d. trac.*
de matrim. lib. 10. *in tit. de diuort. diſput.* 8.
49 *nu.* 23. *& ſeq.* Sed an mulier excuſetur a pœ
na adulterij propter nimiam viri ſæuitiam,
vel ſi non reddat ſibi debitum, ant propter
famis neceſſitatem? dic quòd non, nam debet
potius quæcumque mala pati, quàm adulte
rium cõmittere prout ex multorum autho-
ritate refert *Baſard. in d. §. adulterium nu.*
75 *et ſeq. & Farin. in tit. de delic. carn. q.* 141
nu 60. *& ſeq. & in q.* 142. *nu.* 13. *et ſequen.*
50 Alia etiam pœna adulterij eſt, quòd mulier
amittit dotem, & donationem propter nu-
ptias, *l. conſenſu, §. vir quoque, & §. virum*
etiam, *C. de repud.* ac etiam bona pa-
raphernalia, ſecundum *Gloſ. in cap. plerum-*
que, in verb. dotalitium, de don. inter virum,
et vxorem, quam eſſe communiter receptã
refert *Iul. Clar. in §. adulterium, verſ. adde,*
quia propter adulterium, pleniſſimè Farina.
in d. q. 142. *num.* 1. *cum plur. ſeq. et latè Bar-*
boſ. in d. l. 2. *ff ſol. matrim. in* 1. *par. in princ.*
nu. 53 *et ſeq.* Hoc autem intelligendum eſt,
quãdo vir ciuiliter agit contra mulierẽ adul
teram ad finem lucri faciendi dotem, ſecus ſi
criminaliter, vt plenè explicat idem *Barboſ.*
in cit. loco nu 57. *et ſeq. & præſertim nu.* 59.
An autem ad finem, vt maritus lucretur do-
tem ſufficiat, quod vxoris adulterium probe
tur præſumptiuè, vide eundem Barboſ. ibi-
dem, qui hunc articulum plenè explicat *nu.*
61. *et* 72. *cum ſeq.* & demũ ex magis commu-
ni Doctorum ſententia probat, quod licet
per amplexus, & oſcula non amittatur dos,
tamen hoc intelligitur, quando conſtat vlte
rius non fuiſſe progreſſum, ſed quando res
eſt dubia, & probantur hæc præludia, & quod
per tantum tempus ſolus cum ſola fuerunt
in loco ſecreto, quòd potuerunt ſimul coire,
tunc reſultat præſumptiua probatio veri a-
dulterij, quæ ſufficit ad condemnandum,
51 Expoſita autem querelâ per virum transfer-
tur actio lucrandi dotes ad quoslibet eius
hæredes etiam extraneos, vt teſtatur *Vinc.*
de Franch. in deciſ. 184. *et in deciſ.* 240. Ve-
rum ſi maritus ſciuit vxorem eſſe adulterã,
& tacuit, tunc eius hæredes non poſſunt que-
relam exponere, nam ex ſcientia, & tacitur-
nitate viri cenſetur fuiſſe remiſſum, vt latè
ex-

Digitized by Google

explicat opiniones concordando Barboſ. in
52 loco ſupra allegato, num. 119. cum ſeq. Sed an
opus ſit ad finem transferendi hanc actio-
nem ad hæredes, quòd cum effectu maritus
querelam expoſuerit, vel ſufficiat, quòd ali-
ter conqueſtus ſit, & vxoris mores improba
uerit? vide omnino Alexan. in conſ. 189. vol.
6. per totum, et Vinc. de Franch. in d. deciſ.
184. in princ. Quid autem ſi mulier adultera
habet filios ex eodem, vel ex alio matrimo-
nio: an maritus lucretur dotem? vide Barbo.
in loco ſupra citato, num. 62. et ſequen. & ſi
mulier criminaliter accuſata de adulterio,
in monaſterium detruſa fuit, an eius dos ap-
plicetur monaſterio, vel filijs, aut marito? vi-
53 de Farinac. in conſ. 72. per tot. Et an eadem
pœna amiſſionis dotis puniatur vidua, quæ
infra annum luctus ſtuprum committit? vide
Rolan. a Vall. in conſ. 86. vol. 2. per totum,
Cacher. in deciſ. Pedem. 77. Duen. in reg. 12.
in 3. limit. plenè Arium Pinell. in l. 4. C. de
bon. matern. nu. 9. Mandoſ. in conſ. 73. per to
tum, Vincent. de Franch. in deciſ. 669. in 4.
par. pleniſſimè Menoch. in addit. ad trac. de
arbitr. iudic. caſ. 288. nu. 33. cum plur. ſequ.
et Barboſ. in d. 1. par. l. 2. in princ. ff ſol. mat.
nu. 64. verſ. vlterius cum ſeq. & pleniſſimè
Regen. Valenzuel. in conſ. 80 per totum,
Quid autem ſi vir occidit vxorem adulterā;
an lucretur dotem? Vide nouiſſimè tradita
per Vicent. de Franch. in deciſ. 678. in 4. par.
* [Qui relatis hincinde opinionibus reliquit
articulum indeciſum, & miror equidem,
quod ille oculatiſſimus vir memor non fuit
Vrſill. in dec. 265. ſub nu. 63. qui refert per
binas ſentētia ſacri Conſilij iudicatum fuiſ-
ſe, quod maritus ſumens vindictam vxoris
adulteræ proprijs manibus dotem non lucre
tur, quamuis id faciat lege permittente,
ſed pro opinionum concordia vide diſtin-
tiones relatas per Farin. in trac. de homicid.
q. 120 ſect. 3. nu. 67. cum ſeq.] Et quid ſi prius
maritus ciuiliter egit contra vxorem adul-
teram ad finem lucrifaciēdi dotem; An poſ-
ſit poſtea contra eam criminaliter agere ad
pœnam adulterij. Vide omnino Barboſ. in
eadem loco ſupra citato num. 138. verſ. vlti-
mo ex ſupra relatis, qui arguendo pro, & cō-
tra concludit; quòd vna via electa, cum vtra-
que ad vindictam tendat, ad aliam reddire
non licet, & latiſſimè Farinac. in tit. de delic.
carn. quæſt. 141. nu. 46. cum plurib. ſequen.
54 Inſuper ſciendum eſt, quòd licet ex parte vi-
ri coniugati rem habentis cum muliere ſolu
ta non inducatur propriè adulterium puni-
bile, ut ex magis communi DD. opinione
refert Iul. Clar. in d. § adulterium, in princ.

55 Nihilominus etiam iniuriam quam vxor
ſubſtinet propter viri impudicitiam ſaltim
ciuiliter iura reſpexerunt, nam ſi vir retinet
concubinam, mulier poteſt petere ſepara-
tionem thori, & ab eo diuertere, vt inquit
Decius in conſ. 530. nu. 4. plenè Socc. iun. in
conſ. 32. volum. 2. Burſat. in conſ. 218. vol. 2.
Theſaur. in deciſ. 130 per totam, Mar. Ant.
Maceratenſ. in 1. lib. var. reſol. c. 35. num. 1.
cum ſeq. et plenè Barboſ. in 1. par. rub. ff. ſol.
* matr. nu. 37. et ſeq. [Poteſt etiam vir iudicis
officio compelli ad dimittendum concubi-
nam ad vxoris inſtātiam, & honeſte viuen-
dum, vt poſt Pau. de Caſtr. in l. iuſtitia. ff.
de iuſt. & iur. refert Franc. Abiles in cap.
56 pretor. 47. ſub n]. 6. Et ſi vir eam accuſat de
adulterio ad finem lucrandi dotem, poteſt
exceptione repelli, ſi obijciatur, quòd ipſe
quoque vxoris thorum violauit, & paria
delicta mutua compenſatione tolluntur, vt
poſt alios plenè refert Tiraq. in tract. de ll.
connubial. l. 13. gloſ. 1. nu. 38. & ſeq. Menoch.
de arbitr. iud. in addit. ad caſ. 287. nu. 36. &
ſeq. Surd. de alim. tit. 7. in q. 16. num. 47. &
ſeq. & plenè Barboſ. in d. 1. par. l. 2. in princ.
ff ſol. matri. nu. 97. verſ. limita ſecundo, cum
57 plur. ſeq. & præcipuè nu. 99. An autem hæc
exceptio admittatur etiam quando mulier
criminaliter à viro accuſatur de adulterio? vi
de omnino Surd. in d. q. 16. num. 54. & ſeq.
Barboſ. in rep. d. l. 2. ff. ſol. matrim. in princ. 1.
par. num. 99. Sanch in d. trac. de matrim. lib.
10. tit. de diuort. diſp. 8. nu. 34. & ſequen.
58 A fortiori quoque ratione concedenda eſt
mulieri thori ſeparatio, ſi vir ſit adeo ſcele-
ſtus, vt coeat etiam cum maſculis, vel vxorē
de vitio nefando tentauerit, vt not. Menoch.
de arbitrar. iud. caſ. 286. nu. 14. & ſeq. plenè
Burſat. in conſ. 218. vol. 2. Barboſ. qui alios
congerit in rep. rub ff ſol. matrim. in 2. par.
n. 30. & alij, quos plenè refer Farin qui hanc
concluſionē quomodo intelligenda ſit, opti-
mè explicat in d. tit. de delic. carn. q. 143. n.
85. & ſeq. Hoc enim crimen etiam cum mu-
59 liere committitur, vt ex magis communi
Doctorum opinione teſtantur Dec. in l. 1.
nu. 9. C. de ſecund. nupt. Affl. in conſt. reg. le-
gum hſpoteſtate nu. 10. Menoc. de arbitr iud.
in d. caſ. 286. nu. 5. & plenius in nouis addit.
nu 40. & ſeq. Iul. Clar. in § ſodomia verſ. vi
di quandoque dubitari. Caball. in 1. cēt. reſo.
crim. caſ. 16. nu. 15. & Card. Tuſch. in concl.
60 318 lit. S. Et execrabilius eſt quādo cū vxo-
re committitur, vt inquit Ant. Gomez in l.
tauri 80. num. 33. & Menoch. in d. caſ. 286.
61 in addit. ſub num. 4. & ſeq. Et ſi vxor à viro
cognita cōtra naturam diù tacuit, punienda

eſt, niſi conſtet de eius tacito conqueſtu, &
quod metu viri non auſa fuit hoc reuelare,
vt plenè tradit Foller. ſuper prag. de ſodom.
62 nu.25.cum plur.ſeq. Et in hoc crimine pu-
nitur etiam ille, qui illud tentauit, & non
perfecit, non tamen pœna ordinaria, vt ple-
nè teſtatur Menoch. in d.caſ.286.num.7. &
nu.16.cum ſeq.& plenius in addit.nu 36.&
63 ſeq. Et punitur etiam pollutio extra vas iu-
xta plenè not.per Affl.in d.conſt.legum aſpe-
ritate,nu.12.& pleniſſimè per Petr.Caball.
64 in d.caſ.16 nu.11.per totum. Imo ſi quis ten-
tatur de hoc nefando vitio,& occidit tentan
tem, non debet pro homicidio puniri, vt no-
tabiliter dixit Ferret.in tract.de re milit.n.
67. quem refert Scapp.in tract.de iur.non
ſcrip.lib.5.c.143.nu 121. & Baiard.ad Iul.
65 Clar.in d §.ſodomia nu.15. Quæ autem pro-
bationes ſufficiant ad probandum hoc deli-
ctum? uide omnino Pariſ.in conſ.163.nu.6.
et ſeq.vol.4. Rol.a Vall.in conſ.7.nu.10 vol.
1.& plenè Honded.in conſ.102.num.58. &
66 nu 68 cum ſeq.vol.1. Et quomodo probe-
tur ex præſumptionibus, & coniecturis, ple-
nè Decian. in conſ. 83. per totum, vol.3. et
Maſcard.de probat.in concluſ.1313. Et an
67 credatur puero dicenti ſe fuiſſe ſodomitatũ?
vide Gramm. in deciſ.40.nu.14. Pariſ.in d.
conſ.163.nu. 8. & ſeq. Honded. in conſ.98.
nu.15.vol.1. et Alex.de Neu.in conſ.85.per
68 tot. Et an credatur mulieri ſodomiam paſ-
ſæ? plenè Decian. in d.conſ. 83. & Honded.
in conſ.100.per totum, volum.1. Et an ne-
69 ceſſe ſit, quòd in hoc crimine conſtet de cor
pore delicti? vide Boſſ.in tit.de delict.nu.32.
Plot.inter conſ.crim. diuerſ.conſ.132.n.22.
vol.1 et Farinac.in conſ.25.nu.68 Et an ex-
cuſetur a pœna huius criminis ſi quis dor-
miendo puerum ſtuprauit, aſſerens, quòd
ſomniabat rem habere cum muliere? vide
Anton.Gomez in lib.var.reſol.ſub tit.de de-
lict.c.3. nu. 26. circa fin. Ioſeph. Ludou. in
deciſ.lucen.19.nu.18.et Baiard.ad Iul.Clar.
71 in d.§.ſodomia,n.21. Et quòd in hoc vitium
incurrit etiam is qui ſe corrumpit proprijs
manibus, dixit Gloſ. in cap.omnes 32.q.7.et
Menoch.in d.caſ.286. in addit.nu.50. et ſeq.
Sed non punitur pœna ordinaria, ſecundum
Caball.in d.caſ.16.nu.4. Bermond.in tract.
de publ.concubinar. in rubr. de pecc.ſodom.
nu.13.et Mattrill.in comment.ſuper pragm.
indult.gener.in c.31.nu.16 quę tamen con-
cluſio quomodo ſit intelligenda pleniſſimè
explicat Marius Stalla omnino videndus in
trac.de immunit. eccl.lib.1.c.5.§.13 nu.34.
* cum plur.ſeq. [Et qua pœna puniatur qui a-
ctus uenereos committit extra vas manibus
abutendo,& ſemen emittendo? vide Lud.Re
guer.in deciſ.72. qui refert per illum Sena-
tum impoſitum fuiſſe pœnam fuſtigationis
per loca ſolita ciuitatis, et in deciſ.75. refert
etiam, quod in tentato, ſed non perfecto cri
mine ſodomitico fuit impoſita pęna extraor
dinaria condennationis ad regias triremes
72 per decennium. Et tamqaam ſodomita pu-
nitur etiam is qui turpiter rem habet cum
animali bruto, ut refert Menoch.in allegato
caſ.286 nu.6. et in addit.nu 43 et ſeq Rol.à
Vall.in conſ.7.nu.1.vol.1. et Iul. Clar.in §.
fornicatio, verſ.cum animali bruto Pluribus
etiam alijs modis in hoc nefandum crimen
incurritur, quæ plenè diſcurrit Menoch.in
citato loco in nouiſſimis additionibus, ad
quem me remitto, ſicut autem, tam uiro quã
uxori æqualiter iura proſpexerunt quando
alter eorum matrimoniale thorum offendit,
ut ex prænarratis demonſtratum eſt, Ita
74 et cautũ eſt, quòd ſi uir innocentem uxorẽ
occidit, nedum parricidij pœnam incurrit,
ut expreſſe dicit tex.in l.1.ff.ad l.Pompei,de
parric ſed etiam priuatur omni lucro dotis,
quod ex pacto, uel ex conſudtudine per eius
obitum lucratus fuiſſet, l.ſi ab hoſtibus,§.1.
ff. ſol.matr. cum ibi communiter notatis per
75 DD. qui ampliant hanc concluſionem etiam
quando uxor obijt culpa mariti, ex quo ſuæ
infirmitati medicum peritum non adhibuit,
ut plenè teſtantur Folier. in pract. crim. in
ver.item quod ſuffocauit uxorem, nu 61. Pe-
regr.de iur. fiſc.lib.2. tit.3.ſub nu.1. Rol.a
Vall.in tract.de lucr.dot.q.64. num.1. cum
plur.ſequent. Phanuc.in tract. de lucr. dot.
in gloſ.14.num.8. Surd. in tractat. de alim.
tit.4.nu.10.et in tit.8.priuil.69.nu.1.et ſeq.
et Maſcard.de probat.in concl.1035.nu.1.et
76 ſeq. Sed hoc intelligitur quando uir fuit ne-
gligens in adhibendo medicum uxori in in-
firmitate parui temporis, ſecus ſi infirmitas
fuiſſet nimis longa, ita ut mariti facultates
non paterentur tantum onus ferre, nam eſſet
dignus excuſatione, iuxta not per Phanuc.in
d.tract.de lucr.dot.gloſ 14.ſub num.9.et Rol.
77 in d.q.65. nu.11. Maritus enim non tenetur
uxorem in ſua infirmitate alere,& curare, ni
ſi ſecundum facultatem,& fructus dotis, iux.
tex.in l.ſi cum autem,§ ſin autem in ſeruiſſi-
mo ff ſol.matr.et plenè not.per Surd.in trac.
de alim tit.1.q.33. nu.7. cum plur.ſeq. præ-
terquam ſi ipſe eſſet diues, & uxor non ha-
beret aliunde, neque parentes, qui ipſam
curarent, & alerent, ut plenè dicunt DD.in
d.l.quod in uxorem, C. de neg.geſt. Et ſi in
78 longa infirmitate expenſas erogauit ultra
exiguæ dotis fructus, & uir ſit inops, poteſt
cas

Digitized by Google

eas retinere tempore reſtitutionis dotis, vt
plenè refert *Gaſp.Theſaur.in q.forenſ.52. in*
79 *2 par.* Imo quòd non tenetur eam alere ſine
dote,& poteſt eã expellere,tradit *Silu.nupt.*
in ver.non est nubendum,nu.46.post Iaſ.in
l.ſi.donaturus,nu.6.ff.de cond.ob cauſ. Adeo
80 quòd ſi per decennium eam aluit, præſumi-
tur quod recepit dotem promiſſam, vt pul-
chrè dixit *Cephal.in conſ.448. nu.23. et ſeq.*
volum. 3. hæc autem concluſio intelligitur,
quando dos fuit promiſſa,& non ſoluta,ſecus
uero eſt ſi vir vxorem duxit nulla facta dotis
mentione, nam tunc eam tenetur omnino
alere, *iux.tex.in l.quod ſi nullam,ff.de relig.*
& ſumpt. fun. & plenè not. per Surd. in d.
81 *trac.de alim.tit.1.q.32.nu.11 et ſeq.* Verum
ſi maritus dum vixit, alimenta vxori præſti-
ta non petijt,nec dotis intereſſe, cenſetur ea
remiſiſſe, & proinde non transmittitur eorũ
petitio ad hæredes, vt,ex magis communi
Doctorum ſententia teſtatur *Cacb. in deciſ.*
* *Pedem.132 per totam.* [Cuius opinionis au-
thor fuit *Bal.in conſ.474. lib.3.per tex.fa-*
moſum in l.cum quidam §.diuus ff.de vſur.
et in l. vir vſuras, ff. de donat. inter vir. &
vxor pro qua plures alios concordantes re-
fert *Menoch.de præſumt.lib.3.præſ.25.nu.2.*
Licet non deſint qui hanc opinionem impu-
gnent, quorum ante-ſignatus fuit *Rom. in*
l.inſulam,§.vſuras.ff.ſol. mat. cui inherent
nõnulli Doctores relati per *Maſcard.de pro*
bat.in concl.1371.nu.96.et ſeq. & plene per
Barboſ.in l.quæ dotis, nu. 46. ff. ſol. matr.
& pleniſsimè *Ruginell. in lib. pract. q.c.14.*
82 *nu.15.cum ſeq.* Eodem quoque iure cautum
eſt, quòd vxor, quæ virum occidit,priuatur
donatione propter nuptias,& omni alio lu-
cro, quod propter viri obitum acquiſiuiſſet,
vt probatur *in ead.l.ſi ab hoſtibus,§.ſi vir,in*
ſi.et ibi per Pau.de Caſtr.n.6.& omnes alios,
& idem eſt ſi inſtigauit amaſium, vt uirum
occideret, *iux.not.per Burr.in deciſ.262.ſub*
* *nu.2.et per totam.* [Qui nu.8.& ſeq.notabili-
ter etiam ex multorum Doctorum ſenten-
tia affirmat, quod mulier adultera præſu-
mitur conſcia de morte uiri,præſertim ſi poſt
homicidium commiſſum per Amaſium ei
opem aliquam præſtitit, & proinde inquit
eam puniendam eſſe eadem pœna poſtquam
ſciens homicidium committendum in perſo
nam uiri non reuelauit dum obuiare pote-
tat,iux.not.per *Bar.et Hyp.de Marſ.in l.ve*
rum ff.de parricid.& plene per *Fely.in cap.1.*
verſ.ſecundo fallit in ſubdito, de off.deleg.
quę concluſio nuper practicata fuit in Mag.
Curia Vicariæ me referente in cauſa cuiuſdã
infelicis mulieris,quæ ob conſpirationem
cum eius adultero in necem uiri, ad ultimũ
ſupplicium condemnata fuit,& confirmata
ſentẽtentia per ſacrum Conſilium quamuis
proprijs manibus nihil cooperata fuiſſet.]
83 Imò uxor, quę uirum occidit,non ſolum
amittit lucrum dotis, ſed etiam propria do-
te priuatur, quæ ſibi amplius reſtituenda nõ
eſt, cum eius culpa matrimonium ſolutum
fuerit,ut pulchè dixit *Alex. de Neuo in cõſ.*
18.num.4.et ſeq.et Bertaz.in conſ.crim.83.
nu.27.vol.1. à quibus non diſſentit *Menoch.*
de arbitr.iud.in nouiſſ.addit. ad caſ.356.nu.
110.et Decian.in tract.crim.lib.9.cap.11.nu.
84 *2.in fi.et in cap.16.nu.37.* Et hinc ex eadem
ratione quando uir occidit uxorem, quòd
teneatur ſoluere eius hæredibus antefatum,
quod uxor lucrata fuiſſet ſi ipſa uiro ſupe-
uixiſſet, annis præteritis me patrocinante
ſimul cum Domino,& compatre meo Scipio
ne Rouito, tunc Aduocato primario, nunc
autem Regio Conſiliario meritiſſimo do-
ctrina, ac omni uirtutum genere ornatiſſi-
mo,& nemini ſecundo,pro hæredibus quon-
dam Annæ Muſacchiæ crudeliter interfectæ
à Iacobo de Curtis eius uiro, plenè diſcuſſo
articulo in Collaterali Conſilio, referente
Regio Conſiliario Didaco Lopez Suarez,
tunc generali Auditore militum, nunc au-
tem meritiſſimo pro Regente Collateralis
Conſilij, uiro integerrimo, & eminentis in-
genij iudicatum fuit, quòd condemnetur di-
ctus Ion. Iacobus ad ſoluendum antefatum
hæredibus dictæ mulieris, ſub die 22. Maij
1603. Iura autem, & rationes,in quibus fuit
hæc deciſio fundata uideri poſſunt inter deci
ſiones Collateralis Conſilij nouiter impreſ-
ſas per Regentem Io. *Franciſcus de Ponte in*
deciſ. 24. et nouiſſime penes Don Andream
Molfeſium in commentar.ad Conſuet.Neap.
in 7.par. ſub tit. de iur. quar.q. 13. per to-
tam, qui multa refert, quæ collegiſſe dicit
ex allegationibus dicti Regij Conſiliarij Ro-
uiti ad eius manus peruentis, meritò tacen-
do nomen meum, nam luminare maius oc-
cupat minus; Verum ne in articulo tam cu-
rioſo,quæ pro hæredibus dictæ infelicis mu-
lieris ſcripta fuerunt,deſiderẽda remaneãt,
ea hic inſerere non diſplicebit, quæ ſunt in-
fraſcripta, uidelicet.

Non immerito petijt Antonius Muſac-
chius pater,& hæres Annæ Muſacchiæ,Io an-
nem Iacobum de Curtis, olim uirum An-
næ prædictæ, ac Paulum de Curtis eius pa-
trem, & inſolidum obligatum, debere in-
ſolidum condemnari ad ſoluendum ſibi no-
mine quo ſupra ducatos mille, & nonin-
gentum pro antefato, ſeu donatione pro-

pter nuptias conſtituta per eoſdem patrem, & filium tempore contracti matrimonij, non obſtante, quòd dicta Anna vxor ſit præmortua dicto Ioan. Iacobo eius viro.

85 Nam mors Annæ vxoris non fuit mors natuaalis, ſed violenta, ac ab eodem viro iniuſtè illata, & quemadmodum quando vir interfecit vxorem perdit lucrum dotis, *l. ſi ab hoſtibus, §. ſi vir. ff. ſol. matrim.* eodem modo debet pati damnum ſoluendi antefatum, quia ratio propter quam ſibi vir perdit lucrum dotis interficuendo vxorem, eſt; quia ſi non fuiſſet interfecta, fortè ſuperuixiſſet, imò in dubio ſic præſumitur odio interficientis, ita declarat *Paul. Caſtr. in d. l. ſi ab hoſtibus, §. ſi vir, num. 2. verſ. & ſi non fuiſſet interfecta*. Ergo ſi vxor interfecta præſumitur ſuperuixiſſe viro interficienti in eius odium, propter eandem rationem debet perdere antefatum, & donationem propter nuptias, quia præſumitur ſuperuixiſſe, ita in terminis noſtris conſuluit *Alexan. de Neno in conſil.* 18. *num. 5. & 6.* qui videatur omnino quæſo, quia ſatis ad materiam, & corroborantur eorum dicta ex ratione texus litteris aureis ſcribendi, *in l. quod ſi nolit, §. ſi plures hæredes, verſ. ſi mancipium, quod redhiberi oportet, ff. de ædil. edict.* vbi ad literam dicit textus, quod in odium interficientis pro viuo habetur, qui culpa eius interijt, & eſſe præſtanda omnia, quæ præſtarentur ſi viueret, ſi igitur Anna viueret deberetur antefatum. Ergo eodem modo debetur ea mortua, cum fuerit mortua culpa ipſius viri.

86 Et quamuis *tex. in d. §. ſi vir*, non loquatur de donatione propter nuptias, ſed de lucro dotis tantum, hoc non eſt, quia eadem ratio non vigeat in vtroque, ſed quia de iure Digeſtorum non erat adinuenta donatio propter nuptias, quæ fuit adinuenta de iure Codicis, prout idem *Paul. Caſtr. declarat ibidem nu. 6.*

87 Præterea circumſcripta hac præſumpta ſuperuiuentia vxoris, alia irrefragabili ratione hic maritus, qui mariti nomen non meretur, debet perdere antefatum ab ipſo conſtitutum, quia de iure eſt apertè ſtatututum, vt quotieſcunque vir di uertit ab ipſa vxore ſua culpa, hoc eſt ſine aliqua ex cauſis enumeratis *in l. conſenſu, C. de repud.* nedum vir teneatur reſtituere dotem, ſed etiam amittit donationem propter nuptias, *vt in d. l. conſenſu, § fin antem, vt teſtatur plenè Ioan. de Amic. in conſ. 5. per totum*, quæ concluſio iuuatur *ex not. per Affl. in deciſ. 154. num. 4. & per Napod. in conſuet. quartam num. 46. in fin.* Ergo multo magis illam debet amittere, quando ſine cauſa, ſed proprio dolo diſſoluit matrimonium in totum interficiendo vxorē innocentem, ita *Cuman. in d. §. ſi vir, num. 4.* expreſsè notat, quòd vir occidens
88 vxorem, perdit donationem propter nuptias, quia occidendo eam, videtur ſua culpa diuertiſſe, vt voluit *Bald. in l. 1. verſ. extra quæro, C. vnde vir. & vxor. ſequitur Roland. de lucro dotis, q. 61. num. 11.* & hoc argumento in ſpetie vtitur *Paul. Caſtren. in d. §. ſi vir, in fine*, contra mulierem occidentē virum, vt perdat dotem, ex diſpoſitione *tex. in d l. conſenſu*, quia dolo diſſoluit matrimoninm, & ex eadem ratione in fortiori caſu dixit *Rip. in tract. de peſte ſub rub. de prin. contrac. tau. peſt. num. 203. &*
89 *ſeq.* quòd ſi vir vxori ægrotanti alimenta non miniſtrat, & vxor moritur, nedum dote; ſed etiam donatione propter nuptias; priuandus eſt. Si igitur venit priuandus donatione propter nuptias, quando ægrotanti vxori alimenta non miniſtrat, quanto fortius quando ipſam interfecit. Et ſi mulier, quæ virum occidit, patitur hanc pœnam vt dotem amittat, vt vltra *Paul. de Caſtr. not. etiam Cuman. in ſummar. d. §. ſi vir. & plenè Alex. de Neno in dict. conſ. 18. num. 4. et ſequen. & Bertaz. in conſ. crim. 83. nu. 27.*
* [Et nouiſſime relati per *Menoch. in addit. ad tract. de arbitr. iud. in caſu. 356. num. 110. & Farinac. in tract. de homicid. quaſt. 120. in ſpect. 3. num. 60.*] Eodem modo ſer-
90 uanda eſt æqualitas, vt vir occidens vxorem amiitat donatiunem propter nuptias: nam vir, & vxor correlatiua ſunt, & diſpoſitum in vno cenſetur diſpoſitum in altero, *l. fin. C. de Indicta vid. toll. not. Barbat. in conſ. 64. nu. 33. volum. 1. pulchrè Cuman. in conſil. 175. num. 5. et ſeq.* & in terminis noſtris in ſpetie *Gloſ. in §. ſi vero altera harum perſonarum, in verſ. pœnis, in Auth. de nupt.* Vnde quoad actionem adulterij ciuiliter intentatam a pari procedunt, ita quòd ſicut mulier adultera priuatur dote, ita etiam vir donatione propter nuptias, ut plene teſtatur *Rol. à Vall. in conſ. 50. per tot. vol. 1.* qui hoc ampliat, etiam ſi cum ſoluta, uir fornicationem committat, idque confirmat *Pariſ. in conſ. 54. num. 43. vol. 4. et Couar. in epith. de ſponſal. 2. par. c. 7. §. 6. ſub num. 4. et ſeq.* & quod ex uirtute huius correlationis diſpoſitum in

viro

Digitized by Google

91 viro trahatur ad vxorem,& econtra etiam in correctorijs iuris communis, ac etiam in materia pœnali,tradit *Iaſ.in l.ſi prius,nu.54.ff. de nou.oper.nunt.latè Gabr.in 6.lib.commu. concl.in tit.de leg.& conſtit.concl.3.per tot.* & pluribus exemplis exornat *Lancel.Gal.in cõment.conſuet.Alex.in ver.vxori,q.4.in fi.* & in ſpecie,quòd etiam in pęnalibus diſpoſitio loquens circa lucrum,aut amiſſionem dotis,procedat etiam reſpectu quartæ,ſeu donationis propter nuptias.

92 Vlterius alio inconuincibili aſſumpto hic vxoricida debet perdere antefatum, quòd ex eadem l cõſenſu,apertè depromitur. Eſt enim in d.l.ſtatutũ,vt quotieſcunq; maritus committit aliquã ex cauſis ibi enumeratis, mulier nedum poſſit diuertere à viro, ſed etiam dotem recuperare, & donationem propter nuptias lucro habere, vt in verſ.ſi vero cauſam ꝓbauerit, & inter cæteras cauſas illæ enumerantur,quæ ſunt approbatæ etiam de iure canonico,vt in *cap.ex trãſmiſſa,& c.literas,in fi.extra de reſt.ſpol.vbi Glo.Panorm.& alij, pulchrè Pancirol.conſi.82.num.5.6. & pulcherrimè aureus tex.in præall.auth.de nup. in §.mitiores*,qui videatur quæſo. Ergo ſi vir perdit antefatum, & illud cedit lucro mulieris,qñ intercedunt inſidiæ tantum pro necanda muliere,multo fortius eſt perdẽdum antefatum,quando inſidiæ ſunt productæ ad effectum, & ſequuta eſt mors ipſa violenta, alias enim magis puniretur delictum attentatum, quàm delictum conſumatum, quòd eſſet contra omnia iura mundi,*ad tex.in l.is qui cum telo,vbi DD.C.ad l Cornel. de ſicar.*

93 Et deniq; prædicta cõfirmantur ex diſpoſitione *tex. in §. cauſas autem, verſ.ſi vir de adulterio inſcripſerit,in Auth.vt liceat matri.& auiæ,vnde eſt ſumpta Auth.ſed nouo iure. C.de repud.* ibi.n.ſtatuitur, quod ſi vir accuſauerit vxorem de adulterio,& adulteriũ non probauerit, mulier miſſo repudio recuperat dotẽ,& lucratur donationem propter nuptias:nec non, & tantundem quantum capit alia tertia pars eiuſdẽ donationis propter nuptias. Vnde ſi perdit antefatum maritus,quando accuſat mulierem de adulterio, & nõ probat accuſationẽ, quanto fortius illud amittit, quãdo occidit mulierẽ innocentem,& poſtea effingit illam occidiſſe propter adulterium, certè multo fortius,prout multo acrius eſt puniendus,qui committit homicidium, quàm qui verbalem iniuriam tãtum intulit *ad tex. in §.atrox iniuria,inſt.de iniur.*

Imò ex d. tex. nedum inconcuſſa redditur hæc mea ſentẽtia, ſed reſoluitur contrarium, quod aduerſarij effingunt; Inquiunt enim, ꝙ non eſt certum dictam Annam fuiſſe innocentem a crimine adulterij,de quo fuit imputata per virum,quia ſi id fuiſſet indubitatum, vtique vir,qui illam interfecit, fuiſſet cõdemnatus pœna ordinaria, ſcilicet vltimi ſupplicij, & tamen fuit cõdemnatus ſolùm pęna extraordinaria,ſcilicet, remigationis in perpetuũ, & propterea non poteſt eſſe locus amiſſionis antefati,quia præterquam quòd, id eſt maximum figmentum, dum ex proceſſatis conſtat apertiſſimè tantum abeſſe culpam obiecti criminis adulterij ab infelice vxore,vt potius illud fuerit doloſum homicidium conſultò patratum,ne vxor eſſet ſibi impedimentum in explendis libidinibus etiam domeſticis, vt eſt notum ijs,qui veritatem nouerunt.

95 Tamen data,& non conceſſa prætenſa dubietate innocentiæ, in qua ſe fundant aduerſarij,adhuc maritus tenetur ſoluere antefatũ, ſi quidem maritus, qui accuſat mulierem de adulterio,vt euitet amiſſionẽ donationis propter nuptias,tenetur liquidò probare adulterium commiſſum,alias ſi non probauerit, mulier lucratur antefatum, ita vt expreſsè ſtatuitur in *d.verſ.ſi vir de adulterio, refert,& ſequitur Glo.in l.quamuis, in verſ. committeri, verſ.hodie aut,C.ad l.Iul.de adult.poſt Boniſ.de Vitalin. in tract. de maleſ. ſub titu.de adult.in reſ.& ſodo.nu.*14. ergo dato,& non conceſſo, quòd prædictus Io.Iacobus per homicidium commiſſum in vxorẽ, & confeſſionem ſuam qualificatam, exinde ſubſequutam, quòd ſcilicet interfecerit occaſione adulterij, innocẽtia mulieris reddita fuiſſet dubia,tamẽ hæc dubietas viro non prodeſt ad euitandum ſolutionem antefati,ſed debebat plenè probare adulterium commiſſum, ergo propter defectum huius probationis tenetur ad antefatum iuxta formalia verba dicti tex.

Hinc modo reſultat alia indubitata iuris concluſio,ꝙ dum hæc mulier in vita lucrata fuit huiuſmodi antefatum, ſtatim, ac maritus iniecit ſibi manus violẽtas animo occidendi, licet illud nõ agnouerit,nec agnoſcere potuerit violẽta illa morte præuenta, nihilominus illud tranſmiſit ad eius hæredẽ, qui eſt pater, quia hoc antefatum nõ acquiſiuit mulier iure
96 hæreditario,ſed ex pacto in capitulis matrimonialibus,& ex diſpoſitione iuris,& proinde non fuit neceſſaria agnitio ad finem tranſmittendi,prout reſoluunt *DD. in l.cum antiquioribus,C.de iur.delib.& præſertim Caſtren.ad fi.Alex.nu.6.verſ.itẽ ſentit iſta Gl. Iaſ.nu.6.& alij,quos ad id citat Phanut.de lucr.dot.Glo.4.num.6. ver. & ne putes,cum ſeq.& Rol.à Vall.in tract.de lucr.dot.quæſt. 47.per tot.*

Non

Digitized by Google

Non eſt igitur dubitandum, quin ſanguinolentus iſte vir ſit ad hoc antefatum condemnandus inſolidum cum eius patre correo debendi, ſaltim ne ex proprio delicto conſequatur commodum, quòd maximum eſt, dũ redditur ſecurus à periculo perdendi antefatum,
97 & de iure mors illi non debet opitulari, qui fundat ſe in morte, cuius ipſe fuit cauſa, ita de mente *Bald. in l. ſi ſibi, C. de don. ante nupt. & Feli. in cap. fi. de homic. notauit noua additio ad Aff. in conſt. baiulos omnes, lib. 1. in lit. F. circa finem.*

Nec obſtat cauillatio, vt audio, partis aduerſæ aſſerentis *tex. in præalleg. l. quod ſi nolit;*
98 *§. ſi mancipium*, continere caſum ſpecialem, nam hoc eſt contra mentẽ l. C qui ad deciden dum caſum propoſitum nulla fuit vſus ſpecialitate, vt in eod. tex. apparet, ſed tantũmodo illa generali ratione, ꝙ homo mortuus pro viuo habendus eſt in odium eius, cuius culpa deceſſit, quę ratio cum ſit anima ipſius legis, *l. cũ*
99 *ratio. ff. de bon. damn. optimus tex. in c. cõſuetudo, 1. diſt.* militat ita in vno, ſicut in alio caſu, *arg. tex. in l. non poſſunt. ff. de leg.* t. præterea, quòd ibi nulla ſit ſpecialitas, patet ex doctrina *tam Ang. quam Alex. in d. §. ſi vir*, vbi in ſpecie *Ang nu. 2. & Alex. nu. 7.* trahũt rationem dicti tex. ad corroboratione *d. § ſi vir* vt aduertit etiam *add. Bologn. in d. §. ſi mancipium, in verſ. adhibuit medicum*, & ſic ſi ille tex. fuiſſet ſpecialis, dicti DD. non fuiſſent vſi illo ad corroboratiõe *d. l. ſi ab hoſtibus, §. ſi vir*, & cõſequenter cum nulla poſſit dari ſpecialitas in d. tex. remanet ſic caſus deciſus ex præaliegata incõcuſſa ratione, quòd mulier mortua pro viua in odium viri interficientis habetur, & eſſent eidem pręſtanda omnia, quę præſtarentur ſi viueret.

100 Pari etiam paſſu reſoluitur inanis alia difficultas eiuſdem partis aduerſæ, ex doctrina *Bal. in c. 1. vt lit. nõ conteſt. nu. 3* vbi videtur præſupponere donationem propter nuptias, quæ debetur vxori propter adulteriũ viri, nõ deberi eius hæredibus, nam Bal. eſt intelligendus, quãdo vir fuiſſet ignorans, vel celeri morte præuentus, nam tunc non obſtante, ꝙ ipſe non egit, poterit tamen eius hæres agere, & iſtam eſſe cõem opinionẽ in terminis noſtris aſſerit *Campeg. in tract. de dot. par. 3. q. 2. Rol. à Vall. conſ. 81. nu. 16. vol. 3. ipſemet Bald. in c. 1. §. porro, in ver. ſecunda quærit Gloſ. quæ fuit prima cauſ. benef. amitt.* & ibi ſic pũctualiter declarat *add. ad Glo. in verſ. aſſalterit, in verſ. inquietare non poterit, & ibidẽ Aluar. nu. 3 poſt Io. And. in c. fi. de renoc. don. in gl. vlt. & ita communiter per Feudiſtas teneri teſiatur Curt. iun. in tract. de feud. 4. par. in 2. prin. dubitatio ne, nu. 156.* & in ſpecie in vxore, quæ interfecerat virum, & cõmiſerat
101 quoq; adulterium, conuenta ad amittendũ dotem per hæredes mariti, licet maritus non propoſuiſſet querelam in vita, potuiſſe hoc fieri, oſtendit eleganter *Marius Anghiſ. in conſ. 94. a nu. 12. vſq; ad num. 16.* quo in loco multas quotas pro iſta opinione allegat, Et qua ſatis in terminis noſtris eſt, quæſo videatur, vbi etiam teſtatur ita communiter intelligi p DD. *d. l. rei iudicata, §. hæredi, alleg. per Bal. in d. c. 1.* ex quibus remanet dicta doctr na Bal. in præalleg. loco intelligẽda, in caſu, quo mulier ſciuiſſet, ſecus ſi fuiſſet ignorans, vel celeri morte præuenta, vt eſt caſus noſter, & ſic quoque declarat *Salyc. in l. fi. n. 4. C. de adult. & Rom. in d. §. hæredi. nu. 12. poſt Abb. in cõſ. 3. nu. 7. in 2. par.*

102 Aduertatur quæſo, etiam rogo, quòd dum inquiſitus fuit condemnatus ad pœnam triremium eius vita durante, talis ſententia habuit in ſe delictum pro vero, ita in terminis eſt *tex. in l. qui ſententiam, iuncta Gloſ. in ver. Capitalem, C. de pœn.* Qui tex. ad literam dicit, nunquam ſententiam capitalem poſſe proferri, niſi delictum ſit adeo verum, vt vix etiã ipſe, qui illud commiſerit negare poſſit, & ſententiam capitalem exponit ibi Glo. eſſe illam, per quam imponitur mors naturalis, vel ciuilis, & conſequenter cum ſententia in caſu noſtro fuerit capitalis, ex quo fuit impoſita mors ciuilis, de neceſſitate eſt concludendum talem ſententiam habuiſſe in ſe delictum pro vero, quod autem cõdemnatus ad Regias
103 triremes vita durante, dicatur ciuiliter mortuus, ac effectus ſeruus pœnæ, dubitari non poteſt ex iis, quæ plenè tradit *Burſat. in conſi. 48. à nu. 26. vſq; ad fi. lib. 1. & Arnold. Ferron. in conſuet. Burdegal. in tit. de teſtam. §. 15. fol. mihi 205.* Nam hæc pœna ſucceſſit loco condemnationis in metallum, ſeu ad opus metalli, quæ amplius non eſt in vſu, vt teſtantur *Capyc. in deciſio. 153. num. 3. Vincen. de Franch. in deciſ. 140. nu. 8. Iul. Clar. in q. 67. nu. 7 plenè Franc. del Caſtill. in deciſ. 37. nu. 8. cum plur. ſeq. & pleniſſimè Don Garz. Maſtrill. in deciſ. 167. per totam.*

Scipio Rouitus.

Philippus Paſcalis.

ALIÆ

Digitized by Google

SECVNDÆ ALLEGATIONES.

EX tribus fundamētis, ex his,
quæ oretenus audiuimus,
prætendit pars aduerſa ſub-
uertere, quæ in primis alle-
gationibus pro parte actoris
adducta ſunt. Quorum pri-
mum eſt, pactum in caſu ſu-
peruiuentiæ Annæ ſtipulatū, non poſſe extēdi
ipſa mortua, cum prouiſio ſtipulãtium in vno,
fecerit ceſſare prouiſionem legis in alio.
104 Secūdum eſt. Iura adducta pro parte eiuſ-
dem actoris, nempè *tex in l.conſenſu, & §.mi
tiores, & §.quia verò plurimas*, locum habe-
re vxore viuente, & non ipſa mortua, & hoc
ea ratione inductum per dicta iura, vt dum
culpa viri deficeret matrimonium, poſſit cō-
modius viuere.
Tertiū eſt. Cauſas repudij inductas, de iure
ciuili eſſe correctas, & conſequēter ēt pœnas.
Sed veritatē amplectēdo, fallacia ſunt mo-
tiua. Nam primum reſoluitur per *tex.* in hoc
propoſito ſingularē in *l.dubium nō eſt*, *C.de
repud.& in l.filia mea, ff.ſol.matr.* vbi ſtipu-
105 latus in caſu mortis, intelligitur etiā ſtipu-
latus in oī alio caſu, per quē non ſolū morte,
ſed dolo fuit diſſolutum matrimoniū, & con-
ſequenter cū matrimonium iſtud fuerit dolo;
in caſu noſtro diſſolutū, poſtquā iniuſtè inter-
fecit vxorē, ſequitur ꝙ eſto ꝙ fuiſſet ſtipulatio
in vno caſu (prout pars aduerſa præſuppouit
concepta) non propterea excluditur caſus iſte
doloſus ex diſpoſitione dictorū iuriū. Accedat
iſtis non omittendum verbum *Pereg.in trac.
de priuil fiſ.lib.2.tit.3.nu.*8. vbi aſſerit, in cō
106 nubijs contrahendis in terminis *d.l.cōſen-
ſu*, ſemper ineſſe tacitā l. conditionem, ne, ſci-
licet, dolo etiam matrimonium fuerit diſſolu-
tum. Vnde cum ita ſit caſus noſter, non ſolum
non viget, ſed penitus deſtruitur motiuum.
Sileat etiam ſecundum, dum præſupponit
actoris iura locum habere in caſu vitæ, nō au-
tē mortis, ceſſante tunc ratione, vt cōmodius
poſſet viuere, nam talis diuinatio dictis iurib.
nullo modo adaptari poteſt. Idq; euidenti ra-
tione comprobatur, ſi enim ibi vir, ſecundum
intellectum partis aduerſæ, priuatur dote, &
donat.prop.nupt. vulnerando vxorē, ſi eadem
viueret, ergo fortius ipſam interficiēdo, quia
ſi prohibetur id, quod eſt minus, & ſic vulnus,
ergo tanto fortius id, quod eſt maius, & ſic ho-
micidium, & hoc non vigore extenſionis, ſed
comprehēſionis, cum tam vulnus, quam inſi-
diæ cōprehendantur ſub homicidio, vt ad ſen
ſum patet, alias ſequeretur, ꝙ vbi maius deli-
ctum, ibi minor pęna infligeretur, & quod ſie
ret immunis, qui maius committeret crimen
contra omnia iura mūdi, nec legiſlatoris intē
tio fuit cōſiderare, vt pars aduerſa præſuppo-
nit rationem, vt mulier commodius viuat tan
107 tū, ſed id potius ne cōiuges alter alteri eius
vitæ inſidiarentur, vt ex præfata *Gloſ.in d.l.
conſenſu, in verſ.contrarias*, depromitur, &
ſic non poteſt conuenire talis diuinatio.
Quæ etiam reijcitur ex doctrina tam *Bart.
in d.§.ſi vir, in prin.* quā *Caſtrēſ.ibid.nu.6.*
quo in loco quærūt pręfati DD. An vxor, quę
interfecit virū, priuetur dote, & reſpondent,
quòd ſic, per *tex. in d.l.conſenſu*, vbi reſpectu
vxoris inſidiantis vitæ viri, adſunt hęc verba,
108 *vel ſibi veneno, vel gladio, vel alio ſimili
modo inſidiatricē inuenerit*, ſi ergo dicta ver-
ba, *inſidiatricem inuenerit*, intelligunt dicti
DD. etiā in caſu mortis, videlicet, quādo vxor
occidit virum, ergo eodē modo debent intel-
ligi reſpectu viri inſidiantis vxori, ex quo quæ
ſūt adiecta in viro verba, repetūtur in vxore;
& ecōtra, & ob id ſicut ibi illa verba *inſidia-
tricem*, reſpectu vxoris, verificantur etiā in ca
ſu mortis, ex *Bar.& Caſtr.vbi ſupra*, eodem
modo illa verba, *inſidiatus fuerit vitæ vxo-
ris*, reſpectu viri debent intelligi caſu, quo in-
terficit vxorē, ne inæqualitas detur. Nec iſtis
refragatur, donationem propter nuptias dari
ſecūdum quod eadem pars aduerſa præſuppo-
nit, vt commodius viuat, quia etiam dos datur
pro oneribus matrimonij, *l.pro oneribus*, C.
109 *de iur.dot.* Et nihilominus licet occiſo viro,
ceſſent onera matrimonij, nō tamē ceſſat do-
tis amiſſio, ad tradita per *Bar.& Caſtr.in d.§.
ſi vir, poſt Alex.de Neuo in præalleg.cōſ.*18.
quæ etiam hæredibus viri applicatur, vt per
*Angh. ſſ. l.pulcherrimè in conſ.*94. Ergo eodē
modo eſt dicēdum in donatione propter nu-
ptias, quòd licet daretur, vt pars aduerſa præ-
ſupponit, vt commodius viuat, nō tamen per
hoc debet excludi, ꝙ ipſa non debeat ſolui hę-
redibus vxoris, qñ vir ipſam interficit, quia
ſicut dos, non obſtante, quòd ceſſarent onera
matrimonij, amittitur, vt omnes concludunt,
quādo vxor occidit virum, eodē modo dona-
tio propter nuptias debet amitti, quando vir
110 occidit vxorem, non obſtante, quod ceſſaret
ratio, vt cōmodius viuat, cum vir, & vxor in
amiſſione dotis, & donationis propter nu-
ptias, ęquales ſint ambo, teſtante ita *Gl.in d.§.
ſi verò harum perſonarum.in verſ.pœnit.*
Et ſic remanet illæſa vera illa iuris cōcluſio,
quòd hæc mulier iniuſtè interfecta, pro viua,
in odium ſic iniqui vxoricidæ, habetur, & ꝙ
ſint eidē præſtāda oīa, q̃ pręſtarētur ſi viueret.

Dubi-

Dubitare ad præſens, An delictum ſit habi
tum pro vero, ita, vel nè? eſſet incidere contra
ſententiã *Iuriſconſulti in l. res iudicata, ff.*
111 *de re iud* vbi aſſeritur. ꝙ pro veritate habe-
tur, ita & taliter, quòd nullo modo probatio
cõtra eam admitti poteſt, cum ita iuris, & de
iure cenſeatur eſſe præſumptio, teſte *Afſl. ita
declarãte in deciſ.* 131. *nu.* 28. quòd etiã nullo
modo in caſu noſtro in dubiũ reuocari poteſt,
cum per ſententiã fuerit impoſita mors ciui-
lis, videlicet, ad remigandum vita durante in
Regijs triremibus, & ſic capitalis, iux. *tex. in
l. qui ſententiã, iuncta Gl. in ver. capitalem,*
112 *C. de pœn.* vbi expreſsè cauetur, capitalẽ pę-
nam proferri nõ poſſe, niſi vbi reus confeſſus,
vel clariſſimis probationibus conuictus ſit, &
ibi Gloſ. capitalem pœnam declarat eſſe, vbi
mors naturalis ſubſequitur, & ob id cũ in caſu
noſtro ſententia capitalis proceſſerit, eſt fatẽ
dum talem ſentẽtiam de neceſsitate habuiſſe
in ſe delictum pro vero, quod etiam oſtẽditur
ex *Gl. in d. l. ſi ab hoſtib. §. ſi vir, ff. ſol. matr.
in ver. ſtatuendum eſt*, vbi opponens de *tex.
in l. ſi maritus, l. a prima, in ver. ſeparata, ver.
licet*, concordãdo diſtinguit in *d. § ſi vir*, fuiſſe
mulierem accuſatam de adulterio, & cõdem-
natam, & ob id amiſiſſe ea, de quibus ibi, & in
d. l. ſi maritus, fuiſſe accuſatum tantum, & cõ-
demnatũ, & ſic ex Glo. clarè percipitur, quòd
ſufficit, vt interueniat condemnatio ad hoc,
vt dicatur de delicto conſtare, nõ autem, quod
fuerit impoſita minor pœna, vel maior, cum
dicat *Iuriſcon. in l. quod ad ſtatum damna-*
113 *torum, ff. de pœnis*, ſententiam, non genus
pœnæ ſpectamus.

Nec etiam refragatur iſtis, inquiſitum non
fuiſſe confeſſum delictum, nam in caſu, quo cõ
ſuluit *Alex. de Neuo in prææalleg. conſ. nu.* 6.
nec dicta mulier erat confeſſa delictum, ſed tã
tummodo indiciata de eo.

Secundò. Hoc non procedit reſpectu inſcri-
ptionis factæ per ipſum inquiſitum cõtra eius
vxorem, vt ex facto conſtat, & inficiari nõ po-
teſt, & ſic ſumus in terminis, in quibus loqui-
tur *Imperator in d. §. quia verò plurimas, in
verſ. ſi vir, de adulterio inſcripſerit vxorem.*

Et vltimo non obſtat inquiſitum nõ fuiſſe
confeſſum delictum ore proprio, nam hoc in
terminis declarat *Clar. in §. ſi. q.* 2. *nu.* 2. *verſ.*
114 *vnũ tamen nota*, quo in loco punctualiter
declarat id, quod dicitur inquiſitum nõ poſſe
condemnari ad intereſſe, niſi quando delictũ
ſit confeſſus, vel, ſecundum alios, de eo conui-
ctus, eſſe intelligendũ, dummodo eadem lex,
quæ imponit pęnam criminalẽ, non imponat
etiam rei reſtitutionem, & conſequenter cum
in caſu noſtro *eadẽ lex in d. §. quia verò plu-
rimas, verſ. ſi vir, de adult.* imponat pœnã cri
minalem, dum dicit, quòd illis quoq; maritus
ſubijciatur ſupplicijs, &c. Et expreſsè caueat
ſuper rei reſtitutione, dum ſtatuit. quòd vxor
dotem habeat, & donationẽ propter nuptias
lucretur, ceſſat ergo omnis difficultas in quo-
uis capite dictarum oppoſitionum, & ſic, &c.

Scipio Rouitus.
Philippus Paſcalis.

*Tenor verò ſententiæ condemnatoriæ talis eſt,
videlicet.*

IN cauſa Antonij Muſacchi patris, & hæ-
redis quond. Annæ Muſacchiæ eius filiæ,
cum Io. Iacobo de Curtis marito ipſius Annę,
& Paulo de Curtis patre, & fideiuſſore ipſius
Io. Iacobi ſuper ſolutione antefati, vt in actis.
115 Viſis actis omnibus, & ſententia criminali
condemnatoria ad triremes in perpetuum, la-
ta per Reg. Collaterale Conſilium ſub die 17.
Decembris 1599. contra prædictum Io. Iaco-
bum, ob necem iniuſtè ab eo illatam d. quond.
Annæ eius vxori, & facta de pręfictis relatio-
ne ſuæ Excellẽtiæ in Collaterali Conſilio per
Generalem Auditorem Exercitus, cauſæ præ-
dictæ Commiſſarium, auditis partibus in eo-
rum iuribus.

Idẽ Illuſtriſs. & Excellẽtiſs Dominus Pro-
rex, Locumtenẽs, & Capitaneus Generalis de
voto eiuſdẽ Regij Collateralis Conſ. & ipſius
Generalis Auditoris, cauſæ Cõmiſſarij proui-
det, decernit, atq; mandat dictos Io. Iacobum
de Curtis principalem, & Paulum de Curtis
patrem, & fideiuſſorem cõdemnandos eſſe in
ſolidum, & condemnari debere, prout pręſẽti
decreto diffinitiuo condemnat, & condemna-
ri mandat ad ſoluendum, & cõſignandũ dicto
Antonio Muſacchio patri, & hæredi d. quõdã
Annę petitum antefatum ducatorũ mille, &
noningentum in capitulis matrimonialibus
promiſſum. Verum reſpectu dicti Pauli tantũ
exequutio fiat poſt obitum ipſius Pauli, iuxta
eiuſdem promiſſionem contentam in inſtru-
mento dotali factam ſub die 19. Auguſti 1596
neutram in expenſis condemnando, ex cauſis,
&c. hoc ſuum, &c. Goroſtiola Regens, De
Ponte Regens, Conſtantius Regens, De
Caſtellet Regens. D. Lopez Suarez,

Lectum, latum die 24. Maij 1603. Neapol.
præſentibus, &c. Octauius de Cordoua acto-
rum magiſter. Copia meliori ſemper ſalua.
Octauius de Cordoua actorum Magiſter.

CAPVT

CAPVT SEXTVM.

Filiusfamilias in quibus caſibus obligetur, tam de iure communi, quam attenta diſpoſitione Regiarum Pragmaticarum huius Regni? Et an teneat obligatio ſui fideiuſſoris? Et an effectus ſui iuris poſsit ratificare contractum, contradicente eo, cum quo contraxit? Et quid ſi ſequatur ratificatio patris? Et an ſub diſpoſitione Regiæ Pragmaticæ comprehendantur exteri contrahentes in hoc Regno? Et an & quando ſub diſpoſitionibus ſtatutarijs comprehendantur clerici actiuè, & paſsiuè? Et quid ſi filiusfamilias contrahit, vel quaſi contrahit cum fiſco? Et an filiusfamilias cenſeatur prohibitus ludere? Et qui ſunt ludi prohibiti? Et an & quando filiusfamilias poſsit donare cauſa mortis? Et an poſsit donare eidem patri cum eius conſenſu? Et an obligetur in bonis caſtrenſibus, ſeu quaſi caſtrenſibus? Et quid ſi habitat ſeorſum à patre? Et quæ requirantur, vt valida ſit emancipatio, vel præſumatur? Et demum an & quando filiusfamilias gaudeat beneficio totius tituli, ff.& C. quod cum eo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamilias de iure communi ex contractu mutui tantum non obligabatur beneficio Macedoniani, de quo dubium erat, an locum haberet quando aſſeruerat ſe patremfamilias, ſed ex alijs contractibus obligabatur, & nu.2 & 3.*

Hodie verò per Regiam Pragmaticam, omnes contractus filijfamilias ſine præſentia, & conſenſu patris ſunt nulli, non obſtante falſa aſſertione cum iuramento, imò nec criminaliter proceditur ratione periurij, nec notarij poſſunt apponere clauſulam, quod viuat ſeorſum à patre, nu.3.4. & 5.

6 *Filiusfamilias aduerſus liquidationem inſtrumenti, apponens ſe eſſe ſub poteſtate patris, non debet interim carcerari contra opinionem Carauitæ, & num. 7. & 10 & num. 9. declaratur conſ. Alex. 22 vol. 2.*

Fallit ſi filius in inſtrumento aſſeruerit cum iuramento ſe non habere Patrem, vel ſi tempore contractus non conſtet patrem fuiſſe viuum, qualitas enim à ſtatuto requiſita ſemper probanda eſt ab eo, qui ſe fundat in eo, nu.11. Et ideo tunc ad filiũ ſpectat probare patrem viuere, nu.12. & 14.

8 *Ceſſionarius tenetur probare ſuum creditũ, pro quo ceſſionem obtinuit, aliunde quàm ex confeſſione cedentis.*

11 *Filius debitor an teneatur probare patrem ſuum adhuc viuere, & nu.14.*

13 *Filij cautela tradita ab angelo, vt annullet proceſſũ, dicendo, quod pater viuit, & non potuit eſſe in iudicio ſine illius conſenſu, impugnatur ab Aretino, & ſequacibus.*

15 *Fideiuſſio eſt nulla, ſi acceſſit obligationi nullæ filijfamilias.*

Primo limitatur, ſi non acceſſit vt Fideiuſſor, ſed cũ filiofamilias tanquam correus inſolidum ſe obligauit proprio nomine, & nu.17.

Secundo limitatur, ſi creditor ignorabat illum eſſe filiumfamilias, eod. nu.17. in fi.

16 *Fideiuſſio non valet, quando acceſſit obligationi clerici nullæ ipſo iure, quia ſe ſubmiſit Iudici ſeculari.*

19 *Filiusfamilias faciendo contractum ſibi vtilem, ſiue quemlibet actum ſine patre, an effectus ſui iuris poſſit cogere aduerſarium ad obſeruantiam illius, & nu.20. vſq; ad 26. vbi concluditur nõ poſſe, quando ab initio fuit nullus.*

22 *Eccleſiaſtica rei alienatio ſine ſollemnitatibus, an ſit obſeruanda, ſi Eccleſia velit ſtare contractui, & nu.23. & ſeq.*

27 *Filijfamilias contractus factus ſine præſentia, & cõſenſu patris conualidari non poteſt per ſubſequentem ratificationem patris.*

28 *Filij-*

28 *Filijfamilias contractus valet, ſi cum eo obligatur etiam pater in caſu ſtatuti prohibentis eum ſine patris conſenſu obligari, cum præſumatur conſenſus tacitus patris, & nu. 29.*

Sed attenta Regia Pragmatica, quæ requirit conſenſum expreſſum non valeret contractus, nu. 30.

31 *Filiusfamilias cōtrahens extra Regnum ſine patris conſenſu ſi conuenitur in Regno nō poteſt ſe tueri exceptione Regiæ Pragmaticæ.*

32 *Filiusfamilias exterus in hoc Regno contrahens, comprehenditur ſub Regia Pragmatica Macedoniani.*

33 *Clericus filiusfamilias an comprehendatur ſub Regia Pragmatica Macedoniani, & num. 34. cum ſeq. & nu. 38.*

36 *Clericus filiusfamilias acquirens aliunde, quam contēplatione Eccleſiæ, an patri quærat vſumfructū.*

Quid ſi ante clericatum habuerat bona aduentitia, num. 39.

37 *Clericus filiusfamilias poteſt teſtari, etiam ſi in minoribus ſit conſtitutus.*

40 *Clericus, an & quando ſubiaceat Statutis laicorum.*

41 *Clericus an pro ſe uti poſſit beneficio ſtatuti, remiſſiuè, & nu. 46 & 49.*

42 *Clerico an compeſat ius congrui, vel detur contra clericum, remiſſiuè.*

43 *Clericus an poſſit diſponere de bonis antiquis vltra medietatem, non obſtante Neapolitana conſuetudine, remiſſiuè.*

44 *Clericus agens in foro ſeculari cōtra laicum, an poſſit probare depoſitum vltra libram per teſtes, remiſſiuè.*

45 *Statutum, quod cauſæ compromittantur inter coniunctos, an liget clericos, remiſſiuè.*

46 *Clericus an gaudeat beneficio ſtatuti excludentis fœminas propter maſculos, remiſſiuè.*

47 *Clericorum animalia damnum dantia, an ſubiaceant pœnæ ſtatutariæ, remiſſiuè.*

48 *Edicta tempore peſtis pro bono publico, an ligent clericos, remiſſiuè.*

49 *Clericus, an vtatur beneficio ſtatuti circa liquidationem inſtrumenti contra debitorem laicum, remiſſiuè.*

50 *Eccleſia, & eius vaſſalli, an comprehendantur ſub Regia Pragmatica, mandante, vt latrones poſſint capi etiam in alieno territorio, remiſſiuè.*

51 *Clericus an tempore penuriæ poſſit cogi ad vendendum frumentum, & alia victualia, remiſſiuè.*

52 *An frumenta clericorum, & Eccleſiarum tempore penuriæ, comprehenduntur ſub generali taxa.*

53 *An Coloni Eccleſiarum, & Eccleſiaſticæ perſonæ ſint immunes à muneribus realibus, & num. 55. remiſſiuè.*

54 *An pro annua præſtatione, quæ ſoluitur baronibus teneantur etiam clerici, ad quos bona peruenerūt? remiſſiuè.*

56 *An Eccleſia teneatur ad onera realia pro bonis à laicis quæſitis? remiſſiuè.*

57 *An clerici poſſint ſe ſponte obligare ad ſolutionem gabellæ? remiſſiuè.*

58 *An clerici veniat appellatione vaſſallorum, & ſubditorum Regis? remiſſiuè.*

59 *An diſpoſitio Regiæ pragmaticæ præſit filijsfamilias contrahentibus cum fiſco?*

60 *Articulus an conſtitutio Regni conſtit. Diuæ memoriæ, qui requirit ſpecialem aſſenſum in alienatione rei feudalis habeat locum, quādo vaſſallus contrahit cum Principe, vel Regia Curia plenè diſcutitur. nu. 61 cum plur. ſeq.*

61 *Regia Pragmatica edita Thori non comprehendit Fiſcum*

62 *Rex, ſeu Prorex aſſentiendo alienationi rei feudalis non cenſetur ſibimet, & eius Fiſco præiudicare.*

64 *Princeps non præſumitur velle præiudicare iuribus tertij etiam de plenitudine poteſtatis.*

68 *Filiusfamilias, qui non obligatur fiſco ex contractu, an obligari poſſit ex quaſi contractu, & num. 71. 76. 77. 78. 79. Vbi etiam declaratur regula, quod iudicium cum filiofamilias, ſiue ſit reus, ſiue actor, eſt nullum.*

69 *Adminiſtrant pecunias Regiæ Curiæ, & eis vtens, qualiter teneatur & nu. 73.*

70 *Filiusfamilias prohibitus alienare, an cenſeatur etiā prohibitus alienare delinquendo. nu. 74. & nu. 80.*

72 *Verba diſpoſitionis quando non conueniunt, nec ipſa diſpoſitio conuenire cenſetur.*

75 *Lex prohibens minorem, & prodigum ſe obligare, non trahitur ad obligationem orientem ex delicto, & quaſi.*

81 *Filiofamilias adminiſtrante publicum munus, obligatur etiā pater ſi ſciuit, & non contradixit, quia videtur fideiuſſor pro filio, & nu. 83.*

82 *Pater Caſtellanus tenetur pro filio quem reliquit Arcis cuſtodem.*

84 *Filiusfamilias prohibitus contrahere, an ex identitate rationis cenſeatur prohibitus ludere.*

85 *Pater non ſolum repetit amiſſa per filium in ludo prohibito, ſed etiam in permiſſo.*

86 *Pecuniæ repetitio conceditur perſonis ſui iuris, ſi amittatur in ludo prohibito, non in permiſſo.*

Quid in foro conſcientiæ, nu. 90. remiſſiuè.

Limitatur quando adeſt conſuetudo in contrarium, num. 87

Sublimitatur hoc, quando committitur fraus, vel falſitas in ludo, quia repetitur pecunia, ſiue ludus ſit prohibitus, ſiue permiſſus. nu. 88.

In qua fraude probanda admittuntur perſonæ viles, & malæ conditionis, nu. 89

91 *Ludi prohibiti qui ſunt, & qui permiſſi & nu 92.*

Et multa contra luſores, nu. 95. remiſſiuè

93 *Scommeſſa declarantur quæ licita, & quæ prohibita ſunt.*

Et an poſſint fieri ſuper ſententia certo modo ferenda, nu. 94. remiſſiuè

96 *Ludi domum tenens ſi verberetur, vel furtum patiatur, nullam habet actionem, & ſi occiditur pœna eſt arbitraria. nu 97.*

Quod intelligitur ſi teneat domum ad ludendum publicè percipiendo lucrum nu. 98.

Secus ſi cauſa recreationis, nu 99.

100 *Ludentium contractus inualidi an ſint, remiſſiuè.*

101 *Promiſſio de non ludendo ſub certa pœna tertio applicanda, valet.*

Et an incurratur pœna per inſpectionem, & aſſiſtentiam in ludo, nu 102. remiſſiuè.

103 *Filiusfamilias an poſſit facere donationem cauſa mortis ſine expreſſo patris conſenſu, cum ſeq vſque ad nu. 110.*

Sed

Sed ad illam confirmandam ſufficit ſola mors filij. num. 104.

Et an conſenſus generalis patris præcedens ſufficiat? nu. 109. 110 & 115.

107 *Filiusfamilias habens bona, in quibus Pater non habet vſumfructum, an poſſit illa donare inter viuos ſine patris conſenſu.*

Quid ſi donat cauſa mortis, nu. 108. & 114.

110 *Donatio facta à filio eius patri, ſi eius conſenſus generalis præceſſerat, an valeat?*

113 *Donatio facta per filium eius patri cum ſuo conſenſu non valet ex magis communi Doctorum opinione.*

116 *Teſtamentum filijfamilias cum expreſſo conſenſu patris valet in vim donationis cauſa mortis, ſi adeſt clauſula codicillaris, & nu. 119.*

Dummodo ſit præſens ille cui ſit relictum, nu. 117.

Et requiritur etiam ſtipulatio, vel pactum, nu. 118.

120 *Donatio cauſa mortis quoad eius executionẽ magis vltimæ voluntati accedit.*

121 *Donatio cauſa mortis filijfamilias ſine patris conſenſu non confirmatur, ſi efficiatur poſtea ſui iuris.*

122 *Filiusfamilias an poſſit ſine patris conſenſu extraneo donare bona ſibi à patre donata? remiſſiuè.*

123 *Filiusfamilias in ſe ſuſcipiendo onus ſoluendi aliquod ex debitis paternis an iuuetur Macedoniano.*

Filius tenetur pro patre fideiubere, alioquin exhæredari, & alimentis priuari poteſt, eo. nu. 123.

Et in caſu, quo filius minor intercedit pro patre, non opus eſt ei dare curatorem, nec reſtituitur in integrum, ſi confitetur aliquid tenere loco pignoris, ad finem liberandi patrem ab vrgentia creditorum, ibidem.

124 *Filius non iuuatur Macedoniano, ſi conueniatur à creditore patris pro pecunia mutuata pro neceſſaria filij alimentatione.*

Vxor non tenetur ſoluere debita per virum contracta, etiam ſi dependeãt ex cauſa ſeruitiorum vtriuſque impenſarum, eo. nu. 124.

Sed quid ſi poſt viri obitum habitat in domo conducta per virum, an teneatur ad penſionis ratam? ibidem.

125 *Filius in bonis caſtrenſibus, & quaſi, poteſt ſine patris conſenſu obligari, non obſtante Macedoniano, ſed in bonis prædictis tantum exequitur, non de perſona.*

126 *Habitatio filijfamilias ſeorſum à patre, quomodo intelligitur ad hoc, vt valeat eius obligatio.*

127 *Filius emancipatus poteſt contrahere ſine patris conſenſu.*

128 *Emancipatio ad vnum actum non prodeſt, vt filius rectè obligetur quia debet eſſe generalis.*

129 *Emancipatio facta per procuratorem non valet ante ratificationem.*

130 *Emancipatio an debeat fieri coram Iudice iuriſdictionem habente.*

131 *Filijfamilias obligatio, an valeat, ſi communiter reputabatur emancipatus.*

Pater an cenſeatur obligatus pro filio, qui eo ſciente, & patiente publicè negotiatur? eod. nu. 131. verſ. Qua ratione.

132 *Emancipatio quanto tempore præſumatur.*

133 *Filiusfamilias ſolemniter obligatus, ſi deinde emãcipetur, gaudet beneficio tituli, quod cum eo, &c.*

134 *Exceptio beneficij quod cum eo, &c. an poſt ſententiam, & aduerſus liquidationem oppoſita impediat executionem, non obſtante iuramento, & generalibus renunciationibus.*

Quid ſi dictæ exceptioni eſſet ſpecificè renunciatum cum iuramento, nu. 135.

Et an requiratur certioratio cum ſpecialiſſima renunciatione, eod. nu. 135.

136 *Filiusfamilias minor obligatus cum patre, & poſtea maior factus, ſecuta ratificatione, vel ſi per plures annos contractum non impugnauit, ex hac tacita ratificatione non excluditur a beneficio, quod cum eo, &c.*

137 *Filiusfamilias ſi conuenitur vigore literarum cãbij acceptatarum, an gaudeat hoc beneficio ad euitandum carcerationem, vel depoſitum?*

138 *Beneficium Macedoniani, in quibus caſibus ceſſet, & quid in filiofam. doloſo. nu. 139. remiſſiuè.*

140 *Emancipatio ex quibus præſumitur facta in fraudem? remiſſiuè.*

1 EX eodem quoq; patriæ poteſtatis iure procedit id, quod ex Senatuſcõſulti Macedoniani beneficio cautum fuit, ne filijfamilias ad reſtitutionem pecuniæ mutuo acceptę abſq; paterno conſenſu cogi poſsint, vt *tot. tit.* ff. & C. *ad Macedon.* quæ laudabilis iuris communis prouiſio per Pragmaticas huius Regni fuit multiplicitèr ampliata, dum enim illius Senatuſcõſulti beneficium in vno tantum caſu filijsfa-
2 milias proſpexerat. Siquidem ex omni alio contractu obligari poterant, *l. tam ex contractibus, ff. de iudic. & l. filiusfamilias, ff. de act. & oblig.* cum alijs allegatis per *Affl. in decis. 308. nu. 3. & plenè per Ant. Gomez. in 2. lib. varia. reſol. cap. 1. num. 2. & in cap. 15. num. 11. & ſeq.* Sed ſi pecuniam mutuo accipiebant illis ſuccurrebatur per exceptionem Macedoniani, ne moleſtari poſſent, vt cauetur in *l. 1. & toto tit.* ff. & C. *ad Macedon.* & optimè explicat idem *Anto. Gomez. in d. 2. tom. varia. reſol. cap. 6. nu. 2.* iam plenius hoc beneficium fuit ampliatum per *Reg. Pragmat. quæ incipit, Per Excellentem, ſub tit. de Senatuſconſ. Macedo.* per quam prouiſum fuit omnes contractus, qui quomodocunque fiunt à filijsfamilias ſine præſentia, & conſenſu pa-
3 tris, eſſe nullos. Item quod attenta iuris communis diſpoſitione dubium erat apud Doctores, num dicti Senatuſconſulti beneficium locum haberet, quãdo filiusfamilias falsò aſſeruerat

H cum

cum iuramento ſe eſſe patremfamilias, ſeu vi-
uere ſeorſum à patre, iux.not.per *Ant.de Ca*
nar.in tract.de execu.inſtr.in 18.*q.nu.*39.*&*
ſeq.& plenè per Couar.*in c. quamuis pactũ,*
de pact.in 6.*in* 1.*par.relect.§.*3.*nu.*4 per ean-
dem Reg. pragm. videtur eſſe reſolutũ, quòd
non obſtante huiuſmodi falſa aſſertione iura-
ta, nulla ſit obligatio. Idq; a Principe ſeculari
fieri potuiſse pluribus rationibus, probat *Grã*
*ma.in decis.*12.*per tot. & latius in conſ. eiu.*
159.*plenè Carau.in comment.eiuſdem prag.*
*§.*17.*nu.*3.*& ſeq.& pleniſſimè* Io.*Guttier.in*
*repet.auth.ſacramenta puberum,*C.*ſi aduer.*
*vendit.nu.*45.*cum plur.ſeq.* [*& Fontanell.*
*in tract.de pact.dotal.ib.clauſ.*3.*glo.* 3.*nu.*3.
4 *verſ.hinc nobis.*] Verùm quia ratione periurij
quod filijfamilias ex huiuſmodi falſa aſſer-
tione incurrebant, aliquando eos fuiſse crimi
naliter punitos, refert *Vrſil.in addit.ad Affl.*
*in d.deciſ.*308.*n.*16. Ideo edita fuit alia prag.
64.*§.*9.*ſub tit.de offic.procur.*C*æſar.* qua cau-
tum fuit, quod filijfamilias pro huiuſmodi fal-
ſa aſsertione iurata nullam pœnam incurrãt;
nam qui contrahit cum filiofamilias eius con
5 ditionem ſcire tenetur. Imò ex particulari pri
uilegio conceſso ad ſupplicationem fideliſſi-
mæ Ciuitatis Neapolis fuit ſpecificè ordina-
tum, quod in obligationibus filiorumfamilias
nullo modo notarij apponant clauſulam,
quod viuunt ſeorſum à patre, & ſi ſecus quam
cum conſenſu, & præſentia patris fiant, ſint
nullæ, vt patet in *cap.*10. *inter gratias cõceſ-*
ſas per Ducem Oſſunæ, inſertas in volumine
capitulorum, & priuilegiorũ Ciuitatis Nea-
polis, fol.mihi 173.*a ter.* cuius etiam meminit
*Rouit.ſuper d.pragm.*1.*de Senatuſc. Maced.*
6 *nu.*1. Ex quibus puto non eſse vndique tutam
concluſionem fundatam per *Carau. in com-*
men.d.pragm.§ 12. *nu.*1.*& ſeq.* dum aſserit,
qđ ſi filiusfamilias citatus ſuper tenore inſtru-
menti opponat nullitatem contractus ex eo,
quod eſt ſub patria poteſtate, debet interim
carcerari, donec doceat ſe eſse ſub paterna po
teſtate conſtitutum, ea ratione motus, nam cũ
hoc ſit fundamentum ſuæ intentionis, debet
illud probare in vinculis, licet.n.quoad debi-
tum ſit reus, in exceptione tamen eſt actor, *l.*1.
7 *ff.de except.& l.ei qui, ff.de probat.* Verius.n.
eſt, quòd filiusfamilias, qui dicit ſe eſse ſub pa-
tria poteſtate conſtitutum, habet intetionem
fundatam, nam paternitas præſumitur, cùm
nemo ſine patre naſcatur, *l.ſi quis patrem, ff.*
ad Maced & data paternitate, præſumitur pa
tria poteſtas, *l.nltrum diffinimus, ff.de his, qui*
ſunt ſui, vel alie. iur. & l.ſi emancipati, cum
ibi not.per Doct.*C.de collat.* Nec aliquid cre-
ditori prodeſse poteſt falſa aſsertio ipſius de-
bitoris, ſi fortè ſe emancipatum aſseuerauit,
nam cùm hæc exceptio Macedoniani inducta
ſit in odium creditorum, iux.not. in *l.* 1.*ff.ad*
Maced. In dubio præſumptio eſt contra cre-
ditorem, q̃ ex falſa filijfamilias aſsertione de-
ceptus non fuit, ex q̃to ſciuit, vel ſcire debuit
eius conditionem, & ſibi imputandũ eſt, ſi ve-
ritatẽ nõ inueſtigauit, vt plenè inquit *Gram.*
*in d.deciſ.*12.*nu.*10.*& ſeq.* Nec obſtat aliud
argumentum, q̃ in hac exceptione filiusfami-
lias eſt actor, & is, qui patriam poteſtatẽ alle-
gat pro fundamento ſuæ intẽtionis, eam pro-
bare tenetur, iuxta not.per C*orn.in conſ.*204.
*nu.*6.*& in conſ.*208.*num.*4.*in fi.vol.*3. Licet
enim nemo naſcatur ſine patre, nihilominus
patria poteſtas nõ oritur, niſi ex legitimo ma-
trimonio, quod nõ præſumitur, niſi probetur,
iuxta plenè cumulata per *Menoch. de præſ.*
*lib.*3.*præſ.*1.*per tot.* Nam hoc argumentum
procedere poſset attenta diſpoſitione iuris cõ
munis, per quod filiusfamilias mutuum reci-
piens, ciuiliter, & naturaliter obligabatur, ſed
ex beneficio Senatuſconſ. Macedoniani per
viam exceptionis creditorẽ repellebat, vt in-
quit *Gl.& Bar.in d.l.*1.*ff.ad Maced.& Ant.*
Gomez in 2.*lib.var.reſol.c.*6.*nu.*2.*& Couar.*
in d.c.quamuis pactum, in 2.*par.relect.§.*3.
*ſub nu.*4. Sed attenta diſpoſitione dictæ Re-
giæ pragmat. omnes contractus, qui fiunt à fi-
lijsfamilias abſq; præſentia, & conſenſu pa-
terno, ſunt ipſo iure nulli, nam tradita eſt cer-
ta forma cũ clauſula annullatiua, iux.not.per
Fel.in c.cum nulls, de reſcrip. exceptis tantũ
duobus caſibus, ſcilicet quando filijfamilias
ſunt emancipati, vel viuunt ſeorſum ab eorũ
patribus cum eorũ vxoribus, & familia. Ideo
cum regula prohibitiua ſit contra creditorẽ,
certum eſt, q̃ ſi agit contra filiumfamilias, tã-
quam ſolutum a patria poteſtate per emanci-
pationẽ, vel ex eo, quod viuit ſeorſum à patre,
onus probandi hãc qualitatem incumbit ipſi
creditori, cùm ſit fundamentum ſuę intentio-
nis, nam ſtatus mutatio in filiofamilias non
præſumitur, *l.eũ qui, ff.de probat.* & modi ex
quibus vſus patriæ poteſtatis ſoluitur, cùm in
facto conſiſtant probationem requirunt, iux.
not.per *Menoch.de præſ.lib.*6.*præſ.*55.*nu.*8.
Nec creditur ipſi filio, aſserenti, ſe eſse eman-
cipatum, vel viuere ſeorſum à patre, etiã cum
iuramento, nam in his, quæ ſunt regulariter à
iure prohibita, & certo caſu permiſsa, nõ ſta-
tur verbo dicentis ſubeſse caſum permiſsum,
l.qui teſtamentum, ff.de prob. & *l.cum quis*
*decidens, §.Titia.ff.de leg.*3. vt in ſimili notat
*Gram.in deciſ.*79.*n.*16.& *ſeq.* Et hoc videtur
in ſpecie prouiſum per eandem pragmaticam,
dum expreſsè dicit, quòd ſi filijfamilias fal-

ſò

to aſſeruerint ſe eſſe patresfamilias, imputetur
ſtipulantibus, & acta non teneant, vnde aper-
tè conſtat de hac qualitate ſtandum non eſſe
aſſertioni ipſius debitoris, alioquin in eius po
teſtate eſſet, aſſerendo ſe emãcipatum frauda-
re dictam pragmaticam, & eius diſpoſitionẽ
cum tam matura deliberatione factam, peni-
tus eluſoriam reddere, vt benè conſiderat *Soc.
in conſ. 23. nu. 14. verſ. & probatur volum. 3.
quem refert* Carau. *in comment. d. pragm. §.
12. nu. 14.* Idque magis expreſsè declaratum
videtur per *d. pragm. 64. §. 9. de offic. procur.
Cæſar.* in qua dicitur ex huiuſmodi falſa aſ-
ſertione nullam pœnam filiumfamilias incur-
rere, nam creditor, qui cum eo contrahit, tene
tur eius conditionem inueſtigare, quod maxi-
ma cum ratione ordinatum fuit, nam ad iuſti-
ficãdum actum de iure prohibitum, præſum-
pta ignorantia non admittitur; ex not. p *Bal.
Saly. & alios in l. 1. & in l. pen. ff. ad Maced.*
& de partiũ aſſertione ad iuſtificationẽ actus
prohibiti non curatur, iux. not. per *Doct. in l.*
8 *ſi fortè, ff. de caſtr. pecul.* Hinc eſt, quòd ceſſio-
narius ex cauſa oneroſa, qui ex iuris diſpoſi-
tione prohibetur actiones ceſſas exercere, niſi
tantum pro ſumma verè cedenti ſoluta, per
tex. in l. per diuerſas, & in l. ab Anaſtaſio, C.
mand. ſi ceſſionem producat ſibi factam ab ali-
quo aſſerto creditore ex cauſa dationis in ſo-
lutum, ante omnia tenetur ſuum creditũ fun-
dare, pro quo ceſſionem obtinuit, aliunde quã
ex confeſſione cedentis, vt notabiliter dixit
*Iacobin. in l. 1. nu. 30. C. ne lice. potentior. poſt
Bar. in d. l. per diuerſas, nu. 13. & Ang. ibidẽ
nu. 4. verſ. attende tamen, Rom. in conſ. 450.
Menoch. de præſum. lib. 3 præſum. 129. n. 26.
Rot. Lucen. in nouiſs. deciſionib. in deciſ. 143.
verſ. nec obſtat,* & pleniſſimè *Farin. in tract.
de falſit. & ſimul, q. 162. n. 37. cũ plurib. ſeq.
qui nu. 42.* Hanc concluſionem notabiliter
ampliat procedere non ſolum quando cedi-
tur ius litigioſum, ſed etiam quando fit ceſſio
alicuius actionis penitus indubitatè, idq; pro-
bat authoritate *Puteï in deciſ. 12. prope fin.
lib. 3. & Peregr. in deciſ. 41. & 50. lib. 2.* cõtra
opinionem *Hier. Gabr. in conſ. 67. num. 7. &
ſeq. lib. 1. & Creſcent. in deciſ. 216. incip. ceſ-
ſio iuris, ſub tit. de ceſſ. act. & in deciſ. 10. ſub
tit. de ſent. & reiud.* quod eſt valde notandũ.
[Quæ concluſio an procedat etiam in emente
cenſus, ſeu annuos intoitus pro minori ſum-
ma? vide *Io. Gutterez in 2 lib. pract. quæſt.
c. 173. & 176 cum ſeq. & Petr. Cened. in col-
lect. Iur. can. ſuper 6. decretal. collect. 24, nu.
5. & Iacob. Cancer. in 3 par. var. reſol. c. 1. de*
9 *actio. & oblig. nu. 161. cum ſeq.*] Nec prædi-
ctis obſtat doctrina *Alex. in cõſ. 22. in 6. vol.*
qui in proprijs terminis conſuluit contra fi-
liumfamilias, qui ſe emancipatum falsò aſſe-
ruerat, nam idem *Alex. ibid. nu. 1.* fatetur ſe
concurrere ad conſulendum pro validitate
obligationis, non ex hoc capite aſſertæ eman-
cipationis, ſed quia interuenerat patris con-
ſenſus: imò ad fundandum, quòd ad validan-
dum contractum aſſertio emancipationis non
ſufficit, allegat in ſpecie *Ioc. de Belu. relatum
à Io. And. in add. ad Speculat. in tit. de ſent.
prol. §. vt autem, incip. ad hæc,* ponderando
tex. ad hoc propoſitum valdè notabilem in *l.
quid enim, iuncta l. præced. in fi. ff. de dolo,*
vbi contra pupillum, qui mentitus fuerat, da-
tur actio de dolo, ex quo oritur neceſſaria cõ-
ſequentia, quod actus erat nullus; alioquin da-
retur actio ex eodẽ contractu, nõ de dolo, quæ
eſt ſubſidiaria, *l. 1. §. ait prætor,* ff. *de dolo,* Nec
10 denique obſtat, ꝙ ad fundandam patriam po-
teſtatem, requiritur probatio matrimonij in-
ter parentes, quod non præſumitur, niſi pro-
betur; nam dupliciter reſpõdeo. Primo, quòd
hoc haberet locum, quando in hac exceptione
filius eſſet actor, prout præſupponit *Carau. in
cit. loco,* ſed ex ſupradictis probatum eſt cõtra-
rium. Secundò dico, ꝙ in dubio, filius præſu-
mitur ex legitimo matrimonio procreatus, cũ
ſemper capienda ſit ea interpretatio, ex qua
delictũ excludatur, *l. meritò, ff. pro ſoc.* Vnde
ſi teſtis ſimpliciter dicat, talem eſſe filiũ talis,
intelligitur probatũ, ꝙ eſt filius legitimus, &
naturalis, vt in ſpetie dixit *Alber. in d. l. filiũ
diffinimus, nu. 11. & in l. ſi vicinis,* C. *de nup.*
& alij, quos refert *Io. Bapt. Aſin. in prax. iu-
diciar. de modo probã. filiat. c. 10. per tot. pul-
chrè* Card. *Paleot. in tract. de noth. & ſpur. c.
20. ſub nu. 3. & Menoch. de præſ. lib. 6. præſ.
54. nu. 20 cum plur. ſeq.* Licèt enim matrimo
nium regulariter non præſumatur, tñ fauore
filiorum, ad hoc, vt ſint legitimi, præſumitur,
*c. lator, cũ ibi not. per Abb. qui fil. ſint legit.
vt not. idem Menoch. in ead. præſ. 54. nu. 25.*
& ratio eſt, nã cùm neceſſe ſit, homines naſci
ex aliquo coitu, in dubio præſumẽdum eſt po-
tius eos eſſe ſuſceptos ex concubitu licito, quã
illicito, iux. not. per *Bald. in l. filium, nu. 1. ff.
de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur. & in l. 1. nu.
35.* C. *de ijs, qui accuſ. non poſſ. & per eundẽ
Menoch. de arb. ind. caſ. 89. n. 23.* qua ratione
etiam infantes expoſiti præſumuntur orti ex
legitimo matrimonio, vt notabiliter conclu-
dit *Card. Paleot. in d. tract. de noth. & ſpur.
c. 63. per tot.* [Et ideo eos eſſe capaces ordinũ
& dignitatum, ex magis communi Doctorum
ſententia probat *Stephan. Gratian. in 1. lib.
diſcepta. forenſ. cap. 135. num. 31. cum ſeq.*
Eoſque poſſe vt filios à parentibus agnoſci, &

eo caſu conſtitui in vera poſſeſsione filiatio-
nis, affirmant idem *Gratian. in 2. lib. cap.
267. num. 14. cum plurib. ſequen. Menoch.
de arbitrar. iudic. caſ. 396. num. 15. & Ioan.
Baptiſta Lup. in tract. de illegitim. & na-
tal. reſtituen. lib. 1. comment. 1 §. 1. num. 23.*
Vnde ſit eadem ratione motus *Ioan. Bapti-
ſta Laderch. in conſ. 67.* notabiliter conſu-
luit, quod ex teſtamento confecto per filium-
familias, qui ſe emancipatum eſſe aſſeruerat,
concedi non debet immiſſio hæredi ſcripto,
ſtante vitio viſibili ex eodem teſtamento ap-
parente, conſiderat enim, quod eo ipſo, quod
filius aſſerit ſe habere patrem, præſumitur eſſe
ſub eius poteſtate, cum in dubio potius præſu-
mendum ſit eum eſſe legitimum, quam natu-
ralem, & de emancipatione credendum non
eſt eius aſſertioni, nam quãdo lex aliquid pro-
hibet, & illud in certis caſibus permittit, nũ-
quam creditur aſſerenti ſe eſſe in caſu permiſ-
ſo, *l. ſi forte, cum ibi not. per Bar. & alios Do-
ctor. ff. de caſtr. pecul. Vnde idem Laderch. in
eodem conſi. num.* 11. infert, quod ſi pater in-
ſtituit filium naturalem, quem aſſeruit eſſe
legitimatum, eius aſſertioni ſtandum non eſt,
ſi aliunde non conſtat de vera legitimatione,
& proinde inquit non eſſe locum immiſsioni
ex illa hæredis inſtitutione, & idem affirmãt
*Hier. Grat. in conſ. vlt. nu. 31. num ſeq. lib. 1.
& Parif. in conſ. 11. num. 10. cum ſeq. lib. 2.*]
Contraria verò opinio procedit, quando pa-
ter agit contra filium tamquam ſub patria
eius poteſtate conſtitutum, & filius excipit ſe
eſſe ſui iuris, negãdo, quòd ſit ex legitimo ma-
trimonio procreatus, quo caſu cùm patris fun-
damentum ſit matrimonium, ad finem fun-
dandi patriam poteſtatem, tunc ſuum onus eſt
illud probare, prout conſtat ex iјs, quæ plenè
refert *Barboſ. in l. Titia, num. 11. verſ. ad ve-
ram nihilominus reſolutionem, ff. ſolu. matr.
& Menoch. de præſump. lib. 6. præſump. 55.
num. 14. & ſeq.* [Et in his terminis proce-
dunt nouiſſimè tradita per *Io. Franc. de Pon-
te in conſi. 3. num. 1. cum ſeq. lib. 2.*] Ex his
ergo nullo modo dubitari poſſe arbitror, quòd
licèt aduerſus liquidationem publici inſtru-
menti nulla exceptio opponi poſſit, nihilomi-
nus hæc exceptio, quòd debitor eſt filiusfami-
lias, & conſequenter, quòd vigore Reg. prag-
mat. obligatio eſt nulla, impedit liquidatio-
nem inſtrumenti, cum oriatur ex alio ſtatuto,
quæ nunquam cenſetur reiecta, prout in pro-
prijs terminis cenſuit *Ant. de Canar. in dict.
tract. de exeq. inſtr. q. 17. per totam.* Et hæc
11 concluſio, ni fallor, ex præmiſſis eſt benè fun-
data. Verùm hanc concluſionem intelligen-
dam, & declarandam, puto tunc habere locũ,
quando ex eodem inſtrumento, vel ex cõfeſ-
ſione creditoris conſtat debitorem habuiſſe
patrem tempore obligationis, ſed prætendi-
tur eum eſſe a vinculo patriæ poteſtatis ſolu-
tum per emancipationem, vel ex eo, quòd
viuit ſeorſum ab eo, nam eo caſu, non obſtan-
te aſſertione iurata ipſius debitoris, tenetur
creditor hanc qualitatem aliunde probare,
cùm ſit fundamentum ſuæ intentionis, vt ſu-
prà demonſtrauimus, ſecus verò ſi non con-
ſtat patrem debitoris fuiſſe viuum tempore
contractus, vel ſi ipſemet cum iuramento aſ-
ſeruit non habere patrem, nam hoc caſu eſſe-
mus extra terminos Reg. pragmat. quæ ſolùm
loquitur de filijs patrem habentibus, & ſic
præſupponit hoc factum indubitabile, nam
ad hoc, vt ſtatutum locum habeat, liquidè cõ-
ſtare debet de qualitate ab eo requiſita, iuxta
not. per *Alex. in conſ. 88. nu. 2. vol. 4.* & alios,
quos plenè refert *Gram. in conſi. poſt deciſio-
nes impreſſo in materia foriudicationis, nu.
50. & ſeq.* vbi plenè probat, quòd iudex ſecu-
laris non poteſt contra clericum aſſaſsinum
procedere, niſi de hac qualitate prius plenè
conſtet, cùm hæc qualitas ſuam fundet iuriſ-
dictionem, pro qua concluſione multos alios
cõcordantes allegat *Baiard. in addit. ad Iul.
Clar. in quæſt. 44. num. 59.* & multa ad hoc
propoſitum quoque referunt *Petr. Cabal. in
tract. de omni gener. homic. num. 519. & ſeq.
Hyppol. in pract. crim. in §. & quia, per totũ,
plenè Burſat. in conſi. 69. lib. 1 BertaZol. in
conſi. crimin. 50. per totum lib. 1. pleniſſimè
Maſcard. de probatio. in concluſ. 1254. incip.
qualitas, per totam, & Farinac. in conſi. 10.
num. 23. & ſeq. & num. 26. & in conſi. 76.
num. 3. & ſeq.* [*pleniſſimè idem Farinac. in
conſi. 168. num. 8. cum ſeq. lib. 2. & Regens
ValeZuel. in conſ. 52. nu. 14. cum ſeq.* & alij,
quos copioſè refert *Carol. de Graſſ. in tract.
de effect. clericat. effectu 1. nu. 711. cũ ſeq.*]
Vnde ſi debitor citatus ſuper tenore inſtru-
menti, allegat ſe eſſe filiumfamilias, non ob-
ſtante, quòd tempore obligationis iurauerat
non habere patrem, tũc ſine dubio crederem,
quòd procedi debet ad liquidationem, & eius
exequutionem, ex regula *tex. in l. 1. C. ad Se-
natuſconſ. Maced.* præſertim ſi veriſimiliter
creditor ignorabat conditionem debitoris, &
ex eius aſſertione fuit deceptus, iuxta not. per
*Tiraquell. de legib. connub. in glo. ſin. 8. num.
135.* & plenè per *Ioã. Gutter. in d. auth. ſa-
cramenta puberum, num. 55. & ſeq.* & in his
terminis procedere poteſt doctrina *Carau. in
rit. 166 nu. 76. & ſeq.* vbi melius hunc articu
lum explicando, inquit, quòd ſi per inſtru-
mentum publicum apparet, quòd is, qui ſe fi-
lium-

Digitized by Google

liumfamilias eſſe aſſerit, patrem habet, nõ de-
tinetur, ſi verò hoc non conſtat ex facie inſtru
menti, tunc allegans patriam poteſtatem, te-
netur eam probare in vinculis, & interim li-
quidatur inſtrumẽtum, alioquin nunquã poſ-
ſet practicari dictus ritus, nec ad aliquã liqui-
dationẽ procedi, ſemper enim debitor ad eui-
tandam viam exequutiuam, hanc exceptionẽ
allegaret. Et hic eſt caſus valde diuerſus à prę-
cedenti, nam ibi creditor eſt actor etiã in exce
ptione, dum præſupponit debitorem eſſe a pa
tria poteſtaee ſolutum, & ideo cum opus ha-
beat probatione extrinſeca pro ſua intẽtione
fundanda, non mirũ eſt, ſi nõ poteſt procedere
via exequutiua, in hoc autẽ caſu reus excipit,
& allegat qualitatem, ſine qua gaudere nõ po-
teſt beneficio ſtatuti, & ideo opus eſt, ꝙ eam
probet, nam ipſe eſt, qui pro fundamento ſuæ
intentionis allegat patrem viuere, & ideo ſibi
incumbit onus probãdi, iux. not. per *Galiaul. in rub. de verb. oblig. nu.* 160. *verſ. in hoc tamen membro*, & alios, quos ad hoc propoſitũ
refert *Menoch. in d. præſump.* 55. *nu.* 11. Cui
12 concluſioni non obſtant, ſi dicatur, ꝙ debitor
allegando patrem viuere, in hoc etiam habet
fundatam intentionem ex iuris præſumptio-
ne, cum quilibet præſumatur viuere centum
annis, ex not. per *glo. in l. fi. C. de ſacroſ. eccle.*
& alios relatos per eundem *Menoch. in eod. 6. lib. præſ.* 49. *nu.* 9. dupliciter enim reſpon-
deri poteſt. Primo, quòd contraria opinio eſt
verior, prout multis authoritatibus, rationi-
bus, & exemplis pleniſſimè probat idem *Menoch. in ead. præſ* 49. *nu.* 2. *cum plur. ſeq. tex. enim in l. an vſuſfructus. ff. de vſufr.* in quo
Doctoros, qui hanc propoſitionem fundant,
decepti ſunt, non dicit, quod homo præſumi-
tur viuere centum annis, ſed quod poſſibile
eſt vſque ad eam ætatem viuere, & non vltra,
cum hæc ſit magis longæua hominis ætas, vt
benè animaduertit *Bal. in l. iura, ff. de legib. et Corn. in conſ.* 181. *num.* 25. *vol.* 2. *& in conſ.* 208. *nu.* 8. *vol.* 3. Et licet poſſibile ſit, non ta-
men eſt veriſimile, cum raro hoc cõtingat, &
ideo non præſumitur, nam præſumptio fun-
datur in his, quæ ſunt veriſimilia, & frequen-
ter accidunt, vt benè conſiderat idẽ *Menoch. in alleg. preaſ.* 49. *ſub num.* 10. *verſ. cæterum*
13 *nonſatis.* Ex quibus puto veram non eſſe cau-
telam traditam per *Ang. in l. ſed & ſi de ſua, ff. de acq. hered.* dum dicit, quod ſi compilato
proceſſu, reus opponat contra actorem, ꝙ eſt
filiusfamilias, & non potuit eſſe in iudicio ſi-
ne conſenſu patris, ex hac exceptione annul-
labitur proceſſus, nam reus habet fundatam
exceptionem ex iuris præſumptione, quòd pa
ter actoris viuit, & actor non poterit probare
contrarium, ex quo terminus ad probandum
eſt elapſus, quam cautelam ſequitur etiam *Cepoll. in caut.* 118. Nam cùm deficiat princi-
pale fundamentum huius concluſionis, ex quo
verum non eſt aſſumptum; quòd quilibet prę-
ſumatur viuere, ideo merito impugnatur ab
Aret. in ead. l. & ſi de ſua, & Hyppol. in l. ſi quis nec quæſtio, num. 50. *de quæſt* & ab alijs
relatis per *Menoch. in ead. præſ.* 49. *num.* 19.
14 Vel ſi tenenda eſt alia opinio, quod ille tene-
tur vitam, vel mortem alicuius probare, qui
eam allegat pro fundamento ſuæ intentionis,
iux. not. per *Bar. in l. ſi quidem, C. ſol. matr. et Alciat. in tracta. de præſump. reg.* 1. *præſ.* 44.
adhuc etiam fatendum eſt, quod debitor qui
hanc exceptionem proponit, quæ in patris vi
ta fundatur, eam probare debet. Notandum
autem eſt, quòd etiam in caſu, quo filius tem-
pore obligationis cum iuramento aſſeruit nõ
habere patrem, ſi reuera erat ſub patria pote-
ſtate conſtitutus, illa falſa eius aſſertio nõ no-
cet patri, ita vt pro eius intereſſe obligationẽ
filij impugnare nõ poſſit, vt in ſimili caſu ani-
maduertit *Tiraq. in d. glo. fin.* 8. *poſt leges cõnub. n.* 141. & ita in proprijs terminis quoq;
aſſerit *Io. a Montealleg. in* 2. *lib. prax. eiuſd. de exerc. practicar. actio. c.* 1. *ſub num.* 5. Imo
etiam ipſemet filiusfamilias, qui hanc exce-
ptionem allegat, admitti debet ad eam pro-
bandam per teſtes in promptu, & conſtito, ꝙ
reuera tempore obligationis erat ſub patria
poteſtate conſtitutus, iudex in vltimo perem-
ptorio decernere debet, quòd procedatur ad
liquidationem, ſed ſuperſedeatur in exequu-
tione perſonali pro debito, & pęna, donec ali-
ter fuerit de iuſtitia prouiſum ſuper prætenſa
nullitate contractus, ſuper qua exceptione po
ſtea dabit terminum, & procedet in cauſa,
prout docet *Carau. in d. ritu* 166. *n.* 77. Inſu-
15 per pro declaratione dictæ Reg. pragmat. &
principalis noſtræ concluſionis, ſciendum eſt,
ꝙ non ſolum obligatio filijfamilias eſt nulla,
non obſtante, ꝙ iurauerit viuere ſeorſum à pa
tre, vel ſe eſſe emancipatum, ſed ſi huic obli-
gationi, & aſſertioni fideiuſſor accedat, ea
quoq; eſt nulla, ex quo deficit fundamentum,
cui fideiuſſio inhærere poſſit, vt patet ex rela-
tis per *Tiraq. de legib. connubial. glo.* 4. *nu.* 14.
& plenè per *Carau. in d. pragmat.* §. 17. *num.* 35. *& ſeq.* quæ concluſio confirmatur ex ijs,
quæ pleniſſimè tradit *Borgnin. Cauale. in deciſ. Finiz.* 31. *in* 1. *par.* qui pluribus authorita-
tibus probat, quòd quando ſtatutum totaliter
obligationem filijfamilias annullat, prout ex-
preſſe per dictam Regiam Pragmat. cautum
fuit, tunc etiam fideiuſſoris obligatio penitus
euaneſcit, vt in eadem deciſione videri poteſt,

nu.12.& nu.33.& ſeq.prout etiam benè cõ-
firmat Io.Crot.in conſ.135.n.25. & ſeq.vol.
1.& in conſ.195. vol.3. & pleniſſimè Cepb.
in conſ.437.nu.22.cum plur.ſeq.vol.3. Pro
qua concluſione faciunt etiam,quæ plenè no-
tat Cæſar Barz.in deciſ.Bonon.99.per tot.
qui pluribus rationibus, & authoritatibus cõ
cludit,ꝙ quãdo principalis obligatio eſt nul-
la,& præſertim quandu ſtatutum, aut aliqua
lex municipalis ei reſiſtit, tũc nullo modo fi-
deiuſſio illi accedens ſubſiſtere poteſt,etiam ſi
ſit iuramenti vinculo roborata, quæ cõcluſio
confirmatur ex not:per Hier.Grat.in cõſ.91.
nu.20.& ſeq.vol.1.plenè per Sforz.Odd. in
conſ.41.n.15.cum plur ſeq.& Hier.Gabr.in
16 cõſ.20.nu.45.vol.2. Hinc eſt,quod ſicut cle-
ricus non poteſt ſe ſubmittere foro ſeculari,
c.ſi diligenti,de ſor.compet. & quælibet eius
obligatio eſt nulla,c.at ſi clerici, cum ibi nõt.
per glo. de iudic. ita etiam eſt nulla fideiuſſio,
quæ eius obligationi accederet, l.fideiuſſor
obligati, §.fideiuſſor, ff. de fideiuſſor.plenè
Vinc.de Frãcb.in deciſ.400.per tot. Et pro-
inde quando clericus eſt actor in foro ſecula-
ri,vbi ex forma tradita per Rit. 200. tenetur
præſtare cautionem de reficiendis expenſis,
in eod. Rit. Carau. docet practicam, quomodo
huiuſmodi cautio ſit capienda, ſcilicet, quòd
ſecularis,qui pro eo intercedit, nõ vti fideiuſ-
ſor,ſed principali nomine promittat reficere
expenſas in caſu,quo clericus ſuccumbet, pro
quibus obſeruãdis obliget ſeipſum, & eius bo
na. Hoc autem intelligendum eſt procedere,
quando clerici obligatio eſt penitus,ac ipſo iu
re nulla,vt puta,quia ſe obligauit ſtare iuri co
ram iudice ſeculari,ſecus verò eſt,quãdo cle-
rici obligatio eſt valida, ſed pro ea habet pri-
uilegium declinandi forum ad iudicem Ec-
cleſiaſticum,tunc enim huius exceptionis be-
neficium non competit eius fideiuſſori laico,
vt plenè teſtantur Hypp. de Marſil.in rubr.
de fideiuſſor.nu.311.in q.42.Roma.in ſingu.
633.& Guid.Pap. in deciſ.562. in fi. num.5.
Hinc eſt,quod ſi clericus præſtet cautionem
de non offendendo aliquem, & eius obliga-
tioni accedat fideiuſſor laicus,fracta cautione,
licet non poſſit clericus corã iudice laico con-
ueniri, poterit tamen exigi pœna ab eius fi-
deiuſſore laico, prout per Sacrum Conſilium
deciſum fuiſſe affirmat Afſl.in deciſ.206. pro
qua concluſione alios concordantes ibi refert
Vrſil.nu.1. & ſeq. eique inhærent Hercula.
in tract.de caut.de non offend.cap.50.nu.70.
Camill.Borrell.in conſ.11.per tot.& nouiſſi-
mè Stephan.Gnazzin.in tract. de caut.de nõ
offend.in 2.par.q.27.nu.3. Cuius concluſio-
nis ratio eſt,nam clericus poteſt ſe obligare
coram iudice ſeculari,ita tamen vt conueniatur
coram ſuo iudice eccleſiaſtico, vt in ſpecie
animaduertit Muſcatel.in pract. de fideiuſſ.
in 2.par.q.9.nu.38. & conſequenter dum fi
deiuſſor,validè obligationi acceſſit, non po-
teſt ſe excuſare ſub prætextu declinatoriæ fo-
ri ſuo principali competentis, quæ ipſi non
17 prodeſt. Hinc autẽ infertur,quod licet obliga-
tioni filijfamilias non poſſit accedere fideiuſ-
ſor,poterit tamen cũ eo inſolidum alter cor-
reus ſe proprio,& principali nomine obliga-
re, & valida erit eius obligatio, præſertim ſi
accedat quoque iuramentum, quod operatur,
vt cenſeatur obligatus in forma magis valida,
& conſequenter quòd cenſeatur promiſiſſe
proprio, & principali nomine, quod non eſt
prohibitum,prout inquit Nat. in conſi.232.
num.14.vol.2. & alij relati per eundem Ca-
uale.in d.deciſ.31.nu.20.& ſeq. & Camill.
Borrell.in d.conſ.11.nu.11.& ſeq.qua ratio-
ne concludit Iacob. Macebell.in patrocin.58.
in fi.num.9.quod quando quis fideiubet pro
minore,vel pro quouis alio non valente ſe
obligare,licet non teneatur tanquam fideiuſ-
ſor,ex quo acceſſit obligationi nullæ,tamen
ratione iuramenti tenetur ſaltem tanquam
expromiſſor. Hæc autem concluſio videtur
forte procedere poſſe,attenta iuris communis
diſpoſitione, per quam contractus filijfami-
lias non eſt omnino nullus ab initio,ſed atten
ta diſpoſitione ſtatutaria Regiarum pragma-
ticarum huius Regni, quæ reſiſtit huiuſmodi
contractibus,& eos penitus annullat, etiam
obligatio fideiuſſoria ſub quauis forma conce-
pta, & iuramenti vinculo roborata videtur
inualida,vt pleniſſimè probat Cæſar Barz.in
alleg.deciſ.99.nu.9.cum plur.ſeq. Verùm
animaduertendũ eſt,quòd duplici modo con-
tractus poteſt eſſe prohibitus,ſcilicet, aut ſim-
pliciter,aut reſpectiuè fauore certæ perſonæ.
Primo caſu procedit ſupradicta concluſio, ꝙ
nullo modo ſubſtineri poteſt obligatio fide-
iuſſoria accedens contractui,cui lex,ſeu ſtatu-
tum omninò reſiſtit,vt plenè probat Cepbal.
in conſ.437.nu.22.cum plur.ſeq.lib.3. Nam
cum nullitas procedat ex defectu formæ, quæ
impedit natiuitatem obligationis ab initio,
nullum adeſt fundamentum, in quo obligatio
acceſſoria ſubſtineri valeat. Secundo vero ca-
ſu, quando prohibetur contractus reſpectiuè,
tunc videtur ſuſtineri poſſe obligatio acceſſo-
ria,nam licet non valeat contractus fauore
certæ perſonæ ob non ſeruatas aliquas ſolem-
nitates,non tamen eſt omnino nullus, ſed vo-
lente eo,ad cuius fauorem eſt inducta prohi-
bitio, & ideo habet interim implicitam ali-
quam poſſibilitatem validitatis, vt in contra-

ctu minoris plenè probat *Surd. in deciſ. 70.*
num.22.& ſeq.& in contractu filij familias,
quòd ei poſſit fideiuſſo accedere, notant in
ſpetie *Monoch.in conſil.58. num.71. lib.1.*
& Stefan.Gratian.in 1.lib. diſceptation.fo-
* *renſ.cap.122.nu.19.per tot.*[& idem quoque
affirmat in caſu quo huiuſmodi fideiuſſio eſ-
ſet iuramenti vinculo roborata *Iacob. Can-*
*cer.in 2.lib.var.reſolut.cap.1.nu.52.*qui reſ-
pondet motiuis contrarijs *Lauren.de Pino.*
in conſ.71. per totum.] Licet autem vera ſit
hæc diſtinctio,nihilominns in quæſtione pro
poſita nullo iure arbitror fideiuſſionem ac-
cedentem obligationi nulliter contractæ per
filiumfamilias ſine paterno conſenſu, atten-
ta diſpoſitione Regiæ pragmaticæ, aliquo
pacto ſubſtineri poſſe,ſub quauis verborum
forma,nam negari non poteſt,quòd dum Re
gia pragmatica ſpecificè diſponit, quòd hu-
iuſmodi contractus celebrari non poſſint,
niſi in præſentia, & cum expreſſo conſenſu
patris,& ſi aliter fiat, acta non teneant,certi
iuris eſt, quòd hoc requiritur pro forma eſ-
ſentiali, qua non ſeruata, omnes Doctores
vnanimiter concludunt, quòd dum in ſtatu-
to adeſt clauſula anuullatiua, actus eſt ipſo
iure nullns,vt ex communi Doctorum ſentē-
tia plenè refert *Rolan.à Vall.in conſ.60. nu.*
23.& ſeq.vol.4. Et ex contractu,qui peccat
in forma, nulla penitus oritur ciuilis, neque
naruralis obligatio, vt notabiliter refert
Surd.in deciſ.268.nu 9.& ſeq. Ideo perne-
ceſſe fatendum eſt, quòd huiuſmodi obliga-
tiones, cùm habeant iuris reſiſtentiam ab
initio habentur, ac ſi factæ non eſſent,& cō-
ſequenter ſnb quouis colore fideiuſſio eis
accedens nullam ſubſiſtentiam habere po-
teſt, vt ex communi Doctorum ſententia
plenè refert *Sfor. Odd. in conſ.41.nu.15. &*
num.23. & Cæſar Barz.in d.deciſ. 99. nu.
* *9.& ſeq.* [Hinc eſt quod prodigus cni bonis
interdictum eſt, ſicut ipſe nec ciuiliter, nec
naturaliter obligatur, ita etiam nec eius
obligationi fideiuſſor accedere poteſt, *l. is*
cui bonis, cum ibi not.per Doct.ff.de verb.
*oblig.*quam concluſionem pleniſſime confir-
mat Cald. *Pereyr. in l ſi curatorem habens,*
C.de in integrum reſtit. minor. in ver. cum
non abſimilis,nu.22.]Notandum autem eſt,
quod ad hoc, vt fideiuſſor accedens obiiga-
tioni nulliter contractæ per filiumfamilias,
iuuari poſſit exceptione nullitatis ſno prin-
cipali competente; opus eſt probare, quod
creditor ſcienter contraxit cum filiofami-
lias, in quo caſn propriè loquitur *Alex. in*
conſ.66. vol.4. Secus verò quando creditor
ignorabat principalem debitorem,cum quo
contraxit eſſe filiumfamilias,vt in dnbio præ
ſumitur, ſi de ſcientia non conſtat *ex reg.*
tex.in cap.ignorantia,de reg.iur. prout p
ne fundat idem *Machell. in d. patrocin.*[illegible]
per tot. cum quo concordat in eodem caſu
Ferran.Gargiar.in patrocin.Bonon 5.nu.1.
qui alijs modis notabiliter quoque declarat
ſupradictam concluſionem, vt apud eum
* videri poteſt. Sed hæc quoque conclnſio re-
gulanda eſt ab eadem diſtinctione in prece-
13 denti prima concluſione fundata.] Inſuper
pro eiuſdem concluſionis declaratione no-
tandum eſt, quòd adeò nullus eſt contractus
factus à filio familias ſine patris conſenſu,
quòd etiam poſtquàm effectus eſt ſui iuris
poſt patris obitum non reconualeſcit, nec
ad eius obſeruātiam tenetur, prout ſimilem
quæſtionem ad partes diſputando tandem
concludit *Tiraq.in tract.de legib. connub.in*
gloſ.8.in 11. quæſt.nu.99. cum plur.ſeq. &
Garau.in comment. d.pragm.in §.11.nu.23.
* *& ſequen.*[Nam quod fuit ab initio nullum
tractu temporis non conualeſcit,præterquā
ſi poſtquam efficitur ſui iuris,nouus eius cō-
ſenſus accederet,nam tunc ex illa noua obli-
gatione contracta in tempore habili conue-
niri poſſet, *ex reg. tex. in l.1. & 2.C. ſi ma-*
ior fact.rat.habuer. vt in ſpetie inquit *Cara-*
*uit.in citato loco,*Verum animaduertendum
eſt, quod ſi ſequatur ratificatio poſtquam fi-
liusfamilias efficitur ſui iuris, contractus
non conualidatur, prout ex tunc, ſed prout
ex nunc, regulare enim eſt, quod ratificatio
actus omnino inualidi non retrotrahitur, vt
poſt *Bal. in l.fin. in princ.* C. *ad Maced. &*
Ruin.in conſ.72. nu.11.lib.3. & alios plene
refert Surd. in deciſ. 245.num.5. & Stefan.
Lamberteng.in tract.de contrac.cor. qui ſi-
*ne certa Sollem.in fi.nu.*198. Nam talis ra-
tificatio valet tquam nouus cōtractatus, vt
inquit *Decius in l.quod ab initio, prope fin.*
ff.de reg.iur.& idem affirmant *Fran. Aret.in*
*conſ.128.nu.3.cum ſeq.& Franc.*Milanenſ.
in deciſ.4.nu.81.cum ſeq.lib.2 licet ſecus ſit
in contractu minoris ſi ratificetur poſtea ab
ipſo facto maiore, nam illa ranificatio re-
trotrahitur, & illū cōualidat prout ex tunc,
& ratio eſt quia non fuit omnino inualidus
ex parte vtriuſque,ſed ex parte ipſius mino-
ris tantum eo volente,vt plene probat *Surd.*
*in deciſ.70.nu.22.cum ſeq.*Ex quibus autem
inducatur tacita ratificatio ſi deficit ex-
preſſa? vide *Lanar.in conſ.25.num.15.cum*
ſeq.Surd.in conſ.43.nu.6.lib.1. & M*enoch.*
de recuper. poſſ.remed.15. quæſt.15. nu.117.
cum ſeq. Et an valeat ratificatio actus nulli,
quem ratificans credebat eſſe validum?
vide

vide omnino *Hyer. Gabr. in conſ. 62. per tot.*
19 *lib. 2.* An autem ſi filiusfamilias ſi e patris
conſenſu fecit contractum ſibi vtilem, ad cu
ius obſeruantiam, poſtquam ſui iuris eſſe-
ctus eſt, vult cogere aduerſarium. cum quo
contraxit, qui replicat non teneri, ex quo
contractus fuit ab initio nullus, ex hoc ſu-
peruenienti ipſius filij conſenſu, debeat con-
tractus declarari validus? hinc quæſtionem
in caſu ſimili pleniſſimè diſputat *Tiraq. in
allegato tract. de legib. connub. gloſ. 8. in 8. &
10. quæſt. num. 56. & 91. cum plur. ſequen.*
& poſt multa pluribus authoritatibus, & exẽ
plis duas cõcluſiones veriſſimas eſſe teſtatur,
20 quarum prima eſt. Quod is qui ſine certa
ſolemnitate contrahere prohibetur, poteſt
omiſſa ſolemnitate facere contractum ſibi
euidenter vtilem, idque in proprijs terminis
de filiofamilias prohibito contrahere, vel
ſe obligare ſine conſenſu patris, quod poſ-
ſit abſque ea ſolemnitate adire opulentam
hæreditatem probat authoritate *Fulgoſ. in
conſ. 75. incip. ex facto proponitur, colum fi.
& Alex. in conſ. 234. colum fin. volum. 6.*
nam quod fauore filiorumfamilias inductũ
eſt, non debet in eorum odium, & damnum
retorqueri, *l. quod fauore*, C. *de legib. & cap.
quod ob gratiam, de reg. iur. in 6.* ad quam
concluſionem fundandam plura etiam cu-
mulat *Hier. de Laurent. in deciſ. Auenion.
124. num. 1. & Carau. in eadem pragm. § 9.*
* *num. 12. cum plur. ſeq.* [pro qua concluſione
plures alios concordantes refert *Cancer. in
2. lib. var. reſol. cap. 1. nu. 97. cum plur. ſeq.*]
21 Altera concluſio, quã fundat Tiraq. in loco
citato eſt, quòd filiusfamilias poſtquam ſui
iuris factus eſt, poteſt cogere eum, cum quo
ſine patris conſenſu contraxit, ad obſeruan-
dum contractum, nam eatenus eſt nullus,
quatenus ipſe velit, idque etiam pluribus au
thoritatibus, & eſemplis confirmat a nu. 91.
22 vſque ad nu 99. Ad cuius corroborationem
adduci poteſt, quod in ſimili dicitur de re
eccleſiaſtica alienata ſine ſolemnitatibus a
iure requiſitis, quæ cùm introductæ ſint ad
fauorem eccleſiæ, ſi Eccleſia vult ſtare con-
tractui, non poteſt aduerſarius eum tãquàm
nullum impugnare, vt patet cumulatis per
*Menoch. in nouiſſimis addit. ad tract. de ar-
bitr. iud. caſ. 172 nu. 62. & ſeq.* & idem eſt in
minore, qui factus maior poteſt habere ra-
tam venditionem factam in minori ætate
abſque ſollemnitatibus, etiam inuito, & con-
tradicente emptore, vt patet ex ijs, quæ ple-
nè refert *Surd. in deciſ. 69. num. 23. & ſeq.*
23 Intellige tamen ſupradictam concluſionem
cum grano ſalis, vt ſcilicet eatenus non poſ-
ſit is qui rem eccleſiaſticam emit ſine debi-
tis ſolemnitatibus contractum impugnare,
quatenus Prælatus, qui vult ſtare contractui,
illum confirmare poſtea faciat cum debitis
ſolemnitatibus, alioquin non debet emptor
perpetuò ſtare in ſuſpenſo, & expectare ar-
bitrium prælatorum ſucceſſorum, qui ſem-
per poſſent contractum reuocare, prout per
Sacrum Conſilium decium fuiſſe teſtatur
* *Vinc. de* Franch. *in deciſ. 35. per tot.* [Et ita
etiam ex communi Doctorum ſententia af-
firmat *Iacob. Cancer in prima par. var. re-
ſol. cap. 13. de empt. & vend. nu. 50.*] Item
24 cum alia declaratione eſt intelligenda con-
cluſio prædicta, quòd tunc ille qui contraxit
omiſſa ſolemnitate in ſui fauorem introdu-
cta, poteſt inuito aduerſario contractum
approbare, quãdo lex nõ omnino reſiſtit; vt
benè animaduertit *Tiraq. in eod. loco ſupra
citato num. 98.* Nam quando lex reſiſtit cõ-
tractui, tunc eſt ipſo iure nullus, & nullo mo-
do poteſt approbari, vt plenè teſtatur *Bur-
ſat. in conſ. 82. num. 12. & 18 cum ſeq. vol. 1.*
25 Et idem eſt, quando ſolemnitas in aliquo
actu requiritur pro forma, vt pulchrè refert
Vinc. de Franch. in 4. deciſ. 35. nu. 8. Hæc au-
tem applicando ad quæſtionem propoſitam,
pro eius reſolutione dico, quòd dum Regia
pragmatica dat certam formam, ſub qua fi-
liusfamilias contrahere debeat, ſine qua mã
dat notarijs, quod huiuſmodi contractus nõ
ſtipulentur, & ſi aliter fiat, quòd non valeãt,
certum eſt, quòd habemus legem prohibiti-
uam, quæ reſiſtit omnibus contractibus fa-
ciendus, non ſeruata forma prædicta, & con-
ſequenter concludo, quòd etiam ſi effectus
ſui iuris velit ratificare contractum factum
tempore quo erat filiusfamilias abſque pa-
tris conſenſu, hoc facere non poteſt, inuito,
& contradicente aduerſario, cum quo con-
traxit, prout benè dixit *Carau. in comment.
eiuſdem pragm. § 17 ſub num. 26. verſ. quæ
ro nunquid, cum ſeq.* & idem confirmat ocu-
latiſſimus *Rouit. in eadem pragm. ſub num.
5. in fin.* ad cuius concluſionis corroboratio-
nem videri etiam poſſunt notata per *Roderic.
in tract. de reb. eccleſ. non alien. in rubr. 28.
caſ. 7. num. 1. & caſ 8 num. 19. & ſequen. &
* per Marant. in tract. de multiplic. alienat.*
27 *ſub nu. 17.* Alia etiam ex prædictis ſimilis
concluſio infertur, quòd contractus factus a
filio familias ſine præſentia, & conſenſu pa-
tris, adeò eſt nullus, quòd per ſubſequentem
ipſius patris ratificationem cõualidari non
poteſt, vt notabiliter inquit *Carau. in ead.
pragm. § 17. nu. 14. & ſeq. & ibid. Rouit. ſub
num. 5. verſ. item limita ſi poſt contractum.*

Quæ

Quæ concluſio duplici ratione fundatur,
quarum prima eſt, quòd dicta pragm. habet
clauſulam annullatiuam, vt patet in illis ver
bis [& acta non teneant] & conſequenter de-
bet præciſè ſeruari in forma ſpecifica, & nõ
per æquipollens, iux. not. per *Alex in conſil.
212. num. 5. vol. 6.* Vndè cùm expreſsè requi-
rat, quòd in contractibus filiorum familias
non ſolum interueniat patris conſenſus, ſed
etiam eius præſentia, certum eſt, quòd ſi ſe-
quitur ratificatio poſt contractum non eſt
obſeruata diſpoſitio dictæ Regiæ Pragmati-
cæ in forma ſpecifica, poſtquàm non interue
nit patris præſentia in ipſo contractu, ſed
per æquipollens, quòd non ſufficit ad vali-
dandum actum; Altera ratio eſt, nam quan-
do aliqd requiritur in contractu pro forma,
tunc illud debet interuenire in ipſo contra-
ctu, non poſtea, iux. not. per *Bal. in l. 1. C. qui
admitti, & Iaſ. in l. 1. §. 1. n 4 ff de ver. oblig.*
Sed conſenſus, & præſentia patris in d prag.
requirũtur pro forma, vt patet ex illis verbis
[niſi in præſentia] quæ denotant conditionẽ,
& conditio denotat formam, vt plenè probat
idem *Carau. in ead pragm. §. 10. nu 4. et ſeq.*
quòd etiam demonſtrant illa verba [& acta
non teneant] quę cùm ſint annullatiua, ſigni-
ficant eſſe traditam certam formam, quæ
præteriri, aut mutari non poteſt, iux. not. per
Lauren. Siluan. in conſ. 40. nu. 16. & pro hu-
ius concluſionis confirmatione faciunt etiã
quæ ad hoc propoſitum plene refert *Tiraq.
in d. tract. de legib. connub. gloſ. 6. num. 3. &
num. 31. & Stefan Lamberteg. in tract. de
contract. eor. qui ſine certa ſolemnit. cõtrah.
probib. in gloſ. 7. in ver. conſenſus, num. 7. &*
28 *nu. 250.* Hinc etiam infertur, quòd licet re-
gulariter ſtante ſtatuto, quòd filiusfamilias
non poſſit ſe obligare ſine patris conſenſu;
ſi in eodem inſtrumento appareant ſimul
obligati pater, & filius, ex hoc præſumitur,
quod tacitè pater ſuum conſenſum præſtitit
obligationi filiæ qui ſufficit ad cõualidandũ
actum, *iux not. per Abb. in conſ. 40. nu. 3. in
2. par. Bald. in l. fi. num. 5. C. ad Macedon. &
alios plenè relatos per Tiraq. in allegato trac.
de legib. connub. in gloſ. 7. num. 24. & per
Barboſ. in l. 2. §. fin. nu 30. & ſeq ff. ſol. matr.*
29 Et fortius hoc procederet, ſi pater fideiuſ-
ſiſſet pro filio, ex not. per eundem *Tiraq. in*
30 *citato loco nu. 28.* Tamen quia Regia prag-
matica requirit expreſſum patris cõſenſum
pro forma; Ideò tacitus, ſeu præſumptus nõ
ſufficit, vt benè animaduertit *Carau. in d.
prag. §. 11. nu. 3. & ſeq.* quæ concluſio confir-
matur ex relatis per *Borgn. Caualc. in trac.
de tutor. nu. 131. & Roder. Suar. in tit. de las
deudas, num. 29. in fin. verſ. ſubdit tamen.*
31 Quærit etiam *Carau. in eadem prag. §. 9 ſub
nu. 42.* An ſi filiusfamilias contrahit extra
Regnum ſine patris conſenſu, & ex eo con-
tractu conueniatur in hoc Regno, poſſit alle-
gare exceptionem dictæ pragmaticæ? pro cu
ius articuli reſolutione refert Alex. qui hanc
queſtionem diſputauit *in conſ. 45. nu. 6. vol.
5. & Tiraq. in d. tract. de legib. connub. gloſ.
8 num. 224. cum plur. ſeq.* qui poſt multa
ſub nu. 231. concludit contractum factum
à filiofamilias regnicola extra Regnum non
ſeruata ſolemnitate ſtatutaria, non valere, &
pro eo in Regno conueniri non poſſe; & in
hac opinione ipſe quoque reſidet, pro qua
concluſione multa etiam allegant *Hier. de
Lauren. in deciſ. Auen. 135. num. 3. & ſeq.* &
nouiſſimè *Gaſp. Theſ. in quæſt. forenſ. 8. nu.
13. lib. 2.* Contrarium autem fuit deciſum in
Sac Conſ. vt refert *Vinc. de Franch. in deciſ.
72.* cuius deciſionis meminit quoque *Reg.
Conſiliar. Rouit. in ead. prag. nu. 9.* Ea ratio-
ne, nam illud edictum non inhabilitat per-
ſonas filiorumfamilias, ſed dat formam cõ-
tractibus à Notarijs obſeruandam, quo caſu
attenditur locus contractus, iux. not. per
32 *Bal. in l. fin. ff. de iuriſd. omn. iud.* Hinc prag-
maticam prædictam comprehendere etiam
exteros in hoc Regno contrahentes, pluri-
bus rationibus teſtatur idem *Rouit. ibidem
nu. 6. & ſeq. poſt Carau. in §. 9. nu. 1. & ſeq.*
33 Hinc etiam inferri poteſt, quòd dicta prag-
matica comprehendit clericos, per ea quæ
notabiliter dixit *Fel. in cap. eccleſia Sanctæ
Mariæ, ſub nu. 81. verſ. quartus caſus eſt, de
conſtit.* vbi tradit pro regula, quòd ſi ſtatutũ,
ſeu conſuetudo concernit ſolemnitatem
actus adhibendam tempore contractus, tũc
non valebit actus, niſi ſolemnitas fuerit ob-
ſeruata, quia non potuit ſubditus contrahe-
re etiam cum non ſubdito, ſpreta lege ſui ſu-
perioris, imò peccauit, *cap. 2. de maiorit. &
obed.* & obligatio contracta fuit nulla pro-
pter reſiſtentiam ſtatuti, *l. cum lex venditio-
nibus, ff. de fideiuſſ.* quia contractus non po-
tuit pro vna parte ſubſiſtere, *l. Labeo, ff. de
verb. ſign.* Vnde infert, quòd clericus contra-
hendo cum laico, omiſſa ſolemnitate ſtatu-
ti, nulliter contrahit, ex not. per Abb. qui
hanc concluſionem pluribus rationibus cõ-
firmat in *cap. quod clericis, num. 26. de foro
comp. et Feder. de Sen. in conſ. 81. incip. ſtatu-*
34 *to ciuitatis Peruſinæ.* Verùm quia hæc con-
cluſio non ita ſimpliciter procedit, & idem
Fely. ibidem nu. 86. ſubdit, quòd Eccleſia nõ
ligatur ſtatuto laicorum, quo certa forma
contractibus adijcitur, ſi non poteſt ſine mã
gna

Digitized by Google

gna difficultate obſeruari, quod quomodo
intelligendum ſit, multis exemplis optimè
explicat Io. Bapt. Laderch. in conſ. 103 ſub
nu. 1. verſ. pariter ſi cautum ſit ſtatuto, et
35 nu. ſeq. Ideo hos ſcopulos cupiens euitare
Carau. in d. prag. §. 9. nu. 21. concludit cleri-
cos non comprehendi ſub dicta prohibitio-
ne de non contrahendo ſine patrum conſen
ſũ; idque fundat alia ratione, nam ex con-
tractibus filiorum familias clericorum, nul-
lum ſit eorum genitoribus præiudiciũ, quic-
quid enim clerici acquirunt, pleno iure ſibi
ipſis acquirunt, & eſt proprium eorum pe-
culium, quaſi caſtrenſe, nec in eo aliquod ius
parentes habent, vt dixit Bar. in conſ. 60. in
fin. poſt Hoſt et Innoc. in cap. quia nos, de te-
ſtam. & ſiue acquirant contemplatione ec-
cleſiæ, ſiue ſacerdotalis officij, vel ex quauis
cauſa aduentitia nullum in eo ius, nec quo
ad vſumfructum patribus quęritur, vt inquit
Bal. in l. ſacroſanctæ. in 3. not. C. de Epi et
cler. et Ioan. Ant. Nig. in extrauag. de vita,
36 et hon. cler. num. 100. Pro cuius concluſio-
nis confirmatione addi poteſt, quòd licèt
Saly. in authent presbyteros, C. de ſacro. eccl.
tenuerit, quòd in his bonis, quæ filiusfami-
lias clericus acquirit aliunde, quàm contem-
platione eccleſiæ, & ex cauſa ſui clericatus,
patri quæritur vſusfructus, & idem videatur
ſenſiſſe Bar. in l. litis §. pater, ff. de neg. geſt.
Nihilominus eorum opinio validiſſimis ra-
tionibus confutatur à Roder. Suar. in quæſt.
Maioricat. nu. 33. qui confirmando ſupradi-
ctam concluſionem, quòd quæcunque bona
à filiofamilias clerico vndecundue quæſita
naturam peculij quaſi caſtrenſis acquirunt,
& in eis nullus ius eorum patres habent, pro
ea ponderat tex. in d. auth. presbiteros, & alia
iura, & authoritates, ex quibus apparet eam
eſſe veram, & communem, eamque confir-
mat Couar. in cap. quia nos, num. 1. et ſeq. de
* teſtam. [& alij quos plene refert Marta in
tract. de iuriſd. par. 4. centur. 1. caſ. 26. nu. 7.
37 cum ſeq.] Hinc filiumfamilias clericum li-
berè teſtari poſſe, etiam ſi in minoribus tan
tùm ſit ordinibus conſtitutus, plenè teſtan-
tur Couarr. in eodem cap. quia nos, num. 3.
et ſeq. & alij, quos copioſè refert Dida. Spin.
in ſpec. teſtament. in gloſ. rubr. 4. par. nu. 23.
et Ioan. Lopez in rubr. de donat. inter vir. et
38 vxor. §. 42. nu. 8. Fatetur tamen Carau. in d.
§. 9. ſub n. 26. in fi. ver. bene tamen dico quòd
ſi ex contractu filijfamilias clerici, aliquo
modo damnificaretur pater, tunc obſtaret
prohibitio dictæ pragm. quę conſiderauit
præiudicium paternum, & tradidit certam
formam obſeruandam in contractibus filio-
rum familias, quæ cùm honeſta, & rationa-
bilis ſit, etiam clericos includit, ex not. per
Bal. et Paul. de Caſtr. in l. ſacroſancta, C. de
39 Epiſc. et cler. Sed dubitari poteſt, in quo ca-
ſu ex contractu filijfamilias clerici patri
præiudicium fieri poteſt, ſi vera eſt concluſio
ſupra firmata, quòd in eis bonis nunquam
quæritur parentibus vſusfructus? Pro cuius
dubij ſolutione conſidero, quod poteſt dari
caſus, in quo pater habet vſumfructum in
bonis filij clerici, vt puta ſi ante clericatum
filius habebat aliqua bona aduentitia, in qui
bus iam erat acquiſitus vſusfructus patri;
nam quamuis poſtea clericatum aſſumat, pa
ternus tamen vſusfructus non extinguitur,
iuxta plenè not. per Arium Pinell. in 1. par.
l. 1. C. de bon. mater. num. 42. et ſeq. pulchrè
Roder. Suar. in d. quæſt. maioricat. num. 36. et
ſeq. qui reprobat opinionem Abb. qui con-
trarium ſenſerat in c. in præſentia, de probat.
& eandem concluſionem confirmat Borgn.
Caualcan. in tract. de vſufruct. mulier. re-
* lict. nu. 180. [Et licet contrariam opinionẽ
conetur tueri Marta in tract. de iuriſd. in
centur. 1. par. 4. caſ. 26. nu. 7. cum ſeq. nihilo-
minus hæc eſt magis recepta concluſio, vt
ex ſupradictis patet, & alijs ſupra allegatis
in cap. 3. nu. 6. et nu. 35.] Animaduertendum
autem eſt, quòd fundamentalis ratio, qua ni
titur Carauita hanc probare concluſionem,
quòd Regia pragmatica, non comprehendit
filiosfamilias clericos, eſt, quia ſupponit eius
cauſam finalem eſſe paternum præiudicium,
ne ex filiorum cõtractibus diminuatur vſuſ-
fructus, quem parentes habent in bonis ip-
ſorum, quo præiudicio ceſſante in filijs cle-
ricis, in conſequentiam ceſſare quoque vide
tur dictæ prag. diſpoſitio, ſed quia hæc ratio
conſiderata per Carauitam eſt falſa, ideo fa
tendum eſt, quod radicitus corruit hæc con-
cluſio, ſiquidem ex magis communi Docto-
rum ſententia receptum eſt, quod dictæ prag
mat. diſpoſitio non eſt abſolutè fundata in
paterno præiudicio, ſed potius reſpexit eo-
rundem filiorum commodum, & communẽ
vtilitatem, ne in ea iuuenili ætate facilè indu
cantur ad diſſipandum eorum bona, vt benè
animaduertit Gramm. in deciſ. 12. ſub num.
16. verſ. item dicebam, & idem affirmat Frez
za de præſent. inſtr. par 9. q. 8. ſub num. 37.
Et ideo cùm paternus conſenſus requiratur
ad integrandum perſonam filij, non poteſt
pręſtari ad commodum ipſius patris, vt ple-
nè probat Socin. in conſil. 23. num. 15. et ſeq.
volum. 4. quem refert Vrſill. in deciſ. 308.
num. 22. et ſeq. & alij relati per Molfeſ. in
conſ. 4. nu. 24. et per Borgn. Caualc. in deciſ.
Fiuiz.

Piniz.31.num.36.in 1.par. Et hinc eſt, quod
etiam defuncto patre ,; contractus filijfami-
lias, qui fuit ab initio nullus, non conuale-
ſcit, vt affirmat idem Carau. in comment.
eiuſdem prag.§.11.nu.23.& ſeq. Et ſi poſt-
quam ſui iuris filius efficitur, contractum
quem ſub patria poteſtate exiſtens fecerat,
expreſsè ratificet, illa ratificatio non retro-
trahitur, ſed tūc incipit contractus valere ex
eo tēpore, quo fit ratificatio, ac ſi nouiter fa
ctus eſſet ,. vt benè probat Surd. in deciſ.
245. num.5. per totam, quem refert Mol-
feſ. in d.conſ.42. num. 40. Quæ omnia
vtique ceſſarent, ſi prohibitio contra-
hendi: abſolutè reſpiceret paternum præ-
iudicium, vnde deſtructo hoc fundamen-
to Carauitę, verior ſine dubio videtur opi-
nio contraria, quod etiam filijfamilias cleri-
ci contrahentes ſine expreſſo parentum con
ſenſu; iuuantur beneficio Macedoniani, &
Reg. prag. vt poſt nonnullos alios affirmat
perſpicaciſſimus Rouit. in nouiſſimis com
ment.ſuper d.pragn.nu.48.& ſeq. Regula-
40 riter autem an, & quando clerici ſubiaceant
ſtatutis laicorum? vide Fel.& alios Doct.in
d.cap.Eccleſia Sanctę Mariæ de conſtit. ple-
ne Alex.in conſ.210.et in conſ.ſeq.volum.2.
Hiero.Grat. in conſ.162.volum.2. Surd.in
conſil.301.per tot. volum. 3. et in deciſ.20.
Io.Bapt.Laderch.in d.conſil.103.per totum,
Adden.ad Napod.in proœ.conſuet. Neap.in
ver. præfatis autem, nu.293. Ant.de Ballis
Sicul.in lib.variar.trac.in 5.par.in prælud.
ad pragm.Regni.nu.38.et ſeq. Regen.Carol.
Tapia in adnotation. ſuper cap. regni item
ſtatuimus ſub tit.de Epiſco. et cler.lib.1.fol.
90.et ſeq. et nouiſſimè Don Andr. Moſfeſ.in
comment.ad conſuet.Neap. in 2.par.q.7. per
* totum.[& pleniſſimè Carol.de Graſſ.in trac.
de effect. clericat. effect.2. per totum,] Et an
41 clerici pro ſe vti poſſint beneficio ſtatuti?
vide Dec.in conſ.114.per totum.& plene eun
dem Carol.de Graſſ.in eod tract de effect.cle
ricat.affect.2.nu.499.cum ſeq. Et an ius con-
42 grui competat clerico, vel contra clericum;
vide plenè Vincent. de Franch.in deciſ.285.
Hondedeus conſ.3.per totum,volum.1.& ple
niſſimè Carol. de Graſſ. in eodem loco ſupra
allegato, nu.983.cum ſeq. Et an clerici poſ-
43 ſint diſponere de bonis antiquis vltra me-
dietatem, non obſtante Neapolitana conſue
tudine? vide Vincent.de Franch.in deciſ.411
44 poſt Capyc.in deciſ.98. Et an clericus agens
in foro ſeculari contra laicum, poſſit proba
re depoſitum vltra libram per teſtes, non
obſtante conſtit.Reg.in cauſa depoſiti, quæ
requirit ſcripturam? vide Alex.in conſ.209.
volu.2.Hippol. in ſing.29. et Arnon.in pro-
45 blem.69. Et an ſtatutum, quòd cauſæ inter
coniunctos compromittātur, licet clericos?
vide Capyc.in deci.66.& alios plene relatos
per Car.de Graſſ.in d.trac.de eff.cler.eff.2.n.
46 412.cum ſeq. Et an clericus gaudeat benefi-
cio ſtatuti excludentis fœminas propter
maſculos? vide Burſat.in conſ.93.num.12.
vol.1.& Pariſ.in conſ.48.num.15. volum.1.
& alios quos plenè refert Carol. de Graſſ.in
d. tract. de effect. cleric. effect. 2. num.277.
47 Et an animalia clericorum damnum dantia,
ſubiaceant pœnæ ſtatutariæ? vide Affl.in
conſt. reg. cum per partes Apulæ num. 9.&
Borgn.Cauale.in deciſ.Piu.Z.9. alias 55. in
2.par.nu.79. cum ſeq.& Mart.in tract.de
iuriſd.par 4.centur.1.caſ.8 per totum. Et an
48 edicta tēpore peſtis pro bono publico, obli-
gēt clericos? vide Pet.Caball.in 1 cent.reſol.
49 crim.caſ.12. Et an clerici vtantur beneficio
ſtatuti circa liquidationem inſtrumenti con-
tra debitores laicos? vide Hipp.in ſing.453.
50 Et an Regia Pragmatica, quòd publici la-
trones capiantur à quolibet officiali etiam
in alieno territorio, procedat contra eccle-
ſiam, & eius vaſſallos? vide adden.ad Napod.
in d.ver.præfatis autem.fol. mihi 37. Et an
51 clerici tempore penuriæ cogi poſſint ad ven
dendum frumentum, & victualia? vide Petr.
Caball.in d.1.cent.reſol.crim.c.9.per totum,
Vincent.de Franch.in deciſ.9.& Garz. Ma
ſtrill.in deiſ.17.nu.2.& ſequen. Et an tem-
52 pore penuriæ frumenta clericorum, & ec-
cleſiarum comprehendantur ſub generali
taxa, ſeu moderatione pretij facta per ſupe-
riorem? vide Vincent. de Franch.in deciſ.9.
53 num.7. Et an coloni eccleſiarum ſint immu
nes à muneribus realibus? plenè explicant
Theſaur.in deciſ.116. Gott. in memorab. in
verb. colonus, Ioan. Vincent. de Anna in
ſing.99.Burſat.in conſil.25.per totum,lib.1.
& pleniſſime Menoch.de arbit.iud.in 6.cent.
caſ.562.num.21.cum plurib.ſequen. Et an
54 pro annua præſtatione, quæ ſoluitur Baroni-
bus in aliquibus huius Regni partibus, quæ
vulgariter nuncupatur collecta Sanctæ Ma-
riæ, teneantur etiam clerici, ad quos bona
peruenerunt hoc onere affecta? vide Luc.
de Penna in l.ſi diuina domus, colum.2.verſ.
huius gratia ſubÿcio quæſtionem, C.de exa-
55 ctor.tributor.lib.10. Et an regulariter ec-
cleſiaſticæ perſonæ ſint immunes ab oneri-
bus realibus? vide Cacher.in deciſ.68. plenè
Petr.Duen.in reg.100.& Ioan. Ant.de Nig.
in cap. regni 98. incip. item ſtatuimus, quod
56 clerici. Et an Eccleſia teneatur ad onera rea
lia pro bonis à laicis quæſitis? vide Theſan.
in

in deciſ.134.plenè Burſa.in conſ.16. Cepoll.
in conſ.cin.3.per totum,lib.2. & Iacob.Mau
dell.in conſ.8.per tot. & pleniſſime Mart.in
tract.de iuriſdit.par.4.centur.1. caſ.11. per
57 totum. Et an clerici poſſint ſe ſponte obliga
re ad ſolutionem gabellæ? vide Ioan. Vinc.
58 de Ann.in alleg.13.per tot. Et demùm an
clerici veniant appellatione vaſſollorum, &
ſubditorum Regis? vide Aluar.Veiaſq.in 1.
lib.conſult.Regni Luſitan. conſult.100. per
59 totam. Ex his autem redeundo ad principa-
lem concluſionem ſilentio prætermittenda
non eſt alia non minus vtilis, quàm quoti-
diana quæſtio, nunquid dictæ Regiæ pragma
ticæ beneficium proſit etiam filijsfamilias
contrahentibus cum fiſco ſine patris præſen
tia, & conſenſu? pro cuius articuli reſolutio-
ne ſciendum eſt, quod Iacob. de Areu.in l.
ſi mercedem, §. ſi habitatoribus, ff.de actio.
empt. in proprijs terminis loquendo dixit,
quòd ſtante ſtatuto, quòd filiusfamilias non
poſſit obligari, poterit tamen obligari fiſco,
& cum eadem opinione tranſit Ang.Aretin.
in ſubſcriptione ad Socin. conſ.302. in fine,
verſ.ſecundo reſpondetur, volum.2. & eam
quoque ſequitur Peregr.in tract.de iur.fiſc.
lib.5.tit.1.num.38. & pro ea allegat etiam
Marcobrun. ab Auguill.in conſil.74. num.
15. ea potiſſimũ ratione moti, nam Princeps
non ſubeſt ſtatutis, & legibus ſubditorum,
iux.not.per Cardin.in conſ.2. Imò nec ſuis
proprij legibus ligatur, l.princeps,ff.de leg.
& l.ex imperfecto, ff.de leg.3. cum alijs cu-
mulatis per Tiraq. de retract.lignag.tit.1.§.
1.gloſ.13.nu.38. Nec in generali ſermone vn
quam venit perſona loquentis, l.inquiſitio,
cum alijs ibi allegatis per gloſ.C.de ſolut.per
quem tex. ad hoc propoſitum notabiliter di-
xit Frezz.in ſubfeud.lib.2.q.21. quòd con-
60 ſtitutio Regni conſtit. Diuæ memoriæ, quæ
requirit ſpecialem aſſenſum in alienatione
rei feudalis non habet locum, quando vaſſal-
lus contrahit cum Principe, vel Regia Cu-
61 ria; & poteſt etiam hæc opinio confirmari
ex ijs, quæ tradit Gram.in deciſ.65. num.47.
qui dicit, quòd Regia pragm. edita Thori,
ſub tit.de poſſeſſor.non turban.non compre
hendit fiſcum, prout etiam ſentit Afflict.in
conſt. Regni Monarchiam, num.5. & idem
innuit in deciſ.396.num.9.& ſeq.& ibidem
Vrſill.ſub nu.8. Hinc etiam eſt, quod Rex,
62 ſeu Prorex eius nomine aſſentiendo aliena-
tioni rei feudalis non cenſetur ſibimetipſi,
& eius fiſco præiudicare, quin poſſit petere
prælationem, iux.diſpoſitionem cap.1.§.por-
rò, qualiter olim feu. poter.alien. prout con-
tra Afflict. in d.§.porro, quem ſimul legit

cum §.donare, num. 34. plenè fundat Cam-
net. in cap. volentes, fol.199. à ter. in ver.
incip.quid enim ſi Princeps, vel Prorex per
totum, quem refert Maſtrill. in conſil.vnic.
poſt primam partem ſuarum deciſionum,
impreſſo, num.77. Et demum pro eadem
opinione plura refert Stefan. Lamberteng.
in tract.de contract. cor. qui ſin. cert. ſole-
mnit.contr. probib. in fine operis, num.95.
63 & ſequen. Contrariam verò opinionem ve-
riorem exiſtimauit Tiraqu. in d.tract. de le-
gib.connub.gloſ.8. num.176. eamque pluri-
bus rationibus plenè confirmat Caran. in
d. pragmat. §.6. num. 12. cum plur. ſequen.
duæ autem ſunt principaliores rationes, qui-
bus hæc ſecunda opinio fundatur, prima
eſt, quia dicta Regia pragmatica reſpexit pa
ternum præiudicium, nam cùm filius ſit pa-
tri ſubditus, vt in inſt.de patr.poteſt.in prin.
rationabile eſt, vt nihil faciat, in quo patris
intereſſe verſari poſſit ſine eius conſenſu,
l.filius, C.de pact. Cùm ergo agatur de tertij
præiudicio, quòd princeps ſine iuſta cauſa
tollere non poteſt, iux.not.in l.quoties, C.de
prec.imper. offerend. & in l.fin. C.ſi contra
ius, vel vtil.publ. nunquam cenſetur ei de-
64 rogatum, Princeps enim tanquam fons iu-
ſtitiæ nunquam præſumitur iuribus tertij
præiudicare uelle, etiam de plenitudine po-
teſtatis, l.2.§. ſi quis a Principe, ff. ne quid
in loc. publ. & cap.ſuper eo cum ibi not. per
Dec.in 2.notab. ff.de offic. delegat. Alex. in
in conſil. 3. num. 3. volum. 5. Dec. in
conſil.373. num.10. Soccin. iun.in conſ.95.
num.2. volum. 3. & Alciat. de præſumpt.
reg.3.præſumpt.11. Secunda ratio eſt, quòd
65 cùm dicta pragmatica ſit naturali ratione
fundata, etiam Princeps ex ea ligatur, iux.
not. per Bal.in cap.1. §.fin.de his, qui feud.
dar.poſſ. & Deci.in conſ.48. verſ.quartò iſta
concluſio, naturali enim ratione conuenit,
vt ſub alterius poteſtate conſtituti ſine eius
conſenſu contrahere non valeant, vt fatetur
Ioan.Stefan.Lamberteng.in d.tract.de con-
tract. cor. qui ſine cert. ſolemnitat. in fine,
num.97. qui licèt contrarium concludat in
caſu ſuo, mouetur tamen quia ibi agebatur
de muliere, quæ ex illius ſtatuti diſpoſitio-
ne, quod ipſe interpretatur, non erat ſub
66 poteſtate viri. Ego vero alia ratione hanc
ſecundum opinionem veriorem eſſe arbi-
tror, nam certa iuris regula eſt, quòd fiſcus
in dubio ſemper vtitur iure priuati, præter-
quam in caſibus, in quibus reperitur expreſ-
sè priuilegiatus, l. idem, ff.de compenſat. l.
cùm vitiosè, ff.de pignor. l.iuſtas, C.de iur.
fiſc. & l. fin. C. de vſur. fiſcal. lib. 10.
no-

notant hanc concluſionem *Aneba.in conſil.*
101. *Fulgoſ.in conſil.*126.*Guid. Pap. in de-*
*ciſ.*536.*& Natt. in conſ.*600.*nu.*6.*quos re-*
*fert Peregrin.de iur.fiſc. lib.*6.*tit.*1.*num.*1.
67 Vndè generalis diſpoſitio omnes cauſas, &
perſona includit etiam priuilegiatas, ſi non
reperiuntur ſpecialiter exceptæ, *l. in frau-*
dem, §. fin.cum ibi not.per Bal. ff. de teſta-
ment. milit. prout in terminis contra fi-
ſcum per hanc rationem formaliter arguit
*Dec. in conſil.*531. *num.* 3. *relatus ab eodem*
*Peregrin. in citato loco num.*4. Ex quibus
in fine eiuſdem cap. num. 38. fatetur reddi
dubitabilem deciſionem *Iacob. Aren. in d.*
l.ſi.mercedem §.ſi habitationibus,ff.de actio.
emption. quem nos ſupra pro contraria
opinione allegauimus. Vnde meritò idem
*Peregrin. in eod. tractat. de iur.fiſc.lib.*6.
*tit.*5.*num.*9. teſtatur, quòd Paduę, vbi vi-
get ſimilem ſtatutum, irritans obligationes
per filios contractas ſine patris conſenſu
non admittantur filijfamilias ad conducen-
dum vectigalia, nec ad ſe debitis camerali-
bus obligandum, niſi cum patrum conſenſu.
[Et pro huius concluſionis confirmatione
faciunt, quæ nouiſſime in caſu ſimili con-
ſiderat *Farinac. poſt hæc ſcripta a me viſus*
68 *in conſil.*183.*lib.*2] Hanc autem concluſio-
nem *Carauit.in eod.§.*5.*numer.*23.*& ſequ.*
ampliat, vt ſicut filiusfamilias non obliga-
tur fiſco ex contractu, ita etiam non obli-
getur ex quaſi contractu, vt puta ſi admini-
ſtraſſet pecunias Regiæ Curiæ, & debitor
remanſiſſet, vel aliud officium exercuiſſet.
69 Et licet referat eius fratrem tanquam fiſca-
lem aliud ſenſiſſe, ex eo, quia ille qui admi-
niſtrat pecunias Regiæ Curiæ, & eius vtitur,
alio modo obligatur, quam per ſimplicem
quaſi contractum, nam tenetur lege Iulia
de reſiduis, vt in *l.*3. *ff. ad l. Iul.pecul.* Et
de iure huius Regni, aliquando tenetur pœ-
na furti, vt in *cap.reg. incipien. ratio om-*
nium malorum, & aliquando pęna nonupli,
& alia arbitraria, vt in *cap.reg. vulgaris fa-*
ma proloquium, & in cap.ad hæc volentes,
vt etiam dicit Paris de Put. in tract.de ſin-
dicatu, in §.ſindicantur, lo quarto, vbi te-
net, quod ſi officialis fruatur pecunia pu-
blica in magna quantitate pœna mortis
puniendus eſt, *per Conſtitution. Regni*
officiales, licet hodie tantum pœna nonu-
pli ſeruetur ſecundum eum. Et ſimiliter
ſi in adminiſtratione officij malè verſatus
fuit non ex quaſi contractu obligatur, ſed ex
delicto, ſi dolosè, vel ex quaſi delicto, ſi ſine
dolo ſe habuit, *l. ſi filius, §. iudex, cum ibi*
*not.per Bar.& Bal.ff.de iudic. & §.*1.*inſti-*
tut. de obligat. quæ ex quaſi delict. naſc.
Et propterea dicebat, quòd in illis caſibus
diſpoſitio dictæ Regiæ Pragmaticæ nullo
modo poterat habere locum, ſed quod po-
tius ſeruanda eſſet diſpoſitio iuris com-
munis, *in l.*2.*ff.ad municip. & in l.*1.*C.de fi-*
liofam. & quemadmod. pater. lib. 10. vbi
non tantùm filius obligatur, ſed etiam pater
vt fideiuſſor, licet non conſenſerit expreſsè,
ſed tacitè tantùm non contradicendo. His
70 tamen non obſtantibus ipſe contrarium
concludit, & ratio qua mouetur, eſt, quia
licet in prædictis caſibus alio modo videa-
tur filiusfamilias obligari, quàm ex quaſi
contractu, nihilominus quia poſtea con-
demnatur in iuditio, in quo quaſi contrahi-
tur, *l.*4.*§ item ſcribit, ff.de pecul.* Ideò vide-
tur teneri ex quaſi contractu, qui cùm de-
pendeat ab adminiſtratione ſuſcepta ſine
expreſſo patris conſenſu, nullam parit o-
bligationem. Aliam quoque rationem con
ſiderat *Carauit. ex mente Bar. in l. ſi fini-*
ta, §.ſi de vectigalibus, in 6. *quaſt. ff.de*
damn.infect. qui dicit, quòd ſi filiusfamilias
prohibitus eſt pro intereſſe patris alienare,
cenſetur etiam prohibitus alienare delin-
quendo, ne ex eius delicto priuetur pa-
ter ſuo priuilegio, & ideo ſi filius delinquat,
non erunt obligata eius bona, quod di-
ctum ſingulariter menti tenendum dicit
etiam *Paul.de Caſtr. ibidem nu.*7. & ſimile
eſt in dote, quam mulier alienare prohibe-
tur pro intereſſe viri, *l. ſiue à me, C. ad*
Velleian. Et ideò ob mulieris delictum
non publicatur, niſi in aliquibus caſibus,
*iux.not.per Alex.in conſil.*33.*nu.*6.*volu.*2.
71 Ego verò de hac concluſione valdè dubito,
tum quia fundamenta, quibus nititur Cara-
uita mihi videntur parum tuta, cùm etiam
quia oppoſita in contrarium non bene ab
ipſo reſoluuntur; Primum enim fundamen-
tum, quod Carauita refert pro abſoluto,
quòd dum filius prohibetur contrahere ſine
patris conſenſu, cenſetur etiam prohibitus
quaſi contrahere, non tranſit ſine difficul-
tate, & multos habet contradictores, vt pa-
tet ex ijs, quæ plenè refert *Tiraquell.in dict.*
*tractat. de leg. connub.gloſ.*5. *in.*12.*quaſt.*
*num.*119.*cum plurib.ſequen.* qui licet poſt
multa concludat, quòd etiam in materia
ſtatutaria, quando vrget eadem ratio, appel-
latione contractus, veniat quoque quaſi
72 contractus, nihilominus hoc non poteſt
trahi ad caſum dictæ pragmaticæ, nam
vbi verba diſpoſitionis non conueniunt,

I nec

nec ipſa diſpoſitio conuenire cenſetur, l.4.§.toties,ff.de damn.infect.cum alijs ſimilibus relatis per Surd. in deciſ. 56. num. 1. Sed dicta Pragmatica expreſsè loquitur de contractibus: qui in ſcriptis celebratur à notarijs, quibus mandat, quòd eos non recipiant ſine præſentia, & expreſſo patrum conſenſu, quæ verba nullo modo conueniunt quaſi contractibus, neque tacitis obligationibus, quæ ex eis naſcuntur, ergò neque ex regula prædicta ad eos trahi poteſt dictæ pragmaticæ diſpoſitio. Nam ſtatutum extra caſum in eo expreſſum extendi non poteſt, iux.not.per Hier. Grat. in conſil.41. num.27.lib.2. & Cephal. in conſil.247.nu. 37.& ſequent. lib.2. tantum enim ſtatuta diſponunt, quantum loquuntur, & nō vltra, vt inquit Bal. in l.teſtamentum, in fine, C. de teſtam. Sueciu.iun. in conſil.1. num.27. volum.2. Rolan. à Vall. in conſil. 68. num. 19.volum.4.& Cephal. in conſil.137. num. 16.lib.1.& in conſi.313.num.40. & ſequen. & 343.num.13.lib.3.& pulchrè Ioan.V in. Honded. in conſil.1.nu.13. & ſequen. lib.1. & quando ſtatutum aliqua præſupponit, nunquam eius diſpoſitio locum habet, niſi adſit caſus, in quo illa præſuppoſita applicari, & verificari poſſunt, iux.not.per gloſ. Salyc. & alios Doctores in l.mancipia, C.de ſeru.fugit. Nat. in conſil.343. num.2.lib.2. & Rol. à Vall. in conſil.10. num. 14. & ſequen. volum. 4. vnde notabiliter conſuluit Farinac. in conſil.9. num.19. & per totum, quod pœna ſtatuti contra prouocantes ad duellum non habet locum, niſi in illis cauſibus, in quibus adſunt requiſita ad duellum conſtituendum, quæ concluſio confirmatur ex ijs, quæ ad idem propoſitum pulchrè animaduertit Plot. in repet. l.ſi quando. C. vnde vi, num. 705. & conſequenter remoto hoc primo fundamento corruunt omnia alia ſuper eo per Carauitam ædificata, ex regu.tex. in cap. cùm Paulus, 1.quæſt.1.

[Et in terminis conſimilis ſtatuti, quod filiusfamilias non prohibetur quaſi contrahere, & proinde hereditatem adire abſque paterno conſenſu, pluribus rationibus probat Iacob. Cancer. in 2. lib. variar.reſolut. cap.1.de minor.25.annis, nu.75. quæſt.15.]

73 Præterea ſi verum eſt aſſumptum, quòd filiusfamilias, qui remanet debitor ex adminiſtratione pecuniæ fiſcalis aliter obligatur quàm ex quaſi contractu, cùm incidat in crimen l. Iuliæ, de reſiduis, & alias pœnas, quas plenè refert Burſat. in conſil. 325. volum. 3. Reg. de Ponte in conſil.22. & pleniſsimè Petrus Caball. omnino videndus in reſolut.criminal. lib.1. caſ. 99. per totum. nam qui pecuniam publicam certo vſui deſtinatam in proprios, vel alios vſus conuertit, grauiter punitur, iuxta ea, quæ pulchrè tradit Ioan. de Plat. in §.ſunt præterea, num. 68. & ſequent. inſtitut. de public. iudic. [& Ioan. Franc. de Ponte in tractat. de poteſtat. proreg. fol.165. num. 1. cum ſequent.] vbi plenè declarat quando habeat locum pœna dictæ l. Iuliæ, de reſiduis, & quando pœna peculatus. Certum
74 eſt, quod dicta Regia Pragmatica, quæ annullat obligationem, quæ oritur ex contractu filijfamilias non poteſt extendi ad obligationem, quæ oritur ex delicto filij, quæ eſt penitus diuerſa, vt patet in toto titul. inſtitutio. de obligat. quæ ex delict. naſcun. nec huiuſmodi obligationibus adaptari penitus poſſunt verba dictæ pragmaticæ, quæ cùm ſit correctoria iuris communis cum certis modificationibus, omnia in ea expreſſa cenſentur ſubſtantialia, & ſunt pro forma ſeruanda, iuxt. notat. per Rolan. à Vall. in conſil. 72. num. 60. & ſequent. volum. 3. quem refert Honded. in dict. conſil. 1. num. 18. volum. 1. Hinc
75 in ſimili videmus, quod lex prohibens minorem, & prodigum ſe obligare non trahitur ad obligationem, quæ oritur ex delicto, vel quaſi delicto, iux. notat. per gloſ. Bart. & omnes Doctores in l. ſi quis in tantam, C. vnde vi, & alios relatos per Tiraquell. in dic. tract. de legibus connub. glo.5. num.155. & Didacus Perez. in addit. ad Didac. Segur. in tracta. de lucr. intermarit. &
76 vxor. ſub num. 237. Nec obſtat ſi fortè dicatur, quòd cum ratio dictæ pragmat. paternum quoque præinditium reſpiciat, vt ſupra notatum fuit, ſaltim ex eadem rationis dentitate, debet fieri extenſio, & interpretatio, vt ſicut filius prohibetur per contractum patri præiudicare, ita etiam non poſſit ei præiuditium afferre per quaſi contractu, neque delinquendo, nam vbi eadem eſt ratio, ibi eadem eſt iuris diſpoſitio, l. cum ratio. ff. de bon. donat. & etiam in ſtatutis correctorijs iuris communis ex identitate eiuſdem rationis fit extenſio de vno caſu ad alium, præſertim quando vnica ratio reddi poteſt, iux. not. per gloſ. in l. miles agrum, ff. de re milit. & in l. his ſolis, C. de reuocan. donation. & Thob. Non. in conſil.42. num.25. cum plur.
77 ſequen. Nam reſponderi poteſt, quod vltra, quod hæc concluſio non eſt omnino

tuta, ut patet ex not. per *Doc.in l. ſi verò.§. de viro.ff ſol.matr. & in l.percipimus, C.de appell.Rol.a Vall in conſ.74 nu.17. vol.3.et alios relatos per Surd.in conſ 308.n.8.vol.3.*
quatenus tamen ea eſſet vera, intelligenda
eſſet, prout Doct.pro ea allegari dicunt, in
caſu; quo maior, vel ſaltim æqualis ratio mi-
litaret, ſecus verò quando minor, quia tunc
non licet arguere de vno caſu ad alium, vt in-
quit *Ruin.in conſ.15.nu.3.vol.1.plenè.Rol.
a Vall.in conſ 55. nu.32. vol.1. et Hond.in
conſ.1.nu.26.et nu.47.et ſeq.vol.1.* Et tanto
minus eſſet facienda extenſio, quando diuer
ſa eſt ratio, nam ex diuerſis non fit illatio, ex
reg. tex in l. Papinianus exule, ff de minor.
Quod aũt longè diſſimilis ſit alienatio; ſeu
obligatio, quæ oritur ex cõtractu, ab ea, quę
oritur ex delicto, pluribus rationibus pleni-
ſſimè fundat *Didac. Segur.in d.trac. de lucr.
maritt, et v.xar.n.220.et ſeq.et nu.235.* Nec
78 aliquid me mouet ratio conſiderata per Ca
rau quod licet filius teneatur ex delicto, ta-
men quia poſtea condemnatur in iudicio, in
quo quaſi contrahitur, videtur porius obli-
gari ex quaſi contractu, in quo ſi paternus
conſenſus deficiat, nulla eſt obligatio; Nam
hoc eſt valde fallax argumentum, & nihil fa-
cit ad deciſionem quæſtionis propoſitæ, in
qua tantum venit inſpiciendum, an valida ſit
obligatio filiifamilias, quæ oritur ex quaſi
contractu vel delicto in adminiſtratione rerũ
ad fiſcum pertinentium, & parum refert, qđ
hãc actionem fiſcus in iudicium deducat, nã
ſemper attenditur obligationis initium, ſi-
quidem ex obligatione oritur actio, ex actio
ne formatur iudicium, & finis iudicij eſt ſen-
tentia. deo omnium fundamentum eſt obli-
gatio, cùm ſit mater actionis, ſine qua nemo
experitur, iux.not. per *gloſ.inſt. de oblig.in
prin.et § gl.et Doc.in l.vbi pactũ C.de trãſ.*
79 Et licet verum ſit, quòd iudiciũ cum filiofa-
milias, ſiue ipſe ſit reus, ſiue actor, eſt nullũ ſi
in eo non interuenit patris anthoritas, iux.
not.per *gl.in l.fi.§ neceſſitate.C.de bon. quæ
liber.* quam regulam habere locum etiam in
iudicio sũmario, & exequutiũo, dixit *Bal.in
l.nec quicquam,§.de plano.ff de off. proconſ.
cum quo concordant Cott. in memorab. in
ver.filiusfamilias, Arn.in ſoliloq.78. Borgn.
Cauale.in tract.de tutor.ſub nu.312 et Ne-
uiZ.in conſ.18.n.3.* tamẽ hoc eſt quid penitus
diuerſum à quæſtione propoſita, nam hæc ſo
lemnitas iudicij àliunde oritur, quam ex di-
ſpoſitione dictæ Reg.prag. & non tantùm re
quiritur pro patris intereſſe, quantum etiam
ad integrandum ipſius filij perſonam, vt be-
nè notant Bal. *poſt gl.in d.§.neceſſitate, Iaſ.
in l.1.ſub n.8.C.qui admitti, & ibidem Dec
n.25. & alij, quos refert Fran. Becc.in conſ.
97.n.5.* qui in fine eiuſdem conſilij ſubdit vnũ
notabile, quòd in Curia parlamẽti Delfina-
tus, cũ ſit Principis conſiſtoriũ de hac ſolẽni-
tate paterni conſenſus in iudicijs filiorumfa
milias non curatur. Et demum nihil ẽt ad de-
80 ciſionem propoſitæ quæſtionis mihi facere
videtur vltima ratio conſiderata per Cara.
quòd ſicut filius non põt alienare per contra
ctum in præiudicium patris, ita ẽt neq; pote-
rit ei præiudicare delinquendo *iux. not. per
Bar.in l. ſi finita §. ſi de vectig.in 6. q. ff. de
damn.inf.* Nam licet concluſio ſit vera tamẽ
aliunde ẽt oritur, quàm ex diſpoſitione dictę
Reg prag. potius.n oritur ex quadam prærо-
gatiua, quam pater habet in bonis filij, vt in
caſu confiſcationis præferatur fiſco ex parti
culari prouiſione, *l.3 C.de bon proſcr.* quod
manifeſtè probatur, nam non ſolum non pu-
blicãtur bona aduentitia, in quibus patri q̃ri
tur vſusfructus ſed nec bona caſtrẽſia, in qui
bus pater nullum ius habet, iux.plenè relata
per *Caeb.in dec.Pede.94.a.14.et per tot.Co-
uarr.in 2.lib. var.reſ.c.8.ſub nu.7.ver.bine
apparet, et Arn.in caut.41.* Vndè apertiſſi-
mè conſtat, quòd finalis ratio huius legalis
prouiſionis nõ eſt ea, quam aliqui DD.conſi
derãt, quod ſicut filius prohibetur bona alie
nare per contractum, ita ẽt cenſetur prohi-
bitus alienare delinquendo, ex qua ratione
deceptus fuit Carau. ad faciendum illationẽ
prædictam, nam ſi hoc aſſumptũ eſſet verum,
vtiq; bona aduẽtitia tantùm, in quibus pater
habet vſumfructum, non confiſcarentur pro
delicto filij, alia verò in quibus pater non ha-
bet vſumfructum, & bona caſtrenſia, q̃ pleno
iure filijs acquiruntur indiſtinctè confiſcari
poſſent, poſtquam de eis poſſunt filij ad ſui li
bitum diſponere tam in teſtamento, quàm p
contractum inter viuos, & nihilominus con-
trarium eſt verius, vt ſupra dictum eſt, prout
animaduertit *Iul.Clar.in q.78.verſ.ſed quid
in aduentitijs in fi.et in ver.ſeq.incip.quæro
ẽt quid in peculio caſtrenſi.* Ex quibus ni fal-
lor, ſatis clarè conſtat omnia per Caruu.con
ſiderata pro dicta concluſione fundanda con
tra fiſcum nullam habere ſubſiſtẽtiam. Ecõ-
tra verò argumentum, quod ipſe refert ab
eius fratre fuiſſe ex aduerſo propoſitum
81 non benè reſoluitur, Siquidem vera eſt de iu
re concluſio, quod nõ ſolũ filiusfamilias obli
gatur munus publicum adminiſtrando, ſed
etiam eius pater ſi ſciuit, & non contradixit,
quia uidetur fideiuſſiſſe pro eo, *iux.tex.not.
in l.1.ff.ad Municip.et in l.filios in poteſtate
C.de decur.lib.10.plenè Io.de Plat.in l.1. C.*

eod.tit.Io.Lop.in rep.rub.de don.int. vir.&
uxo.§.21.n.9.& ſeq.Pariſ.in conſ.93.n.41.
vol.1.& Sebaſt.Monticul.in paruul.tract.
de pat.pot. n.47.& Ant. Hering.in trac.de
fideiuſſ.c.7.nu.380.Vnde Pater Caſtellanus
82 tenetur pro filio,quē reliquit arcis cuſtodē,
vt cōſnluit Iaſ.in conſ.27.in fi.vol.3.& ideo
eadē ratione ſi reliquit filiū pro cuſtodia car
ceratorū,qui eius dolo, vel culpa aufugiant,
pater tenetur de culpa,& dolo ſui filij ſubſti
tuti,vt teſtatur Farin.in tit.de carcerib.q.31
n.52.nā regulare eſt,vt in officijs publicis pa
ter teneatur ꝓ filio tāquā fideiuſſor,ſi ſciēs
nō prohibuit, quā cōcluſionē refert quoque
Menoc.de arbitr. iud. lib:2.caſ.202. nu.5.&
* in caſ.345.n.9]& eā pleniſſimè explicat Bar
boſ.omnino vidēdus in l. ſi cum dotē §.tranſ-
ſgrediamur,n.9.cum plu.ſeq.ff.ſol.mat.]Si er
83 go vera eſt hæc cōcluſio , ꝙ in officijs pucli-
cis per filiū adminiſtratis , ēt pater tenetur
tāquam ſideiuſſor,neceſſariò ēt fatēdū eſt,ꝙ
filij obligatio eſt valida alioquin ſi nulia eſ-
ſet eius obligatio,nulla quoq;eſſet obligatio
patris tāquam acceſſoria, l.ſed Iulianus, in
prin.& §.non ſolum,ff.ad Mac.Aliā q̄ſtionē
84 propoſuit Cara.in d.prag.§.8.n.29. nū.ſ.ſi-
cut filiusfamilias prohibetur cōtrahere,cen
ſeatur ēi ex idētitate rationis prohibitus lu-
dere?& breuiter cōcludit,quòd ludi prohibi
tio nō cōprehēditur ſub diſpoſitione dictæ
prag.nā ēt ante eā ius cōmune in hoc proſpe
xerat indemnitati patris , cautum.n.erat, ꝙ
patri liceat repetere amiſſa in ludo per filiū,
cū & ipſe quoq; condictione teneatur,ſi quid
filius ex ludo lucrifaciat, l.fin.C.de aleator.
prout refert Sebaſ.Montic.in d.trac.de patr.
pot.nu.33. Immò cōpetit ēt patri actio furti
cōtra eos, qui ſciēter ludūt cū filiofamilias,
ex not.per Bal.in l.ſeruis,C.de cond.indeb.et
in rub.C.de cōd.ob turpem cauſam, pro qua
cōcluſione eſt ēt vidēdus Alc.in tra.de præſ.
reg.3.præſ.29.n.6.qui dicit,ꝙ in dubio ludēs
cū filiofamilias , præſumitur ſcire eius cōdi-
tionē,& ſi allegat ignorantiam tenetur pro-
bare prout refert ēt Fari.in 2.tho. de varijs,
& diuerſis crim.q.109.ampliat.20. n.82. Et
85 nō ſolū pater repetit amiſſa per filiū in ludo
prohibito;ſed ēt in ludo permiſſo, iux.plenè
cumulata per eundem Fari.in eadem q.109.
86 n.177.cum plur.ſeq. Alijs vero qui ſui iuris
ſunt,eius tātū pecuniæ datur repetitio , quæ
amittitur in ludis prohibitis, ſecus verò in
ludis permiſſis, vt benè diſtinguit Caccialu.
in tra.de lud.in 4.q.ver.reſtat,vt videamus
de ſpōſione n.19.in 8.q.n.34.ver.octauus ca
ſus eſt,poſt gl.in l.fi.in gl.fi.ff.de aleator.et
alea vſu, et plenè Ant.ſcapp.in tract.de iur.
87 non ſcripto,c.167.n.8. Sed ab hoc onere re-
ſtitutionis excuſat contraria conſuetudo ,
vt refert Iul.Clar.in pra.cri.in §.ludus.ver.
88 item vincens in ludo reprobato. Dummodo
tamen in eo ludo non ſit commiſſa aliqua
fraus,vel falſitas,nam tunc ſiue ſit ludus pro-
hibitus,ſiue permiſſus,ſemper datur repeti-
tio pecuniæ amiſſæ , nec valeret conſuetudo
in contrarium ; vt plenè teſtatur Farinac.in
89 ead.q.109.n.70.et ſeq.In qua fraude proban
da admittuntur perſonæ viles, & malæ condi
tionis,& de ea ſtatur dicto expertorum in lu
do,vt refert Baiard.in addit.ad Iul.Clar. in
d.§.ludus, n.14.poſt Saly.in l.ea quidem, C.
de accuſ.Couar.in reg.peccatum, de reg.iur.
in 6.in 2.par.relect.§.4.nu.4. Circumſcripta
90 autem fraude,an vincens pecuniam, etiā in
ludo prohibito teneatur in foro conſcientiæ
eam reſtituere ? plenè explicat idem Couar.
91 in d.§.4.per tot. Ludi verò prohibiti ſunt ij,
in quibus fortunæ iudicium tantùm opera-
tur,iux.plenè not. per Burſ.in conſ.116. nu.
1.et ſeq.vol.1. et pleniſſimè per Farinac. in
92 d.q.109.nu.7. cum plur.ſeq. Ludi autem
permiſſi ſunt ij,qui in uirtute,& corporis,vel
ingenij exercitio conſiſtunt, iux.plenè cumu
lata per eundem Farinac. in ead. q.109.nu.
93 106.cum plur.ſeq. Sunt etiam aliqui ludi
qui pendent ab aliquo futuræ conditionis
euentu, qui vulgariter nuncupantur,diſcom
meſſæ , de quibus plrnè loquitur Strac. in
trac.de mercatur.in fi.primæ par. ſub tit.de
ſponſionſ.mercator.q.4. nu.1.et ſeq.Burſat.
in conſ.136.nu.153.vol.2. & pleniſſimè Ber-
tazz.in conſ.crim.379.et addit.ad eum in 2.
vol. qui ponit ridiculum caſum , de duobus,
qui ad inuicem magnam pecuniarum ſum-
mam ſpoponderant contedentes de nomi-
ne cuiuſdam mulieris,an vocaretur Lælia,
vel vt alter affirmabat , Grandelia, & multa
alia ad hoc propoſitum cumulāt Ludou.Lo-
pez in trac.de contractib. lib.2.c.15. et Na-
uarr. in manual. confeſſor.cap.20. num.18.
Super his autem ſponſionibus editæ ſunt ali
quæ pragmaticæ in hoc Regno, prohibentes
ne fiant ſuper ualore frumenti , declarando
in feſto S.Ioannis,nec ſuper partu puerorum
matribus prægnantibus , neque ſuper crea-
tione Summi Pontificis Sede uacante , ut ui-
deri poteſt ſub tit. de ſponſion. mercator. in
pragm.1.2.3.et 4. circumſcripta autem pro-
hibitione dictarum pragmaticarum,pulchra
quæſtio eſt , an ſi quis accipiat decem reddi-
turus centum , in caſu, quo talis Cardinalis
Pontifex erit electus ſi cōtingat eū præmori
in Conclaui, antequā fiat Pontificis electio,
teneatur reſtituere decem quæ acceperat. In

quo

quo articulo vide *Ioan. Bernard. Bombin.*
mium conciuem Conſentinum de nobili, et
preclara familia in conſ. 41. ſub nu. 6. et ſeq.
qui concludit, eum, qui decem accepit ſub hu
iuſmodi conditione, teneri ad eorum reſti-
tutionem, quia ſtatus conuentionis fuit mu-
tatus ex ſuperueniente morte dicti Cardi-
94 nalis. An autem huiuſmodi ſponſiones fieri
poſſint ſuper ſententia certo modo ferenda?
videri poſſunt cumulata per *Gaſp. Theſaur.*
in quæſt. forenſ. 9. in 2. lib. per totam, ad
quod propoſitum alia pulchra ſimilia refert
Petr. caball. in conſil. criml. 65. per totum, qui
dicit validas eſſe huiuſmodi ſponſiones, quæ
fiunt ſuper incerto futuro euentu, ſed ſi im-
modicam læſionem ex aliqua parte conti-
neant, ad moderatam ſummam redduci de-
95 bere. Multa autem contra luſores refert
Gramm. in deciſ. 40 num. 2. cum plur. ſequ.
Menoch. de arbitr. iud. caſ. 297. per totum,
& Ioan. B. inſ. in tract. de furtis, in ver. ani-
96 *mo lucrifaciendi, num. 85. & ſequen.* Econ
tra tenentem domum, in qua exercentur lu-
di prohibiti, ſtatutum eſt, quòd ſi verbera-
tur, vel furtum patitur tempore quo ludi-
tur in eius domo nullam habet actionem,
nam lex eum impunè verberari permittit,
l. 1. §. item notandum, ff. de aleator. & alea
vſu, vt refert Par. de Put. in tract. de lu-
do, num. 46. et Amod. in tract. de ſindi-
cat. num. 95. & alij quos refert Burſat. in
97 *conſil. 116. num. 5. volum. 1.* Et ſi vulneratur,
vel occiditur pœna eſt arbitraria, vt inquit
Caccialup. in tractat. de ludo, num. 70. &
Menoch. de arbitrar. iudic. caſ. 400. num. 17.
98 Verùm hoc intelligitur de eo, qui publicè
tenet domum, & aleas ad ludendum paratas,
& inde lucrum aliquod percipit, quod vulga
riter nuncupatur baractum, vt ſentit *Azo.*
in ſumm. C. de religioſ. & ſump. funer. num.
24. et pulchrè gloſ. in d. l. 1. in princ. ff. de
99 *Aleator.* Secus verò ſi recreationis cauſa
abſque aliquo emolumento in eius domo
ludi permittat, vt notabiliter animaduertit
Auguſt. in addit. ad Angel. de maleſic. in ver.
metitor de mali dadi, num. 8. et alij relati
per Farinacc. in dict. quæſt. 109. num. 151.
100 Alia circa inualiditatem contractuum, qui
fieri ſolent inter ludentes, plenè cumulat
idem *Farinac. in eod. quæſt. 109. num. 203.*
101 *cum plur. ſequen.* Et quod valet promiſſio
de non ludendo ſub certa pœna tertio ap-
plicanda, tradit *Bar. in l. ex ea parte. §. 1. ff.*
de verbor. oblig. quem refert Regius Conſi-
liar. Roman. ſuper pragm. 1. de aleator. nu. 3.
102 Quo caſu an incurratur pœna per inſpe-
ctionem, & aſſiſtentiam in ludo videnda
ſunt ad hoc propoſitum notata per *Bal. in*
auth. interdicimus, C. de Epiſc. et cleric. et
Thom. Actium in tract. de ludo ſcaccorum in
12. quæſt. princ. et alios relatos per Farinac.
in d. quæſt. 109 num 40. Aliam quoque
103 quæſtionem breuiter tangit *Carau. in d.*
pragm. §. 8. num 8 num ſcilicet filiusfamilias
poſſit facere donationem cauſa mortis ſine
expreſſo patris conſenſu, & concludit quòd
non, ex mente *Anch. in conſ. 384.* incip. du-
bium in iſta quæſtione, ea ratione motus,
quia donatio cauſa mortis plus ſumit ex na-
tura contractus, quam vltimæ voluntatis, ex
not. per *Gloſ. et Bar. in l. 2. in princ ff. de do-*
te prælega. et in l. tam is, §. 1. ff. de do-
104 *nat. cau. mor.* Animaduertit tamen, quòd
licet in donatione cauſa mortis facta à filio-
familias requiratur expreſſus conſenſus pa-
tris vigore dictæ pragmaticæ, tamen ad eam
confirmandam ſufficeret ſola mors filij,
nam pater non poſſet amplius eam reuoca-
re, licet è conuerſo ſolus filius poſſet, iux.
not. per *Tiraq. in tract. de legib. connub. gloſ.*
105 *5. num. 86. et ſequen.* Verum hanc conclu-
ſionem plenius exquirendo, ſciendum eſt,
quòd de iure communi filiusfamilias poteſt
donare cauſa mortis, cum conſenſu tamen
patris, licet etiam eo conſentiente non poſ-
ſit facere teſtamentum, prout ex communi
Doctorum opinione refert *Couar. in rubr.*
de teſtam. in 3. par. num. 6. cuius differentiæ
rationem plenè explicant *Iaſ. in l. ſenium,*
num. 9. C. qui teſtam. facer. poſſ. *Iul. Clar. in*
§. donatio, quæſt. 6. verſ. ſi autem quæritur,
et alij relati per Theſaur. in deciſ. 150. nu. 10.
* [Et licet contrarium auſus fuerit affirmare
Cuman. in d. l. tam is §. 1 ff. de donat. cau.
mor. et in l. qui in poteſtate, ff de teſtam.
dicens, quod etiam cum patris conſenſu fi-
liusfamilias non poteſt donare cauſa mor-
tis, per tex. *in l. 1. §. 1. ff de tutel. et ration.*
diſtr. vbi ponitur regula negatiua, quod qui
teſtari non poteſt etiam mortis cauſa dona-
re prohibetur, nihilominus eius argumen-
ta plene deſtruit, et communem tuetur
ſententiam perſpicaciſſimus *Hyp. Rimin. in*
rub. inſtitut. de donat. num. 1294. cum plur.
106 *ſequen.*] In qua donatione aliqui putant
patris conſenſum requiri, ratione tantùm
præiudicij ipſius patris, & conſequenter,
quòd ſi filius habet bona pleno iure ſibi
quæſita in quibus fortè pater non habet
107 vſumfructum, ea poteſt liberè donare ſi-
ne patris conſenſu non ſolùm per contra-
ctum inter viuos, iux. plenè not. per *Crau.*
in conſ. 84. et in conſ. 92. per tot. Iul. Clar. in
dict. §. donatio. quæſt. 6. verſ. aut quæris.

108 Sed etiam cauſa mortis, prout videtur expreſsè cautum in authen. vt liceat matri, & auiæ, in princ. vbi ita tenet Bar. nu. 7. Pau. de Caſtr. in d. l. ſenium, nu. 6. Rom. in Auth. ſimiliter, ſub nu. 77. C. ad l. Falcid. & in conſi. 512. ſub nu. 1. verſ. fallit ſecundò, Cuma. in l. tam is, §. 1. ff de dona. cau. mor. plenè Iaſ. in l. nemo ex hac lege, ſub num 3. & ſeq. C. qui teſtam. fac. poſſ. Barba. in rub. de teſtam. nu. 24. & ſeq. Gul. de Bened. in cap. Raynutius, de teſtam. in 1. par. in ver. matrem inſuper eleram, nu. 43. Crau. in d. conſ. 92. nu. 1. & latius in conſ. 543. lib. 1. & in conſ. 555. lib. 4. et alij relati per Ant. Theſau. in deciſ. 150. nu.
109 15. & ſeq. Et eandem opinionem, quòd patris conſenſus non requiritur ad ſolemnizandam donationem cauſa mortis, ſed tantum ratione ſui præiudicij, & conſequēter quòd ſufficit generalis conſenſus, plenè defendit Hier. Gabr. in conſ. 2. a nu. 20. vſque ad fi. & per tot. vol. 1. & alij relati per Tiraq. in trac.
110 de legib. connub. glo. 8. nu. 123. Et ex eadem concluſione inferunt illam conſequentiam, quòd ſi præcedit generalis cōſenſus filio præſtitus per patrem ad donandum cui voluerit, poterit filius eidem patri donationem facere, vt plenè refert idem Tiraq. in cita. loco, num. 116. & 123. cum ſequen. & latè Io. Philipp. Monſpolienſ. in conſ. 2. per tot. & hanc opinionem amplectitur quoque Maxil. in conſuet. Bar. incip. dos à patre, ſub tit. de iur. do. nu. 142. cum hac tamen declaratione, quòd abſit ſimulationis ſuſpitio, & conſenſus non immediatè ante donationem ipſi patri factā, ſed per aliquos dies præcedat, iuxta not. per Dec. in conſ. 245. nu. 5. & 279. col. pen. Pro qua concluſione facit aliud ſimile, quòd ſi pater emancipat filiam tempore quo manet grauiter infirma, quæ ſtatim facit teſtamentum, ex hac actuum vicinitate præſumitur fraus, & ſimulatio, & quòd emancipatio ſit facta ad finem teſtandi tantum, & ſic ad vnicum actum, & conſequenter redditur inualida, per ea, quæ pulchrè, & plenè conſiderat Honded. in conſ. 32. vol. 1. & licet contrarium conſuluerint Ludou. Morot. in conſ. 12. per totum, & Hier. Gabr. in conſ. 16. num. 35. & ſeq. vol. 1. Tamen ſi rectè inſpiciātur, eorum opinio fundatur in coniecturis, quòd ceſſabat fraus, &
111 præiudicium tertij. Alij verò contrariam tenuerunt opinionem, ſcilicet patris conſenſum in donatione cauſa mortis facta per filiū, non tātùm requiri ratione paterni præiudicij, ſed potius ad integrandum perſonam filii, & pro ſolemnitate actus; prout tenuerunt Specu. in l. 1. §. fuit quæſitum, ff. ad Trebellia. Anto. Rub. in conſ. 46. ſub num. 5. & alij relati per Couar. in d. rub. de teſtam. in 3. par. ſub nu. 6. in fi. & Iul. Clar. in d. §. donatio, q. 6. verſ. habes ergò, & hanc opinionem veriorem, & magis communem teſtatur Rol. à Val. in conſ. 89. nu. 11. & ſeq. vol. 4. Et ideò quòd huiuſmo
112 di conſenſus per modū authoritatis in principio actus præſtari debeat, tenuit Bald. in l. ſi vxor, C. de cond. inſer. & in c. cùm conſuetudinis, de conſuet. & Cremenſ. in ſing. 69. Nā quando conſenſus ad ſolemnitatem actus requiritur, ſemper præſtari debet in principio actus, vel in ipſo actu, iux. not. per Alexā. & Iaſ. in l. ſi quis mihi bona, §. iuſſum, ff. de acq. hæred. & alios relatos per Couar. in cita. loco ſub nu. 7. Nec ſufficit tacitus, vel ſimplex conſenſus, ex not. per Iul. Clar. in d. q 6. verſ. ſucceſſiuè quæro, & Rol. à Vall. in d. conſ. 89.
• nu. 12, [& idem affirmat Io. Franc. de Ponte in conſ. 160. nu. 10. cum ſeq. lib. 2.] Hinc nul-
113 lo modo valere donationem factam a filio eidem patri cum eius conſenſu, ex magis communi Doctorum ſententia refert Couarr. in d. rub. de teſtam. in 3. par. nu. 7. & hanc verio-
• rem, & magis communem eſſe teſtantur [Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens, C. de in integ. reſt. minor. in ver. contractum feciſti, ſub nu. 45.] Iul. Clar in d. §. donatio. q. 6. ver. quæro etiam nunquid filiusfamilias, & nouiſſimè plures alios cumulans Gaſp. Theſaur. in quæſt. forenſ. 37. nu. 2. & ſeq. lib. 2. Ex quo
114 aſſumpto ſequitur etiam, quòd neque bona, in quibus patri non quæritur vſusfructus, poteſt filius ſine eius conſenſu donare, prout pluribus rationibus probat Couarr. in cita. loco, nu. 8. & ſeq. & hanc eſſe magis communem opinionem affirmant Ant. Rub. in d. conſ. 46. per tot. & Iul. Clar. in d. q. 6. ver. aut verò
• quæris [eamque plenè confirmat Hyp. Rim. in rub. inſt. de don. num. 1336. cum plur. ſeq.]
115 Imo adeo neceſſarium eſſe expreſſum patris conſenſum in donatione cauſa mortis, vt etiā generalis non ſufficiat, teſtatur Couar. in cit.
116 loco nu. 10. Verùm ſi filius facit teſtamentū cum conſenſu patris, in quo adſit clauſula codicillaris, quòd ſi non valet iure teſtamenti, valeat in vim cuiuslibet vltimæ voluntatis, tunc eam diſpoſitionem ſuſtineri tanquam donationem cauſa mortis, tenet Iul. Clar. in cit. q. 6. in fi. cum qua opinione licet non deſint multi contradictores, tanquam æquiori tranſibat Senatus Pedemontanus, vt refert
117 Theſau. in deciſ. 150. nu. 12. Hoc autem intelligitur, dummodo donatarius ſit præſens, nam ſine eius præſentia donatio cauſa mortis non valet, l. abſenti, ff. de don. cau. mor. & l. illud, C. de ſacroſ. eccl. prout in ſpecie notat Couar. in cit. loco n. 14. & Iul. Clar. in d. q. 6. verſ.

Digitized by Google

verſ. ſed quæres tu ſcis, & in q. 5. in fi. Imò re-
118 quiritur etiam ſtipulatio, vel pactum, ex no.
per Dec. in conſ. 245. col. pen. Soc. in conſ. 112
nu. 5. vol. 1. & Crau. in conſ. 130. num. 11. &
ſeq. Hinc valdè dubia quæſtio eſt, an valeat
ſubſtitutio in donatione cauſa mortis facta
per filiumfamilias infanti, ſtipulante notario
pro eo? de qua vide Hiero. Gabr. in conſi. 16.
vol. 1. & Io. Vinc. Honded. in conſ. 32. num.
119 30. cum plur. ſeq. vol. 1. Nec valere poſſet
huiuſmodi diſpoſitio, niſi cum præſentia, &
expreſſo patris conſenſu, iuxta formam tradi-
tam per dictam Regiam pragmat. Nam dona-
tio cauſa mortis quoad eius initium æquipa-
ratur contractui, & ad eius validitatem requi-
runtur omnia, quæ pro ſolemnitate actus ſunt
neceſſaria ad perficiendum contractum, iuxta
not. per Glo. & Bal. in l. 2. ff. de dot. præleg. &
per Couar. in d. rub. de teſtam. in 3. par. nu. 2.
& Iul. Clar. in d. §. donatio, quæſt. 5. in prin.
120 Licet quoad eius exequutionem magis vlti-
mæ voluntati accedat, vt not. in §. 1. inſti. de
donat. et in l. non videtur, et in l. fin. ff. de
don. cau. mor. hac tantùm conſtituta differen-
tia, quòd aliæ vltimæ diſpoſitiones non con-
firmantur, niſi adita hæreditate, hæc autem
ſtatim ſequuta morte donantis, vt inquit Iul.
121 Clar. in ead. q. 5. verſ. ſcias tamen. Et ſi fi-
liusfamilias facit donationem cauſa mortis ſi-
ne patris conſenſu, etiam cũ iuramento, quã-
uis poſtea efficiatur ſui iuris, nihilominus do-
natio ab initio nulla non confirmatur, vt be-
nè animaduertit Rol. à Vall. in conſ. 89. nu. 5.
volum. 4. poſt Anto. Rub. in conſ. 127. nu. 8.
122 An autẽ filiusfamilias poſſit ſine patris con-
ſenſu donare extraneo bona, quæ ſibi fuerunt
á patre donata? videnda ſunt notata per Ioã.
* Vinc. de Anna in alleg. 73. lib. 2. [qui affirma-
tiuam opinionem defendere conatur, dicens,
quod licet filiusfamilias non poſſit donare
cauſa mortis ſine patris cõſenſu illorum pro-
prietatem, in quibus pater habet vſumfructũ,
ex regula tex. in l. non ſolum, §. filijs autem,
C. de bon. quæ lib. etiam ſi iuramenti vinculũ
accedat, iuxta not. per Vinc. de Franch. in de-
ciſ. 71. in prin. Nihilominus ſecus eſſe inquit
ſi bona ab eodem patre fuerint ipſi filiofami-
lias donata, nam ea pleno iure ſibi acquirun-
tur, & in illis pater vſumfructum non habet,
vt affirmat Gloſſ. & communiter omnes alij
Doctor. in l. frater à fratre, ff. de cond. indeb.
vnde infert, quod cum diſpoſitio tex. in d. l. fi-
lijs autem loquatur de donatione rerum, in
quibus pater habet legalẽ vſumfructũ, trahen-
da non eſt ad huiuſmodi bona à patre donata,
in quibus nullus ei quæritur vſusfructus, ſed
huic opinioni nullo modo aſſentiendum eſſe
arbitror, cum ex ijs, quæ ſupra num. 114 no-
tata ſunt, appareat veriorem, magiſque rece-
ptam Doctorum ſententiam eſſe, quòd etiam
bona, in quibus pater vſumfructum non habet
ſine eius conſenſu filiusfamilias cauſa mortis
donare non poteſt, & proinde deſtructo hoc
fundamento corruit etiam prædicta conſe-
quentia. Et quid ſi pater renuat filio contra-
henti præſtare conſenſum, an cogi poſſit a Iu-
dice? communis reſolutio eſt, quod ſi iniuſta
eſt patris contradictio, Iudex præuia eius ci-
tatione ad præſtandum conſenſum, vel allegã-
dum cauſam ſuæ contradictionis, & conſtito
de iniuſta eius repugnantia poterit ſuam au-
thoritatem præſtare ad validandum contra-
ctum, prout poſt Bar. Pau. de Caſt. & Alex.
in l. ſi cum dotem, §. eo autem tempore, ff. ſol.
matr. refert Iacob. Cancer. in 2. lib. varia. re-
ſol. cap. 1. de minor. 25. annis, nu. 94. cum ſeq.
& idem affirmat Rod. Suarez in c. 13. ſub tit.
123 de las deudas, num. 21.] Nunc alia ſe mihi
quæſtio offert, quam habui in facto, an ſcilicet
ſi pater reperiatur creditorum mole grauatus,
& filius aliquod ex paternis debitis in ſe ſu-
ſcipiendo, ſe ad eius ſolutionem obliget, poſ-
ſit poſtea exceptionem Macedoniani oppone-
re? in quo articulo ſi conſideramus diſpoſi-
tionem iuris communis, certum eſt, quòd fi-
liusfamilias non iuuatur Macedoniani Sena-
tuſconſulti beneficio, quando pro patre obli-
gatur, l. filiusfamilias, C. de fideiuſſor. & l. ſi
ex alio, C. quod cum eo, & l. ſi paternam, C. ad
Velleia. & l. 2. §. et filius, ff. qui ſatiſd. cog. et
l. ſi dubitet, §. filiusfamilias, ff. de fideiuſſ.
• [et plenè Anto. Hering. in tracta. de fideiuſſ.
cap. 7. nu. 336. cum ſeq.] Quæ concluſio mul-
to fortius procederet, quando immineret pa-
tris carceratio, quo caſu etiam ſi filius pro pa-
tre intercedens eſſet minor, non iuuaretur be-
neficio reſtitutionis in integrum, nam licet
regulariter filiusfamilias minor fideiubẽs pro
extraneo cum conſenſũ patris, vel pro ipſo
patre, in integrum reſtituatur, ex reg. tex. in l.
1. C. de filiofam. minor. hoc tamen fallit, quan
do fideiubet pro patre à carceribus liberãdo,
nam tunc non reſtituitur, cùm faciat opus piũ
& laudabile, quale faceret quilibet prudens
paterfamilias, vt notabiliter affirmant Aret.
in d. l. 1. in 2. not. et Salyc. in fi. et Sfor. Odd.
in tracta. de reſtitu. in integ. par. 1. quæſt. 23.
• art. 12. num. 52. [et Anto. Faber in Codice
Fabriano lib. 2. titu. 14. defin. prima, fol.
mihi 109. Immo facit opus neceſſarium, nam
etiam inuitus filiusfamiliſs cogitur fideiubere
pro patre, alioquin exhæredari, ac alimentis
priuari poteſt, vt plenè probat Ant. Hering.
in d. tract. de fideiuſſ. cap. 7. nu. 349. cum plur.
ſeq.

ſeq. Et eo caſu, quo filiusfamilias minor intercedit pro patre ex cauſa iuſta, opus non eſt, quod ei detur curator, vt notabiliter inquit *Anto. Faber in d. Codice Fabriano lib. 2. tit. 14. defin. 2.* qui aliud notabilius ſubijcit in ſequenti defin. 3. quod ſi filiusfamilias minor dum pater vrgetur à creditoribus ad ſolutionem pecuniæ debitæ, ſe eiuſdem quantitatis debitorē confiteatur, vel aliquid loco pignoris penes ſe habere conſtituat, cum reuera nihil habeat, & deinde petat aduerſus illam confeſſionem in integrum reſtitui, nullo modo debet audiri, perinde ac ſi re vera depoſitum ſuſcepiſſet.] Et idem eſt ſi intercedit pro patre, ad finem eum liberandi ab imminentibus exequutionibus creditorū, & periculo carcerationis, cùm militet eadem ratio pietatis, iuxta not, per *Rimin. ſenior. in conſ. 77. nu. 16.* vt in proprijs terminis refert *Stephan. Gratia. in 1. tom. diſcepta. forenſ. c. 108. nu. 41. et ſeq. et num. 44.* [& idem nouiſſimè aſſirmat *Farinac. in deciſ. 194. nu. 4. cum ſeq.* Et hinc validam eſſe filijfamilias obligationē, quod ipſe detineatur in carcere, donec eius pater liquidum debitū creditori ſoluerit, notabiliter affirmat *Io. Lopez in repet. rub. de don. inter vir. et vxor. §. 2. nu. 4. in fi.*] Sed dubium eſt, an eadem iuris diſpoſitio procedat in terminis dictæ Regiæ Pragmaticæ, per quam deficiente expreſſo patris conſenſu omnes contractus filiorumfamilias annullantur; Vnde Ego, qui partes creditoris defendebam, dictæ Regiæ Pragmaticæ reſpondendo conſiderabam, quòd licet per eā videatur extendi, & ampliari diſpoſitio iuris communis, per quod Senatuſcooſulti Macedoniani exceptio procedebat tantùm in mutuo, & voto, ad omnes alios contractus, cùm ſit data certa forma cōtrahendi filijsfamilias, non tamen per hoc cenſerur derogatum iuribus ſpecialiter prouidentibus, filiumfamilias obligari poſſe ſine patris conſenſu. Nam lex noua ſemper eſt intelligenda, & interpretanda, vt minus lædat ius antiquum, quam fieri poteſt. *l. 2. C. de noxal. et cap. cum dilectus, de conſuet.* Et licet generaliter, & indiſtinctè loquatur, non tamen cenſetur legem veterem corrigere voluiſſe in caſibus ſpecificè per ius antiquum prouiſis, niſi appareat expreſsè, quod edita ſit ad eorum correctionem, nam lex quātumuis generaliter loquatur, debet diſtingui, & reſtringi ſecundum antiquam legem de eadem materia loquentem, prout ex mente *Ioā. de Imol. in repet. l. ſi vero, §. de viro, ff. ſolu. matr.* & aliorum Doctorum pulchrè affirmāt *Nicol. Euerard. in tract. de centum mod. argument. in loco 78. nu. 12. et ſeq.* & alij, quos pleniſſimè refert *Io. Guttier. in repet. auth. ſacramenta puberū, C. ſi aduerſ. vend. nu. 76* qui per has quoque rationes in eiſdem terminis decidit alias quæſtiones huic ferè ſimiles, & inter cætera affirmat, quòd dum prohibitio Senatuſconſulti Macedoniani, quæ de iure communi ſolùm procedebat in mutuo, per legem Regiam Hiſpaniarum ampliata fuit ad omnes alios cootractus, qui fiunt a filijsfamilias ſine paterno conſenſu, iuxta not. per eundem authorem ibid. nu. 47. & nu. 49. Et ideo dubitandum eſſe forte videbatur, an dicta lex Regia procederet in illis caſibus, in quibus diſpoſitio Senatuſconſulti Macedoniani erat ſpecificè limitata de iure communi, nihilominus concludit ſub num. 24. in fin. quod non, ſed quòd dum illa lex Regia venit ſolùm ampliatiuè ad Senatuſconſultum Macedonianū, illud extendendo ad omnes alios contractus vltra mutuum, in omnibus caſibus, in quibns dicti Senatuſconſulti prohibitio erat limitata de iure communi, cenſetur etiam limitata diſpoſitio dictæ nouæ legis Regiæ; qua ratione idem quoque neceſſariò fatendum eſt in terminis dictæ Regiæ Pragmaticæ. Pro qua concluſione facit etiam alia notabilis doctrina *Bald. nouell. in tract. de dot. par. 6 priuil. 47. et ſeq.* dicentis, quòd ſtatutum prohibens filiumfamilias obligari ſine conſenſu patris, 1
non habet locum, quando obligatur ex cauſa dotis, & ratio eſt, quia de iure communi omnes dotem promittentes cuiuſcunque ſexus, & conditionis ſint, obligantur, *l. promittendo, ff. de iur. dot. et l. fi. C. ad Senatuſcon. Velleia.* & idem affirmant *Ruin. in conſ. 194. et 195. lib. 1. et Rol. à Vall. in tract. de lucr. dot. q. 105. nu. 14.* quos refert *Petr. Caball. in cōſ. 22. nu. 8. et ſeq. lib. 2.* [*Iacob. Cancer in 2. lib. var. reſol. cap. 1. nu. 32. cum ſeq. et ſub nu 35. verſ. mihi certè prior opinio.*] Et nē etiam in proprijs terminis deſit punctualis deciſio, ita quoque limitat dictam Regiam Pragmaticam *Bernard. Pand. Grauinen. in tracta. de præſent. inſtrum. in 2. var. declarat. 17. num. 41.* dicens, quòd ea locum non habet, quando filius ſe obligat pro patre, & ita obtinui in Sacro Conſilio, in cauſa Petri de Bonanno cum Ioan. Dominico de Creſciēzo, qui nullo præcedente patris cònſenſu, eoque abſente onus ſoluendi pro eo in ſeipſum ſuſceperat, referēte Regio Conſiliario Io. Baptiſta de Leonardis, cum interuentu inſignium Conſiliariorū Io. Thomæ de Salamanca, qui poſtea fuit Regens in Supremo Conſilio Italiæ, & Fabij de Anna ſub die vltimo Ianuarij 1605. in banca
124 Scipionis Scacciauenti. Et eadem quoque ratione nihil innouatum eſſe arbitror per dictam Regiam Pragmaticam, circa id, quod notabiliter

tabiliter dicit *Bar. in l. bis ſolis, ff. de condit. indeb.* vbi tenet, quod ſi pater accipit mutuo pecuniam, quam conuertit in expenſas, & neceſſaria alimenta filiorum, poterit creditor exiſtente patre inope agere ad reſtitutionem pecuniæ mutuatæ cōtra filios, qui ex ea alimēta habuerunt, quam concluſionem approbāt, & ſequuti ſunt C*epoll. in caut.* 246. *Roma. in ſing.* 210. *Io. Lopez in tract. de lucr. marit. et vxor. c.* 10. *nu.* 6. *& in rub. de donat. inter virum, & vxorem, §.* 66. *nu.* 6. [*& latius in gl. ll. fori, in l.* 61. *n.* 11. *fol. mihi* 671. *in nouiter impreſſis, Ant. Gam. in deciſ.* 366. *ſub nu.* 6. *& ſeq. & Vinc.* Carrot. *in deciſ.* 128 *per tot.*] & alij, quos refert *Petr. Caball. in conſ.* 2. *nu.* 8. *& ſeq.* qui hanc concluſionem extendit, etiam ad mulierem, quæ particeps alimentorum fuit ex pecunia viro mutuata, pro quo ſe obligauit, & plenè *Surd. in conſ.* 367. *nu.* 28. *& in conſ.* 420. *vol.* 3. *per tot. qui bine nu.* 9. *in fi.* infert, quòd etiam pro penſione domus filius, & vxor in ſubſidium cōueniri poſſunt, [Sed hanc opinionem quoad vxorem plenè impugnat *Io. Bapt. Coſta in tract. de ratione rata q.* 126. *nu.* 14. *cum ſeq.* dicens eam nullo modo procedere poſſe, præſertim ad obligandam dotem ipſius mulieris,] & in dubio pater accipiens mutuo pecuniam tempore penuriæ, prçſumitur illā expendiſſe pro alimentis ſuæ familiæ, vt ſingulariter dixit *Socin. in conſ.* 16. *num.* 10. *lib.* 3. *quem refert* Crau. *in conſ.* 91. *nu.* 5. *& Io. Vinc. de Ann. in ſingu.* 686. & hanc concluſionem confirmat quoque *Menoch. de præſ. lib.* 3. *præſ.* 68. *nu.* 6. & alij, quos refert *Gratia. in* 1. *tom. diſcepta. forenſ. cap.* 107. *nu.* 20. *& ſeq.* Regulariter autem extra tempus penuriæ non ſufficeret patris aſſertio, ad finem obligandi filios, vel vxorem, niſi aliunde conſtaret pecuniam mutuatam re vera verſam fuiſſe in eorum alimenta, vt plenè probat *Surd. in tract. de alim. tit.* 8. *priuil.* 48. *nu.* 5. *& ſeq.* [Vxor enim non tenetur ſoluere debita cōtracta per virum, etiam ſi dependeant ex cauſa ſeruitiorum vtrique impēſorum per famulos, nam maritus tenetur ex fructibus dotis ei præſtare neceſſaria, *l. pro oneribus*, C. *de iure dotium*, vt in ſpecie animaduertit *Aluar. Velaſc. in conſult.* 128. *nu.* 5. *cum ſeq.* Sed ſi poſt obitum viri habitat in domo conducta per eum conſtante matrimonio, tenetur pro rata penſionem ſoluere arbitrio iudicis, vt notant *Bald. in l. contractus*, C. *locati*, *& Iaſ. in §. actionum*, *nu.* 166. *inſt. de actio. & in l. in ſumma, §. fi. ff. de cond. indeb. & Io. Bapt. Coſta in d. tract. de ratione rata*, *q.* 25. *per tot.* præterquam ſi eſſet tutrix filiorum, & in ea habitaret iure familiaritatis, iuxta not. per eundem *Bald. in l.* 1. *§. ſi pupil-*

125 *lus, ff. de tutel. & ration. diſtr.*] Et ex eadem ratione ſimiliter infertur, quòd dicta pragmatica nōn habet locum, quando filius habet bona caſtrenſia; ſeu quaſi caſtrenſia, nā ea poteſt tanquàm paterfamilias obligare, prout affirmat *Carau. in ead. pragm. §.* 5. *nu.* 20. quòd tamen videtur intelligendum procedere, quādo contractus eſt factus in cauſam peculij caſtrenſis, vel quaſi, alias ſecus, prout eſt de iure communi, per quod licet ſtatutum ſit Senatuſconſ. Madedonian. ceſſare in filiofamil. prædictum peculium habente, & mutuum recipiente, hoc tamen declaratur procedere, dummodo mutuum fuerit receptum in cauſam prædicti peculij, alias exceptio Senatuſconſ. prædicti adhuc in talibus perſonis militaret, prout in ſpecie declarat C*aſtr. in l.* 1. *§. fi. n.* 3. *&* 4. ff. *ad Maced. & optimè Aret. in §. item ſi in iudicio*, *nu.* 10. 13. *inſt. de excep.* Verùm tamen eſt, quòd licet ſuper dictis bonis contra eum concedatur exequutio, nihilominus quoad perſonam eſt immunis, & carcerari non poteſt, iuxta not. per *Vinc. de Franch. in deciſ.* 70. *nu.* 3. Duos autem caſus eadem pragmatica expreſsè excipit, in qnibus filius obligari poteſt ſine patris cōſenſu. Vnus eſt, quando viuit ſeorſum ab eo; Alter verò

126 quandò eſt emancipatus Ideo circa primum quomodo intelligenda ſit habitatio filij ſeorſum à patre, ad hoc, vt valeat eius obligatio, plenè explicat C*arau. in d. pragma. §.* 13. *per tot.* cui addi poſſunt not. per *Cepoll. in conſi. crim.* 26. *nu.* 11. *verſ. nec obſtat, & Vrſill. in deciſ.* 308. notata per me infra in 4. par. cap. vlt. nu. 22. Circa ſecundum duo tempora conſiderari poſſunt, vnum ſi tempore obligationis filius erat emācipatus, alterum verò ſi fuit emancipatus poſt contractam obligationem.

127 Quoad primum, dubium non eſt, quòd obligatio eſt valida, cum hic caſus expreſsè excipiatur ab eadem pragmatica, ſed circa hoc plu

128 ra ſunt animaduertenda. Primum ſcilicet, quòd emancipatio ſit generalis, nam ſi eſſet facta ad vnicum actum non valeret, prout ex cōmuni Doctorum opinione teſtantur *Honded. in conſ.* 32 *nu.* 9. *vol.* 1. *& Tiraq. in repet. l. ſi vnquam, C. de reuoc. don. in ver. donatione largitus, nu.* 284 quibus adde notata ſupra

129 nu. 110. in fine. Item quòd non ſit facta per procuratorem, quia non valet ante ratificationem, iuxta not. per *Curt. ſen. in conſ.* 4. *& Soc. in conſ.* 47. *num.* 36. *vol.* 4. & alios relatos per *Carau. in eadem pragmat. §.* 12. *ſub nu.* 8.

130 Et demum quòd ſit facta coram iudice competenti iuriſdictionem habente, nam non ſufficit, quod fiat coram Notario, & Iudice cartula-

tulario, vt plenè teſtatur *Carau. in eod. §. 12.*
nu.26. cum plur. ſeq. poſt Dec in conſ. 13. nu.
2. Ang. in conſ 93. & Luc. de Pen. in l. 2. C. de
numerar. verſ. ſed quid in quæſt. lib. 12. Verũ
hanc opinionem pleniſſimè impugnant *Lud.*
Murot. in d. conſ. 52. Camill. Borrell. in conſ.
73. à nu. 15. vſq; ad fin. & Aldouin. de Aldo-
uin, inter cõſ. Peregr. in cõſ. 97. n. 76. & ſeq.
lib. 4. quos omnino vide, cũ caſus occurrerit.
131 An autem valeat filijfamilias obligatio, ſi
communiter reputabatur emancipatus, & pa-
ter permittebat eum publicè negotiari? vide
vltra notata per *Carau. in d. §. 12. num. 18. &*
ſeq. [*Iacob. Cãcer. in 2. lib. var. reſol. cap. 1. de*
minor. 25. annis, nu. 164 qui dicit, quod com-
munis error excuſat creditorem, nam vt in-
quit *Seraſin. in tract. de priuileg. iuram. pri-*
uileg. 83. nu. 54. dolus aut culpa imputari non
poteſt ei, qui contrahit cum minore, etiam
abſque ſollemnibus à ſtatuto requiſitis, ſi alij
paſſim ſic publicè faciunt, pro qua concluſio-
ne allegat *Grau. in conſ. 6. nu. 78. Hier. Grat.*
in conſ. 46. nu. 17. cum ſeq. lib. 1. & optimum
tex. in l. ſi quis patremfamilias, ff. ad Maced.
& idem affirmat *Anto. Gomez. in 2. lib. var.*
reſol. cap. 6. de contr. mutui, ſub num. 2. verſ.
tertio limita, et Maſcard. de probat. in concl.
609. n. 27. Sed contra hanc concluſionem nõ
parum vrgent notata per *Hier. de Lauren. in*
deciſ. Auen. 139. & de ea quoque dubitat *Vr-*
ſill. in deciſ. 308. nu. 14. ſaltim in hoc Regno
ſtante Regia pragmatica, quæ ad obligandum
filiumfamilias duo copulatiuè requirit, ſcili-
cet præſentiam, & expreſſum patris conſen-
ſum, & proinde non videtur ſufficere tacitus,
iuxta ea, quæ nos quoque animaduertimus ſu-
pra in hoc cap. nu. 30. Qua ratione ego etiam
valde dubito de eo, quod nouiſſimè affirmat
Gaſp. Theſaur. in quæſtio. foren. 79. lib. 4. poſt
Affl. in deciſ. 308. dicens, patrem teneri ob-
ligatum pro filio, ſi eo ſciente, & patiente, tam
propria, quam ipſius patris negotia publicè
gerebat, & palam mercaturam exercebat, in-
quit enim patris culpę aſcribendum eſſe, dum
ſciens filium negotiari, tacuit, & non prohi-
buit *l. item ſi filiusfamilias, §. quamquam ff.*
ad Senatuſc. Macedo. valde enim contra hanc
concluſionem vrgent notata per *Pariſ.* om-
nino videndum in *conſil. 93. et ſeq. lib.* 1. qui
plenè probat patrem nõ teneri actione, quod
iuſſu, quia illa actio non habet locum, niſi quã-
do pater expreſsè iubet, & iubendo ſe obligat,
l. ſi mandator, cum ibi not. per Bar. et Pau. de
Caſt. C. quod cum eo. Et opus eſt, quod talis
iuſſus præcisè appareat, nam per ſimplicem
conſenſum non inducitur ſecundum *Bald. in*
l. 1. §. ſed ſi, ff. quod iuſſu. Imo neceſſe etiam eſt
quod iuſſus patris præcedat ſuper aliqua ne-
gotiatione particulari, & quod pater ſciat ſpe
ciem contractus a filio geſti, nec ſufficit, quod
appareat datus ſuper negotiatione generali;
alioquin ſolũ tributaria, vel de peculio actio-
ne contra patrem agi poſſet, quæ non obligãt
eum inſolidum, ſed ad vires peculij tantum,
iuxta plenè not. per *Pau. de Caſt.* qui hos ter-
minos optimè explicat *in l. 1. §. ſi. ſi quis, ff. de*
exercitator. act. neque pater ex negotijs geſtis
per filium, ipſo ſciente, teneri poteſt tanquam
fideiuſſor, cum hoc ſolum ſit ſpecialiter indu-
ctum, quando filius ad aliquem Magiſtratum
aſſumitur, tunc enim fauore Reipublicæ, &
in honorem filij cenſetur pater pro eo fideiu-
bere, *l. 2. ff. ad municip.* ſecus vero eſt in alijs
negotijs priuatis, vt ex communi Doctorum
ſententia refert idem *Pariſ. in d. conſ. 93. nu.*
40. cum ſeq. lib. 1. Quæ concluſio multo for-
tius procedit in hoc Regno, ſtante dicta
pragmatica, quæ ad obligandum filium requi
rit præſentiam, & expreſſum patris conſen-
ſum, quibus deficientibus, ſi non obligatur fi-
lius tamquam principalis, nequaquam cenſe-
ri poteſt obligatus pater tanquam fideiuſſor,
nam obligationi penitus nullæ fideiuſſor ac-
cedere non poteſt, vt ſupra fuit plenè funda-
132 tum,] Et ex quanto tempore præſumatur
emancipatio? vide *Carau. in eod. §. 12. num.*
56. et ſeq. Affl. et Vrſill. in deciſ. 183. Cephal.
in conſ. 687. nu. 10 et ſeq. vol. 5. Aldouin. in
d. conſ. 97. nu. 79. et ſeq. Menoch. de præſum.
lib. 6. præſ. 55. nu. 27. et ſeq. et Maſcar. de pro-
133 *bat. in concl. 599. per tot.* Quò verò ad ſecun
dum, quando poſt obligationem filijfamilias
pater eum emancipat, tunc ſi obligatio fuit ab
initio valida, ex quo facta fuit ſolemniter cũ
conſenſu patris, ſequuta emancipatione filius
efficitur nouus homo, & gaudet beneficio, ne
conueniatur, vltra quam facere poteſt, dedu-
cto ne egeat, ex diſpoſitione *tex. in l. 2. C.*
quòd cum eo, et in l. filiusfamilias, ff. eodem.
134 Et hęc exceptio in promptu oppoſita poſt
ſententiam, & aduerſus liquidationem inſtru
menti impedit exequutionem, non obſtante
iuramento, & generalibus renunciationibus,
vt patet ex relatis per *Præſid. de Franchis in*
deciſ. 181. per tot. Vrſill. in deciſ. 308. nu. 20.
Minad. in conſ. 17. et in repet. conſtit. Regn.
in aliquibus, in 2. not. nu. 34. Frezz. de præ-
ſent. inſtrum. par. 12. in prin. nu. 15. et plenè
Io. Vinc. de Ann. in alleg. 88. nu. 9. et ibid. per
Fab. eius filium in addit. & alios, quos co-
pioſiſſimè refert *Marius Giurb. in deciſ. 42.*
nu. 19. cum plur. ſeq. et Molfeſ. in conſ. 4. im-
preſſo poſt primam partem ſuorum commen-
tar. ſuper Conſuetud. Neap. num. 1. et ſeq. et

latius

135 *latius in conſ.42. n.3.& ſeq.in 2. par.* Verũ
ſi huic exceptioni eſset ſpecificè renunciatum
cum iuramento, tunc obſtaret exceptio per-
iurij, & procederetur ad liquidationẽ inſtru-
menti ſecundum *Vrſill. in ead. decis.*308. *n.*
21.& *Mar.Giurb.in deciſ.42.n.4.cum.plur.*
*ſeq.*præterquam ſi huiuſmodi renunciatio fa-
cta eſset metu reuerẽtiali à filiofamil.minore,
iux.plene not. per D. *Andr. Molfeſ.in dict.*
conſ.4.num.5.& ſeq. & per tot. & latius in
*conſi.42.nu.1.& ſeq.*Sed contrarium ſcilicet,
quòd etiam ſpecifica renunciatio dicti benefi-
cij non ſufficit,ſed quod acquiritur certiora-
tio cum ſpecialiſſima renunciatione,pluribus
rationibus probat *Reg. Conſiliar.Rouitus in*
comment. d.pragm.nu.22.cum plur.ſeq. vbi
ponit formam dictæ ſpecialiſſimæ renuncia-
tionis, & ſecundum eius opinionem iudicatũ
fuiſse teſtatur,in fine, & latius *in commentar.*
nuper impreſsis ſuper ead. pragm. num.35.
cum plur.ſeq. Pro qua concluſione nonnullas
alias deciſiones Sacri Conſilij nouiſſimè re-
fert *Molfeſ. in alleg.42.num.17. & ſeq. &*
Anell.de Amat.in conſ.41.per tot. Imò quòd
136 etiam per ſequentem ratificationem, poſt-
quam filius effectus eſt ſui iuris, non amittit
hoc beneficium,tenet idem *Rouit.ibid.nu.*16.
& ſeq. & in comment. nouiter editis ſuper
eod.pragm.nu.27.& ſeq. An autem ſi filiusfa-
milias minor ſe obligauit vna cum patre, &
poſtea maior factus per plures annos contra-
ctum non impugnauit; ex hac tacita ratifica-
tione excludantur ab hoc beneficio? vide Dñ
Andr.Molfeſ.in d.conſil.4.impreſſo poſt cõ-
mentar.eiuſdem ad conſuetud. Neapol. qui
plenè diſcuſso hoc articulo refert per Sacrum
Conſilium iudicatum fuiſse pro filiofamilias
contra opinionem *Regij Conſiliarij Fabij de*
Anna in conſ.29.num.19.& ſeq. & idem la-
tius confirmat in conſi.43.in 2.par. [Incidit
137 autem quæſtio in Magna Curia Vicariæ, me
referente, an hoc beneficium proſit filiofami-
lias, ſi conueniatur vigore literarum cambij
acceptatarum ad euitandum carcerationem,
vel vt non teneatur facere depoſitum vigore
Regiæ pragmaticæ latæ ſub die 9.Iunij.1617.

In quo articulo Ego motiuando contra con-
uentium, ponderabam verba dictæ pragmati-
cæ in ſecundo capite incipiente, *che l'uſo de*
pagamenti, ibi, *Senza che ſi poſſa allegare ec-*
cettione alcuna per impedire l'eſecutione;
ex quibus verbis clara reſultat iuris diſpoſi-
tio, quod quando ſtatutum prohibet aliquam
exceptionem admitti aduerſus exequutionem
inſtrumenti, ſeu alterius ſcripturæ, tũc etiam
dictæ l. 2. beneficium cenſetur denegari, ad
finem impediendi exequutionem ex notabili
doctrina *Barto.& Paul.de Caſtr. in l. ſi fi-*
liusfamilias, ff.eodem tit.quod cum eo, quos
refert Vinc. de Franch. in deciſ. 181. *num.9.*
cui motiuo non obſtant allegata per *Carau.*
*in Rit.*166.*quæſt.15.num.79.*nam habent lo-
cum quando ſtatutum prohibet ne aliqua ad-
mittatur exceptio aduerſus inſtrumentum,
tunc enim cum dictæ l.2. beneficium non ten-
dat ad impugnandum inſtrumentum,ſed ſolũ
ad modificandum eius exequutionem, merito
non cenſetur hæc exceptio prohibita, caſus
non fuit deciſus; quia partes non inſteterunt
pro expeditione, ſed ex his veritas haberi po-
teſt. His autem addi poſsunt notant per *Auẽ-*
dan. in tract. de exequen. mandat. in 2. par.
cap.30.num.7.verſ.ſecundo infertur, qui ple-
nè probat apocã recognitam à minore abſque
curatoris interuentu paratam exequutionem
habere debere, non obſtante petita reſtitutio-
ne in integrum, ſtante lege illius Regni, per
quam aduerſus exequutionem ſcripturæ re-
cognitæ, omnis defenſio denegatur.] Et de-
138 mum in quibus caſibus ceſsat beneficium
Macedoniani, plenè explicat Borgn.*Cauale.*
in deciſ.Piniz.31. per totam, in prima par.
139 Et quid ſi filiusfamilias dolo verſatus ſit in
contrahendo multa debita ſub ſpe futuræ
emancipationis, an hoc beneficium amittat?
vide *Vrſill. in deciſ.84.num.2. Carrot.in de-*
ciſ.1.nu.15.& Marium Giurbam in deciſio.
43.num.12.& per totam.[Et ex quibus præ-
ſumatur emancipatio facta in fraudem: vide
Maſtard.in concl.600.per totam.

Finis Cap. Sexti.

CA-

CAPVT SEPTIMVM.

Filij Iudæorum an baptizari poſsint inuitis parentibus. Et ſi de facto baptizati ſunt, an teneantur perſeuerare in Fide? Et quid ſi diuerſa ſit parentum conditio? Et an Iudæi expelli poſſunt à Chriſtianorum prouincijs? Et in locis, in quibus tolerantur, an cogi poſsint ad Fidem ſuſcipiendam, vel ſaltim ad audiendas prædicationes? Baptizatus per vim, an ſuſcipiat Sacramenti characterem? Et quid ſi habeat ſimulatam intentionem? Et an per baptiſmum deleantur delicta præterita?

SVMMARIVM.

1 *Filius in poteſtate patris exiſtentes, eoſdem Deos colere eademque ſacra, patris, celebrare de iure antiquo tenebatur.*

3 *Paruuli Iudæorum filij, inuitis eorum parentibus baptizari non poſſunt.*

Quid patre mortuo, an reluctante matre Iudæa poſſit infans baptizari ad inſtantiam Aui paterni Chriſtiani? nu. 4.

Mortuo tamen vtroque parente non poſſunt baptizari inuitis tutoribus, eod. nu. 4. in fi.

Primo declaratur procedere in paruulo adhuc non doli capace, nam proximus pubertati petens baptizari non repellitur, etiam contradicentibus parentibus, nu 5.

Secundo declaratur, nam ad baptizandum infantem Iudæi filium, ſufficit, ſi ab eius matre ad Fidē conuerſa offeratur, nu 8.

Tertio declaratur, quod ſi de facto fuiſſent Iudæorū filij infantes, inuitis parentibus baptizati, ratione characteris cogentur Fidem ſeruare, nu 11.

Quarto declaratur, quia inuitis parentibus paruuli Iudæorum, & aliorum infidelium poſſunt ſecretè baptizari, ſi ſunt in extremo vitæ, eod nu. 11.

Quinto, vt non habeat locum in illis Iudæis, & infidelibus, qui in ſeruitutem Chriſtianorum rediguntur, nam illis inuitis, eorum paruuli poſſunt baptizari, nu. 12.

6 *Pubertati proximus quis dicatur?*

7 *Iudæus peruertens Iudæum volentem ſe baptizari grauiter punitur.*

9 *Iudæi etiam habent filios in poteſtate.*

10 *Conditio ſi diuerſa ſit patris, & matris, filius ſequitur conditionem illius, vnde deterior non efficitur.*

13 *Iudæi commorantes in terra alicuius Principis, videntur eſſe ſerui illius, ſed propriè ſerui non ſunt, & nu 14.*

15 *Iudæi expelli iuſtè poſſunt à Chriſtianorum Prouincijs, ne illorum perfidia catholicis noceat.*

16 *Iudæi in locis vbi tolerantur cogi non poſſunt ad Fidem per vim ſuſcipiendam.*

Principes ſeculares an poſſit tacitè, vel expreſſè permittere, quod Iudæi fœnerentur, eo nu. 16.

17 *Iudæi an cogi poſſint ad audiendas chriſtianorū prædicationes.*

18 *Iudæus, vel Saracenus ætate maior, ſi per vim baptizetur, an in eo imprimatur character, ita vt cogi poſſit in Fide perſeuerare, & nu. 19. & 20.*

19 *Baptizatus amens vel dormiens, an recipiat characterem.*

21 *Baptizatus habens ſimulatam intentionem, an recipiat characterem.*

Et contrahens deinde matrimonium cum Chriſtiana, ſi mox aufugerit, non poterit mulier illa alium ducere maritum, nu 22

23 *Baptizandi forma, qua vtitur Eccleſia, remiſſiuè.*

Et quæ ſit cauſa materialis, quæ efficiens: & quæ finalis, remiſſiuè, nu 24.

25 *Per Baptiſmum an deleantur delicta præterita, ita vt pro illis baptizatus inquiri, aut caſtigari non poſſit? remiſſiuè.*

1 Filios etiam ſub patria poteſtate conſtitutos alia ſacra celebrare, alioſuè Deos penates colere, quā eorum pater celebraret, & coleret ex antiqua lege duodecim tabularum erat expreſſè prohibitū, per hæc verba, [ſacra priuata perpetua manento.] vt refert *Amer. in tractat. de patr. po-*
2 *teſt. in 7. effect. nu.* 1. Et hinc filius ſub patria poteſtate exiſtens, dicitur eſſe in ſacris paternis, prout ex multorum authoritate refert *Arius Pinell. in 2. par. rub. C. de bon. mater.*
3 *nu.* 4. Vnde paruulos Iudæorum filios, inuitis eorum parentibus baptizari non poſſe, tam ex authoritate *Diui Thom. in 2. 2. quæſt.* 10. *art.* 10. quam ex magis communi Patrum, & Do-

doctorum ſententia refert *Affl. in deciſ.151.*
quam concluſionem plenè ét probant *Natt.*
in conſ.434. per tot.lib.2. Iacob. Siman.in
trac.de cathol.inſt.ti..29.n.52.plenè Burſat.
in conſ.231.per tot. lib.3. Borgn. Caualc.*in*
dec.Fiuiz.21.n.14. in 2.par. Marquard.de
Suſan.in trac.de Iudæis, *& alijs infidelib. in*
3.par c.2.ſub.nu.6.verſ.ſed dominus Abbas,
& alij,quos refert *Petr.Cened.in collect.ſu-*
* *per decretal.collec.59.nu.1.*[Pro qua conclu-
ſione plures alios pleniſſime refert *Hier. Ce*
uallos in commun. opin. contra commun.q.
*735 nu.1.cum plur.ſeq.*licet non deſint non-
nulli graues authores qui contrariam tuen-
tur opinionem relati per *Affl. in d. dec.151.*
nu.4. & per eundem Hier. Ceuall. in ead.q.
4 *735.nu.10 cum ſeq*] Imo etiam patre mor-
tuo non poſſe infautem eius filium baptiza-
ri reluctante matre, quamuis ſuperſit eius
Auus paternus ad Christianam Fidem con-
uerſus, qui inſtet dictum eius nepotem, pe-
nes eum educari,& baptizari,pluribus ratio
nibus pleniſſimè diſſeruit *Nauarr. in conſ.4.*
ſub tit.de conuerſ.infidel.in 1 par.lib.3. Ve-
rum tamen eſt; quòd in calce eiuſdem conſi-
lij ipſemet fatetur, quòd contra ſuam opi-
nionem fuit lata ſententia,& quòd infans tra
ditus fuit Auo Chriſtiano, & quod fuit bap-
tizatus,& perſeuerabat in Fide, quod conſi-
lium Ego didici ab Illuſtr.& Reuerẽdiſs.An-
tiſtite Lutio Sanſeuerino, Archiepiſcopo Sa-
lernitano,viro religioſiſſimo, & exemplaris
vitæ, ac omni virtutum genere, & doctrina
prædito, cuius laudes referre non audeo, cũ
longè impar onus meis humeris eſſe ſentiã,
ſed earum memoriam futura ſæcula perpe-
tuò cõſeruabunt. Imò quod vtroque parente
defuncto non poſſit paruulus Iudæus bapti-
zari inuitis tutoribus,etiam ſi ſit ſpurius an-
cillæ filius, refert idem *Nauarr.in eod. conſ.*
4.nu.17.& 18. Sed dicit tales pueros eſſe
relinquendos diuinæ prouidentię,per *tex.in*
c.de Iudæis.45.diſt. vt ibi per eum num.15.
5 Hæc autem concluſio intelligitur, & declara
tur procedere in eo, qui adhuc non eſt doli
capax, ſed ſi pubertati proximus ſpontè pe-
tat ſacri Baptiſmatis lauacrum, & Chriſtia-
nam Fidem velit amplecti, tunc nullatenus
eſt repellendus,etiam inuitis,& contradicen
tibus eius parentibus, vt affirmat *Simanc.in*
6 *tit.loco nu n.55.* Et pubertati proximus in-
telligitur eſſe ille, qui habet vſum rationis,
& ad minus habet annos decem cum dimi-
dio, vt plenè aſſerit *Burſat. in d. conſ.231.*
num.4. & ſequen. & Natt. in d.conſil.434.
7 *num.16.* Imò ſi alij Iudæi ſe opponerent ad
peruertendum, & retrahendum Iudæum
ſpontè volentem Chriſtianam Fidem am-
plecti eſſent grauiter puniendi, vt plenè ex
multorum Doctorum authoritate refert
Bertazol.in conſil.250.num.1. & ſequen.
8 *lib. 1.* Præterea eadem concluſio declara-
tur, quòd ad baptizandum infantem Iudæi
filium,ſufficit ſi ab eius matre ad Fidem con
uerſa offeratur,cùm eo caſu ſit potius matri
fideli fauore religionis, quam patri Hebreo
reſtituendus,per *tex.cum ibi not.per gloſ.&*
Doctorum in cap. 2. de conuerſ. infidel. &.
in c. Iudæi,28. q.1. prout conſuluit Barbat
in conſil.57.volum.3. quem refert Vrſill. in
addit.ad Affl.in d.deciſ.151.num.8. Bertaz-
9 *zol.in d.conſil.250.nu.8.* Licet enim etiam
Iudæi habeant filios in poteſtate, vt ex ma-
gis communi Doctorum ſententia refert
Burſat.in conſil.152.num.70.lib.2.per tex.
in d.cap.2.de conuerſ. infidel. prout etiam
teſtantur *Vrſill.in eadem deciſ.151.n 6. Na*
uarr.in d.conſ.4.n 1. Alex.in conſ.71.nu.2.
lib.2. Pariſ.in conſil.2.num.40.lib.4. & alij
relati per Amer.in d.effect.7. nu.6 Tamen
10 in hoc caſu de patria poteſtate non curatur,
nam quando diuerſa eſt conditio patris, &
matris, tunc filij illius conditionem ſequun
tur,ex qua eorum conditio non efficiatur de
terior, *tex.gl.ſolemnem in c.fin. de cland.de-*
ſponſat. & not.per glo.in c ex tenore, qui fi-
lij ſint legit. et Bal.in l.qui contra, C.de in-
ceſt.nupt. & hoc expreſſe decidit *tex. in d.*
cap.2. de conuerſ. infidel. vbi pater Iudæus
ad Chriſtianam religionem conuerſus auo-
cat ad ſe communem prolem inuita matre
Iudæa, licet enim ille tex ex contingentia fa-
cti ponat caſum in patre ad religionem con-
uerſo, tamen ex eadem ratione idem dicen-
dum eſt in matre, nam deciſionis ratio, quæ
ibi aſſignatur per Summum Pontificem eſt,
quòd in illa ætate infantili non debeat apud
illas remanere perſonas,de quibus poſſet eſ-
ſe ſuſpitio,quòd eorum ſaluti,vel vitæ parẽ-
tur inſidiæ. Vnde dicit ibi Hoſtienſ quod Pa
pa facilius poterat ſe expedire ſtatuendo, quod
ſi alter infideliũ veniat ad Fidem,ſiue ſit pa-
ter,ſiue mater,communis ſoboles aſſignetur
conuerſo ad Fidẽ, niſi filij ſint doli capaces,
quia tunc relinquuntur propriæ libertati,
& voluntati; Pater enim, & mater non iu-
dicantur ad imparia, quoad filiorum condi-
tionem, quando ſunt diuerſi ſtatus, vt his,&
alijs rationibus plenè concludit *Barbat. in*
dict.conſil.57. per tot.lib.3. Eadem quoque
concluſio declaratur, quòd ſi de facto fuiſ-
ſent Iudæorum filij infantes ab inuitis pa-
rentibus erepti, & baptizati; tunc ratione
characteris impreſſi eſſent verè, & legitimè

Digitized by Google

baptizati,& effecti maiores deberent cogi ad
fidem ſeruandam,vt plenè concludit ex mul-
torum Patrum authoritate, *Aſſlict.in d.deciſ.*
151.*in 2.dub.ſub num.7.& ſeq.vſque ad fin.*
Alio etiam modo declaratur concluſio præ-
dicta,quòd paruuli Iudæorum, & aliorum in-
fidelium,inuitis parentibus baptizari poſsũt,
ſi ſunt in extremo vitæ periculo, præſertim ſi
id ſecretè,& occultè fiat, vt refert *Suarez in*
3.par.tom.3.q.68.art. 10.*diſp.*25.*lect.* 3. di-
cens hanc ſententiam eſſe piam, & probabilẽ,
ſed non vtendum hac facultate ſine magna
prudentia, & cautela, ac præcipuè obſeruan-
dum,quòd puer in eo ſit ſtatu, vt de eius vita
veriſimiliter deſperetur, ne ſi poſtea ſuperui-
ueret, aut patri per vim eripiendus, aut ipſi
cum periculo apoſtaſiæ relinquendus eſſet, &
denique cauendum, ne id fiat cum manifeſta
violentia,& ſcandalo parentum; quia cederet
12 in iniuriam Chriſtianæ religionis. Et demùm
eadem concluſio declaratur, quod non habet
locum in illis Iudæis,& infidelibus, qui in ſer
uitutem Chriſtianorum rediguntur, ab his
enim poſſunt paruuli filij auferri, & eis inui-
tis baptizari,prout per quoddam Concilium
Toletanum decretatum fuiſſe teſtatur *Iacob.*
*Simaneb.in d.cap.*29.*nu.* 55. cuius refert hæc
formalia verba [Qui Iudæos in ſeruitutem
acceperint,in nullo eos permittant rituum
ſuorum ceremonias celebrare,aut colere, &
filios eorum a ſeptimo anno nullam cum pa-
rentibus ſuis habitationem, aut ſocietatem
habere permittãt,ſed fideliſſimis Chriſtianis
nutriendos tradant, & filios eorum, & filias
Chriſtianis in matrimonium tradant,ne infi-
delium patrum ſuorum ſemitas quibuslibet
occaſionibus iterare poſſint, *Concil.* 17.*To-*
*let.cap.*8.] Cuius deciſionis ratio redditur ab
eod. *Siman.in eod.cap.num.*51. nam cum Iu-
dæorum,aliorumque Infidelium filij in bello
capti efficiãtur Chriſtianorum ſerui, tunc de-
ſinunt eſſe in poteſtate parentum,& domino-
rum arbitrio educantur, qui vitæ illorũ per-
petuæ potius quàm temporali prouidere de-
bent,nam ex Domini noſtri præcepto, qui
ſuorum, & præcipuè domeſticorum curam
non habet,Fidem negauit,& eſt infideli dete-
rior. Quæ ratio non militat in illis Iudæis,
13 qui penes nos commorantur. Hi enim licet
propter eorum ſcelera videantur eſſe ſerui
Chriſtianorum,& illius Principis, ſub cuius
dominio reſident,vt in *cap.& ſi Iudæos, cum*
ibi not.per Doct.de Iudæis, & in cap. diſpar
23.*q.*8.*& notant Arch.& Præpoſ.in cap.qui*
ſincerum 45.*diſt.& Henric.Boic.in cap.ſi-*
14 *cut colum.*2.*de Iudæis.* Tamen verè non
ſunt propriè ſerui,cum eis permittatur com-
mercium,*cap.multorum, eodem titu.* & poſ-
ſunt habere bona, & poſſeſſiones, vt cauetur
in *l.nullus,C.eod.tit.de Iudæis*, quibus ſine
iuſta cauſa per quemcunque ſupremum Prin-
cipem ſpoliari,aut alio quouis modo moleſta-
ri, vel inquietari non debent, *l.chriſtianos,*
cum ibi not.per Bart. C. de pagan. & non ſo-
lùm ab eccleſia tolerantur, ſed quòd a Princi-
pibus ſecularibus defendi, & à ſuis Regnis
expelli non debent, plenè probat *Oldrad. in*
*conſi.*264. cuius tolerantiæ plures rationes
notabiliter refert *Iacob.Philip. Port.Imolēſ.*
*in conſi.*4.*nu.*31.*& ſeq.plenè Rolan.a Vall.*
*in conſi.*25.*per tot.lib.* 3.*& Arnald. Albert.*
in repet.rubr.de hæret.in 7.*quæſt.per totam,*
& hanc opinionem pluribus rationibus con-
firmat *Marquard.de Suſan.in d.tract.de Iu*
*dæis,& alijs infidelib.cap.*7.*nu.*4.*& ſequen.*
15 Verùm quòd iuſtè poſſint Iudæi à Chriſtia-
norum prouincijs eijci,& expelli,ne eorum
perfidia catholicis noceat, & ſcandalum affe-
rat,pluribus authoritatibus probat *Io.Simãc.*
*in d.tract.de cathol.inſtit.cap.*35.*num.*6.*&*
ſeq. Inferens propterea, quòd iure optimo a
tota Hiſpania per edictum Regis Catholici
expulſi fuerunt, conceſſo tamen eis quadri-
meſtri, infra quod poſſent ad Fidem reuerti,
vel venditis eorum bonis ab Hiſpania diſce-
dere,& deinde ſubijcit, quòd tunc ab Hiſpa-
nia expulſa fuerunt quadringenta millia Iu-
dæorum, qui ſi diutius creſcere, ac multipli-
care permiſſi forent, totam ferè Hiſpaniam
perfidia infeciſſent, & vſuris ſpoliaſſent, cu-
ius memorabilis facti meminit etiam *Io.Ro-*
ſas in tract.de hæret. in 1.*par.num.*566.*&*
ſequen. & aliam quoque ſimilem Iudæorum
expulſionem à Regno Franciæ refert *Gulicl.*
de Bened.in cap.Raynutius, de teſtamen.in
*ver.duas habens filias,num.*97. Et vtrumque
factum refert, valdeque commendat, ac ſum-
ma cum ratione proceſſiſſe probat *Arnald.*
Albert.in repet.rubr.de hæret.in 3.*q.num.*6.
& ſequen. Alias etiam Iudæorum expulſiones
à terris Chriſtianorum refert *And.ab Exea.*
in repet.cap.canonum ſtatuta, num. 254.*&*
ſeq.de conſtit. & nouiſſimè Camill. Borrell.
*in tract.de cathol Reg.præſtan.cap.*69.*à nu.*
31.*vſque ad finem, & Regens Carol.Tap.in*
1.*lib.iur.Regn.ſuper pragmat.* 2.*de Iudæis,*
*nu.*1.*& ſeq.* Cæteris autem omnibus memo-
rabilior eſt expulſio Moriſcorum, quæ nuper
facta fuit ex Regnis Hiſpaniarum, quorum
inueterata perfidia, & infidelitas, religioſiſſi
mi Regis Philippi Tertij animum excitauit
ad purganda eius fideliſſima Regna ab illa
inteſtina peſte, quæ iamdiu ea renuerat ob-
ſeſſa,& quia curioſa eſt hiſtoria: & propoſitæ
quæ-

quæſtionis reſolutioni valde congruit. Ideo in fine huius capituli referam cauſas, quæ catholicum, prudentiſſimumque Regem nouerunt ad illorum expulſionem, & ordinationes deſuper factas, quas forſan legere nõ erit
16 omnibus iniocundum. Vtcunque tamen ſit, certum eſt, quod in locis vbi Iudæi tolerantur, nullo modo cogi debent ad Fidem ſuſcipiendam per vim, vt plenè docet *Pariſ. in conſ. 2. nu. 17 cum plur. ſeq. lib. 4.* Militem enim voluntarium Deus recipit, non autem inuitum, & coactum. Quinimò etiam volentes nõ ſtatim ſunt baptizandi, ſed per aliquod tempus ſunt benè inſtruendi, ne facilè ad vomitum perfidiæ reuertantur, vt pluribus iuribus probat idem *Pariſ. in eod. conſ. 2. num. 20. & plenè Stephan. de Gaet. in repet. cap. ad*
17 *limina 30 q. 1. §. 1. nu. 63. & 67.* An autem cogi poſſint Iudæi ad audiendas prædicationes Chriſtianorum? vide *Borgn. Caualc. in deciſ. 21. ſub nu. 13. cum plur. ſeq. vſque ad fi. in 2. par.* qui primò arguit, quòd nõ, ſed deinde concludit *per Concilium Baſilienſe ſeſſ. 19. in tom. 4. conciliorum fol. 57. & per tex. in c. epiſcopus nullum, de conſecr. diſt. 1.* fuiſſe conclutum eos poſſe compelli ad prædicationes audiendas, & ita ſeruari in Ciuitate Papiæ, & alibi. [Et an in locis vbi Iudæi tolerãtur, poſſit eis à Principibus ſæcularibus concedi priuilegium, vel ſaltim per tacitam tolerantiam permitti, quod fœnerari valeant? in quo articulo licet maximus ſit Doctorum conflictus, verior tamen, ac tutior mihi videtur opinio negatiua, quam ex magis communi Scribentium ſententia refert *Petr. Caball. in conſil. 110. lib. 2.* & licet pro contraria opinione fundanda pleniſſimè elaborauerint *Amod. de Ponte, & Gaſp. Anton. Theſaur. in duobus conſilijs impreſſis poſt deciſionem Antonini Theſaur. 57.* nihilominus idem in fine dictæ deciſionis affirmat, quad dum Sereniſſimus Dux Filibertus Senatum illũ ſuper hac quæſtione conſuluiſſet, quamuis aliquorum fuerit opinio, quod poſſet, imò deberet publicæ vtilitatis gratia Hæbreis concedi moderatas vſuras exigere. Alij vero dixerunt, quod non poteſt Princeps hanc licentiam expreſsè concedere, ſed ſolum tolerare moderatas vſuras, inhibendo ſuis fiſcalibus, quod Hæbreos non moleſtent. Nihilominus maior pars dominorum inclinauit in cõtrariam partem, quod nullo modo poſſit Princeps, nedum expreſsè hanc licentiam concedere, ſed nec etiam tolerare, niſi accedente Summi Pontificis expreſſa licentia, & aſſenſu, & ita reſponſum fuiſſe etiam Principi Carolo Emanueli.]
18 Et ſi Iudæus, vel Saracenus ætate maior per vim coactus ſit ſacrum baptiſma ſuſcipere, an imprimatur character, ita vt tanquam verè baptizatus teneatur, & cogi poſſit in Fide perſeuerare? hãc quæſtionem plenè diſputat *Loffred. in conſ. 48.* & diſtinguendo concludit, quòd aut vis illata fuit abſoluta, aut conditionalis, primo caſu ſi penitus renuens, & inuitus baptizatus fuit, tunc ſine dubio, nec rem, nec characterem Sacramenti taliter baptizatus ſuſcepit, nam Spiritus ſanctus in ea operatione nunquam manſit, nec manere voluiſſe credendum eſt, repugnante penitus voluntate eius, cui beneficium erat conferendum, vt pluribus authoritatibus probat etiã *Pariſ. in d. conſ. 2. num. 21. & ſequen. lib. 4.*
19 Qui tamen ſubdit num. 26. quòd ſi poſt dictam præciſam coactionem taliter baptizatus per longum temporis ſpatium nihil in contrarium dixiſſet, & per aliquos actus illum baptiſmum tacitè approbaſſet, tunc ſine dubio character remaneret impreſſus, cum illa præciſa coactio per actus ſequentes videretur purgata, præterquam ſi perpetuò duraſſet eadem cauſa coactionis, iuxta ea, quæ in ſimili tradit *Deci. in conſil. 219. num. 7. & ſequen.* & in proprijs terminis allegat *Henric. Boic. in cap. maiores, de baptiſm. & eius effectu.* qui tamen re vera, hoc non dicit, ſed potius videtur tenere contrarium, dum enim num. 6. proponit quæſtionem, vtrum amens, vel dormiens baptizatus recipiat characterem? diſtinguendo concludit, quòd aut priusquam amentiam incurreret, aut dormiret in contradictione, perſiſtebat, aut habebat animum baptiſmum recipiendi, & in primo caſu dicit, quòd non recipit characterem Sacramenti, quia in eo intelligitur contradictionis propoſitum perdurare, & paulò inferius ſubdit, quòd ſi talis dormiens excitatus à ſomno ratum habeat, quod actum eſt, non prodeſt, quia cum nihil receptum ſit, non inuenitur quid ratificetur, & ideo iterum baptizatur, ſecundum Goffredum, & Hoſtienſem, & ſic manifeſtè concludit, quòd quando character non fuit impreſſus, prout eſt, quando interuenit vis præciſa, & contradictio baptizati per actus ſubſequentes non inducitur ratifi-
20 catio. Secundo vero caſu, quando vis conditionalis, ſeu cauſatiua interuenit, vt puta cùm quis terroribus, atque ſupplicijs violenter attrahitur, ac metu, ne in aliquod detrimentum incurrat, inducitur ad ſuſcipiendum Sacramentum Baptiſmatis, tunc character ſine dubio imprimitur, nam non penitus renuit, ſed conditionaliter, & cauſatiuè, ſcilicet cauſa damnum euitandi, prout plenè probat *Loffred. in d. conſ. 48. ſub num. 3. verſic.*

alia verò, & ſeq. & Henric. Boic. in d. cap.
1. nu. 7. de baptiſm. & plenè Steph. de Gaet.
in repet. d. cap. ad limina, §. 1. nu. 15. & con-
ſequenter taliter baptizatus perpetuò cogi-
tur in Fide perſeuerare, & ſi ab ea deuiat, pu-
nitur tanquam hæreticus, vt patet ex not. per
eundem *Loffr. in eodem conſi. ſub num. 13. &*
21 *ſeq.* An autem infidelis ſimulatam habens in-
tentionem, ſi ſacrum Baptiſmatis lauacrum
ſuſcipiat, in eo imprimatur verus character,
ita quòd cogi poſſit ad perſeuerandum in Fi-
de? huius dubij vera reſolutio eſt, quòd in fo-
ro poli quoad Deum hic verè baptizatus non
eſt, nam in hoc Sacramento non ſolùm requi-
ritur baptizantis intentio, ſed etiam baptiza-
ti Fides, vt notat *Innoc. in cap. 1. circa fin. de*
baptiſm. quem refert *Abb. in cap. ſi. eod. titu.*
Vnde paruuli, qui non habent, nec velle, nec
nolle, baptizantur in Fide parentum, *cap. quæ-*
ris, de conſecr. diſt. 4. & cap. maiores, cum ibi
not. per *glo. de baptiſm.* & licet impreſſionem
ſuſcipiant in Fide patrinorum, qui eos offe-
runt, & pro eis reſpondent, *cap. illud, & cap.*
filius, & cap. paruuli, eod. tit. de conſecr. diſt.
4. tamen ea iura intelliguntur, quando patri-
ni eos offerunt de conſenſu parentum, in quo-
rum poteſtate ſunt eorum voluntates, & ideò
dicuntur baptizati in fide parentum, qni eos
baptizandos tradiderunt, non eorum qui ma-
nibus eos geſtauerunt, nam actus tribuitur or-
dinanti, vt pulchrè probat *Natt. in d. conſil.*
434. nu. 12. & ſeq. Quò verò ad Eccleſiam,
& eius forum, cùm ea iudicet de manifeſtis,
cap. tua nos, cum ibi not. per Doct. de ſponſal.
cùm hic infidelis baptiſmi Sacramentum ab
habente poteſtatem, & intentionem baptizā-
di formiter receperit, verus Chriſtianus cen-
ſeri debet, & vt ſuſceptam Fidem perpetuò
ſeruet, compellēdus eſt, *cap. quamuis, cum ibi*
not. per gloſ. de conſecr. diſt. 4. Nam etiam
Chriſtus buccellam Iudæ malè recipienti dā-
do, Sacramentum contulit, *cap. quod quidam,*
1. q. 1. Vnde licet ſic ficte hoc Sacramentum
ſuſcipiens, non conſequatur eius rem, & gra-
tiam, tamen ſi poſtea fictio illa recedat, & con-
ſentiat ſacrameuto ſic ſuſcepto, tunc incipit
ad ſalutem valere baptiſmus, *cap. tunc valere,*
de conſecr. diſt. 4. prout refert idem *Loffred.*
in d. conſi. 48. nu. 11. Nam qui ficte accedunt
ad Sacramentū Baptiſmatis ore conſentiunt,
licet corde diſſentiant, & ideo in eis chara-
cter imprimitur, *cap. ſicut ficti. 1. quæſt. 1. &*
cap. ſolet, de conſecr. diſt. 4. Verùm hæc con-
cluſio intelligenda eſt cum hac diſtinctipne,
quod aut ille, qui ſimulatè accipit hoc Sacra-
mentum re vera non intendit illud accipere,
& cum interna voluntate repugnat, & tunc
etiam eius effectum impedit, aut ſimulat ſe
diſpoſitum interius, cùm non ſit, vel quia non
credit, vel quia cum propoſito peccandi acce-
dit, aut contemnit ipſum ſacramentum, &
tunc licet non ſuſcipiat rem ſacramenti, ideſt
eius gratiam, tamen ſuſcipit characterem, &
ex eo tempore conualeſcere incipit, quando
fictio veraciter cōfeſſione receſſerit, prout ex
multorum Patrum authoritate refert *Stepha.*
de Gaet. in repet. d. cap. ad limina, 30. q. 1. §. 1.
22 *num. 77.* Vnde ſi infidelis ſimulatam habens
intentionem ſacrum baptiſma ſuſcepit, & ſub
hoc colore matrimonium cum Chriſtiana con
traxit, & deinde ea derelicta aufugit, cùm in
foro exteriori manifeſtè conſtet eum fuiſſe
baptizatum, & conſequenter validum, ac per-
fectum fuiſſe matrimonium, non poterit ea
mulier alium virum ducere, donec de viri mor
te conſtiterit, prout concludit *Auguſt. Bero.*
23 *in q. 2. per tot.* Quæ autem ſit forma, qua vti-
tur Eccleſia in baptizando? vide *Stephan. de*
24 *Gaet. in d. c. ad limina, §. 1. num. 84.* Et quę ſit
in eo cauſa materialis, & quæ cauſa remota,
quæ formalis, quæ efficiens, & quæ finalis, cū
multis alijs quæſtionibus annexis, plenè ex-
plicant idem *Stephan. de Gaet. in eod. §. 1. nu.*
4. cum ſeq. & per tot. & Henric. Boic. in d. c.
25 *1. de baptiſm.* Et an per baptiſmum deleantur
tur omnia dellicta præterita, ita vt pro eis ba-
• ptizatus inquiri, aut caſtigari non poſſit? vide
Dec. in conſ. 130. per tot. plenè Hyppo. Rimi-
nal. in repet. cap quæ in eccleſiarum, nu. 272.
cum plur. ſeq. de conſt. & Petr. Caball. in re-
ſolut. crimin. cent. 2. caſ. 113. per tot. & alios
plenè relatos per Petr. Cened. in collect. iur.
can. in 1. par. collect. 23. num. 3. Multa alia ad
hanc materiam cumulare poſſem, ſed quia nō
licet immittere falcem in meſſem alienam,
ideò hæc tantum tetigiſſe ſufficiat, quę omnia
ſubijcio iuditio Sanctæ Matris Eccleſiæ, cuius
me fidelem, ac obedientiſſimum filium eſſe
profiteor.

LA RESOLVCION, QVE EL REY
nueſtro Señor ha tomado de eſpeler los Mo-
reſcos de los Reynos de Valencia, y Caſtilla, y
las cauſas, que para ello le han mouido.

QVe es muy notorio lo que portan largo
diſcurſo de años, ſe ha procurado la
conuerſion de los Moriſcos de los
Reynos de Caſtilla, y Valencia los edictos de
gracia; que eſtos ſe les concedieron las demas
diligençias, que ſe hizieron para inſtituirlos a
nueſtra ſancta Fee, y lo poco, que todo ello ha
aprouechado, pues no ſe ha viſto, que ningu
no ſe haya conuertido, ſino antes creſciendo
de

dc dia en dia en ſu oſtinaçion,y el deſeo,y vo-
luntad, que ſiempre han tenido de maquinar
contra eſtos Reynos , y aunque el peligro es
ireparable,vemos que el diſimular con ellos
es mayor daño; Por tanto ſe repreſentò al
Rey nueſtro Señor por muchos,y muy dotos,
y ſantos hombres,eſortandole el breue rime
dio a que entendian eſtaua obligado , para
aplacar a Dios nueſtro Señor,que tan ofendi-
do es deſta gente,arguyendole,que podia ſin
ningun eſcrupulo caſtigarles en las vidas, y
haziendas,porque la notoriedad,y continua-
çiō de ſus delictos,y la grauedad, y atrozidad
dellos los tenia recombençidos de Herejes, y
apoſtatas,y proditores de ſu Majeſtad Diui-
na,y humana,y aunque ſiendo eſto,anſi pudie
re ſu Majeſtad proceder contro ellos , con el
rigor que las culpas mereçian, todauia deſean
do reduçirlos por medios ſuaues , y blandos,
mando hazer en Valençia vna junta en que
cōcurieſen el Virey , y Patriarca,y otros Per-
lados , y hombres doctos , con fin de ordenar
vna uuena inſtituçion , y conbençion , para
mayor ſatisfaqion , y ver ſi podia eſcuſar de
ſacarios , pero hauiendo deſpues ſabido, por
diuerſas, y ciiertas vias,que los del Reyno de
Valençia,y de Caſtilla paſauan adelante en
eu dañoſo intento,pues al miſmo tiempo,que
ſe trataua de ſu remedio , y reduçion, embia-
ron perſonas a Conſtantinopla, y a Marrue-
chos a tratar cō el Turco,y con el Rey Buley-
fidon , pidiendoles, que el año que viene em-
bien ſus fuerças en ſu ayuda,y ſccorro,aſegu-
randoles,que hallaran ciento , y cinquēta mil
hombres,t in Moros,como los de Berueria,
que les aſiſtiran con las vidas , y haziendas , y
que la empreſa ſera facil , por eſtar eſtos Rey-
nos muy faltos de jente, y armas, y exercicio
militar,y que de eſto haran tambien ſus pla-
ticas con Herejes,y otros Principes, que ab-
reeſſen la grandeza deſtas ſus fuerças,y el Tur
co para embiar ſu Armada, ſe ſabe de cierta
ſciencia ſe ha concertado con el Perſiano, y
con ſus reueldes , que le trayan ocupado, y el
Rey,Muley;Sidan va procurando eſtableçer
ſu Reynado , y ha tratado con los Herejes de
las Tierras Marítimas Setentrionales; y que le
acomoden Nauios para paſar aca gente , y ſe
los han ofreçido,y ſi eſtos,y los demas enemi-
gos de ſu Majeſtad,cargan en vn miſmo tiem-
po ſe dexa entēder el peligro en que ſe veran
eſtos Reynos, conſiderando pues ſu Majeſtad
todo lo dicho,y deſeando cumplir con la ob-
igaçion,que tiene de procurar la cōſeruaçiō,
y ſeguridad de ſus Reynos , y de los fieles, y
buenos ſubditos dellos,y que ſe vee la Hereja,
y apoſtaſia de tan maluada gente,de que Dios
nueſtro Señor eſta muy ofendido , deſpues de
hauerlo encomendado, y hazerlo encomēdar
a ſu Diuina Majeſtad,eſte negoçio, confiando
en ſu immenſo fauor , por lo que importa a ſu
honrra , y gloria mando lo ſiguiente .

Que ſe ſaquen de los Reynos de Caſtilla,y
Valençia todos los Moriſcos, que ay en ellos,
y las galeras de las eſquadras de Spaña , Por-
tugal,Cataluña,Napoles,Sicilia,y Genoua,
que para eſto ſe han juntado en Yuiza , y con
los Nauios de las Armadas del Mar Oçeano,
empezando por los de Valençia , que ſon los
que mas dureza han moſtrado , y los que mas
correſpōdēçias tienen con nueſtros enemigos.

Que para el dicho efeto ſe reportan las di-
chas Galeras , y Armada en eſta forma, eſtan-
do todas las galeras a cargo de Don Pedro de
Toledo Marques de Villafranca .

Que en los Alfaques de Tortoſa ſe ponga
vn buen golpe dellas,con las quales aſiſta el di
cho Marques,y con cargo de hechar gente en
tierra,y aguardar los paſos de la Sierra de ſpa-
dan,paraque los Moriſcos de Valençia no pa-
ſen a Aragon, ni Cataluña.

Que el Marques de Santa Cruz aſiſta con
otro golpe de Galeras en Denia , y proueа la
gēte neceſſaria , para ſiguridad de los Caſtillos
de banidorm , y los demas pueſtos , que com-
benga guardar por aquellas partes .

Que Dō Luys Faxardo con los Nauios de
la Armada,y algunas galeras aſiſta en Alican-
te,y ſe encargue de hechar gente en tierra pa-
ra guardar la Cordillera,y los puertos,que ay
entre Valençia,y Murçia.

Que por eſtos tres puertos ſe embarquen
todos los dichos Moriſcos , y ſe lleuen a Ber-
ueria con las dichas Galeras , y armadas.

Que la cōduçion dellos en los embarcade-
ros eſte a cargo del Maeſtro de Cāpo general
Don Auguſtin Mexia del Conſejo de guerra
de ſu Majeſtad.

Que toda la gente de gnerra, que faltare en
tierra eſte a cargo del Marques de Caraſena,
como Capitan general del Reyno de Valen-
çia,paraque de orden alli,que aſiſtiendo dōde
hallare el dicho Don Auguſtin,cumpla lo que
le dixiere.

Que los dichos Moreſcos puedan lleuar de
ſus bienes muebles lo que pudieren ſobre ſus
perſonas ſolas , para ayuda a ſu ſuſtēto , y que
los demas bienes Rayſes que quedaren mue-
bles con las demas haziēdas de los dichos Mo
riſcos ſean de los Señores cuyos vaſſallos fue-
ren,en recompenſa del daño, que han receui-
do con la falta dellos,demas de lo qual tendra
Su Majeſtad mucha quenta, con hazerles mer
ced por todas las vias que pudiere.

Que para acudir a la cultura, y riego de los cãpos adminiſtrar los ingenios de açucares Criãdela de la ſeda, y otras coſas, de que no eſtan platicos los Chriſtianos viejs q̃ dẽ por agora de cinqueta veçinos Moriſcos tres en cada lugar, y nel deçien vizinos quedenſeys, y a eſte reſpeto en los demas, ò menos venzindad, y que eſtos ſean a eleçion de los Señores, de los lugares, paraque enſeñen a los Chriſtianos viejos, que fueran apoblar.

Su Majeſtad con il gran zelo que tiene en el ſeruiçio de nueſtro Señor, mando, que ſe conſideraſe ſi podran quedar los hijos, y hijas de Moriſcos niños, y de que edad abaxo, y ſe encomendandoles a Chriſtianos viejos labradores, que los deſtinaſen, y inſtituyſſen a la ſanta Fee, occupandoles en la ocultura de los Cãpos, y en oficios mecanicos ſerian buonos Chriſtianos, lo qual remedio al Patriarcha, Arçobiſpo de Valẽçia, paraque como tan docto vieiſſe en conſiençia lo que ſe deuia, y podia hazer en eſto comonicandolo con las perſonas que le pareçieſſe, y hauiendolo hecho anſi, ha embiado à Su Majeſtad vn papel, que han firmado el Maeſtro Salon de la Orden de Sant Aguſtin, y del Cathredatico de prima de Thiologia, y el Doctor Iuan Sote'o Propoſito de la caſa profeſſa de la Compañia de Ieſus, el Doctor Paſuias Rector de la Parroquia de S. Saluador, el Doctor Thomas de Eſpinola Obiſpo de Marruecos, el Doctor Caſanoua Vicario General del Arçobiſpado, y el Principe Iuſepe de Dulegas Prouinçial de la Cõpañia de Ieſus, q̃ dizen ſon de las pſonas mas doctas, y mas religioſas de aquel Reyno, y en el declaran, q̃ ſu Majeſtad en cõſiençia eſta obligado aque la eſpulſion de los dichos Moriſcos ſe haga ſinq̃ q̃dẽ niños, ni niñas, eccetto los de quattro agnos a baxo, que ellos, y ſus Padres lo pidieren quedarſe entre Chriſtianos, y aſſi miſmo los que fueren huerfanos de la dicha edad, ſi quiſieren ellos, o ſus curadores, q̃ ſe queden, y los, que de tiepo à tras conſiderable biuieren entre Chriſtianos, y los que ni mas, ni menos recibieren el ſantiſſimo Sacramẽto cõ licẽcia de ſus Perlados, y los hijos de Chriſtiana vieja, y Chriſtiano viejo, porque eſtos han de quedar en poter del cõjuge, que fuere Chriſtiano, y eſtos entiendeſe, ſẽdo de ſeys años a baxo, y que todos los demas ſe pueden, y deuẽ deſterar da Eſpaña, y ay obligacion à hazerlo, fundandolo en muchas, y muy fuertes razones. Y conformãdoſe ſu Majeſtad con eſtos pareceres, ha hordenado que ſe haga aſſi, tiniendolo por bien, y por lo mas combeniente al ſeruicio de Dios nueſtro Señor, que es el fin qrincipal, que en eſte negocio ſe lleua, y que ceſen tantas, y tan grandes ofenſas, como eſta gente ha cometido, y comete.

DON LVYS CARRILLO DE TOLEDO, *Marques de Caracena Señor de las Villas de Pinto, y Ines, Comendador de Chiolana, y Monticon, Virrey, Lugarteniente, y Capitã General en eſta Ciudad, y Reyno de Valẽcia por el Rey nueſtro Señor, a los grandes prelados, Titulados, Varones, Caualleros, Iuſticia Iurados de las Ciudades, Villas, y lugares, Bailes Generales, Gouernadores, y otros qualeſquier miniſtros de ſu Mageſtad, Ciudadanos, vicinos particulares deſte dicho Reyno. Su Mageſtad en vna ſu Real carta de 4. d'Agoſto paſſado de ſte preſente año, firmada de en Real mano, y refrẽdada de Andres de Prada ſu Secretario de eſtado, nos eſcriue lo ſiguiente.*

EL REY.

Marques de Caracena Primo mi Lugarteniente, y Capitan General del mi Reyno de Valencia. entendido teneis lo que portan largo diſcurſo he procurada la comberſion de los Moriſcos de eſte Reyno, y deſte de Caſtilla, y los editos de gracia, que ſe les concedieron, y las diligencias, que ſe ha hecho para inſtruirlos en nueſtra ſanta Fee, y lo poco, que todo ello ha aprouechado, pues ſe ha viſto, que ninguno ſe haya cõbertido, acrecido ſu oſtinacion, y auuque el peligro, y irreparables daños, q̃ de diſſimular con ellos podrà ſucceder, ſe me repreſentapias ha per muchos, y muy doctos, y ſantos hombres, exortandome el breue remedio, q̃ en conciencia eſtaua obligado, para aplacar à nueſtro Segñor, que tan ofendido eſta deſta gente, eſegurandome, que podia ſin ningun eſcrupulo caſtigarlo en las vidas, y haziendas, porque la continuacion de ſus delitos los tenia combencidos de herejes, apoſtatas, y Prodictores de leſa Mageſtad diuina, y humana, y auunque pudiera proceder contra ellos con el rigor, que ſus culpas merecian, toda via deſſeando reducirlos por medios ſuaues, y blandos, mande hazer en eſſa Ciuidad la iunta, que ſabies en que concurriſtes vos, y el Patriarca, y otros Prelados, y perſonas doctas para ver ſi ſe podia eſcuſar el ſacallos deſtos Reynos. Pero hauiendo ſauido, que los de eſſe, y los de eſte de Caſtilla paſſauan adelante en ſu dañado intẽto, y entẽdido por auiſos ciertos y ver-

y verdaderos, que cõtinuãdo ſu apoſtaſia, y prodicion, han procurado, y procuran por medio de ſus embaxadores, y otros caminos el daño, y perturbaciõ de nueſtros Reynos, y deſeando complir con la obligacion, que tiẽgo de ſu cõſeruacion, y ſeguridad, y en particular la deſte de Valencia de los buenos, y fieles ſubditos del, por ſer mas euidente il peligro, que ceja la heregia, y apoſtaſia, y hauiẽdola hecho encomendar à nueſtro Señor, y confiando en ſu diuino fauor, por lo que toca à ſu honrra, y gloria, he reſuelto en que ſe ſaquen todos los Moriſcos de eſſe Reyno, y ſe hechen à Berberia. Y para que ſe execute, y tenga debido efeto, lo que ſu Mageſtad manda, hemos mandado publicar el Bando ſiguiente.

1 PRimieramente, que todos los Moriſcos deſte Reyno, aſſi hombres, como mujeres con ſus hijos dentro de tres dias, como ſea publicado eſte Bãdo, en los lugares adõde cada vno viue, y tiene ſu caſa, ſalgan del, y vayan a embarcarſe a la parte adonde el Cõmiſſario, que fuere à tratar deſto, les ordenare, ſiguiendo ſus ordines, lleuando conſigo de ſus haziendas muebles, lo que podieren en ſus perſonas para embarcarſe en las Galeras, y Nauios, que eſtan appreſtados para paſſarlos à Berberia, donde los embarcarã, ſin que reciban maltrattamiento, ni moleſtia en ſus perſonas, ni lo que lleuaren de obra, ni de palabra, aduertiendo, que ſe les prouee en ello el baſtimento, que neceſſario fuere para ſu ſuſtẽto, durãte la embarcaciõ, y ellos de por ſi lleuen tãbien lo que pudierẽ, y el que no lo cũpliere, y excediere vn punto de lo cõtẽdido en eſte Bãdo, incurra en pena de la vida, que ſe executara irremiſiblemẽte.

2 Item que qualquiera de los dichos Moriſcos, que publicado eſte Bando, y complidos los tres dias, fuere hallado deſmandao fuera de ſu proprio lugar por caminos, o por otros lugares, haſta que ſea hecha la primera embarcaciõ, pueda qualquier perſona, ſin incurrir en pena alguna, prenderle, y desbaliarle, entregãdole a la juſticia del lugar mas cercano, y ſi ſe defendiere, le pueda matar.

3 Item que ſo la miſma pena ningun Moriſco, auiendoſe publicado eſte Vando, como dico es, ſalga de ſu lugar à otro ninguno, ſino que eſten quedos, haſta que el Commiſſario, que les ha da conduçir a la embarcaçion llegue por ellos.

4 Item qualquiera de los dichos Moriſcos que eſcondiere, o enterrare ninguna de la hazienda, que tubiere por no la poder llebar conſigo, o la puſiere fuego, o a las caſſas, ſembrados, huertas, o arbolendas, incurran en la dicha pena de muerte, los veçinos del lugar donde eſte ſuçediere, y mandamus ſe execute en ellos, por quanto Su Majeſtad ha tenido por bien de hazer merçed de las haziẽdas, rayzes, y muebles, que no puedan llebar conſiglio à los Señores, cuius vaſſallos fueren.

5 Item paraque ſe conſeruen las caſſas eingenios de acucar caſſoças de arroz, y los Regadios, y puedan dar notiçia a los nuebos pobladores, que venierẽ, ha ſido ſu Majeſtad ſeruida a petiçion nueſtra, que en cada lugar de çient caſſas queden ſeyſcon los hijos, y muger, que tubieren como los hijos no ſean caſados, ni lo ayan ſido que eſto ſe entienda con los que ſon por caſar, y eſtubieren debaxo de dominio, y proteçion de ſus Padres, y en eſta conformidad mas, o menos, ſegun los que cada lugar tubiere, ſin exçeder, y que el nombrar las caſas, que han de quedar en los tales lugares, como quedador eſte a eleçion de los Señores dellos, los quales tengã obligaçion deſpues a darnos quenta de las perſonas, qne vbieren nombrado, y en quanto a los que vbieren de quedar en lugares de ſu Majeſtad, quede a la nueſtra, aduertiendo que en los vnos, y en los otros han de ſe perferidos los mas viejos, y que ſolo tienen por oficio cultiuar la tierra, y que ſean los que mas mueſtras huuieren dado de Chriſtianos, y mas ſatisfacion ſe tenga de que ſe reduçieran à nueſtra ſanta Fee cattolica.

6 Item que ningun Chriſtiano biejo, ni ſoldado, aſſi natural deſte Reyno, como de fuera, ſea oſſado à trattarmal de obra, ni de palabra, ni llegar a ſus haziendas de ningunos de los nichos Moriſcos, ni a ſus mugere, hijos, ni a perſona dellos.

7 Item que anſi miſmo no los oculten en ſus caſſas, encubren, ni den ayuda para ello, ni paraque ſe auſenten, ſo pena de ſeis años de galeras, que ſe executara en los tales, y remiſiblemente, y otras que reſerbamos a nuoſtro arbitrio.

8 Itẽ que paraqne entiendan los Moriſcos, que la intençion de ſu Majeſtad no es de matarlos, ni hechar los a fondo, ſino ſolo ſacarlos fuera de ſus Reynos, y que no ſe les haze bexaçion en el viaje, y que ſe les pone en tierra en la coſta de Verueria, permitimos que diez de los dichos Moriſcos, que ſe embarcaren en el primer viaje bueluã, paraque den notiçia dellos a los demas, y que en cada embarcaçion ſe haga lo miſmo, que ſe eſcriuira a los Capitanes generales de las galeras

ras

ras,y armada de nauios, le ordenen anſi, y q̃ no permitan,que ningun ſoldado, ni marinero los trate mal de obra, ni de palabra.

9 Item que los muchachos, y muchachas menores de quattro años,que quiſieren quedarſe,conſentiendolo ſus Padres, o ſus curadores,ſi fuerẽ huerfanos no ſeran expelidos.

10 Item los muchachos,y muchachas menores de ſeys años, que fueren hijos de Chriſtianos viejos ſe han de quedar, y ſu madre con ellos, auunque ſea Moriſca,pero ſi el padre fuere Moriſco, y ella Chriſtiana vieia,el ſera eſpelido, y los hijos menores de ſei añoos quedaran con la madre.

11 Item no ſeran expelidos los que de tiempo atras conſiderable, como de dos años viuieren entre Chriſtianos ſin acudir a las juntas de las Alxamat.

12 Item no ſeran expelidos los que reçiuieren el Santiſs. Sacramento con licençia de ſus Perlados, la qual ſe entendera de los Retores, o Curas de ſus lugares, donde tuuierẽ ſu habitacion.

13 Itẽ ſu Majeſtad es ſeruido,y tien por bien, que ſi algunos de los dichos Moriſcos quiſieren paſarſe a otros Reynos,lo puedan hazer ſin entrar por ninguno de los de Eſpaña,ſaliẽdo para ello de ſus lugares dentro del miſmo termino, qne les ha dado, que tal es la Real, y determinada voluntad de ſu Majeſtad, y que las penas deſte dicho Vando ſe executen, como ſe executaran, y remiſiblemente, y porque venga a notiçia de todos, ſe manda publicar en la forma acoſtũbrada. Dat. en el Real de Valençia a veynte y dos dias del mes de Septiembre, de mill y ſeiſçiẽtos, y nueue. El Marques de Caraçena, Por mandado de Su Excelençia Manuel de Eſpinola,&c.

CAPVT OCTAVVM.

HOc Cap. duas continet principales concluſiones; Prima eſt, quod ſuperioris iuſſus excuſat à periurio; Secunda, quod periurus non eſt, qui iuramentum non ſeruat authoritate legis, ex prima concluſione infertur periurum non eſſe debitorem, qui non ſoluit ob Iudicis præceptum, dummodo tamen non ſit ab eo affectatum, ſuperioris autem appellatione venit etiam pater,vnde reſoluitur quæſtio, an obligatus cum iuramento ad ſiſtendum in aliquo loco,excuſetur ſi pater eum ad patriam reuocat? Ex altera concluſione infertur primo, quod iurans non reclamare à laudo, poteſt impunè contrauenire, ſi eſt enormiſsimè læſus. Seeundo,quod ſi fuit cum iuramẽto renuntiatum,l. 2. C. de reſcind. vend. licet à iuramento recedere,ſi adeſt enormiſſima læſio. Tertio,quod debitor poteſt infra biennium opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ,non obſtante iuramento,& hinc obiter multa notabilia ad hanc materiam ſpectantia enuncleantur. Quarto, quod ſimulatio contractus excuſat à periurio. Quinto quod donatio iurata reuocatur ob ingratitudinem donatarij,& ob liberorũ ſuperuenientiam; Sexto,quod donatio omnium bonorum impugnari poteſt, non obſtante iuramento,ſingulæ autem concluſiones multis illationibus,& declarationibus exornantur. Et demum nonnulla notabilia ad materiam peremptionis, & reſtaurationis inſtantiæ explicantur.

SVMMARIVM.

1 *Periurus non dicitur, qui iuramentum non ſeruat legis authoritate, vel ſuperioris iuſſu. & nu 17.*

2 *Debitor excuſatur à periurio propter ſequeſtrum ſibi factum à Iudice, etiam ſine cauſa, & non citato creditore, nu. 13 & etiam ſi eſt iniuſtum, nu. 15. Sic quoq; ſi coactus fuit alteri ſoluere, n. 16. & 17.*

Dummodo ſequeſtrum non fuerit à debitore malitioſè affectatum, nu. 3.

Sed ceſſante militia in periurium nō incurret, n. 12.

Nec tenetur debitor appellare, cum ſua non interſit num. 14.

3 *Abſolutus ab vno Iudice, ab alio non eſt moleſtandus, quando locus eſt præuentioni.*

Limitatur ſi præuentio ſit affectata à reo ad euitandum maiorem pœnam. eod. nu. 3.

Niſi vterque ſit Iudex competens de iure communi, ibidem.

Sublimitatur, ſi adſit aliqua ſuſpitio colluſionis. ibidem.

4 *Clericus poteſt reconueniri coram Iudice laico, etiā poſt litem conteſtatam, non autem in cauſa appellationis.*

Fallit, ſi laicus in fraudem procuraſſet conueniri à clerico. nu. 5.

6 *Emptor habet pretij retentionem, ſi reperit imminere euictionem rei emptæ, donec cautio præſtetur, etiam reſpectu litis futuræ, nu. 7.*

Venditore autem non habente idoneam cautionem, debet emptor deponere pretium. nu. 8.

Verum donec præſtetur talis cautio, emptor tenetur ſoluere intereſſe pretij, etiam ſi contrarium conuentum fuerit, & quid quando res empta eſt ſterilis, & an pendente extimatione facienda debeatur. eod nu. 8.

Fallit tamen prædicta concluſio, ſi emptor malitioſè affectauit ſibi moueri litem, nu. 9.

An emptor retineat pretium, ſi reperit rem venditam eſſe alienam, vel alteri obligatam, aut eſſe feudalem, & quid ſi moueatur lis poſt pretium ſolutum, nu. 10. & quid ſi conſtituitur cenſus ſuper aliqua re, quæ prius reperiebatur alteri ſpecialiter obligata: ibid.

11 *Emens rem fideicommiſſo ſubiectam, an poſſit eſſe tutus, ne in futurum illa poſſit euinci, remiſſiuè.*

Venditis pluribus rebus vnico pretio, ſi aliqua reperiatur obligata, An reſoluatur totus contractus, remiſſiuè, & an re empta pro parte, agi poſſit pro reſolutione totius contractus emptionis? eod. nu. 11. vbi ſubnectuntur plures quæſtiones in materia euictionis, remiſſiuè.

12 *Legato vniuerſitatis aliquod damnum paſſo ex latronum incurſu an reſici debeat ab ipſa Vniuerſitate.*

18 *Superioris appellatione venit etiam pater.*

19 *Debitor iurans non exire locum ſine licentia creditoris, an excuſetur à periurio, ſi coactus fuit ab eius patre domum reuerti.*

20 *Doctor ſe obligans legere in aliquo ſtudio, an excuſetur, ſi pater eum reuocat ad patriam, & num. 23. 24 25. 27. & 29.*

21 *Teſtimonium nunquam ferre, ſi quis iuraſſet, poterit à Iudice compelli ad teſtificandum.*

22 *Abbas iurans non recipere vltra certum numerum monacorum, intelligitur, niſi contrarium præcipiat ſuperior.*

Ciuitas poteſt ſubditum ſuum alibi degentem ad ſe reuocare.

27 *Filius an cogitur cum patre habitare, ſi malit aliunde quærere honeſtum vitæ genus.*

28 *Filius laborando in agro paterno, ex quo redditur pretioſior, in diuiſione cum fratribus iuſte petet rationem ſuorum laborum, quod pluribus modis limitatur. ibid.*

29 *Filiusfamil. an poſſit ſuas operas locare ſine paterno conſenſu.*

30 *Superioris iuſſus excuſat à pœna ordinaria delicti, & nu. 31.*

32 *Patris iuſſus excuſat filium ab ordinaria pœna commiſſi criminis.*

Ampliatur procedere, etiam ſi filius delinquat iuſſu matris, num. 33. Quid in delictis grauibus, num. 34.

35 *Domini iuſſus excuſat ſeruum delinquentem à pœna ordinaria.*

36 *Delictum factum à filio an præſumatur factum de ordine patris, vel à ſeruo de ordine Domini ſui, remiſſiuè.*

38 *A laudo iurans non reclamare, nec petere reductionem ad arbitrium boni viri, poteſt impune contrauenire, ſi ſit enormiſſimè læſus.*

Etiam ſi partes ſpecificè renunciauerint enormiſſimæ læſioni nu. 39 in fin & 40.

Et quanta debeat eſſe hæc leſio, Iudicis arbitrio relinquitur, nu. 41.

Vſque autem ad triginta annos poteſt peti, nu. 42.

An petens recurſum ad arbitrium boni viri, cogatur interim ad ſoluendum pœnam promiſſam, num. 43.

Reductio ad arbitrium boni viri, an ſit petenda coram Iudice ordinario arbitratoris, vel Actoris, vel rei, nu 44.

Quid ſi laudum fuit acceptatum à partibus, an poſſit impugnari ex capite enormiſſimè læſionis, num 45.

Et an liceat iterum appellare à Iudice, ad quem fuit appellatum à ſententia arbitratorum. nu. 46. remiſſiuè.

47 *L. 2. C. de reſcind. vend. remedium ceſſat, ſi ei fuit ſpecificè renunciatum cum iuramento, & adſit enormis læſio, ſecus ſi enormiſſima.*

Quomodo conſideretur læſio ex parte emptoris, & an excludatur per ratificationem ſequutam, num. 48. remiſſiuè.

An verò eccleſia læſa infra dimidiam iuſti pretij reſtituatur in integrum, num 49. remiſſiuè.

Sed qualis debeat eſſe læſio ad finem, vt habeat locum remedium d. l. 2. nu. 50. remiſſiuè.

Et an in hoc Iudicio veniat etiam reſtitutio fructuum, ibidem.

Et quæ ſint conſideranda, circa probationem iuſti valoris rei venditæ, nu. 51. remiſſiuè.

An præſumatur mutatio valoris rei, num. 52. remiſſiuè.

Et quæ practica ſit ſeruanda in æſtimatione rei, nu. 53. remiſſiuè.

Quid autem ſi æſtimatores diſſentiunt circa valorem

rem rei, numer. 54. remiſſiuè.

Et quid ſi plures res ſint ſimul vendita, & in vna deceptus ſit emptor, vel venditor, an competat dictum remedium, nu. 61. remiſſiuè.

55 *Tranſactio an reſcindatur ſub prætextu enormiſſimæ læſionis, remiſſiuè.*

56 *Læſio an conſideretur in contractu donationis, remiſſiuè.*

Et an conſideretur in fideiuſſione, numer. 57. remiſſiuè.

58 *Fideiubens ſi ſit minor, an reſtituatur in integrum, remiſſiuè.*

59 *Minor an reſtituatur aduerſus donationem iuratam, remiſſiuè.*

Et an reſtituatur aduerſus immodicam dotem ſorori promiſſam, & an proſit etiam alijs fratribus in ſolidum obligatis, num. 60. remiſſiuè.

62 *Debitor confitens recepiſſe habet exceptionem non numeratæ pecuniæ infra biennium, & interim non moleſtatur.*

Etiam ſi confeſſio fuerit iurata, nu. 63.

Quo caſu opus non eſt abſolutione a iuramento, numer. 64.

65 *Cambij literarum exequutionem impedit exceptio non numeratæ pecuniæ. & quæ ſit ratio nu. 76.*

Quod procedit etiam in eo, qui literas cambij præſentauit, & in dorſo confitetur ſe recepiſſe pecuniam cambiatam, nu. 66.

Sed hoc non habet locum in mercatore, ſeu Campſore propter publicam fidem. nu 67.

Secus ſi Campſor talem exceptionem opponat tanquam alterius fideiuſſor, nu 68.

Idem eſt, ſi conueniatur pro literis cambij per ipſum acceptatis nu. 69.

Nam acceptans videtur pro eo intercedere, nu. 70.

Et ideo tenetur ſoluere, ſi pendente termino ſcribens decoxit poſt acceptationem, eod. nu 70. multi tamen contrarium tenentes allegantur.

An autem ſcribens literas cambij liberetur, nu. 71.

Exequutio fieri poteſt pro literis cambij, tam contra ſcribentem quam contra acceptantem, nu. 72. quomodo autem verificari poſſint per teſtes dicentes habere notam manum, vel ex literarum comparatione, & qui ad earum recognitionem cogi poſſint, ibidem.

Si tamen Mercator ſimpliciter acceptat literas cambij, vbi ſignificatur debitor ſcribentis, cenſetur debitum fateri, num. 73 & quid in literis miſſiuis, ibidem.

Verum ſi litera cambij amittantur antequam præſententur, datur repetitio pecuniæ contra ſcribentem præſtita cautione indemnitatis, nu. 74.

Fallit ſi ſimulatè aſſerat literas amiſiſſe, nu. 75.

Inter hypotecarios creditores connumerantur etiam qui ſunt creditores vigore literarũ cambij, nu. 79.

77 *Debitum confeſſionatum eſt minus priuilegiatum, quam illud, quod conſtat per veram numerationem:*

Creditorum duorum in actione hypothecaria præfertur poſterior docens de vera numeratione priori ſe fundante in confeſſione tantum ſui crediti. num. 77.

Secus ſi ille ſit creditor in actione perſonali, nu. 78.

Quid ſi concurrant creditores bancherij decocti, quorum vnus habet hypothecam, & alter perſonalem ſolum num. 80.

Et qualiter concurrant creditores, nummulariorum decoctorum habentium diuerſos libros rationum, nu. 81. remiſſiuè.

82 *Numeratio pecuniæ, per quæ verba oſtendatur, & per quæ ſimplex confeſſio.*

83 *Exceptio non numeratæ pecuniæ, an habeat locum, quando in ſcriptura exprimitur debitum de præterito, remiſſiuè, & quid ſi confeſſio ſit relatiua non aliquam ſcripturam, vel librum rationum, qui non reperitur? plene ibidem declaratur, & ſi debitor recognouit apocam ſua manu ſcriptam, an poſſit poſtea opponere hanc exceptionem, ibid.*

Et quid ſi iuramentum apponatur tantum in confeſſione receptionis pecuniæ, nu 84. remiſſiuè.

An autem poſſit huic exceptioni debitor renunciare, nu. 85. remiſſiuè.

Et an per hanc exceptionem impediatur liquidatio inſtrumenti, nu. 86. remiſſiuè.

An verò poſſit opponi aduerſus obligationem penes acta, nu. 87. remiſſiuè.

Si tamen debitor vult in ſe ſuſcipere onus probandi, an elapſo biennio poſſit debitor talem exceptionem opponere nu. 88. remiſſiuè.

Creditor etiam hanc exceptionem opponere poteſt, ſed infra triginta dies, & non vltra, nu. 89.

Fallit ſi vltra confeſſionem adeſt etiam quietatio, & pactum de non petendo, nu 90.

Hæc exceptio ſolum habet locum in mutuo, & dote, non in alijs contractibus, eod. nu. 90. an elapſis triginta diebus poſſit creditor probare pecuniam non fuiſſe numeratam? ibidem.

91 *Simulatio contractus excuſat à periurio.*

92 *Simulationem allegans tenetur exprimere modum, & certam cauſam, pro qua fuit facta, & quæ ſit ratio, nu. 93 & 94.*

95 *Simulatio tripliciter fieri poteſt, & tres ſpecies enumerantur, nu 96. 97. & 98.*

99 *Simulatio ex quibus coniecturis arguatur, remiſſiuè.*

100 *Hodie emo, cras dono, an licita ſit hæc ſimulatio ad finem fraudandi vicinum iure congrui.*

Quid ſi fiat pactum, quod in caſu quo vicinus velit retrahere, ſit res inempta. nu. 101. remiſſiuè.

Et an præſumatur feciſſe in fraudem congrui ſi vendit maiorem partem fundi, & minimam pro ſe retinet, nu. 102 remiſſiuè.

103 *Donatio non obſtante iuramento reuocari poteſt per ingratitudinem donatarij.*

Niſi cum iuramento ſpecificè ſit renunciatum exceptioni ingratitudinis, nu. 104.

104 *Donatio reuocatur ſi donatarius non præſtitit alimenta promiſſa donanti, & mora purgatio non admittitur.*

105 *Donatio facta Eccleſiæ an reuocetur ob culpam, ſeu ingratitudinem Prælati, remiſſiuè.*

106 *Donationis reuocatio an inducatur, ſi ſuperueniant graues inimicitiæ inter donantem, & donatarium culpa donantis. remiſſiuè.*

Et quid ſi donatarius conueniat donantem ſuper omnibus, vel maiori parte bonorum, num. 107. remiſſiuè.

An reuocata donatione ob ingratitudinem reſol-

uuntur

nuntur omnes obligationes, & hypotheca medio tempore contracta ſuper re donata, num. 108. remiſſiuè.

109 Donatarius ingratus an teneatur reſtituere fructus perceptos ante reuocatam donationem, remiſſiuè.

110 Donatio iurata ob ſuperuenientiam liberorum an reuocetur, iuxta l. ſi vnquam C. de reuoc. dona. & nu. 111. 112. 113. & 114.

115 L. ſi vnquam C. de reuoc. donat. remedium, an habeat locum in dote, remiſſiuè.

116 Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum non valet, etiam cum iuramento, nu. 117.

Secus ſi fuerit reſeruatum aliquid pro iure teſtandi, num. 118.

Vel diſponendi in vita, num. 121. & an de eo poſſit in morte diſponere, nu. 122.

Quod reſeruatū debet excedere vigeſimam partem eius, quod donatur, nu. 119.

Et debet reſeruatio eſſe libera, & non reſtricta ad certam cauſam, neque ad certum genus perſonarum, nu. 120.

An autem ſufficiat, quod donator omnium bonorum ſibi reſeruet vſumfructum, nu. 123. remiſſiuè.

Quid ſi donat omnia bona, reſeruatis fructibus Epiſcopatus, de quibus à Papa habuit licentiam teſtandi, nu. 124. remiſſiuè.

Et ſi donans non diſpoſuit de quantitate reſeruata, vel ſi diſpoſuit generaliter, an applicetur donatario, an hæredibus donantis, numer. 125. remiſſiuè.

Et quid ſi debitor ſibi reſeruauit diſponendi poteſtatem ad ſui libitum, an de omnibus bonis diſponere poſſit? ibidem, & quæ veniant appellatione mobilium, vel immobilium? plenè ibidem.

126 Fideiuſſor conueniri non poteſt, niſi prius fiat diſcuſſio ſui principalis, non obſtante iuramento in contractu appoſito, nu. 127. & 128.

Idem ſi promitteret in caſu quo principalis non ſolueret, num. 130. etiam ſi ſpecificè renuncietur, auth. præſente, nu. 131.

Fallit ſi cum iuramento renuncietur beneficio excuſſionis nu. 132.

Et quid ſi principalem debitorem ſe conſtituat pro alio, vel promiſerit, quod alius à ſolutione promiſſa non deficiet, eod. nu. 132.

133 Indemnem aliquem conſeruare ſi quis promittat, ad quid teneatur, remiſſiuè.

134 Fideiuſſorem approbans an teneatur tanquam fideiuſſor, remiſſiuè.

135 Actuarius ad quid teneatur, ſi accepit fideiuſſorem non idoneum, remiſſiuè.

Et quid ſi fideiuſſor poſſidet bona in loco remoto, vel in aliarum prouintia? ibidem.

136 Promittens facere bonam aliquam partitam ad quid teneatur, remiſſiuè.

137 Debitores rei debendi inſolidum obligati, ſi pecunia ad vnum tantum peruenit, ille tenetur tanquam principalis, & alter vt fideiuſſor.

138 Fideiubens pro Officiali, quamuis renunciet beneficio fideiuſſorum, tamen gaudet beneficio excuſſionis.

139 Excuſſionis priuilegium locum non habet, quando pater fideiubet pro filio.

Ceſſat etiam quando debitor ſe conſtituit ſua bona poſſidere nomine creditoris, nu. 140. & quæ ſit ratio, num. 141.

141 Conſtituens ſe poſſidere nomine alterius in eum poſſeſſionem transfert.

142 Hypotecaria ſi intentatur contra tertium, prius eſt facienda diſcuſſio bonorum principalis debitoris.

Fallit in aſsiſtentia, nu. 145.

143 Saluiani interdicti remedium eſt poſſeſſorium adipiſcendæ.

144 Aſsiſtentia iudicium tria comprehendit remedia.

Et eſt priuilegiatum, quia agitur contra tertium ſine diſcuſſione principalis, nu. 145.

Obtinens ſententiam aſsiſtentiæ ſi non habet fideiuſſores, admittitur ad iuratoriam, nu. 146.

Sed retardatur eius exequutio, ſi dicatur de nullitate, nu. 147. Niſi dicatur poſt ſententiæ exequutionem, eod nu. 147.

An retardetur exequutio aſsiſtentiæ, ſi petatur reſtitutio in integrum, nu. 148. remiſſiuè.

Si ſententia aſsiſtentiæ poſtea retractetur, an debeāt reſtitui fructus percepti, nu 149 remiſſiuè.

150 Precarij, & conſtituti differentia.

Et quando vtraque clauſula ponitur in contractu vna vitiatur per aliam, nu. 151.

152 Conſtitutum an extinguatur poſt mortem conſtituentis, & nu 153.

Et an per conſtitutum collatum poſt mortem conſtituentis cum clauſula ex nunc pro tunc transferatur poſſeſſio, nu. 154. remiſſiuè.

155 Conſtitutum an tranſeat ad hæredes conſtitutarij, remiſſiuè.

Et habens hanc fictam poſſeſſionem ex conſtituto ſi alteri cedat creditum, non transfert eandem poſſeſſionem, num. 156. Et quid ſi petatur aſsiſtentia ſuper bonis poſſeſſis à debitore debitoris, ibidem, remiſſiuè.

An autem tertius allegans ſe poſſidere ex conſtituto opponat ſe aduerſus ſententiam latam contra poſſidentem actualiter, impediat exequutionem, nu. 157. & 158.

158 Donatio facta abſenti ſtipulante notario pro eo, an ſit reuocabilis ante acceptationem donatarij?

159 Conſtitutum an extendatur ad bona poſtea quæſita remiſſiuè.

Et an comprehendat iura incorporalia, eodem numer. 159.

Agens ex conſtituto, an teneatur probare poſſeſſionem debitoris tempore obligationis, num. 160. remiſſiuè.

Si ſit conſtitutum cōditionale, an agens teneatur probare poſſeſſionem conſtituentis tempore cedentis conditionis, nu. 161. remiſſiuè.

Et quid ſi non reperitur appoſita clauſula conſtituti, an ſubintelligatur tanquam conſueta? ibi.

162 Poſſeſſio quomodo probetur, remiſſiuè.

Et an ſufficiat, ſi teſtis dicat quem poſſidere, non exprimendo modum, nu. 163. remiſſiuè.

An autem probetur ex libro extimi, ſeu cataſti, nu. 164. remiſſiuè.

Ex poſſeſſione præterita an præſumatur poſſeſſio præſens, nu 165. remiſſiuè.

Si teſtis dicat vidiſſe aliquem poſſidere multo tempere,

pore, de quanto intelligitur, nu. 166. remiſſiuè.

An autem probetur poſſeſſio per teſtes ſingulares, nu. 167. remiſſiuè.

Et an per actus particularium quaratur poſſeſſio vniuerſitatis, nu. 168. remiſſiuè.

169 Cedendarum exceptio competit fideiuſſori, quæ etiam opponitur aduerſus exequutionem inſtrumenti publici, & num. 170.

Obſtat etiam hæc exceptio creditori, qui obtinuit ſententiam contra fideiuſſorem, ſi non exhibet inſtrumentum ſui crediti, nu. 181.

Et mulieri liberanti vnam ex rebus viri ſibi obligatis pro dote, an obſtet exceptio prædicta, ſi agat ſuper alijs, nu 172. remiſſiuè.

Qualiter fideiuſſor agat contra confideiuſſorem vigore ceſſionis obtentæ a creditore, num. 173. remiſſiuè.

Et correus debendi an repetat ſolutum, ſi poſt ſolutionem obtinuit ceſſionem a creditore, nu. 174. remiſſiuè.

An de ſolutione ſufficiat conſtare per confeſſionem creditoris, vel ſit opus conſtare de vera numeratione, nu. 175 remiſſiuè.

176 Fideiuſſor an poſſit conuenire principalem debitorem, antequam ſoluat pro eo, remiſſiuè.

177 Debitor carceratus an petere poſſit carcerare condebitorem inſolidum remiſſiuè.

178 Conuentus hypothecaria ſi obtinuit ceſſionem à creditore, An poſſit agere contra alios poſſeſſores bonorum debitoris, remiſſiuè.

179 Soluens Fiſco, an ſubintret in eius locum, etiam quoad priuilegia fiſcalia, remiſſiuè.

180 Creditor partem ab vno debitore inſolidum accipiens, ſi pro reſiduo habuit fideiuſſores, an videatur ſibi præiudicare quoad alium correum, remiſſiuè.

182 Fideiuſſor non tenetur, ſi promiſerit ſoluere illud, in quo facto calculo aliquis apparebit debitor, ſi ille decedat non calculatis rationibus, nec liquidata ſumma.

183 Fideiuſſor an teneatur, ſi terminus ſolutionis fuit debitori prorogatus à creditore, remiſſiuè.

184 Fideiuſſio præſtita coram arbitro de parendo laudo ferendo infra certum tempus, expirat ſi compromiſſum prorogetur.

185 Fideiuſſor conductoris non tenetur pro tempore prorogato.

186 Fideiuſſores dati de præſentando reum infra certum tempus, an teneantur, ſi illud à Iudice ſit prorogatum, remiſſiuè.

187 Fideiuſſor primus an cenſeatur liberatus per dationem ſecundi, remiſſiuè.

188 Fideiuſſor an teneatur præſentare reum in termino promiſſo, ſi non requiratur.

189 Fideiuſſor præſentando reum poſt pœnam incurſam an poſſit purgare moram.

Et quantum tempus debeat aſſignari fideiuſſori ad præſentandum principalem abſentem num. 190. remiſſiuè.

Quid ſi principalis ſit inquiſitus, vel bannitus pro nouo delicto nu. 191 remiſſiuè.

192 Fideiubens pro carcerato, quod nō exibit de talica mera, an excuſetur, ex quo Iudex permiſit eum exire.

Quid ſi carceratus infra modicum tempus reuertatur ad carceres, an fideiuſſor euitet pœnam, vel ſi exiuit pro explenda libidine, num 193. remiſſiuè.

194 Fideiuſſio præſtita de reſtituendo pecuniā pro vna cauſa, an poſſit incuſari pro alia, remiſſiuè.

195 Sententia lata contra principalem, an mittatur exequutioni contra fideiuſſorem de iudicatum ſoluendo, remiſſiuè.

Quid ſi principalis fuit condemnatus in contumaciam, nu. 196. remiſſiuè.

Et quid in fideiuſſore contractus, num. 197. remiſſiuè.

Quid in fideiuſſore tutoris non citato in iudicio facto cum principali, nu. 198 remiſſiuè.

Quid autem ſi fideiuſſor ſit clericus, num. 199. remiſſiuè.

200 Fideiuſſor datus coram vno Iudice de ſoluendo iudicatum, an & quando teneatur, ſi iudicium deuoluatur coram alio, remiſſiuè.

An idem ſit coram arbitro, ſi datus fideiuſſor ſit coram eo, nu 201. remiſſiuè.

202 Fideiuſſio de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, an expiret perempta inſtantia.

Et an fideiuſſio iam extincta per peremptionem inſtantiæ reuiuiſcat per inſufflationem ſpiritus, nu. 203. 204. 205 & 213.

205 Reſtitutio quæ fit ex gratia non retrotrahitur in præiudicium iuris alteri quæſiti.

206 Principis gratia interpretanda eſt abſque alterius iniuria.

207 Principe indulgente rebellis non intelliguntur reſtituta bona, quæ medio tempore reperiuntur tertio alienata.

Ampliatur nedum in iuribus tertio quæſitis in re, ſed etiam in ſpe, nu. 208.

210 Principis diſpoſitioni ſubintelligitur clauſula, iuribus alienis ſemper ſaluis.

211 Princeps de plenitudine poteſtatis tollere non poteſt ius tertio quæſitum.

Et quatenus hoc facere poſſet, id tamen de honeſtate facere non debet, nu 212.

213 Princeps inſufflando ſpiritum inſtantiæ peremptæ non intendit alicui præiudicare, & nu 216.

Spiritus inſtantiæ peremptæ ſi inſufflatur ad inſtantiam actoris non auditur, niſi prius refectis expenſis, nu. 213.

Secus ſi ad inſtantiam rei, nu. 214.

Et quæ ſit ratio differentiæ, nu. 215. & 216.

217 Alienatione facta rei litigioſæ fit exequutio contra poſſeſſorem abſque noua tela iudicij, etiam ſi res ambulauerit per mille manus.

Secus eſt ſi fiat in perſonam eccleſiaſticā, eo. n. 217.

218 Clericus ſi quis efficiatur poſt peremptam inſtantiam adiri debet Iudex eccleſiaſticus.

Idem eſt in alijs reis, qui poſt peremptam inſtantiam ex priuilegio efficiuntur alterius fori, eod. num. 218.

219 Inſtantia perempta an ſit ſemel, vel pluries ſpiritus inſufflandus, remiſſiuè.

Quid in cauſis criminalibus, nu. 220. remiſſiuè.

Et an perimatur in cauſis fiſcalibus, num. 221. remiſſiuè.

An autem reſtauretur in cauſa appellationis, num. 222. remiſſiuè.

Et

Et an currant in Conciſtorio Principis, & quid in S.R.C.nu 223.remiſſiuè.
Per citationem ad dicendum an perpetuetur inſtantia, & vſque ad quantum tempus, nu.224. remiſſiuè.
Alia ad materiam, nu.203. cum ſeq.
Et an currat inſtantia quando ſtetit per Iudicem, nu.226. remiſſiuè.
A quo tempore incipiat currere inſtantia, nu.226. remiſſiuè.
In cauſa dotis an currat inſtantia, num. 227. remiſſiuè.
Sententia nulliter lata poſt peremptam inſtantiam, an poſſit ex eiſdem actis confirmari, vel reformari, nu.228. remiſſiuè.
An vero ſub generali iurium ceſſione cenſeatur ceſſa inſtantiam, nu.229 remiſſiuè.
230 *Difficultas adimplementi excuſat promittentem.*
231 *Impedimentum ſuperueniens ſimiliter excuſat promiſſorem.*
232 *Debitor pupilli excuſatur non ſoluendo in tempore promiſſo, ſi non adeſt tutor, cui poſsit legitimè ſolui.*
233 *Neceſsitas, paupertas, vel impoſsibilitas excuſat a periurio.*
234 *Iuramentum, an ſeruare teneatur, qui ſe obligauit ex contractu fœneratitio ad ſolutionem vſurarũ, remiſsiue.*
235 *Intereſſe certi taxari promiſsio ab initio ex conuentione partium, an valeat.*
236 *Intereſſe lucri ceſſantis pactio inter mercatores an ſit licita, & nu.237.*
239 *Cambium an ſit licitum accepto pignore, remiſsiue.*
Quid ſi promiſſum ſit intereſſe cambiorum, num. 238.remiſsiue.
240 *Intereſſe an cenſeatur remiſſum per receptionem ſortis principalis, remiſsiue.*
Si in ſententia fuit omiſſa condennatio ad intereſſe, an cenſeatur reus abſolutus ab eo, nu. 241.
Et an valeat pactum; quod intereſſe poſsit taxari ſolo iuramento creditoris, nu.242 remiſsiue.

1 Periurus non dicitur,
qui iuramentum
non ſeruat, legis au
thoritate, vel ſupe-
rioris iuſſu, *l. ſi. cũ*
ibi notat. per Bar.
Alexan. & Iaſ. ff.
qui ſatiſd. cogan.
Nam in omni iura-
mento intelligitur
ſemper excepta authoritas legis, & ſuperio-
ris, *l. fin. cum ibi notat. per Bar. Alexan. &*
cap. venientes, de iur. iuran. vt notant Fely.
in cap. conſtitutus, num. 21. & ſequen. de
reſcript. & Andr. ab Exea, in repet. cap. ca-
nonum ſtatuta, n. 162. & ſeq. de conſt. Hinc
2 eſt, quòd debitor obligatus cum iuramento
excuſatur a periurio, ſi non ſoluit in tempo-
re promiſſo propter ſequeſtrum ſibi factum
à Iudice, vt inquit Felyn. *in d. c. conſtitutus,*
nu. 18. de reſer. quem refert Dec in l. non vi-
dentur data, §. qui iuſſu, nu. 2. ff. de reg. iur.
& ibidem Cagnol. nu. 3. Quod tantum intel-
ligitur dummodo malitiosè huiuſmodi ſe-
queſtrum non ſit ab eodem debitore affecta-
tum, vt benè animaduertit *Thom. Parpal. in*
rep. l. ſi quis maior, nu. 34. C. de tranſact. quẽ
refert Cagnol. in d. § qui iuſſu nu. 4 pro qua
concluſione facit *tex. notabilis in l. ſi ſeruus*
plurium, § ſi quis ante, ff. de leg. 1. per quem
ibi *Bal. & Imol* notant, quòd licet in deli-
ctis, in quibus eſt locus præuentioni, ſemel ab
vno Iudice abſolutus, amplius ab alio mole-
ſtandus non ſit, fallit tamen quando præuen-
tio fuit ab ipſo reo affectata ad euitandam
maiorem pœnam, prout etiam affirmat *Fel.*
c. cum M. Ferrarienſis, ſub nu. 25. ver. & ad-
de, de conſt. Sed hanc concluſionem declarat
ibi Dec. nu. 148. non procedere quando vter
que eſſet Iudex competens de iure commu-
ni, tunc enim dicit licitum eſſe affectare præ-
uentionem coram vno ipſorum. Quod tamẽ
ſublimitari poteſt, quando adeſt aliqua col-
luſionis ſuſpitio, iux. not. per *Carau. in rit.*
269. n. 22. Farin. in tit. de inquiſit. q. 4 n. 13.
Menoch. de præſum. lib. 5. præſum. 26. & ple-
nè per Regium Conſiliar. Rouit. in comment.
ſuper prag. 1. ſub tit. de delict. quis conuen.
deb. n. 58. & ſeq. in nouiſſima editione. Et pro
4 eadem concluſione facit etiam quòd licet re
gulariter clericus reconueniri poſſit coram
iudice laico, *iux. gloſ. in cap. fin. de except. in*
* *6. Afflict. & Vrſill. in dec. 173.* [plene *Cara.*
in rit. 67. nu. 3. cum ſeq. Viu. in dec. 49. n. 4.]
& alios, quos nouiſſimè refert *Gaſp. Theſ. in*
* *q. forenſ. 98. lib. 1.* [& pleniſſime *Carol. de*
Graff. in trac. de effec. cleric. effect. 1. n 745]
etiam ſi reconuentio fiat poſt litem conteſta
tam, vt concludit *Vinc. de Franc. in dec. 375.*
* [Licet eum fieri non Poſſe in caſu appella-
tionis affirment *Hond. in conſ. 21. lib. 1. Io.*
Vin. de Ann. in ſing. 430. Moſcatell. in prac.
M.C. in ver. actorem, ſub n. 15. & in addit.
lit. E. & D. Franc. del Caſtill. in deciſ. 31.]
Fallit tamen hæc concluſio, quando laicus
procuraſſet in fraudem conueniri à clerico,
ad hoc, vt ipſum reconueniret coram Iudice
ſeculari, *c. relatum, cum gl. in ver. ſeculari, de*
iure patron. vt not. Fely. in c. at ſi clerici, nu.
9. verſ. & primo quidem fallit, de iudic. &
alij, quos refert Farinac. in d. tit. de inquiſit.
q. 8. nu. 101. Et in eadem quoque ratione
fundatur, quòd licet emptor habet pretij re-
tentionem aduerſus venditorem illud peten-
tem ſi reperit imminere euictionem rei em-
ptæ, donec ſibi cautio cum fideiuſſoribus

præſtetur, iux. tex. in l. poſt perfectam, C. de
euict. & not. ita per Gramm. in conſ. nu. 106
per to'. Cepoll. in caut. 134. & alios, quos ple
nè refert Surd. in conſ. 36. num. 14 lib. 1.
* [& Carau. in rit. 183. num. 6. qui docet pra-
cticam, quæ ſeruanda eſt quando hæc exce-
ptio opponitur aduerſus liquidationem in-
ſtrumenti, & Frezz. de præſent. inſtrum. par.
7 7. q. 5. & 6.] Quæ cautio nō ſolum præſtanda
eſt pro lite mota, ſed generaliter pro omni
lite futura, vt inquit Bar. in d. l. poſt perfectā
& in l. fin. ff. de reſcind. vend. plenè Angel.
Aret. in §. fin. inſtit. de ſuſp. tuto. ſub num. 4.
& alij, quos cumulat idem Surd. in deciſ. 295
num. 9. & per tot. & Præſ. de Franch. in de-
ciſ. 555. nu. 2. cum ſeq. 4. var. Et ſi forte uendi
tor non poteſt idoneam cautionem præſta-
re, cogitur emptor prætium deponere pe-
nes fidum tertium, quod non liberatur ven-
ditori, donec ab eo præſtetur fideiuſſio, vel
conuertatur in emptionem bonorum ſtabi-
lium pro ſecuritate euictionis rei venditæ,
iux. ea quæ pulchrè tradit Borgn. Caualc. in
deciſ. Fin. 4. nu. 6 poſt Caeber. in deciſ. Pe-
dem. 24. num. 14. vel ſaltim donec per vendi-
torem præſtetur fideiuſſio euictionis, tene-
tur interim emptor ſoluere intereſſe pretij,
ex reg. tex. in l. curabit, C. de act. empt. vt in
ſpetie notat Barboſ. in l. de diuiſione, nu. 69.
8 ff. ſol. matr. Nam etiam ſi expreſſe conuentū
ſit, quod non teneatur emptor ſoluere pre-
tium, donec à venditore idoneè caueatur de
euictione, non excuſatur interim emptor a
ſolutione intereſſe, quia æquum nō eſt, quod
retineat rem, & pretium, vt notabiliter affir
mat Cagnol. in l. curabit. nu. 31. C. de actio.
empt. & licet contrarium tenuerit Afflic. in
deciſ. 20. in fin. tamen recedendum non eſt à
ſupradicta concluſione, quam veriſſimam
eſſe plenè probant Cephal. in conſ. 609. vol.
4. & Honded. in conſil. 44. per tot. vol. 1. Imò
etiam ſi fundus venditus ſit ſterilis deberi
intereſſe pretij non ſoluti, affirmant Rot. Ge
nuenſ. in deciſ. 194. num. 3. & idem Hond. in
conſ. 30. num. 20. & per tot. lib. 1. pro qua con
cluſione facit, quod ēt ſi fiat venditio pro pretio
extimando per duos cōmunes amicos, licet
pendente extimatione; emptor non ſit in mo
ra ſoluendi pretium, nihilominus eum tene-
ri ad ſolutionem intereſſe, teſtantur Hier.
Gabr. in conſil. 57. volum. 1. Cephal. in
dict. conſil. 609. & Honded. in dict. conſil.
9 per tot. Fallit tamen hæc concluſio, quando
idem emptor malitioſè litem aliquam ſibi
moueri affectauit ad finem retinendi pretiū,
& calumniandi venditorem, nam aduerſus
malitiam pluribus modis venditori ſuccur-
ritur, vt pulchrè docet Menoch. de arbitr.
iud. lib. 2. caſ. 224. per tot. ad quem me remit
* to. [Et quod lis ſit affectata ex multis con-
iecturis arguitur, quas plene conſiderat
10 Surd. in conſ. 32. per tot. lib. 1.] An autem hęc
concluſio procedat etiam quando emptor
reperit rem ſibi venditam eſſe alienam, vel
alteri obligatam, aut eſſe feudalem, & quid ſi
lis mouetur poſt ſolutum pretium? hos, & a-
lios caſus pulchrè, & perfectè diſtinguit Pe-
* regr. in conſ. 93. vol. 5. [& vide omnino Surd.
in conſil. 13. nu. 16. & nu. 26. cum ſeq. lib. 1.
Alexan. Caluan. in conſ. 21. nu. 7. cum ſeq.
& Anell. de Amat. in conſ. 58. & in conſ. 65
per totum, qui bene probant venditorem te
neri, & cogi poſſe ad rem liberam tradendā
etiam ſi nulla inferatur moleſtia, ex regula
tex. notabilis in l. ex ijs prædijs, C. de euict.
alioquin eſt in facultate emptoris contractū
reſcindere, vel agere contra venditorem, vt
præſtet quanto minoris fuiſſet empturus ſi
rem prioribus hipothecis obnoxiam ſciuiſ-
ſet, licet enim venditor qui rem liberam
tradere nequit teneatur ſolum ad intereſſe
l. 1. in prin. ff. de act. emp hoc tamen inductū
fuit in fauorum emptoris, et ideo eſt in eius
electione ſi vult agere ad intereſſe, vel con-
tractum reſcindere, vt in ſpetie notat Surd.
in conſ. 13. num. 18. cum ſeq. Et licet aliqui
dicant, quod quando res vēdita reperitur al-
teri prius obligata, emptor cogi poteſt ad
prætij ſolutionem oblato per uenditorem
idoneo fideiuſſore, vt inquit Alber. in d. l. ex
ijs prædijs, & alij relati per Surd. in conſil.
36. ſub nu 14. lib. 1. Nihilominus verior, ac
magis communiter recepta eſt Doctorum
opinio, quod etiam oblata fideiuſſione nullo
modo cogi poſſit emptor ad prætij ſolutio-
nem, aliud enim eſt quando dubius videtur
motæ litis euentus, quo caſu procedit diſpoſi
tio dictæ l. poſt perfectam. Aliud vero quan-
do certum eſt rem non eſſe liberam, vel prio
ribus hipothecis affectam, vt poſt alios bene
animaduertit Fab Turrett. in conſ. 67. nu. 8.
lib. 3. Sed quid ſi conſtituitur cenſus ſuper
aliqua re, quæ prius erat alteri ſpetialiter
obligata, an poſſit contractus reſcindi per
creditorem, & repeti capitale? vide Gratia.
in deciſ. 13. & plene Rouit. in pragm. 1. de
cenſib. nu. 34. cum ſeq. qui bene probant ob
falſam debitoris aſſertionem, quod res erat
libera, cōtractum reſcindi poſſe etiam ſi res
obligata eſſet adeo anpla, vt vtrique obliga-
11 tioni ſufficere poſſet.] Sed an poſſit dari cau
tela, vt emēs rem fideicommiſſo ſubiectam,
ſit tutus, vt ea ſibi in futurum euinci nō poſ-
ſit? vide omnino Dec. in conſ. 723. per totum.

Et

Et quid ſi plures res vendantur vnico pretio, quarum aliquę reperiantur alteri obligatæ; an reſoluatur totus contractus? vide *Cæſar. Barz. in deciſ. Bonon. 62. per tot.* [*& plene Hier. Gabr. in conſ. 49. & ſeq. lib. 2.* qui ex magis communi Doctorum ſententia affirmant venditionē plurium rerum vnico prætio factam non reſolui ſi vna ex eis tradi nō poſſit, vel poſt traditionem euincatur, ſed agi poſſe ad intereſſe, cum de hoc ſint iura expræſſa *in l. cum plures, ff. de euict. & in l. ædiles aiunc, §. ſi plura, & §. fin. & in l. cum in ea §. 1 ff. de ædil. edic.* hanc autem concluſionem pluribus modis limitat idem *Cæſar Barz. in d. deciſ. 62. num. 25. cum plur. ſeq.* ſcilicet ſi conſtare poſſet emptorem partem empturum, aut venditorem partem venditurum non fuiſſe, *iux. tex. not. in l. cum eiuſdem. ff. de ædilit. edic.* quod aliquando probādum eſt ab eo, qui in hac limitatione fundat, aliquando vero a lege præſumiturſe ita vt probatione opus non ſit, ſed onus probādi contrarium in aduerſarium transferatur, prout eſt in venditione animalium, aut hominum eiuſdem generis, vel officij, in quibus terminis proprię procedit *tex. in d. l. cum eiuſdem, & in l. ſi quis duos, cum ibi not. per gloſ. et plene per Cepoll. in l. labeo, §. fin. de ædilit. edicto.* Idemque eſt, quando ex qualitate rerum venditarum dura induceretur ſeparatio ſi vna tantum redhiberetur, vt in caſu *l. ædilis. cum trib. ſeq. et in l. plerumque, ff. eod. tit.* Vel quādo, ſi emptio in parte ſubſiſteret, cogeretur emptor eam habere communem cum alio, vt in caſu *l. quod ſi vero, ff. de in diem addict. & in l. tutor. §. fin. ff. de minor.* prout affirmant in ſpecie *Ruin. in conſil. 141. nu. 6. lib. 1. et Bero. in conſil. 158. num. 41. lib. 1.* Vel demum quando ex ſpeciali pacto venditioni plurium rerum pœna reſolutionis contractus adiecta eſſet in caſu, quo non omnes præſtarentur, iux plene not. per *Curt. iun. in conſ. 74. lib. 1.* Eadem autem ratione qua dictum eſt emptorem poſſe a toto contractu recedere quando ex ſuperuenienti caſu cogeretur in re empta communionem habere cum alio, ſequitur alia concluſio, quod ſi aliquam rem emptam pro parte tantum euinci contingat, licitum eſt emptori agere contra venditorem pro reſolutione contractus, ac ſi integre tota res empta euicta fuiſſet, vt per Senatū Pedemontanum iudicatum fuiſſe refert *Gaſp. Theſaur. in addit. ad deciſ. ſui genitoris 102.* An autē venditor teneatur ad reficiendum emptori ſumptus litis, ſi euictio cum effectu ſequuta non ſit? vide *Bar. et Iaſ. in l. venditores, ff. de verbor. obligat.* qui reiecta gloſ. opinione affirmant, quod licet hoc caſu] emptor contra venditorem agere non poſſit ex clauſula euictionis promiſſe, poteſt tamen agere contra eum ob rem non defenſam;, cū ex natura contractus teneatur venditor ad rei defenſionem etiam ſi dictum non ſit, *l. ſi plus § mota, ff. de euict.* quæ concluſio multo fortius procedit quando venditor expræſſe promiſerat ſumptus litis, vel rem defendere, vt plene probat *Natt. in conſil. 232. per totum, lib. 1.* Sed an teneatur venditor ſtatim lite mota euictionem præſtare, vel expectandus ſit litis euentus, & quod res auferatur ab ipſo emptore? vide *Burſat. in conſ. 294. nu. 41.* & omnino *Theſaur. in deciſ. 85. et 102. et 218. in fi.* Et an vēditor author laudatus poſſit in ſe onus iudicitij ſuſcipere inuito actore? vide *Natt. in conſ. 630. Petr. Bruint. in deciſ. Bonon. 92. et Vincent. de Franb. in deciſ. 462.* Et quid ſi author laudatus ſit fiſcus? vide *Burgn. Cauale. in deciſ. 8 per tot. in 1. par.* Et an emptor condennatus teneatur appellare? vide *Natt. in conſ. 208. et Caberan. in deciſ. 46 per totam.* Et ſi emptor appellauit, & ſuccubuit, an poſſit appellare venditor pro ſuo intereſſe? vide *Ceſal. in conſil. 106.* Et an venditoris appallatio impediat ſententiæ exequutionem latæ contra emptorem? vide *Vrſill. in deciſ. 15. num. 2. plene Honded. in conſil. 25 per totum, lib. 1. Ceſal. in conſ. 279. lib. 2. et pleniſſime Mar. Giurb. in deciſ. 8 per totam.* Et quo tempore teneatur emptor litem venditori denuntiare? vide *Affi. et Vrſill. in deciſ. 49. Couarr. in 3. lib. var. reſol. cap. 17. Borgn. Cauale. in deciſ. 8. in 4. par. et Rouit. in pragm. 2. de dilat. nu. 3. cum ſeq.* Et ſi conuentus actione hipothecaria ſoluit pecuniam ab actore petitā, vt rem liberaret, non denuntiata lite venditori, an poſſit contra eum de euictione agere? vide *Crau. in conſ. 298. num. 14. lib. 2.* Et an donatarius euictionē paſſus, agere poſſit contra primum dominum, a quo donans rē euictam emerat? vide *Capic. in deciſ. 197. nu. 9. & plene Mar. Giurb. in deciſ. 71. per tot.*

12 Sed redeundo ad ſemitas materiæ, vnde digreſſi ſumus, eadem quoque ratione fundatur alia communis concluſio, quod licet regulariter legato vniuerſitatis aliquod damnum paſſo in itinere ex latronum incurſu, illud reſarciri debeat ab ipſa vniuerſitate, hoc tamen intelligi debet procedare in caſu quo duo requiſita concurrant, ſcilicet, quod non interueniat eius culpa, & quod legatio non fuerit ab ipſo affectata, vt plene notant *Natt. in conſ. 168. cum ſeq. Vincent. de Fran*

*ebis in decif.*146. *Apon. de poteſtat. proreg. in tit. de trirem. num.*45.*fol.mihi* 531.*et in decif.*17. *per totam. Heer.de Laurent.in deciſ. Auenion.* 126. & plene *Franc. Auiles in cap.pretor.*54.*num* 7. qui ſubdit vnum valde notabile,quod in officio pauci valoris ſẽper præſumitur affectatio.Ceſſante autem
13 debitoris malitia,ſi Iudicis præcepto impeditus fuit ne creditori ſolueret in tempore promiſſo, nullo modo prætendi poteſt, eum incurriſſe periurium,neque pœnam, etiam ſi huiuſmodi mandatũ factum fuiſſet ſine cauſa,& non citato creditore, vt pulchrè inquit *Iacob. Maccbell. in patrocin.* 5.*ſub num.*4.
14 *ver.nec obſtat.*Nec ab huiuſmodi præcepto tenetur debitor appellare,cum ſua non interſit *ex reg. tex.in cap.cum ceſſante, de appell. vt plenè probat idem* Maccbel. *ibid. ſub eod. num* 4. *verſ. nec eſt verum cum ſeq.* Et hæc
15 concluſio ampliatur, quòd huiuſmodi præceptum excuſat debitorem etiam ſi eſſet iniuſtum ; prout nouiſſimè poſt alios refert Farinac.*in tract.de falſit.et ſimulat. quæſt.*
16 160 *ſub nu.*92. Et non ſolum excuſatur debitor,ſi ſuperioris iuſſu non ſoluit creditori, ſed etiam ſi coactus fuit alteri ſoluere plenã liberationem conſequitur, vt inquit *Bar.in l.creditor, nu.*3.*ff.de ſolut.* quem refert *Ca-*
17 *guol.in d.§.qui iuſſu,num.*3 Verum hæc cõcluſio non ita ſimpliciter intelligẽda eſt, ſed cum nonnullis declarationibus relatis per *Affl.in decif.*150.*per tot.*& plenius per *Menoch.de arbitr.iud.lib.*2.*caſ.*137.*à num.*11. *vſque ad num.*28 & nouiſſimè *Gaſp.Theſau.*
* *in q.forenſ.*54.*per tot. in* 1. *lib.*[& alios quos pleniſſime refert *Fontanell. in tract. de pac. dotal.clauſ.*3.*gloſ.*2.*nu.*42.*cum ſeq.*]ad quos
18 me remitto.Sciendum eſt autem ad propoſitum huius noſtræ materiæ, quod ſuperioris appellatione in caſu propoſito venit etiã pater,cum ei tanquam ſuperiori à filio parendum ſit, vt ſuadet *tex. in l.* 2. *cum gloſ. ff. de iuſtit. et iur. et notat* Card. *Tuſch. in ver.periurus,concluſ.*287. *num.*5.*quem refert* Farinac. *in tractat. de falſitat.et ſimul. quæſt.* 160. *num.* 92. *in fine.* Hinc infertur
19 deciſio quæſtionis ſollẽniter diſputatæ per *Federic. de Senis in conſil.* 191. vbi concludit, quòd ſcolaris, qui cum iuramento ſe obligauerat non exire diſtrictum Bononiæ ſine licentia ſui creditoris, donec ei debitum ſoluiſſet, ſi poſtea,ex ordine,& mandato ſui patris coactus fuit domum reuerti,a periurio eſt excuſandus, quod pluribus rationibus plenè probat, & hanc concluſionem communiter ſequuntur *Doctores omnes in d.l.fin. ff. qui ſatiſd. cogant. et præcipuè* Alexan. *num.* 3. *Roman. num.*1.*et* Iaſ. *num.* 9. cum eadem tamen declaratione, quod intelligi debet, dummodo paternus iuſſus non ſit ab eodem filio procuratus ad finem eludendi creditorem, iux. ea, quæ tradita fuerunt ſupra num. 3. & ſequen. vt in ſpetie affirmat *Rebuff. in tract. de priuileg. ſcholar. in priuileg.*73. *num.*2. Et licet huic concluſioni ab aliquibus detur quædam declaratio, ſeu potius limitatio, quòd non procedit, quando filius eſſet in ſtudio cum licentia ſui patris, & pro victu quærendo debitum contraheret cum hac obligatione de non exeundo Ciuitatem, niſi prius ſoluto debito, tunc enim dicunt, quòd patris iuſſus non poſſet præiudicare creditori, prout conſiderat Abbas *in cap. venientes, num.*3.*de iur.iuran.* quem refert *Brunor. à Sol. in addit.ad* Felyn. *in cap. conſtitutus, num.* 9. *de reſcript. & Marcus* Antonius *Bauer.in tractat. de virtut.iuram. nu.*145. tamen hæc declaratio videtur de directo contra caſum dicti conſil. Federic. de Senis, vt ibi videri poteſt, ideo dubito an ſit admittenda, & pro nunc mihi non ſatisfacit per ea, quæ dicam inferius. Et hinc etiam
20 eſt,quòd Doctor,qui ſe obligauit legere in aliquo ſtudio forenſi, ſi poſtea pater eum renocet ad patriam excuſatur, vt inquit *Abb. in dict. cap. venientes, in fine.* Sed tam de hac, quàm de præcedenti concluſione dubitat *Decius in dict. cap. conſtitutus, num.*23.*& ſequen.* & ratio, qua mouetur, eſt, qua tunc cenſetur in iuramento reſeruata ſuperioris authoritas, quando agitur de aliquo eius præiuditio, nam ei priuatus inferior præiudicare non poteſt; Vnde
21 ſi aliquis iuraſſet nunquam teſtimonium ferre, ſi poſtea producitur in teſtem, poterit a Iudice compelli ad teſtificandum, non obſtante eius iuramento, vt dixit *Specul.in tit.de teſte, §. de teſtium compulſione, verſ. quid ſi quis iuramento,* quem refert Iaſ. *in dict. l.fin. num.*11. *ff. qui ſatiſd. cogan.*
22 Similique modo, ſi Abbas, & Capitulum iuraſſent non recipere vltra certum numerum Monacorum, hoc intelligi debet, niſi contrarium ſuperior præcipiat, vt inquit *Oldr. in conſil.* 97. quem refert idem *Iaſ. ibidem, num.*15. Quæ ratio ſecundum Dec. in loco ſupra citato non videtur militare in illo caſu, nam Doctor potuit ſe obligare ad legendum, & in ea obligatione non tan-
23 gitur ius ſuperioris; Sed argumentum videtur contra eum retorqueri poſſe, ſiquidem

dem dum filius obligat ſe ad legendum
extra paternum domicilium, quamuis ea
obligatio directè non tendat ad præiudi-
candum patriæ poteſtati, cum de iure com-
muni permiſſum ſit filiusfamilias ex omni
contractu ſe obligare, præterquam ex mu-
tuo, & voto, ac ſi eſſent patresfamilias,
vt habetur *in l. filiusfamilias, ff. de actio.
et obligat. et in l. tam ex contractibus, ff. de
iudit.* & plenè probant *Anton. Gomez. in
2. thom. variar. reſolut. cap.25. de ſeruitut.
num.* 11. *et Americ. in tractat. de patr.
poteſtat. effect.* 5. *num.* 1. *cum ſequent.*
24 Tamen negari non poteſt, quòd ſi poſtea
ex ea obligatione eſſet arctanda patris po-
teſtas, quia poſſet quando vult filium ad
proprium domicilium reuocare, in neceſ-
ſariam conſequentiam maximum ei infer-
retur præiuditium, eſſet enim in poteſtate
filij per indirectum ſe ab obſequijs paren-
tibus debitis eximere, quod nullo iure
concedendum eſt, poſtquàm negari non
poteſt, quòd pater exercendo ius, quod ha-
25 bet in filium, poteſt eum cogere ad ſecum
habitandum, dummodo tamen nimis acer-
bè patriam poteſtatem non exerceat, nec
matrimonium benè concordatum turbe-
tur, vt expreſſè cauetur *in §. 1. in fine,
tit. de liber. exhib.* & notant *Angel. in
conſil.* 85. *incip. pater habens plures fi-
lios, num.* 3. *et Boerius in deciſio.* 195. *num.* 5.
26 Hinc eſt, quòd etiam Ciuitas poteſt ſub-
ditum ſuum alibi degentem reuocare; vt
refert *Marcus Antonius Bauer. in dict. trat.
de virtut. iuram. ſub num.* 145. pro qua
concluſione allegat *Roman. in ſingul.* 85.
quod ego inueniri non potui in libro meo.
27 Verùm pro Decij opinione facit, quòd ex
magis communi Doctorum opinione, tunc
filius cogitur cum patre habitare, quando
vult ab eo alimenta, alioquin ſi malit aliun-
de quærere aliquod honeſtum vitæ genus,
tunc nullo modo poteſt a patre prohiberi,
nec abſque cauſa retrahi, vt bene conſide-
rat *Arius Pinell. in 1. par. l. 1. C. de bon. ma-
tern. num.* 55. quem refert, & ſequitur *Ioan.
Guttier. in tractat. de contractib. iurat. cap.*
5. *num.* 4. *et ſequent.* Filij enim tenentur
parentibus obſequium, & reuerentiam
tantum præſtare, non artificiales operas,
vt probat expreſſè *tex. in l. nullum, ff. de
obſeq. a liber. et libert. paren. et patron. præ-
28 ſtan.* Vnde laborando in agro paterno, ſi
eius opera, & induſtria reddatur pretioſior,
non iniuſtæ videtur petere poſſe in diuiſio-
ne cum alijs fratribus aliquam rationem
ſuorum laborum haberi, vt poſt alios con-
cludit *Gaſp. Beat. in tractat. de decim. tutor.
cap.* 2. *num.* 9. per ea, quæ dixit *Fulgoſ. in
l. illud num* 3. *C. de collat.* & quamuis
hanc concluſionem impugnent *Iaſ. in ead.
l. illud, num.* 8. & alij relati per *Tiraquell. in
tractat. de iur. primogen. quæſt.* 89. *num.* 3.
et per eudem Ioan. Guttier. in d. cap. 5. *num.*
8. *cum plurib. ſequen.* eam tamen veriorem
eſſe affirmat *Vinc. Carrot. in trac. de locat.
et conduc. ſub tit. de bon. quæ lib. q.* 1. *nu.* 16.
fol. mihi 12. Verum intelligenda eſt cum tri-
bus declarationibus, quarũ prima eſt, quod
procedit quando operæ immenſæ per filium
fuerunt magnę, ſecus autem ſi modicę, prout
innuit *Bal. in l. certum, ſub num* 11. *C. fam.
hercij.* cuius opinionem plenè confirmat
*Franc. Mugnoz de Eſcbobar. in trac. de ra-
tiocin. c.* 27 *ſub nu.* 56. *verſ. ego vero.* Secun-
da declaratio eſt, quod dicta concluſio pro-
cedit quando ex operibus; & induſtria filij
maioris bona paterna meliorata fuerunt, &
reddita ſunt pretioſiora, ſecus vero ſi filius
laborauit circa ea, quæ tendunt ad fructum
perceptionem, nam pro eo labore nihil ei
præſtandum eſt, vt videtur affirmare *Gaſp.
Batt. in d. c.* 2. *nu.* 10. quem refert idẽ *Eſcob-
bor. in d. c.* 27. *ſub eod. num.* 56. *verſ. brutius
autem.* Tertia declaratio, ſeu potius limita-
tio eſt, quod dicta concluſio non procedit,
quando pater eſt impotens ad laborandum,
& filio maiori adminiſtrationem conceſſit,
qui interim cum eodem patre, & alijs fra-
tribus minoribus in eadem domo commo-
ratur, & alitur ex fructibus eorundem bono-
rum, nam eo caſu nullam ſalarium ſibi de-
betur ob labores in huiuſmodi adminiſtra-
tione impenſos, vt fatetur idem *Eſcobobar.
in eod. cap* 27. *nu.* 58. ita intelligendo notat
per *Vinc. de Franc. in deciſ.* 346. *nu.* 2. Secus
vero eſt, quando filius eſſet artifex, vel ſolitus
operas ſuas locare extra domum patris,
nam ſi vt rebus paternis incumbere coactus
fuit à ſolito exercitio deſiſtere, tunc eius
labori aliquid præcipuum tribuendum eſ-
ſet, vt fatetur *Carrot. in d. quæſt.* 1. *num.* 1.
29 Ideo pro ſolutione ſupradictæ quæſtionis
ita diſtinguendum puto, quòd aut pater re-
uocat filium abſentem ob aliquam vrgen-
tem eius neceſſitatem, vt puta quia ſeuio
confectus, aut in magna egeſtate conſtitutus
non poſſet commodè ſubſtentari ſine auxi-
lio, & laboribus filij, & hoc caſu ſine dubio
procedit prima opinio, quòd non obſtante
qualibet alia obligatione per filium contra-
cta cum iuramento, magis tenetur obedire,

 & ſub-

Digitized by Google

& ſubuenire patri, cùm ea ſit potiſſima
cauſa, ob quam ſoluitur etiam religionis vo
tum, & tenetur ad ſeculum reuerti, vt pater
nis neceſſitatibus ſubueniat, vt poſt alios
plenè refert *Petrus Cened. in collect. ad tui*
canon. ſuper tex. in cap. ſi qui filij 30. diſt.
collectan. 20. num. 3. Americ. in d. tractat.
de patr. poteſt. effec. 5. ſub num. 28. & alij,
quos refert *Nicol. Intrigl. in ſingul. 125.*
lib. 2. Aut vero pater reuocat filium abſen-
tem ſine cauſa, ac nulla vrgenti neceſſitate,
& hoc caſu veriorem puto ſecundam opi-
nionem Decij per ſupradicta, quæ meo iu-
ditio valdè ſtringunt præſertim ad euitan-
dam colluſionem, quæ facilè inter eos fieri
poſſet ad eludendum creditorem, cum
* quo filius legitimè contraxerat. [Ex hac au-
tem concluſione oritur notabile dubium,
an filiusfamilias poſſit operas ſuas loca-
re, vel ſe ad certum tempus obligare ad
ſeruiendum ſine paterno conſenſu ad fi-
nem diſcendi aliquam artem? In quo arti-
culo licet *Odofred. in l. 1. §. huius ſtu-*
dij, ff. de iuſtitia, & iure. renuerit hu-
iuſmodi obligationem non valere, cum
nec ex voto filiusfamilias obligari poſ-
ſit ſine patris conſenſu, *l. ſi quis rem,*
§. voto, ff. de pollicitat. Nihilominus con-
trarium verius eſſe affirmat in eadem
l. 1. §. huius ſtudij, Iaſ. num. 16. Ea
ratione, nam de iure communi ex omni
contractu filiusfamilias obligari poteſt,
exceptis tantum mutuo, & voto, *l. tam ex*
contractibus, ff. de iudic. & l. filiusfa-
milias, ff. de action. & obligat. Subdens
quod quamuis nihil habeat in bonis, pote-
rit tamen coerceri per capturam perſo-
næ, ceſſat autem hæc difficultas in hoc
regno ſtante Regia pragmatica per quam
ampliata eſt macedoniani prohibitio ad
quoſcunque contractus, & ideo nullo mo-
do huiuſmodi obligatio filifamilias ſine
paterno conſenſu ſubſtineri poteſt, præ-
terquam ſi a patre fuiſſet expulſus, & ob
maximam neceſſitatem aliter victum quæ-
rere non valeret, nam vrgens neceſſitas le-
gibus non ſubijcitur, iux. plenè notata
ad hoc propoſitum per *Rol. à Vall. in*
conſil. 80. per totum, lib. 3. Vt in propo-
ſito caſu puntualiter affirmat *Coſm. Nepi-*
ta in commentar. ſuper conſuetud. cate-
nenſ. in conſuet. vnic. ſub titul. 33. quod
perſona conduct. infra temp. locat. non
30 *reced. num. 13. cum ſequen. fol. 255.*] Ex
eadem autem ratione, qua diximus patri
tanquam ſuperiori obedientiam eſſe præ-
ſtandam; Infertur etiam, quòd ſicut ſu-
perioris authoritas excuſat ab ordinaria
pœna delicti, *iux. notat. per Bal. in cap. 1.*
§. iniuria, de pace iuramen. firman. ple-
nè per *Tiraquell. de pœn. temper. cauſ. 34.*
& alios relatos per *Menoch. de arbitrar.*
iud. lib. 2. caſ. 354. num. 1. & ſequen.
& Farinac. in quæſt. 97. num. 119. cum
plurib. ſequen. ſub tit. de pœn. temperam.
31 *in 2. thom.* Ita vt operarios laboran-
tes in feudo alieno, credentes eſſe illius,
à quo conducti fuerunt, excuſari a pœ-
na, communiter affirment omnes *Do-*
ctores in l. in rem, §. signum, ff. de rei ven-
dic. Licet hoc intelligendum ſit cum ali,
quibus declarationibus, & limitationibus
relatis per eundem *Farinac. in citato loco*
num. 131. cum plur. ſequen. & plenè per
Iul. Clar. in quæſt. 60. verſ. ſolet dubitari.
* [Et inter cęteras, notabilis declaratio eſt,
quod non excuſantur operarij, ſi nocturno
tempore laborant, vt inquit *Ioſeph. Lud. in*
32 *dec. Peruſ. 103. n. 3.*] Ita etiam patris iuſ-
ſus, & authoritas excuſat filium à pœna
delicti commiſſi de eius ordine, & manda-
to, *l. qui iuſſu. ff. de his, qui notan. infam.*
& l. velle non creditur, cum ibi notat. per
gloſ. & Dec. ff. de regul. iur. Quæ concluſio
33 procedit, etiam ſi quis delinquat iuſſu
matris, vt pulchrè conſuluit *Dec. in conſil.*
535. num. 3. & ſequen. qui loquitur in
caſu, quo filia minor iuſſu matris fecerat
abortum, & dicit, quòd licet in grauibus
delictis non ſit parentibus obediendum,
per *tex. in l. fi. in fi. ff. de bon. damnator. &*
in l. ſeruus, ff. de action. & obligatio.
34 Nihilominus propter reuerentiam, quæ eis
debetur, ſaltim pœna mitigari debet, ita
vt mortis ſupplicium in exilium transfera-
tur, quam ſententiam refert *Menoch. de ar-*
bitr. iudic. in dict. caſ. 354. in fin. num. 41. &
in caſ. 357. n. 20. & Farinac. in dict. q. nu.
150. Et licet aliqui dicant hanc concluſio-
nem procedere ſolum in leuibus delictis,
ſecus vero in grauibus, & atrocioribus,
prout eſt homicidium, furtum, & ſimilia,
in his enim dicunt nullo modo filium excu-
ſandum eſſe etiam à pœna ordinaria, ſi hu-
iuſmodi delicta iuſſu patris perpetrauerit,
vt plenè contendit *Cagnol. in dict. l. velle*
non creditur. num. 5. & ſequen. & præcipuè
n. 8. verſ. ego hoc falſum eſſe arbitror. ff. de
35 *reg. iur.* nihilominus, quod etiam in atro-
cioribus ſit ſaltim minoranda pœna, magis
communis opinio eſſe videtur, ex ijs, quæ ple
nè refert *Farinac. in ead. quæſ. 97. num. 160.*

Qui

Qui eandem concluſionem ampliat procede-
re etiam in ſeruo delinquente de mandato do
mini, vt ibidem videri poteſt num. 162. cum
plur. ſeq. & apud *Menorb. in d. caſ. 354. num.*
34. cum ſeq. & ita etiam poſt multa conclu-
dit *Petr. Caball. in 3. centur. reſol. crim. caſ.*
36 *289. per tot.* An autem delictum factum à filio
præſumatur factum de ordine, & voluntate
patris? vel à ſeruo de voluntate domini? vi
de omnino *Ruin. in conſ. 6. per tot. volum. 5.*
Octauia. Vulpell. in reſp. 60. num. 3. & ſeq.
plenè Menorb. de praeſump. lib. 5. praeſump.
27. & Hippol. in tract. de bannit. in ver. deli-
ctis, num. 44. Et quia ex eadem quoque *l. fin.*
37 *ff. qui ſatiſd. cogan.* Vnde ſumpta eſt hæc con
cluſio, quod ſuperioris, & patris iuſſus excu-
ſat à periurio, cautum eſt, quòd etiam is, qui
legis authoritate iuramẽtum non ſeruat, per-
iurus non dicitur. Idque pluribus exemplis
demonſtrant ibidem *Iaſ. & alij ſcribentes. &*
repetentes omnes in l. ſi quis maior, C. de tran-
ſac. Ideo aliquos caſus breuiter attingere, non
erit prorſus inutile, nec à materia, de qua agi-
38 tur penitus alienum. Primum autem exem-
plum, quod DD. in eadem lege conſiderant,
eſt, in eo, qui iurauit à laudo non reclamare,
nec petere reductionem ad arbitrium boni
viri, hunc enim ita fouet iuris authoritas, q ſi
ex arbitramẽto reperitur enormiſſimè læſus;
poteſt huic iuramento impunè contrauenire,
adeo vt nulla poſſit inueniri cautela, ex qua
impediatur recurſus ad arbitrium boni viri, vt
patet ex not. per *Bart. & DD. omnes in l. ſo-*
cietatem, §. arbitrorum, ff. pro ſoc. Fulgoſ. in
conſi. 235. num. 2. Cepoll. in caut. 199. Thom.
Ferrat. in caut. 8. Anto. de Butr. in conſil. 24.
& ibi plenè Gaſp. Caballin. in addit. in lit.
A. qui infinitos alios DD. concordantes re-
fert, & pulchrè *Gargiar. in patrocin. 1. & 2.*
39 *per tot.* Et licet aliqui arbitrati ſint hanc con
cluſionem procedere, quando generalibus ver
bis fuit renunciatum recurſui ad arbitrium
boni viri, ſecus verò quando ſpecificè partes
renunciauerunt etiam enormiſſimæ læſioni,
vt plenè concludit *Io. Bapt. Ladercb. in conſ.*
40 *97 per totum.* Nihilominus contraria opinio
verior, & communior eſt, quòd non obſtanti-
bus quibuſuis renunciationibus, & iuramen-
to huiuſmodi recurſus denegandus non eſt, &
eo pendente ſuperſedetur in exequutione
laudi, vt patet ex not. per *Gargiar. in d. patro-*
cin. 1. num. 3. & per tot. pulchrè Vrſill. in de-
ciſ. 132. nu. 4. & ſeq. Borrell. in pragm. de com
promiſ. §. 7. Glo. 2. num. 32. & ſeq. Ludo. Mo-
rot. in conſ. 88. num. 19. Hier. Magon. in de-
ciſ. Luren. 98. num. 30. plenè Bertaz. in conſi.
crim. 120. per tot. & alios, quos pleniſſimè cu-
mulant *Don Garz. Maſtrill. in deciſ. 90. nu.*
8. & ſeq. & Regius Conſiliar. Rouitus in no-
uiſſ. comment. ſuper pragm. 2. de arbitr. nu. 4.
& ſeq. qui hanc concluſionem notabiliter
explicat. [Sed animaduertẽdum eſt, quod hu-
iuſmodi reductionem petens non debet ap-
pellare, ſed expreſsè petere, quod laudum re-
ducatur ad arbitrium boni viri, alioquin Iu-
dex non poſſet ex officio ſupplere, vt notabi-
liter inquit *Alexan. in conſilio 10 t. num. 1.*
lib. 2. In quo autẽ differat appellatio à recur-
ſu? vide *Menorb. de arbitrar. iud. quaeſt. 70.*
nu. 21. cum ſeq. & Hier. Magon in deciſ. Lu-
41 *renſi 21.*] Dubitant autem valdè DD. quanta
debeat eſſe læſio ad hoc, vt huiuſmodi recur-
ſus peti poſſit? ſed ex magis communi om-
nium ſententia hoc Iudicis arbitrio relinqui
teſtatur *Menorb. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 73.*
42 *per tot.* Et quod peti poteſt vſque ad triginta
annos, concludit *Aff. in deciſ. 132.* qui refert
ita per Sacrum Conſil. fuiſſe iudicatum, pro
qua cõcluſione plures alios concordantes al-
legat ibidem *Vrſill. num. 1.* & ita etiam poſt
multas relatas opiniones affirmat *Gaſpar*
43 *Caball. in milleloq. 876.* Valdè etiam dubia
quæſtio eſt, an petens huiuſmodi recurſum ad
arbitrium boni viri, poſſit interim cogi ad
ſoluendum pœnam promiſſam in compro-
miſſo de parendo laudo? pro cuius reſolutio-
ne multas refert opiniones *Boer. in deciſ. 284*
nu. 20. & ſeq. & tandem concludit pœnam
non deberi, niſi poſtquam laudum fuerit con-
firmatum, ſed ſi reclamans habuit iuſtam re-
clamandi cauſam, vel laudum fuit pro parte
tantum confirmatum, tunc dicit pœnam non
44 deberi. Nec minus dubitabilis queſtio eſt; An
reductio ad arbitrium boni viri petenda ſit ad
inſtar appellationis apud Iudicem ordinariũ
arbitratoris, vel potius ad Iudicem ſuperiorẽ
actoris, vel rei? In quo articulo variæ fuerunt
Doctorum opiniones, quas plenè refert *The-*
ſaur. in deciſ. 14. per tot. Sed verior, & magis
communis eſt, quòd huiuſmodi recurſus peti
debet coram iudice rei, nam per eum reduci-
tur cauſa ad priſtinum ſtatum, ac ſi nunquam
compromiſſa fuiſſet, vt plenè probat *Rolan. à*
Vall. in conſ. 24. vol. 4. quam concluſionem
45 ſequitur *Theſau. in d. deciſ. 14. nu. 5.* Sed eam
multipliciter limitat, vt apud eum videri po-
teſt, Nimis quoque ambigua quæſtio eſt, an ſi
laudum fuit acceptatum, poſſit etiam ex capi-
te enormiſſimæ læſionis impugnari? in quo
dubio *Caccialup. in tract. de tranſact. in 12.*
q. nu. 11. & ſeq. arguit pro, & contra, & tandẽ
dicit ſe nihil decidere, ſed velle melius cogi-
tare, ſed eundem articulum tãgit *Io. Guttier.*
in tract. de contract. iurat. c. 37. num. 27. qui
con-

Digitized by Google

concludit, quòd ſi arbitramẽtum fuit lectum,
& à partibus acceptatum, nullo modo poteſt
amplius impugnari, niſi ex capite reſtitutio-
nis in integrum, ſi is, qui illud acceptauit eſſet
minor, aut ruſticus, vel mulier; nam laudum
nullum a partibus emulgatum valet in vim
pacti, vt inquit *Marcobrun. in conſ. 46.* quem
refert *Rouit. in comment. ſuper pragm. 2. de
arbitr. n. 3. & in nouiſſimis comment. ſuper
ead. pragm. nu.* 12. [Quæ concluſio procedit
etiam ſi laudum eſſet nullum, nam ſi à parti-
bus acceptatum ſit, in vim pacti ſubſtinetur,
iux. not. per *Affl. & Vrſill. in deciſio.* 117.]
46 Et demum valde dubitatur in hac materia;
An à Iudice, ad quem fuit ab arbitrorum ſen-
tentia appellatum liceat iterum appellare?
pro cuius articuli reſolutione videri poſſunt
*Gepoll. in conſ. cin. 16. per tot. plenè Couar. in
2. lib. varia. reſol. cap. 12. ſub num. 3 & ſeq.
Petr. Benintcn. in deciſ. Bonon.* 15. *Gaſp. Ca-
ballin. in milleloq.* 880. *Camill. Borrell. in
comment. ſuper d. pragm. odia litium, de com-
promiſſ. §. 8 glo. 4. & alij relati per Petr. Ce-
ned. in collect. iur. canon. in 2. par. collect.* 122
ſub num. 6. & pleniſſimè Io. *Bapt. Laderch. in*
47 *conſ. 98. per totum*, ad quos me remitto. Ex
eadem quoq; ratione infertur alia ſimilis con
cluſio, quòd licet ex magis communi Docto-
rum ſententia receptum videatur, quod ceſſet
remedium *l* 2. C. *de reſcind. vend.* quando ei
fuit ſpecificè renunciatum cum iuramento, vt
ex multorum aſſertione refert *Cacbera. in de-
ciſ. Pedem. 41. nu. 8. & ſeq. & Theſaur. in de-
ciſ.* 165. qui relatis opinionibus pro, & con-
tra, teſtatur hanc eſſe magis communem, hoc
tamen intelligitur, quando in contractu adeſt
ſolum læſio enormis, quæ parum excedit dimi
diam iuſti pretij, ſecus vero ſi læſio ſit enor-
miſſima, & nimium exceſſiua, nam tunc non
obſtante iuramento, ac quibuſuis renuncia-
tionibus, poteſt agi abſque metu periurij ad
reſciſſionem contractus, quia talis enormiſſi-
ma læſio ſemper præſumitur a iuramento, &
renunciationibus excepta, vt ex communi Do
ctorum opinione teſtantur *Crau. in conſil. 7.
nu. 5. & in conſi. 192. nu. 3. Capyc. in deciſio.
159. nu. 24. Cacber. in d. deciſ. 41. nu.* 2. & alij
relati per *Petr. Caball. in conſi. 144. num. 82.
& ſeq. & nu. 169. & per Theſau. in d. deciſio.
165. num. 6. & ſeq. & Ioã. Franc. de Ponte in*
48 *conſi. 40. nu. 1. cum ſeq. lib.* 2. Quomodo autẽ
conſideratur læſio ex parte emptoris, & an
excludatur per ratificationem ſequutam? vi-
de quæ pulchrè tradit *Vinc. de Franch. in de-
ciſ. 243. & plenè Frãc. Mugnoz. de Eſcobar.
in tract. de ratiocin. in 2. par. var. computa-*
49 *tio. cap. 6. per tot.* Et an Eccleſia læſa infra di-
midium iuſti pretij reſtituatur in integrum?
50 vide *Vinc. de Franch. in deciſ.* 248. Et qualis
debeat eſſe læſio ad finem, vt habeat locum re
medium *d. l. 2. C. de reſcind. vend* quando ven
ditur res cum pacto de retrouendendo? vide
quæ pulchrè animaduertit *Ioſeph Ludou. in
deciſ. Peruſ. 97. nu. 3. & ſeq. in 2 par.* [Et an
reſciſſo contractu ob læſionem vltra dimidiã
debeant etiam fructus reſtitui? vide plenè no-
tata per *Hiero. Ceuallos in commun. opin. cõ-*
51 *tra commun. lib. 3. q. 763. per totam.*] Et quæ
ſint conſideranda circa probationem iuſti va-
loris rei venditæ? vltra notata per *DD. in l.
pretia rerum. ff. ad leg. Falcid. & in ead. l. 2.
C. de reſcind. vend. vide Loffred. in conſi. 52.
num. 21. & ſeq. Camill. Borrell. in conſi. 100.
nu. 4. cum plur. ſeq. & plenè Aluar. Valaſb.
in 1. tom. conſult. Regni Luſitan conſult. 43.*
52 *& ſeq. per tot.* Et an præſumatur mutatio va-
loris rei? vide *Loffred. in conſi. 52. nu. 25. poſt
Alex. in conſ. 133. ad fin. vol. 1. & Borgn Ca-
ualc. in deciſ. Fiuiz. 1. in 2. par. nu.* 22. Et quæ
53 practica ſit ſeruanda in extimatione rei? vide
*Couar. in 2. lib. varia. reſol. cap. 2. per tot. &
Vinc. de Franch. in deciſ. 54. num. 7. & ſeq.* Et
54 quid ſi extimatores diſſentiut circa valorem?
vide *Cott. in memorab. in ver. extimatores,
& Hipp. Rimin. in §. accedit, num. 40. & ſeq.*
55 *inſt. quib. alien. licet, vel non.* Et an ſub præ-
textu enormiſſimæ læſionis reſcindatur tran-
ſactio? vide *Crau. in conſ. 151. nu. 26. & ſeq.
plenè Hiero. Grat. in conſ. 88. per tot. vol. 1.
Cephal. in conſ. 208. & 210. nu. 66. cum plur.
ſeq. vol. 2. Io. Vinc. de Ann. in alleg. 9. per tot.
& latius in ſingu. 553. & ibi plenè Fab. eius
filius in addit.* [& alios, quos pleniſſimè re-
fert *Fontanell in tract. de pact. dotal. clauſ. 4.
glo. 9. par. 5. nu.* 202. & *Hier. Ceuall. in com-
mun. opin. contra communes, quæſtio. 67. per*
56 *totam.*] Et an læſio conſideretur in contra-
ctu donationis? vide *Iac. Mandell. in cõſi. 11.
nu. 6.* & *ſeq.* & *plenius in conſ. 77. num. 22.
plenè Eugen. in conſ. 3. nu. 51. cum plur. ſeq.*
& *Mugnoz. de Eſcobar. in d. tract. de ratio-
cin. in 2. par. variar. computat. c. 6. ſub nu. 11.*
57 *in fi.* Et an conſideretur læſio in fideiuſſionẽ?
vide omnino *Surd. in conſ. 46. nu. 3.* & *ſeq.*
58 *vol. 1.* Et quid ſi fideiubens ſit minor, an reſti-
tuatur in integrum? vide eundem *Surdum in
conſ. 46.* & *in conſ. 87. lib. 1.* & *Lud. Moros. in
conſ. 87. per tot.* [& pleniſſimè *Fontanell. in
d. tracta. de pact. dotal. clauſ. 4. glo. 18. par. 3.*
59 *nu. 27. cum plur. ſeq. fo. 284 a ter.*] Et an re-
ſtituatur minor aduerſus donationem iura-
tam? vide *Honded. in conſi. 42. per tot. lib. 1.
Hyppol. Rimin. in rub. inſt. quib. alien. lic.
nu.* 208. & *pulchrè Peregr. in ſuo lib. diuerſo.*
tract

Digitized by Google

tract. in 6. par. ſuper cap. in præſentia, de pro-
bat. nu. 51 fol. 135. [*plenè Theſaur. in deciſ.*
66. per totam, Molin. de primogen. Hiſpan.
lib. 2. c. 3. nu. 30. cum ſeq. & *Vinc. de Frãch.*
60 *in deciſ. 119. nu. 12. cum ſeq.*] Et an reſtitua-
tur minor aduerſus immodicam dotem ſoro-
ri promiſſam? & an proſit etiam alijs fratri-
bus inſolidum obligatis? vide *Natt. in conſ.*
61 648. *vol. 4.* Et quid ſi plures res ſint ſimul
venditæ, & in vna deceptus ſit emptor, vel vẽ
ditor; An reſpectu illius competat huiuſmodi
remedium reſciſſorium, vel facienda ſit om-
nium commiſtio? vide *Io. Guttier. in d. tract.*
62 *de contract. iurat. cap. 26. nu. 10.* Aliud quo-
que exemplum, in quo legis authoritas excu-
ſat à pœna periurij, eſt in eo, qui ſub ſpe futu-
ræ numerationss conſitetur pecuniam mutuo
recepiſſe, huic enim ſic decepto ſuccurritur ex
iuris beneficio, vt ſi infra biennium opponat
exceptionem non numeratæ pecuniæ, mole-
ſtari non poſſit, donec creditor probet cum
effectu pecuniam fuiſſe verè, & realiter nume-
ratam, vt cauetur in *l. in contractibus, C. de*
non numer. pecun. & *in §. 1. inſtit. de liter.*
oblig. quam concluſionem ponit pro regula
Petr. Duen. in reg. 121. & *in reg. 260.* eamque
plenè exornant *Fel. in cap. ſi cautio. num. 45.*
cum plur. ſeq. de fide inſtrum. & *Maſcard.*
qui alios cumulat in tract. de prob. cõcl. 695.
63 Et quòd hæc exceptio habet locum etiam in
confeſſione iurata, probat in ſpecie *tex. in l.*
fi. C. de non num. pec. cuius ratio eſt, quia iu-
ramentum in ea confeſſione appoſitum habet
tacitam conditionem, ſi ſequatur numeratio
vt notat ibi *Bald.* quem refert *Maſcar. in cit.*
loco. nu. 20. & iuramẽtum recipit omnes con
ditiones, & qualitates contractus, ſuper quo
interponitur, vt plenè tradit *Couarr. in cap.*
quamuis pactum, de pact. in 6. in 1. par. §. 4. n.
1. & *pleniſſimè Io. Guttier. in tracta. de con-*
tract. iurat. cap. 37. num. 2. cum plurib. ſequ.
64 Et eo caſu opus non eſſe, quod petatur abſo-
lutio à iuramento, concludit idem *Guttier.*
65 *in citato loco nu. 7.* Et hanc exceptionem im-
pedire etiam exequutionem literarum cam-
bij, non obſtante ſtatuto mandante, quòd lite
ræ cambij promptam, & paratam habeant
exequutionẽ, pluribus rationibus plenè pro-
bat *Affict. omnino videndus in conſt. cauſas*
per magiſtros iuſtitiarios, nu. 10. cum plurib.
ſeq. lib. 1. rub. 40. [& idem affirmant *Cardin.*
Mantic. in deciſ. 77. nu. 3. Foller. in addit. ad
Manant. in 6. par. actu 6. in ver. finantẽ pro-
ducuntur teſtes, nu. 53. & *nouiſſimè Sigiſm.*
Scacc. in tract. de commerc. & *camb. §. 2. gl. 8.*
66 *nu. 1.*] Quæ cõcluſio procedit etiam in eo, qui
literas cambij præſentauit mercatori, & in
dorſo earum confeſſus fuit ſe ab eo pecuniam
cambiatam recepiſſe, nam ſi infra triginta dies
conqueritur, quod reuera pecuniam non ha-
buit, ſed ita confeſſus fuit ſub ſpe futuræ nu-
merationis, talis confeſſio nihil ei præiudicat,
textus eſt formalis in *l. ſi literarum, cum ibi*
not. per gloſſ. Bald. & *Salyc. C. de ſolut.* & *ita*
notat in ſpecie Rot. Gen. in deciſ. 26. num. 27.
67 Et licet aliqui dicant hoc non habere locum
in mercatore, ſeu campſore, propter publicã
fidem, ex not. per *Gloſſ. in auth. de fideiuſſ. §.*
agnoſcant. in ver. argentariorum. coll. 1. quã
refert Iaſ. in l. qui pecuniam, nu. 6. ff. ſi cert.
pet. dicens ita ſæpe audiuiſſe a præceptoribus
68 ſuis; Tamen hæc opinio quatenus vera ſit, in-
telligitur, & declaratur procedere ſolum in
caſu, quo campſor vult hãc exceptionem op-
ponere ex perſona ſua aduerſus propriam cõ-
feſsionem, ſecus vero ſi eam opponit tanquam
alterius fideiuſſor, nam tunc audiri debet, vt
notabiliter inquit *Iaſ. in ead. l. qui pecuniam,*
ſub num. 6. & *in l. ſingularia, nu. 39. ff. ſi cer.*
pet. quem refert Pet. Duenn. in d. reg. 260. in
69 *9. limit.* Et idem eſt ſi conuenitur vigore li-
terarum cambij per ipſum acceptatarum, vt
pulchrè animaduertit *Fab. de Ann. in conſil.*
70 *82. nu. 4.* & *ſeq.* Et ratio eſt, nam ſi ipſe non
eſt debitor ſcribentis, acceptando eius literas,
videtur pro eo intercedere tanquam fideiuſ-
ſor, ex not. per *gloſſ. in Auth. de fideiuſſor. §.*
ſi. verſ. argentariorum, quam refert Vincen.
de Franch. in deciſ. 303. nu. 3. qui propterea
concludit, prr Sacrum Conſilium iudicatum
fuiſſe, quòd acceptans literas cambij non ex-
cuſatur ab earum ſolutione, ſi pendente ſolu-
tionis termino ſcribens decoxerit, [vt ex com
muni Doctorum ſententia plenè etiam pro-
bat *Surd. in conſ. 528. nu. 14.* & *ſeq.*] Sed hoc
intelligendum eſt ſecundum terminos dictæ
deciſionis, quando decoctio ſcribentis ſuper-
uenit poſt acceptationem literarum, ſecus ve-
ro ſi tempore acceptationis iam ſcribens erat
decoctus, vel mortuus, ſed hoc acceptans igno
rabat, vt benè explicat *Fab. de Ann. in d. conſ.*
82. nu. 11. cum plur. ſeq. Imò etiam ſi poſt ac-
ceptationem moriatur ille, qui ſcripſerat lite-
ras cambij, mandatum eſſe extinctum, & con-
ſequenter eum, qui literas acceptauerat ad ſo-
lutionem cogi non poſſe, affirmat *Rouit. in d.*
pragm. 1. de liter. camb. nu. 5. per tex. in l. ſin.
in ſi. ff. de ſolut. & *notata per Bald. Paul. de*
Caſt. Imol. & *alios in l. cum pater, §. Meuio,*
ff. de leg. 2. quamuis dicat eſſe cogitandũ, poſt-
quam contrarium fuit determinatum in man
dante decocto poſt literas acceptatas, vt patet
71 ex *d. deciſ. Vinc. de Franch. 303.* Et licet ac-
ceptans teneatur tanquam fideiuſſor, non ta-
men

Digitized by Google

men liberatur iſte, qui literas ſcripſit, ſed tenetur tanquam principalis; quouſque cum effectu ſit facta ſolutio, vt inquit *Bal. in conſi. 348. incip. facta fuerunt litera, ſub num. 2. vol. 1. & in conſ. 190. incip. Sempronius, vol. 2. Saly. in l. pro debito, ſub nu. 4. C. de bon. authorit. iud. poſſiden. & in l. ſi filius, num. 2. C. ad Maced. Socy. in conſ. 267. num. 3. vol. 2. & alij relati per Bolognit. in l. ſingularia, nu. 89. verſ. ſed contrarium, ff. ſi cert. pet. & plenè per Rot. Gen. in deciſ. 2. per tot.* & ita ſeruari de communi ſtylo, & conſuetudine mercatorum, teſtatur eadem *Rot. Gen. in deciſ. 8. nu. 18.* [& nouiſſimè ita pluries iudicatum fuiſſe refert *Scaccia in d. tracta. de commerc. & camb. §. 2. glo. 5. nu. 322. cum ſeq.*] & licet multi dicant per acceptationem factam ab eo, cui literæ cambij diriguntur, liberatum eſſe ſcribentem, & nouationem induci, vt plenè tradit Io. *Vinc. de Ann. in alleg. 89. nu. 2. cum plur. ſeq.* & alij, quos refert *Maſcard. de probat. in concl. 990. num.* 8. nihilominus veriorem, & in hoc Regno receptam eſſe ſupradictam primam opinionem teſtatur doctiſſimus *Rouit. in pragm. 1. de lit. camb. nu.* 1. & idem affirmat in nouiſſimis commentar. ſuper eadem pragmat. num. 1. & ſeq. Sed pro harum opinionum concordia, omnino videnda ſunt, quę plenè docet in hac materia *Burſat. in cõſ. 39. per tot. lib. 1.* qui refert varias formas ſcribendi literas cambij, & eas acceptandi, ex quibus veritas haberi poteſt, num per acceptationem ſcribens liberetur, vel non? [Suppoſita autem communi opinione, quod ſcribens non liberetur quouſque ſequatur vera numeratio, ea tamen intelligi debet cum ſequentibus limitationibus, quarum prima eſt, quando creditor cambii, mercatoris, cui dirigebantur, fidem ſequutus, ab eo alias literas alteri mercatori directas recepit, & primũ ſcribentem liberauit, nam per interuentum nouæ perſonæ, cenſetur facta delegatio, ita quod ſi poſtea ſequatur decoctio illius mercatoris, cui literæ directę erant amplius non reminiſcũt illa iura extincta contra primum ſcribentem, prout in facti contingentia iudicatum fuiſſe refert *Affl. in deciſ. 353.* Secunda limitatio eſt, quando creditor cambij, acceptatis literis à campſore, cui directæ erant, negligens poſtea fuit in illis exigendis, vel ei aliquam dilationem conceſſit, nam ſi interim ſequatur mãdatarij decoctio, damnum erit ipſius creditoris, & ſcribens erit liberatus. vt affirmat *Sigiſmun. Scacc. in d. tract. de commerc. & camb. §. 2. glo. 5. q. 10. num. 325.* Tertia limitatio eſt, quando creditor recepit apocam ſolutionis directam Banco, a quo fuit acceptata, & deſcripta in eius credito, nam licet poſtea ſequatur Banci decoctio, nihilominus iura ipſius creditoris remanent extincta, nam illa deſcriptio in libro Banci, præſente, & conſentiente creditore, habet vim veræ ſolutionis, iux. not. per *Rot. Gen. in deciſ. 2. n. 25.* præterquam ſi ex coniecturis argueretur, quod doloſe mercator fecit apocam Banco, quem veriſimiliter ſcire, aut ſuſpicari poterat de proximo eſſe decoctutum, prout ex notatis per *Surd. in deciſ. 23. nu. 11.* plenè probat *D. Frãc. del Caſtill.*
72 *in deciſ. 46. per tot.*] Priuilegium autem agẽdi via exequutiua pro literis cambij competit tam contra ſcribentem, quam contra acceptãtem, vt plenè refert *Mattrell. in deciſ. 9. per tot. & Rouit. in d. pragmat. 1. de liter. camb. nu. 2.* [Et ad eas verificãdum ſufficiunt teſtes dicentes habere notã manum, vt inquit *Burſat. in conſ. 103. nu. 9. & Maſcard. de probat. in concl. 988. num. 4.* Et ſufficit etiam literarũ comparatio, vt affirmat *Gaſp. Theſ. in quæſt. foren. 24. nu. 22. lib. 1.* inquit enim, quod inter mercatores exuberare debet bona fides, & nõ eſt danda occaſio negationibus ſcripturarum, ne reuocentur in dubium, & impediatur negotiatio, & commercium; Immo ſuper earum verificatione admittuntur etiam teſtes non citata parte, vt nouiſſimè inquit Ioan. *Aloyſ. Ricc. in deciſ. 64. per tot. in 1. par.* Et ad eas recognoſcendum cogi poteſt non ſolum principalis debitor, ſed etiam eius hæres, vxor, filius, & inſtitor, vt inquit *Rebuff. in tit. de chyrograf. art. 92. nu. 4.* cum quo cõcordant *Burſat. in conſ. 39. num. 23. & Borgn. Caualc. in deciſ. 71. nu. 55. cum ſeq. in 2. par.* Quæ autem requiſita concurrere debeant, vt recognitio legitimè procedat? plenè explicat *Auendan. de exeq. mand. par. 2. cap. 30. num. 2. cum ſeq.* Et quid ſi in apoca priuata à teſtibus ſubſcripta adſit etiam ſubſcriptio notarij? vide *Gratia. in deciſ.* 104. Et quando notarius facit fidem tanquam teſtis, & quando tanquam perſona publica? vide *Aluar. Velaſq. in conſult.*
73 *89. nu. 3.*] Et ſi mercator ſimpliciter acceptat literas cambij, in quibus ſignificatur debitor ſcribentis, cenſetur debitum fateri, vt notant *Bal. in l. 1. ff. mand. Pau. de Caſt. in l. ſi incerdũ, nu. 3. ff. rem ratam haberi, Cepoll. in caut. 9. Hyppol. in ſing. 344. plenè Ant. Gabr. in 1. lib. commu. concl. in tit. de præſump. concl. 2. per tot. & Menoch. in tract. de præſump. lib. 3. præſump. 65.* [Quæ concluſio procedit non ſolum in literis cambij, ſed etiam in literis miſſiuis, nam ſi is cui tranſmiſſæ ſunt, eas recipiendo taceat, & non contradicat, cenſetur fateri omnia in eis contenta eſſe vera, ex regula tex. in *l. filiusfamilias, ff. ad Macedo.* vt inquit

quit *Cepoll. in conſ. 9. plenè Rip. in cap. cum M. Ferrarienſis, nu. 132. de conſt.* & alij, quos pleniſsimè refert *Nicol. Genua in tracta. de ſcript. priuata, in 3. lib. in prin. nu.* 118. *cum ſeq.* qui hanc concluſionem multipliciter declarat, An autem idem ſit in acceptante literas maleficij, plenè explicat *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ.* 21. Animaduertendum autem eſt, quod ſi in literis miſsiuis aſſeratur a ſcribente, quod eſt debitor in centum, de quibus in diuerſis vicibus, & temporibus ſoluit aliquas ſummas, ita quod illis deductis remanet debitor in ducatis triginta, hæc cõfeſsio ſcindi non poteſt, & approbari pro parte, ſed ſi creditor vult ſcribentem conuenire vigore confeſsionis ducatorum centum, neceſſe eſt, quod acceptet etiam ſe recepiſſe quantitates in eiſdem literis mentionatas, & ſolum agere pro illa reliqua ſumma ducatorum triginta vt bene animaduertit *Ioan. Bapt. Caccialup. in repet. l. admouendi, num. 76. ff. de iureiur.* reprobata opinione *Matthe ſillani*, qui contrarium tenuerat in *ſing.* 78. Alia plura notabilia in materia literarum miſsiuarum, & an ex verbis generalibus, & nimium blandis oriatur aliqua obligatio contra ſcribentem? plenè cumulat *Io. Bapt. Ladercb. in conſ.* 101. *per tot.* Et an literæ commendatitiæ obligent ſcribentem? videnda ſunt plenè notata per *Crau. de antiq. tẽp. in 1. par. in ver. vidimus, & abundè nu. 43. cum ſeq. & pulcher caſus penes Alex. in conſ. 199. lib. 7. & Boer. in deciſ. 282. per tot.* vbi etiam plura ponit in materia literarum cambij, & an ſi quis ſcribat amico, vel debitori ſuo, vt mittat ſibi decem, cenſeatur approbare perſonam famuli literas ferentis, ita vt ſi ille auſugiat, cum pecunia teneatur, ac ſi illam accepiſſet? vide *Hyppol. de Marſ. in ſing.* 430. *& plenè Hyppol. Bonacoſſ. in trac. de famul. quæſt. 73. per totam.*

74 Et quid ſi conſignem aliquid famulo tuo conſueto, vel ferenti aliquod ſignum? vide *Abb. in cap. ſi. num. 9. de furt. plenè Ant. Gomez. in 2. lib. var. reſol. cap. 7. num. 3. & Carrot. in tract. de locat. tit. de procur. q. 2. num. 9. cum ſeq. fol. mihi* 68.] Verum ſi antequam literæ cambij præſententur ei, cui dirigebantur fortè ſint amiſſæ, tunc datur repetitio pecuniæ contra ſcribentem, præſtita prius cautione indemnitatis reſpectu illarum literarum, vt refert *Maſcar. in d. concl. 990. nu. 3. & Vinc.*

75 *de Franch. in deciſ.* 398. Vel ſecundum alios ſufficit, quòd eum liberet per publicum inſtrumentum, vt refert *Anto. Gamm. in deciſ. 336. nu.* 1. Sed hæc concluſio declaratur non procedere, quando is, qui pecuniam cambiauit ſimulatè aſſereret ſe literas amiſiſſe, vt à contractu cambij recederet, nam eo caſu non liceret pecuniam repetere, ſed omnino teneretur literas præſentare illi mercatori, cui cãbij ſolutio erat ordinata, nam in hoc contractu cambij non datur pœnitentia, vt pulchrè notant *Bal. in d. conſ. 348. vol. 1. Rot. Gen. in deciſ. 4. num. 7. & ſeq. Pet. Benint. in deciſ. Bonon. 58. & Catel. Cott. in memorab. in ver. cãbij literas,* [*& Scacc. in d. trac. de commerc. & camb. §. 2. glo. 5. nu.* 448. Sed quid ſi decoxerit is cui erat facienda ſolutio pecuniæ cambiatæ, an eius creditores habeant actionẽ ad eam, vel potius reſtituenda ſit domino, qui pecuniã dederat mercatori, a quo literæ cãbij factæ fuerũt? vide Bal. cõſulẽtẽ pro dño pecuniæ *in conſ. 348. lib. 1. & Benuen. Straccb. in tract. de aſſecur. glo. 11. nu.* 45. Sed an recipiẽs literas cambij cum mandato de ſoluendo ad debitum tertij, poſsit eas ſoluere cum proteſtatione, quod vult habere ſcribentem obligatum, reiecta illa conditione ſoluendi ad debitum tertij, vide *Rot. Gen. in deciſ. 13. nu. 17. cum ſeq. & per tot.* Et an ſoluens literas cambij ſibi non directas acquirat actionem? vide *eandem Rot. Gen. in deciſio. 30. 32. & 135.*]

76 Ratio autem, qua fundatur ſupradicta concluſio, quod etiam in iudicio exequutiuo aduerſus literas cambij competit exceptio non numeratæ pecuniæ, eſt. nam cõfeſsio de recepto nõ arguit perneceſſe verũ actum numerationis, niſi in caſu, quo non negatur numeratio, vt inquit *Affl. in d. conſt. cauſas per magiſtros, nu.* 11. [Vel quando in eiſdem literis cambij vera pecuniæ numeratio enunciaretur per huiuſmodi verba, ſcilicet, per la valuta hauuta contanti, iuxta not. per *Rot. Gen. in deciſ. 44. in ſi.* Secus vero ſi diceretur, per tanti cambiati, ſeu per tanti conti in noi, nã hæc verba non arguunt veram numerationem, vt inquit eadem *Rot. Gen. in deciſ. 104. ſub nu. 5. & Sigiſm. Scacc. in d. tract. de commerc. &*

77 *camb. §. 2. gl. 8. nu. 7. cum ſeq.*] Imo debitum confeſsionatum eſt minus priuilegiatũ, quam illud, quod cõſtat per veram numerationem, adeo quòd ſi duo creditores concurrant in actione hypothecaria, quorum vnus eſt prior in tempore, ſed eius creditum fundatur in cõfeſsione debitoris, alter verò eſt poſterior, ſed docet de vera ſolutione pecuniæ, hic poſterior præfertur, vt notabiliter inquit *Catell. Cott. in memorab. in verb. creditor prior*, quem refert *Vrſill. in deciſ 402. in ſi. Rip. in l. priuilegia, nu. 23. in 2. fall. ff. de priuileg. cred. Greg. Lopez in 5. partit. l. 27. titu. 13. in glo. 1. in ſi. & Tiraq. in tract. de vtroq. retrac.*

78 *tit. 1. §. 1. glo. 18. ſub nu.* 82. Verùm hanc concluſionem intelligi debere, quando vterque

cre-

creditor concurrit in pari actione, ſecus ve-
rò ſi vnus habeat debitum confeſſionatum cũ
cũ hypotheca, alter verò ſit creditor in actio-
ne perſonali, nam creditorem in actione hy-
pothecâria omnino præſerendum eſſe, dicit
Claud. tutius in alleg. 11. num. 18. & ſeq. ex
reg. tex. in l. eos. C. qui pot. in pign. hab. & in
79 *l. reſcriptum, ff. de pact.* Et inter hypotheca-
rios creditores connumerari etiam eos, qui
ſunt creditores vigore literarum cambij, ple-
nè contendit *Burſat. in d. conſ. 39. nu. 37. &*
ſeq. quãuis contrarium affirmet *Surd. in conſ.*
80 499. *nu. 2. lib. 4.* Quę tamen regula an habeat
locum, quando concurrunt creditores bãche-
rij decoctiſ, quorum aliqui habent hypothecã,
alij verò qui ſolum perſonali actione nitũtur,
ſed penes bancum fidem publicam ſequuti,
eorum pecunias depoſuerunt? vide *Lud. Pe-*
guer. in decis. 38 per tot. plenè Bẽuen. Strace.
in tracta. de mercatur. in titu. de decoctor. in
vlt. par. in tit. qui potior. in bonis decoct. hab.
nu. 1. *& ſeq.* & omnino *Bald. in l. fi. in fi. C.*
depoſiti. Et quid ſi de pecunia depoſita penes
bancum aliquod intereſſe perceperunt? vide
Io. Franc. de Pont. in conſ. 56. per totum. Et
81 quomodo, & quo ordine concurrere debeant
creditores nummulariorum decoctorum di-
uerſos rationum libros habentium, ſeu in di-
uerſis locis artem nummulariam exercentiũ?
vide *Aret. in §. introduxit, num. 3. inſt. quod*
cum eo, qui in alie. pot. Pau. de Caſt. in conſi.
285. incip. viſis, & ponderatis, vol. 1. Bald. in
conſ. 382. & 400 nu. 8. vol. 5. & in conſ. 432.
vol. 1. plenè Benuen. Strac. in d. titu. de deco-
ctor. in vlt. par. per tot. & Hiero. Magon. in
decis. Lucen. 1. per tot. quibus addas, quæ ad
hoc propoſitum ſubtiliter tradũt *Frãc. Aret.*
in conſ. 57. & Raphael Cuma. in conſil. 172.
82 Quæ autem verba in inſtrumento per nota-
rium appoſita oſtendant verã pecuniæ nume-
rationem, & quæ ſimplicem confeſſionem?
vide *Aret. in §. actionum, nu. 22. verſ. aduer-*
tas tamen, inſt. de act. & plenè Surd. in decis.
83 284. *per tot.* Et an exceptio non numeratæ
pecuniæ habeat locum, quando in ſcripturã
exprimitur debitum de præterito? vide *Rol.*
à Val. in conſ. 4 num. 15. cum plur. ſeq. vol. 4.
• [Et quid ſi confeſſio ſit relatiua ad aliquã ſcri-
pturam, vel librum rationum, qui non repe-
ritur? multi dicunt, quod non præiudicat,
quos refert *Maſcar. de probat. in concl. 1324.*
nu. 2. Sed contrarium verius eſſe poſt elapſa
tempora à iure ſtatuta ad opponendam exce-
ptionem non numeratæ pecuniæ, plenè pro-
bat perſpicaciſſimus *Fontanell. in tracta. de*
pact. dotal. clauſ. 4. glo. 18. par. 2. num. 21. cum
ſeq. & præcipuè *nu. 25.* plenius verò hunc ar-
ticulum explicat *Marius Muta in decis. 67.*
nu. 19. cum ſeq. qui primo arguit, quod ſi in
inſtrumento venditionis annuorum introi-
tuũ aſſeratur ſolutio capitalis pretij per me-
dium alicuius banci, in quo facta diligentia,
non reperiatur illa partita deſcripta, hoc vi-
detur ſufficere ad probandam negatiuã, quod
re vera pretium non fuerit ſolutum, pro qua
concluſione allegat *Pet. de Gregor. ſuper bul-*
la de cenſib. q. 9. nu. 5. cum ſeq. Nam notario,
ſeu inſtrumento referenti ſe ad aliud inſtru-
mentum non creditur, niſi relatum produca-
tur, *Auth. ſi quis in aliquo documento, C. de*
eden. ex qua concluſione plura notabilia in-
fert *Franc. Becc. in conſ. 5. nu. 5.* Famque mul-
tipliciter declarant *Surd. in conſil. 540. ſub*
nu. 5. cum plur. ſeq. Vnde non creditur nota-
rio dicenti talem eſſe procuratorem talis, ſi
mandatum non producitur, etiam ſi aſſerat ſe
illud vidiſſe, & legiſſe, vt communiter affir-
mãt DD. omnes in *d. Auth. ſi quis in aliquo,*
quam concluſionem procedere, etiam ſi tenor
procurationis inſeratur, cum illa copia facta
non ſit Iudicis authoritate, teſtatur *Afflict. in*
decis. 273. num. 4. Immo idem eſſe, ſi notarius
fateatur ſe illud inſtrumentum feciſſe, tradit
idem *Affl. in decis. 48. ſub nu. 2.* & idem affir-
mat *Surd. in decis. 231. nu. 3.* Nihilominus in
propoſito articulo notabiliter animaduertit
Marius Muta in d. decis. 67. nu. 20. quod ſi cũ
longi temporis curſu concurrant etiam plu-
res ſolutiones factæ per debitorem, præſumi-
tur, quod præceſſerit ſortis principalis ſolu-
tio, ex notatis per *Surd. in eadem deciſio. 231.*
nu. 26. cũ ſeq. An autem ſi debitor recogno-
uit apocam ſua manu ſcriptam poſſit poſtea
opponere exceptionem non numeratæ pecu-
niæ? vide *Parlador. in 2. lib. rerum quotidia-*
nar. cap. fi. par. 1. nu. 12. qui diſtinguendo di-
cit, quod tempore recognitionis opponi po-
teſt hæc exceptio, non autẽ poſtea; ſed quod
etiam ex interuallo poſſit opponi poſt reco-
gnitionẽ factam, affirmat *Steph. Gratia. in de-*
84 *cis. 164. in addit. n. 7.*] Et quid ſi iuramẽtũ nõ
fuit ſimpliciter appoſitum ſuper ſolutione
mutui, ſed ſuper confeſſione receptionis pecu
niæ mutuatæ? vide omnino *Io. Guttier. in d.*
85 *tract. de contract. iurat. cap. 37. nu. 8.* Et an
huic exceptioni poſſit debitor renunciare? vi-
de *Couar. in 2. lib. var. reſol. c. 4 ſub nu. 3. &*
plenè Io. Guttier. in d. cap. 37. num. 9. & ſeq.
86 Et an per hanc exceptionem impediatur li-
quidatio publici inſtrumenti? vide *Carau. in*
rit. 166 nu. 41. & ſeq. Bernar. Pand. in tract.
de præſent. inſtr. in 5. par. declar. 15. & Frãc.
Ant. de Iudice Rober. in trac. de liquid. inſtr.
in 4. conſid. nu. 57. fol. mihi 53. in paruis im-
preſs.

87 *preſi.* Et an poſſit opponi aduerſus obligatio-
nem ſtipulatam penes acta? vide *Aſſlict. in d.*
conſt. cauſas, nu. 14. *& ſeq. & Bern. Pand. in*
88 *d. declar.* 15. *nu.* 32. Et an elapſo biennio poſ-
ſit debitor hãc exceptionem opponere, ſi vult
in ſe ſuſcipere onus probandi, pecuniam non
fuiſſe numeratam? vide *Affl. in deciſ.* 110. *La-*
derch. in conſ. 113. *nu.* 8. *Menoch. in conſ.* 47.
nu. 8. *& Pereg. in ſuo lib. varior. tracta. in* 5.
par. ſub tit. de pact. & conuent. num. 120. *&*
89 *ſeq.* Creditor etiam, qui confeſſus fuit rece-
piſſe pecuniam a debitore, poteſt hanc exce-
ptionem opponere infra triginta dies, non
vltra, *l. in contractibus, §. ſuper cæteris, cum*
ibi not. per Bald. & Salyc. C. de non numer.
pecu. & notat Aret. in §. 1. *ſub nu.* 4. *inſt. de*
90 *except.* Sed fallit, ſi vltra confeſſionem adeſt
etiam quietario, vel pactum de non petendo;
nam tunc ſtatim confeſſio præiudicat, vt in-
quit *Natt. in conſ.* 196. *nu.* 1. *lib.* 1. [Vel ſi fuit
huic exceptioni renunciatum, nam licet in
debitore ſit dubium, an valeat renunciatio,
in creditore tamen validam eam eſſe affirmat
Natt. in conſ. 190. *nu.* 2.]. Hæc autem exce-
ptio ſolum habet locum in mutuo, & dote,
non in aliis contractibus, vt pleniſſimè refert
Rol. à Vall. in conſ. 4. *num.* 1. *& per tot. lib.* 4.
[An autem elapſis triginta diebus creditor
audiatur ſi vult in ſe onus ſuſcipere probandi
pecuniam non fuiſſe numeratam, ſicut audi
tur debitor in mutuo poſt elapſum biennium?
negatiuam opinionem tenuit *Bald. in l. in cõ-*
tractibus, § ſuper cæteris. C. de non num. pec.
& ibidem Salyc. num. 15. *& Pau. de Caſt. in*
conſ. 233. *ſub num.* 3. *lib.* 2. quos refert *Petr.*
Caball. in conſ. 50. *nu.* 2. *lib.* 1. Sed contrarium
verius eſſe affirmant *Bar. in l. ſi ex cautione,*
nu. 12. *eod. tit. de non num. pecun. & Fonta-*
nell. in tracta. de pact. dotal. clauſ. 4. *gloſ.* 18.
par. 2. *nu.* 19 *verſ. his tamen non obſtantibus,*
91 *fo.* 276.] Alius caſus, in quo legis authoritas
excuſat a periurio, eſt, quando contractus ſu-
per quo iuramentum interponitur, eſt ſimula-
tus, vt dixit *Gloſ. communiter approbata in*
l. 2. *C. plus valere, quod agitur, quàm quòd*
ſimulatè concipitur, quam refert *Iaſ. in §. item*
ſi quis in fraudem, nu. 7. *inſt. de actio. & ple-*
92 *nè Neuiz. in conſ.* 23 *nu.* 1. Verùm ſciendum
eſt, quòd qui cõtractus ſimulationem allegat,
ſiue agendo, ſiue excipiẽdo, tenetur exprime-
re modum ſub quo facta eſt ſimulatio, & cer-
tam cauſam, pro qua facta fuit, aliàs ſuccum-
bit, iuxta not. per *Bar. in conſ.* 65 *incip. factũ*
tale eſt, Petrus Nicolæ, num. 3. & alios, quos
plenè refert *Rol. à Vall. in conſ.* 47. *num.* 27.
93 *vol.* 4 Et ratio eſt euidens, nam ſimulationum
quædam ſunt permiſſæ, quædam verò repro-
batæ, vt inquit *Bal. in rub. eiuſdem tit. C. plus*
valere, quod agit. & probatur in l. ſi ex pre-
tio, cum ibi not. per Bar. C. ſi cer. pet. & in l. ſi
ſub ſpecie, C. de poſtul. & ibi per Barto. in fi.
94 Earum autem, quæ ſunt reprobatæ, plures
ſunt ſpecies, quas plenè refert *Iacob. Mãdell.*
in conſi. 9. *nu.* 2. *& ſeq.* Vnde cum ſimulatio
non præſumatur niſi probetur, *l. cum preci-*
bus, cum ibi not. per Bald. C. de probat. & da-
to, quòd probetur, nõ tamen eſt abſolutè pro-
hibita, niſi prohibitus ſit modus, ſub quo ſit,
vel cauſa, propter quam ſit, vt benè conſiderat
Iac. Mandel. in d. conſ. 9. *nu.* 5 & *in conſ.* 97.
nu. 27. Ideo pernecesse, qui ſimulationem al-
legat, debet ſpeciem, & cauſam deducere, &
probare, ex quibus appareat actum, qui alle-
gatur ſimulatus, eſſe prohibitum, & reproba-
tum, vt poſt alios plenè refert *Rol. à Vall. in*
d. conſ. 47. *nu.* 29. *vol.* 4. *& Honded. in conſi,*
95 46. *nu.* 2. *& ſeq. vol.* 1. Tripliciter autem ſi-
mulatio fieri poteſt. Primò. Dum verè ſit vnus
contractus, & ſimulatur alius. Secundò. Quan-
do ſit contractus verus, ſed modico tempore
duraturus. Tertiò. Quando aliquis actus appa-
renter celebratur, nullam exequutionem ha-
biturus, vt quando quis fingit donare alicui
perſonæ coniunctæ ob aliquod imminens pe-
riculum, prout magiſtraliter docet *Bart. in d.*
conſ. 65. *nu.* 3. cum quo concordant *Iac. Mã-*
dell. in d. conſ. 97. *nu.* 24. *Rol. à Vall. in d. cõſi.*
47. *num.* 28. & *Honded. in d. conſi.* 46. *num.* 7.
[& plenè has ſimulationis ſpecies diſtinguit
& lucidiſsimè declarat *Aluar. Velaſq. in con*
96 *ſultat.* 154. *nu.* 4. *cum plur. ſeq.*] Quoad pri-
mam ſimulationis ſpeciem, quando vnum ve-
rè agitur, & aliud ſimulatur, tunc ſi id, quod
verè agitur, eſt permiſſum, & de iure validũ,
ſine dubio etiam illud, quod ſimulatur, erit
quoque validum, nam vnus contractus tranſ-
fertur in alium, vt in *l. ſingularia, ff. ſi cer. pet.*
& in l. ſi ex pretio, C. eo. & notat ſingulariter
Bar. in l. Lucius Titius, 2. ff. depoſiti. dũ enim
per ſimulationem ſolum ſit tranſitus de vna
cauſa ad aliam, & vtraque cauſa quoad volun-
tatem contrahentium, ita ſe habet, quod vna
poteſt æquipollere alteri, non eſt improbata
ſimulatio, vt pulchrè refert *Mandell. in al-*
97 *leg. conſ.* 97. *nu.* 33. Secunda verò ſimulatio-
nis ſpecies, quando ſit actus validus modico
tempore duraturus, eſt etiam permiſſa, & at-
tenditur id, quod verè agitur, ex reg. *tex. in l.*
1. *& toto tit. C. plus valere, quod agit*, & in
his propriè terminis conſuluit *Mandell. in*
98 *d. conſi.* 97. *nu.* 29. & *per tot.* Quando autem
contractus claudicat ob tertiam ſimulationis
ſpeciem, ex eo quod actus figuratur, & reuera
contrahentium intentio eſt nihil agere, tunc

habetur,ac ſi factus non eſſet, & eſt ipſo iure
nullus,ex reg tex.in l. imaginaria,ff.de regu.
iur.& in l nuda,C.de contrah. emp. vt plenè
notant Honded.in conſ.46.num.9. & ſeq.&
99 Franc.Becc.in conſ.52.nu.35.& ſeq.Ex qui-
bus autẽ coniecturis arguatur ſimulatio? vide
quæ plenè cumulat idem Honded. in d. conſi.
46 per tot. Menoch.de præſump.lib.2. præſ.
122.cum trib.ſeq. Rol.à Vall. in d. conſi. 47.
vol. 4. Franc. Becc. in d.conſi.52. per tot.&
Maſcard.de probat.in concl.558.& ſequen.
• [Et an paruitas pretij,& pactum de retrouen
dendo arguant contractum ſimulatum? vide
Doct.omnes in cap.ad noſtram, de empt.&
vend. Cepoll.de ſimulat. contract. præſump.
10.Loffr.in conſ.52.nu.10.cũ plur.ſeq.Boer.
in deciſ.102.per tot. Rol.à Vall. in conſ 40.
per tot.lib.2.& in conſ.96 lib.eo. & in conſi.
47.nu.10.cum ſeq.& conſi.59.lib.4 plenè Ca
ber.in deciſ.41.per tot.Borgn.Caualc.in de
ciſ.1.num 7.& ſeq.par.2.Natt.in conſ.198.
nu.8.&per tot.lib.1.Rot. Lucenſ. in deciſio.
trium Audicor.deciſ.60.per tot. Affl. & Vr-
ſill.in deciſ.65.per tot. Gramm. in deciſ. 76.
nu. 30.plenè Io.Bapt. Ladercb. in conſ.132.
per tot & pleniſſimè Farinac.in trac.de fal-
ſit.&ſimulat. q. 163.per tot. Et quid ſi adſit
pactum de non redimendo, niſi poſt certum
tempus? vide Aluar.Velaſq.in conſultat.41.
per tot.& alios plenè relatos per Farinac. in
100 d.q.163.nu.57.] Et an licita ſit ſimulatio, ſi
ad finem fraudandi vicinum iure congrui,ho-
die emo,& cras dono rem emptam? vide Na-
podan.in conſuetu.ſi quis emit. de iure congr.
nu.42.& ſeq.& ibi adden.ad eum,plenè Ma
ran. in diſput. 9. per tot. & Vrſill. in deciſio.
101 338.nu.4. Et quid ſi fiat pactum,quod in
caſu,quo vicinus vult retrahere, res ſit inem-
pta? vide Petr.Caball. in conſil.ciu. 36. lib.1.
102 Et quid ſi quis vẽdit maiorem partem fun-
di,& minimam pro ſe retineat; An præſuma-
tur id feciſſe in fraudem iuris congrui? vide
omnino Honded.in conſ.7.per totum. vol.1.
103 Alius caſus, in quo legis authoritate per-
mittitur à contractu iurato recedere, eſt in
donatione, quando donatarius efficitur ingra
tus donanti, iuxta tex.in l.fin. cum ibi plenè
not.per Rip.C.de reuoc.donat.quo caſu etiam
non obſtante iuramento, donationem reuo-
cari poſſe,ex magis communi Doctorum opi-
nione refert Tiraquel.in præfat.l.ſi vnquam,
num.158.C.de reuoc donat. Verum ſi ſpecifi-
cè fuit cum iuramento conuentum,quòd etiã
ex capite ingratitudinis donatio reuocari nõ
poſsit, tunc iuramentum eſſe ſeruandum,
poſt relatas hincinde opiniones concludit
Ioã.Guttier.in d.tract. de contract. iurat. c.
104 10.num.5. & ſeq. Hinc donationem reuo-
cari, ſi donatarius non præſtitit donanti ali-
menta promiſſa,& moræ purgationem non
admitti,plenè conſuluit Hiero.Grat.in conſ.
93.per totum, vol. 1. & Camill. Borrell. in
conſi 64.num.42.cum plurib.ſequen. An au
105 tem donatio facta Eccleſiæ, reuocetur ob
culpam, ſeu ingratitudinem Prælati? vide
Rip. in d l.fin. num.173. quæſt.52. C.de re-
uoc.donat.qui concludit, quòd regulariter do
natio facta Eccleſiæ non reuocatur ex ingra-
titudine Prælati,nam cenſetur facta Deo, ſed
ſi adeſt ſpeciale pactum, quòd poſſit reuocari
propter ingratitudinem,illud eſt obſeruandũ,
& valida eſt talis conuentio,nam donator po
teſt traditioni rei ſuæ apponere legem, quam
vult, licet aſſerat communem opinionem eſſe
in contrarium,& quod culpa Prælati non de-
bet nocere Eccleſiæ,tenet etiam Ruin.in cõſ.
27.num.2.lib.2.quem refert Menoch. in tra-
cta.de recuperan. poſſeſſ. remed. 9.num.102.
* [& idem ex communi Canoniſtarum ſenten-
tia affirmat etiam Ioan. Lopez in rub. de do-
nat. inter virum, & vxor.§.66.num.23. di-
cens,quod ſi Abbas cum conuentu ſunt ingra
ti donatori,idẽ Abbas cum conuentu eijciun-
tur à Monaſterio,ſed non reuocatur donatio,
& ſic puniuntur perſonæ,& non Eccleſia.]
106 Et an inducatur donationis reuocatio, ſi ſu-
peruenian graues inimicitiæ inter donantẽ,
& donatarium,culpa tamen ipſius donantis?
vide Ioan. Lopez in rub de donatio.inter vir.
& vxor.§ 78. ſub num.21. & plenè Me-
noch.de præſumptionib.lib. 3. præſumpt. 37.
107 num. 21. & ſequen. Et quid ſi donatarius
conueniat donantem in iudicio ſuper omni-
bus,vel maiori parte bonorum? vide eundem
Ioan.Lopez in eadem rubr. de donatio. inter
108 virum,& vxor.§ 79.per totam. Et an reuo-
cata donatione propter ingratitudinem do-
natarij,reſoluantur omnes obligationes, &
hypothecæ medio tempore contractæ ſuper
re donata? vide Ripam in d.l.fin.in q.42. nu.
146.plenè Arium Pinell.in l.2. C.de reſcind.
vend.in 2.par.l.cap.3.num.19. & Neguſ.de
pignor.in 1.memb.5.par. num.43.cum plur.
109 ſequen. Et an donatarius ingratus teneatur
reſtituere fructus perceptos ante reuocatam
donationem? vide Io.Gutter.in d.c.10.num.
7.qui concludit,quòd non, vnà cum Tiraq. in
d.l.ſi vnquam,in ver. reuertatur, num.181.
verum dicit debere ſaltim reſtitui fructus per-
ceptos poſt litem conteſtatam, ex regu. tex.in
110 l.certum, C.de rei vend. Ex eadem quoque
ratione deducitur rectè ſenſiſſe eos,qui tenue-
runt donationem iuratam ob ſuperuenientiã
liberorum reuocari poſſe, iuxta diſpoſitionẽ
l.ſi vn-

Digitized by Google

l. ſi vnquam, C. *de reuoc. donat.* prout ex mul-
torum authoritate refert *Tiraquel. in præfat.*
et uſd. l. nu. 15 t. cum plur. ſeq. & Couar. in c.
quãuis pactum, de pact. in 6. 2. par. §. 4. n. 3.
111 Et licet non deſint, qui ſtrenuè defendunt,
quòd dictæ l. beneficio poſſit cum iuramento re-
nunciari, vt patet ex ijs, quæ plenè refert *Iul.*
Clar. in §. donatio, q. 22. verſ. tertio infertur,
qui dicit, hunc articulum adeo eſſe controuer
ſum, & difficilem, vt vix cognoſci poſsit, quæ
ſit communior eius deciſio, & refert *Hiero.*
Grat. in conſ. 50. nu. 65. lib. 1. dicentem, quòd
ſuper hac quæſtione opus eſſet Imperatoris
declaratione, cum pro vtraque parte ſint in-
finiti Doctores, tamen mihi valde ſatisfacit
diſtinctio relata per *Io. Guttier. in d. tract. de*
con tract. iurat. cap. 9. num. 10. & ſeq. qui di-
cit, huiuſmodi renunciationem valere quoad
ipſum donantem, ita vt non poſsit eam am-
plius impugnare ſub prætextu filiorum po-
ſtea ſuſceptorum, verum eam renũciationem
nihil operari quoad ipſos liberos poſtea ſuſce-
ptos, quin poſſint pro eorum intereſſe dona-
tionem à patre factam impugnare, ita vt ſal-
tim vſq; ad eorum legitimam reuocetur. Quę
112 quidem diſtinctio valde rationabilis eſt, nã
duo prodita ſunt remedia, vt donatio à patre
facta per ſuperuenientiam liberorum reuoce-
tur, vnum ſcilicet ipſi donanti, vt per ſuperue
nientem liberorum natiuitatem donatio re-
uocetur ipſo iure, vigore *d. l. ſi vnquam.* Alte-
rũ verò, quòd ipſis filijs poſtea natis, cõpetit pro-
ponendi querelam inofficioſę donationis pro
legitima eis debita in bonis paternis, vt toto
tit. C. de inoff. don. Vnde licet pater ſibi pręiu
dicauerit, renunciando beneficio ſibi compe-
tenti, vigore d. l. ſi vnquam, non tamen potuit
præiudicare filijs poſtea natis quoad iura eis
competentia ex propria perſona, ex reg. tex. in
c. quamuis pactum, de pact. in 6. & in c. cum
contingat, de iur. iur. vbi probatur, quòd iura-
mentum vergens in alterius præiudicium nõ
113 eſt ſeruandum. Hinc eſt, quòd licet quando
pater donans diu ſuperuixit poſt liberos ſu-
ſceptos, & donationẽ non reuocauit, cenſetur
noluiſſe vti remedio d. l. ſi vnqua, & remanet
firma donatio, vt plenè *Tiraq. in d. l. ſi vnquã*
in ver. donatione largitus, nu. 257. & in ver.
ſuſceperit liberos, nu. 21 t. cũ ſeq. & alij, quos
latè cumulat *Honded. in cõſ. 43. nu. 16. et ſeq.*
lib. 1. & pleniſſimè Theſ. in deciſ. 121. nu. 2.
114 *cũ plur. ſeq.* Nihilominus hãc donationem,
tanquam inofficioſam, ſaltim vſque ad legiti-
mam filijs poſtea ſuſceptis competẽtem reuo-
cari, non negat, idẽ *Honded. in alleg. conſ. 43.*
nu. 19. cũ plur. ſeq. & ita etiam expreſsè affir-
115 mat *Theſ. in ead. deciſ. 121. nu. 7.* An autem
remediũ d. l. ſi vnquam, habeat locum in dote?
vide *Natt. in conſ. 90. per tot. lib. 1.* qui plenè
diſcuſſo hoc articulo, concludit, cõſtante ma-
trimonio dotem genero aſsignatam ob ſuper-
uenientiam filiorum reuocari non poſſe, nam
penes eum non titulo donationis lucratiuo,
ſed oneroſo dos reperitur, ſoluto verò matri-
monio, poſtquam dos ad mulierem reuertitur,
tunc habere locum reuocationem, vigore d. l.
ſi vnquam, vſq; ad legitimam alijs filijs debi-
tam. Quæ concluſio confirmatur ex ijs, quæ
tradit *Gram. in deciſ. 90. poſt Affl. in dec. 86.*
Contrariam autem opinionem refert *Pau. de*
Caſt. in l. 1. C. de inoff. dotib. dicens, inofficio-
ſam dotem reuocari poſſe vſq; ad legitimam
aliorum filiorum, etiam viuente viro, pro qua
plures alios cõcordãtes refert *Vinc. de Frãcb.*
in deciſ. 104. & ſecundum eam iudicatũ fuiſſe
fuiſſe teſtatur, & hanc opinionem pluribus ra
tionibus plenè confirmant *Barboſ. in 1. par. l.*
2. in prin. ff. ſol. matr. nu. 171. cum ſeq. vſq. ad
fin. & Molfeſ. in addit. ad conſuet. Neap. in
116 *4. par. q. 26. nu. 8. & ſeq.* Donatio quoq; om-
nium bonorum præſentium, & futurorum à
legibus improbatur, cùm ſit contra bonos mo
res, & liberam auferat teſtandi facultatem, ex
regu. tex. in *l. fin. C. de pact. & in l. ſtipulatio*
hoc modo concepta, cum ibi not. per DD. ff. de
verb. oblig. prout ex communi Doctorum ſen
tẽtia tradũt pro regula indubitata, *Iul. Clar.*
in §. donatio, quaeſt. 19. in prin. & Pet. Duen.
117 *in reg. 219.* Et ideo iuramentum ſuper ea
præſtitum nihil operari ex magis communi
Doctorum opinione teſtantur *Iul. Clar. in d.*
§. donatio, q. 20. in princ. Duen. in ead. regu.
219. in 2. ampl. & alij plenè relati per Io. *Gut*
tier. in d. tract. de contract. iurat. cap. 11. nu.
11. & latè per Anto. Gam. in deciſ. Luſitan.
118 *386. per tot.* Ad hoc enim, vt donatio om-
nium bonorũ ſubſtineatur, opus eſt, quòd do-
nans aliquid ſibi reſeruet pro iure teſtandi, &
id quod reſeruatur non debet eſſe quid mini-
mum, ſed tale, propter quod veriſimile ſit do-
nantem inuenturum eſſe hæredem, vt notabi-
liter inquit C*agnol. in rep. d. l. fi. num. 205. &*
ſeq. C. de pact. plenè Honded. *in conſi. 39. nu.*
16. & ſeq. lib. 1. Cephal. in conſi. 288. nu. 29.
lib. 2. & Iul. Clar. *in dict. q. 19. verſ. ſecundo*
119 *principaliter*, qui dicit, qaod ſaltim id, quod
reſeruatur, debet excedere vigeſimam partem
illius patrimonij, quud donatur, ſed nihil al-
legat, eum tamen ſequuntur *Menoch. in conſ.*
184. ſub nu. 4. lib. 2. Cephal. in conſi. 485. nu.
133. lib. 4. Iac. Berrett. in conſi. 73. in fi. Fab.
de Ann. in conſi. 52. nu. 3. & ſeq. & Intrigl.
120 *in ſingu. 112. num. 9. lib. 2.* Præterea reſer-
uatio debet eſſe libera, & non reſtricta ad cer-

tum cauſam, neque in certum genus perſona-
rum, vnde non valet reſeruatio diſponendi
pro anima, vel in vita, vt latè tradit Dec. in
conſi. 251. Rip. in 3. lib. reſponſor. cap. 14. nu.
4. Cagnol. in d. l. fi. nu. 208. & ibidem Claud.
Seyſell. in fi. plenè Boer. in deciſ 204. nu. 46.
Couar. in 3. lib var. reſol. cap. 12. nu. 3. Hon-
ded. in conſ. 39. nu. 14. lib. 1. Cephal. in conſil.
44. nu. 15. lib. 1. Pancirol. in conſi. 172. nu. 4.
& Hier. Gabr. in conſ. 139. nu. 5. lib. 1. Et li-
cet hæc concluſio multos habeat contradicto-
res, vt patet ex not. per Ant. Gamm. in deciſ.
348. in fi. & Bolognet. in d. l. fi. nu. 132. Ni-
hilominus prima opinio eſt ſine dubio magis
communis, & eam nouiſsimè approbat Vinc.
121 de Franch. in deciſ 594. in 4. par. Multi au-
tem dicunt valere donationem omnium bo-
norum, reſeruata certa quãtitate; de qua poſ-
ſit donator in vita, & in morte diſponere, vt
patet ex not. per Hier. Gabr in conſ. 139. nu.
1. lib. 1. Cagnol. in d. l. fi. nu 248. Menoch. in
d. conſ. 184. nu. 7. lib 2. Crau. in conſi. 222. nu.
10. & Couar. in 3. lib. var. reſol. cap. 12. nu. 3.
122 verſ. quibus accedit. Dubitatur autem, an
qui reſeruat ſibi facultatem diſponendi in vi-
ta, poſsit etiam in morte diſponere? & Bart.
conſuit, quod non, in conſ. 76. ſed contrarium
tenet Iaſ. in conſ. 230. vol. 4. & Alciat. in d. l.
fi. C. de pact. Verum ſecundum opinionem
Bart. tanquam magis communem iudicatum
fuiſſe per Senatum Pedemontanum, teſtatur
123 Theſau. in deciſ. 209. Sed maior difficultas
eſt, an ſufficiat, quòd donator omnium bono-
rum ſibi reſeruet vſumfructum; pro cuius ex-
plicatione videri poſſunt Dec. in conſi. 30. per
tot. & in conſi. 251. Crauet. in conſi. 222. latè
Couar. in 3. lib. var. reſol. cap. 12. per tot. Ioã.
Guttier. in d. cap. 11. nu. 14. Mart. in vot. 77.
nu. 4. Ant. Gamm. in deciſ. 166. & Vincen. de
Franch. in deciſ. 168. & in deciſ. 594. num. 2.
[& quæ plenè tradit Fontanell. omnino vi-
dendus in tract. de pact. dotal. clauſ. 4. glo. 22.
124 nu. 1. cum plur. ſeq.] Et quid ſi quis donat
omnia bona reſeruatis fructibus Epiſcopa-
tus, de quibus poſtea obtinuit licentiam teſtã-
di à Summo Pontifice, an ſubſtineatur dona-
tio? vide Borgn. Caualc. in tract. de vſufruc.
125 mul. relic. nu. 155. Et ſi donans non diſpo-
ſuit de quantitate reſeruata, an ea applicetur
donatario, vel hæredibus donantis? vide
Theſ. in deciſ. 97. Vinc. de Franch. in deciſio.
600. in 4. par. Peregr. de fideicom. art. 40. nu.
59. Io. Vinc. de Anu. in ſing. 391. & alios rela
tos per Nicol. Intrigliol. in ſing. 112. nu. 20.
lib. 2. & Ioſeph. de Seſſ. in deciſ. Aragon. 48.
per tot. [& plenè Fontanell. in d. tracta. de
pact. dotal. 6. clauſ. 4. gloſ. 23. nu. 9. cum ſeq.]

Sed quid ſi donans non diſpoſuit ſpecificè de
quantitate reſeruata; ſed generaliter de omni-
bus bonis ſuis, an ſub ea generali diſpoſitione
veniat etiam illud, cuius diſponendi facultatẽ
ſibi reſeruauit? videtur forte dicendum, quòd
non, per ea, quæ conſiderat Hiero. Gabr. in
conſ. 47. nu. 5. & ſeq. lib. 1. Sed contrarium
verius eſſe affirmat, præſertim accedentibus
coniecturis, idem Ioſeph. de Seſſ. in d. deciſio.
48. num. 8. & ſeq. [Et quid ſi donans ſibi re-
ſeruauit poteſtatem teſtandi de bonis donatis,
prout ſibi viſum fuerit, an ei liceat liberè de
omnibus bonis diſponere? dic quod non, ſed
hæc reſeruatio intelligi debet, vt boni viri ar-
bitrio regulata ſit, iuxta not. per Anto. Gam.
in deciſ. Luſitan. 185. & Fontanell. in d. trac.
de pact. dotal. clauſ 4. glo. 23. num. 24 fo. mihi
343. Prætereundum autem non eſt, quod in
donatione omnium bonorum non ſolum mo-
bilia, & immobilia, ſed etiam iura, & actiones
continentur, l. bonorum, & l. princeps bona,
ff. de verb. ſignif. cum alijs iuribus cumulatis
per Tiraq. in l. ſi vnquam, in ver. bona, C. de
renoc. don. Ang. de maleſic. in ver. & eius bo-
na publicamus, & pleniſſimè per Arium Pi-
nell. in tit. de bon. mater. in princ. Quæ autem
veniant appellatione mobilium? vide plenè
not. per eundem Pinell. in l. 1. in 2. par. num.
45. C. eo. tit. de bon. mater. Crau. in repet. rub.
ff. de leg. 1. num. 98. Pariſ. in conſi. 37. lib. 2.
Marzar. de fideicommiſſ. ſubſt. in 2. par. q. 5.
& late Borgni. Caualc. in tract. de vſufruct.
mul. relic. nu. 87. cum plur. ſeq. Et an veniant
cenſus? vide Affl. de iur. prothomiſ. §. 1. nu. 6.
Napod. in conſuet. ſi mulier, & adden. ad eũ,
Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 233. Viu. in
commu. opin. 683. plenè Camill. de Curt. in
diuerſor. iur. feudor. fo. 24. num. 8. cum ſeq. &
Cæſar Barz. in deciſ. Bonon. 109. per totam.
Et an veniant annui redditus? vide plenè
Anell. de Amat. in conſ. 78. per tot. Et an ve-
niant venalia? vide Couar. in 2. lib. var. reſol.
cap. 5. per tot. & latè Eugen. in conſ. 100. per
tot. Et an veniant fructus pendentes, & affi-
ctus? vide Iacob. Marbell. in patrocin. 16. nu.
1. cum ſeq. Et an veniant fructus a ſolo ſepa-
rati? vide Gaſp. Theſau. in quaeſt. foren. 26.
Et an veniat pecunia deſtinata in emptionem
bonorum ſtabilium? vide Boer. in deciſ. 209.
Gabriel in 1. lib. commu. concluſ. in titu. de
præſump. concl. 12. num. 19. cum ſeq. & plenè
Theſau. in deciſ. 160. Et an veniant animalia?
vide in l. mouentium, ff. de verb. ſign. Dec. in
conſ. 653. Pariſ. in conſ. 67. in 1. dubio lib. 2.
Viu. in commu. opin. 683. nu. 6. plenè Peregr.
in conſ. 37. lib. 2. & in conſ. 22. lib. 4. & Mart.
in voto 82. qui affirmat in legato mobilium
com-

comprehendi Rhedam,& equos. Datia verò,
& pedagia inter immobilia connumerari, af-
firmant Rip. in 2. lib. reſponſor. c. 3. num. 12.
Affl. de iur. protbom. §. 1. nu. 4. & latè Tiraq.
de vtroque retrac. §. 1. glo. 7. nu. 34. Item pecu-
nia in bancis exiſtens, immobilis reputatur,
ſecundum Bal. in cap. cum cauſam, ad fin. de
re iudic. Item ea, quæ ex cõditione bonorum
ſtabilium redigitur, Dec. in l. eadem, C. de col-
lat. Molendina etiam ſtabilia ſunt, vt ex magis
communi Doctorum ſentẽtia affirmat Arius
Pinell. in d. l. 1. in 3. par. nu. 28. C. de bon. ma-
ter. licet contrarium teneant Anto. Rub. in
conſ. 138. nu. 4. & alij relati per Tiraqu. de vt-
roq. retrac. glo. 7. §. 1. nu. 92. Sed eorum opi-
nio forte procedit in molẽdinis ſupra flumen
poſitis, & cõtinuo inundationis periculo ſub-
iectis, vt videtur ſentire Vrſill. in deciſ. 249.
in fi.. Frumentum autem ſeminatum in fun-
do teſtatoris in legato mobilium contineri
ſuadet Hier. de Laurent. in deciſio. Auenion.
16. per totam. Pecunia verò perueniens ex re-
trouenditione bonorum ſtabilium vigore pa-
cti de retrouendendo, aut conſuetudinis, re-
trahendi poſt obitum teſtatoris, an inter mo-
bilia, vel ſtabilia connumeretur? vide Deci.
Corn. & alios Doct. in l. eo demum, C. de col-
lat. & plenè Tiraq. in d. tracta de vtroque re-
trac. tit. 1. in fine, in 3. q. nu. 10. cum plur. ſeq.
Et an ſpes ſuper hæreditate viuentis dicatur
eſſe in bonis? vide Bertazzol. in conſ. ciu. 57.
per tot. Ad hoc autem propoſitum notandum
eſt ſingulare verbum glo. in l. vn. C. de hered.
act. quod intuitu hypotheca quam habet vxor
in bonis viri pro dote non veniunt nomine
debitorum, vt refert Iaſ. in §. item Seruiana,
nu. 43. inſt. de vitio.] Alius caſus, in quo legis
authoritas excuſat à pœna, & reatu periurij
conſiderari poteſt in fideiuſſoribus, quibus
multa beneficia ſunt à iure conceſſa, vt pro
gratuita obligatione pro alijs contracta, quã-
to minus fieri poteſt moleſtiam patiantur. Pri
126 mò enim cautum eſt fideiuſſorem conueniri
non poſſe, niſi prius fiat excuſſio ſui principa-
lis, vt probat tex. in Auth. præſente, C. de fi-
deiuſſor. & in Authen. de fideiuſſor. §. ſi quis
igitur, & §. non ſolum. In qua excuſſione ci-
tari debet ipſe fideiuſſor pro ſuo intereſſe, vt
communiter affirmant DD. in l. de vnoquoq;
& præcipuè Alex. in fi. & Hypp. de Marſil.
nu 73. ff. de re iud. Claud. Seyſſell. in l. decem.
nu. 16. ff. de verb. oblig. & Duen. in regu. 335.
127 in 1. ampl. Et hoc beneficio vtitur fideiuſ-
ſor, non obſtante iuramento in contractu ap-
poſito, nam iuramentum regulatur, & intel
ligitur ſecundum naturam obligationis, cui
accedit ſecundum Bald. in cap. cum contin-
gat, ſub num. 20. verſ. ex hoc ſequitur, de iure
iur. quam opinionem pluribus rationibus ple
nè confirmant Barbat. in conſil. 43. in 3. dub.
lib. 2. Couar. in d. cap. quamuis pactum, in 1.
par. §. 4 ſub num. 2. Iacobin. in l. fi. ſub nu. 3.
verſ. ſed hoc eſt falſum. ff. ſi cer. pet. & alij re-
lati per Tiraqu. in præfat. l. ſi vnquam, C. de
reuoc. don. num. 152. Anto. Gomez. in 2. tom.
var. reſol. cap. 13. ſub nu. 14. verſ. ſexto limi-
ta, & Duen. in d. reg. 335. in 20. limit. verſic.
128 contrariam tamen opinionem. Et licet mul
ti teneant contrarium, ſcilicet, quod iuramen-
tum excludat beneficium excuſſionis, quos
plenè refert idem Petr. Duen. in ead. 20. li-
mit. & Io. Guttier. in d. tract. de contract. iu-
rat. cap. 43. nu. 26. Nihilominus mihi recedẽ-
dum non videtur à ſupradicta concluſione,
tum quia eſt æquior, ac verior, prout fatetur
Menoch. in 3. lib. controuerſ. cap. 59. nu. 1. &
2. Cum etiam quia pro ea iudicatum fuiſſe
per Cappell. Tholoſ. refert Stephan. Aufr. in
deciſ. 139. & hanc quoque opinionem ſequu-
tum fuiſſe Sanatum Pedemontanum refert
doctiſſimus Theſaur. in deciſ. 166. nu. 4 cuius
authoritati plurimum arbitror eſſe deferen-
129 dum. Imo loquitur in caſu fortiori, quo fi-
deiuſſor non acceſſoriè, ſed principaliter, &
inſolidum ſe obligauerat, faciendo cauſam, &
debitum proprium, vt ibi videri poteſt. Quæ
130 concluſio multo fortius procedit, quando
fideiuſſor promittit in caſu, quo principalis
debitor non ſolueret, nam in eo caſu excuſſio
principalis venit facienda etiam ex natura
eiuſdem obligationis, & conſequenter nullo
modo ei poteſt iuramentum obſiſtere, vt affir-
mat Io. Guttier. in d. cap. 23. nu. 29. & de hac
forma obligationis eſt text. formalis in l. fi-
deiuſſor obligari. §. fi. ff. de fideiuſſ. cuius me-
minit Sot. in conſ. 273. ante num 4. verſ. con-
firmo hoc, vol. 2. & Ant. Gomez in d. c. 13. de
fideiuſſor. ſub num. 2. verſ. quæro tamen. Qui
131 num. 3. ſubdit, quòd quando quis promittit
creditori indemnitatem, vel ſoluere totum
id, quod à debitore exigere non poterit, non
eſt propriè fideiuſſor, nulloq; pacto conueniri
poteſt, niſi prius facta ſolemni diſcuſſione cũ
principali debitore, etiam ſi eſſet ſpecificè re-
nunciatum beneficio dictæ Auth. præſente,
C. de fideiuſſ. nam in hoc caſu excuſſio requi-
ritur pro complemento conditionis, ex qua
oritur ipſius fideiuſſoris obligatio, ex reg. tex.
in l. fi. cum ibi communiter not. per DD. ff. ſi
cer. pet. & eandem concluſionem plenè con-
firmat Roder. Suar. in tit. de los emplazamie-
tos, fol. mihi 292 in paruis impreſſ. num. 7. &
132 ſeq. Verùm hæc concluſio limitatur in ca-
ſu, quo huiuſmodi fideiuſſor in ſpecie renun-

ciaſſet beneficio excuſsionis cum iuramento,
vt not. Io. Guttier. in d. cap. 23. n. 30. & idem
eſt, quando quis ſe principalem debitorem
pro alio conſtituit, nam cenſetur nouata obli-
gatio principalis, & transfuſa in perſonam
conſtituentis; vt aſſirmat Hyppol. in rubr. de
* fideiuſſor. nu. 62. & ſeq. [& plenè Florez de
Mena in variar. quaeſt. lib. 1. q. 11. num. 48.
cum ſeq. & idem confirmat Anto. Hering. in
tract. de fideiuſſ. cap. 27. nu. 84.] Sed ſi ſimpli-
citer promittit ſe ſoluturum id, quod Titius
debet, licet ex vi verborum videatur promi-
ſiſſe tanquam principalis, nihilominus quoad
iuris effectum habetur pro fideiuſſore, & gau-
det beneficio diſcuſsionis, vt notabiliter in-
quit Andr. Gayl. in obſeru. 28. lib. 2. Si verò
promittat, quod principalis non deficiet ab-
ſolutione in tempore promiſſo in inſtrumen-
to, tunc neceſſariam nõ eſſe diſcuſſionem, ſed
ſtatim facta interpellatione contra principalẽ
poſſe fideiuſſorem cõueniri, notabiliter refert
Stepha. Gratia. in 1. lib. diſceptatio. forẽſ. cap.
133 164. nu. 19. & ſeq. Ad quid autem teneatur
is qui promiſit aliquem indemnem conſerua-
re? vide Borgn. Caualc. in tract. de vſufruc.
mul. relic. nu. 211. & plenè Surd. in cõſ. 130.
134 per tot. lib. 1. Et an fideiuſſorem approbans
teneatur tanquam fideiuſſor? vide Alex. in l.
ſi vero, §. qui pro rei, nu. 4. ff. qui ſatiſd. cogã.
plenè Cephal. in conſi. 137. lib. 7. per tot. &
Camill. Borrell. in conſi. 47. nu. 80. & ſeq. &
135 per tot. Et ad quid teneatur Actuarius ſi ac-
cepit fideiuſſorem non idoneum? vide Ioſeph.
Lud. in deciſ. Lucen. 33. per tot. Farinac. in
pract. crim. q. 33. nu. 88. & ſeq. & Gratian. in
* deciſ. Marcb. Ancbon. 69. per tot. [Et quid ſi
Actuarius accepit fideiuſſorem idoneum facul
tatibus, ſed poſsidẽtem bona in loco remoto,
vel in aliena prouincia? vide pleniſsimè no-
tata per Farinac. in conſ. 165 per totum, lib.
2. qui conſuluit pro fiſco contra actaarium,
ſed ibidem inſerta ſunt nouem reſponſa alio-
rum Aduocatorum pro actuario, vnde ſi caſus
euenerit, ibi habes hunc articulum exactiſſi-
136 mè diſcuſsũ.] Et ad quid teneatur, qui pro-
miſit facere bonam aliquam partitam? vide
Soc. in conſ. 65. vol. 4. & Dec. in conſ. 7. Et ſi
137 plures ſint rei debendi inſolidum obligati,
conſtat tamen in rei veritate, quod tota pecu-
nia ad vnum peruenit, tunc eum teneri tan-
quam principalem, alterum verò vti fideiuſſo-
rem, teſtatur Hypp. in ſing. 2. & in rub. de fi-
deiuſſ nu. 65. & ſeq. Sed quomodo hæc con-
cluſio intelligenda ſit, notabiliter explicat
138 Natt. in conſi. 52. num. 7. lib. 5. Sciendum
quoque eſt in hac materia excuſsionis, quod ſi
quis fideiubet pro aliquo officiali publico,
quamuis renunciet beneficio fideiuſſorum, ni-
hilominus gaudet excuſsionis beneficio, non
obſtante renunciatione, per tex. famoſum in
l. 3. §. fi. ff. de admin. tut. vbi dicit, quòd fideiu-
bens pro magiſtratu, cenſetur ſe obligare in
eo, quod illius facultatibus deerit, & ſic clarè
efficitur, quod eſt fideiuſſor indemnitatis, quẽ
tex. ita ponderat Salyc. in l. 1. in fi. C. quod cũ
eo, quem refert Suar. in d. t. t. de los emplaza
mientos, fol. mihi 793. nu. 11. Fallit autẽ hæc
concluſio, quando fideiuſſor officialis ſpecifi-
cè renunciat beneficio excuſsionis, & omni-
bus alijs iuris beneficijs, & legum auxilijs, vt
refert Io. Guttier. in d. c. 23. num. 24. Inſuper
139 notandum eſt, quod hoc priuilegium excuſ-
ſionis non habet locum, quando pater fideiu-
bet pro filio, per tex. ſingularem in l. 3. § ſed
vtrum, cum ibi not. per Bald. ff. de minor. per
quem ita inquit Barbat. in c. peruenit, nu. 7.
de fideiuſſ. & plenè Boer. in deciſ. 221. nu. 13.
vbi ad hoc allegat etiam tex. notabilem in l. ſi
mandator, C. quod cum eo, & idem aſſirmant
Duen. in d. reg. 335. in 13. limit. Gayl. in ob-
ſeruat. 27. nu. 33. & Theſau. in deciſ. 166 n. 5.
140 Et demum, filijs omiſsis, perpetuò notãdum
eſt in hac materia, quòd ceſſat hoc excuſsionis
beneficium, quando debitor conſtituit bona
ſua poſsidere nomine creditoris, nam tunc po
terit creditor contra quemcumque dictorum
bonorum poſſeſſorem agere ad reuocandam
poſſeſsionem, nulla facta excuſsione, iux. tex.
in l. fi. C. de acquir. poſſ. cum ibi not. per gloſ.
& DD. prout in ſpecie notant Iacob. Butrig.
in auth. hoc ſi debitor, in fi. C. de pignor. Iaſ.
in §. item ſi quis in fraudem, num. 77. inſt. de
actio. Duen. in d. reg. 335. in 16. limit. Cepoll.
in caut. 31. nu. 1. plenè Tiraq. in tract. de iur.
conſtit. in 1. par. nu. 54. cum plur. ſeq. & alij
141 relati per Io. Guttier. in d. c. 25. nu. 32. Nã
qui alterius nomine ſe poſsidere conſtituit, in
eum poſſeſsionem trãsfert, iux. not. in l. quod
meo, & in l. interdum, cum ibi not. per DD.
ff. de acq. poſſeſſ. & proinde cum eandem rem
poſtea alienat, videtur interuertere poſſeſsio-
nem creditoris, quam ei prius per conſtitutũ
tranſtulerat, & ideo ad eam recuperandam
datur hoc remedium contra quemcumque
poſſeſſorem, vt pulchrè declarat Menoch. in
tract. de recuper. poſſ. remed. 14. nu. 24 & ſeq.
quem refert Reg. Conſiliarius Rouitus ſuper
pragmat. 1. de aſſiſtencia, nu. 20. verſ. ex hac
142 forma contrahendi. Hoc autem remedium
differt ab actione hypothecaria, nam in ea;
quando intentatur contra tertium poſſeſſorẽ,
requiritur, quòd prius fiat excuſsio bonorum
principalis debitoris, vt inquit Bart. in l. cre-
ditores, num. 25. C. de pignor. quem refert
pract.

Digitized by Google

*pract.*Papien.*in for.reſp.libell.in action. hypoth.in ver.exceptionem excuſſionis,num.9.*
qui dicit differentiæ rationem eſſe, quia actio
hypothecaaia auocat poſſeſſionem debitoris,
ſeu potius tertij poſſeſſoris, temedium verò
dictæ l.fin. auocat poſſeſſionem propriam ipſius creditoris, vnde æquitas illa, quæ cauſat
excuſſionem debitoris,ceſſat in ea, quæ reſpicit poſſeſſionem ipſius creditoris, vt poſt
alios refert etiam *Io.Guttier in d.cap.23.ſub*
143 *nu.32.* Differt etiam hoc remedium a Saluiano interdicto,nam illud eſt poſſeſſorium
adipiſcendæ,*§.interdictum quoque, in fi. de interd.vt not. Menoch. in tracta. de adipiſc. poſſeſ.remed.3.nu.5.* Hoc autem eſt remediũ
poſſeſſorium recuperandæ, vt poſt alios probat idem *Menoch.in tract. de recup. poſſ. remed.14.in t.q.nu.9. quem refert Rouit.in d. pragm.1.de aſſiſt.num.15. & ſeq. & Rolã.à*
144 *Vall.in conſ.14.nu.11.cum ſeq.lib.1.* His
vero ſimile eſt iudicium aſſiſtentiæ, quod tria
comprehendit remedia,ſcilicet,actionem hypothecariam, Saluianum interdictum, & remedium *d.l.fi.C.de aeq.poſſ.* vt teſtatur plenè
idem doctiſſimus *Rouit. in citato loco num. 13.cum plur.ſeqq.* qui notabiliter, ac magiſtraliter explicat,quomodo hæc tria remedia
contraria ſimul concutrere valeant,ita vt in
praxi vnum non impediatur per aliud. Et
145 hoc iudicium aſſiſtentiæ non ſolum eſt priuilegiatum, quia agitur recta via contra tertios poſſeſſores abſq; alia excuſsione, ſed etiã
quia à decreto affirmatiuo lato in hoc iudicio
non appelletur quoad finem retardandi exequutionem quoad caput adiudicationis tantum,ſed mediãte appretio fit conſignatio bonorum creditori pro concurrenti quantitate
ſui crediti,pręſtita cautione de reſtituendo in
caſu retractationis, & deinde proceditur in
cauſa appellationis,prout cauetur in *d. prag.*
& ita quotidie ſeruari teſtantur *Aff. in deciſ.187.& ſeq.& Vinc. de Franch. in deciſ. 120.*Sed huiuſmodi exequutio conceditur ſolum pro capitali,non autem pro itereſſe, vt
teſtatur *Io.Vinc.de Ann.in ſing.*494. & ſi cõtingat ſententiam aſsiſtentiæ reuocari,eodem
iure eſt ſimilitet procedendum ad auocandam
poſſeſsionem à creditore, qui eam prius obtinuerat, non obſtante appellatione,quia actor,
& reus non debent inæqualiter iudicari, ,put
per Sacrum Conſilium deciſum fuiſſe teſtatur
idem *de Franch.in deciſ.*236. Verùm de hac
deciſione dicit ſe dubitare perſpicaciſsimus
Rouit.in pragm.2.de appell. nu.3. dicens obſtare verba dictæ Regiæ pragmaticæ, quæ dũ
diſponit non retardari exequutionem per appellationem, loquitur de decreto aſsiſtentiæ
affirmatiuo,& ſic de eo decreto, per quod cõceditur aſsiſtentia, vnde ſecus videtur dicendum in decreto negatiuo,pet quod reuocatur
aſsiſtentia præſtita, pro qua ponderatione allegat *Iacobin.in l.fi.num.56.C.de edict. diu. Adria.toll.*dicentem, quod licet à ſententia
lata ſuper poſſeſſorio adipiſcendæ non poſsit
appellari,ſecus tamen eſt, ſi ſententia feratur
146 per verba negatiua. Et ſi is qui ſententiam
aſsiſtentiæ obtinuit ob ſuam inopiam, fortè
non valet fideiuſſores reperire,puto,quod admitti debet ad iuratoriam cautionem, per ea,
quæ in ſimili dicit *Guid. Pap. in deciſio.189.*
vbi affirmat, quod ſi is qui obtinuit ſententiã
Præfecti Prætorio,à qua fuit reclamatum infra decem dies,facta omnimoda diligentia nõ
poteſt præſtare cautionem cum fideiuſſoribus
de reſtituẽdo in caſu retractationis,iuxta formam traditem in *auth.quæ ſupplicatio,cum ibi not.per Doctor.* C.*de precib. imper. offer.*
admitti debet ad iuratoriam cautionem ad finem obtinendi ſententiæ exequutionem, quã
concluſionem refert *Vrſill. in deciſ. 231. ſub nu.2.*& eam plenè confirmat *Ratan. à Vall. in conſ.43.per tot.lib. 2.* Et ſi principalis eſt
diues notorius, releuatur ab hoc onere ſatiſdãdi,& ſufficit eius obligatio cum hypotheca
bonorum,ex reg,tex.in *l.quicunque, cum ibi not.per Barto.& Io.de Plat.* C.*de fund.patrim.lib.11.& in auth.cui relictum.C.de indic.vid.toll.Pau.de Caſt.in l.diuortio,§.interdum,nu.5.ff. ſol.matr. & ibidem Iaſ.nu. 10.& plenè Barboſ.nu.32.& ſeq. Cacher. in deciſ.70.nu.6.& Tiraq.in tract.de pœn.temper.cauſ.51.num.* 39. & multa etiam ad hoc
propoſitum plenè refert *Barboſ.in d.l.diuortio,§.interdum,nu.28.verſ.ſed reſoluendum eſt,ff.ſol.matr.*& pleniſsimè *Surd.in deciſio. 141.per tot.* [& pleniſsime *Don Io. del Caſtill.in tract.de vſufr.c.18.nu.9.cum plur. ſequẽ.* qui ad ſaturitatem quoque explicant,
an huiuſmodi iuratoriam cautionem admitti
debeat vſufructuarius,qui fideiuſſores reperi-
147 re non poteſt.] Retardatur autem huius ſententiæ exequutio,ſi dicitur de nullitate ipſius,
iuxta not.pet *Vrſill.in cad. deciſ.231. nu.2. & Couar.in lib.practicar.quæſtio.cap.25.& pulchrè Vinc.de Franch.in deciſio. 86.nu.5. & ſeq.* Verum ſi dicatur de nullitate poſt ſententiæ exequutionem, tunc cenſetur nullitas
principaliter intentata, & debet porrigi libellus,& lis ſuper eo legitimè conteſtari,iux.
not.per *Io.Vinc.de Ann.in alleg.22.* An au-
148 tem retardetur eius exequutio, ſi petatur reſtitutio in integrum? vide eundem *Io.Vinc. de Ann.in repet.cap.1. de vaſſall. decr. ætat. num.239.cum plurib.ſeq.Capyc.in deciſ.53.*

Aſſi.

Affl.in decif.356.Viuc.de Franch. in deciſio.
86.nu.8. Hiero. de Laur.in deciſ. Auenio.2.
per tot.plenè Theſau.in deciſ.181. Maſtril.in
deciſ.30.per tot. & Rouit. omnino vidẽdum
149 *in pragm.t.de minor.num.46.&c ſeq.* Et ſi
quis vigore ſententiæ obtinet alicuius fundi
poſſeſſionem, & poſtea contingat eam retra-
ctari, an teneatur reſtituere fructus inde per
ceptos? vide quæ plenè tradit idem *Maſtril.*
150 *in deciſ.29. per tot.* Præterea notandum eſt
in hac materia, quod differentia eſt inter pre-
carium, & ſimplex conſtitutum, nam quando
debitor conſtituit ſe bona poſſidere præcario
nomine ſui creditoris, tunc ei ſolùm transfer-
tur ciuilis poſſeſsio, quando verò dicit ſe ea
poſſidere eius nomine per ſimplex conſtitutũ.
tunc ei transfertur non ſolùm ciuilis, ſed etiã
naturalis poſſeſſio; nec aliud penes ipſum cõ-
ſtituentem remanet, niſi quædam ſimplex te-
nuta, vt poſt alios plenè refert *Tiraq. de iur.*
conſtit.in 1.par.nu.4.&c ſeq.& plenius num.
151 *55.cum plur.ſeq.* Verùm perpetuò notan-
dum eſt, quòd ſi in contractu apponitur vtraq;
clauſula, ſcilicet præcarij, & ſimplicis conſti-
tuti, tunc vna vitiatur per aliam propter ea-
rum repugnantiam, vt pulchrè refert *Caſſau.*
* *in conſ.7. nu.36. & ſeq.* [Sed hanc opinionẽ
eſſe nimis duram, & propterea ſi per imperi-
tiam notariorum, quæ clauſula coniungitur,
tunc præualere clauſulam conſtituti nulla de
precario habita ratione, affirmat *Fontanell.*
in tract.de pact.dotal.clauſ.4.glo. 27.nu.37.
fo.366.&c Ant.Gabr.in Codice Fabriano lib.
7.titu. 7. de acq poſſeſſ. defin.16.per totum.]
Eſt quoque animaduertendum, quòd conſti-
tutum extinguitur poſt mortem conſtituẽtis,
ita quòd hoc priuilegium agendi contra ter-
tium poſſeſſorem, non diſcuſſo principali, du-
rat tantum quouſque viuit ipſe debitor, qui
ſe eius nomine poſsidere conſtituit, vt notabi-
liter affirmant *Roma.in conſi.189. in fi.plenè*
Marant.in tract. de remed.poſſeſſ. num. 59.
& alij relati per *Tiraq. in d.tract. de conſtit.*
in 1.par.nu.65. Menoch.in tract.de recuper.
poſſeſſ.remed.14.nu.64.&c ſeq.in 18.quaſt.&c
152 *Viu in deciſ.12.* Cuius cõcluſionis ratio eſt,
nam cum creditor poſsideat animo & corpo
re debitoris, qui ſe eius nomine poſsidere con
ſtituit; iuxta not.in *d.l.quod meo, in princ.&c*
in l.3.§.ſaltus,ff.de acquir.poſſeſſ. conſequẽs
eſt, vt deſiſtat creditor poſsidere per obitum
debitoris, cùm deficiat is, ex cuius animo, &
corpore fundabatur ipſius poſſeſsio, vt conſi-
derat *Tiraq.in eod.tract.de conſtit.in 2.part.*
153 *ampl.13.ſub nu. 1.* Verum non deſunt, qui
hanc concluſionem impugnant, & præcipuè
Clau. Seyſſell.in l.exitus, ſub num.2.verſ.ſed
ego indubitanter, ff.de acquir. poſſeſſ. qui di-
cit, quòd licet præcarium, extinguatur morte
rogantis, non tamen extinguitur actio nata
ex illo contractu, & eum refert *Tiraq. in d.1.*
134 *par.nu. 66.* An autem per conſtitutum col-
latum poſt mortem conſtituentis, cum clauſu-
la, ex nunc, pro tunc, transferatur poſſeſsio?
vide plenè not.per *Theſaur.in deciſio. 38. per*
tot.pulchrè Loffred.in conſi.9.nu.13.&c ſeq.
Vinc.de Franch.in deciſ 213.num. 1. & ſeq.
& Fab.de Ann.in conſi.1.nu.1.&c plenius in
155 *conſi. 39.* Et an conſtitutum tranſeat ad hæ-
redes conſtitutarii? vide *Theſ.in deciſio.105.*
156 Sed an is, qui hanc fictam poſſeſsionem ha-
bet vigore conſtituti, ſi alteri cedat ſuum cre-
ditum, in eum quoque eandem poſſeſsionem
transferat? videtur dicendum, quòd non, per
ea, quæ pulchrè tradit *Lauren. Siluan.in cõſ.*
* *55.ſub num.19.& ſeq.* [plenè *Natt.*omnino
videndus in *conſ.398.nu.4.cum ſeq.*&c in ſpe-
cie *nu.12.verſ.ſed præmiſſis non obſtantibus,*
lib.2.] ſed contrarium innuit *Maricon. in*
conſt.Regni, conſtitutionem Diuæ memoriæ
nu.10.verſ.vnde concludo. Et an peti poſsit
aſsiſtentia ſuper bonis poſſeſsis à debitore de-
bitoris? vide *Crau.in conſ.891.nu. 6. vol.5.*
quem refert *Rouit.in nouiſsimis commẽtar.*
ſuper pragm.1.de aſſiſtentia num.7.&c Anto.
137 *Gomez.in l.45. Taur.n.81.* Et ſi tertius, qui
allegat ſe poſsidere vigore conſtituti oppo-
nat ſe aduerſus ſententiam latam contra eũ,
qui actualiter poſsidet, an impediat eius exe-
quutionem? hanc quæſtionem notabiliter ex-
plicat *Aluar. Velaſq. in conſult. 55. per tot.*
in qua primo arguendo dicit, quod regulari-
ter tertius, qui non fuit auditus in iuditio, &
allegat ſe poſsidere, Impedit ſententiæ exe-
quutionem, iux not.per *Fely.in cap. cum ſu-*
per, num.18.de ſent.&c re iud.&c in l. à Dino
pio, §. ſi ſuper rebus, Bar.nu.3. Pau. de Caſt.
nu.8 & *Iaſ.nu.8.ff.de re iud.&c per Couar.in*
lib.practic.quæſt.cap.16.nu.3.verſ.tertia ſo-
let,& alios relatos per *Duen.in regu.274.in*
vltim.limit. Sed demum concludit, quòd in
illo caſu non erat impedienda exequutio. nã
tertius, qui ſe opponebat vigore donationis
ſibi factæ de eadẽ re, ſuper qua probatur exe-
quutio, non fuerat præſens contractui dona-
tionis, nec eam acceptauerat in tempore ha-
bili, & conſequenter per conſtitutionem non
erat translata poſſeſsio in eum, iuxta not. per
Dec.in conſ.226 nu.5.& alios, quos plenè re-
fert *Tiraq.in tract.de conſt. in 3.par. lim.30.*
nu.1.cum plur.ſeq.&c per Theſaur. in deciſio.
70.num.7. Nam ante acceptationem donatio
facta abſenti reuocabilis eſt, vt plenè refert
Molin.de primog.hiſp.in 2.par.lib.4.nu.64.
&c ſeq.

& ſeq.& conſequenter re non integra per do
natarium ratificari non poteſt, ex notatis per
*Antum Pinell.in 3.par.l.*1.C.*de bon. mater.*
158 *nu.*13. Sed ego valde dubito de hac conclu-
ſione,licet enim nimis ambigua quæſtio ſit,an
donatio facta abſenti, ſtipulante notario pro
eo,reuocari poſſit ante acceptationem dona-
tarij,in qua maximus eſt DD.cõſtictus,vt pa-
tet ex ijs,quæ plenè refert *Vinc. de Franch.*
*in decis.*339.*& pleniſſimè Theſaur. in deciſ.*
124. Nihilominus magis communis opinio
eſt ea n eſſe irreuocabilem,vt patet ex ijs,quæ
copioſiſſimè cumulant *Fab. Turrett. omnino*
videndus in conſi 60. vol. 2. & plenè Rol. à
*Vall.in conſ.*19.*per tot.vol.*1. & ſecundum
eam iudicatum fuiſſe per Senatum Mantua-
num refert *Surd.in deciſ.* 111. *& in deciſio.*
206.*nu.*4. & *ſeq.*& multo fortius hæc opinio
procedit, vbi adeſt iuramentum promiſſoriũ
de non reuocando,prout fatetur *Theſau.in d.*
*deciſ.*70 *ſub nu.*8 *verſ.pro concordia,* vbi te-
ſtatur cum hac opinione Senatum tranſiuiſſe,
& idem ſeruatum fuiſſe in alia cauſa affirmat
ibidem *Gaſp.Theſau.eius filius in addit.* &
hanc ſine dubio communem eſſe opinionem
demonſtratur ex ijs,quæ plenè refert *Fabius*
*Turrett.in d.conſi.*60.*nu.*6. *& ſeq.pleniſſi-*
*mè Cæſar Barz. in deciſ.Bonon.*26.*nu.*11.&
*ſeq Petr.Caball.in conſi. ciuil.*2.*num.*27.*&*
*ſeq.lib.*2.*& Io.Franc.de Pont.in conſil.* 120.
*lib.*2.& ſi vltra perſonam notarij ſtipulantis
pro donatario abſente interueniat etiam alia
perſona, multo magis fit donatio irreuocabi-
lis,iuxta not.per *Barto.in l.ſi ego. ff. de nego.*
geſt.quem refert Iaco.Mandell. in conſi. 36.
*nu.*2.*& Theſau.in d.deciſ.*70.*nu.*13.Et quod
per conſtitutum transfertur poſſeſſio etiam
abſenti,mediante perſona notarij ſtipulantis
pro eo,tradit in ſpecie *Rol.à Vall.in d.conſi.*
19.*num.*23.*& ſeq.lib.*1.*& Ioſeph Ludou.in*
*deciſ.Peruſ.*29.*num.*7 & 17. qui dicit, quod
etiam ſecundum opinionem illorum, qui di-
cunt donationem factam abſenti poſſe reuo-
cari ante acceptationem, per conſtitutũ tráſ-
fertur interim poſſeſſio in donatarium ſaltim
reuocabiliter,& per conſequens ei competit
tanquam vero poſſeſſori remedium can. rein-
tegranda 3. q. 1. vt ex multorum ſententia
refert *Fab.Turrett.in d.conſ.*60.*nu.*27. An
159 autem conſtitutum extendatur ad bona po-
ſtea quæſita? vide *Affl.in deciſ.* 335. *in princ,*
*& in deciſ.*37.*nu.*3. Et an comprehendat iu-
ra incorporalia? vide *Natt.in conſi.*372.*cum*
*duob.alijs ſeq.lib.*2. [*Franc. Marc. in deciſ.*
422.*in* 1.*par. & Fontanell. in tract. de pact.*
160 *dotal.clauſ.*4.*glo.*27.*nu.*24. Et an agens vi-
gore conſtituti teneatur ſpecificè probare
poſſeſsionẽ debitoris tempore obligationis?
vide *Hier.Grat.in conſi.*42.*lib.*2.*& Tiraqu.*
in d.tract.de conſt.in 3.*par.in* 1 *limit.nu.*18.
161 & 20. Et ſi eſt conſtitutum conditionale, vt
in promiſsione reſtitutionis dotium facta per
maritũ in caſu mortis;an agens teneatur pro-
bare poſſeſsionem conſtituentis tempore ce-
dentis conditionis? pulchrè explicat *Hiero.*
*Grat.in conſi.*75.*lib.*2. [Et ſi in contractu nõ
reperitur clauſula,conſtituti, an ſubintelliga-
tur tanquam opponi ſolita de communi ſtylo
notariorum? *Vrſill. tenuit partem affirma-*
tiuam in deciſ. 139.*ſub num.*5. *cum ſeq.* pro
qua plures concordantes refert *Fab. de Ann.*
*in conſ.*93. *nu.*25. *lib.* 2. Sed contrarium ve-
rius eſſe plenè probat *Muſcatel.in praxi iu-*
*dictar.lib.*2.*par.*1. *in glo. ſententia nu.*140.
cum ſeq. Et quid ſi in inſtrumento adſit dictio
& cætera,an ea extendi poſſit ad clauſulam
conſtituti? vide *Alex.in conſ.*28.*num.*4.*cum*
*apoſt.ad eum,lib.*2.*& plenè Neniz. in conſi.*
28.*per totum.* Et ad quæ huiuſmodi dictio
extendi poſſit? notabiliter docet *Crauet. in*
conſil. 34. *num.*5.*cum ſequen.* Et quomodo
intelligatur concluſio, quod notarius cenſe-
tur rogatus apponere omnes clauſulas con-
ſuetas? vide *Neniz.in d.conſ.*28. *num.* 15. *&*
*plenius in conſ.*64.*per tot. Hipp.in ſing.*123.
162 & *apoſt.ad Alex.in d.conſ.*28.*nu.*4.]Quo-
modo autem probetur poſſeſſio? vide *Barto.*
Alex.& alios in l.quamuis,§.ſi conductor,ff.
de acq.poſſeſſ. Fely.in cap.cum Bertoldus, de
re iud.plenè Soc.in conſi. 106. *lib.* 3. *Alex. in*
*conſi.*10 *per tot.& in conſi.* 12.*vol.*4. *Dec. in*
*conſi.*56.*per tot. Affl.& Vrſill. in deciſ.* 325.
163 & *Boer.in deciſ.*239.*nu.*5.*& ſeq.* Et an ſuf-
ficiat ſi teſtis dicat aliquem poſſidere, non ex-
primendo modum ſuæ poſſeſsionis? vide
Gloſ. notabilem in l ſtipulatio iſta, §. hæc
quoque,in ver.ſtipuletur,ff.de verb.oblig.&
164 *Dec.in conſ.*215. *nu.* 5. Et an probetur poſ-
ſeſsio ex libro extimi, ſeu catasti? vide plenè
*Rol.à Val.in conſi.*4.*nu.*15.*& ſeq.lib.*2.*Affl.*
*in conſt.reg.circa violētiarum,nu.*19. *Alex.*
*in conſ.*10.*nu.*5.*vol.*4.*& Cæſar Barz. in de-*
165 *ciſ.Bonon.*49.*nu.*20.*& ſeq.* Et an ex poſſeſ-
ſione præterita præſumatur poſſeſsio præsẽs?
vide *Alex.in conſ.*132. *nu.* 3.*vol.*1 *& Boer.*
*in deciſ.*139.*nu.*6.*& plenè Menoch. de præ-*
*ſump.lib.*6.*præſump.*64.*per tot.* Et an ex poſ-
ſeſsione præſenti præſumatur poſſeſsio præ-
terita? vide eundem *Menoch.in præſumptio.*
166 *ſeq.*65. Et ſi teſtis dicat vidiſſe aliquem poſ-
ſidere multo tempore, de quãto intelligatur?
vide *Io.de Amic.in conſ.*125.*per tot.* Et an
probetur poſſeſsio per teſtes ſingulares? vide
*Petr.Beniuien.in deciſ.Bonon.*62.*num.*2. Et
an

168 an per actus particularium quæratur poſſeſ-
ſio vniuerſitati? vide eundem Beninten. in
deciſ.70.nu.2.& per tot. pulchrè Purpurat.
in conſ.140.nu.1.& ſeq.vol.1.& plenè Hon-
ded.in conſi.17. lib.1.& plenè Surd.in conſi.
169 28.nu.3.lib.1. Aliud beneficium, quod fi-
deiuſsoribus indulget legis authoritas ad eos
excuſandum à reatu periurij, eſt exceptio ce-
dendarum, quam etiam opponi poſſe aduer-
ſus exequutionem publici inſtrumenti, plenè
probant Rom.in conſi.472.per tot. & Dec. in
conſ.27.nu.1.& ſeq. Eamque non tolli per ge
nerales renunciationes, affirmãt ijdem Rom.
& Dec.in cit.locis, ſed contrarium verius eſſe
teſtantur Affl.in deciſ.182.nu.13.& Vrſill.
ibid.num.14. quorum opinio confirmatur ex
ijs, quæ plenè refert Tiraq. in præfat. l.ſi vn-
quam, nu.116.cum plur.ſeq.C.de reuoc.don.
[Primam autem opinionem ſequitur Vinc.
de Franch.in deciſ.662.nu.7. Quæ contrarie-
tas concordari poteſt ex ijs, quæ nouiſsimè
conſiderat Ant.Hering.in tracta. de fideiuſſ.
cap.17.nu.39.cum plur.ſeq. qui diſtinguendo
dicit, quod aut eſt ſimpliciter renunciatum
omni beneficio, & procedit prima opinio, aut
eſt renunciatum omnibus, & quibuſcunque
beneficijs fideiuſſoribus competentibus, vel
omni iuris, & legum auxilio pro eis facienti,
& tunc affirmat veriorem eſſe, ſecundam opi
nionem, præſertim ſi accedat quoq; iuramen-
ti vis, iux.not. per Guid.Pap in deciſio. 367.]
170 Tenetur enim creditor, quando vnus ex
duobus reis, vel fideiuſſoribus ei ſoluit integrũ
creditum, eidem cedere omnia iura ſibi com-
petentia contra principalem, & alios confi-
deiuſsores, iuxta not. per Barto. Bald. Salyc.
& alios in l.2. C de fideiuſſor. & in l.1. C. de
duob.reis, quos refert Neguſ.de pignor.in 3.
171 memb.5. par. nu.35. Et ideo ſi creditor ex
aliqua cauſa non poteſt fideiuſsori cedere iura
ab eo repellitur hac exceptione cedendarum,
l.Stichum, §.ſi creditor 2.ff.de ſolut.& l.ſi pu
pillus alterum, cum ibi not.per Bar. ff.de ad-
miniſt. tut. quam regulam cum pluribus li-
mitationibus ponit Neguſ. in cit. loco num.
172 36.cum plur. ſeq. Hinc dubitatur, an mu-
lier, quæ liberauit vnam ex rebus viri ſibi ob-
ligatis pro dote, ſi agat ſuper alijs, ei obſtet hęc
exceptio cedendarum? quem articulum ple-
nè explicant Soc.in conſi.125.vol.4.& Affl.
in deciſ.343. Et quid ſi creditor liberauit vnũ
ex fideiuſsoribus inſolidum obligatis, an agẽ-
do contra alios, repellatur exceptione ceden-
darum? ſuper qua quæſtione vidẽdi ſunt Soc.
in conſ.200.lib.2. plenè Neguſ.in d.3.memb.
5.par.nu.36.Lanar.in conſ.75.nu.4.& ſeq.
Affl.in deciſ.182.nu.10.cum ſeq. [& Vinc.
de Franch.in deciſ.476.per tot. Et quid ſi cre-
ditor petijt partem debiti ab vno ex debitori-
bus inſolidum obligatis, an ſibi præiudicet
quoad actionem ſolidi contra alios? dubia eſt
quæſtio, ſed negatiuam pro creditore veriorẽ
eſſe affirmat Gaſp.Theſau.in quæſt.foren. 40.
lib.4. Et an per receptionem partis debiti ab
vno, ex inſolidum obligatis, oriatur præiudi-
cium quoad actionem ſolidi contra alios? re-
gula eſt affirmatiua per tex. in l.ſi creditores,
C. de pact. Sed limitatur quando adeſt con-
traria proteſtatio creditoris tempore rece-
ptionis, Vrſill.in deciſ.142.nu.1.Cott.in me-
morab.in ver.creditor habens, & Gratian. in
173 diſcept.foren.cap.359. num.17.] Qualiter
autem fideiuſſor agat contra confideiuſſorem
vigore ceſſionis obtentæ à creditore? vide
Io.de Amic.in conſ.34. Vinc.de Franch. in
deciſ.55.& plenè Theſaur. in deciſ. 191. per
174 tot. Et an correus debendi repetat ſolutum,
ſi poſt ſolutionem obtinuit ceſſionem à credi-
tore? vltra not.per Barto. & alios DD. in l.
Modeſtinus, ff.de ſolut. vide omnino Surd.
in deciſ.308.per tot. pulchrè Hier. Gabr. in
conſ.63.vol.2.& plenè Petr.Caball.in conſ.
175 ciu.138. per tot.& an de ſolutione ſufficiat
conſtare per cõfeſſionem creditoris, vel opus
ſit conſtare de vera numeratione? vide Ce-
poll. in conſ. ciu. 12. per tot. [& alios plenè
relatos per Stepha.Gratia.in 2. lib. diſceptat.
forenſ.cap.286.num.9.cum plur.ſeq. qui ex
magis communi Doctoruum ſententia affir-
mat ſolum creditoris confeſſionem ſufficere
in beneficium fideiuſſoris, præſertim ſi elapſa
ſint tempora opponendi exceptionem non
numeratæ pecuniæ, & hanc opinionem ve-
riorem, & magis cõmunem eſſe probat Hier.
Cenallos in communib. opin. contra commu-
nes quæſt.699.ſub nu. 6. verſ.ſed his non ob-
176 ſtantibus.] Et an fideiuſſor poſſit conue-
nire principalem debitorem antequam ſoluat
pro eo? vide Guid. Pap. in deciſ. 117. Vrſill.
in deciſ.241.nu.4.Vinc. de Franch. in deciſ.
414.& plenè Pet.Caball.in conſi. ciu.12. per
177 tot. Et an debitor carceratus petere poſſit
eodem iure carcerari alium condebitorem in-
ſolidum obligatum? vide Io.de Amic. in cõſ.
178 34.col.2. Et an conuentus actione hypothe-
caria, ſi obtulit debitũ creditori, & ab eo ceſ
ſionem obtinuit, agere poſſit contra alios poſ-
ſeſſores bonorum eiuſdem debitoris? vide
179 Capyc.in deciſ.51.nu 9. Et an ſoluens fiſco
pro alio, ſubintret in iuribus fiſci tanquã eius
ceſſionarius, etiam quoad priuilegia fiſcalia?
180 Surd.in conſ.444.vol.3. Et ſi creditor acce-
pit partem debiti ab vno ex duobus reis inſo-
lidum obligatis, & pro reſiduo ab eodem ha-
buit

buit fideiuſſores, an per hoc videatur ſibi præ-
iudicaſſe, ita vt agere non poſſit contra alium
correum? Paul. de Caſt. conſuluit, quòd non,
in conſ. 391. incip. non reperio iure cautum,
181 lib. 1. Et quod creditori, qui obtinuit ſenten
tiam contra fideiuſſorem, obſtat exceptio ce-
dendarum, ſi non exhibet inſtrumentum ſui
crediti contra principalem debitorem? notat
Bald. in l. ſi nomen, ff. de hær. vel act. vend.
182 Alia exceptio, quæ fideiuſſores releuare cō-
ſueuit, eſt, quando non interceſſerunt pro cer-
ta ſumma lipuidata, ſed promiſerunt ſoluere
totum id, in quo facto calculo is, pro quo fide-
iubent, debitor apparebit, quo caſu ſi contin-
gat, quod principalis debitor decedat, non
calculatis rationibus, & non liquidata ſumma
ſui debiti, fideiuſſores amplius nō teneri, ſua-
det ſolemnis tex. in l. qui Romæ, §. Augerius,
cum ibi not. per DD. ff. de verb. oblig. prout
in ſpecie affirmant Hypp. in ſing. 304. Gerar.
de Petraſan. in ſing. 27. & Bergn. Caualc. in
tract. de tutor. nu. 209. Cuius concluſionis ra-
tio, quam conſiderant in eodem §. Augerius,
Socin. num. 10. in fine, & Iaſ. num. 7. eſt, quia
diuerſum eſt debitum liquidare cum princi-
pali, quam cum hærede, vel fideiuſſore, nam
principalis erat benè informatus de iuribus
ſuis, quæ per hæredes ignorari præſumun-
tur, ad tex. in l. qui in alterius, ff. de regu. iur.
& in l. fin. ff. pro ſoc. Et licet hanc conclu-
ſionem impugnet Ioan. Guttier. in tracta. de
contractib. iurat. cap. 37. ſub num. 27. verſic.
octauo infertur, non tamen puto receden-
dum a ſupradicta communi opinione, quam
etiam plenè confirmat Cæſar Barz. in deci-
183 ſio. Bonon. 90. per totam. Nec ab his longè
abeſt alia exceptio, qua plerumque fideiuſſo-
res nituntur, allegantes terminum ſolutionis
fuiſſe debitori prorogatum à creditore, ob
quod prætendunt amplius non teneri, &
conſequenter ex legis authoritate à reatu per-
iurij eſſe ſolutos, de cuius exceptionis viri-
bus, & in quibus caſibus ea locum habeat,
plenè tractant Doctores, & præcipuè Deci.
& Iaſ. in l. lecta, ff. ſi certum pet. Bald. & Sa-
lycet. in l. fin. C. de nouat. Felyn. in cap. de
cauſis, de off. delega. Couarr. in repet. cap.
quamuis pactum, in princip. ſub num. 6. de
pact. in ſexto, Alexan. in conſil. 13. volum. 2.
Hieron. Grat. in conſ. 126. per totum, volum.
1. Lanar. in conſ. 23. Camill. Borrell. in conſ.
11. in ſecundo dub. plenè Cepoll. in conſ. ciu.
26. in ſecundo volum. & ibi addentes ad eum
Fab. Turrett. in conſil. 41. volum. ſecundo,
Benuen. Stracch. in tracta. de mercat. ſub tit.
de decoct. cap. 5. num. 1. Theſaur. in deciſio.
125. per totam, & plenè Petr. Caball. in
reſolut. crimin. lib. 1. cap. 59. per totum.
184 Et hinc eſt, quòd fideiuſſio præſtita co-
ram arbitro de parendo laudo ferendo infra
certum tempus expirat, ſi compromiſſum
prorogetur, vt conſuluit Deci. in conſ. 93.
& Ioannes Baptiſta Laderch. in conſil. 115.
185 ſub num. ſeptimo. Eademque ratione fide-
iuſſor conductoris non tenetur pro tempore
prorogato, ex regula textus in l. ſi eum ber-
met, C. locati, & in l. item quæritur, §. qui
impleta, ff. eodem, ad quam plura cumulat
Garrot. in tract. de locat. & conduct. in tit. de
fideiuſſor. q. 6. fo. 237. & pleniſſimè Ruginell.
in practic. quæſt. c. 24. per tot. Quæ cōcluſio
trahitur ad multa alia ſimilia, quæ plenè re-
fert Maſtrill. in deciſio. 135. num. 149. &
186 ſequen. lib. 2. An autem hæc concluſio pro-
cedat, ſi dati ſint fideiuſſores de præſentando
reum infra certum tempus, & deinde illud
prorogatum ſit à iudice? vide omnino Ga-
ſpar. Theſaur. in quæſtio. foren. 57. lib. 1. Et
187 an per dationem ſecundi fideiuſſoris, cen-
ſeatur liberatus primus? ad materiam text. in
l. Valerianus, cum ibi plenè notat. per Imol.
ff. de prætor. ſtipul. vide Lanar. in conſil. 7.
188 per totum. Et an fideiuſſor teneatur præſen-
tare reum in termino promiſſo, ſi non requi-
ratur? vide Herculan. in tracta. de caut. de
non offend. in cap. 23. num. 26. plenè Deci. in
conſ. 2. per totum. Vrſill. in deciſ. 130. num.
10. Carauit. in ritu 44. num. 23. & Cacheran.
in deciſio. Pedemontan. 48. per totam. Et an
189 fideiuſſor præſentando reum poſt pœnam
incuſatam, poſſit purgare moram? vide
Gramm. in deciſio. 95. Vrſill. in deciſio. 130.
num. 8. Carauit. in ritu 163. num. 2. Docto-
res omnes in l. & ſi poſt tres. ff. ſi quis caut. &
in l. ſancimus, C. de fideiuſſor. pulchrè Ca-
cheran. in deciſio. 49. num. 14. & per totam,
pleniſſimè Baiard. in additio. ad Iulium Cla-
rum in quæſt. 46. num. 54. cum plurib. ſequen.
latè Farinac. in quæſt. 34. num. 125. & ſeqq.
& nouiſſimè Sebaſtia. Guazzin in tracta. de
treg. & pac. in ſecunda par. §. 3. quæſt. 66. per
190 totum. Et quantum tempus debeat aſſignari
fideiuſſori ad præſentandum principalem
abſentem? vide Menoch. de arbitrar. iudic.
191 lib. 2. caſ. 40 per totum. Et quid ſi principa-
lis ſit inquiſitus, vel bannitus pro alio nouo
delicto? vide Angel. in l. 2. §. qui exhibendi,
ff. de cuſtod. reor. Hyppol. in rubr. de fideiuſ-
ſor. num. 150. & ſequen. Foller. in fragmen.
in ver. fideiuſſor, Thom. Ferrat. in caut. 49.
Hercul. in d. tract. de caut. de non offend. cap.
23. nu. 15. & ſeq. plenè Bertaz. in conſ. crim.
436. vol. 2. & in conſ. 560. volum. eod. Cephal.
in conſ. 187. volum. 2. Eugen. in conſ. 67. &
ſeq.

ſeq. Fab. Turret. in conſ. 63. in 2. dub. volum.
2. plene Farinac. in pract. crim. q. 34. per tot.
& Pet. Caball. in reſol. crim. cent. 2. caſ. 190.
192 per tot. Et an fideiubens pro carcerato,
quòd non exibit de tali camera, poſſit ſe ex
cuſare, quòd iudex permiſit eum exire? Ber-
taz. in conſ. crim. 63. dub. 1. conſuluit, quòd
non, & idem affirmat Doctor Marta in conſ.
234. nu. 13. dicens, quòd cùm promiſſio hæc
reſpiciat intereſſe fiſci, non poteſt iudex hu-
iuſmodi licentiam dare, non citato fiſco, ad
quod allegat Rimnal. iun. in conſ. 82. in fi.
inter conſ. crim. diuerſ. vol. 2. Sed cõtrarium
tenet Io. Bapt. Lader. in conſ. 298. num. 3. Ad
quod propoſitum omnino videnda ſunt, quæ
plenè tradit Borgn. Cauale. in deciſ. Pruſz.
193 14. per tot. in 5. par. Et quid ſi carceratus
infra modicum tempus reuertatur ad carce-
res; an fideiuſſor euitet pœnam? Et quid ſi
exiuit cauſa explendæ libidinis? vide La-
194 derch. in conſ. 197. per tot. Honded. in conſ.
94. num. 24. & ſeq. lib. 2. & Farinac. in conſ.
121. nu. 29. & ſeq. lib. 2. Et an fideiuſſio præ-
ſtita de reſtituendo pecuniam ad omnem
ordinem Curiæ pro vna cauſa, vel ad inſtan-
tiam certorum creditorum, poſſit incuſari
pro alia cauſa? vide Garz. Mastrill. in deciſ.
195 126. in 2. par. per tot. Et an ſententia lata
contra principalem, mittatur exequutioni
contra fideiuſſorem de iudicatum ſoluendo?
vide Bart. & alios in l. 1. ff. iud. ſolui. Gaſp.
Gaballin. in milleloq. 268. & plenè Surd. in
196 cõſ. 271. lib. 2. Et quid ſi principalis fuit con
demnatus in contumaciam? vide, quæ pulchè
tradit Gaſp. Theſau. in quæſt. foren. 6. ſub.
197 n. 9. in 1. par. Et quid in fideiuſſore contra-
ctus? vide Alex. in conſ. 131. nu. 7. volum. 2.
Guid. Pap. in deciſ. 26. & in conſ. 211. in 2.
198 dub. & plenè Barſat. in conſil. 203. lib. 2. Et
quid in fideiuſſore tutoris non citato in iudi-
cio facto cum principali ſuper redditione
rationis adminiſtratæ tutelæ? vide Mastrill.
199 in deciſ. 20. per tot. Et quid ſi fideiuſſor ſit
clericus? plenè explicat Sur. in conſ. 396. per
* tot. lib. 3. [Et an ſententia lata contra eum
cuius principaliter intereſt, noceat alijs in
conſequentiam non citatis: ad tex. in l. ſi ſu-
ſpecta. ff. de inoff. teſtam. & in l. ex contractu.
ff. de re iudic. cũ ſimilibus, vide plenè notata
per Honded. in conſ. 28. lib. 1. Fab. Turrett. in
conſ. 46. nu. 5. cum ſeq. lib. 3. & Mar. Iurb in
200 dec. 1. per tot.] Et an, & quãdo fideiuſſor da
tus coram vno iudice de ſoluendo quicquid
fuerit iudicatum, teneatur, ſi iudicium deuol
uatur coram alio? ad tex. in l. cum apud Sem
pron ium, ff. iud. ſolui, vide plenè Theſaur. in
deciſ. 202. Gaballin. in milleloq. 270. Vinc. de
Francb. in deciſ. 208. & 320. & nouiſſimè in
dec. 601. in 4. par. plenè Pet. Caball. in reſol.
crim. cap. 109. per tot. pulchrè Lud. Marot. in
conſ. 49. per tot. optimè Hier. Gabr. in conſ.
53. lib. 1. Ant. Gabr. in 3. lib. comm. concl. in
tit. de fideiuſſor. concl. 4 & pleniſſimè Steph.
Gratian in 2. lib. diſcept. forenſ. cap. 348. per
201 tot. Et an idẽ ſit in fideiuſſore dato coram
arbitro, ſi ab eius laudo petitur reductio ad
arbitrium boni viri? vide Bal. in l. fin. in 10.
quæſt. C. de contr. emp. Et quid in fideiuſſore
de iudicio ſiſti? vide Vinc. de Francb. in dec.
202 344. per tot. Et demum an fideiuſſio de iu-
dicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, expiret pe-
rempta inſtantia? in quo articulo quamuis
habeamus caſum legis expreſſum, quod pe-
rempta inſtantia, extinguitur huiuſmodi fi-
deiuſſio, in l. 2. in rip. cum lite mortuus, ff. iud.
ſolui, vbi ita in ſpecie notant Ang. num. 1. &
communiter omnes alij DD. & idem Ang. in
l. Iulianus, num. 6 ff. qui ſatiſd. cog. Alex. in
conſ. 209. nu. 1. vol. 7. Nati. in conſ. 202. nu. 3.
& ſeq. lib. 1. & Io. Bapt. Aſin. in pract. iudi-
203 ciar. §. 2. cap. 11. ſub num. 1. Magna tamen
difficultas eſt, an per inſufflationem ſpiritus
vitæ à Principe obtentam, per quam inſtan-
tia perempta reſtauratur, reuiuiſcat etiam
huiuſmodi fideiuſſio iam extincta? in qua
quæſtione, quam habui in facto dum eram
Aduocatus, & adhuc pendet indeciſa in Sa-
cro Conſilio. Ego partes fideiuſſorum defen-
di, pluribuſq; rationibus ſubſtinui fideiuſſio
nem ſemel extinctam per peremptionem in-
ſtantiæ, non reuiuiſcere per inſufflationem
ſpiritus vitæ a Principe obtentam. Et primo
quidem mouebar, nam reſtauratio inſtantiæ
non ſit naturaliter, cum de priuatione ad ha-
bitum nõ detur regreſſus, l. qui res, §. aream,
ff. de ſolut. ſed ſit miraculosè ex gratia Prin-
cipis, qui tanquam Deus terreſtris, inſtantiæ
mortuæ vitæ ſpiritum inſufflat, & ex nihilo
facit aliquid, ad inſtar Domini noſtri, qui ca-
daueri Lazari vitam reſtituit, vt magiſtrali-
ter inquit Ang. in l. tempora, in princ. C. de
temp. appell. quem ad hoc propoſitum refert
204 Capyc. in deciſ. 165. nu. 2. & ſeq. & Boer. in
deciſ. 247. nu. 10. Et licèt per huiuſmodi in-
ſufflationem ſpiritus remaneat eadem cau-
ſa, ex quo ſunt eædem perſonæ, & agitur de
eadem re, non tamen eſt eadem inſtantia,
ſed diuerſa, cum iterum de calumnia iuran-
dum ſit, vt notabiliter dixit Alber. in l. prope
randum, col. 6. ſub nu. 13. verſ. ſed nunquid
renouata inſtantia, C. de iudic. Quomodo-
cunque autem inſtantiam variari contingat,
fideiuſſores amplius non tenentur, vt benè
declarat Ang. in d. l. cum lite mortuus, nu. 1.

& in

& in d.l.Iulianus,num.6. nam ſtipulationes
iudiciales valdè reſpiciunt inſtantiam, *l.non*
à iudice,§.1.ff.de iud. quem text. ita propriè
ſummat ibi Bart. [cautio iudicatum ſolui in
vna inſtantia interpoſita non committitur, ſi
ex alia iudicetur,] & Bald. ibidem dicit, quòd
nouuum iudicium, nouam ſatiſdationem re-
quirit, quia prima non committitur, eſt enim
fideiuſsio ſtricti iuris, cum per ſtipulationem
contrahatur, *l.ſtipulationum aliæ. §. ſatis ac-*
ceptio, ff.de verb.oblig. & ideo vltra caſum
expreſſum non porrigitur, *l.quicquid aſtrin-*
gendæ, ff.eo. & l.fideiuſſores magiſtratuum,
§.pro Aurelio, & l.ſi in pignore, ff de fideiuſſ.
præterea fideiuſſor, qui pro certo tempore
intercedit, pro tempore prorogato non tene-
tur, ex reg. *tex.in d.l.ſi cum hermes, C.locati,*
cum alijs ſupra relatis num. 183. vnde ſequi-
tur, quòd cùm fideiuſſor de iudicatum ſoluen-
do cenſeatur reſpexiſſe tempus illius inſtan-
tiæ, quæ erat triennio duratura, dum poſtea
ex gratia Principis in eadem cauſa inducta
fuit alia noua inſtantia, certum eſt, quòd in
ea deficit fideiuſſorum conſenſus, qui ad ter-
minum prorogatum non extenditur. Quæ
205 concluſio alia etiam fortiſsima ratione con-
firmatur, nam regula iuris eſt, quòd reſtitu-
tio, quæ fit ex gratia nunquam retrotrahitur
in præiudicium iuris alteri quæſiti, vt com-
muniter affirmant DD. in *l.Gallus, §. & quid*
ſi tantum, ff.de libe. & poſthum. Hinc dicũt,
quòd Lazarus reſuſcitatus, ea tantum bona
potuit de iure recuperare, quæ medio tempo-
re non fuerant tertio alienata, vt inquit *Bal.*
in l.iura conſtitui, in fin. ff.de legib. & in l.
1.num 65.C.de ſacroſan. eccleſ. & *Gulielm. de*
Bened. in cap. Raynutius, in ver. mortuo ita-
que teſtatore, 1. num. 324. & ſeq. Sic ergo
huiuſmodi inſufflatio, quæ ad inſtar reſurre-
ctionis Lazari inſtantiæ mortuæ ab humano
Principe conceditur, in præiudicium iurium
fideiuſſoribus quæſitorum retrotrahenda nõ
eſt, vt in terminis inquit *Grammat. in deciſ.*
193.num 116. cum ſequen. pulchrè Menad.
in deciſio.5. & Vrſill. in deciſio.331. num.2.
206 Semper enim gratia Principis interpretan-
da eſt abſque alterius iniuria, *l.nec auus, C.de*
emancip. libe. & l.2.§.ne quid à Principe, ff.
207 *ne quid in loco publ.* Vnde ſi Princeps in-
dulgeat rebelli, eique mandet bona reſtitui,
licet in hac reſtitutione veniant omnia bona
penes fiſcum exiſtentia, non tamen compre-
henduntur ea, quæ medio tempore reperie-
bantur tertio alienata, ſeu aliter quæſita, *l.*
quod ſi minor, §. Sceuola, ff. de minor. plenè
And. in c. vnico, nu.4. de vaſſ. decr. ætat. & ibi
Loffr. in paraſr. & Io. Vinc. de Ann. in repet.
208 *eiuſd. cap. nu.206. cum ſeq.* Quod ampliatur
nedum in iuribus tertio quæſitis in re, ſed
etiam in ſpe, nam etiam ea à generali reſtitu-
tione cenſentur excluſa, vt inquit *Crot. in re-*
pet. l.Gallus, §. & quid ſi tantum, nu.57 ff.de
lib. & poſth. & plenè Dec. in conſ. 525. nu.8.
Qui reprobata opinione aliquorum, qui con-
trarium tenuerũt, validiſsimis rationibus af-
firmat, quod ſi vigore ſtatuti cautum ſit bona
homicidæ deferri hæredibus occiſi, ſi poſtea
Princeps ex ſpeciali gratia homicidam reſti-
tuat, non cenſetur voluiſſe præiudicare iuri-
bus ſuccedendi illis hæredibus quæſitis, nam
ſemper Principis reſtitutio intelligitur ſine
præiudicio tertij, etiam ſi agatur de minimo
præiudicio, vt inquit *Dec. in c. quæ in eccle-*
ſiarum, ſub num.16. verſ. quartus caſus, de
conſt. & in c. ſuper eo, ſub nu. 2. verſ. vltimo
209 *ampliatur, de off. deleg.* Hinc eſt, quòd ſub
qualibet generali Principis diſpoſitione ſub
intelligitur clauſula, iuribus alienis ſẽper ſal-
uis, & ideo non comprehenduntur ea, quæ
prius alteri conceſſerat, etiam ſi diceret, non
obſtantibus conceſsionibus alijs factis, nam
intelligitur ſolum de inualidis, vt plenè tra-
dit *Dec. in conſ. 588. nu. 19 & in cõſ. 640. nu.*
10. & Curt. iun. in conſ. 158. num. 30. & 174.
210 *nu.23.* Vnde ſi Summus Pontifex concedat
aliquod beneficium, non cenſetur in dubio
derogaſſe iuribus patronorum, nec vti pleni-
tudine poteſtatis, quam habet in derogando,
etiam ſi prouideat motu proprio, vt per *Rot.*
Rom. in deciſ.70. in antiq. ſub tit. de reſcrip.
quẽ refert *Rol. à Vall. in conſ.46. nu.7. vol.1.*
Præterea pro huius concluſionis confirmatio-
ne conſidero, ꝙ dum dubitatur an per inſuf-
flationem ſpiritus reuiuiſcat fideiuſsio, quæ
per inſtantiæ peremptionẽ erat extincta, duo
principaliter ſunt videnda. Primum. An id
Princeps facere potuerit? Secundum. An vo-
211 luerit? Et quoad primum, certum eſt, quod
Princeps etiam de plenitudine poteſtatis tol-
lere non poteſt ius tertio quæſitum, vel defe-
rendum abſq; legitima cauſa, vt communiter
affirmant DD. *in l.ſi teſtamentũ, C.de teſtam.*
& cauſa legitima intelligitur fauor publicus,
non priuatus, vt probatur in *l. Lucius, ff.de*
euict. & notant Bal. in l.quicunque, C.de fi-
de inſtr. lib.10. Peregr. de iure fiſc. lib.5. tit.
2.nu.49. & alii, quos refert *Rouit. in prag.1.*
num.14. ſub tit. vbi de deli. quis conuen. deb.
212 Et quamuis Princeps hoc facere poſſet, id
tamen de honeſtate facere non debet, *Auth.*
inter claras, C.de ſumma Trin. & Fid. Catho.
nam poſſe quod malum eſt, non dicitur po-
tentia, ſed potius deficientia poteſtatis, *cap.*
fin. verſ. charitas, de pœnit. diſt. 2. vt inquit

Fulgoſ.in conſ.61.ſub nu.6. & Soc. in conſi.
*164.ſub nu.17.vol.2.*nam omnis indecentia
in Principe dicitur impoſſibilis ſaltim ſecun-
dum mores, vt inquit *Archid. in c. ſuper eo,*
de hæret.in 6. Cum ergo nullus fauor publicus
vrgeat in caſu, de quo agitur, non video quo
iure ſubſtineri poſſit, quod fideiuſſio ſemel
extincta reuiuiſcat, dum ex particulari Princi
pis gratia inſtãtia perempta reſtauratur. Quo
213 verò ad ſecundum, indubitanter affirmare
audeo, quòd Princeps inſufflando ſpiritum
inſtantiæ peremptæ, nullo modo intẽdit, nec
vult alicui præiudicare, quòd patet ad sẽſum,
nam ſi reſtauratur inſtantia ad preces actoris,
non aliter auditur, niſi prius refectis expenſis
in illa cauſa per conuentum erogatis, iux. not.
per *Andr. in conſt. ſponte volentibus. Afflic.*
in conſt. ſæpè contingit, nu. 4. Boer. in deciſ.
247.nu.11. & Io.Bapt.Aſin. in praxi iudic.
§.2.c.16.nu.10. quæ expenſæ etiam ſi poſtea
actor in principali cauſa obtineat, non reſti-
tuuntur, vt refert *Vinc.de Franch. in deciſio.*
214 *331.* Secus verò eſt, ſi ſpiritus vitæ inſuffla-
tur ad inſtantiam rei, nam ad huiuſmodi ex-
penſas nõ tenetur, cum in eo aliqua mora
conſiderari non poſſit, vt affirmat *Gramm. in*
215 *deciſ.91.nu. 5.* Ratio autem prædictorum
eſt, quia perempta inſtantia, iudicis officium
in eo tantum ſupereſt, vt reum abſoluat ab ob-
ſeruatione iudicij, & actorem in expenſis con-
demnet, iuxta not. per *Glo. in l. properandum*
§. illo proculdubio, C. de iudic. Alex. in conſi.
216 *32.nu.4.* Dum ergo Princeps vitæ ſpiritum
inſufflat, neminem lædit, poterat enim actor,
refectis expenſis, nouum iudicium inchoare,
iuxta not. per *Glo. in d.l. properandum, §. fin.*
in ver. vigorem, et Maran. in pract. in 5. par.
principali, in ver. & omnia fiant durante in-
ſtantia, nu.47. & ſic gratia, quam facit Prin-
ceps actori inſufflando ſpiritum inſtantiæ
peremptæ, nullum infert præiudicium reo,
cum ei reficiantur expenſæ, quas prætendere
potuiſſet, ſi nouum fuiſſet iudicium inchoatũ,
ſed releuat ſolum ipſum actorem ab onere in-
* ſtruendi nouum proceſſum, [Immo ſi ante-
quam reſtauretur inſtantia reus opponat eam
eſſe perentam, non poterit amplius vitæ ſpi-
ritus inſufflari, vt notabiliter animaduertit
perſpicaciſſimus *Rouit. in pragmat. t. de in-*
ſtan. cau. non reſtaur. num.7. & ſeq.] Secus
autem eſſet, ſi fideiuſſio extincta reuiuiſceret,
nam hoc tenderet in maximum tertij præiu-
dicium, qui dum ſemel ab illius obligationis
nexu liberatus fuit, non poterat cogi ad ite-
rum ſe obligandum abſque nouo eius conſen
217 ſu. Et demum pro huius concluſionis con-
firmatione conſiderandum eſt, quòd licet re-
gulariter quando fit alienatio rei affectæ vitio
litigioſi, abſque noua tela iudicij fiat exequu-
tio contra poſſeſſorem, etiam ſi res ambulaue-
rit per mille manus, prout expreſsè cauetur
in *cap. Regni, conuentus,* cuius diſpoſitionem
procedere etiam in iudicio moto ſuper actio-
ne hypothecaria, refert *Vinc. de Franch. in*
deciſ.464. Sed illud practicari non poſſe, quan
do alienatio eſt facta in perſonam eccleſiaſti-
cam, refert idem *de Franch. in deciſio. 545. in*
4.par. Penitus tamen dicti capituli diſpoſitio
ceſſat, quando res affecta vitio litigioſi aliena-
tur poſt peremptam inſtantiam, nam licet
per peremptionem inſtantiæ non periman-
tur acta ordinatoria quoad effectum præſcri-
ptionis interruptæ, ex not. per Doctores *in l.*
3 C. de eden. quoad effectum tamen impedien
di alienationem ceſſat omne vitium litigioſi,
vt plenè ex commoni Doctorum ſententia
affirmant *Ioan. Vinc. Honded. in conſi. 20.*
num.35. & ſeq. lib.1. Cacheran. in deciſ. 144.
num.9. Lancellott. in tracta. de attentat. in 2.
par. cap.4. nu.504. cum plur. ſeq. & num.518.
Peregr. de iur. fiſc. lib.4. tit.6. num.39. & alij,
quos nouiſſimè refert *Molfeſ. in conſ.47. nu.*
23. in 2. par. nuper impreſſa, qui licet contra-
riam conetur opinionem tueri, aſſerens, per
Sacrum Conſilium hunc articulum fuiſſe di-
uerſimodè deciſum, nihilominus ipſemet in
fine eiuſdem conſ. num.39. fatetur plures Do-
ctores hanc opinionem tenere, & idem affir-
mat *Regius Conſiliar. Rouit. in comment. ſu-*
per pragm. in rub. de inſtant. cau. non reſtit.
num.12. in nouiſſima additione. Quæ con-
cluſio procedit, etiam ſi poſt alienationem
inſufflatus ſit vitæ ſpiritus, vt notabiliter re-
fert *Vrſill. in deciſio.331. num. 2.* Eademque
218 ratione ſi conuentus in aliquo iudicio effi-
ciatur clericus poſt peremptam inſtantiam,
quamuis actor obtineat inſufflari vitæ ſpiri-
tum illi inſtantiæ peremptæ, nihilominus
adire debet iudicem eccleſiaſticum, cum ſit
noua inſtantia, vt pulchrè refert *Ioan. Vin-*
* *cen. de Ann. in ſingu. 129.* [& nouiſſimè
idem plenè affirmat *Marta in tracta. de*
iuriſdict. par. quarta. caſ. 141. per totum.]
Quæ videtur valde punctualis doctrina ad
hoc propoſitum, qua ratione iudicatum fuit
in Sacro Conſilio, quod ſi poſt peremptam
inſtantiam reus ex priuilegio efficitur alte-
rius fori, vt puta quia deſcribitur in matricu-
la Artis ſerici, quamuis poſtea inſufflatus ſit
vitæ ſpiritus inſtantiæ peremptæ, & cauſa re-
periatur introducta in Sac. Conſil. nihilomi-
nus ſtante priuilegio nouiter acquiſito, poſt
peremptam inſtantiam, ſi opponitur declina-
toria fori, non eſt deneganda remiſſio, vt nota-
biliter

biliter refert idem *Ronit. in cit. loco, nu.14.*
Et ex his, ni fallor, credo, quòd mea concluſio
remanet vndique ruta, licet eam non inuene-
219 rim ab alio ſic plenè diſcuſſam. An autem
perempta inſtantia, ſit ſemel, vel pluries vitæ
ſpiritus per Principem inſufflandus? vide
*Capyc.in deciſ.165. Gramm. in deciſ.69. Io.
Vinc.de Ann.in repet.conſt. conſt. dinæ memoria, nu.291.* & *plenè Io.Baptiſta Aſin.in*
220 *pract. iudic.§.2.c.16.nu.14.& ſeq.* Et quid
in cauſis criminalibus? vide *Gramm. in voto
31.per tot.* & *Vinc.de Franch.in deciſio.250.*
221 Et an perimatur inſtantia in cauſis fiſcalibus, ſiue fiſcus ſit actor, ſiue reus? vide *Petr.
Beninten.in deciſ.Bonon.76.per tot. Maran.
de ord.iuditior.in 5.par.nu.20.verſ.ſexto limeta, & Io.Vinc.de Ann.in ſing.243.* Et an
222 reſtauretur inſtantia in cauſa appellationis?
vide *Boer.in deciſ 247.nu.12. & Io.Baptiſta
Aſin.in pract.§.2.cap.16.nu.* 11. Et an currat
223 inſtantia in Conſiſtorio Principis? & quid
in Sacro Conſilio? vide *Affl.in deciſ.283.nu.
4. & ibidem Vrſill.num.9. Maran.de ordin.
iudic.in 5.par.nu.15.pulchrè Natt.in conſi.
383.per tot.lib.2. Ruin.in conſi.172.num.11.
lib 4. Burſat.in conſ.2.num.4.lib.2. Gramm.
in deciſio.13.per tot. Vinc. de Franch.in deciſio.643.in 4.par.* & alios, quos plenè refert
Molſeſ.in conſi.47.num.4. & ſeq. in 2.par.
224 nouiter edita. Et an per citationem ad dicen
dum perpetuetur inſtantia, & vſque ad quantum tempus? vide *Caran. in Ritu 248.nu.4.
Capyc.in deciſ.109.nu.4. Muſcatell.in pract.
cin.in 7.par.in Gloſ. ſententia, num. 54. &
ſequen. & Vinc.de Franch.in d. deciſio. 643.
nu.4 in 4.par.* [*& Io.Fran.de Pont.in conſi.
142.nu.5.lib.2.* Et quod inſtantia non currit
in cauſis, de quibus eſt facienda Principi relatio, notat idem de *Ponte in eodem conſil.*
225 142.*num.6.*] Et an currat inſtantia, quando ſtetit per Iudicem? pulchrè explicat *Bur-*
226 *ſat.in conſ.2.num.9.& ſeq.lib.* 2. Et a quo
tempore incipiat currere inſtantia? vide quæ
plenè refert *Franc. Milan. in deciſ.* 20. *per*
227 *tot.in* 1. *lib.* Et an currat inſtantia in cauſa
dotis? vide *Ioan.Bapt.Aſin. in pract. iudic.
in princ. cap.3.num.69. cum plurib.ſequen.*
228 Et an ſententia nulliter lata poſt peremptã
inſtantiam poſſit ex eiſdem actis confirmari.
vel reformari? vide *Crau.in conſi.270.* Et an
229 ſub generali iurium ceſſione cenſeatur etiam
ceſſa inſtantia? vide *Io.Franc.de Pont.in cõſ.
3.à num.15. vſque ad finem, & plenè Mar.
Giurb.in deciſ.* 187. *per tot.* [Et an inſtantia
cepta cum defuncto coram Iudice ſeculari
tranſeat in eius ſucceſſorem clericum, ita vt
coram eodem Iudice poſſit iudicium continuari? vide pleniſſimè relata per *Hieron.
Cenallos in commun. opin. contra commun.
quæſt 36. Carau. in Rit.54.num. 2. Surd. in
deciſ.110.per totam, Io.Bapt. Aſin.in praxi
iuditiar.§.2.cap.12.num.44.cum plurib.ſeq.
D.Andr.Molſeſ.in comment. ſuper conſuet.
Neap.par.2.quæſt.8.per totam,* & *Franciſc.
del Caſtill.in deciſio.2.per totam.*] Multos
alios caſus cumulare poſſem, in quibus legis
authoritas excuſat à pœna periurij, ſed cum
ſint extra materiam, de qua agimus, & requirerent voluminoſum tractatum, ideo aliquos
remiſſiuè tantum breuiter attingam. Inter
130 cæteros autem caſus, in quibus aliquid promittens cum iuramento, excuſatur, ſi non adimpleuit, eſt difficultas adimplendi, iux. not.
per *Thom.Parpal.in rep.l.ſi quis maior, nu.
36.& nu.99. in fin.C.de tranſ. & ibidem per
Bolognet.ſub num.16.verſ. vnde pro reſolu-*
231 *tione.* Item ſi ſuperuenit aliquod legitimũ
impedimentum, iuxta notata per *Plot. in repet. l.ſi quando, C.vnde vi. num. 795. plenè
per Farinac.in tract.de falſit.* & *ſimulat. q.
160.num.222.& Sebaſt, Medic. in tracta.de
caſibus forenſ.in 1.par.quæſt.4.per totam.*
232 Hinc excuſari debitorem pupilli, qui non
ſoluit in tempore promiſſo, ſi non adeſt tutor,
cui poſſit legitimè ſolui, notant *DD. in l.cum
quidam,§.ſi pupillo.ff.de vſur.* & *Vinceu. de
Franch.in deciſ.16.num.1.& ſeq.* Pro qua
concluſione faciunt, quę pulchrè tradit *Alex.
in conſ.92.num. 9.* & *ſequen. volum.* 1. Ea-
233 demque ratione multo fortius excuſant à
periurio impoſſibilitas, neceſſitas, & paupertas, vt de omnibus videri poſſunt, quæ plenè
refert *Farinac. in d. quæſt.* 160. *à num.* 124.
*vſque ad num.*133, ad quem me remitto. An
234 autem teneatur iuramentum ſeruare is, qui
ſe obligauit ex contractu fœneratitio ad ſolutionem vſurarum? *ad tex. in cap. debitores, de iur. iur.* vide quæ plenè notant *Couarr.in repet. cap.quamuis pactum, de pact.
in ſexto, in 2 par.§.3. per totum, Menoch. de
ſucceſſ.creat.§.2.num.36.*& *ſeq.*& *Ioan.Gutier.in d. tracta.de contract. iurat. cap.2 per*
235 *totum.* Et an valeat promiſsio certi intereſſe taxati ab initio ex conuentione partium?
vide *Dec. in l.vn.in 2.lect.nu.74. C.de ſent.
quæ pro eo, quod inter.*& *conſ.39.*& *322. plenè Crau.in conſ.189.num.5.*& *ſeq. Socin. in
conſ.179.volum.2. Pariſ. in conſ.126.vol.1.*
& *in conſ.64.volum.4. Ant.Rub. in conſ 88.
plenè Peregr. in conſ.85. vol. 3.* & *Vrſill. in
deciſ.20.*& *pleniſſimè Stephan.Gratian.in 2.
lib.diſceptatio.forenſ.cap.387.per totum.* Et
236 an inter mercatores licita ſit pactio intereſſe
lucri ceſſantis? plenè tradit *Bolognett. in*

conſ.13.per tot.latè Burſat.In conſ.68.vol.1.
qui num.42. affirmat deberi etiam intereſſe
alterius intereſſe, cum qua opinione concor-
dant *Rot.Gen.in deciſio.134.num.4.& Iaco.*
Berrett.in conſi.25. per totum, & alij, quos
plenè refert *Menoch.in nouiſſimis additio.*
ad tract.de arbitr.ind.ſuper caſ.119.num.31.
237 *cum plur.ſeq.* ſed cõtrarium verius eſſe af-
firmant ead. *Rot.Gen.in deciſ 87.nu.8.Hon-*
ded.in conſ.50.num.28. & 40. lib.1. & *Ioan.*
Baptiſta Lup.in tracta.de vſur.§.6.nu.320.
238 Et quid ſi promiſſum ſit intereſſe cambio-
rum? vide *Alexan.in conſi.62.nu.13.volum.*
2.Roma.in conſ.238.per totum, plenè Ludo.
Pegner.in deciſ.33.Bertazzol.in conſ.crim.
254.& ibi addit.ad eum, volum.2. latè Bor-
gni.Cauale.in deciſ.Finiz. 22.ſub num.22.
& *ſequen.in 2.par.Hiero.Gabr.in conſ. 158.*
per totum,volum.2.Mar.Anto.Maceraten.
in 1.lib.var.reſolu.cap.27.num.1.cum ſeq.
Ioan.Lopez in repet.cap.per veſtras, de dona.
inter virum,& *vxor.§.9.num.13.Cacher.in*
conſ.51.per totum,& latiſſimè *Ludou.Lopez*
in tracta.de contract.lib.2.cap.3.cum plur.
ſequen. quem refert *Rouit.in pragmat.1.de*
* *liter.camb.in fin.*[Et quæ ſint cambia rea-
lia, & quæ ſiccæ plenè explicat *Gaſp.Roder.*
in tracta.de annuis reddit.lib.3.quæſt.5.nu.
239 *17.*] Et an licitum ſit cambium accepto pi-
gnore? vide *Franc.Becc.in conſ.213.nu.37.*
240 *lib.2.* Et an per receptionem ſortis princi-
palis, cenſeatur remiſſa petitio intereſſe? vide
*Hieron.*Magon.*in deciſ.Flor.42.num.12.*&
ſequen.& Flam.Cartar.in deciſ.Gen.38.per
totam, & pleniſſimè *Iul.Caſar Ruginell.in*
241 *practicar.quæſt.cap.14 per totum*. Et ſi in
ſententia fuit omiſſa condemnatio ad inte
reſſe, an cenſeatur reus abſolutus ab eo? vide
Surd.in deciſ.69.per totam, Rot.Gen.in de
242 *ciſ.87.*& *Theſaur.in deciſ.135.* Et an valeat
pactum, quòd intereſſe poſſit taxari ſolo iura-
mento creditoris? vide *Ludou.Gomez.in §.*
item ſi quis poſtulante, num.23.inſt.de act.
Alex.in conſi.47.num.4.volum.1. Afflict.&
Vrſill.in deciſio.91.Menoch.de arbitra.iud.
lib.1.quæſt.8.num.49.Surd.in deciſio.259.
num.7.Seraph.de priuil.iuram.in priuil.31.
num.30.plenè Intrigl.in ſingu.102.in ſecun
do lib. & nouiſſimè *D.Garz.Maſtril.in de-*
ciſ.60.per totam.

Einis Cap.Octaui.

CAPVT NONVM.

Patri permiſſum eſt teſtamentum facere pro filio impubere ſub eius poteſtate exiſtente per pupillarem ſubſtitutionem, cuius tria priucipalia requiſita explicantur, & multæ notabiles quæſtiones ad hanc materiam pertinentes reſoluuntur.

SVMMARIVM.

1 *Patri permiſſum eſt teſtamentum facere pro filio pupillo per pupillarem ſubſtitutionem.*
2 *Pupillus non dicitur inteſtatus decedere, dum habet ſubſtitutum à patre.*
3 *Pupillo magis conuenit nomen inteſtati, quam inteſtabilis.*
4 *Pupillaris ſubſtitutio etiam pupilli bona comprehendit vndecunque requiſita.*
5 *Pupillaris ſubſtitutio quoad ordinem eſt teſtamentũ patris,& nu.13.*
6 *Pupillaris ſubſtitutio aliquando iudicatur, vt teſtamentum filij,& aliquando vt teſtamẽtum patris, vt magis expedit eius conſeruationi.*
7 *Pater per pupillarem ſubſtitutionem diſponit etiam de legitima filij.*
8 *Pupillaris ſubſtitutio non comprehendit bona ſubiecta Neapolitanis conſuetudinibus.*
9 *Fideicommiſſi onere grauatus, an & quouſque poſſit alienare bona hereditaria? & num.ſeq. vſque ad num.12.*
12 *Pupillaris ſubſtitutio non impedit alienationem bonorum hereditariorum.*
13 *Spurius an poſſit pupillariter ſubſtitui filio legitimo, & naturali?*
14 *Pupillo ſi ſubſtituantur ij, quibus de iure ſpectat hereditas, cenſentur vocati proximiores teſtatoris,& quid in alijs ſubſtitutionibus, nu.eod.*
Mulier, quæ vigore pupillaris ſubſtitutionis filio ceſſit, ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, an teneatur illa bona filijs primi matrimonij reſeruare eodem num.14.
15 *Pupillaris ſubſtitutio expreſſa excludit matrem à legitima.*
16 *Sed ſi mater eſt inops debentur alimẽta à ſubſtituto.*

17 Pu-

16 *Pupillaris tacita an excludat matrem? diſtinguuntur aliqui caſus, & plures referuntur opiniones vſque ad nu. 27.*
27 *Subſtitutio pupillaris an contineatur ſub reciproca?*
28 *Subſtitutio reciproca ſub conditione, ſi ſine filijs, an comprehendat perſonam ſacerdotis?*
26 *Subſtitutio ſi ſine filijs in pupillare ætate deceſſerit, an poſt pubertatem ſit fideicommiſſaria.*
30 Pu*pillus an generare poſſit?*
31 P*upillaris ſubſtitutio qua requirat pro forma?*
32 P*upillaris ſubſtitutio expirat poſt pubertatem, & vltima dies cepta habetur pro completa.*
33 *Annus ceptus aliquando pro completo habetur.*
34 *Pupillum deceſſiſſe infra tempus pubertatis, an teneatur probare ſubſtitutus?*
35 P*upillus ſi decedat infra pubertatem, relicto filio, an expiret ſubſtitutio?*
36 *Pupillaris ſubſtitutio fieri non poteſt, niſi filijs in poteſtate exiſtentibus.*
36 *Et ideo non poteſt fieri filijs naturalibus.*
38 *Pupillaris ſubſtitutio ſi ſit à matre, vel à non habente pupillum ſub ſua poteſtate, an valeat in vim fideicommiſſi?*
39 P*upillaris ſubſtitutio non valet, niſi pater ſibi etiam teſtamentum faciat.*
40 *Subſtitutio fideicommiſſaria fieri poteſt in contractu.*
41 *Sed non pupillaris.*
42 *Pupillaris ſubſtitutio ſi ſit poſthumo naſcituro, an habeat locum, ſi poſthumus non naſcatur? & nu. 43. & 44.*
45 *Teſtatoris diſpoſitio an extendatur ad caſum ſimilem ex præſumpta eius mente?*
46 *Diſpoſitum præſumitur id, de quo ſi teſtator interrogatus fuiſſet idem veriſimiliter reſpondiſſet.*
47 *Subſtitutio ſub conditione ſi ſine filijs quandocunq; deceſſerit, habet locum, ſi inſtitutus decedit viuo teſtatore*
41 *Subſtitutio ſub conditione ſi filius inſtitutus efficiatur clericus, purificatur, ſi decedit ſine filijs.*
49 C*onditio deficiente maſculorum purificatur exiſtentibus maſculis incapacibus ſuccedendi.*
50 *Subſtitutio ſi ſit hæredi poſt eius obitum, & inſtitutus reperitur ſpurius, ſtatim ſit locus ſubſtituto, non expectata eius morte.*
51 *Teſtator ſi legauit vxori mille, durante eius vita honeſtè viuendo, & poſt eius obitum ſubſtituit aliũ, eo tranſeunte ad ſecundas nuptias ſtatim habet locum ſubſtitutio. Et quid e conuerſo? ibidem.*
52 *Subſtitutio agnatorum an comprehendat eum, qui erat odioſus teſtatori?*
53 *Subſtitutio an deferatur illis, qui tempore cedentis conditionis nati, aut concepti non reperiuntur.*
54 S*ubſtitutionum gradus, ſi plures ſiant, an deficiente primo ſubingrediatur alter?*
55 P*ater, & filius an cenſeantur vocati ordine ſucceſſiuo?*
56 *Subſtituto an ſint reſtituendi fructus à die cedentis conditionis?*
57 *Subſtitutus pluribus inſtitutis ſub conditione mortis ſine filijs, an purificata conditione in vno, debeat ad eius portionem admitti, vel potius cenſeatur ſubſtitutus vltimo morienti.*

1 PAtriæ poteſtati aſcribendum quoque eſt, quod pro filio pupillo eius genitori permittitur teſtamentum facere, *l. 2. cum ibi not. per gl. Bart. & alios, ff. de vulga. & pupillar.* Nã pupillaris ſubſtitutio dicitur teſtamentum ipſius pupilli, *l. Papinianus, §. ſed nec impuberes, ff. de inoff.*
2 *teſtam.* Vnde non dicitur pupillus inteſtatus decedere ſi habeat ſubſtitutum a patre, quamuis moriatur in ea ætate, in qua teſtari non poteſt, *§. igitur, inſt. de pupill. ſubſt.* nam illa inhabilitas ſuppletur a lege per hanc poteſtatem patri conceſſam, vt notat *Pariſ. in conſ.*
3 15. *nu. 7. & ſeq. lib. 3.* Hinc eſt, quod licet in materia ſtatutaria magna ſit inter Doctores controuerſia, an pupillo magis conueniat nomen inteſtati, vel inteſtabilis, vt in ardua quęſtione plenè contendit *Bugen. in conſ. 5. per tot.* Nihilominus ex legali interpretatione, magiſque recepta Doctorum ſententia, inteſtati potius quam inteſtabilis nomen pupillo conuenire aſſerit *Gaſp. Theſaur. in quæſtio. forenſ.* 18. *num. 7. cum ſeq. lib. 2.* & ita bis per illum Senatum fuiſſe iudicatum, & idem pleniſſimè probat *Fab. Turrett. in conſ. 40. per*
4 *tot. lib.* 3. Ideo autem vocatur teſtamentum ipſius pupilli, nam etiam eius bona comprehendit, *l. ſed ſi plures, §. ad ſubſtitutos, ff. de vulg. & pup.* & ſubſtitutus pupillo ſuccedit ſuper omnibus bonis ipſius vndecunque obuentis, vt inquit *Bar, in d. l. 2. nu. 30. & ibidẽ Iaſ. nu. 29. & Rip. nu 43. & Vaſq. in tract. de*
5 *ſucceſſ. progreſſ. lib. 2. §. 15 num.* 18. Verum reſpectu ordinis eſt teſtamentum ipſius patris, qui teſtatur nomine proprio, ſed vigore patriæ poteſtatis diſponit etiam de bonis filij, vt benè animaduertit *Anto. Gomez. in 2. tom. varia. reſol. cap. 4. ſub num. 7. verſ. non obſtat etiam ſecundum*, & idem affirmat *Hier. Magon. in deciſ. Floren.* 144. *num.* 19. *& Borrell.*
6 *in conſi. 99. num.* 18. & ideo quandoque iudicatur tanquam teſtamentum patris, & quandoque tanquam teſtamentum filij, prout magis expedit ad hoc, vt eius conſeruatio ſubſtineatur, & excludatur impugnatio, vt in ſpecie animaduertit *Dec. in l. in teſtamento 1. nu. 6. C. de teſtam. milit. & Hiero. Magon. in de-*
7 *ciſ. 144. num.* 19. Vnde licet pater non poſſit grauare filium in legitima, *l. quoniam in prioribus*, cum ibi pleniſſimè notatis per *Roder. Suar. in eius repet. C. de inoff. teſtam.* & ea ſemper excipiatur ab vniuerſali onere fidei-

commiſſariæ reſtitutionis, iuxta plenè notata per *Peregr. de fideicom. art. 36. nu. 81. & ſeq.* etiam ſi eſſet ſubſtituta pia cauſa, vt in ſpecie refert *Franc. Becc. in conſ. 396. num. 3. lib. 2.* pupillariter tamen ſubſtituendo indifferenter poteſt eum in legitima, & quibuſcunque alijs eius bonis grauare, vt affirmant *Iul. Cla. in §. teſtamentum. q. 72. verſ. in ſecundo caſu, Menoch. de præſump. lib. 4. præſump. 72. num. 2. & ſeq.* & alij plenè relati per *Mari. Giurb. in deciſ. 11. ſub nu. 7.* & ratio eſt, nam pupillus, cui fit ſubſtitutio, non grauatur, cum diſpoſitio quam facit pro eo, cenſeatur facta à ſemetipſo, & ideo ſubſtitutus ſuccedit, in quibuſcumque ipſius pupilli bonis vndecunque quæſitis, etiam poſt teſtamentum patris, *l. ſed & ſi plures, §. ad ſubſtitutos. ff. de vulga. & pup.* vt notant *Honded. in conſ. 75. num. 34.*
8 *lib. 1. & Giurb. in d. deciſ. 11. nu. 8.* Qua ratione excipiuntur à pupillari ſubſtitutione illa bona, quæ non ſunt in libera diſpoſitione defuncti, & proinde ſicut in Ciuitate Neapolis per *conſuet. ſi aliquis moriens, & aliã conſuet. & ſi teſtator, ſub tit. de ſucceſſ. ex teſtam.* arctata eſt diſponendi poteſtas quoad medietatem bonorum antiquorum, & per aliam *conſuet. ſi quis, vel ſi qua, ſub tit. de ſucceſſ. ab inteſt.* cautum eſt, quod proximiores ex parte patris ſuccedant in bonis paternis, & proximiores ex parte matris ſuccedant in maternis. Eadem quoque limitata diſponendi poteſtas procedit reſpectu pupillaris ſubſtitutionis, nam in ea non comprehenduntur huiuſmodi bona dictis conſuetudinibus ſubiecta, vt animaduertit *Napodan. in d. conſuet. ſi aliquis moriens, in ver. medietate, nu. 22. & in conſuet. ſi qua moriens, in ver. tantum, & in conſuet. filiusfamilias, in ver. poſſunt,* & licet de hac concluſione dubitauerit *Anto. de Alex. in d. conſuet. ſi qua moriens, in apoſt. incip. Imo videtur.* Nihilominus propoſito per eum hoc dubio in Sacro Conſilio, fuit per omnes deliberatè reſponſum, quod pupillaris ſubſtitutio non comprehendit bona ſubiecta conſuetudini, cui ſententiæ idẽ *Ant. de Alex. acquieuit,* vt refert *Afſl. in deciſ. 310.* & *Vincen. de Franch. in deciſ. 295. per tot.* & idem affirmat in *deciſ. 486. nu. 2. & ſeq.* & nouiſſimè eandem ſententiam iunctis aulis per Sacrũ Conſilium approbatam fuiſſe refert *Molfeſ. in addit. ad conſuet. Neap. in 2. par. in tit. de bonis, q. 23. num. 4.* & cum ſimile ſtatutum vigeat quoque in Ciuitate Meſſanenſi, idem per has regulas in caſu ſimili iudicatum fuiſſe refert *Giurb. in d. deciſ. 11. per tot.* cui concluſioni valde conferunt, quæ in caſu ſimili ad hoc propoſitũ plenè refert *Surd. in conſ. 240.*
9 *per tot. lib. 2.* Et hinc etiam eſt, quod licet grauatus onere fideicommiſſi prohibeatur alienare res hæreditarias reſtitutioni ſubiectas; excepta quarta Trebellianica, *l. Marcellus, §. res quæ, ff. ad Trebell.* Ita quod ſi quid vltra dodrantem reperiatur alienatum, adueniente caſu reſtitutionis fideicommiſſi, non ſolum conceditur ſubſtituto illòrum reuocatio, ſed ſi forte bona mobilia fideicommiſſo ſubiecta reperiantur diſſipata, datur ſubſtituto actio hypothecaria ſuper proprijs bonis ipſius hæredis grauati, vt notabiliter plenè probat *Gaſpar Theſaur. in q. forenſ. 84 per totam. lib. 2.*
10 Præterquam ſi ſubſtitutio facta eſſet in eo, quod ſupererit, quo caſu liceret hæredi grauato de tribus partibus ad ſui libitum diſponere, tam inter viuos, quam in vltima voluntate, reſeruata ſolum quarta parte pro ſubſtituto, vt cautum eſt per *Auth. contra eum rogatus, C. ad Trebell.* & notant in ſpecie ex communi Doctorum ſententia *Surd. in conſ. 10. num. 18. &*
11 *20. cum ſeq.* Vel niſi data eſſet hæredi libera diſponendi facultas, quo caſu omnia liceret alienare, & de tota hæreditate quomodolibet diſponere, vt plenè probat *Cæſar Barz. in de-*
12 *ciſ. Bonon. 121. per tot.* Secus tamẽ eſt in ſubſtitutione pupillari, nam per eam non prohibetur pupillus, interuenientibus legitimis ſolemnitatibus, & legitima cauſa cum authoritate ſui tutoris bona hæreditaria alienare in præiudicium ſubſtituti, cui nulla datur actio ad ea reuocandum, vt benè probatur in *l. 1. §. ſed nonnullos, ff. de tutel. & rat. diſtr.* & in *l. qui filium, in fin. ff. vbi pupill. educ. deb.* & notat in ſpecie *Bar. in l. ſi arrogator, in 5. oppo. ff. de adop.* Cuius concluſionis ratio eſt, nã pupillaris ſubſtitutio reputatur teſtamentum ipſius pupilli, & proinde ſicut teſtatori non interdicitur ſuorum bonorum alienatio poſt teſtamentum, *l. cum hic ſtatus, §. quod ait oratio, ff. de don. inter vir. & vxor.* & *l. fideicommiſſa. §. ſi rem. ff. de leg. 3.* Ita etiam non debet eſſe prohibita ipſi pupillo, prout ex magis cõmuni Doctorum ſententia affirmat *Iaſ. in l. ſi à ſubſtituto, nu. 3. & ſeq. ff. de leg. 1.* & licet cõtrarium teneat *Io. Croe. in repet. l. filiusfamilias, §. diui, ff de leg. 1. in fi. nu. 175.* Eius tamen fundamenta ſunt valde fragilia, & ideo merito eum reprobat *Anto. Gomez. in 1. lib. varia. reſol. c. 4. ſub num. 6. verſ. quinto facit.*
13 Verum quia licet pupillaris ſubſtitutio reputetur certo modo teſtamentum filij, tamen hoc eſt impropriè, & fictè, cum re vera ſit ſequela, & acceſſoria paterni teſtamenti, vt plenè probat *Surd. in conſ. 240. nu. 3. & ſeq. lib. 2.* Ideo quãuis pupillariter ſubſtitutus videatur habere bona pupilli tanquam proprium

eius

ius patrimonium, *per tex. in l. ſed ſi plures, ſ. filio, ff. de vulg.* & *pup.* tamen quia vocatus it ex iudicio patris. Ideo ſi ſubſtitutus eſt inapax ſuccedendi in bonis paternis, vt puta ſi lius ſpurius ſubſtituitur alteri filio impuberi egitimo, & naturali, eueniente caſu ſubſtitutionis fit bonorum ſeparatio, & ſubſtiuutus uccedit in bonis proprijs pupilli tantum, ion autem in bonis paternis, quorum eſt in:apax, iuxta text. ſingularem, cum ibi notatis er *Gloſ.* & *Doctores omnes in l. ſi it qui ex tonit. ff. de vulg.* & *pup.* vt in ſpecie not. *Bal. n l. eam quam, nu. 90. C. de fideicom.* Qui reſpondendo difficultati, quod dum pupillus ſe mmiſcuit paternæ hæreditati, vnicum effetum fuit patrimonium, ac conſequenter data aac bonorum ſeparatione, videretur decedere contra iuris regulam pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, dicit hoc non eſſe inconieniens, nam bona ſeparantur legis poteſtate, & proinde ſubſtitutus capiet tantum bona propria ipſius pupilli, & id, quod ſupereſt ex aternis bonis reſtituet venientibus ab inteſtao, quorum gratia emanauit prohibitio, qui ion ſuccedunt recta via, ſed capiunt bona paerna a manibus ipſius ſubſtituti, quam Bald. loctrinam refert, & communem eſſe teſtatur *Didac. Spino. in ſpec. teſtam. glo. 16. nu. 38.* & nouiſſimè hanc concluſionem confirmat *Gaſp. Theſaur. in 3. lib. quæſt. forenſ. cap. 19. per tot.* Sed eam dupliciter declarat; Primo, quod in bonis paternis ſuccedit ſubſtitutus purius in ſola legitima, ex not. per *Eman. à Coſta in cap. ſi pater, in ver. bona omnia, nu. . de teſtam.* Secundo, quod dicta concluſio nō procedit exiſtente matre in medio, per *text. ſingularem in l. 2. C. de natur. liber.*] Et per andem quoque rationem notabiliter conulnit *Anton. Rub. in conſ. 126.* Quod ſi teſtaor ſubſtituat pupillo eos, quibus de iure ſpectat hæreditas, per huiuſmodi ſubſtitutionem enſentur vocati proximiores ipſius teſtatoris, qui ei ab inteſtato ſucceſſuri eſſent, quæ ōcluſio an regulariter procedat in omnibus lijs ſubſtitutionibus, vt attēdenda ſit potius roximitas teſtatoris, quam grauati? remitto ne ad ea, quæ pleniſſimè cumulant *Theſaur. 3 deciſ. 64. per tot. Laderch. in conſ. 45. Petr. aball. in conſi. 60. nu. 5. & ſeq. Cæſar Barz. deciſ. 11. nu. 8. & ſeq. Ant. Gamm. in deciſ. 06. per tot.* [& plenè *Hier. Ceuallos in com. u. opin. contra commun. q. 398. per totam.* x his etiam decidi poteſt alia notabilis quæio, An ſcilicet, mulier ſecundo nubens, ſi ex upillari ſubſtitutione facta à primo viro eius lio prædefuncto ſucceſſit, teneatur huiuſmo i bonorum proprietatem alijs filijs prioris matrimonij reſeruare? In quo articulo *Bald. in conſ. 42. lib. 3.* reſpondit pleno iure bona hæc fuiſſe matri quæſita, cum ea videatur habere ex teſtamento filij; Idem quæ confirmauit in *conſ. 216. eodem lib. 3.* Contrariam vero opinionem tenuit *Io. de Garronib. in repet. Auth. ex teſtamento, num. 14. cum ſeq. C. de ſecun. nup.* qui arguit ad partes, & demum concludit huiuſmodi bona potius videri matri quæſita ex teſtamento primi viri, & conſequenter per eius tranſitum ad ſecundas nuptias eorum proprietatem conſeruandam eſſe filijs primi matrimonij, *ex regu. tex. in l. fœminæ, C. de ſecun. nup.* Nam licet pupillaris ſubſtitutio verè ſit teſtamentum filij quoad effectum ſucceſſionis, tamē quoad ordinationem, & voluntatem verius eſt teſtamentum patris, & ſic bona ad matrem non perueniunt ex voluntate expreſſa filij, ſed viri. Has autem contrarias opiniones concordat *Eman. Coſta in repet. cap. ſi pater, de teſtam. in 6. in 3. par. in ver. cenſendum, ſub nu. 19.* qui diſtinguendo dicit, quod aut agitur de bonis pupillo obuentis a patre, qui pupillarem ſubſtitutionem fecit, & in his procedit hæc ſecunda opinio, aut agitur de alijs bonis aliunde pupillo quæſitis, & in his procedit prima opinio, quæ quidem diſtinctio ſatis æqua, & rationabilis
15 mihi videtur.] Et hinc etiam eſt, quod licet filius teſtando non poſſit priuare matrem legitima illi debita miſerationis cauſa, & in ſolatium liberorum amiſſorum, ex regul. *tex. in l. nam et ſi parentibus, ff. de inoff. teſtam.* & *in Auth. in teſtamento, C. ad Tertull.* Nihilominus dū pater teſtatur pro filio per expreſſam pupillarem, indiſtinctè poteſt de omnibus eius bonis diſponere, & matrem penitus excludere, etiam à legitima, vt expreſsè cauetur in *cap. ſi pater, de teſtam. in 6.* Idque etiam probari *in l. precibus, C. de impub. & alijs ſubſt.* & in alijs iuribus plenè docet *Anto. Gomez. in d. cap. 4. de pupill. ſubſt. ſub nu. 7. verſ. ſed his non obſtantibus*, quam concluſionem receptiſſimam eſſe, & in vtroque foro ſeruandam ex magis communi Doctorum ſententia affirmant *Couarr. in cap. cum eſſet, nu. 11. de teſtam. Surd. in deciſ. 273. num. 3. Craſſ. in 1. lib. recept. ſenten. §. ſubſtitutio, q. 30. nu. 2. Rol. à Vall. in conſ. 69. nu. 20. lib. 1.* & alij, quos plenè refert *Camill. Borrell. in conſ. 99. num. 6.* & ratio eſt, nam pupillaris ſubſtitutio ad hunc effectum reputatur teſtamentum ipſius patris, qui nullo iure tenetur legitimam relinquere matri ipſius pupilli, & licet teſtetur pro filio, diſponit tamē proprio nomine, etiam de bonis filij ex particulari priuilegio, vt notabiliter conſiderant *Ant. Gomez.*

mez.in d.c.4.ſub nu.7.verſ.non obſtat,etiam
ſecundum fundamentum,& Camill.Borrel.
16 in d.conſ.99.nu.6. Vnicus tamen caſus ab hac
conclusione excipitur,nempè quando mater
eſſet valde inops, nam tunc ſaltim præſtanda
ei eſſent alimenta à ſubſtituto, ex regula tex.
in l.ſi quis a liberis,§.idem reſcriptum, ff. de
lib.agnoſc.vt inqnit Couar.in d.cap.cum eſ-
ſet,nu.11.in fi. cni opinioni inhærent Craſſ.
in d.§.ſubſtitutio,q.30.nu.2.in fi. Menoch.
lib.4.præſump.38.nu.32. & Theſau.in deciſ.
17 200.ſub nu.8. Maxima autem inter Doctores
controuerſia eſt, an eædem cõcluſio procedat
in tacita pupillari? qui articulus in duo diui-
ditur capita,quædam enim eſt pupillaris ſub-
ſtitutio omnino tacita,quæ ſolum a lege ſub-
intelligitur ſub expreſſa vulgari, quædam ve-
ro ſub generalibus verbis compendioſæ ſub-
ſtitutionis continetur, prout diſtinguit Bar.
in d.l.2.num.32. & in l.centurio.nu.5.ff.de
18 vulg.& pup. Quoad primam,magis commu
nis Doctorum opinio eſt, quòd per eam ma-
ter non excluditur a ſucceſſione filij, vt plenè
refert Craſſ.in d.§.ſubſtitutio.q.30.num.4.
Menoch.in 4 lib.præſump.39. Præterquam
ſi adeſſent coniecturæ in contrarium, quas
conſiderat idem Craſſ.in eod.§.ſubſtitutio,q.
31.& Menoch.in ead.præſump.39.per tot.
Maior autem difficultas eſt in pupillari tacita
ſub generalibus verbis compendioſæ ſubſtitu-
tionis comprehenſa ob varias Doctorum opi-
niones,adeo enim dubia quæſtio eſt, quod eã
mari Anglico aſſimilari,& Cæſarea deciſione
indigere dixit Burſat.in conſ.8.nu.39.verſ.
ſextum dubium lib.1.& Borgn.Cauale.in
19 deciſ.Ferr.4.nu.1.lib.3. Nam negatiuam
opinionem,ſcilicet,quod mater non excluda-
tur a ſucceſſione filij impuberis per tacitam
pupillarem comprehenſam ſub generalibus
verbis compendioſæ ſubſtitutionis, ſed quod
ea cenſeri debeat omni tempore fideicommiſ-
ſaria,ita vt etiam pupillo infra pubertatem
decedente, mater legitimam, & Trebelliani-
cam retinete poſſit, tenuerunt nonnulli gra-
uiſſimi Doctores,quos plenißimè refert Bur-
ſat.in alleg.conſ.8.nu.39.verſ.primam ita-
que ſententiam negatiuam, & ſecundum eã
per Sacrum Conſilium iudicatum fuiſſe re-
fert Affl.in deciſ.367.& ita etiam ſæpiſſimè
iudicatum fuiſſe per Senatũ Pedemuntanũ re-
fert Theſaur.in deciſ.290.ſub nu.4.verſ.ve-
20 rum in fauorem matris. Alij vero ex quadã
æquitate moti affirmant, quod bonus iudex
mediam quandam viam eligendo arbitrari
debeat,vt matri aſſignetur ſolum legitima, &
reliquum totius hæreditatis detur ſubſtituto
abſque vlla detractione Trebellianicæ, cum
ea non ſit ita debita metri ſicut legitima, nam
in quæſtionibus valde dubijs,non eſt inconue
niens eas more ruſticorum dirimere, vt do-
cuit Gloſ.in l.Neſennius,ff.de nego.geſt.&
plenè Sot.in conſ.150.nu.41.lib.5.prout in
hoc tam dubio articulo hanc mediam viam
tenendam eſſe ſuadent Dec.in l.precibus,ſub
num.19.C.de impub.& alijs ſubſt.& ibidem
Caccialup.ſub nu.79.plenè Cephal.in conſil.
429.nu.157.& ſequen.lib.3. Borgn.Cauale.
in d.deciſ.4.num.33.& ſequen.in 3.par.The-
ſaur.in d.deciſ.200.ante num.5.& alij relati
per Burſat.in d.conſ.8.ſub num.39.verſic.
21 concludit tamen. Magis autem communis
Doctorum opinio eſt, quod per pupillarem
ſubſtitutionem ſub generalibus verbis com-
prehenſam, ſi pupillus infra pubertatem de-
cedit, mater excluditur etiam à legitima, vt
affirmant Pau.de Caſtr.in d.l.precibus, ſub
num.24.verſ.ego non curo. & ibidem Alex.
nu.11.& latius in conſ.12.nu.22.lib.3.&
alij plenè relati per Craſſ.in d.§.ſubſtitutio,
q.39.num.3.plenè Rolan.à Vall.in conſi.69.
num.23.lib.1.Petr.Caball.in conſ.89.nu.6.
Honded.in conſil.75.num.36.lib.1.Hieron.
Gabr.in conſi.120.num.9.& per totum,lib.
2.Mantic.de coniectur.vltim.volunt.lib.7.
tit.3.ſub num.16.& ſequen.& alij, quos co-
pioſiſſimè cumulant Surd.in deciſ.273.nu.2.
22 & Camill.Borrell.in conſ.99 num.11. Ve-
rùm limitatur hæc communis concluſio,quã-
do ex coniecturis appareret teſtatoris mentẽ
non fuiſſe pupillariter ſubſtituere, ſed per fi-
deicommiſſum omni tempore, quas coniectu-
ras plenè refert Menoch.lib.4.in præſum.54.
23 nu.18.& ſeq. Sicutè contra, qui aliam opi-
nionem tenent pro matre, eam quoque limi-
tant non procedere,quando adſunt coniectu-
ræ contrariæ,quas plenè refert Peregr.de fi-
deicom.art.34.num.34.& ſeq.& Burſat.in
24 conſ.373.nu.5.& ſeq.lib.4. Et vna ex proba-
bilioribus coniecturis eſt,quod ſemper cenſe-
tur excluſa mater,quę tranſit ad ſecundas nu-
ptias,nam ex illis anima defuncti contriſtatur
& filijs infertur iniuria, Auth.de non elig.ſe-
cun.nup.§.proſpeximus, verſ.quoniam, &
Auth.de nup.§.ſoluto, prout affirmat Anto.
25 Gomez.in d.cap.4.num.11. Sed hæc limita-
tio non eſt ita ſimpliciter intelligenda, nam
regulariter maior pars Doctorum contrariã
opinionem tenentium,affirmant, quod taci-
ta pupillaris non excludit matrem tranſeun-
tem ad ſecũdas nuptias,vt inquit Rip. in l.mo
ribus,num.54.ff.de vulg.& pup.procedit au-
tem hæc limitatio,quando idem teſtator,qui
ſubſtitutionem fecit filio pupillo,aliquid vxo-
ri legauit,ſub conditione, ſi lectum viduale
ſer-

'eruauerit, nam ex hac coniectura cenſetur
eundem animum habuiſſe priuandi eam hæ-
'editate filij,in caſu quo alteri viro ſe copula-
'et,vt notabiliter explicat *Honded. in conſ.*
75.nu.37.lib.1.,Præterea intelligenda, & li-
nitanda eſt opinio prædicta pro matre, quod
a forſan procedere poſſet in caſu, quo pupil-
aris eſſet ſolum comprehēſa ſub generalibus
'erbis compendioſæ ſubſtitutionis, ſecus ve-
'o ſi teſtator inſtituto filio impubere dixiſſet,
& eo in pupillari ætate, vel poſtea quando-
:unque ſine filijs decedente, ſubſtituo talem,
iam hoc caſu ſi pupillus infra pubertatem
lecederet, mater eſſet omnino excluſa ex vi
xpreſsè pupillaris, vt in ſpecie conſuluit ple-
iè *Burſat.in d.conſil. 373. per totum, lib.4.*
Dubia etiam quæſtio eſt, an ſub reciproca
ubſtitutione contineatur tacita pupillaris,
ed magis recepta Doctorū reſolutio eſt, quod
omnes inſtituti, inter quos facta eſt recipro-
a ſubſtitutio, ſunt impuberes, tūc ſine dubio
ib reciproca continetur pupillaris ſubſtitu-
:o, ſi vero inter eos eſt inęqualitas, ex quo ali-
ui ſunt pupilli, & aliqui maiores, aut extra-
ei, vel emancipati, adeo quod non poteſt in-
er omnes ęqualiter locum habere directa pu-
illaris, & tunc ea non continetur ſub reci-
roca ſubſtitutione, nam teſtatoris diſpoſitio
on debet inæqualiter iudicari, præterquam
aliud appareret ex coniecturata eius mente,
t poſt *Gloſ. & Doct. omnes in l. iam hoc iu-*
r, & in l.Lucius.ff.de vulg. & *pup.* pleniſſi-
iè probant *Menoch. de præſump. lib. 4. in*
præſump.60.num.22.cum plurib.ſequen. &
Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.5.tit.8.
um.6.& ſeq. ad quos me remitto. Cui con-
uſioni non repugnat *deciſio Theſaur.* 163.
i qua, reprobata opinione *Paul. de Caſt. &*
leorum in l.1.§.lex Falcid.ff.ad leg. Falcid.
oncludit in ſubſtitutione facta pluribus fi-
is, in caſu quo ſine filijs decederent, compre-
endi etiam perſonam Sacerdotis, non obſtā
, quod ipſe filios habere non poſſet, nam in
iu dictæ deciſionis, vt bene idem Theſaurus
nſiderat, non aderat omniuo inæqualitas
rca ſpem ſucceſsionis inter ipſos fratres,
im licet Sacerdos non poterat habere filios
gitimos, poterat tamen euenire caſus, quod
iam alij fratres decederent ſine filijs, quo
ſu frater Sacerdos, ſi ſuperuixiſſet, eis ſucce-
:re potuiſſet, ſed non ſic eſt, quando recipro-
ſubſtitutio ſit inter plures filios, quorum
iqui ſunt impuberes, & aliqui maiores, nam
ſub hac ſubſtitutione contineretur directa
ıpillaris, maxima reſultaret inæqualitas, ſi-
ıi dem decedentibus pupillis, fratres maio-
s directè ſuccederent non ſolum in bonis

teſtatoris, ſed etiam in quibuſcunqne alijs ip-
ſorum pupillorum bonis, ſed non idem eſſet
29 ecōuerſo, vt patet ad ſenſum Sed pone, quòd
teſtator dixit, Si filius meus in pupillari ætate
ſine filijs deceſſerit, ſubſtituo talem, an hæc
ſubſtitutio ſit directa pupillaris? & magis
communis opinio eſt, quod potius præſuma-
tur compendioſa ſubſtitutio, ita vt etiam ſi
poſt pubertatem grauatus quandocunque de-
cedat ſine filijs, fideicommiſſarię ſubſtitutio-
ni locus ſit, vt affirmant *Couarr. in cap.Ray-*
nutius, de teſtam.§.9. ſub num. 2. verſ. duo-
decimo ex his colligitur, & alij, quos plenè
refert *Menoch.in 4.lib.præſum. 51.num.12.*
30 Licet enim poſsibile ſit, quòd etiam infra pu-
bertatem pupillus aliquando generare poſsit,
malitia ſupplente naturæ defectum, *cap. pu-*
beres, & *cap.de illis, de deſp.impub.* Ita quod
ſemel accidit, quod puer annorum nouem nu
tricem grauidam reddidit, vt refert *Gloſ in c.*
quod intra, 20.q. 2. Nihilominus teſtatoris
verba intelligenda ſunt ſecundum ſolitam, &
conſuetam generandi naturam, quæ regulari-
ter ad procreandum filios apta non eſt, niſi
poſt pubertatem, & ideo illa conditio, ſine fi-
lijs, cenſetur illud tempus reſpicere, in quo fi-
lij regulariter haberi poſſunt, vt bene conſi-
derant *Pau.de Caſt.in conſi. 42. incip. teſtes*
prædicti, ſub num.1.verſ. ſed in contrarium,
lib.2. & Surd, in conſi.236.nu.27.lib.2. Mul-
31 ta autem pro forma huius pupillaris ſubſtitu-
tionis ſunt neceſſaria, quæ refert *Ant.Gomez.*
in d.1.lib.var.reſol.c.4.num.2. Sed tria ſunt
32 principalia, quorum primum requiſitum eſt,
quòd fiat pupillo minori annis quatuorde-
cim, vt expreſsè cauetur in *l.2.ff. de vulga. &*
pup. verùm eo ipſo, quod vltimum diem an-
norum quatuordecim minor attingit, licet ip-
ſum non compleuerit, ſtatim hæc ſubſtitutio
expirat, ſecūdum *Bar.in l.in pupillari.nu.4.*
ff.eodem titu. cuius opinionem communem
eſſe teſtantur *Suarez in add.ad Ant. Gomez.*
in d.c.4. in lit. B. & *Mich.Graſſ. in d.§. ſub-*
ſtitutio, quæſt. 22. num. 2. & initium vltimi
diei incipere intellligitur à media nocte, ex
reg.*tex.in l.more Romano, ff.de ferijs*, vt no-
tabiliter explicat *Eman.Coſta*, qui hanc con-
cluſionem ab aliquibus contrarijs optimè de-
fendit in *repet. cap. ſi pater, de teſtam.in 2.*
par. in ver. defunctis, num. 1.& ſeq. & ple-
nius *Didac.Spino. in ſpec.teſtamen. glo. 23.*
33 *nu.20.* Pro qua concluſione facit, nam in fauo
rabilibus aliquando etiam annus cœptus, pro
cōpleto habetur, vt probat *tex.* valde notabi-
lis in *l.ad rempublicam.ff.de muner. & hono.*
vbi cauetur, quòd licet nemo ante vigeſimum
quintum annū ad publicos honores admitti
debeat

debeat,nihilominus ibidem Iuriſconſ.ſubij-
cit, quod vigeſimus quintus annus cœptus,
pro pleno habetur, hoc enim in honoribus
* fauoris cauſa conſtitutum eſt: [Verum hec
concluſio intelligenda eſt quo ad illos hono-
res tantum, qui non habent apminiſtratio-
nem annexam,vt egregiè declarat, *Io. Bapt.*
Ladereb.in conſ. 176.*n.* 3. quem omnino vi-
deas. Eiuſdem autem legis diſpoſitionem,
qua prohibetur minores vigintiquinque an-
nis ad publicorum munerũ exercitiũ admi-
cti, non ſolum procedere in illis muneribus
habentibus cum adminiſtratione dignitatem
annexam,ſed etiam in ijs, quæ ſolum habent
adminiſtrationem ſine dignitate, plene pro-
bat *Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens*
C.de.in integ. reſt.minor.in ver. hunc con-
tractum,ſub num. 42] Et idẽ quoque eſt in
legatis pijs, nam ſi teſtator mandat pia m
aliquam diſpoſitionem ab eius hærede adim
pleri ſecundo, vel tertio anno poſt eius obi-
tum,illud in principio anni adimplendum
eſt,vt cautum eſt in *tex.* notabiliſſimo *in l. ſi*
*ita fuerit libertas,ff. de manum teſtam.*quam
concluſionem valde extollit *Petr. Bellug. in*
ſpec.princip. rub. 17.*in verſic.videamus,in*
* *fin.fol.mihi* 111. [Et hac ratione ſtatutum
requirens certam ſollemnitatem in contra-
ctibus minorum vigintiquinque annis non
habere locum in eo,qui vigeſimumquintum
ingreſſus eſt, cenſuit *Hyer. Grat. in reſpon,*
47.*nu.*9.*cum ſeq. lib.* 1. Sed eius opinionem
impugnat Iacob. *Cancer. in* 2. *lib. var.reſol.*
*c.*1.*de minor.*25.*annis,n.*102.*cum ſeq.dicens*
in fauorabilibus tantum annum ceptum ha-
beri pro completo, ſecus vero in odioſis, &
idem quoque affirmat *Sforz.Odd.in tract.de*
*reſt.in integ.par.*1.*quæſt.*2.*artic.* 8. Et hinc
etiam eſt quod ſi filius a patre vocatus ſit ad
aliquod fideicommiſſum poſt quam ad cer-
tam etatem peruenerit, in hoc etiam caſu
annus cæptus pro completo habendus eſt,vt
affirmat *Viu.in deciſ.*72.*in fine lib.*1. qui re-
fert *Biro.in conſ.*78.*num.*2.5. *&* 8.*lib.*2.Ea-
demque ratione *Sacrum Concilium Triden-*
*tinum in ſeſſ.*23.*cap.*6.*de reformat.*quo cau-
tum eſt minorem annis quatuordecim non
poſſe beneficia Eccleſiaſtica obtinere,inter-
pretatum eſt ſufficere quod annus quartus
decimus cæptus ſit,vt teſtantur *Ricc.in Col-*
*lect.*860.*verſ.limita ſecundo, Hier.*Ceuallos
*in commun.opin.contra commun.quæſt.*593.
*num.*18.] regulariter autem an, & quando
annus cœptus haberi debeat pro completo?
videnda ſunt omnino not. per *Surd.in deciſ.*
34 178. *per tot.* Magna verò inter Doctores
controuerſia eſt,an defuncto filio,cui facta
erat pupillaris ſubſtitutio, præſumptio ſit
pro ſubſtituto,quod infra tempus pubertatis
deceſſerit.In quo articulo multi opinati ſũt,
quod fauore ſubſtituti præſumptio iuris ſit
pupillum infra pubertatem deceſſiſſe, idque
fundare nituntur per *text. notabilem in l.ex*
*facto,§.ſi quis autẽ,ff ad Trebell.*vt poſt alios
affirmant *Socc. in conſ.*89.*nu.*8.*verſ.accedat*
*etiam,lib.*1.*Sebaſt. Sapia in repet.l.precibus,*
nu. 11. C.*de impub. & alijs ſubſt.& Boer.in*
deciſ. 38. *num.* 30. *& ſeq.* Contrariam verò
opinionem, ſcilicet, quod onus ſit ſubſtituti
probare, pupillum obijſſe in ætate pupillari,
plene probant,eamq; magis communiter re-
ceptam eſſe teſtantur *Eman. Coſt. in rep.d.*
*cap.ſi pater,de teſtam.in ver.defunctis,nu.*4.
verſ.ego tamen verius, Couar. *in* 2. *lib.var.*
reſol.cap. 7.*ſub.num.*8 *ſub verſ.incip.quin*
tus agitur, Mantic.*de coniect.vlt.volun.lib.*
5.*tit.*9.*ſub num.*6.*verſ.ego autem, & Didac.*
*Spino.in.ſpec.teſtam.gl.*23.*nu.*25.*& ſequen.*
qui omnibus contrarijs argumentis optimè
35 reſpondent. An autem ſi fortè pupillus in-
fra tempus pubertatis decedat relicto filio,
expiret hæc ſubſtitutio? remitto me ad no-
tata per Mantic.*in d.lib.*5.*tit.*12.*num.*2.*&*
36 *ſeq.*Secundum verò pupillaris ſubſtitutionis
neceſſarium, & principale requiſitum eſt,
quòd filius cui fit,ſit ſub poteſtate patris,*l.*2.
ff.de vulg. & pup. & inſt.de pupill.ſubſt.in
princ. & ideo à matre, quæ filios in poteſta-
te non habet,fieri non poteſt, vt in ſpecie no
tãt Doct.*omnes in eadẽ l.*2. & præcipuè *Soc.*
*n.*14. & plenè *Did. Spin.in d.gl.*23.*n.*10.*&*
*ſeq.*q optimè explicat *tex.in l.ſi mater.ff.de*
37 *vulg.& pup.* qui huic cõcluſioni repugnare
videbatur. Et eadem ratione non valet, ſi ſit
naturalibus filijs, quia non ſunt ſub poteſta-
te patris, vt benè probat *tex.in l. Lucius Ti-*
tius,cum gloſ.in ver.naturalem,ff.eodem tit.
de vulg.& pup. & ex communi Doctorum
ſententia affirmant *Vaſq.de ſucceſſ. progreſ.*
*lib.*2.*§.*14.*nu.*3.*in fin. &* Craſſ.*in d.§ ſubſti*
38 *tutio.q.*21.*nu.*2.Perdifficilis autem quæſtio
eſt,an ſi pupillaris ſubſtitutio fiat filio eman
cipato,vel à matre, quæ iure directo valere
non poteſt, ſubſtineatur ſaltim in vim fidei-
commiſſi? hunc articulum plenè examinat ad
partes *Ant. Gomez in* 1.*tomo var.reſol.cap.*
4.*ſub tit. de pup.ſubſt.nu.* 6. & poſt pleniſſi-
mam diſcuſſionem concludit, pupillarem
ſubſtitutionem inutiliter factam à matre,
vel ab extraneo,cum iure directo valere non
poſſit,in fideicommiſſariam conuerti,cum
qua opinione concordat Gul. *de Benea. in*
rep.cap.Raynutius de teſtam.in ver.ſi abſq;
*liberis,num.*36.*& ſeq.*& eam nouiſſimè con-
firmat

Digitized by Google

39 firmat *Lud. Morot.in cõſ.56.per tot.* Tertiũ
denique pupillaris ſubſtitutionis principale
requiſitum eſt, quòd pater faciat ſibi quoque
teſtamentum, alioquin non valeret ſubſtitu-
tio facta pupillo, vt expreſſis verbis demon-
ſtrat *text. in l.2.ff.de vulg.& pup.* quæ talia
ſunt, *Quiſquis autem impuberi teſtamẽtum
facit, ſibi quoque debet facere, cæterum ſoli
filio non poterit, niſi forte miles ſit*, ex quo
tex. ita communiter affirmant Doctor. plenè
40 relati per *Graſſ.in d.§ ſubſtitutio, quæſt.34.
ſub num.2.* Et hinc eſt, quòd licet fideicom-
miſſaria ſubſtitutio etiam in contractu fieri
poſſit, vt expreſsè probat *tex.in l.quoties,C.
de donat.quæ ſub modo*, & ex magis commu-
ni Doctorum ſententia affirmant *Surd.in
conſ.375.nu.21.lib.3. & in deciſ.144.nu.6.
Fab. Turrett. in conſ.65.num.1.lib.1.* & alij
plenè relati per *Maſtrill.in deciſ.190 nu.8.
& ſeq.* Quamuis enim hæc opinio multos
habeat contradictores, quos plenè referunt
*Menoch.in conſ.85.nu.28. Pereg.de fideicom.
art.1.nu.15. & Fab.de Ann.in conſ.39.num.
59. & ſeq. lib. 1.* omnes tamen conueniunt,
quòd ſaltim ex pacto fieri poteſt, quod res
alicui donata poſt eius obitum, vel aliquod
tempus in tertium transferatur, vel plenè
probat idem *Pereg. in d. art.1.num.16.* & la-
tius *in art.51.num.16.cum ſequent.* pupilla-
41 ris tamen ſubſtitutio nullo modo in contra
ctu fieri poteſt, cum ſit ſequela teſtamenti
paterni, & de iure ſpeciali introductum, ſit
quod pater poſſit facere teſtamentum pro fi-
lio pupillo, & de eius bonis diſponere, ſub
hac tamen conditione, quod eodem conte-
ctu ſuum quoque teſtamentum faciat, vt pun
ctualiter animaduertit *Pau.de Caſt.in conſ.
288. num.2. & ſeq.lib.2.* cuius opinionem
plenè confirmat, & pro ea multos alios alle-
gat *Reuer. Pater. Molfeſ.in conſ.26.nu.15.
& ſeq.* cuius authoritati ego plurimum de-
42 fero. Valde autem dubitabilis quæſtio eſt,
an ſi ſubſtitutio fiat poſthumo naſcituro, pu
rificata cenſeatur eius conditio, ſi poſthu-
mus non naſcatur, ſeu abortum fieri contiu-
gat? cuius reſolutio nimis ambigua eſt ob
contrarias Doctorum opiniones, quę in duas
diuiſæ ſunt claſſes, & quælibet ipſarum fa-
moſos habet anteſignanos, valdeq; colora-
tas rationes. Prima enim fuit opinio *Oldra-
di in conſ.142. & 177.* qui intrepidè tenuit,
quòd ſubſtitutio facta poſt obitum poſthumi
naſcituri, euaneſcit, ſi poſthumus non naſci-
tur, cui opinioni inhærent *Io. Andr.in addit.
ad Spec.in tit.de teſtam.§.1.in addit.magna,
verſ.occurrit etiam nouiſſimus caſus, Aneha
ran.in conſ.356. per tot. Rom.in l.quamdiu
inſtitutus, ff.de acq.hæred. Corn.in conſ.199.
nu.32.lib.2. Socc.in conſ.76.nu.7.lib.3.* & alij
plenè relati per *Octau. Cacher. in conſ.74.
nu.20. & ſeq.* & per *Eugen.in conſ.99.nu 6.
& ſeq.* rationes autem, quibus mouentur,
multæ ſunt, ſed ea eſt præcipua, quod dum
ſubſtitutio fuit concepta ſub conditione, ſi
poſthumus in pupillari ætate decederet, eo non
nato, caſus conditionis euiniſſe non dicitur,
nam qui non naſcitur, mori non poteſt, cum
mors ſit priuatio vitæ, *§. deinceps, auth. de
nupt.* & vbi non eſt habitus, non datur priua-
tio, *l.decem ff.de verb.obligat.* vt notat *Gloſ.
in l.qui.duos ff.de manum.teſtam.* Et cum
hæc ſit voluntaria conditio, circa eius euen-
tum attenditur modus, non effectus, iuxta
not. per *Bart. in l. Gallus, §. & quid ſi tan-
tum, ff.de lib.& poſth.* & ideo non fit exten-
ſio de vno caſu ad alium, vt inquit idem *Bar.
in l.1. nu.29.ff.de vulg.& pup.* & ibidem
Socc. nu.34. Iaſ.nu.14. & Rip.num.95. alias
rationes, quas Doctores pro hac opinione
conſiderant, non refero, ſed remitto me ad
ea, quæ pleniſſimè animaduertit *Cephal.in
43 conſ.649.per totum, lib.5.* Vnde per eaſdem
rationes notabiliter conſuluit *Pau. de Caſt.
in conſ.219. incip.viſis, & conſideratis, quæ
ſupra narrantur, lib.1.* quod ſi teſtator in-
ſtituit filium natum, & poſthumum ex vxore
prægnante naſciturum hæredes, eiſq; in pu-
pillari ætate decedentibus alium ſubſtituit,
& poſtea contingat quod poſthumus non na
ſcatur, quamuis filius natus infra puberta-
tem decedat, nihilominus ſubſtitutio euane-
ſcit, nam dum concepta fuit ſub duplici con-
ditione, quæ in vno capite verificari non po
tuit, harum conditionum pluralitas non ſuf-
ficit, quod adimpletur in vno, ex regula *tex.
in l. legato, §. qui plures, & in l. Meuius.§.
cum qui ff.de legat.2.* quam concluſionem in
eodem caſu plenè confirmant *Natt.in conſ.
667.per tot.lib.4. & Ruin. in conſ.172.nu.4.
44 lib.2.* Contrariam verò opinionem, ſcilicet
quòd etiam in caſu, quo poſthumus non na-
ſcatur, habeat locum ſubſtitutio ex vi tacitæ
vulgaris ſub expreſſa pupillari compræhen-
ſæ, & ex veriſimili, ac præſumpta teſtatoris
mente, tenuerunt *Alber.in rub.ff.de vulg.&
pup.ſub num.35. Alex.in l.1.ff.eod.tit.num.
33.* & ibidem *Iaſ.nu.28. Bal.in l.fin.nu.7.C.
de inſt. & ſubſt.* plene *Dec. in conſ.227.per
tot.* cum quo in eodem caſu conſuluit etiam
*Socc. iun.in conſ.181. lib.2. Iaſ.in conſ.148.
per totum, lib.2. Bero.in conſ.102.lib.2. Iabo-
but Berrei.in conſ.36.num.11. & in conſ.93.
nu.4. Caldas.in conſ.103.nu.5. & ſeq.* pleniſ-
ſimè *Decian. in conſ.1. in 1.dub. lib.1. Mar-*

Zar.

Zar.in cõſ.1.n.1. & *ſeq.*& *in tract.de fideicõ. ſubſt.in 2.par.q.13* plenè *Pet.Caball. in cõſ*
etusli 164 per tot.lib.1.Pereg. qui plures a-
lios copioſè refert *in cõſ.55.n.18 lib.2.Sur.*
in cõſ.236.n.26 et in dec.37.n.26.Graſſ. in §.
ſubſtitutio, q.81 nu.6. Ant.Gomez in 1.lib.
var.reſol.c.3.n.10.verſ.ſeptimo infero,. Me-
noch.de praeſ..lib.4.in praeſ.65.nu.13.et 21.&
pleniſſime *Mantic. de cõiect.vltim.volũt lib.*
*11.tit.6.ſub n.1.verſ.ſed diligẽter.*qui refert
hanc controuerſiam antiquitus ſecundum
hanc ſecundam opinionem deciſam fuiſſe in
centumuirali iudicio inter Lucium Craſſum,
& Quintum Mutium Sceuolam, patrocinan-
te Cicerone, & hanc opinionem vti veriorẽ,
magiſq; communiter receptam approbauit
Sac. Conſ vt refert oculatiſſimus olim eius
Præſidens *Vincen. de Franch. in deciſ.299.*
& hanc etiam veriorem, & magis commu-
nem eſſe teſtatur *Tiraquel. in repet.l.ſi un-*
quam,C.de reuoc.dõn.in ver libertis,nu.50.
eamq; ab omnibus oppoſitionibus pleniſſi-
mè defendit *Io.Bapt.Laderch.in conſ.31.per*
*tot.*qui ſub nu.5 & ſeq & num.8.in ſpecie re-
probat etiam opinionem ſupra relatam
Paul.de Cast.in d.conſ.219.lib.1.& eius ſe-
quacium. Et idem confirmãt idem *Laderch.*
in conſ.72.nu.2.cum.ſeq. & alij quos copio-
sè refert *Iacob.Cancer.in 1.lib.variar.reſol.*
45 *cap.1.de ſubſtit.nu.28.cum ſeq* Huius autem
concluſionis ſoliditiſſimum fundamentum eſt,
quòd teſtatoris diſpoſitio collata in vnum
caſum,veriſimiliter conſideratur reſpectu ali
cuius effectus, quamuis alius caſus poſtea
eueniat, ex quo idem ſequatur effectus, ex
præſumpta eius mente extenditur ad illum
caſum ſimilem,ex regula *text.in l. Gallus,§.*
et quid ſi tantum, cum ibi not. per *Doctor.*
omnes, ff. de lib. et poſth.& plenè per *Pereg.*
46 *de fideicom,art.11.nu.46.* Nam pro diſpo-
ſito habetur id, de quo ſi teſtator interroga-
tus fuiſſet, idem veriſimiliter diſpoſuiſſet,
iux. not. per *gloſ. in l.sale pactum,§.qui pro-*
uocauit ff.de pact. cum ibi plenè cumulatis
per Iaſ.& alios, quos copioſè refert *Menoch.*
*lib.4.praeſump. 65.nu.5.et ſeq.*qui ex hac re
gula multis exemplis,& authoritatibus pro-
bat, quod multoties ſubſtitutio facta in vno
caſu, ex veriſimili teſtatoris mente extendi-
tur ad alium; Idque habere locum etiam in
conditionibus voluntarijs, affirmat idem
Menoch. ibid. nu. 16. Quæ concluſio præci-
puè procedit, quando veriſimile eſt,teſtato-
rem potius effectum, quam modum imple-
menti conſideraſſe,vt ex multorũ Doctorum
ſententia refert *Surd.in deciſ. 37. num.31.*&
plenè *Rot.Bonon.in conſ. unic.impreſſo poſt*
deciſ.Cæſar.Barz. num.129. cum plur.ſeq.et
47 *præcipuè nu. 139. cum ſeq.et num.180.* Et
hinc eſt,quod compendioſa ſubſtitutio facta
hæredi inſtituto ſub conditione ſi ſine filijs
quandocunqne deceſſerit,habet locum,ex vi
tacitè ulgaris, etiam ſi hæres decedat uiuo
teſtatore,ut plenè probat idem *Surd.in eadẽ*
deciſ.37.per tot.poſt Bal.in conſ 441.lib.4.et
in conſ.170.lib.5.et Menoch. in d.præſump.
48 *65.num.11.* Eademque ratione notabiliter
conſuluit *Alex.in conſ.100.lib.4.* quod ſi te-
ſtator grauauit filium onere fideicommiſſi
poſt eius obitum,in caſu quo efficeretur cle
ricus, hæc conditio extenditur etiam ad ca-
ſum,qno ſine filijs decedat,nõ obſtante,quod
clericatus ordinem non aſſumpſerit, nam ta-
cita defuncti mens fuiſſe uidetur, filiorum
defectum quocunqne modo ſuccederet, reſpi
cere, quos ſacerdotem legitimè procreare
non poſſe conſiderauit,cui concluſioni inhæ-
rent *Hyer.Grat. in conſil.5.num.21.lib.2.*
Crau.in conſ.59.nu.5. et Dec.in conſil. 227.
ſub nu. 12. Et hinc atiam eſt; quod ſubſti-
tutio facta in caſu non exiſtentiæ maſculo-
rum, extenditur etiam ad caſum,quo adſunt
maſculi incapaces ſuccedendi, ut plenè pro-
bant *Socc. iun. in conſ.3.num.6.& ſeq.lib.3.*
Hyer.Gabr.in conſ.104.lib.1.Iacob.Berrett.
in conſ.36.nu.11.& alij relati per Surd.in d.
50 *deciſ.37.nu.25.* Et idem eſt, ſi fiat ſubſtitu-
tio alicui poſt eius obitum, nam ſi inſtitutu-
tus reperitur ſpurius,aut aliter incapax ſuc-
cedendi, non expectata eius morte, ſtatim
ſubſtitutus admittitur,vt poſt alios pleniſſi-
me probat *Collegium Bonon.in d.conſ.unic.*
*poſt deciſ.Cæſar.Barz.nu.148.& per tot.*cui
ſimilis eſt etiam alia communis concluſio,
quod ſi teſtator,inſtitutis,filijs, legauit vxo-
ri mille,durante eius vita honeſtè viuendo,&
poſt eius obitum ſubſtituat alium, ea tran-
ſeunte ad ſecundas nuptias,ſtatim ſubſtitu-
tionis conditio cenſetur purificata, nam ca-
ſus mortis extẽditur ex veriſimili teſtatoris
mente ad caſum nuptiarum, vt diſputando
ad partes concludit *Io. Andr. in addit. ad*
Specul.in rub.de ſecun. nup. cui opinioni li-
cet contradicat *Iacob Emilian. in conſ.143.*
eam tamen eſſe communiter approbatam
* conſtat ex ijs, quæ refert *Menoch. in d.*
præſ.65.n.10. [Sed non idem eſt Econuerſo
quando facta eſt ſubſtitutio mulieri in caſu
nuptiarum,nam ea decedente antequam nu-
bat, deficit ſubſtitutio, vt plenè conſuluit
Burſat.in conſ.263.per totũ, lib.3. Et idem
eſt ſi pater relinquat vxorem ſuorum filio-
rum tutricem, & in caſu quo tranſiret ad ſe-
cundas nuptias alios tutores ſubrogauit,
nam

nam ſi mulier tutelam ſuſcepit, & in ea vi-
duitatem ſeruando vſque ad obitum perſe-
uerauit, ea decedente, non admi&untur ad
ſi iorum tutelam illi qui fuerunt a patre no-
minati in illo caſu quo vxor ad ſecundas nu-
ptias tranſiuiſſet, cum illa conditio iam defe-
cerit, ſed erit locus legitime tutele, vt plenè
probat *V su. in deciſio. 2. per totam, in prima*
par. quæ autem ſit diuerſitatis ratio? vide
52 pœnes eoſdem] An autem in generali ſub-
ſtitutione agnatorum cēſeatur veriſimiliter
excluſus ille qui erat odioſus teſtatori? vide
53 *Surd. in dec. 41, per tot.* Et an cenſeantur vo-
cati illi, qui tempore cedentis conditionis
nati, aut concepti non reperiuntur? vide
Natt. in conſ. 675. nu. 2. et ſeq. lib. 4. Iac. Man
dell. in conſil. 106 per tot. Surd. in deciſ. 230.
nu 6 & per totam, Hyer. Magon. in dec. Flo-
ren. 91. nu. 20. et ſeq. et in deciſ. 92. num. 36, et
ſeq. plene *Cephal. in conſ. 318. per tot. Rol. à*
Vall. in conſ. 70. nu. 47. lib. 3. et Peregr. de fi-
deicom. art, 22. nu. 72. et ſeq. [& vide omnino
Io. Bapt. cott. in tract. de ratione rata q. 30.
num. 1. cum ſequent. qui tres caſus notabi-
liter diſtinguit, & hunc articulum optime
54 explicat.] Et ſi fiant plures ſubſtitutionum
gradus, an deficiente primo ſubſtituto ſubin-
grediatur alter? plene explicant *Theſ. in dec.*
55 *86. et Surd. in deciſ. 37. per tot.* Et ſi ad ſub-
ſtitutionem vocantur pater, & filius, an cen-
ſeantur vocati ordine ſucceſſiuo? & an per
viam ſubſtitutionis vulgaris, vel fideicom-
miſſariæ, ita quod patre adeunte expiret ſub-
ſtitutio filij? vide *Crau. in conſ. 22. in 2. et 3.*
q. et in conſ. 131. in 1. dub. et Honded. in conſ.
56 *65. in princ. lib. 1.* Et an ſubſtituto ſint reſti
tuendi fructus à die cedentis conditionis? vi-
de *Surd. in deciſion. 25. per tot.* & pleniſſimè
Mantic. de coniect. vltim. volun. lib. 7 titul
57 *10. per tot.* Et demum ſi plures ſint hæredes
inſtituti, & eis decedentibus ſine filijs ſit fa-
cta ſubſtitutio, an purificata conditione in
perſona unius admitti debeat ſubſtitutus,
uel potius omnium mors expectanda ſit, &
interim cenſeatur inducta reciproca ſubſti-
tutio inter ipſos hæredes inſtitutos? ardua
quidem eſt, & quotidiana quæſtio, & eam de-
creueram pleno calamo explanare, ſed quia
tempus deficit ob uarias, quibus quotidie
premor, occupationes; Ideo pro nunc me re-
mitto ad notata per Soccyn. & alios Docto-
res, & præcipuè per *Hyer, Zaneb. in ſua ple-*
niſſima repetitione in l. hæredes mei, §. cum
ita, ff. ad Trebell. Rolan. à Vall. in conſ. 34.
num. 57. & ſeq. lib. 4. Burſat. in conſ. 371. per
tot. lib. 4. Menoch. in conſ. 85. nu. 41. & ſeq.
& plenius in tract. de præſump. lib. 4. præ-
ſump. 62. per tot. et latius in conſ. 636. lib. 7.
Iacob. Mandell. in conſ. 31. per tot. Peregr.
omnino videndum in conſil. 46. et plenius in
conſil. 152 per tot. lib. 5. et in tracta. de fidei-
com. art. 13. per tot. Mantic. de coniect. vltim.
volunt. lib. 7. tit. 5. per tot. Craſſ. in d. §. ſub-
ſtitutio, q. 61. nu. 8. cum plurib. ſeq. Marzar.
in tract. de fideicom. ſubſt. in 2. par. q. 11. et
pleniſſimè Caſar Barz. in deciſ. Bonon. 1. et
in deciſ. 5. cum duob. alijs ſeq. [*et nouiſſimè*
Alexan Galnan. in conſil. 34. per totum et
Anell. de Amat. in conſ. 19. per totum, et in
conſ. 110. nu. 13. cum plur. ſeq.

CAPVT DECIMVM.

PAter habet ius quærulandi pro iniuria facta filio, etiam proprio nomine, eamque remmittere poteſt, etiam eo ignorante, vel inuito, pluribus autem modis declaratur, limitatur, & ampliatur hæc concluſio: Explicatur etiam quæſtio, an & quando Vniuerſitas puniatur pro delictis Ciuium? Et demum plenè declaratur quot modis inferri poteſt iniuria?

SVMMARIVM.

1 *Iniuria facta filio cenſetur facta patri.*
2 *Iniuria filij dat patri actionem prætoriam quærelandi etiam proprio nomine.*
Fallit in actione ciuili legis Corneliæ, pro qua pater non agit niſi nomine filij nu. 3.
4 *Iniuria patris non probet filio actionem quærelandi.*
5 *Iniuriam factam filio, etiam ipſo ignorante, vel inuito pater remittere poteſt ſi iniuria ſit leuis, et nu. 6.*
Primo limitatur, ſi iniuria fuerit grauis, vel atrox, quia eam ſolus pater remittere non

O poteſt

poteſt, niſi etiam concurrat filius num. 6.

Secundo limitatur, ſi filius iniuriatus fuerit perſona honeſta, vel titulo decorata, & pater eſſet vilis, & abiectæ conditionis, nu. 10.

Tertio limitatur, ſi pater eſſet furioſus, vt nec etiam Curator poſſit remittere, nu 11.

Quarto limitatur, ſi pater eſſet abſens, nu 12.

Quinto limitatur, quando ſtatutum, vel Principis indulgentia parceret delinquenti habita pace ab offenſo, nu 13.

Sexto limitatur, ſi filius iniuriatus eſſet emancipatus num. 14.

Septimo limitatur, ſi filius eſſet ſub patria poteſtate, ſed iniurians credebat eum eſſe ſui iuris, num. 15.

7 *Iniuria grauis reputatur, quæ ſit filio à perſona contuncta, & num. 8.*

9 *Iniuria violatis thori filij grauis eſt.*

26 *Iniuria facta vni de familia, omnes de illa cognatione offenſi videntur, & proinde criminaliter agere poſſunt.*

Fallit ſi ciuiliter ageretur, quia non liceret, niſi ei, qui habet iniuriatum in ſua poteſtate, eodem num. 16.

De quibus conſanguineis intelligatur, & vſque ad quem gradum, Iudicis arbitrio relinquitur, eodem num. 16.

Matri viduæ competit etiam ius querelandi, & eligendi forum pro iniuria facta filio, ibidem.

17 *Iniuria facta ſeruo transfert Domino actionem nomine proprio, ſi ſit atrox, vel Domini contemplatione facta.*

Primo ampliatur, etiam ad iniuriam factam famule, vel paſtori, nu. 18.

Secundo ampliatur in iniuria facta procuratori, vel negotiorum geſtori in contumeliam Domini, vel ipſo præſente, vel dum exercet procurationem, num. 19.

Tertio ampliatur idem eſſe in diſcipulo iniuriato in contemptum Præceptoris, num. 20.

Quarto ampliatur, ſi iniuria infertur vxori, quia maritus proprio nomine agit, num. 21.

Quod fallit, ſi iniuria facta ſit marito, nam pro ea vxor non agit, niſi principaliter tangeretur honor vxoris, nu. 26.

Quinto ampliatur, nam inferens iniuriã vxori Magiſtratus, eadem pœna punitur, ac ſi eam ipſi Magiſtratui intuliſſet, nu. 22.

Sexto ampliatur procedere in iuria facta ſponſa, num 23.

Septimo ampliatur idem eſſe in iniuria facta nurui, nu. 24 25. & 26.

Octauo ampliatur in Epiſcopo, quando fit iniuria clerico, nu. 27.

Nono ampliatur procedere in Ciuitate, quando infertur iniuria Ciui, nu 28.

Sit etiam ex iniuria facta Vniuerſitati, quilibet ciuis dicitur lædi; nu. 30.

Decimo ampliatur in vtili Domino, quando fit iniuria eius vaſſallo eod. nu. 28.

Vndecimo ampliatur in ſocio itineris, quando iniuriam ſocio illatam in animum reuocauit, numer. 35.

29 *Baro habens iuriſdictionem ciuilem poteſt comparere pro ſuis vaſſallis grauatis à domino iuriſdictionis criminalis.*

31 *Vniuerſitas non punitur, quando Ciues delinquunt, ſiue maior pars illorum.*

Limitatur, ſi præcedat tractatus & deliberatum totius vniuerſitatis, conſilium ad delinquendum, eodem nu. 3.

32 *Vniuerſitas denegans militibus hoſpitium non tenetur crimine rebellionis, quando non præceſſit eius collegialis tractatus & deliberatio.*

Primo fallit in crimine rebellionis habente tractum ſucceſſiuum, nu. 34.

Secundo fallit, quando conſiſtit in omittendo eodem, num. 34.

33 *Vniuerſitas non amittit eius priuilegia ex delicto ciuium.*

34 *Vniuerſitati non proſunt actus particularium ad fundandam poſſeſſionem.*

36 *Socius itineris non eſt idoneus teſtis pro iniuria eius ſocio facta, ſi in eius animum reuocauit, quæ concluſio quomodo intelligenda ſit, notabiliter explicatur.*

37 *Iniuria non infertur per generale conuicium ſi non continet aliquam ſpeciem delicti.*

38 *Iniuria non fit, ſi abeſt animus iniuriandi, & num. 40.*

39 *Iniuria non eſt, ſi alicui dicatur, tu dicis falſum.*

40 *Iniuriandi animus, vt excludatur, verba ſunt interpretanda in bonam partem.*

41 *Verba quando ſunt dubia ſtatur iuramento aſſerentis.*

42 *Mentiris, an liceat dicere etiam iniuriam propulſando, & nu. 43.*

Et an poſſit pugno repercuti. nu. 64.

44 *Iniuriarum actione non tenetur, qui vocat meretricem eam, quæ fuerat meretrix, licet nunc ſit emendata.*

45 *Iniuriantis excuſationes, remiſſiuè.*

46 *Famoſos libellos legens, & non lacerans, quomodo excuſetur, remiſſiuè, & nu 47.*

48 *Veritas conuitij in ſupplicatione prolata, an excuſet à pœna iniuriarum, remiſſiuè, & nu. 49.*

50 *Exceptiones contumelioſas opponens contra actorem, vel teſtes an teneantur actione iniuriarum, remiſſiuè.*

51 *Iniuria pluribus modis infertur, videlicet, ſi dicatur, Tu es animal. eod. num. 51.*

Dicendo, Tu es ſtultus, nu. 52.

Vocando aliquem l'furarium, nu. 53.

Dicendo, quod deſcendit de proſapia Iudæorum, num. 54.

Vocando aliquem, Forfante, nu. 56.

Oſtendendo ficat in faciem Iudicis. nu. 57.

Quid ſi quis eleuet duo digita, quaſi cornua deſignãs, nu. 58. remiſſiuè.

An ſit iniuria aliquem maledicere, numer. 65. remiſſiuè.

Et an iniuria prolata contra abſentem puniatur, nu. 66. remiſſiuè.

55 *A Iudæorum proſapia deſcendens, ad nobilitates non aſpirat.*

59 *Appendere picturas obſcenas ante hoſtium alicuius, quæ ſit pœna. remiſſiuè.*
60 *Habitum religioſi deferens in ludis profanis, an puniatur, remiſſiuè.*
61 *Alapa, an ſit grauis iniuria, & quomodo puniatur, & quid ſi percutiatur officialis? ibidem.*
62 *Baculi percuſſio qua pœna punitur, & quid ſi clericus percutiatur, nu. 63. remiſſiuè.*
64 *Pugno percutere, quæ ſit pœna, remiſſiuè.*
67 *Iniurijs ad inuicem illatis, an admittatur compenſatio. remiſſiuè.*
68 *In iniurijs verbalibus, an admittatur pœnitentia ad pœnam euitandam, remiſſiuè.*
69 *In iniuriarum accuſatione ciuiliter intentata, an poſſit cumulari condemnatio ad pœnam fiſci, remiſſiuè.*
70 *Iniuriarum actio an præſcribatur anno, & num. 71.*

1 NImis quidem vulgare eſt illud commune axioma, quòd iniuria facta filio cenſetur facta patri *l. in perſonã, cum ibi not. per Doct. ff. de Pact. Plaz. in epith. delict. c. 6. n. 16 & Ant. Gom. in 3. tom.*
2 *var. reſol. c. 6. de iniur. nu. 5.* Hinc eſt, quòd
pro iniuria filij competit patri actio querelandi etiam proprio nomine *l. iniuriarum actio; & ibi gl. & Doct. omnes, C. de iniur. & § petitur, cum ibi not. per Doct. inſt. eod. &*
3 refert *Plaz. in d. cap 6. nu. 19.* Sed hoc intel-
ligitur de actione iniuriarum prætoria, pro qua patri permittitur agere proprio nomine, non autem de ciuili, quæ oritur ex lege Cornelia, nam pro ea pater non agit, niſi nomine filij, vt dicit expreſsè *text. in l. lex Cornelia, verſ. item quæritur. & in l. pater.*
4 *ff. de iniur.* Hoc autem ius quærelandi non
conuertitur, filio. n. non competit actio quærelandi pro iniuria facta patri, vt benè ani-
5 maduertit *Surd. in deciſ. 89. ſub nu. 12.* Hinc
etiam eſt, quòd pater poteſt remittere iniuriam factam filio etiam ipſo ignorante, vel inuito, vt ex communi Doctorum ſententia refert *Ant. Gom. 2. in d. cap. 6. num 6. Boſſ. in tit. de pace num. 16. Franc. Marc. in deciſio. Delfin. 672. in 1. par. Arius Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. in 3. par. num. 105. & Surd. in*
6 *d. deciſion. 89. num. 12.* Sed hæc concluſio
eſt etiam intelligenda cum eadem diſtinctione, vt ſcilicet ſi iniuria ſit leuis, ex qua oriatur actio prætoria, liceat eam ſoli patri
remittere, ſi verò iniuria ſit grauis, & atrox ex lege Cornelia, vel publico crimine deſcendens, tunc eam non poſſit ſolus pater remittere, niſi concurrat etiam remiſſio filij, qui eſt principaliter offenſus, vt inquit *Alber. in d. l. lex Cornelia, §. illud, ff. de iniur.* plenè *Octau. Vulpel. in tract. de pace, quæſt. 8. & Præſ. de Franch. in deciſ. 715. in 4. part. per*
7 *tot.* Qua in re notandum eſt, quod inter
graues iniurias reputatur ea, quæ fit filio à perſona coniuncta, & ideo eius remiſſio ſoli patri non permittitur, vt dixit notabiliter *Bart. in l. Lutius num. 3. ff. ſol. matrim.* quod dictum pro ſingulari referunt *Hyppolit. in ſing. 573. Rom. in ſing. 93. Bero. in quæſt. 75. num. 2. & Ioſeph. Lud. in comm. opinion. lib.*
8 *1. concl. 41. in 1. limit.* Grauior enim reputa-
tur iniuria, quæ infertur à perſona coniuncta, quàm ab extraneo, vt inquit *Crauet. in*
9 *conſ. 168. num. 11.* Ex qua ratione infertur,
quòd iniuriam violati thori, quæ filij perſonam grauiter tangit, pater remittere non poteſt. *l. inter liberas. §. plenisfamilias, cum ibi* not. per *Doct. ff. ad l. Iul. de adulter. Plaz. in d. cap. 6. ſub nu. 22. verſ. alius etiam ſubijcitur caſus. Boer. in deciſ. 358. ſub nu. 12. &*
10 *Ioſeph. Lud. in d. conclu. 41. in 4. limit.* Declaratur autem principalis concluſio, quod
non procedit in patre vili, & abiectæ conditionis, ſi è contra filius eſt perſona honeſta, vel aliquo titulo decorata, ceſſante enim ratione, quam lex conſiderat, quod pater ſit prudentius pacem facturus, ceſſat quoque eius diſpoſitio, vt inquit *Plaz. in eod. capit. 6. num. 22. Bero. in d. quæſt. 75. num. 3. Ioſeph.*
11 *Lud. in eadem concluſ. 41. in 3. limitat.* Qui
omnes ex eadem ratione inferunt idem eſſe in patre furioſo, vt mediante perſona ſui curatoris nullo modo valeat pro filio ſanæ
12 mentis pacem facere; Eademque ratio, &
iuris diſpoſitio procedit, ſi pater ſit abſens, *ex reg. text. in l. ſi longius, §. 1. cum ibi* not. per *Iacobin. nu. 2. ff. de iudic.* vt in ſpecie dicit *Plaz. in eodem cap. 6. num. 22. verſ. quar-*
13 *tus ſubijcitur caſus.* Declaratur etiam
principalis concluſio, quòd non procedit, quando ſtatutum, vel aliqua Principis indulgentia delictum minueret, vel delinquenti parceret habita pace ab offenſo, tunc enim, quia verba intelligi debent in proprio ſignificatu, pax à patre obtenta non prodeſſet ei, qui filio iniuriam intulit, ex not. per *Ang. in l. ſed ſi vnius, §. filiusfamilias, ff. de iniur. Petr. Bellin. in tract. de re milit. in 10. par. tit. 2. nu. 59. Vulpel. in tract. de treug. & pac. q. 8. num. 5. & Præſ. de Franch. in deciſ.*
14 *715. in fin.* Et demum declaratur, quod præ-

dicta conclnſio non procedit, niſi in patre filium ſub eius poteſtate habente,ſecus verò ſi filius eſſet emancipatus,vt inquit Aret.in §. patitur ſub num. 3. inſt de iniur.& ibidem Io.Fab.nu.1.& in l.2.nu 2.C.eod. & ita concluſum fuiſſe in Senatu Mediolanenſi refert Iul Clar.in q.58.verſ. quaro nunquid,in fi.
15 Immo etiam ſi filins eſſet ſub patria poteſtate,& is qui iniuriam intulit,crederet eum eſſe ſui iuris, ita quod non habuerit animum offendendi patrem , videretur quoque denegandam eſſe patri iniuriarnm actionem proprio nomine,vt notabiliter dixit Aret.in d.§ patitur , nu. 2. & Azo.in ſumm.C.de iniur.
16 n.9.verſ. h.c ita Hinc autem infertur, quod licet pro iniuria facta vni de familia,videantur offenſi omnes de eadem cognatione,ita quod repelluntur à teſtimonio contra offendentem,& pro ea poſſunt criminaliter accuſare ; Nihilnminus nemini licet pro iniuria alteri illata ciuiliter agere ad priuatum commodum , vel vt aliqua pœna ſibi applicetur, niſi habeat eum,qui iniuria afficitur in ſua poteſtate,prout benè animaduertit Bart. in d.l.lex Cornelia.ſub nu.1.ff.de iniur.et Bal. in l. 1. num.6.C ſi quacunque pred.dign.qui ſubdit, quoad animi affectum, offenſionem omnes tangere, ſed non quo ad alia, & hæc declaratio eſt communiter recepta,vt teſtantur Gramm.in conſ.11.nu.27. Surd in decis. 89.nu.11. & ſeq. Menoch.de arbitr.iud.caſ. 262.num.4.& Baiard in addit.ad Iul. Clar. in §.iniuria.ſub nu.37.& ſeq. qui etiam explicat de quibus conſanguineis hoc intelligendum ſit, & vſque ad quem gradnm, quod totum Iudicis arbitrio remittendum eſſe, finaliter concludit Menoch. in eodem caſ.262.
* nu. 2. [Sed quod etiam matri viduæ cõpetas ius quærulandi , & electio fori pro iniuria illata eius filio,multis rationobis probare conatur Vin. in decis.521.nu.22.cum ſeq.
17 lib.4.] Et ex hac diſtinctione ſequitur quod etiam pro ininria facta ſeruo, dominus agit proprio nomine,ſi iniuria ſit atrox, vel facta contemplatione Domini, §. ſeruis autem, cum ibi not.per Aret.num.1.inſtit.de iniur.
18 Quod extenditur etiam ad iniuriam factam famulo, & paſtori, vt inquit Bald.in l.ſi quis homicidij,in fin.C.de accuſ Alex.in addit.ad Bar.in l.item apud Labeonẽ, §.ſi quis ſeruo, ff.de iniur. Ant.Gomez.in 3.tom.variar reſol.c.6.in tit.de iniur.nu.6.Guid.Pap.in dec. 557.& Baiar.in addit.ad Iul.Clar in §.iniu-
19 ria.nu.39. Ex eademq; ratione infertur, vt idem ſit,quando infertur iniuria procuratori,ſeu negotiorum geſtori in contumeliam Domini,vel ipſo præſente,vel ſi inferatur iniuria tempore quo procurator,ſiue alius miniſter erant in exercitio repreſentãtes perſonam Domini, vt conſiderant Cyn. in ead.l.ſi non conuicij, ſub nu.7. Salyc.in d.l.1.ſub nu. 2.& Io.Fab.in §. ſed ſi libero homini,nu.1.
20 inſtit.eod. Et idem eſt in diſcipulo,cui fit iniuria in contemptum præceptoris, vt inquit Nicaſ.in §.ſeruis autem nu.4.inſt.eod.& Io-
21 doch.in pract.crim.c.137.ſub n.10. Eademq; concluſio ampliatur etiam in marito, qui ſimiliter proprio nomine agit pro iniuria facta vxori, l.1.§.item ait. ff.de iniur. Natt.in conſ.66.nu.1.vol.1. plene Plaz. in epitb.de-
22 lict.c.6.nu. 23. & ſeq. Qui poſt longam diſputationem ex eadẽ ratione cõcludit,quod inferens iniuriam vxori magiſtratus , eadem pœna puniri debet,ac ſi eam ipſi magiſtratui intuliſſet,pro qua cõcluſione adeò receptam eſſe vtriuſque claſſis Doctorum ſententiam, vt ea amplius in controuerſiam deduci non poſſit, refert Iul.Cla.in d.§.iniuria,verſ.ité
23 iniuria facta vxori. Eademq; diſpoſitio procedit in ininria facta ſponſæ, vt apertiſſimis verbis ſuadet tex.in d.l.apud labeonẽ,§.ſponſum, & teſtatur Salyc.in d.l.2.in fin.C.de in-
24 iur. Et idem eſt in iniuria facta nurui, pro qua ſimiliter cõpetit actio ſocero , cùm loco patris habeatur,l.1.§.item aut,cum ibi not.per Doct ff eod.& Doct omnes in d.§.patitur Verùm ſi concurrant pater mulieris , & ſocer, tunc pater præfertur,vt inquit Io Fab in d.§. patitur,n.4. ſed Aret.ibi hoc intelligit,quando agerent nomine mulieris,ſecus ſi proprio nomine,tanquam particulariter offenſi ex illa iniuria,nam tunc vnus alinm non impedi-
26 ret,& æqualiter in agendo concurrent. Secus autem eſt in iniuria facta marito,nam pro ea mulier nõ agit, cùm ipſa ſit in poteſtate viri, non è cõtra,vt dicitur in eod.§.patitur,& in l.2 ff.de iniur.niſi iniuria eſſet talis,quę ęquè principaliter tangeret honorem vxoris, vt ſi quis vocaſſet virũ cornutum,vel maritum meretricis, vt benè conſiderat Aret. in dicto §. patitur,& Baiar.ad Iulium Clarum. in d.§.
27 iniuria,num.39. Et eadem quoque concluſio procedit in Epiſcopo,quando fit iniuria clerico, & in quolibet Prælato , quando eius ſubditus contumelia afficitur , vt totat Boſſ. in titul. de iniur. num. 33. Anton. Gomez. in dicto cap. 6. numer. 6. verſ.item etiam eſt dubium, & plenè Carau. in rit. 275. numer.
27 27.cum plur.ſequent. Et idem eſt in ciuitate, quando infertur iniuria alicui ciui, & in vtili domino, quando fit iniuria eius vaſſallo, & aliis ſimilibus , vt benè explicant Aret. & alij in d. §. ſeruis autem , et Boſſ. in d.tit. de iniur.nu.33.poſt Bart.in d.l.1.§.idem ait, et adden.

et adden. ad eum. ff. de iniur. Oldrad. in conſ. 66. num. 1. et Polier. in pra&. crimin. in ver. audiuntur exceptiones, numer. 70. Hinc eſt, quòd Baro habens iuriſdictionem ciuilem, poteſt legitimè comparere pro ſuis vaſſallis ad proponendũ grauamina eis illata per dominum iuriſdictionis criminalis, vt pulchrè
30 refert *Io. Vinc. de Ann. in ſing. 61.* Et eadẽ quoque ratione procedit, quòd quilibet ciuis dicitur particulariter lædi ex iniuria, quæ fit vniuerſitati, & eã proſequitur tanquam propriam, vt inquit *Bar. in l. 1. § fin. ff. de iuſt. & iure* Vnde infertur, quòd ſi quis committat vſuram cũ vniuerſitate, & ſindicus renuit querelam proponere, ſine qua non poſſet ex officio procedi, quilibet ciuis poſſet eam proponere pro ſuo particulari intereſſe, vt notabili
31 ter teſtatur *Carau. in rit. 192. nu. 16. & ſeq.* Non aũt idem eſt econuerſo, quando particulares delinquunt, nam tunc non punitur vniuerſitas, ét ſi maior pars ciuiũ in delinquendo conueniret, niſi præcedat tractatus, & deliberatum totius vniuerſitatis conſilium ad delinquẽdum, vt pulchrè refert *Curtius in conſ. vlt. in fi. n. 9. vol. 2* plenè *Cacher. in dec. Pedem. 133. n. 27. & ſeq. & alij relati per Vrſill. in dec. 376. nu. 1.* & *ſeq. & per Hyppol. de Marſ. in tract. de bandit. in ver. ciuitale, nu. 8. cum plur. ſeq. & in pract. crim. § conſtãte, n. 47* Ad hoc enim vt vniuerſitas puniri poſſit, non ſufficit, quòd omnes ciues, ſeu totus populus delinquat, ſed opus eſt, quòd præcedat publici concilij ad id faciendum conuocatio, & deliberatio, vt in ſpecie inquit *Bart. in l. aut facta, § fin. nu. 9. ff. de pœn.* cuius opinionem communem eſſe teſtantur *Iul. Clar. in q. 16. verſ. vlterius quæro,* & alij quos pleniſſime cumulant *Maſcard. de probat. in concl. 1420. incip. vniuerſitas, nu. 1 & Farinac. in tit. de delict. & pœn. q. 24. nu. 129. verſ. quarta ſit conclusio*, qui multipliciter ampliant, & declarant hanc concluſionem, & in ſpecie notandum eſt, eam procedere etiam ſi totus populus delinqueret, vel maior eius pars ad ſonum tubæ, vel campanæ, ac vexillo leuato, & acclamationibus, iuxta plenè notat per *Corn. in conſ. 224 vol. 4.* Et idem eſt, ſi in eo delicto interuenerunt homines de regimine vniuerſitatis, qui acclamando populi ſeditionem concitaſſent, nam ex Adminiſtratorum crimine vniuerſitas puniri non debet, ſi illa tria copulatiuè non concurrunt, ſcilicet conſilij conuocatio, congregatio, & deliberatio, vt ex communi Doctorum ſententia teſtantur *Maſcard. in d. concl. 1420. nu. 7. & ſeq. & Farinac. in d. q. 24. num. 130. in 1. & 2. ampl.*
32 Hinc notabiliter *Natt. in conſ. 83. vol. 1.* ſtrenuè defendit vniuerſitatem, quæ rebellionis crimine imputabatur, ex eo quòd militibus denegauerat hoſpitium, tenendo ianuas ciuitatis clauſas, idque pluribus rationibus, & præciſè quia non præcedebat collegialis tractatus, & deliberatio vniuerſitatis vt legitur
* *in d. conſ. nu. 5. & per totum.* [An autem incurrat ſeditionis crimen is qui dum caperetur à familia curie, cœpit acclamare dicens, Arme arme, ob quam vociferationem potuit populus ad tumultandum concitari? vide *Laurent. Siluan. in conſ. 43 ſub nu. 14. cum ſequent. & Surd. in conſ. 40. nu. 37. cum ſeq.*
33 *lib. 1.*] Similiq; modo nec ex particularium delicto vniuerſitas punitur, quoad amiſſionem priuilegiorum, prout in pulchro caſu
34 conſuluit *Grau. in conſ. 21. nu. 8.* Sicut nec actus particularium proſunt vniuerſitati ad fundãdum poſſeſſionem, iuxta not. per *Surd. in conſ. 28. nu. 3. vol. 1.* niſi agatur de exequutione facti colleggialiter ordinati, vt egregiè explicat idem *Surd. in eodem conſ. nu 38.* plenè *Io. Ant. de Nigr. in cap. reg. 271. num. 12. Anna in ſing. 585. Maſcard. de probat. concl. 1195. num. 10. & ſeq. Rot. Bonon. in deciſ. 70. Vrſill. in deciſio. 376. num. 2. & Marcellus Calà in tract. de modo articul. num. 183.* Multis autem modis limitatur ſupradicta concluſio, primò enim eam communiter Doctores procedere intelligunt, quando delictum eſt momentaneum, ſecus verò quando ageretur de crimine rebellionis habente tractum ſucceſſiuum, nam tunc ex tolerantia præſumeretur vniuerſitatis ratificatio, præſertim ſi aliquod publicum commodum ad eam perueniret, vt ex communi Doctorum ſententia affirmant in eiſdem locis ſupra citatis, *Maſcard. num. 16. & ſeq. & Farinac. num. 131.* Secunda notabilior eiuſdem concluſionis limitatio eſt, quòd ea procedit quando delictum conſiſtit in committendo, ſecus verò ſi in omittendo, vt puta ſi dominus, vel officialis alicuius loci offenditur, & ciues negligunt ei auxilium præſtare, iuxta plenè not. per *Capyc. in deciſ. 149.* & alios relatos per *Maſcard. in ead. concl. 1420. num. 20 & ſeq. & Farinac. in d. quæſt. 24. nu. 132. cum plur. ſeq.* qui eam optimè explicant quomodo hæc limitatio intelligenda ſit, ideo ad eos me re-
* mitto. [Quomodo autem legitimè citanda ſit vniuerſitas? vide *Bal. in l. 1. § quod ſi nemo ff. quod cuiuſq. vniu. nom.* quem refert *Alex. in conſ. 219. num. 11. lib. 6. & Carol. Cott. in memorab. in ver. vniuerſitas vel cor-*
35 *pus.*] Poteſt etiam principalis concluſio ampliari, vt procedat quoque in ſocio itineris, quando iniuriam ſocio illatam in ani-

mum reuocauit,ex not.per *Bal.in l.quoniã, C.de teſtib.* quē refert *Alex.in addit.ad Bar. in d.l.apud Labeonem.§.ſi quis ſeruo.ff.de iniur.* pro quo faciũt not.per *Herculã.in tract. de caut. de non offend.c.18.ſub nu.1. & Vul-*
36 *pell.in tract.de pace, q.41.n.1.& ſeq.* Hinc eſt, quòd ſocius itineris nō eſt idoneus teſtis contra inferentem iniuriam eius ſocio, dum ſemel ibant, vt refert *Arnou. in problem.* 59. *& Rot. Lucenſ. in deciſion.* 35. *in nouiſſimis trium Auditorum*. Sed hoc etiam intelligitur cum eadem declaratione, quando iniuriam ſocio illatam, ad animum reuocauit, quòd ex verbis, ſignis, & cōiecturis arguitur iux.not.per *Bal.& Salyc.in l.quoniã liberi, C.de teſtib.& per Farin.in tract.de teſtib.q.* 60.*n.*403.*& ſeq.* Ad quā cōclusionē notandæ ſunt duę aliæ ſingulares declarationes,
37 quas refert *Vulpel.in tẽſ.*87. Quarũ prima eſt, quòd exceptio hæc quæ ad diminuendã fidem ſocij itineris obijcij ſolet, non procedit in eo, qui eſt ſocius itineris per accidens, nam hic eſt integer teſtis, & omni exceptione maior. Altera notabilis declaratio eſt, quòd tunc ſocius itineris repellitur, quando inquiſitus fatetur delictum, ſed dubitatur de modo, & circumſtantijs ipſius, tunc enim quicquid ſocius offenſi deponit ad aggrauandum inquiſitum de inſultu contra eius ſocium, videtur eſſe ſuſpectum, ob participationem iniuriæ: ſecus autem eſt, quando inquiſitus omnino negat totum factum, tunc enim creditur ſocio itineris, alioquin ſi inquiſitus allegat, ei non eſſe credendum ex quo erat ſocius offenſi, videretur quodammodo fateri delictum, quæ ſummopere notanda ſunt, nam penes alium Doctorem ea vidiſſe non memini. Poſtquàm autem vidimus de perſonis, quæ tam proprio, quam alieno nomine iniuriarum quærelas proſequi poſſunt, non incongruè etiam videndum eſt an omnis iniuria ſit ſemper punibilis? Et ideo primo notandum eſt, quod per generale conuicium non infertur iniuria, ſi non continet aliquam ſpeciem delicti, vt pulchrè conſiderat *Natta in conſ.* 671. *num.* 1. *& Ruyn. in conſil.* 162. *in princ. volum.* 4.
38 præſertim ſi abſit animus iniuriandi, iuxta not. per *Roman. in conſil.*96.*nu.*5. *& Gram-*
39 *mat. in deciſion.*37.*num.*9. Et proinde non eſt inferre iniuriam, ſi alicui dicatur, Tu dicis falſum, ſeu mendacium, quia non ex hoc ſequitur neceſſariò, quod ſcienter falſum dicat, vt notabiliter dixit *Alexan. in l.de tutela. num.* 4. *C. de integ. reſt. minor.* quem refert *Bertazol. in conſil. crimin.*88.*num.*3. *volum.* 1. & licèt contrarium affirmet idem *Bertazol. in conſil.* 152. *num.* 13. nihilominus hanc eſſe veriorem opinionem, plenè probat *Stephan. Gratian. in* 1. *tom. diſcept. fo-*
40 *renſ. capit.*81. *num.* 2. Verba enim ſemper ſunt interpretanda in bonam partem, quando fieri poteſt, vt iniuriandi animus excludatur, iuxta plenè not. per *Crauet. in conſil.*
41 9. *per tot.* Et quando verba ſunt dubia, ſtatur iuramento aſſerentis non habuiſſe animum iniuriandi ex not. per *Guid. Pap. in conſil.*225. *num.* 3. *relatum per Bertazol.in*
42 *conſil.*88. *in fin. num.*7. Aliud autem eſt dicere, Mentiris, nam hoc non licèt etiam iniuriam propulſando, quia eſt excedere defenſionis terminos, hoc enim verbum, Tu mentiris, duo facit, primo illatam iniuriam repellit, ſecundo nouam infert, cùm idem importet ac ſi dicatur, Tu ſcienter falſum dicis, vt pulchrè animaduertit *Scec. iun. in conſil.* 123. *num.*27. *volum.*2. *& Menoch.*
43 *in conſil.* 41. *num.*4. Verùm quia hæc concluſio multos habet contradictores, & *Iul. Clar. in §. iniuria, verſ. quæro etiam nunquid in fine* refert, Senatum abſoluiſſe quendam, qui prouocatus dixerat. Tu mentiris. Ideo pro veritate huius deciſionis, vide omnino *Bolognet.* qui eam optimè explicat *in l. vt vim, num.* 94. *& ſequent. ff.de iuſt. & iure.* & quæ nouiſſimè tradit *Pet.Caball. in reſolut. crimin. cent.*2. *caſ.* 154. *per tot. Apoſt. ad Farinac. in conſil.* 38. *in lit. I. & Paul.Granut. in theorem.*5.*per totum*. In iudicio verò licitum eſſe dicere aduerſario, quod mentitur, probat *ſolemnis text. in l. quæ omnia. §.* 1.*ff.de procura.* quem ad hoc ponderat *Rouit.in comment. ſuper pragmat.*
44 *in rubr. de iniur. num.*3. Item non tenetur actione iniuriarum is, qui meretricem illam vocat, quæ olim fuerat meretrix, quamuis nunc eſſet emendata, vt refert *Farin. in tit. de var. & extraord. crimin.quæſt.*105.*num.* 221.*& Baiard. ad Iul. Clar. in d. §. iniuria*
45 *numer.* 41. Multa etiam alia ad excuſationem Iniuriantis pōderat notabiliter *Bertaz. in conſil.* 176. *per tot. et addit. ad eundem in conſil.* 108. *lit. A. et in conſil.* 115. *lit.* B.
46 Et multa etiam ad excuſationem legentis, & non lacerantis famoſum libellum,
47 tradit *Burſat.in conſ.*94.*per tot.in* 1.*vol.* Ad quam materiam pro vera tex.intelligentia in *l. vn. C.de famoſ.libell.* nonnulla valde notabilia refert *Cephal.in conſil.*341.*vol.*3.& nouiſſimè *Praſ.de Franch. in dec.*533.*in* 4.*par.* & qualiter puniatur is, qui ſcribit literas famoſas, & eas alicui ſecrete mittit? vide *Marcobrun.in conſ.* 38. quem refert *Rouit.in d.*
48 *rub.de iniur.num.*6. An autem veritas conuitij

Digitized by Google

uitij prolata in iudicio, vel in ſupplicatione
Principi oblata excuſet à pœna iniuriarum?
pulchrè explicat Hier. Magon. in deci. Flor.
25. per tot. pleniſſimè Farin. in tit. de var. &
extraord. crim. q. 105. inſpect. 5. & Apoſt. ad
eundem in conſ. 30. in lit. V. & vide omnino
quæ poſt eundem Farinac. in d. conſi. 30. co-
pioſiſſimè tradunt plures famoſi Doctor. tam
pro fiſco, quam contra fiſcum in caſu notabili
49 ibidem relato. Et quid ſi non fuit probata?
pleniſſimè declarant Io. Vinc. Honded. in cõſ.
112. per tot. vol. 1. Purpur. in conſ. 514. nu.
6. & Farinac. in tit. de var. & diuerſ. crim. q.
50 105. inſpect. 18. per tot. Et an teneatur actio-
ne iniuriarum, qui opponit exceptiones con-
tumelioſas contra actorem, vel teſtes? vide
Rip. in c. cum M. Ferrarienſis, nu. 90. de con-
ſtit. Soc. in conſ. 118. vol. 1. Boer. in deciſ. 245,
ſub nu. 7. & ſeq. Hier. Magon. in deciſ. Lu-
cen. 26. per tot. & Honded. in cõſ. 96. per tot.
vol. 1. & plenè Gratia. in d. c. 81. num. 5. cum
51 plur. ſeq Pluribus autem modis infertur ver-
balis iniuria, vt ſi dicatur alicui, tu es animal,
prout not. Card. Zabar. in c. ſcriptum, §. ſanè
52 nu. 1. de elect. Item ſi dicatur, tu es ſtultus,
prout in caſu, quem refert Curt. iun. in conſi.
53 148. vol. 2. Item vocãdo aliquem vſurarium,
vt in caſu Crau. in conſ. 145. nu. 1. & ſeq. Itẽ
54 magna eſt iniuria alicui dicere, quòd deſcen-
di de proſapia Iudæorum, iuxta not. per Lud.
55 Peguer. in q. crim. 13. per tot. Ab huiuſmodi
enim proſapia deſcendentes adeo ſunt exoſi,
ꝙ eos ad nobilitatis iura nunquam aſpirare
poſſe pluribus rationibus, notabiliter probat
Io. Arz. ab Otalora in tract. de nobilit. hiſpa.
56 in 2. par. 3. par. c. 7. Iniurioſum quoq; verbum
eſt alicui dicere, furfante, prout in caſu relato
per Mar. Mant. in conſi. 325. nu. 18. vbi dicit
idem eſſe, ac ſi eum furem nuncupaſſet, nam
furfantes dicti ſunt, quaſi furantes fundo; An
autem ſit iniuria dicere alicui; Ego ſum nobi-
lis, ſeu bonus ſicut tu, & plus? dic quod non,
vt ex multorum Doctorum ſententia refert
Baiard. in addi. ad Iul. Clar. in §. iniuria, nu.
28. Nec iniuriarũ actione teneri eum, qui di-
cit alicui, tu es impudens, refert idem Baiard.
57 ibid. nu. 30. Qualiter autẽ puniatur, qui oſten
dit ficas in faciem Iudicis? vide Ant. Theſau.
58 in deciſ. 229. per tot. Et quid ſi quis eleuauit
duo digita quaſi cornua deſignans? vide Gaſp.
Theſaur. in addit. ad eandem deciſio. num. 5.
59 Et quam pœnam incurrat, appendens pictu-
ras obſcenas ante hoſtium alicuius? vide Ber-
tazol. in conſi. 265. volum. 1. & Petr. Caball.
in 1. lib. reſolut. criminal. caſ. 71. per totum.
60 Et an deferẽs habitum religioſi in ludis pro-
fanis puniri debeat tanquam inferens religio-
ni iniuriam? vide Ioan. Fabr. in §. iniuria, in
fin. inſt. de iniur. & Franc. Marc. in deciſio.
61 Delphin. 123. in 2. par. Et an percuſſio cum
alapa ſit grauis iniuria, & quomodo punien-
da? vide omnino Viu. in deciſio. 46. in qua
conatur defendere, quòd pro ea non poteſt
alia pœna iniungi, quam pecuniaria, vel exilij,
ſed quòd ea inter graues reputetur iniurias,
pluribus authoritatibus probat Farinac. in
d. quæſt. 105. num. 207. & ſequen. [Sed ſi
quis alapa Officialem percutiat, pœna vltimi
ſupplicij puniri debet, vt inquit Bald. in cap.
1. §. iniuria, in princ. de pace iuramen. firm.
quem refert Grammat. in deciſi. 36. num. 4.
& idem affirmant Iaſ. in l. 1. C. de prec. imper.
offer. & Cotta in memorab. in ver. poteſtas, in
fine. Et idem eſt, ſi detur ei alapa tempore ſin-
dicatus, vt refert Viu. in deciſio. 46. num. 9.
Sed hæc concluſio intelligenda eſt procedere,
quando datur alapa Officiali pro tribunali ſe-
denti intuitu officij, ſecus vero ſi in inferiori
loco ex odio particulari, vt animaduertit Ro-
lan. à Vall. in conſi. 48. num. 13. lib. 2. An au-
tem ipſemet officialis, cui illata eſt iniuria, de
ea cognoſcere poſſit, & quæ practica ſeruanda
ſit? plenè explicat Afflict. in conſt. regni, eos
tantum officiales, rub. 32. lib. 3. & alij, quos
copioſè refert Petr. Caball. in reſol. crimin.
caſ. 128. per totum. Ad quod propoſitum
ſilentio prætereunda non eſt notabilis do-
ctrina Franc. de Abiles in probem. prætor.
nu. 12. qui per prædicta inquit, ſuſpẽdi feciſſe
quendam hominem nigrum, ex quo expila-
uerat barbam cuidam Alguzelo, eique frege-
rat virgam iuſtitiæ, cumulando etiam, quod
erat homo ſeditioſus, & raptor mulierum, &
dicit ſe motum fuiſſe ex doctrina Bald. in l.
data opera, C. qui accuſ. non poſſ. & Bonifac.
de Vitalin. in tract. de maleſic. in titu. quib.
ex cau. poſſ. ad mor. conden. in 2. col. dicen-
tium, quod poteſt vltimi ſupplicij pœna pu-
niri is, qui manus intulit ſuo centurioni, &
idem eſſe in Poteſtate, & Capitaneo per argu
mentum à ſimili in l. milites, §. reuerſos nul-
62 los, ff. de re milit.] Qualiter autem puniatur
percuſſio cum baculo? vide Grammat. in vot.
15. & in deciſ. 17. Carau. in Rit. 68. num. 2.
63 & Granet. in conſil. 224. num. 3. Et quid ſi
percutiatur clericus? vide Anto. Theſaur. in
64 deciſio. 224. num. 2. & per totam. Et an pu-
niendus ſit is, qui pugno percuſſit eum, qui di-
xerat, quicunque vult dicere hoc, mentitur?
65 vide Soc. iun. in conſi. 38. volum. 3. Et an ſit
iniuria aliquem maledicere? vide Anto. Go-
mez. in d. lib. 3. varia. reſol. cap. 6. ſub num. 2.
66 verſ. item adde. Et an puniatur iniuria pro-
lata contra abſentem? vide in l. item apud
La-

Labeonem, §. *conuitium*. *ff*. *de iniur*. *Boſſ*. *ſub*
ſub tit. *de iniur*. *num*. 35. & *Magon*. *in deciſ*.
67 *Floren*. 25. *nu*. 1. Et an in iniurijs ad inuicem
dictis admittatur compenſatio? vide *Thom*.
Ferrat. *in caut*. 39. *Capyc*. *in deciſio*. 58. *nu*. 1.
& *Viu*. *in commu*. *opin*. 6 *num*. 4. *in* 1. *par*.
68 Et an in verbalibus iniurijs admittatur pœnitentia ad pœnam euitandam? vide *Nat*. *in*
69 *conſi*. 76. *nu*. 1. & *ſeq*. Et an in accuſatione iniuriarum ciuiliter intentata poſſit cumulari condemnatio ad pœnam fiſci? vide *Theſau*. *in deciſio*. 18. & *Ludou*. *Peguer*. *in quæſtio*.
70 *crimin*. 13. *per totam*. Et an iniuriarum actio præſcribatur anno? vide omnino *Anto*. *Gomez*. *in d*. *cap*. 6. *num*. 15. *Plot*. *inter conſil*. *crimin*. *diuerſ*. *conſi*. 131. *num*. 19. *volum*. 1. *Plaz*. *in epitb*. *delict*. *cap*. 6. *in fin*. & *Farinac*. *in titu*. *de inquiſit*. 19. *nu*. 21. & *ſequen*.
71 Et quod intelligitur de anno continuo, qui currit à die illatæ iniuriæ, tradit *Cuman*. *in conſi*. 74. *ſub num*. 5. & *Cepoll*. *in conſi*. *crimin*. 70. *num*. 4.

Finis Cap. Decimi.

PARS

PARS SECVNDA.

De naturali obligatione, qua paretnes erga liberos, & econuerſo iure ſanguinis obſtringuntur.

CAPVT PRIMVM.

Filij omnibus præferuntur in accuſando, & remittendo patris interfecti necem, etiam ſi non ſint eius hæredes, hinc plenè explicatur, quo ordine admittantur proximiores defuncti in iu re quærelandi, & remittendi? & an & quando ab hõc iure excludantur filij ſpurij? Et an tutor poſsit remiſsionem facere pro pupillo ſine Iudicis decrẽto? Et an & quando contractus minoris iuramenti vinculo roboretur? Et demum multa alia notabilia ad hanc materiã remiſsionum ſpectantia ſubijciuntur.

SVMMARIVM.

1 *Accuſandi, & remittendi ius necem alicuius defertur proximioribus iure ſanguinis. & nu. 4. & 5.*

Et qui præferuntur in accuſando, præferuntur etiam in remittendo, nu. 2.

3 *Filij etiam emancipati, quamuis patris interfecti hæredes non ſint, primum obtinent locum in accuſando, & remittendo.*

Et recipiendo aliquid ab interfectore pro facienda pace, non cenſentur hæreditatem adire, nu. 6.

An filijs maſculis, & fœminis competat æqualiter ius accuſandi, & remittendi, nu. 7. 8. & 9. & concluditur de iure Regni fœminas excludi.

Vxore tamen interfecta, an filij præferantur alijs conſanguineis remotioribus, nu. 10.

11 *Monaco interfecto habente vxorem, vel filium ante monacatum, an Abbas præferatur illis in accuſando, & remittendo, vbi etiam quid in Monaco non profeſſo.*

12 *Vxor ſecundum communem opinionem præfertur filijs in accuſando, & remittendo mortem mariti, & nu. 13. Etiam ſi ſit ſponſa tantum, nu. 14. & non mariti hæres, nu. 15. Sed contrarium in Regno fuit deciſum, num. 16.*

17 *Vxor in accuſando ſemel concurrit cum patre, & filijs ſecundum aliquos.*

18 *Maritus præfertur filijs in remittenda vxoris nece.*

19 *Filijs adoptiuis ius accuſandi, & remittendi non competit.*

20 *Filijs poſthumis in vtero exiſtentibus curator ventri datus, atque accuſare, neque pacem facere poteſt.*

21 *Filij naturales tantum, vel ſpurij, an ius accuſandi, & remittendi habeant, & nu. 32. 36. 37. 40. & 54.*

22 *Filiorum plures ſunt ſpecies.*

23 *Filij vulgo concepti, & ſpurij. qui ſunt, & num. 24.*

25 *Filij naturales tantum, qui ſunt, & nu. 26. 27. 28. 29. & 31.*

28 *Natus ex virgine ſtuprata humilis conditionis dicitur naturalis, quia coitus cum tali fœmina humilis conditionis non eſt accuſabilis, nec punibilis, & quid in nato ex coniugato, & ſoluto, nu. 29.*

Secus tamen ſi natus eſſet ex virgine ſtupra-

ta

ta per vim, num. 30.

Et quid in nato ex coniugato, & vidua, vel concubina, eo. nu. 30.

33 Pater putatiuus non admittitur ad accuſandum, neque ad remittendum.

34 Filius filij ſpurij etiam excluditur ab accuſando, & remittendo.

35 Nepos ex filio ſpurio an admittatur ad ſucceſſionem aui, & nu. 47. & 48.

38 Filius ſpurius eſt incapax hereditatis paternæ tam ex teſtamento, quam ab inteſtato, & nu. 41.

Et quæ ſit cautela, vt ſpurijs aliquid relinquatur, nu. 51.

Fallit in materna ſucceſſione, non tamen extante legitima prole, nu. 39. & 55.

Quid de natis ex damnato, & punibili coitu, nu. 42. & 44.

Et quid econuerſo in matre circa ſucceſſionem filiorum prædictorum, nu. 43. & 44.

45 Filij inceſtuoſi an dicantur nati ex clerico in ſacris conſtituto, & an nati ex milite Hieroſolymitano profeſſo, vel ex milite Alcanteranenſi, S. Iacobi de Spata, & Calantraue, & nu. 46.

49 Spurij an habeant tranſuerſalem ſucceſſionem, & an ſuccedant fratribus legitimis, & quid econuerſo.

50 Spurius poſſidendo bona paterna, an ea poſſet præſcribere.

52 Spuria mulier ſi nubat viro legitimo, & naturali, purgatur macula ſpurietatis, & efficitur legitima omnis ſucceſſionis, & q. d. ſi profiteatur religionem.

53 Maritus an induatur redijs vxoris.

56 Mater admittitur ad querelandum, & ad remittendum de morte filij.

57 Soror non prohibetur querelare, & remittere de morte fratris.

58 Mater ſi repellatur à ſucceſſione filij, quia tranſiuit ad ſecunda vota, & non petijt tutorem infra annum, an admittatur ad querelandum.

59 Mater in querela, an pferatur Auo paterno.

60 Auus maternus præfertur Patruo in querelando, & remittendo, & Auia præfertur fratri conſanguineo tantum.

61 Conſanguinei ſeruata gradus prærogatiua admittuntur ad querelandum, & remittendum poſt deſcendentes, & aſcendentes.

62 Vir, & vxor poſt conſanguineos admittuntur ad querelandum, & remittendum.

63 Fiſcus ſuccedet omnibus deficientibus.

Affines an habeant ius querelandi ibidem.

Primo fallit, ſi occidatur nauicularius, nullo herede relicto, nam ſuccedit corpus nauiculariorum, nu. 64.

Secundo fallit, ſi miles occidatur, quia ſuccedit vexillatio, in qua militauit, nu. 65.

Tertio fallit, ſi moriatur cohortalis ſine legitimis heredibus, cui non fiſcus, ſed cohortales ſuccedunt, nu. 66.

Quarto fallit in Curialibus, quorum ſucceſſio acquiritur cohortalibus patriæ, nu. 67.

Quinto fallit in Fabricenſibus, quibus ſuccedunt Fabricenſes excluſo fiſco, nu. 68.

Sexto fallit in Præfectiario, cuius hereditas non fiſco, ſed arcæ ſui præfecti defertur. nu. 69.

Septimo fallit, ſi moriatur ſine herede conſocius Imperialis munificentiæ, quia alter ſocius ſuccedit, nu 70.

Octauo fallit, ſi interficiatur peregrinus, vel expoſitus, quia hoſpitale ſuccedit, nu. 71. Sed contrarium defendit Author. nu. 73. & 74.

Et in caſibus dictarum fallentiarum non valet gratia à Principe obtenta abſque remiſſione illorum, ad quos ſpectat, vt ſupra num. 72.

75 Militi, vel ſcholari mortuo in partibus longinquis certum heredem non habenti, an ſuccedat fiſcus, an vero eccleſia.

Nobili mortuo abſq; heredibus, an ſuccedãt alij nobiles eiuſdem Sedilis, eo. nu. 75.

76 Homine incognito occiſo, an poſſit fieri compoſitio, vel gratia à Principe, cum ignoretur, à quo ſit obtinenda remiſſio.

77 Offenſus, vel eius heres ſi nolit querelare, neque remiſſionem facere, an poſſit fieri compoſitio, vel gratia.

78 Compatri an competat ius querelandi pro homicidio ſui filij ſpiritualis, deficientibus conſanguineis.

79 Tutor an ſuccedat pupillo deficientibus cõſanguineis, & an ei competat tunc ius querelandi de morte pupilli.

80 Tutor an pupilli nomine poſſit remittere, etiam ſine decreto Iudicis, & abſq; cauſæ cognitione, & nu. 81. vſq; ad 87. & nu. 90. vſque ad 103.

Quid in tranſactione, nu. 87. 88. & 89.

100 Iuramentum, ſi interponatur ſuper contractu nullo, obtenta abſolutione non obligat iurantem.

Fallit in contractu iurato minoris, n. 101.

Et quæ ſit ratio, nu. 102.

103 Remiſſio à minore facta cum iuramento in die feriata erit nulla.

104 Dies feriata dicitur dies Veneris, Martis, Hebdomada ſancta, & eius Octaua.

105 Reſtitutionis in integrum tempus durat vſq; ad 25. annum, quamuis minor ætas ſit reſtricta ad 18. annum.

106 Mi-

106 *Minor ætas reſpectu feudatariorum, qualiter conſideretur de iure Regni.*

107 *Minoris contractus, vt iuramento firmetur, an opus ſit, quod minor aſſerat ſe minorem, & ſcienter renunciet beneficio minoris ætatis, & quòd certioretur de beneficijs minoribus competentibus.*

108 *Minor ſciens ſe talem, ſi aſſerat ſe adultũ, & iuret non contrauenire, adſtringitur.*

109 *Iuramentum an faciat valere contractum factum à minore ſine authoritate curatoris, remiſſiuè.*

110 *Minor in iudicio ſi conſtituit procuratorem cum iuramento ſine authoritate curatoris, an amittat reſtitutionem in integrum, remiſſiuè.*

111 *Iuramentũ an ſit præſtandum tactis ſcripturis, remiſſiuè.*

Quid in Epiſcopo, & clerico, num. 112. remiſſiuè.

Et an ſit opus, quod præſtetur ſuper euangelijs, nu. 11. remiſſiuè.

An autem valeat iuramentum in ſcriptura priuata præſtitum, nu. 14. remiſſiuè.

115 *Tutor faciens pacem pro pupillo non poteſt illum ad pœnam conuentionalem obligare.*

Procurator cum ſpeciali mandato, an admittatur ad remiſſionem faciendam, ibidem.

116 *Conſanguineis pluribus exiſtentibus interfecti, an ab omnibus ſit obtinenda remiſſio.*

Si tamen vnus in eodem gradu querelauit, & litem conteſtatus fuit, alter ſuperueniens non admittitur, nu. 117.

118 *Frater vtrinq; coniunctus præfertur vterino in quærelando.*

Et præfertur etiam fratri conſanguineo tantum, num. 119. Et quid in feudalibus, ibidem.

120 *Nepos ex fratre an præferatur patruo illius, de cuius ſucceſſione agitur, remiſſiuè.*

121 *Remiſſio ſufficit, ſi fiat à patre occiſi, quamuis naſcatur deinde poſthumus interfecti.*

122 *Remiſſio principalis vulnerati, an ſufficiat, ſi poſtea ſequatur mors, remiſſiuè.*

123 *Exculpatio interfecti in articulo mortis, an proſit inquiſito ad tollenda, vel minoranda indicia, remiſſiuè.*

124 *Remiſſioni ſi adijciatur pactum, vt inquiſitus non accedat per tot annos ad patriam offenſi ſub pœna, an valeat tale pactum.*

Et an huic pacto contractum eſſe cenſeatur, ſi repertatur cadauer paciſcentis in loco prohibito? & quid ſi commoretur in Eccleſia ſita infra territorium? ibidem.

125 *Remiſſio obtenta propter pecuniam, arguit delicti confeſſionem contra inquiſitum.*

Limitatur ſi fiat tranſactio à patre pro filio inquiſito, nu. 126.

127 *Inquiſitus ſi ſoluat aliquid Curiæ per viã compoſitionis, an cenſeatur fateri delictũ, remiſſiuè.*

Quid ſi remittat ſe gratijs Curiæ, & Curia illum nimis componat, an poſſit appellare, nu. 128 remiſſiuè.

129 *Offenſo quærente pro remiſſione ſummam immodicam, an Iudex poſſit illam taxare pro eius arbitrio, remiſſiuè.*

1 LIcet autem ius quęrulandi pro iniuria filio viuenti illata inter effectus patrię poteſtatis tantùm cunnumeretur, ius tamẽ accuſandi, & remittendi necem defuncti naturalem obligationem magis reſpicit, & iure ſanguinis proximioribus defertur, ita vt ſemper magis coniuncti remotioribus præferantur, *l. ſi plures. ff. de accuſ.* & *l. 2. §. ſi ſimul, cum ibi not. per Barto.* & *Ang. ff. de adult.* etiam ſi remotiores magis diligentes fuiſſent in accuſando, iux. not. per
2 *Plaz. in epith. delic. c. 39. nu.* 18. Et qui præferuntur in accuſando, præferuntur quoque in remittendo, vt inquit *Anto. Gomez. in 3. tom. var. reſol. cap. 3. de homicid. ſub num. 65.*
3 *& Plaz. in d. c. 39. nu. 17.* Primum autem locum in accuſando, & remittendo defuncti necem obtinent filij, etiam ſi ſint emancipati, & non ſint interfecti patris hæredes, prout optimè ex communi Doctorum ſententia refert
4 *Plaz. in cap. 45. nu. 2.* Ea quidem potiſſimum ratione, nam hoc ius quærelandi non competit filijs vti ſucceſſoribus paternæ ſubſtantiæ, ſed iure ſanguinis, ita vt etiam ſi alius eſſet patris hæres, nihilominus non illi hæredi extraneo, ſed filio ius quærelandi, & remittendi cõpeteret, non obſtante, quòd nõ eſſet hæres patris, quamuis tutius eſſet ab vtroque pacem habere, vt plenè teſtantur *Iul. Clar. in q. 58. verſ. quæro nunc, Anto. de Padill. in repet. l. tranſigere. nu. 52. C. de tranſact. Plaz. in d. c. 45. n. 3. Boer. in deciſ. 121. & Vinc. de Frãch.*
5 *in deciſ. 611. in 4. par.* Quæ concluſio eſt adeo vera, & communis, quod etiam ſi ſtatutum dicat, quòd non remittatur delictum, niſi obtenta pace ab hæredibus occiſi, nihilominus intelligi debet de hæredibus ſanguinis, non bonorum, vt in ſpecie dixit *Bar. in l. ſi filius, qui patri, num. 8 ff. de vulg. & pup.* cuius do-

ctrinam omnes Doctores communiter ſequũ-
tur, præter *Nell. in tract. de bannit. in 3. par.
2. temp. q. 35.* prout refert *Vulpel. in tract. de
pace q. 11. per tot.* eandemq; opinionem con-
firmat idem *Praſ. de Franch. in d. deciſ.* 611.
6 *nu.* 3. Imò ſi filius aliquid recipiat ab interfe-
ctore pro facienda pace, non per hoc cenſetur
paternam hæreditatem adire, cùm illud non
habeat hæreditario iure, vt affirmant *Iulius
Clar. in d. q. 58. verſ. ſed incidenter quæro,
Ant. de Padill. in d. l. transfigere, nu. 63. Petr.
Belin. in tract. de re milit. par. 10. tit. 2. num.
57. & ſequen. & Vrſill. in deciſ. 372. num. 8.*
[& idem affirmat *Mantic. de coniectur. vlti-
mar. volunt. lib. 12. titu. 9. num. 18. & ſeqq.*
Et tam filij primi, quam ſecundi matrimo-
nij æqualiter admittuntur, cum æqualiter in
capita eis deferatur paterna ſucceſſio, iuxta
not. per *Stephan. Gratia. in deciſ. 168. nu. 1.
7 cum ſeq.*] Sed pone, quod quis interfectus
fuit relictis filijs maſculis, & fœminis, an om-
nibus æqualiter competat ius accuſandi, &
remittendi, & breuiter diſtinguendo reſpon-
deo, quòd de iure communi æqualis eſt maſcu
lorum, & fœminarum conditio in accuſando,
& remittendo, ſicut æquales ſunt in ſucceden
do, verum ſi aliqua inter eos oriatur differen-
tia, maſculorum voluntas præfertur volunta-
ti fœminarum, etiam ſi illæ eſſent maiores nu-
mero, vt concludit *Plaz. in d. c. 46 num. 8. &
ſeq. & nu. 11. & Stepha. Lamberteng. in trac.
de contract. cor. qui ſine cert. ſollemn. in glo.*
8 *5. nu.* 340. De iure verò ſtatutario huius Re-
gni, quo fœminæ à maſculis excluduntur à pa
terna ſucceſſione, etiam in accuſando, & re-
mittendo maſculi eis præferuntur, vt refert
*Iul. Clar. in d. q. 58. ſub verſ. ſed quid ſi inter
haredes*, qui inquit ita etiam fuiſſe obſerua-
tum, quando fœmiua non fuit inſtituta hęres,
ſed ei tantùm relictum legatum particulare,
& ratio eſt ſecundum eum, quia in hac mate-
ria validum eſt argumentum de ſucceſſione
ad accuſationem, ita vt proximiores in ſucce-
dendo ſemper potiora iura habeant, etiam in
accuſando, ex not. per *Alexan. & Imol. in l.
ex facto, §. ſi quis rogatus, ff. ad Trebell.* Hæc
9 autem concluſio etiam in caſu, quo filia per
ſuperexiſtentiam maſculorum à paterna ſuc-
ceſſione excluditur, contra Iul. Clar. expreſsè
reprobatur a *Nunt. Tartag. in comment. ſu
per regia pragm. ſi. de compoſ. in 1. cap. nu. 20.*
Ea quidem ratione, quia, cùm ius quærelandi,
& remittendi iure ſanguinis deferatur, id
nullo iure per ſtatutum tolli poteſt, *l. iura
ſanguinis, ff. de reg. iur.* Et ideò quamuis fœ-
mina non poſſit leuare faydam, ideſt inimici-
tiam ob ſexus imbecillitatem, quæ prohibet
eam ſumere vindictam cum armis, nihilomi-
nus quoad vindictam iudicialem nulla vide-
tur conſtituẽda differẽtia inter mares, & fœmi-
nas in eodem gradu exiſtentes, vt dixit *Ang.
in conſi. 289. in princ. plenè Rip. in l. 4. §. cato
nu. 105. ff. de verb. oblig. Petr. Beliu. in d. tra-
cta. de re milit. par. 10. cap. 2. num. 58. Boer. in
deciſ. 121. Ant. Gomez. in d. c. 3. de homicid.
nu. 69. Boſſ. in tit. de pace num. 8. & Foller. in
pract. crim. in ver. audiantur exceptiones,
num. 23.* Sed hæc opinio ſtante dicta Regia
Pragmatica, qua cautum eſt illis tantùm ius
remittẽdi competere, quibus ius ſucceſſionis
defertur, non procedit in hoc Regno, nam mi-
ſteriosè in illa pragmatica conſiderata fuit
qualitas ſucceſſionis, & ideò cùm ſtãtibus ma-
ſculis fœminæ a paterna ſucceſſione ſint ex-
cluſæ vigore conſtitutionis Regni in aliqui-
bus, ex eadem rationis paritate ab ijs non eſt
opus remiſſionem haberi, prout plenè probat
peritiſſimus *Reg. de Pont. in tracta. de poteſt.
Proreg. ſub titu. de prouiſio. fier. ſolit. § 4 à
num. 32. fol. 27.* cum qua opinione concordat
quoque *Reg. Carol. Tap. in eadem pragm. ſi. de
compoſit.* vbi teſtatur hunc articulum fuiſſe
plenè diſcuſſum in Collaterali Conſilio, &
tandem ita iudicatum. Et eandem opinionem
nouiſſimè plenè defendit *D. Andreas Molfeſ.
in conſ. 10. impreſſo poſt eius commentar. ad
conſuet. Neap. nu. 17. & ſeq. per tot.* [& ean-
dem concluſionem plenè confirmat *Anell. de
10 Amat. in conſ. 18. per tot.*] Inſuper pone,
quòd quis occidit vxorem, ex qua ſuperſunt
communes filij, & adſunt alij conſanguinei
remotiores, an filij tam in accuſando, quam
in remittendo ſint alijs præferendi? hanc quę-
ſtionem mouet *Ant. de Padill. in d. l. transfi-
gere, nu. 57. C. de tranſ.* & reſpondet filium
ad accuſandum patrem admittendum non eſ-
ſe, cùm reperiatur expreſsè prohibitus, per
*tex. in l. ſi adulterium, §. imperatores, ff. de
adulter.* Verùm ſi filius patri occiſori iniuriã
remiſerit, cæteris conſanguineis via accuſan-
di præcluditur, poſtquam proximior remiſit,
& ſic concludit, quòd filius patrem accuſare
de matricidio non poteſt, ex quo iuris prohi-
bitio obſtat, ſed remittendo poteſt alijs viam
præcludere. Verùm in eadem facti ſpecie
Boſſ. in tit. de pace, nu. 21. dicit hanc quæſtio-
nem de facto eueniſſe, & quòd Senatus Medio-
lani reddebat ſe valdè difficilem in admitten
do huiuſmodi remiſsionem à filijs factam, ſed
quòd omnis difficultas ceſſaret, ſi etiam alij
matris interfectæ conſanguinei conſentirent,
& in hac eadem quæſtione *Iul. Clar. in q. 58.
verſ. contingit etiam aliquando*, refert, quòd
in facti contingentia Senatus expreſsè reiecit

remiſ-

remiſſionem, quam quidam vxoricida obtinuerat a communibus filijs, eorumque tutoribus, & econtra approbatam fuiſſe aliam remiſſionem obtentam à filijs per quandam mulierem, quæ virum in rixa interfecerat, fortè quia non militat eadem ratio metus reuerentialis in matre, ſicut in patre, per quam rationem non valere huiuſmodi remiſſionem, cùm præſumatur metu reuerentiali extorta, tenet etiam *Vulpel. in d. tract. de pace, q. 25.* & nouiſſimè *Petr. Caball. in 2. lib. reſol. crimin. cap. 58. nu. 6. & ſeq.* plenè diſcuſſo hoc articulo, tandem in eandem opinionem inclinat, eamque veriorem eſſe quoque teſtantur *Maſtril. in commentar. pragmatica edita ſuper generali indulto in cap. 14. num. 79.* & *Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in q. 58. nu. 53. & ſeq.* qui tamen hanc concluſionem limitat non habere locum, quando filij eſſent maiores, aut emancipati, vel eorum mater pro adulterio interfecta fuiſſet, contrariam vero opinionem, quòd ſcilicet patri, qui vxorem occidit prodeſt pax, ſiue remiſsio obtenta à communibus filijs, indiſtinctè tenet *Farinac. in tit. de accuſat. q. 14. nu. 14.* dicens in dubio metum reuerentialem paternum non præſumi, niſi præcedant minæ, vel verbera, pro qua concluſione fundanda plura allegat, ſed re vera recedendum non eſt à ſupradicta prima opinione, quæ communis eſt, & melioribus
11 rationibus fundata. Sed non minus dubitabilis quæſtio eſt, ſi interficiatur Monacus, qui habeat patrem in ſæculo, vel filium ante monacatum ſuſceptum, quis proferatur in accuſando, vel remittendo, pater. ſ. ſiue filio ipſius, vel Abbas? in qua quæſtione reperio, quod *ed* plenìſsimè tractat *Plaz. in epith. delict. c. 42. nu. 15. cum plur. ſeq.* & demum pluribus rationibus, concludit proximiores Monaci, nempè patrem, ſiue filium ipſius, ſeruata gradus prærogatiua præferendus eſſe Abbati, & Monaſterio. Imo ſi aliquod premium inde perueniat, eiſdem applicari debere, & in eandem ſententiam concurrit *Boer. in deciſ. 121. num. 9. poſt Fedr. de Sen. in conſil. 174.* ſed hanc opinionē ſtrenuè impugnant *Alciat. in l 4. §. Cato, nu. 175. ff. de verb. oblig. Padill. in d. l. transfigere, §. 39. & Arius Pinell. in l. 1. in 1. par. nu. 26. C. de bon. matern.* Vnde pro concordia *Iul. Clar. in d. q. 58. verſ. vlterius quæro*, dicit, quod ſi conſtat cuius intuitu facta fuit offenſa, ille præferendus eſt in accuſando, ſi verò ſumus in dubio, tunc vtrique quæritur actio, ſcilicet monaſterio, & proximioribus Monaci, & proinde concludit tutius eſſe ab vtriſque pacem habere, & cum hac quoque diſtinctione concurrit. *Carauit. in rit. 275. nu 34.* [& *Hier. Cauall. in commu. opin. contra comm. quaſt. 333.* primam vero opinionem, quod proximiores Monaci interfecti præferantur monaſterio, tam in accuſando, quam in emittendo, veriorem, magiſque communem eſſe fatentur *Vulpell. in d. tract. de pace, q. 13.* & plenìſsimè *Farin. in tit. de accuſat. q. 13. nu. 24.* Et ratio eſt manifeſta, nam id quod quis conſequitur ex pace ſuper nece defuncti eſt pretium vindictæ, l. itē apud Labeonem, §. ſi quis ſermo, ff. de iniur. monaſterio verò ſanguinis vindicta non competit, *cap. ſententiam ſanguinis, ne cler. vel mon.* Ideo non monaſterio, ſed filijs, aut alijs proximioribus iure sãguinis applicari debet] & nouiſſimè hunc articulum optimè explicat Ferdinandus, meritiſsimus Regij Conſiliarij Scipionis Rouiti filius, doctrina, omnique alio virtutum genere tanto genitori non inferior, *in allegationib. impreſsis in commen. ſui genitoris ſuper pragm. 8. de compoſit. nu. 18. vſque ad fin.* [Poſita autem pro vera alia opinione, quod monaſterio competat ius querelandi, & remittendi, eam tamen limita,] in Monaco non profeſſo, quia tunc nullo modo remiſsionem facere ſpectat ad Monaſterium, ſed ad eius proximiores, vt inquit *Plaz. in d. q. 13. nu. 23.* & *Tartagl. in citato loco nu. 50. cum ſeq.* Verum ſi Monacus profeſſus interfectus habeat filium, tunc ſi monaſterium vult remittere, & filius negat, vel è contra, ille præfertur, qui vult remiſsionem facere, fauore pacis, vt refert *Baiard. ad Iul. Clar. in d. q. 58.*
12 *nu. 38.* Dubia autem quæſtio eſt, ſi quis interfectus ſit relicta vxore, & filijs, quis præferatur in accuſando? in qua quæſtione reperio, quod *Plaz. in c. 45. in princ.* auſus fuit acerrimè defendere vxorem filijs eſſe præferendam, donec tamen ad ſecundas nuptias tranſeat, quo caſu dicit eam ius prælationis amittere, quoad filios tantum, non quoad alios conſanguineos, præterquam ſi nuberet cum eorundē filiorum conſenſu, vel cum licentia primi viri, iuxta not. per *Rol. à Vall. in conſ. 81. num. 10. & ſeq. vol. 3. & in conſ. 62. nu. 26. & ſeq.*
13 *vol. 1.* Sed certè licet hæc opinio ſit communiter approbata quoad hoc, vt vxor admittatur ad accuſandum viri homicidam, omnibusq; alijs cōſanguineis præferatur, ex not. per *Rar. in l. 2. nu. 2. ff. de accuſat.* plenè *Boer. in deciſ. 233. Ant. Gomez. in 3. tom. varia. reſol. c. 1. nu. 32. & c. 3. nu. 65. in fin. Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in q. 58. nu. 61. Vulpell. in d. tract. de pace q. 15.* & alios relatos per *Farinac. in tit. de accuſ. q. 13. nu. 15.* Idque pro-
14 cedit etiam in ſponſa de præſenti, vt teſtatur *Decian. in tract. crim. par. 1. lib. 3. c. 7. nu. 10.*

P Etiam

15 Etiam ſi non ſit mariti hæres, ſecũdum Boer.
16 in deciſ.233.ſub nu.2. Nhilominus quoad
hoc, vt filijs in accuſando præferatur, contra
rium reperio deciſum fuiſſe per Sacrum Con-
ſilium, licet nulla facta mentione de ſupradi-
ctis, vt refert Præſ. de Franch. in deciſ.382.
17 in fi. Licet alij teneant, quod vxor in accuſan-
do ſimul concurrit cum patre, & filijs, vt in-
quit Nunt. Tartagl. in commen. ſuper pragm.
• fin. de compoſit. in 2. cap. num. 30. [Sed quod
etiam filijs, tam in accuſando, quam in remit-
tendo vxor præferenda ſit, pluribus rationi-
bus probat Florez de Mena in varia. quæſt.
lib. 1. q. 7. per totam. nam in vxore concurrit
maior affectio cum ſit eadem caro cum viro,
& principaliter offenſa ratione vnitatis, cap.
gaudemus, §. quia vxor, de diuort. Ideo ſi quid
ob huiuſmodi remiſſionem vxor accipiat, &
poſtea ad ſecundas nuptias tranſeat, non te-
netur illud acceptum reſeruare filijs primi vi
ri interfecti, cum illud iure proprio acquiſie-
rit, vt notabiliter animaduertit Alphonſ. Pe-
rez de Lara in tracta. de anniuerſar. & cap-
pellan. lib. 1. cap. 13. nu. 4. qui in ſeq. num. 5.
plenè etiam probat, quod per tranſitum ad
ſecunda vota mulier amittit ius remittendi
non ſolum exiſtentibus filijs, ſed etiam alijs
conſanguineis, pro qua concluſione ponde
rat tex. in Auth. de nup §. non tamen. collat.
3. & allegat Villalpand. in l. 22. tit. 1. part. 7.
§. 40. nu. 8. Cui opinioni inhæret etiam Flo-
18 rez de Mena in d. q. 7. in fin] Maritum autẽ
etiam communibus filijs præferri in remit-
tenda vxoris nece, conſuluit Tiber. Decian. in
conſ. 35. nu. 27. vol. 1. quem refert Ioſeph Lu-
dou. in commu. opin. lib. 1. concl. 41. in 3. am-
pliat. Sed Vulpell. in d. tract. de pace, q. 24. di-
cit pacem copulatiuè requiri a patre, mari-
19 to, & filijs. Sciendum eſt inſuper antequam
ad vlteriores gradus progrediamur, quod cũ
hoc ius filijs tanquam ſucceſſoribus ſanguinis
deferatur, ideo non competit filijs adoptiuis,
cum re vera non ſint ſanguine coniuncti, ſed
per fictionem iuris ciuilis, vt poſt longam di-
ſputationem optimè concludit Plaz. in cap. 40.
20 num. 3. cum plurib. ſeq. Et idem eſt in filio
poſthumo, dum eſt in vtero, curator enim ven
tri datus nec accuſare, nec pacem facere po-
teſt, vt benè affirmat idem Plaz. in d. c. 40. nu.
6. & ſequẽ. & plenè idem confirmant Nunt.
Tartagl. in d. pragm. fin. de compoſ. cap. 2. nu.
24. & Farin. in d. q. 13. nu. 48. & ſeq. Sed quid
21 in filijs naturalibus & ſpurijs? hanc quæſtio-
nem plenè diſputat Plaz. in c. 41. per totum,
Sed pro vera eius reſolutione animaduerten
22 dum eſt, quòd illegitimorum filiorum ſpecies
plures ſunt, aliqui enim vocantur ſpurij, ali-
qui nothi, aliqui baſtardi, aliqui manſeres, &
aliqui naturales, prout plenè docuit Cardin.
Paleot. in eius ſolemni tract. de noth. & ſpur.
23 cap. 16. num. 3. & per totum. Sed duæ ſunt
principaliores, quæ omnes alias comprehen-
dunt, omnes enim, qui patrem certum non
cognoſcunt, quos propriè vulgò conceptos
appellant, nempè orti ex publica meretrice,
ad quam pluribus patebat acceſſus, hi ſpurij
nuncupantur, vt inquit Catell. Cott. in me-
morab. in ver. ſpurij, & idem Plaz. in d. cap.
24 41. num. 1. Item ſpurij quoque vocantur om-
nes ij, qui ex damnato coitu, ſcilicet adulteri-
no, vel inceſtuoſo nati ſunt, qui licet patrem
certum aliquando habeant, eum tamen pro-
pter infamiam nominare non audent, iuxta
notata per Aretin. in §. nouiſſimè. num. 1. in-
ſtit. de Senatuſconſ. orfic. Et inter adulteri-
nos filios connumerantur etiam ij, qui orti
ſunt ex muliere coniugata, tempore quo, iu-
dicio Eccleſiæ, ſeorſum a viro viuebat, & per
ſententiam Epiſcopalis Curiæ facta erat inter
eos ſeparatio thori, vt notabiliter affirmat
25 Card. in deciſio. 249 num. 21. & ſequen. Alij
verò dicuntur naturales, quos ſola natura ge-
nuit, non honeſtas coniugij, cap. ſi. 34. quæſt.
4. & propriè ſunt ij, qui ex parentibus ſolutis
orti ſunt, inter quos iuſtæ nuptiæ contrahi
potuiſſent, cap. tanta. qui filij ſint legitim. &
licet in hoc ius ciuile ſtrictius procedat, cùm
eos tantùm naturales intelligat, qui nati ſunt
ex vnica concubina domi retenta, affectione
maritali, exiſtente vtroque ſoluto, vt in §. ſi
quis autem defunctus, Authen. quibus mod.
26 nat. effic. leg. Ita quòd non ſufficeret, ſi ea
domi retenta fuiſſet, loco famulæ, vt inquit
Barto. in l. fin ff. de concubin. & in l. fin. ff. de
his, quibus vt indig. & Bald. in l. fin. C. de na-
27 tur. liber. De æquitate tamen canonica ſuf-
ficit, quòd inter parentes legitimum coniu-
gium eſſe potuiſſet, nec curatur, quòd concu-
bina non fuerit domi retenta, vt teſtatur Cra-
uet. in conſil. 166. ſub num. 8. plenè Iaſ. in
conſil. 51. per totum, volum. 3. & pleniſſimè
Ioan. Vincen. Honded. in conſ. 68. num. 6. &
• ſequen. volum. 1. [& alij, quos pleniſſimè re-
fert Alexan. Galuan. in conſ. 4. num. 30. cum
28 ſequen. & præcipuè num. 33.] Imo etiam
natus ex virgine ſtuprata, & humilis condi-
tionis, naturalis dicitur, nam coitus cum hu-
iuſmodi perſonis non eſt accuſabilis, neque
punibilis, l. quæ adulterium, C. de adult. & l.
ſi vxor, cum ibi notatis per Barto. & Angel.
ff. eodem, ita in ſpecie dicit notabiliter Crau.
in d. conſ. 166. num. 6. contra quem licet in
eodem caſu conſuluerit Natt. in conſil. 421.
volum. 2. Et in puncto iuris, contrariam opi-
nionem

nionem veriorem eſſe, plenè contendat Fa-
rinac. in conſ. 90. nu. 10. & ſeq. vſque ad fin.
Nihilominus hæc eſt magis communiter re-
cepta concluſio, vt patet ex ijs, quæ pleniſſi-
mè tradit Honded. in d. conſi. 68. per tot. vol.
1. & nouiſſimè Garz. Maſtrill. in deciſ. 152.
29 in 2. volum. Et quod etiam natus ex coniuga-
to, & ſoluta naturalis dicatur, tanquam non
ortus ex coitu damnato, & punibili, affirmant
idem Crau. in d. conſi. 166. num. 2. poſt Alex.
in conſi. 139. in fi. volum. 1. & Soc. in conſil.
148. num. 3. volum. 1. Gozad. in conſi. 21. nu.
5. & ſeq. Surd. in conſi. 337. num. 1. volum. 3.
Vrſill. in deciſio. 96. num. 2. pulchrè Dec. in
conſi. 306. & 311. per tot. & Aluar. Velaſq.
in 1. tom. conſulta. Reg. Luſita. conſult. 29.
num 6. Et licet non deſint, qui contrariam
tenent opinionem, quos plenè refert Surd. in
d. deciſio. Mant. 249. num. 19. Tamen hanc
eſſe magis communiter receptam, copioſiſſi-
mè probat Stepha. Gratia. in 1. tom. diſceptu-
tion. forenſ. cap. 35. num. 26. cum plurib. ſeq.
30 Secus vero ſi quis ortus eſſet ex coniugato, &
virgine ſtuprata per vim, nam ille coitus eſſet
punibilis, vt patet ex not. per eundem Aluar.
Velaſq. in d. conſult. 29. nu. 4. & Pet. Duen.
in reg. 366. in 8. limit. Et idem eſt ſi ortus ſit
ex viro coniugato, & muliere vidua, nam
etiam huiuſmodi coitus eſt punibilis, & con-
ſequenter filij tanquam orti ex damnato coi-
tu, matri non ſuccedunt, vt plenè tradit Pe-
regr. in conſi. 62. per tot. vol. 5. & Pet. Cabal.
in 1. cent, reſol. crim. caſ. 32. num. 5. Et idem
eſt, ſi quis ortus ſit ex coniugato, & concubi-
na, vt notabiliter inquit Dec. in conſ. 306. nu.
31 6. quem refert Gratia. in d. c. 35. nu. 27. In du-
bio autem ſemper præſumitur, quòd quis ſit
naturalis potius, quam ſpurius, vt plenè tra-
dit Iac. Berrett. in conſi. 117. per totum. His
32 iactis fundamentis, pro explicatione quæſtio-
nis propoſitæ, dico, hanc eſſe faciendam diſtin
ctionem, videlicet, quòd ſi loquimur de illis
ſpurijs, qui patrem ignorant, certò certius eſt,
quòd hi ius accuſandi patris necem fruſtra
deſiderant, vt teſtatur Plaz. in d. c. 41. nu. 10.
& 26. & Iul. Cla. in q. 14. verſ. quæro an filij,
33 & ab hac opinione nemo diſſentit. Eademq;
concluſio procedit etiam econtra, nam nec
putatiuus pater admittitur tanquam incertus
ad querelandum, nec remittendum pro hu-
iuſmodi filijs, vt inquit Octau. Vulpell. in d.
34 tract. de pace, q. 17. Et eadem ratione, qua
excluduntur filij ſpurij à iure querelandi pa-
tris incerti necem, excluduntur etiam eorum
filij, vt refert Plaz. in eod. c. 41. nu. 27. Nepos
35 enim ex filio ſpurio etiam quoad ſucceſſionē
in bonis aui non eſt melioris conditionis, quā
pater, quamuis ipſe ſit ex legitimo matrimo-
nio procreatus, vt teſtatur pleniſſimè Surd.
36 in conſi. 177. num. 23. vol. 2. Verum tamen
eſt, quòd ſi ſpurius accuſaret patris homicidā
tanquam vnus de populo, tunc nedum admit-
tendus eſſet, ſed omnibus alijs præferendus,
ratione maioris affectionis, poſtquam ſaltim
ex tractatu filiationis maior dolor eum moue-
re præſumitur, arg. tex. in l. quamuis, C. de
adult. & in l. amiciſſimos, §. Lucius, ff. de ex-
cuſ. tut. vt inquit Plaz. in eod. loco ſupra cit.
Hæc autem opinio fortè procedere poſſet de
iure communi, ſecus verò in Regno, in quo
per ritum Magnæ Cur. Vicar. omnes actiones
populares ſunt ſublatæ, nec vllus ad accuſan-
dum admittitur, niſi ſuam, vel ſuorum proſe-
quatur iniuriam, vt inquit Fuller. in 1. par. 2.
par. in ver. audiantur exceptiones proponēdæ
37 per reos, nu. 36. Licet autem huiuſmodi ſpu-
rijs prohibita ſit accuſatio homicidij cōmiſſi
in perſonam incerti patris, nō tamen eis pro-
hibetur querelam exponere de homicidio ma
tris, quamuis enim ſint vulgò quæſiti, mater
tamen ſemper eſt certa, vt inquit Plaz. in eo-
dem c. 41. nu. 29. & Vulpell. in d. tract. de pa-
ce, q. 16. & hæc eſt communis opinio, vt teſta-
78 tur Iul. Clar. in d. q. 14. in fi. Hinc eſt, quod
licet filius ſpurius ſit incapax paternæ ſucceſ-
ſionis, tam ab inteſtato, quam ex teſtamento,
Auth. licet, C. de nat. lib. & auth. ex comple-
xu, C. de inceſt. nup. vt plenè tradit Duen. in
39 reg. 366. per tot. Nihilominus ſecus eſt quoad
maternam ſucceſſionem, nam non extante
alia legitima prole, filius ſpurius matri ſucce-
dit, tam ab inteſtato, quàm ex teſtamento, &
è conuerſo, & inter eos conſeruantur omnia
iura ſanguinis, & agnationis, l. hac parte, & l.
ſi ſpurius, ff. unde cogn. & l. 1. §. ſed vulgò,
ff. ad Tertull. & §. nouiſſimè, inſt. eod. tit. qui
refert idem Duen. in d. reg. 366. in 8. limit. &
40 Praſ. de Franch. in deciſ. 47. per tot. Aut ve-
ro loquimur de ſpurijs, qui certum patrem
habent, ſed orti ſunt ex parētibus, inter quos
legitimum coniugium eſſe non poterat, &
hos admittendos eſſe tam ad accuſandum ho-
micidium in perſonam patris commiſſum,
quam ad eius remiſſionem faciendam, tenet
Plaz. in d. c. 41. ſub nu. 7. verſ. hoc tamen, cū
qua opinione concordant Petr. Belin. in d.
tract. de re milit. par. 10. titu. 2. nu. 64. Anto.
Gomez. in 3. tom. var. reſol. c. 3. de homic. ſub
nu. 66. verſ. ſed his non obſtantibus, & Iul.
Clar. in d. q. 14. verſ. quæro an filij illegitimi,
in fi. qui licet loquatur per verbum fortè, &
rurſus in q. 58. verſ. ſciat autem, dicat, ex ob-
ſeruantia illius Senatus, non fuiſſe admiſſas
remiſſiones ſpuriorum natorum ex damnato

Digitized by Google

coitu, nihilominus idem affirmat, quòd circumſcripta illius Senatus obſeruantia, hæc
opinio eſt de iure verior, nam ceſſante ratione
incertitudinis patris, negari non poteſt, quòd
in his, quæ conueniunt iure ſanguinis, ſine
tamen commodo ſucceſſionis etiam ſpurius
filius eſt, & habilis reputatur, vt inquit Bart.
in l. 2. nu. 3. ff. de accuſ. & Ang. in l. 1. nu. 2. ff.
eod. & Bald. in l. 1. num. 50 C. qui accuſ. non
poſſ. & ita per Magnam Curiam obſeruatum
fuiſſe teſtatur Vrſill. in addit. ad Afſl. in de-
41 ciſ. 96. num. 17. Benè autem dixi, ſine commo
do ſucceſſionis, nam huiuſmodi ſpurij nati ex
damnato, & punibili coitu, a paternæ ſucceſ-
ſionis beneficio ſunt omni iure penitus ex-
cluſi, tam inter viuos, quam in vltima volun
tate, vt plenè tradit Paleot. in d. trac. de noth.
& ſpur. cap. 43 per tot. Duen. in d. regu. 366.
& pleniſſimè Io. de Rojas in epitom. ſucceſ. c.
20. nu. 1. cum plur. ſeq. qui reperitur inter
volumina tractatuum modernorũ in 1. par,
tom. 8. adeò quòd ſi ſucceſſores ab inteſtato in-
fra duos menſes non agunt pro reuocatione
inſtitutionis filij ſpurij, admittitur fiſcus per
tex. in l. 1. §. fi. C. de nat. liber. vt ex communi
Doctorum ſententia refert Anna in ſing. 17.
& Duen. in d regu. 366. in 3. ampliat. nec eo
termino elapſo admittitur purgatio moræ, ex
42 not. per Crau. in conſi. 166. nu. 15. Imo nec
matri eos ſuccedere dicit expreſsè Gloſ. in d.
auth. ex complexu, in ver. indigni, Capr. in
conſ 108. & Paleot. in d. cap 43. num. 2. Sicut
43 è conuerſo, nec mater ſuccedit eis, vt nouiſſi-
mè teſtatur Præſ. de Franch. in deciſ. 645. in
44 4. par. Quamuis enim ex his, quæ ſupra dixi-
mus num. 39. pateat, filium, vulgo conceptũ,
poſſe ſuccedere matri, illud tamen intelligi
debet, & declaratur procedere, quando non
eſt ortus ex coitu damnato, & punibili, vt pu-
ta ex adulterio, ſtupro, vel inceſtu, vt benè de-
clarant Aluar. Velaſq. in d. conſult. 29. num.
10. Vrſill. in deciſ. 96. Duen. in d. regu. 366.
verſ. octauò fallit. Paleot. in d. c. 43. nu. 2. &
ſeq. & pleniſſimè Surd. in d. deciſ. Mant. 249.
per tot. qui in fine dicitur, quòd etiam conſen
tientibus filijs legitimis, nihil huiuſmodi na
tis ex damnato coitu a parentibus relinqui
poteſt, ex notatis per Alex. in conſ. 129. nu.
45 15. & ſeq. vol 6. Et inter inceſtuoſos, ſecun-
dum aliquos numeratur etiam filius natus ex
clerico in ſacris conſtituto. vt ſenſit Glo. in l.
2. C. de epiſc. & cler. & ibi Bal. nu. 2. & alij,
quos plenè refert Hier. Ceuallos in opin. com
mun. contra communes quæſt. 796. nu. 19 ſed
in contrarium eſt communis opinio, pro qua
Sac. Conſ. iudicauit, vt refert Præſ. de Frãcb.
46 in deciſ. 27. nu. 3. & ſeq. Secus verò eſt in na-
to ex milite Hieroſolymitano profeſſo, nam
is inceſtuoſus eſt, vt refert idem de Franch. in
deciſ. 28. per tot. An autem idem ſit in filijs
Militum Alcantarenſium, Sancti Iacobi de
Spata, & Calatraue, ſi nati ſint ex muliere ſo-
luta? plenè explicat. Io. Guttier. in 2. lib. prac.
47 quæſt. cap. 11. per tot. Et cum eadem diſtin-
ctione intelligendum eſt id, quod ſupra dixi
nu. 35. quòd nepos ex filio ſpurio non eſt me-
lioris conditionis, quam pater quoad ſucceſ-
ſionem in bonis aui, nam aut pater ipſius eſt
ſpurius natus ex damnato coitu, & punibili,
& quamuis nepos ex eo ortus ſit ex legitimo
matrimonio, nihilominus nihil ei poteſt ſub
quouis colore ab auo relinqui, vt per Sac. Cõſ.
deciſum fuiſſe teſtatur Præſ. de Franch. in d.
48 deciſ. 28. Aut vero ſpurius non eſt ortus ex
dãnato coitu, & ipſe habet filios ex legitimo
matrimonio procreatos, & huiuſmodi nepo-
tibus non prohibetur auus relinquere, eoſque
etiam hæredes inſtituere, ſecũdum veriorem,
magiſque receptam opinionem, pro qua Sac.
Conſ. iudicaſſe refert idem de Franch. in d. de-
ciſ. 27. per tot. quam concluſionem pluribus
rationibus plene confirmat Io. de Rojas in d.
tract. ſeu epitom. de ſucceſſio. cap. 20. nu. 22.
cum plur. ſeq. Eamque nu. 30. ampliat proce-
dere etiam in nepote ſpurio, orto ex filio ſpu-
rio, dummodo tamen auus eum inſtituat cum
expreſſa prohibitione, quod vſusfructus, &
proprietas nullo modo quærantur patri ip-
ſius nepotis inſtituti, & quod omnis ſuſpitio
49 fraudis abſit. An autem inter ſpurios detur
tranſuerſalis ſucceſsio? & an ipſi ſuccedant
fratribus legitimis? & quid è conuerſo? vide
Afſl. & Vrſill. in deciſ. 96. Capyc. in dec. 181.
Vinc. de Franch. in deciſ. 328. per tot. Crau.
in conſi. 138 per tot. Anto. Gamm. in deciſio.
Luſit. 3. & pleniſsimè Gaſp. Theſau. in quæſt.
50 foren. 22. nu. 9. & ſeq. & num. 23. Et an ſpu-
rius poſſidendo bona paterna, poſſit ea vn-
quam præſcribere? vide Aluar. Velaſq. in
51 conſult. 29 per tot. Et quæ cautelæ adhiberi
poſsint, vt filijs ſpurijs aliquid relinquatur?
vide Cepoll. in cautel. 38. Thom. Ferrat. in
caut. 41. Io. Delect. de art. teſtan. in tit. de his,
qui non habent teſtam. fac. caut. 14. plenè
Neuiz. in conſ. 34. per totum, & Paleot. in
52 d. trac. de noth. & ſpur. cap. 45. Vnum tamen
in hac materia eſt perpetuò notandum, quòd
ſi mulier ſpuria nubit viro legitimo, & natu-
rali, omnis eius macula ſpurietatis purgatur,
& efficitur legitima, ac cuiuſuis ſucceſsionis
capax, vt mirabiliter refert Arnon. in ſoliloq.
25. poſt Dec. in l. fœmina, nu. 9. ff de reg. iur.
& Hyppol. in ſing. 501. & quod idem ſit ſi in-
grediatur religionem, poſt Gulielm. de Cun.

in l. 1.

*in l.*1.*C.de ſacroſan.eccl.*tenent communiter
DD,quos refert,& ſequitur *Tiraq. de priuil.*
*piæ cauſæ,priuileg.*29. *Surd. de alim.titu.*7.
53 *quæſt.*1.*nu.*42. *Regens de Ponte conſ.* 16.*&*
17.An autem idem ſit è conuerſo,quod maritus
induatur radijs vxoris, ita vt ſi nubat Comitiſſæ,
vel Ducitſæ, efficiatur Comes, vel
Dux? vide *Io.Guttier.in tract. de tutel.in* 1.
• *par.cap.*18.*num.*40. [plenè *Maſtrill.in trac.*
*de Magiſtrat.lib.*4.*cap.*13.*nu.*21.*cum plur.*
ſeq.Ioan.Franciſc.de Ponte in tracta.de po-
teſta.Proreg.in titu.de diuerſ.prouiſio.§ 1.
*num.*16.*cum plurib.ſeq.fol.* 501. & *in conſil.*
16.*nu.*22.*cum ſeq.lib.*2.& pleniſſimè *Franc.*
*Auiles in probem.prætor. nu.*1.*cum plurib.*
ſeq.& plenè *Anton. Piccaardus in diſput.de*
nobilit.inter virum, & vxor. communicat.
54 *num.*47.*cum plur.ſeq.*] Aut denique (vt reuertamur
vnde digreſſi ſumus) agitur de filijs
naturalibus ortis ex vtroque parente ſoluto,
inter quos legitimum matrimonium eſſe poterat,
& nedum his competit ius querelãdi, &
faciendi remiſſionem de morte patris, ſed
etiam eos eſſe omnibus conſanguineis præferendos,
teſtantur *Plaz. in d cap.*41.*nu.* 5.*&*
ſeq. Iul.Clar.in d.quæſt. 14.*verſ. quæro an*
filij illegitimi, & Petr. Belin.in d.tracta.de
55 *re milit.par.*10.*titu.*2.*num.* 64. Cum & hi
quoque,non exiſtente alia legitima prole,nec
vxore defuncti ab inteſtato in duabus vncijs,
& ex teſtamento in totum ſuccedere poſſint,
alijs verò legitimis exiſtentibus, ex teſtamento
vnam vnciam, contra teſtamentum verò
nihil capere poſſint,iuxta notata per *practic.*
Papien.in for.libel.pro bar.ab inteſt.in ver.
*nulliſque ſuperſtitib.num.*10. *& ſequen. &*
ibi adden.Rolan.à Valle in conſi. 67. *nu.*76.
& *ſequen.volum.* 3. pulchrè *Ludou. Morot.*
*in conſi.*94.*per totum,Vincen. de Franch.in*
*deciſio.*291. *&* Couar. *in epitho. de ſponſal.*
*par.*2.*cap.*8.§.4. *num.* 9. & vltra has vncias,
quas ex teſtamento,& ab inteſtato capere poſſunt,
debent etiam habere alimenta ex bonis
paternis,vt pulchrè inquit *Rolan.à Vall. in*
56 *conſi.*54.*num.*72.*volum.*2. Mater etiam admittitur
ad querelandum de morte filij, ſed ſi
pater concurrit, præferendus eſt, ratione patriæ
poteſtatis, verùm ſi ipſe remittit, mater
ſubingreditur, vt inquit *Salyc.in l. vxor,* C.
*qui accuſ.non poſſ.*quem refert *Affl.in conſt.*
ſummo periculo.in 9.*not.num.*10.*& Foller.*
*in ver.audiantur exceptiones,nu.*19.*& ſeq.*
57 Soror etiam prohibetur accuſare fratris homicidas,
etiam ſi obtenta eſſet pax a fratre, vt
pulchrè inquit *Affl.in conſt. Iuſtitiarij non*
*per Calendas,ſub num.*15.*verſ. & per iſtam*
gloſ. quem refert, & ſequitur *Foll. in citato*
58 *loco, num.*22. An autem ſi mater repellatur
a ſucceſſione filij interfecti, fortè quia tranſiuit
ad ſecunda vota, & ei tutorem non petijt
infra annum,iuxta *tex.in l.*2.§.*ſi mater,ff. ad*
Tertullia.& in §.*fi. instit. eodem.* Admittatur
nihilominus ad querelandum? hanc quæſtionem
tangit *Tartagl.in d.pragm.fin.de com*
poſ.in 2.*cap.num.*6.& concludit, quòd non
obſtãte, quòd amiſerit ius ſuccedendi, non tamen
amiſit ius querelandi, nam hoc ei iure
ſanguinis defertur, quod ſemper remanet in
59 ſuo robore. Sed an mater præferatur auo paterno?
hanc quæſtionem non reperio in ſpecie
tactam, ſed puto, quòd mater præferenda
ſit, ſicut præfertur in ſucceſſione, iuxta *tex.&*
*glo.in auth.defuncto,*C.*ad Tertull.*& notata
per *Maſtrill.in trac.de ſucceſſ.ab inteſt. in*
2.*ar.princip.nu.*4.*& ſeq.* & *Couarr. in epit.*
de ſucceſſ.ab inteſt.nu. 3. *verſ quarta aſſer-*
* *tio.* [Quæ concluſio procedit etiam quoad bona
ex paterna linea quæſita, vt ex communi
Doctorum voto refert *Vsu.in deciſ.* 173. *nu.*
4.*lib.*1.] Licet quoad tutelæ delationem aliud
videatur ſẽſiſſe *Maran.in conſ.*51.in quo defendit
partes aui paterni contra matrem, non
obſtante, quòd etiam tutelæ munus deferatur
ſecundum ordinem ſucceſſionum, vt in *auth.*
*ſicut,*C.*de legit.tutel.& in* § *fi. inſt. de legit.*
*patro.tut.*nam ratio, in qua ſe fundat, eſt, quia
cum auus paternus habeat nepotes in poteſtate
per obitum eorum patris, ideo remanent
ſub eius cura, excluſa matre, ex not. per *Corn.*
*in conſ.*129.*nu.*11.& *ſeq.lib.*1. qua ratione
ceſſante, aliud in filio emancipato deciſum
fuiſſe conſtat per Sac.Conſil. vt refert *Præſ.de*
60 *Frãcb.in deciſ.*10. Et ex eadem quoq; ratione
credo dubitari non poſſe, quod auus maternus
præferendus ſit patruo, per ea, quæ circa
prælationem ſucceſsionis, & tutelæ tradit plene
*Dec.in conſ.*188. *& Ant.Theſ. in deciſ.*5.
per tot. Eademq; ratione auiam præferendam
eſſe arbitror fratri conſanguineo tantum, iux.
notat.per *Vinc.de Franch.in deciſ.*682.*in* 4.
61 *par.* Poſt deſcendentes verò, & aſcendentes
admittuntur conſanguinei collaterales, ſeruata
gradus prærogatiua vſq; ad quartum, ſecundùm
aliquos, vel ſecundum alios, vſque ad decimum
gradum, vt refert *Ant.de Padill. in d.*
*l.transfigere,nu.*56.C.*de transac.* Circa quòd
alias etiam opiniones refert *Anto. Gomez. in*
3.*tom.var.reſol.cap.*1.*nu.*34.& plenè *Decia.*
in trac.crim.in 1.*par.lib.*3.*cap.*5. *num.* 10.
& demum *Iul.Clar.in q.*14.*verſ.volo etiam,*
concludit, quòd appellatione ſuorum, in hac
materia veniunt parentes, & deſcendentes
omnes vſque in infinitum, item patroni, &
eorum liberi, frater, ſoror, vxor, ſocer, ſocrus,

 gener,

gener,nurus,victricus,nouerca,& priuignus,
communior verò ea videtur opinio, quòd ſi-
cut ius ſuccedendi,ita etiam & querelãdi vſq;
ad decimum gradum porrigitur, vt affirmat
Plaz.in cap.39.nu.13. licet poſtea referendo
opinionem aliorum, qui dixerunt non exten-
di vltra ſeptimum gradum, concludat, huic
ſecundæ opinioni ſe ſubſcribere,ſed primã ex
noſtris Regnicolis tenet Tartagl. in d.prag.
fi.de compoſ.c.2.nu.22. Poſt omnes vero con-
ſanguineos in iure ſuccedendi venit vxor, ex
reg.tex.in l.1.C.vnde vir,& vxor, quam li-
cet aliqui teneant eſſe correctam in hoc Re-
gno, per Conſt. Regni Dohana, in qua enu-
merantur omnes perſonæ fiſcum excluden-
tes,& inter eas non numeratur vxor, & ideò
ibi glo.in fi.tenet,quod vir, & vxor non ſuc
cedunt,ſed excluduntur a fiſco, nihilominus
contraria opinio eſt verior,& magis commu-
niter recepta ab omnibus Regnicolis,& præ-
cipuè ab Andr. in ead. conſtit. cum quo con-
cordat etiam Affl.in 4 q.nu.9. qui optimis ra
tionibus reſpondet ſupradictæ obiectioni, &
eandem opinionem confirmant Garz. Ma-
ſtrill.in deciſ.123.in fi. & nouiſſimè Camill.
Borell.inter noſtræ ætatis ſcribentes nemi-
ni ſecundus in tracta. de Regis cathol. præ-
ſtant.c.14.nu.19. cum plurib.ſeq. Sed in iure
querelandi primas partes vxor obtinet, vt ſu-
63 pra demonſtratum fuit. Deficientibus autem
omnibus conſanguineis ſuccedit fiſcus, l.va-
cãtia C.de bon.vacan.lib.10.& l.2.§.fi.ff.ad
Tertul.[Affines enim ius aliquod ſuccedendi
non habent,l.affinitatis,C.commu.de ſucceſſ.
& quamuis Bald.in l.1.nu.4. C. vnde vir,&
vxor,dicat,quod ſocer ſuccedit per vtilem
bonorum poſſeſſionem, vnde vir, quia nomẽ
ſoceri a matrimonio deriuatur, nihilominus
in contrarium eſt communis Doctorum opi-
nio, quod etiam ſocero fiſcus præferatur, vt
refert Peregr.de iur.fiſci lib.4. tit. 3. de bon.
vacan.nu.5.Nam hæreditates defunctorum
ex legibus deferuntur, §. 1. de hæred. quæ ab
inteſt.defer.Lex autem poſitiua agnatos, &
cognatos virum,& vxorem tantum admittit.
Ideo ad alias perſonas trahenda non eſt, ſed
eis deficientibus fiſcus ſuccedit.] præterquã
in octo caſibus,quos colligit Tartagl. in ead.
pragm.fin.de compoſ.cap. 2. num. 31. & ſeq.
64 Quorum primus eſt,quando occiditur naui-
cularius nullo hærede relicto, nam tunc ei nõ
fiſcus,ſed nauiculariorum corpus ſuccedit, &
conſequenter ab eodem corpore nauiculario-
rum eſt obtinenda remiſſio, l.1. C. de hæred.
65 decurion. Secundus caſus eſt, quando miles
occiditur,qui ſine hęrede decedit, nam ei ſuc-
cedit vexillatio,in qua militauit, l. 2. C. eod.
tit. & l. ſi quis filio.§.eius, ff. de iniuſto ru-
66 pto teſtam. Tertius caſus eſt in cohortali ſine
legitimis hæredibus defuncto, cui non fiſcus,
ſed cohortales ſuccedũt, l.3.C.de hære.decur.
67 Quartus caſus eſt in curialibus, quorũ ſucceſ-
ſio cohortalibus patriæ acquiritur, l.4. C. eo.
68 tit. Quintus caſus eſt in fabricenſibus, quorũ
69 hęreditas ẽt fabricẽſibus q̃ritur, excluſo fiſco,
l.fi.C.eo.Sextus caſus eſt in præfectiario,cuius
hæreditas nõ fiſco,ſed arcæ ſui p̃fecti defertur,
l.3.§.huic ſanctioni, C.de apparitor.præfect.
70 prætor.lib.11.Septimus caſus eſt, qñ decedit
cõſocius imperialis munificẽtiæ,quo ſine hæ-
rede decedente alter conſocius ſuccedit, l.vn.
71 C.ſi liber.imper.ſoc.lib.10. Octauus caſus eſt,
quando interficitur peregrinus,vel expoſitus,
quorum ſucceſſio ab inteſtato Hoſpitali ac-
quiritur,nam vt inquit Bald in l.ſi qua illu-
ſtris,C.ad orfitian.his ſuccedit Chriſtus, non
fiſcus,pro qua concluſione eſt etiam glo.not.in
l.nutritoribus, C.commu.de ſucceſſ.& faciũt
72 not.per Doct.in l.peregrini, C.eod. In qui-
bus octo caſibus concludit Tartagl. in cita.lo-
co,non valere gratiam a Principe obtentam
abſque remiſſione illorum, ad quos ſpectat ius
ſuccedendi,& refert exemplum,quòd in caſu
cuiuſdam inquiſiti in Magna Curia Vicariæ
de ſtupro puellæ expoſitæ in Hoſpitali Diuæ
Mariæ Annunciatæ Ciuitatis Neapolis opus
fuit obtinere remiſſionem ab Oeconomis ip-
73 ſius Hoſpitalis. Aduerte tamen,quòd quic-
quid dicat præfatus Author circa præceden-
tem octauum caſum,cùm nullo iure cautum
reperiatur,quòd hoſpitalia ſuccedant expoſi-
tis,& peregrinis,concluſio per eum fundata
nullo modo ſuſtineri poteſt, vt patet ex ijs,
quæ circa hunc articulum ſcripſerunt Guliel.
de Bened.in c.Raynutius,de teſtam.in ver.&
vxorem nomine Adelaſiam, in 5. deciſ.num.
256.& ſeq.pulchrè Nicol.de Vbald.in tract.
de ſucceſ.ab inteſt.in 5.par.nu.3. Anto.Go-
mez. in l.8.taur.nu.24.& Gaſp. Beat.in tra-
cta.de decim.tutor.c.13.nu.14.& ſeq.& ideo
hunc articulum indeciſum reliquit Praſ. de
74 Franch.in deciſ.198.Imò quòd nutritoribus
& alumnis, quibus huiuſmodi hoſpitalia æ-
quiparantur,ius querelãdi nõ competat poſt
longam diſputationem in ſpecie concludit
Plaz.in epith.delict.c.42.nu.6 & ſeq.& Fa-
75 rinac.in d.q.14.in fi.nu.49. An autem ſi de-
cedat miles, vel ſcolaris de longinquis parti-
bus, qui non habeant certum hæredem, eis
ſuccedat fiſcus,vel Eccleſia? Corn.in l.omnes
peregrini, C.commu.de ſucceſſ. per illum tex.
affirmat,quòd Epiſcopus eorum bona diſtri-
buet ad pias cauſas, excluſo fiſco, & idem
quoque confirmat Nicol.de Vbald.in tracta.
de

de ſucceſſ.ab inteſt.in 5.par.num.3. Et an ſi
decedat aliquis nobilis de vno Sedili, nullis
relictis legitimis ſucceſſoribus ſuccedant alij
nobiles eiuſdem Sedilis, excluſo fiſco? *Affl.
in c.1 §.bona vacantia,nu.5.quæ ſint regal.*
tenuit quòd ſic, per not. per *Bald. in l.1.C.de
hæred. decur.* Sed hanc concluſionem impu-
gnat *Camill. Borrell in d.c.14.nu.57.& ſeq.*
quem vide. Sed an in caſu, quo occiditur ho-
mo incognitus non habens certum hæredem,
ita quod ignoratur, à quo ſit obtinenda re-
miſſio, poſſit Iudex abſque partis remiſsione
inquiſitum componere? vel ei fieri gratia à
Principe? hanc quæſtionem tangit *Iul.Clar.
in ſua pract.crim.q.58. verſ.quid ſi nullus
adſit hæres*, & dicit, quòd ille Senatus conſue-
uit approbare literas gratiæ, adiecta conditio-
ne, quòd quandocunq; apparuerit certus hæ-
res, teneatur ille, qui gratiam obtinuit infra
certum tempus ab eo remiſsionem habere,
pro qua concluſione alios concordantes re-
fert *Marchio de Pont.in tract.de poteſt.Pro-
reg ſub tit.de prouiſio.fieri ſolit.§.4.nu.32.*
Sed huic opinioni repugnat *Carauit. in Rit.
272.nu.29.* qui dicit nullo pacto inquiſitum
componi poſſe abſque partis remiſsione, fate-
tur tamen, quòd ſi cauſa eſſet talis, quę ex mul
tis animum Iudicis moueret ad inquiſitum
componendum, & eſſet quaſi certum, quòd
nunquam eſſet superuenturus certus hæres,
tunc poſſet reum componere pro pœna fiſci,
& ab eo cautionem recipere pro intereſſe par
tis de ſtando iuri, quandocunque pars ſuper-
uenerit, & ita teſtatur multoties obſeruari vi-
diſſe, conſulit tamen Iudices, quòd nunquam
huiuſmodi compoſitiones faciant abſque
77 Proregis licentia. Sed quid ſi pars ſit certa,
ſed non vult querelare, neque remiſsionem
facere, an poſsit obtineri gratia, vel fieri com-
poſitio? hanc quæſtionē mouet *Luc de Penn.
in l.1.C.de deſertor. lib.10. in 4. q. num. 64.
verſ.hoc autem*, qui concludit, quod in hoc ca
ſu Iudex debet partem requirere, quòd infra
certum terminum compareat ad porrigēdum
querelam ſi vult, & eo termino elapſo, ſi ne-
mo compareat, poterit inquiſitum compone-
re, & pars vlterius ad accuſandum non admit-
titur, quam opinionem confirmat *Paris de
Put.in tracta.de ſindic.in ver. compoſitio,§.
an ſi compoſitio.* Sed hanc concluſionem latè
impugnat *Carau.in d.rit.272.nu. 20.& ſeq.*
dicens actorem cogi nullo modo poſſe ad que
relandum, niſi præcedat diffamatio, iuxta for-
mam traditam in *l.diffamari, C. de ingen.&
manum.* quam etiam in criminalibus locum
habere teſtatur *Andr.Gail.in pract. obſerua.
lib.1.obſer.9.*& deficiente diffamatione non
eſſe recedendum ab expreſſa iuris diſpoſitio-
ne, qua cautum eſt, quod nemo inuitus agere,
neque accuſare compellitur, *l.1. C. vt nemo
inuit.*& multò magis dicit hanc opinionem
practicari non poſſe in hoc Regno, in quo per
dictum Ritum expreſsè cautum eſt compoſi-
tiones fieri non poſſe, niſi parte concordata,
& præuia eius remiſsione in ſcriptis, & hanc
concluſionem confirmat etiam *March. de
Pont.in d.§.4.ſub tit.de prouiſ.fieri ſolit.nu.
33.& ſeq.fol.29.* Verum num. 37. teſtatur,
quòd inter nobiles practicatur ſufficere pacē
inter eos factam, quæ in iudicio habetur loco
78 pleniſsimæ remiſsionis. Deficientibus verò
agnatis, & cognatis, an ius querelandi compe-
tat compatri pro homicidio commiſſo in
perſonam filij ſpiritualis, & è contra? *Bal.in
l.1.num.36.C.qui accuſ. non poſſ.* videtur in-
clinare in partem affirmatiuam, licet dicat de
hoc legem aliquam non reperiri, & eandem
opinionem tenet *Iul.Clar.in quæſt.14.verſ.
quæro an compater*, & pro ea multa allegant
Catel.Cott.in memorab. in ver.commater, &
*Decian.in tract.crim.par.1.lib.3.c.7.nu.11.
& ſeq.*& licet pro contraria parte multa re-
ferat *Plaz.in epith.delict.c.41.à nu.11.vſq;
ad fin.* qui demum in neutra figit pedes, nega-
ri tamen non poteſt, quòd hæc eſt communis
concluſio, & eam quoque approbant *Carau.
in rit.191.nu.3.& Boer.in decis.233. nu.4.*
79 Sed an tutor deficientibus agnatis, & cogna-
tis ſuccedat pupillo, & conſequenter ei com-
petat ius querelandi, & remittendi pro eius
nece, excluſo fiſco? in hoc articulo vide *gloſſ.
in l.quo tutela,ff.de reg.iur.*& ibi plenè *Ca-
gnol.nu.4.Corn.in l.nutritoribus,C.commu.
de ſucceſſ.* lo.*Roias in epith.de ſucceſſ.c.34.
nu.19.Ant. Gomez. in l.8.taur.ſub num.24.
verſ.item adde,Camill.Borrell.in d. tract.de
cathol.reg.præſtan.c.14.nu.37.cum plur.ſeq.*
& *Borgn.Cauale.in tract.de tutor.& curat.
nu.336.* qui dicit hunc articulum eſſe adeò du
bium, quòd ſi cauſa eſſet ab ipſo decidenda, iu-
dicaret hæreditatem diuidi inter tutorem, &
fiſcum, & ita refert iudicatum fuiſſe in Ciui-
tate Ianuæ, ſed *Peregr. in tracta. de iur. fiſci,
lib.4.tit.3.nu.18.* dicit, quòd ſibi magis placet
80 opinio, quod tutor non ſuccedit. Et demum
pro huius capit. complemento videndum eſt,
an tutor pupillij nomine poſsit querelam re-
mittere, etiam ſine iudicis decreto, & abſque
cauſæ cognitione? in quo articulo pro vera
eius deciſione diſtinguendi ſunt aliqui caſus.
81 Quorum primus eſt, quòd ſi pupillus eſt in-
fans, tunc nullo modo poteſt ab eo fieri remiſ-
ſio, etiam cum conſenſu ipſius tutoris, ſed ipſe
tutor ſolus præuia cauſæ cognitione, quòd
expe-

expedit,cum conſilio propinquorum,& Iu-
dicis decreto poteſt remiſſionem facere abſq;
ipſius infantis interuentu, vt inquit Caran.
rit.275.num.19. cum quo concordant Iul.
Clar.in d.q.58.ſub verſ.quaro an tutor, Io.
Guttier.in tract.de tutel.in 1.par.cap.6.nu.
2.& Octan.Simonceil.in tracta.de decret.in
contrac.minor.lib.2 tit.6.nu.135. Secundus
caſus eſt, quòd ſi pupillus eſt maior infante,
tunc tam ipſe tutòr ſolus,quam pupillus cum
eius authoritate,& adultus cum authoritate
curatoris, indiſtinctè poſsũt querelam remit-
tere,& pacem facere, aduerſus quam poſtea
maior factus amplius non reſtituitur, l.pactũ
curatoris,cum ibi not.per Bald.Salyc.Dec.&
Ioſ.C.de pact.Ant.de Padill.in d.l.tranſige-
re,nu.64.C.de tranſac. Plaz.in d.c.45.nu.6.
Iul.Clar.in d.q.58. verſ.quaro an tutor, Io.
de Amic.in conſ.88.& Ant. Gomez. in d.c.3.
83 nu.66.Sed difficultas eſt,an in huiuſmodi re-
miſſionibus ſola tutoris, vel curatoris autho-
ritas ſufficiat abſque iudicis decreto? In quo
articulo multi affirmant, quòd Iudicis decre-
tum non requiritur,prout tenuerunt Ant.Go
mez.in d.c.3.nu.66.Io.de Amic.in d.conſ.88.
in princ.& alij plenè relati per Stepha.Lam-
berteng.in tract.de contrac, cor. qui ſine cer.
ſolemn.in glo.1. nu.347.in fi. & Farinac. in
titu.de accuſa.q.15.num.9.cum plurib.ſeq.
84 Contrariam verò opinionem tenent nonnulli
alij Doctores plenè relati per Octau. Simon-
cell.in tract.de decret.in contrac. minor,lib.
2.tit.6.inſpec.16.n.139.qui dicit, quòd quic-
quid Doctores in hoc articulo intricatè lo-
quantur, hæc opinio verior, & rationabilior
eſt, & eam quoque veriſſimam eſſe affirmant
Io.Guttier.in tract.de tutel.in 2.par.c.7.nu.
6.& ſeq.Tartagl.in d.pragm.fin.de compoſ.c.
1.nu.30.& Praſ.de Franch.in deciſ. 535.in
4.par. Et qui hanc tuentur opinionem, duo-
bus mouentur principalibus fundamentis.
85 Quorum primum eſt, nam nemo ferè diſſen-
tit,eatenus tutorem, ſeu pupillum cum eius
authoritate poſſe pacem facere,& querelam
remittere,quatenus ſit vtile,& expediens ipſi
pupillo, & non aliter, quod exemplificant,
quando ob aduerſarij potentiam inimicitia
eſſet nimis periculoſa,vel delictum eſſet valdè
dubium,vt patet ex not.in d.l.pactum cura-
toris,per Alber.nu.1.Dec.num.7.& Iacobin.
nu.10.Vulpell.in d.trac.de pace, q.18.nu.4.
& Sforz.Odd.in trac.de reſti.in integ.par.2.
q.85.ar.7.nu.44. Hinc ergo inferunt,quòd
cùm non ſimpliciter tutor poſſit pacem, &
remiſſionem facere, niſi quatenus pupillo ex-
pedit, neceſſariò ſequitur, quòd hæc qualitas
quod expedit,debet prius apparere, ad hoc,vt
fundata ſit eius poteſtas, l.fulcinius, §. cum
hoc,cum ibi not.per Bar.ff.quibus ex cauſ. in
poſſeſſ.eat. nam ſemper qualitas, quæ fundat,
vel priuat, debet ante omnia probari, vt in-
quit Gramm.in conſ.impreſſo poſt ſuas deciſ.
86 nu.51.& ſeq. Aliud præcipuum eorum fun-
damentum eſt,quòd minor etiam viliſſimum
prædium abſque cauſæ cognitione,& decreto
alienare non poteſt, l.magis puto, §.ac alienũ,
& l.ſi fundus,ff.de reb.cor. etiam ſi alienatio
eſſet vtilis pupillo, prout ex magis communi
Doctorum ſententia affirmant Natt.in conſi.
631.nu.35.lib.3.Rol a Vall.in conſ.54.num.
42.vol.2.& in conſ.7.nu.26.vol.3.plenè Me
noch.de arbitr.iud.caſ.171.nu.60.& ſeq.&
Octan.Simoncell.in d.trac.de decret.in con-
trac.minor.lib.3.tit.8. inſpec.17.num.125.
87 Quæ concluſio procedit etiam in tranſactio-
ne,quæ ſimiliter ſub alienationis nomine con
tinetur,vt notant communiter DD.in l.1.C.
ſi aduerſ.tranſac. Ant.Gomez.in 2.tom.var.
reſol.c.14.ſub nu.14.in fin. & Menoch.in d.
caſ.171.nu.40.& ſeq Hinc ergo ſequitur,ꝙ
multo minus concedendum eſt, quòd minor
ſine decreto poſſit querelam remittere de ho-
micidio commiſſo in perſonam patris, cùm
in ea tractetur de honore, quem non ſolum
bonis,ſed etiam propriæ vitę anteponendum
eſſe ſuadet tex.in l.iſti quidem,ff.de eo, quod
met.cau. Nam crudelis dicitur, qui ſuam fa-
mam negligat, cap.nolo,12.q.1.cum alijs ſimi
libus,quæ ad hoc propoſitum refert Gerar.de
Petraſan.in ſing 82. quod autẽ iniuriã inul-
tam relinquere dedecus ſit, apertè dicit tex.
in l.miles,§.ſocer,ff.ad leg.Iul. de adulter.&
ibi Pau.de Caſt.nu.1.& Crot.in l.4. §. caſo,
88 nu.109.ff.de verb oblig. Tantò magis,quia
agitur de remittendo etiam intereſſe,quod mi
nor propter homicidium patris prætendere,
& conſequi poſſet, iuxta plenè tradita per
Rol.à Vall.in conſ.39.per tot.vol.2.Iul.Cla.
in §.homicidium, verſ.tenetur etiam, Plot.
in repe.l.ſi quando,C.vnde vi,nu.694.cum
plur.ſeq.Ant.Gomez.var.reſol.lib.3.in titu.
de homicid.nu.37.& ſeq.Plaz.in epith.delic.
c.6.nu.32.& ſeq.Pute.in deciſ.280.lib.3.Io-
ſeph Ludo.in deciſ.Lucen.62.in 1.par.& latè
Farinac.in tit.de homicid.ſub q.119.nu,93.
89 cum plur.ſeq. Ita quòd etiam ſi committens
homicidium reſtitueretur ex gratia Princi-
pis, nihilominus teneretur dotare filias occi-
ſi,vt pulchrè conſuluit Fab.Turret.in conſil.
14.vol.3. Si ergo minor non poteſt alienare,
neque tranſigere ſine decreto, multò minus
poterit huiuſmodi intereſſe remittere, vt in
ſpecie dicit Stepha.Lamberteng.in d.trac.de
contrac. cor. qui ſine cer.ſolemn.in gloſſ.1.
nu.348.

90 num. 348. Verùm nec ijs, qui contrariam
partem tuentur validiſſimæ quoque rationes
deſunt, quibus ſtrenuè probant, tutorem,
ſiue pupillum cum eius authoritate abſolutè
poſſe abſque Iudicis decreto pacem facere,
91 & querelam remittere. Primò enim dicunt,
quòd intereſt minoris non habere rixas, &
diſcordias, nec litibus, & ſumptibus vexari,
l. minoribus 25. annorum, ff. de minor. & qui
iniuriam remittit, eſt ſumma laude, & com-
mendatione dignus, cùm pareat diuino præ-
cepto dicenti, [Diligite inimicos veſtros, &
benefacite ijs, qui oderunt vos,] vt benè
conſiderat Ant. Gomez. in d. cap. 3. ſub num.
66. & Collegium Aduocatorum prouinciæ
Marrb. Anchon. inter conſi. crimin. diuerſ.
in conſ. 150. num. 32. lib. 1. & Ludou. Alfer.
92 in conſ. ſequent. num. 41. Secundò dicunt
Iudicis decretum tunc requiri, quando mi-
nor aliquid diſtrahit, vel remittit, ſecus ve-
rò quando nihil ab eius patimonio aufertur,
iuxta ea, quæ ad hoc propoſitum refert Me-
noch. in d. caſ. 17. num. 64. & Ioſepr. Ludou.
in deciſion. Peruſ. 33. num. 8. Sed minor fa-
ciendo pacem nihil diſtrahit, ſed potius vi-
detur lucrari euitando incommoda, damna,
& pericula, quæ ex inimicitijs oriri ſolent, &
facit id, quod faceret quilibet bonus, & pru-
dens paterfamilias, vt inquit Io. de Amic. in
d. conſil. 88. num. 2. & ſequent. poſt Bald. in
d. l. pactum curatoris, nu 3. & Abbas in conſ.
93 108. ſub num. 2. & ſequent. in 2. par. Ideo-
que in Senatu Mediolani indiſtinctè admitti
pacem, & remiſſionem factam a tutore pro
pupillo abſque aliqua cauſæ cognitione, te-
ſtantur Boſſ. in tit. de pace, num. 14. & Iul.
Clar. in d. quæſt. 58. ſub verſ. quæro an tutor.
94 Contrarijs verò pro alia opinione allegatis
reſpondent, quòd prima ratio non militat,
nam ſemper præſumitur expedire pupillo
inimicitiarum incommoda euitare, & ideo
alia cauſæ cognitio non requiritur, vt poſt
alios inquit Stephan. Lamberteng. in loco ſu-
95 pra citato num. 348. Neque obſtare dicunt,
quod ſecundo loco dicebatur arguendo ab
alienatione rei minoris ad remiſſionem de-
licti, nam ratio eſt valè diuerſa, ſiquidem
minor pacem faciendo nihil diſtrahit, imo
96 lucratur reconciliando ſecum inimico. Nec
eſt verum, quòd remittendo querelam, cen-
ſeatur etiam remiſſa actio petendi ciuiliter
damna, & intereſſe, ſed ea iura remanent ſi-
bi ſalua, & illæſa, vt notabiliter affirmant
Boſſ. in d. tit. de pace, num. 11. Ant. Gomez.
in d. 3. lib. variar. reſolut. in titul. de iniur.
num. 13. & Iul. Clar. in d. quæſt. 58. verſ.
97 quæro modo. Inter has contrarias opiniones
Carau. in rit. 275. ſub num. 20. hac vtitur di-
ſtinctione, cum qua conatur eas concordare,
quod aut ſolus tutor querelam remittit, &
pacem facit pro pupillo, & tunc neceſſariam
eſſe dicit cauſæ cognitionem, & Iudicis de-
cretum; Aut remiſſio fit ab ipſo pupillo iam
pubere, & doli capace cum authoritate tu-
toris, & iuramento, & tunc affirmat remiſ-
ſionem validam eſſe ſine decreto, & eam ſu-
ſtineri ſaltem ratione iuramenti, ex reg. tex.
in auth ſacramenta puberum C. ſi aduerſ.
vendit. prout etiam tenuerunt Abb. in dict.
conſil. 108. Herculan. in tractat. de caut. de
non offend. capit. 38. num. 6. Simoncel. in d.
inſpect. 16. num. 140. & Sforz. Odd. in dict.
quæſt. 85. artic. 7. num. 59. cui diſtinctioni
ego quoque libenter inhæreo, nam valdè ra-
tionabilis eſt, & non contradicit ſupradictæ
deciſioni Sacri Conſilij relatæ per Vinc. de
Franch. in d. deciſ. 535. nam ex facti ſerie ibi
narrata apparet, quòd ſolus tutor remiſſio-
nem fecerat, & dum idem num. 5. allegat
Carau. in d. rit. 275. nedum non videtur hanc
diſtinctionem reſpuere, ſed confirmare,
98 Dum enim pupillus doli capax contrahit
cum iuramento, tunc certam legem habe-
mus, quòd non opus eſt decreto Iudicis, nec
vlla cauſæ cognitione, poſt quam iuramen-
tum ſupplet ætatis defectum, & contractum
ab eo factum confirmat, ac ſi eſſet factus à
maiori, vt communiter affirmāt omnes Do-
ctor. in d. auth. ſacramenta puberum, & in
cap. cùm contingat, de iuiur. Natt. in conſil.
631. nu 8. lib. 3. Cephal. in conſil. 207. num. 7.
volum. 2. Hyer. Gabr. in conſil. 127. num. 2.
& num. 16. volum. 1. Ant. Gomez. in 2. lib.
variar. reſol. cap. 14. num. 18. plenè Nicol.
Euer. in lib. quem vocat, centum modi ar-
gumentandi, in loco, à vi, & efficac. iuram.
num. 3. & 7. Seraf. in tractat. de priuil. iur.
in 83. priuileg. num. 2. & Ant. Gabr. in 2. lib.
commu. concluſ. in tit. de minor. concl. 5. per
99 tot. Quæ concluſio procedit non ſolùm in
minore decem, & acto annis, ſed etiam in
impubere pubertati proximo, vt in eadem
authen. ſacramenta puberum, notant Bart.
num. 9. Salyc. num. 8. Paul. de Caſtr. num. 6.
Iaſ. num. 15. & plenè Curt. iun. num. 17.
cum plur. ſequent. Ant. Gomez. in d. cap. 14.
ſub num. 18. Afflict. & Vrſill. in deciſ. 322.
& alij, quos plenè cumulant Octau. Simon-
cel. in d. tractat. de decret. & alijs ſolemn. in
contract. minor. lib 3. tit. 8. inſpect. 18. num.
139. cum plur. ſequent. & Surd omnino vi-
* dendus in conſ. 25. per tot. lib. 1. [Qui omnes
dicunt pubertati proximum intelligi eum,
qui excedit annos decem cum dimidio, in
maſcu-

Digitized by Google

maſculo, & nouem cum dimidio in femina, pro vt etiam inquit *Catell. Cotta in memorab. in ver.* pupillus dicitur proximus pubertati, qui ſubdit hoc procedere in ciuilibus tantum, nam in criminalibus ad hoc, vt pupillus dicatur pubertati proximus ad finem, vt puniri poſſit, debet ſolum à pubertate diſtare per ſex menſes iuxta, norat per *Bald. in l. excipiuntur. ff. ad ſillan.* Sed quod nulla conſtitui debeat differentia inter ciuiles, & criminales cauſas, ex magis communi Doctorum ſententia affirmat *Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens C. de in integ.*
100 *reſt. minor. in ver. minoribus nu.* 7.] Et licet regulariter quando iuramentum interponitur ſuper contractu nullo, obtenta eius abſolutione, non obliget amplius iurantem ad eius obſeruantiam, iuxta not. per *Corn. in conſil* 288. *num.* 17. *volum.* 3. & alios relatos per *Rol. à Vall. in conſil.* 7. *num.* 57. &
101 *ſequent. volum.* 3. Tamen ſecus eſt in contractu iurato facto per minorem, nam non poteſt ab eo amplius impugnari, etiam petita, & obrenta abſolutione à iuramenti vinculo, vt ex magis communi Doctorum ſententia teſtantur *Crau. in conſil.* 7. *num.* 6. & *ſequent.* & plenè *Franc. Becc. in conſ.* 63. *per*
102 *tot. lib.* 1. Et ratio eſt, nam ſupradicta concluſio procedit, quando contractus, ſuper quo iuramentum interponitur, eſt omninò nullus, & ſolo periurij metu obſeruatur vt in *cap. debitores, de iureiur.* tunc enim ſublato iuramenti vinculo per abſolutionem ab eo, ceſſat cauſa prohibitionis, ob quam non poterat impugnari, quando verò contractus eſt per ſe validus, ſed aduerſus eum com petunt remedia reſciſſoria, quæ tolluntur ex vi iuramenti, tunc obtenta eius abſolutione remanet contractus validus, ſed competunt aduerſus eum illa remedia reſciſſoria, quæ prius competebant, prout eſt, quando maior læſus eſt in venditione vltra dimidiam iuſti prætij, iuxta notat per *Doctor. in l.* 2. *C. de reſcind. vend.* & idem eſt, quando contractus, qui alias erat inualidus, confirmatur à iuramento, vt eſt contractus minoris, quem iuramenti virtus confirmat, ac ſi eſſet factus à maiori, nam cùm ſit iuramenti vis iam impreſſa contractui, quamuis ſequatur abſolutio ab eo, remanet nihilominus contractus validus, nam abſolutio cenſetur conceſſa ad finem agendi, vel excipiendi tantum, & remouet ſolum reatum periurij, non autem vires contractus, præterquàm ſi cum minori ætate concurreret etiam dolus aduerſarij, vel enormiſſima læſio, nam tunc competeret remedia reſciſſoria, prout notabiliter explicant *Corn. in conſil.* 6. *num.* 13. & *ſequent. lib.* 1. *Neuiz. in conſ.* 22. *per tot.* plenè *Franc. Becc. in dicto conſ.* 63. *num.* 2. *Crauett. in d. conſil.* 7. *num.* 6. & *Vrſill. in deciſ.* 322. *nu.* 1. Stante autem ſupradicta concluſione, quod remiſſio facta à minore cum iuramento valida eſt, etiam ſine decreto, aliqua ſunt animaduertenda, quæ dum caſus eueniet, ma-
103 gnam poſſunt vtilitatem afferre. Et primo conſiderandum eſt, quod ſi contingat huiuſmodi remiſſionem fieri à minore in die feriata, erit penitus nulla, non obſtante iuramenti vinculo; licèt enim regulariter contractus in die feriata celebratus, validus ſit, ſed notarius, & contrahentes grauiter peccent, iuxta notat per *Nicol. Euer. in cent. argum. legal. in loco de temp. ad locum, verſ. hinc etiam* iuramentum tamen in eo contractu præſtitum nullius roboris eſt, nam in die feriata præſtari non poteſt, *cap.* 1. *de fer.* & ideo ſi contractus eſt talis, quòd eius vis à iuramenti robore dependeat, omni carebit efficacia, cùm remaneat ſpoliatus iuramenti vinculo, prout notabiliter animaduertunt *Lanfranc, de Oriano in capit. quoniam contra, de probat. in princ. num* 50. & *ſequent. Plot. in repet. l. ſi quando, C. vnde vi, num.* 755. *Thom. Ferrat. in caut.* 3. *Hyppol in ſing.* 624. *Surd. in conſil.* 87. *num.* 14. & *ſequent. lib.* 1. *Carauit. in rit.* 128. *ſub numer.* 14. & *Borgn. Caualc. in deciſ. P. ur. 2.* 9. *nu.* 13. & 14.
* [Et licet aliqui conati ſint hanc concluſionem reſtringere ad iuramenta præſtita in die dominico tantum, & quo ad actus contentioſe non autem voluntarie iuriſdictonis iuxta notat per *Guid. Pap. in deciſio.* 215. & *Vinc. Mancin. in tract. de iuram. par.* 2. *art.* 17. *de iuram. iudic.* & *official. quaeſt.* 3. *nu* 9. Nihilominus veriorem magiſque communiter receptam, eſſe opinionem, quod indiſtincte iuramentum etiam in actibus voluntarijs, & inqualibet die feriata præſtitum nullius roboris ſit, plenè probat erudiſſimus *Fontanell. in tract. de pact. dotalib. clauſ.* 4. *gloſ.* 10. *part.* 1. *nu.* 117. nam habemus text. expreſſum in cap. 1. de ferijs, in quo non ſolum iuramenta iuditialia, ſed etiam extra iudicialia præſtari prohibentur in die feriata, quam concluſionem copioſo etiam Doctorum numero, & authoritate confirmat. & inter diem dominicum et reliquos dies feriatos equalem eſſe prohibitionis cauſam quoad hunc effectum oſtendit, vt apud eum videri poteſt, quamuis num. 20. ſubdat eum da generali conſuetudine non ſeruari, ſed eandem concluſionem confirmat idem *Fontanell. in eadem tract. clauſ.* 4. *in princ. n.* 29.

vbi

vbi etiam bene probat *d.cap.1.de ferijs* intelligi debere tande iudiciali quam de extra iudiciali iuramento cum enim ſolum excipiat iuramentum, quod præſtatur pro pace, quod non eſt iudiciale, ad hoc, vt exceptio ſit de regula, nec es ſe fatendum eſt, quod etiam de extra iudiciali iuramento loquitur, ex qua concluſione neceſſario etiam infertur, quod cum inſtrumenta publica paratam habeant exequtionem vigore iuramenti, vt inquit *Bart. in l.2.in fine ff. de iureiur.* vbi idem affirmant *Alex. Paul. de Caſtr. Iaſ. & omnes alij Doctor.* & idem *Alex. in l.aut prætor. §.ſi iudex in vltimo notabili, ff. de re iudicat.* ſi forte contingat inſtrumentum fieri in die feriata, nullo modo putarem eius vigore agi poſſe via exequtiua, cum ei deficiat iuramenti vis, licet ſecus ſit in obligatione pœnes acta, nam etiam ſi ſtipulata ſit in die feriata in honorem Dei, paratam habet exeqtionem, vt notabiliter inquit *Vin. in decis. 35. in 1. part.* Et ratio diuerſitatis eſt, nam eſt actus voluntariæ iuriſdictionis, qui etiam in die feriata non prohibetur exerceri *l. actus omnes*, cum ibi notat per *Alber. & alios, Doct. C. de fer.* & etiamſi careat iuramento paratam habet exequutionem, nam ſuum vigorem recipit non à iuramento ſicut inſtrumentum, ſed à iudicis præſentia, vt poſt alios animaduertit *Afflict. in deciſion. 30. num. 3.*] Vnde cùm remiſſio facta à minore eatenus valeat ſine decreto, ſecùndum ſupradictam diſtinctionem, quatenus ſit roborata iuramenti vinculo, quod operatur, vt videatur facta à maiori. Ideo ceſſante iuramenti efficacia, ſi præſtatur in die feriata, remanet penitus nulla, quia caret fun-
104 damento, ex quo poterat ſuſtineri. Circa quam concluſionem animaduertendum quoque eſt, quod inter dies feriatos connumerantur dies Letaniæ Veneris Martij, & Hebdomanæ ſanctæ, ac eius octauæ, vt refert *Borgn. Cauale in dict. decis. 9. ſub num. 31.* Nec omittenda ſunt, quæ ad hoc propoſitum circa materiam feriarum plenè refert *Menoch. de arbit. iudic. lib. 1. quæſt. 30. per totam, & Vin. in decis. 35.* [Sed an ualeat conſuetudo, quod fiant nundine in aliqua die feriata à uide *Stephan. Grattan. in decis. 21. per totam*, Et quod electio officialium de regimine Vniuerſitatis, & decretum tutele fieri poſſint in diebus feriatis etiam in honorem Dei, affirmat *Aueudagn. in tractat. de exeq. mandat. par. 1. cap. 19. num. 14. verſ. tempus*
105 *autem*] Item perpetuò notandum eſt in hac materia, quòd licèt ſtatutum poſſit reſtringere tempus minoris ætatis, ità ut maior decem & octo annis habeatur pro maiore, tempus tamen reſtitutionis in integrum, quòd minoribus de iure communi conceditur vſque ad vigeſimumquintum, non cenſetur reſtrictum, vt notabiliter refert *Borgn. Cauale. in decis. 65. in 2. part. num. 91. & in tract. de tutor. & curat. num. 99.* idem etiam poſt alios tenet *Bernard. Pand. de præſent. inſtr. par. 2. num. 28.* Quæ concluſio fundatur ex regula *tex. in l. ea qua, C. de tempor. in integr. reſtitut.* vbi expreſsè cauetur, quòd quamuis minor veniam ætatis impetrauerit, tempus tamen petendi reſtitutionem in integrum vſque ad vigeſimumquintum annum ſemper extenditur, vt in ſpecie notat *Bernard. Diaz. in reg. 653. in 5. limit.* & infra illud tempus nunquam cenſetur habilitatus ad alienandum bona immobilia ſine iudicis decreto, vt notabiliter affirmant *Socc. iun. in conſil. 59. num. 56. & in conſil. 63 num. 50. lib. 3. Rolan. à Vall. in conſil. 7. num. 17. & ſequent. lib. 3.* & alij relati per *Maſtrill. in decis. 13. num. 28. in 1. par.* Animaduertendum autem eſt, quod hæc concluſio non eſt ita ſimpliciter intelligenda, ſed amplectenda eſt diſtinctio relata per *Bal. in auth. ſi captiui, num. 4. C. de Epiſ. & cler.* qui dicit, quòd aut lex, vel ſtatutum diſponit ſuper ætate fingendo, & tunc ceſſat reſtitutiò, *ut in auth. Sacramenta puberum, C. ſi aduerſ. vendit.* in qua minor fingitur maior ratione iuramenti, aut diſponit limitando ætatem, vt *in l. Longobarda, approbata per conſt. reg. minorum iura*, & ceſſat etiam reſtitutio. Nam ſicut ius ciuile regulariter denegat reſtitutionis beneficium maioribus vigintiquinque annis, pari ratione deneganda eſt ijs, qui ex diſpoſitione ſtatutaria efficiuntur maiores in anno decimo octauo, nam illa eſt ætas legitima, & perfecta; aut vero lex ſeu ſtatutum procedit permittendo, quòd contractus qui fiunt à minoribus in decim octauo anno ſint validi, & tunc habet locum beneficium reſtitutionis in integrum, nam ſtatutum aliud non efficit, niſi vt contractus factus a minore, qui eſſet ipſo iure inualidus, fit validus, ſed non tollit reſtitutionis beneficium, quatenus læſus ſit, vt notabiliter affirmat etiam *Grammat. in d. conſtit. minorum iura num. 2. & ſequen. & Ruyn. in conſil. 126. num. 4. volum. 5.* & eandem diſtinctionem refert, ac egregiè explicat Doctiſſimus *Conſiliarius Io. Andr. de Georg. in alleg. 16 num. 7. cum plur. ſequen.* Et in hoc tertio caſu procedere poteſt ſupradicta concluſio. In terminis verò dictæ conſtit. minorum iura, quæ diſponit limitando minorem ætatem in

decimo

decimo octauo anno, non eſt locus reſtitutioni, niſi aduerſus ea, in quibus minor infra illam ætatem læſus fuit, cuius beneficium peti debet infra quadriennium immediatè decurrendum poſt completos annos decem & octo, vt plenè diſcuſſo articulo concludit *Præſ. de Franch. in deciſ. 650. per totam*. Et ſuper hoc articulo videudi ſunt Doctor. allegati per eundem *Præſ. de Franch. in deciſ.*
106 *167. num. 15.* Quodtamen an procedat in feudatarijs, qui ſecundum iura huius regni reputantur maiores in decimo quarto anno, ita vt non poſſint facere actus eis præiudiciales, videnda ſunt quæ pulchrè tradit idem *Maſtrill. in d. deciſ. 13. per totam, & Vinc. de*
107 *Franch. in d. deciſ. 650. in 4. par.* Et demum omittendum non eſt pro ornatu ſupradictæ concluſionis, quod ad hoc vt contractus minoris firmetur iuramenti robore, opus eſt, quòd ipſe minor aſſerat ſe minorem, & ſcienter renunciet cum iuramento beneficio minoris ætatis, alias enim ſi contrahit tanquam maior præſumitur erraſſe, vt notabiliter conſiderat *Io. Vinc. Honded. in conſ. 42. num. 21. volum. 1.* ita intelligendo notat per *Cephal. in conſ. 466. num. 31. lib. 4.* Imò ſecundum aliquos opus eſt etiam, quod minor ſpecifice certioretur de beneficio minoris ætatis, & reſtitutionis in integrum, quod ſibi competit, alias enim iuribus per eum ignoratis nunquam renunciatum fuiſſe cenſetur, vt notabiliter affirmat *Bellug. in ſpecul. princ. rub. 12. in §. quadam. num. 90. & ſequent.* pro qua opinione multos alios concordantes refert *Tiraq. in l. ſi vnquam C. de reuocan. donat. in præfat. num. 151.* Sed re vera magis communis eſt opinio contraria, vt teſtatur *Octau. Simoncell. in tract. de decret. in contract. minor. tit. 8. inſpect. 8. num. 159.* & pulchre *Hyer. Gabr. in conſ. 127. nu.*
108 *num. 12. vol. 2.* Verùm ſi ſciens ſe eſſe minorem, aſſerat ſe adultum, & nunquam contrauenturum iuret, tunc etiam eum aſtringi iuramenti vinculo ex communi Doctorum ſententia affirmat *Stephan. Lamberteng. in d. tract. de contract. cor. qui ſine certa ſolemnit. in fine, num. 43. & ſequen.* qui hanc concluſionem limitat non procedere, quando minor aſſerens ſe maiorem, contraheret cum perſona coniuncta, quæ veriſimiliter
109 eius ætatem ſcire poſſet. An autem iuramentum faciat valere contractum à minore factum ſine authoritate ſui Curatoris? vide *Bald. in cap. 1. §. item Sacramenta nu. 6. de pace iur. firm. Cranett. in d. conſ. 7. num. 16. Honded. in d. conſ. 42. nu. 13. lib. 1. Bugen. in conſ. 3. per totum.* & pleniſſimè *Octa. Simoncell. in d. tract. de decret. minor. tit. 8. inſpect. 18. num. 225. & ſeq.* & alios quos pro vtraque parte refert *Regius Conſiliarius Rouit. in comment. ſuper pragm. 1. de minor. num.*
110 *32. in nouiſſima editione*. Et an in iudicijs ſi minor conſtituit procuratorem cum iuramento ſine authoritate ſui Curatoris, amittat beneficia reſtitutionis in integrum? vide *Guid. Pap. in deciſ. 35. Boer. in deciſ. 92. Vrſill. in deciſ. 114. Vinc. de Franch. in deciſ. 448. per totam, & Garz. Maſtrill. in deciſ.*
111 *54.* Et an iuramentum præſtandum ſit tactis ſcripturis? plenè explicat *Theſaur. in*
112 *deciſ. 47. per totam*. Et quid in Epiſcopo, & Clerico? videnda ſunt not. per *Carau. in cap. quamuis pactum, de pact. in 1. par. §. 1.*
113 *num. 3.* Et an opus ſit, quod præſtetur ſuper Euangelijs? vide *Caſſan. in conſ. 7. nu. 18. & Hyer. Gabr. in conſ. 127. num. 9. lib. 1.*
* [& vide omnino *Hyppol. Riminald. in rub. inſtit. de donat. num. 740. cum ſequen.* qui relata multorum opinione dicentium iuramentum eſſe præſtandum tactis Euangelijs, concludit eam de communi vſu non ſeruari. ſed ſufficere tactum ſcripturæ cum relatione ad Sancta Dei Euangelia, vt regulariter obſeruant omnes notarij, Et an liceat iuramentum deferre ſuper aliquo altari? & quid ſi adijciãtur imprecationes? vide *Frãc. Becc. in conſ. 7. per tot. lib. 1.*] Et an valeat iura-
114 mentum præſtitum in ſcriptura priuata? vide *Socc. in l. 2. in fine ff. de iureiur.* & plene *Ruginell. in practicar. quæſt. c. 7. per totum*,
115 Et denique pro huius capit. complemento notandum eſt, quod in caſu quo tutor facit pacem pro pupillo, non poteſt eum ad pœnam conuentionalem obligare, vt ex communi Doctorum opinione affirmant *Steph. Lãberteng. in d. trac. de cõtract. cor. qui ſine cer. ſolẽnit. in gl. 1. n. 345. & Octau. Simoncell. in. d. inſpect. 16 n. 346.* qui dicit, quod hæc limitatio diſplcuit Aduocatis, & Curialibus Marchiæ, qui conati fuerant contrarium defendere pro fiſco, *inter. conſil.*
* *diuerſor. in conſ. 150. nu. 33. lib. 1.* [Nec prætereundem eſt, ad remiſſionem faciendam non admitti procuratorem ſine ſpetiali mandato, vt notat *Iul. Clar. in pract. crim. quæſt. 58. verſ. ſed an procurator*. Immo in hoc regno etiam ſpeciale mandatum non ſufficit, cum opus ſit quod remiſſio fiat per principales querelantes coram officiali, vt notabiliter animaduertit *Carauit. in ritu 275. ſub num. 8. verſ. hodie vero.*] An autem ſi poſt obitum interfecti plures ſuperſunt conſanguinei, ab omnibus ſit obtinenda remiſſio? hunc articulum optimè explicat *Ant. Gome.*
in

in tit.de homicid.cap.3.nu.61. qui reſolutiuè
concludit, quod ſi plures ſunt in eodẽ gradu,
omnes æqualiter concurrunt in accuſando,&
remittentibus proximioribus in eodẽ gradu
exiſtentibus præcluditur via cęteris remotio-
ribus, & hæc eſt veritas confirmata per *dict.*
117 *pragm.fi.de compoſ.* Verùm ſi ex pluribus in
eodem gradu exiſtentibus vnus tantum que-
relauit,& litem conteſtatus fuit, alter poſtea
ſuperueniens non admittitur, vt inquit *Sal.*
in l.qui de crimine,in 7. oppoſ. C. de accuſat.
quẽ refert *Ant.Gomez.in eo. tom. 3. var.reſ.*
118 *c.1.nu.35. prope fi.* Et ſi cum fratre vtrinq;
coniuncto concurrit vterinus, præfertur vt-
rinque coniunctus, cũ in eo concurrat duplex
vinculum, vt teſtatur *Plaz.in c.45.nu* 4. Et
119 idem eſt ſi frater vtrinque coniunctus con-
currat cum conſanguineo tantùm, cũ æquali-
ter ſuccedant, vt ex magis communi DD. ſen
tentia concludunt *Cephal.in conſ.323.lib.3.*
& in cõſ.623.lib.5. Bertazol. in conſ.ciu. 22.
Rim.iun.in conſ.401.lib. 4. Vinc. de Frãch.
*in decıſ.26.n.*4 & alij relati per *Fab. Turret.*
• *in conſ.89.nu.4.lib.2.* [Sed hæc cõcluſio pro-
cedit ſolum in ſucceſſione bonorum allodia-
lium, in feudalibus enim frater cõſanguineus
æqualiter ſuccedit cum vtrinque coniuncto,
cap.1.de ſucceſſ feud. vt communiter affirmãt
DD. relati per *Mich. Craſſ.in §. ſucceſsio ab*
inteſtato,q.31.nu.3.& Fab.de Ann.in conſi.
125.nu. 3. An autem frater cõſanguineus ſuc-
cedat fratri in feudo ex materna linea peruen
to? Et quid econuerſo? Siue inueſtitura con-
ceſſa ſit pro ſe ex hæredibus ſimpliciter, ſiue
pro ſe, & hæredibus ex corpore? Satis vulga-
ta eſt quæſtio, ſed cum ad præſentem materiã
non pertineat, remitto me ad plenè relata per
Fab.de Anna ind.conſi.125.per tot.& Regẽ.
Io.Frãc.de Ponte in lect.feud.in prælud. nu.
102.cum ſeq.& in lect.12.n.23.& latius in
trac.de poteſt.Proreg.ſub tit. de ſucceſſ.mu-
lier.§.1.fo.461. & pleniſſimè *Anell.de Amat.*
120 *in conſil.97.& 98.per tot.*] Et an nepos ex
fratre præferatur patruo illius, de cuius ſuc-
ceſſione agitur? vide infra in 4.par.c.9.nu.18.
121 Sed an ſufficiat obtinere remiſſionem ab eo,
qui tunc reperiebatur proximior, ſi ſperatur
natiuitas alterius in eodem gradu, vel proxi-
miori? vt puta ſi interfecto ſuperſint pater, &
vxor prægnans, an ſufficiat remiſſio facta per
patrem, qui tunc erat proximior, ſi poſtea naſ-
catur poſthumus? dic, ꝙ ſufficit remiſſio pro-
ximioris, & quamuis poſtea naſcatur alter in
eodem gradu, non eſt opus alia remiſſione, vt
pulchè dixit *Ant.Gomez.in d.tit.de homicid.*
nu.61.in fi. vbi plures alios concordantes al-
122 legat. An autem ſufficiat remiſſio principa-
lis vulnerati, ſi poſtea ſequatur mors? vide eũ-
dem *Ant.Gomez.in eod.cap.nu.68. Plaz. in*
c.12.nu.16. Ant.de Padill. in d. l. tranſigere,
nu.28.C.de tranſac. Iul.Clar.in d.q.58.ver.
quæro pone,& in verſ.vnum tamen, & *Vul-*
123 *pell.in tract.de pace,q.5.& 22.* Et an excul-
patio ipſius interfecti in mortis articulo pro-
ſit inquiſito ad tollendum, vel minorandum
indicia? vide *Plaz.in c.13.nu.17. & ſeq. Iul.*
Clar.in q.52.verſ.poteſt etiam, Decia.in cõſ.
96.n.29.vol.3. Bertaz.in conſ.246. nu.9.vol.
1.& ibi Claud.in add.ad eum, Burſ.in conſi.
20.nu.38. & *ſeq.lib.1. Menoch. de præſ.lib.1.*
q.90. Maſcard.de prob.in concl.1130.nu.1.&
6.cum plur.ſeq.lib.3. Vin.in decıſ.101.& ple
niſſimè *Farinac.in tit.de indic.q.46. nu.72.*
124 *cum ſeq.& nu.104.cum plur.ſeq.* Et an va-
leat pactum in remiſſione appoſitum, ꝙ inqui
ſitus per tot annos non accedat ad patriam
offenſi ſub certa pœna? hunc articulum ple-
nè explicant *Carau.in rit.275.nu.22.& ſeq.*
Viu.in com.opin.574. Farinac.in tit. de var.
& *diuerſ.crim.q.107.in 2.par.art.20. n.162.*
cum ſeq. Ameſc.in trac.de poteſt.in ſeipſ. lib.
2.c.18.nu.19.& *ſeq.Reg.* Conſil. *Rouit. ſuper*
prag.8.de compoſ.nu. 8.& plenius in nouiſs.
comment.ſuper ead.pragm.nu.16.& ſeq. &
Garz. Maſtril.in comment. ſuper pragm. de
indult.c.24 nu. 18. & ſeq. & latius idem in
• *deciſ.38.per tot.* [Quorum magis communis
reſolutio eſt, validum eſſe hoc pactum ad tem
pus, non autem in perpetuũ, quamuis *Ameſc.*
in citato loco contra omnium opinionem
auſus fuerit affirmare, quod etiam ſi perpetuũ
ſit: obſeruari debeat, ſed eius argumentis opti-
mè reſpondet doctiſs. Rouit. in citat. loco, qui
non ſolum ſolidiſſimis fundamentis, ſed co-
pioſo Doctorum numero hanc concluſionem
plenè confirmat. Sed hic oritur notabile du-
bium, an in caſu, quo huiuſmodi pactum eſſet
ad certum tempus limitatum, & appoſita pœ-
na in caſu contrauentionis, vel dati fideiuſſo-
res, ſi contingat poſtea reperiri cadauer ipſius
inquiſitij, in loco ad quem erat prohibitus ac-
ceſſus, cenſeatur pęnæ ſtipulatio commiſſa?
pro cuius articuli reſolutione dicendum mihi
videtur pœnam non deberi, niſi conſtet, quod
ipſe viuus, & volens illuc acceſſerit, *arg. tex.*
in l.2.§.ſi quis,& §.fi.ff.ſi quis caut. Nam nõ
ſequitur neceſſaria conſequentia, fuit inuen-
tum corpus in loco prohibito, ergo ibidẽ fuit
homo ille occiſus, potuit enim alibi occidi, &
illuc ab inimicis aſportari, prout ex not. per
Aſſl.in conſt.Regn.ſi damna clandeſtina,nu.
21.refert Camill. *Salern.in addit. ad Napod.*
in prohem.conſuet.n. 333. in addit.incip.no-
ta etiam in d.§.ſeq.verbum diſtrictu.verſ.&

pone,fol.mihi 53. Huic autem ſimile ſe mihi dubium offert; An ſi quis pacto, vel condemnatione prohibitus ſit ſub certa pœna ad aliquem locum accedere, cenſeatur quoque prohibitus ſub eadem pœna manere in Eccleſia ſita infra fines illius loci? cuius articuli reſolutio fortè haberi poteſt ex notatis per *Bal. Pau.de Caſt.*& alios Doct.in *l.ſi quis in hoc genus*, C.*de epiſ.& cler.* communiter affirmantes, quod licet Eccleſia non ſit de diſtrictu Iudicis ſecularis, tamen eſt de territorio in quo ſita eſt, & idem *Bal.in c.1.de milite vaſſallo, qui arma bellica depoſ. nu.*5. inquit, quòd Eccleſia eſt de corpore ciuitatis, & *Abb. in c.cum ſit generale,nu.*27. *de foro compet.*dicit, quod Eccleſia non habet territorium, niſi reſpectu clericorum, & ideo ſe nō impedit de delictis laicorum in ea commiſſis; quam concluſionem plenè confirmant *Rol.à Vall. in conſ.*24. *num.*5.*cum ſeq.lib.* 2. *Petr. Caball.in reſol. crim. caſ.*194.*nu.*1.*cum ſeq.* & alij relati per *Bouadill.in ſua polit. lib.*2. *cap.*18.*caſ.*70.*nu* 160. Ad cuius corroborationem valde etiam confert notabilis doctrina *Nelli in tract.de bānit. in* 2. *par.*2.*tēp.q.* 58.qui format quæſtionem, An ſi Bononienſis occidat bannitum de Florentia in Eccleſia ſita in Comitatu Florentino, poſſit de huiuſmodi homicidio Bononiæ puniri, ac ſi illud commiſiſſet extra territorium Florentinum? & licet primo arguat pro affirmatiua, quia Eccleſia nō ſubiacet poteſtati ſeculari, *Auth. quom. oport. Episc. in prin.* & *l.*2.C.*ne quid in loco ſacro.* Nihilominus contrarium concludit, quia Eccleſia in effectu eſt in territorio Florentino, & idem affirmant *Hip. de Marſ. in conſi.*32.*nu.*11.*cum ſeq. Egid.Boſſ. in tit. banniti quid amitt.ſub nu.* 6. *Iul.Clar.in* §. *homicidium. verſ. vlterius quæro*, & *Iacob. Berret.in conſi.*68.*nu.* 1. & in proprijs ferè terminis, quod bannitus ab aliquo territorio cenſeatur etiam bannitus ab Eccleſijs in eo exiſtentibus in ſpecie id probat *Decia.in tracta. crim. tom.*2.*lib.*2.*c.*29.*num.*15.*fol.mihi* 111. Sed quia hæc quæſtio nunc pendet in facto, & multa in contrarium obijciuntur, ideo eius deciſionem latius examinabo infra in 3.
cap.4.par. vbi opportunius cadet hæc mate-
125 ria. Et demum pro huius capituli comple-
mento omittendum non eſt, quod pacem, ſeu
remiſſionem obtinens a parte offenſa, non
videtur fateri delictum, ſed potius eam obti-
nuiſſe cenſetur ad cautelam, & vexationem
redimendam, vt poſt *Bal.in l.*1.C. *de confeſſ.*
*ſub nu.*7.& alios refert *Petr.Cabal. in reſol.*
*crim.caſ.*74.*nu.*3.*cum ſeq.* Verum hæc con-
cluſio intelligenda eſt procedere, quando pax,
ſeu remiſſio gratis obtinetur, ſecus autem
quando fit mediante pecunia, vt ex communi
Doctorum ſentētia affirmant *Hip. de Marſ.*
in pract.crim.in §.*diligenter,num.*178. *Me-*
*noch.de præſump.lib.*1.*q.*89.*nu.*83. *Maſcard.*
*de probat.in concl.*501.*num.*4.& *Farinac.in*
*tit.de inquiſit.quæſt.*5.*nu.*20. Animaduertē-
dum autem eſt, quod etiam ſi pax, ſeu remiſ-
ſio obtinetur mediante pecunia ab aliquo ter-
tio abſque ſpetiali mandato inquiſiti, nullum
contra eum inducitur indicium, vt poſt *Grā-*
mat.in voto 40. *nu.* 16. & alios refert idem
126 *Farinac.in ead. quæſt.*5.*nu.*24. quæ conclu
ſio multo fortius procedit, quando pater tran
ſigit pro filio inquiſito, vt inquit *Ant. de Pa-*
*dill.in l.transfigere,nu.*23. C.*de tranſact.* qui
*allegat Corn.in conſi.*309.*nu.*2.*lib.* 3. Sed il-
127 lud reperire nō potui in libro meo. An autē
idem ſit, qn̄ inquiſitus aliquid ſoluit per viam
tranſactionis, ſeu compoſitionis Curiæ? vide
Bald.in l.ea quæ, C. *de condit. indeb. Anto.*
Gabr.in 7.*lib.commu.concluſ.tit. de malefic.*
*concl.*23.& *plenè Farinac. in d. quæſt.*5.*nu.*
128 18.*cum plur.ſeq.* Et quid ſi remittat ſe gra-
tijs Curiæ, & Iudex, vel Baro eum nimis com-
ponat, an poſſit appellare? vide *Ioan.Vin-*
cen.de Ann.in repet.cap. 1.*de vaſſall.decrep.*
129 *ata. nu.*57.& *in ſing.*226. Et quid ſi pars
offenſa pro remiſſione quærat immodicam
ſummam, an Iudex eam moderare poſſit pro
eius arbitrio? vide *Theſaur. in deciſ.*31.*nu.* 3.
*Rouit.in d.pragm.*8.*de compoſ. nu.*2. & *not.*
*per Ludou.Peguer.in deciſ.*6.*num.*13.

Finis Cap.Primi.

CAPVT

CAPVT SECVNDVM.

PAter tenetur filio ſecum litiganti alimenta præſtare, & ſubminiſtrare litis expenſas. Quatuor autem requiſita concurrere debent, quæ ſingula plenè explicantur, & hinc latè declaratur quomodo ſit probanda filiatio tam in iudicio ordinario, quàm in poſſeſſorio? Et ſi mater ſit adultera, an & quando filius præſumatur legitimus, vel adulterinus? Et quæ aliæ perſonæ teneantur præſtare alimenta lite pendente eorum aduerſarijs? Et quæ ſint perſonæ miſerabiles à iure reputatæ? Et demum multa notabilia referuntur ad materiam l.vn.C.quan.Imper.int. pupill. & vid.

SVMMARIVM.

1 *Filio litiganti cum patre alimenta ab eo ſūt ſubminiſtranda lite pendente, ſi eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, aliàs ſecus, & nu.7.& 8.*

Et quæ probationes ſufficiant, à nu.22. vſq; ad 26.

Ampliatur, & limitatur pluribus modis, remiſſiuè, nu.2.

Quatuor tamen requiruntur, videlicet, quod ſit filius, quod ſit pupillus, quod obtinuerit in prima inſtantia, & quod aliunde non poſſit ali, nu.3. Secundum vero, & tertium requiſitum non practicantur, num. 58.59. & 60.

4 *Filiationis ſola allegatio non eſt ſufficiens, vt dentur alimenta, ſi à patre hæc qualitas negatur, & filius non reperitur in eius quaſi poſſeſſione, & nu.6.*

5 *Filius ali non debet lite pendente, vltra quā alebatur ante litem motam.*

9 *Filiationis probatio reſpectu patris, nedum eſt difficillima, ſed ferè impoſſibilis.*

Et quomodo probetur. nu.11.

Et vt plurimum ad coniecturas recurritur, num. 12.

10 *Filius Regis, aut frater non ſuccedit in Regno apud Indos, ſed ſororis filius.*

13 *Filiationis quaſi poſſeſſio, ex quibus actibus inducatur ad filij fauorem, & num. 14. vſque ad 21.*

Exhæredatio omnis præſumitur iniuſta, nō probata cauſa per hæredem, eod. nu.13.

22 *Filiatio quomodo probetur in iudicio ſummario ad finem dandi alimenta lite pendente, & nu.22. vſq; ad 26.50.& 54.*

27 *Filiatio in iudicio ordinario qualiter probetur, & num. 28. cum ſequen. & 38.39. 50. & 54.*

30 *Filiationis præſumptio, quæ oritur ex quaſi poſſeſſione, ſufficit ad obtinendum in petitorio.*

31 *Filiationis potior eſt præſumptio, ſi conſtat puerum natum eſſe in domo coniugum ſimul habitantium.*

Quo caſu etiam ſi mulier cum alijs coiuerit, præſumetur puerum eſſe natum ex viro ſuo, nu.32.

Primo declaratur ſi probetur cohabitatio viri, & vxoris, aliàs ſecus, nu.33.

Saltim tempore conceptionis, nu.34.

Vel quod natus, aut conceptus fuerit in domo matris, nu.35.36.37. & 39.

Secundo declaratur non habere locum, ſi agitur de auferendis bonis defuncti a manibus poſſeſſoris, nu.40.

Tertio declaratur, nam dicta præſumptio eſt iuris tantum, & ideo poteſt per alias coniecturas probari contrarium, nu.41.

Coniecturæ autem multæ ſunt, quod filius natus ſit ex adultero, num.42.43. vſque ad 51.

43 *Filiationis contraria præſumptio aduerſus filium eſt patris negatio, quæ transfert onus probandi contrarium in eum, qui ſe filium eius aſſerit.*

Et filij præteritio cum parentum negatione longæua inducit præſumptionem contra filiationem, nu.45.

Ac etiam quando putatiuus pater alimenta filio non præſtitit, nu.46.

Sic quoque quando frequentius cum adultero mater coibat, nu.47.

Similiter quando maritus per plures annos non generauit filios, nu.48.

Item ex communi reputatione vicinorum, num.49.

50 Similitudo ſobolis an probet filiationē præſumptiuè.

51 Mater an cogi poſſit ad deponendum cum iuramento, ex cuius ſemine filius ſit generatus, remiſſiuè.

Et an tali caſu liceat Sacerdoti impunè reuelare matris confeſſionem, nu.52.

53 Sacerdoti dicenti habuiſſe licentiam à confitente reuelandi confeſſionem, an credatur, remiſſiuè.

55 Conſanguinitas quomodo probetur, remiſſiuè.

56 Filiatione ſimpliciter probata, an præſumatur, quod ſit filius legitimus, & naturalis, remiſſiuè.

57 Familia an probetur per inſignia, & per denominationem, remiſſiuè.

58 Alimenta lite pendente dantur filio, licet pupillus non ſit.

59 Alimenta decernuntur lite pendente filio, quãuis nõ obtinuerit in prima inſtantia.

61 Alimenta lite pendente non dãtur filio, niſi ſit inops, ita quod aliunde ali non poſſit.

62 Alimenta filio data lite pendente non repetuntur, ſi filius ſuccumbat.

63 Alimenta dantur filio lite pendente ſine cautione.

Si tamen Iudex dubitet de calumnia filij, eũ cogere poſſet ad cauendum de reſtituendo, quatenus de iure tenetur, nu.64.

65 Alimentorum quantitas Iudicis arbitrio taxatur.

66 Alimenta non debentur, ſi contra agentem producatur ſcriptura eius intentionem excludens.

67 Alimentorum decretum lite pendente, non præiudicat in cauſa principali.

68 Frater lite pendente eſt alendus à ſuo fratre bonorum poſſeſſore.

Idem eſt ſi à fratre petat portionem paternæ hæreditatis, nu.69.

70 Soror petens dotem, vel legitimam, eſt alenda lite pendente.

71 Vxor litem habens cum marito eſt ab eo alenda, lite pendente, & habebit etiam litis expenſas,

Primo ampliatur, etiam ſi lis pendeat coram Iudice Eccleſiaſtico ſuper matrimonio, num.72.

Secundo ampliatur quoq; , ſi vxor ob inopiã viri dotem repetat, nu.73.

Tertio ampliatur idem eſſe, ſi dotem repetat vxor ſoluto matrimonio, nu.74.

Fallit, ſi vxor habuerit alia ſua bona propria, & redditus, nu.75.

Quid ſi pater vxoris ſit diues, & maritus inops. nu.76. remiſſiuè.

77 Vxori, quæ propria authoritate à viro diuertit, an ſint alimenta præſtanda.

78 Vxor an ſit alenda lite pendente, quando maritus eam accuſat de adulterio.

79 Monacus litigans cum Abbate, eſt interim alendus lite pendente.

Ampliatur idem eſſe in quolibet religioſo litigante, nu.80.

81 Seruus litigans cum Domino eſt lite pendẽte alendus.

82 Vaſſallus litigans cum eius Domino eſt alẽdus lite pendente, ſi præſumptio eſt pro eo; & aliunde alimenta non habet.

83 Alimenta debentur lite pendente agenti iudicio vniuerſali pro hæreditate, vel eius quota.

84 Alimenta lite pendente debentur litiganti ſuper bonis, quæ prætendit communia, vel ad ſe pertinere, & habet præſumptionem pro ſe.

85 Pauperi actori ſunt à reo lite pendente alimenta præſtanda, & litis expenſa, dummodo ius foueat, & nu.86.

87 Fiſcus tenetur aduerſario inopi ſecum litiganti alimenta præſtare.

88 Aduocatus, & Procurator pauperum ſalariantur à Rege, alijsque prærogatiuis decorantur.

89 Eccleſia connumeratur inter perſonas miſerabiles.

90 Clericus criminaliter agens pro offenſa ſibi illata habet fori electionem.

91 Miſerabiles perſonæ quæ ſint, foriq; electionem habent, ſi iurant perhorreſcere potentiam aduerſariorum, & an gaudeant hoc priuilegio, ſi agant iure ceſſo?

92 Pupillus quis propriè dicatur, & an maior quatuordecim annis, minor autem decem & octo gaudeat priuilegio fori?

93 Vidua quæ ſit.

94 Virgo habet fori electionem, etiam contra ſtuprantem, nu.95.

96 Vidua diues gaudet priuilegio fori.

97 Pupillus diues habet fori electionem, ſed non quoad patrocinium gratis præſtandum per Aduocatum pauperum, nu.98.

99 Vidua luxurioſè viuens amittit priuilegia.

Ampliatur etiam in vidua, quæ ſuo loco viduata fuit, eod. nu.99.

Mere-

Meretrices inter miſerabiles perſonas connumerantur, eod. nu. 69. in fi.
100 *Vidua ſi forum elegit, & poſtea virum duxit, remanet ius Fiſco quæſitum.*
Idem eſt in pupillo effecto maiore lite pendente, nu. 101.
102 *Studentes, qui abſunt ab eorum patria, reputantur vt perſonæ miſerabiles.*
103 *Vniuerſitas gaudet priuilegio fori.*
104 *Senes dicuntur etiam perſonæ miſerabiles. Fallit in ſene ſagaci, eod. nu. 104.*
Milites etiam cruce ſignati hoc priuilegio gaudent, ibidem.
105 *Priuilegiatus contra priuilegiatum non gaudet priuilegio fori.*
106 *Priuilegio l. vnica, C. quando Imp. non cenſetur derogatum per clauſulas generales priuilegij Baronis.*
107 *Baro habens priuilegiũ cum ſpecifica derogatione l. vnicæ, C. quando Imper. non poteſt ei renũciare in præiudicium vaſſalli.*
108 *Vaſſallus non poteſt præiudicare domino, prorogando iuriſdictionem.*
109 *Priuilegium l. vn. C. quan. Imp. inter pup. & vid. non operatur contra tutores, & adminiſtratores ad finem eos trahendi ad reddendam rationem extra locum adminiſtrationis geſtæ.*

1 LIcèt regulariter nulla lis inter patrem, & filium eſſe poſſit; nihilominus in caſibus, in quibus filijs cum parentibus litem habere permittitur, alimenta lite pendente ſubminiſtranda ſunt, ex
reg. *tex. in l. ſi neget. cum ibi not. per DD. ff. de lib. agnoſc. & in l. qui de inofficioſo, & in l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo, ff. de inoff. te-*
2 *ſtam.* Hæc autem concluſio ponitur pro regula, quam pluribus ampliationibus, limitationibus, & declarationibus exornant *Duen. in reg. 365. per tot. Menoch. in tract. de præſump. lib. 1. præſum. 35. Surd. in trac. de alim. tit. 1. q. 111. Molin. de primog. hiſp. lib. 2. c. 16. nu. 30. Conar. in lib. practic. quæſt. c. 6. ſub nu. 5. & ſeq. & Franc. Milan. in deciſ. 16. & ſeq. lib. 1.* quas hic non repeto, cum nil aliud eſſet, quam eorundem Doctorum ſcripta tranſcribere, ſed tantum aliqua vtiliora breuiter re-
3 ſumam. Primò autem prænotandum eſt, quòd ad hoc, vt filius lite pendente huiuſmodi alimenta obtineat, quatuor ſunt neceſſaria; videlicet, quòd ſit filius; quòd ſit pupillus; quòd
obtinuerit in prima inſtantia; & quòd aliũde non poſſit ali, prout dixit *Pau. de Caſt. in d. l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo, ff. de inoff. teſta.* cũ quo plures alios concordãtes refert *Surd. in d. tract. de alim. tit. 1. q. 112. in princ.* Verùm quia in his requiſitis non omnes Doctores conueniunt, vt ſimul omnia ſint neceſſaria. Ideo vt veritas exquiratur, opus eſt, quòd
4 ſingula diſcutiantur. Et quoad primum, quòd ſit filius, eſt animaduertendum, quòd ſola filiationis allegatio, ſi per patrem hæc qualitas negetur, & in eius quaſi poſſeſſione filius non reperiatur, non eſt ſufficiens, vt ei ſtatim decernantur alimenta, nam ſi hoc ſolum ſufficeret, aperiretur via fraudibus. Quilibet enim poſſet ſe alicuius filium effingere, eique litem mouere, ad hoc, vt ea pendente alimenta haberet, vt benè conſiderat *Bar. in d. l. ſi neget, nu. 2. ff. de lib. agnoſc.* quod veriſſimum eſſe affirmant *Menoch. in d. præſum. 35. nu. 2. Decian. in conſi. 66. nu. 1. vol. 2. Soc. iun. in conſi. 8. in 3. vol.* plenè *Hier. Gabr. in conſi. 25. vol.*
5 *1. & Duen. in d. reg. 365. in 1. limit.* Nõ enim is, qui vt filius agit, alendus eſt lite pendente, vltra quam alebatur ante litem motam, ſed manere debet in eo ſtatu, in quo erat tempore litis motæ, adeò quòd ſi eo tempore in huiuſmodi quaſi poſſeſſione non erat, nec eam acquiret per litem motam, dum ea pendente nihil ſit innouandum, *vt tot. tit. extr. Vt lit. pend. nihil innou.* vt benè animaduertit *Soc.*
6 *Iun. in d. cõſ. 8. nu. 5.* Verùm dùm filius in huiuſmodi quaſi poſſeſſione non reperitur, & pater negat eum eſſe filium, tunc ad finem prouidendi; an ſint decernenda alimenta lite pendente ſuper cauſa principali, Iudex præmittere debet ſummariam cauſæ cognitionẽ, in qua ſaltim præſumptiuè videbit, an ille ſit in aliqua filiationis quaſi poſſeſſione, qua sũmaria cognitione pendente actor alendus non eſt, ſed ſi in ea vrgẽtes aliquas pro ſe præſumptiones deduxerit, tunc ei alimenta decernentur in iudicio ordinario, hæc praxis deducitur ex traditis per *Molin. in tract. de primog. hiſp. cap. 16. lib. 2. num. 2. Surd. in d. tract. de alim. tit. 1. q. 110. nu. 0. & ſeq.* pro qua facit tex. cum ibi not. per *Paly. in l. fi. num. 2. C. de alen. lib.* vbi hoc etiam tradidit *Cyn. reproba-*
7 *ta Gloſ. opinione in ead. l. fin.* Eſt igitur concludendum, quòd aut filius eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, & decernenda ſunt ei alimenta lite pendente abſque aliqua cauſæ cognitione, aut non eſt in ea quaſi poſſeſſione, & nõ ſunt ei alimenta decernenda, niſi præuia ſummaria cauſæ cognitione, & vrgentibus præſumptionibus pro eo, prout etiam teſtatur *Menoch. in d. præſ. 35. nu. 2. & ſeq.* & hæc eſt

8 ipſa veritas. Eſt etiam diligenter animaduertendum, quòd quando filius non eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, & præſumptionibus tantummodo nititur, opus eſt, quòd non ſint leues, ſed vrgentes præſumptiones, alioquin ſi pater ex aduerſo validiores præſumptiones affectat, non tenebitur interim alimenta præſtare, ex not per *Menoch. in ead. præſum. 35. nu. 6. Hier. Gabr. in conſ. 25. num. 6. vol. 1.* &
9 *Surd. in d. q. 112. nu. 28.* Inſuper animaduertendum eſt, quòd filiationis probatio nedum difficillima, ſed ferè impoſſibilis eſt reſpectu patris, *l. Lucius, ff. de cond.* & *demonſt. Cyn. in l. filium, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. Bertran. in conſi. 26. num. 1. vol. 2. Surd. in conſi. 1. nu. 28. vol. 1.* & alij, quos plene cumulant Io. *Bapt. Aſin. in prax. iudiciar. in 2. par. de modo proban. filiat. §. 1. cap. 5. per tot.* & *Maſcard. in tract. de probat. concl. 787. nu. 5.* & *ſeq Hinc Homer. in odiſſ. lib. 1.* ſic Thelemacum loquentem inducit,

Ex illo natum mater me dicit, at ipſe
Neſcio, nam certum quis poſſet ferre parentem?

10 Vnde apud Indos non ſuccedit in Regno Regis filius, aut frater, ſed ſororis filius, ideq; ſeruari apud noui Orbis Incolas, teſtatur *Cōſtant.* Capreol. *in pract. ſucceſſ. ab inteſt. nu.*
11 31. Modum autem probandi directè filiationem ponit *Bar. in l. 1. num. 2.* C. *quor. bon.* & *Bal. in l. filium. ff. de his qui ſunt ſui, vel alie. iur.* dicentes, quod tunc dicitur verè probata filiatio, ſi conſtet mulierem repertam eſſe prægnantem ex viro in carcere cum ea detento, tempore quo ibi ad eam nulli alij patuiſſet acceſſus, prout etiam refert *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 89. nu.* 18. plenè *Marcell. Calà in trat. de modo articulan. nu. 270. cum plur. ſeqq.* & Capreol. *in prax. de ſucceſſ. ab inteſt.*
12 *nu. 28* & *ſeq. fol. n ibi* 301. Hinc cum filiatio non poſſit liquidis, & indubitatis probationibus regulariter verificari, vt plurimum ad coniecturas, & præſumptiones recurritur, ideo vt in hac materia tam dubia aliquam certam regulam exquirimus, tres caſus conſiderandos eſſe arbitror, quorum primus eſt. Quomodo ſit intelligenda quaſi poſſeſſio filiationis, ad finem obtinendi alimenta lite pendente? Secundus. Quæ probationes ſufficiant ad hoc, vt filius per viam ſummariæ cognitionis huiuſmodi alimenta obtineat pendente iudicio ordinario? Tertius; quæ probationes requirantur ad probandam filiationem, ad finē
13 obtinendi in ordinario iudicio? Et quoad primum reſpondeo. Quod in quaſi poſſeſſione filiationis conſtituitur is, quem pater in eius teſtamento exhæredauit, nam cum omnis exhæredatio hodie præſumatur iniuſta, non probata cauſa per hæredem, *l. omnimodo*, C. *de inoff. teſtam. et §. aliud quoque capitulum, Auth. vt cum de appell. cognoſc.* & pater in actu exhęredationis videatur fateri illum eſſe filium, cum priuatio præſupponat habitum, *l. decem, ff de verb. oblig.* meritò pendente iudicio cum hærede ſuper verificatione cauſæ exhæredationis, interim vti filius alendus eſt, vt inquit *Menoch. in d præſum. 35. nu. 5.* cum quo concordat *Surd. in d. q. 112. nu. 5.* &
14 *ſeq.* Item ex tractatu paterno inducitur filius in quaſi poſſeſſione, & transfertur onus probandi contrarium in aduerſarium, vt tenent communiter DD. *in cap per tuas, de probat. Alex. in conſ. 88. num. 4. vol. 7. Rol. à Vall. in conſi. 49. nu. 13. vol. 4. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 89. nu. 69* & *in d. præſump. 35 nu. 33.* & *plenè Surd. in conſi. 1. num. 46. vol. 1.* & *latè Maſcard. de probat. in concl. 789. per totam.*
15 Actus autem, per quos dicitur quis vt filius tractari, docent *Bald. in d. cap. per tuas, nu. 5.* & *Pariſ. in conſ. 10. num. 62.* & *ſeq. volum. 2.*
16 Nominatio quoque parentum inducit filiū in quaſi poſſeſſionem filiationis, ſecundum *Bart. in l. 2. §. idem reſcripſit, ff. de lib. agnoſc.* & *Dec. in d. cap per tuas, num. 7. verſ. limitatur primo.* Sed hoc non eſt ita ſimpliciter intelligendum, cum huiuſmodi nominatio ſæpè fieri ſoleat blandiendi cauſa etiam extraneis. Ideo hæc concluſio procedit ſolum quando talis nominatio ſit principaliter in actu, qui ſoli filio conuenire poteſt, vt benè explicant *Menoch. in d. caſ. 89. nu. 87. cum plurib. ſeq. Rol. à Vall. in conſ. 22. nu. 26. vol. 3.* & *in conſi. 49. vol. 2.* & *Surd. in d. q. 112. num. 9.* &
17 *ſeq.* & *in d. conſi. 1. nu. 49. vol. 1.* Item ſi in libro baptiſmatis reperitur deſcriptus tanquam filius talis, vt inquit idem *Surd. in dict. conſ. 1. nu 45.* [Oritur etiam filiationis coniectura, quando quis procurat compatrem pueri in ſacramento baptiſmatis, vt inquit *Farinac. in deciſ. 332. nu.* 4. Item ex lactatione, & educatione, vt inquit ibid. num. 5. poſt *Dec. in conſi. 54. ſub num. 1. verſ. ſed tamen prædictis non obſtantibus,* & *Surd. de alim. tit. 9. q. 7. num. 11.* & *in conſ. 1. nu. 46. lib. 1.*]
18 Item ſi fuit à patre legitimatus, iuxta not. per *Rol. à Vall. in conſ. 96. nu. 47 vol. 3. Pariſ. in conſi. 10. nu. 67. vol. 2.* & *Surd. in eod. conſi. 1.*
19 *nu. 49.* Item ſi fuit à patre inſtitutus hæres, vt
20 tradit idem *Surd. in eod. conſi. 1. nu. 50.* Item ſi in libro patris reperitur deſcripta natiuitas filij, iuxta not. per *Bal. in l. neque natales, ſub nu. 2.* C. *de probat.* & *Menoch. in d. caſ. 89. nu.*
21 80. Alijs etiam modis, & coniecturis filius in huiuſmodi quaſi poſſeſſione conſtituitur, quos plenè

plenè cumulant Io. Bapt. Aſin.in d.prax.iu
dictar.de modo prob.filiat. Menoch. in d. caſ.
89.per tot.& Surd.in d.conſi.1.num.38.cum
22 plur.ſeq.ad quos me remitto. Quoad ſecun-
dum, breuiter dico, quòd qualis probatio eſ-
ſe debeat, ex qua iudex inducatur ad decernen
da filio alimenta, certa determinatio dari non
poteſt, vt inquit Surd.in d.q.112.ſub nu. 20.
Sed ſaltim talis præſumptio requiritur, ex
qua inducatur ſemiplena probatio, vt inquit
Hier Gabr.in conſ.25.nu.2.vol.1 ex doctri-
na Bar.in l.3.§.cauſæ, in fi.ff.de carb. edic.
qui tradit pro regula, quòd in cauſis ſumma-
riis probatio debet eſſe ſemiplena, prout etiã
in hoc articulo voluerunt Iac.de Aren.& Al
ber.in d.l.ſi negat,& Aret.in conſ.66.nu.10.
23 Hinc Couarr.in d.c.6.pract.quæſt.nu. 8. di-
xit, vnicum teſtem ſufficere, cum regulare ſit,
quod in cauſis ſummarijs, in quibus agitur de
modico præiudicio, vnicus teſtis ſufficit, ſecũ-
dum Dec.in conſ.56.nu. 1. quam concluſionẽ
in his terminis refert quoque Decian.in conſ.
66.nu.3.vol.3.& Molin.in d.c. 16.num. 40.
24 Verum ille vnicus teſtis oportet, quòd ſit om-
ni exceptione maior, vt inquit Menoch. in d.
præſum.35.nu.32. qui pro hac concluſione
allegat Zuccard.in rep.l.ſi.nu.10.C.de edic.
Diu.Adr.toll.& Beninten.in deciſ.62.n. 14
25 qui regulam conſtituunt, quòd quando a iure
admittitur probatio per vnicum teſtem, ille
debet eſſe omni exceptione maior, & quòd ſit
talis, debet articulari, & probari, iux. not. per
Bar.in l.1.§.ſi quis neget,ff. quemad. teſtam.
aper. licet enim regulariter quilibet preſuma-
tur bonus, non præſumitur optimus, & omni
exceptione maior, vt inquit Soc.in conſi.273.
vol.2.& Crau.in tracta.de antiq.temp. in 1.
26 par.in ver.quæritur etiam, nu.39 An autem
in hoc caſu ſufficiat præſumptio, quæ oritur
per famam? vide Maſcar. de probat. in concl.
27 791.per tot. Quò verò ad tertium, maior eſt
difficultas, nam quando quis tanquam filius in
iudicio ordinario agit ad alicuius hæreditatẽ
vendicandam, certũ eſt, quòd filiationis qua-
litatem, quæ eſt ſuæ intentionis fundamentũ,
plenè probet, alias enim ſuccumberet, vt pul-
chrè inquit Gloſ.notab. in l. 1. C. quor. bon.
quam concluſionem veram, & communem
eſſe teſtatur Maſcard.in concluſ.786.nu.ni.
Burſat.in conſ.88.num.5.volum.1. Ruin.in
conſi. 52.num.3.volum.1. Soc. iun. in conſi.
86.nu.34.vol.2.Ioſeph Ludo. in deciſ. Peruſ.
15.nu.13.Decian.in conſ.1.nu.5.vol.3.& Io.
Baptiſt. Aſin. in d.prax.iudic. de mod. prob.
filiat.§.1.r.4.& melius in cap.87.& in c.ſeq.
28 per tot. qui dicunt, hanc concluſionem pro-
cedere etiam ſi filius ſit in quaſi poſſeſſione
filiationis, ſi filiatio negetur, & de ea contin-
gat principaliter dubitari in iudicio ordina-
rio, prout in ſpecie refert Maſcar. in d.concl.
29 786.nu.3.& ſeq. Licet autem ſola quaſi poſ-
ſeſſio non ſufficiat ad plenè probandam filia-
tionẽ in iudicio ordinario, nihilominus quan
do plures præſumptiones concurrerent, eam
concludenter probarent, plures enim imper-
fectæ probationes coniunguntur ad plenam
probationem faciendam, iuxta not. per Me-
noch.in d.caſ.89.nu.66 & plenè per Surd. in
30 d.conſi.1.nu.53.& ſeq. Imo, quòd ex ſola
quaſi poſſeſſione oriatur filiationis præſum-
ptio, quæ ſufficit ad obtinendum in petito-
rio, cum ex ea transferatur onus probandi cõ-
trarium in aduerſarium, plenè fundat in eod.
conſ.1.Surd.nu.62.& ſeq.& in eandem opi-
nionem concurrunt Menoch.in d.caſ.89.nu.
70.& ſeq.& Rol.à Vall. in conſi. 22. nu.28.
31 vol.3. Potior autem probãdæ filiationis præ-
ſumptio reputatur ea, quando in conſtantia
legitimi matrimonij in domo coniugum ſi-
mul cohabitantium ſcientibus vicinis puerũ
natum eſſe conſtat, iuxta not. in l. filium defi-
finimus, ff de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur.
& in l.ſi vicinis, C. de nupt. Ille enim eſt pa-
ter, quem nuptiæ demonſtrant, l.quia ſemper,
32 ff. de in ius voc. Quæ præſumptio tantæ
potentiæ eſt, quòd etiam ſi probetur, mulie-
rem, ex qua puer ortus eſt, alijs præter virum
ſui copiam feciſſe, nihilominus filius præſu-
mitur a legitimo viro procreatus, vt latè ex
communi Doctorum ſententia teſtãtur Me-
noch.in d.caſ.89.nu.20. cum plur.ſeq.& in
tract.de præſump.lib.6.præſump.53.num.3.
Duen.in reg.344.in 1.amplia. Ant.Gab in 1.
lib.commu.concl. in tit.de præſump. concluſ.
14. Maſcar.de prob.in concl.788.per tot.Ioã.
Bap. Aſin.in d.prax.iudic.de mod.prob.filiat.
§.1.c.67.cum ſeq. Conſtant. Capriol.in tract.
de ſucceſſ ab inteſt. ſub prax.de mod.ſucced.
nu.74. & alij plenè relati per Mart. in voto
26.nu.4 & ſeq.& per Anell.de Amat.in cõſ.
4.nu.21.cum ſeq. Verum hæc concluſio mul-
33 tipliciter declaratur. Et primò quòd tunc
procedit, quando probata eſt cohabitatio vi-
ri, & vxoris, alias ſecus, vt plenè tradit Iaſ. in
conſi.125.col.2.in verſ.ſed præmiſſis non ob-
ſtantibus, vol 4. Neuiz.in conſi.34.ſub num.
39.& ſeq.& Soc.iun.in conſi.86.num.44.&
ſeq.vol.2. Pro qua declaratione ponderanda
ſunt verba eiuſdem l.filium definimus, ibi, eũ
34 vxore ſua aſſiduè moratus. Vel ſaltim pro-
bari debet, quòd tempore conceptionis coha-
bitabant, ex mente Salyc.in l.fin.§.1.ff.de pro-
35 bat. Vel quòd ſit in domo mariti natus, aut
conceptus, vt refert Alexan. in conſi. 88. ſub
nu.14.

36 *nu.14.volum.* 7. Et cum id tempus ſit fun-
damentum intentionis agentis, ſpecificè pro
bati debet, per ea, quæ docet *Cephal.in conſi.*
82.nu.51.& *ſeq.vol.1.*& in ſpecie *Menoch.*
in d.tract.de præſump.lib.6.præſum.53.ante
37 *nu.20.verſ.declaratur ſexto.* Pro qua de-
claratione facit *doctr.Bald.in d.cap.per tuas,*
num.4.de probat. qui dicit hæc notabilia ver-
ba. Nota, quòd tex.noſter ponderat natiuita-
tem in domo habitationis communis, potius
quàm conceptionem, & eſt ratio, quia dies
natiuitatis certa eſt, & dies conceptionis in-
certa, & certum trahit ad ſe incertum: pon-
deranda ſunt etiam verba *Bart.in d.l.filium*
definimus, vbi ita ſummat illum tex. *Ille dici-*
tur filius legitimus, qui ex viro, & *vxore ad*
matrimonium habilibus, ſimul cohabitanti-
bus, conſtante matrimonio naſcitur, & mox
ſubdit, quòd ad probandam filiationem hæc
38 ſunt adducẽda. Nempè, quòd inter tales fuit
legitimè contractum matrimonium, & quòd
erant habiles ad matrimonium contrahen-
dum; Item quod vt vir, & vxor ſimul cohabi-
tabant, & ſic ad inuicem ſe tractabant, & ꝙ
talis natus fuit ex dicta vxore, & dicti coniu-
ges eum tractauerunt vt filium, & ita tenetur,
& reputatur ab alijs eum cognoſcentibus. Et
hæc etiam probanda eſſe docet *Ang. in d.l.ſi*
vicinis, nu.1.C.de nupt. & *in l.1.nu.4.ff.de*
39 *probat.* Et licet non omnia ſimul ſint præcisè
neceſſaria, nihilominus ad minus requiri cum
matrimonio cohabitationem tempore conce-
ptionis, & quòd fuerit tractatus pro filio, te-
ſtatur *Soc.iun.in d.conſi.86.ſub nu.40.vol.2.*
40 Secundò declaratur concluſio prædicta, quòd
præſumptio, quæ ſumitur ex *d.l.miles, §.de-*
functo, ff.de adulter. non habet locum, quan-
dò agitur de bonis defuncti à manibus poſſeſ-
ſoris auferendis, vt pulchrè animaduertit idẽ
Soc.iun.in alleg.conſ.87.nu.43. cum quo con
cordant *Burſat.in conſ.88.nu.17.volum.1.*
Aſin.in alleg.praxi, c.83.per tot. Anto.Gabr.
in 1.lib.commu.concluſ.in tit.de præſump.
concl.14.nu.21.& *Maſcard.in d.concl.788.*
41 *nu.48.in 5.limit.* Tertiò declaratur, quòd ſe-
cundum veriorem, magiſque communem Do
ctorum ſententiam, præſumptio, quæ oritur
ex d.l.miles, eſt iuris tantum, & proinde per
alias coniecturas poteſt probari contrarium,
ita quòd non obſtante, quòd quis naſcatur in
domo viri, & probetur matrimonium legiti-
mè contractum, vrgentibus tamen alijs con-
iecturis in contrarium, præſumitur potius fi-
lius adulteri, prout affirmant *Pariſ.in conſi.*
10.nu.42.& *80.vol.2.*& *in conſi.29.nu.76.*
& *ſeq.vol.eod. Alciat.in tracta.de præſump.*
reg 3.præſump.37.num.3. Burſat. qui plures
alios cumulat in *conſi.81.nu.1.*& *ſeq.vol.1.*
Surd.in deciſ.83.nu.20.& plenius in *d.conſi.*
1.nu.59.& *ſeq.vol.1. Aſin.in cit.loco, cap.82.*
per tot. Menoch.in d.caſ.89.nu.65.& *ſeq.*&
Marc.Ant.Eugen.in conſi.52.num.31.cum
42 *plur.ſeq.* Plures autem coniecturas, iuxta ca-
ſuum cõtingentiam ad inducendam præſum-
ptionem, quòd filius ſit potius ex adultero,
quam ex legitimo viro procreatus, cumulant
Pariſ.in d.conſi. 10.& 29.*vol.2. Surd.in al-*
leg conſi.1.nu.55.cum plur.ſeq.& *Burſat.in*
43 *conſi.88.*& *89.vol.1.* Et inter cæteras conie-
cturas valdè conſiderabilis eſt aſſertio ipſorum
coniugum, quæ licet ſola non ſufficiat ad filiũ
excludendum, per ea, quæ tradit plenè *Me-*
noch.in d.caſ.89.nu.27. Inducit tamen præ-
ſumptionem contra eum, vt punctualiter di-
cit *Inn.in c.tranſmiſſa, qui fil.ſint legit.* Et
quòd huiuſmodi confeſſio multum operatur
contra filium, affirmat *Corn.in conſ.1.num.*
22.verſ.item concurrit, vol.3. Imò, quòd ſola
44 patris negatio transfert onus probandi con-
trarium in eum, qui ſe eius filium aſſerit, ex
plurimorum Doctorum authoritate probat
Pariſ.in d.conſi.10.nu.54.vol.2. præſertim ſi
cum huiuſmodi aſſertione aliæ præſumptio-
nes concurrant, vt puta, fama, & vicinorum
communis opinio, iuxta not.per *Bald.in d.l.*
filium definimus, in 1.lect.num.11. Alex.in
conſi 88.nu.13.vol.7. Gozad.in conſ.13.nu.
30.& *ſeq. Ancbar.in conſi.225.ſub num.6.*
Decian.in conſi.1.nu.101.vol.3.& *Io.Bapt.*
Aſin.in loco ſupra citato, §.1.cap.77 per tot.
45 Item ſi parentum negatio tranſijt in longæ-
uum tractatum, vt quia diu eum tractauerunt,
vt non filium, præſertim ſi acceſſit eius præte-
ritio in teſtamento, vt benè docet *Rui.in cõſ.*
52.ante nu.8.& *ſeq.vol.5.poſt Alex.in cõſi.*
88.ſub nu.11.& *ſeq.vol.3.* qui dicit præteri-
tionem in teſtamento maximæ conſideratio-
nis eſſe ad præſumendum, quòd non ſit filius,
prout etiam affirmat *Soc.iun.in d.cõſ.86.nu.*
46 *41.vol.2.* Item magna præſumptio contra
aſſertũ filium eſt, ſi putatiuus pater ei alimen-
ta non præſtitit, nec in teſtamento reliquit, vt
47 notat *Aſin.in citato loco, cap.19.in fi.* Item ſi
frequentius cum adultero mater coibat, iuxt.
not.per *Surd.in deciſ.83.num.19. Alciat.de*
præſump.in 3.reg.præſump.37.nu.14. Burſa.
in conſ.88.nu.15.vol.1.& *Maſcar.de proba.*
in concl.788.nu.11.in 2.limit.1.ampl.& *nu.*
48 *47.in 4.limit.* Præſumitur etiam filius ex
adultero conceptus, quando maritus per plu-
res annos filios non generauit, vt inquit *Bur-*
49 *ſat.in d.conſi.88.num.13.* Item ex communi
reputatione vicinorum probatur, aliquem nõ
eſſe filium mariti, ſed adulteri, ex not.per eun
dem

50 dem *Burſat.in eod.conſ.*88.*num.*14. An au-
tem ſimilitudo probet filiationem præſum-
ptiuè? vide quæ conſiderant *Pariſ. in d.conſ.*
10.*nu.*59.*vol.*2.*& Decian. in conſi.* 1.*num.*
51 117.*vol.* 3. Et an mater cogi poſſit ad depo-
nendum cum iuramento, ex cuius ſemine fi-
lius generatus ſit? vide eundem *Pariſ. in cõſi.*
52 11.*nu.*41.& *ſeq.vol.* 2. Et an hoc caſu liceat
Sacerdoti impunè reuelare confeſſionem ma-
tris? vide *Lap.in alleg.*94.*per tot.*& *Iaſ. in l.
patre furioſo,nu.*7.*ff.de his,qui ſunt ſui,vel
alie.iur.*plenè *Menoch.de præſum.lib.*6.*præ-
ſum.p.*95.*& in nouiſſimis addit. ad tract.de*
53 *arbit.iud.in caſ.*414.*per totam.* Et an creda-
tur Sacerdoti dicenti habuiſſe licentiã a con-
fitente reuelandi eius confeſſionem? plenè
explicat *Rip.in trac.de peſt.ſub tit.de remed.
ad curan.peſt.cap.*8.*num.*108. *cum ſeq.* pul-
chrè *Aug.Bero.in q.*12.*per totam*, & plenè
54 *Thom.Triuiſan.in deciſ.*3.*per totam.* Alia ve-
rò circa modum probandi filiationem docet
notabiliter *Alex.in conſ.* 51. *num.* 2. *& ſeq.
vol.*1.*& in conſ.*90.*vol.*6.*& Dec.in conſ.*54.
55 *per tot.* Et quomodo probetur conſanguini-
tas? plenè tradit *Surd.in deciſ.*145.*per tot.&*
56 *Io.Vinc.de Ann.in ſing.*102. An autem pro
bata ſimpliciter filiatione, præſumatur, quod
ſit filius legitimus, & naturalis? pulchrè ex-
plicat *Natt.in conſi.*473.*vol.*2.*per tot.*& ple
nè *Menoch.de præſum.lib.*6.*præſum.*54.*per*
57 *tot.* Et an per denominationem, & inſigniã
probetur, quòd quis ſit de eadem familia? vi-
de quæ pulchrè tradit *Calcan. in conſi.* 8. Et
hæc ſufficiant quoad primum requiſitũ,
quòd is, qui petit alimenta lite pendente ſit
58 filius. Quo verò ad ſecũdum, quòd ſit pupil-
lus, in eo parum inſiſto, quia re vera non eſt
omnino neceſſarium, licèt enim *tex.in l.*1.C.
de carbon.edic. huius ætatis mentionem fa-
ciat, nihilominus ibi non conſideratur pupil-
laris ætas ad finem conſequendi alimentã,
ſed ad differendam quæſtionem ſtatus, prout
fatetur *Surd.in d.tract.de alim.tit.*1.*q.* 112.
*ſub nmu.*17. cuius opinioni adhæreo, cùm ſit
communis, & Doctores nullam vim faciant
59 in hoc requiſito. Quoad tertium animaduer-
tendum eſt, quòd fortè videtur neceſſariũ
ex apertis verbis *tex. in l.ſi inſtituta,§. de
inofficioſo,ff.de inoff.teſt.* vbi dicitur alimen-
ta decerni, quia reus appellauit, vnde infer-
tur, illam deciſionem fundari in præſumptio-
ne, quæ oriebatur pro actore vigore ſententię,
quam obtinuerat in prima inſtantia, quaſi ſe-
cus dicendum ſit, quando adhuc actor nullam
pro ſe ſententiam obtinuiſſet, prout expreſsè
ſentit *Gloſ.in eod.§.de inofficioſo, in ver. de-
cerni,* cum qua ſimpliciter tranſeunt ibi *Bar.*
60 *& Ang.* Verùm etiam hoc requiſitum nõ
eſſe neceſſarium, & etiam in prima inſtantia,
quamuis nullam pro ſe actor ſententiam ob-
tinuerit, alimenta deberi, verior, & commu-
nior eſt Doctorum ſententia, prout patet ex
*Affl.in deciſ.*10.*Hier.Gabr. in conſi.* 29 *nu.*
19.*in fi.vol.*1.*Bellamer.in deciſ.* 88. *Couar.
in d.c.*6,*pract.quæſt.ſub num.*5. *Duen. in d.
reg.*365.*nu.*4.*in* 4. *amplia. Cephal. in conſi.*
127.*ſub nu.*10.*vol.*1. *Ioſeph Lud. in deciſio.
Peruſ.*46.*nu.*7.*Mandoſ.in conſi.* 12. *num.*3.
*Molin.de hiſpan.primog.lib.*2.*c.*16.*num.*36.
*Surd.in d.tract.de alim.tit.*1.*q.* 112. *nu.*18.
Franc.Milanen.in deciſ.Reg.Sicil. 16.*num.*
39.*in* 1.*lib.*& alijs, quos copioſè refert *Mar.
Giurb.in deciſ.*5. *nu.* 29. qui hanc concluſio-
nem plenè fundant, & a contrarijs benè defen
dunt; Hanc autem concluſionem intelligen-
dam, & declarandam fateor, dummodo actor
habeat ſaltim pro ſe aliquam veriſimilem iu-
ris præſumptionem, prout eam ſic plenè ex-
plicat *Cephal.in conſi.* 714.*per totum, lib.*5.
61 Quartum verò requiſitum, q: actor ſit inops,
ita quòd aliunde ali non poſſit, omnes DD.
communiter affirmant eſſe neceſſarium, ſed ſo
lam inopiam non ſufficere, prout patet ex tra
ditis per *Menoch.in d. præſump.*35. *num.* 4.
Idque expreſsè probatur in *d.§.de inofficioſo,*
ibi, *propter inopiam,* quam ſententiam, repro-
bata opinione Rebuff. pluribus rationibus, &
authoritatibus plenè confirmãt *Surd. in ead.
q.*112.*nu.*29.*& ſeq. Molin.in d.c.*16. *nu.*46.
& Aluar.Velaſq.in 1.*conſult.Regni Luſit.
ſub nu.*6.*verſ.conſultius eſſet.* Quis autẽ
propriè dicatur pauper? plenè explicat *Me-
noch.de arbitr.iud.lib.*2.*caſ.*65.*per tot* Et cui
incumbat onus probandi paupertatem? opti-
mè declarat *Couar.in* 2.*lib.var. reſol.cap.* 6.
per tot. Et quæ ſunt paupertatis priuilegiã?
late refert *Hipp.in conſ.* 10.*ſub num.* 37. &
ſeq. Et quomodo puniendi ſint pauperes men
dicantes, qui nullo morbo laborant? vide om-
nino *Menoch.de arbit.iud.in* 6.*cent.caſ.*532.
per tot. Et ex his remanet expedita prima de-
62 claratio principalis concluſionis. Secundò
animaduertendum eſt. Quòd huiuſmodi ali-
menta, quæ filijs lite pendente præſtantur,
etiam ſi filius poſtea ſuccumbat in iudicio or-
dinario, non repetuntur, prout cenſuit *Glo.in
l. fin.* C. *de carb. edic.* quam ſequuti fuerunt
*Couar.in d.cap.*6.*pract.quæſt.circa fi. Boer.
in deciſ.*324.*nu.*3.*& ſeq.Franc.Marc.in de-
ciſ.Delphin.*364.*in fin.in* 2.*par. Franc.Mi-
lan.in d.deciſ.*16.*nu.* 48. *Moli.in d. cap.* 16.
*nu.*41. *Affl.in deciſ.*152.*nu.* 4. *Menoch. in d.
præſum.*35.*num.*37. plenè *Surd.in d.tract.de
alim.tit.*1.*q.* 124. *& Vinc. de Franch. in de-
ciſ.*

Digitized by Google

eiſ.614.in 4.par. [& idem etiam affirmat, & ſecundùm hanc opinionem iudicatum fuiſſe refert Fontanell. in tracta. de pact.nuptial. clauſ 4 glo.18.par.4.nu.99.cum ſeq. Sed hãc concluſionem procedere in filijs tantum, non in extraneis, affirmat Fab. de Ann. in conſi. 102. num. 9. lib. 2.] Tertiò ſciendum eſt pro eiuſdem concluſionis declaratione, quòd huiuſmodi alimenta debent à iudice filio decerni abſque onere præſtandi cautionem, nam ſi vera eſt concluſio præcedens, quòd etiam ſi filius in iudicio principali ſuccumbat, non tenetur reſtituere alimenta ſibi præſtita lite pẽdente, fruſtra grauaretur cautionem præſtare, cum fieri non debeat id, quòd ſi factum eſſet, non reeluaret, ex reg. tradita per Ruin. in
64 conſi.42. nu. 8. vol. 4. Verùm ſi Iudex forte dubitaret de aliqua calumnia filij alimenta petentis, tunc eum cogere poſſet ad præſtandam cautionem de reſtituendo in caſu ſuccũbentiæ, quatenus de iure teneatur, vt notabiliter docet Molin. in d.c. 16. num. 43. cuius opinionis fuit quoque Menoch. in d. præſum. 35. nu. 38. a quibus licet diſſentiat Couar. in d. cap. 6. pract. quæſt. nu. 7. dicens huiuſmodi alimenta præſtari debere cum cautione de reſtituendo in caſu ſuccumbentiæ. Nihilominus eius opinionem plenè reprobàt Surd. in trac. de alim. tit. 1. q. 125. per tot. Aluar. Velaſq. in d. conſult. 1. num. 7. & nouiſſimè Præſes de Franch. in deciſio. 6.4. in 4. par. & Don Io. del Caſtill. in 3. lib. quotidianar. controuerſ. cap. 27. ſub nu. 71. verſ. cæterum contrarium.
65 Item pro eiuſdem concluſionis declaratione ſciendum eſt, quòd huiuſmodi alimentorum quantitas Iudicis arbitrio taxatur, prout reiecta aliquorum opinione, qui quartam partem fructuum præſtandam eſſe putauerant, ex magis communi Doctorum ſententia teſtantur Molin. in d.c.16.nu.47. & Menoch. in d.
66 præſum.35.nu.35. Eſt etiam ſciendum, quòd huiuſmodi alimenta non debẽtur, quando in promptu contra agentem producitur aliqua ſcriptura authentica, quæ eius intentionem excludat, vt puta, ſi ex ea appareat filium paternæ hæreditati renunciaſſe, nam ſi eam renunciationem impugnat, vel ex aliquo capite reſcindi petit, interim alendus non eſt. cum iuris præſumptio ſit contra eum, vt benè animaduertit Molin. in d. cap. 16. nu. 45. cum quo concordant Duen. in d. reg. 365. in 4. limit. & Menoch. in d. præſum. 35. num. 27.
7 Et demum animaduertendum eſt, quod decretum, per quod iudex filio decernit alimenta lite pendente, nullum præiudicium parit quoad cauſam principalem, in qua de filiatione principaliter diſceptatur, prout teſtantur
Menoch. in eadem præſum. 35. in fi. Natt. in conſi.473.nu.6. & Cordub. in l. ſi quis a liberis, §. ſi vel parens. nu. 34. & ſeq ff. de lib. agn. quam tamen concluſionem non ita ſimpliciter approbat Surd. in d. tit. 1. de alim. q. 126. Sed cum aliquibus conſiderationibus, quæ pe
68 nes eum videri poſſunt. Hoc autem priuilegium, quòd filio cum patre litiganti præſtentur alimenta lite pendente, non ſolum filijs competit, ſed etiam fratri litiganti cum eius fratre primogenito, a quo tanquam poſſeſſore maioratus petit alimenta, hoc enim ordinario iudicio pendente, interim alendus eſt, ex not. per Molin. in d.c.16.nu.35. & Menoch.
69 in d. præſ 35. nu. 17. Et idem eſt ſi à fratre petat portionem paternæ hæreditatis, iuxta not. p Surd. in d. tit. 1. de alim. q. 117. & Aſin.
70 in prax. iud. §. 32. ampl. 29. nu. 2. Et idem eſt in ſorore petente dotem, vel legitimam à fratre, iuxta not. per Affl. in deciſ. 11. per totam.
71 Eademque concluſio procedit etiam in vxore litem habente cum eius viro, cui ſimiliter, ſi ſeorſum ab eo habitat, aliquam iuſtam cauſam diuortij prætendens, ſunt interim lite pendẽte alimenta præſtanda, & litis expenſæ, iuxta not. per eundem Affl. in deciſ. 10. Couar. in lib. pract. quæſt. cap. 6. ſub num. 5. Ceph. in conſi. 127. num. 6. vol. 1. Io. Lopez in rep. c. per veſtras, de donat. inter vir. & vxor. in 1. not. §. 39. ampl. 18. nu. 4. Aſcan. Clem. in tract. de patr. poteſt. effec. 17. num. 13 Boer. in deciſio. 325. nu. 2. Io. Bapt. Aſin. in d. prax. in d. §. 32. ampl. 24. & plenè Surd. in d. tracta. de alim.
72 tit. 1. q. 118 nu. 1. & per tot. Quæ concluſio ampliatur, etiam ſi lis pendeat coram iudice Eccleſiaſtico ſuper matrimonio, & pro eo ſit lata ſententia, a qua pendeat appellatio, iuxta
73 not. per Affl. in deciſ. 152. Ampliatur quoq; vt in caſu, quo mulier ob inopiam viri dotem repetit, interim ei ſint etiam alimenta præſtanda, ex not. per Surd in eod. tract. de alim. tit. 1. q. 118. nu. 7. & per Aluar. Velaſq. in d.
74 conſult. 1. nu. 5. Et idem eſt, quando mulier repetit dotem ſoluto matrimonio per obitum viri, vt inquit Surd. in eadem q. 118. nu. 8. &
75 Menoch. in d. præſum. 35. ſub num. 18. Hanc autem concluſionem multi intelligunt procedere, quando mulier aliunde alimenta non habet Ideo notandum eſt, quòd tunc aliunde dicitur habere, quando habet bona propria & redditus, ſecus vero quando ex propria induſtria illa neceſſariò quærere cogitur, vt pulchrè animaduertit Menoch. in conſ. 8. nu. 22.
76 vol. 1. Quid autem ſi pater mulieris eſſet diues, maritus vero inops? vide omnino Io. Baptiſt. Ferret. in conſ. 34 nu. 1. & per tot. lib. 1. & Lancellot. in tract. de attenta. lib. 2. c. 4. limit.

77 *limit.* 11.*nu.*24. Et an ſint præſtãda alimenta
vxori, quæ ꝓpria authoritate a viro diuertit?
vide eundem *Lancellot.in ead.loco,num.*26.
Philip.Port.Imolenſ.in conſi.160. *in princ.*
*lib.*3. & alios, quos plenè ref[er]t *Io.Vinc.de*
*Ann.in ſing.*21. *& Fab.eius fi[li]us in additio.*
78 *ad eum.* Et an ſit alenda mul[ier] lite penden-
te, quando maritus eam accuſa[t de] adulterio?
vide Io.*Lopez in d.cap.per veſtr[as] in eadem*
*ampliat.*18.*nu.*5. *& Aluar.Vel[aſq.] in d.con-*
* *ſult.* 1.*nu.*4. [Magis autem com[mu]nis Do-
ctorum reſolutio eſt, quod lite pend[ent]e ſuper
accuſatione adulterij per virum p[ro]poſita
contra vxorem, debent ei alimenta, [&] litis
ſumptus ſubminiſtrari ad hoc, vt ſe def[en]dere
valeat, alioquin indefenſa remaneret, v[t] ple-
nè probant *Hier.Ceuall.in commu.opin.* co[n]-
*tra commu.quæſt.*734.*per tot. & Sanches in*
*tract.de matrim.in lib.*10.*tit.de diuort.diſp.*
8.*num.*28. Facta autem thori ſeparatione per
ſententiam, quamuis *Iul. Clar. in §. adulte-*
*rium,nu.*17. affirmat tunc etiam virum tene-
ri vxorem alere, nam licet ſit adultera, non
tamen deſinit eſſe vxor, *cap.2.de diuort.* Ni-
hilominus hęc opinio communiter reijcitur,
vt benè probant Barboſ.*in Rub.ff.ſol.matr.*
in 2.*par.nu.*47. *& Sanch.in ead.diſp.* 8.*num.*
79 24.] Item eadem concluſio procedit etiam
in Monaco litigante cum Abbate, iuxta not.
per *Menoch.in ead.praſ.*35.*num.*21. plenè
per *Surd. in d. tit.* 1.*de alim.q.*121.*per tot.*
qui hanc concluſionem multipliciter decla-
rat, & *Aluar.Velaſq.in* 1.*tom. conſulta. Re-*
80 *gni Luſitan.conſult.*1.*per tot.* Et idem eſſe
in quolibet Religioſo, refert *Io.Bapt. Aſin.*
81 *in d prax.iudi.§.*32.*ampl.*27. Eademque
concluſio ſimiliter procedit in ſeruo litigan-
te cum eius Domino, *l.fi.C.de ord.cogn. Soc.*
*Iun.in conſi.*8.*nu.*6.*vol.*3. & idem *Io. Bapt.*
82 *Aſin.in d.§.*32.*ampl.*28. Et idem eſt in vaſ-
ſallo litigante cum domino, ſi præſumptio eſt
pro eo, & aliunde alimenta non habet, iuxta
not.per *Menoch.in d.praſ.*35.*n.*22. *& Surd.*
83 *in eod.tit.*1.*q.*122.*nu.*2. Et eadem concluſio
quoque procedit in quolibet extraneo agente
iudicio vniuerſali, pro aliqua hæreditate, vel
eius quota, iuxta not.per *Guid.Pap.in deciſio.*
561. *& Grau.in conſi.*164.*per tex. in d.l.fin.*
C.de ord.cogn. quos refert *Io. Bapt. Aſin.in*
*d.prax iud.§.*32.*ampl.*29. & cum eis concor-
dant *Cephal.in conſi.*127.*num.* 10. *& Ioſeph*
84 *Ludou.in deciſ.Peruſ.*46.*nu.*5. Et idem eſt
generaliter, vbi aliquis litigat ſuper bonis, quę
prætendit communia, vel ad ſe pertinere, &
habet aliquam pręſumptionem pro ſe, vt pul-
chrè inquit *Alciat.de praſ.reg.*3.*praſ.*9. *nu.*
9. *& Couar.pract.quæſt.c.*6.*ſub nu.*5. Et de-
85 mum ex eadem ratione oritur, quòd cuilibet
actori pauperi ſunt a reo, lite pendente ſubmi
niſtranda alimenta, & litis expenſæ, iux. not.
per *Ang.in conſ.*245.*ſub nu.*4. *Boer.in deciſ.*
303.*nu.*4. *Neuiz.in conſi.*44.*nu.*14. *Oldr.in*
*conſi.*22.*num.*3. *Ioſeph Ludo.in deciſ.Peruſ.*
46.*nu.*6. & alios, quos refert *Surd.in d.tit.*1.
86 *q.*120.*nu.*1. *& ſeq.* Animaduertas tamen, ꝙ
omnes prædicti Doctores dicunt, quòd ſola
paupertas non ſufficit, niſi etiam cum actoris
inopia concurrat præſumptio, quòd ius fo-
ueat, prout etiam pulchrè dixit *Aluar.Velaſ.*
87 *in d.conſult.*1.*num.*6. Et hinc etiam infert
Boer.in d. deciſio. 303.*ſub nu.*4. quòd fiſcus
quoque tenetur aduerſario inopi ſecum liti-
ganti ſubminiſtrare alimenta, & expenſas, &
propterea cauſas pauperum gratis, & abſque
ſportularum ſolutione agitandas eſſe. Ideoq;
de publico dari Aduocatum miſerabilibus
perſonis, quod ſeruari in illo Delfinatu teſta-
tur *Guid.Pap. in deciſ.*561. quem refert *Io.*
88 *Bapt.Aſin.in d.§.*32.*ampl.*31. Hoc autem
erga pauperes magnum pietatis opus multo
pinguius expletur per noſtrum Catholicum,
& Inuictiſſimum Hiſpaniarum Regem, à quo
non ſolùm apud huius fideliſſimæ Ciuitatis
Tribunalia, ſed in qualibet totius Regni Pro-
uinciali Audientia Aduocati, & Procurato-
res Regio ſtipendio ſalariati, multiſque præ-
rogatiuis, & honoribus decorati pro defen-
dendis pauperũ cauſis deputati ſunt, qui gra-
tis tenentur patrocinium ſuſcipere pro vi-
duis, pupillis, & alijs miſerabilibus perſonis,
vt cauetur in *Rit.Magna Cur.Vic.*19.*incip.*
item quod procurator, Verùm non prohibe-
tur etiam pro alijs cauſis interuenire, vt cau-
tum eſt per alium *Rit.*23. *incip. Item quod*
Aduocatus pauperum, & in vtroque Rit.
Carau. ponit multa notabilia ad hanc mate-
riam, & hoc officium Aduocati, & Procura-
toris pauperum erat prius in hoc Regno con-
ſtitutum ab Imperatore Federico, *vt patet ex*
conſtit.lege præſenti, cum ibi not.per Afflict.
Et nuper Excellentiſſimus Lemenſium Co-
mes hoc officium Aduocati pauperum nedum
maiori ſalario, ſed multis alijs honoribus, &
prærogatiuis decorauit, illudque, pendente
prouiſione facienda per Catholicam Maieſta-
tem, commendauit Don Ferdinando della
Quadra tunc Iudici cauſarum criminalium
Magnæ Curiæ Vicariæ, poſtea verò in cœtu
Regiorum Conſiliariorum allecto, Viro quidẽ
religioſiſſimo, ac integerrimo, eminentique
doctrina, & omni alio virtutum genere præ-
dito, ita vt ſui genitoris Ludouici Quadræ,
olim Regij Conſiliarij, ſuique Aui materni
Coriolani Martirani, olim huius Regni Secre

tarij

tarij celeberrimi, aliorumque præclariſſimo-
rum eius maiorum meritiſſimus ſucceſſor vi-
deatur,& demum ex Regia prouiſione colla-
tum fuit Sauino Sapio [qui poſt nonnulla
tam propria, quàm ſuorũ maiorum ſeruitia,
poſtquam in Belgio generalis Auditoris exer-
citus officio functus, in eo ſe valdè honorificè
geſſit, prout ex eius priuilegio mihi oſtenſo
perſpexi, hoc tãdem munere decoratus fuit,]
89 Inter miſerabiles vero perſonas connumera-
tur etiam Eccleſia, vt expreſsè cauetur in d.
Rit.23. Ac etiam clericus quando agit pro bo
nis Eccleſiæ, iuxta not. per *Affl. in deciſ.257.
& Capyc. in deciſ.* 160. Secus vero ſi clericus
agat, vel conueniatur pro bonis proprijs, vt
benè declarat *Vrſill. in deciſio. 257. num.* 1.
90 Item ſi clericus criminaliter agit pro offenſa
ſibi illata, habet etiã fori electionẽ, vt aſſerit
Vinc. de Franch. *in deciſ.* 597. *in* 4. *par.* & idẽ
plenè probat *Io. Vinc. de* Ann. *in alleg.* 146.
91 *per tot. in* 2. *par.* Verum ad hoc propoſitum
ſciendum eſt, quòd quædam ſunt miſerabiles
perſonæ a lege declaratæ, prout ſunt pupilli,
viduæ, & perpetuo morbo laborantes, vt ha-
betur in *l. vn. C. quan. Imper. inter pupill. &
vid.* Et de his nulla in iudicijs poteſt eſſe con-
trouerſia, nam eo ipſo, quòd conſtat eſſe tales,
debent gaudere omnibus priuilegijs à iure
conceſſis perſonis miſerabilibus, quæ plura
ſunt relata per *Carau. in Rit.* 19. *num.* 28. *&
ſeq. & Petr. Rebuff. in tit. de ſent. prouiſio-
nal. in Gloſ. vlt. art.* 3. *verſ. quibus prærogа-
tiuis, cum plur. ſeq.* & præcipuè habent fori
electionem, iuxta not. in *d. l. vn. & in Conſt.
Regn. ſtatuimus*, dummodo tamen iureiuran
do affirment perhorreſcere aduerſariorum
potentiã, vt in ſpecie notat *Vinc. de Franch.
in deciſ.* 257. Quo priuilegio gaudent, etiam
ſi agant iure ceſſo ex cauſa lucratiua, dummo-
do tamen ceſſio ſit vera, & ſine fraude, prout
ex mente *Andr. in d. conſt. Reg. ſtatuimus*,
affirmat ibidem *Affl. nu.* 27. *in* 6. *quæſt.* & ità
per Sacrum Cõſilium iudicatum fuiſſe refert
Vinc. de Franch. in deciſ. 195. dicens Rit. Ma
gnæ Curiæ 228. & 290. qui videntur ſuadere
contrarium, non procedere, quando ceſſio fa-
cta eſt miſerabilibus perſonis ſine fraude, &
idem teſtatur *Carau. in eo. Rit.* 228. *ſub nu.* 9.
2 dicens illum non ſeruari in practica, & pro-
pterea tam in Magna Curia, quam in Sacro
Conſilio, & in alijs Curijs indiſtinctè admitti
agentes iure ceſſo ex cauſa lucratiua, & vti pri-
uilegio electionis fori, dummodo abſit fraus,
eandemq; concluſionem confirmat *Muſca-
tell. in pract. ciuil. par.* 2. *in glo. competentes,
nu.* 89. Et in dubio non præſumitur fraus in
ceſſione, ſed bona fides, ſi contrarium nõ pro-
batur, vt notabiliter aſſerit *Io. de Amic. in cõſ.*
24. *verſ. non obſtat vltimo*, & Carau. *in eod.
rit.* 228. *nu.* 6. Quæ concluſio procedit etiam
in ceſſione facta Neapolitano, vt per Sacrum
Conſilium iudicatum fuiſſe refert *Vrſill. in
deciſ.* 74. *nu.* 6. & nouiſſimè *Io. Bapt. Thor. in
compend. deciſio. Neapol. in ver. ceſſionarius*
92 *ex cauſa lucratiua, fol.* 83. Pupillus autem
propriè dicitur, qui patrem non habet, vel eſt
emancipatus, vt notat *Gloſ. in ead. l. vnic. per
tex. in l. pupillus, ff. de verb. ſign.* & pulchrè
Couarr. in lib. pract. quæſt. c. 6. *nu.* 2. *verſ. pri
mus igitur caſus*, qui dicit pupillum intelligi
eum, qui ſimul ſit patre orbatus, & minor pu-
pillaris ætatis, ex not. per *Cyn. in l. orphano-
trofos, ad fin. C. de epiſc. & cler. & Alber. in
d. l. vn. col.* 1. Verùm ſubdit, quod praxis hoc
priuilegium eligendi forum recepit etiam in
minore vigintiquinque annis, qui patre ſit or-
batus, quòd eſt valde notãdum, nam alibi me
legiſſe non memini, & licet contrarium ve-
rius eſſe affirmet *Horat. Viſcont. meus cha-
riſſimus amicus in ſuis doctiſſimis additiõn.
ad deciſ. Vinc. de Franch.* 100. *num.* 17. pon-
derando verba *tex. in d. l. vn. & in Rit. Ma-
gnæ* Cur. 230. 231. & 233. in quibus priuile-
gium hoc electionis fori pupillis conceditur,
qui propriè ſunt ij, qui patre orbati infra tem
pus pubertatis ſunt, vt in ſpecie notat *Glo. in
d. l. vn. in ver. contra pupillos*, & ideo ex pro-
prietate verborum puberes ab hoc priuilegio
videntur excluſi. Nihilominus ego puto opi-
nionem Couarruuias ſubſtineri poſſe, nam
omnia priuilegia pupillis conceſſa, cenſentur
etiam conceſſa omnibus alijs perſonis, quæ
per adminiſtratores reguntur, *ex notabili do-
ctrina glo. in l.* 2. *C. de curat. fur.* canonizata
per *Bal. in l. iubemus ſub nu.* 3. *verſ. ego quæ-
ro, C. de ſacroſ. eccl. & Soc. in conſi.* 66. *nu.* 7.
lib. 4. quos ad hoc propoſitum refert *Cardin.
Alban. in add. ad Bar. in ead. l. vn. C. quan.
Imper. inter pup. & vid. & Foller in ſua
pract. crim. in ver. audiantur excuſatores,
nu.* 103. *in fi.* & 104. & conſequenter cum
etiam adultus major quatuordecim annis, mi-
nor autem decem & octo, patre orbatus cura-
toris adminiſtrationi ſubiaceat ex identitate
rationis hoc fauorabili priuilegio carere non
debet. [Pro cuius concluſionis corroboratio-
ne conſiderandum quoque eſt, quod regulari-
ter adultus curatorem habens, æquiparatur
pupillo, prodigo, & furioſo, *l. ſi curatorem
habens*, cum ibi notatis per *Caldas de Pereyr.
in ver. hunc contractum, nu.* 1. *C. de in integ.
reſt. minor.* Ita quod lex loquens de pupillo
locum quoque habet in adulto, & econtra,
etiam ſi taxatiuè loquatur, nam taxatiua nũ-
quam

quam exeludit caſus ſimiles,vt in ſpecie notat
*Iaſ.in l.de pupillo,ſub n.3. verſ. nam regulā
habemus,ff.de nou. oper. nunc.* quem refert
Rip.in l.1.§.fuit quæſitum,ff.ad Trebell. qui
licet multipliciter hanc regulam limitet,nul-
la tamen illarum limitationum hāc noſtram
cōcluſionem lædit,& quod pupillus, minor,
prodigus,furioſus, & generaliter omnes, qui
tutorum,vel curatorum adminiculo,patroci
nioque reguntur æqualiter æquiparētur,præ-
terquam in caſibus ſpecificè exceptis, pluri-
bus iuribus confirmat idem *Caldas Pereyr.
in ead.l.ſi curatorem habens,in ver.cum non
abſimilis, nu.1.cum ſeq.*] Eadem autem ra-
tione,qua excluditur pupillus exiſtens ſub pa-
tria poteſtate ab hoc priuilegio electionis fori,
excluditur etiā is, qui patre orbatus remanet
ſub poteſtate aui,vt notabiliter refert *Vinc.*
93 *de Franeb.in decis.671.in 4.par.* Item vidua
licet propriè dicatur ea, quæ virum amiſit,*c.*
* *vidua,34.diſt.*eiſdem tamen priuilegijs gau-
det etiam ea,quæ habet virum inutilem,vt pu
ta captiuum,aut exulem,vel ad triremes dam-
natum, vt inquit *Fely.in c.ſignificantibus,
nu.8.de off.deleg.*& notant *Carau. in d. Rit.
19.nu.21.Vinc.de Franeb.in deciſ.100.num.
18.Couar.in lib.practic.quæſt.c.7.ſub nu.2.
& Catell. Cott in memorab. in verb.vidua.*
94 Eodemque priuilegio circa fori electionem
gaudet etiam virgo, vt teſtatur *Vinc.de Fran
ebis in deciſ. 100.* & licet contrarium verius
eſſe affirmet *And.Gayl.in obſeru.1.nu.41.&
ſeq.lib 1.*Nihilominus hæc eſt magis recepta
opinio, vt ex multorum ſententia refert *In-
trigl.in ſing.101.lib.2. Franciſ. del Caſtill.*
* *in deciſ.48.nu.11* [*& Viu.in deciſ.65.nu.3.
cum ſeq.in 1.par.*quam concluſionem proce-
dere,etiam ſi virgo eſſet prouectæ ætatis, &
celibem vitam duceret, plenè probat idem
Viu.in deciſ.521.nu.1.cum ſeq. lib 4.] quod
habet locum,etiam ſi ſit deſponſata per verba
de futuro,& nōdum traducta, vt inquit *Aſſl.
in conſt.ſtatutmus,nu.22.*quem refert *Me-
noch. in addit. ad tract. de arbitr.iud. in caſ.*
95 *66.ſub nu.12.* Et etiam ſi ſit ſtuprata, habet
hoc priuilegium contra ſtuprantem, vt per
Sacrum Conſilium iudicatum fuiſſe refert
96 *Vinc.de Frācb.in deciſ.599.in 4.par.* Vidua
autem etiam ſi diues ſit,gaudet priuilegio ele-
ctionis fori,vt ex magis communi Doctorum
ſententia refert *Vinc.de Franeb.in d.deciſio.
100.nu.19.& Ant.Theſau. in deciſ. 177.nu.*
97 *3.*Et idem eſt in pupillo diuite, vt plenè pro-
bat *Menoch.de arbitr.iud.in nouiſſimis add.*
98 *ſuper d.caſ.66 nu.17.& ſeq.*Verum non gau
dent eodem priuilegio quoad patrocinium
gratis præſtandum per Aduocatum pauperū;
vt bene animaduertit idem *de Franeb. in d.*
99 *deciſ.100 nu. 20.* Vidua autem luxurioſè vi-
uens,licet ex communi Doctorum opinione
amittat priuilegia,iuxta not. per *Andr. in d.
conſt.Regn.ſtatutmus,*& alios relatos per *Co-
uar.in d.cap.7.num.2. & Menoch. in d.add.
nu.14.& ſeq.*qui hoc ampliat etiam ad eam,
quæ ſuo dolo viduata fuit,vt puta,quia virum
occidit,ex not.per eundem *Couar.in d.cap.6.
var.reſol.nu.3.*Nihilominus per Sacr. Con-
ſilium etiā meretrices inter miſerabiles per-
ſonas connumerandas eſſe,eiſq; beneficia, &
priuilegium fori concedi debere iudicatum
fuiſſe refert *Vincen. de Franeb. in deciſ.233.*
100 Et ſi vidua elegit forum, & poſtea virum
ducit,remanet ius fiſco quæſitum, vt videtur
concludere idem de *Franeb.in d. deciſio.257.
poſt Aluar Velaſq.in conſult.57.*& ita iudi-
caſſe Senatum Pedemontanum refert *addit.
ad Theſau.in deciſ.177.nu.3.*Lis enim termi-
nari debet vbi cepta eſt, *l.vbi ceptum,ff.de iu
dic.*& ſufficit,quod tempore citationis perti-
neat ad iuriſdictionem citantis.*l.ſi quis poſtea,
ff.eo.tit.*& ideo licet poſtea ceſſet cauſa priui-
legij,non tamen ceſſat eius effectus conſuma-
tus,iuxta not.per *Tiraq.in tract ceſſ. cauſ.in*
* *11.limit.* [Et idem eſt ſi vidua, ſeu alia per-
ſona priuilegiata poſt electionem fori legiti-
mè factam deſiſtat à proſequendo querelam
expoſitam: nam hoc non obſtante ius quæſi-
tum Iudici electo non ceſſat, vt plenè probat
*Foller in conſt.Regn ſtatutmus,nu. 27. cum
plur.ſeq & præcipuè nu. 39.cum ſeq. & nu.
66.cum ſeq.*] Hinc eſt, quod ſi conuenta ſit
aliqua mulier, quæ lite pendente efficiatur
vidua, non poterit ex hoc ſuperuenienti pri-
uilegio forum variare,vt his, & alijs rationi-
bus notabiliter affirmat *Marius Giurb. in
deciſ.82.nu.11.cum plur.ſeq.* qui licet in fine
dicat articulum nō fuiſſe deciſum, nihilomi-
nus pro hac opinione concludit,quæ ſine du-
101 bio veriſſima eſt.Et idē eſt in pupillo effecto
maiori lite pendente,vt probat idem *Theſau.*
102 *in ead.deciſ.177.nu.4.* Multæ autem ſunt
aliæ perſonæ à lege non declaratæ, quæ miſe-
rabiles reputantur, prout ſunt ſtudentes,qui
abſunt ab eorum patria, vt probant *Viu.in
deciſ.65.& 521.& Decian.in conſi.14.num.
12.lib.1.& Menoch. in d.add.ad caſ.66.nu.
32.*qui plura alia notatu digna refert ad hanc
103 materiam. Vniuerſitas quoque gaudet hoc
priuilegio fori, vt tenuit *Gram.in conſi.eiu.
76.*cum quo concordat *Vrſill.in deciſio.257.
num. 1.*& licet contrarium teneat *Foller.in
pract.crim. in verb.audiantur excuſatores,
num.179.*tamen pro prima opinione iudica-
tum fuiſſe refert *Carau. in rit. 233. num. 3.*

R Senes

Google

104 Senes etiam inter miſerabiles perſonas con-
numerari dixit *Inno. in d. c. ſignificantibus, de off. deleg.* & *Rebuff. in tit. de ſent. proui-
ſional. in glo. vlt. art. 3. verſ. decimo ſenes.* Ve
rùm cuidam ſeni ſagaci denegata fuiſſe bene-
ficia, quæ ſolent minoribus concedi, refert
Vincen. de Franch. in deciſio. 608. in 4. par.
[Milites et cruce ſignati miſerabiliũ priuile-
gio gaudẽt, nã aduenæ, & peregrini ſimul sũt,
vt inquit *Rebuff. in tit. de ſent. prouiſional. art. 3. gl. 1. li. ver. decimo tertio cruce ſignati.*]
105 Hoc autem fori priuilegio non vtitur pri-
uilegiatus contra alium priuilegiatum, vt af
firmant idem *de Franch. in deciſ. 553. Theſ. in deciſ. 177. ſub nu. 9.* & *Menoch. in d. add.*
106 *ad caſ. 66. nu. 46* & *ſeq.* Nec prætereundum
eſt ad hoc propoſitum, quod per clauſulas ge-
nerales in priuilegijs Baronibus cõceſſis pro
primis, & ſecundis cauſis, nunquam cenſetur
derogatum priuilegio d. l. vnic. vt teſtantur
Gramm. in deciſ. 20. Vinc. de Frãch. in deciſ. 192. Theſ. in d. deciſ. 177. in fi. & *Menoch de præſum. lib. 6. præſum. 40. n. 6. cum plur. ſeq.*
107 & *in d. add. ad caſ. 66. nu. 39.* & *ſeq.* Verum
ſi Baro habet priuilegium cum ſpecifica de-
rogatione d. l. vn. non põteſt ei renunciare in
præiudicium vaſſalli petentis remitti ad eius
forum, vt plenè diſcuſſo articulo, concludit
Vincen. de Franch. in deciſ. 541. Vbi teſtatur
ita ſæpius fuiſſe iudicatum per Sacrum Conſ.
108 Sicut econtra non poteſt vaſſallus præiudi-
care Domino, prorogando iuriſdictionem al-
terius, iuxta not. per *Boer. in deciſ. 114. nu. 6.*
109 & *Capyc. in deciſ. 9.* Et denique omitten-
dum non eſt, quod hoc priuilegium electionis
fori his miſerabilibus perſonis non concedi-
tur ad finem tr[?]hendi tutorem, ſeu alium ad-
miniſtratorem ad reddendam rationem ad-
miniſtrationis geſtæ extra locum, in quo facta
fuit adminiſtratio, *ex regu. tex. in l. 1.* & *2. C. vbi de ratiocin. agi opor.* vt notabiliter affir-
mat *Franc. M u[?]z. de Eſcobar. in tract. de ratiocin. c. 7. nu. 56.* & *ſeq.* & *Stepha. Gratia. in 1. tom. diſceptatio. forenſ. in addit. ad ſuas deciſ. ſuper deciſ. 180. nu. 6.* ibi enim eſt red-
denda ratio, vbi adminiſtratio geſta fuit, &
extra locum adminiſtrationis nemo tenetur
ſuos libros edere, *l. prætor ait, ff. de eden.* & *l. argentarium. ff. de eod.*

Finis Cap. Secundi.

CAPVT TERTIVM.

Pater ex naturali inſtinctu tenetur educare filios, quæ conclusio pluribus modis ampliatur, & limitatur, pluraque notatu digna explicantur circa alimenta præſtanda filijs ſpurijs. Eademque ratione filij tenentur alere parentes egenos; declaratur etiam an & quando mater teneatur alere filios? Et an ſi filius renuat habitare cum patre, poſſit eum cogere ad præſtandũ alimenta ſeorſum ab eius domo?

SVMMARIVM.

1 *Pater tenetur alere filios, nedum naturali, ſed etiam ciuili iure.*
2 *Pater denegans filio alimenta, eum necare dicitur.*
3 *Alimenta efficacius debentur filijs, quam vxori.*
4 *Statuto neque pacto induci poteſt, quod pater filios non alat.*
5 *Pater adoptiuus tenetur etiam ad alimenta.*
6 *Pater tenetur alere etiam filios filiorum, & eorum vxores.*
7 *Socer an teneatur alere nurum indotatam?*
8 *Pater tenetur alere filium bannitum.*
9 *Statutum, quod banniti poſſint impunè occidi, an comprehendat patrem, vel filium? & nu. 10.*
11 *Et quid ſi filius eſſet hoſtis patriæ? & an eo caſu poſſint alimenta denegari? nu. 12. & ſeq.*
15 *Filius an teneatur alere patrem ex bonis ad eum*

eum peruentis ob patris delictum?

16 *Pater an teneatur filio ſubminiſtrare alimenta in ſtudio, & emere libros? & an teneatur reſtituere pecuniam ei mutuatam? num. ſeq.*

18 *Libros à patre emptos an teneatur filius cũ alijs fratribus communicare?*

19 *Studij cauſa licet fideicommiſſum euertere.*

20 *Patris hæres tenetur filio exhæredato in magna egeſtate conſiſtituto alimenta præſtare.*

21 *Pater an teneatur alere filios naturales tantum? Et an valeat ſtatutum in contrarium? nu. ſeq.*

23 *Vita militia an præſtanda ſit fratri naturali à primogenito? & nu. ſeq.*

25 *Onus alendi liberos naturales, an tranſeat ad patris hæredes? & an ad tertios poſſeſſores? nu ſeq. & nu. 29.*

27 *Alimenta filijs ſpurijs an debeantur à fiſco de paternis bonis confiſcatis?*

28 *Monaſterium an teneatur alere filios ingreſſi? Et an bona paterna ſint hypothecata pro alimentis filiorum?*

30 *Pater an teneatur alere filios ſpurios? Et quid ſi orti ſint ex damnato coitu? nu. 31.*

32 *Spurij pro alimentis coram quo iudice agere debeant?*

33 Alimenta *filijs ſpurijs an debeãtur ſine onere? & nu. ſeq. Et quid ſi aliunde ali poſſunt? nu. 35. & ſeq.*

37 *Pater an teneatur dotare filiam ſpuriam? & quid ſi dos ſit exceſſiua? nu. ſeq.*

40 *Dos filiæ ſpuriæ an trãſeat ad eius hæredes? & nu. 41. cum ſeq.*

43 *Alimenta filijs ſpurijs an præſtanda ſint ſecũdum eorum qualitatem, vel potius quatenus ſufficiant pro neceſſaria eorum indigentia? & nu. ſeq. vſq; ad nu. 48.*

48 *Pater exponens filium naturalem, an puniatur?*

49 *Mater an & quando teneatur alere filios? & nu. ſeq.*

53 *Pater tenetur dotare mulierem à filio corruptam.*

54 *Vitricus an repetat alimẽta priuigno præſtita? remiſſiuè.*

55 *Pater an repetat à genero expenſas factas pro filia infirma?*

56 *Alendi oneri multi ſubijciuntur, remiſſiuè.*

57 *Infantes expoſiti à quo alendi ſunt?*

58 *Filij tenentur alere parentes egenos, quæ concluſio extenditur etiam ad emancipatos, nu. ſeq.*

60 *Filius legitimatus denegans patrem alere ad ſpurietatem reuocatur, & idem eſt in liberto, nu. ſeq.*

61 *Filius habens patrem egenum, tenetur exire à religione, vt patri ſubueniat, quod quomodo intelligatur? vide in ſeqq. numeris.*

65 *Alimenta an debeantur magis patri? vel filio? Et quid in matre, & vxore? nu. ſeq. Et quid ſi facultates paternæ vix ſufficiãt pro alimentis proprijs? nu. 68. & ſeq.*

70 *Tractæ, & extractiones concedi non debent, quando frumentum regni non ſufficit pro eius vſu.*

72 *Annonæ præfecti multa facere poſſunt prò vbertate conſeruanda. & vide in ſeq. nu. vſque ad nu. 100.*

75 *Vendere frumentum, & alia victualia quilibet cogi poteſt tempore penuriæ, & num. ſeq.*

79 *Victus appellatione an veniant veſtimenta, & habitatio?*

85 *Frumenti extractio quando prohiberi poſſit? & an comprehendatur etiam farina?*

87 *Extractionis prohibitio an comprehendat exteros? & quid ſi quis reperitur in itinere? nu. ſeq.*

92 *Frumentum bonum an miſcere liceat cum antiquo corrupto?*

Et quid ſi miſceatur Abena, vel Ordeum? nu. ſeq.

94 *Annonam corruptam vendentes, qua pœna puniantur? remiſſiuè.*

Et quid in vendentibus merces corruptas? nu. ſeq.

97 *Annonam occultans, vt carior fiat, quomodo puniendus? & nu. ſeq.*

99 *Obligatus vendere certam quantitatem carnis, aut piſcium ſingulis diebus, an teneatur ad maiorem quantitatem ſi noua cauſa ſuperueniat?*

100 *Alimenta an taxanda ſint, habito etiam reſpectu ad pecuniam, & induſtriam?*

101 *Alimenta filijs an debeantur ex fructibus, vel eis non ſufficientibus teneatur pater vendere immobilia magni valoris, ſed parui redditus?*

102 *Filio petenti alimenta, an pater poſſit aſſignare legitimam?*

103 *Pater an teneatur alere filium extra domum? & nu. ſeq. & nu. 106.*

105 *Filius an cogi poſſit habitare cum patre, ſi ab eo ali non vult? Et quid de iure conſuetudinario* Ciuitatis N*eapolis? nu. 112*

107 Alimenta *legata an peti paſsint extra domum hæredis, ſi adſit legitima cauſa? Et quæ ſint legitimæ cauſæ? num. ſequen. & num. 111.*

Et quid ſi pater tranſiuit ad ſecundas nuptias? nu. 109.

110 *Mater an teneatur habitare cum filio ha-*

 bente

bente vxorem rixoſam?
113 *Alimentorum appellatione, quæ veniant?*
114 *Alere ſi quis aliquem promiſit in eius domo, an teneatur alere famulos?*
115 *Alimentarius an teneatur operari in beneficium illius à quo habet alimenta?*
116 *Alimenta quo anni tempore præſtanda ſint?*
117 *Alimentarius ſi decedit infra annum, an tranſmittat alimentorum petitionem ad hæredes?*

1 EX eadem quoque legis prouidentia, qua ob ſolam filiationis præſumptionem, ſeu quaſi poſſeſſionem pater cogitur præſtare alimenta, lite pendente, multo fortius cautum eſt, quod dū de filiatione non controuertitur, vel ſufficienter conſtat, tenetur omnino pater filios educare, *l. ſi quis à liberis, §. ſi quis ex ijs, ff. de lib. agnoſc.* ad quam educationem non ſolum ex naturæ inſtinctu parentes mouentur, vt inquit Imperator in *§. 1. inſt. de iur. natu. gent. & ciu.* Sed etiam a iure ciuili compelluntur,
2 vt cauetur in *l. ſi. C. de alim. lib.* Ita quòd ſi pater negaret alimenta filio, diceretur eum necare, *l. necare, ff. de lib. agnoſc.* & eſſet anathe-
3 ma, *cap. ſi quis reliquerit, 30. diſt.* Imò efficacius debentur alimenta filijs, quàm vxori, vt inquit *Cran. in conſ.* 189 *ſub nu.* 3. & notant etiam *Lancellot. Galean. in conſuet. Alexan. in ver. ſolidos, num.* 42. & *Surd. in tract. de*
4 *alim. tit. 1. q. 1. nu. 4.* Hinc eſt, quòd nec ſtatuto, nec conſuetudine, nec pacto vllo tolli poteſt, quin pater teneatur filios educare, cùm naturali legi repugnet, vt plene teſtantur *Couar. in epith. deſponſ. in 2. par. c. 8. §. 6. nu. 3. cum ſeq. Eman. Suarez in lib. recept. ſenten. in ver. alimenta, nu.* 169. *Cordub. in l. ſi quis à liberis, §. parens, nu. 40. & 46. cum ſeq. ff. de lib. agnoſc. Cagnol. in l. iura ſanguinis, nu. 2. ff. de reg. iur.* Crau. *in conſ. 189. num. 3. & in conſ. 116. nu. 2. Surd. in d. q. 1. per tot.* & alij, quos cumulant *Intrigl. in ſing. 136. nu. 1. in 2. lib.* & plenè *Hiero. Cenallos in commun. opin. contra commun. quæſt. 780. nu. 175. & ſeq.* Et licet contrarium tenuerit *Dec. in d. l. iura ſanguinis. nu. 4. ff. de reg. iur.* Non tamē eſt recedendum à ſupradicta concluſione, quæ vera, & communis eſt, cum Dec. ibidem re-
5 probetur ab *apoſtil. in addi. ad eum.* Hoc autem onus alendi liberos non ſolum competit patri naturali, ſed etiam adoptiuo, vt benè probat *tex. in l. onera, cum Glo. ff. de adopt.* per quem tex. ita concludit *Surd. in d. tract.*
6 *de alim. tit. 1. q. 2. per tot.* Et non modo tenetur pater alere filios, ſed etiam filios filiorum, & eorū vxores, vt refert *Benincaſ. in d. tract. de paupert. q. 8. in ſpecial. in iudic. nu. 7.* pulchrè *Natt. in conſ. 378. vol. 2. Ant. de Padill. in Auth. res quæ, nu. 89. C. commu. de lega.* & alij, quos plenè refert *Surd. in d. tract. de alimen. tit. 1. q. 38. nu. 2.* eademque ratione nurū teneri alere ſocerum egenum, & idem eſſe è conuerſo, vt ſcilicet vir teneatur alere parentes ſuæ vxoris, pluribus rationibus probat idē *Surd. in d. tract. de alim. tit. 1. q. 39. per totā,* licet contrariū in vxoris matre affirmet *Port. Imolenſ. in conſi. 19. num. 68.* quem refert, & ſequitur *Peregr. in conſi. 100. num. 19. vol 5.*
7 Sed non tenetur ſocer alere nurum indotatā, quam filius in vxorem duxit ſine eius conſenſu, vt plenè conſuluit *Ioan. Bapt. Ladereh. in conſi. 117. per tot.* reprobata opinione *Rui. in conſi. 144. vol. 5. & Io. Bapt. Ferret. in conſi.* 34. qui contrarium tenuerunt, vltra quos contrariam etiam opinionem tenet *Crot. in repe. c. ſalubriter, de vſur nu* 12. & *ſeq.* pro qua plures alios concordantes refert *Surd. in d. tract. de alim. tit. 1. q. 38. num. 13. cum plur. ſeq.* qui eam quoque multipliciter ampliat, &
8 declarat. Item tenetur pater alere etiam filiū bannitum, quia bannum iura naturalia tollere non poteſt, etiam ſi adſit ſtatutum pœnale prohibens bannitis alimenta præſtari, nam intelligi debet de illis, qui naturali iure obligati non ſunt, prout plenè conſuluit *Soc. iun. in conſi. 54 per tot. vol. 3.* quam cōcluſionem confirmant *Cornel. Benincaſ. in cit. loco, nu. 7. Nell. in tract. de bannit. in 1. par. 2. temp. nu. 48. Duen. in reg. 68. in 10. limit. Cephal. in conſi. 324. nu. 12. & ſeq. vol. 3. & Nic. Intrigl.*
9 *in ſing. 136. num. 3 in 2. lib.* Vnde ſtatutum, quod banniti poſſint impunè occidi, non comprehendit filios, vt occidi poſſiot à patre, vt inquit *Nell in d. tract. de bannit. in 2. par. 2. temp. q. 12. Cepoll. in conſi. crim. 5. ſub nu. 24. Cephal. in conſi. 324. nu. 10. vol. 3. Caeber. in deciſ. 124. nu. 11. & Plaz. in epit. delict. c. 36.*
10 *nu. 4.* Et ideo huiuſmodi ſtatutum non excuſaret filium ſi patrem occideret, vt ex magis communi Doctorum ſententia affirmāt *Hip. Rim. in rep. c. quæ in Eccleſiarum, num. 196. cum plur. ſeq. de conſt. Menoch. de arbit. iud. lib. 1. q. 90. nu. 43. Ameſc. in tract. de poteſt. in ſeipſ. lib. 1. c. 10. nu. 18. Vinc. de* Franch. *in deciſ. 276. nu. 8. & ſeq. & plenè* Io. *Azorr. in 2. par. inſt. moral. lib. 2. c. 2. verſ. decimoquinto*
11 *quæritur.* Ab hac autem regula excipitur, quan-

quando filius veniret contra propriam pa-
triam,nam tunc tanquam publicus hoſtis, &
rebellis poſſet , & deberet à patre occidi , &
idem eſt è conuerſo, vt expreſsè cauetur in
l.minimè.ff.de relig.& ſump.fun. per quem
tex.ita refert Duen.in d.reg.68.in 10. lim. &
idem affirmant Tiraq. in tract. de pœn. tem-
peran.cau.20.num.11.Soc.iun. in d.conſ.58.
nu.18.& plenè Hipp. Rim. in d.c.qua in ec-
12 cleſiarnm,nu.217. Et hæc etiam eſſet iuſta
cauſa denegandi alimēta,vt latè probat Surd.
in d.tract.de alim.tit.7.quaſt.3 per tot. licet
enim mnltum parentibus debeamus,iuxta ea,
quæ plenè refert Menoch.in trac.de præſum.
lib.5.præſum.11.num.1. Nihilominus magis
13 patriæ nos obligatos eſſe ſuadet Gloſ.in l.1.§.
& generaliter,ff.de vent. in poſſ. mitt. & in
l.1.§.quamuis,ff.de vent. inſpic. Vnde meri-
tò inquit Cicero in 1. offic. Chari ſunt ami-
ci.chari ſunt parentes,ſed omnium charitatē
vna patria amplexa eſt , ordoque charitatis
eſt; Primo erga Deum ; Secūdo erga patriam;
Tertio erga parentes,vt notat Luc. de Penn.
in l.in filijs,in princ.C.de decur.lib.10.& ean
dem ſententiam,quod patriæ ſalus ſit paren-
tibus anteponenda, confirmat etiam Iaco.Si-
manc.in tract.de catholic.inſt.tit.29. nu.45.
Et pro hac concluſione faciunt etiam ea,quæ
circa amorem patriæ debitū refert Menoch.
in d.tract.de præſum.lib.5.præſ.12.per totā,
& multa alia notabilia , quæ ad hoc propoſi-
tum cumulat Petr. Foller. in pragm. de cen-
ſib. in verb. Nicolaus , num. 148. & ſequen.
14 Excipitur etiam à ſupradicta concluſione
alius caſus , quando ſtatutum expreſsè prohi-
bet,ne filij patribus bannitis alimenta præſtēt
ratione publicæ vtilitatis , vt benè probat
Surd.in d.q.3.tit.7.nu.17.& ſeq. Nam Prin-
ceps ex cauſa non ſolum ius naturale , ſed etiā
diuinū limitare,& reſtringere poteſt, vt egre-
giè dixit Fel.in c.qua in eccleſiarum,num.3.
verſ.prima concluſio,de conſtit. [Et idem
15 eſt ſi ob patris delictum contingat eius bona
filijs applicari , nam de eis non tenentur filij
patri delinquenti alimenta præſtare , vt in-
quit Bal.in l.bona damnatorum,num.3.C.de
bon. proſcriptor. quem refert Io. Lopez in c.
per veſtras,de dona.inter vir.& vxor. §.19.
nu.2.& in Rub.§.64.nu.13.& in l.taur. 10.
nu.9. cum qua opinione tranſeunt nonnulli
Doctores allegati per Tiraq.de vtroq. retrac.
§.1.glo.9.nu.72.& Surd. de alim.tit.1.q.31.
nu.23. Sed ab hac opinione tanquam nimis
dura receſſit idem Io.Lopez in l.taur.4.nu.
13.cum ſeq.eamque ſtrenuè impugnat Hier.
Ceuallos in commun. opin. contra commun.
quæſtio.780.num.154.cum plurib.ſequen.]

16 Sciendum eſt autem,quòd nedum pater tene-
tur filio præſtare alimenta ordinaria, ſed etiā
cogi poteſt ad ſubminiſtrandum expenſas, &
emēdū libros in ſtudio, ſm Gl.not.in l. Mace-
doniani, C.ad Maced.quē refert Afca.Clem.
in tract.de patr.poteſt.effec. 17.num. 39.&
Horat.Lut.in tract.de priuil. ſcholar.in 16.
priuil. per tot. qui hanc concluſionem multis
rationibus, & authoritatibus plenè cōfirmat,
eamque multipliciter quoque ampliat , & li-
mitat , vt ibi copioſè videri poteſt , & licet
multi ab hac opinione diſſentiant, dicentes
nullo iure patrem cogi poſſe ad ſubminiſtran
dum expēſas filio in ſtudio , quos plenè refert
Io.Garz.in tract.de expenſ.& meliorat. c.3.
num. 52. Nihilominus omnes Doctores ferè
conueniunt , quòd ſaltem cogitur pater filio
ſubminiſtrare neceſſaria , vt addiſcat primas
literas,& grāmaticam,& quod ſi ſemel ſpon-
tè conſentijt filio eunti ad maiora ſtudia,tene
tur poſtea omnia neceſſaria ei ſubminiſtrare,
ne cum dedecore ab incepto opere ſubtraha-
tur,vt refert Didac.Spin.in ſpec.teſtamētor.
in glo.18.ſub nu.79. Imò quod etiam ſi penes
patrem ſint bona aduentitia filij,nihilominus
quicquid expendit in ſtudio pro eo , cenſetur
pater erogaſſe de bonis proprijs animo donā-
di,plenè probat Barboſ.in 7.par.l. 1. ff. ſolu.
matr.nu.29.niſi forte de contraria patris vo-
luntate appareret,iuxta not.per Crau.in conſ.
17 125.nu.8.& per tot. Imo cogitur etiam pater
reſtituere pecuniam filio ſtudenti mutuatam,
l.ſed Iulianus,§.proinde,cum Glo.ff. ad Ma-
cedo.quam concluſionem cum multis amplia-
tionibus , & limitationibus ponit pro regula
Petr. Duen.in reg.370.per tot. & plenè Bor-
gni.Cauale.in tract. de vſufr.mul.relic.nu.
18 192. Et libros à patre emptos non tenetur fi-
lius cum alijs fratribus conferre,ſed eos habe-
bit præcipuos,vt probat tex. in l.quæ pater,
cum Gloſ.ff.famil. herciſc.& in l. filiæ cuius.
C.eo.vt refert idem Duen.in reg.371.per tot.
& plenè Horat.Lut.in d.tract.de priuil.ſcho
19 lar. priuil.27.per tot. Eſt enim cauſa ſtudij
adeo priuilegiata, quòd pro ea licet etiam fi-
deicommiſſum euertere, & bona reſtitutioni
ſubiecta alienare, vt inquit Cur.Iun.in auth.
res quæ,nu.43.& ſeq.C.commn.de lega. Et li-
cet ab hac opinione diſſentiat Ant.de Padill.
in rep.eiuſdem Auth. res quæ. nu.91.& ſeq.
nihilominus eam defendit , & veriorem eſſe
teſtatur Horat.Lut.in d.tracta. de priuileg.
20 ſcholar.in 17.priuil. Et demum ſilentio præ-
tereundum non eſt,quod etiam ſi filius ſit à pa
tre exhæredatus; nihilominus ſi magna egeſta-
te laboret , tenetur patris hæres ei alimenta
præſtare,vt notabiliter affirmat Alber. in l.ſi

Google

quis à liberis §.parens,ff.de lib. agnoſc. Verù
cùm huiuſmodi alimenta commiſerationis
cauſa debeantur, ideo non ſecundum faculta-
tem hæredis,ſed ſolum quatenus ſufficiant ad
tuendam vitam pręſtabuntur,vt poſt alios re-
fert Io.Garz.in tract.de expenſ.& meliorat.
21 in cap.4.nu.23. Hæc autem concluſio, quòd
pater tenetur alere filios,procedit etiã quoad
filios naturales tantum, Auth.licet,C.de nat.
lib.Gloſ.in l.ſi quis à liberis, §.vtrum, ff. de
lib.agno.Iaſ.in d.Auth.res quæ, nu.8. Crau.
in conſi.8.nu.1.Couar.in epitb.de ſponſal.in
2.par.c.8.§.6. Menoch.in conſi.60. nu.6.vol.
1.& Bero.in conſi.156.num.20.& ſeq. vol.2.
Quæ cõcluſio procedit etiam ſi pater expreſ-
sè in teſtamento prohibuiſſet filijs naturali-
bus alimenta præſtari,vt inquit Dec. in conſi.
611.nu.2.quod dictum valde ſingulare,& pau
cis notum.dicit Hippol.in ſing. 358. in fi.&
Lancellot.Gal.in conſuet.Alixand. in verb.
22 ſolidos,q.6 nu.9.Imò etiam per ſtatutum fie-
ri non poſſe,quòd filijs naturalibus non præ-
ſtentur alimenta, tradit Menoch. in d.conſi.
60.nu.8.& Couar.in d.c.8.§.6.nu.5 quos re-
fert,& ſequitur Surd.in d.tract.de alim.tit.
23 1.q.9.in prin. Eiſque deberi etiam vitam mi
litiam à primogenito ſuccedense in bonis
feudalibus,refert Pet.de Greg.in tract.de vit.
24 mil.q.4.nu.8.in 6.ampl. Sed eum acriter im-
pugnat Cannet.in c.ſi aliquem,verſ.ſed quæ-
ritur,fol.331.cuius opinionem nouiſſimè cõ-
firmat D. Garz. Maſtril. in deciſ.85. dicens,
ita per illud Conſiſtorium Regni Siciliæ de-
terminatum fuiſſe, & quòd opinio Petri de
Greg.nec legibus,nec ratione fundatur. Hoc
25 autem onus alendi naturales liberos tranſit
etiam ad patris hæredes,iux.not.per Vinc.de
Franch.in deciſ.87.nu.15. & in deciſ. 178.
nu.6.& 12.& alios,quos refert Theſ.in deciſ.
26 211.nu.1.Imò quòd hoc onus trãſit ad quoſ-
cunque tertios poſſeſſores bonorum paterno-
rum,etiam ſi poſſideatur a fiſco, refert Peregr.
in tract.de iure fiſc.lib.5.tit.1.nu.75.& ſeq.
27 Vnde etiam de bonis confiſcatis deberi ali-
menta filijs ſpurijs,& dotandas eſſe filias ſpu-
rias,refert Surd.in d.tract.de alim.tit.1.q.31.
nu.31.& ſeq.ex not.per Io.Lopez in c.per ve-
ſtras,de don. inter vir.& vxor. in 3. not. §.
24.nu.8.& ſeq. & Pet. Duen.in reg. 367.in
28 4.ampl.in fi. Eademque ratione monaſteriũ
ex bonis ingreſſi tenetur quoque alere eius fi-
lios egenos, vt plenè probat idem Surd. in
eod.tit.1.q.29.per tot. Nam bona paterna cen
ſentur tacitè hypothecata pro alimentis filio-
rum,& ideo penes quoſcunque tranſeunt af-
fecta hoc onere,l.2.ff.de alim. & cibar. legat.
prout in ſpecie affirmat Theſaur. in d. deciſ.
211.nu. 10. Subdit tamen,quod hoc intelligi
debet,quando bona ſunt alienata ab hæredi-
bus poſt patris obitũ, alias ſecus, & ideo nul-
lam actionem competere contra eos,qui iure
emptionis,vel alterius contractus bona patris
poſſident,teſtatur Couarr.in epitb.de ſpõſal.
in 2.par.c.8.§.6.nu.14.reprehendendo Ioan.
Delect.de art.teſt.ſub tit.de liber.inſt. caut.
17.qui affirmauerat,bona paterna eſſe hypo-
thecata pro liberorum alimentis,& ideo pro
eis conueniri poſſe eorum emptores, & hanc
veram eſſe opinionem, quòd pro alimentis
actio hypothecaria non competit,niſi vbi fun
dus eſſet ſpecialiter in cauſam alimentorum
deſtinatus,pluribus authoritatibus probat Io.
29 Bap.Laderch.in conſi.163.nu.1. Remedium
autem,quòd filijs naturalibus competere po-
teſt contra tertios poſſeſſores pro alimentis
eis debitis,eſt conditio in rem ſcripta, quæ
competit etiam pro legitima contra quoſcun
que ſingulares ſucceſſores, quando hæres pa-
tris non eſt ſoluendo, vt plenè probat idem
30 Laderch.in alleg.conſi.163.num. 5. Eadem
quoque concluſio ampliatur, quod pater te-
netur etiam alere filios ſpurios, & inceſtuo-
ſos,quamuis enim ius ciuile eis alimenta de-
negauerit,vt expreſsè cauetur in Authen. ex
complexu,C.de ſecun.nup. Nihilominus con
trarium ſtatuit æquitas iuris canonici, vt ha-
betur in c.cũ haberet,de eo,qui dux. in mat.
quam polluit.per adult.quam ſeruandam eſſe
contra iuris ciuilis rigorem, etiam in terris
Imperij,communiter Doctores affirmant, vt
plenè refert Rol.à Vall.in conſi.54.num.59.
& ſeq.vol.2.Surd.in d.tract.de alim.tit.1.q.
10.nu.7.& Vinc.de Franch.in deciſ.645.nu.
31 5.Hanc autem concluſionem aliqui procede-
re negant in filijs ſpurijs ortis ex damnato
coitu,prout ſentit Bal.in d.Auth.ex comple-
xu,C.de ſecun.nup.Sed contrarium ex magis
recepta DD.ſententia verius eſſe affirmant
Surd.in d.q.10.nu.27.& ſeq.& Barboſ.in d.
4.par.l.1 ff.ſol.matr.nu.65. qui dicit, quòd
etiam filia clerici dotari debet de bonis pater-
nis,& in ſubſidium de fructibus beneficij,pro
qua concluſione allegat Auenda.in reſp. 19.
nu.5.& Nauar.de ſpol.cler.§.vlt.nu.11.&
eandem concluſionem confirmat Ioã. Lopez
in c.per veſtras,de don.inter vir.& vxor.in
3.not.§.23.nu.12 fol mihi 155.in paruis im-
preſſ.qui dicit,quòd licet clericus malè fece-
rit fornicando, eius tamen filij poſtquam re-
periuntur geniti, non ſunt perdendi, ſed eis
ſaltem tanquam pauperibus ſubueniendum
eſt,iuxta not per Abb.in c.1.de cohab.cler.&
mul. peccatum enim,quod fuit in generatio-
ne,non eſt in educatione,immo in ea eſt meri-
tum,

Digitized by Google

tum,& actus pietatis, *c. paſce*, & *c. non ſatis*,
86.diſt. vt benè animaduertit *Io. de Rojas in*
32 *epith.de ſucceſſ.c.21.nu.49.* Et licet aliqui
teneant pro huiuſmodi alimentis filium ſpu-
rium agere debere coram iudice Eccleſiaſti-
co,vt notat *Burſ.in conſi.62.num.11.vol.1.*
cõtrarium tamen verius eſſe affirmat *Theſau.*
33 *in d.deciſ.211.nu.4.* Et quòd huiuſmodi ali-
menta filijs ſpurijs debentur abſque vllo one-
re,ita vt non poſſit pater eis mandare, quòd
teneantur operari in domo, & ſeruire alijs
fratribus legitimis,tenuit *Rolan. à Vall.in d.*
34 *conſi.54.nu.70.vol.2.* Sed hanc opinionem
impugnat *Theſaur.in d.deciſ.231.nu.3.* Ea
ratione,nam alimenta ſpurijs non debentur,
qñ aliunde poſſunt ex eorum laboribus, vel
induſtria victum quærere, vt copioſè ex mul-
torum authoritate refert idem *Theſau. in ea-
dem deciſ.231.nu.13.& ſeq.& Burſ.in conſ.*
35 *62.nu.12.& ſeq.vol.1.* Vnde alendam non
eſſe filiam ſpuriam, quæ ſana, & idonea erat
ad ſeruiendum pro pediſſequa,pulchrè conſu-
luit *Iac.Emilian.in conſ.246.per tot.* Verùm
36 hoc intelligendũ eſt procedere debere,quan-
do eſſet talis,quę poſſet famulatum, vel aliam
artem exercere ſine dedecore,vt benè declarãt
*Rol.a Vall.in d.conſi.54.num.79. Molin.de
primog. Hiſp.lib.2.cap.15.nu.47.& Barboſ.
in 4.par.l.1.ff.ſol.matr.nu.62.* Ac etiam ſine
periculo infirmitatis,iuxta not.per *Theſaur.*
37 *in alleg.deciſ.211.ſub nu.14.* Et non ſolum
pater tenetur filios ſpurios alere,ſed etiam fi-
lias dotare, vt ex magis communi Doctorum
ſententia affirmant *Couar.in d.cap.8.§.6.nu.
11. Molin.de primog.Hiſp.lib.2.cap.15.nu.
45.*& alij relati per *Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.*
38 *ſol.matr.nu.65.* Sed huiuſmodi dos non de-
bet excedere legitimum modum alimentorũ,
nam in eo quod excedit,reuocatur,iuxta not.
per *Rip.in l.1.nu.98.ff.ſol matr.*& alios ple-
nè relatos per *Surd.in d. q. 10.nu. 15. & ſeq.*
39 Verùm circa hoc magna eſt inter DD. con-
trouerſia, An huiuſmodi exceſſus reuocari
poſſit conſtante matrimunio: Aliqui enim di-
cunt,quòd non, quia dos tunc reperitur pe-
nes virum titulo oneroſo, prout ſentit *Bart.
in l.fi.§ ſi à ſocero,ff.de his,quæ in fraud.cre
dit.* pro qua opinione plures alios concordan-
tes refert *Rol.à Vall.in conſ.74.nu.49.lib.1.
& in conſ.85.nu.12. lib.3.* Sed contrarium
verius eſſe affirmat *Barboſ.in d.4. par. l.1.ff.
ſol.matr.nu.79.* qui plenè probat etiam con-
ſtante matrimonio dotem pro filia ſpuria
conſtitutam, quatenus legitimum alimento-
rum modum excedit,reuocari poſſe, & omni-
bus pro contraria opinione allegatis optimè
reſpondet: Alij verò dicunt exceſſiuam dotẽ
pro muliere ſpuria traditam,non poſſe à viro
reuocari, conſtante matrimonio, ſi quando
contraxit, ignorauit eam eſſe ſpuriam, nam
error facti nocere non debet marito,qui puta-
uit legitimam vxorem ducere, prout ex mul-
torum opinione refert *Surd. in d. tracta. de
alim.tit.1.q.10.nu. 26.* Verùm dicit hoc in-
telligi debere, quando conſtaret, quòd mari-
tus fecit diligentiam,vt mulieris conditionẽ,
cum qua contrahere intendebat,inueſtigaret,
alioquin contra eum laboraret iuris præſum-
ptio,quòd ſcienter cum ea cõtraxit, *arg.l.qui
cum alio,ff.de reg.iur.* ſed idem *Surd. in eod.
tract.tit.5.q.7.nu.11.& ſeq.* hunc articulum
iterum diſputat,& tandem num.15. ſupradi-
ctam primam opinionem amplectitur, quam
dicit eſſe magis æquam,& rationabilem, ne
gener remaneat ſua ſpe, & conuentione dece-
40 ptus. Nec minus dubitabilis quæſtio eſt,an
dos filiæ ſpuriæ tradita, ad eius tranſeat hæ-
redes? in quo articulo magis communis reſo-
lutio eſt,quòd non,quia huiuſmodi dos ſucce-
dit loco alimentorum,quæ morte extinguun-
tur,vt in ſpecie notant *Bald. in l.eam quam,
nu.41.C.de fideicom. Menoch.in conſi.6.nu.
20.lib.1. & in tract.de arbitr.iud.caſ.169.
nu.10.*& plenè *Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.ſolu.
matr.num.71.verſ.ſuccedit igitur ſecunda.*
41 Non tamen deſunt, qui contrariam tuentur
opinionem, affirmantes huiuſmodi dotem
etiam ad filios,& hæredes filiæ ſpuriæ tranſ-
mitti,ea potiſſimum ratione moti, nam ſi ali-
ter eſſet,nunquam mulier ſpuria virum con-
dignum inueniret, & cogeretur meretricari,
vt plenè conſiderant *Tell. Fernand. in l. 10.
taur.nu.11.& Card.Paleot.in tract. de noth.
& ſpur.c.51. in fi.*& alios, quos refert *Vinc.
de Franch.in deciſ.283.nu.10.& ſeq.* qui mul
ta alia pro hac opinione allegat,& ſecnndum
42 eam teſtatur iudicatum fuiſſe. Verùm ani-
maduertendum eſt, quod illa deciſio videtur
præcipuè fundari in quadam limitatione,quę
eſt à Doctoribus communiter recepta, quod
doctrina *Bal.in l.eam quam,* in qua fundatur
ſupradicta concluſio,quod dos filiæ ſpurię nõ
tranſmittitur ad eius hæredes, non procedit,
quando dos eſſet talis, vt habito reſpectu ad
tempus,quo ipſa mulier viuere poſſet, iuxta
regulam *l.hæreditatum,ff.ad l.Falcid.* non
excederet legitimum modum alimentorum,
vt refert idem *de Franch. in ead. deciſ.283.
nu.16.& ſeq.* quæ limitatio ſumitur ex eodẽ
Bald.in conſ.448.lib.1.& ab ea non diſſentit
idem *Barboſ.in cit.loco, nu.74. verſ. non ob-
ſtat ſecunda ratio,*& *Surd.in d. q.7. nu.54.
& ſeq.* Vnde regulariter non puto recedendũ
à ſupradicta prima opinione, quæ re vera eſt

magis

43 magis communiter recepta. Valdè etiam du-
bia quæſtio eſt; An filijs ſpurijs alimenta de-
beantur, habito reſpectu ad qualitatem, & fa-
cultates patris, vel ſolum quatenus ſufficiant
ad ſuſtendandam eorum vitam? in quo articu
lo duplex eſt Doctorum opinio. Aliqui enim
tenent ſolum alimenta neceſſaria ad vitæ in-
digentiam ſpurijs eſſe præſtanda, nulla habi-
ta ratione diuitiarum, vel dignitatis paternę,
vt plenè probant Crau. in conſi. 219. nu. 8. lib.
2. Rol. à Vall. in conſi. 74. nu. 41. lib. 1. Burſ.
in conſi. 62. nu. 20. & ſeq. lib. 1. Petr. Bcnini. 8.
in deciſ. Bonon. 22. nu. 8. & Anto. Gam. in de-
44 ciſ. Luſita. 343. ſub nu. 4. Alij autem verius
eſſe affirmant filios ſpurios alendos eſſe ſecun
dum qualitatem, & dignitatem perſonarum,
ſed non ita ampla alimenta eis eſſe præſtan-
da, ſicut præſtarentur filio legitimo eiuſdem
qualitatis, circa quod plurimum Iudicis ar-
bitrium verſari debere aſſerunt, vt refert Mo
lin. de primog. hiſp. lib. 2. c. 15. nu. 55. verſ. ſed
verius, in quam opinionem inclinant quoque
Couar. in d. c. 8. §. 6. num. 7. & Tell. Fernand.
in l. 10. taur. num. 2. eamque plenè defendit
Vinc. de Franch. in deciſ. 282. nu. 18. & ſeq.
45 In hac autem Doctorum controuerſia Bar-
boſ. in d. 4. par. l. 1. ff. ſol. matr. dicit, quòd pri-
ma opinio ſibi probabilior videtur, eamque
multis rationibus probare nititur, omnes
enim Doctores vno ore affirmant, ideo æqui-
tatem iuris canonici præferri rigori iuris ci-
uilis circa præſtationem alimentorum filijs
ſpurijs debitam, quia liberorum educatio eſt
de iure naturæ, l. 1. §. ius naturale, ff. de iuſt.
& iur. & cap. ius naturale, diſt. 1. & conſe-
quenter à iure ciuili tolli non poteſt, §. penul.
inſt. de iur. nat. prout in ſpecie aſſerunt Na-
uar. in tract. de ſpol. cleric. §. vlt. num. 9. &
Ant. Gomez in l. taur 9. nu. 37. Ius autem na-
turæ ad aliud non obligat, niſi ad alimenta
neceſſaria ad vitæ ſubſtentationem tantum,
c. paſce, 86. diſt. & l. necare, ff. de lib. agnoſc.
Et licet ius ciuile circa alimentorum præſta-
tionem conſideret perſonarum qualitatem, &
fecultates eorum, qui ea præſtare tenentur, l.
ſed ſi quid, §. ſufficienter, ff. de vſufr. tamen
circa alimenta ſpuriorum non eſt attenden-
dū ius ciuile, quia eos ali expreſsè prohibuit,
vt cauetur in auth. ex complexu, C. de ſecun.
nup. ſed ſolum ius naturale, quod ſolum reſpi
cit alimenta neceſſaria ſecundum naturæ in-
digentiam, & hac opinione retenta, non ob-
ſtat tex. in c. cum haberet, in fi. de eo, qui dux.
in matr. quam polluer. per adult. in quo ex-
preſsè dicitur, quod parentes filijs ſpurijs ne-
ceſſaria ſubminiſtrent ſecundum eorum facul
tates, nam ei pluribus modis reſpondet idem
46 Barboſ. in cit. loco. Primò enim fatetur, quòd
in conſtituendis alimentis neceſſarijs debet
haberi reſpectus ad facultates, & diuitias pa-
tris, ita tamen vt vltra neceſſaria ad victum
nil aliud præſtandum ſit; Vnde ſi pater eſt di-
ues, prętabit alimenta neceſſaria filio ſpurio,
qualia conueniunt perſonæ diuiti, ſi vero eſt
pauper, ea præſtabit ſicut pauperes ſolent eo-
rum familiam alere, & ſic filius pauperis ale-
tur pane, & oleribus, filius autem diuitis di-
uerſo genere ciborum, vt in ſimili dixit Gloſſ.
in l. ſerui vrbani, ff. de leg. 3. & Abb. in cap.
47 nobis, nu. 6. de iur. patro. Secunda illius tex.
interpretatio ex mente eiuſdem Barboſ. eſt,
quod dum dicit, quòd parētes tenentur filijs
ſpurijs neceſſaria præſtare, ſecundum quod
ſuppetunt eorum facultates, hoc intelligi de-
bet ſtatutum in beneficium ipſorum parentū,
quod non teneantur coarctare alimenta pro-
pria pro alimentis filiorum, ſed eatenus tan-
tum quatenus eorum facultates patiātur, quæ
ſi vtrique ſufficiunt, tunc neceſſaria alimenta
ſpurijs præſtentur. His autem non obſtanti-
bus negari non poteſt ſecundam opinionem,
quod etiam in filijs ſpurijs non ſit ſolum con-
ſideranda neceſſitas victus tantum, ſed quoq;
eorum dignitas, & paterna nobilitas, ita vt
alio modo debeantur alimenta ſpurio ex pa-
tre nobili, quam alio ex infimis parentibus or
to, nedum eſſe magis communiter receptam,
ſed etiam magis rationabilem, prout pleniſ-
ſimè probant Stephan. Gratia. in 1. tom. di-
ſceptat. foren. c. 112. per tot. & idem affirmat
Hiero. Ceuall. in commu. opin. contra com-
48 munes lib. 3. q. 780. Qui omnibus contrarijs
optimè reſpōdet, & ne eius ſcripta exempla-
re videar, ad eu me remitto. [An autē pęna ar
bitraria qua tenetur pater exponēs filiū legiti
mum & naturalem, iux. tex. cum ibi not. per
Gloſſ. in l. 2. C. de infantib. expoſit. & notata
per Menocb. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 306. nu.
5. & Vulpell. in conſi. 94. nu. 11. Habeat etiā
locum in patre exponente filium ſpurium?
hanc quæſtionem propoſuit Ludo. Rodulfin.
in ſuarum quæſtionum lib. 2. q. 48. Qui pri-
mo arguit pro negatiua, ex quo pater de iure
ciuili non tenetur alere filios ſpurios, Auth.
ex complexu. C. de ſecun. nup. & conſequen-
ter ceſſante ratione ab eodem iure in filijs le-
gitimis, & naturalibus conſiderata, qua ideo
patres eos exponentes puniuntur, nam alimē-
ta denegando eos necare videntur, l. necare,
ff. de lib. agnoſc. Quæ ratio non procedit in fi-
lijs ſpurijs, cum eos pater de iure ciuili alere
non teneatur, videtur quoque ceſſare pœna
ab eodem iure ciuili impoſita, ſed demum
contrarium concludit, ſtante æquitate iuris
cano-

canoniei,qua introductum eſt etiam filijs ſpu-
49 rijs eſſe alimenta præſtanda.] Non ſolum au-
tem pater tenecur filios alere, ſed etiam ma-
ter infra biennium tenetur lactare, l.pen.C.de
patr.poteſt.Glo.in l.ſi quis à liberis, §. ſi ma-
ter, ff. de libe. agnoſc. & ibidem Bald. & alij
DD. Molin.de primog.hiſp.lib.2.c.15. nu.3.
& alij plenè relati per Surd. in d. tracta. de
alim.tit.1.q.14. & per Aluar.Velaſq.in 1.
tom.conſult.Regn.Luſitan.conſult.92.nu.1.
50 Limitatur autem hæc concluſio, quando ma-
ter eſt nobilis, & ſecundum regionis conſue-
tudinem ei non conuenit lactare filios, vt ple-
nè probant Surd. in eod. tract. de alim.tit.7.
q.13 num.4.& ſeq. Card. Paleot.in tract.de
noth. & ſpur.cap.48.nu. 1. & Rol.à Vall.in
conſi.51.nu.80. vol. 2. & alij, quos refert do-
ctiſſimus Regens Valenzuel.in conſ.41.num.
65 hanc autem limitationem impugnat Ioã.
Garz.in d. tract. de expenſ. & meliorat. c. 3.
nu. 31. dicens eam nulla ratione iuuari, ſed
etiam Reginã Hiſpaniarum, qua nihil maius
videt oriens, & occidens Sol, filios ſuos nutri-
re decere; Idque obſeruata naturæ ratione fun
dari, quæ Reginis, & reliquis communis eſt,
cui opinioni nouiſſimè accedit Marius Ital.
in tract.de immun.eccl.lib.1.c.5.§.3.nu. 12.
51 Secundo limitatur, quando mater eſt adeo
egena, quod cogitur ex proprijs laboribus vi-
ctum quærere, vt poſt alios refert idem Surd.
in d.q.13.nu.15. & Velaſq.in d.conſult.92.
52 nu. 3. Vltra triennium vero non tenetur am-
plius mater educare filios, niſi in ſubſidium,
l.ſi quis liberis, §.vtrum, ff.de liber.agnoſc. &
ſi filios aluit quando non tenebatur alere, po-
teſt expenſas erogatas a marito repetere, vt
probat expreſsè tex.in ead. l ſi quis à liberis,
§.mater, & notant in ſpecie Burſat. in conſi.
420.per tot.vol.4. Menoch.de arbit.iud.caſ.
88.nu.22.& Velaſq.in d.conſult.92. num. 7.
Sed hæc concluſio non eſt ita ſimpliciter in-
telligenda; multas enim habet declarationes,
quas pleniſſimè refert Surd. omnino viden-
dus in d.tract. de alim. tit. 6.q. 7.per tot. ad
quem me remitto. [Et demum omittenda non
53 eſt notabilis deciſio Antonij Fabri in Codice
Fabriano lib. 4.titu.9.defin.3.fol. mihi 288.
qui refert, quod cum quidam filiusfamilias
corrupiſſet quandam virginem, & ex ea filiũ
ſuſcepiſſet, & illa contra patrem egiſſet, vt do-
tem conſtitueret, & partum aleret, ad vtrum-
que condemnatus fuit, ſaluo tamen ſibi iure
imputandi in legitima filij, quod eius nomine
ſoluiſſet. Illud tamen procedit in legatario,
qui agit de lucro; aliud autem eſſe dicit in fi-
lijs, qui ſunt quodammodo creditores alimen
torum a patre debitorum Iudicis officio, &
ideo concludit omnino patrem cogi debere
ad vendendum immobilia parui redditus, vt
filios alat, ſuoque debito ſatisfaciat, ad quod
tenetur omni naturali, & humano iure, cum
filiorum educatio etiam ad feras pertineat,
l.1.§.ius naturale, ff.de inſt. & iur. quam cõ-
cluſionem pluribus alijs rationibus, & autho-
ritatibus confirmat, eumque refert, & ſequi-
tur Hier. Magon. in deciſ.Lucen.73.nu.27.
cum ſeq. Et licet non deſint, qui contrariam
tenent opinionem, quos refert Theſau.in dec.
211.nu.27.dicentes alimenta filijs præſtanda
eſſe ex fructibus, nõ ex bonorum alienatione,
ne capitali conſumpto, nihil poſtea ſuperſit
vnde viuant, quam opinionem fundant ex reg.
tex.in l.q. bonis, ff.de ceſſ.bono. & idẽ affirmãt
Io.Lopez in gl.ad l.taur.14.n.50. Menoch.de
arbitr.iud.lib.2.caſ.169.nu.3.plenè Surd. de
alim.tit.4.q.9.n.1.cũ ſeq.et p̃cipuè n.9.cũ ſeq.
Anna in ſing.23. & Vinc.de Franch.in deciſ.
133.nu.7.& in deciſ.336.nu.2. Nihilominus
à prima recedendum non eſt, quam veriorem,
magiſque communiter receptam eſſe probat
inſignis Doctor Barboſ.in l.maritum nu. 18.
verſ non obſtat tertium, cum ſeq.ff.ſol. matr.
Sed in vno tantum caſu cõtraria opinio pro-
cedere poſſet, quando ex venditione bonorũ
vix tantum haberi poſſet, quantum ſufficeret
ad alimenta propria illius, qui ea præſtare te-
netur, tunc enim ad vendendum cogendus nõ
eſſet, cum prius alimenta propria deduci de-
beant, vt fatetur idem Barboſ. in cita. loco,
nu.20. Sed poſita pro vera opinione ſecunda,
quod non teneatur pater vendere bona ſtabi-
lia pro alendis filijs; Aliud tamen eſt quoad
alimẽta à filiis genitoribus debita, nam ſi red-
ditus, & fructus bonorum filiorum non ſuffi-
cerẽt, cogendi ſunt ad vendendum proprieta-
tem, vt inquit Gregor. Lopez in glo. fi.l.2.tit.
19.par.4. & alij, quos refert Hier. Ceuallos in
commu.opin.contra commu.quæſt.780.num.
382. cum ſeq. quod ratione probant, nam ſi
pater famis neceſſitate cogente poteſt vende-
re filios, l.2.C.de patr.qui filios diſtrax. Ergo
multo fortius propter patris neceſſariam edu
cationẽ vendi debent bona filij, quando red-
ditus non ſufficiunt, maior enim eſt alienatio
perſonarum, quam rerum, cap. pracipimus.
12.q.1.ſecundum glo.in cap.cum olim, de ma-
iorit. & obed. quod priuilegium non proce-
dit e conuerſo, nam nullo iure cautum reperi-
tur, quod filius in quauis neceſſitate conſtitu-
tus poſſit vendere patrem, vt benè animad-
uertit Surd.in d.tract.de alim.tit.8.priu.38.
54 nu.23.& in tit.4.q.9.nu.21.] An autem re-
peti poſſint alimenta præſtita priuigno à vi-
trico, vel cenſeantur donata? vide Burſat. in
conſi.

55 conſi.83.nu.9.& ſeq.lib. 1. Et an pater repe-
tat à genero expenſas factas pro filia infirma
penes eum commorante? vide Soc.in conſ.64.
& in conſi.166.vol.4. & pulchrè eundem in
56 conſi.286.vol.2. Multi autem ſunt, qui oneri
alios alendi ſubijciuntur, de quibus plenè lo-
quitur Surd.in d.tract.de alim. ad quem ſuffi-
cit me remittere; Ideo ſi vis videre quãdo fra-
ter tenetur fratrem alere, vide eum in tit. 1.
quæſt.25. Et quando patruus tenetur alere
filium fratris? vide eundem in eod.tit.1.q.28.
& Barboſ.in 4.par.l.1.ff.ſol.matr.num.142.
Et an Auus teneatur alere nepotem? vide eũ-
dem Surd.ibidem in q.12. Et quid in patre
ſpirituali? vide eundem in q.11. Et an nepos
teneatur alere amitam, quæ conſumpta dote
non habet vnde viuat? vide Marium Giurb.
57 in deciſ.5.per tot. Et demum quis teneatur
alere infantem expoſitum, ſi non adeſt hoſpi-
tale ad hoc deputatum? vide eundem Surd.
in eod.tit.1.q.81.per tot. Theſau.in deciſ.118.
nu.1.& omnino Fran.Mugnoz.de Eſcobar.
in tract.de ratiocin.cap.25.nu.44.cum plur.
• ſeq.[& Auendogn.in tract.de exeq.mandat.
par.2.c.10.nu.19.& Io.Bapt.Coſt.in tract.
58 de ratione rata q.9.per tot.] Sciendum eſt
autem, quòd eadem iuris diſpoſitio, quæ cogit
patrem ad filios educandum, cogit etiam fi-
lios alere parentes egenos, l.fi.§.ipſum autem
C.de bon.quæ lib.& c.cæterum,86.diſt. quod
etiam de iure diuino ſtatutum fuiſſe pluribus
authoritatibus probat Montalu.in ll.for.lib.
3.tit.8.l.1.in ver.gouiernen el padre. Hinc
Salom.prouerb.cap.8. dicit, quòd homicida
eſt, qui patri ſubtrahit neceſſaria, quam ſenté-
tiam cum multis alijs notabilibus ad hoc pro-
poſitum refert Surd.in d.tract.de alim.tit.1.
q.17.nu.1.& Cordub.in l.1.§ parent,nu.16.
ff.de lib.agnoſc. & eandem concluſionem con
firmant Menoch.in tract.de præſump.lib.3.
præſump.29.nu.16.& pulchrè Ioã.Garz.in
tract.de expenſ.& meliorat.cap.4.nu.52.&
• ſeq.[& nouiſſimè concluſionem hanc pluri-
bus alijs notabilibus exornat Regens Valen-
zuel.in conſi.12.num.8.cum plur.ſeq. Immo
maiora priuilegia, & ſpetialitates habere ali-
menta parentibus debita, quam econuerſo, ple
nè probat Hier.Ceuallos in commu.opin.cõ-
tra commu.quæſt.780.nu.178.cum ſequen.]
59 Quæ concluſio procedit etiam in filio eman-
cipato, qui non ſolum tenetur patrem inopẽ
alere, iux.not.per Bar.in l.alimenta,§.Impe
ratoris,nu.3.ff.de lib.agnoſc.& in tract.de
alim.nu.10. Sed ſi renitens fuerit in alimentis
ei præſtandis, iterum in patriam poteſtatem
redigitur, vt refert idem Surd.in d.tract.de
alim.tit.8.priuil.65.nu.5.& alij, quos cumu-
lat Intrigl.in ſing.135.nu.1.in 2.lib. Quo ca-
ſu non poteſt amplius à petre iternm eman-
cipari ſine ſpeciali Principis reſcripto, vt te-
ſtatur idem Surd.in eodem titu.8.priuil.66.
60 nu.4.& Intrigl.in d.ſing.135.nu.6. Qua ra-
tione etiam filius legitimatus ob denegata
patri alimenta ſimiliter ad ſpurietatem reuo-
catur, nec iterum amplius legitimari poteſt,
vt refert idem Surd.in d.tit.8.priuil.67.nu.
1.& 3.& Intrigl.in eod.ſing.135.nu.2.& 8.
61 Et idem eſt in liberto denegante alimenta eius
patrono, vt refert idem Intrigl.in eodem loco
nu.4.& 7.& Surd.in eod.priuil.66.per tot.
62 Imò ſi filius habet patrẽ egenum, qui ſibi vi-
ctum quærere non valet, tenetur exire à Re-
ligione, in qua profeſſionem fecit, & patri
ſubuenire, vt inquit Rainer.de Forliu.in l.
qui cum eo,§.fi.ff.de re milit. cuius ſeutentiã
communiter confirmant Doctor. relati per
Hipp.in ſing.549.& per Surd.in d.tit.8.pri-
uil.67.num.2.& Intrigl.in ſing.125.& alij,
quos plenè cumulat Petr.Cened.in collect.
ſuper decreto in cap.ſi quis filij,30.diſt.col-
• lect.30.nu.3.[Sed exire non debet à Religio-
ne authoritare propria, niſi obtenta prius li-
centia à ſuo ſuperiore, vel à Summo Pontifi-
ce, iux.not.per erudiſſimum, religioſiſſimum,
ac meritiſſimum Collateralis Conſilij Regẽ.
Valenzuel.in d.conſi.12.nu.23.cum plurib.
63 ſeq.] Sed hoc intelligendum eſt procedere,
quando maxima vrget patris egeſtas, ita tamẽ
vt quamprimum filius paternæ neceſſitati
ſubuenerit, teneatur ratione voti ad religio-
nem reuerti, vt ex magis communi DD. aſſer-
tione refert Io.Azzor.in 2.par.inſtit.moral.
64 lib.2.cap.3.verſ.quinto quæritur. Et ſi filius
relicto patre inope Religionem ingreditur,
mortaliter peccat, vt inquit Diu.Thom.in 2.
2.q.86.art.3.& Cordub.in l.ſi quis à liberis,
§.item reſcriptum.num.12.ff.de lib.agnoſc.
quos refert Intrigl.in d.ſing.125.nu.2. Imo
etiam filius Regis vnicus ſi Religionem ingre
ditur, plus peccat, quam meretur, & Summus
Pontifex poteſt cum eo diſpenſare, vt vxorem
ducat, ne Regnum deſtituatur ſine legitimo
ſucceſſore, vt notabiliter inquit Bald.in l.ſi
paterfamilias,§.fi.ff.de adopt. Quo caſu diſ-
penſari etiã poteſt, quod Monacus ducat vxo-
rem ad tempus quouſque ſobolem ſuſceperit,
vt teſtatur idem Bald.in l.ſi ſibi filius, nu.3.
ff.eod.tit.de adopt. vnde ſingulariter dixit In-
noc.in c.cum ad monaſterium, ſub num.4.de
ſtat.Monach. Quod ſi filia Regis ingreſſa eſſet
Religionem, & poſtea Rex infidelis peteret
illam in vxorem, & pro ea cauſa vellet bapti-
zari cum toto populo ſuo, tunc poſſet per Sũ-
mum Pontificem legitimè diſpenſari ſuper
eo

eo matrimonio, quod dictum pro valde nota-
bili refert Andr.Barbat.in rebet.rub. C. qui
admitti,ſub nu.71.verſ.quadrageſimo addu-
to,& Catell. Cott. in memorab.in ver.filius
65 vnicus Regis. An autem ſecundum ordinem
charitatis teneamur magis ſubuenire patri,
vel filio? vide Io.de Amic.in conſi.105.nu.1.
& ſeq.Borgn.Cauale.in tract. de vſufr.mul.
relict.num.189.Sayr.in 7.lib.Clauis Regiæ,
cap.5.num.16.& Io.Azor.in 2.par.inſt.mo-
ral.lib.2.c.2.verſ.decimoſexto quæritur, qui
ex magis communi Doctorum opinione con-
cludit prius eſſe ſuccurrendum patri, quàm
filio, quando vtrique ſubueniri non poteſt. Et
66 ſi filius habet patrem, & matrem, magis tene
tur ſubuenire patri, vt refert idem Azzor. in
eod.cap.2.col.vlt.verſ.decimooctauo quæri-
67 tur; Et ſi filius habet vxorem, & patrem ege-
num, cui magis teneatur ſubuenire? vide
Thom. Sanch. in tract. de matrim.lib 9.diſp.
68 4.nu.26. Et ſi facultates paternæ ſunt ita mo
dicæ, vt vix ſufficiant pro alimentis proprijs,
an teneatur alere filios? regula eſt, quod non,
per tex.in l.pen.ff.de libe.agnoſc.in fi. nam
prima, & ordinata charitas incipit à ſeipſo, l.
69 præſes, C. de ſeruit.& aqua. Sed quomodo
intelligenda ſit, plenè explicat Surd.in d.tra-
cta.de alim.tit.7.q.8.per tot. cui addi poſſunt
not.per Vinc.de Franch. in deciſ.336.nu.3.
& Petr.Beninten.in deciſ.Bonon.89.per tot.
70 Ex qua regula ſumitur concluſio, quam infert
Afflict.in deciſ.290.nu.9. quod quando frumen
tum Regni non ſufficit pro eius vſu, non de-
bent concedi tractæ, & extractiones, prout
etiam aſſerit Ioã.Franc.de Pont. in tract.de
poteſt.Proreg.in tit. de tractis, ſeu extract.
in princ. [Eadem enim ratione, qua pater te-
netur alere filios, tenetur etiam quilibet Re-
gni, vel Ciuitatis Rector curare, ne ſuis ſubdi-
tis neceſſaria deſint alimenta, nam veluti pa-
ter eſt, qui populorum regimini præeſt, vt in-
quit Io.de Plat.in l.qui conductioni, C.de his
71 qui ſponte muner.ſuſceper.lib.10. Hinc eſt,
quod officiales, & annonæ præfecti, quando
ſubeſt ſuſpitio penuriæ, ſtatuere poſsũt, quod
deferentes victualia ſint tuti ab omni onere
gabellarum, & pedagiorum, vt notant Barto.
Ang.Iacob.in.Pau.de Caſt.& alij in l.1.ff.
quod quiſque iur.& Boer.in deciſ.296.nu.7.
72 Item prohibere poſſunt redemptores victua-
lium ne emant à ruſticis venientibus ad ven-
dendum in Vrbe, & ne emant bladum, nec
frumentum in herba, vt inquit idem Boer. in
72 d.deciſ.296.nu.7. Multa enim permittuntur
tempore neceſſitatis, & pro bono publico, quę
ſub generalibus regulis non comprehenderẽ-
tur. Ita quod quamuis regulariter nemo inui-
tus emere cogatur bladũ, l.dudũ, C.de cõtrab.
emp. Nihilominus ſi cõmunitas hẽt frumẽtũ
ſuperfluum cogere poteſt ſuos ciues ad illud
emendum, l.pen.C.vt nemini liceat in empt.
ſpetier.ſe excuſ.lib.10. vt refert Ant.de Bur-
goſ.in cap.1.nu.19.de emp.& vend.& Frãc.
74 Auiles in c.prætor 16.nu.31. Item priores,
qui habent arbitrium ſuper vbertate ſtatuere
poſſunt certum pretium quanti frumentum
quolibet die, & menſe vendi debeat ſecundũ
Bar.in l.1.nu.2.C.de frum. Vrb. Conſtanti-
75 nop.lib.11. Et tempore penuriæ quilibet co-
gi poteſt vendere frumentum, & alia victua-
lia pro certo, & viliori pretio, vt benè probat
tex.in l.2.§.cum in eadem, in fi.cum glo.ff.ad
l.Rhod.de iactu.& notant Bar.in l.1.§.cura
carnis, nu.1.ff.de off.præfec.vrb. Bald.in l.ſi
pendentes, §.ſi quid cloacarij, nu.7.ff.de vſuf.
& ibidem Ang.in verſ.in tex.ibi, viliori pre
tio. Sal.in l.1.nu.2.C.de epiſc.aud. Natt.om-
nino videndus in conſi.11.nu.12.lib.1. plenè
Couar.in 3.lib.var.reſol.c.14.num.3.& ſeq.
Anto.Gomez.in 2.tom.var.reſol.ſub titu.de
emp.& vend.nu.51.Surd.in deciſ.275.nu.4.
& plenius in tract.de alim.tit.1.q.77. Franc.
Auiles in d.c.prætor, 17.nu.12. Bouadill. in
ſua polit.lib.3.c.3.nu.2.& plenius in c.4.nu.
66. cum ſeq.& Vinc.de Franch. in deciſ.9.
76 num.1. Verum ijs, qui coguntur vendere fru-
mentum debet eius pretium ſolui in pecunia
numerata ſtatim, qua deficiente cogi poſſunt
ciues diuites ad eam mutuandam Vniuerſita-
77 ti, vt inquit Bouadill.in d.c.3.nu.18. In qua
generali taxa, quæ fit tempore penuriæ, etiam
frumenta clericorum, & Eccleſiarum com-
prehendi, affirmant Vinc de Franch.in deciſ.
9.nu.7.& per tot. Rouit.in pragm.1.de anno-
na, nu.4.& Petr.Caball.in reſol.crim.caſ.9.
nu.8.& ſeq. Animaduertendum autem eſt,
quod clerici in hoc caſu cogendi ſunt ad ven-
dendum, & generalem taxam obſeruandam
ab eodem Iudice eccleſiaſtico, vt plenè probat
Surd.in conſi.301.nu.34.cum ſeq.& per tot.
& Caball.in d.caſ.9.num.10.cum plur.ſeq.
Verum ſi tempore neceſſitatis contingat capi
frumentum mercatoris exteri tranſeuntis, de-
bet eius pretium ſolui, habito reſpectu ad locũ
deſtinatæ venditionis, prout plenè diſcuſſo
hoc articulo concludit D.Garz.Maſtrill.in
78 deciſ.17.per tot. Hæc autem pretij modera-
tio ſolum fieri poteſt in rebus neceſſarijs ad
quotidianum vſum, iux.not.per Bar.in l.1.C.
de frum.Vrb.lib.11. nõ autem in reliquis re-
bus quotidiano victui non neceſſarijs, nam
vnuſquiſque eſt moderator, & arbiter rei ſuæ,
l.in re mandata, ff.mandati, vt inquit Franc.
Auiles in d.cap.prætor, 17.num.4.& 11.

Verum

79 Verum quia appellatione victus veniunt etiã veſtimenta; Ideo poteſt etiam taxari pretium mercatoribus pannorum, ex not. per *Bald. in*
80 *l. 1. C. de epiſc. aud.* Eademq; ratione, cum victus appellatione veniant non ſolum cibaria, ſed etiam habitatio, *l. verbo victus, ff. de verb. ſignif.* Ideo hoſpitiorum quoque pretium taxari poſſe, inquit *Franc. Auiles in d. cap. prætor. 19. q. 31. verſ. & eadem taxa,* & idem affirmat *Bouadill. in polit. lib. 3. cap. 4. num. 62.*
81 *rum ſeq.* Quæ taxa, ſeu moderatio licet fiat à rectoribus ciuitatis, non tamen procedit priuatiuè, ſed cumulatiuè ad iuriſdictionem iudicis ordinarij, & proinde ipſe quoque taxare, & reuidere poteſt, præſertim ad querelã vendentis, ſeu procuratoris populi, ſecũdum *Bal. in l. in aliquam. ff. de off. procons. & in l. ſæpe audiri, ff. de offic. præſid.* & cum iuriſdictio rectoris ſit inferior, non extinguit iuriſdictionem Iudicis ſuperioris, vt inquit *Auend. in tract. de exequen. mand. cap. 19. num. 37.*
82 *verſ. taxa autem victualium.* Præterea vt publica vbertas conſeruetur, licet quoque facere bannum prohibitorium, ne quis emat in foro vltra proprium vſum, vt plenè probat
83 *Natt. in conſ. 221. lib. 1.* Item prohiberi poteſt, quod reuenditores non emant vſque ad certam horam, vt inquit *Amanell. de Claris aquis in ſing. 8.* cum quo concordant *Franc. Auiles in d. cap. prætor, 17. nu. 26. Auend. in d. c. 19. ſub nu. 35. verſ. & ob vbertatem, & Bouadill. in politica lib. 3. c. 4. num. 51. lit. D.*
84 Item ad fraudes euitandas, ordinari poteſt, quod huiuſmodi vtenſilia, & ad victumſpectantia non vendantur niſi in certo loco, & alibi vendentes, perdãt mercimonia, vt inquit *Luc. de Penn. in l. 1. C. ne ruſtical. ad vllum opus. lib. 11. & Auend. in d. cap. 19. num. 31. verſ. & vt apertius* Item ſtante penuria panis in Ciuitate, poteſt Iudex cum hominibus de regimine ſtatuere, quantum panis cocti vẽdi debeat ſingulis diebus, ſeruata æquali diſtributione inter ciues, *arg. tex. in l. prouidendũ, C. de paſcuſ. vt not. Luc. de Penn. in l. 1. C. de frum. vrb. conſtan. lib. 11. & Auend. in eodem cap. 19. nu. 35. verſ. item ſtante penuria.* Item
85 prohiberi poteſt frumentorum extractio, vt plenè probant *Hiero. de Laurent. in deciſio. Auenio. 40. per tot. Auend. in d. cap. 19. ſub nu. 35. verſ. & per ſupradicta,* pleniſſimè *Anto. Sola in nouis conſuetu. Sabaud. in titu. de edicto Annonæ glo. 4. nu. 1. cum ſeq. & Boua-*
86 *dill. in polit. lib. 3. cap. 3. nu. 55.* Quo caſu ſub prohibitione extractionis frumenti comprehenditur etiam extractio farinæ, & panis, vt affirmant *Guid. Pap. in deciſ. 373. Boer. in deciſ. 177. nu. 5. & Surd. in deciſ. 139. num. 6. &*
87 *per tot.* An autem huiuſmodi prohibitio cõprehendat etiam exteros extrahentes à proprijs poſſeſſionibus ſitis infra fines territorij ſtatuẽtiũ? plenè explicãt *Anto. Sola in d. tit. edict. annonæ glo. 4. nu. 7. cum ſeq. & Theſau.*
88 *in deciſ. 152. per tot.* Et an in huiuſmodi pœnam extractionis incurrat qui reperitur in itinere, & in actu extrahendi? vide *Ant. Solã in eodem loco nu. 10. cum ſeq. plenè Cepol. in l. ſi fugitiui, nu. 65. cum ſeq. C. de ſeru. fugit. Hier. Gabr. in conſi. 18. nu. 6. lib. 1.* & pleniſſimè *Ant. de Bellis in var. tract. lib. 4. ſub tit. de quæſt. particulari quæſt. 3. nu. 23. cum ſeq.*
89 Ad hoc autem, vt in huiuſmodi pœnam extractionis incurratur, realem apprehenſionem requiri, plenè probat *Regens Valen-*
90 *zuel. in conſi. 52. nu. 33. cum plur. ſeq.* Poteſt etiam ne fiat vinum acerbum, ordinari, quod non colligatur vindemia niſi certo tempore, vt notant *Cepoll. de ſeruitu. ruſt. præd. c. de meſſe, & vindemia, & Auend. in d. cap. 19.*
91 *nu. 30. verſ. ſexto infero.* Item cogi poſſunt ruſtici agricultores, & alij ſimiles venire ad Ciuitatem ad vendendum, *l. 2. ff. de nundin. Franc. Auiles in d. cap. prætor. 17. num. 20.* Ita tamen vt remotiores minus grauentur propter maiores expenſas, quæ fiunt ratione longioris itineris, ex regula tex. in *l. pro locis,* cum ibi not. per *Bar. C. de annon. & tribut.*
92 *lib. 10.* An autem licitum ſit miſcere frumentum bonum cum antiquo corrupto, vide tex. notabilem in *l. 1. cum ibi not. per Bart. C. de cond. in horr. pub. lib. 10.* qui videtur ſuadere, quod fieri poteſt, dummodo tamen ex miſtura corruptio veletur, & nociua non ſit, vt inquit *Anto. Burgos in cap. 1. nu. 32. de emp. & ven-*
93 *dit.* Sed ſi cum tritico miſcetur abena, vel ordeum, aut in ordeo palea, vel puluis, aut abena, vel iuxta lanam ponatur aqua, ſine dubio hæc faciens, extraordinaria pœna puniendus eſt, ſecundum *Angel. in l. annonam. ff. de extraord. crim. & Auend. in d. c. 19. nu. 30. verſ. quinto infertur,* qui etiam inquit, quod vendens vinum miſtum ſimiliter puniri debet extra ordinem, & vinum effundi, cum ſit nociuũ
94 humanæ ſaluti. Quæ autem ſit pœna vendentium annonam corruptam? plenè explicat
95 *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 382.* Et quomodo puniatur vendens merces corruptas? vide *Bertazzol. in conſi. crim. 11. num. 15. &*
96 *in conſi. 445. cum apoſt. ad eum.* Et quod merces corruptas poteſt de facto officialis proijcere, & perdere, ac publicè concremare, affirmant *Auend. in d. c. 19. num. 30. & Iacob. de Bellouiſ. in prax. iudiciar. tit. de iniur. verb.*
97 *falſarium.* Qualiter autem puniantur occultantes annonam, vt carior fiat? vide in *l. annonam,*

nonam,ff.de extraord.crim.& in conſt.regni
Magiſtros mechanicarum artium, Boſſ. in
tit.de extraordinar.crim.nu.4.Philip. Port.
Imolenſ.in conſi.73.Menoch.de arbitr.iudic.
caſ.384.& Franc.Marc.in deciſ.Delph.540.
98 in 1.par.& in deciſ.395.in 2.par.Eademque
pœna puniri eũ,qui vadit ad forum,& offert
pro emptione frumenti plus debito pretio ad
hoc, vt alij carius emant,probat tex.in l.2.§.
item ſi quis,cum ibi not.per Bar.ff. de crim.
ſtellio.vt notant Aret. in §. de annona, inſt.
de public.iud.Hipp.in ſing.441.& Ant.Sola
99 in d.tit.de edict.annon glo.8.nu.13.Et demũ
ad hoc propoſitum notandum eſt, quod ſi ali-
quis ex conuentione cum Vniuerſitate obli-
gatus ſit quotidie vendere in publica platea
certam quantitatem carnis arietũ,ſeu boum,
aut piſcium, & ſuperueniat aliqua hoſpitum
multitudo,vel militum,aut alia vrgens neceſ-
ſitas,cogi poteſt ad vendendum maiorẽ quan
titatem, non obſtante contractu, ſecundum
Bar.& Io.de Plat.in l.quoad præſens, C. de
muriteg.lib.11. Verũ ſi ex hoc eſſet in dam-
no,debet augeri pretium vltra taxam conuen
tam,vt notant Rip.in tract.de peſte,in 2.par.
verſ.ſed vlterius nu.177.& Auend.in d.cap.
19.ſub nu.35. verſ.inter alia eſt aduerten-
dum.Quibus tamen addenda ſunt, quæ plenè
circa hunc atticulum conſiderat Bouadill.
omnino videndus in ſua politica lib.3.cap.4.
nu.28.cum ſeq.ad quem ne vlterius immorer
circa hanc materiam,in qua nimis longa di-
greſſione me vagatum eſſe fateor, libenter me
100 remitto.Sed redeundo ad ſemitam à qua
diuertimus.Notandum eſt vlterius, quod in
taxandis alimentis à parentibus liberis præ-
ſtandis paternarum facultatum ratio haben-
da eſt,iuxta tex.in l.ſi quis à libertis.§.ſi filij,
& §.de alimentis,ff.de liber. agnoſc.quarum
facultatum appellatione vniuerſa continen-
tur,ſicut in collecta, quæ pro modo facultatũ
imponitur,vt in l.indictiones,C.de annon.&
tribut.& in l.per biſbimiam,C.de immunit.
nem.conced.lib.10.& in l.propter honorem,
C.qui bon.ced.poſſ.& ideo ſicut in collectæ
impoſitione habetur ratio etiam de pecunia,
& ære fœneratitio,vt inquit Luc.de Penn.in
l.3.col.2.C.de fund.limitrof. lib.11.& plenè
Rol.à Vall.in conſi.66.nu.18.lib.1.Eadem
quoque ratione in huiuſmodi alimentorum
taxatione habendam eſſe rationem trafici, &
induſtriæ,quam pater exercet, notabiliter af-
firmat Natt. in conſi.48.in princ.lib.1.dicẽs,
quod ſi contrarium diceremus,ſequeretur ab-
ſurdum,quod Veneti,& Ianuẽſes, qui vt plu-
rimum habent facultates in negotiationibus
poſitas,non tenerentur ad alimenta liberorũ.
101 An autem pater teneatur vendere rẽ magni
valoris,ſed modici redditus pro alendis filijs?

cõis reſolutio eſt,quod nõ,cũ alimenta ex fru-
ctibus præſtãda ſint,vt affirmãt Surd.de alim.
tit.4.q.9.nu.9.Theſ.in deciſ.211.nu.17.Me-
noch.de arbit.caſ.169.nu.3.Ann.in ſing.23.
& Vinc.de Frãc.in deciſ.336.nu.2.Sed ani-
maduertendũ eſt, qđ hæc concluſio procedit
in alimentis debitis ex cauſa lucratiua,nõ aũt
in his,quæ debentur ex cauſa neceſſaria, nã ſi
fructus non ſufficiũt,proprietas vẽdi debet,vt
plenè probant Natt.in cõſ.48. lib.1. Barboſ,
in l.maritum,nu.18.ff.ſol.matr.et Hier.Ce-
uall.in comm.opin.cont.comm.quaſt.780.nu.
102 132.Nimis quoque dubia quæſtio eſt, an fi-
lio petenti alimenta poſſit pater aſſignare le-
gitimam? pro cuius reſolutione videri põſſũt
notata per Vinc.de Franch.in deciſ.133.per
103 totam,ad quam me remitto.] Sed quid ſi fi-
lius non vult habitare cum patre,an poſſit eũ
cogere ad præſtandum alimenta extra domũ?
communis reſolutio eſt, quòd non,nam ſicut
filius non cogitur accipere alimenta extra do-
mum patris,vt inquit Ang. in l. quidam cum
filium,num.5.ff.de verbor.oblig.quem refert
Ruin. in conſi.45.nu.6.lib.2. Ita etiam pater
eum cogore poteſt ad ſecum habitandum, vt
inquit idem Ang.in conſi.85.num.3.cum quo
concordant Boer.in deciſ.195.nu.5.& Arius
Pinell.in l.1.C.de bon.mater.in 2.par.nu.53.
& alij relati per Surd.in d.tract.de alim.tit.
7.nu.3.& in tit.4.q.14.nu.8.Non tamen de-
ſunt,qui ab hac opinione diſſentiunt,vt patet
ex not.per Caccialup.in rep.l.frater a fratre
ſub nu.109.ff.de cond.indeb.qui dicunt,quòd
pater non poteſt denegere filio alimenta,ſub
prætextu,quod diſceſſerit ab eius domo, ſed
tenetur eum extra domum alere,per tex.in l.
4.ff.de alim.& cib.lega.vbi Bar.in fine notat,
quòd vxor,cui ſunt relicta alimenta à viro, po
teſt eligere habitationem, quam vult, & ibi
alimenta petere, quam Bart. concluſionem
veram,& communem eſſe aſſerit Surd.in d.q.
14.nu.16.& ſeq. Sed animaduertendum eſt,
quòd valde decipitur Caccialup. dum ad fun-
dandum, quòd pater tenetur alere filium ſeor
ſum ab eo habitantem,allegat tex.in d.l.4.in
fi. qui loquitur, quando alimenca debentur
ex diſpoſitione hominis,& inde arguit, quòd
multo magis idem eſt,quando debentur ex di-
ſpoſitione legis, nam hoc argumentum non
benè concludit,ſiquidem quando ſunt alimẽ-
ta legata,quæ propriè deberi dicuntur ex di-
ſpoſitione hominis, magis recepta Doctorum
ſententia eſt,quòd præſtanda ſunt vbi legata-
rius vult, & non tenetur habitare cum hære-
de, & in his terminis propriè loquitur Bar.
in d.l.4.in fin.vt benè animaduertit Crau.in
conſi.205.nu.2.lib.2.& hanc eſſe communem
opinionem aſſerit Mich.Craſſ.in 1.par.rece-

Google

ptar.ſent.in ver.legatum,quaſt. 22. *num.*3.
Præterquam ſi teſtator expreſsè mãdaſſet ali-
menta præſtari in domo hæredis, nam tunc
eius voluntas tanquam altera lex ſeruanda
eſſet, vt plenè refert *Surd.in d.tract. de alim.*
*tit.*4.*quaſt.* 15. *nu.* 1.*& ſeq.* & alij, quos cu-
mulat *Intrigl. in ſingu.* 142. *num.* 2. *lib.*2.
104 Quando vero alimẽta præſtantur ex diſpo-
ſitione legis, tunc verius eſt alimentarium co-
gi ad habitandum, & ea recipiendum in do-
mo illius, qui eum alere tenetur, vt notabili-
ter animaduertit *Pau. de Caſtr. in l.diuortio,*
*nu.*9.*ff.ſol.matr.* qui hinc infert, quòd mulier
cui debentur alimenta infra annum luctus ab
hæredibus viri, ex iuris diſpoſitione, iux.not.
in *l.vn.§.exactio, C.de rei vxor.act.* nedum
tenetur cum eiſdem hæredibus habitare, ſi nõ
adeſt legitima cauſa recedendi, ſed etiam te-
netur eis operari, ſecus autem eſt, quando ſunt
alimenta legata, nam tunc non negat alimen-
ta deberi extra domum, & eo caſu mulierem
non teneri operari hæredibus viri. Et licet
hanc differentiam non admittat *Iaſ. in d. l.*
*diuortio, nu.*25. dicens, quod ſiue alimenta
debeantur ex diſpoſitione legis, ſiue ex proui-
ſione hominis, ſemper peti poſſunt extra do-
mum grauati, pro qua opinione plures alios
concordantes refert *Surd.in d.tit.*4.*q.*14.*nu.*
16. Nihilominus recedendum non puto a ſu-
pradicta diſtinctione *Paul.de Caſtr.* pro qua
plures graues authores refert *Barboſ. in* 1.
*par.l.*2.*in prin.ff.ſol.matr. nu.*27.*& ſeq.* &
conſequenter dum pater tenetur filium alere
ex iuris diſpoſitione, firma remanet cõcluſio,
quod filius tenetur, & cogi poteſt ad ea perci-
105 piendum in domo patris. Verum circa hoc
mihi ſequi placet declarationem *Ari. Pinell.*
in 1.*par.l.*1.*C.de bon.mater. nu.* 55. dicentis
non eſſe præcisè cogendum filium ad habitã-
dum cum patre, ſicut cogitur vxor ad cohabi-
tandum cum viro, ſed ſolùm in caſu, quo vult
à patre ali, vnde ſi nolit alimenta, ſed magis
eligat aliquod honeſtum vitæ genus, non de-
bet à patre impediri, niſi quatenus filij opera
indigeret, nam liber homo ſeruilis conditio-
nis eſſe non debet, *l.*2.*ff.ſi quis à paren.fuer.*
manumiſſ. Quam concluſionem pluribus ra-
tionibus probat *Arius Pinell.in citat. loco,*
ſubdens hoc eſſe vtile pro filijs, qui volunt
Africam, vel Indias petere, ne à patre abſque
106 cauſa retrahi poſſint. Hæc autem concluſio,
quòd filius debet ali in domo patris, non pro-
cedit, quando ex iuſta cauſa non poteſt filius
cum patre commorari, & ſimul cum eo in ea-
dem domo viuere, iux.not.in *l.cum hi, §.vult*
107 *igitur.ff.de tranſact.* Et in hoc regulam ge-
neralem conſtituas, quòd ſicut ille, cui fuerũt
a teſtatore legata alimenta præſtãda in domo
hæredis, ſi ex legitimis cauſis non poteſt cum
hærede commorari, debet alimenta habere
extra eius domum, iux.not.per *Bar.in l.Gaio,*
*§.Imperator, nu.*2.*ff.de alim.& cibar.leg.* &
alios relatos per *Surd.in d.q.*35. *num.* 12. *&*
*Intrigl.in d.ſing.*142.*nu.*4. Ex eiſdem etiam
cauſis poteſt filius recedere à domo patris, &
petere alimenta ſeorſum ab eo, vt in ſpetie
108 affirmat idem *Surd.in d.q.*14.*in fi.* Legiti-
mæ autem cauſæ, ex quibus non tenetur ali-
mentarius habitare in domo grauati, plures
ſunt, quas plenè cumulant *Menoch. de arbit.*
*iud.caſ.*170.*nu.*12.& *ſeq.Surd.in d.titu.* 4.*q.*
15.*num.*12.*cum plur.ſeq.*& alij, quos refert
109 *Intrigl.in d.ſing.*142.*nu.*5.*& ſeq.* Sed in
filio præcipua cauſa recedendi à patre, & pe-
tendi alimenta ſeorsũ ab eius domo, eſt, quan
do pater ſecundas nuptias cõtraxit, nam pro-
pter præſumptum odium nouercæ cum pri-
uigno, non tenetur cum ea commorari, ex
not.per *Bald.in auth.hoc locum.num.*3. *C.ſi*
ſecun.nupſ.mul.& Bar.& Ang. in l ſi diſce-
pt etur,ff. vbi pup. educ. deb. & ad probandũ
odium nouercæ ſufficit iuris præſumptio, ex
reg.tex.in *l.*4.*ff.de inoff. teſt.* & non opus eſt
aliud extrinſecus probare, prout ex communi
DD. ſententia teſtatur *Surd.in d.q.*15.*nu.*25.
& ſeq. reprobata opinione *Ruin.in conſ.* 34.
*nu.*1.*& ſeq.vol.*2. qui tenuerat requiri aliam
extrinſecam probationem, & in ſpetie, quod
hæc ſit legitima cauſa, ex qua filius ali debeat
ſeorſum à domo patris, ita nouiſſimè teſtatur
Don Andreas Molfeſius in comment.ſuper
Conſuet.Neap.in 5.*par.ſub tit. de alim. q.* 2.
nu. 16. *& ſeq.* vbi refert multos ex odio no-
uercæ fuiſſe necatos, & inter cæteros Sanctũ
Eduardum Britanniæ Regem nouercæ dolis
ab hac vita migraſſe, de quo fit mentio in Mar
tyrolog. Romano die 18: menſis Martij, quæ
concluſio confirmatur etiam ex notabili do-
ctrina *Pau.de Caſt.in conſi.*167.*incip. conſi-*
110 *derandũ eſt, ſub nu.*2.*col.*2.*vol.*1. qui con-
ſuluit matrem non teneri habitare cum filio
habente vxorem rixoſam, cum qua non poſ-
ſet cum animi quiete viuere, & hanc eſſe legi-
timam cauſam, vt deberetur legatum alimen-
torum extra domum filij, pro qua concluſione
alios etiam concordantes refert *Surd. in d.q.*
15.*nu.*30. [Et idem eſt ſi nouerca nolit habi-
tare cum priuigno, aſſerens cum iuramento
eum habere ſuſpectum de eius pudicitia, vt in-
quit Crau. *in conſi.* 268. *col.pen. verſ. nono*
conſidero. quem refert *Seraſin.in tract.de pri*
111 *uileg.iuram.priuil.*7.*nu.*24.] Plurimum
autem circa huiuſmodi cauſas verſatur Iudi-
cis

Digitized by Google

cis arbitrium, vt benè perpendit *Menoch. in d.caſ.170.num.14.& ſeq. & Surd.in d.q.15.
num.44.* Animaduertendum vero eſt, quod quando filius dicit non potuiſſe cum patre habitare, & proinde petit ſeorſum ab eo alimenta ſibi præſtari, onus hoc probandi incũbit ipſi filio, vt in ſpecie refert *Ioan.Vinc. de*
112 *Ann.in alleg.102.nu.1.lib.2.* Nec omittendum eſt, quòd hæc quæſtio circa alimenta filio præſtanda in domo, vel extra domum patris, penitus ceſſat de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis, cum ſit in arbitrio filij, ſi nõ poteſt, vel non vult cum patre habitare, petere ab eo alimenta, vel dotes maternas, vt expreſsè cauetur in *Conſuet.ſi quis habet*, cum ibi not per *Napod. & alios add.* & ita in ſpecie notant *Gramm.in deciſ.54.ſub num.5.* & *Vrſill.in deciſ.37.in fi.* Imo huiuſmodi alimenta filijs deberi, etiam ſi habeant vnde ſe alant, teſtatur *Io.Vinc.de Ann.in ſing.24.* Et
113 demum pro huius capituli complemento, ſi ſcire vis; quæ veniunt appellatione alimentorum? vide *Bar.in l.legatis,ff.de alim.& cibar.leg.Crau.in conſ.199.nu.3.& ſeq.* plenè *Rol.à Vall.in conſi.22.per tot.vol.1.Camill. Borrell.in conſi.81.per tot.Borgn.Caualc.in tract.de vſufru.mul.relic. num.27.* & *ſeq.* & latè *Menoch.in tract. de præſump.lib.4.præ-*
114 *ſump.157.num.13.cum plur.ſeq.* Et ſi quis promittit aliquem alere in eius domo, an teneatur etiam alere eius famulos? vide eũdem *Borgn.Caualc. in deciſ. Fiuiz. 17. in 4. par.*
115 Et an regulariter alimẽtarius teneatur operari in beneficium illius, à quo ſibi præſtantur alimenta? plenè explicat *Surd. in d. tract. de*
116 *alim.tit.4.q.20. per tot.* Et quo anni tempore præſtanda ſint alimenta? vide *eundem in eod.tit.4.quæſt.17. per tot. pulchrè Rol. à Vall.in conſi.22.num.22.& ſeq.vol. 1.plenè Sim. de Pret. in tract. de interpr. vlt. volun. lib.4.interpr.1.dub.11.nu.92.cum ſeq.* & *Io. Vinc.de Ann.in ſing.22.* & *Fab.eius filium*
117 *in addit.* Et an ſi alimentarius decedit infra annum, tranſmittat alimentorum petitionem pro toto anno ad eius hæredes? vide *Vinc. de Franch.in deciſ.155. per tot. Borgn. Caualc. in deciſ.8.nu.69.in 3.par.* & *plenè D. Andr. Molfeſ.ſuper conſuet.Neap.in 5.par.ſub tit. de alim.q.9.nu.13.* & *ſeq.*

Finis Cap.Tertij.

CAPVT QVARTVM.

Legitima filijs debetur iure naturæ titulo inſtitutionis; & in ſingulis corporibus hæreditarijs, cum ſit quota bonorum. Aliter autem computatur legitima parentibus debita, vnde plenè explicatur; An & quando legitima matris ſit tertia tertiæ, vel tertia totius? latè etiam declaratur; An & quando legitima debeatur filijs legitimatis, tam per ſubſequens matrimonium, quam ex Principis reſcripto? Et quæ requiſita ad vtriuſque legitimationis validitatem ſint neceſſaria? Et quæ debeant filijs in legitimatione legitimè imputari. Et demum quæ ſit dos congrua, ſiue paragium debitum filiabus ab vniuerſali parentum ſucceſsione excluſis?

SVMMARIVM.

1 *Pater tenetur filium hæredem inſtituere in legitima, vel eum iuſta cauſa exhæredare, aliàs teſtamentum eſt nullum.*
Vltra vero legitimam poteſt pater de ſuis bonis ad ſuum libitum diſponere, num.9.& ſequen.
2 *Legitima tanquam æs alienum à toto patrimonio deducitur.*
3 *Cautela ad fraudandos filios legitima, remiſſiuè.*

4 *Legitima minui non poteſt, nec per confeſſionem debiti, nec per legata in remunerationem ſeruitiorum.*
5 *Legitimæ ſupplementum filius petere poteſt, quamuis legatum cum conditione de non petendo aliud agnoſcat ſine proteſtatione,*
6 *Legitimæ ſupplementum renunciaſſe filius non cenſetur per generalem quietationem factã hæredi; præterquam ſi verba renunciationis eſſent nimis ampla.*
7 *Fallit in duobus caſibus.*
8 *Pater poteſt grauare legitimam vſq; ad certum tempus, vt filio conſulat.*
11 *Legitima eſt quota bonorum.*
Ideo debetur in ſingulis corporibus, & temporis augmentum cedit in beneficium filij, nu. 12. & 14.
Et eſt in electione filij, an velit bona, vel æſtimationem, nu. 13.
14 *Filio ſi relinquatur pecunia pro legitima, an poſſit eam petere in corporibus hæreditarijs, & nu. 15.*
16 *Legitima debetur inſpectis facultatibus tempore mortis.*
Et proinde non augetur per incrementum poſtea ſuperueniens poſt obitum patris ſine opera hæredis, nu. 17.
Si tamen legitima fuerit filio aſſignata in vita patris, cuius facultates ſint deinde auctæ, debebitur portio incrementi, nu. 23.
Et non diminuitur ſi paterna bona poſt eius mortem diminuantur, nu. 18.
19 *Legitima an ſit aſſignanda filio cum cautione, ſi in hæreditate adſint onera indeciſa, remiſſiuè.*
20 *Legitima non debetur filio patre viuente.*
Vnde non tenetur Pater ratione legitimæ ſoluere debitum filij, nu. 21.
Si tamen pater eſſet diſſipator, cogi poſſet ad aſſignandum filio legitimam, nu. 22.
24 *Filia à patre competenter dotata, vel dote contenta renunciando ſucceſſioni, ſi deinde augeantur patris facultates, an poſſit agere ad ſupplementum legitimæ, & nu. 25. 26. & 27.*
28 *Filia, quæ renunciauit materna ſucceſſioni, facet partem, quamuis non admittatur ad partem, vbi idem in Monaco.*
29 *Legitima liquidatur habito reſpectu ad numerum omnium filiorum, & ad omnes dotes filiabus datas, vt fiat vnicum patrimonium.*
In cuius liquidatione an computetur valor feudi, num. 152. remiſſiuè, & 158. remiſſiuè.
Et an computentur donata in vita per patrem. nu. 157. remiſſiuè.
30 *Legitima filij quanta ſit, quando pro delicto publicantur bona paterna, remiſſiuè.*
31 *Legitima, quæ debetur patri, quanta ſit.*
32 *Legitima fratri debita, quando turpis perſona inſtituitur, quanta ſit.*
33 *Legitima matris quanta ſit, & nu. 38. vſq; ad 46.*
34 *Teſtamentum eſt ipſo iure nullum, ſi mater ſit præterita, vel alij aſcendentes ſine cauſa, & nu. 35. Etiam ſi aliquid eis relinquatur ſine titulo inſtitutionis.*
36 *Teſtamentum nullum ob præteritionem ſuſtinetur per clauſulam codicillarē in vim fideicommiſſi quoad inſtitutionem.*
Et eo caſu non deducitur vtraque quarta, num. 37.
Et tunc matris legitima erit tertia ſuæ portionis, nu. 45.
39 *Legitima matris an ſit tertia tertiæ, vel tertia totius? & nu ſeq. vſque ad nu. 46.*
46 *Legitima an debeatur omnibus filijs.*
47 *Legitima filijs naturalibus tantum, an & qualiter debeatur ex bonis paternis, & nu. 48. 49. & 50.*
51 *Legitima filijs naturalibus tantum in bonis matris debetur.*
Fallit ſi filij eſſent adulterini, vel aliter ex nefario coitu nati, nu. 52
Quo caſu habebunt tantum alimēta de equitate canonica, eod. nu. 52. in fi.
53 *Clerici beneficiati in minoribus ordinibus conſtituti filius non connumeratur inter natos ex damnato coitu.*
54 *Filius naturalis legitimatus per ſubſequens matrimoniū æquiparatur legitimè natis.*
Et dicitur verè legitimus, nu. 55.
56 *Statutum excludens fœminas ſtãtibus maſculis, habet locum etiam ſtantibus legitimatis.*
57 *Legitimatio fingit coitum fuiſſe ab initio licitum.*
Et facit filios verè legitimos, nu. 102.
58 *Legitimatus promoueri poteſt ad Ordines abſque diſpenſatione.*
59 *Legitimatus excludit ſubſtitutum, ſecundum veriorem opinionem, quamuis aliqui* Doctores *contrarium velint, & nu. 60. & 61. Niſi aliud ſuadeat coniectura ta mens teſtatoris, nu. 62.*
63 *Legitimatus filius per ſubſequens matrimonium ſuccedit in feudis, & an re emphyteotica?*
Sed limitatur triplici modo vſque ad nu. 66. & alijs modis, nu. 67. remiſſiuè.
66 *Legitimatus per ſubſequens matrimonium, an præferatur fratri ſecundogenito ante eius legitimationem ſuſcepto?*

68 *Le-*

68 *Ligitimatio per ſubſequens matrimonium, vt valeat, plura requiruntur.*

Primo requiritur inter coniuges æqualis cõditio de iure ciuili, nu.68.

Fallit de iure Canonico, *nu 69.*

Secundo requiritur, quod tempore conceptionis filij potuerit contrahi matrimonium inter parentes, nu.70.& 73.

Quid ſi tempore conceptionis aderat impedimentum, quod ceſſauit tempore partus, num.74.

Et ſi tempore coitus parentes erant impediti contrahere, vel alter ignorabat impedimẽtum, & poſteà ſequatur legitimum matrimonium, an filius medio tẽpore ſuſceptus legitimetur, nu.75. cum ſeq.

Tertio requiritur, vt in matrimonio interueniant inſtrumenta dotalia. nu.87.

Fallit de iure canonico, nu.88.

Quarto requiritur, vt matrimonium non ſit contractum in articulo mortis, vel a ſene decrepito, in quo non adſit ſpes ſobolis, num.89.

Quod an ſimpliciter procedat, nu.90.

Quinto requiritur, vt filius tempore contracti matrimonij viuat, aliàs non legitimaretur nepos natus ex eo, nu.91.& 124.

Quid in legitimatione per reſcriptum Principis, nu.125.

Sexto requiritur, vt matrimonium non ſit cõtractum cum ea, quam prius fornicator cognouerat per adulterium, nu.92.

Quod declaratur locum habere, quando tempore primi matrimonij fuerat inter adulteros data fides de contrahendo, nu.93.

Septimo requiritur, quod concurrant duo extrema; Primum, vt tempore conceptionis, ſeu partus non adſit impedimentum matrimonij; Secundum, quod nec impedimentum adſit tempore contractus matrimonij; nu.94.

Octauo requiritur, vt in hac legitimatione per ſubſequens matrimonium concurrat filiorum legitimatorum conſenſus, nu.95.

Sed hoc requiſitum non eſt communiter receptum, & contrarium eſt verius, nu.97.

Et an ſufficeret ratificatio filij poſt mortem patris, nu.96.& 100. Et quid ſi eſt infans? nu.98. & ſeq.

71 *Filius adulterinus per ſubſequens matrimonium non legitimatur.*

Ampliatur etiam ſi natus ſit ex patre coniugato, & muliere ſoluta, nu.72.

76 *Filius natus ex matrimonio putatiuo, deinde declarato nullo dicitur legitimus, ſi ab initio vnus coniugũ ignoraut impedimentum, & ignorantia præſumitur, nu.ſeq.*

78 *Scientia poteſt præſumptiuè probari ex multis, remiſſiuè.*

79 *Matrimonio clandeſtinè contracto, & deinde approbato, proles inde ſuſcepta legitimatur.*

80 *Filius ex illegitimo coitu conceptus, tẽpore quo matrimonium eſſe nõ poterat, per ſubſequens coniugium non legitimatur.*

81 *Filius ex matrimonio putatiuo, vt legitimetur, duo requiruntur.*

82 *Matrimonij nullitas an inducatur, ſi omiſſis denunciationibus ſolitis fuerit factũ, ita vt proles ſit illegitima.*

83 *Matrimonium nullum ſi ex Papæ diſpenſatione confirmatur, an ſoboles ſuſcepta legitimetur, remiſſiuè.*

84 *Filius natus ex putatiuo matrimonio palã, & bona fide contracto, an ſuccedat vt legitimus, ſi detegitur poſtea impedimentũ, & nullitas, & nu.85.& 86.*

101 Filius *legitimatus per reſcriptũ Principis debet hæres inſtitui ſicut legitimus, cui in omnibus aſſimilatur, & nu.105.*

Non tamen habebit plus quam legitimus, qui minorem partem habuit, nu.103.

Ideo virtute ſtatuti fœminarum excluſiuè non poterit legitimatus capere de bonis paternis pluſquam filia dotata, nu.104.

Hæc verè procedunt in legitimatis per oblationem Curiæ, *nu.105.*

Sed ſi maſculi non ſuperſunt, legitimatus excludit fœminas, nu.106.

107 *Legitimationis reſcriptum omni debet ſubreptionis vitio carere.*

Et ideo debet fieri mentio de legitima prole, ſi extat, nu.108.

Quid ſi adſit clauſula derogatoria, vel fuerit facta viuente patre, nu.109.

Erit etiam facienda mentio de agnatis, quibus erat deferenda ſucceſſio, nu.110.

Vxoris quoq; mentio facienda eſt, nu.111.

An citandi erunt legitimi ſucceſſores, & agnati, nu.112.

Exprimendum etiam eſt an filius ſit naturalis tantum, an ſpurius, aut inceſtuoſus, nu.116.

Quid ſi ſpurietas ſit tantum in genere expreſſa, nu.117.

113 *Legitimatus ſuccedit ex teſtamento tantum, ſi in reſcripto adſit clauſula citra præiudicium venientium ab inteſtato, & nu.115.*

Nec poteſt aliquid prætendere contra teſtamentum patris, etiam reſpectu legitimæ. nu.114.

118 *Legitimatio per reſcriptum Principis an dicatur diſpenſatio, an vera, & realis legiti-*

matio, quando filius natus eſt, tempore quo non poterat inter parentes eſſe matrimonium.

119 *Princeps an poſſit legitimare ſpurium poſt patris obitum.*

Quid poſt aditam hæreditatem, ſed ante apprehenſam poſſeſſionem, nu. 120. & 121.

Et an præiudicet ſubſtitutis, & donatarijs, & alijs, quibus per patris obitum ius quæſitum eſſet, nu. 122. & 126.

123 *Principis reſcripto an legitimari poſſit nepos ex filio ſpurio præmortuo.*

124 *Princeps legitimare poteſt infantes, imò etiam nondum natos.*

125 *Legitimatio acquiritur per ingreſſum Religionis.*

127 *Legitimatus nō admittitur ad Sedile Nobilium.*

Et an poſſit eſſe de Collegio, nu. 128. remiſſiuè.

An & quando poſſit ſuccedere in Feudis, nu. 129. remiſſiuè.

130 *Spurius an poſſit acquirere feudū ex propria perſona, aliter quam ex ſucceſſione, remiſſiuè.*

131 *Legitimatio limitata, vt non poſſit filius ſuccedere, niſi in eo, quod patri placuerit, an valeat, & nu. 132. vſque ad 141.*

137 *Statuto excludente fœminas, ſi pater filiā inſtituat hæredem, eandemq. fideicommiſſo grauet, filia poterit legitimam deducere, & reliquum reſtituere.*

138 *Filia excluſa ſtante dotatione, & ceſſione, ſi instituatur in minori portione, quàm in legitima poteſt petere ſupplementum.*

139 *Hæres extraneus ſi fideicommiſſo grauetur, habebit Trebellianicam, niſi prohibita fuerit.*

141 *Legitima an per ſtatutum poſſit tolli, vel minui, remiſſiuè.*

142 *Filius an poſſit retinere legitimam, & reliquum hæreditatis repudiare, remiſſiuè.*

143 *Filius grauatus reſtituere, an & quando duas quartas deducere poſſit, remiſſiuè.*

Quid in aſcendente, nu. 147. remiſſiuè.

144 *Filijs primi gradus, an poſſit prohiberi Trebellianica, remiſſiuè.*

Trebellianica an poſſit prohiberi per verba æquipollentia, nu. 144.

145 *Legitima, & Trebellianica an poſſint excedere medietatem hæreditatis, remiſſiuè.*

146 *Filius quando detrahit duas quartas, an teneatur fructus imputare, non obſtante l. iubemus, C. ad Trebell.*

147 *Aſcendēs grauatus an poſſit deducere duas quartas.*

148 *In legitima filij quæ imputētur, remiſſiuè.*

An imputentur expenſæ erogatæ pro Epiſcopatu, vel pro Doctoratu, num. 149. remiſſiuè.

Quid ſi pater emat aliquod officium pro filio durante eius vita, num. 150. remiſſiuè.

151 *Legitima an debeatur de bonis feudalibus, remiſſiuè.*

152 *Feudi valor an computetur in bonis defuncti quoad liquidationem legitimæ, remiſſiuè.*

153 *Dos matris an imputetur in legitima aui, remiſſiuè.*

154 *Dos data nepti ab Auo, an imputetur in legitima filij, remiſſiuè.*

155 *Iocalia filiæ data à Patre an imputentur in legitima, remiſſiuè.*

156 *Pater ſi obligauit ſe cum filio pro augmento dotis, ſeu antefato, an id imputetur in partem filij, remiſſiuè.*

157 *Donata filio pro clericatu, vel matrimonio, an imputentur in legitima, remiſſiuè.*

158 *Feudum an imputetur filio in legitima; remiſſiue.*

159 *Filius an amittat legitimam ob non confectionem inuentarij, remiſſiuè.*

160 *Mater an priuetur legitima filij per expreſſam pupillarem, remiſſiuè.*

161 *Filius, qui habuit partem ſuam, & eam conſumpſit, an debeat ali à patre, remiſſiuè.*

162 *Pater ſi aſsignauit dotem filiæ, quam poſtea amiſit, an teneatur illam iterum dotare, remiſſiuè.*

163 *Pro legitima an detur actio contra tertios poſſeſſores.*

164 *Filius an habeat ius inſiſtendi in bonis patris pro legitima, remiſſiuè.*

165 *Filius poteſt repudiare legitimam in præiudicium creditorum.*

Idem eſt in legato, nu. 166.

Quid ſi creditores ſint hypothecarij, vel chirographarij, nu. 171. 172. 173. & 174.

167 *Legatum præſcribitur ab hærede, etiam cū mala fide per triginta annos.*

168 *Hæres grauatus poteſt inuitis creditoribus integram hæreditatem reſtituere abſque retentione Trebellianicæ.*

Etiam ante euentum conditionis fideicommiſſi, nu. 169.

Quid in creditore hypothecario, vel chirographario, nu. 171. 172. 173. & 174.

170 *In Fiſci præiudicium poteſt occiſor fratris ante ſententiam repudiare hæreditatem fratris occiſi.*

175 *Legitima debetur filijs vnà cum fructibus, ſeu intereſſe.*

176 *Le-*

176 *Legitimam petendi iuri non præſcribitur niſi triginta annis.*

Idem eſt iuri adeundi, vel immiſcendi, nu. 178.

177 *Legitimæ ſupplemento an præſcribatur quinquennio.*

179 *Teſtamentum inoffirioſum querelandi iuri præſcribitur quinquennio.*

180 *Dos ſuccedit loco legitimæ in Regno noſtro.*

Et an in omnibus fruatur eius priuilegijs, nu. 193. remiſſiuè.

181 *Paragium dotis an poſsit eſſe minus legitima, & an debeat eſſe plus, vel minus. habita conſideratione ad facultates hæreditarias, & ad dignitatem familiæ, & ad virum cui nubit, & num. 182. vſque ad 187.*

185 *Filia a patre dotata non eſt audienda, ſi petat legitimè ſupplementum.*

Fallit ſi ex exigua dote filia fuiſſet enormiſſimè læſa, nu. 186.

187 *Filia an poſsit liberè teſtari de paragio, ſi præmoriatur antequam nubat, remiſſiuè.*

Et an ſi decedat antequam nubat tranſmittat hoc ius petendi paragium ad eius hæredes, nu. 188. remiſſiuè.

189 *Legitima an debeatur filiæ in bonis paternis, ſi ob pulchritudinem, vel nobilitatem fuerit a viro dotata, remiſſiuè.*

190 *Doti datæ filiæ loco legitimæ, an poſsit apponi onus, quod ea decedente ſine filijs reuertatur ad dotantem, remiſſiuè.*

Quid ſi hoc pactum apponatur à fratre dotante, nu. 191. remiſſiuè.

192 *Pater an poſsit apponere fideicommiſſum in dote, quam filiæ conſtituit, remiſſiuè.*

194 *Filia antequam nubat, an ali debeat a fratre occaſione paragij ſibi debiti, etiam ſi habeat aliunde, remiſſiuè.*

195 *Pater ſi legauit mille filiæ pro dote tempore nubilis ætatis, & vt interim deponantur, & de fructibus alatur. An ei debeatur illud plus, quod vltra alimenta ſupereſt ex fructibus?*

Quod legatum debetur filiæ ſtatim quod eſt duodecim annorum, quamuis nupta non ſit, nu. 196.

197 *In legitimatione an requiratur conſenſus legitimantis, & legitimati, & num. 200. 207. & nu 273. 274.*

Preces Principi porrectæ, an & quãdo probent conſenſum impetrantis. eod. nu. 5. & nu. 235.

198 *Legitimatio ad hoc, vt ſit valida, an ſit neceſſe, quod pater exprimat Principi, quod nolebat, vel non poterat dignè, vel commodè cum concubina matrimonium cõtrahere, & nu. 208.*

199 *Patris præſentia inducit verum conſenſũ.*

200 *Factum coram Principe in Curia, dicitur notorium, & præſumitur eius ſcientia, & approbatio, & nu. 201.*

202 *Inſtitutio in hæreditate, & tutoris prouiſio per patrem facta in perſona filiorum naturalium non arguit concupiſcentiam, ſed patris maximam prouidentiam, & affectionem.*

203 *Clauſula ex certa ſcientia, & motu proprio in priuilegijs appoſita, tollũt omnem ſubreptionem.*

Et tunc nihil opponi poteſt, quod gratiam annullet, ibidem.

Quæ dicantur verba Principis diſpoſitiua, ibidem.

Principis aſſertioni, creditur ipſi fuiſſe ſupplicatum, eodem num. 203. ſed contra nu. 278.

204 *In legitimatione filiorum inſcientium an eorum conſenſus requiratur, & an poſtquã fuerunt effecti maiores, nu. 205.*

Scientia ſola filij legitimati an ſufficiat pro ratihabitione, eodem num. 205. ſed vide nu. 275.

206 *Patris aſſertio non poteſt præiudicare veræ filiorum legitimationi.*

Naturalis nomen aptum eſt comprehendere tam illegitimos, quam iuſtos filios. eod. nu. 206. ſed vide nu. 280. 281.

209 *Clauſula in legitimatione appoſita nõ obſtante aliqua lege in contrarium, an tollat omnem nullitatem, quæ propter non expreſſionem qualitatis induceretur.*

Legitimatio facta in eo, quod pater, vel alij reliquerint ex teſtamento, vel donatione, an dicatur legitimatio, vel diſpenſatio, & an taliter legitimatis competat legitima, & trebellianicæ detractio, facta inſtitutione cum onere fideicommiſſi, vide pro opinione affirmatiua. nu. 210. 228. 230. 232. cum ſeq & nu. 253. cum ſeq. vſque ad nu. 258. Sed pro opin. negatiua vide num. 285. cum ſeq. & nu. 311. cum ſeq. vſque ad num. 316.

211 *Legitimationum efficacia ex tenore priuilegiorum dependet.*

212 *Verbum legitimamus denotat reſtitutionem antiquæ ingenuitatis, & naturæ.*

213 *Clauſula legitimationis, quòd Princeps abolet omnem maculam ortam ex defectu natalium, & quod reſtituit ad omnia, quæ habere poſſent orti ex legitimo matrimonio, inducit pleniſſimam legitimationem non ſolum collatiuè, ſed reſtitutiuè.*

215 *Legi-*

Digitized by Google

215 *Legitimatio an cenſeatur facta etiã quoad ſucceſſionem ab inteſtato, ſi in ea adſit clauſula, citra praiudicium deſcendentium, vel aſcendentium ex teſtamento, vel ab inteſtato.*

216 *Et quid ſi in precibus Principi porrectis ſupplicatum fuit pro legitimatione filiorum, per illa verba generalia per heredar.*

Verbum heredar, includit vtramq; ſucceſſionem ex teſtamento, eſt ab inteſtato, eodem num. 216. ſed vide num. 297. 300. 301. & 303.

Regis conceſſio regulatur à precibus, & quid in legitimatione, eod. nu. 216.

Pater inſtituens filios cenſetur declarare eius voluntatem, quòd volebat eos ſuccedere ab inteſtato, ibidem.

217 *Legitimatus plenè cum reſtitutione natalium in eo, quod patri placuerit, an ſuccedat etiam ab inteſtato, & quid ſi verba legitimationis concipiantur negatiuè, ſed vide nu. 317.*

220 *Legitimatus cum clauſula citra praiudicium venientium ab inteſtato, an ſuccedat ab inteſtato.*

Et an taliter legitimatus poſſit teſtamentũ impugnare, & legitimam conſequi, ibid.

221 *Legitimatus plenè cum reſtitutione natalium, ſed limitatè quoad ſuccedendum ex teſtamento, vel donatione, an ab inteſtato ſuccedat, & nu. 222. 223.*

323 *Pater poteſt filios naturales vniuerſales hæredes inſtituere, relicta parentibus legitima, & quid de iure Hiſpanico. ſed vide nu. 305. 306. 307.*

224 *Legitimatio facta cum ſimplici natalium reſtitutione, an operetur admiſſionem legitimati ad ſuccedendum actiuè, & paſſiuè, & ab inteſtato, ſi de ſucceſſione nulla eſt facta mentio.*

225 *Legitimatio in principio reſtricta, habens tamen in fine clauſulam generalem, quæ cõprehendit ſucceſſionem ab inteſtato ab ea regulariter, præſertim ſi patris precibus conformis reddatur; maximè in legitimatione per reſcriptum, quæ eſt fauorabilis.*

226 *Clauſula citra præiudicium filiorum legitimorum, & naturalium, ſeu deſcendentium, & aſcendentium, ſolet apponi, ne præiudicetur filijs tempore legitimationis exiſtentibus, & quid habeant legitimati filijs poſt legitimationem ſuſceptis, & an eis non extantibus ſuccedant ex teſtamento, & ab inteſtato, & contra teſtamentum.*

227 *Per clauſulam prædictam reſeruatur aſcẽdentibus ius ſucceſſionis ab inteſtato, eis vero non extãtibus taliter legitimati excludunt tranſuerſales, & an poſſint impugnare patris teſtamentum.*

229 *Verba illa, poſſit hæreditare, inducunt cauſatiuè neceſſitatem ſuccedendi, ſed contra, vide nu. 318.*

Legitimati cum clauſulis prædictis in omnibus æquiparantur filijs legitimis quoad ſuitatem, ſucceſſionem querelam inoff. & alia iuris remedia, eod. nu. 229.

Quatuor caſus conſtituuntur, in quibus latè diſtinguitur, & declaratur, quando filijs legitimatis competit ſucceſſio ab inteſtato, & legitimè petitio, ſcribentiumque authoritates recenſentur, num. 231. cum ſeqq. vſque ad nu. 247.

Filius legitimatus cum reſtitutione natalium in eo, ꝙ pater voluerit ei relinquere, etiam quoad legitimam, ſi hæres inſtituatur à patre, & grauetur per fideicommiſſum poteſt legitimam, & Trebellianicã retinere, ſi non apparet, quòd pater voluerit etiam in legitima grauare, nu. 234. cum ſeqq. Sed contra, vide nu. 321. cum ſeqq.

Et quid ſi adſint in contrarium coniecturæ, & quæ ad hoc ſufficientes iudicentur. eod. nu. 234.

Quinque coniecturæ diſentiuntur, nu. 248. 249. 250. 251. ſed vide nu. 346. cum ſeq.

236 *Miles per fideicommiſſum vniuerſale non videtur in dubio violaſſe filium, etiam in legitima grauare, ſed contra, nu. 329. 330. & 331.*

245 *Verba videbitur, & placuerit, in legitimatione poſita ſignificant boni viri arbitriũ à iure regulatum, non autem liberam, & abſolutam patris voluntatem.*

Nec per hæc verba Princeps permiſiſſe cenſeatur, quòd apponi poſſit per patrẽ onus in legitima, eod. nu. 245.

250 *Religionis ingreſſus an ſit mors ciuilis, & quando æquiparetur morti naturali.*

258 *Trebellianica poteſt detrahi per filios legitimatos, ſed contra, nu. 355. cum ſeqq. Vbi quando fuit prohibita.*

Et quid ſi teſtator diſpoſuit, quòd tota hæreditas ad ſubſtitutos perueniat, vel ſi prohibita fuerit alienatio, eod. nu. 258. & num. 259. & 260. ſed vide nu. 363. cum ſeq.

261 *Statutũ Ianuenſe, quo prohibetur vtriuſq; quarta detractio, ſcilicet legitimæ, & Trebellianicæ, ſed ſtatuitur alterã tantũ hæredem debere eſſe contentum, locum nõ habet quoad perſonas non ſubiectas, ſiue bona extra territorium exiſtentia.*

262 *Legitimatio limitata quoad ſucceſſionẽ, an cõferat iura ſucceſſionis actiuè, et paſſiuè*

263 *Re-*

263 *Remediũ legis finalis C. de edict. Diu. Adr. toll. pro quibus bonis competit.*

264 *Fideicommiſſarius an ſit legitimus contradictor.*

265 *Fratres legitimati an iura agnationis mutuo conſequantur.*

266 *Legitimatio impetrata ſecundo loco, non facta mentione de præcedenti legitimatione obtenta pro altero filio non eſt nulla, & nu. 267. 268. 269. 270.*

Maximè ſtante approbatione amborũ, nu. 271. Sed contra, nu. 309. 310.

279 *Pater inſtituens filios, & nominans eos naturales, videtur cum ignominia inſtituere.*

295 *Legitima an competat ei, cui non competit querela, nec ius ius impugnandi teſtamentum, & nu. 296.*

332 *Filia à ſtatuto excluſa, an poſsit renitere legitimam ſine onere.*

1 EX eadem quoque naturalis obligationis lege ſtatutum eſt, quòd pater tenetur filium hæredem inſtituere, vel eum legitima cauſa exhæredare, alias enim eius teſtamentum eſt ipſo iure nullum, *l. inter cætera, ff. de liber. & poſthu.* Nam paterna hæreditas dicitur debita filijs, *l. fin. §. penul. C. de codicill. l. fi. C. de curat. furioſ. l. 1. C. de impon. lucrat. deſer. lib. 10. &*
2 *auth. de trien. & ſemiſſ. §. 1.* Vnde licet regulariter cuilibet liberum ſit arbitrium diſponendi de bonis ſuis, *§. diſponat, auth. de nup. & cap. vltima voluntas, 13. q. 1.* Nihilominus parentes refrenatam habent diſponendi poteſtatem, cum teneantur ſaltim ſuorum bonorum legitimam portionem liberis relinquere, quæ tanquam æs alienum à toto patrimonio deducitur, *l. Papinianus, §. ſi quis impubes, ff. de inoff. teſt.* eique filijs debetur libera, & abſque onere, *l. quoniam in prioribus.*
* *C. eo. tit.* [Ita vt etiam onus reciprocæ ſubſtitutionis inter filios à legitima reijciatur, vt ex magis communi Doctorum opinione refert *Gratian. in deciſio. 112. num. 9. cum ſeq.* licet contrarium teneat *Menoch. in conſ. 196.*
3 *nu. 16. cum ſeq. lib. 2.*] Et quamuis aliqui Doctores conati fuerint inuenire cautelas ad finẽ fraudandi filios eorum legitima, vt videri poteſt apud *Soc. in reg. 283. Cepol. in caut. 21. Io. Dilect. in tract. de art. teſtan. in tit. de liber. inſtitutn. caut. 17. nu. 4. & Viu. in com-*
4 *mun. opin. 832. nu. 26.* Regulariter tñ nec per legata pia, aut in remunerationem ſeruitiorum, nec per confeſſionem debiti a teſtatore factam legitima minui poteſt, vt notabiliter dixit *Alex. in conſi. 45. nu. 11. vol. 1. & in cõſ.*
5 *26. per tot. vol. 2. & in conſi. 57. vol. 5.* Et ſi minus legitima fuerit filio relictum cum expreſſa conditione, ne plus petere poſſit, & ipſe legatum ſimpliciter, & abſque vlla proteſtatione agnoſcat, nihil ſibi præiudicat, quin eius ſupplementum petere poſſit, *l. ſi quando, §. & generaliter. C. de inoff. teſtam. Alex. in conſi. 69. vol. 1. Ant. Rub. in conſ. 43. nu. 10. & in conſi. 69. nu. 1. & in conſi. 72. nu. 5. Io.* Dilect. *in d. tract. de art. teſtan. in tit. 3. caut. 3. Duen. in reg. 359. in 4. limit. plenè Peregr. in tract. de fideicom. art. 36. nu. 8. cum ſeq. Surd. in conſi. 357. nu. 33. vol. 3. & plenè Fab. Turrett. in conſ. 1. in 1. dub. volum. 2.* qui optimè reſpondet omnibus argumentis Pariſij, qui contrariam tenuit opinionem in
6 *conſi. 9. vol. 3.* Adeò quòd etiam ſi feciſſet generalem quietationem hæredi, non tamen cẽſeretur legitimæ ſupplemento renunciaſſe,
7 vt pulchrè inquit *Boer. in deciſ. 14. nu 6.* Preterquam ſi verba quietationis, aut renunciationis eſſent adeo ampla, & prægnantia, vt vim expreſſæ, ac ſpecificæ renunciationis obtinerent, prout in pulchro caſu conſuluit *Franc. Becc. in conſi. 34. per tot. vol. 1.* vbi concludit filium, qui immodicæ donationi factæ per patrem alteri filio conſenſerat, ſibi præiudicaſſe quoad legitimam, & idem eſt, ſi filius approbat in omnibus, & per omnia teſtamentum, in quo pater expreſsè legitimam grauauit, iux. not. per *Peregr. in tracta. de fideicommiſſ. art. 36. nu. 88. & ſeq & in conſi.*
* *66. nu. 4, lib. 4.* [Animaduertendum autem eſt, quod hoc eſt priuilegium perſonale ipſius filij, ita quod ſi viuens tacuit, & non curauit impugnare teſtamentum paternum, in quo eius legitimam grauauerat, non tranſit ad eius ſucceſſores, & præcipuè ad fiſcũ, vt poſt alios notabiliter refert *Surd. in conſil. 570. nu. 6. cum ſeq. lib. 4. & Stepha. Gratian. in addi. ad*
8 *ſuas deciſiones in deciſ. 76. nu. 2.*] Poteſt autẽ pater grauare legitimam vſque ad certum tẽpus, quando apparet hoc feciſſe, vt ipſi filio conſuleret, vt puta ſi eum grauaret, ne vſque ad certam ætatem alienare poſſet, prout ex multorum Doctorum authoritate refert *Maſcard. in tract. de probationib. concluſ. 1242.*
* *nu. 74. & ſeq.* [Sed hæc concluſio procedit, quando huiuſmodi prohibitio fit ad commodum minoris, ne propter eius imbecillitatem decipiatur, vt animaduertit *Menoch. in conſ. 57. lib. 1. & Farinac. in conſi. 159. nu. 6. cum ſeq.*

9 ſeq.& nu.16.cum ſeq.lib.2.] Vltra legitimã
vero non prohibetur pater de ſuis bonis ad li-
bitum diſponere, ipſumque filium etiam
ad fructuum vltra legitimam perceptorum
reſtitutionem grauare, vt plenè docet Surd.in
10 deciſ.21.per tot. Adeò quòd ſi in eo quod re-
lictum eſt vltra legitimam, appoſitum fuerit
onus reſtitutionis infra tantum tempus, quod
ſufficiat, ne dum ad integram legitimam, ſed
etiam ad eius fructus, teneretur filius omnino
paternam adimplere voluntatem, [vt plenè te
ſtatur Io.Bapt.Laderch.in conſi.26.num.2.&
per tot. licet enim pater non poſſit grauare
filium in legitima, nihilominus quando ei re-
liquit vltra legitimam cum aliquo onere, te-
netur filius, vel onus acceptare, vel reſtituere
quod eſt vltra legitimam, vna cum fructibus,
iuxta not.per Cum.in l.cohæredes, §.cum fi-
lio.nu.2.ff.de vulg.& pup.& alios, quos ple-
nè refert Burſa.in conſ.355.nu.61.& latius
in conſi.385.vol.3.nouiſſimè Maſtril.in de-
ciſ.181.nu.28.& ſeq.lib.1.& Surd.in deciſ.
21.nu.20.& per tot.& cum hac etiam con-
cluſione concordat Peregr.in d.cõſ.66.nu.2.
& ſeq.lib.4.[Verùm aliqui hanc cõcluſionẽ
procedere intelligunt, quando in ſpecie filius
grauatur, vt ſi onus acceptare nolit, ſolam le-
gitimam habeat, vt poſt Io.Dilect.in tract.de
arte teſt.lib.1.cap.31.num.6.refert Anell.de
Amat.in conſi.75.nu.23.& idem eſt ſi adſint
verba æquipollentia, ex quibus argui poſſit
talem fuiſſe teſtatoris mentem, vt plenè pro-
bat Menoch.in addit.ad ſuum tract.de præ-
ſump.lib.4.præſum.196.nu.23.verſ.credide-
11 rim tamen.] Eſt autem legitima quota bono-
rum, l.quoties, C.[de hæred.inſt.& debetur
de ſubſtantia, non autem de fructibus, nec in
pecunia, l.ſcimus, §.repletionem, C.de inoff.
teſt.Vinc.de Franch.in deciſ.127.num.1. Et
12 proinde debetur in ſingulis corporibus, ita vt
etiam temporis augmentum cedat in benefi-
cium filij, iuxta plenè not. per doctiſſimum
Regium Conſiliar. Io. Andr. de Georg. in al-
13 leg.40.per tot. Et eſt in electione filij, an velit
bona, vel æſtimationem, vt latè inquit Bar. in
l.Marcellus.§.res quæ, ff.ad Trebell.& in l.
14 ſuum quoque, ff.de hær.inſt. Et ideo ſi pater
legat filio certã pecuniæ quãtitatẽ pro legiti-
ma, non tenetur eam filius acceptare, ſed illã
petere poteſt in ſingulis corporibus hæredi-
tarijs, ex not.per Bar.in d.l.ſuum, & Afſl.in
deciſ.162.nu.3.Burſat.in conſ.84.nu.12.&
in conſi.92.nu.11.& ſeq.lib.1.& Magon.in
15 deciſ.Flor.35.nu.5. Hæc autem concluſio nõ
eſt omnino tuta, cùm multos habeat contra-
dictores, ideo pro eius vera explicatione vide
omnino quæ copioſè tradit Menoc.de arbitr.
iud.lib.2.caſ.163.per tot.& pleniſſimè Al-
uar.Velaſq.in prax.partition.& collation.
cap.17.per tot.& in ſeq.cap.18.num.15.cum
16 plur.ſeq. Debetur autem legitima inſpectis
facultatibus exiſtentibus tempore mortis pa-
tris, l.Papinianus, §.quarta, ff.de inoff.teſt.
17 & l.cum quæritur.C.eod. Et ideo non auge-
tur per incrementum poſtea ſuperueniens in
bonis paternis poſt patris obitum ſine opera
hæredis, vt inquit Boer.in deciſ.62.nu.2.&
18 plenè Vrſill.in deciſ.382. Sicut nec diminui-
tur, ſi paterna bona poſt eius mortem dimi-
nuantur, iux.not. per Pau.de Caſt.in l.in ra-
tione, la ſeconda, ff.ad leg.Falcid.& plenè
19 per Lanar.in conſi.70.per tot. Verùm ſi in
hæreditate adſunt onera indeciſa, an expectã-
dum ſit quod liquidentur, vel interim ſit aſſi-
gnanda filio legitima cum cautione? Ardua
eſt quæſtio, pro cuius deciſione videnda ſunt
quæ plenè refert Præſ.de Franch.in deciſio.
20 127.per tot.& Maſtril.in deciſ.64. Viuente
autem patre nullum ius filio competit ſuper
legitima, l.1.§.ſi impuberi, ff.de collat.bonor.
& l.poſt emancipationem.§.2.ff.de liber.leg.
Cacher.in deciſ.Pedem.172.nu.15. Franciſ.
Becc.in conſi.34.nu.17.cũ plur.ſeq.& Mich.
Craſſ.in §.legitima, q.12.fol.mihi 359.Fab.
de Ann.in addit.ad ſingularia ſui genitoris,
21 in ſing.531. Vnde ſi filius condemnetur pro
aliquo delicto, non tenetur pater aliquid ſol-
uere ratione legitimæ, vt inquit Bar.in auth.
ſi qua mulier.C.de ſacroſ.eccl.& plenè Duē.
22 in reg.356.nu.2. Sed ſi pater eſſet diſſipator,
cogi poſſet ad aſſignandam filio legitimam,
iuxta latè not.per Vaſq.in 1.lib.illuſtr.con-
trou.c.37.per tot.& Ari.Pinell.in l.1.in 3.
23 par.nu.75.C.de bon.mater. Et ſi legitima fue-
rit filio aſſignata in vita patris, cuius faculta-
tes poſtea reperiantur auctæ, debetur etiam
portio illius incrementi, vt latè tradit Præſ.
de Franch.in deciſ.133.nu.8.& Viu.in com-
24 mu.opin.456.per tot. Et ſi filia fuit à patre
competenter dotata, & deinde paternæ facul-
tates augeantur, ſi fratres velint eam à ſucceſ-
ſione excludere vigore Conſtitu. Regn. In ali-
quibus, tenentur ei legitimæ ſupplementum
aſſignare, habito reſpectu ad tempus mortis,
25 vt inquit Gram.in deciſ.57.nu.14. Similique
modo ſi filia dote contenta renunciauit futurę
ſucceſſioni, & inſpecto tempore renunciatio-
nis non fuit læſa, verũ conſiderato incremen-
to bonorum obuentorum poſt renunciationẽ
adſit magna læſio, non prohibetur agere ad
ſupplementum, ex not. per Rip.in cap.cum
M.Ferrarienſis, nu.38.de conſt. Dec.in cõſi.
276.& alios, quos pro hac opinione plenè cu-
mulant Ant.Sola in nouiſſ.conſtit.Sabaud.

in

*in tit.de alien.bonor.minor.glo.2.nu.9.cum plur.ſeq.Gram.in deciſ.57.n.7.Cæſar Barz.in deciſ.Bonon.*102.*nu.*34.*latè Cacheran.in conſi.*77.*nu.*15.*& pleniſſimè Bertazzol.in*
26 *conſ.ciu.*7.*nu.*4.*cum plur.ſeq.*Sed quia hanc opinionem impugnant *Alex.in conſil.*180.*vol.*5.*Crau.in conſi.*11.*num.*10.*& in conſi.*114.*nu.*16.*Gram.in d.deciſ.*57.*nu.*35.&*ſeq.plenè Surd.in conſi.*488.*nu.*26.*lib.*4.& alij, quos latè refert *Aldoum.inter conſi.Peregr.in conſ.*21.*nu.*109.*lib.*4.& *plenè Menoch.de arbitr.iud.lib.*2.*caſ.*149.*nu.*16.*& ſeq.* Ideo pro harum opinionum concordia omnino videndus eſt *Gaſp.Theſau.in quæſt.forenſ.*93.*per tot.lib.*2.qui pleniſſimè diſcuſſo hoc arti-
27 culo, tandem ex communi Doctorum ſententia concludit, quod aut agitur de dote congrua, & tunc inſpiciendæ ſunt facultates dotantis tempore dotationis, nulla habita ratione aliarum facultatum poſtea acquiſitarum; aut agitur de ſupplemento legitimæ, & tunc collata dote, inquit, habendam eſſe rationem bonorum exiſtentium tempore mortis patris, & ita aſſerit per illum Senatum fuiſſe iudicatum, nu.13.& ideo monet Aduocatos, quod petant legitimæ ſupplementum, & non ampliorem dotem. Fatetur tamen, quod ſi vltra renũciationem iuratam tempore dotationis, & pactum de aliquid vlterius non petendo, adeſt ſtatutum excludens filias dotatas à ſucceſſione parentum, tunc omnino filia, quæ fuit competenter dotata, inſpectis facultatibus exiſtentibus tempore dotationis, eſſet perpetuò excluſa etiã à bonis futuris, dato, quod poſtea paternæ facultates in immenſum creuiſſent, prout etiam plenè probat *Surd.in d.*
28 *conſi.*488.*nu.*36.*in fi.*Sed an filia, quæ renũciauit paternæ ſucceſſioni, faciat partem in computatione legitimæ aliorum filiorum, quamuis non admittatur ad partem cum eis? Et quid ſi filia ſit excluſa à paterna ſucceſſione per ſtatutum ſtantibus maſculis? In hoc variæ ſunt Doctorum opiniones, quas pleniſſimè refert *Theſaur.in deciſ.*159.*per tot.latè Tiber.Decian.in conſi.*46.*vol.*3.*Borgn.*Caualc.*in deciſ.*Fiuiz.84.*in* 3.*par.Ioã.Vinc.de Ann.in ſing.*214.*Mich.Craſſ.in lib.recepta.ſent.in verb.legitima,q.*7.*nu.*3.*& ſeq.Surd.in deciſ.*252.*Morot.in conſ.*23.*Reg.de Pont.in conſi.*65.*& Petr.de* Grego.*in tract.de dot.de parag.q.*2. Sed in Sacro Conſilio practicatur, & habetur pro abſoluta, & indubitabili illa opinio, quòd in legitimæ liquidatione fœminæ excluſæ à ſucceſſione faciant partem, quamuis non admittantur ad partem, prout teſtatur *Præſ.de* Frãch.*in deciſ.*549.*in prin.in* 4.*par.*& idem eſt in Monaco profeſſo in religione capaci, qui ante factam profeſſionẽ renunciauit ad beneficium fratrum, vt conſuluit *Peregr.in conſi.*16.*per tot.lib.*4 Dubium
29 autem eſt, quomodo in hoc caſu ſit facienda liquidatio legitimæ? & in eadem deciſio.549. relatis authoritatibus *Soc.iun.in cõſi.*25.*vol.*1.*Boer.in deciſ.*104.*Capyc.in deciſ.*158.& aliorum, concluditur legitimam liquidari debere habito reſpectu ad numerum omnium filiorum, incluſis maſculis, & fœminis, verum in hæreditate, ex qua legitima eſt detrahenda, habendam eſſe quoque rationem de dotibus datis per patrem filiabus fœminis, ita vt ex eis augeatur hæreditas, & fiat vnicum patrimonium, & ibi ponitur forma decreti, prout per Sacrum Conſilium conſueuit fieri huiuſmodi liquidatio, quòd eſt notandum. Maior autem dubitatio eſt, an hæc concluſio procedat etiã de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis? & quia hanc quæſtionem plenè explicat *Don Andr.Molfeſ.in comment.ad conſuet.Neap.in* 4.*par.ſub tit.de ſucceſſ.ab inteſt.q.*17.*per tot.*& *præcipuè nu.*21.*cum ſeq.* ideo ad eum me remitto, cui addenda ſunt, quæ in eodem articulo nouiſſimè tradit eruditiſſimus Aduocatus *Anell.de Amat.in conſi.*75.*nu.*14.*cum*
30 *plur.ſeq.* Magnum etiam dubium eſt, quanta ſit legitima, quæ filijs aſſignari debet, quando pro aliquo delicto contigit publicari bona paterna? hanc quæſtionem examinant *Rolan.à Vall.in conſi.*97.*ſub nu.*29.*vol.*2.*& Peregri.de iur.fiſc.lib.*5.*tit.*1.*nu* 38.Sed omnium plenius huius articuli deciſionem reſoluit *Anto.Theſau.in deciſ.*304.*per tot.*ad quem
31 me remitto. Quanta autem ſit legitima patris? vide *Vrſil.in deciſ.*125.*ad fi.*& *in deciſ.*204.*nu.*4.*& per tot.& Camill.Saler.in add.ad Napod.in conſuet.ſi qua moriens,in verb.*
32 *ſubſidium.* Et quanta ſit legitima fratris, quãdo turpem perſonam alter frater inſtituit? vide *Afflic.in eiſdem deciſ.*125.*nu.*2.*&* 204.*nu.*4.*Theſ.in deciſ.*125.*nu.*2.& 204.*nu.*4.*& in*
33 *deciſ.*128.*nu.*13.Maior autem difficultas eſt, quanta ſit legitima matris, & an ſi in ea inſtitutionis titulo non honoratur à filio, poſſit eius teſtamentum impugnare? Qua in re cùm Doctores nimis obſcurè, & intricatè loquuti ſint, & materia ſit valdè frequens, & quotidiana; ideo in ea aliquantulum elaboraui, & propterea pro huius quæſtionis explicatione infraſcriptas concluſiones ex magis communi
34 Doctorum ſententia electas ſubijciam. Quarum prima eſt, quòd teſtamentum, in quo prçterita eſt mater, vel alij aſcendentes, eſt ipſo iure nullum, ſicut quando præteriti ſunt deſcendentes, *§.ſancimus, Auth.vt cum de appell.cogn.* Ea tamen conſtituta differentia,

quòd

Digitized by Google

quòd præteritio aſcendentium ex linea ma-
terna cum cauſa, habetur pro exhæredatione,
ſed præterito aſcendente paterno, ſiue adij-
ciatur cauſa, ſiue non, ſemper teſtamentum eſt
nullum, vt teſtantur *Iul. Clar. in §. teſtamen-
tum, quæſt. 48. & ſeq. Mich. Craſſ. in lib. rece-
ptar. ſenten. §. teſtamentum, q. 51.* & *Aluar.*
34 *Velaſq. in conſult. 61. nu. 2.* Secunda conclu-
ſio eſt, quòd nedum eſt nullum teſtamentum
filij, in quo mater ſine cauſa præteritur, ſed
etiam ſi aliquid ei relinquatur abſque hono-
rabili titulo inſtitutionis, prout contra opi-
nionem *Bar. in Auth. ex cauſa, num. 24. C. de
liber. præter.* tenuerunt *Bald. in l. 1. nu. 1. C.
de bonor. poſſ. contr. tab. Imol. in l. 1. §. ſi ex
fundo, nu. 5. ff. de hær. inſt.* & alij plenè relati
per *Gul. de Bened. in rep. cap. Raynutius, de
teſtam. in verb. in eodem teſtamento relin-
quens, nu. 249.* & *Aluar. Velaſq. in d. conſul.*
36 *61. num. 3.* Tertia concluſio eſt, quòd in caſu,
quo teſtamentum ſit nullum ob vitium præ-
teritionis, ſubſtinetur tamen quoad inſtitu-
tionem in vim fideicōmiſſi ex beneficio clau-
ſulæ codicillaris, quæ in omnibus teſtamentis
apponi conſueuit, ita vt cenſeantur grauati
hæredes ab inteſtato teſtituere hæreditatem
hæredi ſcripto, prout reprobata opinione
Glo. in d. Auth. ex cauſa, in fi. ex magis com-
muni Doctorū ſententia aſſirmant *Iul. Clar.
in d. §. teſtamentum, quæſt. 46. Marc. Anton.
Cucch. in tract. de legitima, ſub rubr. quo tit.
ſit relinquen. legit. fol. mihi 86. nu. 37. Man-
tic. de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. 3. nu. 16.
Mich. Craſſ. in §. teſtamentum, q. 50. Reg. Io.
Frāc. de Pont. in conſ. 42. nu. 13.* & *Fab. Tur-
rett. in tract. de effec. clauſ. codicill. q. 54. ef-*
37 *fec. 33. nu. 7.* Quarta concluſio eſt, quòd in eo
caſu, quo teſtamentum annullatur ob præte-
ritionis vitium, & veniens ab inteſtato vigo-
re ſupradictæ clauſulæ cogitur hæreditatem
reſtituere hæredi ſcripto, non poteſt legiti-
mam, & trebellianicam ſimul deducere, ſed
legitimam tantum, cum cenſeatur purè gra-
uatus, ſecundum *Paul. de Caſtr. in conſi. 15.
nu. 1. verſ. videndum eſt ergo, vol. 1. Oldr. in
conſ. 171. nu. 17. And. Gail. in 2. lib. obſeruat.
in obſer. 114. nu. 8. & ſeq. Cacher. in conſ. 11.
nu. 114. Crau. in conſi. 295. nu. 2. vol. 2. Craſſ.
in §. Trebellianica, q. 4. & in §. codicillus, nu.
22. verſ. ſed in hoc caſu, Mantic. de coniectu.
vltim. volunt. lib. 7. tit. 12.* & *Fab. Turrett. in*
38 *d. q. 54. nu. 23.* Quinta eſt concluſio, quòd le-
gitima aſcendentium ita eſt aucta de quarta
ad tertiam, ſicut legitima deſcendentium, vt
teſtatur *Iaſ. poſt Gl. & Bar. in auth. nouiſſi-
ma, n. 35. C. de inoff. teſt. Rol. à Val. in cōſ. 39.
vol. 3. Craſſ. in d. §. legitima, q. 9. Io. Franc. de
Pont. in conſi. 68. nu. 5. & Natt. in conſi. 514.*
39 *nu. 23. vol. 3.* Sexta eſt concluſio, quod ſi exi-
ſteutibus in medio matre, & fratribus teſta-
toris, inſtituatur extraneus honeſtæ condi-
tionis, mater vero inſtituatur in re certa, quæ
deinde ad legitimæ ſupplementum agat, tunc
ei integram tertiam hæreditatis partem debe-
ri, ex magis communi Doctorum ſententia,
validioribus quoque rationibus roborata te-
ſtantur *Fulgoſ. in conſi. 35. Oldr. in conſi. 123.
Bal. in d. Auth. nouiſſima, in 8. q.* & ibidem
Sal. in 9. q. & *Iaſ. nu. 49. Fabian. de Gioch. in
rep. eiuſd. Auth. nu. 42. & ſeq.* plenè *Reg. Io.
Franc. de Ponte in conſi. 66.* & *in conſi. 68.
per tot. Burſat. in conſi. 115. nu. 6. vol. 1.* pul-
chrè *Hier. Gabr. in conſi. 94. num. 11. & ſeq.
vol. 1.* & hanc concluſionem tenuiſſe Senatū
Pedemōtanum teſtatur *Theſau. in deciſ. 172.
ſub nu. 6. verſ ſecundus caſus eſt*, ex quibus
patet hanc concluſionem eſſe communiter à
Doctoribus magnæ authoritatis receptam, &
eam quoque nouiſſimè approbant *Stephan.
Gratia. in 1. tom. diſcept. forenſ. cap. 178. nu.
1. & ſeq.* & latiſſimè *Petra in tracta. de fidei-
com. q. 15. nu. 75. & nu. 133. & Peregri. de fi-
deicom. art. 38. nu. 13. verſ. primus caſus eſt.*
40 Quamuis non ignorem aliquos contrariam
opinionem fouentes tenuiſſe in primo caſu
matris legitimam eſſe tantum tertiam illius
portionis partem, quę ei competijſſet, ſi ſimul
cum fratribus ab inteſtato ſucceſſiſſet, prout
viſus eſt tenere *Bar. in l. pater filium, nu. 14.
ff. de inoff. teſtam. & ibidem Iacobin. nu. 39.
Rimin. iun. in conſi. 405. num. 9. volum. 4. &
Mich. Craſſ. in d. §. legitima, in 8. q. in fi.* Sed
41 hæc opinio procedere poteſt in caſu inferius
declarando. Septima eſt concluſio, quòd ſi in-
ſtituto extraneo vniuerſali hærede, mater in-
ſtituatur in re certa, fratribus vero aliquid
modicum relinquatur, tunc ſimiliter matri
ad ſupplementum agenti tertiam totius hæ-
reditatis partem deberi, ita tamen, vt legatum
fratribus relictum ante omnia à tota hæredi-
tate detrahatur, cenſuit idem Senatus Pede-
montanus in alleg. deciſ. relata per *Theſ. 172.
nu. 6. verſ. primus eſt quando frater.* [& ita
etiam nouiſſimè iudicatum fuiſſe aſſirmat
*Stepha. Gratia. in 3. lib. diſcepta. forenſ. cap.
448. nu. 59. verſ. ſecundus caſus.*] Octaua con
42 cluſio eſt, quòd ſi mater, & fratres particula-
res inſtituantar hæredes, dato cohærede vni-
uerſali extraneo, tunc matris legitimam eſſe
tertiam partem, non totius hæreditatis, ſed
tantum illius portionis, quam habitura eſſet,
ſi eum cæteris fratribus ab inteſtato ſucceſſiſ-
ſet, tenuerunt *Bal. in d. Auth. nouiſſima, in
fi. Burſat. in d. conſi. 115. nu. 7. & ſeq. Theſau.*

in d.

*in d.deciſ.*162.*ſub num.6. verſ. tertius caſus*
*eſt.Ant.Rub.in conſi.*156.& *Hiero. Gabr. in*
conſi.94.nu.20. vol. 1.& alij,quos pleuè re-
fert *Stepha.Gratia.in* 1.*lib.diſcept. forenſ. c.*
43 178.*nu.8.cum plur.ſeq.*]Nona eſt concluſio,
quod ſi matre inſtituta in re certa,& fratribus
præteritis, inſtituatur hæres vniuerſalis ali-
qua turpis perſona, tunc matri debetur legiti-
mæ ſupplementum, quæ hoc caſu non erit
tertia pars totius hæreditatis, ſed tantum ter
tia pars illius portionis, quam eſſet habitura
ab inteſtato,fratribus vero in officioſi quereiā
proponentibus etiam debebitur legitima, quę
cum ſecundum magis communem nun repe-
riatur in tranſuerſalibus aucta, erit quarta
pars portionis,quæ eis ab inteſtato obueniſſet,
prout omnes Doctores in præcedenti conclu
ſione allegati affirmant,& præcipuè *Craſſ. in*
44 *§.legitima, in* 10.*q.* Decima concluſio eſt,
quod ſi matre, & fratribus præteritis, inſti-
tuatur hæres extraneus honeſtæ conditionis,
tunc ſi mater non impugnat teſtamentum,ſed
petit legitimam,hoc caſu cum nullum ius fra-
tribus competat,& habeantur,ac ſi in mundo
non eſſent, matris legitima erit integra ter-
tia pars totius hæreditatis, prout validiſſimis
rationibus defendit *Regens* Io.*Franc.de Pōte*
45 *in dictis conſ.66. & 68.* Si verò mater magis
eligat teſtamentum impugnare,illudque nul-
lum ob eius prærteritionem declarari, tunc
cum reducatur cauſa teſtati ad cauſam inte-
ſtati,ſine dubio mater vnà cum fratribus de-
functi filij ad ſucceſſionem vocabitur, ex reg.
tex.in *Auth.defuncto.C.ad Tertull.* Et licet
vigore clauſulæ codicillaris teneantur poſtea
omnes hęreditatem reſtituere hæredi ſcripto,
nihilominus mater retinebit tertiam ſuæ por-
tionis partē loco legitimæ, fratres vero quar-
tam pro trebellianica,prærerquā in caſu, quo
eſſet hæres inſtituta aliqua Eccleſia, vel pia
cauſa,cuius priuilegium eſt,vt trebellianica
non detrahatur, prout in his terminis ꝓpriè
loquentes affirmant *Fab. de Ann. in conſil.*
130.*nu.*15.&*ſeq.vol.2.*& oculatiſſimus olim
Præſ.Sacri Conſilij *Vinc.de Franch.in deciſ.*
63.*nu.*13.&*ſeq.* qui teſtatur ſecundum hanc
opinionem per binas ſententias fuiſſe iudica-
tum, factaque relatione Illuſtriſſimo Proregi
impoſitum fuiſſe parti reclamanti perpetuū
ſilentium,& in his quoque terminis ita con-
ſuluit *Bal.in conſi.*350.*vol.*4. Quæ omnia
ſunt benè notanda,nam neſcio ſi alibi ita di-
46 ſtinctè explicata reperiantur. Eſt inſuper ac-
curatè videndum,an legitima omnibus filijs
indiſtinctè debeatur? pro cuius articuli vera
explicatione conſiderandæ ſunt infraſcriptæ
47 concluſiones. Quarum prima eſt,quod filijs
naturalibus tantum non debetur legitima in
bonis paternis, ſecundum *Gloſ. communiter*
approbatā in l.1.in princ.ff.de bonor. poſſeſſ.
*cont.tab.*pro qua multos allegat *Mich.Craſſ.*
in 1.*lib.recept.ſent. in ver.legitima,in* 3.*q.*
48 *nu.*4. Cuius concluſionis ratio eſt,quia licet
filijs naturalibus debeantur duæ vnciæ ab in-
teſtato,& ex teſtamento totam poſſint habere
paternam ſubſtantiam,dummodo tamen non
adſint alij filij legitimi,nec coniux patris, &
eis exiſtētibus poſſint vnā vnciam ex teſtamē-
to capere,iux.not,in *auth.licet, C. de natur.*
*lib.*plenè per *Iacob.. Berrett. in conſi.* 90. *in*
princ.Vinc. de Franch. in deciſ. 291. & latè
Couar.in epith.de ſponſal.par.2.cap. 9. §. 4.
49 *nu.*9. Nihilominus contra patris teſtamen-
tum,& voluntatem nihil penitus petere, nec
habere poſſunt,aut quouis modo paternam
diſpoſitionem impugnare, vt ex communi
Doctorum ſententia plenè tradit *Ludou. Mo*
*rot.in conſi.*94.*per tot. & Præſ.de Franch.*
50 *in deciſ.*605.*nu.*10. Et ideo in eo,quod pater
filijs naturalibus relinquit, poteſt apponere
quodcunque grauamen, cum non ſit debi-
tum ad inſtar legitimæ,prout concludit idem
Præſ. de Franch. in deciſ. 720. *in* 4.*par.* Et
hoc intelligitur de ijs,qui ſunt verè naturales
nati ex concubina domi retenta tantum, non
de alijs,vt pulchrè declarat *Gaſp. Theſaur.in*
✱ *quæſt.forenſ.*83.*lib.* 2. [Animaduertendum
autem eſt, quod non ſolum patri permittitur
filium naturalem inſtituere, in caſu quo alij
filij legitimi non extēt, ſed etiam ſi extat filia
legitima,quę per renūciationē à paterna ſuc-
ceſſione ſit excluſa, cum paria ſint, quod alij
filij non adſint, vel quod adſint,& ſuccedere
non valeant,vt notabiliter affirmat *Roma.in*
*conſi.*43.*incip.ad primum quæſitum,num.*3.
&*ſeq.* Et idem eſt ſi alij filij ſint à patre legi-
timè exhæredati,vt inquit Io. *Rojas in epito.*
*de ſucceſſ.cap.*11.*nu.*18.*cum ſeq.*quem refert
Iacob.Cancer.in 3. *lib. varia.reſol. cap.* 15.
51 *nu.*1.*cum ſeq.& præcipuè num.*11.] Secun-
da cōcluſio eſt, quod filius naturalis habet le-
gitimam in bonis maternis, nam matri ſuc-
cedit ab inteſtato etiam cum alijs legitimis
prout expreſsè cauetur in *§.nouiſſimè,inſt.*
de Senatuſcon. orfic.& ita notant *Ferdin.*
Vaſq.de ſucceſ.creat.§.10.*nu.*494.& *Craſſ.in*
52 *d.§.legitima,q.*3.*ſub nu.*1.Quod tamen fallit
quando huiuſmodi filius eſſet adulterinus,vel
aliter ex nefario coitu ortus, nam tunc etiam
matri non ſuccederet,nec econtra,etiā quoad
legitimam, ſed de æquitate canonica habet
tantum alimenta,iux.not.per *Præſ.de Frāch.*

in deciſ. 645. in 4. par. plenè Surd. in conſi.
53 337. nu. 16. & ſeq. vol. 3. Verum inter natos
ex damnato coitu non connumerantur filij
nati ex clerico beneficiato, in minoribus tamē
ordinibus conſtituto, prout concludit idem
54 Præſ. de Franch. in deciſ. 47. in 1. par. Tertia
concluſio eſt, quod ſi filij naturales à patre
legitimantur per ſubſequens matrimonium,
per omnia æquiparantur legitimè natis, cap.
tanta, qui fil. ſint legit. & §. fi. inſt. de nupt.
& Auth. quibus mod. natur. effic. legitim. in
princ. cum alijs iuribus allegatis per Duen. in
reg. 350. & plenè per Gabr. in 6. lib. commu.
concluſ. in tit. de legitim. concl. 1. per totam.
55 Imò dicuntur verè legitimi, vt benè inquit
Dec. in cap. cum in cunctis, nu. 29. de elect. &
56 in conſi. 155. nu. 4 Vbi hinc infert, quòd ſta-
tutum excludens fœminas à ſucceſsione pa-
rentum ſtantibus maſculis, habet locum etiā
ſtantibus legitimatis per ſubſequens matrimo
nium, prout tenuit etiam Alex. in conſi. 2. nu.
11. vol. 1. & hæc eſt communis concluſio, vt
patet ex relatis per Tiraq. in rep. l. ſi vnquam,
in ver. ſuſceperit liberos, num. 82. C. de reuoc.
don. & in tract. de iur. primog. quæſt. 34. nu.
56. plenè Surd. in conſi. 337. num. 11. & per
57 tot. lib. 3. Nam per huiuſmodi legitimatio-
nem fingitur ab initio omnis coitus licitus, &
matrimonialis, vt inquit Soc. in l. gallus, §. ſi
58 eius, nu. 4. ff. de libe. & poſthum. Et ideo pro-
moueri poſſunt abſque diſpenſatione ad or-
dines, beneficia, & honores, & etiam ad Epi-
ſcopatum, ſecundum Gloſ. communiter ap-
probatam in cap. innotuit, in ver. coniuga-
ta, de elect. Dec. in d. cap. cum in cunctis, nu.
24. Tiraq. in d. q. 34. nu. 55. & alios, quos re-
fert Duen. in reg. 350. in 5. ampl. & Franciſ.
59 Becc. in conſi. 165. nu. 37. in 2. vol. Item tali-
ter legitimati excludunt ſubſtitutum, ſecundū
magis communem Doctorum ſententiam re-
latam per Dec. in d. cap. cum in cunctis, num.
28. & in conſi. 155. num. 7. & Boer. in deciſio.
60 159. nu. 20. Quam concluſionē quamuis acri-
ter impugnet Rol. à Vall. in conſi. vlt. per to-
tum, vol. 2. & alij, quos pleniſsimè referunt
Bertaz. in conſi. ciu. 52. Peregr. de fideicomm.
art. 24. num. 25. cum plur. ſeq. & Mantic. de
coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 12. num. 17.
61 cum plur. ſeqq. Nihilominus verior, ac vali-
dioribus rationibus fundata mihi videtur ſu-
pradicta concluſio, quod legitimatus per ſub-
ſequens matrimonium facit deficere condi-
tionem fideicommiſsi, & ſubſtituto præfer-
tur, per ea quæ pulchrè conſiderant Burſat.
in conſi. 17. & ſeq. per tot. vol. 1. Hier. Gabr.
in conſ. 21. vol. 1. plenè Franc. Becc. in d. conſ.
165. per tot. vol. 2. pleniſsimè Io. Baptiſt. La-
derch. in conſi. 24. per totum, quem omnino
videas, nam meo iudicio, omnium optimè ex
plicat hunc articulum, & alij, quos copioſiſsi-
mè cumulat Ioſeph. de Ruſtic. in comment. ad
l. cum Auus. ff. de cond. & demonſtr. lib. 2. c.
62 16. nu. 1. cum plur. ſeq. Sed hæc concluſio li-
mitatur, quando verba teſtatoris eſſent adeò
prægnantia, vt ex eis colligi poſsit eius mentē
fuiſſe vocādi tm̄ eos, qui ex legitimo matrimo-
nio nati, & procreati eſſent, & excludendi le-
gitimatos, prout in pulchro caſu conſuluit
Bal. in conſ. 367. vol. 5. cum quo plures con-
cordantes refert Rolā. à Vall. in d. conſi. vlt.
nu. 16. quem licet impugnet Burſat. in d. cōſi.
17. & ſeq. Nihilominus vera mihi videtur
hæc limitatio, per ea quæ tradit Bertaz. in d.
conſi. ciu. 52. Mantic. in d. tit. 12. num. 25. &
plenè Theſaur. in deciſ. 197. & Gaſpar eius
63 filius in addit. ad eum. Item taliter legitima-
ti ſuccedunt etiam in feudis, quamuis regula-
riter legitimati per reſcriptum in eis non
ſuccedant, ex diſpoſitione tex. in cap. 1. §. na-
turales, ſi de feud. fuer. contr. vt ibi plenè no-
tant Andr. Aluar. Afflict. & alij ſcribentes,
& alij cumulati per Tiraq. in d. quæſt. 34. de
iur. primogen. num. 54. plenè Siluan. in conſ.
3. num. 49. Duen. in d. reg. 350. in 6. ampl. &
pleniſsimè Io. Bapt. Laderch. in conſi. 24. nu.
38. Andr. Facchin. in 7. lib. controuerſ. iur. c.
51. & nouiſsimè Reg. de Ponte in 1. lect. feud.
nu. 29. & ſeq. & Bammacar. in cap. naturales.
ſi de feu. defun. milit. in 1. quæſt. fol. 131.
Parique ratione huiuſmodi legitimati admit-
tuntur quoque ad ſucceſsionem emphyteuſis
Eccleſiaſticæ, vt poſt alios pleniſsimè defen-
dit Hier. Gabr. in conſ. 21. in 4. dub. num. 28.
cum pluriб. ſequen. & Capriol. in citato lo-
64 co, num. 168. Quæ concluſio in duobus caſi-
bus ab aliquibus limitatur. Primò, quando
verba inueſtituræ reſpiciunt tempus natiui-
tatis, vt puta ſi conceſsio dicat, pro ſe, & hæ-
redibus ex eius corpore legitimè deſcenden-
tibus, iuxta not. per Menoch. in conſ. 56. nu.
20. vol. 1. & Io. Vinc. de Ann. in repet. c. 1. de
vaſſall. decr. ætat. in rub. num. 430. Sed etiam
in hoc caſu legitimatum per ſubſequens ma-
trimonium ſuccedere in feudis, ex magis com
muni DD. ſententia pleniſsimè refert Bāma-
car. in citato loco, q. 2. per totam, fol. 133. Se-
65 cundò limitatur in feudis dignitatum, vt re-
fert Menoch. in eodem conſ. 16. nu. 8. & Ioan.
Vinc. de Ann. in ead. rub. de vaſſall. decr. æta.
nu. 231. Sed hanc etiam opinionem reprobat
Bammac. in eod. loco, q. 15. per totam, fol. 165.
66 ad quem me refero. Item declaratur hæc
concluſio, quòd huiuſmodi legitimatus per
ſubſequens matrimonium non præfertur
quoad

quoad primogenituram alteri fratri ſecundogenito ante eius legitimationem ſuſcepto, ſecundum *Alex. in conſi. 25. nu. 2. vol. 1.* & alios, quos plenè refert *Tiraq. in q. 34. de iur. primogen. per totam, Molin. in tract. de primog. hiſp. lib. 3. cap. 1. nu. 7. Duen. in d. regu. 350. in 14. limit. & Capreol. in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. lib. 1. nu. 169.* Sed ab hac etiam opinione diſſentit, & contrarium pro naturali legitimato plenè defendit *Bammacar. in cit. loco q. 4. per tot. fol. 138. & ſeq.* Primam autem opinionem veriſſimam eſſe aſſerit, eãq; pluribus authoritatibus, & rationibus nouiſſimè confirmat *Io. à Monte Allegre poſt hæc ſcripta nuper impreſſus in tract. de exercit. practic. actio. in 2. lib. cap. 1 §. 3. num. 7. & ✱ ſequen.* [cum qua opinione concordant etiam *Ioan. Franc. de Ponte in lect. feud. in tit. de ſucceſſ. feu. lect. 10. num. 32. verſ. ſed pulchra quæſtio*, & alij copioſiſſimè relati per *Ioan. Anto. Mangil. in tract. de imputat. & detraction. quæſt. 83. num. 48. cum ſeq. & Hiero. Ceuallos in commun. opin. contra commu. quæſtio. 606. num. 25. cum plurib. ſequen.*] Verum has contrarias opiniones plenè ad partes diſputando concordare nititur *Ioſeph Cumia in cap. ſi aliquem, de ſucceſſ. feu. in ver. maior natu, num. 34. cum plur. ſeq.* & præcipuè *num. 65.* quod aut feudum eſt hæreditarium in forma larga conceſſum, de quo pater poteſt inuitis filijs cum Regio aſſenſu diſponere, & tunc inquit procedere hanc poſtremam opinionem, vt primogenitus legitimatus præferatur legitimo ſecundogenito ante eius legitimationem ſuſcepto, nam illud ius ſuccedendi, quod filius legitimus habet in huiuſmodi bonis viuente patre, non eſt conſiderabile, cum ſit in patris poteſtate inter viuos de eis ad ſui libitum diſponere, & proinde inconueniens non eſt, quod ſubſequens legitimatio retrotrahatur ad diem natiuitatis primogeniti legitimati, ex quo nullum fit conſiderabile præiudicium ſecundogenito legitimo, cum regulariter legitimatio quoad ea, quæ fauorabilia ſunt legitimato, & alteri non præiudicialia, ad tempus natiuitatis ſemper retrotrahatur, vt communiter affirmant *Doctores omnes in l. gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de libe. & poſthu.* Aut feudum eſt ex pacto, & prouidentia, de quo pater nullo modo diſponere poteſt in præiudicium filiorum vocatorum à primo acquirẽte, & in hoc caſu dicit procedere poſſe primam opinionem, quod ſecundogenitus legitimus præferatur naturali primogenito poſtea legitimato, nam illud ius ſuccedẽdi, ſilio legitimo quæſitum, eſt valde probabile, & cõſiderabile, & per conſequens legitimatio ſubſequens non poteſt retrotrahi in ſui præiudiciũ, ſed hanc quoq; diſtinctionem impugnat Bammacar. in citato loco, indiſtinctè affirmãs naturalem primogenitum legitimatum præferendum eſſe ſecundogenito legitimo etiam in feudo ex pacto, & prouidentia, ea potiſſimum ratione motus, quia in ſucceſsionibus ſemper inſpicitur tempus mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur, *l. poſt conſanguineos, §. proximum, ff. de ſuis, & legit. & §. proximus, inſt. de legit. agnat. ſucc.* Prius enim de conditione cuiuſquam quærendum non eſt, quam ad eum hæreditas, ſeu legatum pertineat, *l. non oportet, ff. de leg. 2. & l. pen. ff. de lega. præſt.* & proinde cum ad feudalem ſucceſſionem iure Francorum duo, copulatiuè requirantur, ſcilicet, quòd ſucceſſor ſit primogenitus, & legitimus; Ideo cum in naturali legitimato vtraque qualitas reperiatur tempore mortis feudatarij; cum negari non poſſit, quod naturaliter prius ortus fuit, & tempore delatæ hæreditatis eſt legitimus, nihil obſtare poteſt, quin debeat ſecundogenito præferri, alioquin ſi conſiderandum eſſet præiudicium ſecundogeniti legitimi, cui erat acquiſita ſpes ſuccedendi, ſequeretur maximum abſurdum, quod eadem quoque ratio militaret pro agnatis remotioribus, qui, ſi filius naturalis legitimatus non eſſet, forte ſucceſſuri fuiſſent, & ſic nunquam ferè daretur caſus, quod filius legitimatus per ſubſequens matrimonium ad feudorum ſucceſsionem admittendus eſſet, nec eſt inconueniens, quod ſubſequens legitimatio retrotrahatur ad diem natiuitatis, nam ex tunc inerat intrinſeca conditio efficiendi naturalem legitimum, ſi matrimonium cum eius matre ſequeretur, & conſequenter ſtatim adimpleta conditione, & ſublata illa macula per matrimonium, lex fingit ab initio eum fuiſſe legitimum, *cap. tanta, qui fil. ſint legit.* quæ fictio idem operatur in caſu ficto, quod operatur veritas in caſu vero, *l. ſi is qui pro emptore, cum ibi not. per Doct. ff. de vſucap.* Quibus, & alijs rationibus Bammacar. probat hanc opinionem pro naturali primogenito legitimato eſſe veriſsimã, & omnibus contrariis optimè reſpondet, cui concluſioni ego etiam ob tanti Viri authoritatem, cum ſit maximus Feudiſta, & inter primarios Aduocatos nemini doctrina ſecundus,
67 libenter me ſubſcribo. Hæc autem concluſio, quòd filij legitimati per ſubſequens matrimonium efficiuntur legitimi, plures alias habet ampliationes, declarationes, & limitationes, quas ad ſaturitatem cumulant *Gabr. in 6. lib. commun. concluſ. in titu. de legitimat.*

concl.1.per tot.Duen.in d.reg.350.& Peregr.
de fideicom.art.24.per tot. ad quos me remit-
to. Verum prætereundum non eſt, quòd hæc
legitimatio ad hoc, vt valida ſit, plura requi-
68 runtur, Primo enim opus eſt, quod matrimo-
nium contrahentes ſint æqualis conditionis,
vnde ſi nobilis contraheret matrimonium cũ
ancilla, vel meretrice vilis conditionis, non
legitimarentur filij ex ea concepti ante ma-
trimonium, iuxta not. per Socin. iun. in conſi.
52.nu.2 vol.1.Curt.iun.in conſi.136.nu.10.
Cepoll.in caut.250.Ger.de Petr.ſan.in ſing.
60.Silueſt.Aldobr.in §.fi.nu.11.inſt.de nup.
plenè Cephal.in conſ.82.nu.11.vol.1.Laur.
Siluan.in conſi.3.nu.40.& alios, quos cumu-
69 lat Cather.in deciſ.Pedem.154.nu.1.Sed ad-
uerte, quòd licet hæc concluſio vera ſit de iu-
re ciuili, tamen de iure canonico aliud videtur
dicendum, nam diſpar conditio non impedit
matrimonium, cap.pen.& fi.de ſecun.nup.&
ita tenent Caſſador.in titu. de ſponſal.deciſ.
vn.nu.6.Rip.in l.ſi vnquam, nu.55. C.de re-
uoc.don.Dec.in conſi.155.nu.1. Et hanc ve-
ram eſſe concluſionem, & ſecundum eam iu-
dicari debere etiam in foro ciuili quoad ſuc-
ceſſiones, teſtantur Hiero. Gabr.in conſi.21.
in 1.dub.vol.1.plenè Siluan.in d.conſi.3.nu.
44.Peregrin.de fideicom, art.24.num.51. &
pleniſſimè Io.Vinc.Honded.in conſi.72.nu.
70 36.& ſeq.vol.2. Secundò requiritur, quòd
tempore quo fuerunt filij concepti, legitimũ
inter parentes matrimonium abſque vllo ca-
nonico impedimento contrahi potuerit, prout
expreſsè cauetur in d.cap.tanta, cum ibi not.
per Alb.& alios Doctores, qui fil.ſint legit.
& plenè per Soc.iun.in conſi.31.num.40.&
71 ſeq.volum.2. Et ideo filij ex adulterino coitu
concepti per ſubſequens matrimonium non
legitimantur, ex quo cauſa primitiua fuit in-
fecta, vt refert Duen.in d.reg.350.in 3.limit.
72 Quæ concluſio ampliatur habere locum, etiã
ſi quis ortus ſit ex patre coniugato, & muliere
ſoluta, quamuis enim ſecundum magis com-
munem opinionem huiuſmodi coitus non ſit
punibilis, ex not. per Dec.in conſi.311.nu.1.
Crau, in conſi.166.num.2.& Rolan.à Vall.
73 in conſi.74.num.12.vol.1. Nihilominus ad
hoc, vt impediatur legitimatio, ſufficit, quòd
tempore conceptionis non potuerit eſſe legi-
timum coniugium inter parentes, prout benè
concludit Gaſp.Theſaur.in quaeſt.foren.22.
74 num.18.in fi. Quid autem ſi tempore con-
ceptionis aderat impedimentum, quod tamẽ
ceſſauit tempore partus, an per ſubſequẽs ma-
trimonium inducatur huius filij legitimatio?
hanc quæſtionem proponit Peregr. in d. art.
24.num.50. & concludit pro validitate legi-
timationis, nam ſemper attenditur tempus,
quòd partui vtilius eſt, l.qui in vtero, ff. de
75 ſtat.hom. Alia etiam hic inſurgit dubitatio;
An ſi tempore coitus ambo fornicarij, vel al-
ter ipſorum ignorabat impedimentum, &
poſtea ſequatur inter eos legitimum coniu-
gium, ex eo inducatur legitimatio prolis me-
dio tempore ſuſceptæ? hanc quæſtionem te-
tigit Couar.in epith.ſponſal.in 2.par.cap.8.
§.2.num.16. qui arguit pro validitate legiti-
76 mationis. Ea potiſſimum ratione, nam ex ma
trimonio putatiuo, quòd poſtea fuit nullum
declaratum, ſi ab initio vnus coniugum igno-
rauit impedimentum, filij ſuſcepti ſunt legi-
timi, cap.ex tenore, qui fil.ſin. legit. cum alijs
ad hoc propoſitum cumulatis per Præſid. de
Franch. in deciſ.130. per tot. & pleniſſimè
per Peregr.de fideicom.in d.art.24.num.66.
77 Et in dubio ſi non conſtat de ſcientia, præ-
ſumitur ignorantia impedimenti pro legiti-
manda ſobole, vt teſtatur idem Peregr.in eo.
78 art.24.nu.67. Licet ſcientia poſſit præſum-
ptiuè probari ex multis, quæ pulchrè conſi-
derat Hond.in conſi.87.nu.28.& ſeq.vol.1.
79 Pro qua concluſione ſimiliter facit, nam etiã
ſi matrimonium ſit clandeſtinè contractum,
& poſtea per Eccleſiam approbatum, proles
inde ſuſcepta legitimatur, cap.quod nobis,
80 eo.tit.qui fil.ſint legit. Verum his non ob-
ſtantibus, idem Couar. concludit prolem ex
illicito coitu conceptam tempore quo inter
contrahentes non poterat ex aliquo impedi-
mento legitimum contrahi matrimonium,
per ſubſequens coniugium ſub prætextu igno
rantiæ, non legitimari, & in eandẽ ſententiã
concurrit quoque Peregr.in d.art.24.nu.52.
qui pro huius deciſionis ratione conſiderat,
quòd licet vera ſit concluſio, ex qua ſumptum
fuit argumentum, quòd filij nati ex matri-
monio putatiuo, dum alter coniugum igno-
rans impedimentum bona fide contraxit,
ſunt legitimi. Nihilominus ſecus eſt in quæ-
ſtione propoſita, cum ſatis diuerſa ſit deciſio-
nis ratio, nã primo caſu contrahentes dabant
operam rei licitæ, dum intendebant legiti-
mum matrimonium contrahere, & ideo non
mirum, ſi ſaltim vnius ignorantia excuſat ſo-
bolem inde ſuſceptam à labe illegitimitatis, in
quæſtione vero propoſita fornicarij dabant
operam rei illicitæ, & ideo quod inde euenit
etiam contra eorum voluntatem eis imputa-
81 tur, arg.tex.in cap.tuam.de homicid. Quæ
ratio fortius corroboratur ex eo, nam etiam
in matrimonio putatiuo, ad hoc, vt proles
inde ſuſcepta legitimetur, duo copulatiuè
requiruntur, ſcilicet, quod matrimonium
non ſit clandeſtinè contractum, ſed palam, &
publi-

publicè in faciē Eccleſiæ, præcedentibus tri-
bus denunciarionibus,& alijs ſolemnitatibus
requiſitis à Sacroſancta Tridentina Synodo,
& cap.cum inhibitio, de clandeſt. deſponſat.
Et quod ſir bona fide contractum, ita quod cō-
trahentes, vel ſaltim alter ipſorum probabili-
ter ignorauerit impedimentum, prout pul-
chrè,& plenè tradit *Honded.in conſi.* 87. *per*
82 *totum.volum.*1. An autem ſi matrimonium
fuit publicè contractum in facie Eccleſiæ co-
ram Parocho,& teſtibus, omiſſis tamen denū-
ciationibus à Sacroſancta Synodo requiſitis,
ex hoc inducatur nulliras ipſius matrimonij,
ita vt proles ſit illegitima? vide omnino quæ
plenè tradit idem *Honded.in conſi.*72. *num.*
19.*& ſeq.vol.*2.*latè Cephal.in conſi.*421.*per*
*tot.vol.*3.pleniſſimè *Menoch.in conſ.*69.*vol.*
1.*Borgn.Caualc.in deciſ.Fiuiz.*29.*nu.*18.*in*
1.*par.*& alij, quos refert idem *Peregr. in eod.*
*art.*24.*nu.*65.*plenè Didac.Spino.in ſpec. te-*
ſtamen.in Gloſ.15. *princip.ſub rub.de filijs*
*legitimat.nu.*22 & *ſeq.*& pleniſſimè *Stepha.*
Gratian.in 1.*tom.diſcept.forenſ.cap.* 83.*per*
83 *tot.* Et an ſi ex diſpenſatione Summi Pontifi-
cis matrimonium nulliter antea contractum
confirmatur, ſoboles interea ſuſcepta legiti-
mationem cōſequatur? vide quæ plenè refert
idem *Peregr.in citato loco nu.* 76. *cum plur.*
ſeqq.& *Molin.de primog. Hiſpan. lib.*3.*c.*2.
84 *nu.* 10. Sed an natus ex huiuſmodi matrimo-
nio putatiuo palam,& bona fide contracto, ſi
poſtea impedimentum, quod latebat,& nulli-
tas matrimonij detegitur, ſuccedat vigore di-
ſpoſitionis, qua vocabantur nati ex legitimo
matrimonio? hæc eſt ardua quæſtio, in qua
*Dec.in conſi.*153.conſuluit pro filio, & idem
85 tenuir *Iaſ.in conſi.*156.*vol.* 4. Sed contrariā
opinionem validiſſimis rationibus defendit
*Curt.iun.in conſi.*64.*nu.*11.*cum plur.ſeqq.*
*vol.*1. dicens illam conditionem eſſe adim-
plendam in forma ſpecifica,& proinde non
verificari in filio nato ex matrimonio putati-
uo, nam licet ſit legitimus propter bonam fi-
dem parentum,& figuram matrimonij, tamē
verè non eſt natus ex legitimo marrimonio.
86 Verùm omnes rationes,& argumēta hincin-
de allegata reaſſumendo *Soc.iun.in conſi.* 39.
*nu.*25.*& ſeq.in* 3.*vol.*oprimè confirmar opi
nionem *Decij*, quæ omnia latius repetit in
87 *conſi.*69.*nu.*2.*& per tot.vol.eod.* Tertium
principale requiſirū ad hoc, vt per ſubſequens
matrimonium filij antea ſuſcepti legitimen-
tur, eſt, quòd in eo interueniant inſtrumenta
dotalia, iuxta not.per *glo.in §.fi.inſt.de nupt.*
*& ibi Aret.nu.*6.& alios, quos refert *Hond.*
88 *in conſi.*72.*num.*6.*& ſeq.vol.*2. Sed hæc eſt
ſolemnitas iuris ciuilis, quæ non requiritur
de iure canonico, quod præualet in materia
matrimoniali, vt plenè teſtantur *Aret.in eod.*
*§.fi.nu.*8. *Dec. in conſi.*155.*num.*2.pulchrè
*Hipp.in ſing.*250.& alij, quos plenè cumulāt
Io.Vinc.de Ann.in rep.rub.de vaſſall.decrep-
*ita.nu.*426.*Peregr.de fideicom.art.*24.*num.*
55.*& ſeq.Honded.in d.conſi.*72.*nu.*40. ple-
niſſimè *Ioſeph de Ruſtic.in d.c.*16.*nu.*9.*cum*
plur.ſeq.& *Bammacar.in loco ſupra citato,*
89 *q.*14.*fol.*159. Quartum requiſitum eſt, quod
matrimonium non ſit contractum in articulo
mortis, vel a ſene decrepito, in quo non adſit
ſpes ſobolis procreandæ, vt videtur innue-
re *tex.in l.nuper,C.de natur.liber.*præſertim
ſi hoc tendat ad excluſionem ſubſtituti, iuxra
not, per *Alex.in l.ſi quis poſthumus, ſub nu.*
4 *ff de liber.& poſthum.Ruin. in conſi.*163.
*nu.*7.*vol.*3.*Albir.Brun. in conſi.*15.*num.*7.
*Hiero.Gabr.in conſi.*24.*per tot.volum.*1.*&*
90 *Hond. in conſ.*32.*nu.*45.*vol.*1.Sed hæc con-
cluſio non ita ſimpliciter procedit, non enim
ex ſolo matrimonij actu celebrato in mortis
articulo præſumitur fraus, ſed opus eſt, quòd
etiam aliæ accedant extrinſecæ coniecturæ,
prout ex magis communi Doctorum ſenten-
tia concludit *Peregr.in d.art.*24.*de fideicom.*
nu. 59.*in fi.*& in hanc quoque ſententiam
concurrunt *Didac.Spino.* qui hūc articulum
pleniſſimè diſputauit *in ſpec.teſtamentorum*
in Gl.15.*princip.ſub tit.de filijs legitim.nu.*
87.*cum plur.ſeq.& præcisè nu.*205.*Molin.*
*de primog.Hiſp.lib.*2.*cap.*5.*num.* 25.*& ſeq.*
*Burſat.conſi.*10.*nu.*9.*& ſeq lib.*1.*Toeſcu.in*
*deciſ.*196 *nu.*1.*Cephal.in conſi.*239.*lib.*2.
per tot.Fab.de Ann.in addit.ad ſing.ſui ge-
nitoris 337.*Duen.in reg.*350.*nu.*20.*Mant.*
*de coniect.vlt.volunt.lib.*11.*tit.*13.*nu.*5.*Ru-*
*ſtic.in d.c.*16.*nu.*48.*cum plur.ſeqq. & Bam-*
macar.in d.cap.naturales.ſi de feu.defun.con
91 *ten.in* 7.*q.fol.* 146. Quintum principale re-
quiſitum eſt, quod tempore contracti matri-
monij filius viuat, aliàs enim ſi eo tempore
reperiretur mortuus, non legitimaretur, ne-
pos natus ex eo, vt inquit *Soc.in l.Gallus, §.ſi*
*eius,nu.*3.*ff.de lib.*& *poſth.Crem.in ſing.*33.
*Hipp.in ſing.*121. *Catell.Cott.in memorab.*
in ver.legitimatio,& alij, quos refert *Hond.*
*in d.conſ.*72.*nu.*31.*vol.*2.& hanc opinionem
à contrarijs nouiſſimè defendit *Ruſtic. in eo.*
*c.*16.*nu.* 117.*cum ſeq.* Sed conrrariam opi-
nionem pro nepote tenuit *Couar.in* 2.*par.de*
*ſponſal.cap.*8.*§.*2.*nu.* 19.eamque plenè tue-
tur *Bammacar.in eod.loco ſupra citato, q.*6.
*per tot.fol.*243.& eam quoque æquiorem aſ-
ſerit *Io.à Monte allegre in d.tract.de exer-*
cit.practic.actio. lib. 2. *cap.* 1. *§.* 3.*num.*55.
92 Sextum requiſitum eſt, quòd matrimonium

Digitized by Google

non ſit contractum cum ea, quam prius forni-
cator cognouerat per adulterium, nam matri-
monium eſſet nullum, & filij ex eo geniti non
legitimarentur, *vt tot. tit. de eo, qui dux. in*
matrim. quam polluer. per adult. niſi ſuper
eo Summus Pontifex ſpecificè diſpenſet, re-
mouendo obſtaculum à radice, iuxta not. per
93 *Cephal. in conſi. 307, & ſeq. vol. 3.* Sed hoc
pulchrè declaratur habere locum, quando tē-
pore primi matrimonij inter adulteros fuerat
data fides de contrahendo, aliàs ſecus, vt no-
tabiliter animaduertit *Franc. Becc. in conſi.*
165. nu. 49. in 2. vol. per tex. in c. veniens, &
in cap. ſuper hoc, §. ſignificauit, & in cap. ſi-
gnificaſti, & cap. fin. eodem tit. & pleniſſimè
Thom. Sanchez omnino videndus in tract. de
matrim. tom. 2. lib. 7. diſp. 69. per totam, vbi
optimè explicat quomodo hæc concluſio in-
34 telligenda ſit. Septimum requiſitum eſt, quod
concurrant duo extrema habilia. Primum
ſcilicet, quòd tempore conceptionis, ſeu par-
tus non aderat impedimentum, quin poſſet
matrimonium legitimè contrahi inter paren
tes, iuxta ea, quæ ſupra tetigimus. Alteram ve-
rū, quòd non adſit legitimum impedimentum
tempore contractus matrimonij, nam de me-
dio tempore nihil eſt curandum; Vnde ſi poſt
natum filium ex duobus ſolutis, pater con-
trahat matrimonium cum alia, & deinde ea
defuncta ducat vxorem illam mulierem, ex
qua filium naturalem ſuſceperat, ſine dubio
ille filius efficitur legitimus, vt diſputando
concludit *Ioã. And. in reg. ſine culpa, de reg.*
iur. in mercurial & alij relati per *Peregr. in*
95 *d. art. 24. num. 60.* Octauum requiſitum eſt,
quòd in hac legitimatione concurrat filio-
rum legitimatorum conſenſus, *per tex. in §.*
generaliter, Auth. quib. mod. natur. effic. ſui,
cum etiam filij illegitimi per legitimationem
conſtituantur ſub patria poteſtate, *§. fi. inſt.*
de nupt. & conſequenter habeant legitimam
cauſam contradicendi, ne acquiratur vſusfru-
ctus patri in aduentitijs, conueniens eſt, vt dū
agitur de actu, qui poteſt aliquod præiudiciū
filijs afferre, abſque eorum conſenſu fieri non
poſſit, vel quòd ſaltim ab eis ratificetur, iuxta
latè tradita per *Siluan. in conſi. 3. num. 36. &*
ſeq. & alios, quos refert *Duen. in d. reg. 350. in*
9. limit. & Peregr. in d. art. 24. num. 57. Nec
ſufficeret ratificatio poſt mortem patris, quia
tunc res non eſſet integra, & extrema non
eſſent habilia, ex not. per *Siluan. in eod. conſi.*
3. nu. 38. & in conſ. 45. nu. 16. prope fin. cum
ſeq. Cephal. in conſi. 186. nu. 19. & ſeq. vol. 2.
& Cacher. in deciſ. Pedem. 119. num. 22. cum
97 *ſeq.* Sed hoc requiſitum non eſt communiter
receptum, & verior videtur opinio, quòd in
legitimatione per ſubſequens matrimonium
non requiratur filiorum conſenſus, imò quòd
poſſint legitimari, etiam inuiti, vt patet ex al-
legatis per eundē *Siluan. in d. conſi. 3. nu. 40,*
verſ. ſed vlterius cogitanti. Ant. Gabr. in d.
tit. de legitim. concl. 1. nu. 16. in 6. ampl. Pe-
regr. in d. art. 24. ſub nu. 57. & Hond. in d.
98 *conſ. 72. nu. 46.* Quæ concluſio fortius proce-
deret, ſi filius legitimatus eſſet infans, quo ca-
ſu eius conſenſum non requiri, & ſufficere
ſaltim tacitam, & præſumptam ratificationē,
poſtquam ad legitimam peruenit ætatem, te-
ſtatur idem *Honded. in eod. conſ. 72. nu. 50. &*
ſeq. & pleniſſimè *Lup. in tract. de illegitim.*
99 *comment. 3. §. 4. nu. 47.* Præſertim ſi poſt pa-
tris obitum eius hæreditatem tanquam filius
legitimus adiuit, & bona poſſedit, iux. not per
100 eundem in eodem *conſi. 52. & ſeq.* Qui etiā
pluribus authoritatibus defendit, ad validan-
dam huiuſmodi legitimationem ſufficere ra-
tificationem filij poſt patris obitum, ante ta-
men quod à tertio, ad quē fortè ſpectaret hæ-
reditas, moueatur quæſtio ſuper ēa. Quarta
101 principalis concluſio eſt. Quod legitimati
per reſcriptum Principis debent etiam hære-
des inſtitui ſicut legitimi, & ſi prætereuntur,
dicunt teſtamētum patris nullum, & eis com-
petunt omnia alia iuris remedia, quæ compe-
tunt filijs legitimis, iuxta notata per *Rom. in*
conſi. 34. per tot. & alios, quos refert *Iul. Cla.*
in §. teſtamentum, q. 84. & Rolan. à Vall. in
conſi, 67. nu. 19. & ſeq. vol. 3. eiſque debetur
legitima in bonis patris ſicut alijs filijs legi-
timis, & naturalibus, iux. not. per *Bal in cap.*
de cauſis, de offic. deleg. & alios relatos per
Hond. in conſi. 88. nu. 7. vol. 1. & plenè *Pe-*
reg. de fideicom. art. 23. nu. 26. & ſeq nec poſ-
ſunt in legitima grauari, & ſi minus legitima
fuerit relictum, agere poſſunt ad eius ſupple-
mentum, vt refert *Rol. à Vall. in conſ. 96. nu.*
50. & ſeq. vol. 3. & latè *Peregr. in eodem art.*
23. nu. 27. & in conſi. 18. nu. 1. vol. 4. & Bur-
102 *ſat. in conſi. 355. nu. 11. vol. 4.* Nam per le-
gitimationem efficiuntur verè legitimi, vt la-
tè probat *Alexan. in conſi. 2. vol. 1.* quem re-
fert *Menoch. de præſump. lib. 1. præſum. 35.*
103 *nu. 12.* Verum huiuſmodi legitimati non
poſſunt poſſunt habere pluſquam vnus ex fi-
lijs legitimis, qui minorem partem habuit,
104 *§. illud, auth. quib. mod. natur. effic. ſui.* Et
ideo ſi ex forma ſtatuti filij maſculi excludāt
filias dotatas a ſucceſſione, non poterit filius
legitimatus capere de bonis paternis pluſquā
filia dotata, vt pulchrè dixit *Alex. in l. neceſ-*
105 *ſarijs, nu. 11. ff. de acq. hær.* Sed hæc conclu-
ſio intelligi debet de legitimatis per oblatio-
nem Curiæ, de quibus propriè loquitur *tex.*
in

Digitized by Google

in d.§.illud,non autem de legitimatis per re-
ſcriptum Principis,cum hi nil penitus à verè
legitimis differant.prout plenè probat Thob.
Non.in conſi.76.nu.24. & ſeq. Marc. Anto.
Eug.in conſi.57.nu.83.cum plur. ſeq.& latè
Rol.à Vall.in conſi.95.nu.9.& ſeq.volum.3.
106 Sed ſi maſculi non ſuperſunt, legitimatus
excludit fœminas,ac ſi eſſet verè legitimus,vt
inquit idem Alex.in conſi.2.num.11.vol.1.
& licet Dec.in l.liberos,nu.8. C. de collat.te-
neat,quòd omnes ſuccedunt æqualiter,nihilo
minus pro legitimato faciũt,quæ plenè refert
Marc.Ant.Eugen.in d.conſi.57.num.76.&
• ſeq. [An autem ſi legitimationis reſcriptum
non appareat,ſed pater aſſerat in aliquo con-
tractu ſe filium legitimaſſe,hæc patris cõfeſſio
ſufficiat ad eum ſaltim cõſtituendum in quaſi
poſſeſſione? Aleiat.in conſi.85.lib.5.affirma-
tiuam partem defendit, cui etiam inhærent
Petra de fideicom.q.11.nu.260. & Maſcar.
de probat.in concl.290.nu.28. Sed verior vi-
detur opinio contraria, quam pluribus ratio-
nibu s tuetur Peregr.in conſi.6. num. 14. cum
107 ſeq .lib. 3. ad quem me remitto,] Animad-
uertendum tamen eſt,quod legitimationis re-
ſcriptum omni debet ſubreptionis vitio ca-
rere, aliàs enim nihil prodeſſet legitimatio,
iux. not. per Alex. in conſi. 195. vol.2.& in
conſi.129.vol.6.plenè Aluar. Velaſq. in con-
ſult.Regn.Luſitan.lib.1. conſult. 80.per tot.
pleniſſimè Cacher.in conſ.68.n. 7.cum plur.
ſeq.& latè Menoch. de arbitr. iud.lib.2. caſ.
108 203.à nu.1.vſque ad nu.11. Et ſi extat le-
gitima proles,debet in precibus fieri expreſſa
mentio de ea,aliàs enim corruit legitimatio,
§.ſit ergo licentia,Auth.quib.mod.natur.ef-
fic.legit.& §.generaliter,in fi. Auth. quibus
mod.natur.effic.ſui, quod intelligitur tam ſi
extant filij legitimi,quam etiam ſi adſunt ne-
potes,& deſcendentes ex eis, vt plenè tradit
Hiero.Gabr.in conſi.23.per tot.vol. 2. plenè
Peregrin. de fideicom.art.23.num.54.& 58.
109 Et licet aliqui conentur defendere legiti-
mationem, in qua non fuit facta mentio legi-
timæ ſobolis,ſi in ea adeſt clauſula derogato-
ria,vel fuit facta viuente patre, vt latè ſuadet
Marc.Ant.Eugen.in alleg. conſi. 57.nu. 36.
& ſeq.Nihilominus contrarium videtur ve-
rius ex ijs,quæ copioſè refert Surd. in conſi.
110 337.nu.19.& ſeq.vol.3.Imo quod etiam ſit
facienda mentio de agnatis, quibus erat defe-
renda ſucceſſio ab inteſtato,plenè tradit Ca-
111 cher.in d.conſi.68.nu.17.Et quod etiam ſit
facienda mentio de vxore, ex qua impetrans
legitimationis reſcriptum,poterat habere fi-
lios legitimos, refert Rip. in l.ſi vnquam, in
23.q.nu.57.C.de reuoc.don. ſed hanc conclu-
ſionem impugnat Rol.à Vall. in d. conſi.95.
112 nu.41.vol.3.Multi etiam dixerunt requiri
citationem legitimorum ſuceſſorum ab inte-
ſtato,vt refert Rol.à Vall.in conſi.67.nu.49.
vol.3.Sed contrarium eſt verius ex notat. per
eundem in eodem conſi.nu.57.& ſeq.præſer-
tim quando Princeps legitimat ex certa ſcien
tia,& de plenitudine poteſtatis,iuxt. not.per
Euge.in d.conſi.57.nu.58. cum plur.ſeq. &
Peregr.in d.art.24.nu.60 & plenius nu. 68.
Et de ſtilo Regiæ Cancellariæ, quando legiti-
matio fit à patre viuente,vel poſt ipſius obitũ
de eius ordine, non citantur agnati, vt teſta-
tur Dominus Marcb.de Ponte in tract.de po
teſt.Proreg.fol.485.nu.3.vbi plura notabilia
113 ad hanc materiã refert.Verũ ſi in reſcripto
adſit clauſula,citra præiudicium venientium
ab inteſtato, tũc legitimatio quoad ſucceſsio-
nem eſt limitata, nam taliter legitimatus po-
teſt ſuccedere ex teſtamento tãtum, ſed ab in-
teſtato non admittitur, niſi in defectum de-
ſcendentium,& tranſuerſalium, non autem
in eorum præiudicium, prout ex communi
Doctorum ſententia pleniſſimè teſtatur Ioan.
114 Vinc.Hond.in conſi.83.nu.17.vol. 3. Nec
aliquid prætendere poteſt contra teſtamentũ
patris etiam reſpectu legitimæ, vt plenè con-
115 cludit Hier.Gabr.in conſi.24.vol.2.Et licet
Capyc.in decis.22. multas referat opiniones,
ex quibus nõ videtur omnino tuta hæc cõclu-
ſio,nihilominus verior, & communior opi-
nio eſt, quòd legitimatus cum hac clauſula
cenſetur tantummodo habilitatus ad ſucce-
dendum ex teſtamento,non autem ab inteſta-
to, niſi deficientibus legitimis ſucceſſoribus
vſque ad quartum gradum, vt teſtatur Euge.
in conſi.52.nu.4.& pleniſſimè Hond. in cõſi.
89.nu.23.vol.1.& Peregr.in d.art.23.nu.84.
* in fi. & ſeq.nu. 87. [Legitimam vero, ſiue
eius ſupplementum deberi etiam legitimato
cum hac clauſula,pleniſſimè probat Alexan.
116 Galuan.in conſi.5.per tot.] Item in preci-
bus exprimendum eſt ſpecificè, an filius legi-
timandus ſit naturalis tantum,vel ſpurius,aut
inceſtuoſus,alioquin legitimatio eſt ſubrepti-
tia,& nulla,nec per quaſcumque ampliſſimas
clauſulas derogatorias ſubſtineri poteſt,prout
pleniſſimè defendit Cacher.in conſi.68.nu.8.
cum plur.ſeq.latè Neuiz.in conſi.99. nu. 13.
• & ſeq. [Et in ſpecie exprimendum eſt, ſi or-
tus eſt ex muliere coniugata manente in domo
viri,vt notat Anell.de Amat. in conſi. 4. nu.
117 21.cum ſeq.] Sed ſi ſpurietas ſit ſaltim in
genere expreſſa,quamuis eius qualitas ſit ſup-
preſſa,& in reſcripto adſit clauſula (non ob-
ſtantibus quibuſcunque legibus) cum ampliſ-
ſimis verbis derogatorijs, tunc valere legiti-
matio-

Digitized by Google

mationem etiam filiorum ſuſceptorum ex fi-
lia ſpirituali, plenè conſuluit *Iaſ. in conſi.* 11.
118 *per tot. vol.* 2. Verum huiuſmodi filiorum
legitimationem, qui nati ſunt tempore quo
inter parentes non poterat contrahi legiti-
mum matrimonium, potius eſſe quandam di-
ſpenſationem, latè defendit Cacher. *in deciſ.*
Senat. Pedem. 119. *& Soc. iun. in conſi.* 142.
num. 23. *vol.* 1. & *Iacob. Mandell. in conſi.* 7.
nu. 5. & nouiſſimè hanc opinionem plenè de-
fendit *Anell. de Amat. in conſi.* 4. *num.* 1. *cum*
ſeq. ſed contrarium, quòd imo ſit vera, & rea-
lis legitimatio, pleniſſimè concludit *Marc.*
Ant. Eugen. in conſi. 53. *per tot.* & latè *Pere-*
gri. omnino videndus *in conſi.* 15. *per totum,*
vol. 4. cuius articuli veritas latius patebit ex
119 ijs, quæ infra dicemus. Magna autem diffi-
cultas eſt, an poſt patris obitum Princeps
poſſit eius filium ſpurium legitimare? In
quo articulo omiſſis ſuperfluis concluſiuè re-
ſpondeo, quod Princeps poteſt poſt patris
obitum legitimare filium ſpurium etiam in
præiudicium agnatorum ab inteſtato venien-
tium, ante tamen quam per eos ſit adita hæ-
reditas eius, de cuius ſucceſſione agitur, vt ple
nè tradit Iaſ. *in conſi.* 127. *in prin. vol.* 4. *poſt*
Alex. Aret. Pau. de Caſtr. & alios DD. *in l.*
Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de liber. &
poſthum. & *Sali. in Auth. item ſi quis, C. de*
natur. lib. per tex. ſingularem, cum ibi notat.
per *Bar. in l.* 1. *§. filius, in fi. ff. ad Tertull.* vbi
Princeps reſtituendo damnatum cenſetur
120 auferre ius adeundi alteri delatum. Imò etiã
ſi adita eſſet hæreditas tempore legitimatio-
nis, ſed nondum apprehenſa corporalis poſ-
ſeſſio bonorum, valet quoque legitimatio, ex
not. per *Pau. de Caſt. in l.* 3 *ff. de teſtam. & in*
l. cum hæreditas, in princ. ff. de acq. poſſ. quem
defendit *Iaſ. in d. conſ.* 127. *col.* 3. *verſ. quini-*
mo, & *fortius,* hanc autem concluſionem ſub-
tiliter, & pleniſſimè impugnat Fortun. *Garz.*
in rep. l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de lib.
& poſth. à nu. 286. *vſque ad finem,* qui pluri-
bus argumentis probat tam ante, quam poſt
aditam hæreditatem, nullo modo Principem
legitimare poſſe filium illegitimum poſt pa-
tris obitum, in præiudicium eorum, quibus
erat delatum ius ſuccedendi in bonis defun-
cti, etiam de plenitudine poteſtatis, ſed ſupra-
dictam communem cõcluſionem optimè de-
fendit *Ioſeph Cumia* omnino videndus in
cap. ſi aliquem, de ſucceſſ. feu. in ver. maior
natu, à nu. 80. *cum plur. ſeq. vſq; ad nu.* 141.
✻ [*& Aug.* Bero. *in quæſt.* 60. *nu.* 3. & *per totũ,*
pro cuius communis concluſionis corrobora-
tione addo, quod licet regulariter bannitus,
cuius bona publicata fuerũt, ſi ex gratia Prin-
cipis reſtitutionem obtineat, non recuperet
bona alteri conceſſa, & alienata, præterquã
ſi eſſet pleniſſima reſtitutio, iuxta plenè not.
per *Rol. a Vall. in conſi.* 45. *per totum, lib.* 4.
Natt. in conſi. 470. *cum duob. alijs ſeq. lib.* 2.
latè *Burſat. in conſi.* 54. *num.* 12. *lib.* 1. *& in*
conſi. 187. *per tot. lib.* 2. *Io. Vinc. de Anna in*
rep. cap. 1. *de vaſſallo decrep. ætat. num.* 213.
cum ſeq. & omnino videndum *Caldas Pe-*
reyr. in rep. l. ſi curatorẽ habẽs, C. de in integ.
reſt. min. in ver. implor. in integ. reſt. nu. 17.
fol. mihi 149. & *nu.* 30. *cum ſeq.* Hoc tamen
intelligitur procedere, quando penes tertium
repetitur tranſlata poſſeſſio. Vnde poſito ca-
ſu, quod purificata ſit conditio alicuius fidei-
commiſſi, cuius ſucceſſio alicui tanquam pro-
ximiori eſſet deferenda, eoque reperto ban-
nito cum bonorum publicatione, alteri remo
tiori in gradu fuerit ius quæſitum, ſi interim
ille bannitus indulgentiam cum plenaria re-
ſtitutione a Principe obtineat, antequã agna-
tus ille remotior fideicommiſſum agnoſcat,
& cum effectu bonorum poſſeſſionem appre-
hendat, tunc nihil prohibet, quin huiuſmodi
bona vigore plenariæ reſtitutionis adipiſci
poſſit, quia ad eius beneficium impediendum
non ſufficit, quod illi remotiori agnato *ius*
quæſitum fuerit, ſi ab eo nondum fuit bonorũ
poſſeſſio realiter apprehenſa, vt ex magis cõ-
muni, & veriori Doctorum ſententia plenè
probat *Io. Bapt. Coſta in tract. de ratione ra-*
ta, q. 30. *num.* 11. quem omnino videas.] Poſt
121 aditam vero hæreditatem non ſit legitima-
tio, niſi pater ita præordinaſſet in teſtamento,
vel in alio contractu inter viuos, ſecundum
Iaſ. in eod. conſi. 127. *nu.* 4. *Hier. Gabr. in cõſ.*
29. *nu.* 10. *&* 15. *cum ſeq. vol.* 1. & plenè *Bur-*
ſat. in conſi. 76. *nu.* 40. & *ſeq. vol.* 1. *& in cõſi.*
✻ 355. *nu.* 10. *vol.* 4. [dummodo tamen illa pa-
tris præordinatio, ſeu licentia legitimandi
poſt eius obitum, ab eodem reuocata non fue-
rit, iuxta notata per *Peregr. in conſi.* 6. *nu.* 3.
122 *lib.* 3.] Nec huiuſmodi legitimatio impe-
trata poſt mortem patris poſſet aliquod præ-
iudicium afferre ſubſtitutis, & donatarijs,
alijſue quibus per patris obitũ eſſet ius quæ-
ſitum, iuxta not, per *Peregr. in d. art.* 23. *num.*
✻ 74. [Animaduertendum autem eſt, quod le-
gitimatio poſt patris obitum ſumit vires ex
diſpoſitione *Auth. item ſine legitimis, C. de*
natur. lib. & *§. ſi vero ſolummodo, auth. quib.*
mod natur. effic. legit. quæ iura loquuntur de
filijs naturalibus tantum, vnde impropriè lo-
quuti ſunt Doctores dicentes poſt obitum pa-
tris legitimari poſſe filios ſpurios, vt bene ani-
maduertit *Dec. in conſi.* 176. *col.* 2. *ſub nu.* 3.
verſ. ſecundo reſpondetur. & Soc. iun. in cõſ.
120. *nu.*

120.nu.36.cum ſeq.lib. 2. & alij quos refert
Anell.de Amat.in conſi.4.unm.30. cum ſeq.
Sed quando conſtaret de voluntate patris
præordinata tempore quo viuebat ad legiti-
mandum filium ſpurium, tunc ſi poſt eius obi-
tum impetratum ſit legitimationis reſcriptũ,
illud validum eſſe, etiam ſi in eo nulla fieret
mentio de morte patris, plenè probat Aluar.
123 Velaſq. iu conſult. 158. per tot.] Magna
etiam difficultas eſt, an ex Principis reſcripto
legitimari poſſit nepos ex filio ſpurio præ-
mortuo? & licet Gul.de Cun. in l.benignius.
ff.de leg. tenuerit, quod non, ex quo extrema
non ſunt habilia, nihilominus contrarium
tenuit Bar.in l.gallus,§.nunc de lege, nu.5.
ff.de lib.& poſthum. ſed pro harum opinionũ
concordia, aliqui dicunt, quod opinio Gul. de
Cun. procedit in legitimatione per ſubſequẽs
matrimonium, quæ non prodeſt nepoti ex fi-
lio præmortuo, ſi auus contrahat matrimo-
nium cum ea, ex qua filium ſuſceperat, opinio
vero Bart. procedit in legitimatis per reſcri-
ptum Principis, prout diſtinguendo tradit
Ludou.de Sardis in tract. de natur. liber. ſub
rubr.de legitim.per reſcr.iu cap.incip.quarto
videndum eſt, nu.5. & iterum in rubr. de le-
gitim.per ver.matr.in ver.quinto quæritur,
nu. 19. & eãdem diſtinctionem ſequutus fuit
Ant.de Roſell.in tract.de legitim. in 2.par.
ſub rub.de cauſ.mat.legitim.ſub num.9. ratio
autem differentiæ eſt, quia quando fit legiti-
matio per ſubſequens matrimonium, tunc fit
retrotractio per quandam fictionem ad diem
conceptionis, & natiuitatis, quæ fieri non po-
teſt ſi extrema non coniunguntur, ſed quando
fit legitimatio per reſcriptum, tunc fit plena-
ria natalium reſtitutio, & in priſtinam inge-
nuitatem reintegratio ſublata quauis notæ
macula, iux. plenè not. per Paleot.in tract. de
124 notb. & ſpur.iu c.62.per tot. Hinc eſt, quòd
Princeps legitimare poteſt etiã infantes, imo
& nondum natos, vt plenè tradit Ruin. in
conſi. 100. vol. 3. & Rol.à Vall.in conſi.61.
125 nu.38.& per tot.vol. 1. Acquiritur etiam
legitimatio per ingreſſum Religionis, iuxta
plenè not.per Regen. Ioã.Franc.de Ponte iu
conſi.16.per tot.& iu conſi.ſeq. poſt Hipp.iu
rub.de fideiuſſ.nu.123.& Couar. in epit. de
ſponſal.lib.2.c.8.§.7.ſub nu. 4. plenè Roder.
126 Suar.iu alleg.25.per tot. An autem legiti-
matus per reſcriptum, excludat ſubſtitutum?
vide quæ plenè refert Tiraq.in repet.l.ſi un-
quam, C.de reuoc.don .in ver. ſuſceperit libe-
ros, nu.27.& omnium pleniſſimè Io. Baptiſt.
Ladereb.in conſi.23.per tot.& nouiſſimè Io-
ſeph de Ruſtic.iu d.l.cum anus, lib.2.cap.15.
per totũ, qui omnes opiniones pleniſſimè re-
127 fert. Et an legitimati admittantur ad Sedile
nobilium? vide Minad.iu conſt. Reg. in ali-
quibus, iu ver. filiorum, nu.3. qui dicit, quod
non, etiam ſi orti ſint ex matre nobili, quæ cõ-
cluſio confirmatur ex ijs, quæ pulchrè ad hoc
propoſitum refert Gul.de Bened.in rep. cap.
Raynutius, de teſtam.in ver. Raynutius de-
clera, ſub nu.30.Tiraq.in tract.de nobil.cap.
15.nu.17.& ſeq. pulchrè Ruin.in conſ.77.nu.
10.vol.3. qui hanc concluſionem ampliat, etiã
ſi legitimatus fuerit reſtitutus ad omnes ho-
nores, & dignitates, cuius tamen contrarium
tenent Rol.à Vall.in conſi.67.nu. 39. vol.3.
idem Ruin. ſibi contrarius iu conſi. 76. ſub
nu.13.vol.eod.& Decian.in conſi. 3. ſub nu.
128 89.vol.1. Et an poſſint eſſe Doctores de col-
legio? vide Io.Vinc. de Ann. in rep. rubr. de
129 vaſſall.decr.ætat.nu.421. Et an, & quando
poſſint ſuccedere in feudis? vltra notat. per
Andr.& alios ſcribentes in c.1.§. naturales.
ſi de feu.defun.fuer.contron. vide Alexan.iu
conſi. 60. vol.2.Beer.in decif. 123.per totam,
Aſſl.& Vrſill.in decif.195.Soc.in conſi.3.per
tot.vol.3.Rol.à Vall.in conſi.79.nu. 40.vol.
2.& eundem de Ruſtic. in d. cap.15.nu. 156.
cum ſeq. Et an poſſint ſuccedere in actione ad
feudum? vide Io.Vinc.de Ann.in allega.122.
* lib.2. [qui negatiuam partem tuetur, nam
actio ad feudum eiuſdem naturæ eſt, cuius eſt
ipſa res feudalis, vt plenè probant Cannet. in
extrauag.volentes, fo.30.verſ. ſed operæpre-
tium, & fo.111.verſ. ſed quid ſi fuerit ven-
ditum feudum, & Vinc. di Franch.in decif.
593.nu. 1. Sed quomodo hæc concluſio intel-
ligenda ſit? plenè declarat Io.Franc.de Pont.
omnino videndus iu tract.de poteſt. Proreg.
in tit.de aſſenſ.Reg.§.4.nu.1.cum ſeq.fo.318.
& in tit.de refut.feu.§.11.fo.440.] Et an
ſpurius poſsit acquirere feudum ex propria
perſona, aliter quam ex ſucceſsione? vide
Franc.Becc.iu conſi. 18. per tot. iu 1.volum.
* [Capyc.in decif.32.ſub num.9.& ſeq.& Aſſl.
in cap.1.§.perſonam, num.6. per quos fiat in-
ueſt. qui affirmant ſpurium poſſe feudum no-
uiter acquirere ex cõtractu, præſertim ſi non
131 habet dignitatem annexam,] Maior autem
difficultes eſt, an valeat legitimatio limitata,
ita vt non poſsit filius ſuccedere, niſi in eo,
quod patri placuerit ei relinquere? & quis ſit
huius legitimationis effectus? in quo articulo
cum maximas audierim ortas fuiſſe contro-
uerſias in Sacro Conſilio, in quadam cauſa
magni momenti, cuius occaſione pro mea in-
ſtructione volui aliqua videre, ideo concluſi-
uè loquendo, ſubijciam ſubſcriptas conclu-
ſiones, quas in diſcurſu dicti articuli ex libro-
132 rum reuolutione annotaui. Quarum prima
con-

concluſio eſt, quod licèt regulariter legitima-
tio non poſſit fieri pro parte, & proinde vi-
deatur reijcienda illa conditio, quòd legiti-
matus non ſuccedat niſi in eo, quod patri pla-
cuerit ei relinquere, cum monſtruoſum ſit
aliquem eſſe pro parte legitimum, & pro par
te baſtardum, iux. not. in cap. per venerabilē,
qui fil. ſint legit. & per Glo. in cap. cum inhi-
bitio, de clandeſt. deſponſat. Nihilominus ex
communi Doctorum ſententia receptum eſt
hoc fieri poſſe, ſed legitimationem ſub hac
forma conceptam non eſſe propriè legitima-
tionem, ſed potius quandam diſpenſationem,
quam non eſt inconueniens fieri quoad quędā
tantum, vt inquit Pau. de Caſtr. in l. pactum
quod dotali, nu. 9. C. de collat. cum quo con-
cordant ibidem Alex. & Curt. ſen. & idem
Pau. de Caſt. in l. ſed ſi hac, §. patronum, ff. de
in ius voc. plenè Alex. in conſi. 30. volum. 4.
& in conſi. vlt. per tot. vol. 1. Dec. in conſil.
257. in princ. & plenius in conſi. 264. ſub nu.
3. & in conſi. 576. ſub nu. 6. & alij, quos co-
pioſè refert Reg. Conſiliar. Io. And. de Georg.
in ſua eleganti alleg. 47. num. 12. & ſequen.
133 Secunda concluſio eſt, quòd ſi in reſcripto
legitimationis adeſt clauſula, quòd filij reſti-
tuantur natalibus, eorumque defectus penitus
tollantur, eo caſu quamuis limitata ſit ſucce-
dendi facultas, tamen eſt vera legitimatio, &
non diſpenſatio; poſſunt enim ſimul ſtare,
quòd quis ſit verè legitimus, & quòd ſucce-
dendi modus ſit limitatus, nam facultas ſuc-
cedendi conſideratur tāquam quid diuerſum
ab ipſa legitimatione; vt benè animaduertit
Bar. in l. ſi poteſt, ff. de acq. hæred. cum ſubſti-
neri poſſit legitimatio abſque eo, quòd legi-
timatus capax ſit ſucceſſionis, vt ex communi
Doctorum opinione affirmat Tiraquel. in d.
l. ſi vnquam, in ver. donatione largitus, nu.
317. poſt Alex. Pau. de Caſt. & Corn. in d. l.
pactum quod dotali, & alios, quos plenè cu-
mulant Surd. in conſi. 337. nu. 52. & ſeq. vol.
3. Marc. Anto. Eugen. in conſi. 52. num. 47.
Rol. à Vall. in conſi. 26. per tot. vol 4. Rubert.
Zuccard. in rep. l. poſthumo, nu. 43. verſ. ſecū-
do caſu, C. de bon. poſſ. cont. tab. Ioā. Bapt. La-
derch. in conſi. 170. nu. 1. plenè Ludo. Morot.
in conſi. 9. nu. 17. & ſeq. Molin. de primogen.
Hiſp. lib. 3. ſub nu. 38. & Peregr. de fideicom.
134 art. 23. ſub nu. 34. & ſeq. Tertia concluſio
eſt, quod taliter legitimati eo tantum debent
eſſe contenti, quod à patre eis in teſtamento
relinquitur, & nihil vltra, contra, vel præter
voluntatem patris petere poſſunt etiā reſpe-
ctu legitimæ, ſeu eius ſupplementi, vt plene te
ſtantur Dec. in conſi. 264. num. 3. & ſeq. & in
conſi. 576. in 2. dub. Iacob. Mandell. in conſi.
7. nu. 2. & ſeq. Alex. in d. conſi. 30. vol. 4. & in
d. conſi. vlt. vol. 5. Io. Vinc. Hond. in conſi. 89.
nu. 58. & ſeq. vol. 1. Bertaz. in conſ. ciu. 7. nu.
22. Burſat. in conſ. 355. nu. 22. & ſeq. vol. 4.
Petr. Caball. in conſ. ciu. 164. nu. 53. Rip. in
reſp. 19. de ſubſt. nu. 6. Hier. Gabr. in conſ. 24.
vol. 2. Bero. in conſi. 36. vol. 2. Decia. in conſi.
19. nu. 72. vol. 3. Mantic. de coniect. vlti. vo-
lunt. lib. 7. tit. 11. n. 11. Card. Thuſc. in verb.
legitimatio, concl. 220. num. 6. Io. Bapt. Coſt.
in tract. nouiter edito de nat. port. q. 156. Sil-
uan. in conſi. 45. nu. 21. & Io. Baptiſt. Lup. in
tract. de illegitim. & natal. reſtituen. com-
ment. 3. §. 1. per tot. & præſertim nu. 55. vbi
inquit, quod taliter legitimatus quoad ius
ſuccedendi remanet illegitimus, & idem con-
firmat Rim. iun. in conſi. 189. num. 51. vol. 2.
quem refert Tell. Fernand. in l. 12. taur. nu.
135 27. circa ſi. Et quamuis aliqui tenuerint, q
etiam in propoſito caſu, licèt limitata ſit
ſuccedendi facultas, nihilominus taliter legi-
timato ſaltim debetur legitima in bonis pa-
ternis. ita vt illa conditio recipiat interpreta-
tionem a iure, vt pater non poſſit relinquere
filio minus legitima, vt pulchre defendit Rui.
in conſi. 86. vol. 3. & in conſi. 145. vol. eodem.
Et quod ſi pater reliquit ei minus legitima,
poteſt petere eius ſupplementum, vt latè con-
ſuluit Pariſ. in conſi. 7. vol. 2. plenè Cephal. in
conſi. 117. nu. 7. & ſeq. vol. 1. Decia. in conſi.
49. nu. 43. vol. 2. Laderch. in d. conſi. 170. ſub
nu. 2. & per tot. Hond. in conſi. 89. ſub nu. 60.
verſ. & quamuis citra ſupplementum, vol. 1.
Surd. in conſ. 185. nu. 22. vol. 2. Rim. iun. in
conſ. 469. num. 13. vol. 4. Renat. Chopin. de le-
gib. Andegab. cap. 41. nu. 4. & Garz. in tract.
de nobilit. glo. 21. nu. 21. & nu. 80. & ſeq. &
alij, quos copioſè refert Alex. Galuan. in cōſ.
3. nu. 3. cum ſeq. & in conſ. 5. num. 4. cum ſeq.
Nihilominus ego non audeo pro hac conclu-
ſione meum proferre iudicium ob copioſum
Doctorum numerum, qui ſimpliciter tenent
filium ſub propoſita forma legitimatum nil
præter, vel contra paternam diſpoſitionem
petere poſſe, vt patet ex ſupra allegatis: Cogi-
ta tamē cum caſus euenerit, cui magis harum
concluſionum accedere velis, cum pro hac ſe-
cunda opinione non deſint grauiſſimi autho-
res, qui eam validiſſimis quoque rationibus
136 confirmant. Quarta concluſio eſt, quod licèt
filius legitimatus ſub ea lege, vt ſuccedere nō
valeat, niſi quatenus patri placuerit, ſecundū
opinionem Doctorum, qui primam partem
præcedentis concluſionis amplexi fuerunt,
prohibitus ſit paternum impugnare iudiciū,
& præter eius diſpoſitionem aliquid petere,
prout ex profeſſo tenuit Dec. in conſ. 264. &
in conſ.

Digitized by Google

in conſ.576.in 2.dub. vbi conſuluit in eodem
caſu contra *Rui. in d. conſi.*86.& 145. *vol. 3.*
quorum opinionem diſtinctionis fędere con-
cordare videntur ex not. per *Zuechard. in re-
pet. l. poſthumo, num.45. cum plur. ſeq.* C. *de
bonor. poſſ. contr. tab.* Nihilominus quando
huiuſmodi filius legitimatus fuit à patre in-
ſtitutus hæres,& deinde per fideicommiſſum
grauatus onere reſtitutionis, tunc eum licito
iure poſſe nedum legitimam, ſed eriam Tre-
bellianicam ab vniuerſali reſtitutione deduce
re,& pro ſe retinere fatetur, multiſque ratio-
nibus probat idem *Dec. in conſi. 257. per tot.*
quod de verbo ad verbum reperitur exempla-
tum inter *conſi. Curt. iun. nu. 254. in 3. vol.*
Illa enim limitata ſuccedendi facultas intelli-
gi debet ſecundum eum, quoad primam ac-
quiſitionem tantum, ita vt filius non poſsit pa
ternam diſpoſitionem impugnare, ſi parum,
aut nihil ei reliquerit, verum dum a patre fuit
inſtitutus, & agitur de retentione legitimæ,
quæ iuris miniſterio ſibi debetur, ad hanc re-
tentionem non videtur extendi illa limitatio,
Diuerſa enim ratio conſideratur in retentio-
ne, quam in acquiſitione, *l. per retentionem,*
C. *de vſur. & l.3. cum ibi not. per Bald.* C. *de
fideicom.*& proinde cum fideicommiſsi onus
fuerit iniunctum abſque expreſſa prohibitio-
ne detractionis legitimæ, & Trebellianicæ,
hæc diſpoſirio debet ſecundum iuris intelle-
ctum regulari, cù ſemper in dubio cenſeatur
teſtator cogitare id, quod lex diſponit, iuxta
not. per *Bald. in l. precibus,* C. *de impub. &
alijs ſubſt.* & hanc opinionem confirmauit
idem *Dec. in eadem l. precibus, num.24.* C. *de
impub. & alijs ſubſt.* & cum eo concordant
*Rip. in l. centurio, nu.48. ff. de vulg. & pup.
ſubſt.* plenè *Pariſ. in conſi.7. nu.45. volum.2.
Iacob. Mandell. in conſi.7. nu.2. Marc. Anto.
Cucch. in tract. de legitima, in princ. Lancel-
lot. Galiau. in rep. d. l. centurio, num.*80. pul-
chrè *Iaſ. in conſ.162. vol.2. & Surd.* qui hanc
opinionem veriorem eſſe teſtatur *in cõſ. 185.
nu.25. vol.2.* pro qua concluſione tria potiſ-
137 ſimè ponderantur. Primum eſt auctoritas
Bened. Capr. in conſi.19. dicentis, quòd ſtan-
te ſtatuto excludente fœminas a paterna ſuc-
ceſsione, ſi pater filiam inſtituat hæredem,
eamque grauet onere fideicommiſsi, poterit
filia grauata legitimã deducere, & reliquum
reſtituere, ſi non fuit expreſsè prohibità. Item
138 ponderatur aliud ſimile, quòd ſi filia vigore
ſtatuti ſtante dotatione, vel ceſsione ſit à pa-
terna ſucceſsione excluſa, ita quòd pater nihil
ei tenebatur relinquere, & pater eam inſti-
tuat in minori portione, quàm in legitima, in
eo caſu non prohiberetur filia petere legitimę
ſupplementum ex vi illius inſtitutionis, prout
tenuit *Pau. de Caſtr. in conſi.196. nu.3. verſ.
quidem vero, vol.1.*& licet hęc opinio habeat
aliquos contradictores, nihilominus ex relatis
per *Soc. in conſi.150. a nu.14. vſque ad fi. vol.
1.* cum ibi additis per *Franc. Pep. in fin. illius
conſi.* apparet hanc eſſe magis communem. Et
139 demum pro eadem concluſione allegatur ra
tio valdè concludens, quòd licet nemo tenea-
tur, nec cogi poſsit extraneum inſtituere hæ-
redem, ſi tamen eum Inſtituit, & reſtitutionis
onere grauauit, ex iuris beneficio competit
retentio,& detractio trebellianicę, ſi non fuit
expreſsè prohibita, *Auth. ſed cum teſtator,*
C. *ad leg. Falc.* Vnde idem a ſimili videtur in
hoc articulo dicendum, quòd poſito, quòd pa-
ter non teneretur filium ſub ea forma legiti-
matum inſtituere, nec aliquid ei relinquere,
ſi tamen eum inſtituit,& non expreſsè prohi-
buit legitimæ,& trebellianicæ detractionem,
ex iuris diſpoſitione deducere,& retinere po-
140 teſt. Sed non deſunt grauiſſimi Doctores,
qui ſupradictam principalem concluſionem
validiſsimis rarionibus impugnant intrepidè
affirmantes, reprobata opinione *Dec. in dict.
conſi. 257. & eius ſequacium,* quòd quando
legitimationis reſcriptum ſub prænarrata
forma concipitur, vt legitimatus ſuccedat in
eo, quod patri placuerit ei relinquere, quam-
uis filius taliter legitimatus in aliqua modica
ſumma ſit a patre inſtitutus, vel reſtitutionis
onere grauatus, nullo modo poteſt paternum
impugnarę iudicium, nec aliquid vltra præ-
tendere ratione legitimæ, vel alio quouis co-
lore, prout plenè defendit *Alciat. in l. nemo
poteſt, nu.34. ff. de leg.1. & in rub. ff. de lib. &
poſthum. num.34.& ſeq. & in conſi.98. nu.5.
lib.9.* vbi dicit ſe nũquam fuiſſe ſolitum ſequi
opinionem *Dec.* tanquam erroneam, nã onus
fideicommiſsi iniũctum ab initio minuit ſuc-
ceſsionem, *l.1. §. ſi hæres percepit, ff. ad Tre-
bell.*& proinde non valere illam conſequen-
tiam, quòd prohibitus accipere non prohibe-
tur retinere, & ſubdit alias vidiſſe reſponſum
Papiæ omnibus fundametis Decij, à Rolando
Curtio, quem dicit contra illud conſilium ob-
tinuiſſe,& hanc opinionem veriorem eſſe te-
ſtatur *Mantic. de coniect. vlt. vol. lib.7. titu.
11. nu.11. in fi.* & eam quoque ſequitur *Pere-
gri. de fideicom. art.36. nu.9. in fi. & in conſi.
27. per tot. vol.3. & in conſi.18. vol.4.* refert
etiam hanc opinionem ſub dubio tamen *Ro-
der. Suar. in repet. l. quoniam in prioribus,* C.
*de inoff. teſtam. in declar. l. Regni, in 12. li-
mit. in fi.* vbi dat cautelam, quomodo ſint cõ-
cipienda verba legitimationis, ad hoc, vt legi-
timatųs nullo modo poſsit infringere pater-
nam

Digitized by Google

nam diſpoſitionem, & demum hanc cõcluſio-
nem contra Dec.ſtrenuè confirmat Tell. Fer-
nand.in l.12.taur.nu.27. & ſeq. qui pluri-
bus rationibus, & authoritatibus concludit
hanc opinionem eſſe veriorem, & in puncto
iuris magis tutam. Quid tenendum in tam
magno Doctorum anfractu? fateor equidem,
quòd articulus eſt valde dubius, & nimiæ te-
meritatis accuſari poſſem, ſi pro eius reſolu-
tione meum auderem proferre iudicium, ſed
dum hæc perfunctoriè ſummis labijs degu-
ſtarem, audiui hunc articulum fuiſſe per Sa-
crum Conſilium deciſum contra legitimatũ,
& quia materia eſt valdè vtilis, & curioſa,
ideo conatus ſum habere allegationes, quæ ab
eminentiſſimis vtriuſque partis Aduocatis
editæ ſunt in hac cauſa, eaſq; ad communem
vtilitatem in fine huius Capituli imprimi cu-
rabo. Et demum pro huius Capituli comple-
mento, poſtquam in eo agitur de filiorum le-
gitima, cuius materia eſt adeo ampla, quòd ſi
de ea vellem plenè tractare, hoc vnicum capi-
tulum requireret voluminoſum tractatum,
ideo remiſſiuè tñ aliquas tãquam magis vti-
les, & quotidianas quæſtiones tangã. An er-
141 go legitima tolli, vel minui poſſit per ſtatu-
tum? vide Alcia.de præſump.reg.1.præſum.
8.ſub num.8.plenè Viu.in commu.opin.813.
nn.5.Borgn.Caualc.in deciſ.Piuiz.14.num.
34.in 3.par.& pleniſſimè Aldouin.inter con-
ſilia Peregr.in conſi.21.num.23.& ſeq.lib.4.
142 Et an filius poſſit retinere legitimam, & re-
liquum hæreditatis repudiare? vide DD. in
l.quia poterat, ff.ad Trebell.Aret.in §.fi.inſt.
de hær.qual.& diff. Soc.in reg.155. Boer. in
deciſ.204.ſub num.43.& ſeq.Peregr.de fidei-
commiſſ.art.36.nu.102.plenè Hier.Ceuallos
in opin.commu.contra commu.q.711.per tot.
& Phanucc.in tracta.de inuentar. in 7.par.
✠ nu.20.& ſeq. [Et an poſſit retinere feudum,
repudiata patris hæreditate? ad tex.in cap. 1.
an agnat.vltra ibidem not.per Andr.Afflict.
& Camer. vide Zaſ. in tract.de feud. in 8.
par.num.9.cum plurib.ſeq.plenè Rol.à Vall.
in conſi.2.nu.43.lib.1.& in conſi.28. per tot.
lib.3.latè Arium Pinell.in l.1. in 3.par. nu.
85.C.de bon.mater.Couar.in 2.lib.var. reſol.
cap.18.num.4.Loffr.in conſil. 1.num.97.Iul.
Clar.in §.feudum,quæſt.76.Cacher.in deciſ.
162.Vinc.de Franch.in deciſ.1.num.16.cum
ſeq.& pleniſſimè Iul.Cæſar Ruginell.in pra-
cticar. quæſt.cap. 40.per tot. Et quid in filio
Regis, an poſſit habere regnum, ſi repudiat pa
[tris hæreditatem? vide Peregr. in conſi. vn.
poſt tract.de iur.fiſci, nu.47.cum ſeq.] Et an
143 & quando filius grauatus hæreditatem re-
ſtituere, duas quartas deducere poſſit ratione
legitimæ, & trebellianicæ? vide Crau.in cõſi.
50.plenè Rol.a Val.in cõſ.5.vol.4.& in cõſ.
9.vol.eod.latè Franc. Marzar. in tracta. de
fideicom.ſubſti.in 2.par.q.49. & Vincen. de
144 Franch.in deciſ.11.per totam. Et an filijs
primi gradus poſsit prohiberi detractio tre-
bellianicæ, ita vt vnam quartam tantum de-
ducant pro legitima? vide plenè cumulata
per Mich.Craſſ.in §.teſtamentum, q.62.nu.
5.latè Hier.Gabr.in conſi.92. per tot. vol.2.
Camill.Borrell.in conſi.51. Neuiz. in conſi.
1.& 2.per tot.Marc.Ant.de Amat. in deciſ.
11.per tot.& in deciſ.18. nu. 12.& ſeq.Fab.
de Ann.in conſi.25.num.3.& ſeq. pleniſsimè
Io.Bapt.Laderch.in conſi 26.num.9.& ſeq.
Fab.Turrett.in conſi.100. vol. 2. & in conſi.
95.per tot.vol.eod.nouiſſimè Gaſp.Theſau.in
q.forenſ.20.per tot.Vinc.de Franch.in deciſ.
612.in princ.& omnium pleniſsimè Mart.
in vot.113.per tot.& latiſsimè Io.Ant.Man
gil.in trac.de imputatio.& detractio. quæſt.
116.per totam. Et an trebellianica poſsit pro-
hiberi per verba æquipollentia? vide eundem
145 Vinc.de Franch.in deciſio.612. in 4.par. Et
an hæ duæ quartæ poſsint excedere medieta-
tem hæreditatis, quando propter numerum
liberorum legitima eſt medietas? vide Fab.de
Ann.in conſi.25.nu.34.& ſeq.& plenè The-
145 ſaur.in deciſ.252. per tot. Et an quando fi-
lius detrahit duas quartas, teneatur fructus
imputare, non obſtante l.iubemus, C.ad Tre-
bell.vide omnino Honded.in conſi. 63.num.
113.& ſeq.vol.1.plenè Fab.de Ann.in d.cõſ.
26.nu.16.Iacob.Berrett. in conſi. 60. per tot.
Fab.Turrett.in conſi.95.nu.2.vol.2.Præſ. de
Franch.in deciſ.522.& pleniſsimè Gaſp.The
147 ſaur.in q.forenſ.50.per tot. Et an aſcendens
grauatus poſsit deducere duas quartas, ſcili-
cet, legitimam, & Trebellianicam, ſicut de-
ſcendentes? vide Crau.in conſi.110.nu.1. qui
concludit, quod ſic, contra opinionem Alex.
in l.in ratione, §.quod vulgo, ff. ad l. Falcid.
& Iaſ.in Auth.ſi qua mulier.C.de ſacroſan.
eccl.qui tenuerunt contrarium, quam conclu-
ſionem ſequitur etiam Couar. in cap.Raynu-
tiuc, de teſtam.§.11.num. 6. & pro ea plures
alios concordantes refert Rol. à Vall. in cõſ.
39.nu.8.vol.3. Sed idem Rol.à Vall. in eod.
conſ.nu.9.hanc cõcluſionem impugnat dicens
ſupradictam opinionem Alex. eſſe veriorem,
& eam plenè ab omnibus contrarijs defendit.
t48 Quæ autem imputanda ſint in legitimam
filij? vide DD.in l.in quartam, ff.ad leg. Fal-
cid.& in l.quoniam nouella, & in l. ſcimus,
§.repletionem.C.de inoff.teſtam.plenè Mar.
Ant. Cucch. in tract. de legitima, in ver. ex
ſubſtantia, fol.mihi 44.cum plur.ſeq.Viu.in
com-

Digitized by Google

*commu.opin.*459. & pleniſsimè *Peregrin.de fideicom.art.* 36. *num.* 103. *cum plurib.ſeq.*
149 Et an imputentur expenſæ erogatæ pro ob-
tinendo Epiſcopatu, vel doctoratu filij? vide
in l.filia,§.neratius,ff.fam. erciſc. Ang.in l.
omnimodo,§.imputari,C.de inoff.teſtam.Pe-
*regr.in d.art.*36.*nu.*130.*& Cucch.in d.trac.*
de legitima,in cap.an data inter viuos impu-
150 *ten.in legit.nu.*36. *& ſeq.* Et quid ſi pater
emit aliquod officium pro filio durante eius
vita? vide *Boer.in deciſ.*14.*nu.* 3. & *Rolan. à*
✻ *Vall.in conſi.*11.*per tot. vol.*2. [An autem
legitima debeatur etiam de bonis feudalibus?
vide *Capyc.in dec.*2. qui relatis antiquorũ opi
nionibus cõcludit, ex feudo hæreditario anti-
quo à patre aliter, quã per emptionẽ quęſito,
in quo ſolus primogenitus ſuccedit, legitimã
alijs fratribus non deberi, quam concluſionẽ
de communi iure feudorum veram eſſe pro-
bant *glo.fin.in cap.licet, de voto, in 3. intel-*
lectu, & ibidem *Innoc.Hoſt.Io.Andr.*& *Pa*
norm.& plenè idem *Panorm. in conſi.* 12. *in*
*3.dub.lib.*1.*& in conſi,*3.*in* 2.*&* 3.*dub.lib.*2.
*Dec.in conſ.*269.*nu.*15.*Pariſ.in conſi.*17.*nu.*
3.*lib.*2.*Ant.Sola in conſuet.Sabaud.in tit.de*
*feud.glo.*1.*par.*2.*nu.*9.*Gul. de Bened. in cap.*
Raynutius, in ver. in eodem teſtamento re-
*linquens primo nu.*144.*cum ſeq.* qui teſtatur
primogenitum habere huiuſmodi feuda præ-
cipua, & indiuidua, & de eis non teneri ali-
quid ſecundogenitis cõferre, ſed cum eis ſuc-
cedere in cæteris alijs bonis allodialibus, &
ita iudicatum fuiſſe inter Carolum Quartum
Regem Franciæ, & Ducem Sabaudiæ, & alij,
quos refert *Tiraq.in tract. de iure primogen.*
*quæſt.*5.*per totam.* Verum aliqui dicũt, quod
licet non debeatur ſecundogenitis legitima
in corpore feudi ratione indiuiduitatis, debe-
151 tur tamen in æſtimatione, vt inquit *Guid.*
Pap. in deciſio. 476. *& Ioan.Lopez in rubr.*
de don.inter vir. & vxor. §.47.*num.* 17. *&*
*Fab.de Anna in conſi.*25.*nu.* 27. & *in conſi.*
130.*nu* 23.*cum ſeq.* Quicquid tamen ſit de
communi iure feudorum, cum in hoc Regno
ſtatutum ſit, quod filijs ſecundogenitis vita
militia præſtetur, & filiabus paragium, vt in
conſt.comitibus.& in conſt.in aliquibus, cer
tum eſt, quod aliud onus à primogenito ſuper
feudo ſuſtinendũ nõ eſt, vt plenè probant *Ca-*
mer.in cap.imperialem, §.præterea ducatus,
*de prohib.feu.alien.per Feder.fo.*102. *lit.* Q.
cum ſeq. & Frezz. in ſubfeud.lib. 3. *in* 19.
differ.feu.hæred. Ratio enim ob quam vita,
& militia in beneficium ſecundogeniti fuit
introducta, fundatur in eius excluſione per
primogenitum à ſucceſſione feudi, vt poſt
Andr.& Affl. in d. conſt.comitibus, & *Ca-*
*mer.in d.fo.*102.*verſ.circa ſecundum*, plenè
probant *Minad.in conſ.*1.*per totum*, & præ-
cipuè *ſub num.* 67. *verſ. & ex his omnibus,*
Petr.de Gregor.in tract.de vita milit.quæſt.
1.*nu.*12.*Vinc.de Franc.in deciſ.*61.*nu.*3. &
alij relati per *Maſtrill. in deciſio.*165.*num.*
16. *Marius Giurb. in deciſio.*24.*ſub num.*
24.*verſ.ſiue vt Minadous contendit*, & ple-
nè *Bammacar.in cap.omnes filij, in* 6.*quæſt.*
*num.*70.*ſi de feudo defun.contentio ſit inter*
*dom.& agnat.fo.*109. Declaratur autem præ-
dicta concluſio non procedere in feudo noui-
ter à patre acquiſito, nam de eo debetur legi-
tima ſecundogenitis, ſicut de cæteris bonis
allodialibus, vt animaduertit *Capic. in d. de-*
*ciſ.*2.*nu.*7.& alij relati per *Iul. Clar. in d.§.*
*feudum, quæſt.*46.& plenè per *Petr. Caball.*
*in conſi.ciu.*140.*nu.*7.*cum ſeq.lib.*2. Secun-
do declaratur non procedere in feudo hære-
ditario donato ſecundogenito à patre cum
Regio aſſenſu, nam de eo debetur legitima,
primo ex capite inofficioſitatis, vt plenè pro-
bat *Camer.in d cap imperialem, fol.*103.*lit.*
153 *E.cum ſeq.*] Et an dos matris imputetur in
legitimam aui? vide *Alex.in conſi.*24. *vol.*1.
*Surd.in conſi.*206.*vol.*2.& plenè *Theſaur.in*
154 *deciſ.*237.*per tot.* Et an dos data nepti ab
auo imputetur in legitima filij, vide *Alex.in*
*conſi.*26.*nu.*3.*vol.*1.*Dec.in conſi.*81. *num.*5.
*Craſſ.in §.legitima,q.*24.*Burſat.in conſ.*417
*vol.*4. pleniſſimè *Honded.in conſi.*90.*per to-*
*tum,vol.*1.*Ioan.Bapt.Ladereb.in conſi.*119.
*per tot.Maſcar.de prob.cõcl.*574.*nu.* 1.& *per*
tot.& Fab.Turret. in conſi. 6.*per tot.vol.*2.
155 Et quid de iocalibus filiæ datis à patre tem-
pore cõtracti matrimonij? vide *Alex. in cõſ.*
156 27.*nu.*10.*in* 5.*vol.* Et quid ſi pater obliga-
uit ſe vna cum filio pro augmento dotis, ſeu
antefato, an imputetur in partem ipſius filij?
157 vide *Neuiz.in conſi.*76.*nu.* 12. *& ſeq.* Et
an imputentur donata filio ratione clerica-
tus, vel matrimoni? vide *Crau in conſi* 114.
*num.*17.*& in conſi.*136.*num.*1. plenè *Franc.*
✻ *Becc.in conſi.*20.*per tot.vol.*1. pleniſſimè *Al-*
uar.Velaſq.in praxi partition. & collation.
*cap.*13.*nu.*77.*Petr.Duen.in reg.*222.*num* 3.
Couar.in cap.Raynaldus.de teſtam. §.2.*nu.*
7 *Didac.Spino.in ſpec.teſtam.glo.*18. *nu.*66.
*Gratian.in diſceptat.forenſ.cap.*159.*nu.* 31.
& *Hier.Ceuall.in commu.opin.contra com-*
*mu.quæſt.*682.*per totam.*] Et an in legitima
calculanda computentur bona donata per pa-
trem in vita, ſi immodica fuit donatio? vide
omnino *Surd.in conſi.*332.*nu.* 14. *volum.* 3.
& plenè *Anell.de Amat.in conſi.* 75. *per tot.*
158 Et an feudum imputetur filio in legitimam?
vide *Boſſ.in tit.de bon.publ. nu.* 5. *& ſeq. &*

Vinc.de Francb.in deciſ.368.& plenè Mart.
159 in vot.189.num.8. & ſequen. Et an filius
amittat legitimam ob non confectionem in-
uentarij? vide Cacher. in deciſ. Pedem. 148.
Burſat.in conſi.44.num.20.vol.1. & Fab. de
Ann.in d.conſi.25.nu. 17.& pleniſſimè Don
Io.del Caſtill.in quotidianar.cõtrouerſ. lib.
3.cap.5.per tot. Et an mater per expreſſam pu
pillarem ſubſtitutionem priuetur legitima
filij? vide Affl.& Vrſill.in deciſ.367.Viu.in
commu.opin.461.& latius in opin.864.ple-
nè Cephal.in conſi.524.vol.4. Burſat.in cõſi.
373.per tot.vol.4.& plenè Surd. in deciſio.
273.& vide ſupra in prima par. cap.9.nu.15.
161 Et an filius, qui habuit partem ſuam, & eam
conſumpſit, debeat ali à patre? vide Bald. in
l.1.§.ius naturale.ff.de iuſt.& iur. Alex.in l.
ſi cum dotem,§.1.ff.ſol.matr.& plenè Peregr.
de fideicom.art.36.num.143. & ſeq. Et an eo
caſu præſtanda ſint alimenta iuxta dignitatẽ,
& qualitatem perſonæ, vel potius iuxta indi
gentiam quoad neceſſariam vitæ ſuſtenta-
tionem tantum? plenè explicat Giurb. in de
162 ciſ.6.nu.3.& ſeq. Et quid ſi pater aſſignauit
dotem filiç, quam amiſit, an teneatur eam ite-
rum dotare? vide Soc. iun. in conſi. 116. vol.
2. plenè Cephal.in conſi.160. vol. 2. pulchrè.
Gul.de Bened. omnino videndum in rep.cap.
Raynutius, de teſtam.in 1.par.in verb.dotem
quam ei dederat.nu.19.& ſeq.fol. mihi 174.
& plenè Marium Giurb.in deciſ.5.nu.10.&
ſeq.& nu.34.cum ſeq. & latius eundem in
163 ſeq.deciſ.6.per totam. Et an pro legitima
competat aliqua actio contra tertios poſſeſſo-
res? vide Bec.in conſi.235.nu.8. Bolognett.in
conſi.59.per tot. Affl. in conſt. in aliquibus,
nu.24. & in deciſ. 162. Gramm. in deciſ.90.
Adden. ad Napod. in conſuet. ſi qua mulier.
num.18. Cephal. in conſi.728. vol.5. Crau.in
conſi.109.nu.5.& in conſi.312.num.4.vol.2.
& plenè Philip. Monſpolien.in reſp. 37.nu.
* 31.& ſeq. [& plenè Aluar. Velaſq. in praxi
partition.& collation.cap.18. num. 30. cum
ſeq. Hiero. Ceuallos in commu. opin. contra
commu.cap.692.nu.5.& alios, quos ad ſaturi-
tatem nouiſſimè refert erudītiſſimus Marius
Giurb.in conſuet. Meſſan.par.1.cap.4.glo.4.
164 nu.10.cum ſeq.] Et an filius habeat ius in-
ſiſtendi in bonis patris pro legitima? vide
Hier. de Laur. in deciſ. Auenion.52.per tot.
165 Et demũ an filius poſſit repudiare legitimã
in præiudiciũ ſuorum creditorum? de hoc eſt
caſus in terminis, quod debitor quamcunque
hæreditatem ſibi delatam repudiare poteſt, in
l.qui autem.ff.quæ in frau.cred. vbi Iuriſcon
ſultus rationem huius concluſionis aſſignat;
quod is dicitur ſuos fraudare creditores, qui
in eorum fraudem ſuum patrimonium dimi-
* nuit, non autem qui non vult acquirere, [Pro
qua cõcluſione plures DD. aſſirmantes, quod
renũciatio legitimè non præſumitur fieri ad
finem fraudandi creditores, refert Io. Lopez
166 in glo.ll.taur.in l.27.num.16.] Et idem eſt
in legatario, prout expreſsè dicitur in eodem
tex. Licet enim legatum recta via tranſeat in
legatarium, eique dominium acquiratur a die
mortis teſtatoris, hoc tamen intelligitur ſe-
quuta eius acceptatione, adeo quod, ſi renuat
acceptare, habetur ac ſi nunquam fuiſſet fa-
ctũ, vt plenè conſuluit Surd.in conſ.300.per
tot.vol.2.& Fab de Ann.in conſi.113. lib.2.
167 nu.5.& ſeq.& per tot. Hinc eſt, quod hęres
poteſt per ſpatium annorum triginta præſcri
bere legatum etiam cum mala fide, nam non
videtur eſſe in mala fide antequam legatarius
acceptet, vt pulchrè conſuluit Franc.Becc.in
conſi. 48.per tot.vol.1. Rol. à Vall.in conſi.
21.num.55.vol.2.& plenè Borgn. Caualc. in
* tract. de vſufr.mul.relic.num. 186. [Debet
autem exceptio præſcriptionis opponi, alias
enim ex officio non admittitur, vt animaduer
tit Marius Giurb.in deciſ.13.nu.4. cum ſeq.
Sed ſi legatarius ignorauit legatum, ab eius pe
titione nunquam excluditur, nam ſaltim per
viam reſtitutionis in integrum admittitur, vt
inquit Franc.Becc. in conſil. 50. per totum.]
168 Hinc etiam infertur hæredem grauatum
onere fideicommiſſi poſſe inuitis creditoribus
integram hæreditatem reſtituere abſque re-
tentione trebellianicæ, vt eſt caſus in l.patrẽ.
& in l.ſeq.ff.eod.tit. de his, quæ in frau.cred.
quæ iura optimè & notabiliter explicat Ioã.
Bapt.Laderch. omnino videndus in conſ.36.
169 ſub num.18.cum ſeq. Imò, quod etiam ante
caſum euenientis conditionis fideicommiſſi
poſsit hæreditatem cum fructibus reſtituere
in præiudicium ſuorum creditorum, tenuit
Bal.in rub.C.de reuoc.his, quæ in frau.cred.
num.11. quam concluſionem plenè defendit
Rebuff.in conſ.176.nu.20.& ſeq.& Peregr.
* de fideicom.art.3.num.127.& ſeq. [Sed eam
ſtrenuè impugnat Fõtanell.in tract.de pact.
dotal.clauſ.4.glo.9.par.5.nu.78.cum plurib.
ſeq. dicens, aliud eſſe ius delatum, & nondum
acceptatũ repudiare, aliud vero hæreditatem
iam aditam ante tempus reſtituere, quod plu-
ribus medijs pleniſſimè probat, vt apud eum
170 videri poteſt.] Hinc etiam infertur, quod ſi
quis occidit fratrem, ob cuius homicidium
efficitur indignus eius ſucceſſione, poteſt an-
tequam ſequatur ſententia declaratoria, re-
pudiare fraternam hæreditatem in præiudi-
cium fiſci, vt pulchrè conſuluit Iaco. Berret.
in conſ.50.per tot. Verum hæc concluſio in-
telli-

telligenda eſt iuxta ea, quæ plenius dicam in-
fra *in 4 par. cap. 8. nu.* 8. Eademque ratione
patrem ære alieno grauatum poſſe in præiu-
dicium ſuorum creditorum repudiare vſum-
fructum ei competentem in bonis aduentitijs
filij, plenè & notabiliter probat *Pet. Cabal.
in conſi, 14. nu. 16. & ſeq. lib.* 2. & multa alia
ſimilia refert notabiliter *Zanch. in rep. l. hæ-
redes mei, §. cum ita, ff. ad Trebel. in 4. par. nu.*
171 *411. cum plur. ſeq.* Et licet aliqui dicant, hęc
habere locum, quando adſunt creditores chi-
rografarij tantum, quibus poteſt fieri præiu-
dicium non acquirendo, ſecus vero ſi adſunt
creditores hypothecarij, cum etiam iura, &
actiones veniant ſub generali obligatione, *l.
grege, §. cum pignori, ff. de pign.* cum alijs al-
legatis per *Neguſ. in tracta. de pignor. par. 2.
mem. 3. nu.* 5. & proinde etiam legitimam fi-
lio debitam ſub generali obligatione conti-
neri, defendit intrepidè *Menoch. in conſi. 77.
vol. 1. per tot.* & cum hac diſtinctione inter
creditorem chirografarium, & hypotecariũ
tranſit quoque *Anchar. in conſi.* 101. *num.* 8.
& Fontanell. in loco ſupra allegato nu. 122.
172 Nihilominus hæc diſtinctio eſt communi-
ter reprobata, vt patet ex not. per *Rip. in l. 1.
nu. 7. ff. de pignor.* plenè *Soc. iun. in conſ.* 124.
per tot. vol. 3. Tell. Fernand. in l. taur. 4. num.
52. & *ſeq.* & hanc opinionem veriorem eſſe
pluribus iuribus probat *Andr. Facchin. in cõ-
trouerſ. iur. lib. 13. c.* 46. & ita plenè diſcuſſo
articulo, per Sacrum Conſilium iudicatum
fuiſſe teſtatur *Præſ. de Franch. in deciſ.* 101.
per tot. pro qua cõcluſione faciunt etiam not.
per *Surd. in deciſ.* 140. in qua concludit ius
adeundi hæreditatem non tranſmitti in cre-
ditorem, nec per eum exerceri poſſe, antequã
ſit eius debitori quæſitum per aditionem.
173 Verum tamen eſt, quod aliqui conantur de-
fendere dictum conſil. Anchar. conſtituendo
differentiam inter legitimam, & trebelliani-
cam, vt trebellianicæ renunciari poſſit in prę-
iudicium creditorum hypothecariorum, non
autem legitimæ, cum hęc ſit ipſo iure filijs de-
bita, prout ſentit *Peregr. in d. art. 3. nu.* 131.
& *ſeq.* pro qua concluſione faciunt latè tradi-
ta per eundem *in articulo ſeq. nu.* 15. & *ſeq.*
eandẽ quoque opinionem ſequitur poſt alios
Fabius de Anna conſ. 76. nu. 3. cum ſeq. Alij
174 vero dicunt dictam Anchar. opinionẽ poſſe
procedere in ſupplemento legitimæ, cum vi-
deatur eſſe ius delatum, quod ex legis diſpoſi-
tione filio acquiritur ipſo iure. ex reg. tex. in
l. ſcimus, C. *de inoff. teſtam.* vt refert idem
Peregr. in tract. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 7. nu. 39.
qui tamẽ dicit, quod ipſe non recederet à pri-
mis authoritatibus, etiam in ſupplemento le-
gitimæ. Alij etiam limitant concluſionem ſu-
pra fundatam in filijs, quibus iure ſuitatis pa-
terna hæreditas defertur, vt non poſsint ab ea
abſtinere in præiudicium creditorum, nam
eſſet alienatio illius iuris, quod per viam con-
tinuationis fuit poſt patris obitum eis delatũ,
prout pulchrè animaduertit *Card. Alban. in
add. ad Bart, in l. magis puto, ſub nu. 6. ff. de
reb. cor.* Licet relinquat cogitandum, verius
autem eſt, quod indiſtinctè filius poteſt pater-
nam hæreditatem etiam quoad legitimam, &
eius ſupplementum in præiudicium quorum-
cumque creditorum repudiare, vt plenè pro-
bat *Stephan. Gratian. in 2. lib. diſceptation.
forenſ. c. 271. n. 10. cum plur. ſeq.* & *in deciſ.*
17. *per totam.* Sed cum hæc repudiatio ſit con
tra iuſtitiam, fatendum eſt, repudiantem mor-
taliter peccare, cum ex lege iuſtitiæ teneatur
adhibere media, vt creditoribus ſatisfaciat, vt
affirmat *Molin. de iuſt. & iure, tract. 2. tom.
2. diſput. 435. ad fin.* quem refert idem *Gra-
tian. in citato loco, num.* 25. qui ſubdit etiam
conſulentes debitoribus vt repudient, graui-
ter peccare, prout plenè etiam teſtatur *Sãch.*
* *in tract. de matrim. diſp. 4. lib. 6. nu. 9.* [An
autem pater poſſit in præiudicium ſuorum
creditorum renunciare vſumfructũ ſibi quæ-
ſitum in bonis aduentitijs filiorum? vide om-
nino quæ pleniſſimè refert *Menoch.* poſt hęc
ſcripta nunc viſus in nouiſſimis addit. ad ſuũ
tract. de præſumpt. lib. 3. præſump. 30. num.
175 57. *in fin. fo. mihi 8. cum ſeq.*] Inſuper ſcien
dum eſt, quod legitima debetur filijs vna cum
fructibus, iux. not. per *Bal. in l. non eſt, C. fam.
herciſc. Alex. in conſi. 7. nu. 8. vol. 2 & in cõſ.
127. vol. 6. & Præſ. de Franch. in deciſio. 16.
nu.* 13. quos vti partem ipſius legitimæ iudi-
cari, eademq; actione etiam à tertio poſſeſſo-
re peti poſſe, plenè probat erudiſſimus *Anell.
de Amat. in conſ. 39. per tot.* Adeo quod etiam
ſi mulier nupta habuit alimenta à viro, poteſt
etiam petere fructus, ſeu intereſſe ſuæ legiti-
mæ, vt plenè tradit *Soc. in conſi. 57. nu. 32. &
ſeq. vol.* 4. & idem *Præſ. de Franch. in deciſio.*
176 119. *nu.* 1. Iuri autem petendi legitimam nõ
præſcribitur niſi annis triginta, ex not. per
Bald. in l. ſi quis filium, §. fi. C. *de inoff. teſta.
Crem. in ſing. 129. Boer. in deciſ.* 250 *Dec. in
conſ. 622. num. 1. Natt. in conſi.* 108. *vol.* 1. &
177 *Hond. in conſi. 83. vol.* 1. Sed iuri petendi
ſupplementum legitimæ præſcribitur quin-
quennio, ſecundum *Bart. in l. ſi quis filium,
C. de inoff. teſt.* & *latius in conſ. 14. per totũ,*
Verum hæc opinio plenè impugnatur per *Fa-
bian. de Gioch. in repet. Auth. nouiſſima. nu.
84. & ſequẽ. C. eod.* qui authoritate Bald. &
aliorum tenet, quod etiam iuri petendi ſup-

plementum legitimæ non præſcribitur mi-
nori ſpatio, quam annorum triginta, & idem
affirmant *Marc.Ant.Cuech.in d.tract.de le-
gitima, ſub cap.quod legitima nullum graua
men admittit, nu.94.& ſeq.fol.mihi* 132. &
alij, quos contra Bart. refert *Craſſ.in §. legi-
tima, q.47.& Boer. in deciſ. 250. per tot.* Et
178 idem eſt in iure adeundi hæreditatem, vel ſe
immiſcendi in ea, iuxta plenè relata per *Ant.
Gabr.in 5. lib. commu. concl. ſub tit.de præ-
ſcript.concl.8 per tot.poſt* Alex.*in l. vn. nu.
7.& ſeq.C.quan.non peten.par.*& pleniſſimè
per *Tiraq.in rep.l.ſi vnquam, C.de reuocan.*
179 *don.in ver.reuertatur, nu.392.* Iuri autem
querelandi teſtamentum inofficioſum non du
bitatur, quod quinquennio præſcribitur, ex
not.per *Aret.in §.1.inſt.de inoff.teſt.& Cre
menſ. in ſing. 129.per tex. expreſſum in l.ſi
quis filium, §.fin.C.de inoff.teſt.* quo tempo-
re præſcribitur etiam iuri dicendi inofficioſã
donationẽ, vt cauetur in *l.fin.C.de inoff. don.*
animaduertit ibi *Gloſ.in ver. & temporibus.*
180 Vltimo pro huius capituli complemento,
poſtquam in hoc Regno filiæ fœminæ ſtanti-
bus maſculis non ſuccedunt in bonis paren-
tum, ſed dotantur de paragio, quod ſuccedit
loco legitimæ, iux.not.in *conſt.Reg.in aliqui-*
181 *bus.* Ideo vtile eſt ſcire quantum ſit huiuſ-
modi paragium. Qua in re aliqui dicunt, quod
non debet eſſe minus legitima, vt ſentit *Dec.
in conſ.26.& in conſ.276.ad fi.Alex.in cõſi.
69.vol.1.Affl.in deciſ.*160. plenè *Franc.Bec.
in conſi.*112.*nu.8.& per tot. vol.1.latè Ca-
cher.in conſi.76.nu.24.de Ponte in conſi.65.
per tot.& Maſtril.in deciſ.48.per tot.* Alij
182 vero dicunt, quòd paragium debet eſſe plus,
vel minus legitima, habita conſideratione ad
facultates hæreditarias, ad dignitatem fami-
liæ, & virum cui mulier nubit, ita vt pari col-
locetur, iuxta not.per *Affl.in d.conſt. in ali-
quibus, nu.32.& ſeq.*& *Io.Vinc. de Ann.in
alleg.79.nu.5.& ſeq.* quæ omnia Iudicis ar-
bitrio relinqui dicit *Menoch. de arbitr. iud.*
183 *caſ.149.per tot.* Quibus circunſtantijs con-
ſideratis aliquando paragium aſcendere poſ-
ſe vſque ad virilem portionem, teſtatur *Ma-
ſtril.in deciſ.*107.*in 2.par.* vbi multos plenè
184 cumulat. Multi autem diſtinguunt inter do
tem à patre conſtitutam, vel à fratribus con-
ſtituendam, vt primo caſu nullo modo filia
conqueri poſſit, etiam ſi dos ſit minus legiti-
ma, vel ſi maiorem dotem alijs pater conſti-
tuiſſet; ſecundo vero caſu procedat opinio ſu-
pra relata, qui ea ratione mouentur, quod nõ
præſumitur pater filiam fraudare, ſed bonum
conſilium capere pro ea, *l.patre furioſo, ff.de
his, qui ſunt ſui, vel alie.iur.& l.nec in ea, ff.
de adul.* ita refert *Dec.in conſi.26.Alex.in
conſi.29.vol.3.Ant.Rub. in conſi.* 163. *nu.3.
Gramm. in deciſ.* 57. & ſecundum hanc opi-
nionem per Sacrum Conſilium fuiſſe iudica-
tum teſtatur Camill.*Saler.in add. ad Napod.
in conſuet.ſi moriatur, §.eas autem.in ver.pa
ragium, fol.mihi* 96. pro qua concluſione plu-
ra adducit *Tiraq. in rep. l.ſi vnquam. C.de
reuoc.don.in præfat. num. 36. Aleia. de præ-
ſum.reg.1.præſum.2.*plenè *Iaſ. in conſ.* 133.
vol.4.Maſcard.de probat.concl.621. per tot.
& pleniſſimè *Peregr.in conſi.95.per tot.vol.*
185 5. Hinc filiam à patre dotatam non eſſe au-
diendam, ſi petat legitimæ ſupplementum,
plenè dixerunt *Honded.in conſi.* 10. *per tot.
vol.1.Burſat.in conſi.* 248. *cum duobus alijs
ſeqq.volum.3.Io.*Bapt.*Ladereb.in conſ.126.
& in alio conſ.ſeq.*Peregr. *in d.conſi.95. vol.*
5. pleniſſimè *Ioſeph Ludo.* omnino videndus
in deciſ.Peruſ.21.nu.41.cum plur. ſeq.in 1.
186 *par.* Sed hæc concluſio intelligẽda eſt, quod
procedit in caſu quo pater functus eſt officio
paterno, ſecus vero ſi adeo exiguam dotem
vni filiæ dediſſet, vt videretur enormiſſimè
læſa, prout benè conſiderant *Gram.in deciſ.*
101.*nu.52.Boer.in deciſ.62.nu.15. Maran.
in 10.diſp.nu.22.& Ioſeph Ludou. in alleg.
deciſ.21.nu.54.& ſeq.*& alij, quos plenè re-
fert *Marta in voto 59.num.1.& ſeq. & per
totum,*& nouiſſimè *Anell.de Amat. in conſ.*
187 59.*per tot.* An autem de huiuſmodi paragio
filia poſſit liberè teſtari, ſi præmoritur ante-
quam nubat? vide *Ioan.de Amic. in conſi.*30.
plenè *Loffr.in conſ.26.Brun.in tract. de ſta-
tut. exclud. fœmin.art.* 11.*q.*9. pulchrè *La-
dereb.in conſi.25.per totum, & in conſi.28.
Fab.Turrett.in conſi.75.vol.2.* plenè *Hond.*
188 *in conſi.53.vol.2.* Et an ſi decedat ab inte-
ſtato antequam nubat, tranſmittat hoc ius pe-
tendi paragium ad eius hæredes? vide *Vinc.
de Franch.in deciſ.618.in 4.par. Mart.in vo-
to 47.per totum.* plenè *Cephal.in conſi.22.Io.
Andr.de Georg.in alleg.11.per totam,*& ple-
niſſimè *Molfeſ.ſuper* Conſuet. *Neap. in 4.
par.de ſucceſſ.ab inteſt.quæſt.15.per totum.*
189 Et an legitima debeatur filiæ in bonis pa-
ternis, ſi propter eius pulchritudinem, vel no-
bilitatem fuit à viro dotata? Et an agat con-
tra tertium in bonis feudalibus? Et quid ſi re-
nunciauit? vide eundem de *Franch. in deciſ.*
190 119. Et an in dote, quæ datur filiæ loco le-
gitimæ poſſit apponi onus, quod ea decedente
ſine filijs reuertatur ad dotantem? vide *Pur-
purat.in conſi.164.per tot.volum.1.*& plenè
Franc.Milan.in deciſ.10.per tot. latè *Surd.
in conſi,*113.& *Ludo.Merot.in conſ.19.nu.*
191 4. Et quid ſi hoc pactum apponatur à fratre
do-

dotante? vide *Vinc. de Franch. in deciſ.* 196.
192 Et an pater in dote, quam filiæ conſtituit,
poſſit apponere fideicommiſſum? vide quæ
plenè cumulat *Gaſp. Theſaur. in q. foren.* 63.
193 *per totam*. Et an dos debita filiæ ſuccedat
per omnia in locum legitimæ, ita vt omnibus
eius priuilegijs fruatur? vide quæ pulchrè
tradit *Hier. Gabr. in conſi.* 11. *num.* 2. *& ſeq.*
vol. 1. & plenè *Ludou. Morot. in conſi.* 23. *per*
tot. & pleniſſimè *Alex. Galuan. in conſi.* 31.
194 *per totum*. Et an filia antequam nubat, ali
debeat a fratre occaſione paragij ſibi debiti,
etiam ſi habeat aliunde? vide *Vinc. de Fräch.*
195 *in deciſ.* 559. *in* 4. *par*. Et quid ſi pater lega-
uit filiæ mille pro eius dote, cum ad nubilem
ætatem peruenerit, & interim mandauit eam
deponi in loco tuto, & eam de eius fructibus
ali; ſi cum effectu pecunia depoſitata non fuit
iuxta præceptum teſtatoris, ſed filia habuit
alimenta à fratre hærede, an poſſit petere il-
lud plus, quod vltra alimenta ſuperlucrari po
tuiſſet ex illa pecunia? vide pulchram diſtin-
ctionem, quam refert *Pau. de Caſtr. in conſi.*
125. *incip. viſo teſtamento Ambroſij, vol.* 1.
& Card. Thuſc. in concl. 738. *nu.* 11. *cum ſeq.*
196 Hoc autem legatũ filiæ deberi, ſtatim quod
eſt duodecim annorum, quamuis nupta non
ſit, tenuit *Bald. in l. qui filium, nu.* 4. *ff. vbi*
pupill. educ. deb. Sed pro veritate vide *Man-*
tic. de coniect. vltim. volun. lib. 11. *tit.* 18. *nu.*
✠ 18. & *ſeq.* [plenè *Gaſp. Theſaur. in quaſt. fo-*
renſ. 43. *lib.* 1. *Hier. Cevallos in commu. opin.*
contra commun. quaſt. 138. *Fab. Turrett. in*
conſi. 34. *num.* 1. *cum ſeq. lib.* 3. *Maſtrill. in*
deciſ. 78. *num.* 6. *Craſſ, in §. legatum, quaſt.*
48. *per totam, Hier. Magon. in deciſ. Floren.*
14. *& in deciſ. Luc.* 28. & *Lanar. in conſil.* 10.
num. 1.]

EX ALLEGATIONIBVS V. I. D. SCIPIONIS ROVITI, olim Aduocati primarij, nunc autem Regij Conſiliarij, nec non aliorum inſignium Aduocatorum, in cauſa Philippi Spinulæ cum Ioanne Baptiſta Cataneo, quarum fuit facta mentio ſupra nu. 140. fol. 228.

197 SEcundo principaliter opponitur, legi-
timationes Cæſaris, & Stephani eſſe
nullas ex duobus capitibus. Primo quòd non
conſtat de conſenſu Baldaſſaris legitimantis,
& filiorum legitimatorum. Conſenſus enim
vtriuſque requiritur, legitimati, & legitiman
tis, ex latè traditis per *Tell. Ferdinand. in l.*
Taurin. glo. 12. *nu.* 14. Cõſenſus filiorum non
interuenit, qui infantes erant, nec vlla appa-
ret ratificatio; Conſenſus Baldaſſaris nullus
apparet, imò potius diſſenſus; nam in eius te-
ſtamento condito poſt legitimationes, vocat
filios naturales, quos non ita vocaſſet, ſi ſciuiſ-
ſet filios legitimatos, & licet inſtituerit eos hę
redes, inſtitutio proceſſit ex concupiſcentia,
& affectione, non quod ſciuiſſet eos legitima-
tos, *Ancbar. conſi.* 242. *nu.* 2. *ex tenore priui-*
legij, & non debebant nominari naturales, ſed
legitimi, *Bald. in conſi.* 146. *nu.* 7. *vol.* 1. Nec
preces porrectę Principi probant conſenſum,
ſed debet per alias probationes, & teſtes pro-
bari, *Fulgoſ. qui id tradit in legitimatione*
conſi. 33. *poſt num.* 2. *vbi allegat tex. in l. om-*
nium, C. de teſtam. & in aſſenſu impetrato,
dicit deciſum eſſe *Frecc. de ſubfeud. lib.* 2. *q.*
24. *per totam*.
198 Secundo dicit ex alio legitimationes eſſe
nullas. Nam ſuppoſito conſenſu Baldaſſaris
debebat exprimere Principi, quod nolebat,
vel non poterat dignè, vel commodè contra-
here matrimonium cum concubina, quia le-
gitimatio per reſcriptum debet fieri in ſubſi-
dium, *Lopez par.* 4, *tit.* 15. *l.* 4. *glo.* 8. *Molin. de*
Hiſp. primog. lib. 3. *c.* 3. *nu.* 39.
Sed vtraque obiectio nullius ponderis eſt,
& clariſſimas habet reſponſiones in facto, &
iure. In facto, nam adeſt expreſſus conſenſus
Baldaſſaris legitimantis, vt ex tenore infor-
mationum, & legitimationũ legitur. Is enim
in Curia exiſtens in anno 1579. petijt infor-
mationem capi, quod Stephanus infans eius
filius naturalis erat, ortus ex ſoluto, & ſo-
luta, & informatio capitur eo præſente, &
fuit iuſſum eidem conſignari, & facta Regi
relatione dictæ informationis, poſt paucos
menſes ſequitur gratia legitimationis à Prin-
cipe, & ſic obſeruatur in legitimatione Cæſa-

199 tis, ob quod ex præſentia Patris inducitur verus conſenſus, *gloſ. in l. adoptionibus, ff. de adopt. Roma. in l. quæ dotis, num. 39. ff. ſolu. matrim. Tell. Ferdinand. in l. Taurin. glo. 12. num. 14.*

200 Et dum priuilegia legitimationum exeūt de Curia, & Cancellaria Principis, præſumitur ea fuiſſe expedita de mandato, conſenſu, & voluntate impetrantis. Exeunt enim purgatæ literæ a Cancellaria, deciſio eſt ſolemnis, *Bal. in c. ex parte Decani, num. 41. de reſcrip. vbi Ioan. Andr.* & *Collectar.* hoc etiam notant, ſequitur *Auendan. de exequend. mandat. lib. 2. cap. 1. num. 2. verſ. item ipſo facto*, & impetrato priuilegio legitimationis a Principe non amplius quæritur, a quo ſint preces porrectæ, *eſt tex. in l. vt vniuerſis, C. de precibus imper. offer.* vbi omnes notant, & per illum tex. hoc optimè probauit *Hircunt.* in diſpenſatione à Summo Pontifice obtenta, loquens *conſ. 3. ſuper 7. quæſtio. num. 6. in argum. pro.*

201 *parte affirmatiua lib. 1.* Præterea factum coram Principe in Curia eſt notorium, & præſumitur ſcientia, & approbatio *gloſ. in c. 1. verb. promiſſione, de probib. feu. alien. per Lothar. Cap. deciſ. 156. n. 23. Scadier. conſ. 14. nu. 153. lib. 1.* Et ſcientia præſumpta abſq; alia ratihabitione Baldaſſaris ſufficit pro conſenſu maximè dum erat in Curia præſens, *Tell d. glò. 12. nu. 8. & 9. ad l. Taurin. in legitimatione loquens Matthenſ. tit. 8. gloſſ. 1 & 2. l. 10. tit. de ſucceſſ. nu. 11. verſ. ſecundo exigitur de conſenſu filij.*

202 Accedant prædictis prouida, & honorabilis inſtitutio facta a Baldaſſare dictis eius filijs in eius teſtamento, Tutoris datio, Maioratus erectio, & Primogenituræ dictorum eius filiorum, & eorum deſcendentium, quæ omnia non concupiſcentiam, *vt Ancbar. in ſpurio loquens, d. conſi. 241.* conſiderat, ſed patris maximam prouidentiam, & affectionem in naturalibus filijs, obſeruari non ſolitam in filijs verè legitimatis, inducunt, & arguunt. Quid enim ad Baldaſſarem ſpectabat, filijs naturalibus in eius poteſtate non exiſtentibus, nec de genere Tutorem dare maioratum, & primogenituram conſtituere, qui actus non poterunt fieri circa ius patriæ poteſtatis ex ipſa legitimatione acquiſitæ, *ad tex. in l. fi. C. de emancip. liber.*

203 Confirmantur hæc omnia ex clauſula in Priuilegijs legitimationis appoſitis, ex certa ſcientia, & motu proprio, quæ tollunt omne ſubreptionem, Habent enim clauſulam derogatoriam, & nihil opponi poteſt, quod gratiā annullet, *Rolan. conſi. 1. num. 62. lib. 3. Germon. de indult. Cardinal, §. ſed ex certa liberalitate, per tot. Rodulph. Scadier. conſ. 19. num. 38. volum. 1.* ac etiam ex verbis diſpoſitiuis Principis in priuilegio expreſſis, vbi Princeps dicit Baldaſſarem ſupplicaſſe. Ibi. *Si nos ſupplicaſſes.* Et verba diſpoſitiua ſunt, quando priuilegium eſt factum ad id, quod conceditur, *Oldrad. conſi. 258. Calder. conſi. 2. de priuileg. Tiber. Decian. conſi. 50. num. 2. vol. 4.* Et cùm ex eodem priuilegio conſtet de conſenſu Principis & ſupplicantis, perfecta fuit legitimatio, ad ea, quæ tradit *Andr. in c. 1. de controuer. feud. apud par. terminand. nu. 4. & ſub num. 11.* & Principis aſſertionis credi, ipſi fuiſſe ſupplicatum probat *Feder. de Sen. conſi. 117.*

204 De conſenſu filiorum non eſt quærendum. Iidem enim erant infantes, qui circa eorum conſenſum poſſunt legitimari, *Bart. in l. fin. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. Bald. conſi. 119. vol. 5. Rauden de Analog. cap. 30. nu. 78.* latiſſimè *Lup. de illegitim. comment. 3. §. 4. num. 47.*

205 Et pro eorum ratihabitione, ſi requireretur, ſufficit ſola ſcientia, quæ in fauorabilibus ſufficit, *Surd. deciſ. 206. nu. 22. Reg. Conſiliar. Ann. conſ. 112. num. 5. vol. 2. & idem Surd. conſi. 265. nu. 59.* Et quod non requiratur ratihabitio minorum, poſtquam ſunt effecti maiores, probauit latiſſimè *D. Ant. de Padill. in l. ex nunquam, nu. 10. C. de fideicom. Gutterez conſi. 20. nu. 8.*

206 Nec pars poteſt colligere diſſenſum Baldaſſaris, ſeu ignorātiam legitimationis, ex eo, quòd idem pater dictos filios in teſtamēto naturales nominauit. Nam dicta aſſertio non potuit præiudicare veræ legitimationi, ita reſpōdit *Intrigliol. deciſ. 3. nu. 37. vbi adducit Soc. iun. conſ. 89. nu. 16. vol. 2. Soc. ſen. conſ. 63. nu. 10. verſ. aut quærimus, vol. 3. Ruin. conſ. 31. nu. 18. vol. 3.* & alios Præterea nomen naturalis eſt aptum comprehendere tam illegitimos, quam veros, & iuſtos filios, optime *Lupus de illegit. in præfat. n. 37. Card. Paleot. de noth. & ſpur. c. 37. nu. 3.* & ſunt iura clara, *glo. in §. ſed hodie, verb. naturalis, inſtit. de adop. tex. & ibi glo. in §. 1. verſ. naturalis, inſti. de bon. poſſ. contra tab. & in l. quoties idem ſermo. ff. de reg iur. & Bal. in d. conſi. 246. num. 7. volum. 1.* dat cautelam, vt pater in teſtamento vocet dictos filios legitimatos, & non naturales, ſed non probat illam aſſertionem legitimatis filijs præiudicare.

207 Deciſio *Freccia d. q. 24. de ſubfeu. lib. 2.* fruſtra per partem allegatur ad rem noſtram in terminis legitimationis noſtræ, in qua deducimus expreſſum, & tacitum conſenſum, ſcientiam, ſtylum Cancellariæ, & Curiæ in

expe-

expeditione priuilegiorum. Ea enim deciſio
loquitur in confirmatione actus nulli, ſequen-
da per aſſenſum Domini ſuper conſenſu nouo
hæredis in præiudicium tertij, & illa verba
aſſertiua precum porrectarum Principi, indu
centia nouum conſenſum, non operabuntur
contra tertium, ſed oportebat illum nouum
conſenſum hæredis aliumde probari. In caſu
noſtro de nullius agitur præiudicio, nam le-
gitimatio quoad perſonam, eſt donum Princi
pis, quod confertur inuito patre, vt probat
Tell. d. glo. 12. quoad ſucceſſionem pater filios
inſtituit, qui etiam ſi naturales eſſent, poſſunt
ex teſtamento patris capere, *gloſſ. in l. 1. ff. de
bon poſſ. contra tab.* Et ſi de prẹiudicio patris
ageretur, non adeſt tertij præiudicium, immo
pater ex legitimatione habet potius vtilitatē,
& cauſam lucratiuam, vt probat *Tell. d. gloſſ.
12. nu. 17. circa fi.* Sed hæc valeant pro exu-
berantia iuſtitiæ Philippi Spinulæ, cùm ceſ-
ſent dato conſenſu expreſſo, & præſumpto
dicti Baldaſſaris

208 Secunda nullitas à parte ponderata con-
tra legitimationem non obſtat, & ex eiſdem
doctrinis per ipſum adductis cōfunditur. Illa
enim concluſio, quòd pater tenetur exprime-
re Principi. quod nolebat, vel non poterat di-
gnè contrahere matrimonium cū concubina,
ex qua filios ſuſcepit, intelligitur, quādo adeſt
habilitas matrimonij tēpore impetrationis,
debet ſignificari Principi, quòd hoc non ob-
ſtante legitimationem concedat, ſed nō adeſt
habilitas, vt quòd non ſit digna, non eſt ex-
primenda hæc qualitas Principi, *Deciſ. eſt
Angel. in auth. quib. mod. ſui efficiantur legi-
timi, §. licentia,* quem legit ſuper. *§. ſi quis ve-
ro, nu.* 10. vbi inſtruit Aduocatos impugnan-
tes legitimationem, & hoc probato annulla-
bitur legitimatio, ita declarat *Greg. Lopez d.
par. 4. tit. 15. l. 4. glo. 8. verb. de Borragona,
Tell. d. gl. 12. nu.* 8. ſequitur, & declarat *Mat-
tienſ. tit. 7. glo. 1. lib. 10. nu.* 10.

At hic per partem non ſolum nulla eſt fa-
cta probatio Baldaſſarem dignè potuiſſe con-
trahere matrimonium cum dicta concubina,
vt conſiderat Angel. & cæteri alleg. Sed no-
torium eſt ex qualitate Baldaſſaris notoria, &
humilitate concubinæ dignè matrimonium
non potuiſſe contrahi.

209 Præterea dato, & non conceſſo, quod tem
pore impetrationis fuiſſet habilitas contrahē-
di, adhuc ex clauſulis in legitimatione appo-
ſitis, non obſtante aliqua lege in contrarium,
ibi (non embargantes las leyes) tollitur om
nis nullitas, quæ ex dictis iuribus induceretur
circa dictam expreſſionem. Probat optimè
*Anton. de Roſſell. de legitim. lib. 2. rubr. de
cauſ. form. legitim. num. 12. verſ. vbi autem
impedimentum, Ludouic. a Sardis de natu-
ral. liber. in rubr. requiſita in legitimatione
impetranda, num. 15. q. 12. in fi. Alex. Tren-
tacinque lib. 1. varia. reſol. tit. de legitim. re-
ſol 2. nu 4.*

Ex quibus conſtat, quam vana ſit dicta ſe-
cunda oppoſitio principalis circa nullitates
legitimationis.

210 Tertio principaliter opponitur, legitima-
tiones Cæſaris, & Stephani nō eſſe ſimplices,
ſed reſtrictas in eo, quòd pater, vel alii reliquē-
rint ex teſtamento, vel donatione, citra præ-
iudicium filiorum legitimorum, & naturaliū
deſcendentium, vel aſcendentium ex teſtamē-
to, vel ab inteſtato. Et cùm ſint limitatæ ex te
ſtamento, vel ex contractu, taliter legitimatos
eſſe excluſos à ſucceſſione ab inteſtato, & ſuc-
ceſſiuè à petitione legitimæ, impugnatione
teſtamenti, cùm petitio legitimæ deferatur à
ſucceſſione ab inteſtato, quæ etiam non com-
petit legitimatis reſtrictè quòad ſucceſſionē,
licet plenè quoad perſonam, & vanum ſit di-
ſputare an iſtæ legitimationes ſint ſimplices
legitimationes, & verę ſeu diſpēſationes, cùm
etiam ſi dicantur legitimationes, cùm ſint re-
ſtrictæ, dicuntur diſpenſationes. Et licet dicti
filij fuerint inſtituti hæredes cum onere fidei-
commiſſi, nō poſſe retinere legitimam; & tre-
bellianicam, & Decij conſultationē 256. eſſe
improbatam, quæ omnia pars ipſa coloratis
rationibus, & iuribus probare nixa eſt.

Sed ſi hæ partis traditiones ex veris fonti-
bus hauriantur, & originariæ antiquorū ſcri-
bentium authoritates perpendantur diſtin-
ctis caſibus, in quibus loquuntur, eas minimè
ſubſiſtere dilucidè demonſtrabitur. Vt enim
in hoc articulo prudētiſſimi, & doctiſſimi Se-
natores aduerterunt, Moderniores ſcribentes
in hac re adeò inuolutè ſcripſerunt, vt confu-
ſa doctrina ex eorum ſcriptis habeatur. Idcir-
cò diſtinctè procedendo pro rectiſſima, & ſe-
rena mente Iudicantium, priuilegia legitima-
tionum aggrediendo, quarū efficacia à tenore
priuilegiorum dependet, vt probat *Cæſar
Barz. in deciſ. 91. nu.* 28. earum clauſulas pon
derabimus. Ex quibus plenitudo legitimatio-
num demōſtrabitur, & proinde Stephanum,
211 & Cæſarem, & ex eorum perſona Philip-
pum Spinulam pro conſequenda legitima, &
trebellianica eſſe immittendum in poſſeſſio-
nem bonorum Baldaſſaris, & inſimul iura, &
ſcribentium authoritates per partem addu-
ctas refellemus.

212 Prima ergo clauſula eſt, dum Princeps di
ctos filios legitimos, & capaces facit ad hono-
res, officia, gratias, mercedes, immunitates, &
ad

ad omnia alia, de quibus de iure expreſsè eſſet facienda mentio. Verbum enim, Legitimamus, importat reſtitutionē antiquæ ingenuitatis, & naturæ, *Ang.conſi.17 nu.4. Ruin. in l.gallus.§.ſi eius.nu.48 ff.de lib. & poſthum. Ruin.conſi.145.nu.1.vol.3. Bald.in l.1.C.de iur.annul.aureor.Roland.conſi.96.num.23. vol.3.Eugen.conſi.53.nu.15.Greg. Lopez in l.9.tit 18.par.3.verb. empeſcere, AZeued. in l.12.Taurin.lib.5.nu.1.Peregr. de fideicom. art.23.nu.35.*

213 Secunda eſt clauſula. Nam Princeps abolet omnem maculæ notam, & infamiam ortā ex defectu natalium, etiam reſtituit ad omnia iura, & alia, quæ poſſunt habere orti ex legitimo matrimonio. Quibus verbis legitimatio dicitur à Principe facta non ſolùm collatiuè, ſed etiam reſtitutiuè, & pleniſſimè, *Dec.conſ. 218.col.pen.Rolan.conſi.96.nu.3.vol.3. Eugen.conſi.33.nu.5.& nu.23.* vbi optimè declarat hanc doctrinam, quæ fuit *Butr.in cap. per venerabilem, extr.qui filij ſint legit. Gozad.conſi.6.nu 62.*

214 Tertia clauſula eſt. Nam legitimantur ad ſuccedendum ex teſtamento, vel donatione. Et licet non dicatur ab inteſtato, ibidem immediatè ex ſequentibus verbis in legitimatione expreſſis leguntur expreſſa verba ab inteſtato, & etiam legitimatum ex teſtamēto poſſe ab inteſtato ſuccedere fundauimus.

215 Et primo conſideretur clauſula ſubſequens citrà præiudicium deſcendentium, vel aſcendentium ex teſtamento, vel ab inteſtato, in quo vult Princeps, quòd filij legitimati nō poſſint præiudicare filijs deſcendentibus, & aſcendentibus ex teſtamento, vel ab inteſtato. At ſi filij ex tenore legitimationis non admitterentur ad ſucceſsionem ab inteſtato, nullatenus potuiſſent præiudicare filijs, & deſcendentibus ab inteſtato. Nam cum eis non concurrerent in caſu inteſtati, cum in illum caſum non fuiſſent legitimati. Non entis enim nullæ ſunt partes, & verba Principis ab inteſtato nihil operarentur, *ad tex.in l.ſi quando, ff. de leg.1.* quem tex. procedere in reſcripto, Priuilegio, contractu, & ſententia, probat *Scadier.de feud.par.1.quæſt.5.num.*10. Et ne deſit punctualis deciſio, videatur quæſo, *Alcia.conſi.19.num.5.verſ.confirmatur, vol.4.* qui hac ratione ſucceſsionem ab inteſtato deducit.

216 Secundo, quòd dicti filij valeant ab inteſtato ſuccedere, colligitur attenta expreſſa voluntate tàm Principis legitimantis, quàm impetrantis, quod ſuadetur ex tenore precū Principi porrectarum. Dicitur enim in precibus, quòd ſupplicatur Principi, vt filios velit legitimare, por heredar, y honores, y officios, & ſubſequitur gratia Principis ſimilia verba ſignificans, & ſub verbo heredar, intelligitur vtraque ſucceſſio tàm ex teſtamento, quam ab inteſtato, probat *Gregor.Lopez titu.15.l. 9.par.4. verb. herederos.* & *eſt expreſſa lex 12. Thori*, quæ loquitur per verbum heredítar, & complectitur vtramque ſucceſſionem ex teſtamento, & ab inteſtato. Regis enim conceſſio regulatur à precibus patris, *Bald. in cap.inter dilectos, num.19.de fid.inſtrum. Feli.ibid.num.14.Pariſ.conſi.9.num.4.* & in terminis legitimationis, *Iaſ.conſi.202. num. 25.verſ.8.vol.2.Maſcard.de probat. concluſ. 1422.verb.voluntas*, & dum deinde filios inſtituit, declarauit eius voluntatem, quòd volebat eos ſuccedere ab inteſtato, *Alba.conſil. 206.in fi.vol.2.*

217 Tertio hoc ſuadetur authoritate ſcribentium, qui ſcripſerunt legitimatum plenè cum reſtitutione natalium in eo, quod patri placuerit, ſuccedere patri ex teſtamento, & ab inteſtato, *per tex.in l.conficiuntur, ff.de iur.codicill.& bi ſunt, Iaſ.conſi.202. nu.2.* & *nu. 27.verſ.ſecundo principaliter, volum.2.Bertaz.conſi.ciuil.116. nu.28.* qui loquuntur in legitimato cum clauſula ſtrictiori, *videlicet*, vt non ſuccedat patri, neque ex teſtamento, neque ab inteſtato, niſi proceſſerit de eius voluntate. Et ſic legitimatio incipit ab excluſione, & tamen concludunt legitimatum ſuccedere ab inteſtato, ex tacita voluntate defuncti, probat etiam *Iaſ.in rub.ff.de lib.& poſth.nu.* 14 *Alcia.ibid.nu.33.Couar.par.2. de ſpōſal. c.8.§.8.ſub num.3. verſ. ſed ſi quis legitimus efficiatur, Pariſ.conſi.7.num.29.vol.2. Surd. decif.272.nu.9.et per tot.Mandel.conſ.206. nu.4.* & *5.vol.2.Valaſc.in praxi partit.c.12. num.41.* & hæc eſt veriſsima iuris concluſio, quam pars etiam fatetur, dum quatuor conſtituit caſus, quando filius legitimatus ſuccedat
218 ab inteſtato. Primum, quando eſt legitimatus in eo, quod patri placuerit. Secundum, quando fuit legitimatus ex teſtamento, & ab
219 inteſtato. Et his duobus caſibus probat filium legitimatum ſuccedere ab inteſtato, & nos aſſentimur.

220 Tertium conſtituit caſum, quando in legitimatione adeſt clauſula citra præiudicium venientium ab inteſtato, & eo caſu dicit filiū legitimatum non ſuccedere ab inteſtato; Et licet dicta clauſula non ſit in noſtris legitimationibus, pars dicit loco dictæ clauſulæ eſſe appoſitam clauſulam, citra præiudicium filiorum legitimorum, & naturalium deſcendentium, & aſcendentium, quam dicit non differre à dicta clauſula citra præiudicium

ve-

Digitized by Google

venientium ab inteſtato, ad hunc effectum, vt filius legitimatus ab inteſtato non ſuccedat. Sed hic tertius caſus à patre conſideratus iure non probatur, ſi quidem ſatis differt clauſula hæc, citra præiudicium lineæ deſcendentis, & aſcendentis, appoſita in noſtris legitimationibus à clauſula, citra præiudicium venientium ab inteſtato. Nã primo caſu extra aſcẽdentes, & deſcendentes in cauſa inteſtati, legitimati excludunt omnes ab inteſtato veniẽtes. In ſecundo caſu ab omnibus ab inteſtato venientibus excluduntur, præterquam ab vxore, & a Fiſco. Licet etiam hoc caſu hæc aſſertio habeat contradictores grauiſſimi ponderis, qui tenuerunt filios legitimatos etiam virtute dictæ clauſulæ non excludi à ſucceſſione ab inteſtato, ne aliàs legitimatio eſſet eluſoria, ex quo nullus ſine hærede moritur. Et proinde ad deſcendentes, & aſcendentes reſtringi, vt latiſſimè per *Lup. de illegitim. comment. 3. §. 1. nu. 65. Peregr. de fideicom. art. 23. nu. 85.* Et licet *Lup. d. §. 1. nu.* 60. dicat, legitimatos cum dicta clauſula, ſine præiudicio venientiũ ab inteſtato, non poſſe teſtamẽtum impugnare, nec legitimam conſequi, ex quo legitima non competit, niſi his, qui ab inteſtato ſuccedunt. Tamen contrarium dicit fuiſſe deciſum in Rota Romana apud *Caſa. de Graſſ. deciſ.* 179. Sed tamen quicquid ſit de hac clauſula, ſufficit nobis hanc clauſulã non adeſſe in noſtra legitimatione, & virtute clauſulæ, citra præiudicium lineæ deſcendentis, & aſcendentis, admitti ad ſucceſſionẽ inteſtati extra deſcendentes, & aſcendentes, & ita vno ore ab omnibus recipi contra partis aſſertsonem.

211 Quartum conſtituit caſum, quando filius legitimatur plenè cum reſtitutione natalium, ſed limitatè quoad ſuccedendum ex teſtamento, vel donatione, & tunc, quia eſt limitatus modus ſuccedendi, & non dicitur ab inteſtato, ideo nec filius legitimatus ab inteſtato ſuccedit, & hunc dicit eſſe caſum noſtrarũ legitimationum. Et ex his infert Stephano, & Cæſari nullam competere legitimam, cùm non ſint ab inteſtato ſucceſſuri ex vulgatiſſimis regulis. Sed manifeſtius, quàm in tertio caſu decipitur, & pro ſua tuenda ſententia adducit infraſcriptos. Scribentes, qui loquũtur expreſsè in filijs ſpurijs, qui neq; ex teſtamento, nec ab inteſtato ſuccedũt, & in legitimatis ad ſuccedendum ſine reſtitutione natalium, *Pereg. d. art. 23. nu. 86. de fideicom. Tell. d. glo. 12. nu. 24.* & eſt apud omnes indubitatum, & vt ad oculum demonſtrentur, ſunt, videlicet.

Curt. ſen. conſi. 73. nu. 6. vſq; ad 8. Alciat. conſ. 19. in prin. vol. 4. Iaſ. in rubr. ff. de lib. & poſtb. nu. 14. qui mouentur authoritate *Ioan. Andr. ad Speculat. titu de ſucceſſ. §. 1. verb. Goffredus*, vbi expreſsè loquitur in ſpurijs, & diſpenſatis, & dici adeſſe clauſulam ex ſtylo Curiæ Romanæ, videlicet. Ita tamen, quòd ſi dictum ſuum patrem prolem legitimã habere contigerit non coęqueris eidem, ſed congruam ab illo paſſis habere portionem. Et in ſpurio poſuerat caſum ibid. *Speculat.* & ita optimè declarat idem *Alc. in rub ff. de lib. & poſtb. nu. 33.* inferius citandus, qui authoritate *Io. And. loco cit.* in ſpurio hoc probat, imò *Alcia. d. conſ. 19. vol.* 4. contrarium probat, vt infra citabitur. *Lup. de illegitim. commen. 3. §. 1. nu.* 53. qui etiam in ſpurio loquitur, *Iaſ. in rub. ff. de lib. & poſtb. num.* 14. ſed hic pro noſtra eſt ſententia, & ſe declarat *conſi.* 202. *nu. 2. vol. 2. & Peregr. de fideicom. art. 36. nu.* 9. Verum hic loquitur in ſpurio, & diſpenſato, nam allegat *Alex. conſi. 30. vol. 4.* in diſpẽſato loquentem. *Burſat. conſ. 355. nu. 27. vol.* 4. qui pauca verba expẽdit, & loquitur in eo, qui fuit legitimatus, vt ſit capax inſtitutionis, & non integrè quoad perſonam, *alleg. Bero. conſ. 177. nu. 2. vol. 2.* qui in diuerſis terminis reſpondit. *Rim. iun. conſ. 194. num. 29. vol. 2.* vbi hoc non dicit, ſed tenet opinionem, quod legitimatus poſt mortem patris ex teſtamento, vel ab inteſtato non habet ſucceſſionem contra teſtamentum prius conditum ante mortem, & legitimationem ſecutam, & eſt iuridica Rimin. iun. conſultatio, & ſic iuris eſt diuerſus caſus à noſtro. *Laudenſ. de legitimatione tom. 8 par. 2. nu.* 67. qui clariſſime loquitur in diſpenſato. Allegat enim toties repetẽda conſi. *Alex. conſ. 30. volum. 4. & conſi. 185. vol. 5.* qui reſpondit in ſpurio, & diſpenſato, & non in legitimato.

122 Vnde hic caſus quartus à parte conſideratus non probatur ex authoritatibus per eam congeſtis, nec etiam ratione conſiſtit. Si enim vera eſt iuris concluſio, & pars in primo caſu fatetur legitimatum ſimpliciter in eo, quod patri placuerit, vel reliquerit, poſſe ſuccedere ab inteſtato, nullo facto teſtamento ex tacita voluntate defuncti, & eadem pars probat dici ſucceſſionem limitatam, & verum eſt dicere hanc formam legitimationis in eo, quod patri placuerit, vel reliquerit, non poſſe verificari, niſi in relicto ex teſtamento, vel alia vltima voluntate, & dato ex donatione, vel contractu, quæ ratio eſt differentiæ, quod in hoc caſu filius legitimatus poteſt ſuccedere ab inteſtato, & quando exprimuntur hæ clauſulæ, ex teſtamento, vel donatione, quæ clauſulæ non modo ſubintelligebantur, ſed de alijs non poſſunt exaudiri, non poſſit ab inteſtato ſuccedere? cum vtroque caſu militet tacita

volun-

Digitized by Google

voluntas teſtatoris, ex qua filius legitimatus ad ſucceſſionem admittitur *ex l. conſiciuntur, ff. de iur. codicill. & hoc ſentit* Iaſ. *optimè conſ.* 201. *vol.* 2. & quod iſti modi expreſſi non limitent, ſed augeant, probauit in terminis *Ruin. conſ.* 84. *nu.* 1. *vol.* 3. & probauit *Alciat. conſ.* 19. *ſub nu.* 4. *vol.* 4.

223 Præterea, ſi attenta hac forma legitimationis excluderetur filius à ſucceſſione ab inteſtato, inutilis eſſet, immo damnoſa dicta legitimatio. Nam pater naturalis poteſt in teſtamento filios naturales in vniuerſa hæreditate inſtituere, ac inter viuos donare, relicta parentibus legitima, *auth. licet*, C. *de natu. lib.* ac etiam de iure Hiſpanico, vt in *l. taur.* 19. *in fi.* vbi datur plenius arbitrium, ſublata neceſſitate relinquendi parentibus etiam legitimam, eſſet quoque damnoſa, quia per hãc formam eſt ſublata poteſtas diſponendi in beneficium legitimatorum, non ſolum quando adſunt deſcendentes, ſed etiam aſcendentes, quorum intereſſe non eſt in conſideratione, ad impediendum diſpoſitionem in beneficium filiorum legitimatorum, etiam circumſcripta legitimatione, attento iure communi, & Hiſpanico. Ergo non eſt præſumendum, quòd pater voluerit filijs procurare actum nociuum, immo vtilem, quæ vtilitas in alio non conſiſtit, niſi in ſucceſſione ab inteſtato, ad *tex. in l. & magis, ff. de ſolut.*

Hinc concluditur, vt dum hic filius legitimatus admittitur ad ſucceſſionem ab inteſtato in vniuerſo, & data ſucceſſione ab inteſtato, perneceſſe debeat habere legitimam. Non video concludentem rationem diuerſitatis, quòd hic filius ab inteſtato ſucceſſurus, ex quo habet ius in legitima, hæres à patre inſtitutus, & grauatus more fideicommiſſi non poſſit legitimã, & trebellianicã deducere, ſeu retinere.

224 Roborantur tandem prædicta, ſi conſideremus vltimam clauſulam in vtraque legitimatione Stephani, & Cæſaris poſitam ibi, *Y le reſtituimos à todos los derechos, y franquezas.* Per quam clauſulam vterque filius reſtituitur ad omnia iura, quæ habere, & tenere poſſunt quicunque ſunt de legitimo matrimonio nati, & procreati, & ſi vterque eſt reſtitutus ad omnia iura, quæ habent filij legitimi, & naturales, & ijdem filij habent ſucceſſionem ab inteſtato, vt filij legitimi, & naturales. Simplex enim reſtitutio natalium operatur admiſſionem legitimati ad ſuccedẽdum actiuè, & paſſiuè, & ab inteſtato, etiam ſi de ſucceſſione nulla facta ſit mentio, *tex. eſt in* §. *reliqui, in princ. &* §. *generaliter, in fi. in auth. quib. mod. nat. effic. ſui*, Iaſ. *conſ.* 40. *nu.* 1. *vol.* 3. *Nicol. de Vbald. de ſucceſſ. ab inteſt. par.* 1. *nu.* 115. *verſ. an autem.* & eſt indubitata concluſio.

225 Quæ clauſula cum ſit ampliſſima in fine poſita, quæ poſt ſe nullam habet reſtrictionẽ, & ideò quantumuis legitimatio ſit a principio reſtricta, tamen dum in fine adeſt clauſula generalis, quæ comprehendit ſucceſſionem ab inteſtato, ab ea eſt regulanda. Præſertim quæ redditur conformis precibus porrectis per patrem, & conceſſioni factæ per Principem, vt ſuperius ponderauimus, & maximè in legitimatione per reſcriptum, quæ eſt fauorabilis, & extendenda ad caſum nõ expreſſum, vt diſertè hæc omnia conſiderat *Intrigli. deciſ.* 3. *nu.* 112. *&* 116.

Et ex his ſatis pro dote huius tertiæ clauſulæ principalis, quoad ſucceſſionem ab inteſtato diximus.

226 Quarta clauſula eſt, citra præiudicium filiorum legitimorum, & naturalium, ſeu lineæ aſcendentis, & deſcendentis, quæ clauſula eſt ſolita apponi, ne præiudicetur filijs exiſtentibus tempore legitimationis, concurrerent enim legitimati cum filijs legitimis, & naturalibus ex *l.* 12. *tauri*, vt probat *Gregor. Lopez, tit.* 15. *l.* 9. *par.* 4. *verb. ſi los houieres, Garz. de nobil. Hiſpan. gloſſ.* 21. *nu.* 69. *verſ. itaq; ſi filij legitimati extent. Matthienſ. d. lib.* 5. *l.* 10. *tit.* 8. *gl.* 2. *nu.* 2. Quò verò ad filios ſuſceptos poſt legitimationem, circumſcripta hac clauſula, legitimati habent de iure nouo quintam, & eis non exiſtentibus legitimati ſuccedunt ex teſtamento, & ab inteſtato, præteriti rumpunt, & infirmant teſtamentum patris de iure Romano, & Hiſpanico probant *Ceruant. in l.* 12. *tau. nu.* 40. *&* 44. *Piccard.* qui alios recenſet *tit.* 1. *de hæreditat. quæ ab inteſt. defer.* §. 1. *nu.* 13. *&* 17.

227 Quoad lineam aſcendentem de iure Hiſpan. & Romano, poterat pater ſuam ſubſtãtiam totam filijs naturalibus relinquere, vt ſuperius probauimus ex *l.* 10. *taur. poſita ſub l.* 8. *vbi Matthienſ. tit.* 8. *l.* 10. *gloſ.* 1. *num.* 17. ſed virtute dictæ clauſulæ reſeruatur aſcendentibus ius ſucceſſionis ab inteſtato. *Tob. Non. conſ.* 76. *nu.* 6. *Bero. conſ.* 168. *nu.* 19. *vol.* 2. qui ſubdit extra aſcendentes, & deſcendentes legitimatos excludere tranſuerſales, & omnes ab inteſtato venientes, prout in caſu noſtro ſuccedunt ex teſtamento, & ab inteſtato, impugnant, & de inofficioſo agunt cõtra patris teſtamentum, & ideò minus rectè cenſuit pars, quòd legitimatus facto teſtamẽto per patrem non poteſt illud impugnare, ſed poterit ab inteſtato ſuccedere, allegando *Alex. conſ.* 30. *vol.* 4. *& conſ. vlt. vol.* 5. *& Dec. conſ.* 164. *nu.* 3. Nam vltra quod præcitati

tati DD. loquuntur in ſpurijs, diſpenſatis, & taxatis, & illegitimis, quibus non datur ius ſuccedendi ab inteſtato, ſi legitimati cum reſtitutione natalium etiam ſecundum partem ſuccedunt ab inteſtato, & conceſſa ſucceſſione comperat legitima, quomodo non poſſunt impugnare, & de inofficioſo agere?

228 Quinta clauſula eſt ibi, Que pueda hauer, y heredar todos, y qualquier bienes, que por vos en vueſtra vida, ò muerte, por teſtamento, ò poſtrera voluntad, ò por otra manda, y donacion fueran dados, dexados, ò mandados en qualquier manera, quæ clauſula non reſtringit legitimationem, & eſt ſimplex. Non enim adſunt, nec leguntur verba, in eo quod patri viſum fuerit, vel placuerit, quæ ſecundum partem, licet male faciunt limitatam ſucceſſionem, immò hoc decet iuſtum Principem, vt ſecundum patris voluntatem ſuccedat. Non enim vult, neque poteſt Princeps filium legitimare, vt contra patris voluntatem ſuccedat, *l. ſi teſtamentum, C. de teſtam. Mantic. de conteſt. vltim. volunt. lib. 11. tit. 3. nu. 9. Menoch. de præſumpt. c. 79. nu. 23.* Et nos ſuperius fundauimus eſſe legitimatos pleniſſimè cum reſtitutione natalium, poſſe ſuccedere ex teſtamento, & ab inteſtato, teſtamentum impugnare, & de inofficioſo agere, conſequens eſt debere obtinere legitimam, & eam nullum onus, vel grauamen recipere ad inſtar filiorum legitimorum, & naturalium. Ita cenſuerunt *Ruin. conſ. 149. ſub nu. 9. vol. 3. Riminal. iun. conſ. 469. nu. 11. vol. 4. Cephal. conſ. 117. col. 1. per tot. Io. Petr. Surd. conſ. 185. nu. 22. vol. 2. Iaſ. conſ. 202. nu. 22. & 29. vol. 2. Lopez in l. 9. tit. 18. par. 3. verb. ex teſtamento in princ.* dum æquiparat legitimatos ex forma illius legis, ex teſtamento, vel ab inteſtato legitimationi ſimplici, *Laderch. conſ. 170. per tot. Couar. diſertè lib. 4. var. reſolut. c. 21. verſ. non oberunt huic ſententiæ, & verſ. ſecunda ratio, qua vtebamur, Azeued. lib. 5. recompilat. leg. Hiſp. l. 10. num. 40.* Et lex eſt expreſſa 12. *tabul.* & ibi *Matthienſ. gloſ. 9. nu. 1.* quòd iſti legitimati, non obſtante dicta modificatione, in nihilo differunt à legitimis, & naturalibus.

229 Quibus accedant verba illa poſita in legitimatione. Paraque pueda hauer, y heredar. Verbum enim, poteſt, inducit cauſatiuè neceſſitatem ſuccedendi, ex communi Scribentium ſententia in *l. Gallus, in princ. ff. de lib. & poſth. ubi Bart. nu. 4. Iaſ. nu. 16. Alban num. 2. Soc. conſ. 350. nu. 15. vol. 2.* Eſt *tex. in l. 3. §. ſi quis acceperit, ff. de ſtat. liber.* ſentit *Azeued. loco citato, ſub nu. 40.*

Cæterum licèt noſtræ legitimationes tot clauſulis roboratæ, plenè ſimplices natalium reſtitutiuæ appareant, adeo vt ſic legitimati in omnibus æquiparentur filijs ab initio legitimis, videlicet, quoad ſuitatem, ſucceſſionē, legitimam, querelam inofficioſi inſtitutionē, & alia iuris remedia, vt probant *Peregr. de fideicomm. art. 23. nu. 28. omnes Tauriſtæ in l. 12. tauri. Caſtill. nu. 12. Palat. num 32. Ceruant. nu 47. Gomez. num. 43. Matthienſ. lib. 5. l. 10 gloſ. 7. nu. 3. & ibid. Azeued. n. 39.*

230 Attamen, quoniam pars acerrimè contendit noſtras legitimationes, licèt integras, & plenas quoad perſonam, per illam clauſulam, qua habilitantur filij ad ſuccedendum ex teſtamento, vel ab inteſtato in eo quod pater, vel alij relinquere voluerunt, eſſe reſtrictas, & filios ſic legitimatos nihil poſſe capere contra voluntatem patris, nec teſtamentum impugnare, nec legitimam habere, & pro ſua tuenda ſententia plurimas congeſſit Scribētium authoritates, & hi ſunt, videlicet, *Alex. conſ. 30. in fi. vol. 4. Soc. & Iaſ. in rub. ff. de lib. & poſthum. nu. 14. Riminald. ſen. conſ. 289. lib. 2. Alciat. conſ. 98. nu. 5. lib. 9. & in rubr. ff. de lib. & poſth. nu. 33. Gabr. conſ. 24. nu. 22. lib. 2. Dec. conſ. 264. col. pen. Rip. reſponſ. 19. tit. de ſubſtitut. Decian. conſ. 19. nu. 63. vol. 1. Simon. conſ. 45. num. 21. Burſat. conſ. 355. nu. 60. vol. 4. Caſ. de Graſs. deciſ. Rotæ Romanæ 179. Pereg. de fideicomm. art. 36. num. 9. Mantic. de conteſt. ult. volunt. lib. 7. tit. 11. in fi. Coſta de portione rata, q. 156. nu. 3. Lup. de illegitim. comment 3. §. 1. num. 53.* Ex Hiſpan. *Suares ad Gomez var. reſol. tom. 3. c. 11. nu. 28. lit. B. Tellus gloſ. 12. nu. 26. & 27. Matthienſ. tit. 8. l. 10. gloſ. 1. nu. 6. Azeued. in l. 10. taur. num. 41. Perez lib. 5. ordinat. tit. 11. num. 2. Auendan. in d. l. 10. taur. Molin. Ieſuita de iuſtit. & iur. diſput. 173. nu. 12. Segurra in l. 1. §. ſi vir, ff. de acq. poſſeſſ.*

Idcirco vt euitemus DD. Scribent. authoritates à parte congeſtas, & demonſtremus in diuerſis caſibus loqui, & non poſſe eorum dicta noſtris legitimationibus applicari, obſeruanda eſt in hoc articulo diſerta traditio *Menoch. in conſ. 737. vol. 7.* quem ſequutus eſt *Coſta d. q. 156. nu. 5.* Menoch. enim pro recta huius articuli explicatione quatuor cōſtituit caſus, quos nos vti veriſſimos comprobabimus.

231 Primus eſt, cum legitimatio fit ſimpliciter cum reſtitutione natalium, & hic caſus nullam habet difficultatem, & legitimatus habet omnia iura legitimorum, vt paulo ante ex Peregr. & alijs Tauriſtis fundauimus.

232 Secundus eſt caſus, quando filius non reſtituitur

ſtituitur natalibus, & ad primæua iura, ſed tantum diſpenſatur, vt ſuccedat ex teſtamento, vel ab inteſtato, in eo, quod patri placuerit, vel ad certos effectus. Poteſt enim fieri diſpenſatio quoad ſucceſſionem, & non quoad reſtitutionem natalium, *Curt. ſen. conſ.* 16. *num.* 16. *Alex. conſ.* 189. *vol.* 5. *Burgoſ. de Paz. iu l.* 3. *taur. par.* 1. *nu.* 325. *Gail. pract. obſeruat. lib.* 2. *c.* 42. *nu.* 17. Et hoc caſu cum filius dicatur diſpenſatus quoad ſucceſſionē, extra caſum ſucceſſionis remanet illegitimus, & ſi pater modicum, vel nihil pro legitima reliquerit, non poteſt filius ſupplementum legitimæ petere, nec conqueri contra tabulas paternas, ita ſcripſerunt, videlicet, *Alex. conſ.* 30. *in fi. vol.* 4. *ſub num.* 4. *verſ. ſed ita eſt, quod D. Ioannes, Dec. conſ.* 263. *col. fin. Alciat. conſ.* 98. *lib.* 9. *in fi. Pariſ. conſ.* 7. *nu.* 52. & 57. *vol.* 2. quos recenſet *Menoch. d. conſ.* 737. *nu.* 7. *verſ. ſecundus eſt caſus.* Et his adijcio *Alex. conſ.* 189. *perlectis lib.* 5. vbi expreſsè loquitur in diſpenſato, ibi, videlicet, verum eſt in vera legitimatione cum reintegratione ſtatus, ſed in vim diſpenſationis bene poteſt valere. Addentes ibi, qui ita declarant, immò in caſu Alex. poſita erat clauſula, & lex in legitimatione, ſeu diſpenſatione, quòd ille Franciſcus admittatur ad ſucceſſionem vſque ad legitimam, vel minorem, prout Leonardus pater aſſignauerit, *Ang. conſ.* 264. Gui. Papa, qui allegatur per *Alex. d. conſ.* 30. & *Alciat. d. conſ.* 98. qui expreſsè loquitur in diſpenſato, & dicit, quòd fuit ſublata macula quoad potentiam ſuccedendi, & ex themate apparet loqui in diſpenſato ſine reſtitutione natalium. *Dec. in l.* 1. *C. de bon. poſſ. contra tab. nu.* 10. *verſ. et quod dictum eſt*, vbi allegat *Alex. d. conſ.* 30. & etiam inferius declarabitur. *Siluan. conſ.* 45. *ubi nu.* 19. inquit, quòd poteſt cum illegitimo diſpenſari quoad aliquem effectum, & dicitur diſpenſatio, non legitimatio, auctoritate *Alex d. conſ.* 30. *et num.* 21. inquit, quòd talis diſpenſatus non rumpit teſtamentum, nec habebit querelam, & ſi pater nihil reliquerit, non habebit legitimam, nec eius ſupplementum, ſi minus ea reliquerit, authoritate eiuſdem *Alex. d. conſ.* 189. *lib.* 5. quē etiam ſuperius declarauimus. In diſpenſato hoc probaſſe ea etiam adiecta lege pro limitatione legitimæ, & num. 38. dicit Siluan. illum fuiſſe diſpenſatum abſque reſtitutione natalium, *Pau. de Caſt. conſ.* 200. *verſ. præterea notandum, lib.* 2. vbi loquitur in diſpenſato ſine reſtitutione natalium, *Iaſ. conſ.* 162. *vol.* 2. vbi poſuit caſum in legitimato cum clauſula taxatiua tantum, in eo quod patri placuerit, & in *rubr. ff. de liber. et poſthum. num.* 14. *verſ. poſſes dicere*, loquitur in diſpenſato, & meminit *d. conſ.* 202. *lib.* 2. *Soc. in d. rubr. nu.* 12. *ff. de liber. et poſthum.* inquit, quòd diſpenſatus in ſucceſſione ex teſtamento, vel ab inteſtato non operatur contra teſtamentum, allegat *tex. in c.* 1. *de fil. presbyt. in* 6. *Riminald. ſen. conſ.* 289. *lib.* 2. qui fundatè allegatur per Tell. & Matthienſ. locis citatis, per partem adductis, conſuluit in eadem cauſa, in qua conſuluit *Alex. d. conſ.* 30. vt ex themate cōnſ. legitur, & ij dem reſponderunt in ſpurio, qui ſemper dicitur diſpenſatus, & ita ſeipſum, & Alexand. in ſpurio loquentes, num. 48. declarat. Et hic caſus à noſtris legitimationibus, ſtante ampliſſima legitimatione, & reſtitutione natalium, in eo quod patri placuerit, alienus eſt.

233 Tertius eſt caſus, ex traditione Menoch. quando fit legitimatio cum reſtitutione natalium ex dicta lege, & pacto, etiam ſi minus vel nihil pater pro legitima reliquerit. Tunc licèt filius dicatur plenè legitimatus quoad perſonam, poterit in legitima grauari, probant *Dec. conſ.* 263. *num.* 3. *verſ. ſecunda alia ratione*, & paulo inferius, *verſ. quid enim ſi Margarita. & verſ. ſed quicquid ſit.* & quomodocunque ſint verba legitimationis, ſufficit non poſſe petere legitimam, ſtante ſupradicta forma legitimationis, idem *Dec. conſ.* 256. *num.* 1. *Pariſ. conſ.* 7. *num.* 10. *lib.* 2. *Mandell. Alba conſ.* 7. *nu.* 2. *vol.* 1. *Hieron. Gabriel conſ.* 24. *num.* 14. *lib.* 2. *Riminald. iun. conſ.* 469. *num.* 26. *vol.* 4. quos recenſet *Menoch. d. conſ.* 737. *verſ. quartus, & vltimus eſt caſus*, & his adijcio *Cephal. conſ.* 117. *nu.* 11. *verſ. prout fuit obſeruatum in caſu. Dec. vol.* 1. *Iaſ. conſ.* 162. *num.* 2. *lib.* 2. *Suar. in l. quoniam in prioribus, limit.* 12. *in fi. C. de inoff. teſt. Garſia de nobilit. Hiſp. gloſ.* 21. *num.* 84. *Couarr. de ſponſal. c.* 8. *§.* 8. *verſ. licet eſſet legitimatus*, ibi, *vel quia lege, vel clauſula legitimationis ſit permiſſum*, & ita intelligit *Dec. Alex. & Iaſ. Alexand. d. conſ.* 189. *lib.* 5. perlectis, quem ſecundo caſu adduximus.

234 Declaratur hic caſus, quando expreſsè, vel ex certis coniecturis appareret patrem voluiſſe filium in legitima grauare, vel fuiſſet præteritus, vt in caſu Decij in conſ. 263. ſeu 264. in quo illa Margarita fuerat præterita, Secus verò ſi pater inſtituerit filium hæredem, & eum grauauerit hæreditatem reſtituere, tunc poterit filius legitimatus, inſtitutus, & admiſſus retinere legitimam, & trebellianicam, non obſtante lege legitimationis, qua pater non obligabatur relinquere legitimam. Ita optimè conſuluit idem *Dec. conſ.*

*conſi.*256.*aliàs* 257.*per tot.* & ſuam conſultationem probauit legendo in *l.precibus, nu.* 24.*C.de impub.& alijs ſubſt.* & Dec.ſunt ſequuti *Addent.ad Dec.d.conſi.*256.ibi, *& bsnè,& ijdem in d.l precibus, Rip. in l. centurio, num.* 46.*ff. de vulg. & idem reſponſ.*19. *tit.de ſubſtit.Gabr.in d.l. centurio, num.*8. *Iaſ.conſi.*162.*volum.*2.vbi in caſu ſuo inquit, quòd licet pater poterat priuare filium legitima ex lege legitimationis, non conſtabat de eius voluntate, *Ioan. Petr. Surd. conſi.* 185. *num.*20.*volum.*2.*Couar.d.*2.*par. cap.*8.§.8. *num.*4.*verſic.nam ſi præter hac*, vbi inquit *conſi.Dec.* ſibi non diſplicere, quando voluntas teſtatoris eſſet dubia, *Sarmienſ. lib.*2.*ſolut.cap.*7.*num.* 14. licet dicat rationes Decij eſſe falſas, *Gabriel.conſ.*24.*num.*10.*volum.*2. qui contra Deci.allegatur,& malè, is enim num.15.ſe remittit conſi. Dec.in trebellianica,& paulò inferius reſpondendo conſil. Dec. illud firmare videtur, dum dicit, quòd in caſu Dec.fideicommiſſum erat vniuerſale, & ſortiebatur effectum ſuum deducta legitima, in quibus non apparebat patrem voluiſſe grauare filium legitima, & filius fuerat agnitus à patre, *Gomez.variar.reſol.tom.*1.*cap.*11.*num.* 28. *Lup. de illegitim. comment.* 3. §.1.*num.* 64.*in fin.vbi alleg.d.conſi. Dec. Rota Romana nouiſſ. deciſ.* 353.354.& 355.in qua vltima refertur *deciſio Rotæ Romanæ, ſecundum conſil. Dec.* 256. quod re vera fuit Decij, & non Curtij, vt eadem Rota teſtatur *d. deciſ.* 354.& eaſdem deciſiones erant prius impreſſæ ſub *Cæſar.de Graſſ. vt in deciſio.* 179. vbi in fine pro conſi. Decij fuiſſe concluſum, & inferius hæc deciſio accuratiùs declarabitur in reſponſ. ad authoritates in contrarium allegatas, *Alciat. qui Deci comprobauit in conſil.* 113.*num.* 11.*lib.* 9. licet non ignorem à Decio diſſenſiſſe, *Alciat. ſibi contrarium in conſi.*98.*lib.*11.*in fin.*&*in rub.ff.de liber.& poſthum.num.*34. *& in l.nemo poteſt, num.* 30.*ff.de legat.primo*, Mantic.*de coniectu. vltim.volunt.lib.*7.*titu.*11.*num.*10. *Peregrin. de fideicommiſſ.art.* 36.*ſub num.* 10. *Caldas in l.ſi curatorem habens, C.de reſtit. in integ. verb.ſine curatore, nu.*52.*Tell.in d.l.*12.*Taurin.num.*27.qui omnes mouentur auctoritate Alciat. quæ inferius à nobis declarabitur, *Matrienſ.d.tit.*8.*gl.*1.*nu.*6. qui contra Dec. concludunt.

Ex his conſtat Dec. conſultationem eſſe receptiorem, & veriorem eſſe demonſtrabimus, ſi rationes, quibus paulò ante citati Scribentes contrarium ſentientes, mouentur refellimus.

235 Primò *d.Tell.d.l.*12.*num.*27.quærit Dec. conuincere vti contrarium in eius conſultationibus 264.& 256. inquit enim *Tell. Dec. in conſi.*264 dixiſſe, quòd qualitercunque ſe habeant verba legitimationis, & ſit plena, ſufficit, quòd ſucceſſio ſit limitata in eo, quod patri placuerit, & non poſſit ſuccedere ex teſtamento, niſi in eo, quod patri placuerit, ſed ſi rectè perpendantur conſilia Decij diuerſus eſt caſus conſil. Dec.256.& conſi. 264. Nam in conſi.264.illa Margarita erat præterita, & non habebat voluntatem patris, & in legitimatione erat clauſula, quod non poſſet conqueri de legitima, & in eo dicit Dec. quòd volebat videre verba legitimationis, ſi eſſet legitimatio, vel diſpenſatio. Et deinde ſe reſoluit, quòd vtcunque ſe habeant verba legitimationis, vel ſit diſpenſatio, vel legitimatio, ſufficit non poſſe petere legitimam ſtante ſupradicta forma legitimationis. Non enim ſe fundat Dec. quòd legitimatio in eo, quod patri placuerit, ſit limitata etiam reſpectu legitimæ, vt Tell. dicit, ſed ad formam legitimationis, qua excludebatur a legitima ex lege in priuilegio legitimationis appoſita. At in conſil. Dec. 256. filius erat inſtitutus, & habebat patris voluntatem, & à patre fuerat agnitus, vt conſiderat *Gabriel d. conſil.* 24.*num.*16.*volum.* 2. Nimirum ſi iuridica eſt Decij conſultatio, quòd poſſit filius ſic legitimatus, legitimam, & trebellianicam retinere.

236 Nec poteſt allegari in contrarium *Deci. in l.precibus, num.* 24.*C.de impuber.* quod ſuam mutauerit ſententiam in lecturis, & ei magis in lecturis ſit credendum. Nam Dec. conſultationem ſuam in d.conſi.256. comprobauit in lecturis, & ita in omnibus citatur, & *D.Tell.in d.l.*12 *num.*27. qui conuincere voluit Dec. nota contrarietatis in dict. conſil. 264.hoc aduertiſſet, ſi cognouiſſet eum contrarium in lecturis, immò dicit Dec. ſuam opinionem conſultationis traditæ in conſil. 256. comprobaſſe in lecturis, & hoc fatetur *Caldas paulo ante citato, verb. ſine curatore, num.*52.

Et licet ibidem *Dec.in d.l.precibus*, reſpectu militis, voluerit arguere, quòd in fideicommiſſo vniuerſali includatur legitima, & quòd miles voluerit vti priuilegio ſuo, quo poterat grauare filium in legitima, Addent. ibidem dicunt Dec.malè argumentaſſe, & melius dixiſſe in d.conſi.256. in fin. Solent enim lectores ad acuenda ingenia ſcholarium, aliquam opinionem in medium adducere, non vt eam teneant, & proinde ſequenda eſt opinio, quam Lectores in conſilijs tenuerunt, nõ in lecturis, *Pariſ.conſi.*91.*num.*48.*volum.*7.

Corat. in ſommu. lib. 6. in ſpect. 2. num. 17. in fi. vbi hoc affirmat, etiam ſi lecturæ eſſent poſt conſilia. Et ſi diceremus hanc opinionem reſpectu militis tenuiſſe *Dec. in d. l. precibus*, adhuc contraria opinio verior, & receptior eſt, quam probant *gloſ. in d. l. precibus, Addit. ad Dec. in d. l. precibus, qui allegans Picum, & Ripam Galitola in l. centurio. num. 78. ff. de vulgar. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſump. 196. num. 18. Peregri. de fideicommiſſ. art. 8. nu. 40.* & *art. 36. nu. 22. Couar. de ſponſal. 2 par. cap. 8. §. 8. num. 4.* vbi dicit frequentiorem.

237 Secundo *d. Tell. Caldas, Alcia. & Mantic. Peregr. in conſi. 27. volum. 3.* in hac cauſa edito contra Philippum Spinulam hac vtuntur ratione præcipua, quod voluntas patris non fuit ſimplex, ſed qualificata cum onere, & non poteſt filio patrocinari, niſi eo modo, vt interuenit *l. Pomponius, §. cum quis, ff. de acquir. poſſ. & onus fideicommiſſ. à principio minuit relictũ, ex reg. tex. in l. 1. §. ſi hæres, ff. ad Trebell.* & non ſit facienda computatio de relicto ſimpliciter, ſed cum onere, & tanto minus dicitur reliquiſſe, quantum valoris habeat grauamen. Proinde cum filius ſit legitimatus in eo, quod patri placuerit, & patris voluntas fuerit inſtituendo cum onere, vt filius reſtituat, nullum in reſtituendo poteſt deducere legitimam, & trebell. quoniam dicta deductio tenderet contra patris placitum, & volnntatem.

238 Sed hæc ratio fragilis eſt, & non poteſt deduci *ex reg. tex. in l. 1. §. ſi hæres, ff. ad Trebell.* nam is tex. loquitur in relicto particulari illius fundi, qui erat obnoxius pignori, & eſt onus intrinſecum illi rei annexum, ſeu relicto alicuius rei cum onere, ſiue intrinſeco, ſeu extrinſeco, ad quod tenetur legatarius per ea, quæ ſcribit *Præſes de Franch. deciſ. 361 per tot.* & ſemper res illa æſtimanda eſt, quanti valet deducto onere, vt pleniſſimè declarat *Tiraq. de retract. conuent. in præfatio. num. 20. cum ſeq. Mattienſ. lib. 5. recompilat. leg. Hiſp. tit. 31. glo. 2. nu. 35.*

239 Ad hoc diuerſum eſt in inſtitutione vniuerſali cum onere fideicommiſſi. Licet enim fideicommiſſum ſit onus, & reſpectu totius hæreditatis liberè relictæ abſque onere fideicommiſſi, & relictæ cum onere. Attamen iſtud onus fideicommiſſi minuit totam hæreditatem, ſed non detractionem legitimæ, & trebellianicæ, quæ detrahuntur ex natura fideicommiſſi vniuerſalis, licet diuerſo iure legitima ex legis prouidentia, in qua grauari non poteſt filius, *ex tex. in l ſi arrogator. ff. de vulgar.* & *Trebell.* quæ prohiberi poteſt, & in computatione totius hæreditatis æſtimandæ habenda eſſet quoque ratio, qood hæreditas eſſet reſtituenda, retenta legitima, & Trebellianiea.

Quapropter ad rem noſtram, aut pater non poterat grauare ſuper legitima, quod in clauſula legitimationis non aderat ea lex, vt legitimaretur filius ad ſucceſſionem, etiam ſi minus, vel nihil pro legitima reliquerit, nec trebellianicam prohibuit. Et ſumus in claris filium legitimatum abſque dicta clauſula vtramque partem poſſe deducere, aut potuit prohibere etiam legitimam ex dicta clauſula, & non prohibuit expreſsè, ſed fecit fideicommiſſum generale, & tunc legitima in grauamine, & fideicommiſſo non continetur. Dum enim potuit prohibere, & non prohibuit, videtur permiſiſſe minus etiam Trebellianica, quæ non fuit prohibita, probat *Peregrin. d. art. 36. num. 22. Menoch. d. præſump. 196. num. 14.* & onus fideicommiſſi operabitur in reſiduo hæreditatis retenta legitima, & Trebellianica, & hoc eſt indubitatum in fideicommiſſo vniuerſali facto ab habente, ſiue non habente poteſtatem grauandi in legitima, & proinde requiratur in habente poteſtatem indiuidualis, & expreſſa prohibitio legitimæ, & trebellianicæ, quæ non erat in caſu conſil. Dec. 256. & ita in legitimato, in eo, quod patri placuerit, & deinde inſtituto, & grauato onere fideicommiſſi cum ſpeciali prohibitione detractionis legitimæ, & trebellianicæ. Reſpondit *Peregrin. conſi. 18. num. 15. volum. 4.* licet malè reſponderit filium ſic legitimatum plenè in eo, quod patri placuerit, poſſe grauari legitima, vt inferius quarto caſu declarabimus, & expreſsè hoc etiam probauit *Menoch. d. conſi. 737. nu. 9. & 10.* vbi in caſu ſuæ conſultationis in legitimatione erat adiecta lex, & facultas grauãdi in legitima, & prohibita erat in fideicommiſſo detractio legitimæ, & trebellianicæ in indiuiduo.

v49 Tertio D. Tell. & alij contra Dec. cõſultat. 256. anteſignatam allegant *Alcia. in cõſi. 58. lib. 9. in l. nemo poteſt, nu. 30 ff. de leg. 1.* & *in rub. ff. de lib. & poſth. nu. 34.* & licet idem *Alc. in conſ. 113. nu. 11. vol. 9.* Decij conſultationem probauerit. Exponẽda enim eſt à nobis doctrina *Alc. in d. rub. ff. de libe. & poſth. nu. 34.* quæ Decij conſultationem nõ afficit, & magis eum probat. Is enim loquitur in diſpenſato, ſeu ſpurio. Superius enim *num. 32. verſ. ſed quid ſi limitatio illa*, probat clariſsimis verbis, quæ ſunt videlicet. Quòd ſi limitatio non ſolùm adiecta ſit ſucceſſio, ſed etiam perſonæ, vt ſi dictum ſit diſpenſari cum

Digitized by Google

eum eo, quatenus ſit capax, in quantum pater exiſtimauerit relinquendum, vel ſi dictum ſit, quòd poſſit habere ſucceſſionem, non obſtante defectu natalium, dictis caſibus videtur intelligendum, quod poſſit habere, ſi pater ei reliquerit, adeo qđ niſi procuret à patre aliquid relinqui expreſsè, omninn excluderetur ex ſententia *Io. Andr. in add. ad Speculat. de ſucceſſ. ab inteſt. in prin.* Et cùm ab inteſtato nõ ſuccedit, nec contra teſtamentum audietur. Dicitur enim in cæteris, prçterquam in limitatione ſpurius, & diſpenſatus. Deinde ſub nu. 35. quærit Alcia. ſi hic ſpurius, & diſpenſatus, fuerit à patre inſtitutus, & grauatus onere fideicommiſſi, an poſſit detrahere duas quartas, videlicet, legitimam, & trebellianicam, & decidit non poſſe, ex quo contra voluntatem patris deducitur, & illud onus fideicommiſſi à principio minuit ſucceſſionem, vt tanto minus videatur hæredi relictum. Hæc Alciat. & clariſſima eſt eius deciſio, quòd loquitur in diſpenſato, & ſpurio, abſque reſtitutione natalium, & eius verba cauillari non poſſunt, & doctrina, ſeu deciſio Alciat. ratione probatur, quoniam ille ſpurius, ſeu diſpenſatus ad ſucceſſionem de patris voluntate capiẽdum, excepta ſucceſſione remanet ſpurius, & per inſtitutionem non fit legitimus. Vnde quòad legitimam nullum ius acquirit ex inſtitutinne, quæ non debetur filijs ſpurijs, vt conſiderat idem *Alcia. in d. conſi. 98. in fi.* nec detrahit trebellianicam, quæ iure hæreditario competit, & contra patris teſtamentum, *l. Titia, in fi. ff. ad l. Falc. c. Raynaldus, extra de teſtam.* Nimirum ſi nihil detrahit ille ſpurius, qui circumſcripta illa limitata ſucceſsione ad vnluntatem patris, nec ex teſtamento, neq; ab inteſtato capax eſt, ſola præſtatinne alimẽtorum contentus, *ad tex. in cap. cum haberet, de eo, qui in matrim. duxit quam polluer. per adulter. & in l. nemo poteſt, nu. 34. ff. de lega. 1.* in ſpurio loquitur, dicit enim quid ſi filius nothus ea conditione natalibus ſit reſtitutus, ne quid aduerſus voluntatem patris accipiat, an quartam ex trebellianica deducere poſſit, & decidit nõ poſſe contra Decium, fuit enim illa conditio, ſeu limitatio adiecta perſonæ non ſucceſſioni, vt dixit *in rub. ff. de liber. & poſthum. nu. 33.* Vnde ex hac deciſione Alcia. non poteſt inferri ad caſum conſ. Dec. 256. in quo filius erat plenè legitimatus cum reſtitutione natalium, & in fideicommiſſo non aderat ſpecialis prohibitio. Et licet adeſſet illa clauſula, in eo, quod patri placuerit, etiam minus legitima fuit agnitus filius, & vbi ſemel voluit, impleta eſt illà cõditio, *l. fideicommiſſa, §. ſic fideicommiſſum, ff. de leg. 3.* & adimpleta conditione perinde eſt, ac ſi nulla a principio fuiſſet appoſita, *l. 1. ff. de vulgar.* & ſit actio quæſita à filio, vnde corruũt obiectiones D. Tell. & aliorum.

Et ex his remanet abſolutus hic tertius caſus, & eius limitatio, qui licet non conueniat legitimationi noſtræ, cùm non adſit lex prohibitiua legitimæ, nec adſit ſpecifica prohibitio detractionis dictarum quartarum, tamen eum poſuimus ad exuberantiam iuſtitiæ D. Spinulæ, vt etiam ſi in noſtra legitimatione adeſſet prior cauſa limitationis legitimæ, Stephanus, & Cæſar hæredes inſtituti, & grauati poſſunt quartas deducere, vt inferius etiam probabimus.

241 Quartus eſt caſus ſecundum *Menoch. d. conſi. 737.* quandn filius plenè legitimatur cũ reſtitutione natalium quòad perſonam integrè, verum limitata eſt ſucceſſio, quòd poſsit ſuccedere ex teſtamẽto, vel ab inteſtato, in eo, qnod patri viſum fuerit, & placuerit. Et eo caſu dubium non eſt, quin plenè ſit legitimatus, & ratio eſt, quia ſucceſſio eſt effectus ſeparatus ab ipſa legitimatione, & eum non alterat, & poteſt conſeruari ſine effectu ſuccedendi, fuit ſententia *Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de ſucceſſ. ab inteſt. §. 1. verſ. ex facto quæritur,* & ipſum ſequuti ſunt

Rui. in l. Gallus, §. ſi eius, nu. 47. verſ. quid autem, ff. de liber. & poſthum. Tiraquell. in l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, nu. 259. C. de reuoc. donat. Pariſ. conſi. 7. nu. 15. & *16. lib. 2. Emanuel Coſta in l. Gallus, §. & quid ſi tantum. 2. par. nu. 152. ff. de libe. & poſth. Couarr. de ſponſal. 2. par. c. 8. §. 8. num. 1. & 2. Anto. Gabriel in commu. titu. de legitimat. concl. 8. in fin. Peregr. de fideicommiſſ. art. 23. num. 14. Rolan. à Vall. conſ. 26. vol. 4. Morot. reſponſ. 9. num. 19. verſ. non obſtat,* vbi dicit hanc opinionem veriorem, & probatiſſimã, *Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 3. cap. 3. nu. 37. verſ. ſecundo infertur,* vbi dicit ita deciſum in ſupremn Caſtellæ Senatu, *Mattienſ. lib. 5. l. 12. tit. 8. glo. 1. num. 3.* qui dicit veriorem, & receptiorem, *Azeued. ibidem num. 4. Tell. in d. l. 12. Tauri. num. 23.* vbi dicit eſſe receptiorem, *Garz. de nobilit. Hiſpan. gloſ. 21. nu. 77.* vbi latè diſſerit *Franciſc. de Caldas in l. ſi curatorem habens, verb. ſine curatore, num. 52. C. de in integrum reſtitu. minor. Solon de Pace par. 1. l. 3. verſic. ſecunda concluſio, num. 324. verſ. poſt hæc autem,* Didac. Perez *lib. 1. ordinat. tit. 2. reg. 3. circa finem, Menoch. de præſump. lib. 4. cap. 77. nu. 43. & conſi. 737. nu. 6. vol. 7. Ladercb. conſi. 170. nu. 1. Maluaſia conſi. 18. nu. 47. ſatis egregiè, Tiber.* Decian. *conſi. 49. nu. 45. lib. 2. Hieron. à*

Ceuallos in commu. contra commu.q.2.num. 34. Achill.de Graſſ deciſ.Rot. Romanæ 6.qui filij ſint legit. vbi teſtatur deciſum per Rotã Romanam.

242 Hinc infertur hoc caſu filio ſic legitimato deberi legitimam, ſeu eius ſupplementum, & in ea non poſſe grauari, poſſe contratabulare, & de inofficioſo agere, vt probarunt infraſcripti, videlicet.

Couar.de ſponſal.2.par.c.8.§.8. nu. 2. Pariſ.conſi.7.nu.7.lib.1.Decian.conſi.49.num. 43.vol.2.Rimin.iun.conſi.469.nu.53. vol.4. Io.Petr.Surd.conſ.185.nu.10.lib.2.Menoch. conſi.737.nu.2.verſ. quorum traditio, lib.7. qui hos recenſet, & his adijcio, *Laderch.conſ. 170.Honded.conſi.89.nu.7.circa fin.verſ.& quamuis circa ſupplementum legitimæ, Renat Choppin.de leg.Andeg.lib.1.de iuriſdict. Andeg.c.41.num.4.verſ.accedo*, vbi inquit, quòd Summus Præſes illius Pariſienſis Senatus ita declarauit, dum cauſa perorabatur, *Garz.de nobilit.q.21.nu.81. videndus, Burgoſ.de Pace in l.Taurin 1.par.l.2.verſ.tertia concluſio,nu.324.*qui dicit habere locum doctrinam *Bald.in cap.de cauſ.extr.de offic. deleg.*vbi dicit competere legitimam, *Iaſ.conſi. 162.vol.2.Gomez. variar c.11.nu.28.in fin.* licet ab hac opinione diſſẽſerint *Tell. Matth. Azeued. Caldas, Perez, & Peregri.* qui cenſuerunt poſſe taliter legitimatos ſuccedere ſecundum patris voluntatem diſpoſitiuam, vel permiſſiuam, & nihil poſſe capere contra teſtamentum patris, declarandi tamen, vt infra.

243 Et licet ex prædictis conſtet minus rectè (pace tantorum virorum) ſentijſſe, cùm eorũ opinio nec ratione, aut iuribus probetur. Et Scribentes per ipſos citati manifeſtè reſponderunt, vel in terminis ſecundi, vel tertij caſus tantum, ſi filij ſunt diſpenſati abſque reſtitutione natalium, & ſunt ſpurij, vel quando in legitimatione eſt poſita lex. vt pater poſſit relinquere etiam minus legitima. Et in hoc rogo ampliſſimos Senatores oculatiſſimos, videant, quod quique Scribentes, & maximè Moderniores, qui de hoc ſcripſerunt, allegant *Alex.in præcitatis conſilijs, Angel. Alciat. & Io. Andr.* ex antiquioribus, qui in diſpenſatis, & ſpurijs, & in ſecundo, & tertio caſu loquuti ſunt, adeò quòd ex conſilijs *Alex. & Angel.* (quæ etiam pars citat) hæc cauſa rectiſſimo iudicio terminari poſſit, & præcipuè authoritate Scribẽtium, quibus mouetur *Tell.omnes ad Alexan.conſi.30.lib.4. & 189 lib.8.* quod eſt vltimum conſilium referuntur, vt in ſecundo caſu ſuperius declarato diſputauimus.

244 Attamen, vt prædicta omnia à noſtris tradita, clariora fiunt, non grauabor ſigillatim omnibus authoritatibus a patre adductis, & a nobis ſupra congeſtis num. . . reſpondere. Et hi ſunt *Oldrad. Dec. Alciat. Pariſ. Ang.de Peruſ. Siluan. Iaſ. Caſtrenſ. Socin. Rimінald.* ſen. & *Couarr.* quos citat *Tell. & Mattienſ.* qui expreſsè loquuntur in ſpurio, & diſpenſato, vt in ſecundo caſu declarauimus. Et ex prædictis legatur quæſo, *conſil. Caſtr.30.vol. 1.per totum*, quod eſt ſatis difertum in hac re, & loquitur in diſpenſato abſque reſtitutione natalium, verbis clariſſimis. Et *Alciat.conſi. 6.num. 1.volum.4.* reſpondit in diſpenſatis vſque ad certam ſummam ſuccedendi, & hãc differentiam tradit optimè *Garz. d.q.21.nu. 83.* dicit enim, quòd iſtis diſpenſatis vſque ad certam ſummam nulla competit legitima portio, nec habent legitimationem perfectam, ſecus verò ſi præcedente legitimatione perfecta, fuerint legitimati ad ſuccedendum in eo, quod patri placuerit, *Caſ.de Graſſ deciſ.179.* malè allegatur, nam is facit quatuor deciſiones, videlicet 159. 175. 178. & 179. quæ fuerunt reaſſumptæ in deciſ. nouiſs. Rotæ Romanæ 353. cum duobus præcedentibus par.1. & in primis deciſ. 159. 177. & 178. refert motiua tantum Rotæ, & ſiunt diſcurſus, & in deciſ. 174, fuit tentum deberi legitimam illi Philippo legitimato, cum illa clauſula citra præiudicium venientium ab inteſtato, & dicitur, quòd Domini in multis ſe retulerunt ad diſcurſum præcedentis deciſionis, quod eſſet legitimatio, & non diſpenſatio. Et dixerunt eſſe caſum ſimilem, quando ſit legitimatio cum clauſula, in eo, quod pater voluerit, vt in deciſ. 177. num. 7. in fine verò dictæ deciſ. 179. referuntur motiua Dominorum, qui contrarium ſentiebant, & concluditur, maiorem partem probaſſe *conſi. Curt.iun.254.lib.3.* quod eſt idem, quod conſilium *Decij 256. Pariſ. & Cephal.* pro retentione legitimæ, & omnes conſenſiſſe pro retentione trebellianicæ, vnde ex ea habemus intentum, & illa deciſio retorquetur contra partem. Et facta primo illo Philippo, confirmabitur pro iſto Philippo Spinola.

Io.Bapt.Lup.d.§.1.comment.3.nu.58. tractat de legitimatis cum clauſula, citra præiudicium venientium ab inteſtato, & dicit, ꝙ præteriti, & exhæredati nõ poſsũt impugnare teſtamentum, in quo ſunt inſtituti hęredes venientes ab inteſtato, ſed ſi ſunt inſtituti extranei, poſſe rumpere, vt nu.63. ſubdit, & nu. 64. dicit, ꝙ per clauſulam codicillarem tenetur reſtituere extraneis, & non detrahunt legitimam, & trebellianicam, quando eſt contra

tra

tra patris voluntatem, & ſtatim ſubdit, niſi ex voluntate patris reſtituerent, nam detrahunt, allegat enim *Dec. d. conſ. 256. & Rip. d. reſp. 19. tit. de ſubſtit.* & ſic voluit filium ſic legitimatum à patre inſtitutum, & grauatum onere fideicommiſſi poſſe detrahere quartas. Et hæc authoritas conuenit tertio caſu, quem ſupra conſiderauimus, *Hieron. Gabr. conſ. 24. vol. 2.* conſuluit in eadem facti ſpecie, in qua additæ ſunt illæ quatuor deciſiones Rotæ Romanæ Cæſar. de Graſſ. & ſufficit contra ipſum fuiſſe iudicatum, & ipſum quoque in tertio caſu ponderauimus pro noſtra ſententia, *Rip. reſponſ. 19. nu. 14. tit. de ſubſtit.* non loquitur in legitimato cum reſtitutione natalium, vt ponderat in principio eiuſdem *reſponſ. num. 5. verſ. item non fuit reſtitutus, & num. 17.* approbat conſil. Dec. & pro eo euitando, diuerſificat caſum ſuum à conſultatione Dec. quod ipſe loquitur, quando filius non eſſet inſtitutus, ſed præteritus, & Dec. loquitur quando erat inſtitutus, & corruptè allegat Deci. *Tiber. Decian. conſ. 15. nu. 6. & 44. lib. 1.* loquitur in caſu, quo filius legitimatus erat præteritus, & volebat rumpere teſtamentum, & pro noſtra ſententia reſpondit *conſil. 49. nu. 43. lib. 2. Honded. conſ. 89. num. 60. vol. 1.* pro noſtra fuit ponderatus ſententia. *Peregr. de fideicom. art. 36. n. 9.* allegat Alex. & Alciat. qui loquuntur in diſpenſatis abſque reſtitutione natalium, *Emanuel Suarez in addit. ad Gomez.* non dicit, quod pars præſupponit, immo in fine ſe remittit ad *conſ. Dec. 253. & ad Alciat. lib. 3. parerg. cap. 4.* vbi vtrique concludunt, talem legitimationem cum reſtitutione natalium, & reſtrictione ſucceſſionis eſſe pleniſſimam, *Segur. in l. 1. §. ſi vir. num. 87. ff. de acquir. poſſ.* loquitur de diſpenſato, nam allegat *Alex. d. conſ. 30. lib. 4.* & loquitur in filio præterito, *Molin. Ieſuit. diſput. 573.* dicit, quòd non poteſt dicere teſtamentum nullum, nec agere querela inoffcioſi, & loquitur in diſpenſato ex doctrinis, quas allegat *Coſta de portio. rat. q. 156. nu. 3. Anteſignan.* allegat *Alex. conſ. 3. volum. 4. Mantic. lib. 7. tit. 11. in fi.* loquitur in trebellianica, & allegat *Alexan. d. conſ. 30. volum. 4 & Alciat. loco citato, Burſat. conſ. 355. num. 27. & nu. 6. volum. 4.* loquitur in filia naturali, & quæ non erat ab inteſtato ſucceſſura cum clauſula, citra præiudicium venientium ab inteſtato, & vt capax inſtitutionis tãtum eſſet, Tell. & Matthienſ. authoritatibus fuit reſponſum, dum allegant Alex. Dec. Alciat. Siluan. Riminal. ſen. & alios, qui loquuntur in diſpenſatis ſpurijs, vt ſecundo caſu probauimus, & inferius poſt explicitum hunc quartum caſum pro noſtra ſententia ponderabuntur, *Azeued. num. 41.* ſentiens ſententiam contra Tell. & Matthienſ. eſſe receptiorem, conatur eos declarare, & nihil dicit de legitima, & trebellianica, Perez loco citato ſimplex verbum addit, & concurrit cum Suarez, quem declarauimus pro noſtra ſententia procedere, immo non tuti de eorum ſententia, cenſuerunt in legitimatione debere apponi clauſulam in indiuiduo, quod poſſint etiam in legitima grauari, *Auendan. in l. 12. taur.* nihil dicit, & licet ſe remittat ad ſcripta ingenioſi Petr. Tell. & Matthienſ. non propterea cenſetur approbare eius opinionem, nec poteſt facere numerum, *Corat. in commun. lib. 1. tit. 6. inſpect. 17. num. 145. & ſequen. Curt. ſen. conſil. 73. in princip.* loquitur in ſpurio, qui dicitur diſpenſatus, nam *num. 27. verſic. vel tertio*, dicit, quòd ille Albertus non erat naturalis, ſed ſpurius, conceptus ex vxorato, & num. 7 declarando diſpenſationem, dicit, quando diſpenſatur ad ſuccedendum, non obſtante illegitimatione, *Surd. conſil. 337. volum. tertio*. Loquitur in filio adulterino ex coniuge nato, qui eſt diſpenſatus, vt ipſe *num. 37. verſic. quinto reſpondeo*, expreſsè fatetur.

Hinc patet vtilitas quæſtionis, & non vanitas, ſecundum partem. Si hæc eſt diſpenſatio, vel legitimatio, eſt maxima vtilitas. Nam ſi legitimatus, iuxta dictum quartum caſum, plenè quoad reſtitutionem natalium, licèt legitimatus quoad ſucceſſionem, dicitur legitimatus verè, habebit legitimam, nec poterit in ea grauari. Si dicitur diſpenſatus, poterit in legitima grauari. Ita hanc vtilitatem effectus, & non nominis expendit eruditè *Garz. dict. gloſſ. 21. num. 83.* & omnes, qui de hac re ſcripſere.

Et eo magis confunditur ſententia Doctorum paucorum diſſentientium, nam ijdem fatentur filios ſic legitimatos eſſe verè legitimos, & teſtantur de communi, & deſtruentes mentem, vim, rationem, ac vtilitatem communis ſententiæ, dicunt poſſe filios ſic verè, & plenè legitimatos, oneribus, vinculis, & alijs conditionibus grauari in legitima. Receptiſſimus ergo, & veriſſimus eſt hic caſus, quòd filio plenè legitimato, & in eo, quod patri placuerit, debetur legitima, & in ea grauari non poteſt.

245 Et huius caſus eſt euidens ratio, nam verba (videbitur, & placebit) in legitimatione poſita ſignificant boni viri arbitrium à iure regulatum, & non liberam, & abſolutam patris voluntatem, & prout pars probare nititur, ad ea, quæ ſcribit *Menoch. de arbitr. iud.*

lib.1.q.8.nu.1. Molin.de Hiſp.primogen.lib. 2.c.5. nu.49. Et cum iura filio legitimato legitimam concedant, non eſt in libera patris voluntate eam tollere, & Princeps per illa verba appoſita in legitimatione, non cenſetur voluiſſe hoc onus poſſe apponi in legitima, immo potius ſe legibus conformari, ſentit optimè *Garz.d.glo.21.num.83. Molin.de primogen.lib.1.cap.3.num.5.* Et in facultate reg.ſcribit *Lopez tit.15.lib.2.par.2.verb.hijo maior, & l.3.tit.13.par.8. verb. mugeres, verſic. ex his inferre poterit*, quem ſequitur *Mierez de maior.par.1.q.16.num.4.* vbi inquit, quod verba reg. facultatis debent intelligi, & moderari ſecundum ordinem à iure præſcriptum, & ad hoc eſt tex.appoſitiſſimus *in l.ſi quando. C.de inoff.teſtam.* vbi decidit Imperator, quod conceſſio Principis liberè teſtandi, intelligitur legitimè, & iuris ſolemnitate ſeruata, & ibi not.Bald. Salycet.& Scribent.

246 Nec obſtat authoritas *Ruin. in conſ.86. poſt nu.19.verſ. nec obſtat*, quod dicit Alex. & alij per partem allegati, ſiquidem loquuntur in diſpenſatis, & Ruin. in cuius authoritate præcipuè ſe fundat pars, allegat *Alex. in rubr.ff.de lib. & poſthum. & conſ.30. vol.4.* qui in diſpenſato reſpondit ſine reſtitutione natalium, cuius diſpenſatio reſpectu ſuccedendi poſita eſt in totali voluntate patris, an, & in quantum ſuccedat, vt ipſemet Ruin.& Alex.declarant.

Diſtinctis ergo his caſibus ex mente iurium roboratis, applicando eos noſtris legitimationibus, aut eæ ſunt conſiderandæ iuxta primũ caſum vti ſimplices plenè cum reſtitutione natalium, & res eſt ſine ſcrupulo, etiam ſecundum partem, & eſt verus caſus noſter. Aut ſunt conſiderandæ iuxta ſecundum caſum, & cum ſecundus caſus loquatur in diſpenſatis, & ſpurijs, ſine reſtitutione natalium manifeſtè repugnat tenori legitimationum noſtrarũ, in quibus naturales etiam cum reſtitutione natalium ſunt legitimati, & pars negare non poteſt. Aut ſunt explicandæ iuxta tertium caſum, & licet in dictis noſtris legitimationibus non ſit illa clauſula, vt etiam nihil, vel minus legitima poſſet relinqui, tamen dato quod adeſſet, cùm filij legitimati fuerint inſtituti, poſſunt adhuc deducere, & retinere legitimã, & trebellianicam, ex Dec.conſultat.256. quã probauimus, & roborauimus etiam authoritate Rotæ Romanæ, ſub deciſione *Caſar. de Graſſ.*179. repetita in nouiſſima *deciſio.355. par.1.* Aut enim moderandæ iuxta hunc quartum caſum in eo, quod patri placuerit, & hic caſus etiam eſt indubitatus pro iuſtitia D. Philippi Spinolæ, vt ex perſona Stephani, & Cæſaris, legitimam, & trebellianicam obtinere valeat, quas tanto magis retinebit in caſu ſuo, quem in primo loco notauimus.

Et quoniam pars ex ſententia *Couarr. de ſponſ. cap.8. §.8. ver. verum hac minimè probaui*, dicit, patrem poſſe grauare filium legitimatum in eo, quod patri placuerit in legitima expreſſè, & ſi hæc voluntas patris colligatur manifeſtè, & ex certis coniecturis, ſeruanda erit, & proinde colligit de voluntate Baldaſſaris, quòd voluerit filios ſuos grauare in legitima ex quinque coniecturis, vt nihil remaneat intactum pro ſolutione obiectionum partis.

247 Dicimus primo ſententiam Couar. eſſe intelligendam, quando in legitimationis priuilegio eſt petita lex, vel clauſula, quòd pater poſſit nihil, vel etiam minus legitima relinquere, ita ipſe intelligit ibi, vel lege, vel clauſula legitimationis, & ita declarauimus in ſecundo caſu, & Doctores quos ibidem Couar. allegat, ſic loquuntur, *Iaſ. enim conſ.162. volum.2.num.3.* loquitur, quando fuit legitimatus in ea parte tantum, prout pater diſpoſuerit, cum illa dictione taxatiua, *Alexan. in conſ. toties repetitis, conſ.30. vol.4. & 185. vol.5.* loquitur, quando adeſt lex in legitimatione reſtrictiua legitimæ, vel in diſpenſatione ad certam ſummam, *Suar. in l. quoniam in prioribus, limit.12. C.de inoff. teſtam. circa fin. verſ. & præſuppoſita hac opinione pro vera*, loquitur in filio legitimato, ad hoc ſolum ei pater voluiſſet relinquere quem poſſe grauare dicit, ſtante illa dictione taxatiua ſolum. Et adhuc dubitatur non poſſe hanc opinionem in praxi obtineri, niſi ſupplicatio patris in legitimatione eſſet multum clara, & reſtricta, ad hoc, vt pater poſſit filium legitima grauare, & eſt videndus Suarez, qui optimè loquitur, *Gregor.Lopez gl 9.tit.18. limit. 3.* dicit legitimationem ad ea, quæ vellet pater relinquere, eſſe limitatam, allegat *Alex. in l. pactum quod dotali, de collat. qui num.6.* inquit, legitimatum, vt non poſſit ſuccedere niſi in eo, quod patri placuerit, non dici verè legitimatum, ſed diſpenſatum. Aliud enim eſt legitimare in eo, quod patri placuerit, aliud eſt dicere, non poſſe ſuccedere niſi in eo, quod patri placuerit. Quo caſu vera eſt diſpenſatio, & tollitur potentia ſuccedendi. Illa enim negatiua poſita verbo, poteſt, inducit nullitatem actus, & deſtruit potentiam ſuccedendi, ad *tex.in c.nemo poteſt, extr.de reg.iur.in 6.* & inferius probauimus, Lopez allegat etiam *Dec. conſil.264. ſeu 265.* quem declarauimus loqui, quando adeſt clauſula reſtrictiua legiti-

mæ

mæ in priuilegio legitimationis.

Et ita intelligitur regula, quòd quãdo legitimatio eſt limitata, poteſt filius in legitima grauari, videlicet, quando pater hoc in ſpecie ſupplicauit Principi, & Princeps conceſſit, vt iure rectiſſimo animaduertit *Suarez in prax. & theorica* eruditiſſime loco citato, & cenſuit *Garz. d.glo.21.89. de nobilit. Hiſpan.* & *Perez* ſequutus eſt *Suarez* loco citato, & minus rectè ponderatur à parte.

Hinc ſatis patet, & ex ſententia Couarr. & Scribent. per ipſum citatorum noſtrã probari ſententiam, quam firmauimus d.4.caſu, videlicet filium legitimatum in eo, quod patri placuerit, nõ poſſe a patre grauari etiam expreſsè in legitima, iuxta receptiorem, & veriorem Scribentium ſententiam.

Verum valere, iuxta eã ſententiam, vt pater poſſet filium ſic legitimatum grauare in legitima, dummodo voluntas ſit manifeſta, ſeu ex certis coniecturis colligatur, quam paulò ante refellimus. Adhuc coniecturæ per partem ponderatæ nullius ſunt momenti, & prout nulla iuris authoritate fundantur, ita etiam facilius diluuntur.

248 Prima coniectura eſt in facto. Dicit enim Pars, Cæſarem filium Baldaſſaris non fuiſſe inſtitutum vniuerſaliter hæredem, ſed in quota ſuæ legitimæ tantum, quę eſt ſexta pars, & dum in eadem ſexta parte grauatur, ergo videtur expreſsè grauatus in legitima, & hoc etiam voluit conſiderare *Peregr. conſ.27.in fi. vol.3.* in hoc eodem facto contra dictum Spinolam, ſed hoc argumentum non eſt verum in facto, quod Cæſar fuit inſtitutus non ſolum in ſexta, ſed etiam in toto illo pluri, quod ſuperfuiſſet ex alijs duobus ſextis partibus deſtinatis pro exoneratione conſcientiæ ſimul cum eiſdem cohæredibus, & Dominicus tutor, & executor illius voluntatis, videns, quòd deductis deducendis, inſtitutio remanebat nedum in ſexta, ſed etiam in quarta parte, decreto præambuli ianuæ confecto interponi fecit decretum, Cæſarem declarari hæredem pro quarta parte, Stephanum pro duabus quartis partibus, qui erat inſtitutus in duobus ſextis, & ſe ipſum in alia quarta parte, qui erat inſtitutus in ſexta. Ergo dum inſtitutio erat vltra legitimam per grauamen, non cenſetur prohibita retentio legitimæ, & ceſſat hæc coniectura.

249 Secunda coniectura eſt. Dicit enim Pars, quod fuit prohibita alienatio tot omnium bonorum relictorũ dictis filijs, & voluit totum ad ſubſtitutũ peruenire, & ex hac prohibitione alienationis, & totalis reſtitutionis, arguit Pars poſſe colligi coniecturam, quod voluerit legitimam prohibere. Sed hæc coniectura inanis eſt, tum quia nullo iure probatur, tum etiam quia per hanc coniecturam diſputarunt Scribentes, ſi trebellianica intelligeretur prohibita, & nos in articulo trebellianicæ prohibemus, nec eſſe prohibitam in caſu noſtro. Nam quoad legitimam articulus eſt indubitatus, tũ ex defectu voluntatis, tum etiam poteſtatis. Legitima enim ſeparatur ſtatim ab hęreditate virtute iuris, & non includitur in prohibitione aliqua, nec fideicommiſſo, vt latè probat *Rim.iun.conſ.510.vol.5.per tot.*

250 Tertiã coniecturã colligit Pars, dũ pater voluit in caſum ingreſſus Religionis filiorum; fructus, & bona peruenire ad ſubſtitutos ſtatim poſt annum, etiam nõ emiſſa profeſſione, vt ex hoc prohibita videatur legitima, quæ coniectura ad hanc rem nullo iure ſuaderi poteſt. Ingreſſus enim Religionis eſt mors ciuilis, quæ æquiparatur in omnibus morti naturali, & operatur eoſdem effectus, quando Religio eſt incapax bonorum, quando verò eſt capax, non æquiparatur in omnibus, latiſſimè *Hond.conſ.61. Molin.de Hiſp.primog.lib.2. c.9.nu.41.* Et eo caſu Monaſterium, quando ſpecificè excluditur à ſucceſſione, quod fieri poteſt, capit legitimam ex perſona Monaci, & omnia eius iura tranſeunt actiuè, & paſſiuè in Monaſterium, iure ſuitatis, gradus, proprietatis, agnationis, Monachi trãſeunt in Monaſterium, quod ex perſona Monachi capit ſucceſſiones, & habetur loco filij, licèt fictè, *ad tex.in cap.in præſentia*, & ea quæ ibi habentur *de probat. Guttier.canonic.quæſt. lib.2. c.1.nu.64.* probat *Praſes de Franch.deciſ.40. Molin.de Hiſp.primog. lib.1. cap.13. nu.72. cum ſeqq. Reg.Conſiliar. de Anna conſil.45. nu.95. vol.1.* Hoc præuidens teſtator voluit Monaſterium, quod aliàs admitteretur, apertè excludere a ſucceſſione in caſu ingreſſus, & præferre ſubſtitutum, quod potuit, ad not. per *D. Vincent.de Franch.deciſ.29.* quem etiam refert, & ſequitur *Guttier.canonicar. quæſt.cap.32.lib.1.num.29.* vbi inquit, quòd hæc clauſula in primogenitis, et maioratibus ſolita eſt poni, vt ſi filij effecti fuerint Monaci, vel Presbyteri excludantur, & eam validam eſſe. Sed iura legitimæ filio competentia tranſeunt in Monaſterium, et Monaſterium ex perſona Monachi detrahit legitimã, vt Scribentes notãt præcitatis locis. Vnde licet Monaſterium excludatur à ſucceſſione, non excluditur à legitima Monacho competenti, & ſi in caſu mortis naturalis non impeditur, quin filius grauatus poſſit legitimam detrahere, nec etiam in caſu mortis ciuilis, quæ per ingreſſum Religionis cauſatur. Immò ſi hoc teſta-

teſtator non prohibuiſset etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis, ſuccedit Monaſterium durante vita Monaci, vt probat Molin. locis citatis. Nulla ergo poteſt præſumi coniectura ſuper grauamine legitimæ magis in caſu mortis ciuilis, quàm naturalis.

251 Quarta, & quinta coniectura, quę in idem tendunt, & ex aduerſo conſiderantur, ſunt. Nam licet pater dictos eius filios hæredes inſtituerit, tamen mandauit eis alimenta vſque ad ætatem annorum 25. præſtari, & donec peruenerint ad ætatem annorum 25. fructus portionum, in quibus filios hæredes inſtituit, voluit augeri, & ſi dicti eius filij antequam peruenerint ad ætatem annorum 25. deceſſerint, voluit non ſolum portiones relictas dictis filijs, ſed etiam auctas ex fructibus ad dictos ſubſtitutos peruenire, vnde ex his Pars infert, quod dum teſtator vinculauit fructus in beneficium ſubſtitutorum, videtur probibuiſſe detractionem legitimæ.

Sed iſtæ coniecturæ nullius ſunt ponderis. Nam ſi ſuperius in quarto caſu firmauimus ex receptiſſima Scribentium ſententia, filium legitimatum in eo, quod patri placuerit, non poſſe grauari in legitima, quæ ſtatim ab hæreditate patris ſeparatur, vna cum fructibus, quæ debentur iure dominij, ad not. per *Hippol. Rimin. d. conſ. 510. per tot. vol. 5. Peregr. de fideicomm. art. 36. nu. 69.* Fruſtrà tractandum eſſet de coniecturis, dum etiam nec expreſsè hoc pater potuit facere, & ſententiam Couarr. procedere, quando in priuilegio legitimationis adeſſet lex, & clauſula, quod poſſit in legitima grauare, vt omnes Scribentes notant, & benè præ cæteris declarauit Suarez loco citato. Præterea data poteſtate grauandi in legitima, nulla poteſt colligi certa coniectura de voluntate patris, quod voluerit grauare filium in legitima ex vinculatione fructuum omnium portionum relictarum. Nam de iure receptior eſt ſententia, omnes fructus totius hæreditatis ſpectare ad filium grauatum onere fideicommiſſi, tam perceptos pro rata legitimæ, de qua non dubitatur, quam etiam fructus perceptos vltra ratam legitimæ ex alijs bonis, nec tenetur filius imputare in legitimam tempore reſtitutionis fideicommiſſi fructus prædictos perceptos in alijs bonis, *Magon. deciſ. Lucenſ. 85. D. Præſes de Franch. deciſ. 522. par. 3.* vbi refert deciſum, dum ergo teſtator vinculauit ad prouiſionem filiorum fructus, intellexit de illis, qui percipiuntur in bonis vltra ratam legitimæ, de quibus poterat diſponere, *argum. tex. in l. qui tabernas, ff. de contrah. empt.* & non de fructibus legitimæ, qui iure dominij ad filium ſpectabant, & ipſo iure ab hęreditate ſeparati erant. Vnde dum voluntas teſtatoris poteſt ſpecificari in fructibus ſuæ hæreditatis, qui etiam pertinebant ad filium, non poteſt certa hauriri coniectura, quod voluerit hoc etiam intelligere in fructibus legitimæ, & ſucceſſiuè grauaſſe in legitima, *arg. tex. in l. manumiſſiones, ff. de tut. & cur.*

Ex quibus manifeſtè demonſtratur, oppoſitionibus magis elucidari iuſtitiam D. Philippi Spinolæ.

252 Nec vltimo conetur Pars demonſtrare patri etiam ex tenore priuilegij legitimationis fuiſſe conceſſam a Principe facultatem grauandi filium in legitima, ponderando verba legitimationis, videlicet. Le fuere dados, dexados, ò mandados en qualquier manera, quod illa verba referantur ad modum diſponendi, vt poſſit purè, vel ſub conditione, vel cum onere relinqui, vana eſt enim hæc ponderatio. Nam illa pars priuilegij loquitur in beneficium filiorum; Princeps enim eos facit capaces ad ſuccedendum ex teſtamento, vel donatione, & ad omne relictum a quibuſcunque perſonis, & quocunque modo. Debet enim beneficium Principis ampliari in fauorem filiorum, *l. beneficium, ff. de conſtit. Princip.* Et verba ſunt aperta, quæ non poſſunt in præiudicium filiorum retorqueri, & onera ſunt expreſsè indicenda, & non generaliter, maximè in reſtrictione legitimæ, *ad tex. in l. ſi quando, §. generaliter, C. de inoff. teſtam.* & ita cenſuerunt Suar. & Garz. locis citatis.

Concluditur ergo tam ex capite defectus poteſtatis, quàm voluntatis patrem nec potuiſſe, nec voluiſſe filios ſic legitimatos in legitima grauari.

253 Verum licet ex prædictis veritas huius conſultationis appareat, tamen, vt nullus dubitandi remaneat locus, & intenſius ex mente iurium, & Iuriſconſultorum ipſorum inconuincibiliter probetur, eſt conſiderandum, quod limitatio legitimationis dupliciter a Scribentibus conſideratur, vel reſpectu ſubſtantiæ, ſeu perſonæ filij legitimati, vel reſpectu effectus, ſeu executionis, aut ſucceſsionis, reſpectu perſonæ, quando fuit diſpenſatus, quatenus ſit capax. In quantum pater exiſtimauerit ei relinquendum abſque natalium reſtitutione, & tunc militat *deciſ. 10. And. in addit. ad Speculat. in §. 1. de ſucceſſ. ab inteſt.* quod filius ſit diſpenſatus remanet illegitimus non ſuccedit ab inteſtato, & ſi nihil procurauerit a patre ſibi relinqui, contra tabulas paternas non audietur, & militat *conſ. Ang. de Peruſ. D. Papa 264.* ita magiſtraliter docet *Alcia. in rub. ff. de liber. & poſthum. nu. 33. verſ.*

verſ. quid ſi illa limitatio, idem Aleiat. conſ. 6. num. 4. & conſ. 10. num. 7. verſ. quarto modo volum. 4. Iaſ. conſ. 202. num. 25. verſ. octauo diligenter volum. 2. qui hoc expreſsè declarat *Dec. in l. pactum quod dotali nu. 15. C. de collat. ſentit Burgoſ. de pace 1. par. l. 3. verb. Tertia concluſio. nu. 325. verſ. aut patri tantum facultas*, & conferunt Scribentes, quos ſecundo caſu adduximus.

Aut limitatio fit quòad effectum, ſeu ſucceſſionem videlicet, quod ſit legitimata perſona, ſeu ſubſtantia, ſed ſucceſſio, quæ eſt effectus legitimationis, reſtringatur, & tunc natura plenæ legitimationis non alteratur ab effectu reſtricto. Et in omnibus ſic legitimatus verè legitimo æquiparatur, præterquam in caſibus exceptis, probant expreſsè ſupracitati Scribentes, præcipuè *Tell. d. l. 12. num. 22. et Mattienſ. d. tit. 8 glo. 1. nu. 6.* Deducitur enim a principio illa legitimatio, dum in eſſe deducitur, & creatur cum effectu ſucceſſionis limitato, & proinde licet ſit plenaria legitimatio reſpectu ſubſtantiæ, eſt limitata quòad effectũ, docet *Aleia. d. conſ. 6. num.* 4 vbi inquit, quod tempore creationis, ſeu productionis actus legitimationis debet fieri limitatio effectus, ſeu ſucceſſionis, alioquin ſi plenariè quòad ſubſtantiam, & effectum à principio deduceretur, non poſſet ex poſt facto quòad aliquid alterari, concedunt enim Scribentes communiter poſſe in principio creationis legitimationem fieri cõditionaliter cum limitatione effectus, latè *Tiraquell. in l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, num. 305. & 319. C. de reuoc. donat.*

254 Sed quando dicatur effectus, ſeu ſucceſſio limitata in ipſa creatione legitimationis, hic vis conſultationis conſiſtit, & perpendant Doctiſſimi Senatores rectiſſimo eorum iudicio, quomodo in hoc æquiuocetur, & erroneè ſumantur, & inferantur concluſiones.

255 Et in hoc vera concluſio ſumitur ex *tex. in cap. vnic. de filijs natis ex matrimonio ad morganaticam contracto*, vbi ea mulier fuit deſponſata ea lege, vt nec ipſa, nec filij eius amplius habeant de bonis patris, quam dixerit tempore ſponſaliorum, vt puta decem libras, vel quantum voluerit dare tempore deſponſationis, ſunt verba text. & deciditur ibi, quod illi filij, licet legitimi ſint, non ſuccedũt extantibus alijs filijs, & ibi notant Iſern. & omnes Feudiſtæ, & optimè *Berengar. in d. cap. vnic. num. 9. verſ. quarto colligimus*, & ex illo tex. omnes Scribentes in legitimatione ſcripſerunt qui inferius ſigillatim recenſebuntur, & ponderabuntur, quòd filius quando in ipſa creatione legitimationis, licet quòad ſtatum perſonæ reintegretur, excluditur tamen à ſucceſſione expreſsè, vel admittitur ad ſuccedendum in certa quantitate, vel adimitur potentia ſuccedẽdi, niſi in eo, quod patri placuerit, vel legitimæ expreſsè derogetur, tunc dicitur effectus limitatus, & procedit doctrina D. *Tell. d. gloſ. 12. num. 26.* quem ſequutus eſt *Mattienſ. d. titu. 8 gloſſ. 1. num.* 6. & cæterorum, quòd cum iſta ſucceſſio ſit poſita in voluntate patris in ipſo actu legitimationis declarata, poterit grauari filius in ea, & vinculis, & conditionibus ſubijci. Et ratio eſt, quòd cum legitimatio ſteterit in poſſe patris, qui ſuam voluntatem, & modum ſuccedendi in legitimatione expreſſit, filius conqueri non poteſt, & ſecundum patris voluntatem diſpoſitiuam, & permiſſiuam ſuccedere poteſt, non contra patris voluntatem.

Et quòd iſta ſit mens iſtorum Scribentium videlicet Tell. Matthienſ. Perez Auendan. & Azeuedi, qui eos ſequuntur, eruditiſſimorum Hiſpaniæ Iuriſconſultorum, libuit Doctores per eos adductos prius recenſere, vt noſtra probetur aſſertio, & hi ſunt, videlicet in ordine *Caſtr. conſ. 202. verſ. præterea aduertendum eſt lib. 2. vbi ſub nu. 1. verſ. præterea, notandum eſt* dicit, quod ille pater naturalis voluit filium non ſuccedere niſi cum patris voluntate; & notat etiam in *verſ. & confirmantur prædicta Soc. in rubr. nu. 12. ff. de liber. & poſthum.* dicit, quod diſpenſatio operatur ex teſtamento, & ab inteſtato, & non contra teſtamentum, allegat *tex. in c. 1. de filijs presbyter. in 6. ſed in conſ. 246. nu. 1. vol. 2.* ſe declarauit, quod aderat clauſula in legitimatione, quod non poſſit ſuccedere, niſi in ea parte, quam teſtatur in teſtamento, donatione, ſeu codicillo declarauit. Et inquit, quod ſi nihil reliquerit, non poterit ſuccedere ex ſent. *Io. Andr. in add. ad Spec. in §. 1. de ſucceſſ. ab inteſt. Iaſ. in d. rubr. nu. 13. ff. de liber. & poſthum. & ibidem* Alex. *nu. 10. & in l. pactum, quod dotali num. 6. C. de collat.* qui loquuntur, quando filius legitimatur, quod ſuccedat ſolum ex patris voluntate, vel quod non ſuccedat niſi in ea parte, prout pater aſſignauerit, & Iaſ. ſubdit conſuluiſſe, quod eſt in *conſ. 202. vol. 2.* filios legitimatos ex teſtamento, vel ab inteſtato, dummodo de patris voluntate proceſſerit, non audiri contra tabulas paternas, *Iaſ. conſ. 162. nu. 2. vol. 2. vbi reſpondit nu. 2. &* 3. in legitimato, vt non poſſit ſuccedere niſi in eo, quod patri placuerit, vel reliquerit, quod debeat habere legitimam, ſi à patre fuerit inſtitutus, & dicit ibi de poteſtate grauandi non dubitare, ſed de voluntate non conſtare, idem *Iaſ. conſ. 202.*

lib. 2.

*lib.*2.ſimiliter reſpondit in legitimatione cōditionali in ſucceſſione, dummodo de eorum proceſſerit voluntate *Dec. in l.* 1. *C. de bon. poſſeſſ.cōtra tab.nu.*10.*verſ. & quod dictum eſt*,& *conſ.*273.*in fi.* vbi licet dicat, quòd legitimatus in eo quod patri videbitur, non rumpit teſtamentum,alleg.*Caſtr. in l.pactū, quod dotali*,C.*de collat.*& *in rubr.de iur.annul. aurcor. Alex.d.conſ.*30.*vol.*4.& *conſ.* 25.*vol.* 1. dum allegat ſupradictos authores, debent intelligi ſecūdum Doctrinam ab ipſis traditam, videlicet quod non ſuccedant niſi in eo, quod patri placuerit *Caſtr.enim in l. pactum,quod dotali,nu.*9. ponit caſum, quādo filius fuit legitimatus cum pacto, vt non poſſit ſuccedere,niſi in eo, quod patri placuerit, & *in rub.de iur.annul.aurcor.nu.*4 dicit fuiſſe factam legitimationem cum reſeruatione, vt non ſuccedat cum alijs vere legitimis, & idem *Caſtr.in l.adoptiuum,§. patronum, ff.de in ius voc.* quem declarat *Alciat. conſ.* 15.*nu.*7.*vol.*4.procedere in diſpenſato abſq; reſtitutione natalium,& ita ſentit *Burgoſ.loco citat.nu.*327. *Alex. conſ.* 30. *vol.*4. vltra quod loquitur in ſpurio diſpenſato, eo caſu fuerat ſacta legitimatio, vt ſuccedat in parte tantum bonorum, vt aduertit *Rimin. ſen. conſ.*289.*nu.*51.*vol.*2.qui conſuluit in eadem facti ſpecie cum *Alex. in caſu deciſ.* 163. fuerat in legitimationis actu etiam derogatum legitimæ, vt expendimus in tertio caſu. *Siluan.conſ.*45.*vbi num.* 38. conſuluit in diſpēſato abſque reſtitutione natalium in aliqua particularitate, tantum à patre, vel ab auo, prout ipſis placuerit. *Alciat. in rubr. nu.* 30. *ff.de liber.* & *poſthum.* qui manifeſtè ponit caſum,quando legitimatio eſt ſacta, adiecta illa clauſula, quòd non poſſit ſuccedere, niſi quatenus à patre ei relictum fuiſſet, & allegādo *Caſtrenſ.in d.l.pactum quod dotali*, concludit ſic legitimatum non audiri contra tabulas paternas.

256 His ergo iuribus dicti Domini Scribent. Hiſpan. perpenſis D D. Scribent. authoritatibus, ſcripſerunt filios ſic legitimatos non audiri contra tabulas paternas,eorum ſucceſſionem totaliter eſſe poſitam in manibus, & abſoluta patris voluntate, & per conſequens in relicto poſſe grauari. Et eſt euidens ratio,quòd à principio excluduntur à ſucceſſione, & illa negatiua præpoſita tollit potentiam ſuccedendi,inducit neceſſitatem, & formam,& reſiſtit actui à principio.*Tiraquell.de legib.connub.verb.empouir.gloſ.*4.*num.*1. *Menoch.de recuper.remed.*14.*nu.* 3. *Horat. Carpan. in commēt.ſtatut.Mediolan.vol.*1.*c.*305.*verb. non poſſit.*maximè attenta vi dictionum (ſolum,tantum) & ſimilium, quæ taxatiuæ, & reſtrictiuæ ſunt, & adeo limitatiuæ, vt extra expreſſos caſus non porrigantur, vt probauit *Pariſ. conſ.* 7.*nu.* 12. *lib.*2.in legitimatione loquens,latè *Simon de Pret.de interpret. vltim.volun.lib.*4.*dubit.*3.*nu.*20. *& lib.*3. *ſolut.*4.*nu.*26.*Iaſ.eodem conſ.*162. *nu.*5. *lib.*2. *Alex.conſ.*3.*nu.*4.*lib.*1. *Crau. conſ.* 171. *nu.* 15. *& conſ.* 186. *num.* 9. Obid D. Tell. & Matthienſ. dictam limitationem legitimationis ab initio eius erectionis, ſucceſſionis excluſiuam,& ad patris voluntatem poſitam, tantæ efficaciæ eſſe voluerunt, vt etiam ſi pater filios ſic legitimatos inſtituerit hæredes cum onere fideicommiſſi, nullam valeant legitimam, ſeu trebellianicam detrahere, cùm totum tendat contra voluntatem paternam, contra Dec.conſ. 256. quod in tertio caſu expendimus,& probauimus contra Tellum, & Matthienſ.& Decij opinionem, & conſultationem veriorem, & receptiorem eſſe diximus, & dictis authoritatibus adductis per Tell.adijcio *Andr.Gail. lib.*2. *obſeruat. cap.* 142.*nu.*6. *& col.fin.* & allegat *tex. in d.c. vnic.Curt.iun.conſ.*302.*nu.*7. *verſ. ex præmiſſis, vol.* 3. vbi dicit ibi legitimatum fuiſſe in tantum, quantum pater in teſtamento reliquerit.*Roman.in l.qui ſuperſtites,nu.*6 *ff.de acquir. hæred.* adducit clauſulam, vt patri non ſuccedat.*Curt.ſen.conſ.*16.*nu.*2. qui cōſuluit in legitimato cum ea conditione, quòd ſuccedat tantum in ea parte, quam pater relinquere vellet. *Curt.ſen. idem in conſ.* 73. *verſ.capio ſecundum*, vbi adeſt formula legitimationis, cum ea tamen conditione, quòd patri non ſuccedat, niſi in ea portione, quæ ſibi in teſtamento, vel codicillo pater relinqueret. *Cepoll.cautela* 11. vbi dat cautelam patribus, vt ita legitiment, ad hoc vt ſuccedant in certa parte limitatè. *Alciat.conſ.*6. *num.*1.*vol.*4.reſpondit in legitimato, ad hoc vt ſuccedat vſque ad ducatos 1000.& ſub nu. 14.dicit, quòd erant verba, quod Paulinus conſentiat legitimationi, ad hoc vt Io. Franciſcus poſſit ſuccedere vſque ad ſummam ducat.1000.tantum, & non aliter, nec alio modo, & ponderat dictas clauſulas reſtrictiuas. *Mandell.Alba.conſ.*7.*nu.*4.*vol.*1. reſpondit in legitimato, in eo tantum quod patri placuerit,& conſ.206.num.5. allegat Dec. conſ. 263.& 256. qui conſuluit attenta illa forma, & lege adiecta in legitimatione, & derogatiua legitimæ. *Pariſ.conſ.*7.*num.*5. *&* 12.*lib.*2. & cum clauſula, quod ſolum in bonis paternis, & tantum in ea parte bonorum, quæ patri placuerit, & quòd fuerat dictum ad portionem relictam,& non relinquendam, con-

cludit

Digitized by Google

cludit ei legitimam deberi. Suarez in l. quoniam in prioribus, limit. 12. num. 4. taxatiuam inducit in eo ſolum, quod pater reliquerit, & adhuc dubitat in praxi poſſe obtineri, & ideo dat cautelam, vt pater expreſsè in precibus impetret a Principe poſſe grauare filium in legitima. Perez d. lib.5.tit. 2.reg.3. nu.4. ſimiliter loquitur in his terminis, & allegat Caſtren. in l. pactum quod dotali, & in fine ſe remittit ad Suarez loco cit. & ita dicit limitari d.l. quoniam in prioribus, C. de inoff. teſt. Couarr. in d.2.par. de ſponſ.c.8.§.8 .nu.2. verſ. ſed ſi quis legitimus, ponit hanc clauſulam, ita tamen vt patri ſuccedat ea in parte, quam ei pater relinquere voluit, alleg. Iaſ. Suar. & Alciat. & dicit hanc eſſe limitatam legitimationem. Garz. de nobilit. Hiſpan. gloſ.21.nu.83. vbi inquit legitimatos ad certam ſummam, non debere conſequi legitimam, cum ſint legitimi limitato modo. Azeued. in l.10. Taurin. nu.41. qui præ cæteris hunc ſenſum optimè percepit ad limitationem legitimationis. Gomez. in l. 12. Taurin. nu.70. vbi ponit caſum in legitimato, cum pacto vt non poſſit ſuccedere niſi in ea parte, vel portione, quam pater relinquet, & allegat Tell. Berengar. in d.c. vnico, in fi. verſ. aduertendum, vbi dicit in illo textu pacta eſſe negatiua. Io. And. in addit. ad Spec. de ſucceſſ. ab inteſt. §. 1. quem vltimo loco citaui, nam ponit gladium ad radicem, vbi expreſsè loquitur quando clauſula legitimationis erat negatiuè concepta, & repellebat legitimatum, ne coæquaretur proli legitimæ, & ibi dicit dictum filium repelli etiam ex ſucceſſione inteſtati, & ita eum diſertè declarat Iaſ. conſ.202.nu.31. verſ. nec obſtat, deciſ. Io. And. vol.2.

Et cæteris ex induſtria omiſſis, ne prolixior ſim, non vidi Scribent. qui extra hos terminos legitimationem limitatam in effectu, ſeu ſucceſſione eſſe dicat. Et his authoritatibus mouentur. Atqui cum in creatione noſtrarum legitimationum nulla adſit limitatio, nec circa ſubſtantiam, nec circa effectum, & ſint ſimplices, nulla lege, vel clauſula adiecta legitimæ derogatoria, ſeu ſucceſſionis excluſiua, aut conditionali cum dictionibus reſtrictiuis. Sequitur neceſſaria concluſio vnanimi omnium conſenſu, Stephanum, & Cæſarem ſic legitimatos non potuiſſe à patre grauari in legitima, etiam ſi voluiſſet, & veritatem noſtræ poſitionis in quarto caſu indubitatam eſſe, videlicet, quòd legitimatus in eo quod patri placuerit, nequeat in legitima grauari, tum ex adductis in dicto quarto caſu, tum etiam quia ſtante ſtatuto, quòd filia ſit contenta in ea parte, quæ patri videbitur, non propterea ſuper ea parte grauamen, & onus imponi poſſit. Pariſ. conſ. 36. num.5. lib.3. Gomez varíar. reſol. tom.1.c.11.nu.18. Gabr. in commun. tit. de legit. concl.1.nu.64. Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib.1.§. 10. num.208. niſi ſtatutum expreſsè daret poteſtatem patri oneris imponendi, vt optimè ſcribit Horat. Carpan. in ſtatut. Mediolan. c.280. num.29. & iuridica eſt illatio Gomez. loco cit. ad legitimationem in eo quod patri videbitur, vt non poſſit talis legitimatus in legitima grauari. Et in caſu noſtrarum legitimationum a fortiori procedant, in quibus ſimplicia verba leguntur. Ad ſuccedendum in toto, quod pater in vita, vel in morte, ſeu alij dederint, ſiue relinquerint, nec ſunt verba, videbitur, nec vlla verba limitantia effectum ſucceſſionis in ipſa creatione legitimationis, niſi reſpectu lineæ deſcendentis, vel aſcendentis, quarum reſpectu limitatè dicuntur, quoad cætera plenariæ ſunt, ita dicit expreſsè l.12. thori, & deficientibus dictis lineis, non remanet in quo limitetur, & in omnibus bonis parentum ſuccedũt, & vt ab initio legitimi cenſentur, cum ſublatæ ſint perſonæ de medio, quarum fauore procedebat limitatio, vt declarat Ceual. in commun. contra comm. q.2. num.33. & 34.

257 Nec dicatur illa verba poſita in noſtris legitimationibus, quod poſſit ſuccedere eſſe limitatoria, ſeu reſtrictiua ſucceſſionis, ſeu legitimationis, cum fiat habilis ad ſuccedendum, & pater non habeat neceſſitatem relinquendi, vt innuit Caldas loco cit. verb. ſine curatore, nu.52. nam eius dictum, nec ratione, nec authoritate procedit, & loquitur contra omnes ſupra citatos Scribentes, & ſi per verba negatiua tollitur potentia ſuccedendi, quando eſt dictum in legitimatione, vt non ſuccedat, & ita dicitur effectus limitatus. Per verba affirmatiua, vt poſſit ſuccedere admittitur potentia ſuccedendi, imo dat neceſſitatem ſuccedendi, vt de verbo, poteſt, diximus in quinta clauſula, præterea Caldas allegat Alciat. Socin. & Emanuel Coſtam, qui expreſsè in diſpenſato vt poſſint ſuccedere loquuntur, non autem in legitimato, & hi ſunt, Alciat. in rub. ff. de libe. & poſth. nu.33. vbi loquitur in diſpenſato non obſtante defectu natalium, Soci. conſ.112. num.12. vol.2. Eman. Coſt. in c. ſi pater, verb. abſque liberis, nu. 51. de teſtam. in 6. vbi inquit, ſi non fuerit legitimatus, ſed diſpenſatus, vt poſſit ſuccedere, allegat etiam Caldas, Alex. Iaſ. & Alciat. in d. rub. ff. de lib. & poſth. pro hac ſententia, quod falſum eſt, cum hi Scribentes loquuntur per verba negatiuè concepta, vt non ſuccedant,

vt ſu-

Digitized by Google

vt ſuperius declarauimus, vt hinc euidenter colligetur pro veritate ſcripſiſſe, dum authoritates Scribent. quoque a nobis ponderentur, & authoritates a parte congeſtas etiam ex hoc capite ad caſum noſtrum nullatenus poſſe applicari, cum multi Scribentes ex eis in ſpurijs loquuti ſunt, vt declarauimus. Et eo magis hinc dicendum eſt, nulla etiam apparente voluntate grauandi *ad conſ. Dec.256.* quod probauimus.

258 Et cum prædicta ſint ipſa veritas, & nullam poſſint pati reſponſionem, amplius non immorabor.

Quarto principaliter per partem opponitur, quatenus legitimæ detractioni locus eſſet, Trebellianicam non poſſe detrahi per filios legitimatos, licet enim Trebellianicam à filijs legitimatis poſſe detrahi probauerit *Caſ. de Graſſ. deciſ. 159. in fi.* in terminis noſtræ legitimationis, *Gabr. conſ. 28. lib. 2. Alcia. conſ. 98. num. 6. Sarmien. ſelect. interpret. lib. 2. c. 7. num.* 18. tamen hoc non procedere, quando Trebellianica expreſsè, vel tacitè, & per coniecturas fuit prohibita. Et in caſu noſtræ legitimationis euidentes eſſe coniecturas ad inducendum Trebellianicæ prohibitionem, tum quia diſpoſuit totam hæreditatem ad ſubſtitutos peruenire, tum etiam per prohibitionem alienationis bonorum primogenitutæ, & Maioratus inſtitutionem ex latiſſimè congeſtis per *Matthienſ. lib. 5. recompilat. leg. Hiſpan. tit. 8. l. 1. glo. 19. n. 12. Padil. in l. poſt mortem, C. de fideicom. n. 31. Molin. de Hiſp. primog. lib. 10. c. 17. nu. 26.* & ad nouiſſimè deciſa per *D. Præſid. de Franch. 612.* accedente etiam ſtatuto Ianuæ, quod prohibet duas quartas detrahi poſſe.

Verum licet prædicta apud Scribentes ſint nimis controuerſa, adeò quod Cæſarea deciſione ind gerent, eorum diſputationem omittimus, cum ad caſum noſtrum applicari non poſſint.

249 In teſtamento enim Baldaſſaris duplex legitur gradus ſubſtitutionis; alter reſpectu eius filiorum, & eorum deſcendentium primogenitorum; alter reſpectu fideicommiſſariorum. In primo enim caſu, ſeu gradu Baldaſſar volens ſua bona conſeruari in filijs legitimatis, & eorum deſcendentibus primogenitis, conſtituit Maioratum in eorum beneficium, cum prohibitione alienationis totius hæreditatis, & reſpectu huius ſubſtitutionis inter filios, & deſcendentes primogenitos, vſus eſt teſtator dictionibus, totam etiam alienationem prohibuit, & hic militat ratio *tex. in auth. ſed in ea. C. ad leg. Falcid.* Trebellianicam videri prohibitam per prohibitionem alienationis, ad hoc, vt conſeruentur bona in familia, & filijs. Quæ ratio ceſſaret detracta Trebellianica, per quam induceretur alienatio quartæ partis hæreditatis, & ita declarat mentem illius tex. ex mente *Alciat. conſ. 133. nu. 11. vol. 9. ac Scribent. infra citand.* & hanc rationem à Iuriſconſultis traditam expreſsè declarauit teſtator, dum dixit, quòd ſolum ſua voluntas erat, quòd ſua bona, tam relicta, quam aucta remaneant vinculata, & reſtitutioni obnoxia prodictis eius filijs, & deſcendentibus.

260 Alter caſus, ſeu gradus ſubſtitutionis eſt in caſu deficientiæ ſuorum deſcendentium in beneficium Dominici, & ſuorum filiorum. & in hoc caſu, nedum vſus eſt teſtator dictione, totam, nec alienationem prohibuit, ſed voluit bona ſua deuenire libera abſque onere reſtitutionis, adijciendo, quòd vincula appoſita in eius bonis erant reſpectu filiorum, & eorum deſcendentium. Vnde ſi ſecundum partem prohibitio alienationis, & aliæ coniecturæ inducunt prohibitionem detractionis trebellianicæ, vt conſeruentur bona in filijs, & hæc fuerunt diſpoſita quoàd filios, & deſcendentes, & habemus mentem apertam, & voluntatem declaratam teſtatoris, ſi hæc ceſſant ex mente teſtatoris expreſſa reſpectu ſubſtitutorum, videlicet, Dominici, & filiorum, ceſſat etiam prohibitio detractionis Trebellianicæ, quæ inducebatur ex prohibitione bonorum alienationis, & conſeruatione bonorum in ipſis filijs. Limitata enim cauſa, limitatum inducit effectum, *l. in agris, ff. de acquir. rer. dom. l. 2. vbi Bal. ff. de ſeru. exportand.* & hoc in terminis, etiam quando non apparet expreſſa voluntas teſtatoris declarata, probauit *Soc. iun. conſ. 170. nu. 48. vol. 2.* legendus, vnde vt inducatur trebellianicæ detractionis prohibitio, neceſse eſt vt alienationis prohibitio fiat non ſolum hæredi, ſed etiam fideicommiſſarijs, ne bona extra familiam exeant, & in agnatione conſeruentur, *Socin. iun. conſ. 49. num. 21. vol. 3. Decian. conſ. 120. num. 24. vol. 2. Socin. iun. d. conſ. 170. nu. 41. volum. 2. Mandoſ. ad Roman. conſ. 206. verb. operetur, Menoch. de præſump. lib. 4. c. 98. nu. 28. verſ. tertia fuit opinio, Peregrin. de fideicommiſſ. art. 3. verſ. ſecundo caſu, Mantic. de coniectu. vltim. volunt. lib. 7. tit. 12. nu. 21. verſ. aduertendum.*

Vanæ ergo ſunt coniecturæ à parte conſideratæ in caſu noſtro, dum certam, & expreſſam voluntatem teſtatoris habemus, quòd reſpectu ſubſtitutorum dictæ coniecturæ locum non habeant, & conſequenter trebellianica detrahi valeat.

261 Et vaniſſimum eſt allegare ſtatutum Ianuę, quo

quo prohibetur in reſtitutione fideicommiſſi vtramque quartam, videlicet, legitimam, & trebellianicam poſſe detrahi, ſed altera tãtum hæredem debere eſſe contentum. Nam bona, & perſonæ, de quarum intereſſe agitur, ſunt extra iuriſdictionem dictæ Ciuitatis. Iſti enim filij orti ſunt in Hiſpania in Curia, ex parte ibidem degente, Materq; Hiſpana, & bona ſunt in Hiſpania etiam extra territorium Ianuenſium, & proinde ſtatuto non ligantur. Præterea eſto, quòd eſſent ſubditi, ſiue ſtatutũ loquatur in rem, ſiue in perſonam non extenditur, nec operatur quoad bona extra territorium, ex magis communi probant *Put. deciſ. 351. par. 1. Burſat. conſ. 93. lib. 1. Phanut. de lucr. dot. glo. 9. nu. 35. Brun.* latiſſimè *de ſtatu. exclu. fœmin. art. 8. nu. 119. &* copioſè *Mathienſ. lib. 5. recollect. Hiſp. tit. 9. lib. 2. glo. 1. nu. 25. cum ſeqq.*

262 Quintò principaliter, & vltimò opponitur non procedere iudicium immiſſionis, *ex remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* ſaltim reſpectu bonorum, & portionis Stephani, qui deceſſit ab inteſtato, & bona Stephani ad Cæſarem non peruenerunt, quo caſu ceſſat *remed. d. l. fi.* quod competit ex teſtamento, non autem ab inteſtato, ad tradita per *Menoch. de adipiſc. remed. 4. nu. 64.*

Nec dicit pars poſſe interponi decretum præambuli in beneficium Philippi vti hæredis Cæſaris in bonis Stephani, licet decreto Sacr. Conſ. ſit reſeruatum expediendum ſimul, & ſemel cum cauſa immiſſionis, tam reſpectu bonorum Baldaſſaris ad Stephanum peruentorum, cum in his non competant legitima, & trebellianica dicto Stephano, & Cæſari ex ſuperius diſputatis, quàm etiam reſpectu bonorum propriorum Stephani, in quibus non potuit ſuccedere Cæſar Stephano ab inteſtato, cũ fuerint fratres naturales ex diuerſa matre orti, & non habeant iura agnationis, & ſucceſſionis actiuè, & paſſiuè, *ad glo. in l. hac parte, ff. vnde cognat. probat Couar. de ſponſal. par. 2. cap. 8. §. 9. nu. 19.*

Nec eis proderit legitimatio, cum fuerit limitata quoad ſucceſsionem, & iſta non contulerit iura ſucceſſionis actiuè, & paſsiuè, *Alci. conſ. 6. num. 13. volum. 4. & conſi. 15. num. 6. volum. 9. Alex. conſi. 189. num. 7. lib. 5. Honded. conſi. 83. nu. 11. 45. & 46.* Proinde cum inter ipſos fratres non ſit mutua ſucceſsio ab inteſtato, & in bonis Baldaſſaris propter onus annexum reſtitutionis, non competat aliquod ius, ceſſat immiſsio, & per conſequens præambulum.

263 Sed hæc vltima oppoſitio manifeſtè confunditur: ſi quidem hoc eſt iudicium ſummarium poſſeſſorium adipiſcendæ, quod competit, proculdubio in bonis, quæ poſſidebantur, ſeu quomodolibet detinebãtur per Cæſarem, *ad tex. in l. fin.* ibi, *earum rerum, quæ teſtatoris mortis tempore fuerunt, & ibi gloſſ. & omnes Scribentes*, Cæſar enim poſsidebat tã portionem ſuam, quam Stephani fratris ab inteſtato prædefuncti ex perſona tutorum, & pro tempore curatorum: ijdem enim tutores nomine Stephani, & Cæſaris adierunt hæreditatem Baldaſſaris, poſſeſsionem ceperunt adminiſtrationis dictæ hæreditatis, faciendo emptiones, exactiones, & alia vti tutores dicti Stephani, & Cæſaris, & tam tutores ipſi dati à Baldaſſare, quam alij tutores ſubrogati loco præmortuorum de ordine Baldaſſaris, etiam poſt mortem Stephani eãdem adminiſtrationem continuauerunt Cæſarem ſuperuiuentem, & legitimum Stephani ſucceſſorem repreſentando, & iuris eſt notiſsimi pupillis per tutores poſſeſsionem acquiri, *l. 1. §. furioſus, l. quamuis, §. infans, ff. de acquir. poſſ. l. donatarum, C. eod. vbi ſcribens gloſſ. Cuma. Bart. Socin. latè Gilcon. de præſcrip. par. 3. cap. 1. nu. 7.* quod etiam in minoribus adultis curatorem habentibus procedit, prout erat Stephanus, & Cæſar, qui prodigis, & pupillis æquiparantur, *l. ſi curatorem habens. C. de reſtit. in integr. vbi glo. Bar. latè Franciſ. à Caldas ibid. verb. non abſimiles, num. 1. Guttierez in auth. ſacramenta puberum, C. ſi aduerſ. vendit. nu. 24. eſt tex. in l. qui neque, ff. de reb. eor.* & cum poſt mortem Stephani Cæſar frater eius adierit animo, *ad tex. in l. pro hærede, & l. gerit. ff. de acquir. hæred.* & aditione omnia iura tranſeant in hæredem ipſo iure, *l. cum hæredes, ff. de acquir. poſſeſſ. l. 1. C. ſi cert. pet.* & poſſeſsio capta per tutores nomine Stephani non ſolum cõſeruatur per tutores nomine ſui hæredis Stephano defuncto, & ſic Cæſaris, *l. ſi is qui pro emptore, in fi. ff. de vſucap. l. nũquam, §. vacuum, l. cœptam. ff. eodem*, etiam ſi dicta hæreditas fuiſſet iacens non diceretur vacua, *Dec. conſil. 400. nu. 6. Bal. in l. fi. in prin. C. de edict. Diu. Adr. toll. Burſat. conſi. 425. num. 5. volum. 4.* Sed etiam continuetur in beneficium Cæſaris hęredis per curatores, Cæſar enim poſsidebat animo ſuo, corpore temen alieno per curatores, *l. qui vniuerſas, §. quod per colonum, ff. de acquir. poſſeſſ. Affl. deciſ. 167. 325. Natt. conſ. 538. col. 3. Burſat. conſ. 425. nu. 5. vol. 4.* & bona Stephani, & Cæſaris ſunt effecta vnicum patrimonium Cæſaris, *l. 1. ff. de ſeparat. bono.* & taliter commixta, vt vna hæreditas ſine altera haberi non poſsit, *Bald. in l. 1. in 1. addit. ff. de petit. hæred.* ſequitur perneceſſario di-

cendum, vt cum in hæreditate Cæſaris tam quòad dominium, quam quòad ſucceſsionem reperiantur bona cuiuſcunque ſint generis, ſiue propriè. ſiue à Baldaſſare peruenta, etiam detenta, & Stephani, & Cæſaris vnita ſint bona, concedenda eſt Philippo petita immiſsio in omnibus bonis à Baldaſſare ſiue vndecunq; peruentis ad Stephanum, & Cæſarem vi *legis fi. C. de edict. D. Adr.* ac vna ſimul declarãdus eſt Philippus hæres Stephani per viam præambuli ex perſona Cæſaris veri, & legitimi ſucceſſoris Stephani.

264 Nec aduerſus dictam immiſsionem filij Dominici fideicommiſſarij ſunt legitimi contradictores, receptiſsima enim eſt iuris concluſio, quod aut fideicommiſſarij non poſsident, & tunc etiam ſi hæredi competeret detractio legitimæ, & trebellianicæ, non poſſunt impedire immiſſionem virtute *dict. l. fin. Surd. deciſ. 333. par. 2. nu.* 8. *Ioſeph Ludo. deciſ. Peruſ. 45. num. 15. Peregri. de fideicommiſ. art. 48. num. 15. & num. 33. Menoch. remed. 4. adipiſcend. num. 630. cum ſequen. Caſtill. de vſufructu par. 3. cap. 24. num.* 71. aut poſſident ſine vitio, ſed locus eſt detractioni legitimæ, ſeu trebellianicæ, & tunc non ſolum nõ ſunt legitimi contradictores, ſed non ſunt audiendi, niſi prius integra hæreditate reſtituta, ita ſentiunt præcitati Scribentes, & præcipuè *Surd. d. deciſ. 333. par. 2. Peregri. de fideicommiſſ. art. 47. nu. 55.* D. *Præſes de Franchis deciſ.* 204. qui declarat ſine vitio tũc poſſidere, quando de licentia teſtatoris poſſeſſionem apprehendiſſent, vt in caſibus, in quibus ipſo iure fit reſtitutio, quapropter ſi fideicommiſſarij Catanei non poſsident, etiam ſi nulla eſſet detrahenda legitima, & trebellianica per Philippum ex perſona Stephani, & Cæſaris, & Philippo ſufficiat Cæſarem fuiſſe legitimum hæredem vti legitimatum Stephanum fratris, pars enim fatetur dictos filios plenè, & verè legitimatos, ſed quod nullam valeant legitimam, vel trebellianicam detrahere contra voluntatem paternam; quo iure deneganda eſt immiſſio Philippo, etiam ceſſante detractione quartarum non poſsidentibus fideicommiſſarijs, & eo magis cum fundauerimus omni iure detractiones competere, & dum ex hoc ſolo motiuo in hoc iudicio poſſeſſorio immiſſionis doceat obtinere Philippus, conſiderabunt Religioſiſsimi Domini Senatores ſuperius diſputata exuberantiam iuſtitiæ Philippi reſpexiſſe tot obiectionibus à parte obumbrari nixam, non quod ad cauſam fuerint, nec ſint neceſſariò, & cum grauiſſimi ponderis cauſa hoc etiam expoſcebat.

265 Et inanis fuit aditio facta per Baldaſſarẽ iuniorem virtute ſtatuti Ianuenſis hæreditati Stephani, dum dicta hæreditas Baldaſſaris nõ deferebatur a iure, *ad tex. in l. obuenire, ff. de verb. ſignif. l. delata, ff. eodem, l. conficiuntur, ff. de iure codicil.* & dominium erat apud Cæſarem, & poſſeſsio apud Curatores nomine Cæſaris, qui erat legitimus ſucceſſor Stephani, nam ex legitimatione dicti fratres mutuo iure agnationis conſecuti erant, ex l. 12. *tauri*, & ſuperius probauimus actiuè, & paſsiuè, & probant *Ludou. de Sard. de legitimat. q. 7. princ. nu. 8, Laudenſ. eod. tract. par. 5. verſ. ſecundo quaero, Couar. de ſponſal. par. 2. cap.* 8. §. 8. *num. 2. & Alex. Aleiat. Honded.* & cæteri loquuntur in diſpenſatis, non autem plenè legitimatis, vt toties declarauimus, & communis eſt Scribentium omnium per legitimationem plenam, & integram quoad ſtatum perſonę, licet reſtrictam quoad ſucceſsionem iure agnationis actiuè, & paſsiuè induci, vt præcitati Scribẽtes fatentur, *Tell. & Matienſ. d. gloſſ.* 12. probarunt, licet non noſtras legitimationes pleniſsimas eſſe, & quoad ſtatum perſonæ, & quoad effectum ſucceſsionis demonſtrauerimus.

Rectiſſimè ergo egit Philippus petendo immiſsionem ex portionibus Stephani, & proinde optimo iure erit prouidendum decretum latum per Sacr. Conſil. quòd Philippus immittatur in poſſeſsionem bonorum Cæſaris, & quoad bona Baldaſſaris audirentur partes, eſſe ampliandum etiam in bonis Baldaſſaris, ſtante compilatione proceſſus, pleniſsimè auditis partibus, & Philippum immittendum eſſe in poſſeſſionem bonorum Baldaſſaris, & concedendum eſſe præambulum petitum in bonis Stephani.

266 Vltimò opponitur legitimationem Cæſaris eſſe nullam, ſeu ſaltim non potuiſſe Stephano præiudicare, nulla facta mentione Stephani prius legitimati, in hac ſecunda Cæſaris legitimatione, & proinde ex diſpoſitione *l. 12. tauri.* non poſſe Cæſarem ſuccedere, nec ex teſtamento, neq; ab inteſtato, ſed debere habere quintũ. Et licet *d. l. 12. tauri.* loquatur in legitimatis per ſubſequens matrimonium, procedit, & in legitimatis per reſcriptum ex identitate rationis, cùm hi reputentur, vt verè legitimi, ita declarat, & probat *Tell. d. l. 12. num. 3.*

267 Sed pluribus modis reſpondetur. Primo negatur aſſumptũ, & extenſio D. Tell. Si quidem *l. 12. tauri*, expreſsè loquitur in legitimatis per ſubſequens matrimonium, ita etiam omnes ibidem intelligunt, *Gomez. n. 35. Ceruãt. nu. 12. Lopez tit. 15. glo. 8. partit. 4. verb.* vnie-

vuiſſet, *Garz. de nobilit. Hiſpan. glo.* 21. *nu.* 68. *Mattienſ. tit.* 8. *lib.* 10. *glo.* 3. *num.* 1. *Piccard. inſtit. de hæredit. quæ ab inteſt. defer. tit.* 1. *§.* 5. *nu.* 13. & omnes ibidem probant legitimationem, per conſequens matrimonium eſſe maioris efficaciæ legitimatione per reſcriptum. Et ibidem *Cervant. nu.* 19. *&* 25. dicit legitimationem per ſubſequens matrimoniũ differre à legitimatione per reſcriptũ effectu, & creatione, creatur enim legitimatio, ſequuto matrimonio, ſine conſenſu filiorũ, qui conſenſus requiritur in legitimatione per reſcriptum, & alia tradit *Tiraq. de iure primog. q.* 34. *num.* 53. Vnde cum militet diuerſa ratio, corruit aſſumptum D. Tell.

168 Præterea inſpecto iure communi, quando in legitimatione ſecundi filij naturalis eſſet facienda mentio primi filij legitimati per reſcriptum intelligeretur, vt hæc legitimatio ſecunda non præiudicet primo filio legitimato per reſcriptum ab inteſtato, *Tiraquell. de iur. primog. quæſt.* 34. *nu.* 53. cum militet diuerſa ratio ab inteſtato, ex teſtamento patris, in quo poteſt pater primo filio præiudicare, probat *Honded. conſi.* 89. *num.* 41. *volum.* 1. At de iure Hiſpanico *l.* 12. *Taur.* corrigitur ius commune, dum prohibetur ſucceſſio ex teſtamento, & ab inteſtato. Vnde lex correctoria non eſt extendenda etiam de identitate rationis, *l. præcipimus*, C. *de appellat. l. ſancimus, cap.* 1. *de teſtam.*

269 Secundo, ſi procederet extenſio Telli, eſſet intelligenda quoad præiudicium, non autem quoad nullitatem legitimationis, quæ remanet valida quoad eius ſtatum, & omnes effectus, ita probat eadem l. fin. & cæteri notant, & probat etiam *Honded. d. conſi.* 89. *num.* 22. Et illud quintum debet remanere penes filiũ etiam in proprietate, & poteſt quouis modo diſponere, optimè probat *Auend. in l.* 9. *glo.* 4. *& l.* 29. *glo.* 3. *per tot.*

270 Tertiò, in caſu noſtro præſumitur ſcientia in Principe legitimante, quod aderat alter filius legitimatus, dum paucos ante annos alterum legitimauerat. Ita optimè conſiderat *Hond. d. conſ.* 89. *nu.* 26. *verſ. tertiò.*

271 Quartò, omnis dubitatio præiudicij Stephani ceſſat ex approbatione teſtamenti facta, & per Dominicum nomine Stephani, & Cæſaris, & per ipſum Dominicum nomine proprio, ac etiam Baldaſſaris iunioris, qui facto præambulo, voluit ſuccedere Stephano, beneficio ſtatuti Ianuenſis ab inteſtato. Vnde cum omnes teſtamentum approbauerint, non eſt quærendum de hoc præiudicio, vt conſiderat *Honded. d. conſi.* 89. *num.* 29. *Gabr. de legitimat. concl.* 7. *num.* 29. Et hanc mentionem fieri debere in legitimatione à Comite Palatino, non autem a Principe, probauit *Peregri. de fideicom. q.* 39. *nu.* 54. Et hoc præiudicium leue eſſet, nam ſi Cæſar haberet quintum, maior pars accreſceret Stephano, & tota portio Stephani ad Cæſarem deueniret, vt ex prædictis ex quauis parte conſideretur hæc oppoſitio nullius eſt momenti. Et omnibus obiectis eſt ſatisfactum & ita in omnibus iuris certiſſimi eſſe concludo ſub cenſura ampliſſimorum Dominorum Senatorum, quibus hęc omnia ſubmittimus.

EX ALLEGATIONIBVS V.I.D. MARCELLI MARCIANI, pro Ioan. Baptiſta Cataneo cum Philippo Spinula, factis in eadem cauſa ſuper articulo prædicto.

Quoad legitimam vigore prætenſarum legitimationum.

272 SVbſequitur alius principalis articulus detractionis legitimæ, & trebellianicæ, quas Philippus prætendit tanquam hæres Cæſaris, ac etiam reſpectu Stephani fratris per intermediam perſonam Cæſaris illius pretenſi hæredis, pro legitima autem particulariter experitur vigore prætenſarum legitimationum dictorum Cæſaris, & Stephani, cum alias citra legitimationem nulla eis legitima deberetur, ſecundum *Gloſ.* & *Bart. in l.* 1. *ff. de bon. poſſeſſ. contra tab.* & alios copioſè ſuperius relatos in primo articulo, vtque pateat legitimam nullo modo competere poſſe, ex duobus præcipuè comprobatur.

Primo ex inualiditate legitimationum tanquam obtentarum abſque conſenſu Baldaſſaris patris.

Secundo,quamuis cōſenſus adfuiſſet,adhuc
non operari detractionem legitimæ,attenta
forma dictarum legitimationum.
273 Quoad primum quælibet legitimatio in-
ualida cenſeri debet, cum nō interuenerit ex-
preſſus conſenſus dicti Baldaſſaris patris, nec
conſtet preces fuiſſe porrectas de ipſius volun
tate,nec de ſubſequenti forte acceptatione,
vel ratificatione, in aliquo actu, dum vixit,
immo contrarium apparet ex vltimo teſta-
mento, in quo filios prædictos non ſimplici-
ter,aut legitimatos,ſed naturales tantum no-
minauit, eſt namque in iure diſpoſitum legi-
timationem per reſcriptum Principis obti-
neri debere ad inſtātiā patris, & de ipſius con
ſēſu, *ad tex.in §.ſit igitur licētia,auth.quib.*
mo.nat.effic.legit.et §.ſit igitur licētia,auth.
quib.mod.nat.effic.ſui, DD.*in l.Gallus, §. &*
274 *quid ſi tantum, ff.de lib. & poſthu.* Sicut fi-
lius,nec inuitus legitimari poteſt, & proinde
id ratum habere debebit, *ad tex.in § genera-*
liter,eodem tit.quibus mod.nat.effic.ſui. Li-
cèt prædicta non procedant in infante, qui
conſenſum præſtare non poteſt,verū ratifica-
ri debebit a tutore, vel ab ipſo filio facto maio
re,alias legitimato non valet, *bene Rom.conſ.*
194.*nu.*9.*Anchar.Regienſ.q.*62.*nu.*14.*lib.*1.
*Curt.ſen.conſ.*64.*nu.*4.*& conſ.*19.*nu.*5. Im-
275 mo ſola ſcientia filij non ſufficit pro ratifi-
catione, etiam quod de ipſius commodo tra-
ctetur,niſi aliquid faciat,quod ſacere non po-
terat,niſi legitimationis iure, *Molin. latè de*
*iuſt.& iur.tom.*1.*diſput,*173.*col.*6.*lit.*A.*fol.*
mihi 682.*Rui.conſ.*81.*nu.*12.*vol.*3.*& Oſaſc.*
*deciſ.*119.*nu.*22.& quod patris conſenſus ac-
cedere debeat,poſuit etiam *Couar.de ſponſa.*
*par.*2.*cap.*9.*num.*70.*ex mente* DD.*in d.§.* &
quid ſi tantum,latè *Abb.conſi.*86.*poſt nu.*1.
*vol.*1.& etiam eſt de ſubſtantia,& ordine for-
mali conſenſus patris in legitimatione, licet
ſubſequi poſſit,vt per *Iacob.de Beluiſ.in d.*
*§.generaliter, Angel. in conſi.*87.*pro deciſ.*
verſ.confirmatur hoc, & verſ. nec etiam ob-
*ſtat,Caſſan.in conſuetud.Burgun.rubr.*8.§.
276 3.*poſt num.*21. Vel quod acceptauerit re-
ſcriptum legitimationis, ſicut idem *Angel.*
*docuit in conſi.*17.*Comes Brandiſius,colum.*
3.*in fine*, & ratio eſt ne patri paretur hæres,
de quo non cogitauit,vel abhorruit, & immo
requiritur conſenſus non tacitus,ſed expreſ-
ſus præcedens, vel ſubſequens, vt ex multis
comprobat *Burſat.in conſ.*433.*num.*1.*cum*
*ſeq.volum.*4.
277 Nec obſtat ex eadem ſcriptura legitima-
tionis apparere, fuiſſe prædictos filios legiti-
matos ad preces Baldaſſaris patris,ibi(por par
te de vos Baldaſſar Cataño) & ex ſubſequen-
tibus verbis,ibi (y nos ſupplicaſtes) quoniam
libellus,vel reſcriptum,in quo dicitur ſuppli-
catum fuiſſe pro parte talis,non probat talem
ſupplicaſſe, niſi aliunde probetur, ex traditis
per *Bar.in l.ex hac ſcriptura.ff.de don.* quo-
niam alias dé facili fraus cōmitti poſſet,agitur
enim de præiudicio patris, cum per talem le-
gitimationem ſibi occultam potuiſſet habere
neceſſarium hæredem talem filiū, præter eius
intentionem,ſicut dicimus in aſſenſu expedi-
to in forma Cancellariæ, vt non intelligatur
conceſsus a Principe nomine illius, pro cuius
parte aſseritur fuiſse petitum,vt refert *Frecc.*
*ſolemniter deciſum lib.*2.*de ſubfeu.q.*24.*per*
tot. & in indiuiduo in terminis noſtris legi-
timationis notabiliter docuit *Fulgoſ.in conſ.*
23.*poſt nu.*2.vbi allegat tex.hoc decidentem
in l.omnium,in fi.C.de teſtam. ibi,*nec inſti-*
tutus hæres pertimeſcat, cum oblatas preces
ſecundum voluntatem defuncti idoneis te-
*ſtibus poſſit approbare,*vbi Gloſ.*& Alex.cla*
*rè num.*5. Supplicatio enim nomine abſentis
bene fieri poteſt,ſed ille,cuius nomine ſuppli
catur,debet habere ratum, vt *Bald.poſuit in*
*conſi.*146.*tit.*1.*nu.*2.*vol.*1.& dat ibi conſiliū,
quòd de iſtis ratificationibus tam per patrem.
quàm per filios fiant publica inſtrumenta, vt
ibi per ipſum nu.8.in fin. immo adeo requiri-
tur patris conſenſus,quod etiam ſi fieret legi-
timatio eius nomine abſque mandato inuali-
da eſt,nec conualeſcit per ratificationem, *Cel*
*ſus Hugo. in conſi.*773.*num.* 7. & proinde
Cagnol.in l.ſi qua Illuſtris. C. ad Orfician.
dat cautelam, vt conſtet de mandato patris,
vel ex alio appareret ratificatio, ſeu approba-
tiò patris, veluti ſi nomināſset filium legiti-
mum,aut legitimatum, de quo *Mattienſ.tit.*
8.*l.*10.*glo.*1.*nu.*11.
278 Verba autem aſsertiua, ſeu potius narra-
tioa Principis, quamuis alias fidem faciant,
iuxta *tex.in l.vniuerſis,C.de precib. Impera.*
*offer.*donec contrarium probetur,vt per *Glo.*
& DD.in clem.vnic. de probat. Illud tamen
procedit primo,vbi reſcriptum non tendit in
alterius præiudicium, veluti quod quis reſti
tuatur ad famam,vt *Bald.declarat in l.*1.*nu.*
2.*verſic.ſed tu dic, C.eodem titu.* Secundo,
verba aſsertiua Principis non probant in ijs,
in quibus ipſe Princeps diſponere non poteſt,
& ſic de alterius conſenſu neceſsario, cum
non aſserat factum proprium, & a ſe geſtum,
ſed alienum, nec teſtificetur de re ſibi nota
per ſenſum corporeum, ſed ipſius conceſſio
refertur ad memoriale exhibitum, quod
potuit offerri ſine dubio ab alio, nomine Bal-
daſsaris, proinde quoad hoc aſsertioni non
ſtatur, nec creditur in præiudicium tertij,
&

& aliunde conſtare debet, ſi declarando *tex. in clem. vnica ; de probat.* cum alijs ex aduerſo adductis, poſuit *Iaſ. in conſ.86. in cauſa vol.3.* & ante ipſum *Aret. conſ.164.* latiſſimè *Alber. Brun. inter conſ. feud. conſ.114. à num. 272. cum ſeqq.* etiam ſi adeſſent clauſulæ de plenitudine poteſtatis ex certa ſcientia, ſiue motu proprio, vt ibi per ipſum num.280. *Dec. conſ.602. num.13. & 15. & conſ.603. num.8. Gran. conſ.104. nu.8. Cancer. var. reſol. par. 3.c.3. nu.75.* & ante *Pariſ. cumulat conſ.15. nu.25. & conſ.68. nu.227. vol.4.* cum factum aliter ſe haberi poſſit, ſicut in hac eadem cauſa produxit pars exemplum cuiuſdam ſupplicationis, vt aſſeritur porrectæ pro parte prædicti Stephani Catanei S.M. & nihilominus per annos ante prædefunctus erat, & quamuis legitimatio ſit donum Principis, non tamen inuito patre confertur, vt per *Tell. in l.12. nu.9.* Et quando ſumus in verbis narratiuis, quando Princeps ſimpliciter factum narrat, abſque atteſtatione, prout ſunt verba Regis in legitimatione, tunc minus creditur verbis narratiuis, vt in ſpecie voluit *Ruin. conſ.41.*
279 *num.17. lib.1.* Et è contra de voluntate Baldaſſaris contraria conſtat ex teſtamento, in quo naturales ſimpliciter nominauit, quos ſi ſciuiſſet ipſos legitimatos non vocaſſet, nec inſtituiſſet vti naturales, ſed tanquam legitimatos, ex quo ſtatum mutauerunt, & non debuiſſent inſtitui cum ignominia, prout cum ignominia cenſentur inſtituti, dum naturales tantum nominantur, vt *Bald.* optimè conſiderat *in eod. conſ.146 nu.7.* Et quia inſtitutio facta naturali conuenit legitimato, ſequitur, patrem illius notitiam non habuiſſe, & tanquam inualidam non ſubſiſtere, vt conſiderat latè *Bero. in conſ.156. num 52. volum.2.* inſtitutio autem non operatur, vt proinde dicantur legitimati, cum naturales tantum nominauerit, & inſtitutio potius intelligitur proceſsiſſe ex concupiſcentia, & affectione, non quod appareat ſciuiſſe legitimationem, vt notabiliter poſuit *Anchar. in ſolemni conſil. 242. ex tenore priuilegij, poſt nu.2. verſ. requiritur & tertio*, & clarius poſt *num.4. verſic. item etiam tractatur*, quem ſequitur *Dec. conſ.338.*

Nec obſtant conſiderationes aduerſarij allegantis etiam in iure filios ex matrimonio natos, appellari naturales, vt *inſtitut. de*
280 *adoptionibus in princip.* Quodque legitimatus adhuc remanet cum illo nomine, ſecundum vulgarem vſum loquendi, vt docet *Caſtren. in l. fin. num.6. C. de his, qui ven. ætat. imp.* quoniam Imperator in d. titu. de adoptionib. illud poſuit, ad differentiam filiorum legitimorum tantum, & Gloſ. ibi addidit naturales, & legitimi, Caſtrenſ. verò ait, quòd filius legitimatus non dicitur filius legitimus, & naturalis legitimatus, & ſic cum adiuncto legitimationis, *Alexan. autem in conſil.25. num.1.* loquitur quando in loco eſt communis vſus loquendi, quod legitimatus non veniat appellatione legitimorum, & naturalium, de quo vſu in Hiſpania non conſtat. Amplius, filius legitimatus poteſt dici naturalis, ſed non conuertitur, quia filius naturalis dum ita à patre nominatur, non ſequitur propterea perneceſſe, quòd ſit legitimatus, cum poſsit eſſe naturalis non legitimatus, & poterat pater, ſi legitimationes impetraſſet, nominare Cæſarem, & Stephanum filios ſuos ſimpliciter, non naturales, ſicuti videmus, quod nominationibus in teſtamento efficit eum legitimum, non tamen eum nominauit naturalem, vt per *Boer. deciſ.240. poſt num.*
281 *19. verſ. & licet.* Nec eſt verum, quod ex vſu Hiſpaniæ filius etiam legitimus appelletur naturalis, cum id ridiculum ſit etiam, quia in Hiſpania, *hyo natural*, intelligitur non legitimè natus, vt in *l.5.6. & 7. tit.15. par.4.*

Informationes autem captæ de voluntate Baldaſſaris, quod filij prædicti nati fuerint ex ſoluto, & ſoluta, parti non proſunt, ex quo non conſtat fuiſſe captas ad finem obtinendi legitimationes, ſed ex alia cauſa, qua Baldaſſar moueri potuit, qui ſi de legitimatione deinde obtenta certus fuiſſet, in teſtamento confecto poſt legitimationes, vel filios ſimpliciter nominaſſet, aut legitimatos, non naturales tantum, cum ipſorum ignominia, igitur ex informationibus non reſultat perneceſſe legitimationes fuiſſe obtentas de voluntate Baldaſſaris.

282 Nec etiam voluntas patris circa legitimationem colligi poteſt ex eo, quod filijs tutorem reliquerit, quoniam ex verbis teſtamenti patet Baldaſſarem dediſſe tutorem tanquam patrem naturalem, ratione bonorum, quæ eis relinquebat, ibi (y aſsi por ſer ſu padre natural, como por dexallos, como les dexo mi hazienda en la forma de ſuſo contenida) poſt quæ verba reliquit tutorem, vt ex teſtamento legitur, & ei permittebatur etiam in naturalibus, vt in *l. fin. C. de confirmatio. tutor.* & intelligitur datus, prout de iure concedebatur, cum confirmatione deinde ſubſequenda, vt eſt etiam conſtitutio Hiſpaniæ in *l.8. titu.6. par 6.* vbi Lopez, & iuxta dictarum legum diſpoſitionem, prædictus tutor fuit confirmatus tam in Ciuitate Ianuæ, fol. 92. quam in Ciuitate Neapol. fol.95. à terg. Ex quibus remanet fundata inualidi-

tas legitimationis ex defectu conſenſus Baldaſſaris, &c.

QVoad ſecundum quatenus legitimationes validæ dici poſſent, adhuc indubitanter demonſtrabitur illarum vigore legitimam non deberi. Pro cuius articuli veritate, ante omnia recenſendus eſt tenor earundem legitimationum, & reſcripti, cuius virtute Cæſar, & Stephanus legitimati repeſiuntur, hoc modo, videlicet.

283 *Vt ſuccedere valeant in eo, quod pater in vita, vel in morte ex teſtamento, ſiue alia vltima voluntate, aut donatione, vel alia quauis perſona quouis modo reliquerit, dummodo non ſit in præiudicium filiorum legitimorum, & naturalium tunc forte exiſtentium, vel futurorum, nec aliorum hæredum deſcendentium, vel aſcendentium per lineam directam ex teſtamento, vel ab inteſtato,* habilitantur, ſeu legitimantur deinde ad officia, honores, & dignitates, ac omnis macula deletur, & reſtituuntur ad alia iura, ac ſi eſſent de legitimo matrimonio procreati, ex

284 quo reſultant plura. Primum prædictos filios fuiſſe legitimatos in eo, quod pater, vel alij reliquerint. Secundum non ſimpliciter, ſed in relicto ex teſtamento, aut alia vltima voluntate, ſeu donatione. Tertium ſine præiudicio filiorum legitimorum, & hæredum deſcendentium, vel aſcendentiũ ex teſtamen-

285 to, vel ab inteſtato. Ex quibus dum Princeps relaxat perſonæ impedimenta, ac ſi talis filius eſſet legitimè natus, & quoad ſucceſſionem quædam tantummodo concedit, ita vt quoad eam non in omnibus vti legitimè natus habeatur. Magna eſt inter Doctores controuerſia, an talis filius legitimatus, vel potius diſpenſatus habendus ſit, & quòd ſit legitimatio, non diſpenſatio, videtur deduci ex eo, quod perſona fuit integrè legitimata cum reſtitutione natalium, & abſterſione cuiuſuis maculæ, quæ ſufficiunt, vt perſona plenè legitimata dicatur, quamuis ſucceſſio fuerit limitata, quæ non eſt pars integralis quoad legitimationem perſonæ, ſed tanquam effectus legitimationis, benè poterit alterari vno, vel alio modo, remanente filio verè legitimato, ſicut teſtatur

Soc. in conſ. 246. col. 2. in fi. vol. 2.
Dec. conſ. 257. nu. 10. verſ. vltimo author.
Bart. in l. ſi poteſt, nu. 8. ff. de acq. hæred.
Roland. conſ. 26. poſt nu. 7. vol. 4.
Molin. de primogen. lib. 3. cap. 3. nu. 38.
Tell. Fernand. in l. 12. Taur. nu. 20. in fi.
Matth. tit. 8. l. 10. glo. 1. nu. 3. &
Pereg. cęteris dimiſſis, *in tract. de fideicom.* *art. 23. nu. 34.* licet quando fuiſſet habilitatus quoad quædam, minus autem reſtitutus natalibus, nec macula deleta diceretur diſpenſatus, ex traditis per

Paul. de Caſt. in l. pactum quod dotali, vbi Decius C. de collat.
Præpoſitus in cap. per venerabilem, §. quod autem. nu. 54. qui fil. ſint legit.
Molina loco citato, &
Menoch. conſ. 737.

286 Ex aduerſo non defuerunt Doctores grauiſſimi, qui legitimatum cum limitatione dicta diſpenſatum potius conſtituerunt, de quo latè

Curtius ſen. conſ. 73. à nu. 6.
Alciat. conſ. 6. à nu. 3. lib. 4.
Couar. de ſponſal. par. 2. c. 8. §. 8. in princ.
alijque, quos refert
Spina de teſt. glo. 1. nu. 9.
Molin. loco citato.
Tell. ead. l. 12. nu. 12.
Aluar. Velaſ. in prax. partition. c. 12. nu. 41. cum ſeq. &
Matthienſ. eod. tit. 8. l. 10. glo. 1. nu. 4.

287 Verùm ad tollendam hanc diſputationem tanquam inutilem in præſenti quæſtione, nihil intereſt an dicatur vera legitimatio, cum ſit integrata perſona, vel potius diſpenſatio ex limitatione prædicta, quoniam omnes et à ex alijs in contrarium allegatis conueniunt, vt, quamuis dicatur vera legitimatio quoad perſonam, reſpectu tamen ſucceſſionis filius taliter legitimatus, habetur pro diſpenſato, & remanet in primæuo ſtatu, prout erat ante legitimationem, ita vt nihil prætendere poſsit præter ea, ad quæ fuit habilitatus, etiam quod adſit clauſula reſtitutiua natalium, vel æquipollens, cum non ſit inconueniens, quod ſit legitimus quoad perſonam, honores, & dignitates, & quoad ſucceſsionem dicatur diſpenſatus, ita quod non operetur, niſi quod tantum ſuccedat ſecundum voluntatem patris diſpoſitiuam, vel permiſsiuam, contra verò, vel præter, nihil conſequitur, cum ius ſuccedendi ſit ſeparatum à legitimatione.

Alex. in rub. ff. de liber. & poſthu. nu. 3. in fi. Iaſ. nu. 13. & 14.
Alcia. nu. 3. & in conſ. 6. lib. 1. nu. 4. & 5. & conſ. 98. nu. 6. lib. 1.
Ripa reſponſ. 19. in rub. de ſubſtitutionib. nu. 6. vol. 2.
Iaſ. conſ. 202. nu. 2. lib. 2. & conſ. 162. nu. 2. & 4. eod. lib.
Alex. conſ. 189. lib. 5.
Dec. conſ. 264. nu. 3 col. fin. verſ. ſed quicquid, & in l. 1. ſub nu. 10. C. de bon. poſſ. contra tab.

Surd.

Surd. optimè conſ. 337. à nu. 51. vol. 3.
Emanuel Coſta in d. §. & quid ſi tantum, 2. par. nu. 152. & ſeqq.
Riminal. conſ. 289. nu. 51. vol. 2.
Curt. ſen. conſ. 73. nu. 7. in fi. verſ. & ſic ex his omnibus.
Decianus conſ. 91. nu. 9. vol. 2.
Matth. eod. loco citat. nu. 6.
Soc. d. conſ. 246. ſub nu. 3. verſ. ſecundo, prima legitimatio, lib. 2.
Burſat. conſ. 355. nu. 26. in fi. lib. 4.
Peregr. de fideicom. art. 36. nu. 9. verſ. idem legitimato.
Coſta de portione rata, q. 156. nu. 6.
Lapus de illegit. comment. 3. §. 1. nu. 55.
Perez lib. 5. tit. 2. fol. 95. verſic. tamen ſi Princeps.
Curt. iun. conſ. 532. n. 12. & cōſ. 302. lib. 3.
Segura in l. 1. §. ſi vir vxori, num. 82. ff. de acquir. poſſeſſ.
Molin. loco citato.
Morot. conſ. 9. nu. 18. in fi.
Velaſq. eod. cap. 12. nu. 41.
Caldas in l. ſi curatorem habens, in verb. ſine curatore, num. 53. verſ. ergo cum ſine, & num. 53. verſic. 2. in fi. C. de in integr. reſtit. minor.
Tell. latiſſimè in d. l. 12. nu. 26. &
Lopez par. 3. tit. 18. l. 9. glo. 3.

288 Omnes concludentes validiſſimis rationibus non repugnare, vt filius dicatur legitimatus quoad perſonam, non tamen habeat iura legitimi quoad ſucceſſionem, ſtante reſtitutione prædicta, ſine aliqua diſputatione, proinde cum non ſit ſimpliciter legitimatus, cum agimus de ſuccedendo, attendenda eſt limitatio appoſita in legitimatione, & illius forma, vt inde dignoſci poſſit quid operetur reſtrictio ſucceſsionis, & an filio legitimato cum limitatione prædicta, cum petat legitima contra paternam diſpoſitionem.

289 Nunc autem conſiderandum eſt modos legitimandi, quatenus ſpectat ad propoſitum limitatæ ſucceſsionis tres potiſsimum conſiderari.

Primus quando filius legitimatur, vt ſuccedat in eo, quod patri placuerit, ſeu voluerit.

Secundus, quando legitimatur, vt poſsit patri ſuccedere ex teſtamento, vel ab inteſtato.

Tertius, quando legitimatur, vt ſuccedat in eo, quod pater reliquerit ex teſtamento, vel alia vltima voluntate, ſeu donatione, qui modi differunt in aliquo quoad producendum effectum ſucceſsionis.

290 In primo modo, quando legitimatur in eo, quod patri placuerit, non ſuccedit facto teſtamento, niſi iuxta voluntatem paternā, præteritus verò teſtamentum impugnare non poteſt, dato quod ſit propria legitimatio, cum effectus ſit limitatus.

Decius cu d. cōſ. 264. col. pen. verſ. ſed quicquid ſit, & ante ipſum
Pau. de Caſt. in conſ. 200. nu. 1. verſ. præterea notandum, & verſ. ſi amitteretur.
Greg. Lopez videndus partit. 3. tit. 18. l. 9. glo. 3. vbi ad hoc, vt filius poſsit impugnare teſtamentum, dicit, intelligas in legitimatione ſimpliciter facta, vel vt in illa lege, in qua adeſt alius caſus ſpecialis, ſecus ſi ſit limitata, vt communiter hodie fiunt, ad ea, quæ licet pater vellet relinquere.
Coſta in d. §. & quid ſi tantum, 2. par. nu. 152. & ſeqq.
Segura in d. §. ſi vir vxori, num. 82. Iaſ. d. conſ. 202. nu. 14.
Molin. de iuſt. & iur. dicta diſpu. 173. col. 8. lit. C. D.
Tell. latè loco citato, ab inteſtato verò licet controuerſum fuerit, multi tamen tenuerunt talem legitimatum patri non ſuccedere.
Dec. in ſpecie in d. conſ. 264. col. pen. in d. verſ. ſed quicquid ſit, lit. A.
Curt. ſen. conſ. 73. nu. 6.
Peregr. d. art. 36. nu. 9.
Io. Bapt. Lup. d. commen. 3. §. 1. nu. 55. latè
Caldas de nomin. & emphyt. lib. 4. tit. 62. quæſt. 7. poſt num. 36. verſic. qua etiam ratione.

291 In ſecundo modo dum filius legitimatur, vt ſuccedat in eo, quod pater relinquerit ex teſtamento, vel ab inteſtato, ſimiliter facto teſtamento, illud impugnare non poterit, nec in aliquo contrauenire.

Alex. conſ. 30. vol. 4. & conſ. vlt. vol. 5.
Angel. conſ. 261. nu. 3. verſ. ſi autem.
Dec. d. conſ. 264. col. pen. & fin.
Couarr. var. reſol. lib. 4. c. 21. num. 2. & 3. & in fin.
Caldas in dict. l. ſi curatorem, num. 52. ab inteſtato verò ſuccedit ex tacita voluntate defuncti.
Soc. in rub. de lib. & poſth. vbi Iaſ. idem
Iaſ. d. conſ. 202. nu. 24. &
Caſtrenſ. in d. conſ. 200.

292 In tertio verò modo, prout in terminis noſtræ quæſtionis, nempè vt ſuccedat in eo, quod pater ex teſtamento, aut vltima voluntate, vel donatione relinquerit, ſicut in copia legitimationis expreſsè legitur, tunc non ſuccedit, niſi in quantitate à patre diſpoſita in teſtamento, ſeu alia vltima voluntate, vel donatione, ab inteſtato verò ſuccedere non poterit, quia omnes prædicti tituli referuntur ad diſpo-

diſpoſitionem, quæ fit ab homine, cauſa verò inteſtati procedit à lege.

Bal.in l.ſi emancipatus, nu.2.de collation.

Alex.conſ.44.in fi.lib.5.

Iaſ.d.conſ.292.col.antepen.verſ.6.

Io.de Garſon. in auth. ex teſtamento, nu.8.C.de ſecun.nup.

Rimin.iun.conſ.179.num.26. cum ſequen. lib.2. dicens, quod ſuccedens debet habere diſpoſitionem, & formalem titulum ab homine, & ſic aliquid conſequi non poteſt, cum ſint limitati modi ſuccedendi, vt ſupra, niſi mediante diſpoſitione, & iudicio patris, ſed ab inteſtato non ſuccedit. Hic caſus in ſpecie relatus eſt à

Curt.ſen. in d. conſ.73. à num.6. vſque ad nu.8. vbi videndus erit omnino

Alciat.conſ.19. lib.4.

Socin. in iiſdem terminis in allegato conſ. 246.nu.1. & poſt num.2. verſ.ſecundo principaliter.

Iaſ.in d. rubr.de liber. & poſthum. num. 14.in fi.

Rim.iun.conſ.194.nu.29.& 30.vol.2.

Peregr.optimè d.art.6.nu.9.

Mart. Laud.de legit. tom.8. tractatuum,
293 *par.2. num.65.* & ſucceſſiuè filio taliter legitimato in bonis patris legitima non debetur, quam pater nec relinquere tenebatur, vt inferius dicetur, quam concluſionem, vti veriſſimam, in ſpecie noſtra ſequuti fuerunt ex noſtris, videlicet.

Ex noſtris ſcilicet.

A*Lexander conſ.30.num.5.vol.4.* loquens in legitimato, vt ſuccedat in eo, quod pater reliquerit, vel donauerit, vt eſt caſus noſter, & quia non eſt legitimatus quoad omnia, concludit legitimam non deberi.

Dec. d.conſ.264. col.pen. ita concludit intrepidè ſub quacunque forma legitimatio appareat, dũmodo ſucceſsio ſit limitata, & omnes DD. eum indiſtinctè ſequuntur, & ita intelligunt abſque controuerſia.

Curt.ſen.conſ.73. vbi ſimiliter ponit caſum noſtrum in plenè legitimato quoad perſonam, limitata tamen ſucceſsione, *vt ibi poſt num.5. verſ.capio*, ſecundum non obſtante ponderatione partis, quòd loquatur in ſpurio, vt infra dicetur.

Rip.in d.reſponſ.19. in tit. de ſubſtitutio. in plenè legitimato quoad perſonam.

Rimin.ſen.d.conſ.289.lib.2.

Alcia.conſ.89. num.5. cum ſeq. lib.5. aliàs conſ.557.in fi.

Decian. latè conſ.19. uolum.1. & num.15. qui videri debet.

Honded.conſ.89. nu.60. allegans deciſ.Rota Caſaris de Graſſis 179. malè per Aduerſarium, & reſpondit Pariſ. & alijs in contrarium adductis.

Io. Baps. Coſta optimè videndus, de portione rata, q.156. à nu.30.

Siluan.conſ.45.nu.21.

Peregr. in ſpecie de fideicom. d.art.36.ſub nu.9. vbi ita concludit contra *Pariſ.& Ceph.* contrarium tenentes.

Burſat. ampliſſimè conſ.355. nu.60.vol.4.

Soci.& Iaſ.ſub nu.16.in rubr.ff.de libe.& poſthum.

Gabriel. conſ.24. in prin. & per tot. lib.2. vbi latiſſimè.

Caſar de Graſſ. deciſ.179. in fi. qui decidit in caſu poſito per Gabriel. d. conſ.14. lib.2.

Lupus loco citato in tract.de illegitimis.

Ex Hiſpanis.

T*Ell. latiſſimè, qui videatur in d.l.12. Taur.nu.26.& 27.*reſpondens obiectis.

Segur.in d.l.9 §.ſi vir uxori, num.82. ff.de acq.poſſeſſ.

Didac.Perez lib.5. ordinam, tit.11. tom.2. col.1.in fi.fol.95.

Azeued.in d.l.11.ſub nu.41. qui eſt lib.5. tit.8.l.10.noua recompilationis, & mirum eſt, quod per partem in contrarium citetur, cum pro nobis expreſsè affirmet.

Matt.eo.tit.8.lib.5.l.10.glo.1.nu.6. dicens non deberi legitimam, cum non poſsit conqueri, ſi pater minus reliquerit.

Caldas in d.l.ſi curatorem, in d.verbo ſine curatore, nu.52. & 53. loquens pariter in legitimato plenè quoad perſonam.

Auend.in d.l.12.Taur. in qua ſe remittit ad notata per Tell.& Matthien.

Suarez in addit. ad Gomez.varia. reſolut. tom.3.cap.12.ſub nu.28.lit.B.

Molin.Theolog.d.diſput.173.

Morquec. in tract.de diuiſ.bon. lib.4.c.6. num.50. vbi ſimiliter ſe remittit ad Tell.& Matth.

Idem Suarez pro parte ex aduerſo citatus in *l.quoniam in prioribus, in declaratione legis Regni, limit.12. circa fin.* dum concedit patri facultatem grauandi in legitima, quia relinquere non cogitur, vt cenſeatur appoſitum grauamen ſimpliciter adiectum, etiam in legitima, ſtante reſtrictione ſucceſsionis, & ſic fuiſſe iudicatũ, bene tamen ad tollenda dubia, monet bonum eſſe obtineri legitimationes cũ vinculis, & conditionibus viſis, de quibus inferius dicetur, ſed non ex hoc ſequitur mu-

taſſe

taſſe ſententiam prædictam.

Eandem concluſionam ſine dubio ſequi videntur omnes illi tenentes genericè non poſſe filium ita legitimatum aliquid petere contra patris voluntatem, nam ſi nihil prætendere poteſt, ergo nec legitimam, vel ſi ab inteſtato ſuccedere non poteſt, nec patris teſtamẽtum impugnate, in ſpecie *Soc.d.conſ.246.nu.1.& poſt num.3.verſ.ſecundo principaliter, vol.2.Tell.loco cit.Lopez d.par.3.tit.18.lib.9.glo.3.*& alij, quos ſupra retulimus, & inferius etiam allegabuntur.

294 Comprobatur concluſio pr**ę**dicta euidenti ratione, nam, vt dictum eſt ſupra, filio naturali legitima non debetur, iuxta *glo.in d.l.1.ff.de bon.poſſeſſ.contra tab.* quam ſequuntur ſine contradictione cæteri DD.ſuperius relati, cum verò filius naturalis ſimpliciter legitimatur abſque reſtrictione, tunc, quia per legitimationem efficeretur legitimus ad inſtar legitimi, & naturalis filij, legitima deberetur, vt per *Bald.in d.c.de cauſis, de offic.deleg.* & habetur in addit.*ad Spec.in tit.de ſucceſſ.ab inteſt.Iaſ.in d.rub.nu.10.ff.de liber.& poſthu.Peregr.in d.art.36.num.9.*Sed ſi legitimatus fuerit limitatè quoad ſucceſſionẽ in eo, quod pater reliquerit in teſtamento, aut alia vltima voluntate, vel donatione reſpectu ſucceſſionis dicitur prorſus diſpenſatus, vel remaner illegitimus, & in eo ſtatu, prout erat ante legitimationem, in quo ſtatu legitima non debeatur, vt Doctores ſuperius citati concludunt, & dum affirmant filium taliter legitimatum (ſicut in ſpecie noſtra) non ſuccedere ab inteſtato, neque poterit legitima competere, ad *tex.in l.Papinianus,§.ſi quis mortes,ff.de inoffic.teſtam.& l.parentibus,C.eod.tit.Bal.in l.maximum vitium,col.fin.C.de liber.præterit.Caſtr.conſ.276.col.2.vol.1.Crau.conſ.2.nu.13.Cuman.conſ.124.in fi.* quia legitima commenſuratur portioni inteſtatæ ſucceſſionis, *Pariſ.conſ.25.nu.4.vol.2.Natt.in conſ.199.nu.2.vol.1.*

295 Inſuper ex dictis per DD. ſequitur aliud neceſſarium conſequens, quod ſi filius legitimatus non habet querelam, nec ius impugnãdi teſtamentum paternum, ſicut veriſſimum eſt in caſu noſtro, nec legitimam conſequi poterit, *Alex.& cæteri in §.& quid ſi tantum, & in d.conſ.30.circa fi.habetur in l.omnimodo,C.de inoff.teſtam.Rom.conſ.40.num.12.vol.3.Dec.in d.conſ.264.Segura in d.§ ſi vir vxori,Decian.in d.conſ.19.poſt nu.68.Rip.in d.reſponſ.19.num.6.cum ſeq.Gabr.in d.conſ.24.nu.4.*& *poſt nu.*20. Quo ſtante etiã in alijs duobus modis legitimandi, de quibus ſupra, ſi filius poſſet ſuccedere ab inteſtato ex tacita voluntate defuncti, certum, & indubitatum eſt in caſibus prædictis, quod teſtamẽto condito, nihil filius opponere poterit, nec modo aliquo impugnare, nec legitimam petere,
296 ex prædictis authoritatibus, *Couarr.d.cap.11.var.reſol.ſequitur Ioan.Baptiſta Coſta in d.q.156.& propriè nu.5.Lup.in d.comm.3.§.1.nu.62.& Rot.Rom.deciſ.355.num.6.par.1.in nouiſſimis*, & ſic in omni caſu, quo teſtamentum conditum eſt, ceſſat querela, ius impugnandi, & petitio legitimæ, & ſi in caſibus prædictis, vbi quamuis daretur ſucceſſio ab inteſtato, facto tamen teſtamento non competeret ius dicendi nullum, nec legitima, fortius in caſu noſtro, vbi non agitur de ſucceſſione ab inteſtato, ſed de ſuccedendo ex teſtamento, codicillis, vel donatione.

257 Ad euitandum prædicta pars aduerſa pr**ę**tendit ex verbis legitimationis induci ſucceſſionem ab inteſtato in beneficium Cæſaris legitimati primo ex illis verbis, ibi, *que pueda hauer, y heredar todos, y qualeſquier bienes muebles rayzes, y ſemouientes, que por vos en vueſtra vida, ò al tiempo de vueſtra fin, y muerte por vueſtru teſtamento, ò poſtrimera voluntad, o por otra manda, o donacion, o por otras qualeſquier perſonas le fueren dados, dexados, o mandados en qualquier manera*, ex qua clauſula dicit non reſtringi ſucceſſionem in eo quod patri viſum fuerit, aut placuerit, ſed ſimpliciter fuiſſe admiſſum ad quamlibet ſucceſſionem tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato, & illa verba, *que por vos*, fuiſſe poſita argumentatiuè, dum filius reſtitutus eſt natalibus, *ex conſ.Ruin.84.col.1.vol.3.* Item quia verbum illud, *heredar*, comprehevdit vtramque ſucceſſionem, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato, vt docet *Gregor.Lopez par.4.tit.15.l.9.*

298 Secundo, id videtur colligere ex ſubſequẽti clauſula legitimationis, videlicet, quod non ſit in præiudicium filiorum ex legitimo matrimonio natorum, vel procreandorum, & ſubſequitur, *ni de los otros vueſtros herederos deſcendientes, y aſcendientes por linea derecha*, ex teſtamento, ò ab inteſtato, ex quibus verbis apparet, quod dum Rex voluit, vt legitimatio non præiudicaret hæredibus deſcendentibus, vel aſcendentibus ex teſtamento, & ab inteſtato, implicitè videtur voluiſſe. & conſideraſſe hos filios legitimatos ſuccedere potuiſſet etiam ab inteſtato, quoniam alias ſi ab inteſtato non ſucceſſiſſent, illa clauſula ne fieret præiudicium hæredibus aſcendentibus ab inteſtato, non deſeruiret, nec operaretur, ex quo ſuccedit, quod ſi filius legitimatus ſuccedit, tam ex teſtamento, quàm ab inteſta-

teſtato, habetur ac ſi ſimplicitèr fuiſset legitimatus, & habet querelã, & ius dicendi nullum, ex doctrina *Gregor. Lopez par. 3. tit. 18. l. 9. glo. 3.*

299 Tertio põderat, quòd ſi denegaretur Cæſari ſucceſſio ab inteſtato, legitimatio in nihilo operaretur, imo eſſet ei nociua, & inutilis, quia ſecundum prædicta omne id, quòd per legitimationem conceditur, etiam ante legitimationem conſequi poterat, cum iure communi in defectum legitimæ prolis poterat hæres inſtitui, reſeruata tantum parentibus legitima, *Auth. licet, C. de natur. libe.* & *attenta lege 10. Taur.* poterat etiam parentibus legitima tolli, & attenta legitimatione ſtantibus aſcendentibus diſponi non potuiſſet in beneficiũ legitimati, quæ tamen obiecta facillimè reſoluuntur.

300 Quòad primum ſi Rex ſimpliciter dixiſſet, vt filius ſuccedere voluiſſet in quibuſcunque bonis quouis modo, tunc illa clauſula non reſtringeret ſucceſſionem, ſed potius ampliaret, ſed quia ſpecificè in initio legitimationis ſtatuit, vt conſequi poſſit quæuis bona, & ſubdit, quę per patrem, vel alios quoſcunq; data, vel relicta fuiſſent ex teſtamẽto, vel alia vltima voluntate, aut donatione, ſe reſtrinxit ſine dubio ad id, quod à patre, vel alijs fuerit diſpoſitum, & ſic requiritur diſpoſitio aliqua ex modis prædictis ſpecificatis quouis modo patri, vt alijs viſum fuerit, remittendo omnia arbitrio paterno, cum modis relinquẽdi ſpecificauerit, ob quod ſub aliquo illorum modorum, ſeu titulorum minime cauſa inteſtati comprehenditur, *vt Rimin. iun. docuit in d. conſi. 176. nu. 27. lib. 2. & Bero. conſi. 84. col. fin. lib. 2.* Voluntas enim de qua in legitimatione fit mentio, debet eſſe diſpoſitiua, non autem permiſſiua, expreſſa, non tacita, vera, non ficta, ex notatis per *Camer. in cap. Imperialem, fol. 66. a ter.* At cauſa inteſtati habet ſolum fictam, tacitam, & permiſſiuam voluntatem defuncti, *l. conficiuntur, & l. ſi quis cũ nullum, ff. de iur. codicill.* Merito non comprehenditur, quia cum ſucceſſio filij legitimã pendeat ex tenore legitimationis, *l. fideiuſſores Magiſtratuum, §. pro Aurelio. ff. de fideiuſſ. Soc. conſi. 95. nu. 13. lib. 1. Barz. deciſ. Bonon. 91. nu. 28. Coſta q. 156. nu. 10.* legitimatio ex vna cauſa ad ſuccedendum ad aliam nõ extenditur, *Soc. d. conſi. 246. nu. 5. Curt. ſen. d. conſi. 73. nu. 69. Burſ. d. conſi. 355. num. 27.* & omnia potiſſimum regulantur à voluntate paterna, vt ijdem DD. *modo citati teſtantur, & Alcia. in rub. ff. de lib. & poſth. nu. 3. Decian. d. conſi. 219. nu. 15. 26. & 27.*

301 Confirmatur prædicta ex alio, quia antiquitus legitimationes Caſtellæ fiebant ita amplæ, quòd legitimatus poterat ſuccedere tam ex teſtamento, quam ab inteſtato, *vt in l. 9. tit. 18. par. 3.* Hæc autem generalis forma legitimandi deinde ex Conſuetudine Regum poſteriorum fuit reſtricta ad id ſolum, quod pater vellet relinquere, vt animaduertit *Gregor. Lop. l. 9. glo. in verb. teſtamento, in fi. ibi, ſecus ſi ſit limitata*, vt communiter hodie fiunt, ad ea, quæ pater vellet ſibi relinquere, & ſic contra diſpoſitionem illius legis admittentis filium legitimatum ab inteſtato, idem teſtantur *Suarez in d. l. quoniam in prioribus limit. 12. nu. 4. poſt princ. fol. 383. in paruis, Couarr. de ſponſal. 2. par. c. 8. col. 2. Gamm. deciſ. Luſit. 11. Tell. d. l. 12. nu. 20. Azeued. lib. 5. tit. 8. l. 10. noua recopilationis, Caldas in d. l. ſi curatore, in verb. ſine curatore, nu. 52. Velaſq. conſult. 465. nu. 6. cum ſeq. & in praxi partit. loco cita. & Molin. in d. diſp. 173. col. 8. lit. C. & D.* Ideo obſeruanda erit omnino limitata ſucceſſio, prout dictat tenor legitimationis, & ſi forma conſueta reſtrinxit formam antiquam legitimandi, *de qua in d. l. 9.* non in alio reſtrinxit, niſi in tollendo ſucceſſionem ab inteſtato, quæ cõcedebatur per antiquam formam legitimandi, maximè dum limitatur ſucceſſio in eo, quod pater reliquerit in teſtamento, vel donatione.

302 *Conſilium vero Ruin. 84. lib. 3 nõ obſtat.* Non enim dicit illud, ad quod allegatur, Teſtatur namque, quod ſi quis legitimatus fuerit ab habente facultatem plenè legitimandi, ſi tamen ſucceſſio limitetur, vt ſolum ſuccedat ex teſtamento, vel donatione à volentibus relinquere, quod ex hac reſtrictione legitimatio non conuertitur in diſpenſationem, ſed remanet vera legitimatio, & hoc quoad perſonam, quia ſucceſſio eſt quid à filiatione diſtinctum, vt dictum eſt ſupra, non autem dicit Ruin. q facultas ſuccedendi ex tali clauſula non dicatur reſtricta, vt ad modos non expreſſos extendatur, vel procedit in legitimato à Comite Palatino, cui data erat poteſtas plenè legitimandi, quo caſu illa verba poſſunt videri poſita augumentatiuè ſecus in legitimato à Principe cum dicta limitatione, cuius vigore ſucceſſio poſita eſt in voluntate patris diſpoſitiua, vt idem *Ruin. declarat in conſ. 86. poſt nu. 19. verſ. non obſtat, eod. vol. 3.*

303 Verbum autem (heredar) ſimpliciter appoſitum importaret vtramque ſucceſſionem ex teſtamento, & ab inteſtato, ſed quia ſtatim ſequuntur verba ibi (*que por vos por teſtamento, &c. ò qualquier perſonas le fueren dados, dexados, &c.*) hæc verba limitantia, quæ ſtatim ſubſequuntur reſtringunt præcedentia,

tia,

tia, & generalitatem præcedentis verbi (heredar) vt ſuccedere valeat in eo, quod pater reliquerit vno, vel alio, ex modis prædictis, & non ſimpliciter, ad notata in *l. ſi ſeruus plurium, §. vltim. ff. de legat. 1. & in l. ſi cum ſibi fundum, ff. de verb. ſignif.* Nec verbum prædictum referri poteſt ad hæreditatem ſimpliciter, ſicut ad honores ſimpliciter fuit legitimatus, quia poſt perfectam orationem quoad ſucceſſionem limitatam modo prædicto longe poſt ſucceſſionem agitur de honoribus, & officijs per alia verba habentia perfectam orationem, iuxta notata in *l. in repetendis, ff. de legat.* 3. & ſi ſucceſſio limitata ab initio habuit ſuam ſpecificam determinationem, non poteſt regulari à ſubſequenti oratione quoad honores, ex doctrina *Bal. in l. 1. nu. 5. C. de legitim. hæred. Alex. latè declarat in conſi. 48. poſt nu. 7. vol. 1.*

304 *Doctrina vero Greg. Lopez in d. l. 9. par. 3. tit.* 18. nedum parti prodeſſe non poteſt, ſed principaliter aduerſatur, & confirmat, quæ ſupra retulimus, dicit enim, quòd filius legitimatus poteſt impugnare teſtamentum per querelam, intelligas dicit ipſe in legitimatione ſimpliciter facta, vel hic, ideſt in illa l. 9. quam gloſabat, vbi eſt caſus, vt filius legitimatus ſuccederet in omnibus bonis patris tunc præſentibus, vel futuris, quandocunq; pater deceſſerit cum teſtamento, vel ſine teſtamento. Quare illa legitimationis formula perinde habetur, ac ſi eſſet facta ſimpliciter, dum abſq; limitatione admittitur filius ad bona patris, ſiue deceſſerit teſtatus, ſiue inteſtatus, addit *Lopez, ſecus vero ſi eſt limitata, vt communiter hodie fiunt ad ea, quæ pater vellet ſibi relinquere*, vbi videndus eſt, & ſic clarè ſentit, quòd dum confertur legitimatio ad ea, quæ pater vellet relinquere non erit ſimplex legitimatio quoad ſucceſſionem, ſed erit attendenda diſpoſitio paterna, contra quam non competit querela, nec iusdicendi nullum teſtamentum, quod fortius procedit, dum ſunt declarati modi ſuccedendi, vt in caſu noſtro.

305 Quòad ſecundum ponderatio partis dirimitur facillimè, quoniam non ex hoc, quod legitimatio non inferat præiudicium hæredibus aſcendentibus, vel deſcendentibus ex teſtamento, & ab inteſtato, ſequitur, quod filius taliter legitimatus ſuccedere potuiſſet etiam ab inteſtato, vt illa verba nõ eſſent inutilia, ſiquidem verba illa ſatis operari poterant, & vtiliſſima ſunt, etiam teſtamento non facto, & non includunt ſucceſſionem filij ab inteſtato, quoniam dum Cæſar fuit habilitatus ex legitimatione tam ex teſtamento, quàm donatione poterat pater illi facere immẽſam donationem, & decedere inteſtatus, & ſic præiudicare aſcendentibus, qui ab inteſtato ſucceſſiſſent, & a legitima potuiſſent excludi, ſi talis filius reputaretur ad inſtar legitimi, ſicuti per exiſtentiam legitimi nihil debetur parentibus etiam ratione legitimæ, vt docet *Peregr. de fideicommiſſ. art. 32. num. 27. art. 38. nu. 44.* & proinde illa clauſula ſine præiudicio hæredum deſcendentium, vel aſcendentium ex teſtamento, vel ab inteſtato conſeruat iura prædicta, vt aduerſus inofficioſam talem donationem venire poſſent, *iuxta tex. in l. ſi filius, vbi Gloſſ. Barto. & cæteri, C. de inoffic. donation.* & eis legitima debeatur non obſtante donatione, non autem quòd filius ita limitatè legitimatus valeat ſuccedere ab inteſtato.

206 Quòad tertium, aduertatur primò talem legitimationem eſſe vtilem, quia reſtituit filium natalibus, & deleuit omnem maculam, & alia, vt conſiderat *Lapus de illegitim. dicto contentu 3. §. 1. num. 51.* & *Peregri. punctualiter art. 23. ſub nu. 83. verſ. verum*, vbi addit, quod poterit etiam totũ capere ex diſpoſitione paterna deficientibus illis, quibus ius fuit reſeruatum, erit etiam ſecundo vtilis, quia, cum de iure communi ſtantibus legitimis vnciam tantum ex ſubſtantia paterna capere poterat, *l. 2. vbi Doct. C. de naturalib. liber. Alex. in l. ſi quis ex bonis, in princ. ff. de vulg. & pupill. & in conſ. 198. lib. 6. Cagnol. in l. ſi qua Illuſtris, num. 6. C. ad Senatuſconſult. Orſitian.* Legitimatus tamen poteſt ex teſtamento plus capere, licet aliqui voluerint, vt non capiat minus quam vnus ex legitimis, cui minus ſit relictum, *ex tex. in l. communium, §. ſi. C. de naturalib. liber. Ioan. Andr. in regula ſine culpa, in 2. q. de reg. iur. in 6. Dec. conſi. 393. col. 2. Laderch. conſ. 107. nu. 76. Pariſ. conſ. 12. lib. 2. nu. 172.* & alij relati per *Peregr. d. art. 23. nu. 31.* Alij vero, vt ſuccedat ex teſtamento in totum, detracta tantum legitima filiorum legitimorum, *Alexan. conſ. 187. ante num. 8. lib. 5. Aret. in d. §. & quid ſi tantum, ſub num. 27. Capyc. deciſ. 22. nu. 8. Alcia. in d. rub. de lib. & poſthum. nu. 13. Caſtren. conſ. 27. lib. 2. Couar. de ſponſal. par. 2. cap. 8. §. 10. ſub num. 1. verſ. in cæteris operatur*, & tertio dicta legitimatio, quamuis reſtricta quoad ſucceſſionem operatur, vt confecto teſtamento licet imperfecto ſuſtineatur, nedum in beneficium filiorum legitimorum, & naturalium, ſed etiam in beneficium huius filij legitimati, vt docet *Burgoſ. de Pax. in l. par. l. 3. nu. 320.*

308 Nec inſuper eſſet damnoſa, vt figuratur,

quia

quia de iure communi aſcendentibus debetur legitima, ipſis vero naturalibus reſiduum relinqui poteſt, etiam attenta illa clauſula ſine præiudicio, & ex paterna diſpoſitione omne illud, quod de iure commuai capere poterat ante legitimationem, etiam tunc licitè conſequitur, quia illa clauſula reſeruatiua nihil ponit in eſſe, ſed tantum conſeruat ius aſcendẽtibus, quod habebant tempore legitimationis, ex traditis per *Bar. in l. ille à quo, §. ſi de teſtamento, nu.5. ff ad Trebell. Dec. conſ.* 106. *col. fi. Iſern. in cap.* 1. *nu.* 7. *in fi.* qui ſucceſſores teneantur, & ſic conſeruat etiam petitionem legitimæ parentibus extra Regnum Caſtellæ, cum illa lex 10. locum habeat intra Regnum Caſtellæ, nou vltra, ad notata in *l.* 1. C. *de ſumm. Trin.* Immo illa clauſula conſeruat iura aſcendentibus, ſed non tollit iura tranſuerſalibus, de quibus non loquitur, & illorũ omiſſio relinquitur in diſpoſitione iuris communis, *l. ſi extraneus, ff. de cond. ob cauſ.* quo iure agnati excludunt legitimatum cum limitatione ad ſucceſſionem ex teſtamẽto, quemadmodum in eadẽ legitimatione habilitatur filius, etiam ad relicta ab extraneis ibi (*ò por otras qualeſquier perſonas*) quæ tamen omnia citra legitimationem quilibet illẽgitimus conſequi potuiſſet, dummodo non apparentibus, *l. ſi is qui ex bonis, ff. de vulg. & pupill. vbi Bar. Bald. Caſtren. num.* 6. *Imol. num.* 2. *Iaſ. num.* 3. & ſic expreſſio, quæ inerat, & reſeruatio, quæ iura conſeruat non tollit iura collateralium, ex quibus reſultat, quod ſi pater non diſpoſuiſſet, talis filius nõ ſucceſſiſſet ab inteſtato, attento tenore legitimationis prædictę, & remanſiſſet ius ſaluum, vel quoad duas vncias, non exiſtentibus liberis, *d. auth. licet*, vel quoad alimenta, quæ iam habuit Cęſar, etiam ex diſpoſitione teſtatoris, facto autẽ teſtamento ceſſat querela, & ius impugnandi, & ſucceſſiuè nullo modo competit petitio legitimæ, dum contra teſtamentum venire non poteſt.

308 Ratio autem principalis ſupradictæ veriſſimæ concluſionis vltra alia ſuperius adducta, reſultat ex eo, quod licet pſona ſit verè legitimata, cum tamen de ſucceſſione quærimus, tota videtur repoſita in patris volũtate, cuius liberum eſt arbitrium filio aliquid relinquere, vel in totum præterire, iuxta doctrinũ *Alex. pũctualem in d. rub. ff. de lib. & poſth.* qui dum loquitur in legitimato ſimpliciter, quòd rumpat teſtamentum paternum, limitat ſi forma legitimationis aliud importaret, ſcilicet, ſi filius ad ſuccedendum admitteretur ex voluntate teſtatoris, à cuius arbitrio totalis recluſio filij dependet, itaſq; uendo *Alexan. declarant* Decian. *d. conſ.* 19. *Rebuff. in prax. benef. in tit. de reſcrip. nu.* 13. & 14. *fol. mihi* 398. *Iaſ. d. conſ.* 202. *num.* 14. *per tot.* optimè *Rui. d. conſ.* 86. *poſt num.* 19. *verſ. non obſtat vol.* 3. *Tell. diffuſit loco citato.*

309 Non eſt etiam omittendum, quòd ſi vera eſſet prætendentia partis, quòd taliter legitimatus potuiſſet ſuccedere ab inteſtato (quod eſt falſum) certè ſecunda, & poſterior legitimatio Cæſaris ex hoc ſolo indubitanter corrueret, nam in ſecunda legitimatione faciẽda eſt mẽtio prioris legitimationis alterius filij, cum vel ſecundam Princeps nõ conceſſiſſet, vel difficilius, & omiſſis generalibus, propriè loquendo in duobus filijs legitimatis. vt ſit fa-
310 cienda mentio legitimationis, alias ſecunda non ſubſiſtit, latè probat *Soc. conſi.* 65. *nu.* 10. *in fi. cum ſeq. vol.* 3. quem ſequitur Gab. *commu. opin. lib.* 6. *in tit. de legitim. cõcl.* 7. *nu.* 5. *Tell. d. l.* 12. *nu.* 4. *Coſta in d. §. & quid ſi tantum, par.* 1. *num.* 138. *verſ. fortaſſis tantum, iuncto verſic. præcedenti, Honded. conſ.* 89. *num.* 3. *volum.* 1. & licet ibi defendat ſecundam legitimationem num. 20. illud procedit ea ratione, quia primus legitimatus (*vt in caſu noſtro*) non poterat ab inteſtato ſuccedere. Proinde ex duobus alterum fateri neceſſe eſt, vel quod taliter legitimati nullatenus ad inteſtati ſucceſſionem admittantur, vt valida ſit ſecunda legitimatio, vel ſi illius ſucceſſionis ab inteſtato capaces exiſtant, corruat ſecunda legitimatio, non facta mentione primæ legitimationis, vt per *Soc. in d. conſ.* 65. à quo nemo diſſenſit.

311 Contra hanc veriſſimam concluſionem tot medijs confirmatam aduerſarius allegat. Primo aliquas rationes in contrarium. Secundo prætendit Doct. allegatos pro noſtra opinione loqui in caſibus diuerſis, nempè in ſpurio legitimato, vel in diſpenſato non illegitimato verè, vt hic, aut in legitimatione reſtricta cum dictionibus taxatiuis tantum, vel dumtaxat, vel in legitimatione per verba negatiuè concepta. Tertio adducit nonnullas DD. authoritates, quæ tamen ſicut veritatem ſupradictæ concluſionis obumbrare non poſſunt, ita facillimè ex infraſcriptis pro maiori claritate reijciuntur.

312 Et omiſſis rationibus, de quibus verba faciamus in ſecundo articulo grauaminis, & ſubſtitutionis, deueniendo ad ſecundum, primo eſt aduertendum, quòd plures ex Doct. à nobis citatis loquuntur de filijs naturalibus legitimatis, non de ſpurijs, cum clauſula limitatiua ſucceſſionis, vt Honded. Coſta, & Peregrin. licèt malè de ſpurio ab aduerſario intelligatur, qui alios allegant, quamuis adhuc Do-

ctores

ctores loquētes de ſpurio reſpexerint ad omnes illegitimè natos, non tamen ex concubina domi retenta, iuxta tradita per *Couarr. de ſponſal.par.2.d.c.8.§.5.nu.1.Lupus de illegitim.in præfat.nu.9.*

313 Secundo licet facti ſeries in aliquo caſu fuerit in filio ſpurio, non tamen Doct. ſe fundāt in eo, quod filius legitimatus erat ſpurius, quoniam licet eſſet filius ſpurius, ſi tamen Princeps vult, poteſt eum plenè legitimare, & erit vere legitimatus, & reſtitutus ad omnia iura legitimorum, tam quoad perſonā, quam quoad ſucceſſionem, vt colligitur ex *Alex. in d.rub.ff.de lib.& poſthum. Dec.conſ.55.nu.4.verſ.nec obſtat*, maximè ſi adſunt clauſulæ derogantes, vt notat *Peregr.art.23.num 32. Lup.d.comm.3.§.1.nu.51.* Etenim in ſpurio etiam dicitur plena legitimatio quoad perſonam, licet eſſet reſtricta quoad ſucceſſionem, quamuis eo tempore matrimonium contrahi non potuiſſet, quia ante legem ciuilem omnes legitimi naſcebantur, *§.liceat, auth.quib.mo.nat.effic.legit.* deinde lex reſtrinxit ſucceſſionem ad eos, qui ex matrimonio nati eſſent, ideo poteſt Princeps tollere impedimentum legis, & omnem differentiam à iure ciuili inuentam, ac ius poſitiuum, & ſecundum primæua iura legitimatum admittere, quamuis diſpenſari non poſſit ſuper radice matrimonij, alias ſequeretur, quòd Imperator non poſſet quemquam verè legitimare, cùm non ſit ſuum prouidere ſuper radice matrimonij, quod eſt falſum, *Socin. optimè in l. Gallus, §.ſi eius, colum.3. in fi. poſt nu.5. in verſ.ſed vltra ea quæ ipſe dicit, ff.de liber.& poſthum. Alber.in rubr.ff.de decr.ab ord.faciend. Abb.& Præpoſ.in cap.per venerabilē, §.quod autem, qui fil.ſint legit. Ant.de Roſell.de legitim par.2.lib.2.c.legitimationis effectus, nu.7.tom.8. Natta par.2.in nouiſs. Aret.in l.ex facto, nu.12.ff.de vulg.& pup. Minad.deciſ.34.num.1. Mantic.de coniectu.vltim.volun.lib.11.tit.10.nu.31. Couar.* latè declarat *d.cap.8.§.8.ſub num.4.verſ.quod ex prædicta opinione, & verſ. quod verum eſt, & verſ.quia licet ipſe Princeps, Peregr.d.c.23 nu.32.* & *propriè nu.36.* & *Gonzal.reg.8.cancell.glo.5.nu.122.* Idemque ſpurius verè legitimatur a Principe, non per approbationē matrimonij, immo remedium legitimationis per reſcriptum inuentum eſt, vbi matrimonium interuenire non poteſt, *§.ſed & aliud, auth.quib.mod.natur.effic.legitim.* Et ſic Doctores non ſe fundant in eo, quod legitimatus erat ſpurius, ſed in ſucceſſione limitata ex voluntate legitimantis, ob quod clauſulæ limitatiuæ efficiunt, vt quoad ſucceſſionem remaneat tanquam illegitimus, qua ratione *Alex. ſingulariter in d.rub.ff.de liber.& poſthum. nu.3.* dicit, ꝙ ſpurius ſimpliciter legitimatus rumpit teſtamentum ſicut filius naturalis legitimatus, niſi (dicit ipſe) adſit clauſula reſtrictiua, & ſic nulla conſtituitur differētia inter ſpurium, & naturalem, ſed tantummodo eſt vis in clauſulis limitatiuis reſpectu ſucceſſionis, ſicut in caſu noſtro, quem Dec. & alij ſupra relati ſequuntur.

314 Similiter non eſt facienda vis, quòd aliqui Doct. loquuntur in diſpenſato, licet multi teſtentur de legitimatis, vt *Burſat.d.conſ.355.nu.27.* & *60. Peregr. Cald. Tell. Matthieuſ. & Cæſar de Graſſ.in locis citatis, Iaſ.d.conſ.202.lib.2. Suarez d.l. quoniam in prioribus, num.4. Lopez d.par.3.l.9.gl.3. Couarr.d.§.8.nu.2. Rim.ſen.d.conſ 289.nu.51.lib.2. Dec.d.conſi.264.num.3.& Soc.d. conſ.246.lib.2.* quoniam Doctores omnes etiam loquentes in diſpoſito non ſubſiſtunt in eo, quod filius dicatur diſpenſatus, non legitimatus, ſed in ratione iuris, quòd filius legitimatus cum ſucceſſione reſtricta dicatur diſpēſatus, vel quod licet reſpectu perſonæ dicatur verè legitimatus quoad ſucceſſionem, tamen remaneat tantummodo diſpenſatus ſecundum patris voluntatem, & reſpectu ſucceſſionis habetur pro illegitimo. Et aduertatur, quòd non dicimus filium eſſe pro parte legitimum, quia etiam data pro vera contraria opinione, filius quoad perſonā dicetur verè, & integrè legitimatus
„ indiuiſibiliter, & integraliter. *Verum quia*
„ *ſucceſſio non eſt pars integralis legitimatio-*
„ *nis poterit reſtringi, & limitari, & dicetur*
„ *filius, ſed non ſuccedet in plus, quàm pater*
„ *in teſtamento relinqueret.* Sunt verba *Curt. Senioris in d.conſ.73.poſt num.7.verſ.& ſic ex his omnibus*, & latè inter alios conſiderat *Io.Baptiſta Coſta in d.q.156.poſt num.7.& Lupus nu.55.*

315 Ponderatio autem partis, vt legitimatus cum ſucceſſione reſtricta tunc nō admittatur, quando adfuerint in legitimatione dictiones taxatiuè tantum, dumtaxat vel ſimiles aliqua ratione fundari non poteſt, quia vltra quod multi ex Doct. ponunt caſum in legitimatione facta ſine dictione taxatiua, vt *Alex.conſi.25.lib.1.* & *conſi.30.lib.4. Dec.d.conſ.264.& in l.1, C.de bon.poſſ.contra tab. Tell.dict.l.12.num.26.& 27. Matthieuſ. Soc.& Lup. locis citatis, Iaſ.d.rub.ff.de lib.& poſtb. Couarr.d.cap.21.lib.4.* Cæteri etiam Doctor. dum narrant factum ſucceſſionis limitatè referunt, ſeu ponunt diuerſas clauſulas reſtrictiuas aliquando cum dictionibus taxatiuis, nonnunquam verò ſine, ſcilicet, quod ſuccedat filius in cer

Digitized by Google

ta parte tātum, vel dumtaxat, aut in eo, quod pater voluerit, vel ſine præiudicio venientiū ab inteſtato, vel ex teſtamento, aut donatione, vel conſimiles. In deciſione autem articuli nō ſe fundant in verbis taxatiuis, aut quod illæ tantum operentur limitatiouem, ſed in clauſulis reſtrictiuis, per quas ſucceſſiō remittitur voluntati paternæ, vt *Alex. poſuit in d. conſ. 30. lib. 4. & conſ. vlt. lib. 5.* allegando *cap. 1. de fil. natis ex matrim. ad Morgan. contract.* qui tex. etiam ponderatur ad dignoſcendum an ſucceſſio limitata efficiat, vt filius dicatur diſpenſatus, vel verè legitimatus quoad perſonam, *Dec. quoque in alleg. conſ. 264. verſic. ſed quicquid ſit*, vtitur illo medio ad tollendum omne dubium, & quamlibet controuerſiam verborum, quod ſufficit effectum ſucceſſionis fuiſſe limitatum, quomodocunque ſe habeant verba legitimationis, etiam quod ſit vera legitimatio, pariter clauſula, de qua ſupra diximus, quòd ſuccedat filius in eo, quòd pater reliquerit ex teſtamento, vel ab inteſtato, eſt abſque dictione taxatiua, & illius vigore communiter Doctores concludunt non dari filio ſucceſſionem aliquam contra teſtamentum, de quo laté *Couar. d. c. 21. lib. 4. var. reſol.* Item quod ſuccedat ex teſtamento, non ab inteſtato, de quo *Caſtren. in l. ſed ſi hoc, §. patronum, num. 7. ff. de in ius voc. Soc. conſ. 146. lib. 2.* loquens in plenè legitimatis abſque dictione taxatiua, *Iaſ. in rub. de libe. & poſth. num. 15.*

316 Inſuper videantur omnes clauſulæ relatæ per *Tell. in l. 12. ſupra nu. 26. verſ. ſecundo*, in quibus non adijcitur dictio aliqua taxatiua etiam in vera legitimatione, veluti quod ſuccedat ex teſtamento, vel ab inteſtato, vel ſine præiudicio aſcendentium, vel deſcendētium, vel in eo, quod patri placuerit, vel alio quouis modo, & tamen filius non ſuccedet, niſi ſecundum voluntatem patris diſpoſitiuam, vel permiſſiuam, contra verò, vel præter voluntatem nihil conſequetur, vt ibi latiſſimè comprobat, & ſequitur *Matthienſ. tit. 8. l. 10. glo. 1. nu. 6.* omnino videndi, & *Lup.* amplè declarat *d. §. 1. nu. 49.* quod ſi aliter diceremus, ſequeretur clauſulas reſtrictiuas abſque dictionibus taxatiuis in aliquo non operari, & daretur ſucceſſio filio hoc modo legitimato contra teſtamētum paternum, quod eſt omnino falſum, vt per *Couarr.* ex aduerſo malè ponderatum in *d. c. 21. num. 3.* vbi vſque ad finem iuribus, & rationibus reprehendens *Goz. ad.* fundat legitimatum, quod ſuccedere poſſit patri ex teſtamento, vel ab inteſtato nō poſſe modo aliquo impugnare, ibique *in verſ. quo ſit*, ſubdit dictionē tm̄ nullius eſſe cōſiderationis, nec p illā ſimiles caſus excludūtur, quę dictiones taxatiuæ non tollunt ſignificationem illorum verborum, quibus adijciuntur, immo illam extēdere ſolent ad ſimilia, & comprobat viua ratione *in verſ. id verò*, nam filio naturali legibus denegatum erat agendi contra teſtamētum, vt dicit *gloſ.* communiter recepta in *d. l. 1. in verſ. naturales, ff. de bon. poſſ. contra tab.* ſicut in principio allegationum notauimus. Dum itaque Princeps habilitat filium ad ſuccedendum ex teſtamento, vel etiam ab inteſtato, vtique ſuccedere non poterit contra voluntatem, cum illa non ſit ſpecies ſucceſſionis, ſed potius habilitatio ad ſuccedeudum, & ſi admitteretur, aperiretur via ſucceſſionis ab inteſtato, tabulis reſciſſis, *l. vt liberis, cum ibi no tatis, C. de collat.* immo nulla ratione ſuaderi poteſt, vt habilitatio ad ſuccedendum ſecundum voluntatem, trahatur ad caſum contrariæ voluntatis, & ſic ad impugnandum teſtamentum, & notant *Soc. Alex. Iaſ. & cateri in rubr. ff. de liber. & poſthum.* abſque contradictione, & remanet indubitatum ex clauſulis reſtrictiuis etiam ſine dictionibus prædictis dari filio ſucceſſionem ſecundum voluntatem patris, & non aliter, quòd tanto fortius procedit in quæſtione noſtra, dū limitata eſt ſucceſſio in diſpoſitione patris per teſtamentum, vel aliam vltimam voluntatem, aut donationem, vt diximus ſupra.

317 Vltimum aſſumptum partis conſtituentis differentiam inter legitimationem conceptā verbis negatiuis, aut affirmatiuis leuiſſimum eſt, quoniam ſi filius legitimatus cum limitatione ſucceſſionis, etiam per verba affirmatiua admitteretur, ſine dubio conſequeretur legitimam contra voluntatem patris, vt infra fundabimus, & ſic daretur ſucceſſio contra teſtamentum paternum (quod eſt falſum) & clauſula reſtrictiua ſucceſſionis affirmatiuè non operatur contra communem concluſionem ſupra firmatam, nec talis filius in aliquo differret a filio legitimato ſimpliciter, ſeu à filio legitimo, & naturali. Inſuper quamplures Doctores ſuperius citati loquuntur in clauſulis appoſitis affirmatiuè, vt *Alex. d. conſ. 30. Dec. d. conſ. 264. & in d. l. 1. nu. 10. C. de bono. poſſeſ. contra tab. Perez tom. 2. lib. 5. titu. 2. fol. 95. verſ. poſterior modus, Couar. d. c. 21. Azeued. d. lib. 5. tit. 8. l. 10. nu. 41. Tell. Matthien. Caldas. & Coſt. d. q. 156. & Lup. loc. cit. & Gregor. Lopez in d. l. 9. partita 3. tit. 18.* Fundamentum autem principale non conſiſtit in conceptione verborum negatiuè, ſed ſolum in eo, quod ſucceſſio reſtricta eſt ad id, quod pater voluerit, ſiue affirmatiuè, vel negatiuè loquatur, vt ſucceſſionis cauſa dicatur

repo-

repoſita in voluntate patris, à cuius arbitrio excluſiuo, vel admiſſio legitimati dependet, vt dicit *Cæſar de Graſſ. in d. deciſ. 179. nu. 15. in fi.* & omnes clauſulæ tam negatiuæ, quam affirmatiuæ conuertuntur, & paria ſunt dicere, ſuccedat in eoſ, quod pater reliquerit, vel non ſuccedat, niſi in eo, quòd pater reliquerit, cum totum remittatur voluntati paternæ, alias pater de neceſſitate cogeretur relinquere, quod eſt falſum, vt mox infra demonſtrabimus.

318 Nec eſt verum, quòd dum legitimatur filius, vt poſſit ſuccedere ad ea, quæ pater reliquerit, teneatur pater de neceſſitate relinquere ex ſignificatione illius verbi, poteſt, quod videtur importare neceſſitatem ſecundum tradita per *Doctores in l. Gallus, in princ. ff. de lib. & poſthum.* quoniam illud verbum, poteſt, neceſſitatem importat, quando præcedit negatiua, & ſubſequitur verbum poteſt, *cap. 5. vbi gloſ. de reg. iur. in 6.* Aut ſi implicitè, & per neceſſe includeretur negatiua, ita declarãt *DD. in d. l. gallus, in prin. Bero. cõſ. 27. nu. 10. vol. 2. Rol. cõſ. 20. n. 40. vol. 1.* veluti ſi fuerit dictũ, qđ nõ poſſit diſponere, aut ꝙ poſſit diſponere certo modo, tunc reſultat, quod aliter diſponi non poſſit, vt probat *tex. in d. l. gallus, in princ.* vbi quia poſthumi nepotes inſtitui non poterant, inuentus fuit modus inſtituendi à Gallo Aquilo, & dicitur ſic poſſe inſtitui poſthumos nepotes induxit, &c. abſque negatiua, intelligunt tamen ibi Doct. incluſam negatiuam, quia nepotes poſthumi aliter inſtitui non poſſunt niſi illo modo. In caſu autem noſtro ſimpliciter habilitatur filius, vt poſſit ſuccedere in eo, quod pater reliquerit, & ſic remittitur arbitrio paterno, nec includitur negatiua, vt diſponere forte non poſſet, niſi in beneficium dictorum filiorum, & ſic ceſſat neceſsitas relinquendi, vt in indiuiduo concludit *Caldas* ponderando dictum verbum, poteſt, *in d. l. ſi curatorem, num. 51.* cuius verbi, & vocis proprietas neceſsitatem non inducit, dicit *Alcia. in d. l. gallus, nu. 16.* Niſi in caſu illius legis, ex ratione ſuperius põderata, & latius confirmabimus.

319 Quoad vero ad Doctorum authoritates, quas aduerſarius allegat, quia multi ex ipſis loquuntur etiam reſpectu legitimæ prætenſæ in relicto à patre cum grauamine ſubſtitutionis, vel reſtitutionis, ne reſponſiones iterum repetantur, & cum reſolutio vnius facilè ab altero dependeat in ſubſequenti articulo, dabimus reſponſum omnibus alijs obiectis, & Doctorum authoritatibus, quæ adducuntur ex aduerſo.

320 Ex ſupradicta autem concluſione reſultat patrem nõ teneri huic filio legitimato ex neceſsitate relinquere, quia effectus ſucceſsionis, & capacitatis non ſe extendit vltra voluntatem patris, *Dec. d. conſi. 264. Iaſ. d. conſi. 202. col. fin. vol. 2. Alex. d. conſ. vlt. in fin. vol. 5. Gabr. d. conſ. 24. nu. 10. & 11. in fi. Caldas in d. l. ſi curatorem habens, nu. 52. Tell. & Matthienſ. in locis allegatis*, pleniſsimè *Molin. de iuſt. & iur. d. diſpoſit. 173. fol. 684. lit. D.* non enim filius per legitimationem ſupradictam fit capax ad impugnandam voluntatem paternam, ſed ſolum habilitatur, vt poſsit pater eidem in teſtamento relinquere, *Doctor. in d. l. gallus. §. & quid ſi tantum, vbi Caſtr. nu. 16. in fi. Aret. num. 26. verſ. nec obſtat, Curt. ſen. in d. conſ. 73. Soc. conſ. 95. col. 5. ſub nu. 43. vol. 4.* & efficitur ad ſuccedendum ex teſtamento, non contra teſtamentum, vt per *Ang. in conſi. 264. poſt num. 3.* & ſi non compellitur pater relinquere, impoſsibile eſt, qđ tali filio legitima competat, *Gabriel. d. conſi. 240. nu. 4. & 5.* ob quod Doctor. prædicti concludunt poſſe patrem ſine dubio filium totaliter etiam legitima priuari pro ipſius arbitrio, *Iaſ. in d. rub. ff. de lib. & poſthum. nu. 13. vbi Socc. eod. nu. 13. idem Iaſ. d. conſ. 162. num. 4. volum. 2. Tell. Matthien. Azeued.* Caldas, & *Molin. in locis citat. Peralta in l. cum pater, §. à filia, nu. 32. ff. de lega. 1. & in l. in actionibus, §. 1. ff. de in lit. iuran.* de qua poteſtate nullus ex Doct. quotquot ſcripſerunt dubitauit, dicit expreſsè *Couar. d. c. 8. §. 8. col. 3. verſ. verum hoc minime probant.*

321 Succedit ex his alia concluſio principalis ſuppoſita prædicta poteſtate grauãdi quomodo libuerit, etiam nihil relinquendo (vt indubitatum eſt) quòd pater grauando filium aliquo non expreſſo reſpectu legitimæ, ex onere illo fideicõmiſsi ſimpliciter adiecto voluerit in caſu reſtitutionis legitimam detrahi non poſſe, nec retineri, & minus Trebell. de qua ſuo loco dicemus, quam concluſionem probarunt *Alcia. in rub. nu. 35. ff. de libe. & poſth. & in l. nemo poteſt, nu. 34. ff. de leg. 1.*

Idem Alcia. videndus in conſ. 98. ſub nu. 7. lib. 9. vbi ait ita iudicatum.

Ruin. in d. l. gallus, §. & *quid ſi tantum, nu. 14. ff. de liber. & poſth.*

Peregr. de fideicom. art. prædict. 36. ſub nu. 9. & *in conſ. 27. num. 6. lib. 3.*

Mandel. conſ. 7. nu. 2. & *3.*

Caldas in d. verb. ſine curatore, ſub num. 54. vbi improbat Dec. in conſil. 257. infra citandum.

Gabriel d. conſ. 24. nu. 11. & 14. Tell. videndus, Matthien. Azeued. Suar. & *Didac. Perez in locis allegatis.*

*Cæſar de Graſſ.d.deciſ.*179.*nu.*19.*qui fuit caſus conſ.Gabriel.in d.conſ.*24.relatus ſimiliter in *deciſ.Rot.diuerſ,*353.*&* 355.*par.*1.in quibus licet caſus primo loco viſus fuiſſet dubitabilis ex clauſula omni modo meliori, & alijs conſideratis inclinabant domini contra *Pariſ.*Cephal.*& Dec.in conſ.*257.*attendendo conſ.eiuſdem* Decij 264. & tandem in eadem cauſa in anno 1603. die 24. Nouembris fuit deciſum legitimam non deberi, vt ex deciſione nouiſſimè trāſmiſſa in Vrbem Romæ; quod fortius procedit in ſpecie noſtra, ſtante ſtrictiori limitatione ſucceſſionis, vt ſupra ponderauimus.

322 Quæ concluſio pluribus rationibus indubitanter comprobatur. Primò, quia diſpoſitio facta ab hæreditate ad totam hæreditātem refertur etiam in diſpoſitione facta per fideicommiſſum, *Alba.in l.Titia,nu.* 7.*ff. ad leg. Falc. d.arg.tex.in l.ſi ſponſus,§.fi.ff.de donat. int. virum & vxor.*qua de re *Soc. in l. centurio. num.*31.*ff.de vulg.& Dec.in l.precibus, ſub num.*24.C.*de impub.& alijs ſubſt.* dixerunt fideicommiſſum factum de reſtituenda hæreditate ad totam refertur, & legitimam comprehendit ex ipſa teſtatoris voluntate, licet filius legitimè natus ex defectu poteſtatis hoc non officiat, *ex l.quoniam in prioribus*, C.*de inoff.teſtam.*quod dictum *Soc.& Deci. latè defendit Socin.iun.in d.l.centurio,à nu.*152. quando igitur in teſtatore adeſt poteſtas grauandi in legitima (vt in caſu noſtro) & ſi generalibus verbis explicata ſemper in vniuerſeli fideicommiſſo intelligitur grauamen etiā in legitima.

323 Secundo, ſi pater in ſpecie, quam agimus, non tenetur ex neceſſitate filio aliquid relinquere fortius poterit quodcunque onus, & grauamen imponere in beneficium alterius, cum illa inſtinctio ex volūtate procedat, probat *tex.in l.iuriſgentium, §. adeo. ff. de pact.* ibi, *nam ſi res poteſt tolli in totum, cur & nō deformarit l.quidam teſtamento, §.fin. verſ. nam eum.ff.de leg.*1.Si enim pater poterat in totum excludere non minus vincula, & conditiones apponere, docet *Peralta in d. §. à filia, ſub num.*32.*verſ. ex quibus ll. Vaſq. de ſucceſſ.creat.in repet.l.quoniam in prioribus limit.*73.*num.*486.allegans nonnulla iura, & ſignanter *tex.in l ſi Titio pecunia, § ſicuti, ff. de leg.*1.ſicuti in filio, qui renunciauit paternæ hæreditati, quòd ſi pater eum hæredem inſtituat, liberum erit arbitrium quodcunq; onus, & grauamen apponere, cum illa inſtitutio non ex neceſſitate procedat, *Coſta in cap.ſi pater, de teſtam.in* 6.*par.* 1.*verſ.abſque deductione, num.*25.Molin.*de primog.lib.*2.*cap.*3.*num.*5.*Caldas diffusè comprobat in d.l.ſi curatorem, num.*53.*verſ.ſecundo infero, in fin.* fatentur omnes *in d.rubr.ff.de.libe. & poſth.* Ruin.*in d.§.*& *quid ſi tantum. nu.*114.*verſ. quartus*, & *vltimus caſus*, quem refert, & ſequitur *Gabriel d.conſi.* 24.*ſub num.* 10.& *D.de Franch.deciſ.*720.*num.*5. loquens in filio naturali, qui licet ſuccedere poſſit in duabus vncijs, non exiſtentibus alijs filijs legitimis, & naturalibus, condito tamen teſtamento, pater, qui de neceſſitate relinquere non tenebatur in relicto, potuit onus imponere, & illud grauamē includit etiam dictas duas vncias, cum filius non potuiſſet teſtamentum patris impugnare, & ſi aliter diceremus, ſequeretur, quod filius legitimatus limitatè quoad ſucceſſionem, ſi legitimam reiecto grauamine retinere poſſe, abſq; dubio veniret cōtra voluntatem defuncti, quod non eſt admittendum ex allegatis ſuperius etiam in nihilo differret à filio legitimo, & naturali.

324 Tertio, ſicut filius conqueri non poſſet, ſi nihil vel modicum reliquiſſet. Nec minus ſi eum inſtituendo grauauit ſimpliciter onere fideicommiſsi, *Suar. in d.l.quoniam in prioribus, d.limit.*12.*col. pen.* & *vlt.* referens ſic fuiſſe iudicatum, ſequitur *Perez d.l.*3.*tom.*2.*tit.*11.*fol.*95.*verſ.poſterior modus*, *Azeued. lib.*3.*tit.*8.*l.*10.*nu.*41.*prope fin.* Dec. *d.conſi.* 264.latiſsimè comprobat Tell. & Matthien. vt ſupra efficaciſsimis rationibus, dicūt enim, quod dum pater non tenetur relinquere contra eius voluntatem, illud quod relinquitur cum grauamine, vel onere, illo grauamine minuitur relictum. Ita quod non eſt facienda computatio de relicto ſimpliciter, ſed de relicto cum onere, & cum ſi nihil reliquiſſet, filius non poſſet conqueri, quia legitimatio ad hoc porrigitur à fortiori, ſi modicum, vel grauatum reliquiſſet, vt per DD. quos allegant, & inter alios *Dec.dict.conſi.*264.*col.pen.*quo loco licet antea diſputaſſet de verbis legitimationis, quam videre voluiſſet, & an intelligeretur vera legitimatio, quamuis limitata reſpectu ſucceſsionis, tādem concludit, quòd quandocunque ſe habeant verba legitimationis, dato, quod propria fuiſſet legitimatio, de qua agitur, nobis ſufficit, quòd effectus ſucceſſionis ſit limitatus, quia non poteſt ſuccedere ex teſtamento, nec ab inteſtato, niſi in eo, quod pater voluerit, nec poteſt petere legitimam aliquam, ſtante iſta legitimatione, & ſi vera eſſet prætenſio partis, ſequeretur, quod hic filius reputaretur ad inſtar legitimi, & naturalis, ſi non obſtante grauamine poſſet legitimā detrahere, & ſic contra voluntatem teſtatoris, quod non permittitur filio legitimato limitatè

mitatè

mitatè,ita vt neclegitimam, nec ſupplementum petere poſſit,etiam quia legitima,niſi ſit relicta,detrahitur contra voluntatem Bar.in l.liberto,§.filium,ff.de ann.legat. Soc. in d.l. centurio,nu.31.ff.de vulg.& pup.Alex.cõſ. 138.col.1.lib.1.Ruin.conſ.55.nu.8.lib.2. latè Peregr.in d.art.36.nu.151.Rip.in l.in quartam,nu.114.ff.ad leg.Falcid. Soc. in l.1.§.ſi hæres,poſt num.7.ff.ad Trebell.Rimin.ſen.d. conſ.289.nu.11.lib.2.Crau.qui de communi reſtatur in l.1.nu.135.verſ.ſed in contrariũ, ff.de leg.1.Coſta in d.q.156.poſt nu.7.cumulat Mantic.de coniect.vltim.volun.lib.7.tit. 11.nu.8.verſ.ſed Bart.nu.11.circa fin. Caldas in d.l.ſi curatorem,num.54.ſicuti ſupplementum legitimæ loco querelæ ſucceſſit, l. omnimodo,& l.ſancimus,C.de inoffic.teſtam. quæ contra voluntatem defuncti intentantur, Bar.in l.libera.§.filium,ff. de ann. legat. Soc. in d.l.centurio,num.24. Dec.in d.l.precibus, num.14.

325 Ex aduerſo adducuntur aliquæ rationes, quæ principaliter deducuntur ex Dec.in cõſ. 257. vbi concludit pro filio legitimato, quibus ſigillatim reſpondetur, vt cognoſcatur meritò fuiſſe à cæteris reprobatum dictum conſ.Dec.ſicut pluries contra iudicatum fuit, vtque confirmata clariſſimè remaneat concluſio prędicta,reiectis quibuſcunque contrarijs, licet tam exacta diſcuſſione opus non eſſet in præſenti quæſtione.

326 Primo allegat aduerſarius non eſſe verũ, quòd ex poteſtate grauandi,quam pater habet in legitima,videatur teſtator quoad illam in dubio grauamen imponere, cum habeat etiã poteſtatem pr...bendi falcidiam, & trebellianicam, quę tamen in dubio minimè prohibitæ dicuntur, etiam extraneo hærede inſtituto,& adhuc dicuntur detrahi contra voluntatem teſtatoris,ad tex. in l.Titia, cũ ibi not. ff.ad leg.Falcid.vbi Alber.nu.7.probat tex. in l.ſi ſponſus.§..fin.ff.de donat. inter vir.& vxo.glo.in cap.Raynutius,vbi Abb.nu.16.de teſtam.ibique Couar.§.3.ante num.7.verſ. nempe,Alciat.in l.nemo poteſt,num.34.ff.de leg.1.Bereng.in d.l.in quartam.in 4.præfat. poſt num.6.verſ.quarto puto.vbi etiam Rip. nu.48.Caſtr.in l.1.C.ad leg.Falcid.Salyc.& Iaſ.nu.23.in l.filium quem habẽtem,C.fam. herciſc.Curt.conſ.75.nu.5. Ruin.conſi.146. nu.13.& conſ.159.nu.15.vol.3. Mantic. de coniect.vlt.volunt.lib.7.c.11.num.1. Gabr. conſ.86.nu.25.vol.2.

327 Huic rationi facillimè reſpondetur conſtituendo differentiam inter legitimam,& falcidiam, ſeu trebellianicam in præſenti caſu, & de vna ad aliam inferri non poteſt. Etenim falcidia debetur hæredi ex diſpoſitione iuris communis ita ſtatuentis in §.ſed quia,in fine, inſt.de fideicom.hæred. Et antiquo iure falcidia veniebat detrahenda,etiam nolente teſtatore,d.l.Titia, cum not. ff.ad leg.Falc. iure autem nouo non debetur, ſi fuerit prohibita, Auth.ſed cum teſtator,vbi DD. C.ad l.Falc. & in l.iubemus,C.ad Trebell. Igitur in caſu, quo teſtator non prohibet,remanet diſpoſitio iuris communis,quæ non reperitur correcta, ſed tantum limitata in caſu prohibitionis,vnde ceſſante prohibitione, locum habet detractio falcidiæ,& trebellianicę,etiam quod grauamen totam hæreditatem comprehendat, licet detrahatur contra voluntatem teſtatoris, qui non prohibendo, cenſetur cum iuris diſpoſitione ſe conformare,ad not. in l.hæredes mei,§.cum ita, ff. ad Trebell. in filio autẽ legitimato nõ ſimpliciter,ſed limitatè quoad ſucceſſionem ceſſant omnia prædicta, quia circumſcripta legitimatione iure communi non eſt cautum, vt ei legitima debeatur, & ideo etiam non exiſtente prohibitione, non adeſt diſpoſitio iuris pro filio taliter legitimato,cui dici poſſet, patrem ſe conformare voluiſſe, & minus attẽto tenore legitimationis, cum neceſſaria ſit voluntas teſtatoris, à qua relictum regulari debet, & ſic videtur potius ſe conformare cum iure competenti ex legitimatione, cuius vigore ſucceſſio fuit limitata,Soc.in conſ.150.vol.2.Rui.conſ.40.nu.19. & 20.vol.3.Gabr.d.conſ.24.nu.23. Cæſar de Graſſ.in d.deciſ.179.num.18.cum ſeq. qua attenta,filius grauatus legitimam non detrahit,vt dicti Doct.teſtantur,& Alciat. Peregr. & Coſta in locis ſuperius adductis.

328 Secundo,aduerſarius ex rationibus Dec. in d.conſ.257. deducit, quod licet filius ita legitimatus nihil habere poſſit contra voluntatem patris, illud intelligitur de prima acquiſitione,cum hæres efficitur vt illam quantitatẽ habeat,prout pater diſpoſuerit, at poſtquam ei fuerit relictum acquiſitum,inſpecta ſecunda acquiſitione,poterit legitimam retinere,cum facilius concedatur retentio, quam petitio,cap.intelleximus,de iudic. l.ſi per retentionem,C.de vſur. & hæc fuit præcipua ratio Dec. ibi nu.2.

Hæc ratio nullam ſubſiſtentiam habet, immo attento tenore legitimationis, corruit ineuitabiliter,ſiquidem in legitimatione perſona Cæſaris in principio priuilegij legitimationis prius fuit habilitata ad ſuccedendum limitatè,prout pater diſpoſuerit in teſtamento,vel donatione,& deinde reintegratur perſona ad honores, dignitates, & officia, quod Doctores tradunt communiter fieri poſſe in

principio creationis, & erectionis legitimationis cum dicta limitatione, vt latè *Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo donatione largitus, nu. 305. & 319 C. de reuoc. donat. Alciat. optimè in conſi. 6. nu. 4. lib. 4. Gabr. in d. conſ. 24. poſt nu. 16. verſ. verum in caſu noſtro*, & ſic clauſula limitationis qualificauit in initio modũ ſucceſſionis, vt patri videbitur, & a principio legitimatio fuit in eſſe deducta cum effectu limitato, ſunt verba Alciat. & aliorum citatorum, licet ſecus eſſet ſi à principio in eſſe deduceretur legitimatio plenariè quoad ſubſtantiam, & effectum, quo caſu non poſſet ex poſt facto alterari, cum igitur in ſpecie noſtra legitimatio ab initio fuerit in eſſe deducta limitatè reſpectu ſucceſsionis repoſitæ in voluntate patris, illa limitatio, & voluntas patris attendenda eſt, & modus relicti iuxta tenorem legitimationis cum grauamine, alias limitatio prædicta in nihilo deſeruiret, ob quod voluntas patris cum onere non poteſt filio patrocinari, niſi eo modo, quo interuenit, & ſucceſſiuè filius onus recuſare non poteſt, ſed adimplere qualitatem annexam, plenè *Cald. loco cit. num. 54.* Inſtitutio namque filij fuit onerata fideicommiſſo, & eo ipſo, quo inſtitutio ponitur in eſſe, habet eſſe diminutum cum onere. Igitur quando filius in prima acquiſitione habet hæreditatem, eam diminutam habet cum illo onere reſtituendi totam portionem relictam, & adueniente caſu, onus impoſitum obligat ad reſtituendum, cum ſic filius inſtitutui acquiſierit, & non poſſunt dici plures acquiſitiones, ſed vnica tantũ ſuæ portionis hæreditatis diminutæ cum onere reſtituendi, & ſic non agitur de iure abſolutè quæſito, ſed de iure quæſito reuocabili et ſecundũ voluntatem teſtatoris, vt idem *Dec.* notabiliter poſuit (de quo infra dicemus) *in l. precibus, num. 24. C. de impub. & alijs ſubſt.* qui videri debet. Retentio autem non datur, vbi debitum verè, & abſolutè non præcedit, vt Dec. ibidem docet, ideoq; prohibitus petere, nec retinere poteſt ceſſante obligatione, in qua retentio fundari poſſet, *l. amplius non petit, ff. rem rat. hab. Alcia. in l. nemo poteſt, nu. 41. ff. de leg. 1. Tell. latè loco cit. nu. 27. Caldas ſub nu. 24. & Peregr.* etiam conſiderauit in *d. conſ. 27. nu. 6. circa finem.*

329 Denique conſiderat aduerſarius, quod teſtator inſtituendo Cæſarem, illum tractauit vt filium, proinde cenſetur voluiſſe, vt tanquam filius legitimam dettaheret, cum onus fideicõmiſſi reguletur ab inſtitutione, vt quoad legitimam remoueatur, ex quo intelligendum eſt ſecundum iuris diſpoſitionem, quæ filio legitimam concedit, *l. ſi duo, ff. de acquir. hered.* ſicuti videmus in milite, qui licet habeat facultatem priuandi filium legitima, *l. fin. C. de inoff. teſtam.* ſi filium inſtituerit, & onere fideicommiſſi grauauerit in fideicommiſſo, legitima non comprehenditur, iuxta doctrinã *Alex. & Iaſ. in d. l. precibus, Rip. in d. l. centurio, nu. 48.* quam grauatus filius poterit retinere, vt dicunt etiam *Bal. in d. l. centurio, nu. 31. Angel. ſub nu. 12. Salyc. ſub nu. 11. Caſtr. ſub nu. 19. Alex. ſub nu. 17. Iaſ. nu. 17. verſ. ſubijcit, Galtaula nu. 74. Soc. iun. ſub nu. 145.* & *Menoch. de præſump. lib. 4. c. 196. nu. 18.* pariter videmus in filia per ſtatutum à paterna ſucceſsione excluſa, vt ſit contenta parte à patre relinquenda, quæ contra voluntatem patris legitimam nõ conſequitur, vt per *Bar. in l. Titio centum, §. Titio genero, ff. de cond. & demonſtr. Dec. conſ. 86. nu. 4. Tiraq de iure primog. q. 55. nu. 9. Craſſus de ſucceſſ. §. legitima, q. 3. ſub nu. 3. verſ. contrarium*, & tamen ſi fuerit inſtituta cum onere reſtituendi, retinebit legitimam, & illam portionem liberè abſque onere reſtitutionis, *ita Dec. poſuit in d. conſi. 257.* ex mente *Iacob. Butrigar. in d. l. quoniam in prioribus in princ. verſ. in multis partibus.* conſuluit etiam *Benedict. Capra in conſ. 19.* & ſequitur *Gomez. var. reſol. tom. 1. cap. 11. num. 18.* & ante eos *Oldrad. conſi. 107. Bero. conſi. 107. nu. 20. Surd. conſi. 185. num. 19. lib. 2.*

330 Hoc aſſumptum partis nedum non obeſt, ſed poteſt in contrariũ retorqueri, licèt enim pater Cæſarem tractauerit vt filium, non ex hoc ſequitur, quod legitimam cõſequi poſsit, cum nullo iure tali filio debeatur, & potuiſſet quoque inſtituere filium naturalem, vt in *auth. licet, C. de natur. lib.* qui non propterea legitimam retinere poſſet, ideo non ſufficit eſſe filium, vt detrahatur legitima, ſed requiritur, vt ſit filius, & naturalis, vt per *gloſſ. & DD. in l. 1. ff. de bon. poſſ. contra tab. Peregr. in d. art. 36. nu. 40.* vel vt ſit legitimatus ſimpliciter quoad omnia ad inſtar legitimi, & naturalis, iuxta doctrinam *Bal. in d. c. de cauſis. de off. deleg.* quem ita intelligunt Doctores ſuperius citati; & inter alios *Greg. Lop. in d. l. 9. tit. 18. par. 3. gl. 3.* Cum autem legitimatus eſt cum limitatione, eidem nullo iure legitima debetur, igitur nec pater voluit contra diſpoſitionem iuris relinquere, ſed grauamen totæ hæreditati appoſuiſſe conſenſum eſt, ad *tex. in d. l. ſi ſponſus, §. fin ſi quis rogatus, ff. de donat. inter vir. & vxor.* & videtur ſe conformare cum iure communi à legitimatione regulato, ſecundum quam limitata eſt ſucceſſio, ceſſante alia iuris diſpoſitione in beneficiũ filij, vt ex *Socin. d. conſ. 159. Rum. d. conſ. 40.*

Gabr.

Gabr. & Cæſar de Graſs. paulò ante citatis comprobauimus, vnde poteſt argumentum retorqueri in contrarium, ex alio etiam conſtat teſtatorem non tractaſſe Cæſarem vt filium,quia cum primo reliquiſſet legata vtiq; ad ſummam ducatorum 70. mil. in reliquo pro ſexta parte Cæſarem nominando filium naturalem hæredem inſtituit,vt dicemus inferius in coniecturis.

331 Simile verò, quod deducitur ex inſtitutione facta a milite parti prodeſſe non poteſt, quoniam illa opinio,vt filius militis grauatus ſimpliciter valeat retinere legitimam, quamuis pater eum priuare potuiſſet, non eſt omnino tuta,& contra eam tenuerunt *Bar.in d. l.precibus.ſub num.*8.*Fulgoſ.&* Dec.*d.num.* 24.*Soc.in d.l.centurio,nu.*31.qui validiſsimis rationibus eam impugnant, & propterea aut eſt vera opinio eiuſdem Dec.& aliorum prędictorum, quod miles grauando ſimpliciter, cenſeatur priuare filium legitima,etiam quod de iure deberetur,& tanto fortius procedit in caſu noſtro cum filio legitimato de iure legitimandi debeatur: aut vero opinio contra Decium eſt verior,& id procedit ex eo,quod miles non fuit vſus iure ſpeciali, prout in dubio non præſumitur,ſed iure communi, vt notant *Doctor.in d.l.centurio,*vbi *Caſtrenſ. & Alex.*& *Ripa nu.*24.& cum vtitur iure communi,debetur legitima filio,vt *Caccialup.poſuit in d.l.precibus, nu.*88. & quod vſus fuerit etiam iure communi colligitur, nam cùm iure militari potuiſſet directo ſubſtituere etiã adultis,elegit viam fideicommiſſi, quæ eidem cum Pagano communis eſt,proinde filius tũc legitima non cenſetur priuatus, ſecundum aliam opinionem.In caſu verò noſtro non poteſt dici ita teſtatus iure cõmuni,vt filius non dicatur priuatus legitima, qua priuatio dici non poſſet, cum illam nullo tempore habuerit,vel competierit, vt docet *Io.Bapt. Coſta* (vltra prædictos) in ſpecie *in d. q.*156.*poſt nu.*7.ideoque eum filius alio iure ſuccedere non poterat niſi virtute legitimationis, non conſideratur iuris diuerſitas in relicto, & inſtitutione,ſed attendẽda eſt voluntas,& onus impoſitum abſque diſtinctione prædicta, quæ non cadit in præſenti quæſtione, cum iure communi filio ita legitimato legitima non competat.

332 Argumentum verò de filia excluſa per ſtatutum nõ eſt applicabile ad caſum noſtrũ, quoniam etiam ſi eſſet vera illa opinio,de qua dubitarunt DD.*in d.§.& quid ſi tantum,* vt docet *Parisſ.conſ.*7.*ſub nu.*28.*lib.*2.qui citat *Corn.conſ.*150.*nu.*10.*cum ſeq.lib.*2. *& Couarr.in eod.c.*88.*col.*3. Conſideratur diuerſa ratio inter vtrumque caſum, nam filiæ excluſæ per ſtatutum debebatur legitima de iure communi,*iuxta auth.nouiſſima, C.de inoff. teſtam.*& ideo illa portio relicta a patre, qua debet eſſe contenta vigore ſtatuti ſubrogatur loco legitimæ portionis,quæ ante à iure communi debebatur,& ſic liberè, & ſiue onere ita declarando doctrinam *Iacob.Butr.poſuit Gomez.varia.reſol.d.cap.*11.*nu.*38.*in prin. Couarr.expreſſe d.*2.*par.cap.*8.§ 8.*col.*3.*in fi.a verſ.nec hi obierit,Bal.in conſ.*131.*circa prædicta,vol.*2.*Gabr.d.conſ.*24.*nu.*12. intelligendo ſimiliter in caſu prædicto *conſ.Oldr.* 107.*col.*1. Immo nonnulli voluerunt poſſe filiam, quamuis excluſam, petere etiam ſupplementum legitimæ,de quo latè *Soc.* referẽs 53.*Doctor.in conſi.*150.*vol.*1. At in caſu noſtro cùm huic filio,vt ſupra legitimato,ſemota legitimatione, aliquid non debeatur, niſi quatenus à patre fuerit relictum, cum reſpectu ſucceſſionis certi modi fuerint adiecti, illud relictum non poteſt ſuccedere loco legitimæ,quæ non debebatur,vt particulariter cõſiderat Couarr. loco citato, & reiectis rationibus ex aduerſo ponderatis, ſupereſt reſpondere DD.authoritatibus.

333 *Dec.enim in d.conſ.*257.in quo pars facit fundamentum,non allegat niſi rationes ſuperius modo confutatas contra communem ſententiam omnium,quos citauimus, & eius authoritates tollitur ex alio ipſius conſ. ſupradicto 264.vbi indubitanter concludit contra filium,nec obeſt partis conſideratio, quod in d.conſi 264.legitimatio continebat clauſulã, quod filius aliquid petere non poſſet pro legitima,aut ipſius ſupplemẽto,quoniam Dec. nõ ſe reſtringit ad clauſulam prædictam, imo patet non vidiſſe legitimationem, cum dicat voluiſſe videre verba legitimationis, quia taliter concipi potuiſſent,quod eſſet vera legitimatio,licet ſucceſſio limitata,vt ibi poſt *nu.* 3.*verſ.in hoc tamen voluiſſem,* & nihilominus ad tollendas omnes dubietates expreſsè decidit, quod ſint quomodocunque verba legitimationis,& dato,quòd eſſet propria legitimatio,ſufficit, quod effectus ſucceſſionis limitatus,vt ſuccedere non poſſit,nec legitimã petere,nec impugnare voluntatem patris, & ita intelligunt Dec. omnes ſupra cit. Doctor. qui eum allegant,& in ſpecie habetur *in dict. deciſ.*179.*Caſar de Graſſ.nu.*10. *&* 15. *Tell. Matthienſ.ſpecificè, & Alciat.d.conſ.*98. *nu.*6.*lib.*9.aſſerens prædictum conſ. Dec.eſſe erroneum,& facillimè reſponſum eius fundamentis per Roland.Curt.& contra illud fuiſſe iudicatum, *Gabriel. idem dicit d. conſ.*24. *nu.*13.*Peregr.d.art.*36.*nu.*9.*in fin. & Mantic.de*

tic.de

tit.de coniect.lib.7.tit.11.nu.11.in fi. & idẽ Dec.in d.l.preribus, n.24. & propriè *in verſ. ſed tamen aduertendum eſt*, qui allegatur ad confirmationem poſitorum *in d.conſ.257.determinat contrarium.* Ad quòd nemo ex Doctor. quos viderim aduertit. niſi tantummodo *Couar.* qui aliqua pauca verba ſubnectit *in d. §.8. col.3. circa medium*, concludit enim faciens mentionem de conſ. quod in fideicommiſſo iniunctoà milite ſimpliciter legitima includitur ex natura vniuerſalis fideicõmiſſi, ſtante poteſtate grauandi filium etiam legitima, cum agatur de iure quæſito reuocabiliter ſecundum voluntatem patris, quæ fortius militant in caſu noſtro, ſiue ſit vera, aut non recepta opinio *Dec.* vt ſupra ponderauimus, & ſufficit vim fieri non poſſe *in d.conſ.Dec.257.* ex quibus ſimiliter remanent confutatæ rationes, & authoritates *Butrig.Gomez.Pariſ. Cephal.ac Riminal.* quatenus ſequuntur rationes *Dec.in d.conſ.257.*

334 Inſuper *Pariſ. qui in eius conſ.7. nu. 45. lib.2.* tenet deberi legitimam filio taliter legitimato. Agnoſcens bene rationes in contrarium militantes, ſaluat eius opinionem, diſtinguendo, quod aut legitimatur ad certam portionem relictam in teſtamento iam confecto, & hoc caſu dicit legitimam deberi, quæ non poteſt eſſe minus portione relicta, ad quam filius legitimatus cenſetur, vt ibi num. 28. & 32. Aut legitimatur ad portionem relinquendam à patre, & ſic incertam (vt eſt caſus noſter) & tali caſu denegat deductionem legitimæ, & ſic reſpond. ad *Alexan. & Dec. in d. conſi.264.* vt ibi *num.55. in fin. cum duobus ſequen.* vltra quòd opinio Pariſ. improbatur vnà cum *Cephal.vt in d.deciſ.Rota diuerſor. 355.nu.9.*

335 *Cephal.in conſi. 117. in 1. dub. lib. 1. ſequitur Pariſ.* quibus ex prædictis remanet reſponſum, nec obſtat alia ratio ponderata per *Cephal.& Rimin.iun. in conſi.469. nu. 13.lib.4.* quod inſtituto filio cum grauamine illud onus reſpicit, id quod excedit legitimã non infra legitimam, in qua requiritur expreſſa prohibitio, quoniam hæc eſt mera fallacia (pace dixerim) ſi quidem loquendo etiã in filio verè legitimo, & naturali, deducta legitima, pater illud plus poteſt proijcere in mari, & cuilibet relinquere, vt docent *Bal. Ang. Caſtr. & alij in l.hac edictali. C. de ſecũ.nup. Surd.deciſ.21.nu. 14.* & ſic onus in filio legitimo, & naturali intelligitur adiectum in eo, quod excedit legitimam, & à legitima reijcitur, *d.l.quoniam in prioribus*, ſi modo idem eſſet in filio legitimato cum limitatione prædicta, vt ſuccedat in eo, quod pater reliquerit in teſtamento, vel donatione, nulla differentia eſſet inter hunc filium legitimatum limitatè, & filium legitimum, & naturalem, & clauſula prædicta in aliquo non operaretur, cum ſucceſſio, ſecundum rationem Cephal. reguletur à ſucceſſione filij legitimi, & naturalis, & ſic de iure communi, & non à voluntate patris, in cuius arbitrio repoſita eſt quælibet diſpoſitio qualificata quomodo voluerit. Ideo aſſumptum prædictum procedere non poteſt in caſu noſtro, cum iure communi talis filius nihil conſequi poſſet, cui rationi congruè non reſpondit, nec Riminal. nec Cephal. qui licet alia adducere conetur, ex ipſorum lectura faciliter reſponſio colligitur, vt videri poteſt, & ſic remanet reſponſum etiam authoritati Riminal. qui inſuper loquitur in caſu diuerſo in filia Ducis Ferrariæ legitimata, vt ſuccedat ex teſtamento, & ab inteſtato, & habeat omnia iura legitimorum, & naturalium, ac ſi de legitimo matrimonio procreata fuiſſet, quæ clauſulæ deſunt in caſu noſtro.

336 *Gomez. varia. reſol.d.cap.11.* nihil allegat, nec iura, aut authoritates, ſed tantum dicit relictum intelligi ex neceſſitate, & quia id iure nõ probatur, ſubdit nota nouiter, & ſubtiliter agnoſcens eſſe opinionem omnium aliorum DD. citatorum, qui contrarium affirmant ſine cõtradictione, ſicut diximus ſupra, & contrarium in ſpecie tenet *Emanuel Coſta in addit.ad ipſum Gomez.*

337 *Iaſ.in conſ.162.vol.1.* expreſsè concedit poteſtatem patri priuandi filium etiam legitima, cum nihil relinquere teneatur, verum in caſu illius conſilij de voluntate tantum dubitauit, *vt Couarr.dicit d.cap.8 §.8.col.3. circa med.verſ.ſit ſane nullus*, & ſic arguit Iaſ. ex coniectura ta voluntate patris ex duobus. Primo, quia dum ex legatis factis vxori, quæ firma eſſe voluit filius legitimatus, nec quantitatem vſque ad legitimam conſequebatur, non præſumitur teſtatorem (ſi de hoc fuiſſet interrogatus) voluiſse filium vnicum, & valde dilectum remanere mendicum ob legata facta vxori, *vt ibi notat nu.5.* Quæ omnia ceſſant in caſu noſtro, in quo amplius non agitur de legitima in beneficium filij, ſed hæredis illius extranei, cui pater interrogatus omnino denegaſset, cum diuitias ſuæ nobilis familiæ de Cataneo conſeruari voluiſse præſumitur, *l.pater, §.Iulianus.ff.de leg. 3. Abb. conſi.65.num.3, lib.2.* pariter quia inſtituerat filium legitimatum cum alijs filijs legitimis, & naturalibus forte naſcituris, quibus filium legitimatum æqui parauit, videtur voluiſſe, vt ſaltim habeat legitimam, vt ibi *poſt nu.5. verſ.3.*

Digitized by Google

verſ. 3. & ſic caſus ille longe diuerſus eſt ex coniecturata mente, & confirmat in ſpecie noſtram opinionem indubitatam ſuperius relatam.

338 *Conſilium vero Laderch.* 170. ſimiliter non refragatur, quia diuerſum ipſemet cēſet, vbi filius ſuccedere debet ſecundum voluntatem patris, vt tunc non competat ius contra teſtamentum, vt ibi *poſt nu. 4. verſ. ſecundo reſpond. allegans conſ. Iaſ.*202. *volum.* 2. *& Alex. conſ.* 30. *vol.* 4.

339 *Rip. in l. centurio* ſimpliciter ſequutus eſt Decium, cuius obiectis iam fuit reſpontum etiam ex alijs fortius in contrarium allegatis per eundem Decium, & contrarium idem *Rip. docuit in d. reſpon.* 19. *Decian. pariter in conſil.* 49. *ſimpliciter ſequitur Pariſ. & Cephal. in dicto conſilio nihil addens, vt num.* 43. quibus iam plenè reſponſum eſt, vltra quod videtur ſibi contrarius dum nu. 37. concludit hunc filium non habere ius contratabulandi, nec ſuccedere ab inteſtato, nec agere pro ſupplemento legitimæ, & idem *Decia.* aliter ſcripſit *in conſ.* 19. ſuperius citato, & ſimiliter *Surd.* meliores rationes allegauit in *d. conſi.* 337. *vol.* 3. & *in. conſi.* 185. *in fi.* loquitur in milite, cui de iure communi legitima debebitur, & mouetur author, *Dec. in d. l. precibus*, qui contrarium affirmauit, imo ille caſus fortius confirmat noſtram opinionem, vt ponderauimus ſupra.

Menoch. vero in conſi. 737. *nu.* 6. *in fin. & nu.* 8. *lib.* 8. nihil vltra allegat præter citatos DD. & amplius loquitur, quando in legitimatione adeſt clauſula, vt poſſit ſuccedere ab inteſtato, quæ deficit in caſu noſtro, & ſimiliter Garz. *de nobilit. gloſ.* 21. *nu.* 81. nec ratio-
340 nem, aut authoritatem adducit, vt videri poteſt *Renat. Coppin. in conſuet. Andeg. c.* 41. *nu* 4. de legitima non loquitur, immo decipitur, quoniam præſupponit clauſulam limitatiuam referri tantummodo ad hæreditates collateralium, non patris, vt clarè ibi legitur, quod in caſu noſtro eſſet de directo contra verba legitimationis, nedum reſpectu aliorū, ſed principaliter patris, *Burgoſ. de Pax*, ſi forte ex aduerſo allegatur *in* 1. *par. l.* 5. *num.* 320. tractans an *tex. in §. ex imperfecto*, vt teſtamentum coram duobus teſtibus valeat inter liberos, locum habeat inter legitimatos, dicit, quod ſi perſona eſt plenè legitimata, quamuis reſpectu ſucceſſionis adſit limitatio, procedit doctrina *Bald. in cap. de cauſis, de off. delega. qui nu.* 44. loquitur in ſimpliciter legitimato, & adſit etiam, quod ei debetur legitima, ſi verò perſona non eſt legitimata, non habet locum *tex. in §. imperfecto.* & ſic de hoc tantū modo tractat Author prædictus de *tex.* 53. *in d. §. ex imperfecto*, non de legitima, *Honded. conſi.* 89. *num* 7. *circa fin.* videtur dubitatiuè loqui in eo, quod ex aduerſo allegatur, immo concludit legitimam non deberi legitimato cum clauſula, vt ſuccedat in eo, quod pater voluerit, & licèt approbet Pariſ. loquitur tamē ibi in ſuo caſu, quando eſt facta mentio portionis traditæ, vt ſupra diximus num. . .

341 *Gozad. in conſ.* 48. ſi bene inſpiciatur, loquitur de legitimatione pleniſſima, ac ſi filius eſſet de legitimo matrimonio natus in omnibus, & per omnia, & quoad omnia, & quod habeat vim pleniſſimæ legitimationis, in tantum quod de mente legitimātis apparet, quod voluit etiam contra teſtamentum poſſe ſuccedere, vt ibi legitur apertè, & licet dicat non adeſſe dictionem taxatiuam, ſubdit inſuper ſuppleri per alia verba ſequentia, quod in omnibus, & per omnia dicatur legitimatus, vt ibi per ipſum, ſicut in caſu Rimin. iun. & ſic Gozad. declinat Couar. qui dicit non eſſe faciendam vim in dictione taxatiua, exiſtētibus alijs ſimilibus limitationibus in d.c. 21, var. reſol. ſicut ſupra ponderauimus num. . .

342 *Conſilium vero Ruin.* 84. ſimiliter non obſtat, ſicut ſupra demonſtrauimus, minus reſolutio *Maceratenſ.* 28. *lib.* 2. quoniam dum loquitur de legitimatione ſine præiudicio venientium ab inteſtato, ſe fundat in conſ. *Decij* 49. *Cephal.* 117. *& Pariſ.* 7. quibus ſupra iam plenè reſponſum fuit, & contra illam iudicauimus, vt notauimus num. . .

343 Doctrina vero *Suarez in d. l. quoniam in prioribus, in* 12. *limit. col. pen. & vlt.* Didac. *Perez lib.* 5. *ordinatio. tit.* 11. *fol.* 95. *colum.* 1. *verſ. poſterior modus legitimādi, & Azeued. lib.* 5. *tit.* 8. *l.* 30. *nu.* 41. iam fuerunt ponderatæ, & adductæ pro noſtra opinione, & quamuis pars ponderat eoſdem Suarez, Perez, & Azeued. addere bonum eſſe obtineri legitimationes cum vinculis, & conditionibus viſis, accedente cōſimili patris petitione, vel quod poſſit quomodocunque onus imponi, quæ in caſu noſtro deficere videntur, imo memoriale Baldaſſaris patris fuit ſimplex ad honorem, & officia, & ſucceſſionem abſque limitatione. Aduertatur primo, quod memoriale prætenſum Cæſaris non eſt exhibitum. Itē licet adſit copia memorialis Stephani non poteſt argui de vno ad aliud, quod non producitur, & in memoriale Stephani, poſt illud verbū, *hecha.* dicitur, *in forma*, forma autem non intelligitur iuxta legem antiquam 9. *tit.* 18. *par.* 3. ſed prout reperitur extēſa in reſcripto legitimationis, quæ attenditur, & non alia, quæ figuratur contra reſcriptum, cum legitimatio ſit

donum

Digitized by Google

donum Principis, vt *Bald. docet in conſil. 19. in quæſtione propoſita vol. 5. Gregor. Lopez par. 1. tit. 15. l. 4. glo. 2.* & iuxta conceſſionem, & formam Cancellariæ nouiſſimè cum limitatione introductam intelligenda eſt, & iuxta contenta in priuilegio legitimationis, & non aliter. Vlterius Suarez dicit onus adiectum cenſeri etiam legitima, & ſic limitari *tex. in d. l. quoniam in prioribus.* Sicque fuiſſe iudicatum, & Perez addit grauamen illud intelligi in toto relicto, nec mirum, cum huic filio legitima non ſit debita, & licet dicant, quod vt dubium tollatur, poteſt addi in reſcripto, vt poſſit quoduis onus imponi, non ex hoc ceſſante dicta clauſula, concludit deberi fortè legitimam, quam expreſsè denegauerunt, nec propterea recedunt à determinatione prædicta, etiam quia reſtrictio non operaretur, vt diximus, & fundauimus opinionem prædictam tanquam veriſſimam, etiam in ſimplici grauamine.

344 Denique Rex dum legitimat Cæſarem ad ſuccedendum in eo, quod pater reliquerit ex teſtamēto, vel donatione, addidit, *en qualquier manera*. Ideo relaxatur patri, & quibuſuis alijs facultas relinquendi, quæ voluerint quouis modo, cum ex verbis prædictis generalibus non poſſit dari reſtriſtio, aut limitatio in voluntate patris, vt *Dec.* ponderat in *conſi. 137. poſt nu. 1. circa finem*, attentis verbis prædictis, *en qualquier manera*, quæ non poſſunt intelligi, vt filius ſuccedat quouis modo, cum ſpecificè taxauerat modos ſuccedēdi ex teſtamento, vel donatione, ſed referuntur ad diſpoſitionem patris, vel aliorum, faciendā quouis modo, nedum reſpectu quantitatis, ſed modi, & inſuper Baldaſſar pater benè agnoſcens facultatem conceſſam, prout voluerit poſt nonnullos caſus continuatiuè contentos in eius teſtamento, referendo ſe ad vincula, conditiones, & ſubſtitutiones, dicit hæc verba, *vſando de la facultad, que el derecho me da pora poder diſponer de los dichos mis bienes libremente con los vinculos, y cōditiones, y ſubſtitutiones, que yo quiſiere*, ex quibus vndique patet ex parte Regis concedentis, & Baldaſſaris patris, etiam ſi legitimè conſtaret ſupplicaſſe pro legitimatione de facultate diſponendi pro eius arbitrio cum limitatione quacunque melius viſa.

345 *Couar. autem in d. cap. 8. col. 3. circa medium, à verſ. ſic ſanè nullus*, non bene à parte ponderatur, quoniā dum concludit ex omnium opinione poſſe patrem filium legitimatum grauare etiam quoad deductionem legitimæ portionis, de voluntate tantum videtur eſſe controuerſia in fideicommiſſo, vnde ſi voluntas patris manifeſta ſit, aut certis coniecturis comprehendi poſſit, non eſt dubium hanc patris voluntatem legitimam cenſeri, & eſſe conſtanter obſeruandam, & adimplendā, præter prædicta licet Decij reſponſum ſibi omnino non diſpliceat in d. conſil. 257. dicit illud improbari ab Alciat. referens alias rationes pro opinione noſtra reſpondens rationibus Butrigar. & aliorum, & ſic concludit expreſſe contra opinionem Dec. vt patet vſq; ad verſ. ſecundo infertur, & ſi voluntas Baldaſſaris ex coniecturis inſpiciatur, quæ euidēs dicitur etiam ex coniecturis, *l. licet imperator, ff. de leg. 1. Molin. de primog. lib. 2. cap. 4. nu. 39. & ſeqq.* apertiſſimè patebit onus adijcere voluiſſe in toto relicto abſque aliqua detractione legitimæ portionis.

346 Prima igitur coniectura, quam etiam conſiderauit *Peregr. in hac cauſa in d. conſi. 27. nu. 3. lib. 1.* deducitur ex eodem teſtamento Baldaſſaris, qui poſt nonnulla legata relicta vſque ad ſummam duc. 70. millia, illis ſolutis, in reliquo inſtituit Cæſarem hæredem pro ſexta parte, Stephanum pro duabus ſextis partibus, Dominicum fratrem pro ſexta parte, & reliquas duas ſextas partes ordinauit diſtribui pro exoneratione ſuæ conſcientiæ, quæ diſtributio adhuc durat, & adiecit grauamen in toto relicto Cæſari, & Stephano, in beneficium filiorum procreandorum, & illis deficientibus, in beneficium Dominici, & eius filiorū, & hæredum, modo legitima Cæſaris ſi competijſſet erat ſexta portio eidem relicta, cum eſſent duo filij, iuxta *Authen. nouiſſima, C. de inoff. teſtam.* Imò dicta ſexta portio erat minus legitima, quia fuit relicta ex reliquo hæreditatis, ſolutis prius legatis prædictis, & ſic in ſexta parte reſidui fuit inſtitutus, *ad not. in l. non amplius, & in l. ciuitatib. in fi. ff. de leg. 1.* Cum ergo grauatus fuerit, & non in plus, quam fuerit in legitima honoratus, dicēdum eſt noluiſſe teſtatorem legitimam retineri, ſed in ipſa iniunctum fuiſſe fideicommiſſum, ſtante dicta poteſtate grauandi, ex his, quæ notat *Cuman. in l. cohæredi, §. cum filia, poſt nu. 5. ff. de vulg. & pupill. Caſtren. in l. ex tribus, nu. 5. C. de inoff. teſtam. & Mant. de coniect. lib. 8. tit. 3. poſt nu. 5. verſ. hæc autem ſententia.* Si modo Philippo competeret legitima ex perſona Cæſaris, illamque retinere poſſet, ſine dubio fideicommiſſum euaneſceret, & nō eſſet in quo poſſet verificari, cū nihil ad ſubſtitutum perueniret, & proinde in dicta legitima grauamen cenſetur adiectum, ac ſi expreſse teſtator in legitima grauaſſet, *Tiraq. de leg. connub. glo. 7. num. 128. cum ſeq. Mant. de coniect. lib. 7. tit. 12. num. 11.* & in generali diſpo-

diſpoſitione tunc legitima venit, quando verba id important, & perneceſſe ad illam referuntur *Cuman. conſi.* 288. *Dec. conſi.* 299. *& conſi.* 525. *ante num.* 9. *Peregr. d. art.* 36. *num.* 78. *& 79.*

347 Ex aduerſo ſupponitur Cæſarem non eſſe hæredem pro ſexta parte, ſed in quarta, ſicut in quarta fuit declaratus hæres in Ciuitate Ianuæ, ex eo, quod facta diſtributione illarum duarum partium, quod ſupererit, cedit in beneficium inſtitutorum pro portionibus contentis in inſtitutione, & ſic ſi integræ dictæ duæ portiones veniunt diſtribuendæ, remanêt in effectu hæredes inſtituti pro quarta parte, & ſi aliquid ſupererit, accreſcit vnicuique eorum cohæredibus, ob quod ſimiliter in effectu reſultat inſtitutio Cæſaris pro quarta parte, quæ tranſcendit legitimam, quæ eſt ſexta, & ſucceſſiuè inducta ſexta parte legitimæ in eo, quod ſupereſt vſque ad quartam partem relictam, poteſt habere locum fideicommiſſum.

348 Huic obiecto reſpondetur primo, quod dum teſtator inſtituit Cæſarem in ſexta parte, decretum præambuli intelligitur ſeruata forma teſtamenti, nec illud mutare poteſt, ad quod refertur, *vulg. l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit.* & tempore teſtamenti, quod attenditur, *l. cum quæritur, C. de inoff. teſtam.* Sexta pars tantummodo competebat. Secundo, & melius in caſu noſtro inſpicièda eſt voluntas teſtatoris, qui ſpecificè inſtituit Cæſarem in ſexta parte, & dum in eadem ſexta parte relicta grauauit, ſine dubio eandem ſextam partem, & ſic legitimam includere voluit, ſecundum eius mentem, in grauamine impoſito. Tertio, ſexta pars relicta fuit in reliquo hæreditatis, ſolutis prius legatis prædictis aſcendêtibus ad dictam ſummam duc. 70. milia, vt dictum eſt, & ſic non fuit ſexta pars totius hæreditatis, legitima autem ſi competeret, liquidaretur inſpecta tota hæreditate, etiam incluſis dictis legatis, quæ non minuût legitimam. *l. Papinianus, §. quarta, ff. de inoff. teſtam.* etiam ſi legata eſſent ad pias cauſas, vt *Bart.* docet in *l. Papinianus, §. ſi Imperator, Abb. conſ.* 63. *lib.* 1. *& Perig. de fideicom. art.* 4. *nu.* 14. & proinde illa quarta portio relicta, detractis prius legatis prædictis, quæ effectiuè non eſt quarta pars omnium bonorû, videtur ferè æquipollens ſextæ parti tótius competêti pro legitima, ideoq; onus iniunctum in ſexta parte perneceſſe amplectitur legitimam, ne diſpoſitio ſubſtitutionis ſit eluſoria.

349 Inſuper clarum eſt Trebellianicam, quando eſt locus detractioni eſſe deducendum, etiã ab hærede in quota, de illa portione, quam reſtituere tenetur, *§. in primis, & §. nihil. inſt. de fideicom. hæred, Berengar. in l. in quartã, in* 3. *præfat. nu.* 8. *verſ. ſecunda concluſio.* Si modo vltra legitimam deduceret Philippus ex perſona Cæſaris etiam Trebellianicam ex eadem ſexta parte, nihil fideicommiſſario reſtituendum eſſet, quod nullus admittere poterit, de quo etiam dicemus in articulo Trebellianicæ. Et ſi attenderetur lex Hiſpaniæ, vbi conditum eſt teſtamêtum, legitima filiorum, eſſent omnia bona præter quintam partem, vt in *l.* 28. *tauri, quæ eſt l.* 12. *tit.* 6. *lib.* 5. *nou. recopil.* quo caſu inſtitutio eſſet ſatis infra legitimam, & ſic in grauamine impoſito, ſine dubio portio legitimæ in reſtitutione includeretur.

350 SECVNDA coniectura eſt, quoniam etiã ſi Cæſar eſſet inſtitutus in maiori parte, quam ſit legitima, tamen quia teſtator grauauit Cæſarem in toto relicto, vbi, *todo lo qual ſin lo poder vender, &c.* vocando primo deſcendentes, & in defectum Dominicum fratrem, eiuſque filios, & hæredes, ſi ex toto relicto Cæſar grauatus eſt, eius hæres aliquid detraheret ratione legitimæ, contraueniret diſpoſitioni teſtatoris, cum non integra bona oneri ſubmiſſa venirent ad ſubſtitutos, ex traditis per *Bar. in d. l. precibus, nu.* 14. *per Dec. conſ.* 572. *nu.* 6. Quod non permittitur Cæſari reſtrictè legitimato, vt diximus. Dum enim vtitur verbo totum, integram portionem amborum filiorum oneri reſtitutionis, ſuppoſuit etiam comprehenſa legitima, licet alias non includeretur, *ex not. in l. Iulianus, ff. de leg.* 3. *Bar. in l. generaliter, §. vxori, ff. de vſufr. leg. nu.* 4. *plura Dec. conſ.* 94. *nu.* 31. *& Surd. conſ.* 31. *num.* 27. *lib.* 1. & quod legitimatus grauatus de reſtituendo totum non poſſit legitimam retinere, voluit *Menoch.* qui in contrarium allegatur *in d. conſ.* 737. *nu.* 9. *lib.* 8. Sicut plenius confirmabitur in articulo Trebellianicę, cum hæc dictio comprehendat prohibitionê vtriuſque quartæ.

351 TERTIA coniectura ſuccedit ex eadem diſpoſitione, dum teſtator voluit, vt prædicti filij legitimati quouſque peruenerint ad ætatem 25. annorum alimenta tantum ex fructibus ſuarum portionum perciperent, relictum verò vnà cum augumento ex fructibus faciendo ad ſubſtitutos deueniret, & factus eſt caſus, quod filij mortui ſunt infra 25. annum. Si igitur filijs vſque ad ætatem prædictam alimenta tantum conceſſit, & fructus ſuperexcedentes non ipſis reſeruauit, ſed ſubſtitutis non eſt credendum voluiſſe tribuere hæredi Cæſaris extraneo detractionem legitimæ, quæ debetur in corpore, & in proprietate, non in fructibus,

Digitized by Google

ctibus, *l. ſcimus. §. repletionem*. C. *de inoff. teſtam.* & ſic repugnaret expreſsè diſpoſitioni teſtatoris, vltra quod hęres Cæſaris extraneus incognitus teſtatori eſſet melioris conditionis, quam filius magis dilectus, quod admittendum non eſt, *ad tex. in l. cum acutiſſimi, C. de fideicommiſſ. & l. cum auus, ff. de condit. & demonſtr.* & *in l. qui filiabus, vbi gloſ. & DD. ff. de leg. 1. Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 12. num. 14.*

352 Confirmatur prædicta conſideratio alia euidenti ratione, nam ſi legitima deberetur hæredi Cæſaris, detrahenda eſſet ex corporibus vna cum fructibus à die mortis, cum fructus percepti in legitimam non imputentur, *gl. Bart. & Ang. in l. Papinianus, §. vnde ſi quis, C. de inoff. teſtam. Alex. conſi. 69. nu. 3. lib. 1. Gabr. in tit. de legitim. concl. 1. num. 41.* D. *de Francb. deciſ. 16. & 522.* Et ſic augumentum faciendum ex fructibus excedentibus alimenta à die obitus teſtatoris reſtituendum eſſet pro rata legitimę in beneficium hęredis extranei Cæſaris, quod eſſet contta expreſſam voluntatem teſtatoris, ſicque abſque controuerſia deducitur patrem voluiſſe omne relictum includere in reſtitutione, etiam ſi legitima in præſenti caſu poſſet conſiderari, dum voluit augmẽtum ex fructibus poſt mortem ipſius tẽſtatoris ad ſubſtitutos peruenire, relicta tantum quantitate competenti pro alimentis.

353 Nec dicatur diſpoſitionem prædictam intelligi de fructibus peruenientibus ex portione hæreditaria vltra legitimam, de quibus diſponere poterat, *arg. tex. in l. qui tabernas, ff. de contrahen. empt.* Quoniam id locum haberet in filio legitimo, & naturali, quem pater priuare non poſſet legitima, in qua pater nullam poteſtatem haberet, vt ex eodem tex. colligitur, ibi, *cùm in ſolo venditor nullam haberet poteſtatem*, ſed in caſu noſtro pater omnimodam poteſtatem habebat diſponendi, & grauandi quomodo voluerit etiam quoad portionem legitimæ, quæ prætendi potuiſſet. Igitur, dum amplius de voluntate conſtat ex fideicommiſſo, & ex coniecturis, non eſt dubitandum integram portionem relictam comprehendi abſque aliqua deductione.

354 Vltima coniectura colligitur validiſſimè ex alio, quoniam teſtator continuando diſpoſitionem in beneficium ſubſtitutorom præuidit duos alios caſus. Primus, quando aliquis filiorum ingrederetur Religionem, & tunc ſi profeſſioaem emittat, noluit bona ad Monaſterium peruenire, quod fieri poſſe, rectè poſt alios probat *Guttier. canonic. quæſt. 10. lib. 1. cap. 32. num. 19. in fi.* Alius caſus eſt, caiu quo aliquis filiorum committeret delictum, vnde bona venirent confiſcanda, tunc noluit ea poſſe à fiſco occupari, ſed diſpoſuit ad ſubſtitutos venire. Igitur ſignũ eſt noluiſſe detrahi legitimam, nam ex ea omne grauamen, ac teſtatoris diſpoſitio reijcitur, *l. quoniã in prioribus 32. l. ſcimus, C. de inoff. teſtam. Pereg. de fideicom. art. 36. num. 65. Francb. deciſ. 127. num. 6.* Ideo iudicatur tanquam filij patrimonium nulli oneri ſubiectum, immo vt æs alienum, *Francb. deciſ. 374. num. 4.* Vnde ſi pater voluiſſet legitimam detrahi à Cæſare, & Stephano, conſequenter etiã voluiſſet illud quod eſt de natura legitimæ, & illam conſequitur. *arg. l. cum quid, ff. ſi cer. pet. l. cum dubitatur, C. de euictio. Surd. deciſ. 173. nu. 21.* eſt autem de natura legitimæ, vt tranſeat in monaſteriũ, quod capit eam ex perſona monachi, vt per *D. de Francb. deciſ. 29.* ſicut & cæteri bona ingreſſi, *cap. in præſentia. de probat. auth. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccl.* Maximè quando monaſterium non contendit cum alio filio teſtatoris, quo non extãte excludit etiã ſubſtitutum in caſu mortis filij ſine liberis, vt latè cõprobat *Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 7. num. 13.* Vnde ſi hanc noluit habere monaſterium, cui alias de iure competit, cum loco filij habeatur, ſignum eſt nolle per extraneos filij hæredes retineri, cum enim per ingreſſum religionis quis efficiatur legitimus, *§. 1. auth. de monacis. in princ. Doct. in l. 1. C. de ſacroſan. eccl. Alex. conſ. 121. nu. 9. lib. 2. Ancbar. inn. lib. 3. q. 36. nu. 13.* & ei monaſterium loco filij agnoſcatur, excluſo monaſterio à teſtatore, quod videtur proximior, pariter remotiores cenſentur excluſi, *l. ſi viua matre, C. de bonis matern. Iaſ. in l. gallus, §. nunc de lege, ff. de libe. & poſthum. Ruin. conſi. 108. nu. 12. lib. 2. Crau. conſi. 306. nu. 6. Menoch. conſi. 204. nu. 36. conſi. 376. nu. 62. Peregr. de fideicom. art. 29. nu. 24.* & ſic extranei hæredes filij, cũ ipſi non ſint loco filij ſicut monaſterium, ſimiliter cum filius delinquit in caſibus à iure ſtatutis, illius bona occupantur à fiſco, iuxta *tex. in authen. bona damnatorum, C. de bon. damn. Peregri. de iure fiſc. lib. 5. tit. 1. nu 49. cum ſeqq.* Nec prohibitio bonorum in monaſterium, vel fiſcum intelligi poteſt in quantitate excedendi legitimam, quia clara ſunt verba teſtatoris, qui diſpoſuit, vt integræ portiones fideicommiſſo eſſent obnoxiæ, cum prohibitione alienandi etiam fauore Dominici, & filiorum ſubſtitutorum, & iilarum vſum tantummodo per annum cõceſſit à die ingreſſus, & in caſu profeſſionis expreſsè diſpoſuit, vt omnia bona filijs prædictis relicta, vna cum

frn-

fructibus conſequerentur Dominicus frater,
& eius filij, por el miſmo caſo todos los dichos
bienes, y fructos dellos paſe, y los haya, y herede el dicho Domingo Cataño mi hermano,
ò ſus herederos. Quibus verbis conſtat omnino voluiſſe Monaſterium à toto excludi, multo fortius extraneos hæredes, & hæc
quoad legitimam, vltra alia conſideranda in articulo Trebellianicæ, quæ conferunt reſpectu vtriuſque quartæ.

Quoad Trebellianicam.

355 NOuiſſimè Philippus Spinula trebellianicem prætendit poſſe retinere, etiã
ſemota legitimatione, quoniam licèt Cæſar
filius non eſſet legitimatus, ſaltem reputari
debet vt quilibet extraneus, cui ſola inſtitutio
cum grauamine, ceſsãte prohibitione expreſſa lex tribuit beneficium deductionis quartæ
prædictæ, ideoq; filius non debet eſſe deterioris conditionis, vt conſiderat Hiero.Gabr.d.
cõſ.24. qui ſecus dixit in legitima n. 15. Cæſar
de Graſſ.in d.deciſ.Rotæ 179.in fi.& Rotã diuerſ.par.1.d.deciſ.355.in fi. Aleia. d. cõſ.98.
nu.6.& Sarmien.ſelect.interpret. lib. 2.c.7.
num.14.& cum trebellianica in præſenti caſu non ſit omnium bonorum, ſed illius quartæ partis, in qua Cæſar fuit inſtitutus, d. §. in
primis.& §.nihil, inſtit. de fideicom. hæred.
356 & ſi certa eſt, ſecundum ſuam prætenſionẽ,
daretur immiſſio in quarta parte tantum dictæ quartæ portionis, in qua fuit inſtitutus, vt
ex mente Zuccard.in d.l.fin. C. de edict.Diu.
Adria.nu.381.in fi. poſuit Achill.Perſonal.
in d.tract.de adipiſcen.poſſ.num. 426. verſ.ſi
autem hæres, in fi.Thob.Non.conſi.80.nu.16.
cum ſeq.Menoch.d.remed. 4.num. 641. quæ
prætenſio tanquam leuiſſima reſoluitur ex infraſcriptis.
357 Primo, Cæſar fuit legitimatus ad ſucceſſionẽ limitatè in eo, quod pater ex teſtamẽto,
vel donatione reliquerit, qua de re nihil prætendere poterit, niſi eo modo, quo à patre fuerit relictum, & cum annexa qualitate oneris
ſeruata in omnibus paterna voluntate, ceſſante qualibet facultate eam impugnandi etiam
in minimo, vt in articulo legitimæ ſupra fundauimus. Ideoque filius ſic reſtrictè legitimatus, licet fuerit hæres inſtitutus, trebellianicã
detrahere non poteſt, vt contra Dec. in d.cõſ.
257. voluerunt Aleia.in l.nemo poteſt, nu.34.
ff.de lega.1.& in rubr.ff.de libe.& poſthum.
eodem num. 34. Mantic. de coniectur. lib. 7.
titu.11.nu.11.verſ.cæterum, Caldas in d.l.ſi
curatorem, in d.verb.ſine curatore, num.54.
Peregrin.d.conſi.27.lib.3. Lup. de illegitim.
comment.3.§.1.ſub num.64. ea ratione, quia
hic filius legitimatus debet exequi plenè volontatem teſtatoris, & in aliquo non contrauenire, vt Iaſ. poſuit in d.rub.ff.de liber.&
poſthum. Couar.var.reſol.d.c.21. cum alijs
ſupra relatis, ideo nec quartam retinere dicit
Mantic. vidẽdus loco citato, quoniam trebellianica detraheretur contra voluntatem teſtatoris etiam hodie, vt idem Mantic. dicit eod.
nu.11.& not. in l.Titia. ff. ad leg. Falcid. &
in auth.ſed cum teſtator, C.eod. habetur in
cap.Raynutius, & in cap.Raynaldus, vbi Couarr.§.3.nu.6.de teſtam.Coſta in c.ſi pater,
verſ.abſque deductione, eod.tit.in 6.Vaſq.de
ſucceſſ.creat.§.8.nu.18.Peregr.art.3.nu.86.
Oſaſc.deciſ. 147.nu. 15. vltra alios ſuperius
359 relatos, & ſic diuerſa eſt ratio inter extraneum, & hũc filiũ ita legitimatũ, quia extraneus habet diſpoſitionem iuris pro ſe, vt trebellianicam detrahere poſſit, ſi non eſt prohibita, & nihil habet in contrarium, ne trebellianicam deducat, filius vero legitimatus habet onus, & qualitatem annexam in relicto, vt
contra voluntatẽ patris aliquid conſequi non
poſſit, & ſi releuatur in multis ex legitimatione, vt ſupra diximus, in hoc eſt deterioris
conditionis, vt integrè voluntatem patris, (vt
dictat) adimplere teneatur, & non eſt nouum,
quod filius in aliquibus ſit deterioris cõditionis, quam extraneus, vt per And. & alios in c.
1. an agnat.
360 Secundo attendendo voluntatem teſtatoris ex alio colligitur prohibitio detractionis
trebellianicę, præmittendo prius trebellianicam hodie poſſe prohiberi ſicut falcidiam,
Rip.in d.l.nemo poteſt, ff.de leg.1.Couarr.in
d.c.Raynaldus, §.3.nu.6. Craſſ.d.§.teſtamentum, q.71.nu.4. Aret.conſi.37.nu.10. Hond.
361 conſi.45.nu.19.lib.2. Et nedum reſpectu extranei hæredis, ſed etiam in filijs primi gradus, & licet hæc concluſio ſatis quidem controuerſa ſit, & habeat hincinde innumeros
DD. relatos per Gabriel.commu.opin. in tit.
ad Trebellianum, concl.1.nu. 4. per Craſſ. in
§.teſtamentum q.62.nu.5.Peregrin.d.art.3.
nu.107.Clar.in §.teſtamẽtum, q.63.Theſau.
quæſtio.foren.lib.1.quæſt.29.à nu.1. & apud
Hiſpanos latè per Burgoſ. d.l. 3. tauri. num.
969.Couar.in d.cap.Raynutius, §.11.num.7.
Molin.de primog.lib.1.cap.17.nu.12.Vaſq.
loco citato num. 12. Opinionem tamen affirmatiuam tanquam magis communem comprobarunt Vaſq.& Molin. vbi ſupra, Coſta in
d.c.ſi pater, de inſt.& iur.tract.2.diſpu. 187.
col.8.verſ.vtrum autem, & ita ſæpius iudicatum in Rota Romana, vt per Creſcent. deciſ.

2.de teſtam.Lancellot.deciſ.313.par.2.diverſor.Farinac.deciſ.135.nu.1. Seraphin.deciſ.570.nu.1.& 553.nu.8.& in Rota Marchiæ, vt refert de Amatis deciſ.11.In Regno Catalonię Peguera deciſ.107.nu.1.In ſtatu Mediolani Cotta in memorab. in verbo trebellianica.In hoc Regno Viuius deciſ.3.lib.1.& in Sacr.Conſ.D.de Franch.deciſ.11.à nu.10.& ſub nu.19.& in deciſ.612.num.1.& ſi hæc concluſio aliquam diſputationem haberet in filijs primi gradus legitimis,& naturalibus,in filio tamen legitimato nemo contradicit,quod prohiberi poſſit,ita in ſpecie teſtatur Mantic.in d.tit.11. num. 11. vbi allegat Ruin.conſi.82.nu.3.vol.3.Grat,conſ.17.nu.969.Menoch.conſi.737.nu. 18.& conſ.272.nu.32.Gabriel in d.tit.ad Trebell. concluſ.1.nu.16.Cephal.conſ.278.nu.17.& Lup. de illegitim.d.commen.3 §.1.ſub nu.72.quod fortius procedit in caſu noſtro ſtante legitimatione limitata quoad ſucceſſionem, ſicut ſuperius firmauimus

362 Hæc autem prohibitio detractionis Trebellianicę fieri poteſt,nedum verbis expreſſis, ſed etiam tacitè,& ex verbis generalibus,& ex coniecturis, quæ videantur inferre prohibitionem prædictam ſecundum communem opinionem,de qua per Bar.in l centurio,nu.28.vbi Galiaula num.400.Crot.num. 35.& 36.Rui.conſi.248.num.6.vol.2.Maſcard. de probatio.concl.1395.nu. 3. Coſta in d.cap ſi pater,par.3.in verbo interdum,nu.99.Berengar.in l.in quartam,cap.1.num.316.Mantic. de coniectur.lib.7.cap.12.à nu. 10. Menoch.lib.4.præſump.cap.198.nu.4.Peguer.d.deciſ.107.nu.2.Gabr.commu.opin.d.tit.ad Trebel.concl.2.Matthieuſ.lib.5.tit.4.l.1.glo.19.nu.16.Honded.d.conſi.45.nu.25.& 96. 66.nu.20.lib.2.Petr.Anto.à Petr. de fideicom.art.15.num.155.& D.de Franch.d.deciſ. 11.& 612.& attendendo diſpoſitionem Baldaſſaris teſtatoris eijciuntur infraſcriptæ euidentiſſimæ coniecturæ inducentes prohibitionem Trebell.

363 Prima coniectura colligitur ex eo, quod teſtator voluit,vt totum relictum filijs prædictis naturalibus detineretur cum vinculis expreſſis, vt in facto, & ſuccedente caſu iuxta conditiones appoſitas perueniret ad ſubſtitutos,vna cum augmento faciendo ex fructibus portionum relictarum,quæ verba,& dictiones,totum, importãt omnino prohibitionem detractionis quartæ prædictæ, vtque reſtitutio fiat ſine diminutione, ſeu detractione, gloſ in l.decem.ff.de fideicom. libert. Paul. de Caſtr.in d.auth.ſed cum teſtatori, C.ad leg. Falci.DD.in d.l.centurio.vbi Ang.Imol. & Aret.ff.de vulg.Cuma.conſi.134.Alex.conſi.201.col.2.& 3.lib.6.latiſſimè Burgoſ.de Paz referens quamplures DD.in d.concl.7.à nu.977.cum multis ſeqq.Craſſus in verb.Trebellianica,quæſt.8.vſque ad nu.6. Maſcar. loco citato,vbi de communi nu. 5. Aymon. conſi.179.nu.1.& 712.nu.14.& 719.nu.6.Cephal.conſ.471.nu.31.Berengar.in d.l.in quartam, in 5.præfatio.ampliat.2.à nu.11. reſpondens ſpecificè ad contraria Menoch. conſi.71.nu.17.lib.1.Matthienſ.qui allegat 34.Doctores tenentes hanc opinionem tit.4.l. 1.glo.19.à nu.7.Petr.de Gregor.ſintagm.iur.par. 3. lib.42.in tit.de trebell.deductio.cap.31.num.15. Padilla in l.poſt mortem,num.31.C.de fideicom.vbi innumeros allegat, nec in iudicando eſſe recedendum ab hac opinione, & reſpondet contrarijs per quatuor col. vt procedant de iure veteri,quo trebellianica prohiberi nõ poterat,ſicut nouiſſimè tradit Mantic. d.lib.7.cap.12.à nu.13.cum ſeq.Peregr.d.art.3.nu.91.vbi allegat 28.Doctores hanc opinionem confirmantes,& Ruſtic.qui catalogum DD. complectitur in l.cum auus,lib.3, cap.3.nu.30.etiam ſi dictio prædicta apponatur verbo tam diſpoſitiuo,ſi dixerit,relinquo totam hæreditatem, vel ſubſtituo in tota hæreditate, quo verbo executiuo,cum dixerit, volo reſtitui totam hæreditatem,Mantic.d.lib.7.c.12.nu.14.circa fi.ex mente Ruin. in conſi. 148.nu.1.cum ſeqq.lib.3.& Craſſ.in §l trebellianica,q.8.nu.4.in fi.

364 Contra hanc primam coniecturam aduerſarius obijcit iſtam dictionem,totum, eſſe appoſitam in ſubſtitutione facta in beneficium filiorum deſcendentium à filijs inſtitutis,non autem in beneficium Dominici Catanei, & eius filiorum, quæ obiectio reijcitur ſine dubio ex pluribus.

365 Primo,quia dum voluit,vt in toto relicto filij deſcendentes ſuccederent,cum deinde in defectum illorũ vocauit Dominicum, eiuſq; filios ſimiliter in tota hæreditate vocaſſe cenſetur,& porrigitur prohibitio ad ſubſequentes ſubſtitutiones,punctualiter in probibitione trebellianicæ,Guid.Pap.deciſ.545.& 592.& ibi addent.Simon de Pret.in tract.vlt. voluut.lib.2.interpr. l.4.dubie.2.ſolut.1.

366 Secundo, q[illegible] prædictæ ſubſtitutiones tam deſcenden[illegible]m quondam Dominici, & filiorum ſunt [illegible]ctę ſub vna oratione,& vnica ſtructura verborum vſque in finem. Idcirco illa dictio,totum,cenſetur in tota illa oratione repetita,iuxta tex.in l.in repetendis,ff.de leg.3.doctrina eſt Bald.punctualis in l.fi.nu.12.verſ.vltimo quæritur,C.de indict. vidui. tollen. Sforz. Odd. latè conſ.95. num. 85.

enim

*cum ſeq.Neuiz.ad materiam conſ.71.nu. 14. & Ludou.*Caſanas.*latiſſimè in conſi. 52. nu. 22.cum ſeqq.*

367 Tertio (quod fortius eſt) in caſu noſtro adſunt verba, quæ expreſsè referunt antecedẽtem diſpoſitionem, & ex illis colligitur enixa voluntas vniformiter, & indiuidualiter demonſtrata ab illo principio, ibi, *todo lo que ſin lo poder vender, &c.* cui ſubſequitur, quod deficiẽtibus filijs, *ſocceda en los dichos bienes,* & rurſus, *es mi voluntad, que los dichos bienes, &c.* Idcirco verba prædicta, quæ repetũt præcedentem diſpoſitionem, includunt eandẽ ſubſtitutionẽ, vt omnia dicta bona, prout expreſſerat ab initio ad ſubſtitutos deueniãt, ita indiuidualiter põderando verbũ (li detti) docet *Pariſ.videndus in conſ.21.poſt nu. 36. & 37.cum ſeq.vol.3.Petrus Rim.in conſ. 127. nu. 11.vol.2.& clarius in conſ.286.num.27.*

368 *vol.3.* Et aduertatur inſuper, quod præter dictiones relatiuas adeſt dictio copulatiua, quæ coniungit vtrumq; gradũ ſubſtitutionis, ex illis verbis, ibi, *y ſi lo que Dios no quiera qualquier de los dichos mis hijos muriera ſin dejar hijos, en tal caſo ſuceda el dicho Domingo, &c.* ſic copulans teſtator ſequentẽ ſubſtitutionem cum præcedenti per illam dictionẽ, *y.* Ideoq; cũ duo diſpoſitiones copulatiuè cõiũgũtur, qualiter adiecta vni, & ſic prohibitio trebellianicæ, cenſetur repetita in ſecũda, *Bar.in l.ſed in ea,§.*Caio,*nu.1.ff.de fund. inſtruct.Aret.conſ.1.nu.12.Bero.conſ.120. nu. 160.lib.2.Iaſ.conſ.vlt.lib.4.Rui.conſ.15.nu. 8.lib. . Goz.ad.conſ.72.nu.9.* Natura enim dictionis copulatiuæ, eſt vt ad copulata vniformis diſpoſitio inducatur, *l. quamuis, vbi Bal.*C.*de impub.* qua ratione idẽ firmat *Anchar.in ſpecie in duabus ſubſtitutionibus in conſ.*137.*nu.*2.Crau.*conſ.*208.*n.*5. *Menoch. conſi.117.nu.34.& 62.*

369 Vltimo confirmatur ex alio ſubſequẽti capitulo teſtamenti, dum voluit eadem ratione vt per ingreſſum religionis omnia bona prædicta cũ fructibus peruenirẽt ad Dominicum, eiuſq; filios, ibi, *por el miſmo caſo, todos los dichos bienes, y fructos dellos, &c.* & ſic in omni caſu ob dilectum deſcendentium eadem ratione ductus, diſpoſuit, vt omnia bona prædicta ad Dominicum, & filios deuenirent, & ſic excluſit Monaſterium, fortius idem cenſetur voluiſſe contra extraneum (vt ponderauimus in articulo legitimæ) cui confert etiã præſens coniectura, & ſicut in Trebellianica, imo dũ ſuccedente caſu in beneficium Dominici, & eius filiorum, voluit ad eos bona prędicta peruenire liberè, & abſq; vinculo, reſultant argumenta maioris directionis, ex traditis per *Soc. iun. conſi.43.col.* 1. confidens de vera naturalitate legitimi fratris, & filiorum legitimatorum, quarũ natura ſemper manca, deformis, & turpis, etiam poſt legitimationem, vt proſequitur *Toloſan.ſintagm. iur.can.lib. 2.c.3. nu.2.* Ideoq; in legitimatis nulla ex eis deſcendentia dici poteſt, vt per *Menoch. conſi. 734. nu. 5.* cum neque ſint nobiles, idem *Menoch. conſ.202.nu.260.* nec per eos conſeruari familiam ſicut per legitimos, *ſcripſit conſ.164.nu. 19.*& ante ipſum *Dec.conſ.325.col.4.*

370 Secuuda coniectura colligitur ex eodem Capitulo ſubſtitutionis, in quo voluit teſtator, vt decedente quolibet ex alijs inſtitutis abſq; filijs ſuccedere Dominicus frater, & conſilij, & ſic non ſubſtituit ad inuicem Cæſarem, & Stephanum, ſed vnicuique ſubſtituit Dominicum, & filios, quod ſi ad portionem Stephani morientis abſq; filijs, non vocauit Cæſarem, nec è contra, & ſic excluſit filios dilectos, vocando Dominicum fratrem. Quomodo perſuaderi poterit in aliqua parte dictorũ filiorum voluiſſe admittere extraneos incertos, ad quos nõ poterat cadere affectio potius, quam alterum filium ſuperſtitem, vel fratrẽ, & nepotem, certè nullo modo, quoniam verba teſtamenti debent iuterpretari, prout ratio naturalis, & neceſſitudo ſanguinis dictat, *Curt.ſen.conſi.51.nu.10.Paris conſi. 51. nu. 21.vol.2.* Idcirco deducitur proniores eſſe teſtatores ad grauandum extraneos, quã filios, *l.militis codicillis. §.miles in ſupremis. ff.de milit.teſtam.*Bal.*conſi.40.nu. 1. ad fi.vol.5.* capienda eſt interpretatio, quæ eſt magis fauorabilis deſcendentibus teſtatoris, quam extraneis, *Signor.conſ.171.ad fin.verſ item ceſſat, Roman.conſi.134.nu.5.& Pariſ.conſ.67. nu. 114. vol. 3.* Dũ igitur pater in nihilo ſubſtituit filios fortius voluiſſe credendum eſt, vt nullo modo aliqua detractio fieret legitimæ, ſiue trebellianicæ, quæ faciliter potuiſſet ad extraneos, non ad filios peruenire, & ſic vt integrum relictum ad Dominicũ fratrem, eiuſq; filios de familia pertineret.

371 Tertia coniectura reſultat etiã ex his, quę diximus in legitima, dũ voluit augeri fructus percipiendos ex relicto poſt mortem in beneficiũ ſubſtitutorum, detractis tantum alimentis, qui fructus erant hæredis, & de iure non ſuppoſiti reſtitutioni, vt *Surd.* poſuit *in conſi. 291.nu.6.vol.2.* habetur in *l.cohæredi, §.cum filia.ff.de vulg.& pup.* ſequuntur *Rube. Gomez. Lopez. Matthieſ.*& alij relati per *Chriſtoph.de* Pax *ad ll.ſtili fol.151.nu.2.* Si igitur quod erat hęredis poſt mortem voluit in pręiudicium filij includere in ſubſtitutione. Multo magis cenſetur voluiſſe integram ſuam hæ-

reditatem reſtitui fideicommiſſarijs ſuæ familiæ,&parte illius nullo modo deuenire ad extraneos pœnitus incognitos teſtatori.

372 Quarta coniectura indubitanter deducitur ex prohibitione alienationis ter adiecta à teſtatore pro integra portione vnicuique ex filijs relicta, ex qua prohibitione maximè geminata, ſine dubio inducitur prohibitio detractionis trebellianicæ, *auth. ſed in ea*, C. *ad leg. Falc. & in §. fi.* (vnde ſumitur d.auth.) *in auth. vt ſponſal. larg.* qui tex. licet loquatur in falcidia, pariter eadem ratione procedit in trebellianica, in terminis teſtatur *Bereng. in d.l. in quartam, in 5. præfatio. nu. 5. in fin. verſ. limita, & antea in 3. præfat. nu. 8. in fi. verſ. 16. Molin. de primogen. d. lib. 1. cap. 17. nu. 18. Molin. Theolog. de iuſt. & iur. tom. 1. diſp. 187. in fi. latè Peregr. de fideicom. d. art. 3 nu. 93. per tot. Decia. conſ. 12. nu. 17. vol. 1. & conſ. 57. num. 36. eod. vol. Pariſ. conſ. 126. ſub nu. 33. lib. 1. & conſ. 9 nu. 25. lib. 2. Marzar. qui teſtatur de communi in conſi. 4. nu. 16. Menoch. conſi. 272. num 45. referens alios quamplures*, & *conſ. 643. num. 6.* & *21. Matthienſ. lib. 5. titu. 4. l. 1. glo. 19. num. 24.* Crau. *conſi. 790 nu. 2.* Cephal. *conſi. 153. nu. 90. lib. 2. Gabriel commu. opin. lib. 4. in titu. ad Trebell. concluſ. 9. num 1. Petra de fideicommiſſ. quæſt. 15. num. 15.* & ita deciſum refert *D. de Franch. etiam in filijs primi gradus deciſ. 612. in fine.*

373 Et licet *Roman. in conſ. 206. nu. 5.* intelligat procedere in ſimplici alienatione prohibita, non in prohibitione, quæ fit cum fideicommiſſo ex eo, quod in fideicommiſſo tacitè ineſt prohibitio alienationis, & tamen quarta detrahitur, ob quod expreſſa prohibitio in fideicommiſſo, neque operari debet, reſpondet *Peregr. nu. 91. ex mente Alex. in addit. ad Bald. in d. auth. ſed cum teſtator*, vbi ait Roma. neſcire quid dicat, quod ſi ſimplex prohibitio alienationis impedit detractionē quartæ fauore alterius, vt impleatur voluntas defuncti fortius, quando teſtator conſtituit fideicommiſſum cum probibitione alienationis expreſſa in beneficium certarum perſonarum, maximè vt in caſu noſtro adiecta clauſula omnium relictorum. Ex fideicommiſſo namque inſurgit tacita prohibirio alienationis, & quando adeſt expreſſa, dicitur adeſſe duplex, vna tacita ex natura fideicommiſſi, alia expreſſa à teſtatore. Immo maiorem effectum parit, *Menoch. latè firmat in conſ. 461. nu. 44. vol. 3* qui reſpondet ad regulam taciti, & expreſſi, vt non habeat locum, quando id quod tacitè ineſt, procedit ex præſumpta voluntate diſponentis, & alia ratione, vt ibi num. 45. & quod non operatur tacita prohibitio, operatur expreſſa, dicit *Molin. lib. 4. c. 11. nu. 11.*

374 Ex aduerſo prætenditur hanc maximam procedere, ſi prohibirio eſſet facta nedum hæredi, ſed fideicommiſſario, vt ad ſuos ſucceſſores bona peruenirent, quoniam tunc fideicommiſſarius diceretur alienare, ſi permitteret detractionem quartæ, vt not *gl. in d. auth. ſed & in ea*, & ideo prohibitio tunc operaretur, ad quod fundandum adducit *Corn. conſi. 164. nu. 6. vol. 1. Aret. conſ. 37.* & *conſ. 19. nu. 9. Alc. conſ. 113. ſub nu. 8. 15. & 19. lib. 9. Decian. conſ. 120. num. 24. verſ. ſed omnis lib. 3. Pariſ. conſ. 43. nu. 28. lib. 3. Rolan. conſ. 9. lib. 4.* alioſque relatos per *Mantic. lib. 7. tit. 12. nu. 20. & Peregr. art. 3. nu. 91.*

375 Sed prima opinio verior eſt, & communiter recepta, de qua inter alios *Rui. conſ. 115. nu. 25. in fi. vol. 3.* etiam ſi facta fuerit prohibitio alienarionis ad tempus *in conſ. 118. nu. 29. eod. vol.* & ſequuntur relati per *Peregr. d. art. 3. nu. 91.* vbi tenet opinionem prædictam contra partem, & allegat alios 28. Doctores maximæ authoritatis, *Marzar. conſ. 14. num. 15. 17. & 18. Menoch. latè reſpondēs obiectis de præſump. lib. 4. c. 198. num. 29. & in conſ. 373. num. 51.* & quamuis pars babeat aliquos

376 Doctores pro ſe, nihilominus ijdem Doctores contrarium firmauērunt, *Corn.* namque aliter dixit *in conſi. 182. nu. 8.* & *9. volum. 2. Aret.* contrarium dixit *in d. conſ. 37. num. 10. Bal. & Aleia.* ſimiliter ſibi contradicunt, vt refert *Mantic. loco cit. in verſ.* & *hæc quidem ſententia*, & nunc reſpondebimus alijs adductis per Mantic.

377 Doctores namque ex aduerſo adducti, vel fundant opinionem ex eo, quod in liberis primi gradus Trebellianica prohiberi non poteſt, quod verum non eſt, maximè vbi agitur de filio legitimato, vt diximus, vel ea ratione, quod præceptum factum hæredi tanquam nudum præceptum, non operatur, quòd non limitat in caſu noſtro, cum non ſit factum in beneficium certarum perſonarum, vel quia arguunt de tex. in d. §. fin. vbi prohibitio facta erat legatario, vt ad ſucceſſores proueniret, & benè in illo caſu prohibitio debebat fieri legarario rei particularis grauato, quia alias hæres non probibitus poterat falcidiam detrahere, & illa res diminuta perueniſſet ad ſubſtitutum, vel mouentur, quia non eſt alienatio, ſed retentio (& hæc eſt fallacia) quoniam illa detractio per quam dominium transferretur ad hæredem grauati, alienationem continet, vt conſiderat *Pariſ. conſ. 126. num. 34. lib. 4. & Peregrin. d. art. 3. num. 91.* & id

probat

Digitized by Google

probat ex *tex.in d.§.fin. vt ſponſalit. largit.* & militat alia ratio in contrarium, quia teſtator prohibendo alienationem, integra bona voluit ad ſubſtitutum peruenire, vt *Corn. conſiderat in d.conſi.*182.*in* 1. *concl. lib.* 2. imo omnia in contrarium adducta non ſunt applicabilia ad caſum noſtrum.

388 Primo, quia Trebellianica ſemel detrahitur, *l.*1.*§.denique, verſ.inde Neratius. ff. ad Trebell.l.lex Falcidia.§.nunquam, ff. ad leg. Falcid.* immo ſi hæres detrahit trebellianicã fideicommiſſarius detrahere non poteſt, etiã quod non adſit prohibitio. Igitur inhibitio alienationis facta fideicommiſſario non operatur, & eſſet inutilis, ideo prodeſt ſi eſt facta hæredi, cui rationi non rectè reſpondet *Mãtic.ibi nu.*21.

379 Secunda prohibitio alienationis debet operari, ne detractio fiat ab eo, cui facta eſt ꝓhibitio, vt *tex.dicit in d.§.fin.* maxime ter repetita á teſtatore, cum præcipuè facta ſit, vt bona non transferantur in alios, quam in vocatos à defuncto, vt *Corn. conſiderat d. conſi.* 182.*poſt num.*8. & alij ſequuntur, & ſi teſtator fecerit vnum gradum ſubſtitutionis, vt in caſu noſtro, quod morientibus filijs abſque liberis bona deueniant ad Dominicũ, & filios liberè abſq; vinculo. Sufficit prohibitio alienationis facta hæredi, quoniam alias eſſet fruſtratoria, & ſi alias diceremus, operaretur contrarium effectum alienationis per detractionem contra volũtatem expreſſam teſtatoris, quod dicendum non eſt, maximè in filio legitimato cum limitata ſucceſſione, qui in aliquo impugnare non poteſt defuncti voluntatem, & illa inhibitio alienationis ter adiecta à teſtatore foret inutilis, quod nemo affirmare poterit, &c. hæc opinio in ſimplici prohibitione recepta eſt in Sac. Conſil. teſte *de Frãcb.d.deciſ.*612. in hoc non eſt amplius inſiſtendum.

* [Poſt hæc ſcripta in lucem prodierunt cõſilia erudititiſſimi Anelli de Amato inter primæ claſſis Aduocatos nemini ſecundi, quorũ primum fuit in hac eadem cauſa editum pro Cataneis cuntra legitimatum, & in calce ipſius refert iudicatum fuiſſe non competere legitimam, neque trebellianicam, iunctis Regijs Conſiliarijs trium Aularum, cum interuentu Supremi Collateralis Conſilij.

CAPVT QVINTVM.

Filij exhæredari non poſſunt ſine legitima cauſa, quæ exprimi debet in ſolemni teſtamento, & probari per hæredem. Hinc latè examinatur quæſtio, An filiusfamilias vxorem ducens teneatur paternum conſenſum obtinere? Et an filia, quæ virum ducit indignum ſine patris conſenſu, poſsit exhæredari, & dote priuari? Et an ſi magna Comitiſſa nubit legum Doctori, dicatur nubere indigno? Et hinc multa referuntur Doctorum priuilegia, aliaque nonnulla notabilia ad hanc materiam exhæredationis liberorum ſpectantia explicantur.

SVMMARIVM.

1 *Filij antiquitus ob ſolam irreuerentiam exhæredari poterant.*

2 *Imò filius ingratus etiam vita priuari poterat.*

3 *Exhæredatio filiorum, vt legitime fiat, duo continere debet, ſcilicet, quòd exprimatur legitima cauſa in teſtamento, & ea probetur per hæredem inſtitutum.*

4 *Cauſa, quòd exprimatur in teſtamento, eſt de forma, ſine qua teſtamentum eſt ipſo iure nullum.*

5 *Quòd cauſa probetur per hæredem, de iure nouiſſimo eſt introductum.*

6 *Hæres non ſolum tenetur probare cauſam. ſed etiam locum, & tempus commiſſæ ingratitudinis.*

7 *Si dubitatur an cauſa ſit ſufficiens, cùm conſiſtat in iuris articulo, ad eius deci-*

 ſionem

ſionem proceditur ſine termino.

8 Teſtamentum, quòd ſit ipſo iure nullum, vel quòd impugnetur per querelam, quæ vtilitas inde reſultat?

9 Pater ſi exhæredauit filium cum cauſa, quæ non fuit probata per hæredem, an valeat exhæredatio quoad bona vltra legitimam?

10 Maledictio patris an habeatur pro exhæredatione?

11 Cauſæ exhæredandi filios ſunt quatuordecim, & inter cætera eſt verbalis iniuria, num. 12.

13 Exhæredatio an fieri poſſit ex alijs ſimilibus ſeu maioribus cauſis?

14 Filius exhæredari poteſt, ſi patrem in carceribus detinet, vel eum excarcerari impedit.

15 Filia abſque patris conſenſu viro nubens indigno infra vigeſimumquintum annum exhæredari poteſt.

16 Multi dicunt hanc pœnam eſſe ſublatam, de iure canonico.

Prima autem opinio verior eſſe aſſeritur, etiam attenta iuris canonici diſpoſitione, num. 17.

18 Filia nobilis nubens viro ignobili exhæredari poteſt.

19 Matrimonia debent eſſe libera ab omni coactione, & pœna, & valent ſine paterno cōſenſu.

Sed ſaltem de honeſtate etiam iura canonica commendant, quod filia nubat cum conſenſu patris. num. 20. alioquin pater valdè offenditur, vt nu. 24.

21 Pater ex iuſtis cauſis filiorum ſponſalia impedire poteſt, præſertim ſi timetur ex eo matrimonio aliquod ſcandalum oriri poſſe, nu. 22.

23 Filiusfamilias abſque rationabili cauſa paternum conſenſum in matrimonio prætermittens, a culpa immunis non eſt.

Imò ſecundùm aliquos peccat mortaliter, vt num. 25. præſertim ſi imminet timor ſcandali, num. 26.

27 Rebuffi notabilis ſententia refertur.

28 Matrimoniorum libertatem non impediri per hanc exhæredationis pœnam, probatur, & nu. 29. 30. & 34.

30 Lex ciuilis puniens inordinatum modū contrahendi matrimonium non impedit eius libertatem.

31 Princeps ſecularis ſi principaliter diſponit circa eà, quæ pertinent ad poteſtatem politicam, licet in conſequentiam aliquid reſultet contra libertatem eccleſiaſticam, valida eſt eius diſpoſitio.

32 Statutum puniens filiumfamilias contrahētem matrimonium ſine paterno conſenſu validum eſt.

33 Leges multæ particulares cōtra filias nubentes ſine paterno conſenſu referuntur.

35 Cōſenſus paternus ex præcepto requiritur, ſed ſine eo matrimonium contractum non dirimitur.

Concluſio, quòd filia nubens indigno infra 25. annū poteſt exhæredari, procedit quādo pater paratus erat eam nuptui tradere viro digno, & dotare, & nu. 38.

Et in dubio ita præſumitur, nu. 37.

39 Alij dicunt, quòd mulieri indigno nubenti minor dos dari debet.

40 Alij verò dicunt, quòd ſi non habet vnde ſe alat, tenetur pater eam alere, & dotare.

41 Sed hæc concluſio à multis impugnatur.

Sed eo caſu tenetur pater alere ſororem egenam non hæreditario iure, ſed ex propria obligatione, eod. nu. 41.

42 Alij tenent ei ſaltim deberi legitimam poſt patris obitum.

43 Pœna exhæredationis multò fortius procedit, quando mulier luxurioſè viuit cum amaſio, etiam ſi cum eo matrimonium poſtea ſequatur.

44 Exhæredationis pœna locū non habet, quando mulier ſine patris conſenſu virum ducit æqualem.

45 Quæ concluſio procedit, etiam ſi pater eam vellet alteri tradere æquè digno.

46 Lex Hiſpaniarum refertur contra filias cōtrahentes matrimonia clandeſtina ſine parentum conſenſu, quæ lex procedit, etiā ſi contrahat cum viro digno.

47 Quæ lex valida eſt, & ſeruatur in practica, nam iuri canonico non contradicit, ſed illud adiuuat, nu. 48.

49 Huic legi alia ferè ſimilis eſt in hoc Regno Neapolis.

50 Matrimonium dupliciter dicitur clandeſtinè contractum, & nu. 54.

51 Parochus proprius quis dicatur?

52 Matrimonium contractum coram Sacerdote rurali non valet.

53 Matrimonium contractum coram proprio Parocho extra eius diœceſim, an valeat?

55 Matrimonium contractū coram Parocho, & teſtibus ſine denunciationibus an valeat?

56 Exhæredationis pœna an locū habeat, quando matrimonium clandeſtinū nulliter cōtrahitur ſine Parocho, & teſtibus, vel etiā quando ſolæ denunciationes deficiunt? & nu. 57. 59. 60. & 61.

56 Matrimonium nulliter contrahens cū conſanguineo exhæredari poteſt.

62 Mu-

62 *Mulier quæ clam nubit non dicitur proba, nec morigerata.*

63 *Mulier excedens vigeſimumquintum annum, ſi nubit indigno, non poteſt exhæredari, ſed à patre dotari debet.*

64 *Quæ cõcluſio procedit, etiam ſi peccat in corpus ſuum, nam patri imputatur, qui tandiu eam maritare diſtulit.*

Et de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis ſufficit eam excedere decimumſextũ annum.

65 *Fallit autem quando mulier ſeruo ſe copularet.*

66 *Item fallit, quando pater fecit quicquid potuit, vt eam viro digno nuptui traderet, & non inuenit.*

67 *Dignitas viri ex quibus conſideranda ſit.*

68 *Doctori etiam ſi magna Comitiſſa nubat, non dicitur nubere indigno.*

69 *Doctoratus eſt dignitas, & legum Doctor debet Dominus appellari.*

70 *Et idem eſt in eius vxore.*

71 *Nobilitas per Doctoratum acquiritur.*

72 *Doctori ſcribens debet eum vocare patrem.*

73 *Doctores propria authoritate ingredi poſſũt conſiſtorium Principis, & cameras ſecretas quorumcunque Officialium.*

74 *Doctores pro debito carcerari non poſſunt.*

75 *Item poſſunt arma impunè portare.*

76 *Et non tenentur hoſpitari milites.*

77 *Quæ immunitas extenditur etiam ad eorũ fratres ſimul habitantes, & ad eorũ vxores viduas, nu. 78.*

79 *Doctores torqueri non poſſunt, exceptis aliquibus caſibus, nu. 81. & 82.*

Sed hoc intelligitur de Doctoribus peritis, num. 83. Nec valet conſuetudo in contrarium, nu. 80.

84 *Doctorum alia priuilegia, remiſſiuè.*

Et an priuilegiũ conceſſum Doctoribus actu legentibus ne cogi poſſint ad ſuſcipiendum onus tutelę competat etiam Aduocatis? ibidem.

85 *Medici an habeant dignitatem? & quid in eorum filijs? nu. 86.*

87 *Pater an ex eiſdem cauſis, quibus poteſt filiũ exhæredare, poſſit eum primogenitura, & Regno priuare.*

88 *Et quid in maioratu?*

89 *Et quid ſi ingratitudo committatur contra primum maioratus inſtitutorem?*

90 *Exhæredari an poſſit filius, qui poſt commiſſam ingratitudinem efficitur furioſus?*

91 *Furor ſuperueniens excuſat à pœna corporali, ſed non ab ea quæ afficit bona, nu. 92.*

93 *Filius, qui pęnitentiam agit poſt commiſſam ingratitudinem, an poſſit exhæredari?*

94 *Et ſi reconciliatur patri, an cenſeatur reuocata exhæredatio, & nu. 95. 96. 97. & 98.*

99 *Per ingreſſum religionis an purgetur ingratitudinis vitium?*

100 *Parentes ſi peccant eodem vitio, an poſſint ex eadem cauſa filios exhæredare?*

101 *Patre ab inteſtato decedente ſuperſtite filio ingrato, & alijs gratis, an poſſint filij grati à paterna ſucceſſione fratrem ingratum repellere, probata eius ingratitudine?*

102 *Exhæredatio requirit pro forma, quod fiat in teſtamento, & ideò non valet, ſi fiat in contractu, nu. 103. & 104.*

1 OBligatio autem qua pater aſtringitur inſtituendi filium hęredem eatenus durat, quatenus ei filius ſe gratum, & obedientẽ præſtat, alioquin antiquitus ob ſolam irreuerentiam exhęredari poterat, prout innuit *glo. in §. item non aliter, inſt. de adopt.* quam refert *Amanell. de Clar.*
2 *aqu. in ſing. 246.* Imò nedum bonis, ſed etiã vita filium ingratum priuare licebat, iuxta illud *Deuteron. 21. prope fin.* ibi, *Si genuerit homo filium contumacem, qui non audierit patris, ac matris imperium, & coercitus obedire contempſerit, apprehẽdent eum, & ducent ad ſeniores populi, dicentque ad eos, Filius noſter iſte proteruus, & contumax eſt, monita noſtra audire contemnit, commeſſationibus vacat, & luxuriæ, atque conuiuijs, lapidibus eum obruet populus Ciuitatis, & morietur.* Quam ſententiam refert *Gulielm. de Bened. in repet. cap. Raynutius, de teſtam. in ver. in eodem teſtamento, in 1. par. nu. 205.* vbi multa refert exempla ingratorum filiorũ, qui grauiſſimis pœnis afflicti, & caſtigati fuerunt. Quibus addenda ſunt quæ ad hoc propoſitum plenè refert *Caldas Pereir. in l. ſi curatorem habens C. de in integr. reſt. minor.*
3 *in ver. ſiue curatore nu. 38. cum ſeq.* Hodie verò benignius proceditur in exhæredatione filiorum: Duo enim ſunt neceſſaria ad hoc, vt exhæredatio legitimè procedat. Primum ſcilicet, quod cauſa legitima in teſtamẽto ſpecificè exprimatur; Secundum vero, quod ea probetur per hæredem inſtitutũ, vt poſt alios plenè refert *Curt. iun. in auth. non licet, nu. 17. C. de liber. præter. & in auth. ex cauſa, nu. 42.* & ibidem *Alex. nu. 2. & Iaſ. num. 18.*
4 *C. eod.* Primum enim, quod cauſa exprimatur in teſtamento, pro forma traditum eſt in

§. aliud

§.aliud quoque capitulum, Auth.vt cum de
appell.cognoſc. & ideò ſi ea forma non ſerua-
tur, teſtamētum eſt ipſo iure nullum, nec opus
eſt illud impugnare per contratabulas, vt cō-
muniter affirmant omnes allegati Doctores
in præcitatis locis, & idem teſtatur *Iul.Clar.*
in §.teſtamentum, q.40.verſ.aliquādo enim,
& Ant.Gomez in 1.tom.var.reſol.c.11.ſub
nu.10.verſ.item quæro, quicquid in contra-
rium ſubtilizando dixerint *Fulgoſ. & Imol.*
in l.1.ff.de teſtam. quorum argumentis plenè
reſpondent *Curt.iun.in d.auth.ex cauſa, nu.*
42. & latè *Franc.Aret.in d.l.1.ſub nu.1. &*
ſeq.ff.de teſtam. & hanc opinionem commu-
niorem, & ab ea in iudicando recedendum
non eſſe fatetur idem *Imol.* qui tenuit opinio
nem contrariam *in d.l.1.nu.6.* quamuis eam
quoque impugnent *Couar.in cap.Raynutius*
de teſtam.in princip.num.6.& ſeq. & plenè
Iguens in repet.d.auth.ex cauſa, nu.24. cum
5 *plur.ſeq.* Secundum vero, quod cauſa ſit pro-
banda per hæredem ſimiliter ſecundum ius
nouiſſimum inficiari non poteſt, per text.cla-
riſſimum *in l.omnimodo, cum glo.in ver.ar-*
guantur, C.de inoff.teſtam.& gloſ.in l.non
6 *licet, in ver.probetur, C.de liber.præter.* Imò,
quod non ſolum hæres tenetur probare cau-
ſam ingratitudinis, ſed etiam locum, & tem-
pus ingratitudinis commiſſæ, dixit notabili-
ter *Alex.in conſ.203.nu.9.verſ.tamen, vol.*
2. quem refert *Maſcard.de probat.concluſ.*
714.*nu.18.& in concl.*897.*nu.*10. Sed in hoc
Doctores magis conueniunt, quod ſi cauſa in-
gratitudinis fuit per teſtatorem expreſſa, ita
quod exhæredatio non deficit in forma, valet
ab initio, ſed non probata cauſa impugnatur,
& reſcinditur per querelam, vt dixit *Imol.in*
cad.l.1.ff.de teſtam.nu.6.Curt.iun.in d.auth.
ex cauſa, nu.42. & ibidem *Alexan.nu.2. &*
*Iaſ.nu.*18. & alij quos refert *Iul.Clar.in d.§.*
7 *teſtamentum, q.40.verſ.aut talis cauſa.* Quo
caſu omittendum non eſt, quod ſi cauſa pro-
poſita negatur, tunc dandus eſt terminus, &
probanda eſt per hæredem, vt ſupra dictum
eſt, ſed ſi dubitatur, an ea ſufficiens, & legiti-
ma ſit, tūc cum articulus ſit iuris tantū, extra-
ordinariè, & abſq; termino ad eius deciſionē
procedi debet, iux.ea quæ dicit *Innoc. in cap.*
cum inter ſeniorem, de elect. pulchrè *Imol.in*
ead.l.1.ff.de teſtam.ſub num.6.in fi.Vinc.de
*Franch.in dec.*221.*nu.*12. *&* Io.*Vinc.de An*
8 *na in ſing.*470. Vtilitas autē magna eſt, quod
teſtamentum ſit ipſo iure nullum, potius quā
impugnetur per querelam. Nam nullitas po-
teſt proponi vſque ad triginta annos, iux.not.
per *Bart.in l.filio præterito, ff.de iniuſto ru-*
pto teſtam.& Alex.in l.vn.nu.7.C.quan.nō
peten.par. Querela verò non vltra quinquen
nium, vt inquit *Aret.in §.1.inſtit.de inoff.*
teſtam. & Iaſ.in conſ.19.vol.1. prout benè
hanc differentiam animaduertit *Curt.iun.in*
ead.auth.ex cauſa, ſub nu.42. & Iul.Clar.
9 *in d.quæſt.40.verſ.neque putes.* Sed pul-
chrum eſt ſcire ſi pater exhæredauit filium
à tota eius hæreditate, & allegauit legitimam
cauſam, quam tamen eius hæres verificare nō
valuit, an ſaltim priuandus filius ſit illo pluri
vltra legitimam, quo poterat à patre priuari
abſque cauſa, *Curt.iun.* mouit hanc quæſtio-
nem in *auth.nu.non licet, ſub nu.18.C.de li-*
ber.præter. & poſt multa concludit, quod ſi
in teſtamento adeſt clauſula codicillaris, cu-
ius vis eſt voluntatem teſtatoris conſeruare
omni meliori modo quo conſeruari, & adim-
pleri poteſt, dum ea voluntas ſuſtineri non
valet quoad legitimam ex defectu cauſæ non
probatæ, ſaltim ſuſtineri debet in reſiduo bo-
norum quo filius abſq; cauſa priuari poterat.
Erat enim in arbitrio patris ea bona in mari
proijcere, iux.ea quæ notant communiter
Bart.Iaſ. & omnes alij Doctores in *l.paren-*
tibus, C.de inoff.teſtam.per tex.in l.ſi quæ-
ritur cum auth.ſeq.C.eod.tit idē *Curt.iun.*
in d.auth.non licet, nu.1. & alij quos refert
Io.Vinc.Honded.in conſil.14.nu.1.vol.1. &
pro huius concluſionis corroboratione faciūt
ea, quæ doctè, & ſubtiliter tradit idem *Curt.*
10 *in conſ.148 nu.6.cum plur.ſeq.* Non autem
ſufficeret ad filium exhæredandum, quod pa-
ter eum maledicat etiam ex cauſa legitima,
ſicut neque ſufficeret benedictio ad inſtituen-
dum, vt pulchrè inquit *Caſſan.in conſuetud.*
Burg.in 7.rubr.§.2.in ver.ſi non pour algu-
ne des cauſes, nu.27.fol.mihi 232.à tergo, &
Cott.in memorab.in ver.filiusfamilias, qui
11 *à patre, in fi.* Cauſæ verò ex quibus filius ex-
hæredari poteſt ſunt quatuordecim, quas po-
nit *Imperator in §.cauſas auth.vt cum de*
appell.cognoſ. quarum aliquas recenſent *Co-*
uar.in cap.Raynutius, de teſtam.in princip.
ſub nu.8. & Iul.Clar.in d.§.teſtamentum,
12 *q.41.per totam.* Et inter cæteras cauſas Do
ctores dicunt etiam verbalem iniuriam ſuffi-
cere ad filium exhæredandum, vt ſi filius vo-
caſſet patrem proditorem, prout in caſu quē
refert *Alex.in conſ.203.vol.2.* vel ſi eum vo-
caſſet ſtultum, vt in caſu relato per eundem
Curt.in conſ.148.vol.2. licet enim leuis for-
te hęc reputaretur iniuria in perſonam extra-
nei, atrox tamen eſt in perſonam patris, cui
omni iure sūmus honor, & reuerentia debe-
tur, vt elicitur ex *tex.in §.atrox, inſtit.de in-*
iur. quem ad hoc propoſitum benè ponderat
Curt.iun. in d.conſil.142.nu.2. quem refert
Iul.

Iul.Clar.in d.q.41.verſ.ſed an propter iniu-
13 riam verbalem. An autem filius ex alijs ſimi-
libus, vel grauioribus cauſis quam a iure ex-
preſſis exhęredari poſſit? Doctores valde tor
quentur in hoc articulo, ſed verior, & com-
munior opinio eſt, quod poſſit, vt teſtantur
Ant.Gomez in d.lib.var.reſol.tom.1.cap.11.
num.12.Eman.Suarez in lib.recept.ſent.in
ver.exhæredatio,nu.205. Couar.in d.c.Ray-
nutius,in princ.n.16.& Iul.Clar.in d.q.41.
14 verſ.ſed quæro nunquid filius. Hinc eſt,
quod etiam exhæredari poteſt filius qui pa-
trem in carceribus detinet, vel eum excarce-
rari impedit, vt conſuluit Curt.iun. in d.cõſ.
* 148.nu.4.& per tot. [Et ſi adeò impius ſit vt
patrem, vel matrem carcerari procuret, par-
ricidium committere cenſetur, ſed impro-
priè, vt inquit Bald.in cap.1.§.ſi quæ ſit pri-
15 ma cauſ. beneſ. amict.] Itẽ potiſſima exhæ-
redationis cauſæ eſt, ſi filia infra vigeſimum-
quintum ſuæ ætatis annum abſque patris cõ-
ſenſu viro nubit indigno, vt a contrario ſenſu
elicitur in auth.ſed ſi poſt C.de inoff.teſtam.
& in §.aliud quoque capitulum in fin.auth.
vt cum de appell.cognoſc.quæ concluſio pro-
cedit etiam in filio ducente turpem, & igno-
minioſam vxorem, vt cauetur in l.3.§.ſi emã-
cipatus filius,ff.de bonor.poſſ.contr.tabul. ex
quo tex.ita arguit Curt.iun. in auth. non li-
cet, nu.27.& ſeq.C.de liber.præter. & alij
relati per Surd. in tract. de alim.tit.1. qu.6.
nu.5.qui ſub nu.17. verſ.ſed ſi verum dicere
fas eſt, aſſerit hanc eſſe magis communẽ opi-
* nionem, [& idem quoque affirmat Io.Lopez
in cap. per veſtras de donat. inter virum &
16 vxor. §.7.nu.2.] Et licet multi dicant hanc
exhæredationis pænam eſſe ſublatam per ius
canonicum, nam filijfamilias etiam inuitis pa
rentibus matrimonium contrahere non pro-
hibentur, cap.ſuper eo,de condit.appoſit. &
cap.ſufficiat,cum glo.27.q.2. & idem expreſ-
sè declaratum eſt in Trid.Sin.ſeſſ.24.cap.1.de
reform.matr. cum matrimoniorum libertas
nec directè, nec indirectè impediri debeat, vt
cauetur in cad.ſeſſ.24.c.1.& conſequenter om
nis pœna ceſſare debeat, ex qua per indirectũ
matrimoniorum libertas impediri poteſt, vt
plenè tradit Dec.in l.nuptias,nu.13.ff.de re-
gul.iur.Couar.in epit.de ſponſal.in 2.par.
c.3.§.8.nu.6.Craſſ.in 1.lib. recept.ſent. §.te-
ſtamentum, q.42.num.5.& ſeq.& alij plenè
relati p Surd.in d.q.6.nu 6.& ſeq.& Barboſ.
in 4.par.l.1.ff ſol.matr.nu.36.& ſub nu.39.
verſ.contrarium nihilominus, & pleniſſimè
per Thom.Sanchez in tract.de matrim.lib.4.
17 diſp.25.nu.2.verſ.ſecunda ſententia. Nihi-
hilominus verior, ac magis communis mihi
videtur opinio, quod etiam attẽta diſpoſitio-
ne iuris canonici filia nubens viro indigno in-
fra vigeſimumquintum ſuæ ætatis annũ, ſpre-
to parentum conſenſu, iuſtè exhæredari po-
teſt, vt plenè probant Pariſ.in conſ.29.vol.3.
Laur.Siluan.in conſil.2.num.42.pleniſſimè
Barboſ. in d.4.par.l.1.ff.ſol.matr.num.40.
verſ.ſed his non obſtantibus, optimè Fern.
Rebell.in tract.de oblig.iuſt.in 2.par.lib.2.q.
14.ſect.2.nu.16.& ſeq.& latè Ludouic.Mo-
lin.Ieſuita in tract.de iuſtit.in 1.tom.tract.
2.diſput.176.fol.mihi 667.verſ.contrariam
18 ſententiam. Vnde iuſtam eſſe cauſam exhæ-
redandi filiam nobilem, quæ nubit viro igno-
bili, aſſerit Tiraq.in tract.de nobilit.c.20.nu.
176.præterquam ſi pauper nuberet valde di-
uiti, nam diuitiæ vnius compenſarentur cum
nobilitate alterius, vt inquit idem Tiraqu. in
19 eod c.20.nu.177. Quamuis enim vera ſit pro-
poſitio, quod in matrimonijs non opus eſt pa
terno conſenſu, ex not.per glo.in cap.fin.22.
q.2.& in c.1.de deſponſat.impub. nam debẽt
eſſe libera ab omni coactione, & pęna, cap.cũ
locum,& cap.requiſiuit,& cap gemma,cum
20 ibi not.per DD.de ſponſal. Nihilominus etiã
iura canonica commendant, quòd filia ſaltim
de honeſtate nubat cum patris conſenſu, cum
virginali pudori repugnet virum eligere, cap.
honorãtur 32.q.2. Vnde licet matrimonium
contractum ſine patris conſenſu ſit validum,
propter eius libertatem, tamen negari non
poteſt, quòd pater valdè offenditur ex irreue-
rentia, & ingratitudine filij, vel filię indignas
nuptias contrahentium, ſpreto eius conſilio,
& conſenſu, vt elicitur ex cap.aliter 30.qu.5.
21 & ex cap.1.de deſponſ.impub. Hinc patrem
iure poſſe ex legitimis cauſis ſe opponere ad-
uerſus matrimonium per filium contrahen-
dum, & etiam ſponſalia per eum contracta
cum iuramento diſſoluere teſtatur Abb. in c.
requiſiuit,num.4.de ſponſal.& plenè probat
Menoch.in cõſ.69.n.32.& ſeq.lib.1. & ple-
niſſimè cõfirmat Fernan.Rebell. omnino vi-
dendus in d.q.14.ſect.1.per totam,& in ſect.
22 vlt.nu.19. Et inter legitimas cauſas connu-
meratur quando ex eo matrimonio aliquod
magnum ſcandalum inter ipſos coniuges, aut
eorum parentes probabiliter timetur, cap.cũ
in tua, cum ibi not.per glo.& DD. de ſpon-
ſal. vt in ſpecie notant Menoch.in d.conſ.69.
nu.44.& 66.Guttier.in 1.lib.canonic.quæſt.
c.20. nu.20. & ſeq. & Sanch.de matr.lib.1.
23 diſput.15.nu.3. Vnde ſi filiusfamilias abſque
rationabili cauſa in nuptijs contrahendis pa-
ternum conſenſum prætermittat, a culpa im-
munis non eſt, ex not.per Nauar.in manual.
confeſſ.c.14.nu.15.& alios quos plenè refert
Fern.

Fern.Rebell.in d.tract.de oblig. inſtit. in 2.
par.lib.2.q.14.ſect.1.verſ.ſit quinta conclu-
ſio,& in ſect.vlt.ſub nu. 29. verſ. quod vero
24 *nec etiam obſtat.* Magna enim iniuria paren-
tibus infertur, ſi in re tam graui, filij ſine eo-
rum conſenſu deliberant, cum ex omnium
gentium obſeruata conſuetudine parentum
curæ, & muneri tribuatur quærere nuptias
pro filijs, quam laudabilem conſuetudinem
nedum a iure pontificio approbatam, ſed etiã
iuri diuino eſſe conformem pluribus authori-
tatibus, & exemplis ſacræ ſcripturæ pleniſſi-
mè probat Io.*Lopez. in repet. c.per veſtras,*
de donat. int.vir. & vxor.§.51.num.17.fol.
mihi 138.*in paruis impreſſ.&* Card.*Paleot.*
in ſuo aureo tract. de nothis, & ſpur. cap. 8.
25 *num.*4. Et proinde ſine pęna lethalis culpæ
non poſſe filios ſpreto genitorum conſenſu
nuptias contrahere, non exiſtente aliqua le-
gitima cauſa, ex nonnullorum grauiſſimorũ
Doctorum authoritate refert *Hier. Ceuall.*
in commun.opin.contra commun. q.604.nu.
33.& Sanch.in d.tract.de matrim. lib.4. di-
*ſput.23.nu.*8.& quamuis ipſe poſtea conclu-
dat, quod filij mortaliter peccant ſi matrimo-
nium cõtrahunt inſcijs, & inconſultis paren-
tibus, ſed quod ſolum tenentur eorum con-
ſilium requirere, non autem præciſè illud ſe-
26 qui. Nihilominus idem nu.11.fatetur, quod
vbi immineret timor ſcandali, ita quod filius
probabiliter noſceret ex eo matrimonio, ꝙ
inuito parente contrahere intendit, odia ca-
pitalia oriri poſſe, in eo caſu deberet omnino
ab eo abſtinere, alioquin lethaliter peccaret,
✱ & contra charitatem. [Pro qua concluſione
plures alios concordantes refert *Fontanell.*
in tract.de pact.nuptial.clauſ.4.gloſ.2.nu.6.
27 *cum ſeq.*] Vnde notabilis eſt ad hoc propo-
ſitum ſententia *Rebuff.in conſ.7.nu.13.verſ.*
poterit tamen Epiſcopus, qui dicit, quod po-
teſt Epiſcopus ſtatuere, quod ſinguli Curati in
ſuis Eccleſijs moneant parochianos, ne ſine
parentum conſilio, aut conſenſu matrimonia
contrahant, vt honor, & reuerentia parenti-
bus conſeruetur, & ne odium inter genitores,
& filios oriatur, & vt boni mores ſeruentur,
ac ne iuuenes filij, & filiæ in huiuſmodi con-
nubijs decipiantur, quam monitionem dicit
28 valdè prodeſſe poſſe. Ex his ergo ſequitur,
quod directè, nec indirectè contra matrimo-
nij libertatem non eſt, quod pęna exhæreda-
tionis à iure ciuili inducta contra filios, & fi-
lias, turpes & indignas nuptias, ſpreto pater-
no conſenſu, infra vigeſimumquintum ſuæ
ætatis annum contrahentes remaneat in ſuo
robore, vt plenè probat *Pariſ.in d. conſ.* 29.
29 *nu.36. cum plur. ſeq.vol.*3. Nam per huiuſ-
modi exhæredationis pęnam non impeditur
connubiorum libertas, ſed potius perficitur,
& regulatur. Siquidem turpes, & ignominio-
ſas nuptias contrahere ſine parentum conſen
ſu nõ eſt libertas, ſed potius libertatis abuſus,
ꝙ fieri nõ poteſt ſine graui parentũ iniuria, &
ſine peccato, cum ſit contra diuinũ præceptũ,
ꝙ honorentur parentes, vt benè animaduer-
tunt *Sot. in 4.diſt.28.q.1.nu.1.* & alij relati
per *Menoch.d.conſ.69 num.23.& 31.& per*
Petr. Cened.*in collect.iur.canon.ſuper decre*
*tal.collect.58.nu.*8.& plenè probant *Barboſ.*
in d.4.par.l.1.ff.ſol.matr.nu.37. & Io.Gut-
tier.in canon.quæſt.c.20.nu.3.& ſeq. Vnde
ſequitur, quòd ſi Regni cęleſtis exhæredatio,
quæ inducitur ob huiuſmodi peccatum, non
tollit liberum matrimoniorum conſenſum,
multò minus inferendũ eſt eum tolli per ex-
hæredationis bonorum pœnam a legibus ſta-
tutam, vt benè arguit *Fern. Rebell. in d.q.14.*
ſect.vlt.nu.29.verſ.quod verò nec etiam ob-
30 *ſtet.* Vltra quòd dum lex ciuilis non diſponit
principaliter circa matrimonij libertatem,
ſed ſolum tendit ad puniendum modum inor
dinatum in eo contrahendo, quod etiam ius
canonicum abhorret, vt ſupra demonſtratum
fuit, optimo iure ſubditum ſic inordinatè cõ-
trahentem punire, & caſtigare poteſt, non ob-
ſtante, quòd in conſequentiam ea pęna reſul-
tare aliquãtulum videatur contra diſpoſitio-
nem Iuris canonici, vt colligitur ex ijs, quæ
tradit *Gaiet.in ſumm.in ver.excommunica-*
tio, c.31.verſ.ſexto, & Nauarr.*in manual.*
31 *cap.27.num.*120. quòd ſi Princeps ſecularis
diſponat principaliter circa ea, quæ pertinẽt
ad poteſtatem politicam, quamuis inde in
conſequentiam, & per accidens aliquid reſul-
tet, quod videatur libertati eccleſiaſticę repu-
gnare, validum tamen eſt, nam cum ea conſti-
tutio principaliter referatur ad id, quod per-
tinet ad iuriſdictionem ſecularem, non debet
eſſe in conſideratione id, quod in conſequen-
tiam accidentaliter venit, *l.ſi quis nec cauſã,*
ff.ſi cert. pet. prout in his terminis notabili-
ter arguit *Barboſ in d.4.par. l.1. ff.ſol.matr.*
32 *nu.37. verſ. non obſtat ſecunda ratio.* Pro
qua concluſione facit etiam notabilis doctri-
na *Bald.in l.omnem, prope fin.C.ad Tertull.*
qui dicit valere ſtatutum puniens contrahen-
tem matrimonium cum filiofamilias ſine con
ſenſu patris, nam contrahere ſine paterno cõ-
ſenſu eſt contra bonos mores omnium, & ma-
ximè prudentium, & inducit odium capitale,
& ideò concludit validum eſſe ſtatutum, quia
non vetat ſubſtantiam matrimonij, ſed punit
malos mores, & in republica facinora ſemi-
nantes, & eandem ſententiam confirmat etiã

Fely.

Fely. in conſil. 26. nu. 21. Et licet multi aſſe-
rant non valere ſtatuta laicorum punientia
filios contrahentes matrimonia ſine parentũ
conſenſu, vt affirmant *Dec. in cap. Eccleſia
Sancta Maria, nu. 36. de conſtit.* & alij ple-
nè relati per *Hieron. Ceuallos in opin. com-
mun. contra commu. quaſt. 5. nu. 6.* tamen cõ-
trarium verius eſſe teſtantur *Sarmient. in 1.
lib. ſelect. interpr. c. 11. nu. 8. & Io. Lopez in
cap. per veſtras, de donat. inter vir. & vxor.
in 3. notab. §. 3. nu. 9. cum plur. ſequ. fol. mihi
137. in paru. impreſſ.* & hanc concluſionem
nouiſſimè confirmat *meritiſſimus Regens in
Supremo Conſilio Italia Carolus Tapp. Vir
quidem ſingulari doctrina, moribus benè cõ-
poſitus, ac omni alio virtutum genere pra-
clarus, in 4. lib. Iuris Regni, rubr. 12. de ma-
trim. à feudat. pub. cont. num. 10. & ſequ.* qui
pro ea multas notabiles, & valdè concluden-
tes rationes conſiderat, quæ penes eum videri
33 poſſunt. Vnde contra filias nubentes ſine pa-
tris conſenſu multas leges, & particulares cõ-
ſtitutiones proditas fuiſſe tam in Gallia, quã
in Hiſpania, & alijs locis, refert *Gaſp. The-
ſau. in quaſt. forenſ. 70. num. 4. lib. 1. & idem
nu. 8.* aſſerit in Pariſienſi prouinciali Conci-
lio tempore Pelagij Papæ decretum fuiſſe ſub
pœna excommunicationis, quòd nemo ſine
parentum licentia aliquam ducere, vel abdu-
cere præſumeret, etiam regio brachio poſtu-
lato, quod Concilium dicit eſſe regiſtratum
34 *in tom. 2. concilior. general. fol. 649.* Et de-
mum concluſio hæc, quòd paternus conſen-
ſus matrimonij libertatem nullo modo offen-
dat directè, nec indirectè pluribus alijs ratio-
nibus confirmatur ab *Illuſtriſ. Cardin. Pa-
leott. in ſuo aureo tract. de noth. & ſpur. cap.
8. nu. 5. & ſequ.* qui inter cætera conſiderat,
ex paterno conſenſu nullam filijs iniuriam,
aut damnum inferri, nam ſi vltra vigeſimum-
quintum annum pater filiam deſponſare dif-
ferat, tunc ei liberè licet maritum eligere, vt
cauetur in *d. §. aliud quoque capitulum, in fi.
auth. vt cum de appell. cognoſc.* & ſi infra
eam ætatem bonum virum inueniat, ſibique
genere, & opibus æqualem, Iudicis officium
implorare poteſt, vt patrem etiam inuitum ad
conſentiendum, eamque congruè dotandam
cogat, *iux. tex. in l. qui liberos, ff. de rit. nupt.*
vnde inquit abſurdum nimis eſſe nobis igno-
rantibus vel inuitis bonorum noſtrorum ſuc
ceſſores nobis oriri, *arg. l. in bello, §. medio, ff.
de captiu. & poſtlim. reuer.* Conſiderat etiã,
quòd dum lex ciuilis dicit non ſolùm ciuili,
ſed etiam naturali iure inſtitutum fuiſſe, quod
in nuptijs filiorum patris conſenſus præce-
dat, *inſtit. de nupt. in princ.* hæc verba arguũt
vix aliud in contrarium poſſe decerni, cum
iura naturalia immutabilia ſint, *§. ſed natura-
lia, inſtit. de iur. nat. gent. & ciu.* tanto magis
quia nil in contrarium apparet eſſe ſtatutum,
imò iura canonica id expreſsè ſuadent, nam
Euariſtus Pontifex aliter legitimum connu-
bium fieri non poſſe dixit, niſi a parentibus
petatur, *cap. aliter, 30. q. 5.* & Leo Pontifex
inquit, quòd paternus conſenſus deſideratur
in nuptijs, nec ſine eo legitimæ habentur, vt
legitur *in cap. non omnis, in fi. 32. qu. 2.* quod
etiam Toletano Concilio comprobatum fuiſ-
ſe apparet *in cap. ſanctum ead. quaſt. 2.* &
Diuus Ambroſius, virginalis pudoris non eſſe
ait maritum ſpõtè eligere, vt habetur *in cap.
honorantur, ead. quaſt.* licet enim libera ma-
trimonia de iure canonico eſſe debeant, *cap.
cum locum de ſponſal.* eadem tamen libertas
etiam de iure ciuili requiritur, *l. fi. in fi. C. de
ſponſal.* & nihilominus eo iure paternũ con-
ſenſum requiri non dubitatur, nam ex eo ma-
trimonij libertas non impeditur, cum patre
renuente ſuum præſtare conſenſum, Iudex ad
eum cogẽdum ſuas partes interponat, ex not.
per *Bar. in l. 1. §. ſi plures, num. 9. ff. de exerc.
act.* Ideo enim lex paternum conſenſum re-
quirit, quia exiſtimauit eum bene filijs conſul
torum, *l. ſi pater, C. de ſponſal.* & ſi ſecus eue-
niat, tunc Iudex id in quo pater deficit, ſup-
plebit, & filiorum votum paternæ obſtina-
35 tioni præponet, *l. vidua C. de nupt.* Quibus,
& alijs rationibus denique concludit etiam
de iure pontificio paternũ conſenſum ex præ-
cepto requiri, verum ſi adhibitus non ſit, ma-
trimonium non eſſe dirimendum, tum quia
multa alia à iure fieri prohibentur, quę tamen
facta ſuſtineri ſolent, *l. patre furioſo, ff. de his
qui ſunt ſui, vel alien. iur.* cũ etiã, quia publi-
cæ honeſtatis ratio magis lædi videtur, ſi con-
iugium diſſoluatur, quam ſi omittatur pater-
nus conſenſus, nam ſemel amiſſa pudicitia,
amplius reuocari non poteſt, *cap. ſi Paulus,
32. q. 5.* quam opinionem ſumptam eſſe refert
ex libro ſententiarum Iulij Pauli in lib. ſent.
cap. 2. de nupt. qui ita ait, *Eorum qui in pote-
ſtate patris ſunt, ſine voluntate eius matri-
monia iure non contrahuntur, ſed contra-
cta non ſoluuntur, contemplatio enim publi
ca vtilitatis priuatorum commodis prafer-
tur.* Et demum hanc opinionem, quod pa-
ternus conſenſus etiam de iure canonico ne-
ceſſario interuenire debeat in matrimonio
contrahendo, ita vt eo nõ adhibito pater poſ-
ſit vota, & inſtrumenta per filiam ſub eius po
teſtate exiſtentẽ præſtita reuocare, matrimo-
nium verò contractum ſine paterno conſenſu
dirimi non poſſit, pluribus rationibus plenè
con-

confirmat *Io.Boſch.in tract.de legitim. nup.*
lib.2.nu.17.verſ.quicquid tamen dictum fue
36 *rit*. Hæc autem concluſio,quòd filia nubens
ſine patris conſenſu viro indigno infra vige-
ſimumquintum ſuæ ætatis annum poteſt ex-
hæredari,procedit quando pater paratus erat
eam dotare,& viro digno, & æquali eam nu-
ptui tradere,vt ex multorum ſententia refert
Barboſ.in citato loco, num.34. & Fern. Re-
bell. in d. quæſt.14.ſect. 2. num.16. & ſeq.
37 Et in dubio præſumitur, quod pater volebat
eam dotare, & cum viro digno in matrimo-
nium collocare, niſi contrarium probetur,
vt refert *Sanch.in d.tract.de matr. lib.4. di-*
38 *ſput. 24. nu.5.* Sed ſi pater nullo modo in-
tendebat filiam dotare,& nuptui tradere, ob
quod ipſa huius paternæ deliberationis con-
ſcia minus dignum virum ducat, hæc nõ erit
iuſta cauſa exhæredandi eam, dum voluit vti
remedio à Deo permiſſo ad occurrendum cõ-
cupiſcentiæ, & euitandum ſpiritualem rui-
nam, iuxta illud dictum *Apoſt. ad Corinth.*
Melius eſt nubere,quã vri, vt affirmat *Fern.*
39. *Rebell.in citato loco,num.20.* Multi autem
non ſimpliciter approbant, neque impugnãt
ſupradictam concluſionem,ſed mediam viam
tenentes dicunt, quod filia nubens indigno
non poteſt in totum exhæredari, ſed minor
dos ei dari debet, prout poſt multas opinio-
nes affirmare videtur *Gaſp.Theſaur.in q. fo-*
renſ.70.nu.10.in fin.lib.1. & ſecundum hanc
opinionem iudicatum fuiſſe per Senatum Bo-
noniensem refert *Cæſar Barz.in deciſ.29.per*
totam, & cum eadem diſtinctione poſt multa
hincinde conſiderata ſe conformaſſe illud
Conſiſtorium refert *Garz. Maſtrill. in de-*
40 *ciſ.163.nu.21.& ſeq.* Alij vero diſtinguunt,
quod ſi mulier,& vir habent vnde ſe alant,nõ
tenetur pater eis dotem,neque alimenta pre-
ſtare, cum iniquiſſimum videatur compellere
genitorem ad dotandum filiam diuitem,quæ
turpi coniugio totum familie decus denigra-
uit, ſin autem non habent vnde ſe alant, tunc
teneatur pater dotem, ſeu alimenta præſtare,
attenta ipſorum coniugum qualitate, ne fa-
me pereant, vt poſt alios quos allegat refert
Molin.de primog. Hiſpan.lib.2. cap.16. nu.
8.verſ.cæterum contrariam opinionẽ, Surd.
in tract.de alim.tit.1.q.6.num.26. & *Sanch.*
41 *in d.diſput. 26.nu.19. & ſeq.* Sed hanc di-
ſtinctionem impugnat *Barboſ. in citato loco,*
num.41. & ſeq. plenè probans etiam in caſu
maximæ inopiæ nulla eſſe alimenta præſtan
da filiæ, quæ tali iniuria patrem offendit, &
* omnibus contrarijs optime reſpondet. [Ani-
maduertendum autem eſt,quod in omni caſu
quo filia reperiatur iuſtè exhæredata à patre,
non tamen exhimitur frater ab onere eam do-
tandi, non iure hæreditario ſed proprio, ex
regula *text.in l.cum plures, §. cum tutor.ff.*
de adminiſtr.tutor. Duplici enim iure fra-
ter tenetur dotare ſororem, ſcilicet, tanquam
patris hæres, & tanquam frater, vnde quam-
uis liberatus ſit ab hoc onere tanquam patris
hæres, & ſic ceſſet vna cauſa per paternam
exhæredationem, non tamen ceſſat alia, vt
non teneatur tanquam frater, vt notabiliter
conſiderat *Ioan.Lopez in repet. cap. per ve-*
ſtras de donat.inter vir.& vxor.§.27.incip.
An auus teneatur dotare neptes *ſub num. 4.*
verſ. ampliabis ſecundo. Sed hanc opinio-
nem impugnat *Barboſ. in 4.par.l.1.ff.ſolut.*
matrim.num.135.verſ.ſexto amplia. dicens,
quod cum pater propter iniuriam ſibi factam
in filia liberatus ſit ab onere dotandi eam, ea-
dem quoque ratione cenſetur liberatus eius
filius, nam iniuria facta patri communicatur
etiam filio actori familiæ *l.lex Cornelia ff.de*
iniur. & idem eſt econuerſo vt plenè notat
Farinac in q.105.nu.253.cum plur.ſeq.in 2.
42 *tom.* [Multi vero dicunt filiam indigno viro
nubentem poſſe dote priuari, ſed non poſſe
exhæredari ſaltim à legitima poſt patris obi-
tum, vt refert *Anchar.Rhegien.in quæſt.fa-*
miliar.lib 2.quæſt.46.poſt.Paul.de Caſtr.in
conſ.73. nu.1. lib.1. ſed hanc quoque opinio-
nem impugnat *Gaſp.Theſaur. in d.quæſt.fo-*
43 *renſ.70.nu.25.* Et multo fortius hæc pena
exhæredationis procedit quando filia ante
matrimonium cum amaſio luxurioſè vixiſſet,
nam per ſequens poſtea matrimonium non
diluitur pena à lege irrogata, etiam ſi ſub ſpe,
& promiſſione coniugij ſe carnaliter cogno-
ſci permiſiſſet, prout per Senatum Pedem.iu-
dicatum fuiſſe refert idem *Gaſp. Theſaur. in*
allegata quæſt.70 nu.13.& ſeq. quo caſu cõ-
cludit nedum dote, ſed etiam neceſſarijs ali-
mentis huiuſmodi mulierem eſſe priuandam,
ſed hæc concluſio redditur valde dubia ex ijs,
quæ plenè refert *Steph. Gratian. in 2.lib. di-*
ſceptation. forenſ cap.213.nu.31. cum plur.
ſeq. qui ex magis cõmuni Doctorum ſenten-
tia copioſiſſimè probat, non ſufficere, quod
filia peccet in corpus ſuum ad hoc, vt exhæ-
redari poſſit, ſed opus eſſe quod turpiter, &
obſcenè viuat, & publicè meretricalem vitã
* elegerit [contrariam vero ſententiam, quod
etiam ſi ab vno tantum libidinis ardore ſe de-
florari poſſe eſt, adeo grauis infertur patri
iniuria, vt filiam exhæredandi, & dote pri-
uandi ſufficiens cauſa ſit, veriorem eſſe affir-
mat *Surd.de alim.tit.7. quæſt.4.ſub nu.34.*
44 *verſ. hæc opinio.*] Hæc autem omnia pro-
cedunt quãdo filia infra vigeſimum quintum
ſuæ

ſuæ ætatis annum ſine patris conſenſu viro
nubit indigno, ſed ſi æqualem ſuæ conditioni
virum ducit, tunc nullo modo eam exhæreda-
ri poſſe, etiam attenta diſpoſitione iuris ciui-
lis, ex magis communi Doctorum ſententia,
plenè probat *Barboſ. in d. 4. par. l. 1. ff. ſol. ma-
tri. ſub nu. 32. verſ. ſecunda principalis con-
cluſio, & Menoch. de præſ. lib. 4. præſ.* 189. *nu.*
45 61. *cum plur. ſeq.* Et hoc habere locum, etiã
ſi pater velit eam nuptui tradere alteri viri
æquè digno, probat idem *Barboſ. in citato lo-
co, nu. 34. verſ. quod ampliandum eſt*, quam-
uis contrarium referat tenuiſſe *Fulgoſ. in l.*
46 *ſed ea. nu. 1. ff. de ſponſal.* Sed ex particulari
Hiſpaniarum lege cautum eſt, quod ſi filia
contrahit matrimonium clandeſtinum ſine
patris conſenſu, poteſt ab eo exhæredari, &
alijs pœnis ſubijcitur, *vt in l. 49. taur. quæ
habetur in 5. lib. recopilat. tit. 1. l.* 1. cuius le-
gis diſpoſitionem procedere, etiam ſi filia
cum viro digno matrimonium contrahit, cũ
per hoc non ceſſet iniuria, quæ patri ex clan-
deſtinis nuptijs eo inconſulto contractis irro
gatur, ex communi Doctorum ſententia teſtã-
tur *Barboſ. in d. 4. par. l. 1. ff. ſol. matr. nu.* 38.
& alij relati per *Tho. Sanch. in tract. de matr.
lib. 3. diſp. 47. nu.* 4. & nouiſſimè per *Gaſp.
Theſaur. in d. quæſt. foren. 70. nu. 11. & ſeq.*
47 Et hanc legem validam eſſe, & in practica ſer
uari, cum ſit conformis iuri canonico, ac Sa-
cro Concilio Tridentino, quod huiuſmodi
clandeſtina connubia improbat, & deteſtatur
in *c. 1. ſeſſ. 24. de reform. matr.* plenè probant
idem *Barboſ. in citato loco, num.* 38. & *ſeq.
Sanch. in d. diſp. 47. nu. 12. & ſeq. Hiero. Ce-
uallos in commun. opin. contra commu. q. 5.
nu. 7. & nu. 16. & Didac. Perez in d. l. 1. tit. 1.
in 5. lib. ordinam.* quam refert *Regens Carol.
Tap. in d. conſt. ſancimus, de matr. pub. contr.*
48 *nu. 50. cum plur. ſeq.* Et ratio eſt, nam lex,
quæ non contradicit iuri canonico, ſed illud
adiuuat addendo pœnas contrafacientibus,
ſeruanda eſt in vtroque foro, ex not. per *gloſ.
in clem. ne Romani, in ver. tolli, de electio.* vt
affirmat *Anto. Gomez in d. l. taur. 49. nu.* 2. &
Molin. de primog. Hiſp. lib. 2. cap. 16. nu. 10.
& ita in cauſa ardua iudicatum fuiſſe refert
Gregor. Lopez in 4. par. tit. 1. l. 10. in ver. pue-
49 *de la desheredar, ad fin.* Cui legi Hiſpaniarum
ſimilis quoque eſt in hoc Regno, dicta *conſt.
ſancimus lege præſenti, ſub rubr. 22. de matr.
publ. contrahen.* qua cautum eſt, quod contra-
hentes matrimonia clandeſtina abſque Sacer-
dotali benedictione in facie Eccleſiæ careant
legitimis ſucceſſoribus, tam ex teſtamento,
quam ab inteſtato, & quod mulieres etiam
dotes alijs nubentibus legitimè debitas non
50 habeant. Dupliciter autem ad hoc propoſi-
tum dici poteſt matrimoniũ clandeſtinè con-
tractum; Primò quando contrahitur ſine Pa-
rocho, vel ſine teſtibus, quo caſu eſt omnino
nullum, vt expreſsè cauetur in *d. ſeſſ. 24. cap.
1. de refor. matr.* & notãt in ſpecie *Nauar. in
conſ. 1. ſub tit. de ſponſal. Didac. Spin. in ſpec.
teſtam. in gl. 15. nu. 24. Franc. Sarmien. in 1.
lib. ſelect. interpret. c. 6. nu. 7. verſ. at hodie.* &
Menoch. de præſ. lib. 3. præſ. 1. nu. 102. Ita,
quod licet ab eo matrimonio propria autho
ritate recedere, etiã ſi ſequuta ſit copula, nec
ſuſtineri poteſt in vim ſponſalium, vt inquit
Menoch. in conſ. 368. nu. 9. quem refert *Pere-*
51 *gri. in conſ. 91. nu. 29. lib.* 2. Is autem dicitur
proprius Parochus ſub cuius parochiali Ec-
cleſia contrahentes habitant per totum annũ,
vel pro maiori parte ipſius, nõ autem vbi per
aliquot dies, vel menſes permanſerunt recrea-
tionis cauſa, *c. 15. qui, de ſepult. in 6.* vt plenè
probat *Menoch. in conſi. 398. per totum*, cui
ſe ſubſcripſerunt plures famoſi Doctores, &
in tract. de præſump. lib. 6 præſ. 88. *Borgnin.
Caualc. in deciſ. Finiz. 21. nu. 44. in 3. par. &
Hier. Ceuallos in commun. opin. contra com-
mu. q. 604. nu.* 61. quibus addi poſſunt plenè
notata per *Franc. del Caſtill. in deciſ. 92. per*
52 *tot.* Et ideo non valere matrimonium cõtra-
ctum in rure coram Sacerdote rurali, teſtatur
Nauar. in conſ. 2. ſub tit. de clandeſt. deſp. quẽ
53 refert *Peregr. in conſ. 91. n. 31. lib.* 2. Imò nec
valere matrimonium contractum coram pro-
prio Parocho, extra tamen eius diœceſim, te-
nuit *Nauar. in conſ. 47. ſub nu. 3. & in conſi.
52. ſub tit. de ſponſal*, ſed contrarium verius
eſſe affirmat *Peregr. in conſ. 79. per tot. lib. 5.
Sanch. in d. diſp. 19. nu. 7. & nu. 14. & Didac.*
54 *Spin. in d. gl. 15. nu. 42. & ſeq.* Secundo vero
modo poteſt matrimonium clandeſtinum cõ-
ſiderari, quando contrahitur coram Parocho,
& teſtibus, ſed omiſſæ ſunt legitimæ publica-
tiones, quo caſu validum eſſe matrimoniũ, ſed
clandeſtinum affirmat *Nauar. in manuali la-
tino, c. 22. nu. 70. Menoch. in conſ. 69. nu. 70.
lib. 1. Didac. Spin. in d. glo. 15. n. 22.* & *ſeq. Sar-
mien. in d. c. 6. ſub nu. 7. Borgn. Caualc. in de-
ciſ. 29. nu. 18. in 1. par. Hond. in conſ. 72. n. 23.
lib. 2. Peregr. in d. conſ. 91. n. 34. lib. 2. Io. Ro-
ſas in epiſt. de ſucceſſ. c. 2. nu. 23.* & *ſeq. plenè
Sanch. in d. tract. de matr. lib. 3. diſput. 5. per
tot. & Io. Guttier. in tract. de iuram. confir-*
55 *mator. in 1. par. c. 51. nu.* 25. Non tamen de-
ſunt qui ſtrenuè defendũt etiã matrimonium
celebratum corã Parocho, & teſtibus, omiſſis
tamẽ denunciationibus eſſe nullum, vt plenè
pluribus rationibus probant *Ceph. in cõſ.* 421.
nu. 72. lib. 3. Menoch. in d. conſ. 69. nu. 71. &

ſeq.& in conſil.398. & Fab. Turrett.in con-
56 ſil.28.nu.25.lib.1. Poſita autem pro vera
prima opinione, quæ verior, & magis com-
munis eſt, vt plenè probat Stephan.Gratian.
in 1.tom·diſceptation.forenſ.cap.83.num.7.
cum plurib.ſeq.& Ioan.Aloyſ.Ricc.in prax.
fori eccleſ.nouiſſimè edita in deciſ.257.nu.6.
in dubium reuocatur; an dicta pœna exhære-
dationis habeat locum quando contrahitur
matrimonium clandeſtinum ſine præſentia
Parochi,& teſtium, vel etiam quando omiſſæ
ſunt legitimæ publicationes? pro cuius reſo-
lutione animaduertendum eſt, quod quando
matrimonium eſt clandeſtinè cõtractum ſine
præſentia Parochi, & teſtium, tunc aliqui di-
cunt non poſſe habere locum pęnam exhære-
dationis, nam actus eſt ipſo iure nullus,& cõ-
ſequenter non videtur punibilis, ex not. in
ſimili per Bal.in l.2. num.3. C.de epiſc. aud.
& plenè per Tiraq.in tract.de vtroq. retrac.
in 1.par.§.1.gloſ.2. num.6. & in §.26.gloſ.2.
nu.8.& in l.boues,§.hoc ſermone,in 1.limit.
ff.de verb.ſignif. vt in ſpecie affirmãt Didac.
Perez in d.l.1.tit.1.in 5.lib.ordinam.in ver-
bo dubitatur vlterius,& ibidem Matthienſ.
in gloſ.7.nu.5.& Azeued.nu.47. quos refert
Barboſ.in d. 4.par.l.1. ff.ſolut.matrim.ſub
num.38. & hanc opinionem plenè defendit
57 Sanch.de matrim.lib.3.diſput.2.per tot. Sed
communior opinio eſt, quòd etiam pro hu-
iuſmodi matrimonio clandeſtino ſic nulliter
contracto habet locum dicta pęna exhæreda-
tionis,vt plenè probant Molin.de primogen.
Hiſpan.lib.2.cap.16.num.16.& ſeq.Barboſ.
citato loco,nu.38.& alij,quos refert Hieron.
Ceuallos omnino videndus in commun.opin.
contra commun.quæſt.5.num.7.& ſeq.& in
✠ quæſt.604.nu.38. [& Iacob.Cancer.in 3.lib.
var. reſolut.cap.11. de ſponſalib. nu.9. verſ.
contrarium conſului.] Pro qua opinione
facit, nam filia cõtrahens matrimonium cum
conſanguineo,licet nulliter contrahat,tamen
exhæredari poteſt,tanquam indignas nuptias
contrahens, vt notabiliter inquit Ioan. Lo-
pez in cap.per veſtras, de donat.inter vir.&
vxor. in 3.notab. §.7.nu.4. nam lex videtur
magis punire affectum, quam effectum, l. cum
qui duas, C.de adult.iux.not.per Iaſon.in l.
vbi pactum,nu.27.C.de tranſact.& alios re-
latos per Barboſ.in cit.loco,num.39. & hanc
opinionem pluribus alijs rationibus, autho-
ritatibus, & exemplis nouiſſimè confirmat
Stephan. Gratian. in 2.lib. diſceptation.fo-
59 renſ.cap.213.nu.8.cum plur.ſeq. Secundo
verò caſu quando matrimonium eſt contra-
ctum cum præſentia Parochi, & teſtium, ſed
omiſſæ ſunt publicationes, tunc non habere
locum dictam exhæredationis pœnam tenet
Barboſ.in citato loco,ſub num.39.ex quo Sa-
crum Conſilium non videtur illud omnino
60 habere pro clandeſtino. Sed quod etiam
in eo caſu locum habeat dicta pęna exhære-
dationis verius eſſe affirmant Hieronym.Ce-
uallos in d.quæſt.5.nu.9.& ſequent. Didac.
Spino.in ſpecul.teſtamen.gloſ.15.nu.74.&
alij plenè relati per Petr.Cened.in collectan.
iur. canon. in 2.par.ſuper decretal. collect.
58 nu.5. & hanc quoque opinionem pleniſ-
ſimè confirmat Sanch.de matrimon.lib.3.di-
61 ſput.1.nu.5.cum plurib.ſeq. Cuius conclu-
ſionis potiſſima ratio eſt, nam præfatæ con-
ſtitutiones generaliter loquuntur contra fi-
lios, quæ ſpreto parentum conſenſu audent
contrahere matrimonia clandeſtina, & pro-
pterea comprehendunt omnes caſus, in qui-
bus matrimonium ab eccleſia clandeſtinum
reputatur, nam lex generaliter loquens, ge-
neraliter debet intelligi, l.non diſtinguemus,
ff.de recept.arbitr.& l.de pretio,ff.de public.
in rem act. negari autem non poteſt, quòd
etiam matrimonium, in quo legitimæ de
nunciationes omittuntur, clandeſtinum ab
Eccleſia nuncupatur, vt conſtat ex not. per
gloſ.in cap.cum inhibitio,§.fin. de clandeſt.
deſponſ. ergo ſequitur, quòd quomodocun-
que filia clandeſtinas nuptias contrahere
audet, pater eam licitè exhæredare poteſt.
62 Tanto magis, quia mulier, quæ clam nubit
non dicitur proba, nec morigerata, & ho-
neſta, nam mortaliter peccat, vt inquit Io.
Bapt. Ladercb.in conſil.185. num.3.& ſeq.
63 Hæc autem pęna non habet locum, quando
mulier excedit vigeſimumquintum annum,
tunc enim quamuis virum ducat indignum
abſque Patris conſenſu, nihilominus poteſt
genitorem cogere ad congruam dotem ſibi
præſtandam, vt expreſsè cauetur in d. auth.
ſed ſi poſt, C. de inoffic. teſtam. & notant
Barboſ. in d. 4. par. l. 1. ff.ſolut. matrim.
nu.27.& nu.32. & Surd.in d.tract. de alim.
64 tit.1.q.6. nu.24. Imo etiã ſi peccat in corpus
ſuum,& turpẽ vitam eligit,exhęredari tamen
nullo modo poteſt; nam patris culpæ impu-
tandũ eſt, qui tandiù diſtulit eam nuptui tra-
dere, vt expreſsè cauetur in ead. Auth. ſed ſi
poſt. & de iure cõſuetudinario Ciuitatis Nea-
polis ſufficit, ꝙ mulier excedat decimumſex-
tum annũ,infra quẽ pater eam nuptui trade-
re neglexerit,ad hoc,vt ſi viro nubat indigno,
ſeu luxurioſè viuat, ab hac pęna excuſetur,vt
elicitur ex notatis per Napod. in conſuet. in
omnibus,ſub tit.de alim. nu.76. cum ibi not.
65 per Vinc.de Franch.in addit.f.mihi 227.Ve-
rum hæc concluſio declaratur nõ procedere,
quando

quãdo mulier ſeruo ſe copularet, vt benè animaduertunt Barboſ. in cit. loc. Couar. in d.c.
3.§.8.nu.5. & alij relati per Sanch. in d.tractatu de matrim.lib.4.diſput.24. num.10.&
66 ſub nu. 13. Et demùm hæc concluſio limitatur, quod non procedit, quando per patrem non ſtetit filiam nuptui tradere, & fecit quicquid potuit, vt virum dignum pro ea inueniret, ita quòd nihil poteſt eius culpę imputari, tunc enim ſi filia virum indignum inuito patre eligit, vel peccat in corpus ſuum etiã poſt vigintiquinque annos, iuſtè exhæredari poteſt, vt benè animaduertit Ludouic. Morot. in
67 conſ.99.num.59. & ſequen. An autem mulier nupſerit digno, vel indigno, conſiderandæ ſunt vtriuſque coniugis qualitas, progenies, ſcientia, diuitiæ, & alia, quæ plenè animaduertit Pariſ. in d.conſ.29.num.17. & ſeq. vol.3. Io.Lopez in d.cap. per veſtras, §. 55.verſ.tertium quod habet concurrere, nu.
* 4. & ſeq. & nu.12. [Menoch. de præſumpt. lib.4.præſ.189.num.85. cum ſeq. Mantic.de coniect.vltim.volunt. lib.11. tit.18.num.4. Sanchez de matrim. lib. 5.diſput.26. nu.22. cum ſeq.] & Surd. in d.quæſt.6.num.21. & & ſeq. qui ad hoc propoſitum dicit vnum
68 valde notabile; Quod etiam ſi magna Comitiſſa nuberet legum Doctori, non diceretur nubere indigno, ad quod allegat Salycet. in l. prouidendum, C. de poſtulan. & Io. Cam-
69 peg. in tract.de dot.quæſt.13.in 1.par. Quæ concluſio ratione fundatur, nam Doctoratus eſt dignitas ſecundum Bart. in l.1.per tex. ibi in ver. Theofilum virum clariſſimum, C. de nouo codic.facien. & Alexan. in l.centurio, num.13.verſ.& quod Doctor, ff.de vulg. & pupill. Vinc. de Franch. in deciſ. 164. nu.3. ità quod Doctor debet Dominus appellari, auth.habita, propè fin. cum ibi not. per gloſ. in ver.corã Domino, C.ne fil.pro patr. Luc. de Penn. in l.mulieres, col.2. verſ. quinimo, C. de dignit. lib.12. & Rip. in d.l. centurio,
70 nu. 15. & hoc procedit etiam in eius vxore, quæ ſimiliter Domina nuncupari debet, ſe-
71 cundum Bar. in l.ſi Iudex, ff.de minor. Et per Doctoratum nobilitas acquiritur, l. 2. §. fin.ff.de excuſat.tutor.gloſ.in l.prouidendũ, C.de poſtulan. Bar. in l.Iudices, C.de dignit. lib.12. & in l.2. §.amplius, ff.de excuſ.tutor. Imò ſecundum Cyn. in d.l.prouidendum, nu. 2. magis comendandus eſt, qui nobilitatem propter meritum ſcientiæ acquirit, quam ex nobili genere ortus, cum quo concordat Alexan.in conſ.94.nu.2.in fin.vol.1. & Viu. in
* commun.opin.197.nu.31.in 1.par. [vnde inquit Hippol.Riminald. in rub.inſt.de donat. nu. 563. quod maior honor eſt filio Baronis,
vel Comitis quod vocetur Doctor quam Do-
72 minus.] Et quicunque ſcribit Doctori, tenetur eum vocare patrem, non fratrem, alias puniendus eſt pœna arbitraria, per text.ſing. in l.2.cum glo. C.de offic.diuerſ.iudic. & ibi
73 Alex. in addit.ad Bar. Tantaque eſt Doctorum eminentia, quòd poſſunt propria authoritate ingredi Conſiſtorium Principis, & Cameras quorumcunque Officialium quantumuis maiorum vſque ad eorum ſecreta, qui tenentur eos honorare, & inuitare ad ſedendũ, alias puniuntur in tribus libris auri, l.fin. C. de offic. diuerſ. iudic. per quem tex. ita dicit Card. in clem.2.de magiſtr. cum quo concordant Petr.de Lenouder. in tract de priuil.doctor. in 2.par.nu.24. & Luc.de Pen. in l.ſa-
74 cris, C.de prox.ſacr.ſerin. lib.10. Vnde propter eorum magnificentiam multas habent prærogatiuas, & inter cæteras, quòd pro debito carcerari non poſſunt, vt refert Ludou. Gomeſ. in §.1.nu.65. inſtitut.de action. plenè Couarr. in 2.lib. variar.reſolut. cap.1.nu.4. & ſeq. & pleniſſimè Farinac. in tit.de carcerat.quæſt.27.nu.77. cum plur.ſeq. qui hanc concluſionem multipliciter ampliat, & limitat, multiſque alijs modis eam declarat Ioan.
75 Bapt.Ladereb. in conſ.30.per tot. Item poſſunt arma impunè portare, & familia curiæ non debet eos ſcrutari, cur armati incedant, vt inquit Petr.Duenn. in reg.55. in 7. limit.
76 Et non tenentur hoſpitari milites, nec contribuere, l. medicos, C. de profeſſor. & medic. lib.10. l.fin ff.de muner.& honor. l.1. C. de ſacroſ.eccleſ. & l. Aduocati, C.de aduocat. diuerſ.iudic. Iul Ferrett. in tit.de gabell.nu. 465. Rip. in 2.lib.reſponſor. cap.20. nu.9. Io. Ant.de Nigr. in cap. Regni. Item ſtipendiarij, nu.24. Guid.Pap. in deciſ.88. & in deciſ. 388. plenè Rol.à Vall. in conſ.66. nu.36. & ſeq.vol.1. & pulchrè Natt. in conſ.1.per tot. & in conſ.65. & ſeq.vol.eod. Verùm hæc cõcluſio intelligenda eſt iuxta ea, quæ notabiliter animaduertit Gaſp.Theſaur. in quæſt.fo-
77 renſ.93. lib.1.per tot. Quæ immunitas extenditur etiam ad fratres Doctorũ ſimul habitantes, vt tenet idem Natt. in locis allegatis, cum quo concordat Laur.Siluan. in conſ. 20.n.12. & ſeq. & per tot. reprobata opinione Bart. reſtringentis hoc priuilegiũ ad Doctores actu legentes tantum. Eadem enim priuilegia competunt etiam Aduocatis, prout ex communi Doctorum ſententia plenè probat Stephan.Gratian. in 1.tom. diſceptation.
78 foren.cap.186.nu.3. & ſeq. Imò hoc priuilegium extendi etiam ad eorum vxores viduas, teſtantur Guid. Pap. in deciſ. 389. & plenè Menoch.de arbitr.iudic. lib.2.caſ.379.nu.5.

79 Item de iure Doctores torqueri non poſſunt,
ſecundum *Cyn. in l. milites, C. de quæſt. & in l. 4. C. ad leg. Iul. maieſt. Bar. in l. 1. C. de Aduocat. diuerſ. iudic.* & plenè *Hippol. in pract.*
80 *crimin. §. expedita, num 29. & ſequ.* Nec valet conſuetudo in contrarium, *argum. tex. in l. omnes Iudices, cum ibi not. per Bart. C. de decur. lib.* 10. quem refert *Grammat. in*
81 *vot. 1. nu. 12.* Præterquàm in crimine falſi, *l. ſi quis decurio, C. de falſ.* vt inquit idem
82 *Grammat. in vot. 23. num. 5.* Vel ſaltim ſecundum aliorum opinionem grauioribus eſt opus inditijs ad torquendum Doctorem, vt plenè teſtantur *Farinac. in quæſt. 41. nu. 47. & ſequent. & Eugen. in conſil. 63. num. 89.*
83 Hæc autem intelligenda ſunt de Doctoribus peritis, ſecus verò de illis, qui exercent officium procuratoris, & ſunt Doctores nomine tantum, vt inquit *Rolan. à Vall. in d. conſ. 66.*
84 *num. 38. & 49. volum. 1.* Alia autem Doctorũ priuilegia, quę multa ſunt, non refero, cum non attineant ad materiam, de qua agimus, ſed hæc obiter tetigiſſe ſufficit, remittendo me de reliquis ad ea, quæ plenè dixerunt Doctores omnes, & præcipuè *Alexan. & Rip. in l. centurio, ff. de vulg. & pupill. ſubſt. Signorol. de Homod. in tract. de praecd. Doct. & milit. Petr. Leuauder. in tract. de priuil. doct. Rebuff. in tract. de priuil. ſcolar. Camill. Saler. in addit. ad Napodan. in prohem. conſuetud. in ver. Doctoratus eſt dignitas, Barboſ. in l. 1. ff. ſolut. matrim. in 7. par. num. 23. cum plur. ſeq.* latè *Garz. in tract. de nobilit. gloſ. 35. nu. 4. cum plur. ſeq. fol. mihi* 341. & pleniſſimè *Stephan. Gratian. in d. cap. 186.*
* *per tot.* [Et alij quos copioſè refert *Fontanell. in tract. de pact. dotal. clauſul. 3. gloſ. 1. num. 1. cum plur. ſeq. vſque ad finem,* & pleniſſimè *Franc. Auiles in prohem. prætor. nu. 21. cum plur. ſeq.* qui contra opinionem *Bar. in l. medicos C. de profeſſ. & medic. & in l. 1. C. de mulier. in quo loco lib.* 1. dicentis hæc priuilegia competere ſolum Doctoribus actu legentibus nõ alijs, pluribus rationibus probat veriorem eſſe opinionem *Guid. Pap. in deciſ.* 88. quod indiſtinctè competunt etiam Doctoribus actu non legentibus præſertim ſi ſint Aduocati, pro qua etiã allegat *Franc. Aret. in conſ. 95. & Rol. à Vall. in conſil. 66. nu. 37. lib. 1.* Vnde dum in Magn. Cur. Vicarię ortu fuiſſet dubitatio, an immunitas Aduocatis à iure conceſſa à perſonalibus muneribus, ex reg. *text. in l. ſancimus C. de Aduocat. diuerſ. iudicior. & in l. medicos C. de profeſſ. & medic. lib.* 10. extendenda etiam eſſet ad excuſationem à munere tutelæ? plenè diſcuſſo hoc articulo in cauſa V. I. D. Io. Thomæ de Rogerijs inter primarios Aduocatos nemini ſecundi petentis ab iniuncto tutelæ onere per quon. Io. Franciſcum Macedonium excuſari nõ ſolum ex proprio priuilegio tanquam Aduocati pluribus atq; grauiſſimis negotijs occupati, ſed etiam ex perſona ſui genitoris Io Laurentij de Rogerijs actu legentis in prima Iuris ciuilis cathedra in hoc celeberrimo Neapolitano Gymnaſio, cui non dubitabatur immunitatem à tutelę munere cõpetere, ex reg. *text. in l. ſed & reprobari, §. amplius ff. de excuſ. tut. & in §. item Romæ, inſt. eo.* & proinde idem priuilegium ſaltim patre viuente etiam filijs communicandum quoque videbatur ex reg. *tex. in l. fęmina, ff. de ſenator.* tandem referente peritiſſimo perſpicaciſſimiq; ingenij Io. Aloyſio Piſcicello, & annuentibus alijs Doctiſſimis meis colleghis Aloyſio de Nicueſa, & Franciſco Vollaro admiſſa fuit petita excuſatio, cuius cauſę proceſſus eſt in banca Anaſtaſij. Et ne Allegatione æditæ in hoc articulo deſiderentur, eas
85 in fine huius capituli inprimi curabo.] An autem Medici dicantur etiam habere dignitatẽ? vide *Alex in conſ. 94. nu. 2. vol. 1. Boer. in deciſ. 222. nu. 11.* plenè *Tiraqu. in tract. de nobilit. cap. 31. nu. 414 & nu. 522. Vinc. de*
86 *Franch. in dec. 564.* Et quid in filijs medicorum? vide *Io. Vinc. de Anna in repet. conſt. Reg. terminum vitæ, nu. 25.* Sed redeundo ad materiam vnde digreſſi ſumus, alia notabilis
87 occurrit dubitatio, nùm ſcilicet pater ex eiſdem cauſis, quibus poteſt filium exhæredare, poſſit quoq; illum primogenitura, & Regno priuare? hanc quæſtionem tetigit *Honded. in conſ. 94. nu. 8. & ſeq. & nu. 16.* & plenè *Io. Lecirier. in tract. de primogenit. lib. 3.* qui pluribus exemplis Sacræ ſcripturæ probant filiũ ingratũ poſſe primogenitura, & Regno priuari, cui concluſioni inhærent *Iacobin. in l. cum antiquioribus, nu. 28. C. de iur. deliber.* plenè *Guilelm. de Bened. in cap. Raynutius, de teſtam. in ver. in eodem teſtamento, in 1. par. nu. 203. cum plur. ſeq.* & alij, quos more ſuo pleniſſimè cumulat *Tiraq. in tract. de iur. primogen. q. 21. nu. 4. cum ſeq & Michael de Aguir.* olim Regius Conſiliarius, & Iudex cauſarum criminaliũ Magnæ Curiæ Vicariæ integerrimus, et ſeueriſſimus in Apologia pro Inuictiſſimo Hiſpaniarũ Rege Philippo Secundo feliciſſimę recordationis, circa ſucceſſionem Regni Portugalliæ in 1. *par. num. 95.*
88 *cum ſeq. & nu. 131. & ſeq.* Animaduertendũ tamen eſt, quòd in ſucceſſione maioratus, non ita ſimpliciter procedit eadẽ iuris diſpoſitio, vt ob ingratitudinis vitium poſſit eius ſucceſſione priuari, ſed diſtinguendum eſt inter maioratum,

ioratum,

ioratum,in quo iure hæreditario ſucceditur,
& in eo, qui iure ſanguinis ex prouidentia
primi inſtituentis deſertur, primo enim ca-
ſu licebit ſucceſſorem maioratus ex cauſa ex-
hæredare,ſecundò verò non, iuxta notat. per
Ant.Gomez. in l.40.taur.nu.71. & Peralt.
in l.3.§.qui ſideicommiſſum,nu.87.ff. de hær.
* inſtit. [Qua diſtinctione vtitur etiam Frez.
In ſubfeud.differ.23.in ea quæſtione, An fi-
lius legitimè exhæredatus ſuccedat in feudo?
cui inhæret etiam Iul.Clar. in §.feudum, q.
74.quamuis Petr.de Gregor.in tract. de con-
ceſſ.feu.par.4.q.7.nu.39.cum ſeq. affirmet,
filium ingratum à patre legitimè exhæredatũ
priuandnm eſſe non ſolum feudo hereditario,
ſed etiam ex pacto; & prouidentia, paternam
autem ingratitudinem non obeſſe eius filio,
quin ſuccedere poſſit in feudo Aui in duobus
caſibus,ſcilicet,quando filius præmoritur pa-
tri exhæredanti ſuperſtite nepote, vel ſi tem-
pore mortis Aui reperitur eius nepos eman-
cipatus à patre exhæredato; Sed quia in hoc
tam graui articulo variæ ſunt Doctorum opi-
niones, quas pleniſſimè refert, & magiſtrali-
ter explicat doctiſſimus, ac meritiſſimus Re-
gius Conſiliarius Io.And.de Georg. in repet.
feud.nouiſſimè impreſſ. cap. 50.nu. 11. cum
ſequen. ideo ad eum me remitto. An autem
Rex poſſit ſine cauſa filium primogenitum
Regno priuare, & ſecundogenitum præferre?
vide Peregr.in conſi. vnic. impreſſo in fine
tract.de iur.fiſci,nu.15.cum ſeq.qui hanc ma
89 teriam optimè explicat.] Sed quid ſi ingra-
titudo committatur contra primum maiora-
tus inſtitutorem? Peralta in eod. §. qui fidei-
commiſſum,nu. 87.facit quandum diſtinctio-
nem,quam pleniori methodo fertiliſſimè ex-
plicat Molin.de primog.Hiſp.lib.1.cap.9.nu.
4.cum plur.ſeq.qui cùm nihil intactum relin
quat, ne videar eius labores tranſcribere, ad
90 eum me remitto. An autem poſſit exhæreda-
ri filius, qui poſt commiſſam ingratitudinem
efficitur furioſus? communis Doctorum opi-
nio eſt,quòd poſſit exhæredari,non obſtante
furore,vt patet ex not.per Bar.in l. ex facto,
nu.19.& ibidem Iaſ.ſub num.29 ff.de vulg.
& pupill.& Gul.de Bened.in d.cap. Raynu-
tius,in ver.in eodem teſtamẽto,in 2.par. nu.
91 28.& ſeq. Lieet enim quoad pœnam corpo-
ralem pro delicto inferendam, furor ſuperue-
niens etiam compilato proceſſu,& lata ſentẽ-
tia,excuſet à pœna,ex not.per Bal.in l.huma-
nitatis,nu.46.C.de impub.& alijs ſubſtit.&
in l.furioſum,nu.3.C.qui teſtamen.fac.poſſ.
plenè Tiraq.de pœn.temp. cauſ. 3.num.1.&
ſeq.& præſertim nu.6.& ſeq.Plaz.in epith.
delict.lib.1.cap.29.ſub nu.1.& n.7.Iul.Clar.
in q.60.verſ.item quæro,Couar.in clem.1.in
3.par.relect.in princ.nu.1.Menoch.de arbit.
iud.l.2.caſ.325.n.12. & pleniſſimè Farinac.
in 2.par.ſui oper.ſub titu. de pœn.temper.q.
92 94.nu.13.& per tot. Nihilominus ſecus eſt
quoad pœnam non afficientem perſonam,ſed
bona,prout eſt exhæredatio,vt in ſpecie reſpõ
det Gul.de Bened.in eodem loco ſupra citato
nu.28.in fi.quæ opinio licet ſit nimis dura,
vt fatetur Iul.Clar.in §.teſtamentum, q.41.
verſ.ſed pone filius,nihilominus cùm ſit com
muniter recepta, perdifficile eſt ab ea recede-
93 re. An autem idem ſit in prodigo, vide Vinc.
de Franch.in deciſ.461.& Pet.Caball.in re-
ſolut.crim.caſ.48.Sed quid ſi filius poſt ingra-
titudinem commiſſam pœnitentiam agat, an
poſſit exhæredari? dic,quòd non,vt notabili-
ter inquit Alex.in l.1.ſub nu.33.ff.ſol. matr.
quam ſententiam tanquam admirabilem ex-
tollit Iaſ.in l. in arenam, nu.7. C.de inoff.te-
94 ſtam. Qui ſubdit,quòd ſi filius ex iuſta cauſa
fuit exhæredatus,& poſtea ſe reconciliat cum
patre, exhæredatio cenſetur reuocata, quod
dictum fuit originale, Bar.in l.3.§.fin. ad fin.
per illum tex.cum l.ſeq.ff.de adim.leg. quem
refert Catell.Cott.in memorab.in ver. filius
familias,qui à patre, & eandem ſententiam
plenè confirmant Guliel.de Bened. in d. cap.
Raynutius, in ver. in eodem teſtamen-
to.in 2.par.nu.38.& ſeq.& Iul.Clar.in d. §.
teſtamentum,q.41.verſ.præterea quæro,qui
licet titubando dicat hanc concluſionem in
puncto iuris non eſſe omnino tutam, conclu-
dit tamen,quòd in practica eſt tenenda. Ab
95 his tamen multi,& forſan plures numero, &
authoritate non inferiores diſſentiunt, quos
plenè refert Menoch.de præſump.lib.4. præ-
ſump.30. nu. 3. & ſeq. & Ludou.Morot.in
conſi.99 nu.62.cum plur.ſeq.ea potiſſimum
ratione moti,quòd ſi ſola reconciliatione tol-
leretur exhæredatio,ſequeretur, quòd euerte-
retur teſtamentum tanquam nullum præte-
ritione filij,quod admittendum non eſt abſq;
96 alia ſolemni voluntate. Vnde pro huius con-
cluſionis declaratione tria ſunt animaduer-
tenda. Primum,quòd ad tollendam exhære-
dationem non ſufficit, quòd pater iniuriatus
ſimpliciter iniuriam filio remittat,nam non
intelligeretur remiſiſſe niſi animi rancorem,
ad tollendam autem exhæredationis cauſam,
requiritur ſpecifica,& ſpecialis remiſſio, put
poſt multos,quos allegat.refert Brunor.à So-
le in compend.propoſit. iur. in ver.pater in-
97 iuriatus.Secundum, quòd non ſufficit filium
commiſſi erroris pœnitentiam egiſſe,ſed opus
eſt, quòd ſaltim per triennium à malo abſti-
nuerit,ac benè, & ſanctè viuendo perſeuera-

uerit, vt pulchrè dicit Guliel. de Bened. in
eod. loco ſupra citato, ſub nu. 39. & ſeq. Ter-
98 tium, quòd tunc per reconciliationem cen-
ſetur iniuria remiſſa, quando adhucante re-
conciliationem ad actũ ſolemnem exhæreda-
tionis deuentum nõ eſſet, alias ſecus, vt opti-
mè conſiderant Menoch. in d. præſ. 30. nu. 6.
& ſeq. & pulchrè Barboſ. in 4. par. l. 1. ff. ſolu.
matr. nu. 47. quibus addo omnino notata per
Surd. in d. tract. de alim. tit. 7. q. 1. num. 28. &
99 ſeq. & nu. 46. cum ſeq. An autem per ingreſsũ
religionis cenſeatur purgatum ingratitudinis
vitium? vide Cyn. & Bald. in l. fi. C. de epiſc.
& cler. & eundem Gul. de Bened. in præcita.
loco. nu. 37. & plenè Surd. in eod. tit. 7. q. 1. nu.
38. & ſeq. qui relatis opinionibus ex magis
cõi Doctor. ſententia concludit religionis in-
greſſum omnẽ ingratitudinis maculam abſter
gere, & conſequenter filiũ ob ingratitudines
100 antea cõmiſſas exhęredari nõ poſſe. Et quid
ſi parentes peccent eodem vitio, pro quo vo-
lunt filium exhęredare, vt puta ſi mater mere-
trix vult exhæredare filiã, ſub prętextu quod
peccauit in corpus ſuum, an huiuſmodi cauſa
ſit reijcienda? vide Curt. iun. in d. auth. non
licet, nu. 22. & ſeq. poſt Iaſ. in l. in arenam,
nu. 5. C. de inoff. teſt. & Surd. in eod. tit. 7. q. 4.
nu. 3. & nu. 12. cum plur. ſeqq. qui poſt multa
concludit, ꝙ filia meretrix nõ poteſt patri eã
exhęredanti, iddem vitiũ incontinentię obij-
cere, tum quia maior caſtitas requiritur in mu
lieribus, quàm in maſculis, vt inquit glo in l.
palã, §. quæ in adulterio, ff. de ritu nupt. cùm
etiã ratione reuerentiæ, quam filia tenetur pa
tri exhibere, cùm improba reputetur filij vox
quæ patrem accuſat, l. fi C. de bon. mater. & l.
eum oportet, §. non autẽ. C. de bon. quæ lib. ſe-
cus verò eſt in matre meretrice, quę ob impu-
dicos filiæ mores, & inhoneſtã vitam nõ poſ-
ſet eã exhęredare, nec alimentis priuare, per
tex. in d. l. in arenam, cum ibi not. per Bar. in
fin. C. de inoff. teſt. præterquam ſi eo tempore
mater eſſet emendata, & vitã honeſtam duce-
ret, quod pluribus rationibus, & authoritati-
bus probat, vt ibi per eum, & pro hac conclu
ſione plures alios concordantes refert Sanch.
in tract. de matr. lib. 4. diſp. 24 nu. 7. & ſeq.
* [Eadem enim ratio militat econuerſo, nam ſi
filia, quæ peccauit in corpus ſuum, poſtea ſe
emendauit, & pœnitentiã egit, amplius nec
exhęredari, nec dote priuari poteſt, vt affir-
mant Burſat. in conſ. 215 nu. 9. & Hieron.
Gabr. in conſi. 153. nu. 10. & 17. lib. 1.] Quid
121 autem ſi pater, vel mater ab inteſtato deceſ-
ſit relicto filio ingrato, & alijs gratis, an illi
filij grati poſſint probata legitima cauſa in-
gratitudinis alterius fratris illum a ſucceſſio-
ne repellere? glo. in auth. de nupt. §. ingrati-
tudinem, in ver. lucrum, tenuit partem affir-
matiuam, & eam ſequitur Salyc. in l. fratres,
in 8. q. C. de inoff. teſt. Sed in contrarium eſt
cõmunis opinio, quam tenuerũt Bar. & Bal.
in ead. l. fratres, & ibidem Iaſ. nu. 9. & melius
in d. l. in arenam, nu. 1. C. eo. Ang. in l. 1. nu. 8.
C. de inoff. teſt. & Imol. in c. fi. de poſtul. pro
qua ſecunda opinione Ang. in præcit. loco al-
legat tex. in l. omnimodo, C. de inoff. teſt. vbi
expreſsè cauetur, quòd ad hoc, vt filius ingra-
tus a paterna ſucceſſione repellatur, opus eſt,
ꝙ teſtator eum nominatim exhæredet, & le-
gitimã cauſam exprimat in teſtamento, prout
etiam cõſiderat Iaſ. in d. l. in arenam, ſub nu.
1. & Molin. qui plures alios cõcordantes re-
fert in tract. de primog. Hiſp. lib. 1. c. 9 nu. 15.
102 Vnde ego alias in facti contingentia intrepi
dè tenui pro forma exhęredatiouis inductum
eſſe, quod fiat in teſtamento, & proinde non
valere ſi pater in contractu inter viuos alicui
fortè omnia eius bona donando, vel aliter cõ-
trahẽdo, filium etiam cum cauſa legitima ex-
hęredauerit, quæ poſt eius obitum vera eſſe
probaretur, idq; pluribus rationibus funda-
bã. Primo per tex. in d. l. omnimodo, qui ſpeci-
ficè requirit pro forma, ꝙ cauſa exprimatur
in teſtamento, & ita illum tex. intelligunt, &
explicant Ang. & Iaſ. in locis ſuperius allega-
103 tis. Secundo, quia exhęredatio nihil aliud eſt,
quàm hęreditatis priuatio, l. quidam cùm fi-
lium. ff. de verb. oblig. vt refert Iaſ. in l. 3. §.
filius, nu. 19. ff. de liber. & poſth. Vnde ſicut
hęreditas dari non poteſt niſi in teſtamento,
adeo vt omni iure reprobata ſit donatio hæ-
reditatis in cõtractu inter viuos, l. hæreditas,
C. de pact. conuent. & l. licèt, & l. pactũ quod
dotali, C. de pact. cum in hęreditate tradenda
certa forma, & ſolemnitas cum maiori teſtiũ
numero, & pluribus circumſtantijs introducta
ſit, vt pulchrè conſiderauit Bar. in conſi. 202.
pari etiam, & maiori ratione idem dicendum
eſt in exhęredatione, pro qua facienda ſimili-
ter certa forma tradita eſt, & inter cætera re-
quiſita, lex non ſine miniſterio expreſsè dicit,
ꝙ fiat in teſtamẽto, prout bis repetitur in §.
aliud quoq; capitulum, in prin auth. vt cùm
de appell cogn. omnia enim quę in d. §. pro for
ma exhęredationis tradita sũt, copulatiuè cõ-
currere debere, plenè teſtatur Molin. de pri-
104 mogen. Hiſp. lib. 1. c. 9. nu. 15. Et demum,
quòd exhęredatio ſit actus ſolemnis, qui aliter
quàm in teſtamento fieri non poteſt, in termi-
nis affirmant Iaſ. in l. filio quem pater, nu. 6.
ff de lib. & poſth. & Surd. in d. tract. de alim.
tit. 7. q. 1. nu. 50.

ALLE-

ALLEGATIONES

V. I. D. IOANNIS THOMÆ DE RVGERIIS, quarum fuit facta mentio ſupra nu.84.in fin.Super Articulo An Aduocatus excuſetur ab onere tutelæ,

EXcuſatio quam petit V.I.D.Ioã.Thomas de Rogerijs ab onere tutelę ipſi iniuncto per D.Io. Franciſcũ Macedonium, ei concedenda eſt tã ex propria, quàm ex perſona Patris D. Ioannis Laurentij de Rogerijs.

Ex perſona propria. Quia Aduocatus occupatiſſimus ob plurima, & grauia negotia iuxta deducta in facto, idque Dominis Iudicantibus notiſſimum.

Hoc autem excuſationis priuilegium Aduocatis competere conſtat, tum ex Theodoſij conſtitutione relata in *l.ſancimus, la prima, C.de Aduocat.diuerſ.iudicior.* tum ex altera Conſtantini *in l.medicos,* C. *de Profeſſor. & medic.lib.*10.

Statuit Theodoſius vt Aduocatis nulla penitus iniũgatur ſollicitudo, nulla inſpectio, nulla peræquatio, nulla operis inſtructio, nulla diſcuſſio, nullum ratiocinium imponatur, nullum denique aliud eis mandetur, pręterquam arbitrium in eodem dumtaxat loco, in quo aduocationis exercent officium.

Quod ſanè reſcriptum DD. omnes adeo generaliter intelligunt, vt regulam ex eo vniuerſalem conſtituant, Aduocatum eſſe immunem ab omni munere perſonali, nec aliud ijs iniungi poſſe, pręter iudicandi, arbitrandi, & conſulendi officium, vt notant ibidem *Bart. Bald. Fulgoſ. Angel. Salyc. Roman. & Areti. Petrus Lenaudersus de priuileg. Doctor. par.* 2.§ 7.*nu.*8. *Aloyſius de Leo in l.*1.*nu.*28.C.*de aduocat.diuerſor.iudicior.* & alij paſſim.

At verò, ſi munus tutelæ poſſet à teſtatore Aduocatis iniungi, falſa redderetur vniuerſalis negatiua enunciatio, quæ habet, nullum perſonale munus poſſe, vel debere Aduocatis iniungi.

Neque çonſiſteret ſubiecta enunciati exceptio, quam proponunt *Bart. Salyc. & Roma.* niſi iudicandi, conſulendi, vel arbitrandi neceſſitas, vel vt inquit Fulgoſ. & Angel. Pręterquam ad iudicandum, vel conſulendum. Quoniam ijs iniũgi poſſet munus tutelæ, atq; adeo aliud onus perſonale non expreſſum in exceptione.

Igitur tam enunciatum, quàm eiuſdem exceptio omne omnino munus perſonale includit conſequ nter tutelæ, l.1. §. æquè perſonale, *l.fi.in prin.ff.de mune.& bonor. gloſ. in l. Presbyteros, in verbo (Perſonalium) C. de epiſc.& cler.* Hinc *Vueſenbec.conſ.*40.*nu.*32. *cum ſeqq. & Fontanell. de pact. nuptialib. clauſ.*4.*gloſ.*10.*par.*1.*nu.* 127. aliorum voto concludunt, Aduocatos excuſari ab officiorũ acceptatione.

Quodcunque verò Priuilegium Aduocatis tributum, vel conceditur propter dignitatẽ, in qua poſiti eſſe dicuntur *Bar.in l.* 1.*per illũ tex.*C.*de nou. Cod.faciend.*

Vel ne diſtrahantur à ſtudijs, & neceſſitate cauſas perorandi, cum Aduocationis munus neceſſarium ſit, *l.laudabile, C.de aduoc.diuer. iudic.*

Vel tandem, quia Aduocati Reipublicæ proſunt, cum glorioſę vocis confiſi munimine laborantium ſpem, vitam, & poſteros defendant, *l. Aduocati, C.eo.* Cuius tex. deciſionem ſatis eleganter exornat *Fernand. Adduenſis lib.*2.*explicatio.pag.mihi* 165.

Propter eos Princeps, & Patria decorantur, vt notat *Guid.Pap.deciſ.*88.*col.*4.*in fi.* Eorũ domus oraculum eſt Ciuitatis, quia Ciues de rebus ſuis incerti per eos certi dimittuntur, vt inquit *Cicero lib.*1. *de orator.* quem refert, & ſequitur *Natt.conſ.*1.*n.*2.*& Octau.Vulp. conſi.*141.*nu.*7.

Nihil ipſorum officio dignius, cum Peregrina negotia ad ſuas trahant moleſtias, vt laboribus ſubueniant alienis, quemadmodum ex *Caſſador.notant Rip.in l.centurio, num.* 17.*in fin. ff. de vulg. & pup.* & *Vulp. ubi ſupra nu.*9.

Aduocati tandem, (vt alia conſulto prætermittam) Viri graues, moribus Chriſtianis, Aduocatum præſtantes non calumniatorem, digni ſunt omni fauorę. Veritatem enim diligenter ſcrutantur, iuris decreta conquirunt, Iudicis aurem vellicant, ingenium acuunt,

anti-

antiquorum lucubrationes ad eruendam veritatem, diligenter euoluunt, Denique aſſiduis lucubrationibus, eliĕtulis ſuis, honorem, rem, vitam, & poſteros defendunt, non proferentes ſomnia, non ſophiſmata, non verba detorta, ſed veritatem ipſam prudentię, & eloquentiæ lumine relucentem, vt per eadem verba ſcribit *Baez de inope debit. tract. 2. cap. 16. num.* 148.

Verba quoque C*onſtantini in d.l.medicos*, id manifeſtè ſuadēt, ibi (Doctores legum vna cum vxoribus, & filijs, nec non, & rebus, quas in Ciuitate ſua poſſident ab omni functione, & ab omnibus muneribus ciuilibus, vel publicis, immunes eſſe præcipimus.) Quæ verba proculdubio includunt omne munus perſonale, iuxta gloſ. receptam ibidem in verbo De muneribus tantum patrimonialibus fuit inter DD. cōtrouerſia, quę nihil ad rem prȩſentem attinet. Proinde cum onus tutelæ perſonale ſit, vt initio dixi, conſtat huius l. diſpoſitionem prębere immunitatem ab onere tutelæ.

Licet autem Bart. Angel, Ioannes de Plate. & alij, velint Conſtantinum loqui de Doctoribus actu legentibus tantum. Tamen Aduocatos quoque includi authoritate *Nicol. de Neap. in l. profeſſio. C. de muner. patrim. lib.* 10. *Anchar. in clem.* 2. *de magiſtr. Felyn. & Ioan. de Anan. in rubr. extr. eod. Put. de Syndic.* & alios magis communiter aduerſus Bartolum reſoluunt.

Ioan. Baptiſta *de Santoſeu. in tract. de debit. ſuſpect. 5. quaſt. princip. nu. 9.*

Alcia. in l. 1. nu. 57. verſ. ſed in eo, affirmās nu. 93. in fine, recentiores omnes hanc opinionem tenere, vſuque ſeruari.

Guid. Pap. deciſ. 88. *&* 388. vbi pluribus Bart. opinionem confutat, & contra eam in Senatu deciſum refert.

Rip. in l. centurio, n. 17. ff. de vulg. & pup. & *in d. l. 1. nu. 133. ſol. matr.*

Addent. ad Matt*heſil. ſing. 59. nu. 5.*

Franc. Marc. deciſ. 636. nu. 4.

Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. c. 379. nu. 3.

Baez vbi ſupra nu. 151.

Iac*ob. Benius de priuileg. Iuriſconſ. par. 3. priuileg. 96.*

His accedunt.

Gutierez pract. qq. lib. 1. cap. 23. vbi alios quoque eiuſdem ſententiæ commemorat Authores.

Stephan. Gr*atian. diſceptat. forenſ. par. 1. cap. 186. nu. 3.* vbi veriorem hanc opinionem appellat.

Gaſpar Theſaur. quaſt. forenſ. lib. 1. cap. 99. nu. 4. vbi nu. 6. verſ. & tenendo iſtam partem, veriorem, & magis communem aſſerit.

Fontanell. de pact. nuptialib. clauſ. 3. gloſ. 3. num. 16.

Nouiſſimè *Doctiſſimus Dominus Philippus Paſcalis in ſuo ſolemni tractatu de viribus patr. poteſt. par. 2. cap. 5. nu. 77.*

Et pro eadem ſententia de facto conſulti reſponderunt.

Aret. conſi. 94.

Natt. conſ. 1. nu. 1. & conſ. 65. vbi communiorem nominat, & ex aliorū voto Bartolū declarat.

Iacob. Aemil. conſi. 14. num. 7. & *conſi. 17. num. 17.*

Rolan. à Valle conſi. 66. nu. 37. vol. 1.

Octau. Vulp. citato conſ. 141. nu. 8. & *ſeq.*

Honded. conſi. 81. *nu.* 50. *verſ. cuius opinio vol. 1. vbi nu.* 52. loquitur in Aduocatis, Conſulentibus, & Iudicantibus.

Vueſenbec. conſ. 40. nu. 39. & ſeq.

Salarium namq; quod hodie Aduocati percipiunt à clientulis ſubrogatum eſt loco ſalarij publici, vt docent B*art. in l. prouidendum, nu* 2. C. *de poſtul.* quem ſequitur *Addition. Auctor ad Accurſium in d. l. in verbo nobiliſſimos Bala.* & *Gregor. Lopez.* quos refert, & ſequitur *Ioan. à Mōte Allegr. lib. 2. prax. ciuil. c. 1. §. 13. nu. 12. Franc. Marc. citata deciſ. 636. nu. 3.*

Quod ſi dictæ legis diſpoſitio includit non ſolum Doctores actu legentes, verum etiam Aduocatos, ſequitur eos immunes eſſe a tutelę onere, a quo Doctores actu legentes excuſantur, *l. ſed & reprobare, §. amplius, ff. de excuſatio. tutor. §. item Roma, inſtit. eod. Benius vbi ſupra par. 1. priuileg. 12.*

Proinde diſtingui debent in re præſenti, Aduocati, & cōſequenter Doctores actu exercentes à Doctoribus actu non exercentibus, quemadmodum eos diſtinguit I*oſeph Ludo. deciſ. Lucenſ. 6.* quem refert, & ſequitur *Fontanell. vbi ſupra nu. 16. in fi. verſ. in reliquis autem Doctoribus*, vt ex aliorum quoq; voto *Gratian. vbi ſupra nu. 3.* Idemque ſatis apertè colligitur ex notatis per *Baez ſupra citato loco. nu. 130. verſ. quarto adducit*, vbi notat Aduocatis non concedi priuilegium, quòd conceditur Doctoribus actu legentibus, ex eo, quod ſint Doctores, ſed quia exercent officium aduocationis.

Vnde non immeritò priuilegium hoc immunitatis, quod Aduocatis concedendum eſt Doctoribus actu nō exercentibus denegatur, vt communiter notant DD. *in d. §. item Romæ*, Cum enim hi nihil agant, otijs vacent, cæteris aptiores, ac rerum magis experti ſint iure remiſſionem non habent.

Et

Et ne deſit particularis deciſio, id expreſſim in onere tutelæ decidit *Chriſtoph. Port. in d.§.item Romæ nu.3.in hæc verba.*

Si tamen Doctor in Roma, vel patria propria exerceat practicam, nemo ſani capitis dixerit ipſum non excuſari, ſi Magiſtri ſcholarium excuſantur.

His accedat, quod idem Ioannes Thomas, Aduocationis munus exercet, vt pro dignitate natalium ſibi, ſuæq; familiæ proſit. Vnde excuſatur à tutela, à qua excuſantur omnes ij, qui ita laboribus ſunt implicati, vt tutelæ adminiſtrationi ſupereſſe non poſſint, cùm fortè tota die in agro eos manere oporteat, vt notat *Paul. Montan. de tutel. cap. 35. n. 141.*

At vel ſi ex perſona propria excuſationem non mereretur, cuius contrarium ſatis dilucidè demonſtratum eſt. Ex perſona tamen patris eam iure poſtulat. Si enim indubitatum eſt, eius genitorem tanquam actu legentẽ in prima Iuris Ciuilis ſede, in hoc celeberrimo, approbatoque Neapolitano Gymnaſio excuſari à tutela d.l. ſed & reprobari, iunctis his, quæ notant *Petr. & Myſinger. in d.§. itẽ Romæ nu. 4.* ſequitur ipſum quoque filium eodem potiri priuilegio, ratione cuiuſdam communicationis, & ex rei quoddam comprehenſiua, cum ſint vnum corpus, ad notata in *l. fœminæ, ff. de ſenator. cum ſimilib.* Priuilegia namque Doctoribus conceſſa nominatim communicantur filijs, & vxoribus, in *d.l. medicos*, ibi, *vna cum vxoribus, & filijs*, quod indubitatum eſt viuente patre, vt docuit *gloſ. ibidem in verbo, & filijs, & in l. 2. in verbo filij, C. de epiſc. & cler. Iacob. Thoming. deciſ. 55. num. 28. verſ. vtpotè quæ profeſſionibus.* Quidquid ſit eo mortuo, de quo per *Gui. Pap. deciſ. 389. eundem Thoming. d. deciſ. 55. per totam, Barboſ. in l. [illegible] tale, nu. 32. verſ. item iuxta prædictam reſolutionem, ff. ſolu. matr. Perez in libr. ordinatio. Regn. Caſtell, lib. 4. tit. 1. l. 1. verſ. eſt tamen dubiũ, pag. mihi 773.* & nouiſſimè per *Dom. Philippum Paſchalẽ vbi ſupra par. 4. cap. 2. à nu. 3. cum ſeqq.*

Petitam igitur excuſationem ab onere tutelæ, omnino concedendam eſſe concludo.

Io. Thomas de Roggerio.

MOtiuum, quod vnus ex Dominis excitauit ingenioſè. Priuilegium Aduocatis cõceſſum, quo fiunt immunes ab oneribus, de quibus in *l. ſancimus, & in l. medicos*, iuxt. deducta in allegatione non includere tutelæ onus tanquam non expreſſum, ex *l. ſpadonem, §. qui accepit, & l. non tantum, 3. non omnia, ff. de excuſ. tut.* pluribus ſolidè remouetur.

Primò, quia relata diſpoſitio obtinet in priuilegio immunitatis à muneribus conceſſa ab homine tutori adminiſtranti, ita *Aret. in §. 1. nu. 4. Inſtit. de excuſatio. tutor.* vbi exemplificat de immunitate Titio conceſſa, quod ſanè exemplum non congruit priuilegio immunitatis à lege conceſſo. Certum eſt autem priuilegium legis potentius eſſe. *Purpur. conſ. 483 num. 9.* & immunitatem a lege conceſſam firmiorem, & latiorem recipere interpretationem, ex traditis per *Ioan Thom. Maior. inter Conſilia Mandel. conſ. 794.*

Secundo locum habet in generali remiſſione *gl. in §. qui accepit, in verb (excuſabitur) Bar. poſt Dynum nu. 1. Bald. ibidem in primo sũmario. Cantiuncula in paraphraſi his verbis, Etiam ſi immunitate publicorum munerum alicui in genere conceſſa, nõ continetur tutela, &c. Nicaſ. nu. 9. in citato §. 1. Inſtit. de excuſatio. tuto. poſt Aret. ibid. nu.* 4. Sub conceſſione autẽ ſpeciali hoc eſt à muneribus perſonalibus, includitur tutela, *gl. in l. presbyteros, in verb. perſonalium, C. de epiſc. & cler. Conſentiunt Gul. de Cun. ibid. & Odofred. nu. 1. & poſt eos Bald. & Salyc. in eod. loco.*

Secũdò loquitur de immunitate à muneribus publicis, & ſic includit ea, quæ sũt vtroq; modo, & abſolutè publica, non quę vno tantũ reſpectu, & ſecundũ quid ſunt publica, vt nominatim docet *Bal. in d.§. qui accepit.* Tutelę verò munus eſt publicũ authoritate, priuatũ verò vtilitate, *glo. in d.c. 1. in verb. publicum munus, & in l. 1. §. æquè, verb. munus, ff. de muner, & honor.*

Quarto non loquitur in immunitatis vniuerſalis priuilegio, ſub ea namque includitur tutela, *Ioan. de Plat. in d.§. 1. nu. 3. de excuſ. tutor.* Talis eſt immunitas, de qua in *l. medicos*, ibi, ab omni functione, ac ab omnibus muneribus. Hæc enim verba ſunt vniuerſalia, *Alex. conſ. 30. nu. 15. vol. 5.* propter verba autem vniuerſalia dici plenam immunitatẽ, iuxta doctrinam *Io. de Plat. tradit Dec. conſ. 113. nu. 2. verſ. ſed tamen.*

Quinto in l. ſancimus excipitur onus iudicandi, à quo Aduocati non excuſantur, hæc exceptio efficit, vt omnia includantur, quæ aliàs non includerentur, *Iacob. Mandell. punctualiter conſ. 290. nu. 1 & 2. vol. 2.*

Multiplici ergò ex capite motiuum remouetur, eoque ſublato, petita excuſatio iure concedenda erit.

Io. Thomas de Roggerio.

CAPVT

CAPVT SEXTVM.

TOtum hoc Capitulum reſpicit materiam l.fin.C.de dot.promiſſ.qua cautum eſt, quod pater præſumitur dotare filiam de bonis proprijs, etiam ſi filia habet alia bona propria. Quæ concluſio multipliciter ampliatur, limitatur, & declatatur. Et hinc etiam explicatur quæſtio, An legatum dotis debeatur mulieri iam nuptæ, vel ei. quæ poſtea fuit aliunde dotata? Et quid ſi aliquid legatum ſit ab extraneo alicui mulieri pro ſubſidio ſui maritagij, quæ poſtea nupſit ſine dote, vel fuit à patre congruè dotata.

SVMMARIVM.

1 *Pater in dubio præſumitur dotare filiam de bonis proprijs, etiam ſi filia haberet alia bona.*

Et ratio eſt, quia paternum eſt officium dotare filiam, nu.2.

Ampliatur prima, etiam ſi pater expreſſè dicat dotare de proprijs bonis, & de bonis filiæ, nu.3.

Subampliatur quãuis filia dictæ patris proteſtationi expreſſè conſentiat, nu.4.

Quid ſi filia tali patris proteſtatione annuẽdo ſpecificè renunciaſſet bonis maternis, num.5.

Ampliatur ſecundo procedere quoq; ſi pater immodicam dotem promiſit, dummodo illam ſoluere poſſit, nu.6.

Subampliatur etiam ſi patri non ſuperſint bona pro maritandis alijs filiabus, nu.7.

Limitatur tamen quando non remanerent patri tot bona, vt ſufficerent pro legitima filiorum, nu.8.

Ampliatur tertio, etiam in impenſis factis à patre tempore nuptiarum filiæ, nu.16.

Ampliatur quarto, nam dotando filiam viduam, cenſetur quoque dotare de bonis proprijs, & non animo compenſandi cum prima dote, nu.25.

Licet alij defendant oppoſitum, nu.26.

Quid ſi mulier ſeipſam habet, num.27. remiſſiuè.

Ampliatur quinto, quia ſi pater, & mater dotem pro filia promiſerint, cenſetur pater principalis, & mater fideiubens, nu.31.

Quod declaratur non procedere de iure conſuetudinis huius Ciuitatis, nu.32.

Primo limitatur principalis regula non procedere ſi tempore dotationis pater ſpecificè declarauit quantum dat de proprijs, & quantum de bonis filiæ, nu.9.

Si tamen incongruam dotem promiſiſſet de proprijs, cogetur officio Iudicis ad congruè dotandum, nu.9.in fi.

Quid ſi pater promiſit mille, computato omni eo, quod filia habere poſſet, tã de paternis, quàm de maternis, vel aliunde, nu.10.11.12.& 13.

Secundo limitatur locum non habere dotata prius vna filia cum expreſſione pro medietate de paternis, & pro [illegible]de maternis. nã ſi poſtea ſimpliciter do[illegible]erit aliam filiã, cenſetur dotaſſe vt primam, nu.17.

Quod an ſit verum, nu.19.20.& 21.

Tertio limitatur, quando pater eſſet adminiſtrator bonorum filiæ, tunc enim præſumitur dotaſſe ex bonis filiæ. nu.22.

Quamuis alij contrarium teneant, num.23. & 24.

14 *Pater dum pro filia dotem promittit, ſtatim ius filiæ quæritur irreuocabiliter ſuper bonis paternis.*

15 *Dotalia pacta non poſſunt alterari, niſi concurrat conſenſus mulieris, & eius vtilitas.*

Nec ſufficit ſi ex pacto poſſit conditio mulieris effici melior, & deterior, nu.16.

Et an præmoriente primo viro ſi mulier ſecundo nubat alterare poſſit pacta dotalia appoſita in primis capitulis? ibidem.

18 *Pa-*

18 *Pater præſumitur voluiſſe inter filios æqualitatem ſeruare.*

27 *Mulier ſe ipſam nuptui tradendo, an cenſeatur in dubio eandem dotem ſecundo viro promittere, quam dederat primo, remiſſiuè.*

Et an præſumatur dare viro donationem propter nuptias, quam lucrata fuit à primo viro, nu.28.remiſſiuè.

Et an ſimpliciter nubens cenſeatur in dotem dare omnia bona, quæ habet, num.29.remiſſiuè.

Nomina autem debitorum nunquam in dotem dare præſumitur abſque expreſſa ceſſione, nu.30.

32 *Mater ſi pro filia dotem ſoluat, eam repetet à viro actione negotiorum geſtorum.*

Fallit tamen de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis, nu.33.

34 *Mater an poſſit intercedere pro filio ex cauſa dotis, & antefati.*

35 *Dote à patre legata filiæ in teſtamento, ſi ſuperuiuens illam nuptui tradat, & eandem, vel maiorem ſummam pro dote promittat, legatum cenſetur extinctum.*

Primo ampliatur, etiam ſi legatum eſſet ſimplex, & non in cauſam dotis, nu.36.

Secundo ampliatur idem eſſe in legato facto filiæ ſpuriæ, nu.42.

Si tamen maior ſit quantitas legata, quàm dos poſtea à patre cõſtituta, debetur illud plus, nu.37.

38 *Legatis mille pro dotanda cappella, quæ poſtea fuit dotata in quingentis, debetur reſiduum, non mutata voluntate.*

39 *Pater ſi prius dotem filiæ promiſit, & deinde fecit eidem legatũ, cenſetur feciſſe animo compenſandi.& nu.40.*

41 *Pater ſi legauit filiæ aliquam ſummam pro dote, eandemque frater dotauit, non facta mentione legati, cenſetur legatum incluſum.*

43 *Legata certa pecunia ab extraneo in ſubſidium maritagij puellæ, quæ à patre deinde dotata fuit, nil dicto de legato, an illud debeatur, & nu.44.vſque ad fin.*

45 *Legatum dotis non debetur nuptæ à parentibus, vel alijs propinquis.*

46 *Legatum factum cum quis doctorabitur, vel pro expenſis doctoratus, debebitur etiam ſi viuo teſtatore ſe doctorauit aliunde.*

47 *Legatis alicui ducentum pro ædificanda domo, ſi in ædificio centum impendit, habebit legatarius reſiduum, & nu. 48.*

50 *Legatum ſi fiat à patre, vel auo pro maritagio puellæ, quæ nupſit deinde ſine dote, vel aliunde dotata fuit, debebitur.*

Fallit ſi fuerit factum ab extraneo.nu.55.

51 *Legatum a patre factum, ſi nupſerit filia, debebitur etiam ſi illa nupta ſit.*

Idem eſt ſi fiat pro filia maritanda, & reperiatur virum habere, nu.52.

Fallit ſi fuerit ab auo legatum factum, & neptis à patre fuerit dotata, nu.54.

53 *Pater tenetur filiam dotare, etiam ſi nupta ſit ſine dote.*

56 *Dictio (pro ſubſidio maritagij) denotat cauſam finalem.*

57 *Legatum pro filia maritanda an differat à legato facto pro dote, & nu.58.& 59.*

60 *Legatum eatenus debetur quatenus adeſt cauſa, propter quam factum fuit.*

1 NOtabilis quoque eſt
in hac materia Im-
peratoris conſtitu-
tio *in l.fi.C.de dot.*
promiſſ. qua cautum
eſt, quod pater in
dubio ſemper præ-
2 ſumitur dotare filiã
de bonis proprijs,
etiam ſi fortè filia
haberet bona aduentitia, cuius deciſionis po-
tiſſima ratio eſt, nam paternum eſt officium
dotare filiam, *l.qui liberos, ff.de ritu nuptiar.*
Et ideo dum pater dotem promittit, ſeu dat
pro filia, cenſetur proprio, ac neceſſario mu-
neri ſatisfacere, vt benè conſiderauit *Rip. in*
l.1.nu.54.ff.ſol.matr.& ibid. Socin. iun. nu.
157. quorum ſententiam approbat, & a con-
trarijs defendit *Menoch.in tract.de præſ.lib.*
3 *3.præſ.15.n.6.& ſeq.* Tãtaq; huius præſum-
ptionis vis eſt, ꝙ ẽt ſi pater expreſsè dicat ſe
dotare filiã de ꝓprijs bonis, & de bonis ipſius
filiæ, nihilominus ex iuris intellectu fit inter-
pretatio, quod bona filiæ cenſentur promiſſa
in ſubſidiũ, quatenus paterna non ſufficerent,
& non aliter, prout expreſsè cauetur in eadẽ
l.fin. quam ita communiter intelligunt omnes
DD. qui eam interpretati ſunt, & alij, quos
latè cumulant *Menoch.in d.præſum. 15. nu.*
22.& ſeq.& Maſcar.in tract.de probat.cõcl.
1155.nu.5. & ſeq. qui hanc concluſionem
adeò plenè, & copioſè pluribus ampliationi-
bus, & limitationibus exornant, vt aliquid ab
eis prætermiſſum non ſit, quod ſi referre ve-
lim, nõ videatur ab eiſdem Authoribus quaſi
tranſcriptum, & ideo aliquas tantum pro di-
ctæ legis declaratione cõcluſiones attingam,
quæ nedum vtiliores, ſed etiam magis apud
DD. controuerſæ ſunt, earumq; veriores de-
ciſiones quoad fieri poterit nanciſci conabor.

Prima

4 Prima autem dictæ legis declaratio eſt, quòd
etiã ſi filia dictæ patris proteſtationi expreſsè
conſentiat, nullum ſibi præiudicium affert, nã
eius conſenſus intelligitur eo modo, quo prin
cipalis promiſſio facta per patrem à iure in-
terpretationem recipit, prout ex multorum
Doctorum ſententia teſtatur Hiero. Gabr. in
conſi.156.ſub nu.21.lib.1. BertaZ.in conſil.
ciu.25.nu.103.Io.Vinc.de Anna in alleg.88.
nu.5.& Barboſ.in commen. l.1.ff.ſol.matr.
5 in 4.par.nu.155.& ſeq. Quam concluſionem
aliqui ampliant procedere, etiam ſi filia hu-
iuſmodi paternæ proteſtationi annuẽdo, ſpe-
cificè renunciaſſet bonis maternis; prout af-
firmant Pariſ.in conſi.80.nu.4.lib.3.& Affl.
in deciſ.178.in 9.dub. Sed hanc ampliationẽ
communiter Doctores impugnant ea ratio-
ne, nam filia renuncians bonis maternis, non
poteſt amplius ad ea habere regreſſum, ex reg.
tex.in c.quamuis pactum, de pact.in 6. & con
ſequenter fruſtra prætenderet ſe fuiſſe dotatã
de bonis paternis tantum, ad finem ne exclu-
datur à bonis maternis, cum ei obſtet ſpecifi-
ca illorum renunciatio, & quietatio, vt ani-
maduertit Crau.in conſ.84.num.4. cum quo
cõcordant Catell.Cott. in memorab. in verb.
dos data, circa med. Vrſil.in add. ad Afflic. in
deciſ.178.nu.13.& in deciſ.ſeq.nu.3. Ioſeph
Ludou. in deciſ. Peruſ.21.nu.32.& ſeq.&
Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.ſol.matr.ſub n.154.
6 verſ.hanc ſecundam concluſionem. Secunda,
quæ ſe mihi offert declaratio, ſeu maius am-
pliatio ad legem prædictam, eſt, quòd eius di-
ſpoſitio procedit, etiam ſi pater immodicam
dotem promiſit, dummodo tamen tot habeat
in bonis, vt eam ſoluere poſſit, prout ex eodem
tex. benè eius verba ponderando, notabiliter
conſiderant Hier.Gabr.in d.conſ.156.nu.21.
vol.1. Pariſ.in d.conſil.80.nu.2.vol.3. Me-
noch.in d.præſum.15.num.17.& Burſat.in
7 conſ.215.ſub nu.3.vol.2. Quę concluſio pro-
cedit, etiam ſi patri tot bona non ſuperſint, vt
eandẽ dotẽ poſſit alijs filiabus conſtituere, vt
plenè defendit Afflic. in deciſ.179. cum quo
concordant Pariſ.in eod.conſ.80.nu.3.& in
repet.l.1.ff.ſolu.matr.nu.114. Gerar. de Pe-
traſan.in ſing.71. Menoch.in d. præſump.15.
nu.18.& Maſcar.in d.concl.1155.nu.12. Sed
8 ea limitatur, quando non remanerent penes
patrem tot bona, vt ſufficerent pro legitima
aliarum filiarum, tunc enim potius facienda
eſſet interpretatio, quòd pater voluerit eam
dotare etiam de alijs bonis aduentitijs ipſius
filiæ, quam alias filias legitima portione frau-
dare, pro qua eis compereret remedium reuo-
catorium ex beneficio l.vnic. C. de inoff. dot.
iuxta notata per Afflic.& Vrſill.in deciſ.86.
Vinc.de Franch.in deciſ.104.& plenè per Io.
LopeZ in rep.cap.per veſtras, de don.int.vir.
& vxor.§.70.nu.6.& ſeq.fol. mihi 153.in
paruis impreſſ. prout benè conſiderat Ma-
ſcard.in ead.concl.1155.nu.14. Quæ conſide-
ratio licet nec iuribus, nec alijs authoritati-
bus fundata ſit, nihilominus mihi ſatis æqua,
& rationabilis videtur, & in eandem quoque
ſententiam inclinat Ioſeph Ludo. in d. deciſ.
9 Peruſ.21.nu.27.in 1.par. Tertia eiuſdẽ prin-
cipalis concluſionis declaratio eſt, quòd ea
procedit in dubio, quando non conſtat de
voluntate patris, niſi per verba generalia, ſed
ſi tempore dotationis pater ſpecificè declara-
uit quantum dare voluit de propria pecunia,
& quantum de bonis maternis, ſeu alijs aduẽ-
titijs ipſius filiæ, tunc non eſt ab expreſſis ver-
bis recedendum, nàm in claris non eſt opus
coniecturis, l.ille, aut ille, §.cum in verbis, ff.
de legat.1.& in l.continos, §.cum ita, ff. de
verb.oblig. prout in ſpecie cauetur in eadem
l.fin.in fin. ibi, vt reuera appareat quid ipſe
velit dare, & quid de ſubſtantia filiorum
proficiſcatur, quam ita exemplificant Socin.
iun.in l.1.nu.178.ff.ſol.matr.& ibidem Her
culan.nu.28. Hoc autem intelligitur, vt pa-
ter, facta hac declaratione, cõueniri nõ poſſit,
ad integrã dotẽ ſoluẽdã vigore ſuę promiſſio-
nis de bonis proprijs, prout teneretur, ſi hanc
declarationẽ nõ feciſſet, nõ aũt vt ſit oĩno libe
ratus, ita vt ſi filiã nõ congruè dotaſſet de bo-
nis proprijs, ea non poſſit implorato iudicis
officio patrem cogere ad congruam dotem
conſignandam etiam de bonis proprijs, vt be-
nè ex multorum Doctorum ſentẽtia animad-
uertit Barboſ.in d.4.par.d.l.1.ff.ſol. matrim.
10 ſub nu.24. Verum in hoc magna eſt inter Do
ctores altercatio, an ſatis declarata videatur
patris voluntas, ſi dotem promittendo non
expreſſit ſpecificè quantum dare volebat de
bonis proprijs, & quantum de bonis filiæ, ſed
exempli gratia, promiſit mille aureos, compu
tato omni eo, quòd filia habere poſſet tam de
bonis paternis, quám maternis, vel aliunde.
In quo dubio Bal.Nouell.in rep.l.1.ff.ſolu.
matr.nu.90.& in tract.de dote, in 6.par. pri-
uileg.6. intrepidè tenuit, his amplis verbis nõ
obſtantibus, filiam cenſeri abſolutè dotatam
de bonis paternis tantum, ſi pater ſit ſoluẽdo,
& vltra dotem à patre promiſſam petere poſ-
ſe bona materna, & ſubdit ita vidiſſe conclu-
ſum per Io.de Monteſperello, & ſe ſubſcri-
pſiſſe eidem conſilio, vnde animaduertit in-
cautos patres ne decipiantur ob tabellionum
imperitiam, & cum eadem opinione concor-
dant Iaſ.in §.fuerat, nu.106. inſtit. de actio.
& in conſi.133.nu.11.& ſeq.vol.4. Pariſ. in
d.conſ.

d.conſi.80.nu.3.vol 3.Gul.de Bened. in repe.
cap.Raynutius,de teſtam.in 2.par.in ver do-
tem quam ei dederat, nu.22. pulchrè Neuiz.
in conſi.16.nu.8.& in Silu.nupt.in 2.lib. in
verb.diuiti non eſt nubendum.ſub num.181.
& Surd.in conſi.112.nu.51.vol.1.& in trac.
11 de alim.tit.6.q.8.nu.50. Sed horum opinio
communiter impugnatur, vt patet ex not per
Soc.iun.in d.l.1.ff.ſol.matr.nu.177.& ibidē
per Rip.num.92.Ruin.nu.140.& plenè per
Camill.Vſitarin.in eiuſdem l.repet.nu.109
Cott. in memorab. in ver. dos data, Corn. in
conſi.16 ſub nu 4.vol.3.& alios plenè relatos
per Maſcar.in d.concl.1155.nu.20.& Me-
noch.in d.præſump.15.nu.24 & ſeq. quibus
addo, quæ pulchrè conſiderat Io.Lopez in re-
pet.d.c.per veſtras,de don.inter vir.& vxor.
§ 14.fol.mihi 145. in paru. impreſſ. in verb.
quinto officium paternum eſt,ſub num.3.&
ſeq.& Burſat.in conſi.48.num.18.vol.1. qui
omnes concludunt ex huiuſmodi verbis ſatis
declaratam apparere patris voluntatem, quod
in dote promiſſa compenſari voluit etiam bo
na ipſius filiæ, & hanc quoque opinionem
veriorem eſſe fatetur Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.
ſol.matr.nu.158.& ſecundum eam iudicatum
fuiſſe teſtatur Gamm. in deciſ. Luſitan.155.
12 Verum animaduertendum eſt, quòd hæc ſe-
cunda opinio etiam ex mente multorum Do-
ctorum, qui eam tenuerunt, procedit, quando
filia dotata ſuū conſenſum huic paternæ pro-
teſtationi legitimè præſtitit, alias enim nullū
ei præiudicium inferri poſſet, quin vltra dotē
à patre conſtitutam, habere etiam valeat bona
materna, prout in ſpecie tenuerunt Io. Cam-
peg.in tract.de dot.quæſt.16.ſub nu.3.Iaſ.in
d.§.fuerat,nu.106.verſ.ſed audite, Camill.
Vſitarin.in rep.d.l.1.nu.101.ff.ſol. matrim.
Burſat.in conſi.215.num.6.vol.2. pulchrè
Hiero.Gabr.in conſ.156.ſub nu.26.vol.1.&
alij relati per Maſcar.in d.concl.1155.num.
23.Menoch.in d.præſ.15.nu.31.& Maſtril.
in deciſ.186.nu.13.lib.2. ſed contrarium ve-
rius eſſe affirmat Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.ſol.
matr.ſub nu.159.verſ.ſed non placet, ea ra-
tione motus, nam licet filia non conſentiat, ta
men bona patris non debent cenſeri obligata
vltra eius intentionem, ex regu.tex. in l. non
omnis,ff.ſi cer.pet. vltra quod perneceſſe fa-
tendum eſt, quod aut illa verba, computato
omni eo, &c. important expreſſam declara-
tionem paternæ voluntatis, & parum curan-
dum eſt de filiæ conſenſu, nam præſumptio,
quæ oritur ex d.l. fin. procedit ſolum quando
verba ſunt ambigua, non autem quando ſunt
clara, vt in eadem l.cōiter affirmant oēs DD.
abſque vllo contradictore. Aut illa verba ſunt
dubia, & ſimiliter filiæ conſenſus, ſeu acquie-
ſcentia nihil operatur, nam cenſetur præſtitus
prout ius interpretatur paternam promiſſio-
nem, vt notatum fuit ſupra in prima declara-
tione. Vnde puto ſupradictam ſecundam opi-
nionem eſſe ſimpliciter tenendam, cum rè ve-
ra ſit communior, & melioribus rationibus
13 fundata. Item animaduertendum eſt, quòd ſi
tenenda eſt hæc ſecunda opinio, ea procedit,
quando huiuſmodi proteſtationem pater fe-
cit in ipſo actu dotandi, ſecus ſi poſtea, vt pa-
tet ex relatis per Menoch. in allegat. præſ.
15.nu.19.Maſcar.in d.concl.1155.nu.10.&
Baez in tract. de non melioran. filiab. c.11.
14 nu.33. Dum enim pater promiſit dotem pro
filia, ſtatim ex illa promiſſione fuit ius filiæ
quæſitum ſuper bonis paternis irreuocabili-
ter, etiam ea abſente, l.ex morte, in fin. C.de
pact.conuent.& l.vn.§.accedat,C.de rei vxo.
15 act.& proinde non poteſt amplius per patrē
iuribus filiæ quæſitis præiudicari, nec eius cō-
✻ ditio deterior fieri. [l.cum à ſocero,C.de iur.
dot.ibi,(ſi id non ex voluntate filiæ ſuæ fecit,
conditionem eius lędere non potuit.) & l.
aliud,ff.de pact.dotal. ibi, (hoc enim pactum
ita valet, ſi patri filia hęres extiterit, & inter-
ueniente ea pactum conuentum fuerit,)] Ad
hoc enim, vt pacta dotalia alterari valeant,
opus eſt, quòd duo copulatiuè concurrant, ſci
licet ipſius mulieris cōſenſus, & eius vtilitas,
iuxta not.per Soc.iun.in conſi.118.nu.11.&
ſeq.in 3.vol.& Io.Vinc.Honded.in conſ.14.
16 nu.53.& ſeq.vol.1. Nec ſufficit ſi pactum ſit
tale, quod ex eo poſſit melior, & deterior mu-
lieris conditio effici, nam opus eſt, quòd ex
euentu cum effectu concurrat eius vtilitas, vt
pulchrè conſuluit Natt.in conſ.37.volum.1.
per tex. quem dicit eſſe mirabilem, in l. At-
tilicinus, ff.de pact.dotalib. Quæ concluſio
procedit etiam in impenſis factis per patrem
tempore nuptiarum filiæ, quas ſimiliter in
dubio cenſetur feciſſe de bonis proprijs, nec
poterit, ſi ab initio proteſtatus non fuit, po-
ſtea declarare eas feciſſe de bonis filiæ, vt in-
quit Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.ſolu.matrim.
✻ ſub nu.144.verſ.amplia quinto. [An autem
pacta dotalia alterari, vel mutari poſſint, quan
do primus vir præmoritur, & mulier ſecun-
das nuptias contrahit? vide Petr.de Gregor.
in tract.de dot.de parag.q.35.ſub nu.2. Affl.
in conſt.Reg.fratribus, nu.5.plenè Fonta-
nell.in tract.de pact.nuptialib.clauſ.4.gl.9.
par.5.nu.180.cum plur.ſeq.Fab.de Anna in
conſ.79.nu.14.cum ſeq. Molfeſ.in conſuet.
Neap.par.6.q.8.nu.17.vſque ad fin.Maſtril.
in deciſ.74.per tot. Io.Fran.de Ponte in cōſi.
35.lib.1.Anell. de Amat. in conſi.56.& no-
Cc uiſſimè

4 Prima autem dictæ legis declaratio eſt, quòd
etiã ſi filia dictæ patris proteſtationi expreſsè
conſentiat, nullum ſibi præiudicium affert, nã
eius conſenſus intelligitur eo modo, quo prin
cipalis promiſſio facta per patrem à iure in-
terpretationem recipit, prout ex multorum
Doctorum ſententia teſtatur *Hiero. Gabr. in*
*conſi.*156.*ſub nu.*21.*lib.* 1. *Berta*Z.*in conſil.*
*ciu.*25.*nu.*103.*Io.Vinc.de Anna in alleg.*88.
*nu.*5.*& Barboſ. in commen. l.* 1.*ff.ſol. matr.*
5 *in* 4.*par.nu.*155.& *ſeq.* Quam concluſionem
aliqui ampliant procedere, etiam ſi filia hu-
iuſmodi paternæ proteſtationi annuẽdo, ſpe-
cificè renunciaſſet bonis maternis; prout af-
firmant *Pariſ.in conſi.*80.*nu.*4.*lib.*3.*& Aſſl.*
*in deciſ.*178.*in* 9.*dub.* Sed hanc ampliationẽ
communiter Doctores impugnant ea ratio-
ne, nam filia renuncians bonis maternis, non
poteſt amplius ad ea habere regreſſum, ex reg.
tex.in c.quamuis pactum, de pact.in 6. & con
ſequenter fruſtra prætenderet ſe fuiſſe dotatá
de bonis paternis tantum, ad finem ne exclu-
datur à bonis maternis, cum ei obſtet ſpecifi-
ca illorum renunciatio, & quietatio, vt ani-
maduertit *Crau.in conſ.*84.*num.* 4. cum quo
cõcordant *Catell.Cott. in memorab. in verb.*
dos data, circa med.Vrſil.in add. ad Aſſlic. in
*deciſ.*178 *nu.*13.*& in deciſ.ſeq.nu.*3. *Ioſeph*
*Ludou. in deciſ. Peruſ.*21.*nu.* 32.*& ſeq.&*
*Barboſ.in d.*4.*par.l.*1.*ff.ſol.matr.ſub n.* 154.
6 *verſ.hanc ſecundam concluſionem.* Secunda,
quæ ſe mihi offert declaratio, ſeu maius am-
pliatio ad legem prædictam, eſt, quòd eius di-
ſpoſitio procedit, etiam ſi pater immodicam
dotem promiſit, dummodo tamen tot habeat
in bonis, vt eam ſoluere poſſit, prout ex eodem
tex. benè eius verba ponderando, notabiliter
conſiderant *Hier.Gabr.in d.conſ.*156.*nu.*21.
*vol.*1. *Pariſ.in d.conſil.*80.*nu.*2.*vol.* 3. *Me-*
*noch.in d.praſum.*15. *num.*17.*& Burſat.in*
7 *conſ.*215.*ſub nu.*3.*vol.*2. Quę concluſio pro-
cedit, etiam ſi patri tot bona non ſuperſint, vt
eandẽ dotẽ poſſit alijs filiabus conſtituere, vt
plenè defendit *Aſſlic. in deciſ.* 179. cum quo
concordant *Pariſ.in eod.conſ.*80.*nu.* 3. *& in*
*repet.l.*1.*ff.ſolu.matr.nu.*114. *Gerar. de Pe-*
*traſan.in ſing.*71.*Menoch.in d. præſump.*15.
*nu.*18.& *Maſcar.in d.concl.*1155.*nu.*12. Sed
8 ea limitatur, quando non remanerent penes
patrem tot bona, vt ſufficerent pro legitima
aliarum filiarum, tunc enim potius facienda
eſſet interpretatio, quòd pater voluerit eam
dotare etiam de alijs bonis aduentitijs ipſius
filiæ, quam alias filias legitima portione frau-
dare, pro qua eis competeret remedium reuo-
catorium ex beneficio *l.unic.* C. *de inoff. dot.*
iuxta notata per *Aſſlic.& Vrſill.in deciſ.*86.
Vinc.de Franch.*in deciſ.*104.& plenè per *Io.*
Lopez in rep.cap.per veſtras, de don.int.vir.
& vxor.§.70. *nu.*6. & *ſeq.fol. mihi* 153. *in*
paruis impreſſ. prout benè conſiderat *Ma-*
*ſcard.in ead.concl.*1155.*nu.*14. Quæ conſide-
ratio licet nec iuribus, nec alijs authoritati-
bus fundata ſit, nihilominus mihi ſatis æqua,
& rationabilis videtur, & in eandem quoque
ſententiam inclinat *Ioſeph Ludo. in d. deciſ.*
9 *Peruſ.*21.*nu.*27.*in* 1.*par.* Tertia eiuſdẽ prin-
cipalis concluſionis declaratio eſt, quòd ea
procedit in dubio, quando non conſtat de
voluntate patris, niſi per verba generalia, ſed
ſi tempore dotationis pater ſpecificè declara-
uit quantum dare voluit de propria pecunia,
& quantum de bonis maternis, ſeu alijs aduẽ-
titijs ipſius filiæ, tunc non eſt ab expreſſis ver-
bis recedendum, nàm in claris non eſt opus
coniecturis, *l.ille, aut ille,* §.*cum in verbis, ff.*
de legat. 1. & *in l.continus,* §.*cum ita, ff. de*
verb. oblig. prout in ſpecie cauetur in eadem
l.fin.in fin. ibi, *vt reuera appareat quid ipſe*
velit dare, & quid de ſubſtantia filiorum
proficiſcatur, quam ita exemplificant *Socin.*
*iun.in l.*1.*nu.*178.*ff.ſol.matr.& ibidem Her*
culan.nu. 28. Hoc autem intelligitur, vt pa-
ter, facta hac declaratione, cõueniri nõ poſſit,
ad integrã dotẽ ſoluẽdã vigore ſuę promiſſio-
nis de bonis proprijs, prout teneretur, ſi hanc
declarationẽ nõ feciſſet, nõ aũt vt ſit oĩno libe
ratus, ita vt ſi filiã nõ congruè dotaſſet de bo-
nis proprijs, ea non poſſit implorato iudicis
officio patrem cogere ad congruam dotem
conſignandam etiam de bonis proprijs, vt be-
nè ex multorum Doctorum ſentẽtia animad-
uertit *Barboſ.in d.*4.*par.d.l.*1.*ff.ſol. matrim.*
10 *ſub nu.*24. Verum in hoc magna eſt inter Do
ctores altercatio, an ſatis declarata videatur
patris voluntas, ſi dotem promittendo non
expreſſit ſpecificè quantum dare volebat de
bonis proprijs, & quantum de bonis filiæ, ſed
exempli gratia, promiſit mille aureos, compu
tato omni eo, quòd filia habere poſſet tam de
bonis paternis, quám maternis, vel aliunde.
In quo dubio *Bal.Nouell.in rep.l.* 1. *ff.ſolu.*
*matr.nu.*90.*& in tract.de dote, in* 6.*par. pri-*
*uileg.*6. intrepidè tenuit, his amplis verbis nõ
obſtantibus, filiam cenſeri abſolutè dotatam
de bonis paternis tantum, ſi pater ſit ſoluẽdo,
& vltra dotem à patre promiſſam petere poſ-
ſe bona materna, & ſubdit ita vidiſſe conclu-
ſum per Io.de Monteſperello, & ſe ſubſcri-
pſiſſe eidem conſilio, vnde animaduertit in-
cautos patres ne decipiantur ob tabellionum
imperitiam, & cum eadem opinione concor-
dant *Iaſ.in* §.*fuerat, nu.* 106. *inſtit. de actio.*
& *in conſi.*133.*nu.*11.*& ſeq.vol.*4. *Pariſ.in*
d.conſ.

Digitized by Google

d.conſi.80.nu.3.vol 3.Gul.de Bened. in repe.
cap.Raynutius,de teſtam.in 2.par.in ver do-
tem quam ei dederat,nu.22. pulchrè Neuiz.
in conſi.16.nu.8.& in Silu.nupt.in 2.lib. in
verb.diuiti non eſt nubendum.ſub num.181.
& Surd.in conſi.112.nu.51.vol.1.& in trac.
11 de alim.tit.6.q.8.nu.50. Sed horum opinio
communiter impugnatur,vt patet ex not per
Soc.iun.in d.l.1.ff.ſol.matr.nu.177.& ibidē
per Rip.num.92.Ruin.nu.140.& plenè per
Camill.Viſitarin.in eiuſdem l.repet.nu.109
Cott.in memorab. in ver. dos data, Corn. in
conſi.16.ſub nu 4.vol.3.& alios plenè relatos
per Maſcar.in d.concl.1155.nu.20.& Me-
noch.in d.præſump.15.nu.24 & ſeq. quibus
addo,quæ pulchrè conſiderat Io.Lopez in re-
pet.d.c.per veſtras,de don.inter vir.& vxor.
§ 14.fol.mihi 145.in paru.impreſſ.in verb.
quinto officium paternum eſt,ſub num.3.&
ſeq.& Burſat.in conſi.48.num.18.vol.1.qui
omnes concludunt ex huiuſmodi verbis ſatis
declaratam apparere patris voluntatem,quod
in dote promiſſa compenſari voluit etiam bo
na ipſius filiæ, & hanc quoque opinionem
veriorem eſſe fatetur Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.
ſol.matr.nu.158.& ſecundum eam iudicatum
fuiſſe teſtatur Gamm.in deciſ. Luſitan.155.
12 Verum animaduertendum eſt, quòd hæc ſe-
cunda opinio etiam ex mente multorum Do-
ctorum,qui eam tenuerunt,procedit,quando
filia dotata ſuũ conſenſum huic paternæ pro-
teſtationi legitimè præſtitit, alias enim nullũ
ei præiudicium inferri poſſet,quin vltra dotē
à patre conſtitutam,habere etiam valeat bona
materna,prout in ſpecie tenuerunt Io. Cam-
peg.in tract.de dot.quæſt.16.ſub nu.3.Iaſ.in
d.§.fuerat,nu.106.verſ.ſed audite, Camill.
Viſitarin.in rep.d.l.1.nu.101.ff.ſol. matrim.
Burſat.in conſi.215.num.6.vol.2. pulchrè
Hiero.Gabr.in conſ.156.ſub nu.26.vol.1.&
alij relati per Maſcar.in d.concl.1155.num.
23.Menoch.in d.præſ.15.nu.31.& Maſtril.
in deciſ.186.nu.13.lib.2. ſed contrarium ve-
rius eſſe affirmat Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.ſol.
matr.ſub nu.159.verſ.ſed non placet, ea ra-
tione motus,nam licet filia non conſentiat, ta
men bona patris non debent cenſeri obligata
vltra eius intentionem,ex regu.tex. in l.non
omnis,ff.ſi cer.pet. vltra quod perneceſſe fa-
tendum eſt, quod aut illa verba, computato
omni eo, &c. important expreſſam declara-
tionem paternæ voluntatis, & parum curan-
dum eſt de filiæ conſenſu, nam præſumptio,
quæ oritur ex d.l. fin. procedit ſolum quando
verba ſunt ambigua,non autem quando ſunt
clara,vt in eadem l.cõiter affirmant oēs DD.
abſque vllo contradictore. Aut illa verba ſunt
dubia,& ſimiliter filiæ conſenſus, ſeu acquie-
ſcentia nihil operatur, nam cenſetur pręſtitus
prout ius interpretatur paternam promiſſio-
nem,vt notatum fuit ſupra in prima declara-
tione. Vnde puto ſupradictam ſecundam opi-
nionem eſſe ſimpliciter tenendam, cum rē ve-
ra ſit communior, & melioribus rationibus
13 fundata. Item animaduertendum eſt, quòd ſi
tenenda eſt hæc ſecunda opinio, ea procedit,
quando huiuſmodi proteſtationem pater fe-
cit in ipſo actu dotandi,ſecus ſi poſtea, vt pa-
tet ex relatis per Menoch. in allegat. præſ.
15.nu.19.Maſcar.in d.concl.1155.nu.10.&
Baez in tract.de non melioran.filiab.c.11.
14 nu.33. Dum enim pater promiſit dotem pro
filia,ſtatim ex illa promiſſione fuit ius filiæ
quæſitum ſuper bonis paternis irreuocabili-
ter,etiam ea abſente, l.ex morte, in fin.C.de
pact.conuent.& l.vn.§.accedat,C.de rei vxo.
15 act.& proinde non poteſt amplius per patrē
iuribus filiæ quæſitis præiudicari,nec eius cõ-
* ditio deterior fieri. [l.cum à ſocero,C.de iur.
dot.ibi,(ſi id non ex voluntate filiæ ſuæ fecit,
conditionem eius lędere non potuit.) & l.
aliud,ff.de pact.dotal. ibi, (hoc enim pactum
ita valet,ſi patri filia hęres extiterit, & inter-
ueniente eã pactum conuentum fuerit,)] Ad
hoc enim, vt pacta dotalia alterari valeant,
opus eſt,quod duo copulatiuè concurrant, ſci
licet ipſius mulieris cõſenſus, & eius vtilitas,
iuxta not.per Soc.iun.in conſi.118.nu.11.&
ſeq.in 3.vol.& Io.Vinc.Honded.in conſ.14.
16 nu.53.& ſeq.vol.1. Nec ſufficit ſi pactum ſit
tale,quod ex eo poſſit melior,& deterior mu-
lieris conditio effici, nam opus eſt, quòd ex
euentu cum effectu concurrat eius vtilitas,vt
pulchrè conſuluit Natt.in conſ.37.volum.1.
per tex. quem dicit eſſe mirabilem, in l. At-
tilicinus,ff.de pact.dotalib. Quæ concluſio
procedit etiam in impenſis factis per patrem
tempore nuptiarum filiæ, quas ſimiliter in
dubio cenſetur feciſſe de bonis proprijs, nec
poterit,ſi ab initio proteſtatus non fuit, po-
ſtea declarare eas feciſſe de bonis filiæ, vt in-
quit Barboſ.in d.4.par.l.1.ff.ſolu.matrim.
* ſub nu.144.verſ.amplia quinto. [An autem
pacta dotalia alterari,vel mutari poſſint,quan
do primus vir præmoritur, & mulier ſecun-
das nuptias contrahit? vide Petr.de Gregor.
in tract.de dot.de parag.q.35.ſub nu.2. Affl.
in conſt.Reg.fratribus, nu.5.plenè Fonta-
nell.in tract.de pact.nuptialib.clauſ.4.gl.9.
par.5.nu.180.cum plur.ſeq.Fab.de Anna in
conſ.79.nu.14.cum ſeq. Molfeſ.in conſuet.
Neap.par.6.q.8.nu.17.vſque ad fin.Maſtril.
in deciſ.74.per tot.Io.Fran.de Ponte in cõſi.
35.lib.1.Anell.de Amat.in conſi.56.& no-

uiſſimè *Mar.Giurb.poſt hæc ſcripta impreſ-*
*ſum in conſuet.Meſſan.cap.*8.*gl.*1.*par.*1.*nu.*
17 14.*cum plur.ſeq.*] Quarta eiuſdem princi-
palis concluſionis declaratio eſt,quod ea non
procedit,quando pater prius vnam filiam do-
tauerat,eique expreſſis verbis dotem conſti-
tuerat pro medietate ex bonis proprijs,&
pro alia medietate ex bonis ipſius filiæ,nam ſi
poſtea alteram filiam nuptui tradat,eique do
tem ſimpliciter conſtituat,præſumendum eſt,
quod eam ſimiliter dotare voluit ſicut primã,
prout poſt *Soc.in d.l.*1.*ff.ſol. matrim.* tenuit
quoque *Ruin. in repet. eiuſdem l.num.* 144.
18 Ea potiſſimum ratione, nam ſemper præſu-
mendum eſt,quòd pater voluerit inter filios
æqualitatem ſeruare,iuxta not.in *l.fi.C.com-*
mu.vtriuſq.iud.& in l.vt liberis,C.*de collat.*
& plenè per *Zanch.in repet.l.hæredes mei,§.*
cum ita,ff.ad Trebell.in 1.*par.num.* 44. *cum*
19 *plur.ſeq.* Sed hæc quoque concluſio non ita
ſimpliciter eſt intelligenda, ſed animaduertẽ-
tendum eſt, quod aut pater quando ſecundæ
filię dotem conſtituit, proteſtatus fuit ſe dotẽ
dare ex bonis proprijs, & ex bonis ipſius fi-
liæ, & hoc caſu quamuis regulariter non ob-
ſtante illa proteſtatione,cenſeretur filia dota-
ta de bonis paternis tantum,ex diſpoſitione
*d.l.fin.*C.*de dot.promiſſ.* Nihilominus ratio-
ne æqualitatis ſeruandæ cum alia filia prius
nupta,procedit ſupradicta declaratio, quam
etiam ſequuti fuerunt in eadẽ *l.*1.*ff.ſol. matr.*
*Soc.iun.nu.*325.*& Bolognet.nu.*110.*verſic.*
20 *ſecundo limita.* Aut verò huic ſecundæ filiæ
fuit a patre dos ſimpliciter promiſſa abſque
vlla proteſtatione,& hoc caſu non habet locũ
declaratio prædicta, nam ſola coniectura æ-
qualitatis ſeruandæ hunc effectum operari nõ
poteſt,vt benè animaduertit *Rip.in ead.l.*1.
*nu.*93. cum quo concordat ibidem *Soc.iun.*
21 *nu.*175.*verſ.ſed mihi verba.* Niſi fortè quan
titas ſecundæ dotis eſſe eadem cum illa quæ
fuerat primæ filiæ conſtituta,prout ſub dubio
innuit idem *Soc.iun.ſub eod.nu.*175.*verſ.ſed*
ſi quantitas,quem refert *Menoch. in d.præſ.*
22 15.*nu.*27. Quinta eiuſdem principalis con-
cluſionis declaratio eſt,quòd ea non procedit,
quando pater eſſet adminiſtrator bonorum
filiæ,nam tunc præſumitur eam dotaſſe tan-
quam negotiorum geſtor ex bonis ipſius filiæ,
ſecundum *Bar. in l. Neſennius, num.*5.*ff.de*
neg.geſt. cum quo concordat quoque *Raph.*
23 *Cum.in conſ.*88.*ſub nu.*5. Sed animaduer-
tas,quòd licet magna ſit authoritas Barto.ni-
hilominus hæc opinio eſt communiter repro
bata ab omnibus DD. *in d.l.*1.*ff.ſol. matr.* vt
patet ex ibi not.per *Rip. nu.*90. *Parpal.ſub*
*nu.*16.*& Camill.Viſitar.num.* 99.*& ſeq.*&
alios,quos plenè cumulant *Menoch. in dict.*
*præſ.*15.*nu.*14.*Maſcard.in d.concl.*1155.*nu.*
29.*& Surd.in tract.de alim.tit.*6.*q.*8.*nu.*50.
& hanc quoque opinionem à contrarijs de-
fendit *Barboſ.in d.*4.*par. l.*1.*ff.ſol. matr. nu.*
24 145.& *ſeq.* Et licet aliqui conentur ſaluare
opinionem Bart.in caſu quo pater forte pro-
miſiſſet dotem immodicam, & vltra vires ſui
patrimonij ,ita vt eo caſu eatenus præſuma-
tur ex ſuis bonis dotem promiſiſſe, quatenus
eius vires ſufficiant, & reliquum adminiſtra-
tionis nomine de bonis filiæ, prout ſenſit *Soc.*
*ſen.in ead.l.*1.*ff.ſol.matr.ſub nu.*36.*verſ.ſed*
tu conſidera. Nihilominus ab hac quoque
opinione diſſentiunt *Soc. iun. in ead.l.*1. *nu.*
170. & *ſeq.*& *ibidem* Bal Nouell. *num.*78.
*Pariſ.in d.conſi.*80.*nu.*2. *vol.* 3. *& Menoch.*
*in d.præſum.*15.*ſub nu.*16.quorum ſententia
confirmatur etiam ex ijs , quæ ſupra relata
25 fuerunt num.6.& ſeq. Sexta dictæ concluſio-
nis declaratio eſt,quòd eiuſdem l.pręſumptio
procedit, quando pater promittit dotem pro
filia vidua ſecundò nubente,nam tunc quoq;
cenſetur eam dotare de bonis proprijs, & nõ
animo compenſandi cum prima dote, vt di-
xit notabiliter *Alex. in l. huiuſmodi,§.cum*
*pater,nu.*7.*ff.de leg.*1.cum qua opinione con-
cordant *Soc. in conſil.*100.*ſub nu.*7.*verſ. &*
maximè , vol. 3. *Soci.iun.in conſi.*79.*nu.*85.
*vol.*3. *& Menoch.in d.præſump.*15. *nu.*13.
26 Sed etiam hæc concluſio non videtur omni-
no tuta,ex not.per *Guid. Pap. in deciſ.* 375.
*nu.*3.qui in contrarium allegat *tex.in l.dotẽ.*
ff.de iure dot. & Cyn. in auth.ſed quamuis,
in 3.*q.*C.*de rei vxo.act.* cum quo concordant
Gul.de Bened.in repet.cap.Raynutius, de te-
ſtam.in 1.*par.in ver.dotem quam ei dederat,*
*nu.*15.& 18.& alij,quos refert *Boer.in deciſ.*
27 137.*nu.*1.*& per tot.* Quid autem ſi non pa-
ter pro filia,ſed ipſamet mulier ſe nuptui tra-
dat,an cenſeatur in dubio eandem dotem ſe-
cũdo viro promittere,quam dederat primo?
vide cumulata per *Viu. in commu.opin.*534.
28 *per tot.* Et an præſumatur dare ſecundo viro
etiam donationem propter nuptias, quam à
primo viro lucrata fuerat? vide quæ plenè
tradit *Surd. in conſi.*392.*in* 2. *dub. vol.*3.&
29 *Pet.Caball.in conſi.*5.*per tot. lib.*2. Et an
mulier ſimpliciter nubens cenſeatur dare in
dotem omnia bona,quæ habet? vide not. per
*Vrſill.in deciſ.*44.*nu.* 4.& plenè per *Eugen.*
30 *in conſi.* 97.*per tot.* Et quod nunquam cen-
ſeatur dare in dotem nomina debitorũ abſq;
expreſſa ceſſione,tradit notabiliter *Gui. Pap.*
31 *in deciſ.*499 *nu.*2. Septima eiuſdem conclu-
ſionis declaratio,ſeu potius ampliatio eſt , quòd
ſi pater,& mater dotem promittunt pro filia,
pater

pater tantum tenetur tanquam principalis,
& vxor cenſetur interuenire tãquam fideiuſ-
ſor, vt inquit Bald. Nouell.in tracta. de dot.
in6.par.priuil.3.col.2. cum quo concordant
Io.Lopez in rubr.de donat.inter vir.& vxo.
§.6,Crau.in conſi.77.nu.2.& ſeq.Rol.à Val.
in conſi. 64.nu.6.lib.1.Surd.in conſ.290.nu.
19.& in tract.de alim tit.6.q.17.nu.15.cum
* ſeq.& Caeber.in deciſ.44.nu.7.[& conſe-
quẽter nulla eſt mulieris interceſſio,cum nul-
lo modo vxor pro viro dotem promittentem
fideiubere poſſit, vt ex magis communi Do-
ctorum ſententia affirmant Hunded.in conſi.
45.nu.24.lib.1.Bero.in conſi.48.lib.1.& ple-
nè Surd.in deciſ.164.per tot.] Imo ſi mater
ſoluit dotem pro filia, eam repetit actionem
negotiorum geſtorum à viro, vt not. Alexã.
* Raud.in deciſ.3.nu 9.[Fallit autem hæc con-
cluſio,quando vxor habet bona extra dotem,
vel maritus eſt inops, nam tunc tenetur tan-
quam principalis,vt plenè probat Aluar.Ve
33 laſq.in conſult.127.per tot.] De iure vero
cõſuetudinario huius Ciuitatis ſtatutum fuit,
quod ſi vir,& vxor ſimul dotem pro filia pro-
mitiũt,videtur dos cõſtituta de bonis vtriuſ-
que pro rata ipſorum bonorum, vt in conſt.ſi
34 conſtante.An autem mater poſſit intercede-
re pro filio ex cauſa dotis, & antefati? videm
* Vinc.de Franch.in deciſ.182.[qui pro affir-
matiua opinione concludit,quamuis dicat tu-
tius eſſe ad euitandas lites obtinere aſſenſum
Illuſtriſſimi Proregis, pro qua concluſionem
quoad obligationem ex cauſa dotis plures
alios concordantes refert Anto. Hering.in
tract.de fideiuſſ.cap.7.num.452.cum ſeq.]
35 Octaua eiuſdem principalis concluſionis de-
claratio eſt, quòd ſi pater legauit filiæ dotem
in teſtamento,& deinde ſuperuiuens, filiam
nuptui tradat,& eandem, vel maiorem ſum-
mam pro dote promittat, legatum cenſetur
extinctum,& cum dote compenſatum, l.filia
legatorum,cum ibi not.per Doctores,C.de le-
gat.& l.Lucius,la prima,ff.de leg.2.prout in
ſpecie affirmant Ruin.in conſi.81.ſub nu.7.
lib.2.Soc.iun.in conſi.79.nu.18.lib.3.Pha-
nuc.in tracta.de lucro dot.glo.8.nu.83.&
Surd.in conſi.14.nu.13.& plenius in conſil.
119.nu.10.& ſeq.lib.1.quamuis contrarium
ſuadere videatur Hiero.Magon.in deciſ.Lu-
36 cen.28.nu.15.cum plur.ſeq. Quæ concluſio
procedit etiam ſi legatum eſſet ſimplex, &
non in cauſam dotis,prout ex magis commu-
ni Doctorum ſententia affirmant Iaſ.in l.hu-
iuſmodi,§.cum pater,nu.16.& ſeq.ff.de leg.
1.& alij, quos plenè refert Fab.de Anna in
conſi.91.nu.5.& ſeq.& Menoch.de præſum.
37 lib.4.præſump.109.nu.24.In hac autem facti
ſpecie maius dubium eſt, an eadem concluſio
procedat,ſi maior ſit quantitas legata, quam
dos poſtea per patrem conſtituta? ſed licet in
hoc variæ fuerint Doctorum opiniones, ni-
hilominus verior, magiſque communiter re-
cepta concluſio eſt, quòd ſi minor eſt quanti-
tas pro dote conſtituta,quam legatum,non fit
compenſatio niſi pro rata dotis aſſignatæ, &
reliquum vſque ad ſummam legatam filiæ de-
beatur,prout ante omnes tenuit Oldrad.in d.
l.Lucius,cuius opinionem approbãt Iacob.n.
in d.l.filia legatorum,nu.2.& ibidem Pau.de
Caſt.nu.2.& Iaſ.num.3.Ruin.in conſi.223.
nu.4.vol.1.& alij relati per Fab.de Anna in
d.conſi.91.nu.14.cum plur.ſeq.& Vincen.de
38 Franch.in deciſ.422.nu.6.Vnde notabiliter
infert Iacobin.in d.l.filia legatorum, num.5.
quòd ſi quis legat mille pro dotanda Cappel-
la,& deinde ſuperuiuens eam dotauerit cum
ducatis quingentis, eo decedente non mutata
voluntate,debetur reſiduum vſque ad integrã
quantitatem legati, quam concluſionem ſe-
quitur Couarr.in d.cap.officij,nu.10.in fi.de
teſtam.& Fab.de Anna in d.conſi.91.nu.19.
39 Eadem quoque concluſio ampliatur, quòd
procedit etiã in caſu contrario, quando prius
pater dotem promiſit,& deinde fecit filiæ le-
gatum,nam illud cenſetur feciſſe animo com-
penſandi cum dote promiſſa, vt communiter
affirmãt DD.in d.l.huiuſmodi,§.cum pater,
ff.de leg.1.Pariſ.in conſi.95.nu.38.vol.2.Co-
uarr.in c.officij,nu.2.de teſtam.& plenè Me-
noch.in d.præſum.109.nu.16.& ſeq.in 4.lib.
40 Verum quia in hoc articulo Doctores com-
muniter diſtinctionem faciunt inter debitum
ex cauſa neceſſaria,& ex cauſa voluntaria, &
inter legatum quantitatis,& ſpeciei, ideo ne
alienos labores mihi adſcribam, remitto me
ad ea,quæ refert Card.Mantic.in ſuo elegan
ti.& vtili tract.de coniect.vlt.volun.lib.10.
tit.2.per tot.& Menoch.in d.præſ.109.per
41 tot.Ampliatur etiam eadem concluſio, quòd
ſi pater legauit filiæ certam quantitatem pro
dote,& poſtea frater dotat ſororem, nulla fa-
cta mentione legati,in ea dote cenſetur inclu-
ſum, & compenſatum paternum legatum, vt
notabiliter dixit pract.Papien.in for.libell.
pro legato rei ſingul.in verb.coram vobis,nu.
77.verſ.præterea quæritur, quem refert,&
ſequitur Soc.iun.conſi.79.nu.104.vol.3.&
hanc concluſionem plenè defendit Hieron.
Magon.in deciſ.Florent.13.nu.23.cum plur.
ſeq.& pro ea faciunt etiam plenè notata per
Iaſ.in conſ.160.lib.4.& licet contrarium vi-
deatur tenuiſſe Bald.Nouell.in tract.de dot.
in 6.par.priuil.45.dicens fauore dotis com-
penſationem non præſumi, ſed potius animũ

Digitized by Google

donandi, ſi non adeſt contraria proteſtatio,
nihilominus recedendum non eſt à ſupradi-
cta concluſione, quæ magis communiter rece-
pta eſt, & eam plenè defendit *Surd. in conſi.*
119. *per tot. lib.* 1. niſi diſtinctionis fœdere has
opiniones concordando dicas, quòd aut lega-
tum erat in quantitate, & ſolutio facta per fra
trē fuit etiam in quantitate, & ſine dubio cen-
ſetur facta animo compenſandi, aut verò le-
gatum erat in quantitate, & ſolutio facta fuit
in ſpecie, & tunc cum non poſſit habere locū
compenſatio, procedere poteſt ſupradicta
opinio, quod præſumatur animus donandi, vt
in ſpecie inquit *Catell. Cott. in memorab. in*
42 *verb. frater dotans ſororem.* Item ampliatur
eadem concluſio, quòd ſi pater legauit certam
quantitatem filiæ ſpuriæ, quam deinde nu-
ptui tradidit, & dotauit, legatum cenſetur ex-
tinctum, vt in ſpecie dixit *Petr. de Beniut. in*
43 *deciſ. Bonon. 22. per tot.* Et demum pro com-
plemento materiæ eiuſdem concluſionis ſub-
ijciam notabilem quæſtionem, quæ nunc ver
titur in facto, & pendet eius deciſio, quæ tàlis
eſt. Quidam teſtator reliquit eius nepti ex fra-
tre viuente certam pecuniarum ſummam pro
ſubſidio ſui maritagij, quæ deinde fuit nuptui
tradita, & competenter dotata à patre, nulla
facta mentione dicti legati, verum poſtea di-
cta legataria ceſſit iura conſequendi dictum
legatum eidem patri dotanti, qui nunc vigo-
re dictæ ceſſionis agit contra hæredes dicti te
ſtatoris pro conſequutione dicti legati, qui ex-
cipiunt ad eius ſolutionem non teneri, nam
finalis cauſa legati fuit extincta, dum mu-
lier illud ante nuptias non petijt, & aliunde
dotem habuit, prout in proprijs terminis con
ſuluit *Bald. in conſi.* 493 *incip.* Conſiderato
vol. 5. qui dicit non obſtare, ſi ex aduerſo di-
catur, quòd etiam nuptæ dos conſtituitur, &
quòd matrimonium eſt cauſa productiua do
tis, non extinctiua, nam hoc procedit in dote
ſimpliciter, vel iure naturæ debita, non in
caſu propoſito, in quo dos non erat ſimplici-
ter debita, ſed tantum grauatus fuit hæres cer-
tam quantitatem illi puellæ ſoluere pro ſub-
ſidio ſui maritagij, quæ cauſa penitus deficit
44 tempore quo hæres conuenitur. Quæ con-
cluſio confirmatur authoritate eiuſdem *Bal.*
in conſi. 360. *in* 4. *volum.* vbi conſuluit lega-
tum dotis non deberi nuptæ à parentibus, vel
45 ab alijs propinquis. Sed aduerſus hæc repli-
catur, in eiſdem terminis contrarium conſu-
luiſſe *Imol. in conſ.* 115. *nu.* 9. *& Pau. de Caſt.*
in conſil. 148. *incip. proponitur in facto,*
quòd quadam teſtatrix, volum. 2. qui ean-
dem ſententiam confirmat in *l. Publius Me-*
uius, nu. 2. *ff. de cond. & demonſtr.* vbi etiam
notabiliter infert, quòd ſi fiat legatum alicui,
cum doctorabitur, vel pro expenſis doctora-
tus, qui viuo adhuc teſtatore doctoratus inſi-
gnia acquiſierit, & aliunde fecerit expenſas,
47 non prohibetur poſtea legatum petere. Hinc
etiam idem *Pau. de Caſtr. in l. Lucius Titius,*
la prima, ſub nu. 2. *ff. de leg.* 2. notabiliter di-
xit, quòd ſi legata ſint alicui ducenta, vt ædi-
ficet ſibi domum, qui poſtea centum tantum
pro expenſis ædificij erogauerit, ei debetur
quoque reſiduum aliorum centum pro inte-
48 gra ſumma legati. Et pro hac ſecunda opinio-
ne plures alios concordantes refert *Tiraquel.*
in tract. cau. ceſſan. in 18. *limit. num.* 2. Quid
igitur tenendum? In hac controuerſia repe-
rio, quòd *Natt. in conſil.* 485. *in princ. vol.* 3.
49 proponit hanc quæſtionem, & relata vtraq;
opinione, nihil concludit, nam caſus in quo
ipſe conſuluit, erat diuerſus, & alium Docto-
rem, qui hanc quæſtionē plenè explicet, adhuc
inuenire non valui, & licet eam quoq; tangat
50 *Quintil. Mandoſ. in conſi.* 105. Eius tamen
fundamenta mihi non ſatisfaciunt, vnde pro
vera huius articuli reſolutione, duos caſus di-
ſtinguendo eſſe arbitror. Quorum primus eſt,
quando certa quātitas fuit a patre, vel ab auo
legata pro maritanda filia, ſeu nepte, quæ dein
de fuit nuptui tradita ſine dote, vel aliunde do
tem habuit, & hoc caſu nullo modo mihi du-
bitandum videtur, quòd legatum omnino de-
betur, nam cauſa legati non eſt extincta, ſed
confirmata per matrimonium, prout ipſe-
met *Bal.* conſuluit *in conſi.* 330. *vol.* 5. & in
his terminis propriè loquitur *Gul. de Cun.*
qui anteſignanus pro contraria opinione alle-
gatur *in l. cum bis, § ſi mulier, ff. de cond. in-*
deb. quam refert *Iaſ. in l. huiuſmodi, §. cum pa*
ter, nu. 20. *ff. de leg.* 2. *& Alex. in conſ.* 7. *ſub*
51 *nu.* 10. *verſ. hoc in terminis, vol.* 2. Pater enim
tenetur dotare filiam, & ideo ſi facit ei legatū,
ſi nupſerit, quamuis nupta ſit, legatum debe-
tur, vt in terminis deciditur *in l. ſi quis hære-*
52 *dem, C. de inſt. & ſubſt.* Item legatum filiæ
relictum pro ea maritanda, debetur etiam ſi
tunc reperiretur virum habere, vt dixit *Bald.*
in d. l. filia legatorum, nu. 1. *C. de legat.* quem
DD. communiter ſequuti ſunt, quos plene re-
fert *Surd. in conſ.* 393. *nu.* 51. & *ſeq. volum.* 3.
53 Imo pater cogitur filiam dotare, etiā ſi nupta
ſit ſine dote, vt communiter affirmant DD. *in*
l. 1. & præcipuè *Rip. nu.* 55. *ff. ſol. matr.* & alij
quos refert idem *Surd. in tract. de alim. tit.* 1.
54 *q.* 32. *nu.* 15. Verum ſi legatum dotis factū ſit
ab auo eius nepti, quæ deinde ſit nuptui tradi-
ta, & dotata à patre, in ea dote imputandum
eſſet dictum legatum, cum in dubio relictum
cenſeatur contemplatione patris, vt ex magis
com-

Digitized by Google

communi DD.ſententia,pulchrè refert *Ma-*
gon.in d.deciſ.Flor.13.in l.dub.& præcipuè
55 *nu.7.* Secundus vero caſus eſt, qñ huiuſmodi
legatum pro muliere maritanda, ſeu pro ſub-
ſidio maritagij factum eſt ab extraneo,qui nõ
habebat onus dotandi, prout in caſu propoſi-
to,& tũc omni iure arbitror,ꝙ dum fuit a pa-
tre nuptui tradita,& ſimpliciter dotata,lega-
tum amplius non debetur, & in his terminis
propriè loquitur *Bal.in alleg. cõſ.493. vol.5.*
dum reſpondet obiectioni, ꝙ matrimoniũ eſt
cauſa dotis productiua,non extinctiua, dicens
hoc verum eſſe in dote debita ſimpliciter,vel
56 iure naturæ; Et pro hac concluſione põderã-
da ſunt illa verba pro ſubſidio maritagij, nam
dictio,pro,denotat cauſam finalem, vt inquit
Gl.in l.dominus Sticebo,in verb.pro quibus,
ff.de pecul.lega.& latè *Dec.in conſ.46.nu.1.*
& per tot. Et ideo ceſſante cauſa finali, ceſſat
quoq; legatum, hoc enim propriè denotant
illa verba,pro ſubſidio maritagij,ideſt,quãdo
aliunde congruam dotem non haberet,cum
57 qua nubere poſſet. Hinc notabiliter dixit
Bar.in l.Lutius,la prima,nu.4.ff.de leg.1. ꝙ
differentia eſt inter legatum pro filia maritan-
da,& legatũ pro dote,primo enim caſu dicit,
ꝙ ſi poſtea fuit maritata,& dotata,legatũ non
debetur,qnia finita eſt cauſa legati. Secundo
vero debetur,nam dos etiam conſtante matri-
monio augeri poteſt,pro qua opinione plures
alios allegat *Petr.Benint. in d. deciſ. Bonon.*
58 *22.nu.14.* Et licet hæc Bart. diſtinctio videa-
tur communiter impugnari ab omnibus Do-
ctoribus *in d.l.filia legatorum*, vt patet ex re-
latis per *Surd.in conſ.393.num.52.vol. 3. &*
59 *Fab.de Ann.in conſ.91.nu.18.* Nihilominus
omnes prædicti DD. loquuntur in caſu, quo
huiuſmodi diſpoſitio facta ſit a patre, ea ra-
tione,quia eſt obligatus dotare filiam,etiam ſi
huiuſmodi legatum non feciſſet, ſecus vero di-
cendum eſt,quando legatum factum eſt ab eo,
qui onus dotandi nõ habet, vt benè animad-
uertit *Iac.Mandell.de Alba in conſ.52. nu.4.*
Quæ concluſio optimè confirmatur ex notat.
per *Sim.de Petr.in tract.de interpr.vlt. vol.*
lib.4.dubit.12.n.37.cum plur.ſeq. vbi eadem
diſtinctione vtitur ad fundandũ, quod legatũ
pro dote ſi fiat ab extraneo,qui nõ habet onus
dotandi,eſt cõditionale,ſecus vero ſi fiat a pa-
tre,& demum *nu.46.& ſeq.* dum loquitur de
huiuſmodi legato facto ab extraneo, refert eã-
dem opinionem *Bal.in d.conſ.439.vol.5.* &
60 cum eã pertranſit. Vnde cõcludo, ꝙ legatum,
de quo agitur in quæſtione propoſita eatenus
debebatur,quatenus exigebat illa cauſa, ꝑpter
quam factum fuit,nam quælibet diſpoſitio re-
gulari debet ab eius cauſa finali, iuxta plenè
cumulata per *Dec.in d.conſ.46.* & *Iac. Man-*
dell.in d.conſ.52.nu.6. & *per tot.* quem om-
nino vide,cogita tamen,quia articulus eſt no-
tabilis,& quotidianus.

Finis Cap.Sexti.

CAPVT SEPTIMVM.

DIſpoſitio Auth.res quæ,C.commu.de legat.quà cautum eſt bona fideicommiſſo ſubiecta alienari, & obligari poſſe pro dotibus filiarum,& aliarum teſtatoris deſcendentium, pluribus quæſtionibus exornatur. Sed duo principaliores articuli pleno calamo diſcutiuntur, Quorum primus eſt, an ſicut regulariter dictæ Authen.remedium non datur,niſi in ſubſidium, quando alia bona libera non adſunt, ita etiam iddem ſeruandum ſit, quando fideicommiſſum eſt perpetuò conſtitutum inter deſcẽdentes maſculos cum onere dotandi fœminas? Alter eſt articulus,An dictæ Auth.diſpoſitio habeat locum etiam pro intereſſe dotis? Et demum alia ſubijcitur concluſio, quod eiuſdem Auth. diſpoſitio procedit etiam pro dotis reſtitutione, eaque pluribus modis ampliatur,& declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt pro dotibus filiarum, aliarumq; deſcendentium alienari, & obligari, & nu. 3. & 4.*

Idque ex præſumpta teſtatoris mente ſuadetur, nu. 2.

Sed hoc intelligitur ſi dotandæ habent patrẽ inopem, cum beneficium Auth, res quæ, C. com. de leg. procedat in ſubſidium, num. 5. & 6.

Quid ſi mulier matrem habeat diuitẽ, & cui incumbat onus probandi non extare alia bona, nu. 7.

An autem Auth. res quæ, comprehendat filias naturàles, & ſpurias, nu. 8. remiſſiuè.

Et an procedat in fideicommiſſo materno, nu. 9. remiſſiuè.

Et quid in fratre, nu. 10. remiſſiuè.

Quid ſi mulier velit religionem ingredi, nu. 11. remiſſiuè.

An ſi teſtator alienationem expreſsè prohibuerit etiam ex cauſa dotis, num. 12. remiſſiuè.

Et an ſi fideicommiſſi reſtitutio ſit facienda Eccleſiæ, vel alteri piæ cauſæ, num. 13. remiſſiuè.

Et quando alienationis probibitio eſt facta in contractu, nu. 14. remiſſiuè.

Auth. res quæ, procedit non ſolum pro dotibus conſtituendis, ſed etiam pro reſtituendis, nu. 77.

15 *Fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos ſi perpetuo ſit conſtitutum cum onere dotandi fœminas naſcituras, an id in ſubſidium quoque intelligitur, & nu. 18. 19. vſque ad 31.*

16 *Teſtator in dubio ſemper præſumitur voluiſſe, quod lex diſponit, quod an ſit verum, nu. 27.*

17 *Paternum tantum eſt officium dotare filiam, non auitum, niſi quando filius eſt egenus.*

Dos data ab auo eius nepti, an cenſeatur contemplatione filij Et an imputetur in legitimam filij, nu. 17. 28. 29. & 31.

20 *Dos à fideicommittente relicta deſcendentibus, debetur eis tanquam legatum in recõpenſationem priuationis à ſucceſſione, & num. 21.*

22 *Statuto excludẽte fœminas, quibus aliquid tantum præſeruat, id cenſetur in compenſationem iniuriæ excluſionis.*

Frater dotans ſororem de bonis paternis non poteſt apponere pactum, quod ea ſine filijs decedente dos ad eum reuertatur, num. 22. in fine.

23 *Fœmina excluſa à ſucceſſione propter dotem dotari debet ex bonis illius, à cuius ſucceſſione excluditur.*

24 *Teſtatoris verba ſuperflua eſſe non debent, ideo operantur vltra diſpoſita per ius commune.*

25 *Dos in pecunia, vel in bonis mobilibus, licet de iure reſtituatur, poſt annum tamen, ſi à viro fuerit legata vxori, ſtatim debetur, quamuis legatum fuerit relatiuum ad inſtrumentum dotale.*

26 *Aſſenſus legis in feudalibus operatur exequutionem in ſubſidium, ſecus ſi adſit Regius aſſenſus.*

Quid tamen hodie obſeruatur, ibidem.

32 *Auth. res quæ, an locum habeat etiam pro dotis interuſurio, & nu 33. vſque ad 77.*

33 *Auth. res quæ, an ſit exorbitans, an vero fauorabilis, & nu. 59.*

34 *Auth. res quæ, an procedat in dote confeſſata, & nu. 51. vſque ad 55.*

35 *Auth. res quæ, an habeat locum in antefato, & nu. 56.*

36 *Aſſenſus præſtitus ſuper obligatione feudalium pro ſorte principali an extendatur ad intereſſe, & nu. 44 45. & 57.*

Quid reſpectu alimentorum, nu. 48.

37 *Feudum eſt ſubiectum tam conſtitutioni, quàm reſtitutioni dotis, ſed non pro eius intereſſe.*

Tex. in l. ideo, ff. de compenſ procedit in intereſſe, an vero in pœna, nu. 37. in fine, & nu. 66.

38 *Creditor pro refectione domus, an præferatur anterioribus ſolum reſpectu pecuniæ impenſæ, an etiam quoad eius intereſſe, & nu. 66. in fi.*

Dotis priuilegium, vt pro dote obligentur bona fideicommiſſi, competit mulieri, ſed eius intereſſe debetur viro, num. 38. in fi. Quod an ſit verum, nu. 67.

39 *Obligatio bonorum fideicommiſſi ſi daretur pro intereſſe dotis, aperiretur via fraudibus. Quod an verum ſit, nu. 70. in fi. 71. & 72. cum ſeq.*

40 *Bona obligata pro ſorte principali, cẽſentur etiam obligata pro eius intereſſe.*

41 *Prior pro ſorte principali præfertur quoq; pro intereſſe ipſius.*

42 *Hypotheca competens pro dote, competit ſimiliter pro eius intereſſe, ſed non extenditur ad pœnam conuentionalem, nu. 66.*

43 *Fideiuſſor in contractibus ſtricti iuris, non cenſetur obligatus in intereſſe, ſecus eſt in dote.*

44 *Dos, & intereſſe conſiderantur vt vnum, & idem.*

Dotis

Dotis cauſa pia, & fauorabilis eſt, & pro ea receditur plerumque à iuris regulis, num.44.

46 *Bona obligata pro dote, cenſentur etiam obligata pro alimentis.*

47 *Alimenta mulieri debita pro primo anno ſoluto matrimonio, habent quoq; obligata bona fideicommiſſi.*

49 *Auth.res quæ, beneficio poteſt in eius caſibus fieri venditio tot annuorum introituum.*

54 *Dotis confeſſio præcedente promiſſione capitulorum matrimonialium omnibus viri creditoribus præiudicat.*

Niſi vrgeant fraudis coniectura, nu.55.

58 *Diſpenſatio licet ſit ſtricti iuris, tamen extenditur ad annexa, & conſequutiua.*

59 *Procurator conſtitutus ad accipiendum mutuo, præſumitur etiam ad promittendum cambia, & intereſſe.*

60 *Aſſenſus dicitur ſtricti iuris, vel bonæ fidei ſecundum naturam contractus cui accedit.*

61 *Reſtitutio in integrum conceſſa pro ſorte principali non eſt extendenda pro vſuris. & in quibus vſuris procedat, & nu. 62. & 63.*

64 *Cui licet quod eſt plus, licet vtique quod eſt minus, & nu.64.*

68 *Socer non tenetur alere nurum, quam filius duxit indotatam.*

69 *Vxorem aliquam ſi quis iuret ducere, ſubintelligitur mediante dote congrua.*

70 *Vir ſi per decennium aluit vxorem, præſumitur ei dotem fuiſſe ſolutam.*

71 *Contractus attendendus eſt, etiam quod poſtea ſequatur inobſeruantia.*

73 *Dos eſt reſtituenda mulieri ex bonis fideicommiſſi, quamuis maritus tempore dotis receptæ habuerit alia bona libera, quæ deinde conſumpſit.*

74 *Vxori non imputatur cur non curauit petere aſſecurationem, videns virum diſſipare.*

75 *Dotis quantitas non reperitur taxata, ſed quod ſit congrua, ideo poteſt augeri.*

76 *Auth.contra rogatus.C.ad Trebell. declaratur, & extenditur.*

78 *Pater tenetur pro filio vxorem ducente ſe obligare ad dotis reſtitutionem, vel aſſignare donationem propter nuptias.*

Et etiam pro dotario, nu.79.

80 *Pater ſimpliciter conſentiens matrimonio filij, cenſetur obligatus pro dotis reſtitutione.*

Imò ſolus filius poteſt obligare bona patris, ſi requiſitus pater noluerit ſe obligare, n.81.

Sed hic intelligitur ſi dos fuit patri conſignata, vel fuit ſoluta filio de eius ordine, nu. 82.

Vel quod dos ſoluta ſit filio conſentiente patre, nu.83.

Et procedit in filiofamilias tantum, non in emancipato, nu.84.

Nec locum habet paterna obligatio, quando pater dedit donationem propter nuptias æqualem doti, nu.85.

Et an talis donatio hodie ſit in vſu, nu.86.

87 *Dotis augmentum ad quod pater ſe obligauit pro filio, an debeat imputari in partem filij, remiſſiuè.*

88 *Dos conſignata patri deduci debet tanquam æs alienum, licet nõ probetur eam verſam fuiſſe in communem filiorum vtilitatem.*

89 *Dote conſignata patri præſente filio, non cenſentur obligata bona filij pro eius reſtitutione.*

90 *Pater, & filius ſi confeſſi ſunt dotem recepiſſe, an & quando præſumatur integram dotem ad patrem perueniſſe.*

91 *Pater an teneatur ad dotis reſtitutionem ſibi, & filio promiſſæ, ſi appareat eam filio tantum. conſignatam fuiſſe, remiſſiuè.*

92 *Pater an cogatur reſtituere dotem, & donationem propter nuptias filio ſeorſum habitanti, remiſſiuè.*

Et an liberetur dotem reſtituendo emancipato filio, vel in poteſtate manenti, eodem nu.92. remiſſiuè.

Quid de iure conſuetudinario Ciuitatis *Neapolis, nu.95. remiſſiuè.*

1 EAdem quoque ratione, qua parentes tenentur filias dotare, alia iuris diſpoſitio fundatur, qua cautum eſt, quod bona fideicõmiſſi oneri ſubiecta, licèt regulariter alienari, & obligari nõ poſſint, ex reg. *tex. in l.fi.§.pen.C.commu. de leg.* tamen pro conſtituendis dotibus filiarum, ſeu aliarum deſcendẽtium eiuſdem fideicommittentis, alienari, & obligari poſſunt, non obſtante fideicommiſſo, vt in *l.mulier, §. cum proponeretur, ff.ad Trebell. & auth. res quæ, C.commu.de leg.* Quam iuris prouiſionem Do-
2 ctores omnes affirmant in præſumpta mente teſtatoris fundari, qui cum teneatur filias dotare, ex reg. *tex. in l. qui liberos, ff. de rit. nup. & in l.fi.C.de dot.promiſſ.* præſumitur quoq;

vo-

Digitized by Google

voluiſſe à ſuis hæredibus fieri id, quod ipſe
pro ſuis filiabus facturus eſſet ſi viueret, iuxta
tex. in l. cum ſeruus, §. pen. ff. de cond. & de-
monſtr. vt pulchrè animaduertit *Curt. iun.*
in d. auth. res quæ, nu. 12. cum quo concordat
Rolã. à Vall. in conſ. 85. *nu.* 36. *vol.* 1. *Marc.*
Anto. Eugen. in conſ. 54. *nu.* 25. *Menoch. de*
præſump. lib. 4. *præſ.* 189. *nu.* 5. *& ſeq.* & *Pe-*
3 *regr. de fideicom. art.* 42. *nu.* 2. Ex qua ratione
aliqui fundant concluſionem, quod dictæ Au-
then. diſpoſitio non ſolum procedit pro do-
tandis filiabus ipſius teſtatoris, quatenus eorũ
legitima non ſufficeret, ſed etiam omnibus ab
eo deſcendentibus, poſtquam tex. vtitur ver-
bo liberorum, quod eſt genericum, & omnes
deſcendentes comprehendit vſque in infini-
tum, *l. liberorum, ff. de verb. ſignif.* cum alijs
concordantibus relatis per *Menoch. in conſi.*
1. *nu.* 194. *vol.* 1. & ita tenent multi relati per
eundem in *d. præſ.* 189. *nu.* 11. *& per Ant. de*
Padill. in repet. eiuſd. Auth. nu. 58. *& Pereg.*
4 *in d. art.* 42. *nu.* 32. Vnde ſequitur, quod dictę
Auth. diſpoſitio non ſolum comprehendit fi-
lias, & deſcendentes ipſius teſtatoris natas tẽ-
pore conditi fideicommiſſi, ſed etiam nondũ
conceptas, & naſcituras, prout ex magis com-
muni Doctorum opinione teſtatur *Theſau. in*
deciſ. 192. *num.* 11. quam concluſionem licet
impugnent nonnulli Doctores relati per *Pe-*
regr. in d. art. 42. *ſub nu.* 37. *verſ. contrarium*
verò, & per Hond. in conſ. 76. *nu.* 13. *vol.* 1. &
Franc. Milanen. in deciſ. 7. *num.* 10. *lib.* 1. ni-
hilominus eam benè defendit *Marc. Anton.*
Eugen. in conſ. 54. *nu.* 20. *& ſeq. & Menoch.*
in d. præſ. 189. *nu.* 18. & *ſeq.* quorum opinio-
ni tanquam melioribus rationibus fundatæ
libenter adhæreo, eamque nouiſſimè ſequitur
✻ *Petr. Caball. in conſ.* 7. *nu.* 20. *lib.* 2. [Immo
dictæ Auth. diſpoſitionem comprehendere
non ſolum dotes, & donationes propter nu-
ptias liberorum, ſed etiam extraneorum, ple-
nè probat *Franc. de Claper. in centur. deciſ.*
fiſcal. cauſa 2. *q.* 4. *nu.* 2. *cum ſeq. fol. mihi* 13.
& nu. 22. *cum ſeq.* quæ opinio licet ſit noua,
& exorbitans à communi Doctorum ſenten-
tia, nihilominus omnino reſpuenda non eſt
cum validiſſimis argumentis a dicto Authore
fundetur, quæ penes eum videri poſſunt.]
5 Verum quoad præcedentem communem cõ-
cluſionem, in qua diximus dictæ Auth. diſpo-
ſitionem comprehendere etiam nepotes, &
deſcendentes eiuſdem teſtatoris, qui fideicom
miſſum conſtituit, animaduertẽdum eſt, quòd
hoc intelligi debet, quando habent patrem
inopem, qui non poteſt aliunde eis dotem con
ſtituere, quo caſu auus eas dotare teneretur, vt
benè conſiderauit *Bald. in eadem Auth. res*
quæ, nu. 12. & *in l. fi. C. de dot. promiſſ.* & *Dec.*
in conſ. 66. *in fi.* quam concluſionem veriſſimã
eſſe, & ad ea neminem diſſentire teſtatur *Soc.*
iun. in l. 1. *n.* 190. *verſ. & ex iſta, ff. ſol. matr.*
& eam plenè confirmat *Menoch. in d. præſ.*
6 189. *nu.* 12. *cum plur. ſeq.* Regulariter enim
dictæ Auth. beneficium non competit niſi in
ſubſidium, quando ex alijs bonis liberis mu-
lier dotari non poteſt, vt ex communi Docto-
rum ſententia teſtantur *Crau. in conſ.* 19. *nu.*
18. *Rol. à Vall. in conſ.* 85. *nu.* 9. *vol.* 1. *Mar-*
Zar. in epit. de fideicommiſſ. ſubſt. lib. 2. *q.* 48.
Molin. de primog. Hiſp. lib. 4. *cap.* 7. *nu.* 1. *&*
ſeq. Menoch. in ead. præſ. 189. *num.* 8. *& ſeq.*
& alij relati per *Burſat. in d. conſ.* 179. *num.*
20. *vol.* 2. *Vinc. de Franch. in dec.* 290. *&* 519.
& *Franc. Milanen. in deciſ.* 7. *nu.* 58. *lib.* 1.
7 Qua in re magna eſt controuerſia, an mulier
dicatur habere vnde ſe aliunde dotare poſſit,
ſi habet matrem diuitem, vel potius hoc caſu
debeat dotari ex bonis paternis fideicommiſ-
ſo ſubiectis? in quo articulo mihi ſequi placet
rñſum *Rui. in conſ.* 199. *vol.* 2. qui pro matre
contra fideicommiſſum conſuluit, nõ obſtan
tibus friuolis oppoſitionibus pro contraria
opinione conſideratis a *Pet. Placen. in tract.*
de fideicom. q. 8. *nu.* 461. cuius argumentis be
nè reſpondet *Peregr. in d. art.* 42. *nu.* 47. Onus
autem probandi non extare alià bona libera
ex magis communi Doctorum ſententia incũ-
bit mulieri, quæ prætendit fideicommiſſum
pro ſuis dotibus euertere, vt refert *MarZar.*
in tract. de fideicommiſſ. ſubſt. in 2. *par. c.* 48.
verſ. ſed quod imo onus probandi, reprobata
opinione *Dec.* qui contrarium affirmauit in
conſ. 519. *in fin.* quam concluſionem confir-
mat *Vincen. de Franch. in deciſ.* 241. *nu.* 2. &
Molin. de primog. Hiſpa. lib. 4. *c.* 7. *nu.* 32. *&*
ſeq. Verum hæc concluſio limitatur, quod non
procederet, quando alienatio bonorum fidei-
commiſſo ſubiectorum reperiretur iam facta
pro conſtituenda dote, & mulier in eorum
poſſeſſione permaneret, nam tunc præſum-
ptio eſſet pro ea, vt poſt alios notabiliter re-
fert *Petr. Caball. in conſ.* 11. *num.* 16. *& ſeq.*
✻ *lib.* 2. [Sed quod mulier aſſerendo non adeſſe
alia bona, præter ea, quæ ſunt fideicommiſſo
ſubiecta, fundatam habet intentionem, ita vt
qui contrarium dicit, teneatur illud probare,
& alia bona oſtendere, fundatur ex authori-
tate *glo. in l. cum de lege, verſ. hæredis proba-*
tio, ff. de probatio. dicentis, quod ſi hæres aſſe-
rat tot bona eſſe in hæreditate, & non plura,
& aliquis prætendat eſſe alia bona, tenetur
probare, & oſtendere vbi ſunt, pro qua con-
cluſione plura cumulat *Iacob. Cancer. in pri-*
mo lib. var. reſol. cap. 9. *de dote, & don. propt.*
nupt.

8 *nupt.nu.*103.] An autem dictæ Auth. diſpo-
ſitio comprehendat etiam filias naturales, &
ſpurias? plenè declarant *Menoch. in eadem*
*praeſ.*189.*nu.*25.*& Peregr.in d. art.* 42. *nu.*
9 38. Et an procedat in fideicommiſſo materno?
latè explicant in eiſdem locis *Menoch. num.*
26.*cum plur.ſeq.&* Peregr.*nu.* 45. *Marzar.*
in epith.de fideicom.ſubſt q.48.*in fi. Cephal.*
*in conſ.*978.*nu.*7.& 23.& *Intrigl. in deciſio.*
*Regni Sicil.*4.*nu.*5.& omnino videndus *Ste-*
phan.Gratian.in 2. *lib. diſceptatio.forenſ. c.*
10 331.*nu.*1. *cum plur.ſeq.* Et an procedat in
fratre? declarãt in eiſdem locis *Menoch. nu.*
11 38.& *ſeq.& Pereg.nu.*50. Et an poſſint alie-
nari bona fideicommiſſi oneri ſubiecta pro do
tanda muliere, quæ vult religionem ingredi?
me etiam remitto ad notata per *Menoch. in*
12 *eodem loco, nu.*89 & *ſeq.* Magna autem inter
Doctores controuerſia eſt, an dictę auth. diſpo
ſitio procedat, quãdo bona ſunt expreſsè alie-
nari prohibita à teſtatore etiam ex cauſa do-
tis? In quo articulo ſunt hincinde grauiſſimo-
rum Doctorum opiniones pleniſſimè relatæ
per *Menoch. in ead. praeſump.* 189. *num.* 116.
cũ plur.ſeq. qui plures caſus diſtinguit, quos
non refero, nam eſſet inutilis labor, ſed ad eũ-
dem me remitto, cui tamen, vt omnium qui
pro, vel contra circa hunc articulum ſcripſe-
runt, notitia habeatur, addi poſſunt notata
per *Burſat. in d. conſi.* 179. *nu.* 10. *Peregr. in*
*d. art,*42.*num.*6.*& ſeq. Surd. in deciſ.*62.*per*
tot.& *Franc. Milanenſ. in deciſ. Regni Sicil.*
7.*nu.*41.*& ſeq. lib.*1.& plenè *Nepita in con*
ſuet. Catinenſi, *ſub tit.*14.*de reſt.dot.conſuet.*
1.*nu.*77.*cum ſeq.* Et quid ſi fideicommiſſi re-
ſtitutio eſt faciẽda Eccleſiæ, vel alteri piæ cau-
ſæ? me etiam remitto ad plenè notata per eũ-
dem *Menoch. in d. praeſum.*189. *nu.* 120. *cum*
plur.ſeq.& Burſat. *in d. conſil.* 179. *num.* 14.
14 Et quid ſi alienationis prohibitio eſt facta in
contractu, vide Crau. *in conſi.* 19. *in fi. poſt*
Bald.& glo. in l. nulla, C. de iur. dot. & plenè
*Peregr. in d. art.*42.*nu.*58.& *ſeq.* & alios co-
pioſè relatos per *Fab. Turret. in conſi.*27.*nu.*
8.*lib.*3. Hæc ita breuiter, & compendioſè te-
tigi, nam ſunt à dictis Authoribus adeo plenè
diſcuſſa, vt à me nil noui addi poſſit, & cùm
eorum opera omnibus ſint quotidie præ ma-
nibus habenda, nihil prodeſſet eorum ſcripta
15 tranſcribere. Duas autem in hac materia no-
tabiles, & quotidianas quæſtiones pleniori ca-
lamo diſcutiendas eſſe vtilius mihi viſum eſt,
cùm ex ijs, quæ ab alijs ſcripta ſunt, multa,
ni fallor, pro vera eorum deciſione remaneãt
deſideranda.

Quarum prima quæſtio eſt, an ſi perpetuum fideicommiſſum inter omnes deſcendentes maſculos à teſtatore conſtitutum fuit, cum onere tamen dotandi fœminas, quas pro tempore reperiri contigerit, in his etiam fœminis deſcendentibus ſeruanda ſit dictæ authen. diſpoſitio, vt ex bonis fideicommiſſo ſubiectis dotari non debeant niſi in ſubſidiũ, ita ꝙ ſi habent alia bona aliũde obuẽta, ex quibus poſſent ſe dotare, nõ teneantur maſculi ex bonis fideicõmiſſo ſubiectis eis dotem conſtituere?

Secunda quæſtio eſt, an pro intereſſe dotis poſſint alienari bona fideicommiſſo ſubiecta?

16 Et quoad primam, arguendo ad partes, vi-
detur prima fronte dicendum, quòd dum te-
ſtator ordinauit fœminas deſcendentes, exi-
ſtẽtibus maſculis dotari de paragio, hęc diſpo-
ſitio debet reduci ad iuris intellectum, & re-
gulari ſecundum diſpoſitionem d. Auth. res
quæ, ita vt in ſubſidium tantum pro huiuſmo-
di dotibus bona fideicommiſſaria alienari, &
obligari poſſint, deficientibus alijs bonis libe
ris, nam in dubio ſemper teſtator præſumitur
cogitaſſe, & voluiſſe id, quod lex diſponit, &
quod eius diſpoſitio ſit conformis cum diſpo-
ſitione iuris, iuxta notata per *Bart. in l. Gal-*
lus, §.1.ff. de liber.& poſthum. latè per *Al-*
*ciat. de praeſump. reg.*3.*praeſum.*32.*& Afflic.*
*in deciſ.*44.*nu.*20.
17 Secundo augetur hoc motiuum alia ratio-
ne, nam paternum eſt onus dotare filiam, *l.*
qui liberos, ff. de rit. nupt.& l. fin. C. *de do.*
promiſſ. Auus autem non tenetur neptem, nec
alios deſcendentes dotare, niſi propter filium,
quando ipſe filius eſt egenus, vt benè animad-
uertit *Soc. in conſ.*33.*num.*16.*vol.*3. quem re-
fert *Cephal. in conſ.*105.*nu.*36. *& ſeq. vol.*1.
& ideo dos ab auo nepti relicta dicitur profe-
ctitia, cùm cenſeatur relicta contemplatione
filij, ſeu propter filium, *l. dotem dedit*, cum ibi
not. per *Bar. ff. de collat. bonor.* & conſequen-
ter huiuſmodi legatum imputari debet in le-
gitimã, quã neptis habere deberet in bonis ſui
patris, iuxta ea, quæ plenè refert *Maſcar. de*
*prob. in concl.*574.*nu.*1.& *ſeq.*& *Hiero. Ma-*
*gon. in deciſ. Flor.*13.*nu.*2.*& ſeq.* quas regu-
las applicando ad caſum, de quo agitur, neceſ-
ſario fatendum videtur, quòd dos à dicto te-
ſtatore fœminis ab eo deſcendentibus legata
confundi, & compenſari debeat cum ea por-
tione, quam habent ex alijs bonis paternis.
18 Tertio hoc motiuum confirmatur authori-
tate nonnullorum Doctorum, qui in proprijs
terminis tenuerunt, quòd etiam quando ex
diſpoſitione teſtatoris vocati ſunt perpetuò
deſcẽdentes maſculi ad fideicommiſſum cum
onere dotandi fœminas, huiuſmodi diſpoſi-
tio intelligi, & regulari debet ſecundum ter-
minos dictæ Auth. res quæ, vt non niſi in ſub-

ſidium

ſidium ad alienationem, ſeu obligationem bonorum fideicommiſſo ſubiectorum deueniatur, quatenus alia bona libera non adſint, ex quibus fœminæ ab ipſo teſtatore deſcendentes congruè dotare poſſint, prout ante omnes conſuluit *Anto. Rub. in conſ.* 124. *num.* 3. & *ſiq.* cum quo concordant *Cephal. in d. conſi.* 105. *num.* 13. *cum plur. ſeq. Marzar. in cpit. de fideicommiſſ. ſubſt. quaeſt.* 48. *verſ. an autem*, & *in conſi.* 1. *nu.* 41. *Molin. in tracta. de primog. Hiſp. lib.* 4. *cap.* 7. *nu.* 2. *verſ. quae omnia*, & *Pet. Placent. in tract. de fideicom. q.* 8. *num.* 497. quem refert, & ſequitur *Peregrin. de fideicom. art.* 42. *ſub num.* 76. *verſ. verum eum caſus.*

Verum his non obſtantibus contrariam amplector ſententiam, pro qua moueor ex infra dicendis.

19 Concluſio autem, quam in puncto, de quo agitur, ego puto veriſſimam, eſt, quòd licet regulariter remedium d. Auth. res quæ, ſit ſubſidiarium, prout ſupra concluſum fuit, fallit tamen hæc regula, quando cum hac legis prouiſione concurrit etiam prouiſio hominis, ita quod ſi idem teſtator, qui perpetuum fideicõmiſſum, inter eius deſcendentes maſculos inſtituit, onus quoque impoſuit dotandi fœminas, hoc caſu fœminæ ab ipſo teſtatore deſcendentes omninò dotari debent ex eiſdem bonis fideicommiſſo ſubiectis, à quorum ſucceſſione propter maſculorum ſuperexiſtentiam reperiuntur excluſæ, non obſtante, quod ex alijs bonis paternis dotari poſſint, prout in indiuiduo tenuit *Menoch. in conſi.* 88. *num.* 50. *& ſeq. vol.* 1. & *in conſ.* 183. *nu.* 30. *vol.* 2. *& in tract. de præſum. lib.* 4 *præſum.* 180. *ſub nu.* 9. *poſt* Paul. de Caſtr. *in conſ.* 102. *nu.* 1. *vol.* 2. *& Corn. in conſi.* 197. *nu.* 20. *& ſeq. vol.* 1. & hanc eandem opinionem in fortiori caſu tenuit etiam *Io. de Monteſperel. in conſ.* 212. *in* 2. *dub. nu.* 1. *verſ ſed his non obſtantibus*, cum quibus concordant etiam *Cephal. in conſi.* 253. *num.* 43. *& ſeq. vol.* 2. *& in cõſ.* 485. *nu.* 48. *& ſeq. & nu.* 60. *vol* 4. *Burſat. in conſi.* 179. *ſub num.* 21. *vol.* 2. *Petr. Caball. in conſi.* 143. *nu.* 35. *& ſeq.* & pleniſſimè *Decia.* omnino videndus *in conſi.* 10. *nu.* 8. *& ſeq. & nu.* 25. *vol.* 2. *& in conſi.* 9. *nu.* 15. *& ſeq. vol.* 3. Et ita etiam in proprijs terminis multos alios pro huius concluſionis corroboratione referens teſtatur *Borgn. Caualc. in deciſ. Fiuiz.* 5. *in* 2. *dub. nu.* 92. *& ſeq. in* 3. *par.* Quæ concluſio cum punctualiter decidat articulũ, de quo agitur, non eſſet vlterius progrediendum, ſed pro maiori eius corroboratione rogo animaduerti infraſcriptas cõſiderationes, ex quibus apparebit nedum eam eſſe tot famoſiſſimorum Doctorum authoritate approbatam, ſed etiam validiſſimis rationibus roboratam.

20 Et primo conſiderandum eſt, quòd dos in caſu, de quo agitur, fœminis deſcendentibus à teſtatore relicta, eis debetur tanquam particulare legatum, in quo nullo modo præſumi poteſt, quòd fuerit contemplata perſona maſculorum, dum enim maſculos tantum ad vniuerſalem ſucceſſionem vocauit cum onere dotandi fœminas, certè has dotes nemo ſani capitis conſiderare poterit teſtatorem cogitaſſe aliunde ſolui debere, quàm ex eiſdem bonis fideicommiſſo ſubiectis, eaſque fœminis reliquiſſe tanquam portionem diminuentem fideicommiſſum, & vniuerſalem ſucceſſionẽ maſculorũ, quos tanto minus habere voluit, prout in ſimili caſu notabiliter cõſiderat *Soc. iun. in conſi.* 33. *ſub nu.* 5. & *ſequen. vol.* 1. quem refert *Menoch. de præſump. lib.* 3. *præſump.* 17. *nu.* 18. & conſequenter cum hoc ſit ſpecificum, & particulare legatum ex bonis teſtatoris debitum, non video quomodo tractari poſſit de aliqua imputatione facienda cum alijs bonis paternis aliunde quæſitis.

21 Hęc enim portio cenſetur eis relicta in recõpenſationem illius iniuriæ, quam teſtator eis fecit, dum ipſas iure ſuccedendi priuauit cum alijs maſculis contra diſpoſitionem *l. maximum vitium*, *C. de liber. prater.* & ſuccedit in locum illius partis, à qua voluit per maſculorum exiſtentiam eas perpetuò excludi, vt pulchrè animaduertit *Decian. in d. conſi.* 10. *nu.* 8. *& ſeq. vol.* 2. *& in d. conſi.* 9. *nu.* 11. *vol.* 3. quem refert *Petr. Caball. in conſi.* 143. *nu.* 35. quæ conſideratio fundatur quoque authoritate *Napod. in conſuet. ſi moriatur, nu.* 29. vbi interpretando illam conſuetudinem, per quam maſculi excludunt fœminas à ſucceſſione, ſed eas tenentur dotare de paragio, dicit, quòd ius ſuccedendi transfuſum eſt in paragium.

22 Pro qua conſideratione facit quod in ſimili Doctores dicunt, quòd ſi ſtatutum excludit fœminas propter maſculos à ſucceſſione parentum, & illis aliquid præſeruat, tunc illud præſeruatum intelligitur ſuccedere in præmium, & compenſationem iniuriæ excluſionis, iux. not. per *Alber. in l. quoniam in prioribus, ſub num.* 7. *C. de inoff. teſtam.* & plenè per *Luc. de Penna in l.* 1. *nu.* 16. *C. de impon. lucr. deſcr.* qui propterea infert, quòd ſi frater dotat ſororem de paragio debito ex bonis paternis, non poteſt apponere pactum, quòd ea ſine filijs decedente dos ad eum reuertatur, nã eius dos ſuccedat loco legitimæ, & illius portionis, in qua ex iuris communis diſpoſitione mu-

mulieres vna cum maſculis ſuccedebant, nullum onus in ea apponi poteſt, prout etiam per Sacr. Conſ. deciſum fuiſſe refert *Vinc. de Franch. in deciſ.* 196.

23 Secundo conſiderandum eſt, quod dum teſtator excluſit fœminas, & honorauit maſculos cum onere eis dotandi, certum eſt, quòd huiuſmodi dos eis debetur ex bonis eiuſdem teſtatoris, nam quando fœmina excluditur à ſucceſſione propter dotem, debet omnino dotari de bonis illius, à cuius ſucceſſione excluditur, iuxta not. per *Bal. Alex. & alios in l.* 1. *C. de leg. hær.* vt in caſu ſimili refert *Socin. in conſ.* 33 *nu.* 13. *vol.* 3. *&* Io. *Vinc. de Anna in alleg.* 117. *nu.* 1. *in* 2. *vol.* Adeo quòd dum filia fuit dotata à patre, nõ excluditur a ſucceſſione aui, ſi pater prædecedit, quia non reperitur dotata de bonis illius, de cuius ſucceſſione agitur, vt notabiliter dixit *Soc. in conſ.* 32. *vol.* 1. *Vinc. de Franch. in deciſ.* 87. *nu.* 16. *& in deciſ.* 328. *Theſau. in deciſ.* 62. & alij, quos refert *Fab. de Ann. in conſi* 45. *nu.* 72. *& ſeq.* Vnde ſequitur, quòd ſi mulier ex alijs bonis paternis aliunde, quàm a fideicommittente peruentis dotem haberet, certum eſt, quòd maſculus integram hæreditatem acquireret abſque vllo onere contra mentem, & expreſſam teſtatoris diſpoſitionem, qui non vocauit ſimpliciter maſculos, ſed cum hoc onere dotandi fœminas, & ſicut eos honorauit circa ſucceſſionem, ita etiam eos onerauit circa dotes ex eiſdem bonis fœminis ab ipſo teſtatore deſcendentibus ſoluendas, & cùm vnica ſit diſpoſitio, non poteſt pro parte acceptari, & pro parte reſpui, prout in ſimili caſu conſiderat *Rimin. ſen. in conſi.* 257. *num.* 24. quem ad hoc propoſitum refert *Cephal. in d. conſi.* 485. *nu.* 35. & *ſeq. volum.* 4. Et pro hac conſideratione faciunt, quæ in alio ſimili pulchrè tradit *Ant. de Butr. in conſi.* 39. *incip. in quæſtione iſta, nu.* 3.

24 Tertiò pro eiuſdem concluſionis confirmatione conſiderandum eſt, quòd verba diſpoſitionis teſtatoris non debent eſſe ſuperflua, *l. ſi quando, in princ ff. de leg.* 1. *& cap. ſi Papa, de priuileg. in* 6. imò multa conceduntur, ne diſpoſitio ſit ſuperflua, iuxta not. per *Iaſ. in l.* 1. *nu.* 50 *ff. de offic. eius, cui mand. eſt iuriſd.* & *Dec. in conſi.* 47. *nu.* 2. *& conſ.* 48. *nu.* 2. & *conſ.* 89. *nu.* 4. & ideo debent operari vltra diſpoſita per ius commune, & conſequenter ſi ex prouiſione legali inducta per dictam auth. res quæ, bona fideicommiſſata non poterant pro dote obligari, niſi in ſubſidium, dum conuenit etiam ſpecifica prouiſio teſtatoris, neceſſe eſt fateri, quod pro ea adimplenda poſſint abſolutè obligari, alioquin diſpoſitio prædicta nihil operaretur, ſicut in ſimili, quando cum prohibitione legali inducta de iure communi concurrit quoque prohibitio alienandi inducta a teſtatore, tunc non poteſt fieri alienatio etiam in caſibus exceptis a prohibitione iuris communis, iuxta not. per *Iaſ. in l. filiusfamilias, §. diui, nu.* 34. *ff. de lega.* 1.

25 *& Rui. in conſ.* 82. *n.* 4. *vol.* 5. Hinc eſt, quòd licet regulariter quando dos conſiſtit in pecunia, vel bonis mobilibus non ſit facienda eius reſtitutio ab hæredibus viri, niſi poſt annum, *l. vn. §. exactio. C. de rei vxor. act.* Nihilominus quando cum legali prouiſione concurrit etiam prouiſio hominis, quia vir legauit dotem vxori, tunc ad hoc, vt huiuſmodi legatum aliquid operetur vltra diſpoſitionẽ legis, debet dos reſtitui ſtatim, *l.* 1. *§. verum, ff. de dot. præleg. & § ſed ſi vxori, inſtit. de legat.* & notant hoc Doctores *in l.* 3. *C. de falſ. cau. adiect. leg. & Adden. ad Napoda. in Conſuetu. Neap. viro mortuo, ſub tit. de iur. dot. vbi* Iacob. *Anell de Bott.* addit, quod hoc procedit, etiam ſi legatum dotis factum a marito vxori eſſet relatiuum ad inſtrumentum dotale, & ita pluries teſtatur obtinuiſſe in Sa-

26 cro Conſil. Et hinc etiam eſt, quod licet quando quis habet aſſenſum legis tãtum ſuper obligatione bonorum feudalium, non poſſit exequi ſuper feudis niſi in ſubſidium, facta prius diſcuſſione bonorum allodialium, iux. not. per *Camerar. in d. c.* Imperialem, *fol.* 91. *lit. M. & ſeq.* & Io. *Vinc. de Anna in alleg.* 115. *per tot.* Secus tamen eſt, quando habet Regium aſſenſum hominis, nam tunc poteſt ad ſui libitum exequi ſuper feudo, iuxta diſpoſitionẽ *tex. in l. creditoris arbitrio, ff. de diſtr. pigno.* prout pulchrè teſtatur *Affl. in conſtit. Regn. fratribus, in* 3. *not. ſub nu.* 9. *& in conſt. ſi dominus vaſſallum, in* 4. *not. nu.* 6. licet hodie ceſſet hæc differentia, nam per Capitula Ciuitati Neapolis conceſſa, aſſenſus intelligitur præſtitus inſtrumentis dotalibus, & conſequenter eum in eis reperiantur feuda ſpecifice obligata, idem operatur ac ſi poſt ſtipulatũ contractum dotalem ſuper omnibus in eo contentis expediretur Regius aſſenſus, vt egregiè probat, ac ita pluries iudicatum fuiſſe teſtatur *Regens* Io. *Franc. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. ſub tit. de aſſen. ſuper dotib. fo.* 246. *nu.* 13. *cum plur. ſeq.* & plenè idem in

* *conſ.* 28. *nu.* 1. *& ſeq. lib.* 2. [Animaduertendum autem eſt, quod dicti capituli beneficiũ non habet locum, niſi vbi præcedit expreſſa obligatio bonorum feudalium, non autem vbi adeſt ſolum tacita a lege ſubintellecta ex particulari dotis priuilegio, vt notabiliter inquit *Camer. in c. Imperialem, de probib. feu. alien.*

per

per Feder.*fo.*55.*lit.*G.*verſ.ſed illud pulcherrimum dubium*, qui ex mente B*ald.* & *Alex.* dicit requiri ſpecificam hominis obligationẽ, nam tacita non comprehendit feuda, vt notat *Lunar.in*|*conſ.vlt. nu.* 4.] His iactis fundamentis ad contrariam facilis eſt reſponſio.

Et quoad primum dico, quod licet beneficium dictæ Authen.ſit ſubſidiarium, fallit tamen, quando cum hac legis prouiſione concurrit etiam prouiſio hominis, quòd fœminę dotentur, vt in præcedentibus fuit benè probatum.

27 Nec obſtat argumentum, quòd teſtator cẽſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, nam hoc non eſt ſemper verum, vt patet ex allegatis per *Corn.in conſ.*197. *nu.* 15. *vol.* 1. imò contrarium probatur ex pluribus exemplis relatis per *Mant.in tract. de coniect.vltim.volun.lib.*6.*tit.* 6. *num.* 21. *cum plur.ſeq.*& quòd hæc eſt valde leuis coniectura, à qua facilè receditur, tradit *Crau. in conſ.*180.*nu.* 4. *verſ.quarto reſpondeo*, imò potius lex ipſa aliquando præſumitur conformari cum voluntate teſtatoris, cum eius veſtigia ſemper ſequatur, vt inquit *Lãcellot.Polit.in tract.de ſubſtit.ſub tit. de vulg.ſubſt. nu.*74.quem refert idem *Mantic.in loco ſupra citato, in fi.nu.*29.

28 Nec ad caſum de quo agitur applicari poteſt concluſio ex aduerſo allegata, quòd dos relicta nepti ab auo cenſetur profectitia tanquã relicta contemplatione filij, ſeu propter filiũ, tum quia *tex.in d.l.dedit dotem*, in quo hæc concluſio fundatur, ex magis communi Doctorum opinione procedit in donatione inter viuos facta nepti ab auo, non in legato, vt plenè refert *Cephal.in conſ.*485. *nu.* 71.*lib.*4. tum etiam quia omnes Doctores fatentur, ꝙ quando dos legata ab auo venit ſoluenda in caſu alicuius conditionis poſt eius obitum, tunc magis cenſetur contemplata perſona neptis, & conſequenter dicitur aduentitia tanquam ei debita iure proprio, prout in indiuiduo dixit notabiliter *Ruin. in conſ.* 72. *nu.*6.*vol.*2.quem refert *Maſcard.in tract.de probat.concl.*574.*nu.*8.& in proprijs terminis ad hoc propoſitum eum allegant *Cephal. in conſ.*254.*nu.* 44. *vol.* 2. & alij, quos plenè refert Fab.*Turret.in conſ.*6.*num.* 13. *& ſeq. Decia.in d.conſ.*10.*nu.* 10. *vol.* 2. *& Surd.in*
29 *conſ.*219.*nu.*23.*vol.*2.Imò quòd niſi expreſsè conſtet, vel per vehementia inditia, auum nepti dotem tradidiſſe cõtemplatione patris, ſemper in dubio cenſetur contemplata potius perſona neptis, & conſequenter non eſt imputanda in legitima ei debita in bonis paternis, tenuit *Cephal.in conſ.*660. *nu.*4. *vol.* 5.*poſt Soc.in conſ.* 33. *nu.* 16. *vol.*3. & quòd eo caſu neptis debet habere dotem ab auo relictam iure legati, & etiam legitimam in bonis patris, plenè probat idem *Cephal. in eod. conſ.per tot.* pro qua concluſione plures alios refert *Fab.Turret.in alleg.conſ.* 6. *nu.* 36. *& ſeq.vol.*2.*& Menoch.in conſ.*183.*nu.* 10. *& ſeq. vol.* 2. vbi in ſpecie plenè reſpondet omnibus motiuis *Cephali in d.conſ.*105. quem rogo videri, & demum dum teſtatur ſeparatim prouidit maſculis de vniuerſali ſucceſſione, & fœminis de dotibus, certum eſt, quòd ipſæ fœminæ fuerunt particulariter contemplatæ, vt benè animaduertit *Soc.iun.in conſ.* 33.*nu.*5.& *ſeq.vol.*1.*& Menoch.de præſum. lib.*3.*præſ.*17.*nu.*18.

Nec denique obſtat, quòd ex multorum Doctorum authoritate, quos pro contraria parte retulimus concludi videatur, quòd quãdo is, qui fideicommiſſum inſtituit inter deſcendentes maſculos, iuſſit fœminas dotari, etiam eo caſu habet locum diſpoſitio dictæ *Auth.res quæ*, vt non niſi in ſubſidium dotes debeantur ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, nam dupliciter reſpondetur.

30 Primo, quod hæc opinio non eſt vera, cũm contraria ſit magis communis, & melioribus rationibus fundata, vt ex prænarratis patet, vnde *Cephal.* qui totis viribus dictam opinionem defendere conatus fuit *in d.conſ.* 105. in ſe poſtea reuerſus mutauit ſententiam in tribus alijs conſilijs ſupra allegatis.

Secundò reſpondeo, quod ſi benè inſpiciãtur ſupradicti Doctores in contrarium allegati, re vera loquuntur in diuerſo caſu. Nam *Ant.Rub.* qui velut anteſignanus ab omnibus pro contraria opinione refertur *in d. conſ.* 124.*nu.* 3. *& ſeq.* duas concluſiones fundat; vnam ſcilicet, quòd in dote nepti ab Auo relicta imputandæ ſunt legitima, & trebellianica detractæ à teſtatoris filio ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, quæ ad ipſam neptem ex bonis eiuſdem teſtatoris, mediante perſona ſui patris peruenerunt.

31 Altera concluſio eſt, quòd dos relicta nepti ab auo imputanda eſt in legitima filij, vti profectitia, & eius contemplatione relicta, & in ſumma vtraque concluſio ad vnum finem tendit, ne ex eodẽ patrimonio reſtitutionis onere vinculato, duplex portio ab ipſa nepte detrahatur, vna ſcilicet ratione legitimæ, & trebellianicæ eius patri debitarum, & altera ex cauſa dotis ſibi legatæ, quia totum fideicommiſſum euerteretur contra præſumptam teſtatoris mentem, & in eadem facti ſpecie verſatur *Cephal.in d.conſ.* 105. qui eaſdem quoque rationes reaſſumit num.18.& ſeq.&

his

his etiã rationibus moti fuerunt alij, qui hanc opinionem ſequuti ſunt, & licet etiam in eo caſu non deſint grauiſſimi Doctores, qui contrariam tuentur opinionem, vt videri poteſt apud *Io. de Monteſperell.* qui fuit valde inſignis Doctor *in d. conſi. 212. in 2. dub. & Fab. Turret. in d. conſi. 6. per tot.* & alios ſupra allegatos. Omiſſa tamen diſputatione vtra harum opinionum verior ſit, in puncto quæſtionis propoſitæ nos verſamur extra hanc difficultatem. Præſupponitur enim, quòd licet mulier à teſtatore deſcendens habeat alia bona propria aliunde ſibi obuenta, nõ tamen dependent ab eo, qui fideicommiſſum cõſtituit, neq; à fratre à quo excluditur à ſucceſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum tanquam maſculo ſpecificè ad dictorum bonorum ſucceſſionem vocato cum onere dotandi fœminas; Idgo ceſſante ratione duplicis oneris in eodẽ patrimonio, ex qua principaliter mouentur Doctores pro cõtraria opinione allegati, ceſſat quoque hoc motiuum in eorum authoritate fundatum.

32 Quo verò ad ſecundum articulum aliàs in promptu interrogatus intrepidè reſpondi, ꝙ diſpoſitio *d. Auth. res qua, C. commu. de lega.* qua cautum eſt pro dote alienari, & obligari poſſe bona reſtitutionis onere grauata, habet locum etiam pro dotis interuſurio, nam ita mihi ſuadebant allegata per *Vincent. de Franch. in deciſio. 613. in 4. par.* qui licet aſſerat hunc articulum non fuiſſe deciſum per Sacrum Conſilium, nihilominus in hanc videtur opinionem inclinare, dum in fine illius deciſionis allegat *Petr. de Gregor. in tract. de ſucceſſ. feud. in 10. quaeſt. 2. par. 1. effect. num. 14. verſ. & pariformiter, fol. 59.* qui tenet feudum ex pacto, & prouidentia, & pro dotis intereſſe alienari poſſe, aſſerens ita in illo Regno Siciliæ fuiſſe iudicatum. Verum quia poſtea audiui hanc concluſionem in dubium reuocari, & re vera *Vincen. de Franch. in d. deciſ. 613.* non firmauit pedes; ſed multa hincinde retulit, ex quibus quæſtio hæc redditur magis ambigua. Ideò pro vera eius reſolutione nanciſcenda ſtatui hunc articulum ad partes diſputare.

33 Primo igitur arguitur d. auth. diſpoſitionem non procedere pro intereſſe dotis, nam cum ſit exorbitans, & contra tres iuris regulas, quibus cautum eſt, quod quilibet eſt moderator, & arbiter rei ſuæ, & quòd diſponat teſtator, & fiat lex, & quod pium eſt morientium voluntates ſeruari. Ideo intelligenda, & interpretanda eſt, vt quantò minus fieri poſſit huiuſmodi regulæ lædantur, & conſequenter nedum non eſt amplianda vltrà expreſsè in ea diſpoſita, ſed potius reſtringenda, iux. not. per *Alex. in conſi. 56. nu. 3. verſ. quia diſpoſitio, in 1. vol.* & alios relatos per eundẽ *de Frãch. in alleg. deciſ. 613. nu 9.*

34 Hinc dictæ auth. prouiſionem ſolùm habere locum in reſtitutione veræ dotis, non autẽ in dote confeſſata, tenuit *Ant. de Padill. in repet. d. auth. nu. 119.* cum qua opinione concordat *Pariſ. in conſi. 52. num. 40. vol. 2.* etiam ſi lapſa ſint tempora a iure conceſſa ad opponendum exceptionem non numeratæ dotis, ne ſit in poteſtate grauati fideicommiſſi iura ſubuertere, & ſubſtitutis præiudicare, & eandem opinionem confirmant idem *Pariſ. in conſi. 63. nu. 57. vol. eo. Rol. a Vall. in conſi. 85. nu. 26. vol. 2. Anto. Rub. in conſi. 78. per tot.* & alij relati a *Petr. Placēt. in tract. de fideicom. q. 8. nu. 380. & Cather. in deciſia. Pedem. 172. nu. 9. & ſeq.*

35 Eademque ratione d. Auth. diſpoſitionem non habere locum in anteſato, ſuadet idem *Petr. in ead. q. 8. nu 364.* prout refert idem *de Franch. in d. deciſ. 643. nu. 10.*

36 Secundo arguitur pro eadem parte à ſimili, nam aſſenſus præſtitus ſuper obligatione bonorum feudalium pro ſorte principali, non extenditur ad intereſſe, quod oritur ex mora debitoris, nam delictum vnius alteri nocere non debet, vt not. *Aff. in c. imperialẽ, de prohib. feu. alien. per Feder. in 77. notab. q. 6. nu. 10.* & plenè *Frezz. de ſubfeu. lib. 2. in 20. q. per tot. fol. mihi 149.* qui inter alia pro hac cõcluſione fundãda conſiderat, quod aſſenſus eſt ſtricti iuris, & præſtatur ex gratia, quæ vltra ſpecificata extendenda nõ eſt, ad quod allegat *tex. not. in l. fi. §. Lutius, ff. de condit. indeb.* vbi reſtitutio in integrum conceſſa ſuper ſorte principali non extenditur ad vſuras, quam concluſionẽ nouiſſimè ſequitur *Doctor Marta in voto 156. per tot.*

37 Tertiò pro eadem parte allegatur in proprijs terminis *Cannet. in extrauag. volentes. in cap. incip. & cum ſuperius, fol. mihi 88.* vbi refert pluries fuiſſe deciſum, quòd feudum ex pacto, & prouidentia ſubiectum eſt tam conſtitutioni, quã reſtitutioni dotis, per *tex. in d. auth. res qua,* & deinde *fol. 92. in cap. incip. At non erit otioſa,* format quęſtionem, an ſicut feudum prædictum eſt obligatum pro dote, ita etiam obligatum ſit pro eius intereſſe, ſi non fuit in tempore ſoluta, vel reſtituta, & demum relatis contrarijs opinionibus, & argumentis hincinde, cõcludit feudi obligationem procedere ſolum pro dote, non autẽ pro eius intereſſe, pro qua concluſione inter alia allegat tex. valde notabilem ad hoc propoſitũ *in d. l. ideo,* cum ibi not. per *Pau. de Caſt, ff. de*

compenſat. vbi probetur, quòd ſi ſors principalis habet aliquod priuilegium, illud non extenditur ad id, quod eius cauſa debetur ex mora non ſoluentis.

38 Vnde inſertur, quod diſpoſitio *tex. in l. interdum, ff. qui potior. in pign. hab.* cũ ibi not. per *Glo. Bar.* & alios Doct. & in *l. creditor, ff. ſi cer. pet.* quod mutuans pecuniam pro refectione domus, vel alicuius rei conſeruatione omnibus anterioribus creditoribus præferatur, procedit tantùm quoad concurrentem quantitatem pecuniæ cum effectu in eam cauſam expenſæ, ſecus verò quoad eius intereſſe, prout refert *Carrot. in tract. de locat. & conduc. in vlt. par. concl.* 49 & *Rip. in l. ſi vetri, §. diuus, ff. de priuil. cred.* relatus a *Io. Franc. de Pont. in deciſ. 34. nu.* 30.

Quartò arguitur, quòd priuilegium, vt pro dote poſſint obligari bona reſtitutionis ſubiecta competit mulieri, eius autem intereſſe debetur viro. Ideò ex mutatione perſonæ priuilegium cenſetur extinctum, *ex regu. tex. in l. paulus, cum ibi not. per* Doctor. *ff. de acquir. hared.*

39 Quintò arguitur, quòd ſi permitteretur obligatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorem pro dotis intereſſe, daretur maximum inconueniens, quòd eſſet in poteſtate grauati alienare omnia bona reſtitutioni ſubiecta in præiudicium ſubſtituti, & per indirectum aperiretur via fraudibus euertendi fideicommiſſa, prout ita arguendo conſiderat *Canuct. in d. cap. at non erit otioſa, ſub nu.* 16. *& ſeq. fol.* 94.

His tamen non obſtantibus contraria opinio mihi verior, & tutior videtur per infraſcripta.

40 Primò, quia bona obligata, & hypothecata pro debito principali, ſunt etiam obligata, & hypothecata pro eius intereſſe, vt expreſsè cauetur in *l. Lutius, ff. qui potio. in pign. hab.* & notant in ſpecie *Dec. in l. pecuniam, in 1. not. ff. ſi cer. pet. Rip. in l. priuilegia, in 8. amplia. ff. de priuil. cred. Neguſ. de pignor. in 2. mẽb. 5. par. nu.* 10. & latè *Burſat. in conſ.* 103. *nu.* 10. *cum plur. ſeq. vol.* 1.

41 Et ideo qui eſt prior in tempore pro ſorte principali, præfertur etiã pro intereſſe ipſius, vt notant communiter *Doct. in ead. l. Lutius. Cather. in deciſ. Pedem.* 129. *num.* 12. & latè *Ceſar Barz. in deciſ. Bonon.* 108. *in 2. dub. ſub nu. 4. verſ. præſuppoſito igitur*, quam concluſionem plenè exornat *Franc. del Caſtill. in deciſ. 17. nu. 28. cum ſeq.*

42 Secundò, quia actio de dote eſt bonæ fidei, *§. fuerat, inſtit. de actio.* & ideo vſuræ, & acceſſiones veniunt ſecundum naturam ipſius actionis Vnde tacita hypotheca, quæ competit pro dote, competit etiam pro eius intereſſe, vt plenè probat *Neguſ. in tract. de pignor. in 4. memb. 2. par. nu.* 55. & *ſeq.* quem refert, & doctiſſimum appellat *Camer. in cap. imperialem, de probib. feud. alien. per Feder. fol.* 52. *lit.* E.

43 Eademque ratione licet in contractibus ſtricti iuris fideiuſſor intercedens pro certa sũma non teneatur pro eius intereſſe, *ex reg. tex. in l. quæro, in prin ff. locat.* & *in l. fideiuſſor magiſtratum, §. ſi pro Aurelio. ff. de fideiuſſ.* ſecus tamen eſt in fideiubente pro dote, nam tenetur etiam pro eius intereſſe, vt notant idem *Neguſ. in cit. loco, nu.* 56. *& Burſat. in d. cõſ.* 103. *nu.* 17. *& ſeq.*

44 Tertiò pro hac cõcluſione fortiſſimè ſtringit doctrina *Camer. in d. cap. Imperialem, fol.* 51. *col.* 4. *lit. V.* vbi reprehendendo Affl. pluribus rationibus cõcludit, quòd aſsenſus præſtitus ſuper obligatione bonorum feudalium pro dote, cenſetur etiam ex vi comprehenſionis præſtitus ſuper intereſſe debito ob retardatam eius ſolutionem, & præcipuè mouetur, quia dos & intereſse conſiderantur vt vnum & idem, non vt duo ſeparata, *l. quicunque, §. pen. ff. de inſt.* Et dominus conſentiendo obligationi pro dote, cenſetur quoque cogitaſſe de eius intereſse, quod venit in conſequentiam ipſius, *l. quanquam, ff. de rit. nup.* pro qua concluſione allegat *Andr. in conſt. Regn. in aliquibus, in ver. quintumdecimum, col. 7. in fi.* qui ex eadem ratione tenet, quod ſi vir retineat pignus pro paragio vxori debito vigore illius conſtitutionis, non tenetur fructus in ſortem computare, prout alij creditores, iuxta not. *in cap. ſalubriter, de vſur.* Nam dũ pignus conceditur à lege reſpectu rei principalis, cenſetur etiam conceſsa lucrifatio fructuũ. Dotis enim cauſa pia, & fauorabilis eſt, & pro ea plerunque receditur à iuris regulis, vt inquit *Frezz. de ſubfeud. lib. 2. quæſt. 2. nu.* 18. *per tex. in l. ſi ego. §. ſi res. ff. de iur. dot.* Et propterea refert in Collaterali Conſilio, ad inſtantiam Camillæ Pappacoda petentis aſsecurationem dotium, & antefati ſuper Terra Torrellæ præſtitam fuiſse aſſiſtentiam petitam tam pro capitali, quam etiam pro damnis, expenſis, & intereſse, & in ea cauſa fuiſse plenè auditum Regium Fiſcum, quam ſententiam dicit eſse menti tenendam in materia aſsenſus.

45 Et pro eadem concluſione faciunt ea, quæ plenè tradit *Regens Ioan. Franc. de Ponte in conſi.* 76. *nu.* 6. *& ſeq.* vbi latè probat, quòd aſsenſus præſtitus obligationi rerum feudalium, pro venditione annuorum introituum,

com-

comprehendi etiam intereſſe tertiarum, tanquam acceſſorium.

46 Quartò confirmatur hæc concluſio ab optimo ſimili, nam bona obligata pro dote, ſunt etiam obligata pro alimentis, quæ debentur tanquam acceſſoria ad dotem, vt ex magis communi Doctorum ſententia refert *Rip. in d. l. priuilegia, ſub nu. 9. verſ. quod procedit, ff. de priuil. credit. Cannet. in d. cap. Mittun etiā otioſa, num. 18. fol. 94.* & plenè *Neguſ. de pignor. in 4. memb. 2. par. nu. 67. cum plur. ſeq.*

47 Qua ratione pro alimentis mulieri debitis pro primo anno poſt ſolutum matrimonium, quæ ſunt acceſſoria ad dotem, iux. not. per *Vinc. de Franch. in deciſ. 489.* obligata eſſe etiam bona fideicommiſſo ſubiecta, tenuit *Gumiæ in repet. cap. ſi quis aliquem, in ver. queritur, in 12. limit.*

48 Et ex his, & alijs aſſenſum præſtitum ſuper obligatione bonorum feudalium pro dote, extendi etiā ad alimenta, tanquam acceſſoria, & annexa, pleniſſimè teſtatur *Surd. in d. tract. de aliment. tit. 9. q. 31. per tot.* qui plura notabilia cumulat ad hoc propoſitum, quæ valdè conferunt ad deciſionem huius articuli.

49 Quintò in proprijs ferè terminis, reiectis omnibus in contrarium allegatis per *Cannet. in d. cap. volentes,* plenè hanc quæſtionem diſputando *Fran. Milan. in deciſ. 18. nu. 360. cum plur. ſeq. in 1. lib.* concludit, quòd ſicut feuda, & alia bona fideicommiſſo ſubiecta obligari, & alienari poſſunt in caſibus expreſſis in d. auth. res quæ, ita etiam ſuper eis poteſt in eiſdem caſibus fieri venditio tot annuorum introituum, quæ obligatio eſt perpetua, & obligat ſucceſſores, non ſolum reſpectu principalis ſummæ debitæ pro dote, ſed etiam pro annuis introitibus perpetuò decurrendis, quam concluſionem pluribus rationibus confirmat, quas non repeto, cùm penes eum videri poſſint, & ſecundùm eam iudicatum fuiſſe teſtatur; & eandem deciſionem refert, & ſequitur *Peregr. de fideicom. art. 42. ſub nu. 96. verſ. ex aduerſo conſideratur.* Et in ſpecie quòd dictę Auth. diſpoſitio procedit etiam in dotis intereſſe, nouiſſimè affirmat *Regens Io. Franc. de Ponte in deciſ. 34. nu. 38. cum ſeq.* & eandē concluſionem cōfirmat *Caſar Barz. in deciſ. Bonon. 108. nu. 15. & ſeq.*

Non obſtant modò in contrarium allegata, imo ex eorum reſolutione tutior apparebit hæc concluſio.

50 Primo enim non obſtat dum dicebatur dictæ Auth. diſpoſitionem eſſe exorbitantem à iuris regulis, & proinde ſtrictè interpretandam, nam verior, atq; communior eſt opinio contraria, quæ eſt fauorabilis, & amplianda, cùm principaliter introducta ſit fauore publicæ vtilitatis, cui expedit mulieres eſſe dotatas, vt plenè affirmant *Rol. à Vall. in conſ. 85. nu. 9. & ſeq. vol. 1. Mantoch. de præſ. lib. 4. præſ. 189. nu. 4.* & *in conſ. 38. nu. 15. & 19. & Peregr. in d. art. 42. nu. 5.* qui plures alios concordantes allegant.

51 Nec eſt vera alia concluſio, quæ ex eodem argumento inferebatur, quod dictæ Auth. diſpoſitio tanquam exorbitans habet tantummodo locum in vera dote numerata, non autem in dote confeſſata. Nam contrarium eſt verius, quando lapſa ſunt tempora opponendi exceptionem non numeratæ dotis, cum tūc habeat omnia priuilegia, quæ habet vera dos numerata, etiam quoad prælationem contra creditores vigil. vt ex magis communi Doctorum ſententia refert *Peregr. in eodem art. 42. ſub nu. 83. verſ. ceterum ex communi, poſt Rol. à Vall. in d. conſ. 85. nu. 41. & ſeq. vol. 1. & latius in conſ. 20. in 2. dub. nu. 14. & ſeq. & in conſ. 74. per tot. vol. 4.* & eandem concluſionem pluribus authoritatibus confirmat *Aluar. Velaſq. in 1. tom. conſultatio. mod. 6. num. 5.* Verùm hæc concluſio duobus modis

52 declaratur. Primo, quòd procedit, quando creditores ſcienter omiſerunt exceptionem non numeratæ dotis, quam viro competebat obijcere, iuxta not. per *glo. in l. ſcripturas, in ver. ſuum robur, C. qui potior. in pign. hab.* Secus vero ſi ignoraſſent, nam tunc eis ſuccurreretur beneficio reſtitutionis in integrum, ex clauſula generali, ſi quæ mihi iuſta cauſa, iux. not. per *glo. in l. in contractibus, in ver. poſitoris, C. de non numer. pecun.* prout in ſpecie declarat *Aluar. Velaſq. in citato loco,* cum quo concordant *Vrſill. in addi. ad Aff.*

53 *in deciſ. 402. ſub nu. 1.* Secundo declaratur, quòd habet locum, quando fit abſque fraudis ſuſpitione, ſecus verò ſi fiat a viro debitorum mole grauato, ſeu decocto, nam tunc præſumeretur fraudulenta, & creditoribus non præiudicaret, vt benè animaduertit idem *Vrſill. in alleg. deciſio. 402. nu. 7.* ex notatis per *Crau. in conſi. 40. in fi.* & idem puto dicendum in decoctioni proximo, nam ſequuta eius fuga infra paucos dies, omnes contractus, & ſolutiones factæ reuocantur ex cauſa præſumpti doli, iuxta ea, quæ pulchrè refert *Bmuen. Stracch. in trac. de mercatur. ſub tit. de deco-*

54 *ctor. nu. 28. cum ſeq.* Eadem autem concluſio de dote confeſſata fortius procederet, quando præcedunt capitula matrimonialia promiſſionis dotis, & ſequitur poſtea viri confeſſio de receptione ipſius, tunc enim talis confeſſio indiſtinctè omnibus viri creditoribus præiudicat, & habet vim veræ numerationis, per ea

quæ notabiliter dicit *Afflict.in d.deciſ.* 402.
quæ communiter à Doctoribus canonizatur,
vt patet ex relatis per *Crau.in d.conſ.40.per*
tot. & licet *Aluar. Velaſq. in d.conſult.6. in*
fi. dicat, ſibi nunquam placuiſſe dictam deci-
ſionem, nihilominus eam communiter rece-
ptam eſſe teſtatur *Rol.à Vall.in d.cõſ.20. nu.*
55 *18.vol.4.* Niſi fortè in contrarium vrgeant
aliquæ fraudis coniecturæ, quas refert *Hier.*
de Laurent.in deciſ.Auin.25.num.8. & ſeq.
quæ tamen elidi poſſent per contrarias con-
iecturas, ex quibus præſumitur vera dotis nu-
meratio, quas pulchrè refert *Ant.Sola in con-*
ſuet.Sabaud.ſub rubr.de feud.in glo. vnic.2.
par.decret. Blanch.fol.mihi 71. & Stephan.
*Gratia.in deciſ.*103.

* Verum concluſio hæc intelligenda eſt pro-
cedere, quãdo confeſſio fit in contractu inter
viuos, ſecus vero ſi fiat in vltima voluntate,
tunc enim nunquam veram numerationem
probaret, ſed ſolum præſumptam quandam
donationem induceret, quam idem teſtator
ſemper reuocare poſſet, præterquam ſi ex alijs
coniecturis veræ numerationis adminiculata
eſſet, vt notabiliter refert *Iacob. Cancer. in*
1.lib.varia.reſol.cap.9.de dot.& don.propter
nupt.nu.30.& ſeq.]

56 Nec vera eſt alia cõcluſio ex eodem primo
argumento deprompta, quod dictæ Authen.
diſpoſitio non habet locum in antefato, nam
cõtrarium verius eſſe conſtat ex not. per *Ant.*
Sola in d.rubr.de feud.in 1.par. Gl. *vn. eiuſ-*
dem decreti, Blanch.*nu.4.cum plurib.ſeq.&*
Peregr.in d.art.42. nu. 98. & ita paſſim per
Sacr.Conſil.iudicari teſtatur *Vinc.de Frãch.*
in d.deciſ.613.nu.10.

57 Ad ſecundum argumentum de aſſenſu, qui
non extenditur ad intereſſe, reſpõdetur, quod
verior eſt opinio contraria, quam tenet Ca-
merar.in loco ſupra relato, cum ſit validiori-
bus rationibus roborata, eamque ab omnibus
contrarijs plenè defendit *Surd.in d.q.31.nu.*
36.cum plur.ſeq. & ſecundum eam pluries
fuiſſe deciſum per Sacrum Conſilium refert
Io.Franc.de Ponte in conſ.64.num.19. cum
* *plur.ſeq.& in deciſ.34.nu.38.* [& idem iudi-
catum fuiſſe per Sacrum Conſilium in cauſa
Marchionis Lauri cum Comite Sanctę ſeueri-
næ, teſtatur *Marta in tract.de clauſul.par.2.*
clauſ.39.in fi. quem refert nouiſſimè *Io. Bap.*
Thor.in cõpend.deciſ. Neap. in ver. aſſenſus
præſtitus ſuper capitali,fo.54.] Licet.n.aſſen
ſus non extendatur vltra expreſſa, nihilomi-
nus pro expreſſo habetur id, quod venit in
conſequentiam expreſſi.iux.not.per *Bar.in l.*
fideiuſſor, §.meminiſſe, ff. de legat. & plenè
per *Cæſar.Barz.in deciſ.108.nu.24. & ſeq.*

& aſſenſus trahitur etiam ad ea, quæ tacita
ſunt, ſed ſubaudiuntur à lege, vt notat *Andr.*
in cap.1.qui ſucceſſor ten.& Camer.in d.cap.
Imperialem,in 9. concl. verſ. & videtur di-
cendum,fol.mihi 55.lit.H. nam ea ſub aſſenſu
continentur, non per viam extenſionis, ſed
comprehenſionis, vt benè inquit idem *Came-*
rar.ibid.in 8.concluſ.fol.52.lit.I.& Frez. in
ſubfeud.lib.2.q.2.nu.9. Intereſſe autem dotis
venit tacitè, & conſecutiuè ad ipſam dotem,
nam dos filiabus debetur ex iuris diſpoſitio-
ne, & quando à lege inducitur obligatio, tunc
trahitur etiam ad intereſſe, ex not.per *Bar.&*
alios Doct.in l.ſi cum dotem, §.ſin autem in
ſaluiſſimo, ff.ſol.matrim. & hinc eſt, quod ta-
cita hypotheca, quam habet mulier in bonis
viri pro dote, trahitur etiam ad eius intereſ-
ſe, & alimenta pro dote debita, iuxta ea, quæ
poſt alios tradit plenè *Neguſ.de pignor.in 4.*
mẽb.2.par.nu.49.& ſeq. quem refert *Frez.*
58 *in d.q.20.nu.3.& ſeq.* Imo etiam diſpenſatio
quæ eſt ſtricti iuris, & extenſionem non ad-
mittit, extenditur tamen ad ea, quæ ſunt anne-
xa, & conſequutiua, iuxta *gloſ. & ibi not.per*
Abb.nu.4.in cap.quia in tantum, de præben.
& Iaſ.in l.1.nu.3.C.de tranſact. Et hinc eſt,
quod licet regulariter mandati fines diligen-
ter ſint cuſtodiendi, *cap. Piſanis, cum ibi not.*
per Abb.nu.6.de reſtit.ſpolia. & plenè *Alex.*
Rauden. in conſi.21.nu.32.& ſeq. vol.2. &
pleniſſimè *Burſat.in conſ.395.lib.4.* Nihilo-
59 minus ſi quis conſtituitur procurator ad acci-
piendnm mutuo pecuniam, cenſetur etiam
conſtitutus ad promittendum cambia, & in-
tereſſe, vt pulchrè inquit *Rom.in conſ.94.nu.*
* *7.verſ. quoad ſecundum.* [& poteſt facere
omnia fieri conſueta, iux.not. per *Bar.in l.fi.*
ff.de his, quæ in frau.cred. Et ideo poteſt ap-
ponere pœnam, & hypotheram, & omnia
alia pacta apponi ſolita, vt plenè probat *Sur-*
dus in deciſ.213.nu.4.cum ſeq.]

60 Præterea tuuc aſſenſur dicitur eſſe ſtricti iu-
ris, quando præſtatur ſuper contractu ſtricti
iuris, nam aſſumit eiuſdem contractus naturã,
ſecus vero quando præſtatur ſuper contractu
bonæ fidei, nam tunc debet latè interpretari
ſecundum eiuſdem contractus naturam, ſuper
quo conceditur, vt benè inquit *Camer. in d.*
cap.Imperialem,in 2.concl.in princ.fol.44.
lit.B. & ideo ſuper dotis contractu præſtitus,
qui eſt bonæ fidei, latè interpretari debet, vt
in ſpecie docet idem *Camer.in 7.concl.in fin.*
fol.52. & pulchrè *Ioan. Franc.de Pont. in d.*
conſi.64.nu.3.

61 Quibus parum, aut nihil obſiſtit, quod di-
cebatur de reſtitutione in integrum, quæ con-
ceſſa pro ſorte principali non extenditur ad
vſuras,

vſuras, per *tex. in l. fi. §. Lucius, ff. de cond. indeb.* nam huic obiecto pluribus modis optimè reſpondet *Surd. in d. q. 31. nu. 62. cum plurib. ſeq.* Sed ad propoſitum noſtræ quæſtionis duo ſunt præcipuè notanda.

62. Primum eſt, quod ille tex. procedit in vſuris odioſis, quæ debentur abſolutè propter moram, ſecus eſt in vſuris fauorabilibus, put eſt intereſſe, quod debetur pro retardata dotium ſolutione, hoc enim tanquam fauorabile venit etiam ſub reſtitutione in integrum, vt notabiliter inquit *Iaſ. in eod. §. Lutius, nu. 3. verſ. vnde reſpondeo, & in l. 2. §. interdum, nu. 5. ff. de vulg. & pup.* nam hoc intereſſe eſt adeo fauorabile, quod debetur omni iure, etiam canonico, vt notatur *in cap. ſalubriter, de vſur.* quod pluribus authoritatibus plenè confirmat *Rolan. à Vall. in conſ. 65. nu. 4. volum. 2.*

63 Secundum notabile eſt, quod ille tex. procedit in vſuris debitis titulo lucratiuo, prout ſunt illę, quæ debētur ex pacto a debitore moroſo pro pœna, ſecus verò eſt in intereſſe debito ratione lucri ceſſantis, ſeu damni emergentis, vel pro dote ratione onerum matrimonij, aut alimentorum, in his enim, & alijs ſimilibus caſibus nullum verſatur creditoris lucrum, ſed eius tantum indemnitati proſpicitur, ne ſit in damno ob retardatam ſolutionem, vt benè animaduertit *Surd. in eadem q. 31. nu. 66.* & hoc melius explicat *Sfor. Odd. in tract. de reſtit. in integr. in 1. par. art. 46. nu. 40. & ſeq.*

64 Tertio non obſtat aliud contrarium, quod fundabatur ex authoritate Cānetij, nam omnibus eius motiuis optimè reſpondet *Franc. Milan. in d. deciſ. 18. num. 360. cum plur. ſeq.* qui teſtatur contra opinionem Cannetij fuiſſe deciſum, ſuamque concluſionem potiſſimè fundat in iuris regula, qua cautum eſt, quod cui licet quod eſt plus, licet vtique quod eſt minus. Vnde qui poteſt alienare, poteſt etiam obligare ſub vſuris, *l. magis puto, §. item prætor, ff. de reb. eor.* quem tex. ad hoc propoſitū in proprijs terminis allegat *Peregr. in d. art. 42. ſub nu. 96. verſ. ex aduerſo conſideratur.*

65 Ex quo infertur, quòd cùm ex diſpoſitione d. Auth. cautum ſit, quòd bona reſtitutionis oneri ſubiecta poſſunt alienari pro conſtituenda, vel reſtituenda dote, & etiam bona feudalia ob eandem cauſam alienari poſſe non dubitetur ex ijs, quæ plenè tradit idem *Cannet. in d. cap. volētes, in verſ. ſed quid ſi feudum, fol. mihi 32. & Petr. de Gregor. in tracta. de conſeſſ. feud. par. 2. q. 10. nu. 17. verſ. ſit etiam alienare poteſt pro dote.* Multo minus dubitandum eſt, quin pro eadem cauſa poſſint huiuſmodi bona obligari etiam pro intereſſe debito in caſu retardatæ ſolutionis, & venditioni annuorum introituum ſubijci, vt plenè fundat idem *Franc. Milan. in alleg. deciſ. 18. nu. 364. cum plur. ſeq.*

66 Cui concluſioni non obſtat *tex. in d. l. ideo, ff. de compenſat.* nam ibi non agitur de intereſſe, ſed de pœna, quæ inter ſe valde differūt, nam intereſſe, præſertim illud, quod debetur pro dote, vt ſupra ex authoritate Camerar. & aliorum concluſum fuit, eſt fauorabile; & eſt vnum, & idem cum ipſa dote, & ideo eadem hypotheca, quæ oritur pro ſorte principali, oritur etiam pro eius interuſurio, vt expreſsè cauetur in *d. l. Lucius, ff. qui potior. in pign. hab.* cum alijs ſupra allegatis in primo fundamento huius concluſionis, ſecus verò eſt in his, quæ debentur pro pœna, nam conſiderantur vti quid ſeparatum à ſorte principali. Et hinc eſt, quòd etiam hypotheca priuilegiata, quam habet fiſcus pro ſorte principali, non extenditur ad pœnam conuentionalem in contractu adiectam, vt in ſpecie not. *Paul. de Caſt. in ead. l. ideo, ff. de compenſat.* Similique modo pignus obligatum pro ſorte non poteſt retineri pro pœna, vt not. *Iaſ. in l. pignoribus, C. de vſur.* & *Neguſ. de pignor. in 1. memb. 5. par. nu. 41.* quos refert *Pereg. in tract. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 6. nu. 13.* & ex his veram nō eſſe concluſionem ex aduerſo allegatam, quòd mutuans pecuniam pro refectione, vel conſeruatione rei præferatur tantùm pro ſorte, & non pro eius intereſſe, teſtatur in ſpecie *Regens de Ponte in d. deciſ. 34. nu. 51.*

67 Neque obſtat quartum motiuum ex aduerſo conſideratum, quòd priuilegium d. Auth. res quæ, fuit inductum in fauorem mulieris pro dote ei debita, & ideò non debet extendi ad intereſſe, quod debetur viro, quia mutatione perſonæ extinguitur priuilegium. Nam hoc argumentum eſt valdè fallax, & procedit ſine fundamento, ſiquidem eadem cauſa, quæ conſideratur in dote mulieri conſtituenda, procedit etiam in intereſſe ipſius, vt ſcilicet oneribus matrimonij deſeruiant, *l. quæ dotes, ff. ſol. matr. vt not. Rom. in conſ. 117.* Et licet videatur mutata perſona quoad actionis exercitium, non tamen eſt mutata quoad effectū. Dos enim ideo conſtituitur, vt ex ea mulier alatur vna cū viro, *l. vbi adhuc. C. de iur. dot.* & loco alimentorum ſuccedit, *l. filia, §. Titia, ff. de cond. & demonſtr.* & ideo pater, qui dotem promiſſam non ſoluit, non leuatur ab onere alendi filiam, & propterea tenetur pręſtare interſuria pro tempore, quo fuit in mora, *l. inſulam, §. vſuras, ff. ſolu. matr.* vt refert *Surd. in d. tract. de alim. tit. 1. q. 6. n. 13.* Hinc

eſt, quòd maritus poteſt vxorem expellere, ſi
dos promiſſa ſoluta non fuit, vt inquit Iaſ. in
l. donatarius, § ſi quis indebitum, nu. 6. ff. de
cond. ob cauſ. & ante dotem conſignatam nõ
tenetur eam ad domũ traducere, vt notãt Do-
ctores in l. ſi cum dotem, §. ſin autem in ſaniſ-
ſimo, ff. ſol. matr. Abb. in cap. per veſtras, de
donat. int. vir. & vxor. & Sylu. nupt. in ver.
68 non eſt nubendum, nu. 46. & idem eſt in ſo-
cero, qui non tenetur alere nurum, quam fi-
lius duxit indotatam, vt plenè conſuluit Ioã.
Bapt. Ladercb. in conſ. 117. per tot. impugnan
do opinionem Ruini, qui contrarium tenue-
69 rat in conſ. 144. vol. 5. Vnde ſi quis iurat ali-
quam ducere vxorem, ſemper ſubintelligitur
conditio mediante dote congrua, vt notabili-
ter affirmat Iaſ. in auth. præterea, in 2. not.
70 C. vnde vir. & vxor. Hinc eſt, quòd ſi vir per
decennium aluit vxorem, præſumitur, quòd
dos ei ſoluta fuit, vt refert plenè Cephal. in
conſ. 448. nu. 23. & ſeq. vol. 3. & regulariter
non tenetur vir alere vxorem infirmam, vl-
tra quam dotis fructus ſuggerunt, l. ſi cum do-
tem. §. ſin autem in ſauiſſimo, cum ibi nota.
per Doctor. ff. ſolu. matrim. intelligendo ta-
men hanc concluſionem, iuxta ea, quæ plenè
cumulant Surd. in d. tract. de alim. tit. 1. q. 33.
per tot. & notiſſimè Gaſp. Theſaur. in quæſt.
foren. 52. lib. 2.

Nec denique obſtat quintum argumentum,
quòd eſſet in poteſtate grauati totum euertere
fideicommiſſum in præiudicium ſubſtituti,
cum tandiù ceſſare poſſet à dotis ſolutione,
quòd eius intereſſe abſorberet etiam bona fi-
deicommiſſo ſubiecta, huic enim motiuo du-
pliciter reſpondetur.

71 Primò, quòd hoc non eſt inconueniens con
ſiderabile, ſufficit enim, quòd cauſa ſit legiti-
ma, pro qua bona reſtitutioni ſubiecta obli-
gari potuerunt lege permittente, & quòd con
tractus fuerit ab initio validus, & in caſu per-
miſſo, ſiquidem hoc ſolum attenditur, & non
quod poſtea ſequitur ex non obſeruantia con-
trahentis, iux. not. per Dec. in conſ. 59. vol. 1.
quem refert Fran. Milanen. in d. deciſ. 18. nu.
375. Eadem enim ratio militaret etiam in
fratre fideicõmiſſi onere grauato, qui diù di-
ſtulit ſororem viro copulare, eiq; legitimam
portionem. ſeu dotem de paragio aſſignare,
nec interim eam alere curauit. Et nihilomi-
nus quandocunque nuptui ſoror tradatur, ei
debetur dos de paragio vna cum fructibus, &
omnia detrahi debet ex bonis fideicommiſſo
ſubiectis, nulla habita conſideratione, quòd ex
culpa fratris fiat deterior conditio ſubſtituti,
nam dos ſorori debita ex bonis paternis ſub-
rogata eſt in locum legitimæ, quæ augetur ex
fructibus, & fideicommiſſum cenſetur iniun-
ctum in eo, quod ſupereſt, prout in eo caſu
hanc concluſionem negare non potuit idem
Cannet. in d. cap. at non erit otioſa, num. 20.
fol. mihi 94. ex nota. per Socin. in conſil. 17.
num. 40. volum. 4. & Alex. in conſi. 48. num.
15. volum. 5.

72 Eademque ratio militaret quoque contra
creditorem anteriorem, nam ſemper eſſet in
manu debitoris non ſoluendo intereſſe, credi-
torum poſteriorum iura deteriora facere, &
tamen hoc à lege non conſideratur, vt in ſpe-
cie not. Io. Franc. de Pont. in d. deciſ. 34. nu.
47. Imò hoc argumentum retorqueri poteſt,
dum enim dicitur, quòd ex mora grauati non
ſoluentis dotem, non debet fieri deterior cõ-
ditio ſubſtituti, pari etiam modo concedendũ
eſt, quòd neque mora grauati nocere debet
mulieri, quæ ex dote debet habere alimenta,
nec eius viro, qui ſuſtinet onera matrimonij,
& in pari cauſa potiora, & fauorabiliora ſunt
iura dotalia. Nam dictæ Auth. diſpoſitio fun-
data eſt in publica vtilitate, cuius intereſt mu-
lieres eſſe dotatas, & earum prole mundum
generatione propagari, quæ priuato ſubſtitu-
ti commodo præferenda eſt, vt expreſſè ca-
uetur in eo. tex. per hæc formalia verba (ea
enim quæ communiter omnibus proſunt his,
quæ ſpecialiter quibuſdam vtilia ſunt, præ-
ponimus) & paulò infra ſubijcitur (maximè
in nuptijs, quibus nihil in hominum vita vti-
lius, vt quæ ſola homines procreare, & pro-
ducere poſſint) quam rationem in caſu ſimili
ponderat Menocb. in conſil. 33. num. 15. &
19. & Marc. Antonius Eugen. in conſil. 54.
num. 23.

73 Hinc eſt, quod ſi maritus tempore receptæ
dotis habebat multa bona libera ab onere fi-
deicommiſſi, quæ tempore reſtitutionis dotis
reperiuntur conſumpta, hoc non debet mu-
lieri nocere, ſed ei reſtituenda eſt dos ſuper bo
nis fideicommiſſo ſubiectis, vt teſtatur in facto
obtinuiſſe Paul. de Caſtr. in d. auth. res quæ.
nu. 11. & alij, quos refert Menocb. de præſum.
lib. 4. præſum. 19. num. 44. & Franc. Becc. in
conſi. 54. nu. 2. lib. 1. Et licet contra hanc con-
cluſionem videtur tenere Peregr. & alij per
eum allegati in d. art. 42. nu. 15. eam limitan
do in caſu, quo pater ſpecificè tot bona filio
reliquit pro legitima, & trebellianica, ex qui-
bus dos per eum recepta, ſeu recipienda po-
tuiſſet commodè aſſecurari. Non tamen eſt à
ſupradicta concluſione recedendum, quæ cõ-
munior, & magis doti fauorabilis eſt, vt patet
ex cumulatis per Pet. Placent. in d. tract. de
fideicom. q. 8. nu. 457. Curt. iun. in conſ. 59.
Decian. in conſ. 18. nu. 57. vol. 2. & alios rela-

tos

tos per *Ant.Sol.in conſuet.Sabaud.ſub titu.
de feud.in glo.vn.2.par. decreti, Blanch. nu.
6.fol.mihi 72.in antiquis*, quę concluſio pro-
cedit,etiam ſi mulieri poſſet ſatisfieri agendo
contra tertios poſſeſſores bonorum per eius
virum alienatorum,vt ex magis cõmuni Do-
ctorum ſententia notabiliter refert *Petr.Ca-
ball.in conſi.7.nu.25.& ſeq.lib.2.*

74 Imò etiam ſi aliqua culpa poteſt ipſi mulie-
ri imputari,quia dum videbat eius virum bo-
na diſſipare, non curauit dotis aſſecurationē
petere,nihilominus ex hoc eius iura deteriora
non fieri, ſed in caſu reſtitutionis dotis ei ſa-
tisfieri debeat ſuper bonis fideicommiſſo ſub-
iectis,ex magis communi Doctorum ſenten-
tia teſtatur idem *Ant.Sol.in cit. loco, ſub nu.*
8.& plenè *Eugen.in conſi.54.nu.6.cum ſeq.*
* [Et non ſolum hoc priuilegium competit
pro reſtitutione primæ dotis, ſed etiam ſi ſe-
cundam,vel tertiam vxorem ducat, vt bene
probat Iacob. *Cancer.in 1.lib.var.reſol.cap.
9.de dot.& don.propter nup.num.* 110. *cum
ſequen.*]

75 Secundò pro reſponſione ad idē argumen-
tum conſidero,quòd pro dote mulieri conſti-
tuenda non reperitur taxata certa quantitas,
ſed quod ſit congrua,vt nubat viro còdigno,
in quo multa ſunt conſiderenda, iux. not. in
l.quaro,ff de iur.dot. Adeò quòd ſi legitima
non ſufficit,augeri poteſt etiam ſi opus ſit vſq;
ad diminutionem totius fideicommiſſi, vt ex
communi Doctorum calculo refert *Peregrin.
in d.art.42.nu.26.& ſeq.* nam fauore dotium
conſtituendarum,vel reſtituendarum ſemper
fit interpretatio,vt fideicommiſſum cenſeatur
conſtitutum in eo tantum,quod ſupererit tē-
pore mortis grauati,vt eſt caſus expreſſus in
l.mulier,§.cum proponeretur, ff. ad Trebell.
ex quo tex.& multorum Doctorum authori-
tate refert idem *Peregr.in cit.loco, nu.22.&
ſub nu.26.& ſequen.* quòd omnia bona penes
grauatum ſunt libera, & penitus a fideicom-
miſſi vinculo exempta,& vt inquit *Bar.* quem
ibi ſequuntur *Pau.de Caſtr.& Alexan. in l.
à filia, ff. ad Trebell.* nunquam videtur in fi-
deicommiſſo fuiſſe,quod neceſſarium fuit pro
dote filiæ, quam concluſionem confirmat idē
Bar.in d.auth.ex cauſa.nu. 5. & cum eo con-
cordat *Menoch.in d.præſump.189. num.44.
& ſequen.*

76 Hoc ſuppoſito ſequitur indubitabilis con-
cluſio,quòd ſicut hæres ſub ea forma graua-
tus,vt ſubſtituto reſtituat,quod ſupererit, ex
tacita permiſſione teſtatoris omnia poteſt
alienare, *iux. tex. in l.Titius, ff. ad Trebell.*
præter quartam partem, quam licet teneatur
pro ſubſtituto conſeruare ex noua diſpoſitio-
ne *tex.in auth.contra rogatus, C.eod.tit.* Ni-
hilominus eam quoque alienare non prohi-
betur pro dote conſtituenda, vel reſtituenda,
aut pro redemptione captiuorũ, vel pro ſuis
neceſſarijs alimentis, vt expreſsè cauetur in
eadem auth. vbi ita communiter notant om-
nes Doctores,& plenè *Peregr.de fideicom.in
art.40.nu.40.* Ita etiam ex eadem ratione fa-
tendum eſt, quod ſi pro dote omnia poſſunt
alienari, & nihil curatur de præiudicio ſub-
ſtituti,qui aliud prętendere non poteſt,quam
id, quod ſupereſt poſt obitum grauati, pari
etiam modo nulla eſt habenda conſideratio
de hoc argumento, quod abſolutè fundatur
in futuro præiuditio ſubſtituti, de quo iura
in hoc caſu nullam rationem habuerunt.

Et ex his, ni fallor,vndique tuta videtur
hæc concluſio,& ita iuris eſſe cenſeo,ſaluo ſē-
per rectius ſentiētium iudicio, cui me in om-
nibus reuerenter ſubijcio.

77 Et demum pro huius Capituli complemen
to ſciendum eſt, quòd dictæ Auth. diſpoſitio
procedit non ſolum pro cõſtituendis dotibus
filiarum,& deſcendentium teſtatoris,ſed etiā
pro dotis reſtitutione facienda per filium gra-
uatum onere fideicommiſſi,iux. not.per *Dec.
in conſ.376.per tot. Iaſ.in conſ.231.volum.2.
Menoch. de præſump.lib. 4. præſump. 390.
per totam. Cephal. in conſ.574. volum.4.*&
alios relatos per *Fab.Turret.in conſ. 24. nu.
1.vol.3.* quæ concluſio procedit etiam in caſu
quo filius ducit vxorem poſt patris obitum,
& iam conſtitutum fideicommiſſum,vt ex ma
gis communi Doctorum opinione refert *Pet.*
* *Caball.in d.conſ.7.nu 6.lib.2.* [& alij relati
per *Gratian.in diſcept.foren.lib.2.cap.* 331.
*nu.*17.Immo dictæ Auth.beneficium mulieri-
bus prodeſſe,etiam ſi ſcientes adeſſe fideicom-
miſſum contraxerint,affirmat *Theſaur.in de-*
78 *ciſ.*151.] Ex eadem autem concluſione infer-
tur, quòd non ſolum pro dotis reſtitutione
poſſunt obligari bona fideicommiſſo ſubiecta,
ſed etiam pater tenetur pro filio vxorem du-
cente ſe ad dotis reſtitutionem obligare, vel
ei aſſignare donationem propter nuptias,iux.
not.per *Bar.in l.ſi cum dotem,§.tranſgredia-
mur,nu.4.& ſeq.ff.ſol. matr.* & ibi commu-
niter omnes Doctor. plenè *Bald. Nouell. in
tract.de dot.in 6.par.priuil.* 20. *per tot. Me-
noch.in conſ.33.nu.19.vol.1.Cephal.in conſ.
177.nu.6.Caeber.in deciſ.44.num.*6. & alios
relatos per *Franc. Milanen. in deciſ. 19.nu,*
79 *1.lib.1.* Quæ concluſio procedit non ſolùm
pro dote, ſed etiam pro dotario, vt notabili-
ter dixit *Ang. Aret.in §.fuerat, col. fin. verſ.
vltimo aduertat, inſt.de actio.* quem refert
Garz. Maſtril.in deciſ.48. num.4.in 1. par.

Imò

Digitized by Google

80 Imò quòd etiam ſi pater ſimpliciter conſen-
ſijt matrimonio per filium contracto, ſtatim
cenſetur pro dotis reſtitutione obligatus, &
inducitur tacita hypotheca ſuper eius bonis,
non obſtante, quòd expreſsè proteſtatus ſit, quod
nolebat bona ſua obligare pro reſtitutione
dotis filio conſignatæ, notabiliter teſtatur *Io.
Lopez in rep. rub. de don. int. vir.* & *vxor. §.*
✱ 21. *ſub nu. 6. & ſeq.* [quam concluſionem
pleniſſimè confirmant *Corn. in conſ. 256. nu.
40. & per tot. lib. 1. & Ant. Faber in Cod. Fa-
briano lib. 4. tit. 9. defin. 7. fo. mihi* 289. & ple
nè *Fab. Turret. in conſ. 45. per tot. lib. 3.* hanc
autem concluſionem, quod ex ſolo conſenſu
pater obligetur ad reſtitutionem dotis per fi-
lium receptæ, ſingulariter limitat *Alber. in l.
vn. nu. 5. in fi. C. de rei vxor. act.* non procede-
re vbi viget ſtatutum, quod filiusfamilias non
poſſit obligari ſine patris conſenſu, vt eſt in
hoc Regno, tunc enim cenſetur pater ſuum
conſenſum, & authoritatem præſtitiſſe, non
ad ſe ipſum obligandum, ſed potius ad hoc, vt
filij obligatio valida eſset, ſed contra hanc opi
nionem valde vrgent tradita per *Corn. in d.
conſ. 256. lib.* 1. quem omnino videas, & cogi-
81 ta ſuper hoc.] Et quòd ſolus filius poteſt ob-
ligare bona patris pro dotis receptæ reſtitu-
tione, ſi ipſe requiſitus nolit ſe obligare, refert
idem *Lopez in eadem rub. §. 22. num.* 8. &
hinc tacitum aſſenſum ſuper obligatione bo-
norum feudalium viri præſtitum in contra-
ctibus dotalibus Neapoli celebratis, extendi
etiam ad bona ſoceri, quando matrimonium
fuit contractum cum eius conſenſu, tenet no-
tabiliter *Frezz. in ſubfeud. lib. 2. in* 13. *q. nu.*
82 2. *fol. mihi* 142. Hæc autem concluſio intelli-
gitur, quando dos fuit eidem patri cōſignata,
vel fuit ſoluta filio de eius ordine, & iuſſu, vt
plenè, & notabiliter explicāt *Neguſ. in tract.
de pignor. in 4 memb. 2. par. nu. 36. plenè Ma
ſtril. in decis. 46. nu.* 13. & *Milanen. in d. dec.*
83 19. *nu.* 32. Vel ſaltim requiritur, quòd dos ſo-
luta ſit filio conſentiente patre, iuxta not. per
Curt. iun. in conſ. 133. *nu.* 5. quem refert *Mi-
lanen. in eadem deciſ.* 19. *nu.* 33. pulchrè *Ca-
cher. in deciſ. 44. nu. 20.* & *ſeq.* & plenè *Bar-
boſ. in d. §. tranſgrediamur, nu. 9.* alioquin ſi
dos fuit ſoluta filio ſine patris iuſſu, neque
conſenſu, tunc pater non tenetur ad eius reſti-
tutionē, niſi quatenus eſt in peculio, vel pro-
batur verſum in eius vtilitatem, vt probat
tex. in eod. §. tranſgrediamur, & notat pul-
chrè *Pract. Papien. in for. libelli, quo vxor
agit ad dot. in ver. vxor quondā domini Tha-*
84 *des, nu.* 18 & *ſeq. & Adden. ad eum.* Item
hæc procedunt in filiofamilias tantùm, non
in emancipato, iuxta relata per *Maſtrill. in
ead. deciſ. 46. nu.* 11. & *ſeq. Franc. Milan. in
d. deciſ. 19. nu. 26.* & *Barboſ. in d. §. tranſgre-*
85 *diamur, ſub nu. 9.* & *ſeq.* Nec prædicta pater-
na obligatio habet locum quando filius à pa-
tre habuit donationē propter nuptias æqua-
lem doti, quia non debet pater duplici onere
grauari, vt notant idem *Maſtril. in d. deciſio.
46. nu. 14. & Milanen. in ead. deciſ. 19. num.
38. poſt Hiero. Gabr. in conſ. 119. num. 31. &*
86 *ſeq. vol. 2.* Quæ donatio an hodie ſit in vſu,
pulchrè explicat *Burſat. in conſi. 178. nu. 9.
& ſeq. vol. 2.* Multi autem tenent, quòd pater
nullo modo tenetur ſe obligare pro dote filij,
cùm hoc nulla lege cautum reperiatur. vt re-
fert *Cannet. in cap. volentes. fol. mihi* 90. *in
ver. ſed non eſſet otioſum*, & alij relati per
Maſtril. in d. deciſ. 46. num. 6. & *Menoch. in
conſi. 33. nu. 24. & ſeq. lib. 1.* ſed has opiniones
concordat *Barboſ. in d. §. tranſgrediamur,
nu. 31.* quòd ſi aliter filius non poteſt inueni-
re vxorem idoneam, tenetur pater ſe pro eo
obligare, alias non, ſed ſi vult ei aſſignare dona
tionem propter nuptias, nullo modo tenetur
87 ſe obligare. An autem augmentum dotis, ad
quod pater ſe obligauit pro filio, imputari
debeat in partem ipſi filio debitam ex bonis
paternis? *Neuiz.* pulchrè conſuluit, quòd nō,
88 *in conſ. 76. nu.* 12. & *ſeq.* Et quòd dos conſi-
gnata patri deduci debeat ante omnia tanquā
æs alienum, licèt nō probetur eam fuiſse ver-
ſam in communem vtilitatem omnium filio-
rū, plenè probat *Pet. Caball. in cōſ. ciuil. 62.*
89 *per tot.* Et ſi dos fuit cōſignata patri præſente
filio, tūc ipſius filij bona nō eſse obligata pro
eius reſtitutione, probat optimè *Surd. in dec.
47. per tot. & Barboſ. in d. §. trāſgrediamur,*
90 *nu.* 8. Sed ſi pater, & filius cōfeſſi ſunt dotem
recepiſse, tunc integram dotem ad patrē per-
uenisſe præſumi, ſi ipſe ſolus bona admini-
ſtrat, & negotia domus gerit, tenuit *Cyn. in l.
ſi cum dotem, §. tranſgrediamur, ff. ſol. matr.*
pro qua opinione plures concordantes refert
Honded. in conſ. 45. num. 12. lib. 1. & *Fab. de
Anna in conſi. 93. nu. 22. lib. 2.* ſed *Barboſ. in
d. §. tranſgrediamur, nu. 36. & ſeq.* hanc opi-
nionem impugnat, & verius exiſtimat ad vt-
rumque pro virili peruenisſe præſumi, prout
etiam tenuerunt multi Doctores relati per
Menoch. de præſum. lib. 3. præſum. 14. nu. 15.
qui tamen fatetur, quòd quamuis verborum
rigor, & proprietas id ſignificet, nihilominus
ex contrarijs coniecturis obſolitum, & æqui-
tatem non eſse recedendum à ſupradicta opi-
nione Cyni, Quādo verò ſolus filius admini-
ſtrat negotia domus, tunc dotalem pecuniam
ad eum peruenisſe præſumi, non obſtante,
quòd ipſe, & pater eā recepiſse confeſſi ſunt,

et multorũ authoritate refert idẽ *Menoch.*
* *in ead. præſump. 14. nu. 5. & ſeq.* [his autem omnino addas *Caeber. in deciſ. 44. per tot.* & *Io. Bapt. Coſt. in tract. de ratione rata, q. 21. per tot.*] An autem pater teneatur ad reſtitutionẽ dotis ſibi, & filio promiſsæ, ſi appareat filio tantum eam conſignatam fuiſse? vide *Gaſp. Theſau. in quæſt. foren. 46. lib. 2. per tot.*
92 Et an pater cogi poſſit reſtituere dotem, & donationẽ propter nuptias filio ſeorſum habitanti? vide *Franc. Becc. in conſ. 43. per tot.* & omnino *Barboſ. in d. §. tranſgrediamur, nu. 22. & ſeq.* qui etiam plenè explicat an pater reſtituendo dotem filio emancipato, liberetur ab obligatione reſtitutionis faciendæ ſoluto matrimonio? ſed an liberetur ſi reſtituat dotem conſtante matrimonio filio exiſtenti ſub patria poteſtate ſeorſum habitanti? vide eundem *nu. 24. & ſeq. & Surd. in tract.*
93 *de alim. tit. 8. priu. 34. per tot.* Et demum quomodo hæc procedant de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis? vide in *conſuetud. incip. ſilio decedẽte, ſub tit. de patr. recip. dot. & ibi Napod.*

Finis Cap. Septimi.

CAPVT OCTAVVM.

TEſtamentorum genera duo ſunt, vnum ſcilicet ſolemne, & in ſcriptis; Alterum vero nuncupatiuum, quod etiam ſine ſcriptis fieri poteſt, quæ licet cum aliquibus ſolemnitatibus fieri debeant, omnes tamen ſolemnitates ceſſant, quando teſtamentum fit inter liberos, nam in eo duo tantum teſtes ſufficiunt. Quæ concluſio quomodo ſit intelligenda pleniſsimè declaratur, & pluribus notabilibus exornatur. Et demum latè explicatur an & quando valeat teſtamentum factum à teſtatore infirmo, & in extremo vitæ ſpiritu conſtituto? In quo articulo plures caſus diſtinguuntur, qui quotidie contingere poſſunt, & quàm clariſsimè elucidantur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtendi facultas ex gratia conceſſa fuit.*
2 *Dominus poſt mortem libertatẽ dare nequit ſeruo ſuo, niſi rogando hæredem, quod manumittat.*
3 *Teſtandi ius à iure gentium proceſſit, quo vero ad ſolemnitates eſt iuris ciuilis.*
4 *Teſtamentorum duo ſunt genera, alterum ſolemne, & in ſcriptis, & alterum nuncupatiuum, & nu. 7.*
5 *Teſtamentum in ſcriptis multas requirit ſolemnitates etiam in apertura.*
Et una deſiciente eſt ipſo iure nullum, nu. 6.
7 *Teſtamentum nuncupatiuum tot non requirit ſolemnitates, nec ſcripturam de eſſentia, ſed ad faciliorem probationem.*
8 *Teſtamentum in ſcriptis an per clauſulam codicillarem ſubſtineatur tanquam nuncupatiuum, ſi adſit ſolemnitatum defectus, & nu. 9.*
Vel per clauſulam, omni meliori modo, num. 10.
Quæ clauſula ponenda eſt in corpore diſpoſitionis, non autem in principio, vel in fine, num. 11.
12 *Codicillaris clauſula, an in dubio cenſeatur appoſita de teſtatoris ordine, vel de ſtylo Notarij.*
13 *Teſtamentum inter liberos nullam requirit ſolemnitatem.*
Idque fauore liberorum, nu. 14.
Vel ob reuerentiam à filijs parentibus debitam, nu. 15.
Et in eo duo tantum teſtes ſufficiunt, nu. 16.
Etiam non rogati, nu. 20.

Et

Et quamuis nullus interuenerit teſtis, ſi conſtat fuiſſe factam per duos teſtes, valet, nu. 17.

Nam opus non eſt teſtes requiri ad ſolemnizandum, ſed ad probandum, & quid hoc importet, ibidem.

In quo teſtamento inter liberos fœmina admittuntur vt teſtes, nu. 19.

Si tamen reperiatur cedula ſcripta manu teſtatoris, an habeat vim teſtamenti per literarũ comparationem, quamuis nullus teſtis eam ſcribere viderit, num. 21. 25. *&* 77.

Quid ſi non reperiatur in domo teſtatoris. vel ſit aliena manu ſcripta, aut penes notarium repoſita fuerit, ſed nõ deſcripta in eius protocollo, nu. 26. *remiſſiuè.*

Et in eo ſemper ſubintelligitur clauſula codicillaris, nu. 27.

Quod ſecus eſt reſpectu relicti extraneo facti, nu. 36. *&* 37.

Hæc autem omnia procedunt ſolum ad fauorem filiorum, ideo relictum extraneis accreſcit filijs, nu. 28. & 29.

Vnde ſi filio eſſet ſubſtitutus extraneus non valeret ſubſtitutio, nu. 29. *tam per fideicõmiſſum, quam pupillariter, nu.* 30.

Et in hoc teſtamento non poteſt tutor relinqui, nu. 31. *Et ſi fiat, confirmandus eſt per Iudicem, nu.* 32.

Fallit ſi tutor relictus de liberis ſit, nu. 34.

Niſi ſit ſuſpectus. nu. 35.

Nec valet tale teſtamentum imperfectũ ex defectu voluntatis. nu. 56.

Quod procedit etiam in teſtamento ad pias cauſas. nu. 57.

Neque codicillaris clauſula teſtatoris imperfectam voluntatem validat, nu. 58.

18 *Teſtamenti tenor probatur per duos teſtes teſtamentarios, qui etiam deponere debent de ſolemnitate illius.*

22 *Comparatio literarum in teſtamento quomodo ſit facienda, vt legitimè procedat, remiſſiuè.*

Et quanta ſit eius vis in alijs ſcripturis, & etiam in criminalibus, nu. 23. *remiſſiuè.*

Quid ſi teſtes dicant habere notam manum ſcribentis, nu. 24. *remiſſiuè.*

33 *Tutela, quæ valet ab initio, differt vtiliter ab ea, quæ confirmatione eget.*

38 *Teſtamentum inter liberos non ſolemne an valeat, ſi filij ſint a patre inæqualiter inſtituti, & nu.* 39.

Et an per illud cenſeatur primum reuocatũ teſtamentum ſolemne, in quo fuit extraneus inſtitutus, nu. 40. *remiſſiuè.*

Quid è conuerſo, nu. 41. *remiſſiuè.*

Et quid ſi vtrumque eſt inter liberos, nu. co

42 *Teſtamenti reuocatio ex quibus inducatur.*

43 *Teſtamenti inter liberos priuilegium an cõprehendat fœminas excluſas à ſtatuto, remiſſiuè.*

Et an comprehendat filios adoptiuos. nu. 44. *remiſſiuè.*

Et an comprehendat filios naturales tantũ, vel ſpurios. nu. 45. *remiſſiuè.*

Quid in filijs legitimatis, nu. 47. *remiſſiuè.*

An tale priuilegiũ procedat è conuerſo, quando filius teſtatur inter parentes, nu. 47. *remiſſiuè.*

48 *Teſtamentum nutu factũ inter liberos non valente teſtatore loqui, non tenet.*

Quid ſi fiat à teſtatore balbutiente, nu. 49.

Et quid in alijs teſtamentis, nu. 50. *vſque ad* 55.

54 *Teſtator infirmus corpore, ſi balbutire incipiat, vel loqui inarticulatè, an iudicetur tunc ſanæ mentis, & nu.* 35.

59 *Teſtamentum an valeat, ſi aliquo accidente non fuerit completum, & nu.* 60. *vſque ad* 75.

61 *Teſtamentum completum à teſtatore an valeat, ſi dum iuſſit Notariũ vocari, & alios teſtes, deceſſit, & nu.* 62. 63. & 64.

Quid ſi declarata à teſtatore voluntate corã Notario, & teſtibus, iuſſit eos in craſtinũ reuerti. & deinde non mutatã voluntate obijt, nu. 65. & 66.

Et quid ſi voluntate declarata dum ſcribebat notarius. teſtator moritur, nu. 67. 68. 69. *&* 70.

71 *Teſtamentum completum, vt valeat, debet à notario deinde publicari, & nu.* 72. & 73.

Quid in teſtamento inter liberos. nu. 75. 76. *&* 77.

78 *Teſtamentum conſignatum notario, à quo deinde teſtator illud recuperauit, & diſſigillauit, an valeat inter liberos, remiſſiuè.*

1 TEſtandi facultas potius ex gratia, & iuris diſpenſatione, quã de ſtricto iuris rigore hominibus conceſſa videtur, poſtquam bonorũ diſpoſitio confertur in tempus inhabile, quo deſinit eorum dominium eſſe penes defunctum teſtatorem, quod licere non deberet ex regul. *tex. in l. quod ſponſæ, C. de don. ante nup.* Teſta-

mentum

mentum enim nunquam ſumit vires,niſi poſt
obitum teſtatoris, cap.cum marta, de celebr.
miſſ.l.1.& 3.ff.de leg.3.l.1. C.de iur.codicill.
& §.legatū,inſt. de legat. Sed regulariter per
mortem teſtator amittit dominium bonorū
ſuorum,& tanquàm vacantia reduci viden-
tur ad terminos iuris gentium,ſecundū quod
acquiruntur primo occupanti, l.3.in prin.ff.
2 de acq.rer. dom. Hinc eſt,quòd poſt mortem
non poteſt dominus concedere alteri poteſta-
tem dandi ſeruo libertatem,niſi rogando hæ-
redem,vel legatarium,quod eum manumittat
iuxta formam traditam in §.libertas, inſt. de
ſing.reb.per fideicom. relic. vnde notabiliter
conſuluit Bolognet. in conſ.21. per tot.quòd
ſi teſtator relicta vxore ſuorum filiorum tu-
trice, diſponat, quod poſſit dare libertatem
ſeruis,vel ancillis benemeritis ad ſui arbitriū,
non poterit huiuſmodi diſpoſitionis vigore
ab ipſa tutrice aliquis ipſorum manumitti,nā
teſtator dum viuebat directam libertatem eis
non dedit, & poſt eius obitum, ipſorum do-
minium non erat penes tutricem, ſed penes
legitimum ſucceſſorem, & conſequenter illa
poteſtas tutrici relicta tanquam collata in
tempus inhabile,penitus expirauit, quòd eſt
ſummoperè animaduertendum. Maxima ta-
men æquitate,ac pluribus rationibus ſundata
eſt hæc diſponendi permiſſio poſt mortem,
quas plenè conſiderant Gul. de Bened.in rep.
cap.Raynutius,de teſtam. in ver.teſtamen-
tum,primo,nu.5.cum plur.ſeq. Natt.in rep.
l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto, ſub nu.
16.& ſeq.C.de teſtam.& Didac.Spin.in ſpec.
teſtam.in glo.rub.par.2.nu.17. & pleniſſimè
Hipp.Rimin.in §.1.inſt.de teſtam.nu.72.cū
3 plur.ſeq.Et hoc teſtādi ius à iure gentiū pro-
ceſſit, vt not.Bar. in l. interdum,ff. de cond.
indeb.& in rub.ff.de acq.hæred.nam eo ipſo,
quòd gentes rerum dominia acquirere cępe-
runt,diſponebant de eorum bonis poſt obitū,
vt multis exemplis veteris teſtamenti demon
ſtrat idem Gul.de Bened.in cit.loco nu.2. Sed
deinde fuit à iure ciuili approbatum, à quo
multæ ſolemnitates inuentæ,& ordinatę fue-
runt ad hoc,vt falſitates, quæ facilè circa hu-
iuſmodi diſpoſitiones fieri poſſent,euitentur,
vt inquit Imperator in l.fin. C. de fideicom.
vnde omnes Doctores affirmant eſſe de iure
gentium quoad originem, quo vero ad ſo-
lemnitates de iure ciuili, vt refert Iul. Clar.
in §.teſtamentum, q.2.Couar. in 3.lib. var.
reſol.c.6.nu.7.& plenè Didac. Spin. in ſpec.
teſtam.in Glo.rub.par.2.nu.21.& ſeq. Duo
4 autem ſunt teſtamentorum genera; vnum di-
citur teſtamentū ſolemne,& in ſcriptis, quod
fit ab ijs,qui nolūt eorum diſpoſitionem, niſi
poſt ipſorum obitum patefieri,& hic teſtandi
modus eſt valde periculoſus propter multas
ſolemnitates,quas in eo obſeruari oportet, vt
patet ex not.in l.hac conſultiſſima, C.de te-
ſtam. & ex eius forma per extenſum tradita
per Specul.in tit.de inſtrum.edit.§. compen-
dioſè,nu.40.plenè Iaſ.in conſ.67.vol.3. Rol.
à Vall.in conſ.36.per tot. vol. 1. Affl.in dec.
143.& Menoch.de præſum.lib.4.præſ.2.nu.
5 3.Vltra alias ſolemnitates,quæ poſt teſtatoris
obitum in eius publicatione,& apertura ſimi-
liter requiruntur, vt in l.publicati, cum ibi
not.per DD. C.de teſtam. & plenè per Rol. à
Vall.in eodem conſi.76.nu.9. cum plur. ſeq.
6 Et ſi vna tantum ſolemnitas in huiuſmodi te-
ſtamento deficit, eſt ipſo iure nullum, vt in-
7 quit Gram.in deciſ.61.nu.8. Aliud eſt teſta-
mentorum genus, quod nūcupatiuum appel-
latur, vt in eadem l. hac conſultiſſima, §. per
nūcupationem, & hoc etiam ſine ſcriptis fie-
ri poteſt,& licet regulariter de eo conficiatur
ſcriptura,non per hoc deſinit eſſe nuncupati-
uum, nam ſcriptura non interuenit pro for-
ma,ſed ad faciliorem probationem,vt inquit
Iul.Clar.in d.§.teſtamentum, in 4.q. Et in
hoc nō requiruntur tot ſolemnitates, ſed ſuf-
ficit,quod teſtator coram ſeptem teſtibus ma-
ſculis honeſtæ conditionis rogatis ſuam expli
cet voluntatem,& nomen hęredis,aliaque le-
gata ſpecificè declaret; & teſtes,qui in eo in-
teruenint,debent continuò aſſiſtere ab initio
vſque ad eius perfectionem, & eorum nomina
ſpecialiter deſcribi,ad hoc, vt ſciatur an ſint
habiles,& idonei,alias teſtamentum eſſet ipſo
iure nullum, & inualidum, vt pulchrè tradit
Gul.de Bened.in d.cap.Raynutius,in ver.te-
8 ſtamentum,primo nu.10.Magna autem quę-
ſtio eſt,an ſi in teſtamento in ſcriptis adſit ali-
quis ſolemnitatum defectus,ſubſtineatur tan-
quam teſtamentum nuncupatiuum ſaltem vi-
gore clauſulæ codicillaris? in quo articulo eſt
opinionum conflictus, nam pro parte negati-
ua concludit Affl.in deciſ.143.nu.6. & Ma-
ran.in conſ.112.nu.5.& ſeq.& ratio, qua ſe
fundant,eſt,quòd dum apparet teſtatorem ele-
giſſe viam teſtandi in ſcriptis, credendum eſt
alteram viam ſpreuiſſe, iuxta not. per Bar. in
l.fi.ff.de iur. codicillor. nec aliquid opitulari
clauſulam codicillarem pluribus rationibus
contendit idem Maran.in eod.conſ.112.nu.
26.& ſeq. Affirmatiuam vero opinionem cō-
munem eſſe aſſerit Gozad.in conſi. 3.nu.11.
& cum ea pertranſit Gul. de Bened. in d. cap.
Raynutius,in verb.teſtamentum,primo,nu.
9.& alij relati per Menoch. de præſump. lib.
4.præſum.2. nu.16. Sed pro harum opinionū
concordia quatuor caſus diſtinguit Mantica
de

Digitized by Google

de coniect.vltim.volun.lib.1.tit.7.nu.2.cum
plur.ſeq. & Menoch. etiam tres diſtinctiones
conſiderat in ead.præſum.2.nu.24.& ſeq. ad
9 quos me remitto. Et quod ſaltim ex vi clauſu-
læ codicillaris huiuſmodi teſtamentum ſub-
ſtineri debeat, nouiſſimè probat Fab.Turret.
in tract.de effect.clauſ.codicill.q.126.effect.
10 79.& eandem vim habet clauſula omni me-
liori modo, vt refert Afflic.in deciſio.144.&
11 Mantis.in d.tit.7.nu.4. Hoc autem intelli-
gitur, quando huiuſmodi clauſula additur
verbo communi in corpore diſpoſitionis, ſe-
cus vero ſi ponatur in principio, vel in fine te-
ſtamenti, vt notabiliter explicat Ioã.V int.de
12 Ann.in alleg.19.nu.27. Sed magna inter Do
ctores controuerſia eſt, an in dubio clauſula
codicillaris cenſeatur appoſita ordine, & vo-
luntate teſtatoris, vel potius de ſtylo notario-
rum, vt videri poteſt penes Rol.à Vall.in cõſ.
61.nu.65.lib.2.& latius in conſ.7.per tot.lib.
4.Theſ.in deciſ.141.nu.3.Maſcard.de prob.in
cõcl.300. Menoch.de præſ.lib.2.præſ.79.nu.
4.& in conſ.37.nu.131.& ſeq.lib.1. Mant.
de coniect.vlt.vol.lib.1.tit.10.per tot.& ple
niſſimè Fab.Turret.in d.tract.de effec.clauſ.
13 codicil.q.4.effec.4.per tot. Omnes autem hu-
iuſmodi ſolemnitates iuris ciuilis tam in te-
ſtamento nuncupatiuo, quàm in ſcriptis re-
miſſæ ſunt in teſtamentis, quæ à parentibus
inter liberos conficiuntur, vt cautum eſt in l.
hac cõſultiſſima,§.ex imperfecto, & in auth.
quod ſine, C.de teſtam. vbi Bar. dicit in huiuſ-
modi diſpoſitionibus ſolum attendi ius gen-
tium, & idem affirmat Iaſ.in auth.nouiſſi-
14 ma,nu.16.C.de inoff.teſt. Quod ſecundum
aliquos introductum fuit fauore liberorum,
quibus etiam de iure naturæ debetur parentũ
hæreditas, & conſequenter in ipſis ceſſat om-
nis ſuſpitio falſitatis, cum etiam ab inteſtato
paternam hæreditatem eſſent habituri, vt re-
fert Iul.Clar.in d.§.teſtamentum,q.8.verſ.
primo, in fin.& plenè Ioan.Bap.Laderch.in
15 conſ.22.nu.1.cum ſeq. Vel potius dicendum
eſt, hoc introductum fuiſſe propter reuerentiã
debitam parẽtibus a filijs, propter quam no-
luit legiſlator, quòd liberis liceret reſcindere
paternum iudicium circa id, quòd ad eos per-
tineret, ſed qualecunq; ſit, teneatur illud am-
plecti, vt plenè prebat Natt.in rep.d.§.ex im-
16 perfecto,nu.31. Hinc infertur, quòd licet re-
gulariter in teſtamentis requiratur numerus
ſeptem teſtium, ita quòd vno ex eo numero
deficiente, teſtamẽtum eſt nullum, vt expreſsè
cauetur in l.ſi vnus,C.de teſtam. tamen in te-
ſtamento inter liberos duo tantum teſtes ſuf-
ficiunt, vt notat Gloſ. in d auth.quod ſine, C.
eod. Alex.in cõſ.146.nu.5.vol.2.Hier.Grat.
in cõſ.190.n.3.lib.2. & alij relati per Mich.
17 Craſſ.in §.teſtamentum,q.11.num.4. Imò
quod etiam ſi nullus teſtis in huiuſmodi teſta-
mento interueniat, ſi tamen conſtat illud fa-
ctum fuiſſe per duos teſtes, vel ex partis con-
feſſione, aut alio quouis probationum genere,
ſubſtinetur, nec ex defectu ſolemnitatis non
adhibitæ poterit impugnari, pluribus ratio-
nibus probat Natt.in eo.§.ex imperfecto, nu.
153.cum ſeq. qui inter cætera inquit, quod
in huiuſmodi teſtamento non opus eſt, quòd
teſtes interueniant ad illud ſolemnizandum,
ſed ad probandum tantummodo, quod ma-
gnam affert vtilitatem, nam ſi teſtes ſolum
requiruntur ad probandũ, & non ad ſolemni-
zandum actum, tunc ſi aduerſarius fatetur te-
ſtamentum, ſed dicit non valere, ex quo non
fuit ſolemniter factum, ex defectu teſtiũ, ſuc-
cumbit, ſufficit enim aliunde eius probationẽ
haberi, ſed illi duo teſtes requirerentur pro
ſolemnitate actus, prout ius commune regula-
riter requirit in alijs teſtamentis, eo caſu poſ-
ſet aduerſarius dicere veram eſse diſpoſitionẽ,
ſed non ſolemnem, & tunc ex ea confeſſione
condemnari nõ poſset, quia non ſufficit veri-
tas ad efficaciam vltimæ voluntatis, niſi eam
quoque ſolemnitas concomitetur, l.ſi veri-
tas, C.de fideicom. vt notant Glo.& DD.in
18 l.3.C.de bon.poſſ.ſecund.tabul. Hinc eſt, ꝙ
licet teſtamenti ſolemnitas conditi inter ex-
traneos poſſit tenor probari per duos teſtes
teſtamentarios, ſi forte aliquo caſu fortuito ſit
amiſſum, iuxta tex. ſingularem in l.teſtium,
cum ibi not.per Bal.Sal.& Ang. C.de teſtib.
Hoc tamen intelligendum eſt procedere, dũ-
modo illi duo teſtes non ſolum deponant de
tenore teſtamenti, ſed etiam de perfecta eius
ſolemnitate, nec ſufficit, ſi dicant, quòd ita
teſtator diſpoſuit, ſed opus eſt, quòd etiam de-
ponant illam diſpoſitionem factam fuiſſe co-
ram ſeptẽ teſtibus, vt notabiliter refert Gul.
de Bened.in rep.c.Raynutius, de teſt. in ver.
teſtamentum, 1.nu 91. Et non ſolum hæc cõ-
cluſio procedit, quando agitur de probando
integro tenore teſtamenti, ſed etiam ſi agitur
de probando aliquo eius errore, aut aliqua
noua diſpoſitione, ſecus vero ſi agatur de con-
iecturanda, vel declaranda teſtatoris volunta-
te, nam duo tantum teſtes ſufficiunt, vt benè
explicant Crau.in conſ.156.Vrſill.in deciſio.
44.nu.21.& ſeq.& plenè Surd.in conſ.229.
19 nu.29.lib.1. Item licet regulariter fœminæ
prohibeantur eſse teſtes in teſtamento, vt ex-
preſsè cauetur in l.qui teſtamento, la ſeconda
§.mulier,ff.de teſtam. & ratio eſt, quia ſunt
fragiles, & corruptibiles, vt ibidem inquit
Glo.quam refert Iul.Clar.in d.§.teſtamen-
tum,

tum,q.55 verſ.ſciat tamen, nihilominus in
teſtamento inter liberos admittuntur, vt poſt
alios plenè refert Mich.Craſſ.in d.§.teſtamē-
tum,q.11.num.5.& ita poſt alios concludit
etiam Natt.in eod.§.ex imperfecto, nu.166.
20 cum plur.ſeq.& præcipuè nu.172. Et eadem
ratione non requiritur, quòd in huiuſmodi
teſtamento inter liberos teſtes ſint rogati,
prout requiritur in alijs teſtamentis, vt ex cō-
muni DD.ſententia refert idem Craſſ.in d.q.
11.nu.6.& Iul.Clar.in d.q.8.verſ.tertio in-
21 fertur. Hinc etiam infertur, quòd etiam ſi
reperiatur cedula ſcripta manu teſtatoris, in
qua contineatur eius diſpoſitio inter liberos,
illa attendi debet, & vim teſtamenti obtinet,
non obſtante, ꝗ nullus teſtis eam ſcribere vi-
derit, nec ei ſe ſubſcripſerit, vt expreſsè caue-
tur in d.Auth.quod ſine, C.de teſtam. per
quem tex.aliqui dicunt ſufficere, ſi probetur
per duos teſtes ſcripturam illam eſſe ſcriptam
manu teſtatoris per ſcripturarum compara-
tionem, vt plenè tradit Alex.in cōſ.114.vol.
7.& alij relati per Mich.Craſſ.in §.inſtitu-
tio,q.16.num.5.& ſeq.& Peregr.in conſ.61.
nu.3.lib.1.& pleniſſimè Hier.Pantſchman.
in quæſtio.iur.controuerſ.lib.2.quæſt.2.
22 nu.51.cum ſeq.& per tot. Quæ literarum
comparatio quomodo facienda ſit ad hoc, vt
legitimè procedat, plenè explicant Menoch.
de arbitrar.iudic.lib.2.caſ.114.& nouiſſimè
Gaſp.Theſau.in quæſtio.forenſ.24.lib.1. Et
23 quanta ſit eius vis in alijs ſcripturis, & etiam
in criminalibus? videnda ſunt notat.per Rui.
in conſ.70.nu.4.vol.4.& Cephal.in conſ.141.
nu.10.vol.1.quos refert Farinac.in conſ.11.
24 nu.39. Et quid ſi teſtes dicant habere notam
manum ſcribentis? videnda ſunt notata per
Gram.in deciſ.84.Affl.in deciſ.181.Menoch.
de arbitr.iud.caſ.114.nu.22.& in addit.nu.
2.Io.Vinc.de Ann.in alleg.125.nu.2.& Io-
ſeph Lud.in deciſ.Peruſ.2.nu.17. plenè Rui.
in conſ.46.ſub nu.8.cum ſeq.lib.4.& Anell.
25 de Amat.in conſ.53.nu.9. Alij verò dicunt
ad probandum cedulam teſtamenti fuiſſe ſcri-
ptam manu teſtatoris, opus eſſe, quòd duo te-
ſtes deponant eam fuiſſe ſcriptam ipſis præ-
ſentibus, vt plenè probat Alex.in conſ.123.
nu.3.lib.1.& in conſ.76.num.3.& ſeq.lib.3.
Ruin.in conſ.11.nu.6.vol.3.& alij relati per
Peregr.in d.conſ.61.nu.2.lib.1.& hæc ſecun
da opinio, ni fallor, tutior eſt, & magis com-
26 munis. Quid autem ſi huiuſmodi cedula non
reperitur in domo teſtatoris, vel eſt ſcripta
manu aliena, aut eſt repoſita penes notarium,
ſed non deſcripta in eius protocollo? eſt vi-
dēdus omnino Menoch. qui plures caſus benè
diſtinguit in tract.de præſump.lib.4.præſum.
7.nu.2.cum alijs ſeq.Iul.Clar.in d.§.teſta-
mentum,q.14 per tot.& Mich.Craſſ.in d.q.
16. Et quid ſi eſſet ſine die? plenè explicat Pe-
trus Caball.in conſ.106.nu.22.& ſeq.lib.2.
27 In alio quoque eſt priuilegiatum teſtamentū
inter liberos, quod in eo ſemper ſubintelligi-
tur clauſula codicillaris, quamuis expreſsè nō
reperiatur appoſita, vt dixit Glo.in l.cohære-
di,§.cum filiæ,in verb.nō voluit,ff.de vulg.
& pup. quam ibi ſequuti fuerunt omnes DD.
& ita communiter affirmant quoque Nicol.
Bellon.in conſ.85.num.4.Surd.in conſ.232.
nu.14.& in conſ.258.nu.5.& num.28.lib.2.
Menoch.de præſump.lib.4.præſump.31.nu.
16.Mantic.de coniect.vltim.volun.lib.6.tit.
2.nu.33.Mich.Craſſ.in d.§.teſtamentum,q.
11.nu.11.& plenè Fab.Turret.in conſi.29.
nu.12.lib.2.& in d.tract.de effect.clauſ.co-
28 dicill.q.145.nu.1. Sciendum eſt autem, quòd
huiuſmodi priuilegium vt teſtamentum im-
perfectum ratione ſolemnitatis valeat inter
liberos, procedit ſolum circa ea, in quibus ver
ſatur fauor ipſorum liberorum, non autem
quoad alia, quæ cōcernunt fauorem extranei,
imò quicquid extraneis in eadem diſpoſitio-
ne non ſolemni relictum eſſet, eiſdem filijs ac-
creſcit, vt expreſsè cauetur in eodem §.ex im-
29 perfecto. Vnde ſi filio eſſet ſubſtitutus extra-
neus, illa ſubſtitutio corrueret, vt inquit Bar.
in l.2.nu.18 ff.de vulg.& pupil.& alij plenè
relati per Peregri.in d.conſil.61.num.4.cum
30 plur.ſeq.lib.1. Et hoc non ſolum procedit in
ſubſtitutione fideicommiſſaria, ſed etiam in
pupillari, ſi ſubſtitutus non eſt de liberis eiuſ-
dem teſtatoris, vt plenè concludit Natt.in
eod.§.ex imperfecto, à nu.128.vſque ad nu.
133.& licet contrarium tenuerint aliqui Do
ctores, ex eo, quod pupillaris ſubſtitutio fauo-
rem filij reſpiciat, pro quo pater teſtatur, nihi-
lominus ſupradicta concluſio eſt magis com-
muniter recepta, vt ex multorum ſententia
* refert Craſſ.in d.§.teſtamentum,q.14. [Fallit
tamen hæc concluſio, quando legatū, ſeu ſub-
ſtitutio fauorem piæ cauſæ reſpiceret, vt ex
magis communi Doctorum ſententia refert
Gaſp.Theſau.in quæſt.foren.37.lib.4.in fi.]
31 Imò, quod in huiuſmodi teſtamento non poſ-
ſit filijs tutor relinqui, communiter affirmāt
DD.in eod.§.ex imperfecto, quos ibidem re-
32 fert Curt.iun.nu.26.& Natt.nu.122. Bene
verùm eſt, quod huiuſmodi tutor debet omni-
no per Iudicem confirmari, vt inquit Alex.
in conſ.140.nu.2.vol.1.& alij relati per Ti-
raq.in rep.l.ſi vnquam,C.de reuoc.donat.in
33 præfat.nu.25. Et in hoc magna eſt differen-
tia, quod tutela valeat ab initio, vel quod indi-
geat Iudicis confirmatione, nā quando tutor

ſcit ſe tutorem relictum in teſtamento ſolem-
ni, tenetur ſtatim adminiſtrationē ſuſcipere,
alioquin ſi ceſſat, tenetur de neglectis, quia tu-
tela eſt munus publicum, & neceſſarium, l. 1.
& l. quidam decedens, § fin. & l. qui iuſſus, ff.
de adminiſtr. tut. Sed relictus tutor in teſta-
mento non ſolemni, non tenetur petere ſe
confirmari, & ideo ſi ceſſat, non ſubiacet peri-
culo adminiſtrationis non geſtæ, l. impuberi,
ff. de admin. tut. vt benè animaduertit Natt.
34 in eod. §. ex imperfecto. nu. 123. Fallit tamen
hæc concluſio, quando tutor relictus eſt etiam
de liberis ipſius teſtatoris, nam tunc valet ſine
confirmatione, vt probat idem Natt. ibid. nu.
35 124. Sed hoc intelligi debet in caſu, quo fra-
ter maior non eſt ſuſpectus in adminiſtratione
tutelæ fratrum minorum, ratione communis
patrimonij, iuxta ea quæ pulchrè explicat
36 Vinc. de Franch. in deciſ. 404. Præterea ſcien
dum eſt, quod licet ſupra dictum ſit, quod in
teſtamento inter liberos ſubintelligitur ſem-
per appoſita clauſula codicillaris, tamen hæc
clauſula ſic tacitè ſubintellecta nihil operatur
quoad ea, quæ fauorem extraneorum concer-
nunt, vt poſt alios plenè refert Fab. Turrett.
in d. tract. de effect. clauſ. codicillar. q. 148.
37 effect. 59. Nam hæc clauſula codicillaris ta-
cita non eſt tantæ potentiæ ſicut expreſſa, vt
plenè probant Grauet. in conſ. 34. num. 2. &
ſeq. Boer. in deciſ. 240. ſub num. 6. & Surd. in
38 conſ. 232 nu. 28. lib. 2. An autem huiuſmodi
teſtamentum non ſolemne ſuſtineatur, ſi filij
ſunt a patre inæqualiter inſtituti? In hoc ar-
ticulo magna eſt DD controuerſia, nam ali-
qui tenent teſtamentum non valere, dicentes,
quod omnia priuilegia, quæ a iure tribuuntur
paternæ diſpoſitioni inter liberos, habent lo-
cum quando æqualiter in omnium fauorem
parentes diſponunt, ſecus vero ſi diſpoſitio
vnius fauorem, & alterius odium contineret,
vt inquit Rom. in conſ. 385. nu. 5. quem refert
Dec. in conſ. 105. nu. 6. plenè Couarr. in cap.
Raynutius, §. 1. num. 3. de teſtam. Cucch. in
tract. de legitima, in verb. quoque relicti ti-
tulo, num. 21. fol. mihi 80 à tergo, Anton.
Gabr. in 4. lib. commu. concluſ. ſub titu. de te-
ſtam. concluſ. 6. verſic. contrarium, Man-
tic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 6. titu. 2.
nu. 16. & ſeq. & præcipuè nu. 19. vbi plures
concordantes refert pro hac opinione, &
Ioan. Bapt. Laderch. in conſ. 22. nu. 3. & ſeq.
39 Alij vero indiſtinctè tenent paternam diſpo-
ſitionem non ſolemnem inter liberos ſuſti-
neri, non obſtante, quod inter eos inæqualita-
tem contineat, dummodo tñ nemini legitima
auferatur, prout tenuit Bal. in l. filij, n. 5. C.
fam. hercíſc. & ibidem Salyc. nu. 4. & alij ple-
nè relati per Mantic. in d. lib. 6. nu. 20. verſ.
& hac ſententia, & Mich. Craſſ. in d. §. teſta
mentum, q. 11. nu. 8. verſ. tertia ſententia, &
hanc magis communem opinionem eſſe, &
pro ea iudicatum fuiſſe teſtatur Anto. Gam.
in deciſ. Luſit. 61. per tot. eamque plenè defen
dit Petr. Caball. inſignis Doctor in conſ. 88.
per tot. & plenè Viu. in deciſ. 408. per totam,
cui ego tanquam æquiori, & communiori pa-
40 riter acquieſco. Quæſtio etiam eſt; An per hu-
iuſmodi teſtamentum non ſolemne inter libe
ros cenſeatur reuocatum primum ſolemne,
in quo inſtitutus eſt extraneus? quam plenè
explicant Natt. in d. §. ex imperfecto; num.
216. & in conſ. 124. nu. 2. & ſeq. lib. 1. Hiero.
Grat. in conſ. 90. per totum, lib. 2. & Anto.
Gam. in deciſio. 109. ad quos me remitto. Et
41 quid è conuerſo? ſimiliter me remitto ad ea,
quæ plenè tradit Peregr. in conſ 6. nu. 24. &
ſeq. lib. 3. Et quid ſi primum, & ſecundum te-
ſtamentum eſt inter liberos, cui magis ſtandū
ſit? vide quæ plenè diſtinguēdo tradit Achil.
Perſonal. in tract. de adipiſc. poſſeſſ. ſub titu.
42 de petit. hæred. nu. 577. & ſeq. Et ex quibus
inducatur teſtamenti reuocatio? pleniſſimè
cumulant Maſtrill. in deciſio. 132. & Gaſp.
Theſaur. in quæſt. forenſ. 56. per totam, in 1.
43 lib. Et an hoc priuilegium, vt parentes inter
liberos ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis teſtari
valeant, comprehendat etiam fœminas exclu-
ſas à ſtatuto a parentum ſucceſſione? vide
44 Natt in eodem §. ex imperfecto, nu. 65. Et an
comprehendat filios adoptiuos? vide eundem
45 ibidem nu. 79. & ſeq. Et an comprehendat
filios naturales tantum, vel ſpurios? plenè ex-
plicat idem Natt. ibidem nu. 66. cum plurib.
ſequen. & nu. 74 & 78. Peregri. in conſil. 6.
✠ nu. 25. & ſeq. lib. 3. [plenè Vinc. de Franch.
in deciſ. 394. nu. 3. Iul. Clar. in §. teſtamen-
tum, quæſt. 12. Craſſ. in §. teſtamentum,
quæſt. 15. & Theſau. in deciſ 94. per totam.]
46 Et quid in filijs legitimatis? latè declarat
etiam idem Natt. in eodem loco, num. 90. &
47 ſequen. Et an hoc priuilegium procedat
etiam è conuerſo quando filius in caſibus a
iure permiſſis teſtatur inter parentes? vide-
ri poteſt idem Natt. in eodem §. ex imperfe-
cto, num. 227. poſt Alexan. ibidem num. 7.
& Boer. in deciſio. 240. in fine, ad quos, ne
48 iddem repetam, ſimiliter me remitto. Te-
ſtamentum autem nutu factum à teſtatore
non valente loqui etiam inter liberos non
valet, vt inquit Ang. in l. diſcretis, C. qui teſt.
fac. poſſ. cuius opinionem confirmat Natt. in
49 eod. §. ex imperfecto, num. 194. & ſeq. Sed
quid ſi fiat à teſtatore balbutiente? Angel.
Aret. in §. 1. inſt. de teſtam. ordin. nu. 7. dicit,
quod

quod quando teſtator eſt ita balbutiens, quod
quaſi non intelligitur, teſtamentum nõ valet,
quia mortuo ſimilis eſt, pręterquam ſi eſſet di-
ſpoſitio inter liberos, nã ſufficit quibuſcunq;
indicijs patris voluntas demonſtretur, *l.ſi.C.
ſam.berciſc.* ſed *Natt.in d. §. ex imperfecto.
nu.* 203. referendo hanc doctrinam Aretini,
dicit quod non bene eius mentem percipit,
nam ſi pater ita balbutiebat, quod non intelli-
gebatur, certum eſt, quod teſtamentum non
valet, per *tex.in l.iubemus*, C.*de teſtam.* ſi ve-
ro intelligebatur, eius voluntas tenet etiam
inter extraneos, *l.quoniam indignum*, C.*eod.*
vnde quid poſſit inter hæc eſſe medium, quod
Aret. vocat quaſi intelligère, difficillimum eſt
50 cognoſcere. Ego vero puto hanc quæſtionem
ſolui poſſe ex ijs, quę diſtinguendo notabiliter
refert *Menoch.in conſ.45.nu.22. & plenius
num.37.*& *ſeq.lib.*1. qui tres caſus diſtinguit.
51 Primus eſt cum quis eſt ſanus corpore, & mẽ-
te, ſed a natura impeditur loqui, ita vt animi
ſenſum vllo modo explicare, & ſignificare
non valeat, prout ſunt muti, & ſurdi a natura,
& hi nullo pacto teſtari, aut aliter de ſuis bo-
nis diſponere valent, *l. diſcretis, cum ibi not.
per Dec.num.17.& ſequen.&* Iaſ.*num.2.C.
qui teſtam.fac.poſſ.* vt etiam notat *Ruin. in*
52 *conſi.24.num.* 10. *lib.* 2. Secundus caſus eſt,
cum quis eſt ſanus mente, & certè cõſtat eum
intelligere, quod agitur, ſed ex aliquo acciden
ti, vel infirmitate impeditur explicitè loqui,
& hic ſi animum ſuum aliqua voce declarat,
vel ad alterius interrogationem affirmatiuè,
vel negatiuè reſpondeat, vt puta, ſi interroga-
tus, an hæredem Gaium faceret, reſpondit, ſi,
ſi, taliter de rebus ſuis diſponendo, ita quod
teſtes bene poſſint eius mentem, & voluntatẽ
cognoſcere, præſuppoſito tamẽ ſemper, quod
appareat eum in ſana mente bene conſiſtere,
valida erit eius diſpoſitio, vt pulchrè explicat
Soc.in conſi.20.nu. 3. & ſeq.lib.4. a quo non
diſſentit *Alex.in conſi.33.nu.6.& ſeq. lib.3.
& Corn.* omnino videndus *in conſi. 261. nu.
24.lib.4.*& idem confirmat *Ruin.in conſi.12.
nu.8.& ſeq.lib.2.*& vltra alios allegatos per
Menoch. in citato loco, plures alios concor-
dantes ad huius concluſionis confirmationem
refert *Franciſ.Becc.in conſi.*102. *ſub nu.* 10.
verſic.rurſus confert, *lib.* 1. plenè *Surd. in
conſil.414.num.58. & ſeq.lib.3.Cephal. in
conſi.546.nu.32.*& *ſequen. lib.4.* latè *Laur.
Siluan.in conſi.54.nu. 10.lib.2. Anto. Gam,
in deciſio.46.num.6.* & nouiſſimè *Farinac.*
qui plures alios moderniores refert *in conſil.
97.num.1.& 6.cum plurib. ſequen.& Gaſp.
Theſaur.in quæſtio.forenſ.99.num.3. & 28.*
53 *lib.2.* Et hæc concluſio multo magis proce-
dit, quando hæres inſtitutus eſt is qui ab inte
ſtato ſucceſſurus eſſet, nam eo caſu non ſolum
ceſſaret omnis ſuſpitio, ſed ſanitas mentis in
teſtatore præſumeretur ex ipſo actu teſtandi,
cum eum inſtituat hæredem, quià quolibet
prudenti viro fuiſſet inſtitutus, vt ex multo-
rum ſententia refert idem *Gaſpar Theſaur.
in allegata quæſt. 99.nu.29.* quæ concluſio
confirmatur etiam ex relatis per *Menoch. de
præſump.lib.4. præſump.8.nu.34. verſ.ter-*
54 *tium eſt ſignum*. Tertius caſus conſideratus
per eundem *Menoch. in d. conſi. 45. nu.39.*
eſt, quando ſumus in dubio an teſtator corpo-
re infirmus ſit ſanæ mentis, dum balbutire
incipit, & inarticulatè loqui, & eo caſu con-
cludit præſumendum eſſe mentis ſanitatem
ex eo actu teſtatorem amiſiſſe, & conſequen-
ter teſtari non poſſe, idque multorum autho-
ritate probat, ac iterum confirmat in *eodem
conſil. in fine, nu.* 44. pro cuius concluſionis
corroboratione plures concordantes refert
etiam *Franc.Becc.in conſil.86.nu.21.& ſeq.
lib.* 1. eamque pleniſſimè confirmat inſignis
Doctor *Ioan. Baptiſt. Laderch.* omnino vi-
dendus in *conſi.39.per totum*, qui *nu.5.* nota-
biliter dicit, quòd licet vera ſit ſupradicta ſe-
cunda concluſio, quòd etiam ſi teſtator ab
alio interrogatus an velit talem facere hære-
dem, reſpondeat annuendo, quòd ſic, valida
ſit huiuſmodi diſpoſitio, hoc tàmen intelligi
debet, quando conſtat eum alia verba articu-
latè protuliſſe, ex quibus argui poſſet, quod
erat in recto ſenſu, vel præcedebat ipſius te-
ſtatoris præordinatio ad illam diſpoſitionem
antequam grauitas morbi ſuperueniret, idque
pluribus authoritatibus pleniſſimè cõfirmat,
& in eiſdem terminis loquitur etiam plenè
Surd.in conſi.414.nu.54. & 58.lib. 3. & alij,
quos copiosè refert *Gaſpar Theſaur. in dict.
quæſt.99.nu 5.cum plurib ſequen.* & præci-
puè *num. 27. & ſequen.& Michael Graſſ.
in §.inſtitutio, quæſt.17. num. 9.*& in hanc
quoque diſtinctionem in effectu concurrunt
ea, quæ circa huius articuli deciſionem plenè
refert *Petr.Pecch.in tract. de teſtam. coniug.
in 1.par.cap.5.per totum*, & latè *Bombin. in*
55 *conſi.54.per totum*. Ex his ergo in propoſita
quæſtione concludendum puto, quod aut te-
ſtamentum ad alterius interrogationem fa-
ctum eſt à teſtatore annuenre per verbum af-
firmatiuum, quem ex alijs ſignis conſtat in
recto ſenſu fuiſſe, iuxta plenè notata per *Me-
noch. de præſump. lib. 4. præſump.8. per to-
tam*, vel ab eo fuerat præordinatà diſpoſitio
antequam ex morbi grauitate correptus eſ-
ſet, ita quod eam fuiſſe eius mentem, & non
ab alijs ſuggeſtam apparet, & tunc etiam in-

ter extraneos huiuſmodi diſpoſitio valida eſt,
ſi tamen aliæ ſolemnitates concurrant, ſed ſi
ſolemnitates deficiunt, valet ſaltem inter li-
beros, ſi verò talis diſpoſitio facta ſit à teſtato-
re morti proximo, adeoque graui morbo cor-
repto, quod non poteſt articulatè loqui, ſed
ad interrogationem alterius annuit per ver-
bum ſic, nec conſtat illam diſpoſitionem ab
eo præordinatam fuiſſe, iuxta ſupra notata
in tertio caſu, & tunc etiam inter liberos hu-
iuſmodi diſpoſitio inualida eſt, cum enim fa-
cta ſit ab eo, qui non erat in recto ſenſu, cor
ruit ex defectu voluntatis, quia non habebat
velle, nec nolle, vt plenè conſiderat *Franciſc. Becc. in d. conſi.* 86. *nu.* 29. & alij plenè relati
per *Mart. in vot.* 89. *num.* 5. *& ſequen.* & ita
nouiſſimè per Romanam Curiam iudicatum
fuiſſe refert *Cardinal. Mantic. in deciſio.* 60.
56 *nu.* 6. Vnde ſequitur concluſio à Doctoribus
communiter approbata, quòd licet teſtamen-
tum inter liberos validum ſit ſine ſolemnita-
tibus iuris ciuilis, ſecus tamen eſt, quando eſt
imperfectum ex defectu voluntatis, nam tunc
omnino corruit, vt omnes affirmãt in *d. l. hac conſultiſſima*, *§. ex imperfecto*, *C. de teſtam.*
& præcipuè *Paul. de Caſt. nu.* 3. *Corn. nu.* 3.
& *Natt. num.* 139. *cum plurib. ſequen.* &
alij, quos plenè refert *Iul. Clar. in §. teſtamentum, quæſt.* 9. *per totam, Surd. in conſil.*
258. *nu.* 21. *lib.* 2. *Maſcard. de probatio. in concluſ.* 1358. *ſub nu.* 79. & *Mich. Craſſ. in §. te-*
57 *ſtamentum, quæſt.* 12. *per totam.* Quæ con-
cluſio procedit etiam in teſtamento ad pias
cauſas, vt poſt alios plenè concludit *Iul. Clar.*
58 *in d. §. teſtamentum, quæſt.* 7. *per totam*. Nec
per clauſulam codicillarem imperfecta diſpo-
ſitio ratione voluntatis ſubſtineri poteſt, vt
ex communi Doctorum opinione teſtantur
Surd. in d. conſi. 258. *num.* 23. *lib.* 2. *Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib.* 5. *tit.* 2. *nu.* 9.
& in lib. 6. *tit.* 4. *nu.* 15. & alij, quos pleniſſi-
mè refert *Fab. Turret. in d. tracta. de effect. clauſ. codicill. quæſt.* 22. *per totam.* Ad co-
gnoſcendum autem quando vltima diſpoſi-
tio ſit imperfecta ex defectu voluntatis, plures
59 caſus ſunt diſtinguendi. Primus caſus eſt,
quando teſtator cœpit teſtamentum conde-
re, & aliqua diſpoſuit, ſed in medio teſtamen-
ti ſuperuenit furor, aut mors, ob quod non
valuit integrè diſponere, & eo caſu huiuſmo-
di diſpoſitio eſt penitus nulla, nam potius vi-
detur cœpiſſe teſtamentum facere, quam il-
lud feciſſe, vt expreſsè cauetur in *l. ſi quis ſic teſtamentum*, & *in l. ex ea. ff. de teſtam. & in l. fideicommiſſa, §. 1. ff. de legat.* 3. Vnde ſi
teſtator inſtituit hæredem, & dum volebat ei
aliquem ſubſtituere, vel alia legata relinque-
re, obmutuit, ſine dubio tota diſpoſitio cor-
ruit etiam quoad hæredis inſtitutionem, quæ
videbatur eſſe perfecta, nam teſtamentum eſt
indiuiduum, & recipit vires ab vltimo pun-
cto, vt plenè concludit *Natt. in dict. §. ex imperfecto, nu* 139. *cum plurib. ſequen. vſque ad num.* 145. & *Menoch. de præſump. lib.* 4.
✻ *præſump.* 5. *nu.* 4. *& ſequen.* [& alij, quos
plenè refert *Stephan. Gratian. in* 3. *lib. diſceptatio. forenſ. cap.* 550. *nu.* 9. & pleniſſimè
Hieronym. Pautſchman. in quæſtio. iur. controuerſ. lib. 2. *quæſt.* 3. *num.* 1. *cum ſequen.*]
60 Hanc autem concluſionem limitat *Bar. in l. in teſtamento, ff. de fideicom. libert.* dicens,
huiuſmodi diſpoſitionem ſuſtineri quoad eam
partem, in qua fuit perfecta, ſaltim fauore
piæ cauſæ, pro qua opinione alios concordan
tes refert *Dec. in conſ.* 159. *ſub num.* 3. *verſic. quarto, & vltimo.* Et licet multi impugnent
hanc opinionem, dicentes, quòd talis diſpoſi-
tio, dum teſtator decedit prius quam ſuam
voluntatem integrè explicet, non ſolum cor-
ruit ex defectu ſolemnitatis, ſed etiam ratio-
ne deficientis voluntatis, & conſequenter ꝙ
in totum corruit etiam circa ea, quæ fauorem
piæ cauſæ, & liberorum reſpiciunt, vt poſt
alios refert *Iul. Clar. in d. §. teſtamentum, quæſt.* 7. *verſic. aliquando, & quarto teſtator, & in quæſt.* 9. *nu.* 2. & plenè idem affir-
mat *Hiero. Pantſchman. in d. quæſt.* 3. *num.* 12. *cum ſequen.* nihilominus Barto. opinio-
nem veriſſimam eſſe teſtantur plurimi Do-
ctores congeſti à *Tiraquel. in tracta. de priuileg. piæ cauſæ, in* 7. *priuileg.* & alij, quos ple-
nè refert *Menoch. in d. præſump.* 5. *ſub nu.* 6.
61 *verſic. declaratur autem primo.* Secundus
caſus eſt, quando teſtator totam ſuam volun-
tatem integrè ordinauit coram duobus teſti-
bus, & deinde iuſſit vocari notarium; & ro-
gari alios teſtes, ad hoc, vt de ea diſpoſitione
conficeretur ſolemnis ſcriptura, & interim
morte præuentus deceſſit. In hoc caſu *Oldra. in cõſ.* 149. conſuluit hanc diſpoſitionem non
valere etiam ad pias cauſas, dicens, quòd hoc
non poteſt dici teſtamentum perfectum, ſed
potius quædam præparatio ad illud conficiẽ-
dum, ſicut ſententia ſcripta per iudicem, an-
tequam recitetur, non dicitur ſententia, ſed
præparatio ad eam, *l.* 2. *C. de ſent. ex breuil. recit. & cap. fin. de re iudic. in* 6. cum valeat
argumentum de ſententia ad teſtamentum,
l. 1. ibi, *voluntatis noſtræ iuſta ſententia, ff. de teſt.* pro qua opinione plures Doctores
concordantes refert *Natt. in d. §. ex imperfecto, ſub nu.* 146. & eam communem eſſe re-
ſtantur *Dec. in d. conſi.* 159. *ſub nu.* 3. *verſic. quibus tamen non obſtantibus, cum plurib. ſequen.*

ſequen. Iaſ. in conſi. 155. ſub nu. 3. verſic. ſed per aduocatos partis aduerſæ, lib. 4. Iul. Clar. in d. quæſt. 7. verſic. aliquando, & tertio, Co-*uarr. in cap. relatum, primo, nu. 9. de teſtam. Gram. in deciſio. 62. nu. 15. Ruin. in conſil. 7. nu. 7. & ſequen.* & *in conſi. 1 t. nu. 12. & ſeq. lib. 3.* & alij plenè relati per *Surd. in deciſio.*
62 *292. nu. 11. cum plurib. ſequen.* Non tamen deſunt qui aduerſus Oldrad. inſurgentes hanc concluſionem impugnant, quos refert *Natt. in eod. §. ex imperfecto, nu.* 147. plenè *Curt. iun. in cõſ. 303. n. 22. verſ. reducendo igitur ad propoſitũ, cum plur. ſeq.* & plenius *in cõſ. ſeq. nu. 59. & ſeq. Ceph. in conſ. 99. nu. 6. lib. 1. Anto. Gabriel. in 4. lib. commu. concluſ. in tit. de teſtam. concluſ. 9. nu.* 8. & alij nouiſſimè
63 relati per *Mart. in vot. 8. nu. 25.* Sed pro harum opinionum cõcordia aliqui dicunt, quod aut conſtat, quod teſtator volebat in ſcriptis ſolemniter teſtari, & tunc ex quo ad ſubſtantiam actus requirebatur ſcriptura, ideo ſi eius voluntas non fuit ſcripta à notario, & publicata coram teſtibus, non poteſt dici actus abſolutus, & perfectus, ex regu. *tex. in l. contractus. C. de fide inſtr.* & in his terminis procedit ſupradicta opinio Oldradi, & eius ſequacium. Aut verò defunctus voluit teſtari ſine ſcriptis, & re vera facere teſtamentum nuncupatiuum, ſed de eius diſpoſitione mandauit fieri inſtrumentum adhibitis notario, & teſtibus propter faciliorem probationem, prout in dubio præſumendum eſt, ne videatur ſe reſtringiſſe ad vnicam, & difficiliorem viam teſtandi in ſcriptis, & hoc caſu ſi de perfecta teſtatoris voluntate conſtat coram teſtibus declarata, licet fato præuentus non potuerit adhibere notarium, nihilominus valida, & firma remanet illa diſpoſitio, imò ſi adhibitus fuit legitimus numerus ſeptem teſtium rogatorum, valet etiam inter extraneos, ſi vero duo tantum interuenerunt, erit valida ſolum inter liberos, & ad pias cauſas, hanc diſtinctionem plenè probat *Natt. in dict. §. ex imperfecto, ſub nu.* 147. pro qua multos alios Doctores concordantes refert *Honded. in*
64 *conſi. 77. num. 17. & 19. & ſeq. lib. 1.* Alij verò diſtinguunt, quod aut teſtamentum fuit ſcriptum manu teſtatoris, aut manu aliena. Primò caſu dicunt illud eſſe validum, quamuis per notarium coram teſtibus non publicetur, quia huiuſmodi ſolemnitas non erat neceſſaria, per *tex. in authen. quod ſine, C. de teſtam.* & licet teſtator iuſſerit notarium, & teſtes vocari, non tamen per hoc vitiatur diſpoſitio eius manu ſcripta, quia non eſt credendum, quod voluerit eligere viam, ex qua ſuum iudicium impugnatur, *l. 3. ff. de milit. teſtam.*

Secundo verò caſu inhærent opinioni Oldra. & aliorum eius ſequacium, vt pulchrè inquit *Cephal. in conſi. 99. nu. 19.* & *ſequen.* & cla-
65 rius *nu. 21. lib. 1.* Tertius caſus eſt, quando teſtator ſuam voluntatem coram notario, & teſtibus integrè declarauit, & ea iam publicata, paulo poſt eiſdem notario, & teſtibus dixit; Non faciatis aliud vſque ad craſtinum diem, & eos rogauit quòd iterum reuerterentur, & interim non mutata voluntate deceſſit, hoc caſu ex magis communi Doctorum ſententia concluditur, teſtamentum hoc eſſe validũ, etiam ſi teſtator dixiſſet, quod volebat aliquid addere, vel detrahere, nam ex hoc non infertur, quòd non habuerit illud teſtamentum pro perfecto, & abſoluto, ſed poterat poſtea, ſi aliquid mutare placuiſſet, illud de nouo facere per codicillos, cum ambulatoria ſit hominis voluntas vſque ad extremum vitæ ſpiritum, vt pulchrè conſuluit *Ruin. in conſ. 15. nu. 12.* & *ſeq. lib. 2. poſt Alexan. in conſi. 74. nu. 3. vol. 3.* quos ſequitur *Simon de Præt. in tract. de interpr. vltim. volun. lib. 2. interpr. 1. dubit. 2. ſolut. 1. nu. 41. Bertaz. in conſ. ciu. 86. nu. 8. Menoch. in d. præſump. 5. ante nu. 7. verſ. declaratur ſecundo. Surd. in deciſ. 292. nu. 6.* & *Anton Gabr. in d. concluſ. 9. nu. 10.*
66 Hæc autem concluſio intelligenda eſt, quando teſtator habuit pro tunc illam diſpoſitionem pro abſoluta, & perfecta, quamuis aliquid addere, vel diminuere reſeruaſſet pro die ſequenti, ſecus verò ſi antequam habuiſſet diſpoſitionem pro perfecta eam in aliud tempus diſtuliſſet, ex quo intendebat aliquem conſanguineum, vel amicum conſulere, nam eo caſu ſi aliud poſtea non diſpoſuit, cenſetur potius voluiſſe inteſtatus decedere, prout conſuluit *Pau. de Caſtr. in conſi. 450. incip. viſa dicta facti narratione, lib. 2.* quem refert, & ſequitur *Natt. in d. §. ex imperfecto. ante nu. 148. verſic. iſtam tamen concluſionem limita.* Et hanc concluſionem procedere etiam ſi teſtator integrum teſtamentum dictauit, & ſcribi fecit à notario coram ſeptem teſtibus, ſed aliquo impedimento ſuperueniente, mandauit eius publicationem differri pro die ſequenti, & interim fuit morte præuentus, pleniſſimè probat *Mart. in d. voto 8. per totum.*
67 Quartus caſus eſt, quando teſtator ſuam voluntatem declarauit coram notario, & teſtibus, ſed dum notarius eam ſcribebat, antequã perficeret, & recitaret, teſtator deceſſit, quo caſu aliqui tenent teſtamentum hoc eſſe validum, ſi probatur per legitimos teſtes, qui illi diſpoſitioni fuerunt adhibiti, quod talis fuit teſtatoris voluntas, nam ſcriptura non eſt de ſubſtantia teſtamenti nuncupatiui, quæ con-

cluſio expreſsè probari videtur in *l. Lucius,*
cum ibi pulchrè notat.per *Bald.C.de teſtam.*
*milit.*eamque in terminis plenè defendit *Ber*
taz.in d.conſi.ciu.86.per totum, & licet in
contrarium videatur vrgere *tex.in l.fideicom*
miſſa,§.1.cum ibi not.per gloſ.ff.de legat.3.
tamen ei benè reſpondet *Paul. de Caſtr. in*
conſi.307.nu.3.in 2.dub.vol. 1. dicens, quòd
ille text.intelligi deber, quando quis vellet
probare teſtamentum per illam ſcripturam
imperfectam à notario confectam, & non re-
citatam coram teſtibus, nam nihil probaret,
ſecus verò ſi hæres vult abſolutè probare di-
ſpoſitionem teſtatoris per teſtes, qui fuerunt
ei præſentes, & audiuerunt totam teſtatoris
volunratem, nam hoc ſufficit ad probandum
teſtamentum nuncupatiuum ſine ſcriptura,
l.haredes palam, in princ.ff.de teſtam. & *l.*
hac conſultiſſima, §. per nuncupationem, C.
eod.titu.& ita etiam tenent *Couar.in cap. re-*
latum primo,ſub num.11.verſic. tertia con-
*cluſio,de teſtam.*Natt.*in d. §. ex imperfecto,*
*ante nu.*145.*verſ. aduertatur etiam*, & alij
68 relati per *Bertaz. in d.conſ. 86.nu.* 10. Alij
vero dicunt, quod ſi teſtator ſuam volunta-
tem coram notario, & teſtibus benè declara-
uit, ſed dum ea per notarium ſcriberetur, ſu-
peruenit ipſius teſtatoris mors, aut aliud im-
pedimentum, ob quod illa diſpoſitio per no-
tarium legi, & publicari non valuit, diſpoſi-
tionem hanc non poſſe argui ex defectu vo-
luntatis, cum ea fuerit benè expreſſa, & de-
clarata, ſed ſolum ex defectu ſolemnitatis,
cum deficiat ille actus publicationis,prout fa-
tetur *Cephal.in conſ.294.nu.16.& ſeq.lib.2.*
69 Et conſequenter hinc infertur huiuſmodi di-
ſpoſitionem, non obſtante hoc ſolemnitatis
defectu, ſaltim validam eſſe inter liberos, &
ad pias cauſas, prout pleno calamo defendit
Ladereh.in conſ.156.& in conſ.ſequen. 157.
per tot. & eandem concluſionem approbat
Iul.Clar.in d.§.teſtamentum, quæſt.7. verſ.
aliquando vero teſtator. Sed duo inquir con
currere debere; Primum ſcilicet,quòd teſta-
tor ſuam voluntatem coram duobus teſtibus
explicauerit, ſaltim per relationem ad aliquã
cedulam,dicendo ſe de ſuis bonis diſponere,
prout in ea; Secundum,quod non exprimat
ſe velle de contentis in cedula confici ſcriptu-
ram per notarium,nam tunc potius eſſet pręparatio
diſpoſitionis, quàm diſpoſitio, quod
vltimum quomodo intelligatur, inferius ex-
plicabo,& cum hac opinione conueniunt plu
res relati per *Tiraquel.de priuil. pia cauſa,*
priuil.6.& Surd.in d.decis.292.nu.3.& ſeq.
70 Alij verò dicunt, quòd aut teſtator elegit viã
teſtandi in ſcriptis, aut voluit facere teſtamen
tum nuncupatiuum,primo caſu, tunc dicitur
teſtamentum perfectum, quando poſt com-
pleram ſcripturam teſtator corã teſtibus de-
clarauit eam eſſe vltimam eius diſpoſitionem,
ita quòd teſtes ſaltim implicite notitiam ha-
buerunt voluntatis ipſius, vt inquit *Paul. de*
Caſtr.in d.l.hac cõſultiſſima, ſub nu.1.verſ.
tertio quòd teſtator, & cum hæc ſit ſolemni-
tas ſubſtantialis,debet apparere ex eadem ſcri
ptura teſtamenti, nec ſufficeret ſi aliunde pro-
baretur, debet enim notarius de hoc ſtipulari
actum particularem in cortice eiuſdem teſta-
menti clauſi, ita quod ex ſola eius inſpectione
abſque alio adminiculo appareat teſtamen-
tum ſaltim implicitè fuiſſe teſtibus publica-
tum, alias enim de voluntate teſtatoris non
diceretur conſtare, nedum explicitè, ſed nec
implicitè,vt pulchrè animaduertit *Marant.*
71 *in conſi.112.nu.4.* Si verò teſtator voluit fa-
cere teſtamentum nuncupatiuum, ſed in eo
adhibuit notarium,quem de eius confectione
rogauit,tunc etiam ad perficiendũ huiuſmo-
di teſtamentum neceſſaria eſt publicatio, &
oportet, quòd poſtquàm fuit ſcriptum lega-
tur coram teſtibus,& ab ipſo teſtatore appro-
betur,aliàs non valet iure teſtamenti, nec co-
dicillorum,*l.fideicõmiſſa,§.1.cum ibi not.per*
*glo.ff.de leg.3.*prout in ſpecie notant *Ruin.in*
conſ.1.nu. 7.& ſeq. lib.3. Corn. in conſi. 49.
nu.8.& ſeq.lib.1.Suar.in alleg.1.in fin. nu.
39. Guid. Pap. in conſi.55.nu. 3.& in conſ.
234.in princ.Ioan.Dilect.in tract.de art. te-
ſtan.titu.2.cant.11.nu.6. Lanfran. in cap.
quoniam contra,de probat.in ver. inſtrumẽ-
torum productiones, nu.32. verſic. quæritur
nunquid valeat, Menoch.in conſi.42. nu.34.
*& Cephal.in conſ.409.nu.10.*Qui omnes af-
firmant,quod etiam ſi teſtamentum fuit ſcri-
ptum dictante teſratore coram teſribus, ſi ta-
men poſtea non fuit lectum per notarium co
ram eiſdem teſribus, & confirmatum per te-
ſtatorem,non dicitur perfectum, ex quo non
fuit obſeruata hæc ſolemnitas ſubſtantialis
72 à iure requiſita. Ex his ergo elicitur conclu-
ſio,quod altero de duobus modis teſratoris vo
luntas debet teſtibus publicari, ſcilicet, aut
implicitè, dum per eum traditur ſcriptura
notario ſigillata,& coram ſeptem teſtibus idẽ
teſtator declarat eam eſſe vltimam ſuam di-
ſpoſitionem, & obſeruantur aliæ ſolemnita-
tes traditæ in *d.l.hac conſultiſſima*,vel expli-
citè,quando poſt lectum, & ſtipulatum teſta-
mentum per notarium coram teſtibus, idem
teſtator proprio ore illud confirmat, & ſi ſe-
cus fiat dicitur incompleta voluntas,& nullo
modo ſubſtineri poteſt, vt pulchrè inquit
Ang. in tracta.de teſtam.in ver. lectum, &
per-

Digitized by Google

perfectum,quem refert *Gram. in deciſio.62.*
73 *nu.5. & ſeq.* Subdens quòd ideo ſemper in fine teſtamenti adduntur per notarios illa verba,actum,lectum;& publicatum, &c.nunquam enim teſtamentum lectum, & publicatum fuiſſe præſumitur, niſi de hoc actu Notarius expreſsè profiteatur,vt ex communi Doctorum ſententia aſſerit *Couar.in d.cap.relatum,primo,de teſtam.ſub nu.* 10. *verſic.ego tamen fateor, & in verſ.illud vero non eſt*
74 *omittendum*;Imò etiam ſi adſit illa clauſula, actum,lectum,& publicatum, ſi tamen ea poſita ſit in principio teſtamenti,nihil operatur, multoties enim euenit, quòd notarius omnia ſcribit,ſub ſpe poſtea illam ſcripturam legendi coram teſtatore,& teſtibus,& nihilominus ex aliquo accidenti contingit,quòd actus non perficiatur,& ideo opus eſt,quòd illa clauſula ponatur in fine,poſtquam actus omnino completus fuit, & omnia relecta coram teſtatore, & teſtibus,vt benè conſiderant *Corn.in conſ.226.vol.3.pulchrè Purpur.in conſ.*581. *ſub num.5.lib.2.* & alij relati per *Cephal.in d.*
75 *conſil.*409.*nu.*14. Magna autem difficultas eſt,an hæc procedant etiam in teſtamento inter liberos? pro cuius quæſtionis ſolutione mihi reſpondendum videtur,quòd aut voluntas teſtatoris apparet ſcripta manu ipſius, ita quod de eius veritate non dubitetur, & tunc etiam ſi non fuerunt adhibiti teſtes, nec aliæ iuris ſolemnitates, inter liberos plenè probat, dummodo tamen concurrant alia requiſita, iuxta *Auth.quod ſine,cum ibi not.per*
76 *Natt. & alios DD.C.de teſtam.* Aut teſtamentum eſt ſcriptum manu notarij, & tunc ſi duo teſtes fuerunt præſentes huic diſpoſitioni,qui de eius tenore deponant,ſimiliter inter liberos probat,quamuis aliæ ſolemnitates adhibitę non fuerint,nam ſufficit quomodocunque ſaltim naturaliter de paterna voluntate conſtare, & in his terminis procedit diſpoſitio *tex.in d.§.ex imperfecto*,vbi *Alex.nu.3.* dicit,quòd paria ſunt, quòd teſtator ſcribat, vel notarius de mandato ipſius, verum de cõmiſſione,& ordine teſtatoris opus eſt conſtare ſaltim per duos teſtes omni exceptione maiores, nam de hoc non creditur aſſertioni ipſius notarij,prout dixit etiam *Imol.in conſi.91.in 1.dub.*& pulchrè *Iaſ.in conſ.*155. *ſub nu.4.verſ.non obſtat ſecundum principale,*
77 *vol.4.*Aut vero teſtamentum conſtat per ſcripturam notarij,ſed teſtes in eo adhibiti non deponunt, quòd eius tenor fuit lectus coram eis, nec quòd teſtator declarauit eam eſſe ſuã vltimam voluntatem, & hoc caſu ex magis communi Doctorum ſententia ſine dubio cõcludendum puto,huiuſmodi ſcripturam nihil probare,etiam inter liberos,& ad pias cauſas, nam ſpeciale eſt, quòd teſtamentum ſcriptum manu teſtatoris,vel de eius tenore conſtat per duos teſtes, probet inter liberos, vt inquit *Bald.in d.Auth.quod ſine*, C.*de teſtam.*quia in his duobus caſibus non dubitatur de voluntate teſtatoris, ſed tantum de ſolemnitatibus non obſeruatis, quæ cum à iure ciuili introductæ fuerint,ab eodem iure fauore liberorum ſunt ſublatæ,ſed quando teſtes non deponunt de tenore teſtamenti, & non conſtat ex eadẽ ſcriptura,quòd fuit lectum,& publicatũ,tunc nedum eſt nullum ex defectu ſolemnitatis,ſed etiam imperfectæ voluntatis,vt affirmãt *Bal.in l.1.in fi.C.de ſacroſan.eccleſ. & in l.ſi is qui,ff.de teſtam.*plenè *Ruin.in d.conſ.1.nu.7.vol.3.Alexan.in d.§.ex imperfecto.nu.3. Ang.in l.contractus,num.4.C.de fide inſtr. Dec.in conſ.159.nu.7.Guid. Pap.in d.conſ.55.nu.3.*& *in conſ.234.in prin.*& pleniſſimè *Cephal.in d.conſ.409.nu.8.cum plurib.ſeq. lib.3.*à qua diſtinctione non diſſentit etiam
78 *Menoch.in d.præſum.5.ſub nu.7.* An autem teſtamentum à patre ſolemniter confectum, & notario traditum clauſum, & ſigillatum,ſi poſtea per eundem teſtatorem recuperetur à notario,& diſſigilletur, & deinde nullo alio condito teſtamento decedat, huiuſmodi ſcriptura poſt ipſius teſtatoris obitum in eius archa reperta valeat inter ipſius liberos? hanc quæſtionem optimè explicant *Don Garz. Maſtrill.in deciſio.132.per tot.*& *Franciſ. del Caſtill.in deciſio.59.* ad quos me remitto.

Finis Cap.Octaui.

CAPVT

CAPVT NONVM.

Pater non poteſt carcerari ad inſtantiam filij, nec contra eum liquidari poteſt inſtrumentum criminaliter via ritus, & idem priuilegium competit ſocero, marito, & nonnullis alijs, quibus debetur reuerentia, ac omnibus ijs, quibus à iure conceditur beneficium, ne conueniantur vltra quam facere poſſunt, cui beneficio an renunciari poſsit in ſingulis concluſionibus declaratur. Et hinc etiam agitur de miſerabili beneficio ceſsionis bonorum, & de quinquennalibus inducijs debitoribus concedi ſolitis inſtante maiori parte creditorum, & de beneficio Authen. hoc niſi, C. de ſol. & an his beneficijs renunciari poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Pater pro debito ad inſtantiam filij non poteſt carcerari, nec ſuper eius bonis exequi vltra quam facere poteſt.*

Neque contra patrem liquidari poteſt inſtrumentum via ritus, nu. 2.

Quia eſt magis priuilegiatus, quam alij, nu. 3. 4. & 5.

Cui beneficio renunciare minimè poteſt etiã cum iuramento, nu. 13.

Et idem eſt reſpectu aliarum perſonarum, quibus tale beneficium datur ratione reuerentiæ, eo. nu. 13.

4 *Liquidatio inſtrumenti eſt cauſa criminalis ratione periurij, & nu. 5.*

6 *Periurus non abſoluitur per ſequentem ſolutionem.*

Si tamen abſolutio petatur, non conceditur, niſi parte citata, nu. 7.

Et priuatur beneficio illius contractus, cui contrauenit, nu. 8.

Immo non ſoluens in tempore promiſſo, excluditur etiam à beneficio euictionis, nu. 10.

9 *Emphyteuta licet nõ incidat in commiſſum, niſi per triennium defecerit, tamen ratione iuramenti eo ipſo quod deficit per annum, cadit à iure ſuo.*

Pacta reſciſſoria contractus ad finem repetendi capitale in venditionibus annuorum introituum, in quibus caſibus ſubſtineantur? eodem num. 9.

11 *Priuilegiũ ne quis conueniatur niſi inquantum facere poteſt, non opitulatur ei, qui ex delicto conuenitur.*

Secus eſt in patre, nu. 12.

12 *Filius non poteſt patrem de crimine accuſare.*

13 *Pactum de carcerando patrem etiam cum iuramento, non valet.*

14 *Auus, alijque aſcendentes vtriuſque ſexus gaudent beneficio ne conueniantur vltra quam facere poſſunt.*

15 *Pater ſpiritualis eodem fruitur priuilegio.*

16 *Mater habet quoque idem beneficium.*

Mulieres an poſſint renunciare priuilegio ne pro debito carcerentur, ex Auth. *hodie nouo iure,* C. *de cuſt. reor. nu. 16.*

17 *Filius conuentus à patre, vel ab alijs aſcendentibus gaudet eodem beneficio.*

18 *Frater vtrinque coniunctus retinet idẽm priuilegium.*

19 *Frater non poteſt contra fratrem liquidare inſtrumentum via ritus.*

Neque ad inſtantiam fratris pro debito poteſt carcerari, nu. 20.

21 *Socer habet ſimiliter priuilegium ne conueniatur niſi inquantum facere poteſt.*

Fallit in Ciuitate *Neapolis reſpectu dotis, num. 22.*

Secus tamen eſt in antefato, nu. 23.

Etiam ſi cum iuramento ſoceri renunciaſſet, nu. 24.

Limi-

Limitatur quando ſocer eſſet in dolo, nu.25.

26 *Maritus etiam habet dictum priuilegium, non obſtante iurata renunciatione.*

Limitatur, & declaratur pluribus modis, remiſſiuè, nu.27.

Signanter quando maritus ob eius inopiam conuenitur conſtante matrimonio, n.28.

Vel quando dotis reſtitutio eſt facienda extraneo dotanti, nu.29.

Et an maritus gaudeat hoc priuilegio, quando conuenitur pro reſtitutione fundi dotalis? ibidem.

An autem ſint marito relinquenda neceſſaria alimenta tantum, vel quod poſſit viuere cum familia, nu.30.

Et quid ſi poteſt ſibi quærere victũ ex proprio artificio, ibidem.

31 *Clericus in ſacris ordinibus pro debito carcerari nequit, eodemque gaudet beneficio, præſtita tamen cautione iuratoria, & ſequeſtrantur fructus beneficij, relictis ſibi alimentis.*

Fallit in clerico in minoribus conſtituto, vel in clerico coniugato, nu.32.

Et an huic beneficio poſſit cum iuramento renunciari, nu.33.34.& 35.

Quid ſi fiat clericus poſt contractum debitum, & an pendente diſcuſſione ſi gaudet, poſſit interim carcerari, num.36. remiſſiuè.

37 *Miles habet idem priuilegium Ne conueniatur vltra quam facere poteſt.*

Et an poſſit ei renunciare, nu.37.& 38.

De quo autem milite intelligatur, nu.39. remiſſiuè.

40 *Doctor non poteſt conueniri niſi in quantũ facere poteſt.*

41 *Scholaris an habeat tale priuilegium.*

42 *Patrocinij debitor habet idem beneficium.*

43 *Donator non conuenitur vltra quam facere poteſt, ſic etiam eius hæredes, & nu.45.*

Poteſt tamen huic beneficio renunciare, nu.44.

Limitatur pluribus modis, nu.45. remiſſiuè.

Creditor ex cauſa oneroſa præfertur donatario anteriori, nu.eod.

46 *Socius conueniri non poteſt niſi in quantum facere poteſt.*

Primo fallit ſi in obligatione adeſt iuramentum, nu.47.

Secundo fallit quando eſt in dolo, vel in lata culpa, nu.48.

49 *Colonus partiarius habet idem priuilegium.*

50 *Fortuitus caſus præbet etiam tale beneficiũ.*

51 *Eccleſia debitor non conuenitur vltra quam facere poteſt.*

52 *Cedens bonis habet beneficium ne moleſtetur in nouiter quæſitis reſpectu ſui victus.*

Primo fallit ſi ceſſio bonorum fiat cum ignominia, nam tunc in totum liberatur in poſtea quæſitis, nu.53.

Secundo fallit, nam ſi ceſſioni renunciauerit, victum non habebit de poſtea quæſitis, nu.54.

An autem beneficio ceſſionis bonorum poſſit cum iuramento renunciari, nu.54.97. & 103.

Sed an cedens bonis poſſit re integra ceſſionẽ reuocare, nu.55. remiſſiuè.

An poſſit iterum bonis cedere in præiudiciũ primæ ceſſionis, nu.56. remiſſiuè.

Et an poſſit actiones exercere cõtra ſuos debitores, nu.57. remiſſiuè.

Quid ſi debitum negauerit, an poſt ſententiã poſſit bonis cedere, nu.58. remiſſiuè.

Decoctor tamen bonis cedere non poteſt, nu.61.

Si nõ moleſtatur debitor à ſuis creditoribus, non poteſt bonis cedere, nu.63.

Et an electio de admittendo ad ceſſionẽ, vel ad quinquennalem ſit debitoris, vel creditoris, nu.64.& 65.

Debitor nolens cedere bonis, ſi non poſſit obtinere quinquennalem, an ad euitãdos carceres poſſit eius bona dare in ſolutum, nu.75. cum ſeq.

59 *Mercator decoctus an poſſit petere aliquod intereſſe à ſuis debitoribus, remiſſiuè.*

60 *Decoctores qui propriè dicantur, remiſſiuè.*

Hi autem bonis cedere non poſſunt, nu.61.

Sunt etiam infames, aliaſque patiuntur pœnas, nu.62. remiſſiuè.

66 *Quinquennalis dilatio non prodeſt debitori ex cauſa depoſiti.*

Nec prodeſt hæredibus debitoris, nu.67.

Et an præiudicet creditori ex cauſa dotis, nu.68. remiſſiuè.

Neque prodeſt aduerſus creditores pro penſionibus domorum, vel cẽſuum, nec pro rebus comeſtibilibus, nu.69.

Si verò inter creditores adſit clericus, nõ debet cauſa quinquennalis dilationis remitti ad eccleſiaſticum, nu.70.

Et tractanda eſt cauſa quinquennalis in Conciſtorio Principis, eod.nu.70.

An quinquennalis proſit fideiuſſoribus debitoris, nu.71.

Brundusij quinquennalis an impediat liquidationem inſtrumenti, & eius executionem, nu.72. remiſſiuè.

Qua dilatione pendente an currat intereſſe ad beneficium creditorum, nu.73.

Et quando eſt debitor ex ſocietate, cogitur ad

ad reddendum computũ dilatione pendente, nu.74.

Auth.hoc niſi,C.de ſolut. declaratur, & limitatur nu.75.76.77.88.& 112.

Et quæ ſit ratio dicti beneficij,nu.96.

Renunciatio tamen dictæ Authen.eſt contra charitatem,& ideo ad illius beneficium debitor per abſolutionem à iuramẽto admittitur,nu.92.

Et an valeat dicta renunciatio etiam iurata,nu.104.& 111.

Procedit dicta Auth.hoc niſi, & c. etiam in feudalibus,nu.99.& 123.

Sed locum non habet ſi quis cum iuramento promiſerit ſoluere in pecunia,nu.112.

80 *Debitore renunciante Auth.hoc niſi,& c.ad egeſtatem peruento,ſi ſubbaſtatis eius bonis iuſtus emptor non inueniatur, an ad euitandum curſum interuſuriorum coguntur creditores accipere bona iuſto pretio,& nu.90.vſque ad 97.& 104.108.113.115.vſque ad 122.*

81 *Debitorem inopem carceratum tenetur creditor alere.*

82 *Debitor à carceribus liberari debet cauſa infirmitatis.*

Sic etiam ſenio confectus, nu.83.

84 *Debitor de iure duodecim tabularum dilaniabatur.*

Sed media iuris prudentia id fuit correctũ, & mandatum ne carceretur, ſed vt bona tantum eſſent obnoxia,nu.85.

Iuramenti tamen vigore poteſt carcerari, quod primo ceſſat auxilio ceſſionis bonorũ, & ſecundo ceſſat beneficio Auth. hoc niſi, C.de ſolut.nu.86.& 87.

89 *Aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt,& nu.107.& 116.*

Fallit neceſſitate ſubſiſtente, nu.117.

90 *Inopinatus, & inſolitus caſus facit ceſſare iuramentum,& renũciationem,auth. hoc niſi, abſque abſolutione à iuramento, & nu.102.& 113.*

91 *Iuramento ſemper ſubintelligitur clauſula rebus ſic ſtantibus,& nu.114.*

93 *Graduatione præcedente debet iudex bona debitoris per appretium adiudicare creditoribus alijs etiam inuitis.*

94 *Creditori imputatur cur debitoris bona ſubbaſtata non licitatus fuit.*

95 *Adiudicatio bonorum eſt facienda creditori pro iuſto pretio.*

98 *Bona burgenſatica non differunt à feudalibus,quando in obligatione feudaliũ adeſt Regius aſſenſus.*

99 *Feudum à debitore oblatũ poteſt creditori à iudice adiudicari beneficio auth.hoc niſi.*

100 *Feudum iuriſdictionem habens,aſſignatur vni tantum creditori maioris ſummæ,cum onere ſoluendi quod ſupereſt, vel inter eos licitabitur,& nu.101.*

105 *Iuramentum non obligat ad impoſſibile.*

206 *Soluere iurans,ſi ob neceſſitatem nõ ſoluit, excuſatur,nec erit periurus.*

108 *Debitor ſi tempore contractus de impotentia cogitaſſet,non renunciaſſet, nec ad impoſſibilia ſe obligaſſet.*

109 *Charitas vbi non eſt, ibi iuſtitia eſſe non poteſt.*

110 *Debitoris inopia reddit actionem creditoris inutilem.*

118 *Solui quoties non poteſt id quod eſt in obligatione,poteſt ſolui aliud pro eo.*

119 *Neceſſitas non ſubiacet legibus.*

120 *Promittens etiam cum iuramento aliquem ratificaturum, vel renunciaturum, ſi omnem diligentiam fecerit, non condemnabitur.*

122 *Creditor in adiudicatione ſibi facienda bonorum debitoris,poteſt optima eligere.*

123 *Feudalis articulus ſi non reperiatur deciſus iure feudorum, decidendus eſt ſecundum ius commune.*

Feudum nõ poteſt alienari, nec obligari ſine licentia domini,& proinde nec in ſolutum dari, eod.nu.123.

Primo limitatur, quando interuenit Regius aſſenſus in obligatione,nu.124.

Secundo limitatur in alienatione neceſſaria, num.125.

126 *Contractui licet contrauenire ex cauſa ſuperueniente.*

127 *Fruſtra fiunt per plura,quæ poſſunt fieri per pauciora.*

128 *Circuitus eſt euitandus.*

129 *Qui nimium emungit, elicit ſanguinem.*

1 EIuſdem quoque naturalis vinculi,quo filij erga parẽtes obſtringũtur, effectus eſt, quod pater pro debito ad inſtantiã filij carcerari non debet,nec fieri exequutio in eius bonis vltra quam facere poteſt,deducto ne egeat, *l.inter eos, ff. de re iudic.* Nimis enim videtur inhumanum, quod is eum, a quo poſt Deum habuit eſſe, quod inæſtimabile donum reputatur, in carcerem detrudat,vel impiè exigendo omnibus bonis ſpoliatum relinquat, vt benè exclamat Gaſp.Baez *in tract.de inope debit.credit.addic.*

2 *dic.cap.17.nu.* 34. Hinc inſtrumentum via-
Ritus a filio contra patrem liquidari non
poſſe,concludit *Vinç.de Franch in decıſ.*162
3 *per tot.* Et in hoc pater eſt magis priuilegia-
tus,quam alij, quibus hoc idem beneficium
ex diuerſis cauſis inferius referendis à iure cō-
ceditur,nam illis non prodeſt hæc exceptio
ad euitandam liquidationem, nec exequutio-
nem publici inſtrumēti iurati,vt benè inquit
4 *Maran.in conſ.30.ſub nu.* 1. Et ratio eſt,nā
in liquidatione inſtrumenti criminaliter pro-
ceditur ratione periurij,iuxta not.per *Afflic.*
5 *in deciſ.64.ſub nu.* 2. Is enim qui cum iura-
mento promittit certo tempore ſoluere,ſi ad-
ueniente tempore nō ſoluit,in crimen periu-
rij incurrit,iuxta not.*in cap.debitores, de iu-
reiur.*& *per Glo in l.qui cum vno,§.ignomi-
nia,ff.de re milit.*quam refert *Hipp.in ſing.*
6 107. Adeo quod etiam per ſequentem ſolu-
tionem non abſoluitur a periurio incurſo,ex
7 not.per *Affl.in deciſ.36.nu.2.* Et ſi eius abſo-
lutio petitur,non debet concedi niſi parte ci-
tata,vt inquit *Alex.in conſ.* 17. *vol.* 3. plenè
Rol.à Vall.in conſ 26 nu.29.& *ſeq.vol.3.&*
✠ *Neuiz.in cōſ.23.nu.*8. [Et abſolutio obtenta
poſt periurium incurſum nihil prodeſt, vt
poſt alios refert *Farinac.in deciſ.78.nu.2.in
1.par.* Nec prodeſt, ſi in eo non ſit expreſſa
mētio, quod debitor iurauit abſolutionem
non petere,eaque obtenta non vti, vt plenè
notant *Gram.in deciſ.66.nu.11. Affl.in dec.
220.in 5.dub.Rol.in conſ.34.nu.5.cum ſeq.
lib.1.& Borgn.Cauale.in deciſ.9.nu.25.in 1.
par.*] Sed hoc procedit quando aliquis vult
agere poſt periurium incurſum, ſecus verò ſi
vult excipere,nam debet audiri, præſertim
ante declaratum periurium,vt pulchrè decla-
rant *Honded.in conſ.18.nu.53.*& *ſeq.lib.1.*
✠ [*Rol.a Vall.in conſ.81.nu.28.lib.4.Natt. in
conſ.658.nu.13.lib.4.*& alij, quos plenè re-
fert *Iul.Cæſar Ruginell.in practicar. quæſt.
c.11.nu.*58. Et vt incurratur periurium per
actorem non ſufficit ſola ſupplicationis obla-
tio,niſi etiam litem actor proſequatur, vt in-
8 quit *Io.Vinc.de Anna in ſing.*362.] Hinc eſt,
quod debitor periurus priuatur omni benefi-
cio illius contractus,cui contrauenit,ita quod
ſi quis promiſiſſet cum iuramento ſoluere ſuo
creditori trecenta infra tres annos, videlicet
centum quolibet anno,& deinde à prima ſo-
lutione deficiat,ſtatim poterit pro tota ſum-
ma conueniri,non expectata dilatione trien-
nij,vt notabiliter refert *Arnon. in dial.* 88.
*Borgn.Cauale.in deciſ.Fiuiz.43.nu.19.in
1.par.*& plenè *Cæſar Barz. in deciſ. Bonon.*
9 *16.per tot.* Cuius ſimile eſt etiam in emphy-
teuta,qui licet de iure nō incidat in commiſ-
ſum, niſi à ſolutione canonis per triennium
ceſſauerit, fallit tamen quando eſt obligatus
cum iuramento,nam eo ipſo,quod deficit per
annum,ſtatim cadit a iure ſuo, iuxta not.per
*Alex.in conſ.85.vol.1.Hippol.in ſing.*216.
Rolan.a Vall.in conſ.25.nu.23.vol. 2. plenè
Honded.in conſ.56.per tot.vol.1. & pulchrè
Franc.Becc.in conſ.104.nu. 8. & *per totum.*
10 Parique modo periurus, qui non ſoluit in tē-
pore promiſſo,excluditur etiam a beneficio
euictionis,vt teſtantur *Rolan.a Vall.in conſ.
31.num. 3.& ſeq.vol.2. Matthesil.in ſing.
51.Catell.Cott.in memorab.in ver.iuramen-
ti religio,circa medium,& Borgn.Cauale.in*
✠ *tract.de vſufr.mul.relict.nu.* 102.[Et hinc
eſt,quod licet regulariter in contractibus cen-
ſualibus,ſeu venditionibus annuorum introi-
tuum non valeat pactum, quod venditor te-
neatur reemere infra certum tempus,iuxta
plenè notata per *Felician. de Solis in tracta.
de cenſib.c.7.nu.*15.quem refert *Fontanel.in
tracta.de pact.dotalib.clauſ.4.glo.18.par.3.
nu.* 8. Cum in huiuſmodi cōtractibus pactum
de retrouendendo debeat eſſe perpetuum, &
non reſtrictum ad certum tempus, iuxta not.
per *Couar.in 3.lib.var.reſol.cap.8.ſub nu.7.
cum ſeq.* Nihilominus validum eſt pactum,
quod deficiente debitore a ſolutione introi-
tuum infra certum tempus teneatur ſoluere
capitale,vt benè probant *Hier.Gabr. in conſ.
152.lib.1. Mattrill.in deciſ.95. per totum,
& Fontanell.in eodem loco ſupra allegato
nu.86.cum ſeq.fo.289. à ter.*& ex noſtrati-
bus idem affirmat plenè *Rouit.in pragm. 12
de cenſib.nu.35.cum ſeq.*qui aliud notabilius
ſubjicit, quod etiam ſi hoc pactum in inſtru-
mento appoſitum non ſit,ſed ſimpliciter pro-
miſſa ſit ſolutio tertiarum in certis terminis
cum iuramento,& ab ea defectum ſit, poterit
contractus reſcindi pro capitali ratione periu-
rij, pro qua concluſione allegat *Marzar. in
conſ.58.n.4 & Cæſar Barz. in deciſ.Bonon.*
8.Cui concluſioni non repugnant notata per
Aluar.Velaſq. in conſult. 35. qui plenè pro-
bat non valere pactum, quod deficiente debi-
tore à ſolutione annuorum introituum per
biennium,res cenſui ſubiecta incidat in com-
miſſum, quam concluſionem quoque appro-
bat *Ioſeph.de Seſſe in deciſ. 32. per tot.* & idē
Fontanell.in eod.tract.clauſ.4.glo.12.num.
126.Nam hoc procedit,quando pœna eſt im-
moderata, vtputa ſi res cenſui ſubiecta longè
excederet valorem capitalis,pro quo fuit ſub-
miſſa, vt benè animaduertit idem *Fontanell.
in d.glo.18.nu.9.fo.*290. Eademque ratione
validum quoque eſt pactum, quod infra certū
tempus teneatur vēditor pro maiori empto-
ris

ris cautela ratificari facere venditionis con
tractum ab aliquo tertio, alias quod reſcindi
poſſit pro capitali, dummodo tamen fraus ſi-
militer abſit, vt pleniſſimè probat *Ioſeph. de
Seſe* omnino vidēdus *in deciſ. Arag.* 116. *per
tot. lib.* 2. *& Ant. de Ball. in* 5. *lib. ſuorum va-
rior. tract. in tit. de prag. Regn. & ſuper Bull.
queſt.* 18. *nu.* 8. *fo. mihi* 296. Neque impro-
bata eſt conuentio inter venditorem annuo-
rum introituum, & eius fideiuſſorem, quod
infra certum tempus teneatur venditor ree
mere, & ipſum fideiuſſorem ab illo onere li-
berare, dummodo tamen abſit omnis fraudis,
& colluſionis ſuſpitio, vt notant idem *Fonta-
nell. in cita. loco nu.* 9. & plenè *Mar. Giurba
in deciſ.* 85. *per tot.*

An autem huiuſmodi pacta reſciſſoria pro
capitali ſubſtineantur in contractibus vitali-
tijs? plenè explicant *Molfeſ. in conſ.* 8. *per tot.
Rouit. in pragm.* 2. *de cenſ. num.* 4. *& Regens
Carol. Tap. in pragm.* 2. *de cenſib. num.* 1. *cum
plur. ſeq. lib.* 4. *fo.* 12. Et an omnia pacta quæ
tradita ſunt pro forma contractus cenſualis
cenſeantur appoſita, quāuis reperiantur omiſ-
ſa? vide omnino *Surd. in conſ.* 198. *lib.* 2. &
11 *Rouit. in pragm.* 1. *de cenſib. nu.* 3.] His ſtan-
tibus ſuccedit regula, quod hoc priuilegium
ne quis conueniatur niſi in quantum facere
poteſt, non opitulatur ei, qui conuenitur ex
delicto, nam fruſtra legis auxilium implorat,
qui in legem committit, *l. ſi mulier, §. fi.* cum
ibi not. per *Bar. ff rer. amota. & not. idē Bar.
in l. maritum, in* 1. *oppoſ. ff. ſol. matr.* & con-
ſequenter poſtquam debitor incidit in periu-
rium, ab huius exceptionis beneficio iuſtè re-
pellitur, vt benè conſuluit *Maran. in allega-
12 to conſ.* 30. Secus autem eſt in patre, nam eum
non poteſt filius de crimine accuſare, vt pul-
chrè dixit *Saly. in l. iniquum, col. fi. C. qui ac-
cuſ. non poſſ.* quem ad hoc propoſitum refert
Vinc. de Franch. in d. deciſ. 162. *nu.* 8. & con-
ſequenter remoto delicto, remanet hæc exce-
13 ptio in ſuo robore. In alio etiam pater in hoc
beneficio eſt magis priuilegiatus, quam alij,
nam ei renunciare non poteſt etiam cum iu-
ramento, prout pluribus rationibus probat
Gaſp. Baez in d. cap. 17. *nu.* 35. & *ſeq.* Nam ſi
patri non relinqueretur vnde viuere poſſet, te
neretur filius eum in egeſtate conſtitutum ale-
re, *l. ſi quis à liberis, ff. de liber. agnoſc.* & ideo
inutilis circuitus eſt euitandus, vltra quod pa-
ctum, quod filio liceat carcerare patrem, eſt
abominabile, & execrādum, & filius, qui hoc
faceret, eſſet omnium bipedum crudelior, &
nequiſſimus, & propterea iuramentum ſuper
eo præſtitum tanquam contra bonos mores
ſeruari non debet, *cap. non eſt obligatorium,
de reg. iur. in* 6. & hæc concluſio eſt commu-
niter recepta non ſolum reſpectu patris, ſed
omnium, quibus hoc beneficium conceditur
ratione reuerentiæ, vt patet ex not. per *Vinc.
de Franch. in deciſ.* 164. *nu.* 13. *& ſeq. Ioan.
Vinc de Anna in alleg.* 102. *nu.* 7. & *ſeq.* &
alios, quos refert *Ameſc. in tract. de poteſt. in
14 ſeipſum, lib.* 2. *cap.* 24. *nu.* 3. *& ſeq.* Et quod
dictum eſt de patre, procedit etiam in auo, &
omnibus alijs aſcendentibus vtriuſque ſexus,
vt probatur in *l. ſunt qui in id, ff de re iudic.
in verb. item parens,* nam parentum appella-
tione veniunt omnes aſcendentes vtriuſque
ſexus, *l. appellatione, ff. de verb. ſign.* prout in
ſpecie notat *Surd. in tract. de alim. tit.* 1. *q.* 78.
15 *nu.* 4. Et idem eſt in patre ſpirituali, cui hoc
beneficium quoque competere teſtatur idem
Surd in eod. tit. 1. *q.* 11. *nu.* 11. poſt alios rela-
tos per *Tiraq. in repet. l. ſi vnquam, C. de re-
uoc. don. in verb. ſuſceperit liberos, nu.* 27. *&
Gaſp. Baez in d. tract. de inop. debit. cred. ad-
16 dic. c.* 17. *nu.* 39. Et idem eſt in matre, ex not.
per *Brun. in tract. de ceſſ. bonor. in* 1. *queſt.* 4.
par. principalis, ſub nu. 1. Verum hanc con-
cluſionem aliqui intelligunt procedere in ca-
ſu quo mater eſt filij debitrix ex alia cauſa,
quam adminiſtratæ tutelæ, nam ſi debitum ex
mala adminiſtratione dependeat, cum in eo
ſit ānnexum delictum, dicunt eam non gaude-
re hoc beneficio, & carcerari poſſe, præſertim
ſi fuit renūciatum omni legum auxilio, prout
in ſpecie tenuerunt in *Auth. matri, & auie,
C. quan. mul. tut. offic. fungi poſſ. Bar. nu.* 13.
& Salyc. nu. 14. & alij, quos plenè cumulant
Farinac. in tit. de carcer. q. 27. *nu.* 61. *& Pau.
Montan. in tract. de iur. tutel. cap.* 15. *nu.* 63.
Verior autem, & communior eſt opinio con-
traria, quòd etiam ſi mater ſit debitrix ex cau-
ſa malæ adminiſtratæ tutelæ, & renunciaue-
rit omni legum auxilio, debet hoc beneficio
gaudere, & carcerari non poteſt, neque con-
ueniri vltra quam eius vires patiantur, dedu-
cto ne egeat, prout patet ex relatis per eūdem
Farin. in eodem loco ſupra allegato, nu. 62. &
ſeq. Couar. in 2. *lib. var. reſol. c.* 1. *n.* 3. *Ameſc.
in d. tract. de poteſt. in ſeipſ. cap.* 24. *ſub nu.* 5.
✻ *verſ. contrarium verius,* [*Bouadill. in ſua po
litica lib.* 3. *cap.* 15, *nu.* 31. *Caldas Pereyr. in l.
ſi curatorem habens, C. de in integr. reſt. mi-
nor. in ver. ſine curatore, nu.* 108. *verſ. cate-
rum licet propter debitum.*] & nouiſſimè
Franc. Mugnoz. *de Eſcobar. in tracta. de ra-
tiocin. c.* 33. *nu.* 3. *& ſeq.* An autem aliæ mu-
lieres præter matres poſſint renunciare priui-
legio mulieribus conceſſo, quòd non carceren
tur pro debito, vigore *Auth. hodie nouo iure.
C. de cuſt. reor.* iuxta plenè cumulata per *Fa-*

rinac.

Digitized by Google

rinac.in d.quaſt.27.nu.43.cum plur.ſequen.
multi tenent, renunciationem non valere, cũ
hoc ſit priuilegium conceſſum ex cauſa hone-
ſtatis toto fœmineo ſexui, vt refert Menoch.
de arbitr.iud.caſ.88.num.12.Duen.in regu.
312.& plenè idem Mugnoz.de Eſcobar.in
loco ſupra citato nu.5. Sed contrarium ve-
rius eſſe affirmant Barboſ.in d.§.eleganter,
nu.24.& Ameſc.in d.cap.24.ſub nu.8.quia
non læditur publica honeſtas, dummodo mu-
lier ponatur in carcere ſeparato ab homini-
17 bus. Filius etiam ſi conuenitur à patre, vel ab
alijs aſcendentibus, gaudet hoc beneficio, fin-
gendo caſum in filio emancipato, nam is qui
ſub patria poteſtate conſtitutus eſt, nullam
cum patre litem habere poteſt, l.lis nulla, ff.
de iudic.prout teſtatur Iaſ.poſt Io.Fabr.in d.
verſ.ſed & ſi quis,nu.3.inſt.de act. Ea quidẽ
ratione, nam cum pater teneatur alere filium
etiam emancipatum, ſi eum inſolidum conue-
niret nõ relictis alimentis, ſine dubio peteret
id quod ſtatim alia via reſtituere teneretur,
arg.l.ſi filius,ff.de vulg.& pup.prout etiam
ibidem conſiderant Io.de Plat.& Aret. &
hanc concluſionem de iure Regio probat etiã
Gaſp.Baez.in d.cap.17.nu.47 & eam quoq;
18 confirmat Surd.in d.q.78.nu.5. Eademque
ratione hoc beneficium competere etiam fra-
tri vtrinque coniuncto tenuit Iaſ.poſt Aret.
& Io.Fabr.in d.verſ.ſed & ſi quis,nu 4.inſt.
de actio.cum qua opinione tranſit etiã Surd.
in cit.loco,nu.6.& Marc.Ant.de Amat.in
deciſ.Marcb.Ancb.16.nu.10.& licèt contra-
rium tenuerit Glo.in l.verum, ff.pro ſoc. &
plenè Gaſp.Baez.in d.cap.17.num.80.cum
plur.ſeq.nihilominus eorum opinio pluribus
rationibus tanquam nimis dura reprobatur
19 ab Ant.Theſau.in deciſ.119.per tot. Hinc in-
ſtrumentum via ritus fratrem contra fratrem
liquidare non poſſe arbitror, cum militet ea-
dem ratio, quæ fuit pro patre conſiderata ſu-
pra nu. 12. nam ex liquidatione inſtrumenti
inducitur incuſatio periurij, quod eſt graue
crimen, & pro eo antiquitus imponebatur pę-
na manus, in cuius locum ſubrogata fuit pęna
pecuniaria, vt not.Curau.in rit 171.nu.1.&
ſeq.& debitor periurus efficitur infamis, l.ſi
quis maior, C.de tranſac. frater autem prohi-
betur fratrem de atroci crimine accuſare,
vt expreſsè cauetur in l.ſi magnum, & in l.
ſororem, C.qui accuſ.non poſſ. Ergo conſe-
quens eſt neceſſarium, vt nec inſtrumentũ con
tra eum liquidare poſſit, & ita in indiuiduo
per hanc rationem prius à me conſidaratam
poſtea reperij, quod innuit Frezz.in tract.de
præſent.inſtrum.in 12.par.princ.q.1.nu.5.
✻ [Ad cuius concluſionis ornatum, & corrobo-
rationem addi poſſunt quę circa debitum in-
ter fratres amorem pleniſſimè refert doctiſſi-
mus Regens Valenzuel.in conſ.98.num.18.
20 cum plur.ſeq.] Et ex eadem quoque ratione
fatendum eſt, quod frater ad inſtantiam fra-
tris carcerari non debet, prout in ſpecie per
Senatum Pedemontanum deciſum fuiſſe te-
ſtatur Theſau.in d.deciſ.119.nu.1. Regula
enim generalis eſt, quòd quicunq; gaudet hoc
beneficio ne conueniatur vltra quam facere
poteſt, eodem quoque beneficio iuuatur, vt
carcerari non debeat, ex not.per Gloſ.& Bal.
in l.liber captus, C.de capt.& poſtlim.reuer.
Alex.in l.centurio.nu.5.ff.de vulg.& pupil.
ſubſt.& alios relatos per Vinc.de Franch.in
21 d.deciſ.164.nu.2. Gaudet etiam hoc benefi-
cio ſocer, cum ipſe quoque loco patris haben-
dus ſit, l.rei iudicatæ, §.ſocero quoque, ff.ſolu.
matr.Doctores omnes in l.pen.C.de iur.dot.
Iaſ.& in §.præterea, ver.item ſi dote.num.4.
inſt.de act. Et hoc habet locum tam in ſoce-
ro mariti, quàm in ſocero vxoris, tam conſtan
te, quam ſoluto matrimonio, vt ex magis com
muni Doctorum opinione refert Brun.in
tract.de ceſſ.bonor.in 4.par princ.q.22.nu.
1.& ſeq.quem refert Marc.Ant.de Amat.in
d.deciſ.16.nu 2 & plenè Barboſ.in l.mariti,
✻ nu 59.cum plur.ſeq.ff.ſol.matr. [Qua ratione
inſtrumentum via ritus contra ſocerum liqui-
dari non poſſe inquit Frezz.de præſẽt.inſtr.
par.12.q.1.quamuis nu.4.aſſerat ſe vidiſſe
ſemper inſtrumenta liquidari contra ſoceros,
ſed male, pro qua communi obſeruantia iudi-
catum quoque fuiſſe per Sacrum Conſilium
refert Vinc.de Franch.in deciſ.366. qui etiã
in finalibus verbis aſſerit vnum ex dominis di
xiſſe, liquidari vidiſſe inſtrumentum ad inſtan
tiam Don Caroli de Aualo contra Marchio-
niſſam Vaſti eius matrem, quam quidem de-
ciſionem fateor per ſupradicta nimis durum
mihi videri, eique nullo modo acquieſcere va-
22 leo.] Sed hæc iuris diſpoſitio correcta eſt in
Ciuitate Neapol.per Conſuet.incip.vbi dos,
ſub tit.de iur.dos.qua cautum eſt in caſu reſti-
tutionis dotis faciendæ tam à marito, quàm à
quolibet alio, condemnationem, & exactionẽ
inſolidum fieri debere, non obſtante lege, qua
condemnatis ad dotis reſtitutionem concedi-
tur beneficium, ne exigantur niſi in quantum
facere poſſunt, quam conſuetudinem nedum
comprehendere patrem mariti ſimul cum fi-
lio obligatum, vt hoc beneficio vti non poſſit
aduerſus nurum repetentem dotem, ſed etiam
habere locum contra patrem vxoris, dum ab
eius genero conuenitur pro dote promiſſa,
teſtatur Affl.in deciſ.222.& ita deciſum fuiſ-
ſe per Sacrum Conſilium, & per Regiam Ca-

meram, & ſecundum illam deciſionem ſe
quoque obtinuiſſe dicit ibi Vrſill. in addit.
23 Verum hæc conſuetudo cum ſtricti iuris ſit,
& loquatur tantum de dote, non extenditur
ad antefatum, & ideo ſi pater ſe obliget vna
cum filio ad antefatum, & ſoluto matrimo-
nio ad eius ſolutionem a nuru conueniatur,
poterit hanc exceptionem opponere, prout
cunctis aulis per Sacrum Conſil. deciſum fuiſſe
teſtatur Camill. Salern. in addit. ad Napod.
24 in ead. conſuet. in princ. Supradictam autem
concluſionem veram eſſe, etiam ſi cum iura-
mento ſocer huic beneficio renunciaſſet, plu-
ribus rationibus probat Vinc. de Franch. in
d. deciſ. 164. ſub nu. 12. & ſeq. Socer enim al-
ter pater eſt, & æqualis ei reuerentia debetur,
iuxta not. per Bal. in l. liberti, n. 6. C. de oper.
libert. & Cephal. in conſ. 492. num. 15. vol. 4.
Ideo hoc beneficium ratione reuerentiæ, quæ
ſibi ſicut patri debetur, nulla renunciatione,
nulloq; iuramento tolli poteſt, vt teſtatur Ca-
pell. Tholoſ. in deciſ. 258. quam refert, & plu-
ribus authoritatibus, & rationibus pleniſſimè
confirmat Marc. Ant. de Amat. in d. deciſ. 16.
per tot. Et hoc beneficium prodeſt etiam eius
fideiuſſori, ex not. per Ant. Gam. in deciſ. Lu-
ſit. 25. per tot. ſed hoc debet intelligi iuxta ea,
quæ plenè docet Barboſ. in d. l. maritum, nu.
82. cum plurib. ſeq. ff. ſol. matr. quem omnino
25 vide. Fallit autem hæc concluſio, quando ſo-
cer eſſet in dolo, nã tunc in ſolidum condem-
natur, & contra eum proceditur ad exactio-
nem, & carcerationem, nulla habita ratione
huius exceptionis, prout per Sacrum Conſil.
deciſum fuiſſe affirmat Vincen. de Franch. in
alleg. deciſ. 164. in fin. & idem deciſum fuiſſe
per Senatum Pedemontanum teſtatur Gaſp.
Theſ. in addit. ad deciſ. Ant. Theſ. in d. deciſ.
119. Sed quomodo hæc concluſio intelligen-
da ſit, benè explicant Brun. in tract. de ceſſ.
bono. in 22. quæſt. 4. par. princip. nu. 4. & ple-
niſſimè Barboſ. in d. l. maritum, nu. 66. cum
plur. ſeq. & præcipuè nu. 70. & ſeq. ff. ſol. ma-
26 trim. quem omnino videas. Maritus etiam ad
dotis reſtitutionem conuentus gaudet hoc pri
uilegio, vt cautum eſt in §. item ſi de dote, inſt.
de actio. & in l. alia, §. eleganter, ff. ſol. matr.
Cui ſimiliter quamlibet renunciationem iu-
ratam nõ obeſſe, ex magis communi DD. opi-
nione teſtantur Gaſp. Baez in d. cap. 17. nu.
37. & ſeq. Couar. in cap. quamuis pactum, de
pact. in 6. in 2. par. relect. in princ. ſub nu. 4.
verſic. poſtremo ex hac, Cephal. in conſ. 300.
nu. 33. Ant. Gomez. in l. 53. taur. nu. 49. plenè
Barboſ. in d. §. eleganter, nu. 28. & ſeq. Ameſc.
in d. tract. de poteſt. in ſeipſ. cap. 24. ſub nu. 4.
27 & Maſtril. in deciſ. 93. nu. 3. Hanc autẽ con-
cluſionem pluribus modis limitant, & decla-
rant Brun. in d. tract. de ceſſ. bonor. in 20. q. 4.
par. princ. per tot. Surd. in tract. de alim. tit.
1. q. 78. nu. 33. cum plur. ſeqq. DD. omnes in
d. l. maritũ, ff. ſol. matr. Gaſp. Baez in d. tract.
de inop. deb. cred. addic. cap. 3. per tot. & Soc.
28 in reg. 314. Et inter cætera, quòd hoc benefi-
cio non gaudet maritus, quando ob eius ino-
piam conſtante matrimonio conuenitur ad
dotis reſtitutionem, refert Surd. in d. q. 78. nu.
41. nam tunc non eſt vera reſtitutio, cum eã-
dem dos debeat oneribus matrimonij deſer-
uire, & ex ea ali vxor cum ipſo viro, & fami-
lia, vt pulchrè explicat Borgn. Caualc. in de-
ciſ. Fiuiz. 21. nu. 10. & ſeq. in 4. par. Verum
quomodo hæc concluſio intelligenda ſit, ple-
niſſimè declarat Burſat. in conſ. 120. nu. 35.
& ſeq. vol. 1. Franc. del Caſtill. in deciſio. 25.
per tot. Io. Franc. de Pont. in conſi. 123. lib. 2.
& latiſſimè Giurb. in deciſ. 16. num. 2. & ſeq.
Limitatur etiam quando dotis reſtitutio eſt
facienda extraneo dotanti, vt plenè refert
* Maſtrill. in d. deciſ. 93. per tot. [Magna au-
tem inter Doctores controuerſia eſt, an ma-
ritus gaudeat etiam hoc priuilegio, quando
cõuenitur ſoluto matrimonio pro reſtitutio-
ne fundi dotalis? In quo articulo Hyp. Rim.
in rub. inſt. quib. alien. lic. nu. 568. cum plur.
ſeq. relatis hincinde opinionibus, tandem af-
firmatiuam veriorem eſſe concludit, ſed eam
nu. 581. notabiliter limitat non habere locum
quando in dotali inſtrumento appoſitum eſt
conſtitutum, tunc enim ſoluto matrimonio
non ſolum incontinenti reuertitur fundi do-
talis dominium ad mulierem ex regula tex. in
l. in rebus, C. de iur. dot. Sed etiam poſſeſſio
ex reg. tex. in l. interdum, ff. de acquir. poſſ.
Et conſequenter cum ipſi mulieri, ſiue eius
hæredibus competat rei vendicatio de iure
communi maritus non gaudet dicto benefi-
cio, iuxta not. per Tiraq. in tracta. de conſtit.
par. 1. nu. 28. poſt Bald. Ang. Rom. & alios in
l. ſi filio, 2. ff. ſol. matr. & Alex. & Iaſ. in l. Ne-
ſennius, § fundum, ff. de re iud. Alij vero di-
ſtinguendo dicunt, quod aut mulier agit pro
rei dotalis reſtitutione actione reali, aut per-
ſonali, & primo caſu aſſerunt maritum non
gaudere hoc beneficio, ſecundo vero ſic, vt
refert Surd. in tract. de alim. tit. 1. quæſt. 78.
nu. 39 & ſeq. quamuis ipſe hanc diſtinctionẽ
non approbet, dicens, quòd ſiue realis, ſiue
perſonalis actio exerceatur, vtroque caſu ea-
dem ratio militat miſerationis, & reuerentiæ,
alioquin eſſet in facultate vxoris realem pro-
ponẽdo actionem fraudare virum priuilegio
à iure conceſſo, cum ea reuerentia ſeparari
non poſſit à perſona viri, etiam ſi vti poſſeſ-
ſor

Digitized by Google

ſor conueniatur, quando cauſa reſtitutionis
deſcendit a dote,& matrimonio,iuxta notata
per *Crot.in l.ſi conſtante,nu.*157. *in fine.ff.*
ſol.matrim.] Alias limitationes non refero,
cum apud allegatos Doctores videri poſſint.
30 An autem hoc beneficium operetur,quod re-
linquantur ſolum neceſſaria alimenta, vel
quod poſſit viuere cum ſua familia iuxta eius
dignitatem? plenè explicat *Barboſ.in d.l.ma-*
*ritum,num.*5.*& ſeq.ff. ſol. matr.* qui relatis
opinionibus hincinde, demum ſequitur opi-
nionem *Bald.in l.2.nu.*1.*C.quod cum eo*, di-
centis marito eſſe relinquendum, vnde poſſit
habere vitæ ſubſidium cum decenti honeſtate
ſecundum ſtatum ſuum, pro qua concluſione
plures concordantes allegant *Tiraq. in tract.*
*de nobilit.cap.*20.*nu.*142.*& Baez. in d.trac.*
*de inop.debit.cap.*17.*nu.*68. Egeſtas enim cō-
ſideranda eſt ſecundum perſonarum qualita-
tem, ita quod homo nobilis licet habeat quod
ſufficiat pro victu, ſi tamen caret veſtimentis,
& famulis, qui deſeruiant iuxta eius conditio-
nem, egenus eſt, & laudabile eſt ei facere elee-
moſinam, vt inquit *Bar.in l.*1.*nu.*35.*C.de ſa-*
croſ.eccl. & alij relati per *Tiraq. in tract. de*
priuil.piæ cauſ.in præfat. nu. 18. Vnde reli-
ctum inter pauperes diſtribuendum poteſt da-
ri nobili, qui commodè ſecundum ſuam di-
gnitatem viuere non poteſt, vt plenè probat
*Bellon.in conſ.*16.*nu.*5.*& ſeq.* Verum hæc
concluſio intelligenda eſt cum moderamine,
quòd licet relinquendum ſit marito quantum
ſufficiat, vt viuere poſſet, prout cæteri nobiles
ſuæ conditionis, tamen hoc non eſt intelligen
dum, vt viuat cum pompa, ſed eo modo quo
viuunt alij ſuæ conditionis pauperes, vt benè
declarat idem *Barboſ.in cit.loco nu.*7.*& ſeq.*
Sed hoc beneficio maritus non gaudet, ſi po-
teſt victum quærere ex proprio artificio, vt
plenè probat idem *Barboſ.ibidem ſub nu.* 9.
& *Crau.in conſi.*199.*nu.* 9. Sed an ſit haben-
da ratio valoris bonorum, vel fructuum? ple-
nè declarat idem *Barboſ.in eodem loco num.*
13.& *ſeq.* Et an hæc deductio facienda ſit ha-
bito reſpectu ad totam vitam ipſius debitoris,
& quomodo facienda ſit eius æſtimatio? vide
eundem *Barboſ.in eadem l.maritum, ſub nu.*
31 51.*& ſeq.* Clericus etiam pro debito carce-
rari non poteſt, & gaudet hoc beneficio, quòd
non cogitur vltra quam facere poteſt deducto
ne egeat, ſed iuratoria cautio ab eo tantum
exigitur de ſoluendo debitum, cum ad pin-
guiorem fortunam peruenerit, vt cauetur in
cap.Odoardus, cum ibi notatis per Abb. &
alios DD. extra de ſolut. & plenè notat *Co-*
uarr. in 2.*lib.var.reſol.cap.*1.*nu.*9.*Menoch.*
*de arbitr. iud.caſ.*183.*nu.*29.*Gaſp. Baez. in*
d.tract.de inop.debitor.credit.addit. cap. 17.
*nu.*1.*& ſequen.* & alij relati per *Farinac. in*
*d.quaeſt.*27.*num.*75.*& ſeq.* Sed practica eſt,
quòd ſi clericus pro ciuili debito conuenitur,
ſequeſtrantur omnes fructus beneficij, qui cre
ditoribus aſſignantur, donec eis integrè ſatiſ-
fiat, reſeruata tamen eidem clerico congrua
portione pro alimētis, ita vt in opprobrium
ordinis Eccleſiaſtici mendicare non cogatur,
vt inquit *Couar.in d.cap.*1.*nu.*9. & alij, quos
32 refert *Farinac.in citato loco nu.*68. Hæc au-
tem concluſio intelligenda eſt de illis clericis,
qui ſacris ordinibus ſunt decorati, vel alicui
altari, aut Eccleſiæ inſeruiunt, ſecus vero de
illis, qui ad minores tantum ordines promoti
* ſunt, [Et requiſita Sacri Concilij non obſer-
uant, ſcilicet, quod incedant in habitu, &
tonſura, & alicui Eccleſiæ de mandato Epi-
ſcopi ſint addicti, vel in aliquo ſeminario,]
vt benè animaduertit *Couarr. in citato loco,*
verſic.ſed & quoad deciſionem, *& Menoch.*
*in d.caſ.*183.*num.*30.*in fin.* quos refert *Fari-*
*nac.in eodem loco num.*69. & plenè *Io. Gut-*
*tier.in tract.de contract.iurat.cap.*17.*nu.*10.
& ſequen.vſque ad nu. 14. Vnde hoc bene-
ficio non gaudere clericos coniugatos, plenè
probat idem *Guttier.in eodem cap.* 17. *num.*
11.*verſic.ſed hæc opinio Lapi*, idem autem eſt
ſi clericus in minoribus habet beneficium, vt
plene not. *Fab.de Ann.in conſi.*124.*num.*7.
* & *ſeq. lib.* 2. [Sed non idem eſt, ſi habet pen-
ſionem aliquam ſuper fructibus beneficij, nam
ſola penſio non prodeſt etiam ad obtinendam
fori exemptionem, & plenè probat *Io. Aloyſ.*
33 *Ricc.in deciſio.*192.*in* 2.*par.*] Sed magna
eſt controuerſia inter Doctores, an clericus
poſſit huic beneficio cum iuramento renun-
ciare? in quo articulo *Ludou. Gomeſ. in com-*
pendio vtriuſque ſignaturæ col.fin. tenuit
renunciationem valēre, & eandem opinionē
confirmat *Ioan.Guttier.in d.tract.de iuram.*
confirmator.in 1.*par.cap.*17.*num.*35.*& ſeq.*
Cum hac tamen diſtinctione, quod aut cleri-
cus expreſsè renunciauit cum iuramento be-
neficio dicti cap.Odoardus, vel tacitè, ex quo
promiſit integrè ſoluere, & tunc omnino te-
netur iuramentum ſeruare, & ſi non ſoluit,
poterit carcerari; Aut ſimpliciter iurauit ſol-
uere debitum, nullo adiecto ſigno vniuerſali,
ſcilicet, totum, vel integrum, & tunc poterit
gaudere dicto beneficio, cum iuramentum re-
cipiat interpretationem ſecundum naturam
actus, ſuper quo interponitur, iuxta notata in
l.fin.C.de non num.pecu. & per Glo. in cap.
quemadmodum, in ver. concluſio, de iur.iur.
34 Verior autem videtur opinio contraria, quòd
etiam cum iuramento nō poſſit clericus huic

beneficio renunciare, cum conceſſum ſit or-
dini clericali, ex not. per *Couarr. in cit. loco,*
nu. 9. Gaſp. Baez in d. cap. 17. nu. 6. Barboſ. in
d. l. alia, §. eleganter, num. 20 ff. ſolu. matr. &
* *Ameſe. in d. cap. 24. ſub nu. 10.* [& ſecundum
hanc opinionem pluries concluſum fuiſſe in
Archiepiſcopali Curia teſtatur *Rioc. in deciſ.*
160. num. 11. in 2. par. & idem plenè probat
Eduard. Calder. in primo lib. de error. prag-
maticor. cap. 3. per totum, & præcipuè num.
35 12.] Niſi vltra renunciationem iuratam ac-
ceſſerit quoque cameralis obligatio, quo caſu
clericos ſub ea forma obligatos, non obſtante
hoc beneficio capi, & carcerari poſſe, teſtatur
Farinac. in d. q. 27. nu. 70. vbi dicit hoc eſſe
veriſſimum, & in practica quotidie ſeruari.
* [Sed contrariam opinionem veriorem eſſe,
& magis communem nouiſſimè teſtatur *Ca-*
rol. de Graſſ. in tract. de effect. clericor. effect.
36 *7. nu. 12.*] An autem ſi fiat clericus poſt con-
tractum debitum gaudeat hoc priuilegio? vi-
de *Gaſp. Baez in cita. loco nu. 22. & Fab. de*
Ann. in conſi. 140. per tot. lib. 2. Et an pen-
dente diſcuſſione ſi clericus debet gaudere hoc
beneficio, poſſit interim ad eius carcerationē
procedi? *Fab. de Ann.* tenet, quòd non, in
d. conſi. 124. nu. 12. & ſeq. quam concluſio-
nem confirmat, & pluribus exornat *Gratian.*
37 *in d. cap. 222. num. 41. & ſeq.* Miles etiam
gaudet hoc beneficio, *l. miles ita, ff. de re iudic.*
Cui etiam eum renunciare non poſſe, ex quo
eſt priuilegium conceſſum ordini militari, te-
nent *Baez in d. tract. de inop. deb. cap. 16. nu.*
82. & ſeq. Catell. Cott. in memorab. in verb.
beneficium, Brun. in d. tract. de ceſſ. bonor. in
11. quæſt. 4. par. princip. nu. 15. & alij, quos
plenè refert *Bonadill. in ſuà politica, lib. 3.*
cap. 15. num. 21. lit. E. verſ. licet contrarium.
38 Sed quòd miles poſſit huic priuilegio renun-
ciare, verius eſſe affirmant *Rip. in d. l. miles.*
nu. 2. & Barboſ. in d. §. eleganter, nu. 20. pro
qua opinione eſſe *tex.* in terminis *in l. ſi quis*
in cōſcribendo, C. de epiſ. & cler. dicit *Ameſc.*
in d. cap. 24. ſub nu. 19. verſ. contrarium, qui
tamen eā limitat in caſu, quo miles reperire-
tur in expeditione bellica, & reſpublica eius
miniſterio indigeret, ex not. per *Baez in d. c.*
39 *16. num. 99.* De quibus autem militibus hæc
concluſio intelligenda ſit, vide eundem *Baez*
in eodem cap. 16. nu. 88. & plenè *Brun. in d.*
quæſt. 11. 4 par. princip. num. 2. cum plurib.
40 *ſeq.* Doctores etiam gaudent hoc priuilegio,
vt probat *tex. in l. medicos, C. de profeſſor. &*
medic. lib. 10. & *not. Tiraq. in tracta. de nobi-*
lit. cap. 20. nu. 336. & Duen. in reg. 190. in 6.
ampliat. Sed quomodo hæc concluſio intelli-
genda ſit, & an poſſit huic priuilegio renun-
ciari? remitto me ad ea, quæ plenè refert *Fa-*
rinac. in d. quæſt. 27. num. 77. cum plurib. ſeq.
41 Hoc etiam beneficium ad ſcholares trahere
conatus fuit *Rebuff. in repet. Auth. habita,*
C. ne filius pro patre, in priuileg. 112. Sed eū
acriter impugnat, dicens hoc nulla lege caue-
42 ri, *Gaſp. Baez in d. cap. 27. num. 26.* Item
eum, qui debitor eſt Aduocato ex cauſa pa-
trocinij, hoc beneficio gaudere, optimis ra-
tionibus probat idem *Baez in eodem tracta.*
43 *cap. 12. nu. 13. & ſeq.* Donator etiam, qui vi-
gore liberalis donationis a ſe factæ conueni-
tur, huius beneficij exceptione ſe tueri poteſt,
l. inter eos, ff. de re iud. Adeò quòd etiam ſi do
natarius offerat tenere donantem in eius do-
mo, & ei alimenta præſtare, non admittitur
hæc oblatio, ſed omnino eſt facienda deductio
in beneficium donantis ne egeat, ex notat. per
Io. de Plat. Io. Fabr. & Aret. in §. præterea,
verſ. ſed & ſi quis, inſt. de act. prout in con-
tingentia facti per Sacrum Cōſilium deciſum
fuiſſe teſtatur *Vinc. de Franch. in deciſ. 697.*
44 Huic autem beneficio poſſe donantem renun
ciare communiter affirmant in *d. l. alia. §. ele-*
ganter, ff. ſol. matrim. omnes Doctor. & præ-
cipuè Barboſ. nu. 35. Baez in d. cap. 16. nu. 83.
& alij, quos refert *Ameſe. in d. cap. 24. nu. 16.*
45 Sed hanc concluſionem pluribus modis limi
tat *Brun. in d. tract. de ceſſ. bonor. in 27. q. 4.*
par. principal. per tot. ad quem ſi caſus occur-
rerit, recurrere poteris. Hoc autē beneficium
ſemel deductum tranſire etiam ad hæredes do
nantis per Sacrum Conſilium deciſum fuiſſe
refert *Vincen. de Franchis in deciſio. 698.*
in 4 par. Immo ex donatione deducendum
eſſe etiam omne æs alienum, expreſsè caue-
tur in eadem *l. inter eos, verſic. is quoque,*
ff. de re iudic. per quem *text. Ioannes*
Guttier. in tracta. de contractib. iurat. in
tertia par. ſub titu. de actib. iudiciar. iurat.
cap. 15. nume. 79. cum pluribus ſequentib.
quem ego habeo inter volumina omnium
Tractat. *in prima par. tertij tom. fol. 400. à*
terg. mirabiliter infert, quod omnes credito-
res donantis etiam poſteriores præferri de-
bent donatario anteriori. Idque pluribus
aliis iuribus, & rationibus pleniſſimè confir-
mat, ac in tribus cauſis ita ſe obtinuiſſe teſta-
tur, & prolatas fuiſſe ſentētias pro creditori-
bus poſterioribus ex cauſa oneroſa, quod pręf-
ferantur anterioribus ex cauſa lucratiua, non
obſtante, quod eſſent priores in tempore, &
cum hypotheca bonorum. Quæ quidem con-
cluſio negari non poteſt, quod eſt valde ſingu
laris, & forte non omnibus nota, nec ab alio
quem viderim ſic bene digeſta, quamuis eam
nouiſſimè referat pro abſoluta *Io. Franc. del*

Ca-

Caſtill. in deciſ. 72. nu. 1. qui pro ea allegat quoque *Capyc. in deciſ. 78. num. 7. Alciat. in l. pupillus, num. 14. ff. de his, qui in fraud. cred. Cuman. in l. priuilegia, ff. de priuileg. credit. & Io. Bapt. Aſin. in tract. de exequut. §. 7. c. 47.* qui re vera non ita clare loquuntur; Contrarium autem tenent *Hieron. Gab.* ✱ *conſ. 82. vol. 1.* & *Felic. in trac. de cenſib. lib. 3. cap. 5. in fin.* Sed poſt hæc ſcriptura inueni, quod pro confirmatione ſupradictæ concluſionis valde confert ratio, quam reperij conſideratam fuiſſe per *Ioan. Franc. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. in tit. 5. de tract. ſeu ex tract. fol. 232. num. 23.* quod donans non tenetur niſi inquantum facere poteſt commoda, & honeſte itaut non egeat ex eo quod remanet deducto ære alieno *l. ſunt qui, cum l. ſeq. & l. inter eos, §. his quoque, ff. de re iudic. & l. qui id quod, ff. de donat.* Et quod donans non egeat deducto ære alieno non inſpicitur tempus donationis, & contractæ obligationis, ſed tempus exactionis, ſeu petitionis, aut rei iudicatæ, cum hoc beneficium a lege concedatur miſerationis cauſa ex inopia donantis inopinata, & ex alijs accidentibus de nouo ſuperuenientibus, ad tex. in *l. rei iudic. ff. ſolut. matr. & in l. verum, §. tempus, ff. pro ſoc. & in l. ſi à domino, §. eodem tempore, ff de pet. her. & in l. in pupillo, ff. de ſolut. cum ſimilibus,* & cũ eadem quoque opinione tranſit *Ceſal. in conſ. 555. nu. 11. lib. 4.*

Vnde habita meliori conſideratione pro vera huius articuli deciſione ita diſtinguendum eſſe intrepide arbitror, quod aut in creditorum poſteriorum concurſu cum donatario anteriori non adſunt tot bona, ex quibus omnibus ſatisfieri poſſit, & ſine dubio primam preualere opinionem affirmo, quod præferendi ſint creditores poſteriores ex cauſa onerosa, nam iura ſunt clariſſima, quod de tracto prius ære alieno relinquendum eſt donanti, quod ei ſufficiat ad moderate viuendum, itaut non egeat, vt expreſſe cauetur in *d. l. inter eos, verſ. is quoque, & in l. & exeredatum, ff. de re iud. & in l. maritus facere poſſe, ff. ſol. mat.* quæ iura nõ diſtingunt an es alienum ante, vel poſt donationem contractum ſit, ſed indefinite dicũt omnes alienum deducendum eſſe itaut eo detracto neceſſaria alimenta ipſi donanti ſuperſint abſque vllo onere, aut vero ſumus in caſu quo amplum ſit donantis patrimonium, itaut ex eo omnibus ſatisfieri poſſit, & neceſſaria eius alimenta quoque ſuperſint, vel in caſu quo forte huiuſmodi beneficium ceſſaret *iux. plene not. per Barboſ. in l. maritum, num. 77. cum plur. ſeq. ff. ſol. matr.* qui refert ſex notabiles limitationes in quibus hoc beneficiũ denegatur, & tunc ſi creditores poſteriores ex cauſa onerosa cum anterioribus ex cauſa lucratiua concurrerent, ſine dubio iudicarem eis ſatisfieri debere iuxta temporis prerogatiuam, itaut anteriores poſterioribus præferantur, nam eo caſu ceſſat ratio a lege conſiderata in beneficium donantis, quod deducto prius ere alieno ei relinquuntur ne egeat, cui concluſioni non refragatur tex. *in l. 1. C. de iure fiſci, lib. 10.* quem pro contraria opinione allegat *Felician. de cenſ. lib. 3. cap. 5. in fine,* cuius formalia verba ſunt hæc (Si prius quam fiſci rationibus pater tuus obligaretur, perfectam prædioru m donationem feciſſe fuerit probatus, quod citra fraudem creditorum geſtum eſt, non reſcinditur) Caſus enim illius tex. eſt valde diuerſus a quæſtione propoſita, nam ibi non concurrebant creditor hypothecarius anterior ex cauſa lucratiua, & fiſcus poſterior ex cauſa onerosa, ſiquidem donatarius iam deſierat eſſe creditor, ſupponitur enim quod rei donatæ dominium iam acquiſierat; nam creditor illæ dicitur cui aliquid debetur *l. creditores, cum duabus ll. ſeq. ff. de verb. ſign.* vnde cum ibi prædia eſſent in filium transfuſa, & eorum dominium penes ipſum trãslatum prius quam pater cum fiſco contraheret, non poterat agi de præferendo creditore poſteriore ratione ſuæ hipotecæ, quæ non comprehendit niſi bona exiſtentia penes debitorem tempore contractę obligationis, vel poſtea quæſita, non autem ea quæ ab eius dominio iam abierant, vnde dubium illius tex. non verſatur circa prelationem prioris, vel poſterioris hypothecæ, ſed ſolum an aduerſus precedentem donationem fiſco poſtea contrahenti cum donatore competeret actio reſciſſoria, ſeu reuocatoria, & deciditur eam exerceri non poſſe ceſſante fraude, & ſic euidentiſſime patet illius tex. deciſionem tamquam penitus diuerſam ad caſum de quo agitur nullo modo allegari, nec applicari poſſe, fiſci autem priuilegium in eo tex. in hoc tantum conſiſtit, quod licet regulariter quando creditor agit actione hypothecaria ſuper re ſui debitoris teneatur probare eum fuiſſe in bonis illius tempore contractæ obligationis, vel poſt, *ex reg. tex. in l. & que nondum ſunt, §. quod dicitur, ff. de pignor. & not. per Iaſ. in §. item ſeruiana, nu. 89. inſt. de action. & Aſl. in deciſ. 36. in 3. dub. & in deciſ. 40. & 383. & plene per Borgn. Caualc. in deciſ. 71. in 2 par. nu. 2. cum ſeq.* ſecus tamen eſt in fiſco agente actione hipotecaria ex cauſa onerosa ſuper re a ſuo debitore alteri donata, nã onus probandi donationem fuiſſe factam an-

te fiſcalem hipothecam transfertur in dona-
tarium,vt plene probant *Peguer.in deciſ.*48.
per totam,& Barboſ.in 2.par.l.1.ff.ſol.mat.
46 *n.18.cum ſeq.*] Idem quoque beneficium cō-
petit ſocio,*l.verum,ff.pro ſoc.*vt notat *Pariſ.*
47 *in conſ.99.nu.64.& ſeq.vol.3.* Fallit autem
hæc concluſio, ſi in inſtrumento ſocietatis iu
ramentum interuenit,nam tunc ceſſat hoc be
neficium,ex not.per.*Cappell.Tholoſ.in deciſ.*
58. quam refert *Brun.in d.tract.de ceſſ. bo-
nor.in 24.q.4.par.principalis, nu.1.& Ioa.
Gutti.in d.tract.de contract.iurat. in* 1.*par.*
48 *t.17.num.*37. Item limitatur quando dolo ,
vel lata culpa verſatus fuit ſocius in admini-
ſtratione, vt refert idem *Brun.in tit.loc.nu.*
49 2.& *ſeq.*Hanc autem concluſionem extendi
etiam ad colonum partiarum, teſtâtur *Gaſp.
Baez in d.t.17.num.65.Brun.in q.32.4.par.
principalis,per totam,& Honde.in conſ.*85.
50 *nu.23.vol.*1. Eum quoque,qui caſu fortuito
omnium bonorum iacturam paſſus fuit , hoc
beneficio gaudere ad finem, vt carcerari non
poſſit,pluribus rationibus notabiliter conclu
dit idem *Gaſp. Baez in eodem tract. de inop.
debit.cap.4.per totum, & Gramm.in dec.*85.
✻ *per tot.* [& idem eſt quando debitor ſoluere
non poteſt,ex quo omnia eius bona a iudice
ſequeſtrata ſunt, vt inquit *Galleſ.in tract.de
oblig.cameral.p.2. in 4.particula, ſeu clauſ.
quaſt.3. num.3. cum plur.ſeq.fol.mihi* 355.
51 *à ter.in 6.thomo tractat.par.2.*] Item debi-
tor Eccleſiæ non conuenitur vltra quam fa-
cere poteſt,ſecundum *gloſ.notabilem in cap.
quicunque,* 16.q.7. quam aliquibus declara-
tionibus reſtringit *Dec.in cap.Epiſcopus, in
princ. de præbend.* & refert *Surd. in d.q.*78.
52 *num.*23. Et demū hoc beneficio gaudet is qui
in extrema paupertate conſtitutus, ad miſera
bile beneficium ceſſionis bonorum fuit ad-
miſſus, hic enim ſi ad pinguiorem fortunam
poſtea perueniat , tenetur de bonis nouiter
quęſitis,antiquis creditoribus ſatisfacere de-
ducto tamen eius victu, iuxta not. per *Iaſ.in
§.cum eo quoque,num.2.& ſeq.inſt.de actio.
& Brun.in d.tract.de ceſſ.bonor.in 8.quaſt.
principali , num.* 2. Hanc autem concluſio-
nem ſingulariter limita non habere locum
quando ceſſio bonorum facta fuit cum igno-
minia , tunc enim debitor penitus liberatur,
& amplius a ſuis creditoribus pro bonis po-
ſtea quæſitis moleſtari non poteſt, ex not.per
*gloſ.in cap.ſicut dignum,§.eos inſuper,de ho-
mic.& in cap.peccatum,in gl.1.in fin.de reg.
iur.in* 6. quam refert *Paris de Put.de ſindic.
in ver.pœna, cap.5.ſub nu.3.poſt verſ.ſi ta-
men poſtquam fuit,& Petr.*Caball.*in reſol.*
✻ *crim.lib.1.c.77.nu.*31. [Eandemque ſenten-
tiam probant *Guid.Pap.in dec.343. et Rom.
in ſing.* 24. Et licet de ea dubitauerit *Couar.
in 2.lib.var.reſol.cap.2.ſub n.*6. Eam tamen
ab eius argumentis plene defendit *Menoch.
de arbitr.iudic. lib.2. caſ.*183. *num.*25. Ve-
rum hæc concluſio procedit quando ceſſio
cum ignominia fit conſentiente creditore, ſe-
cus vero ſi fiat eo reluctante,& proteſtante,vt
animaduertit *Vrſill.in deciſ.379.nu.*5. quæ
opinio ſatis probari videtur *in l.fin. ff. de in
ius vocan.*vbi libertus debitor in pecunia, pa-
trono reluctante,non admictitur ad luendum
in corpore,vt notant plenè *Iaſ.in §. pœnales,
nu.46.inſt.de act. & Boer. in deciſ.349. nu.*
10. Verum animaduertendum eſt , quod hæc
diſtinctio licet pulchra , & equiſſima videa-
tur , debet tamen intelligi cum alio modera-
mine, videlicet, quod tunc creditoris prote-
ſtatio operatur , quod debitor bonis cedens
cum ignominia non biberetur , quando
creditor vult fidem habere de debito , &
eum expectare donec ad meliorem fortunam
perueniat, ſecus vero ſi creditor renuat debi-
torem a carceribus liberare , qui vere ſoluen-
do non ſit, nam eo caſu etiam inuito credito-
re ad ignominioſam bonorum ceſſionem de-
bitor admicti debet, & plenam liberationem
conſequitur, vt in caſu ſimili ex eodem tex.
ſic declarato per *Paul de Caſtr. in d.l.fi.ff.de
in ius vocan.* Sacrum Conſilium iudicaſſe re-
fert *Vinc.de Franc.in deciſ.358. num.*4. &
in proprijs terminis ita affirmat *Muſcatell.
in prac.tit.in 3.par.in gloſ fin.in ver.detine*
54 *bitur,nu.94.cum ſeq.*] An autem huic benefi
cio ceſſionis bonorum poſſit cum iuramento
renunciari ? magna eſt quæſtio , ſed magis
communis Doctores reſolutio eſt , quod
non valet renunciatio , quando cum effe-
ctu conſtat debitorem extrema laborare
inopia , & quod ea non obſtante a car-
ceribus relaxandus eſt, ſed hanc renunciatio-
nem in hoc creditoribus prodeſſe, quòd ſi po-
ſtea debitor ad meliorem fortunam perue-
niat,tenetur eis ex nouiter quæſitis ſatisface-
cere abſque deductione , prout relatis omniū
pro vtraque parte opinionibus affirmat *The-
ſau.in deciſ.36.ante nu.*4.& hanc opinionē,
pleniſſimè prius hoc articulo ad partes diſcuſ
ſo,veriorem eſſe teſtantur.*Ameſe.in d.tract.
de poteſt. in ſeipſ.c.22 num.*10. *in 2.lib.* &
latè *Barboſ.in d.l.alia,§.eleganter,ff.ſol.ma-*
✻ *trim.ſub num.49.cum plur.ſeq.*[Verum ani-
maduertendum eſt , quod hoc miſerabile be-
neficium denegandum eſſe videtur debitori
obligato vigori publici,& liquidi inſtrumen-
ti

ti cum iuramento, aduerſus quod Ritus Ma-
gnę Curiæ Vicariæ nullam obijci exceptionē
permiſit,preterquam ſatisfactionis impron-
tu,& interim debitor nullo modo excarcera-
ri poteſt antequam ſoluat, vt plenè probant
*Socyn.in conſ. 204. per totum lib. 2. Brn. de
ceſſ.bonor. quæſt.3. nu.4.* & *Maſſill.in con-
ſuetud. barenſ.ſub rubr. de ceſſ. bon. §.licet,
nu.25. quem refert Anell. de Amat. in conſ.
50.num.9. & ſeq.* qui ita per ſacrum Conſi-
lium iunctis Regijs Conſiliarijs duarum au-
larum iudicatum fuiſſe teſtatur, licet contra-
rium pluribus rationibus plene probet *Iac.
Cancer.in 2.lib.var.reſolut.cap.8.de ceſſ.bo-
nor.nu.8.cum ſeq.*] Sed an bonis cedens poſ-
ſit re integra ceſſionem reuocare? Dic, quod
re integra, & nondum bonis per creditores
occupatis, eſt locus pęnitentiæ, vt affirmat
Iaſ.in §.fin.n.23.inſt.de act. & ibidem *Aret.
nu.16 poſt Bar.in l.3.ff.de ceſſ.bon.* & plenè
Cephal.in conſ.193.nu.3.cum plur.ſeq.lib.2.
56 Et an is qui bonis ceſſit, poſſit iterum bonis
cedere in præiudicium primę ceſſionis? idem
Cephal.in d.conſ.193.per tot.vol.2. plenè di-
ſputat hunc articulum, & concludit, quod po
teſt, ex not.per *Io.Fab.in d.§.fin. ſub num.8.*
57 *inſt.de act.* Et an cedens bonis poſſit actiones
exercere contra ſuos debitores? vide *Marc.
Ant.de Amat.in deciſ.93.per tot.* qui primo
arguit, quòd non, per *tex. in l.item ſi vnus,
§.ex litigatoribs, ff.de recept. arbitr.* ſed de-
mum concludit, quòd ſi adhuc actus ceſſionis
non eſt conſumatus, & bona nondum ſunt
vendita, neque occupata per creditores, do-
minium non cenſetur auocatum a debitore
cedente, & per conſequens non prohibetur
interim agere, & actiones experiri contra
58 eius debitores. Sed an is qui ab initio negauit
debitum, poſſit poſt ſententiam cedere bo-
nis? vide *Vinc. Maxill.in conſuet.ciui.Bari,
ſub rub.de ceſſ.bon.nu.27.* & *ſeq.Rol.à Vall.
in conſ.7.in 1. dub.vol.2. Aff. in deciſ.296.
& 379.per tot.* & quæ plenè ad hoc propoſi-
tum notabiliter tradit *Barb.in d.l.maritum,*
59 *nu.106.& ſeq.* Et an mercator decoctus poſ-
ſit petere aliquod intereſſe a ſuis debitori-
bus? vide *Burſat.in conſ.72.num.8.vol.1.* Et
60 quis propriè dicatur decoctus? vide *Petr.Ca
ball.in reſolut.crim.caſ.105.per tot.* Et quod
huiuſmodi decoctores ſunt excluſi ab hoc mi
ſerabili beneficio ceſſionis bonorum, teſtan-
tur *Boer.in deciſ.349.ante nu.11.* & *Maxil.
in d.tit.de ceſſ.bon.num.34. Brun.in d.tract.
de ceſſ.bonor.in 5.q.4.par.principali,per tot.*
61 Sunt enim infames, & multæ pœnæ contra
eos ſunt ſtatutę, quos refert idem *Boer. in de-
ciſ.215.num.5. & ſeq. & Duen. in reg. 389.*
62 *in 8.limit.* Sciendum eſt autem, quòd debitor
ad hoc miſerabile beneficium nō admittitur,
ſi a creditoribus non moleſtatur, vel a maiori
parte ipſorum; eſt enim hoc remedium ſubſi-
diarium inuentum ad euitandas carceres,
prout notabiliter dixit *Boer. in deciſ.349.ſub
nu.10. verſ.ſic etiam debitor,* & *Rol.à Vall.
in conſ.6.nu.9. vol.2.* quos refert *Brun.in 7.
* q.4.par.principalis,per totam.* [Et ita etiam
affirmat *Vincen.de Franch.in deciſ.358.ſub
num.2.* & *Couarr.in 2.lib.variar.reſol.cap.
2.nu.5.* qui dicit hæc formalia verba (quæ qui
dem ceſſio fieri non poteſt, niſi eo tempore,
quo ad requiſitionem creditorum debitor in
carcere cuſtoditur, ſecundum communem, &
maxime *Henric. in cap. Odoardus de ſolut.*
& erit ſatis debitorem in carcerem miſſum
fuiſſe ad petitionem vnius ex pluribus cre-
ditoribus, ceſſio enim tunc facta ceteris credi
toribus pręiudicat, *l.4. & ibi Doct.ff.de ceſſ.
bonor.Guid. Pap.in conſ.124. nu.7.* nec ſunt
alij creditores neceſſario citandi ad hanc ceſ-
ſionem, ſicut adnotauit *Petr. Iacob. in ſua
prax.in rubr.de ceſſ.bon.*) Ex qua Couar. do-
ctrina, quæ apud me maxime authoritatis eſt,
duas elicio concluſiones, quarum prima eſt,
quod quando creditores non vrgent, tunc
debitor, qui ſe ſponte in carceribus preſentat
ad hoc miſerabile beneficium admicti non de
bet, cum ſit remedium ſubſidiarium inuentū
ad euitandum carcerum cruciatum, non au-
tem ad perniciem creditorum, dum conten-
tantur expectare meliorem debitoris fortu-
nam, & licet *Muſcatell. in pract.iudic.in 3.
par.in gl.fi.in ver.detinebitur, nu.111.cum
ſeq.* tenuerit contrarium, Nihilominus eius
argumentum me non remouent ab hac opi-
nione, cum potiſſimum eius fundamentum
ſit, quod hoc requiſitum non fuit conſidera-
tum a Regia pragmatica 3.*ſub tit. de ceſſ.bo-
nor.* in qua tradita fuit forma quæ a debitori-
bus admittendis ad hoc miſerabile benefi-
cium ſeruanda eſt, nam vltra quod dicta prag
matica non ſolum non derogat iuri commu-
ni ſed potius ad illud ſe remictit, quoad om-
nia, preterquam circa formam obſeruandam
in explicatione actus tantum, vt legitur in
illis verbis, ibi (aliaque ſeruare quæ priſcis le-
gibus ſtatuta ſunt) In eadem quoque pragma-
tica expreſſa ſtatuitur bonorum ceſſionem fie
ri debere inſtantibus creditoribus, Nec eſt
conſiderabile aliud eius argumentum, quod
licet creditores non vrgeant pro carceratio-
ne debitoris, tñ vrgere poſſunt, nam ius debi-
toris non perimitur quin omni tēpore vno
tantum creditore vrgente ad hoc miſerabile
beneficium admitti poſſit, & hanc opinionē,
quod

Digitized by Google

quod hoc beneficium concedi non debet de-
bitori, qui ſe gratis ceſſioni offert, ſed ſolum
quando creditores urgent eum in carcerem
detrudi, tamen etiam *Montalu in li fori, lib.
3. tit. 8. l. 2. in ver. recaudelo, verſ.* & nota,
quod cum hoc beneficium, *& Regens Carol.
Tapia in pragmat. 3. de ceſſ. bonor. num.* 80.
Altera concluſio, quæ ex eadem Couar. do-
ctrina elicitur, eſt, quod ſi debitor reperiatur
admiſſus ad hoc miſerabile beneficium, am-
plius moleſtari non debet etiam ad inſtãtiam
aliorum creditorum forte non citatorum tẽ-
pore ceſſionis, quæ quidem concluſio valde
rationabilis eſt, nam ceſſio ſemel facta omniũ
creditorum beneficium reſpicit, & illa expli-
catio actus, quæ in hoc regno fit cum tanta
debitoris ignominia, vt eius perſonam a
carcerum cruciatibus liberet, nimis durum
eſſet, quod ob defectum citationis alicuius
creditoris, qui etiam ſi citatus fuiſſet nihil op
ponere valuiſſet, iterum eſſet repetenda, &
vtramque concluſionem confirmat etiam
Iacob. Cancer. in 2. lib. variar. reſolut. cap. 8.
de ceſſ. bonor. nu. 24. qui reprobat opinionem
Rol. à Vall. in conſ. 7. nu. 9. lib. 2. dicentis re-
quiri inſtantiam maioris partis creditorum,
64 Imo debitor, qui vult bonis cedere, tenetur
ſuos creditores requirere, & alternatiuè pe-
tere, quòd ſibi concedatur quinquennalis di-
latio ad ſoluẽdum, vel quod eis recuſantibus,
ad hoc miſarabile beneficium ceſſionis bono
rum admittatur, & ſi creditores ſimul con-
gregati, vel maior pars ipſorum in contuma-
ciam aliorum abſentium citatorum, elegerint
ei quinquennales dilationes cedere, tunc
debitor non poteſt bonis concedere, ſed tene-
tur oblatam dilationẽ acceptare, infra quod
tempus ſi non ſoluit, in carcerem detruditur,
& amplius ad hoc beneficium ceſſionis bono
rum non admittitur, & in hoc caſu maior
pars creditorum minori præiudicat, dummo-
do tamen collegialiter ſint congregati, alio-
quin ſingulorum conſenſus ſeparatim præſti-
tus alijs non præiudicat, prout hæc omnia
elici poſſunt *ex l. fin. C. qui bon. ceder. poſſ.*
quam ita ibidem exponit notabiliter *Bal. nu.*
3. & pulchrè *Alex. in conſ. 305. vol. 2. & Iac.
Macbell. in patrocin. 56. in fi.* & alij quos ple
nè refer *Stephan. Gratian. in 2. lib. diſcept.
forenſ. cap. 221. num. 3. & ſequen.* Verum
65 animaduertendum eſt circa intellectum di-
ctæ l. fin. quod licet Bal. ibi ſentiat eſſe in ele-
ctione creditorum, ſeu maioris partis ipſorũ
an velint quinquennalem dilationem debito
ri concedere, vel potius quod bonis cedat;
Hæc tamen expoſitio communiter non eſt
recepta, ſed magis placet opinio *Bar. & Sa-
lyc. in eadem l. fin.* qui dicunt, quod hæc ele-
ctio datur creditoribus ab ipſo debitore ſi
vult, alioquin ſi magis eligat ab initio bonis
cedere, tunc non poſſunt creditores offeren-
do quinquennales inducias eam impedire, ſed
ſi debitor hanc electionem creditoribus tri-
buat, tunc eis offerentibus quinquennalem
dilationem concedere, non erit amplius lo-
cus ceſsioni bonorum, verum ſuper hoc cre-
ditorum conſenſu opus eſt, quod iudicis de-
cretum interponatur, vt hæc omnia benè ex-
plicat *Brun. in d. tract. de ceſſ. bonor. in 22.
q. principali, per totam, poſt Rom. in cõſ. 439.
Marc. Ant. Cucch. in tract. de morator. præ
ſcript. num.* 18. *& Stephan. Gratian. in d. c.
222. num. 11. & ſequen.* Et quod poſtquam
debitor gauiſus fuit dilatione quinquennali,
non poſsit amplius bonis cedere, ita teſtatur
*Affl. in deciſ. 378. & Vinc. de Franch. in. de-
ciſ. 251. num.* 2. præterquam ſi obtineret Prin
cipis reſcriptum cum clauſula non obſtante,
iuxta not. per *Brun. in 28. q. principali, per*
66 *totam.* Sciendum eſt autem, quod huiuſmodi
quinquennalis dilatio non prodeſt debitori
ex cauſa depoſiti, vt refert *Vinc. de Franch.*
67 *in deciſ. 151. poſt Boer. in deciſ. 296.* Nec
prodeſt debitoris hæredibus, vt teſtatur idem
68 *de Franch. in deciſ.* 179. An autem præiudi-
cet creditori ex cauſa dotis, vide not. per eun
dem *in deciſ. 219. & Steph. Gratian. in d. c.*
69 *222. num. 32. & ſeq.* Et quod hæc quinquen-
nalis dilatio non prodeſt aduerſus creditores
pro penſionibus domorum, vel cenſuum, nec
pro debitis contractis pro rebus comeſtibili-
bus, refert *Ioan. Vinc. de Ann. in ſing.* 101.
nec in multis alijs caſibus relatis per *Boer. in
deciſ. 296. num. 4. & ſeq. Carauit. in rit.* 287.
*Benuen. Strac. in tract. de mercat. in tit. de
decoctor. in 6. par. per totam, Gamm. in conſ.*
70 *ciuili* 8. 11. *&* 13. An autem ſi dum ad inſtan
tiam maioris partis creditorum conueniun-
tur alij creditores in minori ſumma ad con-
currendum ſuper quinquennali dilatione de-
bitori concedenda, inter concurrentes ſit ali-
quis clericus, debeat cauſa ad eius inſtantiam
remitti ad iudicem Eccleſiaſticum? dic, quod
non, vt notabiliter dixit *Vrſill. in deciſ.* 380.
nu. 7. & Stephan. Gratian. in d. c. 222. nu. 35.
& alij, quos refert *Don Garz. Maſtrill. in
deciſ. 79. num.* 5. quam concluſionem proce-
dere in qualibet alia perſona priuilegiata, &
huiuſmodi cauſas in Principis Conſiſtorio
tantum tractari debere, inquit *Viu. in deciſ.
38. nu. 8. lib.* 1. Sed hanc opinionem reſpectu
clerici ſtrenue inpugnat *Marta in tract. de*
71 *iuriſd. par. 4. caſ. 123. num. 9.* Et an hæc quin-
quennalis dilatio proſit etiam fideiuſſoribus
de-

debitoris? Franc. Crem.in ſing.22. tenuit,
quod non, per tex. in l.ſi præcedente, §.Lucius, ff.de mandati, & ita etiam tenuit Mattheſill. in ſing. 104. & ita iudicauit Senatus Bonon.vt plenè refert Cæſar Barz. in deciſ. Bonon.78. per tot. Sed contrarium videmus quotidiè ſeruari in Regijs Tribunalibus, & ratio eſt, quia nihil hęc dilatio debitori prodeſſet ſi eius fideiuſſor cogi poſſet ad ſoluendum, ille enim poſſet breui manu regreſſum habere contra ipſum debitorem vigore indẽnitatis promiſſę, iux.not.per Vrſill. in deciſ. 288.ſub.num.1. Vltra quod neque ipſi creditores poſſent poſt dilationem debitoribus cõceſſam agere contra eorum fideiuſſores, nam eis obſtaret exceptio cedendarum, dum efficaces actiones eis cedere nõ valerent, iuxta not. in l. Stichum, §.pen. ff.de ſolut. & gloſ.in l. niſi,ff.de pact. & plenè Marc.Ant.Cucch.in d.tract.de morator.præſer. num.127. & ſeq.
72 An autem quinquennalis dilatio, quæ ex pri
uilegio conceditur habentibus in Ciuitate Brundusij, cuius plenè meminit Maxill. in conſuet. Bar.ſub d.tit. de ceſſ.bonor.num. 35.cum plur.ſequen. ſi in promptu opponatur, impediat liquidationem inſtrumenti, & eius exequutionem? vide Gram.in conſ.crim. 16.& Bern.Pand.in tract.de præſent. inſtr.
73 in 5.par.nu.51.declar.33. Et an huiuſmodi
dilatione pendente currant intereſſe in beneficium creditorum? vide eundem Maxill. in citato loco, num.35. qui tenet, quod ſi debitor ob priuilegium Brundusinum gauiſus fuit quinquennalibus inducijs, & eis finitis reuertitur ad propriam patriam, poteſt a creditoribus compelli ad ſolutionem intereſſe medio tempore decurſi, ac ſi nunquam dictam ciuilitatem obtinuiſſet, quæ concluſio confirmatur etiam ex ijs, quę tradit Marc. Ant.Cucch. in d.tract. de morat. præſertim
74 num. 148. Et ſi eſt debitor ex cauſa ſocietatis,
an pendente dilatione cogi poſſit ad reddendum computum? dic quod ſic, vt benè declarat idem Maxil. ibidem, num. 56. verſ.
75 quæro de alia quæſtione. Pone autem, quòd
debitor nolit bonis cedere, & quinquennales inducias non poſſit à creditoribus obtinere, an ad euitandam carcerationem poſſit ſua bona in ſolutum creditoribus offerre? & pro ſolutione dico, quòd regulariter de iure communi aliud pro alio inuito creditori ſolui non poteſt, l.2. §.mutui datio, ff.ſi cer.pet. & l.eum à quo, C.de ſolut. Verum ſi debitor non poteſt ſoluere in pecunia, & non inuenit emptorem rerum ſuarum, poteſt dare tot bona in ſolutum de melioribus ad electionem creditoris, iuxta tex.valdè celebrem cum ibi not.per DD. in auth. hoc niſi, C.de ſolut. ſed in hoc multa debent requiſita ſimul concurrere, quæ pulchrè refert Ioan. Gutier. in tract.de contract.iurat.c.29. num.2.
76 Ceſſat autem huius Auth. beneficium in duo-
bus caſibus. Primò, quando debitor cum iuramento promiſit ſoluere in pecunia, & non in alia re, iux.not.per Alex.in conſil.37. volum.2.Rolan. à Vall.in conſil.31. volum. 2.in princ. Hier.Gabr.in conſ.127. num.17. & ſequ.vol.1. Decian.in conſil.13. num.59. vol.2. & alios, quos plenè refert Theſaur. in
77 deciſ.153.nu.14. Secundò, ceſſat dictæ Auth.
beneficium, quando ei fuit expreſsè cum iuramento renunciatum, prout per Sacrum Conſilium iunctis tribus aulis deciſum fuiſſe refert
78 Vinc. de Franch. in deciſ.81.per tot. Quæ
concluſio procedit etiam in hærede cum beneficio inuentarii, qui ſimiliter tenetur ſeruare iuramentum ſui authoris, à quo fuit dictæ Auth.beneficio renunciatum, non poteſt hæres offerre creditoribus bona in ſolutum, ſed cogitur ea vendere, & ſoluere in pecunia, prout per iddem Sacrum Conſilium deciſum fuiſse teſtatur idem de Franch. in deciſ. 83.
79 Sed hæc concluſio intelligenda eſt, dummo-
do hæreditas ſit opulenta, & cum effectu hæres inueniat iuſtum emptorem abſque aliqua eius obligatione, vel promiſſione euictionis, iuxta plenè not.per Surd.in deciſ.30.& 318. per tot. Peregr. in conſ.37.vol.4. & Burſat. in conſil.9.num.29.& ſeq.volum.1. Quid au-
80 tem dicendum ſit ſi debitor, qui dictæ Auth.
beneficio cum iuramento renunciauit, ad extremam egeſtatem deueniat, & in concurſu creditorum factis pluribus ſubhaſtationibus, ac omnimoda diligentia, non reperiatur iuſtus emptor bonorum, & intereſſe quotidie currit in damnum, & excluſionem creditorum poſteriorum, an cogi poſſint Iudicis officio creditores iuxta ordinem graduationis ad accipiendum bona in ſolutum pro iuſto pretio? In hoc articulo annis præteritis ego ſcripſi pro patrimonio Comitis Loreti, cuius eram Curator, & licet non fuerit ad eius deciſionem peruentum, ex quo poſtea inuenti fuerunt emptores, nihilominus, quia quæſtio eſt curioſa, & meę allegationes fuerunt a multis eminentibus Aduocatis approbatæ; ideo eas hic ſubnectere placuit, & eas ponam in fine huius capituli. Inſuper
81 notandum eſt in hac materia, quod ſi debi-
tor carceratus ob maximam inopiam non habet vnde ſe alat, cogitur creditor ei alimenta præſtare, iux.not.per Afflict.& Vrſill.in deciſ.71. Boer.in deciſ.303.nu.2. Guid. Pap. in deciſ. 211. & alios, quos plenè refert

Surd.

Digitized by Google

Surd.in tract.de alim.tit. 1.q.71.per tot. qui in fine concludit, quòd ſi creditor renuit alimenta præſtare debitori inopi, iudex poteſt eum relaxare,& ita etiam ex noſtris Regnicolis affirmant Scaglion.ſuper pragmat. 3. de ceſſ.bon.num.1.Franc. Ant.de Iudice Rober. in tract.de liquidat.inſtr. in 4.conſider. nu. 72. fol. mihi 64. in paruis impreſſ. qui ponit formam quomodo hoc practicandum ſit, quā etiam refert Io.Paul.Galter.in pract.inſtrumentar.in 1.par.3.par.princip.rub.3.nu.30. & ſeq.fol.413. eandem concluſionem plenè confirmant Aluar.Velaſq.in conſult. 1.nu. 3.Ant.Gam.in deciſ.Luſitan.261.per totam, Maxil.in comment.conſuet.Barenſ.ſub titu. de ceſſ.bon.in 6.q.principali,nu. 8.Farin.in tit.de carcer.quaſt.27.nu.149.Ioan.Vincen. de Ann.in ſing.279. Intrigl.in ſing.141.lib. 2. & pulchrè Vin. in deciſio. 529. per totam. Hanc autem concluſionē aliqui limitant non procedere,quando debitor ali poteſt ex eleemolynis, vt notabiliter inquit Io. Fabr. in §. fin. ſub num. 6.in fi.inſt.de act.quem refert Boer.in deciſ.303.ſub nu.2. Sed ſublimitatur quando eleemoſyna eſſet nimis modica, & incerta,vt eleganter tradit Pet.Caball.in conſ. 137.ſub num.7. verſic. niſi forte, lib.2. In-
82 firmitatis cauſa poteſt etiam debitor a carceribus ſolui,iuxta plenè notata per Gaſp.Baez in d.tracta.de inop.debit. cap.19. per totum.
83 Item debitor ſenio confectus in carceribus pro debito detinendus non eſt,per ea quę plenè tradit idem Author in eodem tracta.de inop.debit.cap.7. per tot. & licet contrarium tenuerit Natt.in conſi.319.ex quo hoc non reperitur iure cautum,nihilominus ſaltim de æquitate eum non eſſe in ſtricto carcere cum alijs,ſed in aliqua camera ſuperiori detinendum,affirmant Cacher.in deciſ.123.per tot. & Franc.Becc.in conſi.10.in fi. Immo ęquiorem opinionem eſſe,quod ſenes ſeptuagenarij nullo modo in carceribus detineantur pro debito,& ita in viſitationibus paſſim ſeruari teſtatur Stepha.Gratian.in 2.lib. diſcept.forenſ.cap.328.nu.14.pro qua allegat Carol.de Graſſ.in tract.de excep.in prælud.num. 177. & ſeq.& Carpan.ſuper ſtatu. Mediolan. in 1.par.cap.243.nu.6.nam ſenes æquiparantur mulieribus, vt inquit gloſ. in l. ad perſonas egregias,quam ibi ſequitur Iaſ.nu.9.& ſeq.ff. de iureiur.quæ pro debito carcerari non poſſunt,vt cauetur in l.1. C. de off. diuerſ. iudic. & in auth.ſed nouo iure, C.de cuſtod.reor.& prouerbialiter dicitur, quòd bis pueri ſenes; & tamen pueri non detinentur in carceribus pro debito,vt notat Bald.in l.1. num. 10. C. qui bonis ced.poſſ. Verum non videtur eſſe conſiderabile ſenectutis priuilegium, quando in ea ætate ſenex ſe obligaſſet cum iuramento, quia tunc non videretur hoc priuilegium ſuperueniſſe poſt contractum, ſed inerat tempore obligationis,& proinde videretur ei tacitè renunciatum, prout in ſpecie conſiderāt Anchar.in quaſt.8.num.9.in 2.par.& Carpan.ſuper ſtatut. Mediola.cap.243.num. 8. in 1.par.quos refert Gratian. in d.cap. 328. num.20.& ſeq.Multa autem alia priuilegia ſenibus à iure ſunt conceſſa, quæ plenè refert Tiraquell. in tracta.de iur.primogen in præfat.nu.79.& ſeq. vſque ad nu. 221. latè Caſſan.in tract glor.mundi.par.2.conſid. 17.per totam.Duen.in reg.259.ampliat.6. & Card.
* Paleott. in tract. de bono ſenect. per tot. [& præcipuè circa pœnas infligendas multa notabilia pro ſenibus conſiderat Menoch. in conſi.82.num.180.cum plur.ſequen.lib. 1. Et quod ſenex ſeptuagenarius torqueri non poſſit, plenè probant Bertazz. in conſ. 102. & addit. ad eum, lib. 1.] Qua vero ætate quis propriè dicatur ſenex, plenè explicat Menoch. de arbitr.iudic.lib.2.caſ.59.per totum.
* [qui poſt aliquas opiniones relatas concludit, hoc Iudicis arbitrio relinqui, præter quam in illis caſibus, in quibus a iure aliud reperitur expreſsè ordinatum, prout in excuſatione à tutela, & cura, in qua requiritur ætas annorum ſeptuaginta, l.3.ff.de iur.immunit. & §.item maior, inſt. de excuſ.tutor. Quo vero ad excuſationem a certis muneribus perſonalibus, ſufficit ætas annorum quinquagintaquinque, l.fin. C.qui ætate ſe excuſ. lib. 10. & notant Gloſ.in l.2.in ver. ſenium, C.de his qui non emplent ſtipend.eod. lib.& Florian.in l.in teſti,num.4 ff.de teſtib. quos refert Stephan. Gratian.in d. cap. 328. num.4.& ſeq.]

ALLEGATIONES PRO PATRIMONIO Comitis Loreti, de quibus fuit facta mentio ſupra num. 80. fol. 345.

TRes proponuntur quæſtio-
nes. Prima eſt, ſi ſubhaſtatis
bonis debitoris, non reperi-
tur emptor, an Iudex ea poſ-
ſit creditoribus inuitis adiu
dicare mediante appretio.
Secũda, poſito, quòd poſſit,
an idem ſit in bonis feudalibus. Tertia, quo-
modo ſit facienda diuiſio.
84 Quoad primum exordiendo materiã à ſuis
primordijs, prænotandum eſt, quòd tantus
fuit antiquiſſimi iuris rigor contra debitores,
vt lex duodecim tabularum eos etiam dila-
niandos, creditoribus tradi permiſerit, prout
teſtatur *Aul. Gel. in 20. lib. noct. atticar. c. 1.*
& *Carol. Sigon. in 1. lib. de antiq. iur. ciu.*
rom. c. 6. meminit etiam eius *l. gloſ. in l. 1. in*
ver. in eo, in fi. C. qui bon. ced. poſſ. eiuſque for
malia verba refert *Couar. 2. lib. var. reſol. c. 1.*
ſub nu. 1. plenè *Menoch. de arbit. iud. lib. 2. ca*
ſu 183. nu. 4. & Anto. Theſaur. in deciſ. Sen.
Pedem. 153. nu. 1.
85 Sed huius legis immanitas potius ad terro-
rem traditæ, quam vſu receptæ tanquam bo-
nis moribus valdè repugnans a media iuris
prudentia fuit penitus reprobata, eique ſuc-
ceſſit lex Petilia, qua cautum fuit, ne quis ob
pecuniam debitam in vinculis detineretur,
ſed eius bona tantum eſſent creditoribus ob-
noxia, vt affirmat *Liu. in 1. decad. lib. 8.* quæ
lex à Cæſareo, & Pontificio iure fuit approba-
ta. Cautum eſt enim liberum hominem ob æs
alienum perſonali cohertione cogendum nõ
eſſe, *l. ob æs, cum auth. ſeq. C. de act. & oblig.*
etiam ſi bona deficiant, ita vt creditoribus ſa-
tisfieri non poſſit, *vt in c. 2. de pign.* & ideo
dum exequutio fieri poteſt in bonis debitoris,
nunquam ad eius carcerationem deuenitur,
vt dicit *Gl. notab. in l. 3. §. tutores, ff. de ſuſpec.*
tutor. quam communiter approbari teſtatur
Alex. in l. à diuo Pio, §. in venditione. ff. de re
iud. & Couar. in d. c. 1. nu. 2.
86 Hoc autem eſt regulariter verum, non ta-
men nego, quin debitor ex conuentione iura-
mento roborata poſſit perſonaliter detineri,
iuxta notata in *cap. ex reſcripto, de iur. iur.*
Sed ne carceretur etiam in caſibus permiſſis,
duplici remedio illi ſuccurritur, quorum vnũ
à lege veteri inuentum fuit, vt ſcilicet bonis
87 cedat, iuxta tex. in *l. 1. ff. de ceſſ. bon.* Alterum
à nouiſſima lege Authenticor. fuit inductum,
videlicet, vt ſi debitor pecuniam, aut mobilia
non habeat, offerendo creditoribus bona ſta-
bilia meliora ad eorum electionem liberetur,
vt in *Auth. hoc niſi, C. de ſol.* & latius in cor-
pore vnde ſumitur, *§. quòd autem, auth. de fi-*
88 *deiuſſ.* ſed hoc ſecundum remedium ceſſat in
multis caſibus, quos cumulat *Ant. Theſaur. in*
deciſ. Senat. Pedemon. 153. per tot. & præcisè
quando debitum eſt iuratum, iuxta notat. per
Bozal. in conſi. 27. nu. 28. & in conſ. 32. nu.
9. per tot. Item quando ſpecificè promiſſa eſt
ſolutio in pecunia, & non alia re, vt refert
Alex. in conſ. 37. nu. 27. vol. 2. & Rol. à Vall.
in conſ. 31. in princ. vol. 2. & denique quando
illius Auth. beneficio fuit expreſsè cum iura-
mento renunciatum, prout per Sacr. Conſiliũ
deciſum fuiſſe teſtatur *Praſ. de Franch. in de-*
ciſ. 81. per tot.
Ex quibus limitationibus videtur abſoluta
prima quæſtio, cum creditores renitentes ac-
cipere bona in ſolutum habeant pro ſe con-
tractus iuratos, in quibus de communi ſtylo
adeſt promiſſio ſolutionis in pecunia, & renũ
ciationes ampliſſimæ, & pro eis faciunt iuris
regulæ, quòd aliud pro alio inuito creditore
ſolui non poteſt, *l. 2. §. mutui datio, ff. ſi cert.*
89 *pet.* Et quòd nemo inuitus cogitur emere, *l.*
inuitum, C. de contrah. emp.
Sed bene conſiderando caſum, de quo agi-
tur, in quo ob maximam, & inſolitam pecuniẹ
deficiẽtiam, quæ ad præſens viget in hoc Re-
gno, nedum non iuſtus, ſed nec vllus repertus
eſt bonorum emptor poſt tot publicas ſubha-
ſtationes, & diligentias factas in diuerſis par-
tibus, etiam extra Regnum, & nõ debitor, cui
fortè iuramenti vis obſtaret bona in ſolutum
offert, ſed creditores poſteriores, qui non tan-
tum d. l. prouiſione, quantum eius ratione, &
æquitate nituntur, ad euitandum curſum
vſurarum creditorum anteriorum, quę tendit
in eorum excluſionem, inſtant pro hoc iuſtiſ-
ſimo remedio, per quod inſpecto præſenti re-
rum ſtatu, antequam magis augeantur tertiæ
anteriorum creditorum abſque alicuius dam-
no, & iniuria omnibus ſatisfieri poſſet facta
ſingulis bonorum adiudicatione, mediante
appretio. Puto hoc ſine ſcrupulo cũ omni iu-
ſtitia fieri poſſe per infraſcriptas rationes.
90 Primo, quia virtus iuramenti, & renuncia-
tio

Digitized by Google

tio non operatur,quando ſuccedit caſus inſo-
litus, & inopinatus, prout in terminis dixit
Rip.in d.§.mutui datio,ſub nu. 28. & Purp.
✲ nu.116. [& idem affirmant Natt in addit.ad
Alex. in cōſ. 37.lib.2.Seraph.in tract.de pri-
uil.iura.priuil.119.Carrot.in trac.de oblat.
par.2. q.10.nu.77.] & Hieron. Magon. in
deciſ.Floren.66.nu 16.Vnde merito Sacrum
Concilium hunc caſum indeciſum reliquit,vt
dicit idem de Franch.in d.deciſ.81.in fi. Sem
per enim a qualibet generali renunciatione
cenſetur excluſus caſus inſolitus, per tex. no-
tab.in l.ſi ſtulti,§ frumenta,ff.de contrahen.
emp. iunctis alijs plenè traditis per Bart.Iaſ.
& alios in l.ſed & ſi quis,§. quæſitum, ff. ſi
quis caut io.Illa igitur promiſſio ſoluendi in
pecunia intelligenda eſt,ſi ex venditione bo-
norum pecunia haberi poteſt, ſed dum ſuper-
uenit caſus inſolitus,in quo factis omnibus di
ligentijs non reperitur emptor,ex quo deficit
pecunia,iuramentum ad hunc caſum nō por-
91 rigitur,nā ſemper in eo ſubintelligitur clau-
ſula, rebus ſic ſtantibus, l.quod ſeruus. ff. de
cond.ob cauſ.& cap.2.de iur.iur.& c.ne quis
22.q.2.Innoc.in cap quemadmodum, de iur.
iur.& Rol.a Val. in conſi.7.nu.57.vol. 3. Et
propterea nihil operatur renunciatio facta
per debitorem beneficio d. Auth. etiam cum
iuramento,ſi facta omni poſſibili diligentia
ſuper venditione bonorum nō reperitur em-
ptor,nam iuramentum nō obligat ad impoſ-
ſibilia,prout punctualiter dixit Petr.Benint.
omnino vidēdus in deciſ.Bonon. 28. pulchrè
Pract.Papie.in for.reſp.libel.in act. hypoth.
in verſ.exceptionem ſolutionis in fi.Cephal.
in conſ. 195.vol.2.Ioſeph Ludou.in deciſ.Pe-
ruſ.64.nu.9.& ſeq. Andr.Facchin. in cōtro-
uerſ.iur.lib.10.cap.63. & Carpan. in tract.
Mediolan.cap.163.nu.13.par.1.ad cuius con
cluſionis corroborationem faciunt ea, quæ
plenè tradit Crau.in cōſ.12.per tot.vbi cumu
lat multos caſus,in quibus impoſſibilitas excu
ſat à periurio,& pœna,& Gabr.in 2.lib.com.
concl.in tit.de iur.iur.concl.8.nu.4.in fi.
92 Secundo conſidero, quòd renunciatio be-
neficij d.auth.continet quid turpe,& eſt con-
tra humanitatem,& charitatē,vt dicit Alex.
in conſ.37.nu.6.vol. 2. Vnde regulariter non
tenet,ſed metu periurij ſuſtinetur, & propte-
rea debitorem petita abſolutione à iuramen-
to admittendum eſſe ad beneficiū illius auth.
non obſtante renunciatione iurata,multis ra-
tionibus probat Ioſeph Ludou.in d.deciſ.Pe-
ruſ.64.nu.21.per tot. Hinc ego infero, quòd
dum hæc oblatio non fit per debitorem, cui
iuramentum obſtaret,ſed inſtantibus credito-
ribus bona fuerunt pluries ſubhaſtata, & ad-
huc nullus emptor repertus eſt. Certè dubitā
dum non puto,quin iudex tanquam legis mi-
niſter,inſtante præſertim magno creditorum
numero pro eorum intereſſe ea mediante ap-
pretio adiudicare debeat creditoribus,iuxta
ordinem graduationis,per tex.in l.ordo,C.de
execut.rei iud.& in l. a diuo Pio,§ ſi pigno-
93 ra ff.de re iud. Idque eum facere poſſe, etiam
inuitis,& contradicentibus aliquibus credi-
toribus,ſuadet Bar.in d.§.ſi pignora,nu.2.&
Alex. nu.8. & 15.poſt gloſ.in d. l. ordo. quæ
fortius dicit, quòd creditor neceſſe habet ca-
pere in ſolutum pignora pro toto debito,
etiam ſi minus valeant. Vnde infertur, quòd
ſi neceſſe hoc facit,ergo inuitus, & contradi-
cens cogitur,cuius Glo. opinionem ſequutus
fuit Petr. de Belu. eam approbans ſubtili ra-
tione, nam creditor habet quid ſibi imputet
cum potuerit, quando publicè ſubhaſtaban-
tur, & quærebatur emptor ea tanquam ter-
tius licitare,& habere pro iuſto pretio, iuxta
94 tex. in l.2.C.ſi in cau. iud. Vnde ſi hoc non
fecit,ſibi imputet, ſi poſtea cogitur duriorem
viam pati,arg.l.ſi mulier,§.fin. in fi.ff. quod
met.cau. & licet alij æquiorem viam ſecuti,
dicant adiudicationem fieri debere pro iuſto
95 pretio, prout ſentire videtur Gloſ. in d. §. ſi
pignora, in cuius opinionem magis inclina-
uit ibi Iaſ.nu.8. in fi. Nemo tamen negat ad-
iudicationem per iudicem fieri poſſe, quando
emptor non reperitur, inuito creditore, à
quibus non diſſentit Afflic.in deciſ.358. ſub
nu.5.& ſeq.ver.quarta ratio,qui ſubdit idem
eſſe ſi non reperitur iuſtus emptor, cum par a
ſint emptorem non reperiri, vel iuſtum rei
pretium non offerri,teſte Bal.in l.2.in fi.C.ſi
in cau. iud.
96 Tertio conſidero ſubtilem rationem,quam
ſumo ex mente,& verbis dicti §.quod autem,
auth. de fideiuſſ. & ad eam rogo attentè ani-
maduerti, dicit enim Imper. in eadem l. hæc
formalia verba.

*Agnoſcant autem creditores,quia ſi hanc
non ſcripſiſſent legem, neceſſitatis tamen ra-
tio ad hanc cauſam perduceret, ſi enim non
ſit idoneus pecuniarum debitor, nec vllus
emptor ſit,nil aliud facturus erat, quā pro-
prijs bonis cedere,& rurſus res ad creditorem
meritò venirem,aurum percipere non valen-
tem,quamobrem, quod cum iniuria, & affe-
ctu acerbo perduceret creditorem,& debito-
rem,hoc nos clementer ſimul,& legaliter de-
cidentes, & infelicibus debitoribus auxilia-
mur, & acerbi creditoribus nō apparebimus
dari cauſam eos deputantes, ad quam ſi per-
manerent inobedientes, tamen modis omni-
bus aduenirent.*

Ex

Digitized by Google

Ex quibus verbis apertiſſimè ſumitur, quòd ideo conceſſit debitoribus illud beneficium, quia in omnem euentum, dum non reperiretur emptor, neceſsario cogerentur habere bona, quod eueniret in caſu, quo debitor bonis cederet, dum autem Doctores dicunt, renunciari poſſe beneficio illius Auth. mouentur ea ratione, quia ceſſante illo remedio, poteſt adhuc debirori ſuccurri per aliud ceſſionis bonorum, & ſic non remanet omni auxilio deſtitutus, vt in ſpecie hanc rationem ponderat *Preſes de Franch. in d. deciſio. 81. ſub nu. 7.*

97 Sed beneficio ceſſionis bonorum Doctores magis communiter ſatentur renunciari non poſse, ex quo poſt illud, nullũ aliud remediũ ſupereſt, vt benè concludit *Anto. Theſaur. in deciſio. Senatus Pedemont. 36. per totam.* Ex his ergo infero, quòd dum debitor eſt decoctus, ſimilis eſt ei, qui bonis ceſſit, poſtquam omnia eius bona ſunt in cõcurſu creditorum, & per eum eſt relicta adminiſtratio. Ideo ergo ſequitur, quod creditores tenentur omnino bona in ſolutum accipere. Nam reſpectu creditorum poſteriorum, de quorum intereſſe nunc principaliter agitur, nullum aliud ſupereſt remedium, alias enim ſequeretur maximum inconueniens, nam tractu temporis eò deueniri poſset, vt ſi nunquam reperiatur emptor, adeo in infinitum tertiæ anteriorum creditorum augerentur, vt pauci creditores omnes alios excludant, & nihilominus tunc etiam eadem bona forte deteriorata illis paucis adiudicanda erunt. Cur ergo huic iniquitati ſuccurrendum non eſt? Si quòd hinc ad longiſſimum tempus neceſsarium faciẽdum eſset cum tanta aliorum iactura, nunc abſque alicuius damdo fieri iuſtiſſimè poteſt.

98 Secunda quæſtio parum difficultatis habet, nulla enim datur differentia inter bona burgenſatica, & feudalia, quando in obligatione feudalium interuenit aſsenſus, nam aſsenſus obligatione præſtitus extenditur etiã ad eius conſequutiua, vnde iudex in feudo obligato cum aſsenſu, rectè ſecundum decretum interponit ſine alio nouo aſsenſu, vt dicit *And. in conſtit. Reg. ſi quis poſt litem*, quem refert *Afflict. in deciſio. 335. num. 19.* & ſequitur *Camer. in cap. imperialem, num. 50. litera R.* & *nu 51. litera P. de probib. feud. alien. per*
99 *Feder.* & in proprijs terminis, quòd iudex poſſit adiudicare creditori feudũ oblatũ a debitore vigore dictæ Auth. hoc niſi, quando in obligatione fuit præſtitus aſsẽſus, tradit *Iaſfred. in conſi. 14. ſub num. 73.* quem rogo videri, nam eſt pũctualis deciſio, pro quo faciũt notata per *Alex. in conſi. 189. n. 15. volum. 7.* vbi dicit, quod res Eccleſiæ obligata cum decreto poteſt ſine decreto alienari, & idem affirmat *Dec. in conſ. 558. nu. 9.*

100 Quoad tertiã quæſtionem breuiter dico, quòd poſtquam ſumus in feudis iuriſdictionem habentibus, in quibus commoda diuiſio fieri non poteſt propter multa inconuenientia, quæ circa iuriſdictionis vſum euenirent, prout plenè conſiderat *Boer. in dec. 5. per totam, Aug. Biro. in quaeſt. 111.* & *plenius D. Ludou. a Peguer. in quaeſtio. crim. c.* 10. Ideo communiter remedium approbatum eſt, vt Iudex aſſignet vni feudum pro concurrenti quantitate ſui crediti, cum oneri ſoluẽdi æſtimationem maioris valoris alteri creditori in pecunia, vel in annuis introitibus, & aſsignatio corporis facienda erit creditori in maiori
101 ſumma, vel erit locus licitationi inter eos, prout punctualiter decidit *And. in cap. 1. nu. 2. de duobus fratribus de no. benef. tr...eſt.* & faciunt in ſimili ea quæ pulchrè tradit *Fran. Aret. in conſ. 157. volum. 1. verſ. ſed quia ſuper iſto, & Capyc. in deciſ. 36. per totam.*

Philippus Phaſcalis.

QVæ ſupra doctè, & ſubtiliter per facundiſsimum cauſæ Patronum fuerunt concluſa, iuri, & æquitati conſona eſse arbitror, & propterea de ſubſcriptione requiſitus, in ſententiam eiuſdem libentiſsimè pertranſeo, & ne videar perfunctoriè, & illotis (vt aiunt) manibus, quid ſentiam in medium proferre ad dicendum inducor ex his quæ in terminis conſuluit *Ioa. Vinc. Hond. in conſ. 18. nu. 44.* & alibi *lib.* 1. vbi inquit poſt *Rip. in d. §. mutui datio nu.* 28. quòd quando caſus inopinatus ſuperuenit poſt obligationem & iuratam, debitor non priuatur beneficio d. *Auth. hoc niſi, & nu.* 52. firmat, quod reſpectu dicti beneficij non eſt opus petere abſolutionẽ a iuramento, vt ibi per eũ, & iddẽ & cõprobat ex Hiſpanis *Gaſp. Baez in trac. de inope debit. credit. addic. c. 1. nu. 50.* vbi inquit, quod iuramentum non extenditur ad incogitata, *c. veniens, de iureiur. Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi, §. fin. ff. de leg. 1. cum ſimil.* & ita ſentio.

Hippolytus Vannius.

PRæſentem conſultationem adeo claram
comperij, vt certè nõ ſit opus eam hodie
alijs illuminare facibus. Vnde ſtante tam
aperta, perſpicuaq; veritate negotij, de quo
agitur, magiſtraliter, & ſincere per Iuriſcõſul
tum Philippum Paſcalem demonſtrata, huic
eidem ſententiæ ſuæ fructuoſæ quidem, & ra
tioni congruentiſſimæ totis neruis inhærere
non vereor.

103 Tãtoq; magis cum expreſſa, iurataq; renũ-
ciatio ceſſionis bonorum nullatenus quippe
obſtaret debitori cedere volẽti, ita *Bar. Alex.*
Imol. & alij vnanimi voto omnes *in l. alia,*
§. elegãter, ff. ſol. matr. Matth. Brun. in tract.
de ceſſ. bonor. q. 29. Ioſeph. de Ludou. deciſ.
64. nu. 7. in 2 par. Franc. Becc. qui ita in ter-
minis conſuluit *conſ. 10. nu. 4. vol. 1. & Ro-*
deric. Suarez in l. quoniam in prioribus, *C.*
de inoff. teſt. & in l. poſt rem iudicatam, ff. de
re iudic. & in alia *fori l.* in declaratione *l. 2.*
foro legum, lib. 3. tit. de los gouernos, nu. 12.
& ſeq. f 822. in paru impreſſ. vbi ad lucẽ quo
que adducit iſtam communem fore opinio-
nem æquam pariter, & iuridicam.

104 Quibus in locis extendũt illam etiam in
præſenti caſu noſtro, & ſic in debitore volẽte
ſe iuuari beneficio *auth. hoc niſi debitor*, C. *de*
ſol. quod tunc non obſtante pacto iurato de-
bitor ipſe liberetur, & teneatur accipere cre
ditor tot de bonis debitoris ad ſui electionẽ,
quæ aſcẽderent ad concurrentem quantitatẽ
debiti, ſecundũ beneficiũ ipſius auth. vt per
Petr. de Benintend. in deciſ. 28. poſt princ. &
firmauere etiam *Fede. de Sen. in conſ. 60.* *Iaſ.*
in conſ. 9. Cephal. in conſ. 195. in princ. vol. 2.
quos refert, & ſequitur *Ioſeph. de Lud. in alle*
gata dec. 64 poſt nu. 7. ſubdens etiam eo in lo-
co hanc opinionem ſine ſcrupolo procedere,
quando extitiſſet obtenta abſolutio a iuramẽ
to, ſed ea faciſius, & agilius locum obtineret
tutiſſimum, vbicunque debitor conuentus, &
obligatus in pecunia probaret ſoluendo non
fore, nec vllum habere modum ſoluẽdi in pe-
cunia, atque omnem diligentiam etiam adhi-
buiſſe pro alienatione bonorum ſuorum ſtabi
lium, & emptorem non inueniſſe, tunc enim
probata impotentia, & diligentia prædicta,
offerendo bona ſuo creditori liberatur, non
obſtante pacto iurato.

105 Vtpote quia iuramentum non ligat, neq;
obligat ad impoſſibile, vt conſuluere *Rom. in*
conſ. 163. nu. 4. Fed. de Sen. & *Iaſ. in conſilijs*
præmemoratis, & Io. Vinc. Hond. in conſ. 18.
nu. 25. & ſeq. vol. 5. & ita extitit quoque cõ-
cluſum in Rota Bononien. atteſtante *Petro*
de Benint. in dec. 28 poſt princ. verſ. bene ve-
rum eſt.

106 Taliter quod iurãs certo tempore ſe ſolu-
turũ, excuſaretur omni quidẽ dubio procul,
& periurus non remaneret, ſi ob neceſſitatẽ
non ſolueret, *c. breui, & ibi gl. de iureiur.* &
ita extat communis opinio, atteſtante *Iaſ. in*
l. qui iuraſſe, num. 4 ff. de iureiur. prout alias
abſoluimus cum ſuo apparatu neceſſario in
dec 38. nu. 3. lib. 1. & præſertim inſtãtibus ali-
quibus ex creditoribus pro ſubbaſtationibus
huius generis bonorum, ſicut etiam nũciaui-
mus ibi, non quidem obſcurè, in caſu dilatio-
nis quinquennalis ſimiliter petitæ ad credito
rum inſtantiam, vel debitorum talem dilatio-
nem concedendam.

107 Et licet obſtet illa regula hic, quod vnum
pro alio ſolui nequeat inuito creditore, *l. pro-*
miſſor, §. fi. ff. de conſt. pecun. l. cum a quo, C.
de ſolut. & l. 2. §. mutui datio, vbi DD. ff. ſi
cer. pet. & *Pet. Duen.* cum alij aggregatis per
eum *in reg. 159.* Tamen ob debitoris impotẽ
tiam in pecunia numerata ſoluẽdi compelli-
tur creditor accipere bona illius in ſolutum,
auth. hoc niſi, C. *de ſolut. Bart. n. 21. Corn. in*
fi. *Iaſ. num. 8. & Rip. nu. 25. in d. l. 2. §. mutui*
datio, *Marſil. Sanc. Vaſcol. in trac. indiui-*
duorum, in 3. cetela, nu. 38. Io. Bap. Plot. cõſ.
37 n. 17. vol. 1. & Io. Vinc. Hond. conſ. 18. n.
24. cum alijs ſeq. vol. 1. vbi ita reſpondit, hãc
limitationem etiam non paucis roborando
rationibus.

Et ſtringendo clauum, foret quippe abſur-
diſſimum re ipſa aſſerere, quod dum iſte debi-
tor ſoluere non valeret in pecunia promiſſa,
nõ poſſet bona in ſolutum dare, & cogeretur
in carceribus macerari, atque inſimul diem
108 vltimum claudere, qui ſi de impotentia hac
cogitaſſet tempore contractus, & promiſſio-
nis, nullatenus ad impoſſibilia ſe obligaſſet,
vt aduertit *Honded. in allegato conſ. 18. ſub*
nu. 45.

Vnde dum creditores ſtãte naturali ratio-
ne denegant accipere bona in ſolutum, vel im
pedire, vt ea non vendantur pro eorum ſatiſ-
factione: poſſet non immerito quippe adduci
cõtra eos dictũ Aug. quod habetur in *c. vbi*, 24.
109 *q. 1.* quòd vbi charitas non eſt, non poteſt eſ-
ſe iuſtitia, dilectio enim proximi malum non
operatur; & ſic attingendo ſcopum præſentis
difficultatis, qui diligit proximum, legẽ adim
pleuit, vt per *Paul. ad Rom. c. 13.* & habetur
ẽt *Leuitici* 19. Non ſtabis contra ſanguinem
proximi tui. *Ioannes Apoſtolus 1. c. 11.* planũ
facit, quòd qui non diligit, manet in morte; &
Seneca in prouerbijs etiam, quòd qui ſuccur-
rere perituro poteſt, cum non ſuccurrit occi-
dit, & idem *Paulus ad Gal. cap. 5.* concludit
etiã, quod omnis lex in vno ſermone imple-
tur,

Digitized by Google

tur, Diliges proximum tuum ſicut te ipſum; & *Ambroſ.ſuper Beati immaculati*, ſcribit, quòd hoc eſt occidere hominem, vitæ ſuæ ei ſubſidia denegare; Caue ne inter loculos tuos includas ſalutem inopum, & tanquam in tumulis ſepelias vitam pauperum.

Ob quod equidem tantũ voti mei ſumma eſt, concurrere libentiſſimè cum præſenti ſententia tanquam æquiſſima, atque tutiſſima, contra quam nullum adhuc inueni contradictore, quod debitor poſſit ſe liberare a prædictis debitis ob oblationem factam bonorum ſuorum etiam inuitis creditoribus, quibus ob ſtat illa realis, & ſincera exceptio, de qua in
110 *l.nam is,ff.de dolo*, quòd inopia debitoris reddit actionem creditoris inutilem.

Franciſcus Viuius.

QVę ſupra latè, doctè, & egregie deducta, & allegata per Doctorum Philippum Paſcalem, & confirmata fuerunt per Doctorem Franciſcum Viuium, mihi quoque iuri, & æquitati valde conſentanea videntur, rationibus, & authoritatibus per eos adductis non obſtantibus, quæ in contrarium adduci poſſunt, &

111 Præcipuè, quod *auth.hoc niſi debitor*, renunciari poteſt, *Cyn. Alber. Bald. Fulgoſ. & Salyc.* ibi, *Dec. Rip.* Curt.*iun.* qui teſtatur de communi, *Bolognet. & Purpurat. in l.2. §. mutui datio, ff.de reb.cre.ſi cert.pet. Dominus Vinc. de Franch. in deciſ.* 81. qui dicit non habere contradictorem ſtante iuramento, & *Ant.Theſ.in deciſ.*153.*nu.*13. vbi ait ſemper ſic per illum Senatum fuiſſe deciſum.

112 Et quod dicta auth. non habet locũ quando debitum eſt iuratum, & quis promiſiſſet cũ iuramento ſoluere in pecunia, *Alex.in conſ.* 37.*vol.*2. *Gozad.in conſ.*27.*nu.*28. *& in cõſ.* 32.*per tot. Iaſ.in conſ.*9.*in* 3.*dub. vol.*1. *Rol. a Vall. in conſ.*6.*nu.*44.*vol.*1. & *Ant.Theſa. in deciſ.*153.

113 Nam prædicta declarãtur non procedere quando poſt renunciationem, & iuramentũ ſuperuenit caſus inopinatus auferẽs potentiã ſoluẽdi in pecunia, & vendẽdi bona ſua, nam tunc poterit debitor, non obſtante renunciatione, & iuramẽto dare de bonis in ſolutum,
113 quia iuramẽtum intelligitur rebus ſic ſe habentibus, *c.cum inter, de renunciat.* notant *Imol.* Dec. *& Iaſ.in l.quod ſeruus.ff.de cond. ob cauſam*, tradit in particulari *Ripa in d.§. mutui datio, nu.*28. *& Purpurat.*

Et hinc eſt, quòd ſi quis bona ſua ſubhaſtaſſet, & perquiſiſſet emptores, & eos non inueniſſet, ac docuiſſet ſe eſſe pauperem, & non habere modũ ſoluendi in pecunia, offertq; fideiuſſorem, & liſtam bonorum ſuorum ad libitũ creditoris, iuxta diſpoſitionem d. *auth.hoc*
115 *niſi debitor*, tunc non obſtante pacto iurato liberaretur, & creditor inuitus teneretur recipere tot de bonis debitoris ad ſui electionem, quæ aſcenderent ad concurrentẽ quantitatẽ debiti, ita in particulari tenent *Bentiuend. in deci.*28. *Fed.de Sen.in conſ.*60. *Iaſ.in conſ.*9. *lib.*5. *& Ioſeph Lud. in dec. Vmbriæ* 64. & ratio eſt neceſſitas, quæ legibus non ſubijcitur, *l.*1.*ff.de offic. Conſul.*

116 Et ideo eſt, quòd licet debitor regulariter nõ poſſit cogi inuitus ſoluere aliud pro alio, *l.domini prædiorum*, C.*de agric. & cenſ.lib.*
117 11. tamen fallit neceſſitate ſubſiſtente, *l.filiusfamilias, §.ſi quid alicui, ff.de leg.*1. & ideo etiam eſt, quòd licet vnum pro alio ſolui non poteſt inuito creditore, *d.§.mutui datio, & l.ita fideiuſſorem, ff.de fideiuſſor*, tamẽ hoc intelligitur, quando debitor pecuniam ſoluere poſſet, ſi verò eam ſoluere nequeat,
118 poterit alias res offerre, qa quoties id quod eſt in obligatione ſolui non poteſt, aliud pro eo ſolui non poteſt, *l.in re furtiua, in princ. ff.de condit.furt. & l.non dubium, §.fin. ff.de leg.* 3. & ita in d.*§.mutui datio*, concludunt *Bar.Soc.* & *Purpur. num.*24. & ex hoc in d. *§.mutui datio, nu.*11.*Soccin.* tradit cautelam ad euadendos carceres, quod quotieſcunque debitor conuenitur ad pecuniarum ſummã, offerat iudici omnia bona ſua vendenda, dũ enim emptor inuenitur, poterit ipſe pecuniã parare, & ita carceres euitabit, & ita in practica fęciſſe ſe obſeruari tradit Socc. neceſſitas enim legibus non ſubijcitur, *l.*1.*ff.de offic. Conſul.* cùm concordantibus per *Iaſ. in l.* 1. *col.*21. *ff.de offic. eius.*

120 Et hinc eſt, quod ſi quis ſub pœna promiſerit, quod aliquis ratificabit aliquem actum, vel etiam renũciabit alicui iuri, & promiſſor omnem adhibuerit diligentiam, quod ratificatio, ſeu renunciatio ſequatur, non debet ad pęnam condemnari, etiam ſi iuramentum interceſſerit, quia impoſſibilium nulla eſt obligatio, vt notanter concludit *Affl.in dec.*297. & eſt tex.*notab.in l.ſi vehendi.§.idem iuris, ff.ad leg. Rhod. de iact.* vbi quando quis promiſit factum, & ſine culpa ſua impleri non potuit, excuſatur a pęna.

Ex præd ctis ſequitur, quod cum iſte debitor
non habeat pecuniam, vt eam creditoribus
ſoluere poſſit, cum non inueniat emptores,
licet in vendendo eius bona maximam adhi-
buerit diligentiam, cum obtulerit fideiuſſo-
res, & liſtam bonorum ſuorum ad libitum
creditoris, iuxta diſpoſitionē dictæ *Auth. hoc
niſi debitor*, C. *de ſolut.* non obſtante renun-
ciatione, & pacto iurato, debet liberari, &
creditores inuiti tenentur recipere tot de bo
nis huius debitoris ad eorum electionem,
quę aſcendant ad concurrentem quantitatem
debiti.

Hæc ſunt vera non ſolum quando debitor
vult vti remedio d. auth. hoc niſi debitor, ſed
121 etiam quando hoc non petit debitor, ſed ad
inſtantiam creditorum ſubhaſtantur bona, &
emptores non reperiuntur, nam tunc bona
adiudicanda ſunt creditoribus etiam inuitis
per iudicem, *l. a diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de
re iudicat. & ibi Bart.* Paul. *de Caſtr. Alex.
Iaſ. & Herculanus, & l. ordo, C. de exequut.
rei iudicat. & ibi Bald. Salyc.* qui *Bald. in d.
l. ordo ſub num. 9. in verſ. quaro*, dicit, quod
ſi creditor eſt tam iniquus, quod vult potius
debitorem in carcerem macerari, quam acci-
pere de bonis ſuis in ſolutū, ꝙ poteſt cōpel-
li ad ea bona accipienda, ſed eſt in electione
creditoris, quæ bona velit accipere, ita ꝙ po-
teſt optima eligere, *tex eſt notab. in §. quod
autem, auth. de fideiuſſ.* & in hoc ibi Bald.
ſequuntur *Paul. de Caſtr. & Salyc. & Her-
culan. in d. l. à diuo Pio, §. in venditione,
ſub nu.* 15. & cum prædictis concurrit *Affl.
in dec. 358. nu. 5.*

123 Supradicta procedunt etiam in feudali-
bus, quia cum hæc non reperiantur expreſsè
deciſa in feudalibus, recurrendum eſt ad ius
commune, *c. ſciendum, de feud. cognit.* & ſi di-
catur, quod feudum non poteſt alienari, nec
pignorari ſine licentia domini, *c. Imperialē,
in princ. de prohibit. feud. alien. per Feder.*
igitur nec in ſolutum dari, vel adiudicari,
quia adiucatio in ſolutum eſt alienatio, *l. ele-
ganter, in princ. ff. de condit. indeb. & l. libe-
ra*, *C. de ſent.* tradunt vltra alios *Ruin. in
conſi. 176. num. 9. vol. 1. Bolognin. in conſ. 21.
Affli. in deciſ. 191. & Ioan. Vinc. de Anna in
ſing. 140.*

Reſpondetur dupliciter.

124 Primo non procedere, quando in obliga-
tione feudalium interuenit Regius aſſenſus,
nā tūc iudex bona feudalia creditori obligata
cum aſſenſu, poteſt creditori adiudicare ſine
alio aſſenſu, ita dicunt *And. in conſt. ſi quis,
poſt litem, Affl. in dec. 335. n. 19. Camer. in c.
Imperialem nu. 50. & 51. de prob. feud. alien.
per Fed. & Iaffr. in conſ. 14. ſub nu. 73.* & in
ſpecie *Capy. in dec 51. nu. 10.* vbi ait ſic fuiſſe
per Sacrum Conſilium deciſum.

125 Secundo reſpondetur ſu pradicta non
procedere in alienatione neceſſaria, quando
ſubitta ſub haſta virtute ſententiæ, vendidit,
nam tūc tenet alienatio, etiam ſi in obligatio-
ne nō præceſſerit aſſenſus: ita tenet *Io. Vinc.
de Anna in repet. Conſtitutionis diuæ me-
moriæ in 3. p. in verb. eiſdem, nu. 232. cū ſeq.*
vbi ait ſolitum eſſe in tali caſu prouideri, ꝙ
exequatur, & reperto emptore præuio regio
aſsēſu liberetur, & ita dicit pluries per S. C.
fuiſſe iudicatum.

Vti ſupra conctuſum extitit reſpondi, &
ſubſcripſi ego Alexāder Trētacinque V. I. D.

Idem qui ſupra Alexander Trentacinque.

OBſtatq; ſimiliter alia per me Frāciſcum
Viuiū ſupra allegata creditoribus ipſis
deciſ. S. C. recepta per *Præſ. d Franch. 81. lib.
1.* dum tractatur de caſu particulari ſuperue-
nienti, & conſiderato ab aliquibus ex credi-
toribus procurantibus bonorū debitoris ſub-
haſtationem, ſuper quo prouidendū venit de
126 iure his temporibus, & occaſionibus, ꝙ ex
cauſa ſuperueniēti contraueniri licite poteſt,
nec cenſetur tunc cōtra contrahentium men
tem fieri, ſtāte, quod non eſt veriſimile, quod
ſi de ſuperuenienti caſu cogitaſſent, aliud di-
ſpoſuiſſent, vt per *Ancb. in conſ. 83. col. 1. &
per Hund. c* cum alijs aggregatis per eum in
allegato *conſ. 18 ſub nu. 46.*

127 Obſtatq; deniq; eiſdem creditoribus illa
itidem exceptio, quod illud, quod poteſt fieri
per pauciora, non debet fieri, & exequi per
plura, & ſic dū poſsūt cōſequi creditores cre-
dita eorū mediantibus traditionibus in ſolu-
tū faciendis bonorū debitoris, ad quid expe-
ctāt, expectareq; ſtudēt ceſſionē bonorū nihil
128 eis releuantē? circuitus enim eſt euitandus,
*l. dominus teſtamento, ff. de condit. in-
debit. & l. fin. C. de adopt.* eſto, quod
in omnem euentum reuoluto præſenti ſaxo
tantum operatur datio in ſolutum, vel ſubha-
ſtatio, quantum ceſſio bonorum, & conſe-
quenter creditores, quod poſuere princi-
pium ſuper prædictis ſubhaſtationibus ema-
natis in præſenti re, totum ſupplere debent
vſque ad finem, iux. tex. in *cap. nullus Epiſco-*

pus

pus de coniect. diſtin. 50. non obſtantibus oppoſitionibus aliorum creditorum, tamquam ſcrupuloſis, & inutilibus, contra quos rationabiliter quidem in his fluctibus poteſt intonari illa religioſa prouidentia, quod qui nimium emungit, elicit ſanguinem, *c. denique 3. diſtinct.*

Idem Franciſcus Viuius.

CAPVT DECIMVM.

Lenones filiorum quomodo puniantur? Et quam graue ſit hoc ſcelus? Et ex quibus præſumatur maritus eſſe ſuæ vxoris leno? Et quis dicatur propiè leno? Et quomodo puniantur cõplices, & fautores huius criminis? Et quomodo mulier dicatur propriè meretrix? Et demum an meretrix coniugata poſsit à vicinis honeſtarũ mulierum expelli ſicut aliæ meretrices? Et quid ſi habitat in domo propria?

SVMMARIVM.

1 *Lenones filiarum quomodo puniantur de iure communi.*
2 *Quomodo puniãtur de iure authenticorum.*
3 *Quomodo puniantur de iure huius Regni & nu. 4. & 5.*
6 *Mater excuſatur à pœna, quæ ob famis neceſſitatem permittit filiam carnaliter cognoſci.*
7 *Mater quæ filiæ ſponte ſe proſtituenti conſentit ſine quæſtu, punitur arbitrariè.*
8 *Valde deteſtabile eſt crimen lenocinij in marito.*
9 *Maritus præſumitur vxoris leno, ſi permittit vxorem adulterari, & fingit neſcire.*
10 *Item præſumitur vxoris leno, ſi eam in adulterio deprehenſam retinet ſine vindicta.*
11 *Tollitur autem hæc præſumptio, ſi probetur, quod non audet ſe vindicare propter nimiam potentiam adulteri.*
12 *Leno propriè maritus dicitur, quando turpem quæſtum accipit ex meretricio vxoris.*
Sed quomodo hoc intelligendum ſit, bene explicatur, nu. 13.
14 *Leno is propriè dicitur, qui quæſtuarias mulieres retinet; item qui proprias ancillas quæſtus cauſa proſtituit, nu.* 15.
16 *Nutrices puellarum, quæ eas corrumpi faciunt grauius puniri debent.*
17 *Lenones puerorum quomodo puniantur.*
18 *Domum locans, in qua lenocinium exercetur, quomodo puniatur.*
19 *Complices, & fautores lenocinij, quomodo puniantur.*
20 *Adulterio opem præſtans quomodo puniatur.*
21 *Leno tentans mulieris pudicitiam, ſi non ſequitur effectus, mitius punitur.*
22 *Minor ætas an excuſet a crimine lenocinij.*
23 *Lenocinij pœna an committatur per vnicũ actum ſine quæſtu.*
Et quid in marito, nu. 24. & 25.
26 *Leno æquiparatur meretrici.*
27 *Meretrix eſt ea, quæ multis ſe proſtituit.*
28 *Meretrix ex multis præſumptionibus mulier probatur, remiſſiuè.*
29 *Mulieris impudicitia probatur per teſtes ſingulares.*
30 *Et per eoſdem, qui rem cum ea habuerunt.*
31 *Mulier, quæ amore capta, ſui copiam fecit non dicitur meretrix.*
32 *Et idem eſt ſi auri copia obcæcata carnaliter ſe cognoſci permiſit.*
33 *Mulier adultera non dicitur propriè meretrix.*
34 *Meretrix pro debito carcerari poteſt.*

35 *Fallit autem in meretrice coniugata.*
36 *Meretrices expelli poſſunt à vicinia, in qua habitant perſonæ honeſtæ.*
Quod ex gratia Neapolitanis conceſſa fuit extenſum ad ſcolares & exteros habitantes ſine mulieribus.
37 *Limitatur autem in meretrice coniugata, habitante vna cum viro præterquam ſi quæſtum publicè faceret, & haberet virũ lenonem.*
38 *Meretri habitans in propria domo, an poſſit à vicinis expelli.*
39 *Meretrice an licitè accipiat ſuæ turpitudinis quæſtum.*

SIcut autem filij parẽtes colere, & venerari, eiſq; poſt Deũ, omnimodam obedientiam præſtare tenentur, ita etiam parentes totis viribus conari deberẽt, non tantum diuitijs, quæ tanquam fortunæ bona, facilè dilabuntur, ſed bonorũ morum exemplis ſuos liberos decorare, verum quia adeo ſceleſti homines aliquandc reperiuntur, qui nedum omni vitiorum genere inquinari non erubeſcunt, ſed etiam propriarum filiarum lenones turpi quæſtu eas
1 proſtituere audent, Ideo merito huiuſmodi monſtra omnia iura ſeueriſſimè puniri ſtatuerunt, ſiquidem de iure communi parentes, qui tale ſcelus committunt, non ſolum patriam poteſtatem, & vſumfructum, quem in bonis filiarum habebant, amittunt, vt *in l. omnes, cum ibi not. per Ioan. de Plat. num. 4. C. de ſpeculat. lib. 11.* & *in l. ſi lenones, C. de epi. aud.* ſed etiam condemnantur ad publica metalla, vt *in eadem l. lenones, in fin. & notat* Menoch. *de arbitr. iud. in 6. centur. caſ. 534. num. 6.* & 13. & *nouiſſimè* Farinac. *in tit. de delict. carn. quæſt. 144. num. 53.* & *ſequen.*
2 De iure vero Authenticorum multo acrius puniuntur, nam contra omnes lenones ſtatuta eſt pœna vltimi ſupplicij, vt *in auth. de lenon. §. preconizamus coll. 3.* qua ex maioritate rationis magis puniendos eſſe lenones filiarum, cum grauius, & magis abhominabile crimen committant, teſtatur *Foller. in prac. crim. in verb. item quod fuit leno. num. 8. in fin.* vbi refert ſe vidiſſe combuſtum ſuæ filiæ, & vxoris lenonem, & idem confirmant Lu*dou. Peguer. in decis. crim. 15. nu. 10. &* Petr. *Caball. in reſolut. crimin. centur. 2. caſ. 171.*
3 *num.* 8. De iure vero huius Regni, mater quę turpi quæſtu filiam ſtuprandam tradidit pœna truncationis naſi punitur. Si vero commiſit lenociniũ puellę extraneæ, pro prima vice fuſtigatur, ſecunda vero punitur truncatione naſi, *vt in conſt. lenas ſub rubr. 49. de lenon.* Sed hæc pœena eſt tantum in fęminis immutata, nam in maſculis lenonibus remanet incorrecta pœna vltimi ſupplicij ſecundum iura Authenticorum, vt notant *Afflict. in eadem conſt. num. 2. Foller. in citato loco, nu.* 32. Peguer. *in decis.* 15. *nu.* 10. & *Farinac. in*
4 *d. quæſt. 144. num.* 10. Et licet hæc pęna vltimi ſupplicij non ſit in vſu, ſed ſecundum varias regionum conſuetudines huiuſmodi ſceleſti diuerſimodè puniantur, vt teſtantur *Iul. Clar. in pract. crim, quæſt. 68. num. 24. Peguer. in d. decis. 15. num. 12. Menoch. in dict. caſ. 134. num. 45. & Caball. in d. caſ. 171. nu. 6. & ſequen.* & contra eos varia pęnarum genera fuiſſe practicata, referat *Foller. in eodem loco ſupra citato num. 9. & Menoch. in* 1. *centur. de arbitr. iud. quæſt.* 80. *num.* 16.
5 Nihilominus in hoc Regno per Regiam pragmat. Regis Ferdinandi Primi, *tit. de lenonib.* eſt eadem pęna vltimi ſupplicij confirmata contra lenones, qui quæſtuarias mulieres proſtituunt, & ad meretricandum retinẽt, hoc etiam addito, quòd de huiuſmodi crimine ſola Magna Curia Vicariæ cognoſcit, & omnibus alijs officialibus Regijs, & Baronibus remiſſio denegatur, vt ibidem quoque
6 notat Regius Conſilierius Rouit. Ab hac autem pęna excuſatur mater, quæ famis neceſſitace cogente, filiam carnaliter cognoſci permittit, vt not. *Afflict. in ead. rubr. 49. in conſt. in eiſp. matreſque, & Menoch. in d. caſ.*
7 534. *num. 12. cum ſequen.* E ſi ſolum filiæ ſe ſponte proſtituenti conſentijt abſque quęſtu, arbitrio Iudicis punitur, vt refert idem *Me-*
8 *noch. in ead. caſ. num.* 12. Valdè etiam deteſtabile eſt hoc crimen in marito, qui vxoris lenocinium committit, *l. mariti lenocinium, §. qui quæſtum, cum ibi not. per* Gloſ. *ff. ad l. Iul. de addulter.* & ideo pęna vltimi ſupplicipij punitur, vt in *Auth. de lenon. §. ſancimus,* eſt enim ſicut cuſtos in grege, & ſuum munus eſt vxori præeſſe, & eam bonis moribus inſtruere, vnde cùm non cuſtos, ſed tanquam lupus eius caſtitatis deuorator, & proprij honoris deſtructor efficitur, grauiſſimum, ac nefandum ſcelus committit, vt pluribus authoritauibus plenè probant *Foller. in citato loco num. 9. & ſequen. Caball. in dict. caſ. 161. num. 8. & ſequen. & Menoch. in allegato caſ. 534. num. 20. cum ſequen.*
9 Præſumitur autem quod maritus ſit vxoris leno, ſi patitur eam adulterari, & vt vulgo dicitur,

tur, fingit ſe dormire, *l. 1. §. lenocinij, verſ.*
cæterum qui patitur, & *ibi gloſ. ff. de adult.*
de quo duo famoſa leguntur exempla; Vnum,
ſcilicet, de quodam nomine Gippio, qui vt
eius vxor commodſus mecharetur, ſimulabat
ſe dormire, & ſtertere, vnde ortum fuit ada-
gium, non omnibus dormio, cuius author eſt
Lucilius apud Beroaldum. Et aliud etiam ſi-
mile fertur de Galba, qui Mecenatem ſuæ
vxoris adulterum conuiuio ſuſcipiebat, &
dum ſentiebat eum velle cum eius vxore io-
cari, tunc dormire fingebat, verum dum con-
tigiſſet, quòd quidam acceſſit, vt aliqua de mē-
ſa tolleret, tunc infelix Galba illi dixit, huic
dormio non tibi, prout refert *Menoch. in d.*
10 *caſ. 534. nu. 26.* Præſumitur quoque mariti
lenocinium, ſi vxorem in adulterio deprehen
ſam retinet abſque vindicta, vt pluribus iuri-
bus probat *Peguer. in d. deciſio. 15. num. 8.*
& ſequen. quod tamen quomodo intelliga-
tur, benè explicat Foller. *in eodem loco ſupra*
11 *citato, num. 26.* & *ſequen.* Hæc autem præ-
ſumptio tollitur, ſi probetur, quòd metu im-
minentis mortis propter potentiam adulteri
non audet ſe vindicare, vt pulchrè tradit
idem *Foller. ibidem num. 20.* & *ſequen.*
12 Sciendum eſt autem, quòd tunc propriè ma-
ritus dicitur vxoris leno, quando ex eius me-
retricio turpem quæſtum accipit, ſed ſi tan-
tum patitur eam meretricari, non punitur
tanquam leno, vt benè probat *tex. in l. mari-*
ti, §. plectitur, ff. ad leg. Iul. de adulter. &
ratio eſt ſecundum *Angel. ibi*, quia licet ma-
ritus ſit in culpa, non tamen eſt in dolo, &
ad puniendum lenocinium requiritur dolus,
vt refert *Peguer. in d. deciſio 15. num. 7.* Fal-
13 lit tamen quando maritus retinet vxorem
nimis de adulterio ſuſpectam, & non conque-
ritur, nec ſuam ſcientiam ſub aliquo colore
obumbrare poteſt, tunc enim non excuſa-
tur a crimine lenocinij, vt inquit *Foller. in*
eodem loco ſæpius citato, num. 11. & ſequen.
vbi ſubdit, quòd licet *Salic. in l. crimen, C. ad*
leg. Iul. de adulter. dixerit maritum ſcientem
eius vxorem adulterium committere, uon dici
lenonem, ſi ipſe eam non perſuaſit, nec turpē
quæſtum accipit. Nihilominus hanc doctri-
nam dicit non procedere de Iure huius Re-
gni, in quo Regia conſtitutione ſancitum eſt,
quòd maritus tanquam leno pūnitur, ſi adul-
terum, & vxorem ſimul deprehenſos non oc-
cidit, & tunc dicitur eos in adulterio depre-
hendiſſe, quando eos reperijt facientes ali-
quos actus inhoneſtos, vt declarat *Afflict. in*
conſt. ſi maritus, colum. fin. verſic. pondera
14 *tex. ibi in ipſo actu.* Regulariter vero is
propriè leno dicitur, qui quæſtuarias mulie-
res retinet, vel mulieres ad meretricandum
ſeducit, vt benè explicant *Menoch. in eodem*
caſ. 534. num. 3. & ſequen. Caball. *in d. caſ.*
171. nu. 11. & plenè *Farinac. in d. quæſt. 144.*
15 *nu. 26.* Item is, qui proprias ancillas quæſtus
cauſa proſtituit, *l. lenones, cum ibi nota. per*
Ioan. de Plat. C. de ſpectacul. lib. 11. & *not.*
Vincen. de Franch. in deciſ. 68. nu. 1. & Pe-
guer. in d. deciſio. 15. num. 10. Grauius autem
puniendæ ſunt nutrices puellarum, quæ eas
corrumpi faciunt, quarum pœnam ex Codice
Theodoſiano per Conſtantinum inflictam
refert *Menoch. in eodem caſu 534. num. 32.*
17 Lenones quoque puerorum perfecto flagitio
capite puniuntur, eo vero imperfecto, in inſu-
lam deportantur, vt cauetur *in l. 1. §. fin. ff. de*
18 *var. & extraord. crimin.* Item qui domum
locat, & ſcienter ibi permittit lenocinium
exerceri, domum amittit, & pecuniaria pœ-
na mulctatur, *vt in Authen. de lenon. §. præ-*
cont Zamus, verſic. ſi quis autem patiatur.
19 Item complices, & fautores lenocinij eadem
pœna plectuntur, vt refert Caball. *in eodem*
20 *caſ. 171. num. 5.* Vnde qui opem præſtitit
adulterio, ex quo arte & fallacijs maritum
extra domum perduxit, & retinuit, ad hoc,
vt ſocius commodè potuiſſet adulterium com
mittere, eadem pœna puniendus eſt ſicut prin
cipalis, vt pulchrè conſuluit *Natt. in conſil.*
151. per totum, volum. 1. pro quo faciunt iu-
ra valdè notabia omnino videnda ad hoc pro-
poſitum, videlicet *tex. in l. qui domum, cum*
Glo. & *in l. & ſi amicis, cum l. ſequen.* & *in l.*
mariti, §. hoc quinquennium, ff. de adulter.
21 & *in l. 1. §. fin. ff. de extraord. crimin.* Mitius
autem Iudicis arbitrio punitur leno, ſi effe-
ctus non fuit ſequutus, vt puta, quia tentauit
mulierem, quæ noluit conſentire, vt notat
Foller. in eodem loco ſupra citato num. 31.
Menoch. in d. caſ. 534. num. 48. & Caball. in
22 *d. caſ. 171. num. 15.* Inſuper notandum eſt,
quòd in hoc crimine lenocinij minor ætas
non excuſat, vt expreſſè cautum eſt in *l. Au-*
xilium, §. fin. ff. de minor. & not. Menoch. in
eodem caſ. 534. num. 30. Sed hoc intelligen-
dum putat *Farinac. in d. quæſt. 144. num. 32.*
vt non excuſet in totum, ſed tantum prodeſſe
ad pœnam minuendam. Ego autem de hac
opinione ſatis dubito, nam verba dictæ legis
ſunt nimis clara, & hoc crimen atrociſſimum
reputatur, vt exclamat idem *Menoch. in eod.*
caſ. 534. in princip. & Caball. in d. caſ. 171.
num. 3. qui dicit, quòd eſt crimen graue, hor-
rendum, deteſtabile, peſtiferum, & magnope-
re legibus odioſum, & *Ludou. Peguer. in dict.*
deciſio. 15. num. 4. dicit, quod lenonum genus
eſt peſtiferum, nefandum, crudele, odioſum,
peſſi-

Digitized by Google

peſſimum, & ſceleratum, & quòd expellendi ſunt à Ciuitatibus tanquam caſtitatis vaſtatores; Vnde ob criminis immanitatem potius concludendum videtur ordinariam pœnam ſub prætextu minoris ætatis non excuſari, prout in caſu parricidij deciſum fuiſſe teſtatur *Vincen. de Franch. in deciſ.* 230. Verum quia ex magis communi Doctorum ſententia receptum eſt, quòd etiam in atrocibus delictis minor ætas excuſat à pœna ordinaria, iuxta plenè cumulata per *Theſaur. in deciſio.* 161. & pleniſſimè per *Petr. Caball. in reſolut. crimin. centur.* 2. *caſ.* 134. *per totum*, qui tamen fatentur, quòd ſi eſſet caſus adeo atrox, & concurrerent tot circunſtantiæ aggrauantes, quæ Iudicis animum mouerunt ad ſæuiendum contra delinquentem, ita vt non obſtante minori ætate videretur dignus morte, non eſſet eius ſeueritas damnanda, vt affirmat idem *Theſaur. in d. deciſio.* 161. *ſub num.* 5. *& Caball. in dict. caſ.* 134. *ſub num.* 8. *& ſequen.* Ideo in hoc maxime verſari arbitror Iudicis arbitrium, quòd extendi poſſe vſque ad mortem incluſiuè in minore doli capace, teſtatur *Ioſeph Ludou. in deciſ. Lucen.* 17. *num.* 72. *& ſequen. verſic. quintus caſus*, præſertim ſi huiuſmodi delictum eſſet in regione frequens, quo caſu non eſſe locum minorationi pœnæ ſub prætextu minoris ætatis, dixit *Addit. ad Dec. in cōſ.* 535. *in verb. mitigari*, quam refert idem *Caball. in eodem caſ.* 134 *num.* 10. [Vnde licet *Dec. in d. conſi.* 535. ab ordinaria pœna excuſandam eſſe dicat mulierem minorem, quæ data opera plures abortus fecerat, & idem affirmat *Cacher. in deciſ.* 60. in alia muliere, quæ cum conſilio matris partum ſuffocauerat, & in latrinam deiecerat, & in vtroque caſu pœnam eſſe arbitrariam dicat *Menoch. de arbitr. iud. caſ.* 357. *num.* 20. Nihilominus in alio caſu ſimili cuiuſdam mulieris, quæ partū ſuffocauerat, accedente materno conſilio, vtramque decapitatam fuiſſe inquit *Carpan. in nouis conſtit. Mediol. incip. homicida, ſub titu. de pœnis, num.* 1409. quem refert *Iul. Cæſar Ruginell. in pract. quæſt. cap.* 35. *num.* 6. Quæ concluſio nunc abſque vlla difficultate procedit in hoc Regno, ſtante Regia pragmat. 1. de minorib. per quam ſpecifice ſtatutum eſt, Iudicantium arbitrio relinqui, an ordinaria, vel mitiori pœna minores delinquentes feriendi ſint, conſiderata delicti atrocitate, perſonæ qualitate, delictorum reiteratione, ac cæteris alijs conſiderandis rectè perpenſis. Verum animaduertendum eſt, quod in delictis carnis, ſcilicet, adulterio, ſtupro, & ſimilibus, minor impubes nulla pœna puniri poteſt, etiam ſi ſit pubertati proximus, cum excuſetur à naturali impotentia, vt expreſsè probat *tex. ſingularis in l. ſi minor*, cum ibi not. per *Glo. Alber. & Ang. ff. de adult.* & *in c. t. de delict. puer.* Et licet ex hac ratione videatur inferri conſequentia, quod ſi quis ante pubertatem aliquam virginem ſtupraſſet, quia forte naturæ vis ſuppleret ætatis defectum, a pœna excuſandus non eſſet, ſtante, quod ceſſaret cauſa quæ ipſum excuſabat, cum in huiuſmodi delictis carnis aliquando, ſed raro malitia ætatem ſuperet, refert enim *Diuus Gregor. in dialogo*, quod quidam puer nouem annorum nutricem grauidam reddidit, vt inquit *Gloſ. in cap.* 1. 20. *quæſt.* 1. Hinc eſt, quod licet inter impuberes matrimonium non conſiſtat, nihilominus ſi malitia ætatis defectum ſupplet quoad carnis copulam perficiendam, valet matrimonium inter eos contractum, *cap. fin. de deſponſ. impub.* prout in propoſito caſu affirmat *Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens*, C. *de in integr. reſtit. minor. in ver. vel aduerſarij dolo, num.* 55. *verſ. mihi tamen verior.* His tamen non obſtantibus contrarium verius eſſe probat *Anto. Gomez. in* 3. *tom. variar. reſol. cap.* 1. *num.* 60. dicens, quod indiſtinctè impubes nullo modo ob carnis delictum puniri debet, etiam ſi coeundi potentiam habeat, quam concluſionem probat per iura prædicta, quæ genericè loquuntur, nec obſtare inquit, quod in matrimonio conſideretur viripotentia de iure canonico, & in coitu cum virgine, vt teneatur eam ducere in vxorem, vel dotare, vt in *cap.* 1. *de adulter.* Illud enim inductum eſt ex æquitate canonica, ne mulier remaneat decepta, & abſque vllo remedio, ſed quoad delictum corporis puniendum attendi debet iuris ciuilis diſpoſitio, nam remedium illius mulieris corruptæ non conſiſtit in punitione delinquentis, vnde ſubdit idem Author ſe defendiſſe quendam impuberem vndecim annorū, qui habuerat acceſſum contra naturam ad canem, & ſemen emiſerat, & probatum erat delictum, ſed oſtendiſſe Iudici iura prædicta, & obtinuiſſe, licet cum difficultate, & illum liberatum fuiſſe, cui opinioni inhæret etiam *Plaz. in epith. delictor. cap.* 32. *num.* 8. In hac autem opinionum controuerſia, mediam viam tutiorem exiſtimans *Sforz. Odd. in tracta. de reſt. in integr. par.* 2. *quæſt.* 81. *nu.* 23. inquit, quod licet impubes pro huiuſmodi delictis carnis puniendus non ſit pœna ordinaria, nihilominus ſi malitia ætatis defectum ſupplet, ſaltim extra ordinem acriter puniri debet, immo ſubdit, quod ſi poſtea maior factus in eodem delicto perſeueret, tunc excuſandus non eſſet etiam de delictis in adoleſcentia

tia commiſſis, cui diſtinctioni inhæret etiam
Farinac. in tracta. de reo conuict. & confeſ.
quæſt. 92. ſub tit. de pœn. temper. nu. 93.

An autem minor ætas excuſet etiam à cri-
mine ſodomiæ? Bombin. in conſi. 65. tenuit,
quod non, & idem affirmat Gram. in conſtit.
Regn. minorum iura, nu. 7. in fi. dicens, quen-
dam filium tabernarij, quamuis minorem de
ſodomitico vitio conuictum ad vltimum ſup-
plicium communi voto condemnatum, &
flammis combuſtum fuiſſe; Infantes vero, &
infantiæ proximos ab huius criminis reatu
excuſari affirmant Menoch. de arbitr. iud. caſ.
286. ſub nu. 16. & Sforz. Odd. in tract. de re-
ſtit. in integr. par. 2. quæſt. 80. nu. 44 in fin.
nam in ea ætate nullus dolus verè conſiderari
poteſt, & quoad animi iuditium pueri parum
diſtata brutis animalibus, ſubdit tamen
Sforz. Odd. in citato loco, num 45. quod ſi tan
ta appareret in puero eſſe malitia, vt aliqua ca
ſtigatio Iudicis circumſpectioni videatur eſſe
proficua, bene ageret, ſi puerum huius crimi-
nis reum ferula cedi decernat, ne ſaltim ob
liberam pœnæ remiſſionem in futurum delin
quere aſſueſcat, ſi vero puer eſt pubertati pro-
ximus, ſcilicet vltra decimum, ſed infra quar-
tumdecimum ſuæ ætatis annum, iuxta notata
per Duen. in regu. 259. in 3. limit. tunc licet
excuſetur a pœna ordinaria, non tamen debet
omnino eſſe impunis, ſed extra ordinem cor-
rigi, vt plenè probant idem Sforz. Odd. in d.
quæſt. 80. num. 46. cum plurib. ſequen. & Io
ſeph. Ludouic. in deciſ. Luten. 17. num. 47. in
prima par. & idem affirmat Farinac. in d. q.
92. num. 84 qui dicit ſemper vidiſſe huiuſmo-
di pueros fuſtigari, vel ad triremes, iuxta æta-
tis qualitatem condemnari, dummodo tamen
vigeſimum annum non excedant, puberes ve-
ro, qui annum quartumdecimum excedunt,
ſed minores vigintiquinque huius criminis
reos licet Bombin. & Gram. ſupra allegati di-
cant pœna ordinaria puniri debere, nihilomi
nus magis communis videtur opinio contra-
ria, quod potius extra ordinem puniantur, vt
affirmant Sor. iun. in conſi. 7. lib. 3. Menoch. de
arbitr. iud caſ. 286. nu. 18. & in caſ. 329. nu.
5. & alij relati per Farin. in d. quæſt. 92. nu.
85 An autem contra reum contumacem pro-
cedi poſſit ad ſententiam foriudicationis, ſi
opponatur eum eſſe minorem? Ambigua eſt
quæſtio ob maximum Doctorum conflictum,
quos pro vtraque parte pleniſſimè refert Fa-
rinac. in tit. de accuſ. quæſt. 11. num. 26. cum
ſeq. Negatiuam enim opinionem pro minore
communem eſſe affirmant Roland. à Vall.
in conſi. 68. num. 31. & ſeq. lib. 2. & Bertaz-
zol. in conſil. 380. num. 7. lib. 2. Contrariam
autem contra minorem veriorem eſſe teſtan-
tur, eamque omnibus contrarijs reſpondendo
ſtrenuè defendunt Natt. in conſil. 540. cum
duobus alijs ſeq. lib. 3. & pleniſsimè Menoch.
in conſ. 100. nu. 130 cum plur. ſeq lib. 1. Fol-
ler. vero in pract. crim. in ver. foriudicentur,
num. 7. dicit, quod facta aliquando hac oppo-
ſitione vidit proceſſum ad ſententiam foiudi-
cationis, ita tamen vt perueniente poſtea fo-
riudicato in fortijs Curiæ habeatur ratio de
minori ætate allegata, & ita paſſim ſeruari in
Magna Curia Vicariæ, cui opinioni inclinat
etiam Cartar. in tract. de exeq capto bannit.
cap. fin. nu. 227 eamque refert Baiard. ad Iul.
Clar. in quæſt. 44. num. 47. cum ſeq.. Sed pri-
mam opinionem nedum æquiorem, & tutio-
rem, ſed magis communiter receptam faten-
tur Farinac. in citato loco, & plenè Maſtril.
in deciſ. 161. per tot. reiecta dicta opinione
Follerij. quæ nimis quidem dura videtur, ob
irreparabile præiudiciũ, quod interim foriu-
dicato minori inferri poteſt, ſi ante capturam
eum impunè ſuis inimimicis interfici contin-
23 geret.] Notãdum quoque eſt in hac materia,
quod per vnicum actum ſine quæſtu pecunia-
rio nõ incurritur pœna lenocinij. ſed requiri-
tur, quod ad minus per duas vices in hoc cri-
mine deliquerit, vt teſtatur Caball. in eodem
caſ. 171. num. 12. & ita per Magnam Curiam,
& Sacrum Conſilium deciſum fuiſſe teſtatur
24 Vinc. de Franch. in deciſ. 68. Sed hoc fallit
in marito, qui committendo vxoris lenoci-
nium ex vnico actu punitur, l. mariti lenoci-
nium, §. qui quæſtum, verſ. ſiue enim, & ibi
Gloſ. ff. ad l. Iul. de adult. prout affirmat idem
Vinc. de Franch. in eadem deciſio. 68. num. 7.
25 & Caball. in d. deciſ. 171. nu. 13. Fallit etiam
ſi mediante pecunia lenocinium commiſit, nã
vnicus quoque actus ſufficit, ſecundum Gloſ.
in l. palam, §. non ignoſcendum. in verb. pro-
ſtituiſſet, ff. de ritu nupt. Sed hæc limitatio pa
rum tuta mihi videtur, nec eam omnino ap-
26 probat Gloſ. prædicta. Leno enim meretrici
æquiparatur in d. l. palam, §. lenocinium, vt
refert Vinc. de Franch. in deciſio. 68. num. 2.
27 Meretrix autem non dicitur, niſi ea, quę mul-
tis ſe proſtituit, cap. vidua, 34. diſt. eiuſque
turpitudo publicè venialis exiſtit, cap. mere-
trices, 34. quæſt. Sed non dicitur palam quę-
ſtum facere, quæ recepta pecunia duobus ſe
commiſcuiſſe probatur, ex notat. per eundem
de Franch. in d. deciſ. 68. num. 8. & Petr. Ca-
ball. in reſol. crimin. caſ. 123. num. 11. Mere-
trix enim propriè nuncupatur mulier vulga-
ris, quæ publicè quæſtum meretur, vt dixit
Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 328. num 4.
& vt multis ſe proſtituiſſe dicatur, oportet
quòd

quòd ad minus tribus ſe commiſcuerit], iuxta
notata per Pariſ.in conſi.160.num.8 vol.4.
& alios relatos per Maſcard de probation.in
concluſ.1067.num.17.& Adden.ad Bertaz-
zol.in conſi.crimin.134.lit.C. Vel verius ſe
cundum alios neceſſe eſt ad hoc, vt publica
meretrix dicatur, quòd vltra tres homines ad
concubitum admiſerit, ex not. per Cephal.
in conſi.140.num.33.quem refert Ioſeph Lu-
dou.in concluſ.64.in ver.meretrix igitur,
& Peregrin.in conſi.87.num.18.volum.1.
✻ [Hinc eſt, quod licet a beneficio eccleſiaſticæ
immunitatis excludantur publici latrones,
viarumque graſſatores, qui itinera frequenta-
ta, ſeu publicas ſtratas obſident, & viatores
aggrediuntur, eoſque bonis, vel vita ſpoliant,
cap.inter alia, de immunit.eccleſ.& cap.ſicut
antiquitus, 17.quæſt.4.vt ex communi Do-
ctorum ſententia affirmant Iul.Clar.in pra-
ctic.crimin.quæſt.30.verſic.quaro nunquid
generaliter, & plenè Farinac.in titu.de car-
cer.quæſt.28.nu.58. Moderatur tamen hæc
concluſio non habere locum in eo, qui ſemel
in via publica deliquit, vt notabiliter aſſerit
Ludouic.Peguer.omnino videndus in deciſ.
40.per totam, vbi additio ad eum optimè ex-
plicat quot requiſita concurrere debeant ad
hoc, vt quis tanquam publicus latro, ſeu graſ-
ſator debeat eccleſiaſtica immunitate priua-
28 ri.] Præſumptiuè autem pluribus modis pro-
batur aliquam eſſe meretricem, quos plenè
refert Farinac.in titu.de delict.carn.quæſt.
136.cap.3.per totum, latè Burſat.in conſil.
368.volum.4.Maſcard.in d.concluſ.1067.
29 per totam. Et ad probandam mulieris impu-
dicitiam admittuntur teſtes ſingulares, vt ple-
nè teſtatur Iacob.Mandel.in conſi.25.per to-
30 tum, volum.1. Ac etiam ij, qui cum ea concu-
bitum habuerunt, iuxta notata per Alexan.
in conſil.13.prope finem, volum.7. Natt. in
conſi.205.num.4. Bertazzol.in conſ.34.nu.
3.Peregrin.in d.conſ.87.nu.19. & alij cumu-
lati per Farinac.in titu.de indic.quæſt.43.
31 nu.80.& ſequen. Mulier vero, quæ amore
capta alicui ſui copiam facit, non dicitur me-
retrix, vt plenè teſtantur Menoch.de arbitr.
iud.lib.2.caſ.328.per totum, & Surd.in conſ.
32 469.num.36 volum.4. Et idem eſt, ſi auri co-
pia obcęcata ſe carnaliter cognoſci permittit,
ſecundum Adden.ad Bertazzol.in conſ.134.
33 lit.C. Mulier autem nupta adulterium com-
mittens, non dicitur propriè meretrix, ſecun
dum Bald.in l.conſentaneum, C.quomo.&
quan.Iudex, & alios, quos plenè refert Me-
noch.in d.centu.6.de arbitrar.iudic.caſ.535.
34 nu.6. Vbi hinc infert, quòd licet meretrix
pro debito carcerari poſſit, vt ex multorum
authoritate refert idem Menoch. in eodem
tracta.de arbitrar.iudic.quæſt.88.nu.13.&
plenè Petr.Caball.in 1.centur.reſolu.crimi.
35 caſ.78.num.2. Hoc autem fallit in meretri-
ce coniugata, vt plenè teſtantur Iaſ.in l.ple-
rique, num.9.& ibidem Soc.iun.nu.15.ff.de
in ius voc.Petr.Plaz.in epith.delict.cap.34.
num.13. & copioſè Ludou.Gomez.in repet.
cap.mulieres, num.15.& ſequen.de iudic.
36 Hinc etiam inferri poteſt, quòd licet mere-
trices expelli poſſint a vicinia, in qua habi-
tant mulieres honeſtæ, ne ſuis prauis moribus
alias honeſtas puellas corrumpant, vt plenè te
ſtatur Ludou.Peguer.in deciſ.12.per totam,
& alij relati per Menoch.de arbitrar.iudic.
lib.2.caſ.328.in fin.& in d.caſ.535.num.16.
& ſequen.& Vinc.de Franch.in deciſ.316.
qui nu.2.qui refert hanc iuris communis di-
ſpoſitionem ex gratia Neapolitanis conceſſam
fuiſſe extenſam ad ſcholares, & exteros habi-
tantes ſine mulieribus, ſed eam non operari
contra ſtudentes Neapolitanos, nec Caſa-
lium ipſius Ciuitatis, ex regula tex.in l.qui ex
vico, ff.ad municipal.& in eodem caſ.535.
nu.18.& ſequen. Menoch. refert in multis
locis vigere ſtatuta, quòd meretrices cogan-
tur, dum per Ciuitatem incedunt aliquod ſi-
✻ gnum deferre, vt cognoſcantur, [eas autem
expelli non poſſe extra Ciuitatem, inquit Ho-
rat.Viſcon.in addit.ad Vincen de Franch.in
d.deciſ.316.in fine.per tex.in l.ancillarum,
ff.de petit.hered. Tolerantur enim meretri-
ces in Republica propter maiora mala euitan
da, ex regul.tex.in cap.inter opera, de ſpon-
ſal.vt inquit Couarr.in epith.eiuſdem titu.
par.1.cap.4.num.7.cum ſeq. nam ſunt ſicut
ſentina in naui, & cloaca in palatio, quę ſi tol-
lerentur, omnia implerentur fetore, parique
modo ſi meretrices expellerentur, grauiora
peccata inſurgerent, vt plenè animaduertit
Ioan.Lopez in rub.de donatio.inter virum.
37 & vxor.§.40.nu.12.cum ſequen.] Nihilo-
minus hæc etiam concluſio limitatur in me-
retrice coniugata, quæ ſi cum viro habitat,
quantumuis meretricio more viuat, expelli a
vicinis non poteſt, vt ex multorum authori-
tate teſtatur Petr.Caball.in 2.centur.reſolu.
crim.caſ.184.nu.7.poſt Capyc.in deciſio.44.
nu.1.& ſeq. Sed hanc concluſionem ipſemet
Caball.in fin.limitat, niſi fortè quæſtum pu-
blicè faceret, & haberet maritum lenonem,
& infamem, nam tunc coniugium non debet
eſſe in conſideratione, quod etiam affirmat
idem Caball.in caſ.179.prope finem, multis
autem modis hæc concluſio limitatur per Io.
Vinc.de Ann.& Fabium eius filium in ſing.
38 338. ad quos me remitto. Sed an meretrix

habens

habens propriam domum poſſit à vicinis ex-
pelli? vide quæ nouiſſimè tradit *Gaſpar The-
ſaur.in quæſt.foren.33.lib.1.per totam, qui
num.4.* concludit, quòd ſi adeò corrupti ſunt
eius mores, vt vicinis ſcandalum præbeat,
etiam à propria domo expelli poteſt, & eam
cogitur vendere, & aliam conducere in loco
* pro publicis meretricibus deputato. [Et an
mulier nobilis meretricando amittat generis
nobilitatem, & priuilegia nobilibus conceſſa?
Franciſc. Auiles tenet, quod non, *in pro-
hem. prætor. ſub num.27. in fine*, quod eſt
39 ſingulariter notandum. Et demum an mere-
trix licitè accipiat ſuę turpitudinis quæſtum?
vide Doctores omnes *in l.4.§.ſed & quod
meretrici,ff.de cond.ob turp. cauſ.* plenè Ioã.
*Lopez in d.rub.de dona. inter vir. & uxor.§.
40.nu.3.cum ſeq.* & quæ ad hoc propoſitum
pleniſſimè cumulat *Ameſc.in tract.de poteſt.*
* *in ſeipſum.lib.2.cap.15.per tot.* [Et an me-
retrici luxurioſè viuenti ad inſtar prodigi bo
nis interdici, & curator dari poſſit? *ad tex.in
l.& mulieri,ff.de curat.furioſ.* vide omnino *Cald.Pereir.in l.ſi curatorẽ habens, in ver. cum non abſimilis,num.16.cum ſeq. C.de in integr.reſt. minor.* qui ſecundum verum illius legis ſenſum ex magis proprio verborum ſignificatu, & latini ſermonis elegantia, multorumque grauiorum Authorum ſententia pleniſſimè probat luxurioſam meretricis vitam non ſufficere ad hoc, vt bonorum adminiſtratione priuetur, ſed verba tex.intelligenda eſſe, vt tunc meretrici fiat bonorum interdictio, & detur curator, quando cum nimio luxu, & prodigaliter viuit, quam concluſionem quoque approbat *Arius Pinell.in l.fin. C.de bon.mater.nu.22.* Ea denique ratione multo minus eſſe bonis interdicendum viro libidinoſo, & incontinenti, plenè probat idẽ *Arius Pinell.in d.l.fin.nu.23.cum ſeq.* reprobata opinione *Didaci Segur.in l. Imperator, ad finem,ff.ad Trebell.* cui opinioni quoque inhærent *Caldas Pereyr.in citato loco num.* 14. & alij per eum allegati.

Finis Primi Tomi.

PARS TERTIA.

De effectibus, qui ex reciproco amore inter Patrem & Filium oriuntur.

CAPVT PRIMVM.

NVllus amor vincit paternum, & ideo pater magis torquetur in perſona filij, quàm in ſeipſo, & conſequenter ſicut confeſsio extorta à reo metu torturæ, non præcedentibus legitimis inditijs non nocet confitenti, ita etiam non nocet, ſi extorquetur metu torturæ inferendæ in perſonam filij, quæ concluſio multipliciter ampliatur, & exornatur.

SVMMARIVM.

1 *Amor nullus vincit paternum.*

2 *Pater non præſumitur, qui filium non diligit.*

3 *Amor erga filios concurrit etiam in matre, ſed an maior quã paternus ſit? remiſſiuè.*

4 *Amor paternus an idem ſit in filijs, & nu. 5.*

5 *Præſumptio quòd pater diligit filium, iuris eſt, ſed à natura procedit.*

7 *Pater torquetur in perſona filij.*

8 *Confeſſio extorta metu torturæ ſine inditijs non nocet, etiam ſi ſit millies ratificata.*

9 *Confeſſio extorta à patre metu torturæ filio inferendæ non nocet, & nu. 16.*

10 *Confeſſio extorta metu carceris, vel ob Iudicis terrorem non nocet.*

11 *Confiteri ſpontè nemo præſumitur, ſed ob Iudicis terrorem.*

12 *Confeſſio extorta à patre, dum filius in carceribus detinetur, non nocet, & idem eſt è conuerſo, nu. 13.*

14 *Filius aliquid ſoluens, vt patrem liberet, præſumitur metu coactus.*

15 *Contrahere cum carcerato in multis caſibus non licet, & in eiſdem caſibus nulliter contrahitur cum eo, cuius pater aut filius detinetur in vinculis.*

17 *Pater ſi confitetur delictum, vt filium liberet, ob quod ſuſpenſus ſit, ſi poſtea conſtet delictum verè commiſſum fuiſſe à filio, quid agendum?*

18 *Tortura inchoatur à filio in conſpectu patris, quando vterque venit torquendus.*

19 *Limitatur tamen quando vnus ipſorum fuiſſet aliàs inquiſitus de eodem delicto.*

20 *Confeſſio extorta ſine inditijs metu tormentorum non valet, & nu. 21. & 22.*

23 *Et ſi poſtea legitima ſuperueniunt inditia non conualeſcit, quæ concluſio ampliatur, & declaratur nu. 24. 25. 26. & 27.*

28 *Eadem concluſio limitatur in homine robuſto, & leuiter torto, ſed declaratur vt ibi.*

29 *Iudices ex tortura indebitè illata ſunt acriter puniendi, nec excuſantur, ſi id faciunt de mandato Principis.*

30 *Regi non licet dicere, cur ita facis?*

31 *Principis iuſſus inferiorem excuſat in leuibus tantùm.*

32 *Præſumptio eſt pro reo allegante confeſſionem meticuloſam, quæ concluſio pluribus modis declaratur, nu. 33. 34. 35. & 36.*

37 *Confeſſio dicitur metu torturæ extorta per ſolas minas de torquendo. Quæ concluſio procedit ſolùm in tribus caſibus, vt num. 38. 39. & 40.*

41 *Tortura metus magis propriè incuſſus dicitur quando reus examinatur in loco torturæ, cum minis de torquendo. Quæ concluſio declaratur nu. 42. 43. & 44.*

45 *Confeſſio extorta ſine legitimis inditijs, non ſolùm non ſuffitit ad condemnandum, ſed nec ad iterum torquendum.*

46 *Confeſſio in tortura debet ratificari extra locum, & aſpectum torturæ.*

47 *Tortura eſt experimentum valdè periculoſum.*

48 *Ratificatio confeſſionis facta in totura quomodo ſit facienda, & nu. 49. 50. & 51.*

52 *Confeſſio ſpontanea non ſufficit ad condemnandum, niſi pluries ratificata.*

Cuius concluſionis duæ redduntur rationes, nu. 53. & 54. Et quomodo intelligenda ſit, declaratur nu. 55. 56. & 57.

58 *Terminus aduerſus confeſſionem an ſit concedendus reo petenti tantùm.*

59 *Confeſſione propria nõn obſtante, aliquando reus abſoluitur, exempla ponuntur, nu. 60. 61. & 62.*

63 *Iudex circumſpectus plura in cõfeſſionibus reorum obſeruare debet.*

64 *Confeſſus plura delicta, ſi probat aliqua non eſſe vera, an præſumatur error in omnibus.*

65 *Confeſſio debet eſſe de re, quæ pendet à facto, & voluntate confitentis, & nu. 66.*

67 *Confeſſio non debet extorqueri à reo ſub ſpe impunitatis.*

68 *Confeſſio non eſt extorquenda per interrogatoria ſuggeſtiua.*

69 *Confeſſus ſpontè delictum debet mitius puniri.*

70 *Confeſſio incidenter emanata an noceat?*

71 *Confeſſio vera quatenus differat à ficta, quæ oritur ex contumacia rei? remiſsiuè.*

72 *Corpus delicti ſi non apparet, an reus ex ſua confeſſione condemnari poſsit?*

73 *Reus an poſsit ſine metu periurij delictum perpetratum negare? remiſsiuè.*

74 *Reum inſtruens ne delictum confiteatur, vel ei orationem præbens ad impetrandũ linguæ ſilentium, an puniatur, remiſsiuè.*

VLgare quidem, & communi omniũ conſenſu probatũ
4 eſt axioma, quod nullus amor vincit paternum, *l. fi. C. de curat. fur. l. nam & ſi parentibus, ff. de inoff. teſtam. & §. fi. inſt. de noxal.* Nulluſque præſumitur maior amicus filij, quam pater, *l. quidam cum filium, ff. de hæred. inſtit. l. nec in ea, ff. de adulter. & l. 1. §. taceat, C. de rei vxor. act.* Imò eum diligere cenſetur magis quàm ſeipſum, *l. contra pietatem, C. de teſtam. manum. & l. iſti quidem, § fin. ff. de eo, quod met. cau.* plenè *Caſſan. in conſi. 14. num. 14. & ſeq. Plaz. in epit. delict. c. 22. nu. 24. & Nicol. Moron. in tract. de treug. & pac. q. 134. nu. 17.* Vnde qui tangit filium dicitur tangere pupillam oculi patris ſui, vt inquit *Luc. de Penn. in l. vn. in 20. quæſt. prope fin. C. public. lætit. vel conſular.*
1 *lib. 12.* Et nedum pater diligit filium præter omnes, ſed etiam ſi ſit eius inimicus, adhuc mouentur viſcera ipſius, ita vt valdè contriſtetur de eius morte, vt legitur exemplum de Rege Dauid, qui triduò fleuit mortem Abſalonis, quamuis eſſet eius hoſtis, & rebellis, cuius meminit *Cyn. in l. propter inſidias, C. qui accuſ. non poſſ. & Crau. in conſi. 1. num. 2.* Patriſque amor fortius extenditur ad nepotes, eoſque magis diligit, quam filios, vt inquit *gloſ. in d. l. iſti quidem*, relata per *Caſſan. in*
2 *d. conſi. 14. nu. 16.* Hinc eſt, quòd non præſumitur eſſe pater, qui filium non diligit, prout ſapientiſſimum Regem Salomonem expertum fuiſſe traditur, vt legitur *in cap. afferte, de præſump.* quem text. allegat ad hoc propoſitum *Aleis. in tract. de præſump. reg. 1. præſump. 14.* eamque refert *Menoch. de præſum. lib. 6. præſump. 56. num. 2.* penes quem nu. 18. legitur illa notabilis ſententia Sabellici dicentis; Arctiori vinculo homo homini non iungitur, quam eo quo parentes liberis, multa enim volumus patriæ, multa parentibus, multa demum multis, ſed filiorum cauſa omnia volumus, per ferrum, per flammas intrepidè, ſi filiorum caritas expoſtulet, itur, nullius incolumitas ſuauior, nullum funus acerbius,
3 magiſque luctuoſum. Idemque amor erga filios concurrit etiam in matre, qui tamen an æqualis, vel maior, aut minor, quam paternus ſit? ardua eſt quæſtio, ſed eam egregiè explicat *Ioan. de Lignan. in tract. de amicit. ſub titu. quis magis diligat filium*, quem refert *Menoch. in d. præſump. 56. nu. 21. & ſeq.* & pulchrè *Guliel. de Bened. in cap. Raynutius, de teſtam. in ver. mortuo itaque teſtatore, in 2.*
4 *par. nu. 24. & ſeq.* Huiuſmodi tamen amor non conuertitur, ita vt ſit idem in filijs erga parentes, vt plerunque experientia docet, cuius ratio eſt, quia filius eſt quodammodo opus patris, & matris, pater enim dat formam, mater verò præbet materiam, & proinde cùm naturaliter ſecundum Philoſophum, quilibet opus ſuum diligat, ideo parentes filios diligũt tanquam eorum authores, vt pulchrè explicat *Phil. Prob. in addit. ad glo. Ioã. Monac. ſuper cap. ſtatutum, 2. nu. 14. & ſeq. de hæret. in 6.* quæ conſiderans *Salom. prouerb. cap. 6.* meritò dixit, Fili conſerua præcepta patris tui, nã propter maximam dilectionem non tibi præcipiet niſi bonum, quia eſt fidelior amicus, quam quis habeat in mundo, & qui deducit

filium

* filium de non eſſe ad eſſe. [Aliam quoque ſi-
milem rationem aſſignat *Michael Scotus in*
tract. de ſecretis naturæ cap. 14. dicens, Ideo
parentes plus diligere filios, quam econuerſo,
nam filius eſt ſanguis, & caro parentum, &
ideo illi habent pignus in eo, & non ipſe in
eis.] Plures alias rationes cur parentes magis
diligant filios, quam è conuerſo, cumulat *Io.*
de Lign. in d. tract. de amicit. §. exurgit nota-
5 *bile dubium, per totum.* Verùm licet regula-
riter minor ſit amor filiorum erga ſuos geni-
tores, non tamen deſunt filij, qui vehementer
parentes diligunt, prout multis probatur
exemplis apud *Valer. Max. in* 5. *lib.* vbi legi-
tur in 5. cap. de quadam muliere, quæ ſuis vbe-
ribus matrem lactando ſubſtinuit. Nec vn-
quam memoria delendum eſt, quòd dum olim
Rex Ladislaus mandaſſet Iudicibus Magnæ
Curiæ Vicariæ, inter quos erat quidam ſingu
laris Doctor Ioannes de Capiſtrano, vt inqui-
ſitionem criminis læſæ maieſtatis formarent
contra quendam patrem, & eius filium, & re-
latum fuiſſet Regi, quòd ſolus pater erat in
culpa, nihilominus Rex iuſſit contra vtrumq;
ſententiam mortis proferri, & ad locum pa-
tibuli ſimul trahi, verum ſecretè ordinauit,
quòd poſtquam patri caput amputatum eſſet,
liberaretur filius; Cùmque ſecundum regiam
ordinationem filius patrem decapitari inſpe-
ſpexiſſet, nimio dolore correptus improuiſa
morte ſuffocatus fuit, propter quod dictus
Doctor noluit amplius dominis temporali-
bus ſeruire, ſed ingreſſus fuit Ordinem Mino-
rum Sancti Franciſci, & fuit vir magnæ reli-
gionis, & ſanctitatis, prout refert *Affl. in con-*
ſtit. Regn. Patarenorum, ſub num. 38. *verſ. ſe-*
cunda ratio. Ad quod propoſitum multa alia
refert exempla *Menoch. de præſump. lib.* 6.
præſump. 57. *per tot.* & nouiſſimè *Ioſeph de*
Ruſtic. in probem ad l. cum Auus, ff. de coud.
* & *demonſtr. nu.* 55. *cum ſeq.* [Sed inter cæ-
tera ſilentio prætereundum non eſt notabile
prodigium ab Ariſtotele relatum in compen-
dio apud *Eugubinum lib.* 4. *de perenni filo-*
ſofia cap. 6. cuius hæc ſunt formalia verba,
[Cum fluuius ignis ex Aethna prorumpens
omnem circum regionem inunderet, fugien-
tibus ex oppidis, & agris omnibus, ſed ſenio-
ribus affectæ iam ætatis fugere non valenti-
bus, Adoleſcentes filios parentes in humeris
ſubſtuliſſe, ac flammam euadentes, fluuium
ignis in eos ſuperueniſſe, ſed diuinam proui-
dentiam, quæ rebus benefactis delectatur, per-
ſpicuam hic fuiſſe, ſcindens enim ſeſe rapidus
ignis in duas partes reliquit intactos parentes,
& alios, quaſi tantam pietatem veritus,] Hoc
exemplum per eadem verba refert etiam Fra-
ter *Thomas Maluenda in lib.* 7. *de Antichri-*
ſto cap. 15. *col.* 5 *verſ. ſed nobile prodigium.*]
6 Hæc autem præſumptio, quòd parentes vehe-
menter filios diligant, iuris eſt, ſed à natura
procedit, prout omnium primus ſcripſit *Ioã.*
Andr. in addit. ad Specul. in tit. de præſump.
§. ſpecies, nu. 5. *verſ. in prædictis*, & idem af-
firmant alij relati per *Menoch. in d. præſum.*
7 56. *num.* 1. *lib.* 6. Vnde ſi filius torquetur, pa-
ter quoque torqueri præſumitur, ſecundum
8 *glo. in d. cap. afferte, de præſump.* Et hinc con-
ſequenter infertur, quòd ſicut confeſſio deli-
cti extorta metu torturæ, non præcedentibus
legitimis inditijs, non nocet confitenti, etiam
ſi ſit perſeuerata, ac millies ratificata, iux. not.
per *gloſ. in l. penul. ff. de quæſt. Andr. in con-*
ſtit. ſi damna clandeſtina, *col.* 3. plenè per
Alex. conſi. 5. *nu.* 1. *vol.* 1. latè per *Hippol. in*
d. l. 1. *nu.* 54. *cum plur. ſeq. & in pract. crim. §.*
ſecunda quæſtio, nu. 31. *& ſeq. Bertazzol in*
conſi. crim. 95. *nu.* 10. & *ſeq. lib.* 1. *Franciſc.*
Becc. in conſi. 70. *nu.* 5. *lib.* 1. *Burſat. in conſi.*
201. *nu.* 17. *& ſeq. vol.* 2. *Hieron. da Lauren.*
in deciſ. Auinion. 20. *nu.* 17. *Maſcard. de pro-*
batio. in concluſ. 353. *nu.* 14. *cum ſeq.* & ple-
niſſimè *Farinac. in* 2. *lib. de reo conuic. & con*
9 *feſſ. q.* 83. *cap.* 1. *& ſeq. per tot.* Pari etiam mo-
do nihil nocet confeſſio facta per patrem me-
tu torturæ filio inferendæ, prout in ſpecie
animaduertit *Fely. in d. cap. afferte, ſub num.*
1. *verſ. nota ſecunda, de præſump. poſt Bald.*
in l. 1. *in fi. C. de rector. prouinciæ*, *in* 2. *lect.*
& *Menoch. in d. præſ.* 56. *nu.* 12. quæ conclu-
ſio fundatur in illa iuris præſumptione, quòd
pater magis torqueri cenſetur in perſona fi-
lij, quam ſi ipſemet torqueretur, vt benè con-
ſiderat *Iuriſconſ. in d. l. iſti quidem, §. fin. in*
fine, ff. de eo quod met. cau. vbi glo. in ver. ma-
gis, alia iura concordantia refert, & hac ra-
tione aliqui dicunt, quòd omnipotens Deus
quandoque affligit filios pro peccatis paren-
tum, nam ex filiorum pœnis magis cruciantur
eorum genitores, vt refert idem *Menoch. in*
10 *citato loco nu.* 7. Eadem quoque concluſio
ob eandem rationis paritatem ampliatur, vt
ſicut non nocet confeſſio extorta metu carce-
ris, vel ob iudicis terrorem, iuxta not. per *glo.*
in l. qui in carcerem, ff. quod met. cau. Alex.
in conſ. 52. *nu.* 3. *vol.* 3. plenè per *Hipp. in tra-*
cta. de bannit. in ver. carcerati, num. 30. *& in*
pract. in §. attingam, nu. 19. *Rolan. à Vall. in*
conſi. 17. *nu.* 19. *& ſeq. & nu.* 34. *vol.* 3. *Frãc.*
Becc. in conſi. 70. *nu.* 4. *& Maſcar. de probat.*
11 *in concl.* 353. *nu.* 17. Cùm nemo præſumatur
ſpontè confiteri, ſed potius ob terrorem iudi-
cis ipſum in fortijs habentis, vt inquit *Gram.*
in conſil. 60. *ſub num.* 6. *Hippol. in d. §. ex-*

pedita,nu.13. verſ. item ſciat , Honded.in
conſ.106.nu.61.vol.1.plenè Fab.Turrett.in
conſ.51.in princ.vol.1.& Addit. ad Bertaz.
12 in conſ crim.29.lit. C. vol.1. Sic etiam ea-
dem cauſa metus conſideratur in patre, ſi ab
eo aliqua extorquetur confeſſio,dum filius in
carceribus detinetur, nam non dicitur pater
in libertate conſtitutus, cuius filius macera-
tur in carceribus, vt pulchrè conſiderat Soc.
iun.in conſ.77.num.38.vol.1. cum quo con-
cordant Dec.in conſ.219.ſub nu.9. verſ.ſex-
to in alio,Frāc.Aret.in conſ.14.col.11.verſ.
ſecundus etiam actus,Caſſan. in conſ.14.nu.
15.Iaſ.in conſ.38.nu.3.vol. 3. Hipp. in ſing.
13 160.& Surd.in deciſ.101.nu.9. Eademque
cauſa metus etiam conſiderari poteſt in filio
reſpectu patris, cùm ſint correlatiui, ſecun-
dum Archid.in c.quamuis,il primo,de preb.
in 6.quem refert Phil.Prob.in addit. ad gloſ.
Io.Mon.in rub.de renunc. ſub nu. 33. verſ.
14 de metu filij. Vnde ſi filius aliquid ſoluat, vt
patrem liberet ab aliquo periculo , cenſetur
metu coactus ſoluiſſe, vt inquit Innoc. in c.
cùm locum,de ſponſal.& Felt.ind.c. afferte,
nu.2.quos refert Sebaſt. Sapia in repet.l.fin.
num.7.C. de impub. & alijs ſubſtit.& Ma-
15 ſcar. de probat.concl.1156. nu.9. Hinc pari-
ter inferri poteſt, vt in omnibus caſibus in
quibus prohibitum eſt cum carcerato contra-
here,iuxta not.in l.metum,§.ſed licèt,ff.quod
met.cau.& in c. cùm locum,de ſponſal.& ple-
nè per Hipp.in pract.in§. attingam, nu. 22.
cum plur. ſeq.& in ſing.306. & nouiſſimè
per Farinac. in tit. de carcer. quaeſt. 35. per
tot. in eiſdem etiam caſibus nulliter contra-
hatur cum eo, cuius pater, aut filius in carce-
ribus detinetur, cùm eadem vigeat cauſa me-
* tus. [Hinc in facti contingenti notabiliter cō-
ſuluit Ceſal. in conſ.164. lib. 2. quod ſi pater
vt filium carceratum, & indebitè tortum li-
beraret,pro eo fideiuſſit, obligando ſe ad pœ-
nam de illum præſentando toties quoties, ſi
poſtea requiſitus eum præſentare non valeat
ex quo filius torturę metu deterritus compa-
rere nolit , a pœna promiſſa pater excuſari
16 debeat.] Et quòd idem, immo maior animi
cruciatus torqueat patrem, dum filium tor-
mentis ſubijci, vel alio quouis modo macera-
ri videt, quam ſi ipſemet torqueretur. Id in
facti contingentia expertum fuiſſe tradunt
Regem Carolum II. qui dum pater, & filius
cuiuſdam grauis delicti rei arguerentur, &
nimis ambiguum eſſet,vter eorum illud com-
miſiſſet, prudens Rex mandauit filium furca
ſuſpendi , quam ſententiam pater audiens,
adeo territus fuit, quòd ſtatim ſe illius delicti
verum authorem confeſſus fuit, vnde rei ve-
ritate cognita, ipſe fuit morti traditus, libe-
rato filio,vt refert Andr.in c.ſi verò, in ver.
publici latrones, nu. 33. de pace iuram.firm.
cuius exempli meminit etiam Sebaſt. Sapia
in repet.l.ſi C.de impub.& alijs ſubſt. nu. 8.
17 qui hinc infert notabilem concluſionem, ꝙ
ſi eo caſu,quo pater confeſſus fuit delictum,&
ſuſpenſus,vt filium liberaret, poſtea fortè cō-
tingeret per alias liquidas probationes repe-
riri delictum verè commiſſum fuiſſe per filiū
iam liberatum,amplius ob eam cauſam mole-
ſtandus non eſſet,cùm ſatis ſit pro eo patrem
maleficij commiſſi debitas pœnas ſuſtinuiſſe,
quamuis contra hanc concluſionem dicat for-
titer vrgere tex.in l.qui ſeruum alienum,ff.
de interrog.actio.in quo expreſsè cauetur, ꝙ
ſi quis confeſſus fuit homicidium, & pro eo
decapitatus,ſi poſtea inueniatur verus homi-
cida,non excuſatur a pęna,quem tex.dicit ſin
gularè Iaſ.in l.error,nu.14. C.de iur.& facti
ignor. & ita per illum tex. ex communi DD.
ſententia tradit pro regula, quod pœna exe-
quuta contra innocentem, non prodeſt vero
delinquenti poſtea reperto, Petr. Caball. in
1.cent.reſol.crim.conſ. 37. per tot. Sed fortè
ille tex.procedit in extraneo, non in patre,
qui reputatur eadem perſona cum filio, cogi-
18 ta,quia eſt magna deciſio. Ex eadem quoque
ratione inoleuit practica,vt quoties torquen-
di ſunt pater, & filius, sēper tortura inchoe-
tur à filio in conſpectu patris, vt docet Gand.
in tit.de quaeſt. nu. 11.Vital.ſub rubr.qua-
lit.ſit infer.tort.nu.2.Hippol.in l.1.§.man-
datum,nu.7 ff.ad leg.Cornel.de ſicar.Tiraq.
in rub.ad l.ſi vnquam,C. de reuoc.don.nu.8.
Aſc.Clem.in tract.de patr.poteſt.c.4.num.4.
Menoch.de præſump.in d.præſ.56.num.5.&
ſeq.in 6.lib.& Baiard.in addit. ad Iul. Clar.
19 in q.64.nu.91.& ſeq. Quæ tamen practica
non eſſet ſeruanda, quando fortè vnus ipſorū
fuiſſet alias inquiſitus de ſimili delicto, nā tūc
ab eo eſſet inchoanda tortura, vt notabiliter
dixit Hipp.in l.1.in princ.ſub num.41.ff. de
quaeſt.pro quo allegat ſingularem doctrinam
Salyc.in l.fin.col.vlt.verſ.quaero an ſufficiat,
C.eo.tit.de quaeſt.

Et quia ſupra concluſionem tetigimus, ꝙ
confeſſio metu tormentorum extorta, nō no-
cet confitenti,& materia eſt valde frequēs, &
quotidiana,ideo eam ſequentibus declaratio-
20 nibus exornabo; Quarum prima eſt,quod hu-
iuſmodi cōfeſſio abſq; legitimis indicijs ema
nata eodem morbo laborat, ſi metu tormēto-
rū,vel in ipſis tormentis extorta ſit, vt apertè
ſuadet tex.in l.1.§.ſi quis vltro, cū ibi not.per
glo.ff.de quaeſt.Bar.in l.1.nu.10.C. de cōfeſſ.
Gram.in vot. 6.nu.13. & in conſ. 65.num.6.

Rol.

Rol. à Vall. in conſ. 17. *nu.* 14. *& ſeq. vol.* 3. & alij relati per *Maſcar. de probat. in concl.*
21 353. *nu.* 1. Et ideo ſicut confeſſio facta in tortura abſque legitimis indicijs non valet, nec præiudicat confitenti, vt expreſsè cauetur in *d. l.* 1. *§. diuus, ff. de quaeſt.* etiam ſi ſit millies cum iuramento ratificata, omniaque inde ſequuta ſunt ipſo iure nulla, iuxta not. per *Burſat. in conſil.* 201. *nu.* 24. *vol.* 2. *Bertaz. in conſ.* 39. *nu.* 8. & *in conſ.* 61. *nu.* 4. *vol.* 1. *Rol. à Valle in conſ.* 12. *num.* 92. *volum.* 3. & alios quos plenè cumulat *Honded. in conſ.* 109. *nu.*
22 20. *&* 32. *volum.* 1. Ita quoque ex eodem defectu corruit confeſſio ob metum tantum tormentorum extorta, ſi legitima non præcedunt indicia, nam quoad eius inualiditatem habetur ac ſi reus verè tortus fuiſſet, vt inquit *Aegid. Boſſ. in tit. de tortura, ſub nu.* 22. *poſt Alex. de Neno in conſ.* 85. *num.* 6. & eſt communis opinio, vt patet ex allegatis per *Maſcard. de probat. in concl.* 353. *num.* 14.
23 Et hic defectus etiam ſi poſtea legitima ſuperueniant indicia, non tollitur, nec præcedens confeſſio conualidatur, vt teſtantur *Iul. Clar. in quaeſt.* 55. *verſ. ſi verò confeſſio, & in q.* 64. *verſ. dixi etiam*, plenè *Burſat. in d. cõſ.* 201. *nu.* 41. *Honded. in d. conſ.* 208. *num.* 35. *Franc. Becc. in conſ.* 70. *ſub nu.* 5. *& Viu. in commun. opin.* 139. *nu.* 2. *in noniſſima editio-*
24 *ne.* Quæ declaratio ampliatur procedere etiam ſi de eo quod reus confitetur ex oculari inſpectione appareat delictum in genere, iuxta ea quæ pulchrè tradit *Gabr. Saray. in addit. ad Matthæſil. in ſing.* 55. qui refert exemplum cuiuſdam, qui nullis præcedentibus indicijs confeſſus fuerat ſe hominem tribus vulneribus occidiſſe, eumque ſepeliſſe in horto, in quo poſtea cadauer ſic tribus vulneribus confoſſum, & ſepultum inuentum fuit, & hoc non obſtante concludit ex ea confeſſione reum condemnandum non eſſe, ſed abſolui debere ab obſeruatione illius iudicij, & deinde nouo inchoato proceſſu, ſeruatis ſeruandis, contra eum procedi debere, quod dictum pro notabili refert *Foller. in pract. crimin. in ver. & ſi confitebuntur in* 3. *par.* 3.
25 *part. principal. num.* 35. Sed hanc practicam reprobat *Farinac. in tit. de reo conuict. & confeſſ. q.* 83. *nu.* 13. ea ratione motus, quia iudex, qui leuato velo abſque legitimis indicijs ſemel proceſſit in extorquendo illam confeſſionem, effectus fuit ſuſpectus, & ideo dum liquet de notorio grauamine per eum illato, durum eſſet admittere, quòd coram eodem inſtruatur nouus proceſſus contra eum, quem ſic iniquè grauauit, nam etiam ſi poſtea iterum coram eo confiteretur, eadẽ difficultas ſemper vigeret. Vnde tutius eſſe ſuadet, vt corã alio Iudice noua formetur inquiſitio, coram quo omnis videretur ceſſare præſumptio
26 metus. ſed poſtea idem met fatetur etiam hác practicam non eſſe omnino tutam, per ea quæ tradit *Hieron. de Laur. in deciſ. Auenion.* 138. qui teſtatur in facto ſemel contigiſſe, quòd dum confeſſio metu tormentorum emanata coram vno Iudice, ratificata fuiſſet coram alio, qui ritè, & abſque metu proceſſerat, & demum coram eodem confeſſio illa reuocata fuiſſet, per omnes Dominos illius Senatus, excepto tantum vno, votatum fuiſſe huiuſmodi confeſſionem ſemel ab infecta radice prouenientem, nedum non ſufficere ad condemnandum, ſed neque ad torquendum, cum qua opinione concordat etiam *Hipp. in conſ.* 14. *nu.* 20. & *ſeq.* dicens, confeſſionem ſemel abſque legitimis indicijs extortam ab vno Iudice, non conualidari per ratificationem poſtea factam coram alio, ſemper enim durat idem metus quouſque durat torquendi poteſtas, quamuis iudices ſint diuerſi, & in eandem quoque ſententiam concurrit Apoſtill. ad eundem *Farinac. in conſ.* 19. *in lit. B.*
27 Caueant ergo iudices, ne ab initio aliquem indebitè torqueant, vel terreant, cùm nimis durum, ac ferè impoſſibile ſit inuenire cautelam amplius conualidandi confeſſionem illegitimè extortam, vt ex prænarratis apertiſ-
28 ſimè conſtat. Et licèt aliqui hanc declarationem limitandam putauerint in homine robuſto leuiter torto, vt innuit *Gramm. in deciſ.* 34. *nu.* 55. & *ſeq.* & *in conſ.* 40. *ſub num.* 15. *& in vot.* 6. *nu.* 8. nihilominus falſa videtur huiuſmodi limitatio, quando deſunt indicia etiam ad leuiter torquendum, per ea quæ fertiliſſimè tradit *Farinac. in tit. de indic. q.* 37. *nu.* 96. *cum plur. ſeq. & in d. tit. de*
29 *reo confeſſ. & conuict. q.* 83. *nu.* 18. Immo omnes iudices animaduertant, quòd ex tortura indebitè illata, ſunt acriter puniendi, iuxta not. per *Iul. Clar. in q.* 64. *in princ.* nec excuſantur etiam ſi id facerent de expreſſo mandato Principis, vt pulchrè teſtatur *Gram. in vot.* 32. *nu.* 9. vbi refert, quòd dum Rex Federicus affectaret quendam nobilem Regia authoritate torqueri, & interrogaſſet Matthæum de Afflicto an id fieri poſſet, intrepidè ille bonus ſenex reſpondit, nullo modo torturam inferri poſſe, ſi legitima non præcedũt indicia. Vnde ſubdit, quòd boni Conſiliarij ſemper debẽt dicere Principi veritatẽ, moderatè tamẽ, iuxta dictũ *Apoſt. ad Timoth. c.* 2. ibi, Cũ modeſtia corripientẽ eos, qui reſiſtunt veritati. Et ita pariter ſeipſum validiſſimis rationibus reſpõdiſſe dicit Illuſtriſs. Cardinali

Columnæ, tunc Proregi Regni Neapolis, eã-
demque ſententiam latè confirmant Rolan. à
Vall. in conſi. 12. nu. 47 & ſeq. vol. 3. Burſat.
in conſ. 201. ſub num. 42. vol. 2. Iul. Clar. in
pract. crim. q. 64. verſ. dixi quoque, & nouiſ-
ſimè Flam. Chartar. in pract. interrog. reor.
30 lib. 4. c. 1. ſub nu. 53. Licet enim inferiori non
liceat dicere Regi, Cur ita facis? cap. in memo
riam, 18. diſt. & regulariter ſuperioris iuſſus
excuſet, l. is qui in puteum, §. qui tutoris, cum
ibi not. per gloſ. ff. quod vi, aut clam. Ex qui-
bus rationibus motus, contra præcedentem
concluſionem inclinaſſe videtur Par. de Put.
in tract. de ſyndic. in §. tortura, 3. cap. 4. in-
cip. de repetitione torturæ, nu. 8. cum quo cõ-
31 cordat Cepol. in caut. 214. Nihilominus ve-
riſſimam fatetur præfatam concluſionem Fa-
rinac. in tract. de indic. q. 37. nu. 77. nam Prin
cipis iuſſus non omnino inferiorem excuſat,
niſi in rebus leuibus tantùm, ſaltim à pœna
extraordinaria, vt ex communi DD. ſentẽtia
teſtatur Iul. Clar. in pract. §. fi. q. 60. verſ. ſolet
dubitari, & Menoch. de arbit. iud. lib. 2. caſ.
* 354 nu. 22. & ſeq. [cui concluſioni non ob-
ſtat ſentẽtia Cyni in l. reſcripta, C. de precib.
imper. offer. relata per Cagnol. in l. velle non
creditur, nu. 10. in fi. ff. de regu. iur. dicentis,
quod Iudex inferior tenetur, ac tuta conſcien
tia poteſt exequi mandatum Principis, vt ali-
què ſine proceſſu ſuſpendi faciat, verior enim,
& tutior opinio eſt, quod Principi irato ali-
quid iniuſtè mandanti debet inferior reſcri-
bere, & interim ſuperſedere in exequutione
ſaltim per triginta dies, vt expreſsè cauetur
in l. ſi vindicari, C. de pœnis, & expectare ſe-
cundum ordinem, quem poſtea exequendo
eſſet penitus excuſatus, vt ex magis communi
Doctorum concluſione refert Baiard. ad Iul.
Clar. in d. q. 60. nu. 54. cum ſeq. quam pleniſ-
ſimè exornat Flamin. Cartar. omnino viden-
dus in tract. de exeq. ſenten. capto bannito,
32 c. fi. nu. 327. cum plur. ſeq.] Secunda princi-
palis concluſionis declaratio eſt, quòd in du-
bio confeſſio facta per carceratum, non præce-
dentibus legitimis indicijs, ſi reuocatur à reo,
àſſerente illam feciſſe metu tormentorum,
quamuis metus ſpecificè non probetur, ſem-
per præſumptio eſt pro reo cõtra officialem,
ſufficit enim ad hoc, vt confeſſio dicatur me-
tu exorta, quòd facta ſit à carcerato, ſecun-
dum Bald. in l. falſus, C. de furt. Ancharan.
in conſi. 24. per totum, Hippol. in pract. in §.
attingam, num. 29. & in tract. de bannit. in
ver. carcerati, num. 30. Rolan. à Val. in conſ.
17. num. 19. & ſequen. volum. 3. Burſat. in
conſil. 201. num. 15. volum. 2. Bertazzol. in
conſi. 225. num. 22. volum. 1. Honded. in conſ.
108. num. 30. volum. 1. Mar. Anguillol. in
conſi. 260. & Maſcard. de probat. in concluſ.
33 353. nu. 17. & ſequen. Sed hanc declaratio-
nem aliqui non ita ſimpliciter admittunt, ſed
altero de duobus concurrente, videlicet, vel
quòd iudex, qui ipſum carceratum detinet, ſit
malæ qualitatis, & ſolitus metum, & violen-
tiam inferre, prout videtur ſenſiſſe Boſſ. in tit.
de confeſſ. num. 74. & Honded. in d. conſ. 108.
34 num. 30. Vel quòd carcer, in quo reus deti-
netur ſit valde atrox, in quo frigore, & alijs
incommoditatibus affligatur, iuxta notata
per Abb. in cap. fin. num. 11. de confeſſ. Vel ſi
35 detineatur in compedibus, vel cum cathena,
& manicis ferreis, vt conſiderat Hippol. in
conſi. 48. num. 25. Natt. in conſi. 519. num. 4.
& Foller. in pract. crimin. in ver. & ſi confi-
36 tebuntur, in prima par. ſub num. 64. Et præ-
ſertim ſi etiam fame crucietur, vt dixit Barto.
in l. 1. ſub num. 7. ff. de quæſt. Franciſ. Becc.
in conſi. 70. num. 14. & Addit. ad Bertazzol.
37 in conſi. 162 lit. B. in fine. Tertia eſt decla-
ratio, quòd confeſſio dicitur metu torturæ
extorta per ſolas minas de torquendo, etiam
extra locum torturæ, prout tenuit An-
charan. in conſi. 24. ſub num. 2. & per totum,
à quo non diſſentit Brun. in tracta. de indic.
38 in ſecunda par. quæſt. 6. num. 18. Hæc autem
opinio non eſt omnino recepta, niſi in tribus
caſibus; Primò, quando cum minis concur-
rit qualitas Iudicis rigoroſi, & terribilis, ac
ſoliti ſuas minas exequi, vt in ſpecie notat
Bologn. in additio. ad Guid. de Suzar. in tra-
cta. de indic. num. 77. Bero. in cap. at ſi clerici,
num. 51. verſic. vt ſi quando, de iudic. & Fa-
rinac. de reo conuic. & confeſſ. quæſtio. 83.
39 num. 49. Secundo procedit dicta opinio,
quando reus eſt perſona nimis timida, & de-
bilis complexionis, vel mulier, vt conſiderat
Bologn. in eodem ſupra citato loco, cum
quo concordat Franciſc. Caſſon. in tracta. de
tormen. cap. 18. nu. 4. & Farinac. in d. quæſt.
40 83. ſub num. 47. Tertio procedit dicta opi-
nio, quando tortura fuit comminata per de-
cretum Iudicis iam ſcriptum, hoc enim tan-
tum ſufficere ad iuſtum metum incutiendum,
affirmat Milleus in pract. fol. 116. ſub nu. 2.
quod dictum pro notabili refert idem Fari-
41 nac. in d. quæſt. 83. num. 50. Quarta eſt decla-
ratio, quòd torturæ metus magis propriè in-
cuſſus dicitur, quando reus ducitur ad locum
torturæ, & ibi examinatur cum minis de tor-
quendo, vt inquit Hippol. in conſi. 14. num. 6.
& in conſ. 29. nu. 30. & ſeq. Gram. in conſ. 15.
nu. 7. & in conſ. 21. nu 23. Burſat. in d. conſil.
201. nu. 18. volum. 2. Bertazzol. in conſil. cri-
min. 341. nu. 39. vol. 2. & Maſcar. de probat.

in

Digitized by Google

42 *in concluſ. 353. nu. 15. & ſeq.* Sed hęc quoque
declaratio non eſt ab omnibus ita ſimpliciter
recepta, cum non quælibet leuis territio fa-
ciat confeſſione meticuloſam, vt inquit *Aug.
in addit. ad Angel. de maleſic. in ver. quod fa
ma publica, ſub nu. 117. Boſſ. in tit. de tortn.
nu. 7. & ſeq. Foller. in 3. par. 3. partis, in ver.
& ſi confitebuntur, nu. 37. & Franc. Caſſon.
in d. tract. de torm. c. 19. nu. 3.* Sed aliqua re-
43 quirunt, vt nedum reus ducatur ad locum
torturæ, ſed etiam quòd ibi ſpoliatus ſit ad fi-
nem torquendi, prout originaliter dixit *Bar.
in l. nouiſſimè ff. quod falſ. int.* cum quo con-
cordant *Boſſ. in d. tit. de tort. nu. 22. & Ant.
Gomez in lib. var. reſol. tom. 3. c. 13. de tortu.
44 reor. nu. 4. ver. quod tamen intelligo.* Et mul
to fortius torturæ metus incurritur, quando
reus ligatur ad torturam, quo caſu nemo diſ-
ſentit, quin confeſſio ſic ab eo extorta habea-
tur ac ſi facta fuiſſet in tormentis, prout teſta
tur *Bart. in l. 1. §. diuus Seuerus, num. 2. ff. de
quæſt. Guid. de Suzar in tract. de indic. num.
72.* plenè *Carrer. in pract. crim. in princ. nu.
172. Bertazol. in d. conſ. 341. nu. 3. vol. 2. Bur
ſat. in d. conſ. 201. num. 13. & Maſcard. in d.
45 concluſ. 343. num. 16.* Quinta eſt declaratio,
quòd huiuſmodi confeſſio per torturam, vel
eius metu ſine legitimis indicijs extorta, ne-
dum non ſufficit ad condemnandum, ſed nec
vllum facit indicium ad iterum torquendum,
vt teſtantur *Bertaz. in conſ. 39. nu. 10. vol. 1.*
Et licèt *Boſſ. in tit. de confeſſ. per tort. ſub n.
22.* tenuerit huiuſmodi confeſſionem ſaltim
facere indicium ad iterum torquendum, eius
tamen opinionem reprobat maximus practi-
cus *Farinac. in d. q. 83. nu. 16.* & reuera nega-
ri non poteſt, quin hęc concluſio validiſſima
ratione, ac maxima æquitate fundetur, alias
enim eſſet aperire viam iniquis Iudicibus, vt
reos abſque vllis indicijs torquerent, & dein-
de quamuis illa confeſſio ſic violenter, & in-
debitè extorta declaretur nulla, nihilominus
reiterata tortura, quam forſan ille infęlix ſub
ſtinere non poſſet, & confirmata confeſſione,
aliquando innocentem ad mortem condem-
46 nent. Sexta eſt declaratio, quòd confeſſio fa-
cta in tormentis, vel metu tormentorum etiã
legitimis præcedentibus indicijs non ſufficit
ad condemnandum, niſi ſequuta ratificatio-
ne ſpontanea extra locum, & aſpectum tortu-
ræ, iuxta plenè not. per *Iul. Clar. in q. 64. ver.
cæterum ſi reus. Foll. in 1. par. 2. part. ver. &
ſi confitebuntur, num. 39. Roland. à Vall. in
conſ. 17. num. 27. vol. 3. Ant. Gomez in 3. lib.
var. reſol. c. 13. nu. 24. & Flamm. Chartar. in
pract. interrog. reor. lib. 4. c. 1. nu. 139. & ſeq.*
47 Cuius ratio eſt, quia tortura eſt experimentũ
valde periculoſum, multi enim ob doloris im
patientiam ſæpè fatentur ea quæ nedum nun
quam commi'erunt, ſed nec quidem corde co
gitauerunt, prout tempore ſuo expertum ſe
fuiſſe teſtatur *Iul. Clar. in d. q. 64. propè fin.*
& iddem affirmant *Bertaz. in conſ. 29. num.
4. & in conſ. 162. nu. 9. Flam. Chartar. in d.
c. 1. nu. 129.* & pulchrè *Menoch. in nouiſſimis
addit. ad ſuum tract. de arbit. iud. in caſ. 269.*
qui propterea concludit huiuſmodi confeſſio
nem plura requiſita habere debere, alioquin
eſſe arbitrarium iudici quantum reo in tor-
48 mentis confitenti credere debeat. Qualiter
autem ſit huiuſmodi\ ratificatio facienda, be-
ne docet idem *Chartar. in d. pract. interrog.
reo. lib. 4. c. 1. nu. 109. & cap. 2. ſub nu. 17.* &
23. plenè *Iul. Clar. in d. q. 64. verſ.* & *circa,
cum alijs ſeq. & ibid.* Baiard. *in addit. ad eum
nu. 146. & Farinac. in tit. de indit. & tortu.
q. 39. nu. 32. & in q. 83. nu. 67. & ſeq.* Et inter
49 cętera benè obſeruandum eſt, quòd non fiat
incontinenti, & donec durat torturæ dolor,
ſed ex interuallo, & ceſſato dolore, vt inquit
*Hippol. in d. l. 1. § diuus Seuerus, nu. 6. ff. de
quæſt. & Maſcard. in d. concl. 353. nu. 15. &
50 in concluſ. 355. nu. 1.* Quod interuallum de-
bet eſſe ad minus vnius diei vigintiquatuor
horarum, vt teſtantur *Anton. Gomez. in d. c.
13. nu. 24* & *Maſcard. in d. concl. 353. num. 2.
51 & 13. & in d. concl. 355. nu. 2.* Vel ſecundum
magis communem Doctorum opinionem,
hoc arbitrio Iudicis relinquitur, vt conclu-
dunt *Iul. Clar. ind q. 64. verſ. & circa hanc
ratificationem, Hippol. in d. § diuus, num. 8.
Ant. Gomez. in d. c. 13. num. 24 Menoch. de
arbitr. iud. lib. 2. caſ. 38. nu. 2.* & plenè *Hort.
Caualc. in tract. de brach. reg. in 3 par. num.
181.* Animaduertendum autem eſt, quod ſi
reus in tormentis fatetur delictum commiſiſ-
ſe, & nominat alios complices, non ſolum
opus eſt, quod confeſsionem ratificet extra
tormenta cõtra ſeipſum, ſed quod iterum po-
ſtea torqueatur ſpecialiter ad conualidan-
dam depoſitionem contra ſocios, vt poſt *Fa-
rin. in quæſt. 43. num. 137.* notabiliter refert
Petr. Caball. in reſolut. crim. caſ. 33. nu. 11.
52 Septima eſt declaratio, quòd etiam ſi quis
ſpontè abſque tortura confiteatur delictum,
non poteſt ex huiuſmodi confeſsione damna-
ri, niſi pluries in ea perſeuerauerit, nam in cri
minalibus ſolemniter proceditur, & confeſ-
ſio non ſtat in præiudicat, & ita intelligitur
*tex. in d. l. 1. §. diuus Seuerus, & in §. ſi quis
vltro, ff. de quæſt.* vt pulchrè dixit *Raph.
Cuman. in conſ. 239. num. 4.* quem refert, &
ſequitur *Hippol. in pract. crim. §. poſtquam
53 nu. 22.* Cuius ratio eſt, quia talis ſpontè con-
fitens

fitẽs delictum,in quo agitur de pęna vitę ſuę, non videtur eſſe in rectitudine, & plenitudine intellectus, & ideo debet de eo ſæpius, & in diuerſus diebus interrogari, vt benè proſpiciatur, an perſeueret in eadem confeſsione,vel illam improbet, aut reuocet,prout in-
54 quit *Hipp.in ſing.329. circa med.* Alia etiam meo iudicio poteſt eſſe ratio, quia ſi ſola confeſsio inquiſiti ſufficeret ad eum condemnandum,ſequeretur,quòd quilibet eſſet dominus membrorum ſuorum, ſi confitendo delictum poſſet ſe reum mortis facere, contra *tex.in l. liber homo,ff.ad l. Aquil.& in l.non tantum, ff.de pœn.* Sed hæc quoque concluſio ſuas ha-
55 bet Doctorem controuerſias. Multi enim abſolutè dicunt vnicam ſpontaneam confeſsionem ſufficere ad condemnandum abſque alia ratificatione, dummodo non ſit expreſsè reuocata, prout tenuerunt *Guid.de Suzar.in tract.de indit.nu.44.Brun.in tract.de indit. in 2.par.q.6.nu.21.& ſeq.Lud.Carr.in prac. crim. in princ.nu.24. Foller.in 1.p.2.par.in ver.& ſi confitebuntur, nu.39. Iul.Clar.in q.65. verſ.ſed quaro. & Maſcard.in concl.*
56 *353.nu.34.* Alij verò cautius,quamuis non neceſſarium eſſe dicunt, quòd etiam ſpontanea confeſſio iterum ratificetur, vt innuit *Angel.de maleſ.in verb. quod fama publica, n.110.verſ.ſed cautus iudex, & Par.de Put. de ſind.in ver.tortus,c.1.nu.13.verſ.& cau-*
57 *tius eſt.* Communior verò Doctorum concluſio eſt, quòd poſt confeſſionem detur reo terminus ad ſe defendendum aduerſus eam,cùm poſſit fortè docere de errore confeſſionis,vel eam declarare, quòd ſcilicet homicidium fecerit ad ſui neceſſariam defenſionem, vel quãdo erat minor, & ſimilia,prout optimè docet *Ant.Gomez.in 3.lib. var.reſol.c.11.ſub nu. 3.verſ.vnde alter, & tertio*, à quo non diſſentit *Franc.Caſſon.in d.tract.de torment.c. 18.num.5.& Boſſ.in tit.de confeſſ.num.2.& ſeq.* itaque in facti contingentia per Sacrum Conſilium reluctante fiſci patrono, deciſum fuiſſe teſtatur *Gram.in vot.7.per tot.* An au-
58 tem iudex teneatur huiuſmodi terminũ concedere reo petenti tantùm, vel etiam ſi non petatur? *Boſſ.in d.tit.de confeſſ.nu.7.* intrepidè tenet, quòd ſi reus aduerſus confeſſionem nihil allegat, nulla eſt ei concedenda dilatio, nam ex confeſſione inducitur notorium, ex reg.tex.in *c.fin.de cohabit.cleric. & mul. & in l.generaliter,C.de non.num pec.* Et dum reus non petit terminum ad ſe defendendum aduerſus eam, videtur in eadem confeſſione perſeuerare;benè verum eſt ſecundum eum, quòd Iudex debet eſſe circumſpectus,vt non ſtatim eum mori faciat,ſed dare debet aliquod interuallum, vt eius defenſores poſſint ea, quæ incumbunt pro eius innocentia allegare,ſed quicquid Boſſius dicat, tutior magiſq; communiter recepta obſeruantia eſt, quòd etiã reo non petenti ſtatuatur terminus poſt eius confeſſionem ad omnes, & quaſcunque defenſiones faciendum, quo elapſo ſi nihil probat, poterit ad eius condemnationem procedi, vt teſtatur *Iul. Clar. in d. q.65. in princ.poſt Salyc. in l.2.num.7. C.de cuſtod. reor.* & plenè *Caball. in reſol. criminal.caſ.*
59 *186.per tot.* Multa enim eſſe poſſunt,ex quibus non obſtante propria confeſſione debeat reus abſolui, vel ſaltim eius pœna minorari, quæ plenè refert idem *Iul. Clar. in q.55.per*
60 *totam.* Pone enim, quòd quis confiteatur occidiſſe hominem, qui poſtea viuus reperiatur,vel ſtupraſſe mulierem,quam euidentia facti demonſtrat eſſe virginem, nunquid dubitãdum eſt, veritatem eſſe confeſsioni rei pręferendam? certè non,prout Iureconſ.reſpondit *in l.inde Neratius,§.ſi.cum l.ſeq. ff.ad l.*
61 *Aquil.* Imò quandocunque conſtet de innocentia rei,ſemper veritas præfertur,& ſecundùm eam eſt iudicandum, non obſtantibus ſex centis confeſsionibus,vt proprijs vtar verbis *Bertazzol. conſ.95. ſub nu.13. volum.1.* cum quo concordant *Boſſ. in tit. de confeſſ. nu.70. Gramm. in vot.7. Hippol.in pract.in ver.ſecunda quaeſtio,nu.30.* & *Foller.in d.1. par.2.par.in ver. & ſi confitebuntur,nu.58.*
62 Quod ampliatur etiam ſi poſt ſententiam Iudici liqueat de innocentia rei, debet enim in eius executione ſuperſedere, & Principem cõſulere,vt expreſsè cauetur in *d.l.1.§.ſi quis vltro, ff.de quaeſt.* refert *Maſcard.in d.cõcl. 353.nu.26.& Farinac.* qui alios plenè cumulat *in tit.de inquiſition.q.11.nu.12.* & ideo
63 circumſpectus Iudex plura in huiuſmodi cõfeſsionibus obſeruare debet, nempè,quod nedum confeſsio ſit vera in omnibus circunſtantijs,ſed etiam probabilis, poſsibilis, & veriſimilis, prout ſingula benè docet *Menoch. de arbitr.iud.lib.2. caſ.269.per tot.* plenè *Foller.in d.ver. & ſi confitebuntur, nu.33.cum plur.ſeq. & Farin.de reo confeſſ.& conuic. q.81.nu.28.& ſeq.* Sed pone quod quis confiteatur plura delicta, & in termino ſibi dato aduerſus confeſsionem probet aliqua ex euidentia facti non eſſe vera, an ſaltim pro alijs puniri poſsit,vel potius præſumatur error in omnibus, *Raph.Cuman.* reſpondit pro reo *in conſ.154.num.3.in fine,* & eum ſequitur *Alciat.de praeſump.in reg.3.praeſu.31.ſub n.3.* & pro hac opinione faciunt not.per *Socin.in conſ.82.vol.1.& in conſ.126.num.68.vol.2.* & *Dec.in conſ.536.nu.10.* Quæ autem practica

Digitized by Google

ćtica ſeruanda ſit, quãdo reus propriã cõfeſsio
nẽ reuocat allegando eã fuiſſe erroneam, ple-
niſsimè explicant Hortẽ. Canale. in d. tract.
de brach. reg. in 3. par. nu. 223. cum plur. ſeq.
& Petr. Caball. in reſolut. criminal. caſ. 186.
nu. 4. cum ſeq. & ſi dato termino aduerſus cõ-
feſsionem, probationes factæ aduerſus eam
non ſint adeo plenæ, vt in totum videatur eli
ſa, an debeat reus iterum torqueri, vel potius
extraordinaria pœna puniri? vide omnino
eundem Canale. in ead. 3. par. n. 213. & 231.
* [Sed in caſu quo reus iterum torquetur, ſi in
negatione perſeueret non poterit amplius ex
illa reuocata confeſsione condemnari, quam-
uis præcedat iudicis proteſtatio, quod tor-
queatur citra præiudicium probatorum, &
cõfeſſatorum, vt notabiliter inquit Io. Bapt.
Lader. in conſ. 191. n. 6. Si vero nihil reus ad-
uerſus ſuam confeſsionem probat, tunc partes
Iudicis ſolum ſunt in condennando l. 1. cum
ibi not. per Bal. nu. 23. C. de confeſſ. vt notant
plenè Anton. Gamez. in 3. lib. var. reſo. c. 12.
ſub num. 3. Iul. Clar. in pract. crim. § 65. in
princ. & alij plenè relati per Farin. in q. 81.
de reo conuict. & confeſſ. nu. 3. cum ſeq. qui
ex communi Doctorum ſententia inquit, quod
ſpontanea iudicialis confeſsio nulla alia pro-
batione indiget, cum faciat reũ manifeſtum,
& notorium inducat, ac rei iudicatæ vim ha-
beat, & proinde ex ea ad condennationem
deueniri poſſe etiam ex nullo, & inordinato
proceſſu, & abſque alijs inditijs, plene pro-
bant Grammat. in deciſ. 48. num. 6. cum ſeq.
Foller. in pract. crim. in ver. & ſi confitebun
tur, par. 1. nu. 68. cum plur. ſeq. Franc. Becc.
in conſ. 70. num. 9. cum ſeq. & addit. ad Iul.
Clar. in d. q. 65. in prin. lit. A] Item animad-
65 uertendum eſt, quod confeſsio ſit de re, quæ
pendeat a facto, & voluntate confitentis, vt
poſt alios teſtantur Foller. in d. 1. par. 2. par.
nu. 111. vbi ponit explum de eo, qui fatetur
vulneratum deceſſiſſe ex vulnere, quem po-
ſtea conſtat re vera mortuum fuiſſe ex malo
regimine, quod etiam benè cõſiderat Bertaz-
66 zol. in conſ. 29. nu. 6 vol. 1. Et faciunt not. per
Maſcard. in concluſ. 358. num. 8. vbi dicit,
quòd ſi quis confitetur inſtrumentum validũ,
quòd re vera erat nullum, nihil ei nocet hu-
iuſmodi cõfeſsio, cùm iuris veritas repugnet,
ex reg. tex. in l. confeſſionibus ff. de interrog.
actio. iuncta gloſ. in l. vn. C. de confeſſ. cum
alijs not. per Rom. in conſil. 520. nu. 5. Præ-
67 terea non debet eſſe confeſsio per Iudicem
extorta ſub ſpe impunitatis promiſſæ, iux.
plenè not. per Dec. in l. ea eſt natura, nu. 7.
ff. de reg. iur. & ibidem per Cagnol. num. 17.
Ant. Gomez in 3. lib. variar. reſolu. in tit. de
probat. delict. cap. 12. nu. 6. plene Couar. in 1.
lib. var. reſol. cap. 2. nu. 16. & Plaz. in epith.
delict. c. 37. per tot. qua in re cùm etiam non
deſint grauiſsimi Doctores, qui intrepidè af-
firmant fidem reo promiſſam pro veritate
eruenda ſeruandam non eſſe, & materia ſit
nimis ampla, & periculoſa, & principaliter
non ſpectet ad rem, de qua agimus, ideo me
remitto ad ea, quæ pleniſsimè cumulant Fa-
rinac. in d. tit de reo conuic. & confeſſ. q. 81.
nu. 277. cum plurib. ſeq. & alij, quos plenè re-
fert Apoſt. ad eundem Farinac. in conſ. 53. in
lit. C. & nouiſsimè Ioan. Boniſac. in tract. de
68 furt. in ver. fraudoloſa, nu. 18. & ſeq. Debet
etiam Iudex diligenter cauere, ne confeſsio
ſit extorta per interrogatoria ſuggeſtiua, cùm
hoc ſit expreſsè prohibitum, per tex. in l. 1. §.
qui ad quæſtionem, cum ibi not. per Bar. &
Hipp. ff. de quæſt. quod qualiter intelligen-
dum ſit, & quæ circa hoc ſint obſeruanda?
plenè docet idem Farinac. in eod. tit. q. 83. c.
4. nu 84. cum plur. ſeq. & Flamin. Chartar.
in pract. interrogan. reor. lib. 1. cap. 1. nu. 54.
cum plur. ſeq. nec eſt extorquenda confeſsio
per dolum aſſerendo quod reus eſt conuictus,
vt inquit Farinac. in conſ. 185. nu. 14. cum
69 ſeq. lib. 2. Et demũ eſt animaduertendum, quod
ſpontè cõfeſſus delictum eſt mitius puniẽdus,
cap. non dicatis 12. q. 1. & l. quiſquis, §. ſanè,
C. ad l. Iul. maieſt. Tiraq. de pœn. temper. c.
30. per tot. Cumia. in rit. 54. n. 149. poſt Adr.
in conſt. pœnam eorum. nu. 4. & plenè Fa-
70 rinac. in d. q. 81. c. 5. per totam. Quid autem
ſeruandum ſit, quando confeſsio rei eſt inci-
denter emanata, plenè explicat idem Farin.
in ead. q. 81. c. 7. n. 219. cum plur. ſeq. & Ant.
de Ball. in 2. lib. varior. tract. q. 14. nu. 5. &
71 ſeq. ad quos me remitto. Et in quibus differat
vera confeſsio à ficta, quæ oritur ex contu-
macia rei? vide Gaſp. Theſaur. in q. forenſ. 6.
72 per tot. in 1. lib. Et an reus poſsit ex propria
confeſsione damnari, ſi non conſtat de corpo
re delicti? vide quæ plenè ad hoc propoſitum
cumulant Farinac. in tit. de inquiſit. q. 2. per
tot. pulchrè Petr. Caball. ſu reſol. crim. 3. cẽt.
caſ. 255. per tot. Ant. de Ballis in lib. variar.
tract. ſub tit. de quæſt. & torment. q. 9. Mu-
ſcatell. in pract. crimin. ſub rubr. de cognit.
ſeu probat. delictor. per tot. & quid ſeruetur
in publicis latronibus confitentibus aliquos
occidiſſe, & eorum corpora proieciſſe in ma-
re, vel occidiſſe aliquos homines ignotos? vi-
de Ioan. Graud. in tract. de bello exul. in loc.
prædicam. ſub 3. quæſt. de ſpecial. belli exul.
cap. 93. num. 2. qui aſſerit contra huiuſmodi
graſſatores non requiri probationem delicti
in genere, ſed ex ſola confeſsione eos condem
nari

nari poſſe, quamuis non conſtet de cadaueribus, dummodo conſtet reum graſſatum fuiſſe per campaneam, nam licet graſſatio ſimplex non inducat pœnam mortis, tamen ſi reus confeſſus ſit aliqua delicta commiſiſſe in campanea, ex ea ſola confeſſione poteſt ad mortẽ condemnari, ſecundum iura, ſed ego valde dubito de hac concluſione, nam eã fundat ex not. per *Franc. Caſon. in tract. de torment. cap. 2. nu. 4.* qui hanc opinionem non firmat, ſed remittit ſe *Fran. Brun. in tract. de indit. in 2. par. in 6. q. princ. qui nu. 11. & ſeq.* veriorem affirmat eſſe opinionem contrariam, quod ſi non conſtat de corpore delicti, nunquam deueniatur ad corporalem condemnationem. Ad quod propoſitum perpetuò notandum eſt, quod ſi teſtis fateatur ſe pecunia corruptum falſum depoſuiſſe, nulla eſt habenda ratio de huiuſmodi confeſſione ad finem procedẽdi contra principalem, pro quo prius cum iuramento depoſuerat, niſi aliunde conſtet de corruptela, & falſitate commiſſa, etiam ſi talis confeſſio ratificetur in tortura, vt pleniſſimè probat *Io. Vinc. Honde. in conſ. 106. per tot. lib. 1.* [Et idem eſt in crimine falſæ monetæ, in quo nullo modo poteſt reus condemnari, qui eam fabricaſſe confeſſus eſt, ſi falſa moneta non reperitur, vt affirmant *Ceſal. in conſil. 230. num. 11. lib. 2. Brunor. a ſole inter conſ. criminal. diuerſor. in conſi. 176. & Farinac. in tit. de de inquiſit. quæſt. 2. nu. 22.* An autem ad probandum delictum in genere in hoc crimine ſufficiat ſi reperiũtur cunei, ſeu ſtampæ, ſaltim ad finem torquendi dominum domus? *vide Decian. in conſ. 93. nu. 81. lib. 2. Maſcard. de probat. in concl. 1070. num. 9. BertaZzol. in conſ. crimin. 552. nu. 6. Vincent. de Franch. in deciſ. 440. Intrigl. in ſing. 176. nu. 111. & Farinac. in quæſt. 119. num. 9. cum ſequen.* Et quid ſi quis fabricauit monetam, ſed imaginem regiam adhuc nõ impreſſit? vide *Gramat. in deciſ. 74. Ant. de Ballis in tit. de liter. diſpenſator. cap. 8. num. 3. & Petr. Caball. in reſolut. crimin. cap. 27. num. 8. & 10.* Et quid ſi quis deaurari fecit monetam, vt meretricem deciperet? vide *BertaZzol. in conſ. crim. 56. lib. 1.* Et quid ſi quis tondet aureos maioris ponderis, & eos reducit ad iuſtum pondus? vide *Hier. Grat. in conſ. 72. lib. 1. Bertazzol. in conſi. 38. Hip. de Marſil. in conſ. 7. Farinac. in d. quæſt. 115. num. 109. cum ſeq. & Maſtrill. ſuper regia pragm. de indultu cap. 27. nu. 15.* An autem hæc concluſio procedat etiam in crimine veneni, ſi plura contra reum adſint indicia? vide omnino *Hier. de Laurent. in deciſ. Auenion. 20. per totam*, quæ eſt valde notabilis pro reis, ſed pro fiſcalibus fortiter vrgent notata per *Iac. Mandell. in conſ. 72. per totum*, Et quid in crimine ſodomiæ? vide *Plot. inter conſil. criminal. diuerſor. in conſil. 132. num. 22. lib. 1. & Farinac. in conſil. 25. num. 68. lib. 1.* Poſt hec autem ad meas manus peruenerunt quedam deciſiones manuſcripta olim Regentis Salernitani, Viri quidem ſua ætate inſignis, & recolendæ memoriæ, inter quas adeſt deciſ. 13. in qua refert, quod quamuis cadauer interfecti hominis non reperiretur, nihilominus ſtante confeſſione rei, quod illud in flumen proiecerat, per Sacrum Conſilium pœna vltimi ſupplicii impoſita fuit, & cum ſit notabilis deciſio, & adhuc non impreſſa, eam hic inſerere viſum fuit.] Et demum an
73 reus ſine metu periurij poſſit cum iuramento delictum perpetratum negare? vide *Bero.*
74 *in quæſt. 134. per tot.* Et an eum inſtruens ne confiteatur, aliqua ſit pęna puniendus, & quid ſi reum torquendum orationes doceat ad impetrandum linguæ ſilentium? vide quæ pulchrè tradit *Ioan. Bapt. Laderch. in conſil. 203. per tot.*

Deciſio Sacri Regij Conſilij, de qua fuit facta mentio ſupra, ante num. 73.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſus ſe occidiſſe hominem an poſſit condemnari ad mortem ſi de corpore mortuo non conſtat.*
2 *Probatio nulla maior quam erit confeſſio.*
3 *L. inde neratius, § fin. ad l. aquil. declaratur.*
4 *Confeſſio ita potens in criminalibus ſicut in ciuilibus.*
5 *Lex ad hoc vt habeat locum debet qualitas ab eo requiſita conſtare.*
6 *Antecedenti conceſſo conceſſa ſunt etiam omnia, quæ ſequuntur.*
7 *Ang. in l. certum, ff. de confeſſ. declaratur.*
8 *Confitens ſe occidiſſe hominem incertum an poſſit condemnari ad mortem.*
9 *Opinio vehemens pro veritate habetur.*

C A-

CVm quidam iuuenis publicè conuerſari ſolitus non comparere cepiſſet, & ob id ceptũ etiam fuiſſet ſuſpicari ne forſitan necatus fuiſſet, & orta fama fuiſſe occiſum, cõſtito quod fuerat viſus cum quodam alio iuuene ire ad quendam locum, & ab illa hora, vt dixi amplius non fuerat viſus, poſito iuuene prædicto ad torturam, vt indicaret quid de illo iuuene ſequutum erat, & habita ab eo confeſſione, quod iam dictus iuuenis fuerat ab alijs cum eius interuentu occiſus, & in quodam nemore humatus, ſtante propria confeſſione, & alijs in Magna Curia benevifis, & captis duobus alijs, habitaque ab ipſis confeſſione confeſſi fuerunt homicidium prædictũ commiſiſſe, & vt dixi cadauer occiſi in dicto nemore ſepeliuiſse, & facta diligenti perquiſitione pro illo inueniendo nequè aliter inuento fuerunt iterum torti, vt veritatem dicerent quid de cadauere prædicto egerunt, qui confeſſi ſunt ſeipſos poſt aliquot dies poſt humationem prædictam cadauer ipſum a loco prædicto ſubſtuliſse, & in flumen ne amplius inueniretur proieciſſe, qua confeſſione ratificata, & formato proceſſu fuit ceptum dubitari in Magna Curia an poſsent ex ea condemnari cum de corpore mortuo non conſtaret, & cum tandem per Magnam Curiam lata eſset ſententia ad mortem naturalem, & introducta appellatione ad Sacrum Conſilium fuit idem dubium accurate diſcuſsum, & licet ex confeſsione delinquentis ſe occidiſse hominem, & in flumen proieciſse ſequi poſsit condemnatio ad pœnam ordinariam, etſi de corpore mortuo nõ conſtaret.

Diſceptatio illa procedit ex illo text. apud omnes criminaliſtas *vulg. in l. 1. §. idem illud*, niſi conſtet aliquem eſse occiſum non haberi de familia quæſtionem *ff. ad Sillan.* & *ex eo text. Bald.* determinat ex tali confeſſione non poſse ſequi condemnationem in *addit. ad ſpecul. in rubr. de ſent.* cum alijs infinitis, quæ iuxta morem meum omitto, quia relata ſunt per *moder. Bonon. in l. 1. §. 1. de quæſt.* fuit conclnſum, quod ſequi debeat condemnatio ad mortem. Primo, quia etiam, quod deberet conſtare de corpore mortuo *iuxta tex. in dict. §. item illud*, ex quo reus hoc confitetur negari non poteſt quin conſtet, cum nulla maior probatio, quam proprij oris confeſſio iuribus vulgaribus, & ipſe reus tenetur probare de vita, & ſic de errore confeſſionis.

Secundo, quia hoc videtur probari per *tex. in l. inde neratius §. fin. ibi*, poſtea paratus ſit oſtendere hominem viuum eſse, *ff. ad leg. aquil.* qui licet in contrarium ponderabatur per aduocatos inquiſitorum ibi, cęterum occiſum eſse hominem à quocumque op ortet quaſi, quod debeat conſtare de morte, & tunc ſufficiat ſi reus dicat ſe occidiſse, nec actor teneatur probare eum conuentum feciſse. Tamen vera intelligẽtia tex. eſt quod illa verba intelliguntur quando ille ſcilicet, qui confeſsus fuerat probauerat ſeruum viuũ alias ſecus eſt, ita eleganter tradit ibi *gloſ. in verb. confeſſoriam*, ibi cogitur tamen probare eum occiſum eſse a quocumque ſi aliter viuum probet, alias ſatis erit, ſi a ſe occiſum confitetur, & aperte ex illo text. probatur nam, vt patet in principio dicitur, quod confeſsus eatenus auditur, quatenus ipſe paratus eſt docere de vita ſerui, & ſic præſupponitur non conſtare ſeruum a quocumque occiſum, & tamen expreſsè decidit, quod confeſsio potens erat, niſi ipſe de errore docuiſset, & hoc caſu ſubdit text. quod confeſsoria releuat ab onere probandi eum occidiſse, cæterum actori incumbit à quocumque occiſum.

Et quamuis ille text. loquatur in actione l. aquiliæ, quæ eſt ciuilis, tamen cum non adſit ratio in contrarium, in actione criminali idem dicendum, ita enim confeſſio potens eſt in criminalibus ſicuti in ciuilibus vulgatis iuribus.

Tertio, quia tex. in dicto §. item illud non infertur id ad quod allegatur, nam ex Senat. Conſult. ſillanian. occiſo domino ſerui torquentur, vt indicent a quo fuit occiſus, vt eis non præbentibus opem ſupplicium inferatur vnde nimirum ſi quæſtio a ſeruis habenda eſt, vt ſciatur, ac quo dominus occiſus eſt, & conſtare debet dominum eſse occiſum, quia quælibet qualitas a lege requiſita conſtare debet, vt lex locum habeat *l. 1. §. 1. & ibi Bart. ff. ne quid in flum. public.* cum alijs ſexcentis, non autem dicit ille tex. quod ſeruis confitentibus dominum occiſum ab eis, vel ab aliquo ipſis opem ferro negligentibus non ſufficiat, & reperi, quod hoc reſponſum de quo paulo ante dicebam, dat *Alex. ad illum tex. in conſil. 19. incipien. circa primum in 3. col. 7. vol.*

Quarto, hoc dixi probari per tex. & ibi *Bart. in l. & ſi certus, §. fin. ff. eod. tit. ad Syllan. iunct. text. in d. §. item illud, nam in*

tex.

tex. in §. item illud, dicitur quod quęſtio ſeruorum non habet, niſi de ſcelere conſtet, & tamen *tex. in d. § fin.* dicit, Domino non comparente ſeruos eſse torquendos. Vnde quamuis de morte non conſtet, tamen ex eo, quia Dominus non comparet, & ſic de morte ſuſpicatur, à ſeruis quæſtio habetur, per quē *tex. dicit ibi Bart.* quod ille tex. ſupplet ad dictum §. illud, quia liquere debet Dominum eſse mortuum per *tex. in d. §. illud*, vel liquere, quod non comparet per *tex. in d. §. fin.* Ita quòd ad torturam poteſt deueniri, ſicuti ergo ſillanianum Senat. Conſult. prouidet, quod conſtito de corpore Domini occiſi ſerui torquentur, & ſi confitentur penas luant iuxta *tex. in d. l. 1. respons. & §. potuiſſe*, ita pariter dicendum eſt, quod cum prouideat pari modo eſse torquendos ſi de morte Domini ſuſpicatur, quod ſi ipſi confitentur ſe ipſos occidiſse, & ſic de corpore mortuo per eorum confeſſionem conſtat, quod ex eodem Senatus Conſultu plectantur, ſi enim torquentur, vt ibi dicit Bart. & tortura eſt legitime illata, ergo conſequens eſt, vt omnia ea quæ ex tortura ſequuntur ſuum debeant habere effectum, quia conceſso antecedenti conceſsa ſunt etiam ea, quæ ſequuntur vulgata *l. ad rem mobilem cum l. ſequenti*, & ibi *gloſ. ff. de procur.* & ſic probatur, quod quando mors eſt indiciata, ex eo ſolo, quod non comparet homo, qui dicitur occiſus, habet locum Senat. Conſult. quod prouidet, tam circa torturam adhibendam, quam circa punitionem habita confeſsione, vt dixi, & certe iſta pura veritas videtur.

Quinto, quia Doctores, qui dicunt confeſſionem prædictam non ſufficere, loquuntur in confeſsione facta per inquiſitum ſe occidiſse hominem incertum, cuius nomen ignoratur, tunc enim, quia videtur multum vaga, & incerta forſan non ſufficeret non autem loquuntur quando confeſsio eſt facta de homicidio hominis certi, & particularis, quia ſi confeſsio eſset falſa poſset à confitente probari, quod viuit, illa enim confeſsio, quia habet omnia requiſita ad confeſsionem bene ſufficiens eſt, & ita declarat *Angel.* & poſt eum *Cuman. in l. certum, ff. de confeſſ.*

Sexto, quia ijdem Doctores loquentes de confeſsione incerti hominis dicunt, quod ſi per famam conſtaret de morte alicuius hominis, eſset ſufficiens, vt dicit *Bald. in loco prædicto*, & omnes qui eum ſequuntur ſic limitant, vel ſi ex alio eſset veriſimilis, vt iudicauit ille Nicol. de Tortill. & certe in caſu prædicto adeſt fama, adeſt etiam, quia iuuenis mortuus aliàs cum illis viſus fuerat, & poſtea per annum non comparuit, de cuius morte vehemens eſt opinio, quæ pro veritate habetur, iuxta *text. in l. 2. §. idem labeo cum gloſ. in verb. ſciat, ff. de aq. pluu. arcend.*

Septimo, dicebat *Angel. in dicta l. quod ſi confeſſ. de homicid. cert. homin.* non ſufficeret, aperiretur via iudicibus malignandi, & ego plus dico, quod eſset concedere priuilegium malis hominibus impune occidendi homines procurando proditorie, prout accidit in quæſtione præſenti homines occidere, eorum cadauera occultandi, & poſtmodum prætendere, quod ſi confitentur puniri non poſsunt, & in effectu priuare iudicantem facultate procedendi contra ſimilia patrantes ſub tali prætextu, quem nunquam leges conſiderauerunt, neque Doctores dicere voluerunt, & eſset quàm pernitioſiſsimum exemplum.

Quare fuit votatum bene iudicatum per Magnam Curiam, & quod furcis ſuſpendantur, die decima Aprilis 1508. Actuarius Ioannes Alphonſus de Capua Relator fuit Dominus Antonius de Orefice Regius Conſiliarius vir integgerrimæ vitæ, & doctrinæ.

Finis Cap. Primi.

CAP. SECVNDVM.

MAtrimonia debent eſſe libera ob omni coactione, & pœna, vnde matrimonium metu cõtractum eſt ipſo iure nullum, etiã ſi iuramentum adhibitum ſit; Eademque ratione reijciuntur omnes conditiones impedientes matrimonij libertatem. Quæ autem ſint huiuſmodi conditiones, & qualis debeat eſſe metus, ex quo redditur matrimonium nullum pleniſsimè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium vi aut metu contractum eſt ipſo iure nullum.*

2 *Matrimonium ſimiliter eſt nullum, ſi contrahitur ob metum illatum in perſonam filij, & è contra, & quæ ſit ratio, nu. 3.*

3 *Matrimonium debet eſſe liberum, & procedere ex mera, & ſpontanea contrahentium voluntate, cũ plena libertate, & ſecuritate.*

4 *Iuramentum præſtitum in matrimonio metu contracto eſt ipſo iure nullum in foro poli, & fori, cũ defecerit libertas, conſenſus, & opus non eſt abſolutione.*

5 *Puella nup*[t]*ui tradenda eſt à Iudice ponenda in loco tuto, & honeſto, vt exploretur liber eius conſenſus, quando ſuſpicatur metu aliquo reuerentiali eam poſſe impediri. Vel ſi dubitetur de matris ſuggeſtione, & nu. 6.*

7 *Sponſi promiſſio facta tutori pro deſponſanda pupilla non valet, ne ob lucrum ſuggeratur. Fallit ſi fiat cum conſanguineo futuræ vxoris, nu. 8.*

9 *Conditio, quòd mulier nubat cum conſenſu, vel arbitrio tertij reijci debet, & n. 13. Fallit in legato mulieri facto cum conditione, ſi nupſerit cum conſilio talis, nu. 10 & eſt magis communis opinio, nu. 13.*

Quid ſi tertius antequàm conſulatur, decedat, an legatum ſit præſtandum nu. 14. vſq; ad nu. 18. Et quid fauore Eccleſiæ, vel piæ cauſæ, nu. 16.

11 *Filia decreto Sac. Reg. Conſ. amiſit legatum dotis, & habuit tantùm legitimam, quia non nupſit cũ conſilio aliquorum, prout pater mandauerat, & num. 15.*

12 *Filiæfamilias licentia concedenda non eſt à Vicario contrahendi matrimonium ſine legitimis denunciationibus, ne pater ſciat, & fortè impediat.*

14 *Legatum mulieri factum, vt nubat cum conſilio tertij, an ſit præſtandum, ſi deceſſerit tertius antequã conſulatur, & nu 15. vſque ad nu. 18.*

Conditio habetur pro impleta a legatario, quando per illum non ſtat quo minus adimpleatur.

16 *Conditio de nubendo cum conſilio tertij nõ reijcitur, ſi teſtator mandauit legatum in caſu contrarij applicari eccleſiæ, vel piæ cauſæ.*

17 *Legatum factum puellæ cum conditione, ſi nupſerit Titio, debebitur, quando reluctante patre non potuit conditionem implere, & nupſit ſic patre volente, & limitatur remiſſiuè, eod. nu. in fine.*

18 *Conditio fuit reiecta tanquam turpis decreto Regij Collateralis Conſilij in legato facto mulieri, ſi nupſerit alicui conſanguineo, cum quo ſine Papæ diſpenſatione matrimonium fieri non poterat, quãuis DD. varia ſenſerint.*

19 *Vxor legatum non acquiret, ſi viro ſub conditione mandante, vt infra tres menſes poſt eius obitum alium virum duceret illa infra dictum trimeſtre non nupat.*

20 *Conuentio obſeruanda erit, ſi quis pecunia ab aliquo recepta promiſerat duplum reddere, ſi vxorem duxerit dummodo ſit maior, non exiſtens ſub patria poteſtate, & non adſit dolus, nec enormis læſio.*

21 *Conditio non nubendi extra familiam teſtatoris an valeat? remiſſiuè.*

22 *Legatum factum puellæ ſi nupſerit alicui ex pluribus nominatis per teſtatorem, an, & quando debeatur, remiſſiuè.*

Et ſi fieret legatum viro ſi duxerit Seiam in vxorem, nu 23. Et quid è conuerſo? & infra quantum tempus hæc conditio ſit adimplenda, nu. eod.

24 *Legatum tertio factum ſi vir vel mulier non nubat, valet, & conditio non reijcitur. Limitatur nu. eod. & 25. & 26.*

27 *Conditio ſi nupſerit an cenſeatur impleta per matrimonium ſpirituale, remiſſiuè.*

Et quid ſi mulier eligat cœlibem vitam ducere? num. eod.

28 *Conditio an ſit reijcienda, ſi puellæ fuerint relicta centum, ſi monaſterium ingrediatur, & mille ſi nupſerit, remiſſiuè.*

29 *Statutum non valet, prohibens conſtitui dotes vltra certam ſummam.*

30 *Statutum, quod mulieres nubentes extra aliquam ciuitatem priuentur hæreditatibus, an valeat?*

31 *Mulier (ſuppoſita validitate dicti ſtatuti) nubens ciui originario illius ciuitatis, alibi domicilium habenti, non incurrit in pœnam.*

Sic etiam in pœnam non incurrit, ducens virum exterum aſſumptum in Ciuem ex priuilegio illius Ciuitatis, nu. 32.

Ciuilitas acquiſita per originem non amittitur per tranſlationem domicilij in aliam partem.

32 *Ciuis nouiter aſſumptus efficitur verus ciuis, etiam ſi poſtea alibi habitet, & ciuitatis onera non ſubſtineat.*

33 *Immunitas conceſſa ciuibus, comprehendit etiam ciues acquiſitos ex priuilegio.*

Sententia eſt ſtricti iuris, & eius verba ſunt ſtrictè intelligenda.

34 *Ciuium appellatione in ſtricto ſignificatu, & in materia odioſa veniunt originarij tantùm.*

Priuilegium Ciuitati conceſſum, vt in ea Capitaneus eſſe non poſſit ciuis ex e enuicinis per viginti miliaria, intelligitur de originarijs.

35 *Ciues ex priuilegio ſunt verè ciues, ſicut originarij in fauorabilibus.*

Ciuilitatis priuilegium à ſolis decurionibus, & maiori parte ipſorum conceditur.

36 *Metus ſufficiens ad annullandum matrimonium debet eſſe talis, qui cadat in conſtantem virum.*

37 *Metus reuerentialis non ſufficit ad dirimendum matrimonium iam contractum. Quod fallit, vt ibidem.*

38 *Metus cùm ſit difficilis probationis, ſufficit probari per coniecturas. Quæ autem ſint coniecturæ remiſſiuè.*

39 *Metus licet actu non inferatur, ſufficit ſi adſit potentia coactionis.*

Ampliatur etiam ſi metum paſſus cauſam dederit coactioni. nu.40. & 41.

41 *Inimicitia eſt cauſa reuocandi Iudicem, etiam ſi recuſans ſit author.*

42 *Inimicitiæ graues ſuperuenientes inter teſtatorem, & legatarium reuocant legatum, etiam quòd teſtator cauſam dederit.*

43 *Inimicitia affectata eſt etiam ſufficiens cauſa recuſationis.*

44 *Coniecturæ multæ ſunt, ex quibus metus præſumitur purgatus.*

45 *Matrimonium metu contractum, licet de iure communi conualidetur ex ſequenti copula, & libero conſenſu, debent tamen accedere ſolemnitates per Sacrum Concilium Tridentinum ordinatæ.*

46 *Matrimonium non ſolum requirit liberum, & ſimplicem conſenſum, ſed etiam purum, & abſque conditione ſuſpenſiua contra eius ſubſtantiam.*

47 *Matrimonium an valeat, ſi quis dicat, accipiam te in vxorem, ſi te virginem inuenero, remiſſiuè.*

48 *Conditiones annullantes matrimonium, vel potius reijciendæ, ac ſi non eſſent appoſitæ, quæ ſint, remiſſiuè.*

49 *Metus annullat etiam matrimonium ſpirituale.*

50 *Metus reuerentialis an ſufficiat ad annullandam profeſſionem religionis.*

1 ALter præcedēti proximus paterni amoris effectus eſt, quòd ſicut matrimoniū vi, aut metu contractum, eſt ipſo iure nullum, *cap. cum locum de ſponſal.* vt notant *Iaſ. in l. interpoſitas, in 2. not. C. de tranſact.* & *in l. Titia, nu. 11. ff. de verb. oblig. Alex. in conſil 98. & 99. volu. 3. & in conſ. 156. vol. 5. Barbat. in conſ. 53. volum. 1. Pariſ. in conſ. 53. num. 41. & ſeq. in conſ. 58. num. 56. volum. 4. Silu. nupt. in 2. lib. in ver. qualitas coniugum. num. 119.* plenè *Couarr. in epit. de ſponſal. in 2. par. c. 3. §. 5. per tot.* & alij, quos plenè cumulant *Menoch. de præſ. lib. 3. præſump. 4. num. 1. Burſat. in conſ. 72. nu. 19. & ſeq. lib. 1. & Fab. Turrett. in conſ. 28. num. 1. & ſeq. lib. 1.* & ita pluries per Romanam Curiam iudicatum fuiſſe refert *Ioan. Aloyſius Riccius Patricius Neapolitanus*, ob eminentem eius doctrinam valde præclarus, *in prax. fori eccleſiaſt. nouiſſimè edita in*
2 *deciſ. 253. nu. 1. & ſeq.* Ex eadem quoque ratione nullum eſt matrimonium contractum ob metum illatum in perſonam filij, & è contra, vt teſtantur *Inn. in d. cap. cum locum, in princ. & ibidem* Card. *Alexand. in vlt. col. ver. ſuccedit quæſtio,* & alij relati per *Steph. de Gaeta in repet. c. ad limina, §. 4. num. 446. 30. q. 1.* & *Menoch. in conſ. 1. num. 275. lib. 1.*
3 Cuius concluſionis ratio eſt, quia matrimonia oportet eſſe libera, & ex mera, ac ſpontaneâ contrahentium voluntate procedere debent, nec ſufficit ſimplex conſenſus, niſi præſtetur cum plena libertate, & ſecuritate, vt poſt alios refert *Regens Io. Franc. de Ponte*
4 *in conſ. 44. ſub nu. 8.* Vnde etiam iuramentū præſtitum ſuper matrimonio metu contracto, eſt nullum, & non obligat iurantem ad eius obſeruantiam, ex quo deficit libertas cōſenſus, adeo quod opus non eſt petere abſolutionem ab eo, vt inquit *Couar. in d. cap. 3. §. 5. num. 3.* & alij quos plenè refert *Sanchez in tract. de matrim. in 4. lib. diſput. 20. q. 4. nu. 15.* idque procedere tam in foro exteriori, quàm etiam in foro conſcientiæ, teſtantur ex communi Doctorum, & Theologorum ſententia *Nauarr. in manuali confeſſ. c. 22. nu. 251. & Fab. Turrett. in d. conſ. 28. n. 2. & ſeq.* Nec opus eſt, quòd reſcindatur ope exceptionis, cùm ſit nullum ipſo iure, vt bene concludit *Steph. de Gaet. in d. c. ad limina, §. 4. num.*
5 *447. & ſeq.* Hinc eſt, quòd ſēper vbi adeſt aliqua probabilis cauſa ſuſpicādi puellā nuptui

tra-

tradendam aliquo metu reuerentiali impedi-
ri ne liberam ſuam voluntatem declaret, tunc
Iudex eam ſequeſtrare debet, & ponere in lo-
co tuto, & honeſto in quo liber eius confeſſus
exploretur, vt probatur in *l.3. in fi. ff. de libe.
homine exhib.* per quem tex. ita dicit *Couar.
in d.c.3. §.6. num.2.* & alij relati per *Ann. in
ſing.395. & Reg. Ioa. Franc. de* Pont. *in trac.
de poteſt. Proreg. ſub tit. de aſſenſu Reg. ſu-
per dotib. in princ. fol.254. & ſeq. à num.52.
vſque ad fin. & Maſtrill. in tract. de magi-
ſtrat. lib.5. cap.6. nu.*120. Et idem obſeruan-
6 dum eſt, quando dubitatur ne puella adhuc
impubes, adueniente pubertate alicui copule
tur ob ſugeſtionem matris, vt pulchrè conſu-
luit C*rauet. in conſ.*190. *per totum.* Animad-
uertendum autem eſt, quòd ſi mulier, de cuius
libera voluntate dubitatur, eſt adulta, tunc
electio matronæ, penes quā eſt ſequeſtranda,
fieri debet cum ipſius puellæ conſenſu, vt no
tabiliter, probat *doctiſſimus Rouit. in com-
ment. ſuper pragm.9. de Baron. nu.1. & ſeq.*
7 Hinc infertur, quod non valet promiſſio fa-
cta tutori a ſponſo pro obtinendo matrimo-
nio cum pupilla, vt tollatur occaſſio ſugge-
rendi eam ob cupiditatem illius lucri, quod
turpe reputatur, vt notabiliter conſuluit *Ne-
uiz. in conſ.47. num.1.* & *ſeq poſt Anchar. in
conſil.175.* & plenè N*att. in conſ.76. per tot.
& in conſ. ſeq. lib.1.* & plenè *Ioan. Guttier.
in tract. de tutel. par.2. cap.11. nu.*10. Verum
8 hoc intelligendum eſt procedere in promiſ-
ſione facta tutori, ſecus ſi fiat alicui conſangui
neo futuræ vxoris ſub conditione ſi matrimo
nium cum ea ſequatur, vt pulchrè explicat
*Hier. Grat. in reſponſ.*120. *vol.*1. Sed in vtro
que caſu, quod tam tutor, quam conſangui-
neus, qui aliquid acceperunt ob huiuſmodi
cauſam, tanquam turpiter acceptum tenētur
reſtituere etiam ſi puella bene nupſit, ex mul
torum authoritate refert *Io. Lopez in repet.
c. per veſtras, de don. inter vir. & vxor. §.51.
nu.22. fol. mihi.*138. *à ter. in par. impreſſ.* Cui
autem ſit reſtituenda pecunia ex huiuſmodi
cauſa turpiter accepta, an ſcilicet dāti, vel pu
pillæ, vel fiſco? bene explicat *Don Garz. Ma
ſtrill. in dec.63. per tot.* ad quem me remitto.
9 Ex eandem quoque ratione libertatis conſen-
ſus, quæ requiritur in matrimonijs, infertur
quòd reijci debet conditio, quòd mulier nu-
bat cum conſenſu, vel arbitrio tertij, *l. cum
tale legatum, §. ſi arbitratu, ff. de cōdit. & de-
monſt.* I*aſ. in l. ſi quis arbitratu, num*8. *ff. de
verb. oblig. idem* I*aſ. Bar. & Paul. de* C*aſt. in
l. turpia, §.1. ff. de leg.1. &* D*ec. in l. fœmina.*
10 *n.38. ff. de reg. iur.* Licet ſecus ſit ſi fiat legatū
mulieri ſub conditione ſi nupſerit cum conſi-
lio talis, nam hæc conditio toleratur, cum nō
ſit impeditiua libertatis matrimonij, quāuis
enim mulier teneatur parere voluntati teſta-
toris in requirendo conſilium illius, non ta-
men tenetur illud præciſè ſequi, vt pulchrè
conſuluit *Crau. in conſ* 1. *poſt Paul. de* C*aſt.
in conſ.300 vol.1.* cum quibus concordant
Menoch. in conſ.69. nu.29. vol.1. & alij ple-
nè relati per L*udou. Morot. in conſ.97. n.2.
& Mart. in tract. de iuriſd. par.4. caſ.70. nu.*
11 14. *cum ſeq.* Hinc notabiliter refert *Minad.
in conſ. Reg. in aliquibus, ſub nu.*17 *fol.*140.
à tergo, quod dum accidiſſet caſus in Sac. Cōſ.
quòd pater legauerat ſuæ filiæ decem millia,
ſi nupſiſſet nobili Neapolitano cum conſilio
duorum amicorum, eaq; nupſiſſet alteri, ſpre-
to amicorum paternorum conſilio, fuiſſe per
Sac. Conſ. concluſum legatum nō deberi, ſed
legitimam tantum, nam patris conſilium ra-
tionabile fuerat, ex quo non cogitauerat im-
pedire nuptias filiæ, ſed eas facere honeſtio-
res, & aliter forſan tantam dotem ei non le-
12 gaſſet. Et hinc etiam pulchrè conſuluit *Me-
noch. in conſ.99. per tot. lib.1.* quòd Vicarius
Epiſcopi non debet concedere licentiam fi-
liofamilias contrahendi matrimonium abſq;
legitimis denunciationibus, ad finem ne pa-
ter habeat de eo notitiam, & fortè illud impe
diat, nam licet filius poſſit ſine patris conſen-
ſu matrimonium liberè contrahere, tamen
non poteſt ſine peccato paternum conſilium
in eo contrahendo omnino ſpernere, pro qua
concluſione allegat *Sot. in 4. ſent. diſt.28. q.1.
art.1. col.3. in princ.* ſiquidem iuri naturali,
quo parentes in liberos funguntur valde con
uenit, ne in re tam graui ſicut eſt matrimo-
nij vinculum, a quo totius vitæ pendet inſti-
tutio, abſque paterno conſilio filij deliberēt,
prout pluribus authoritatibus Doctorum,
& Theologorum plenè probat *Sanchez in d.
tract. de matrim. lib.4. diſput.23. nu.9. & ſeq.*
Quæ concluſio præcipuè locum haberet vbi
mos, & conſuetudo, ſeu lex patriæ eſſet,
quod filij matrimonium non contrahant in-
conſultis parentibus, nam peccatum eſſet ſi
huiuſmodi legem, ſeu conſuetudinem filij in
contrahendis matrimonijs negligerent, &
præſertim ſi indignis nuptijs ſe copularent,
vel ex quibus oriri poſſint lites, odia, & ini-
micitię, vel aliud malum alicuius momenti,
vt bene concludit Ioan. *Azor. in 2. lib. moral.
inſtitut. in 2. par. cap.2. colum.3. verſ. mihi in
primis videtur.* Nec lex canonica repugnat,
quin pater ex iuſtis cauſis poſſit impedire ma
trimonium contrahendum per filios in eius
poteſtate exiſtentes; Immo quod poſſit etiam
ſponſalia cum iuramento ſine eius conſenſu

Digitized by Google

contracta diſſoluere, probat in *cap. requiſiſti Abb. nu. 4. de ſponſal.* vt refert *Menoch. in d. conſ. 69. nu. 43.* nam cum huiuſmodi promiſ-
ſio de contrahendo matrimonium facta per
filium, tendat ad iniuriam patris, cum non
obligat ad eius adimplementum, poſtquam
ſine peccato adimpleri non poteſt, neque per
hoc dici poteſt, quòd impeditur matrimonij
libertas, ſed potius regulatur, & perficitur,
dum pater ex officio quo tenetur, curat quod
filij non male, ſed bene nubant; nam eſſe libe-
rum ad malum faciendum, non libertas, ſed
imperfectio eſt, alioqnin ſi neceſſarium eſſet
ad libertatis perfectionem, vt quis poſſit face-
re malum, neque Deus, neque Angeli eius li-
beri dicerentur, cum eorum libertate ad ma-
lum vti non poſſint; & ideo ab Eccleſia, quæ
eſt bonorum morum cultrix, & magiſtra, fe-
rendum non eſt, quod filij ſub parentum po-
teſtate exiſtentes contrahant cũ peccato, & ad
hoc tenẽtur Prælati ex proprio paſtorali of-
ficio, verum ſi parentes iniuſtè, & abſque legi
tima cauſa filiorum connubia impedirent,
tunc tenerentur prælati pro libertate matri-
monij, & filiorum iniuria repellenda, ſe for-
tes oſtendere, vt per has, & alias rationes op-
primè concludit *Fernan. Rebell. in tract. de obligat. iuſtit. in 2. par. lib. 2. de matrim. q. 14. ſect. 1. per tot.* Neque huic concluſioni re-
pugnat *ſacroſancta Trid. ſynodus in ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap. 9.* quę anathematis pę-
na condemnat eos, qui quouis modo directè,
vel indirectè matrimoniorũ libertatem impe
diunt, nam eius diſpoſitio procedit in domi
nis temporalibus, & Magiſtratibus, qui ſub-
ditos inuitos ad contrahendum matrimo-
nium compellunt præter liberam eorum vo-
luntatem, prout pleniſsimè probat *Ioa. Gut-*
13 *tier. in 1. lib. canoni. quæſt. c. 20. in fi.* Et quã-
uis non deſint qui ſupradictam concluſionem
impugnent, adeo matrimonij libertatem fo-
uentes, vt etiam hanc conditionem requiren
di conſilium tertij reijciendam eſſe dixerint,
vt patet ex not. per *Aret. in conſ. 67. num. 1. Vaſq. in lib. illuſtr. controuerſ. cap. 94. n. 17. & ſeq. & Morot. in d. conſ. 97. nu. 17.* & *ſeq.*
Nihilominus re vera negari nõ poteſt, quòd
ſupradicta concluſio eſt magis communiter
recepta, adeo quòd ab ea in iudicando rece-
dendum non eſſe teſtantur *Mich. Craſſ. in 1. lib. recept. ſent. in §. legatum, q. 50. nu. 11. in fi. Gul. de Bened. in c. Raynutius, de teſtam. in ver. qui cũ alia matrimoniũ contrahens, nu. 88.* Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 18. nu. 10. & *Sanchez in d. tract. de matrim. lib. 1. diſput. 34. num. 24.* & *ſeq.* qui ali-
quibus modis hanc concluſionem modificat,
14 & declarat, vt ibi per eum. Magna autem
quæſtio eſt, an ſi ille tertius cuius conſilium te
ſtator requiri mandauit, decedat antequam
requiratur conditio, videatur omnino defe-
ciſſe, ita vt amplius legatum præſtandum
non ſit? in quo articulo quidam dixe-
runt ex conditionis defectu legatum am-
plius præſtandum non eſſe, vt pulchrè re-
fert *Ruin. in conſil. 126. num. 6. volum. 2. poſt Alex. in d. l. turpia, num. 6. & Iaſ. num. 4.* Sed hanc opinionem validiſsimis ra-
tionibus impugnat Man*tic. in d. tit. 18. nu. 11.* nam cum hæc conditio ſit merè proteſta-
tiua, & per legatarium non ſtet quo minus im
pleatur, haberi debet pro impleta, ex reg. *tex. in l. quæ ſub conditione, §. quoties, ff. de condit. & demonſtrat.* Et huic ſecundæ opinio-
ni tanquam æquiori, ac magis rationabili li-
benter inhæreo, & hanc etiam opinionem
ſequitur *Sanchez in citato loco, nu. 27.* Ve-
15 rùm in propoſito caſu tria ſunt animaduer-
tenda, Primum ſcilicet, quòd licèt quando le
gatum eſt relictum mulieri ſub conditione nu
bendi cum conſenſu, & arbitrio tertij, reijcia
tur huiuſmodi conditio tanquam impeditiua
libertatis matrimonij, vt ſupra notatum fuit;
nihilominus ſi mulier cum effectu non nubit,
excluditur a legato ſub huiuſmodi conditio-
ne relicto, vt notabiliter dixit Pa*u. de Caſt. in d. l. turpia, §. 1. nu. 2. & Alex. ibidem ſub nu.*
16 7. Secundum notabilius eſt, quòd pęna huiuſ-
modi conditioni adiecta ſubſtinetur, ſi in de-
fectum conditionis teſtator mandat legatum
applicari alicui Eccleſię, vel piæ cauſæ, eius
enim fauore talis conditio non reijcitur, vt
pulchrè dixit *Gul. de Cun. per illum text. in l. Titio vſusfructus, §. fin. ff. de condit.* & *demonſt.* quem ibidem referunt, & ſequun-
tur Alber. Bar. & Paul. de Caſt. & cum ea-
dem opinione concordant *Rom. in auth. ſimi liter, num. 52. ff. ad l. Falcid. Gul. de Bened. in d. ver. qui cum alia, num. 96. Tiraq. de priuil. piæ cau. in priuil. 18. & Mant. in d. tit.*
17 18. *nu. 9.* Tertium notabile eſt, quòd ſi lega-
tum fiat alicui puellæ virgini, cũ conditione
ſi nupſerit Titio, quæ poſtea reluctante patre,
non potuit conditionem adimplere, ſed alte-
ri ſecundum paternam voluntatem nuptui
tradita fuit, hoc non obſtante legatum conſe-
qui debet, cum ei imputandum non ſit, ſi con
ditioni non paruit, nam virginali pudori nõ
conueniebat eligere virum, & impudica re-
putata fuiſſet, ſi ſuo genitori non obtempe-
raſſet, vt notabiliter conſuluit *Bertrand. in conſ. 148. vol. 1.* cum qua opinione concordãt
Couar. in epit. de ſponſ. c. 3. §. 8. nu. 2. Mãtic. in eodem tit. 18. nu. 46. Menoch. in conſ. 425.
lib.

lib. 5. & alij relati per *Sanchez in tract. de matr.lib.1.diſp.33.n.13.* Quæ concluſio licet veriſſima ſit, & tantorum patrum authoritate munita, non tamen deeſt qui conatus fuit eam ſub certis limitibus reſtringere, vt videri poteſt apud *Fab.Turret.in conſ.67.nu. 97.& ſeq.lib.2.* Verũ pro huius concluſionis corroboratione notabilis eſt ad hoc propoſitum doctrina *Bal.in conſ.357.lib.*1.qui plurĩbus rationibus probat, quod ſtatutum puniẽs priuatione hæreditatis mulierem nubentem extra iuriſdictionem Mediolani, non habet locum in ea muliere, quæ nubit cum cõſenſu, & voluntate patris extra locum ſtatuti, nam cum teneatur patri obedire, in aliquam pœnã incidere non debet; hinc eſt, quod mulier nubens iuſſu patris infra annum luctus, ab omni pœna excuſatur, vt expreſsè cauetur in *l. liberorum,§.fin.ff.de his, qui not.infam.* & ita etiam per has, & alias rationes in propoſita concluſione concludit *Melchior Palaez in*
18 *tract.de maiorat.in* 1.*par.q.50.n.8.* Alia etiã quæſtio valde dubitabilis eſt in hac materia, an ſi fiat legatum mulieri cum conditione ſi nupſerit alicui conſanguineo, cum quo ſine diſpenſatione Summi Pontificis matrimonium contrahi non poterat reijcienda ſit huiuſmodi conditio tanquam turpis? in quo articulo *Loffr.in conſ.16.* conſuluit, reiecta hac conditione, legatum purè deberi, pro qua concluſione faciunt etiam not. per *Curt.iun. in conſ.54.nu.14.lib.1.* nam teſtatoris præceptum debet eſſe tale, quod honeſte impleri poſſit, alias reputatur impoſſibile de iure, *l.cũ ita legatum, §.videamus, ff.de cond.& demonſtr.* Alij verò diſtinguunt, quod aut conſanguinitatis impedimentum eſt infra tertiũ, vel quartum gradum, & conditio non reputatur impoſſibilis de iure, nec de facto, cum in his gradibus facile ſit obtinere diſpenſationem; aut impedimentum eſt in ſecundo conſanguinitatis gradu, prout erat in caſu, in quo conſuluit *Loffred.in d.conſ.16.* & tunc omninò conditio reijci debet, vt notabiliter animaduertit *Molin.de primogen.Hiſp.lib.2.c. 13.nu.7.& ſeq* cum quo concordant *Couarr. in 2. par. de ſponſal. cap.3. in princ. num.8.* Multi autem indiſtinctè tenent hanc conditionem legato adiectam, quod puella ducat conſanguineum in eius virum, obtenta prius diſpenſatione à Summo Pontifice nullo modo reijciendam eſſe, etiam ſi ſint in ſecundo conſanguinitatis gradu, prout fatetur idem *Molin.in adnot.in fin.3.lib.de primog.Hiſp.* & ex multorum authoritate idem quoque affirmant *Guttier.in conſ.18.num.9. & Sanchez de matrim.lib.5.diſput.5.num.10.verſ. * ſed verius* [quam opinionem pleniſſime etiã confirmat *Don Ioan.del Caſtill.in 3.lib.quotidianar.controuerſ.cap.7.per tot.& præcipuè n.49. cũ ſeq. vſque ad ſi.* huiuſmodi.n.diſpẽſatio in ſecũdo cõſãguinitatis, ſeu affinitatis gradu licet difficilis, nõ tñ impoſſibilis eſt cum multas inter conſobrinos, ac inter patruos, & neptes expeditas eſſe appareat, vnde validam eſſe diſpenſationem inter nepotem, & relictam quondam patrui, cõſuluit *Anchar.in cõſ.373.incip.reuocatur in dubium,* licet valde ſit quæſtio an diſpenſari poſſit matrimonium cum vidua quondam fratris, quẽ articulum pleniſſime diſputant *Pariſ. in cõſ. 68.per totum,lib.4. Natt.in conſ.33.lib.1.& Soc.iun.in conſ.140.lib.2.per tot.* & alij pleniſſimè relati per *Ioan.Bapt. Lup.* omnino videndum in *tract.de illegitim. & natalib.reſtituen.commeut.1.§.5.n.50.cum plur.ſeq.*] Sed nouiſſimè *Don Andr. Molfeſ.in conſ.12. in fin.* quod eſt impreſſum poſt eius commentar.ad conſuet. Neap. plenè diſcuſſo hoc articulo, refert per Collaterale Conſilium in cauſa legati ſub hac conditione relicti per Duciſſam Seminariæ ducatorum ſexagintamillium eius filiæ, ſi matrimonium contraheret cum Don Vincentio Spinello eius fratre cõſobrino, & in caſu quo nollet matrimonium contrahere cum eo, medietas dicti legati applicaretur eidem Don Vincentio, deciſum fuiſſe hanc conditionem eſſe penitus reijciendam, quamuis ipſe defenderit partes dicti Dõ Vincentij, pro quo dictum conſilium compoſuit, notandum autem eſt, quod in caſu quo huiuſmodi conditio appoſita eſt in gradu, in quo diſpenſatio poteſt obtineri, tunc onus impetrandi eam pertinet ad perſonam grauatam, cui legatum ſub ea cõditione relictum fuit, vt in ſpecie tradit *Melch. Palaez in trac. de maiorat.in 1.par.q.50.num.3.* adeo, quod nullo modo legatum debetur, niſi ſaltem oſtendat, quod enixè diſpenſationem poſtulauit, & omnia poſſibilia fecit ad eam impetrandam, & quod denegata fuit, iuxta tradita per eundem *Melch. Palaez in eodem trac. in 4.par.q.40.num.20.* licet enim huius conditionis adimplementum pendeat a voluntate Summi Pontificis, non tamen reputatur impoſſibilis, quando eſt circa ea quæ ſolita ſunt concedi, & conſequenter imputandum eſt ei, qui non impetrauit impetrari ſolita, iux.not.per *Tiraquell.in trac. de retrac. lignag. §.32. gloſ.1. & vnica, num.62.& ſequen.* & per eundem *Melch. Palaez in d.c. 40.nu.11.& ſequen.* & ita demum nouiſſimè concludit *Mart. in vot.50. num.14.& ſeq.* Notandum quoque eſt, quod licet is qui ſpon

ſalia iurata contraxit, compelli poſſit ad ma-
trimonium contrahendum, niſi legitima cau-
ſa contrarium forte ſuadeat, iuxta notata in
*cap. ex literis, 2. & in cap. requiſiuit, de ſpon-
ſal.* & plenè per *Couarr. in epith. de ſponſal.
in 1. par. cap. 4. nu. 2. & ſeq.* & late per *Hier.
Gabr. in conſi. 159. per totum, lib. 2.* Fallit ta-
men qnando quis promiſit vxorem ducere mu
lierem in tertio, vel quarto conſanguinitatis
gradu ſibi coniunctam, vt affirmat *Farinac. in
decis. 107. nu. 4. in 1. lib.* impreſſo poſt eius con
19 ſilia. Sed quid dices in hac quæſtione, quæ an-
nis non longè decurſis euenit in facto, quidã
ſenex, qui habebat vxorem iuuenem, & pul-
chram, parum forſan de eius continentia con
fidens, eam inſtituit hęredem ſub conditione,
quod infra tres menſes poſt ipſius viri obitum
matrimonio ſe cum alio copularet, alias quod
caderet à ſuæ hæreditatis beneficio, fuit dubi-
tatum, an ſi infra tempus à teſtatore ordinatũ
mulier illa non nuberet, priuanda eſſet hære-
ditate viri? & multi dicebant non eſſe locum
pœnæ, ſed potius eam eſſe commendandam,
ſi infra annum luctus a ſecundis nuptijs abſti-
neret, cum videatur virtutis opus exercere, ex
not. in *l. 1. & toto tit. C. de ſecund. nupt.* ſed
reperij in terminis hanc quæſtionem deci-
dentem *Anchar. in conſil.* 219 qui huiuſmodi
conditionem tenuit eſſe ſeruandam, & valdè
gauiſus fui, nam putabam hunc caſum nun-
quam, aut raro eueniſſe, ſed idem quoque affir
mat *Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 18.*
20 *nu.* 11. Sępè etiam occurrit, quod aliquis pro-
fitetur cælibem vitam ducere, & ideo recepta
aliqua pecuniarum ſumma ab amico, ei pro-
mittit duplum, vel triplum reddere, ſi vxorẽ
duxerit; quæritur, an huiuſmodi conuentio
ſit obſeruanda? & quod ſeruanda ſit, conclu-
ſum fuit per *Rot. Genuen. in decis.* 108. *per
tot.* & iddem plenè defendit *Gaſp. Theſau. in
quæſt. forenſ. 14. lib. 2.* dummodo tamen hu-
iuſmodi contractus fiat à maiori non exiſten-
te ſub patria poteſtate, & abſit ab eo dolus, &
nimia læſio, iuxta not. per *eundem in quæſt.
19. in eod. lib.* nam huiuſmodi promiſſio non
tendit directè in pœnam, nec ad impedimen-
tum futurarum nuptiarum, ſed potius funda-
tur ſuper commodo pecuniæ receptæ, & pe-
riculo, quod ſuſcipit is, qui eam dedit in caſu
quo accipiens nunquam matrimonium con-
21 traheret. An autem valeat conditio non nu-
bendi extra familiam teſtatoris? eſt omnino
videndus *Ludou. Moroſ. in d. conſi. 92. per to-
22 tum.* Et quid ſi fiat legatum puellæ, ſi nupſe-
rit alicui ex pluribus nominatis per teſtato-
rem? vide quæ plenè cumulat *Fab. Turret. in
23 conſ. 67. vol. 2.* Et quid ſi fiat legatum viro, ſi
duxerit Seiam vxorem? vide *Aret. in l. Titia,
num. 7. ff. de verbor. oblig.* & alios relatos per
*Mich. Graſſ. in lib. recept. ſent. in ver. legatũ
q. 50. nu. 14. & Couar. in epith. de ſponſal. c.
3. §. 3. nu. 7.* Et quid è conuerſo ſi mulier inſti-
tuitur hæres, vel ei fit aliquod legatum, ſub
conditione ſi nupſerit tali? vide *Doct. omnes
in l. turpia, §. 1. ff. de leg. 1.* & plenè *Mart. in
vot. 50. per totum.* Et quod hæc conditio de-
bet impleri infra triẽnium poſt pubertatem,
quo elapſo, nõ debetur amplius legatũ. benè
probat tex. cũ ibi not. per *Bar. & Io. de Plat.
in l. 2. §. ad filiorum, C. quan. & quib. quar.
pars debeat, lib. 10.* & licet de hac concluſione
dubitet *Cardin. Mantic. in tract. de coniectu.
vlt. volun. lib. 11. tit. 18. nu. 23.* eam tamen
plenè rationibus, & authoritatibus confirmat
*Stepha. Gratian. in 1. tom. diſceptatio. forenſ.
cap. 137. num. 9. cum plurib. ſequen. & in 2.
24 lib. cap. 254. nu 2. cum plur. ſeq.* Pulchra
etiam quæſtio eſt ad hoc propoſitum, an va-
leat legatum alicui factum, ſub conditione, ſi
aliqua mulier, vel vir non nuberet? cuius ſo-
lutio eſt, quod legatum valet, & conditio non
reijcitur, nam ceſſat ratio prohibitiua liberta-
tis matrimonij, vt poſt alios affirmat *Gul. de
Bened. in cap. Raynutius, de teſtam. in ver.
qui cum alia, nu. 97.* Verum ipſemet num. ſeq.
limitat hanc concluſionem non procedere,
quando ille tertius, cui legatum ſub huiuſmo-
di conditione fieret, eſſet pater, aut mater, vel
perſona valdè coniuncta illius, cuius viduitas
eſſet pro conditione appoſita, nam per indi-
rectum impediretur matrimonij libertas. Ex
25 eadem quoque ratione reijciendam eſſe
à legato conditionem non nubendi vſque ad
certam ætatem, tanquam impeditiuam li-
bertatis matrimonij, plenè conſuluit *Cephal.
in conſi. 319. in 2. dub. nu. 9. cum plurib. ſeq.*
26 Imo reijciendam quoque eſſe conditionem, ſi
monaſterium ingrediatur, tenuit *Bart. in cõſ.*
184. Sed eius opinio validiſſimis rationibus
impugnatur ab *Hier. Gabr. in cõſ. 131. vol. 1.*
* ad quem me remitto, [opinionem autem Bar-
toli ſequitur *Catel. Cott. in memorab. in ver.
cõditio adiecta legato*, qui pro ea plures alios
27 Doctores concordantes refert.] Vnde valde
dubia quæſtio eſt, an conditio ſi nupſerit cen-
ſeatur impleta, ſi quis contraxerit matrimo-
nium ſpirituale? quem articulum plenè expli
* cant [*Surd. in conſi. 69.* & *in conſi. 192. Bor-
gnin. Caualc. in decis. 1. nu. 10. in 3. par. San-
chez de matrimon. diſp. 33. num. 29. Anna in
ſing. 303. Capic. in decis. 204. Petr. de Grego.
in tract. de dote de parag. q. 13. nu. 2.*] *Mant.
de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 18. num.
26. & ſeq.* & pleniſſimè *Garz. Mattrill. in
decis.*

deciſ.153.per totam, qui omnes in affirmatiuam partem inclinant, præterquam ſi aliud coniecturata teſtatoris mens forte ſuadeat. Et quid ſi mulier, cui relictum eſt legatum, ſi nupſerit, vel monacabitur, eligat cœlibem vitam ducere, & in propria domo viuere, vel efficiatur Tertiaria Ordinis Sancti Franciſci, pro cuius articuli reſolutione, omnino videndus eſt *Io.Franc.del Caſtell.in deciſ.*88.*per totã*, qui concludit legatum non deberi, cum adimpleta non ſit eius conditio, nam huiuſmodi Sorores, quæ priuatam vitam agunt, vti laicæ reputantur, iuxta not.per *Soc.in conſ.*10.*nu.*22.*& ſeq.lib.*1. & plenè per *Eugen.in conſ.*26.*per tot.* & iddem quoque affirmat auriga noſter *And.de Iſern.in cõſt.Regn. in aliquibus,col.*8.*verſ.quid ſi frater vult dare dotes,* & inferius in *verſ.ſecus eſſet ſi honeſtè vellet in domo viuere*, & alij pleniſſimè relati per *Carol.de Graſſ.* omnino videndum *in tracta. de effect.clerie.effec.*1 *nu.*43. & ita iudicauimus in Mag. Cur. Vicar. in cauſa hæredum quondam Antonini Palumbæ, cum quadam muliere eiuſdem familiæ, annuentibus meis doctiſſimis collegis Aloyſio de Nicueſa, & & Franciſco Vollaro, & patrocinante perſpicaciſſimo Aduocato Antonio de Philip-
28 pis. Cui ſimilis etiam quæſtio eſt, ſi teſtator legauit puellæ mille ſi nupſerit, centum verò ſi monaſterium ingrediatur, an huiuſmodi conditio reijcienda ſit, tanquam impediens matrimonium ſpirituale? pro cuius articuli reſolutione videndi ſunt *Rol.à Vall.in conſ.*35.*per tot.vol.*3. *Couarr.in* 1.*lib.var.reſol. c.*19.*nu.*9.*cum ſeq. Mantic.in d.tit.*18.*num.*27.*& ſeq. Vrſill.in deciſ.*348.*Anto.Gabr.in* 4 *lib.commu.concl.in tit.de legat.concluſ.*2. *Io.Bapt.Ladereh.in conſ.*27.*nu.*8.*& in conſi. ſeq per tot.* latè *Fab.Turret.in conſ.*4.*nu.*11.*cum plur.ſeq.vol.*3 pleniſſimè *Gaſp.Theſau.*
* *in quæſt.foren.*60.*per tot. in* 1. *lib.* [& alij relati per *Fontanell.in tract. de pact.nuptia. clauſ.*4.*gl.*1.*nu,*35.*cum ſeq.* & *Sanch. de matrim.lib.*1.*diſput.* 34.*nu.*12. Nec diſſimilis quæſtio eſt, an legatum pro maritandis puellis poſſit ab exequutoribus applicari pro alicuius monacatu? pro cuius reſolutione vide *Ladereh.in conſ.*171.*per totum*, qui ex communi Doctorum ſententia tenet partem negatiuam, reprobata opinione *Pariſ.in conſil.*26.*nu.*36.*lib.*4. Ea ratione, nam in vnum piũ vſum relicta, in alium transferri nequeunt, abſque diſpenſatione Summi Pontificis, iuxta plenè not.per *Cephal. in conſ.*701. *cum ſeq. lib.*5. quamuis contrarium in propoſita quæſtione defendere conatus ſit *Iacob. Cancer.in* 3.*lib.var.reſol.c.*11.*nu.*209. Sed pro vera huius articuli reſolutione diſtinguendum eſt, quod aut legatum eſt indefinitũ, aut deſignatæ ſunt certæ perſonæ, primo caſu procedit opinio negatiua, ſecundo vero procedit affirmatiua, vt benè animaduertit *Anna in ſing.*303.]
29 Et demum ex hac matrimonij libertate prætermittendæ non ſunt duæ aliæ notabiles concluſiones, quarum prima eſt, quòd non valet ſtatutum prohibens conſtitui dotes vltra certam ſummam, nam per indirectum quodammodo reſtringeretur matrimoniorum libertas, vt pulchrè refert *Hipp. de Marſil.in ſin-*
30 *gu.*589. Altera vero ſimilis cõcluſio eſt, quòd per eandem rationem non valet etiam ſtatutum, quòd mulieres nubentes extra aliquam Ciuitatem priuantur hæreditatibus eis delatis, & deferendis, vt pleniſſimè conſuluit *Calcan.in conſ.*3. cui ſe ſubſcripſerunt duo alij famoſi Doctores, & eandem concluſionẽ plenè confirmant *Hiero.Gabr.in conſ.*12. *lib.*2. & *Marc.Ant.Eugen.in conſ.*18. *per tot.* ſed contra eã valde vrgent not.per *Alex.in conſi.*151.*nu.*4.*lib.*1. & *Barbat.* qui in eodem caſu conſuluit in *conſ.*4.*lib.*1. & vtramque concluſionem pluribus rationibus latè impugnat *Vinc.Maxil.in probem.conſuet.Barenſ.nu.*12.*cum plur.ſeq.* Aliqui verò pro harum opinionum concordia dicunt, tunc huiuſmodi ſtatutum eſſe nullum, quando mulieres non poſſent commodè nubere inter homines illius Ciuitatis, ſed ſi commodè viros æquales inuenire poſſunt, tunc tenent ſtatutum valere, quia non affert impedimentum cõtra ſubſtantiam, & libertatem matrimonij, ſed potius videtur reſpicere publicam vtilitatem, cuius intereſt Ciues eſſe locupletes, & eorum facultates in exteros non diſtrahi, ac hominũ copia Ciuitatem repleri, vt refert *Eugen.in d.conſi.*18.*nu.*10. iuxta Homeri ſententiam, qui interrogatus, quod eſſet maximum Ciuitatum ornamentum? reſpondit, Ciues, & pueri, vt inquit *Soc.in conſ.*35.*num.*12.*lib.*1. Hanc diſtinctionem ponit *Barto. in l.edicimus,in fi.C.de murilegul.lib.*11. cũ quo concordat *Bald.in l.*1.*§.ius naturale, nu.*4.*ff.de iuſt.& iur.& in l.omnes,nu.*12.*C.ad Tertul. & Corſet.in ſing.*9.*in ver.Statutum*, & pro ea faciunt plenè not.circa validitatem nõnullorum ſimilium ſtatutorum, per *Io.Lopez in repet.cap.per veſtras, de donat.inter vir.& vxo.in* 3.*not.§.*3.*nu* 9.*cum plur.ſeq.fol.mihi* 132.*in paruis impreſſ.* & per doctiſſimũ *Reg. Io. Franc.de Pont.in ſuo aureo tract.de poteſt.Proreg.in tit. de aſſenſ.reg.ſuper dotib. mulier.in princ.nu.*6. Sed quod indiſtinctè huiuſmodi ſtatuta non valeant, tanquam indirectè reſtringentia matrimoniorum libertatẽ

no-

nouiſſimè tenet Don Andr. Molfeſ. in comm.
ad conſuet. Neap. in 1. par. quæſt. 5. nu. 6. &
latius in conſi. 12. à num. 32. vſque ad finem.
31 Poſita autem ſupradicta diſtinctione pro ve-
ra, ignorandum non eſt, quòd mulier nubens
alicui Ciui originario illius Ciuitatis, in qua
huiuſmodi ſtatutum viget, quamuis alibi do-
micilium habeat, nullam tamen pœnam in-
currit, vt plenè probat Soc. in d. conſ. 35. per
tot. lib. 1. nam ciuilitas acquiſita per originem
nunquam amittitur per translationem domi-
cilij in aliam partem, iuxta plenè notata per
Cephal. in conſ. 441. nu. 89. cum plur. ſeq. lib.
* 4. [Ita quod licet filius ſequatur patris origi-
nem quoad honores, munera, iudicia, & ſimi-
lia, non tamẽ amittit propriã originem, quã-
uis per longum tempus extra eius domiciliũ
commoretur, vt poſt Bar. in l. quæſitum, in
prin. ff. de leg. 3. & Crot. in l. ſi bis qui pro em-
ptore, nu. 99. ff. de vſucap. refert Gratian. in
in primo lib. diſcept. forenſ. cap. 76. num. 11.
quam concluſionẽ pleniſſimè confirmat Cal-
das Pereyr. in conſ. pro Don Io. de Taſiis im-
preſſo poſt repet. l. ſi curatorem habens, C. de
in integr. reſt. minor. per tot.] Quæ tamen
concluſio quomodo intelligenda ſit, pleniſſi-
mè explicant Io. Vinc. Honded. in conſ. 5. per
* tot. lib. 1. [Surd. in conſ. 313. ante nu. 39. verſ.
ſecũdus articulus, lib. 3. Peregr. in conſ. 126.
per tot. lib. 5 & in conſ. 55. lib. eod. Vincen. de
Franch. in deciſ. 416. Theſau. in deciſ. 123. per
tot. & Gaſp. Theſau. eius filius in addit. & ple
nè Rouit. in pragm. 1. de ceſſ. bonor. num. 5.]
32 Parique modo ſciendum eſt, quòd in pœnam
dicti ſtatuti non incurreret mulier, quæ du-
ceret virum exterum aſſùmptum in Ciuem
ex priuilegio huius Ciuitatis, vt pluribus ra-
tionibus latè probat Eugen. in d. conſ. 18. nu.
59. cum plur. ſeq. nam eo ipſo, quod quis aſſu-
mitur in Ciuem, efficitur verus Ciuis, etiam ſi
poſtea alibi habitet, & Ciuitatis onera non
ſuſtineat, vt pulchrè inquit Alex. in conſ. 157.
33 nu. 13. & ſeq. lib. 2. Vnde immunitas conceſſa
Ciuibus alicuius loci comprehendit etiam Ci
ues acquiſitos ex priuilegio, vt pleniſſimè cõ-
ſuluerunt Cephal. in conſi. 451. lib. 4. & De-
cia. in conſ. 44. vol. 4. contra quos licet in eo-
dem caſu conſuluerunt Rol. à Vall. in conſil.
79. & 80. lib. 3. & Surd. in conſ. 313. vol. 3.
Eorũ tamen argumenta non impugnant hanc
concluſionem, nam præcipuè fundantur in
verbis cuiuſdam laudi, in quibus erat facien-
da ſtricta interpretatio, vt patet ex notat. per
Rol. in d. conſ. 79. nu. 10. cum ſeq. vbi arguit,
quòd ſententia eſt ſtricti iuris, & eius verba
ſunt ſtrictè intelligenda, l. quicquid aſtringẽ-
da, ff. de verb. oblig. & l. 1. C. ſi plur. vna ſent.
& propterea in caſu ſuo infert, quòd verba
laudi loquentis de Ciuibus intelligi debebant
34 de originarijs. Nam in ſtricto ſignificatu, &
quando agitur de materia odioſa, Ciuium ap-
pellatione veniunt originarij tantum, non
autem acquiſiti ex priuilegio, vt conſtat ex ijs,
quæ plenè tradit Gram. in conſ. ciu. 5. per tot.
vbi fundat, quòd priuilegium Capuæ conceſ-
ſum, vt in ea Capitaneus eſſe nõ poſſit aliquis
Ciuis ex locis conuicinis per viginti miliaria,
intelligi debet ſolum de Ciuibus terrarũ con-
uicinarum originarijs, non autem de acquiſi-
tis ex priuilegio, vt refert Vrſil. in deciſ. 384.
* num. 7. [Animaduertendum autem eſt, quod
eadem ratione, qua per natiuitatẽ acquiritur
ciuilitas, ex regula tex. in l. ciues, C. de incol.
lib. 10. Eadem quoque ratione acquiritur per
baptiſmum, nam per eum naſci etiã dicimur
cap. debitum. de baptiſm. dummodo tamen id
fiat omni fraude ceſſante, vt inquit Steph. Gra
tian. in diſcepta. forenſ. lib. 1. cap. 76. nu. 17.]
35 In fauorabilibus verò non ambigitur, quòd
Ciues ex priuilegio ſunt veri Ciues, ſicut ori-
ginarij, vt plenè probat Cephal. in d. conſil.
451. nu. 16. & ſeq & fruuntur omnibus com
modis, & fauoribus ſicut ij, qui in eadem Ci-
uitate orti ſunt, dummodo tamen ea commo-
da ex eiuſdem Ciuitatis cõſtitutionibus pro-
ueniant, vt inquit Rom. in conſ. 62. nu. 9. vbi
Apoſt. ad eum alios concordantes refert, &
ciuilitàtis priuilegium à ſolis decurionibus,
vel à maiori parte ipſorum concedi poſſe, te-
ſtatur Ant. Rub. in conſ. 9. nu. 1. & Eugen. in
* d. conſ. 18. nu. 62. [An autem conceptus in
Ciuitate ſi alibi naſcatur, admitti debeat ad
collegium? vide Rebuff. in tract. de priuileg.
ſcholar. priuil. 65. num. 5. qui dicit ſufficere,
quod conceptus ſit in Ciuitate, nam mater,
quæ animum reuertendi ad ciuitatem habe-
bat, ſemper in ea manſiſſe, & peperiſſe fin-
gitur, quam concluſionem plenius confirmat
Rip. in cap. 1. de priuileg. contract. cum poſt.
nu. 181. cum plur. ſeq. Vnde ortus in loco, in
quo eius mater reperiebatur tranſeundo, non
acquirit ibi priuilegium originis, vt ex magis
communi Doctorum ſentẽtia affirmat Hier.
Ceuallos in commu. opin. contra comm. quaſt.
36 458. per totam.] Redeundo autem ad prin-
cipalem cõcluſionem, animaduertendum eſt,
quòd non quilibet metus eſt ſufficiens ad an-
nullandum matrimonium, niſi ſit talis, qui ca-
dat in conſtantem virum, iuxt. not. per Alex.
de Neuo in conſ. 12. nu. 2. & per tot. plenè per
Neuiz. in conſi. 46. & ſequen. latè Ioã. Bapt.
Laderch. in conſ. 17. per tot. pleniſſimè Bur-
ſat. in conſ. 72. nu. 30. cum plur. ſeq. Stephan.
de Gaet. in d. cap. ad limina, §. 4. nu. 439. cum
plur.

Digitized by Google

plurib.ſequen.& alios plenè relatos per San-
chez in d.tracta.de matrim.lib.4. diſput.17.
37 num.3.Hinc ſolus metus reuerentialis non
ſufficeret ad dirimendum matrimonium iam
contractum, vt apertè probat tex. in cap. 1.§.
porro,de deſponſat.impub. in 6. Præterquam
ſi eſſet talis paterna reuerentia, quòd veriſi-
militer appareret eius metu filiam fuiſſe coa-
ctam, vt inuita matrimonium contraheret,
vt pulchrè declarat Nauarr. in conſil.36.
num.6.& ſequen.ſub titn. de ſponſal. lib.2.
Vel niſi præceſſerint minæ,& verbera,nam
tunc matrimonium taliter contractum eſſet
quoque nullum, vt poſt alios refert Thom.Tri
uiſan.in tract.de ſponſal.in 7.priuil.nu.23.
plenè Couarr.in 2.par.de ſponſalib. cap. 3. §.
6.num.3. cum ſequen. & pleniſſimè Sanchez
in d.tracta.de matrim. lib.4.diſpu.6. per tot.
Vnde ſi pater minatus fuiſſet filiam exhære-
dare, vel eam alteri viliſſimo homini copu-
lare, ſi renueret illum, cui eam ſpoponderat
in virum ducere, hic eſt ſufficiens metus ad
annullandum matrimonium ſic contractum,
vt pulchrè conſuluit Rebuff.in conſi.115.per
totum,& præcipuè num.13.& ſequen. Me-
tus autem reuerentialis non ſolum conſidera-
tur in filio reſpectu patris, ſed etiam reſpectu
fratris maioris,ac etiam matris, & ſoceri, vt
refert Ioan. Vincen. de Anna in ſingul.339.
& 340.& ibidem Fabius eius filius in ad-
ditio.& alij,quos plenè refert Sanchez in d.
tracta.de matrimo.lib.4.deſpu.6. in 4.quæſt.
num.24.& ſequen.qui num.34.refert etiam
metum reuerentialem conſiderari reſpectu
* patrui. [Immo conſiderari metum etiam in
patre ſene reſpectu filij, ita vt eius nimia
perſuaſio habeatur loco coactionis, & com-
pulſionis, affirmat Melchior Palaez in tract.
quæſtion.maiorat par.1.quæſt.25.num.9.&
Don Ioan.del Caſtill,in 3.lib.quotidian.con
38 trouerſ.cap.1.num. 112.] Verùm quia me-
tus eſt difficilis probationis, ideo ſufficit eum
probari per coniecturas, quæ multipliciter
conſiderantur ad illum præſumendum, iuxta
plenè notata per Couarr.in d.cap.3.§.5.num.
10.& ſequen.Burſat.in d.conſi.72.num.13.
& ſequen. lib.1.Ioan. Franciſc.de Ponte in
conſil.44.per totum,plenè Honded.in conſil.
29.num.21.cum pluribus ſequen.lib. 1. ple-
niſſimè Fab.Turret. in conſil. 28. per totum,
lib. 1. & Menoch. de præſumptionib. lib. 3.
* præſum.4.per totum,[plenè Iacob.Mandell.
in conſil.77.per totum, Ludouic.Morot. in
reſpon.75.num.5.& Gaſp. Theſau.in quæſt.
forenſ.51. num.21.& ſequen. lib. 1. An au-
tem metus alicui illatus, vt contrahat cum
tertio ignorante, & bona fide contrahente

annullet contractum? Aym.Crau.in cõſ.120.
lib.1.conſuluit quod non,ſed contrarium vi-
detur ſuadere tex.in l.ſi cum exceptione, §.in
hac actione,& §.pedius, ff. de eo, quod met.
cau.prout etiam affirmãt Vrſill.in deciſ.263.
nu.6. Morot.in reſpon.75.nu. 3. & alij relati
per Intrigl.in ſing.75.nu.1.lib.2. Vnde pro
vera huius quotidiani articuli reſolutione
vide omnino eund. Crau. in conſ.253.nu. 6.
cum ſeq.lib.2.Rui.in conſ.113.nu.6.cum ſeq.
lib. 5.Surd.in conſ.513.num.46. cum plur.
ſeq. vſque ad finem, lib.4. Et quanto tempo-
re præſcribatur actioni, quod metus cauſa ?
39 vide Surd.in d.conſi.513. num. 48] Et licet
metus actu non inferatur, ſufficit tamen ſi
adſit potentia coactionis, vt puta ſi iuuenis in
fraganti repertus cum puella ab eius conſan-
guineis, metu imminentis mortis cum ea ma-
trimonium contrahat, iuxta notata per Alex-
xan.in conſi.48 volum.4. Pariſ.in conſil. 69.
nu.15.& ſequen.volum.4.Barbat.in conſi.
54.in vlt.dub.volum.1.& Ioan. Franciſc.de
40 Pont.in d.conſi.41.per totum.Quæ concluſio
vera eſt, etiam ſi metum paſſus cauſam dede-
rit coactioni, l.nec timorem,§.1.ff.de eo, quod
met.cau.gloſ.communiter recepta in cap. ve-
niens 2.de ſponſal.Felyn.in cap.cum inter,
num.20.de except. & Couarr. in d. cap. 3. §.
41 5.num.7. Sicut in ſimili dicitur, quòd ini-
micitia eſt potiſſima cauſa recuſandi Iudicem,
& teſtes, etiam ſi recuſans fuerit author inimi-
citiæ, dummodo non conſtet eam affectaſſe
data opera ad illum finem, iuxta notata per
gloſ.in l.Athletas,§.1.ff.de excuſat.tut. plenè
Rip.in cap.1.num.24.de iudic.Rolan. à Vall.
in conſi.24.num.46.& ſequen.volum.1.&
alios, quos plenè cumulat Farinac.in tracta.
de teſtib.quæſt.54.num. 18. pro qua conclu-
ſione multa alia pleniſſimè refert Hippol. de
Marſil.in l.1.§.cum quis latrones,nu.4. cum
plurib.ſequen.ff.de quæſtio. & Catell. Cott.
in memorab. in verb. inimicitia capitalis,
prope finem, verſic.quartum, & vltimum.
42 Hinc eſt, quòd ſi graues inimicitiæ ſuperue-
niant inter teſtatorem, & legatarium, cenſe-
tur reuocatum legatum, non obſtante, quòd
teſtator dederit cauſam inimicitiæ abſque
culpa legatarij, vt plenè docet Molin. de pri
mogen.hiſpan.lib.1.cap.9.num.38.per tex.
ſingularem in l.filio,§.Seia,ff.de adimen. leg.
& alij, quos pro hac concluſione cumulat
Menoch.in d.tract. de præſumptionib. lib.3.
præſump.37.ſub num.22.& ſequen.licet con
trariam opinionem plenè defendat Hippol.
Riminald.in rub. inſt.de donat.num. 1095.
43 cum plurib. ſequen. Imò quod etiam ſi ini-
micitia ſit cõtra teſtem, vel Iudicem affectata

ab

Digitized by Google

ab eo, qui procurat eos tãquam ſuſpectos re-
uocare, ſit etiam ſufficiens cauſa recuſationis,
cùm adhuc militet eadem ratio, quòd propter
odium contractum præſumantur veritatem,
& iuſtitiam opprimere, intrepidè tenuit inſi-
gnis Doctor *Ioan. Lopez in repet. rubr. de*
donatio. inter virum & vxor, §. 78. ſub num.
29. Verum concludit, quòd contra temerè af-
fectantem huiuſmodi inimicitiam cum teſti-
bus, ad finem eos repellendi à teſtimonio,
dantur remedia competentia contra ſubtra-
hentes probationes aduerſariorum. iuxta not.
in *cap. cùm cauſam, & in cap. conſtitutus, de*
teſtib. quod bene notandum eſt, cùm ſit ma-
44 gna deciſio. Multæ autem ſunt coniecturæ,
ex quibus metus præſumitur purgatus, ita
vt matrimonium ab initio nullum tanquam
vi, & metu contractum, ex tacito ſuperuenien
ti conſenſu conualeſcat, quas plenè referunt
Couarr. in d. cap. 3. §. 6. num. 1. & ſequen. Ne-
uiz. in conſil. 46. & ſequen. Alexan. de Neuo
in conſi. 3. num. 6. latè *Ioan. Baptiſt. Laderch.*
in conſil. 17. per totum, Stephan. de Gaet. in
d. cap. ad limina, §. 4. num. 454. Menoch. de
præſump. lib. 3. præſump. 4. nu. 24. & ſequen.
& Sanchez de matrim. lib. 4. diſp. 18. per tot.
45 Sed circa hanc concluſionem animaduerten-
dum eſt, quòd licet de iure communi matri-
monium metu contractum ex ſequenti coha-
bitatione, & copula, ac ſuperuenienti libero
conſenſu ratificetur, vt communiter affirma-
re videntur omnes ſupradicti Doctores, per
tex. in cap. ad id, de ſponſal. & matrim. om-
nes tamen affirmant, & præcipuè *Abb. in d.*
cap. ad id, ſub num. 1. quod ratificatio non re-
trotrahitur, ſed matrimonium incipit valere
ex eo tempore, quo conſenſus ſuperuenit, non
autem prout ex tunc, quando fuit nulliter cõ-
tractum propter metum, vnde perneceſſe in-
fertur, quod hæc concluſio procedit ſolum
de iure communi, ſed omnino ceſſat poſt pu-
blicationem Sacri Concilij Tridentini, quo
cautum eſt ſolum conſenſum non ſufficere
ad inducendum matrimonium validum, ſed
opus eſſe, quòd obſeruentur ſolemnitates in
eo traditæ pro forma, & præcipuè verba ex-
preſſa contrahentium cum præſentia paro-
chi, & conſequenter ex ſolo præſumpto, vel
expreſſo conſenſu ſuperuenienti nullo modo
poteſt conualidari matrimonium, quod erat
nullum ab initio, niſi accedant debitæ ſolem-
nitates in dicta Tridentina Synodo requiſitę,
vt notabiliter animaduertit *Thom. Triuiſ. in*
tracta. de ſponſal. in 7. priuil. num. 32. quod
etiam conſiderauit oculatiſſimus *Menoch. in*
d. tracta. de præſumptionib. lib. 3. præſump.
1. ſub num. 98. verſic. prædicta tamen præ-
ſumptiones, & idem innuit *Fabius Turrett.*
in conſi. 15. num. 23. lib. 2. & plenius explicat
Didac. Spin. in ſpecu. teſtam. in gloſ. 15. de
filijs legitimat. ſub num. 65. verſ. ſic etiam
46 *dicendum*. Et demum pro huius capituli
complemento ſciendum eſt, quòd in matri-
monijs non ſolùm requiritur conſenſus li-
ber, & ſimplex, ſed etiam purus, & abſque
vlla conditione ſuſpenſiua contra eius ſub-
ſtantiam, vt expreſsè cauetur in *cap. fin. de*
63 *condit. appoſ.* Hinc dubitatur an valeat ma-
trimonium, ſi quis dicat, accipiam te in vxo-
rem, ſi te virginem inuenero, pro cuius arti-
culi reſolutione, vide *Boer. in conſ. 40. num.*
128. & ſequen. & Didac. Spin. in ſpecu. te-
48 *ſtam. in gloſ. 15. num. 64.* Quæ autem ſunt
conditiones, quæ annullant matrimonium,
vel potius reijciuntur, ac ſi non eſſent appoſi-
tæ? pleniſſimè explicat *Sanch. in d. tracta. de*
matrim. in 5. lib. diſput. 1. cum alijs ſequen.
49 Et quòd etiam matrimonium ſpirituale, vt
puta ſi quis Religionem ingreditur, & in ea
profeſſionem facit per vim, & metum coa-
ctus, ipſo iure annullatur, præterquam ſi po-
ſtea ceſſante metu profeſſionem factam tacitè
ratam habuiſſet, clariſſimè probat *tex. in cap.*
1. de his, quæ vi, metuſue cauſa fiunt, quam
concluſionem plenè explicat *Rebuff. in conſ.*
216. per totum, ſed circa hoc videnda ſunt,
quæ ſtatuit *Sacroſancta Trident. Synod. in*
24. ſeſſ. cap. 19. & in alijs quatuor capitibus
pręcedentibus, in quibus ſpecificè cautum eſt,
qua ætate ſit facienda Monacorum, & Mo-
nialium profeſſio, & cum quibus ſolemnita-
tibus, ad hoc, vt omnis vis, & metus ſuſpitio
euitetur, & quomodo ſi aliter fiat, annulle-
50 tur. An autem ſolus metus reuerentialis ſuf-
ficiat ad annullandam profeſſionem religio-
nis? vide *Thom. Sanch. in d. tract. de matrim.*
lib. 4. diſp. 6. quæſt. 2. num. 17. & *ſequen.* Et
ex quibus profeſſio facta à Moniali dicatur
nulla, vel præſumatur meticuloſa? plenè ex-
plicat *Ioan. Franciſc. de Pont. in conſil. 10.*
lib. 2. & ex quibus inducatur tacita profeſſio?
vide *Lanar. in conſi. 67. per totum.*

Finis Cap. Secundi.

CAP.

CAPVT TERTIVM.

PAtre Iudici offerente filiũ capitalis criminis reum, pęnaminorari debet, quæ concluſio nõ ſolum procedit in deſertòre militiæ, de quo propriè loquitur tex. in l. milites agrum, §. deſertorem, ff. de re milit. Sed etiam in omnibus alijs criminibus, & multis alijs ampliatur modis. Quis autem ſit propriæ militiæ deſertor, aliaque non vulgaria ad materiam delictorum militarium ſpectantia plenè referuntur.

SVMMARIVM.

1 *Pater offerendo Iudici filium capitalis criminis reum pœna mortis naturalis inferenda non erit.*

Quod an reſtringatur in deſertore militia, nu. 2. & 3.

Primo ampliatur in crimine leſæ maieſtatis, nu. 4.

Secundo ampliatur in filio haretico à patre oblato, nu. 5.

Tertio ampliatur in patre bannito præſentato à filio, nu. 6.

Quarto ampliatur in filio inquiſito præſentato à matre, ſecundum communem opinionem, nu. 7. & 8.

9 *Hiſtoria de filio ſe offerente remigare pro patre condemnato, quod vterque liberatus fuit ab Illuſtriſs. Prorege Siciliæ.*

Hiſtoria contraria deteſtabilis de patre ſene iuſſo mori à Rege Petro, quia rogauerat ſe pro filio delinquente occidi.

10 *Militiæ deſertor quis propriè ſit, & quibus pœnis ſubijciatur, & nu. 11. remiſſiuè.*

12 *Centurioni an liceat impunè occidere militem, à quo offenditur, remiſſiuè.*

13 *Capitanei fraudantes militum ſtipendia, qualiter puniantur, remiſſiuè.*

14 *Capitanei qualiter puniantur, ſi aſſerãt habere maiorem numerum militum, quàm habent, vel ſi ſubmittant vnum pro alio.*

Primo ampliatur in Theſaurarijs Cardinalium, nu. 15.

Secundo ampliatur in Iudicibus, qui id patiuntur, nu. 16.

17 *Solutiones ſtipendiorum fieri non poſſunt per ſubſtitutos.*

18 *Militis ſũfeſſio de recepto nõ ſufficit ad probandum receptionem ſtipendiorum.*

19 *Stipendij ſolutio requirit ſcripturam cum nonnullis ſolemnitatibus.*

20 *Stipendia militum non ſunt ære alieno obnoxia, niſi in ſubſidium.*

21 *Militi & Clerico relinquẽdum tantum eſt, & victus non deſit.*

Primo ampliatur idem eſſe quoad arma, & in ſcolari quoad libros, nu. 22.

Secundo ampliatur etiam procedere in Intertenitis, nu. 23.

24 *Milites Intertenitè ſunt nobiles, & ſtipendia eis debentur, etiam pro tempore, quo ſunt carcerati, aut aliter impediti. Fallit in alijs ſtipendiarijs.*

25 *Miles effectus poſt delictum an ſit iudicandus ab Auditore Militum, vel à Iudice ordinario, remiſſiuè.*

26 *Miles an gaudeat priuilegijs militaribus tẽpore pacis, remiſſiuè.*

27 *Miles non poteſt ſuis priuilegijs renunciare.*

Ampliatur idem eſſe in Priuilegio fori Neapolitanis conceſſo, nu. 28.

29 *Militibus quærentibus hoſpitia illicita cum alimentis, licitum eſt reſiſtere.*

30 *Milites nil aliud habere debent, niſi ſolam hoſpitationem, nec à ſpontè dantibus poſſunt aliud recipere.*

Milites contenti eſſe debent ſuis ſtipendijs, & ab hoſpitibus nil aliud recipere poſſunt pro victu.

Limitatur pluribus modis, ibidem remiſſiuè, num. 31.

Cameræ reſeruatæ Baronum ſunt exemptæ ab onere hoſpitandi, nu. eod.

32 *Miles non obediens ſuo Superiori, quamuis res benè ſucceſſerit, capite punitur.*

Am-

Digitized by Google

Ampliatur idem eſſe in Duce belli, qui pecuniam accipit ob militem legendum, mittendumue, nu. 33.

34 *Capitaneus, vel Dux militum, ſi occaſione tranſitus aliquid ab Vniuerſitatibus extorquet, in duplum punitur.*

35 *Milites noſtri temporis an gaudeant priuilegijs militaribus, remiſſiuè.*

Et an pro vero milite habendus ſit qui non eſt deſcriptus in rollo?

36 *Militia an ſit dignitas, remiſſiuè.*

Milites deputati ad cuſtodiam Principis, an gaudeant priuilegijs militaribus, remiſſiuè.

37 *Miles non deſcriptus in rollo non gaudet priuilegijs militaribus.*

38 *Vaſſallus an teneatur iuuare Dominum ſuum in bello iniuſto, remiſſiuè.*

39 *Bona capta, & erepta in bello an ſint capientium, & quomodo ſint diſtribuenda, remiſſiuè.*

40 *Bona Chriſtianam Religionem deſerentis, & Turcarum ſectam amplectentis, an ſint fiſco applicanda, remiſſiuè.*

41 *Bona à Piratis capta, & iterum à Chriſtianis liberata, cui acquirantur, remiſſiuè.*

42 *Infideles fugientes à triremibus Venetorũ, ſeu Magni Ducis, ſi capiantur à militibus Regis Philippi noſtri in eius locis, cuius ſint, remiſſiuè.*

43 *Milites quales eſſe debent, & multa eorum priuilegia, & notabilia, remiſſiuè.*

1 EX eadem quoque ratione emanauit illa notabilis deciſio *text. in l. miles agrũm, §. deſertorem, ff. de re milit.* qua cautũ eſt, quòd ſi pater filium capitalis criminis reum ſpontè Iudici offerat pœna mortis naturalis inferenda non eſt. Valdè enim paternæ pietati repugnat, quòd videatur filium neci tradidiſſe, per quem tex. gloriabatur Pau. de Caſtr. ſe quendam filiumfamilias criminis læſæ maieſtatis reum ab ordinaria pœna mortis liberaſſe, & ſtante ſpontanea patris præſentatione per decenniũ tantùm viſa lege prædicta relegatum fuiſſe, vt ipſemet *Caſtrenſ.* teſtatur *in l. propter inſidias, C. qui accuſ. non poſſ.* vbi idem quoque affirmat *Salyc.* eoſque refert *Cepoll. in caut.* 1. & eandem concluſionem confirmant *Fely. in c. accuſatti, nu. 3. & ſeq. de accuſ. Affl. in c.*
imperialem, §. inſuper, nu. 9. de prohib feud.
alien. per Feder. Tiraq. in tract. de pœn. tem-
per. cauſa 18. nu. 1. & ſeq. Plaz. in epit. delic.
lib. 1. c. 38. nu. 5. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2.
caſ. 347. nu. 1. & Petr. Caball. qui plures alios
concordantes refert *in 3. centur. reſol. crim.*
2 *caſ. 294. num. 409.* Et licet aliqui illius legis
deciſionem reſtringere conentur ad crimeñ
deſertionis militiæ tantùm, vt refert *Arius*
Pinel. in rub. C. de bon. mater. in 2. par. nu. 32.
3 Nihilominus cõmunior eſt opinio cõtraria,
quæ fundatur in generali illius legis ratione,
vt teſtatur *Gigas in trac. de crim. læſæ maieſt.*
lib. 3. tit. ſi. q. 6. Crau. *in cõſ. 309. nu. 3. & Me-*
4 *noch. in d. caſ. 347. nu. 1.* Qui omnes affirmant
deciſionem prędictam habere locum etiam in
crimine læſæ maieſtatis, & idem quoq; confirmant
Rim. iun. in rep. c. quæ in eccleſiarum
nu. 204. de conſtit. & Alcia. in tract. de præ-
5 *ſump. reg. 1. præſum. 4. nu. 1.* Quibus accedunt
Alphonſ. de Caſt. in 2. lib. de iuſta hæreticor.
punit. c. vlt. & Simanc. in comment. catholic.
inſtit. tit. 29. n. 50. aſſerẽtes filium hæreticũ,
inquiſitori oblatum à patre eſſe mitius puniẽ-
6 dum. Eademque deciſio ampliatur procedere
etiam in filio præſentante patrem, bannitum,
ex not. per *Ang. in l. ſi adulterium, § liberto.*
in fin. ff. de adult. Hipp. in l. 1. §. inauditum.
nu. 10. ff. ad leg. Cornel. de ſicar. & in l. diuus,
nu. 15. ff. ad leg. Pomp. de parricid. & in l. 1. §.
ad quæſtionem, ff. de quæſt. Tiraq. in d. tract.
de pœn. temper. c. 19. nu. 1. Menoch. in deciſ.
347. nu. 4. & Rim. iun. in d. c. quæ in eccleſia-
7 *rum, nu. 205. de conſtit.* Eandemque iuris di-
ſpoſitionem procedere etiam in matre filium
præſentante, teſtatur *Salic. in d. l. propter in-*
8 *ſidias, ſub nu. 3.* Et licet *Iul. Clar. in pract.*
crim. q. 60. nu. 25. in fin. dicat, quod quicquid
de iure ſit, ſe certe credere, quòd difficile eſſet
hanc cautelam tutò practicari poſſe, & idem
quoque affirmat *Carrer. in pract. crim. in §.*
nono quæro, nu. 16. Nihilominus negari non
poteſt, quòd hæc concluſio eſt communiter
a grauiſſimis Doctoribus approbata, & proin
de malè faceret Iudex, qui ſi caſus occurreret,
ſaltim conſulto Principe ordinariam pœnam
non minueret, vt benè animaduertit maximus
Practicus *Farinac. in titu. de pœnis*
9 *temper. q. 98. cau. 18. num. 172. in fin.* Imò
ad hoc propoſitum omnibus Principibus præ
oculis exemplo eſſe debet generoſa pietas Illuſtriſſimi
Don Ioannis de Vega olim Viceregis
in Regno Siciliæ, qui dum quidam filius
habens patrem condemnatum ad remigandum,
ei preces porrexiſſet, vt ſibi concederet
remigare pro patre, adeo commotus fuit hac
filiali pietatè, quod nedùm patrem liberauit,

Digitized by Google

ſed etiam filium premium, & remuneratio-
nem habere iuſſit, prout refert *Anto. de Ball.*
in lib.3 varior.tracta.ſub tit.de liter.diſpen
ſat.caſ.1.nu. 190. *fol. mihi* 99. Et è contra
táquam valde deteſtabile facinus ab hiſtoricis
damnatur, quòd Rex Petrus commiſiſſe fer-
tur, dum ſenem patrem rogantem ſe pro filio
delinquente occidi, crudeliſſimus Rex huic
petitioni annuendo, ita exequi iuſſit, vt narrat
Federicus Epiſcopus in hiſtoria Hiſpanica,
quem refert *Ioan.Lopez in cap.per veſtras,*
de donat.inter virum, & vxor. in ver.tertio
ſequitur in tex.§. 3.ſub nu.6. verſ. vnde in
✱ *ſimili*, [Nouiſſimè autem hanc concluſionem
alijs notabilibus exemplis exornat *Iul.Caſar*
Ruginell. à me poſt hæc ſcripta viſus in *pra-*
cticar.quaſtio.cap.35. num.7. cum ſequen.]
10 Et quia tex.in quo ſupradicta concluſio fun-
datur, propriè loquitur de deſertore militiæ,
ideo ſi ſcire cupis, qui propriè ſit militiæ de-
ſertor, & quibus pœnis ſubijciatur? vide
Marti Anton.Bugen.in conſi.23.per totum,
& plenè *Petr.Caball.in 3.cent.reſol.crimin.*
11 *caſ.294.nu.164.cum plurib.ſequen.* Et hinc
ſumpta occaſione pro ornatu huius Capituli,
poſtquam incidit ſermo de militaribus deli
ctis, quæ diuerſimodè occurrere poſſunt, vide
quæ circa hanc materiam plenè defendit *Ti-*
ber.Decian.in tract.crimin.tom.2. lib.7.cap.
15.& pleniſſimè *Cabal.in eodem caſ.294. per*
12 *totum*. Et ne in materia tam frequenti, &
curioſa illotis manibus tranſeamus, aliqua
breuiter, & remiſſiuè tantum attingemus An
ergo centurioni liceat militem à quo offendi-
tur, impunè occidere? vide *Bugen. in conſil.*
22.per totum, & plenè *Farinac. in conſil.4.*
nu.9. & ſequen & plenius *nu.20. & ſequen.*
13 Et qualiter puniantur Capitanei fraudantes
militum ſtipendia? vide *tex.notab. in l.2.in*
verſ.nam ſi vſurpauerint, cum ibi not.per
Alber.ſub num.2. C.de offic.prafec.prator.
Afric.& in l.fin.§.pro limitaneis, C.eod.tit.
Pet. Bellin. in tract. de re militar. in 8.par.
titu.vn.nu.12.& 90. & *Rouit. in nouiſſimis*
commentar. ſuper pragmat. in rub.de mili-
14 *tib.nu.3.* Et quomodo puniantur Caſtellani,
ũue Capitanei militum aſſerentes habere
maiorem numerum militum quàm habent?
vel ſubmittentes vnum pro alio? vide *tex. in*
l. excellentia, & ibi Luc. de Penn. & Ioan.
de Plat.C.de erogat.milit. annon. lib.12. &
Nicol. Moron.in tract.de treg. & pac. quaſt.
15 *63.nu.2.* Qui inuehit contra Agentes, &
Theſaurarios Cardinalium, qui pecuniam
ex publico ærario recipiunt pro rebus tranſ-
uehendis, aſſerentes ſe decem mulos condu-
xiſſe, dum pauciores conducunt, dicens, quod
pro huiuſmodi fraude condemnari debent in
quadruplum, ex not.per *Ioan.de Plat.in l.pla*
16 *cet, C.de excuſat.muner.lib.* 10. Et idem eſt
in Iudicibus, qui patiuntur aliquem vltra or-
dinarias indictiones exigere, vel vnum pro
alio ſubmittunt, vt in *l.2. C de curſ. publ. &*
angar.lib.12. Ioan.de Plat.in l.2.C.de decur.
lib.10.& in d l.excellentia, & ibi etiam *Luc.*
de Penn. & facit *tex.in l.illicitas,§.ne poten*
17 *tiores,ff.de off.praſid.* Ad quas fraudes euitan
das iure optimo cautum eſt, ſtipendiorum ſo-
lutiones fieri non poſſe per ſubſtitutum, *l.iu-*
bemus per hanc, C. de erogat.milit. ann.lib.
12.vbi Io.de Plat.& Luc.de Penn. hoc bene
notant, *Felyn.in cap.quoniam, de offic. deleg.*
& Paul.de Caſtr.in conſi.228.vol.2. qui ſub
18 num.1.dicit vnum notabile, Quod ad proban
dum ſtipendiorum receptionem non ſufficit
militis confeſſio de recepto, nam aliud eſt re-
cipere, aliud recepiſſe confiteri, iuxta notata
19 per *Bart.in l.2.ff.ſi cert.pet.* Et de ſolutione
ſtipendij eſt conficienda ſcriptura cum non-
nullis ſolemnitatibus, iuxta formam traditam
per *Luc. de Penn. in l. per hanc, col.5. C.de*
numer.actuarior.lib.12. omnino videndum.
20 Huiuſmodi autem ſtipendia non ſunt æri
alieno obnoxia, niſi in ſubſidium, *l.ſtipendia,*
C.de exeq. rei iudic. & *l.commodis, ff.de re*
iudic. vt notat *Boer.in deciſio.326.num.3.* qui
ſubdit militi, & clerico tantum relinquendũ
eſſe, vt victus non deſit, ad hoc, vt Reipublicę,
✱ & Eccleſiæ ſeruire poſſint. [Idemque priui-
legium ſeruandum eſſe in ſtipendijs Docto-
rum, affirmant *Abb.in cap.peruenit, nu. 11.*
de fideiuſſ. & *Rip. in l. obligatione generali,*
nu.43.ff.de pignor. quos refert *Iacob.Benint*
in tracta.de priuileg. Iuriſconſultor. par. 1.
22 *priuileg.3.nu.1.*] Et hoc priuilegio gaudent
etiam milites quoad arma, & ſcholares pro
libris, ſecundum *gloſ. in l nepos Proculo,ff.de*
verb.ſignif. ſuper quibus nullo modo exequu-
tio fieri poteſt etiam pro penſione domus in
qua habitant niſi in ſubſidium, vt refert *Car-*
rot.de locat. & conduc. ſub titu. de ſublocat.
quaſt.6.nu.20.fol.mihi 94. à terg. quod pri-
uilegium fuit militibus nouæ militiæ confir-
matum per *Reg.pragm.6.ſub titu.de militib.*
in cap.9. vbi expreſſe cauetur, quod pro quo-
uis debito non poſſit fieri exequutio ſuper eo-
rum armis, equis, & veſtibus, ſub qua exem-
ptione virtualiter eorum perſonas quoque
contineri, efficaciſſimè probat *Regius Conſi-*
liarius Matthaus Patignus, qui ob eius do-
ctrinam, humanitatem, cæteraſque inexplica-
biles virtutes ita omnium animos attrahit, vt
nemo ſupremi Magiſtratus honorem ei non
deprecetur, & ex toto corde acclamet, in ele-

gantiſſimis commentar. ſuper pragm. 15. de
milit. nu.42. quæ nuper fuerunt impreſſa in-
ter comment. Regij Conſiliarij Rouiti, quam
concluſionem validiſſimis rationibus, & au-
thoritatibus optimè fundat, reprobata opi-
nione Reg. de Ponte in tracta. de poteſt. Pro-
reg. in tit. de aſſen. reg. §.7. nu.43. dicentis per
Collaterale Conſilium conſueuiſſe expediri
prouiſiônes, quod contra milites nouæ mili-
tiæ exequatur de perſona, ſub prætextu, quod
Regia pragmatica ſolum loquitur de armis,
equis, & veſtibus, hoc enim, quod forte erat
dubium. refert declaratum fuiſſe per Illuſtriſ-
ſimum Ducem de Alcalà, ſub die 14. Iunij
1563. his verbis reſpondendo Mattheo de
Afflicto. En lo de la execucion de las deudas,
os he reſpondido Señor, que es coſa clara, que
ſi no ſe haze en las armas veſtidos, y cauallos,
menos ſe ha de hazer en las perſonas, & ita
teſtatur fuiſſe deinde expeditas prouiſiones
per alios Proreges ſucceſſores, ita vt dici poſ-
✻ ſit hoc iure vtimur, [Hoc autem priuilegium
milites amittere, quando occultant bona, quæ
habebant tempore obligationis, ad finem eui-
tandi exequutionem, plenè probat Fontanel.
in trac. de pact. nuptial. clauſ. 3. glo. 3. nu. 20.
23 cum ſeq] Et eodem priuilegio fruuntur ij,
qui in hoc Regno vulgariter nuncupantur
Interteniti, quos verè milites eſſe, & omnibus
militaribus prærogatiuis gaudere plenè pro-
bant Garz. Maſtrill. in deciſio. 173. in 2. par.
& Franc. del Caſtill. in deciſio. 105. per tot.
24 Imo eis deberi ſtipendia etiam pro tempore,
quo ſunt carcerati, aut aliter impediti, quam-
uis ſecus ſit in alijs ſtipendiarijs, eoſque eſſe
nobiles, & pro delicto ſuſpendi non poſſe, re-
fert Mutius Surgens in tracta. de Neap. il
25 luſtr. in addit. fol. mihi 371. An autem miles
effectus poſt delictum iudicandus ſit ab Audi-
tore militum, vel à Iudice ordinario? plenè
explicat Pet. Caball. in reſolu. crimin. cent. 2.
26 caſ. 147. per tot. Et an milites tempore pacis
gaudeant priuilegijs militaribus? pulchrè de-
clarant Pet. Bellug. in ſpecul. princ. rub. 20.
in §. quia poſt eccleſiam, Menoch. in conſil.
908. per tot. Pet. Bimius in conſi. 101. nu. 2. &
ſeq. lib. 2. nouiſſimè Maſtrill. in deciſio. 173.
per tot. in 2. par. Vinc. de Franch. in deciſ. 88.
March. de Ponte in tracta. de poteſt. Proreg.
ſub tit. de aſſen. Reg. §. 7. nu. 47. & per totum,
& alij relati per Conſiliar. Rouitum in com-
ment. ſuper pragmat. in rub. de militib. nu. 6.
& latius in pragm. 16. nu. 1. cum plurib. ſeq.
27 in nouiſſima editione. Et quòd miles non po-
teſt ſuis priuilegijs renunciare, cum ſint con-
ceſſæ toti ordini militari, cui præiudicare nō
poteſt, multis rationibus, & authoritatibus
probat Pet. Caball. in d. caſ. 225. num. 25. &
28 ſeq. & nu. 253. & ſeq. Idem enim eſſe in pri-
uilegio fori Neapolitanis conceſſo, vt eis re-
nunciari non poſſit, per eandem rationem re-
fert Vrſill. in deciſio. 41. ſub nu. 9. quem re-
fert Rouit. in pragm. 5. nu. 3. ſub rub. vbi de
29 delicto quis conuen. deb. Notandum quoque
eſt in hac materia, quòd licitum eſt reſiſtere
militibus quærentibus hoſpitia illicita cum
alimentis, l. deuotum, C. de meta. & epideme-
tat. lib. 12. vt in ſpecie notant Bald. in extra-
uag. qui ſint rebell. in ver. rebellando. & in l.
prohibitum, Code iur. fiſc. lib. 10. & Natt. in
30 conſ. 83 nu. 11. lib. 1. Nam de iure milites nil
aliud habere debent, niſi ſolam hoſpitatio-
nem, nec a ſpontè dantibus aliquid eis recipe-
re licet, vt expreſsè cauetur in l. vn. C. de ſal-
gam. hoſpit. non præſt. lib. 12. quod procedit
etiam ſi adeſſet conſuetudo in contrarium,
ſecundum Luc. de Penn. in ead. l. vn. Nam
milites debent eſſe contenti ſuis ſtipendijs, vt
cauetur in cap. militare, 23. quæſt. 1. & nihil
penitus ab hoſpitibus ratione victus recipere
poſſunt, l. 3. C. de erogat. milit. annon. lib. 12.
vt pulchrè notant Catell. Cott. in memorab.
in ver. militibus, plenè Rolan. à Vall. in conſ.
66. nu. 4. cum plur. ſeq. volum. 1. & nouiſſimè
Gaſp. Theſau. in quæſt. foren. 93. nu. 6. lib. 1.
31 Patitur autem hæc concluſio aliquas limita-
tiones, quas pulchrè refert Io. Grand. in tract.
de bell. exul. in prædicamen. habitus, in ver.
Secundo quæro, nu. 3. fol. mihi 113. a terg. &
multis quoque modis notabiliter declaratur
per Reg. Conſiliar. Rouit. in pragm. 3. ſub tit.
de militib. nu. 4. cum plur. ſeq. Nec præte-
reundum eſt, quod ab hoc onere hoſpitandi
milites ſunt exemptæ illæ terræ, quæ a Baro-
nibus eliguntur in Cameras reſeruatas, vt ex-
preſsè cautum eſt per Capitulum Regis Ro-
berti 32. fol. 61. & per aliud Capitulum Cæ-
ſareæ Maieſtatis 4. fol. 124. de cuius exem-
ptionis initio pleniſſimè conſuluit Mut. Sur-
gen. de Neap. Illuſt. in addit. cap. 23. num. 42.
fol. 375. vſque ad fol. 415. Et pro hac electio-
ne in Cameram licitum eſt Baronibus aliquid
ab Vniuerſitatibus exigere, vt idem Author
aſſerit fol. 395. & ita per Sacrum Conſilium
iunctis aulis iudicatum fuiſſe teſtatur Regius
Conſil. Rouit. in pragm. 5. de adminiſt. Vni-
32 uerſit. §. 19. nu. 39. Notandum quoque eſt in
hac materia, quòd Dux belli, vel miles non
obediens mandato Principis, aut ſui Supe-
rioris, quamuis res benè ſucceſſerit, capite pu-
niendus eſt, l. 3. §. in bello, ff. de re milit. & in
l. 1. in fin. C. de offic. præfect. prætor. vt notat
Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. caſ. 365. nu. 14.
& ſeq. Verùm hæc concluſio ſingulariter li-
mi-

mitatur non procedere, quando miles,ſeu Ca
pitaneus contrauenit mandato ſui Superio-
ris ex aliqua noua cauſa ſuperueniente, vel
alia ſuo Superiori incognita,vt notat Crem.
in ſing. 151.incip.mandatum fuit factum à
Principe, cum quo cõcordant Tiraq.de pœn.
temper.in præfat.nu.37.& alij relati per Bo-
uadill.in ſua polit.lib.4.cap.2. ſub num. 27.
33 lit.A. Item Dus belli, qui ob militem legen
dum, mittendumue pecuniam accipit, l. Iulia
repetund.tenetur l.eadem lege, §. lege Iulia.
ff.ad leg.Iul.repetund. Vnde exilio, vel alia
pœna grauiori punitur, l. lex Iulia, §.hodie,
34 ff.eod.tit. Et ſi occaſione tranſitus aliquid ab
Vniuerſitatibus extorquet,in duplum conue-
nitur, vt refert Pet.Caball. in d.caſ. 294.
35 nu.271. An autem milites noſtri temporis
gaudere debeant militaribus priuilegijs? vl-
tra notata per Doctores in l.centurio, ff. de
vulg.& pupill.& in rub. C.de milit. teſtam.
vide omnino Ioan.Vinc.Honded.in conſi.83.
nu.96.& ſeq vol.1.Brun.in tract. de ceſſ.bo-
nor.in 4.par.princ.q.11.nu 2. Pet. Bellug.in
ſpec. Princip. rub. 20.§. quia poſt eccleſiam,
per tot.qui pulchrã, & notabilem diſtinctio-
nem refert,& alios plenè relatos per Farinac.
in conſi.95.nu.1.cum ſeq.Bouadill.in ſua po
litica lib.4.cap.1.nu.14.Franc.del Caſtill.in
deciſ.105.nu. 12.& ſeq.& Rouit.in pragm.
1.de milit. nu.3. & in nouiſſima editione
ſuper eadem pragm. num.6. qui approbando
diſtinctionem Alex.Trentacinq.in tracta. de
ſubſtit.par.4.c.8.nu.6.dicit,quod milites or-
dinarij ſtipendiati à Regia Curia, etiam ſi re-
ſideant in præſidijs arcium, vel Ciuitatum,
omnibus priuilegijs militaribus gaudere de-
bent, milites verò, qui non ſunt ordinarij ſti-
pendiati non gaudent militaribus priuilegijs,
niſi quando actu ſeruiunt, quod dicit eſſe val-
dè notandum reſpectu militum nouæ militię,
Reg.Conſil.Rouit.in pragm.1.de milit.nu.3.
36 Et an militia ſit dignitas, & an milites depu-
tati ad cuſtodiam Principis gaudeant milita-
ribus priuilegijs? vide Farinac.in d.conſi.95.
37 & in conſ.præced.per tot. Et an pro vero mi
lite habendus ſit is, qui adhuc non reperitur
deſcriptus in Rollo? vide omnino Farinac.
in conſi.4. nu.9. qui pluribus iuribus probat,
quod non gaudet priuilegijs militaribus is
qui in numerum militum relatus non eſt, &
pręcipuè tex.notab.in l.ex eo ff.de milit.teſt.
38 Sed an vaſſallus teneatur iuuare Dominum
ſuum in bello iniuſto? vide Andr.in cap.1.in
princ. quib.mod.feud.amitt.& plenè Nicol.
Mozzin.in tract.de feud.in tit.in quib. cau.
39 feud amit.nu.96 Et an mobilia capta,& ere-
pta in bello acquirantur capientibus, & quo-
modo ſint inter milites diſtribuenda? & quid
de perſonis,& alijs? vide quæ plenè referunt
Pet.Caball.in reſol.crim.cent.2.caſ. 140.per
tot.latè Lanar.in conſ.84.Io.Franc.de Pont.
in cõſ.93.& in trac.de poteſt. Proreg.ſub tit.
11.de triremib.nu.3 cum plur.ſeq.fol.523.&
in deciſ.21.per tot.& nouiſſimè Gaſp.Theſau.
40 in quæſt.foren.98.per tot.lib.2. Et an bona
eius, qui Chriſtianam Religionem deſerens,
Turcarum ſectam amplectitur, ſint fiſco appli
canda? vide Iacob.Berret.in conſi.97.per tot.
41 Et quid de bonis à piratis captis, & iterum
à Chriſtianis liberatis? vide Vinc.de Franch.
in deciſ.268.& Petr.Caball.in d.caſ.140.nu.
42 7.& ſeq. Et quid ſi infideles fugientes ab im-
petu, & incurſu triremium Venetorum, ſeu
Magni Ducis Etruriæ appulerint in aliquam
partem huius Regni, ibique à militibus ſuæ
Catholicæ Maieſtatis efficiantur captiui, an
capientium preda, vel potius illorum, ob quo-
rum vim coacti aufugerunt, iudicandi ſint? vi-
de Garz. Maſtril. in deciſ. 189.per tot. in 2.
par. Et an merces particularium repertæ ſu-
per naui Infidelium efficiantur capientium?
vide Hortenſ.Cauale. in tract. de brach. reg.
in 1.par.nu.281.lib.6.& plenius in fragmen.
43 in 6.par fragm.25.nu.2. cum plur.ſeq. Qua-
les autem debeant eſſe milites? & multa eorũ
priuilegia, aliaque notabilia ad hoc propoſi-
tum, vide penes Gul.de Bened.in cap. Raynu-
tius.de teſt.in ver.teſtamentum 1.nu.21.cũ
plur.ſeq. Fateor equidem, quòd hæc videntur
à materia, de qua agimus, aliena, ſed ſumpta
occaſione ea referre auſus ſum; nam credo, quod
legenti non erunt iniucunda, nec inutilia.

Finis Cap.Tertij.

CAPVT QVARTVM.

PAter de Iure antiquo vitæ, neciſque poteſtatem in filios habebat, hodie verò ſolum poteſt filium inobedientem à Iudice carcerari, & caſtigari facere, eumquè moderatè corrigere, quæ concluſio pluribus modis declaratur, & ad maritum, aliaſq; perſonas, quibus permiſſa eſt correctio, extenditur.

SVMMARIVM.

1 *Pater de Iure antiquo habebat poteſtatem vitæ, & necis in filium.*

Patris poteſtas maior olim erat in filiũ, quã Dominus in ſeruum.

2 *Pater hodie poteſt tantum filium inobedientem ad ſui libitum à Iudice caſtigari, & carcerari facere, ac punire.*

Quod declaratur, ſi pater eſt perſona honeſta, & diſcreta, alias ſecus, nu. 3.

Ampliatur procedere etiã reſpectu filij emãcipati, vel filij naturalis tantum, nu. 12.

4 *Poteſtas eadẽ cõceſſa eſt matri, alijſq; tranſuerſalibus maioribus, & propinquis, ſed circa modicam correctionem tantum.*

5 *Filius poteſt hodie à Patre verberari, & omnis iniurias debet ſubſtinere.*

Limitatur in iniuria intollerabili, quo caſu cogetur filium emancipare, nu. 10.

Primo ampliatur procedere etiam in iniuria ab Auo illata nepoti, nu. 6.

Secundo ampliatur procedere in filio quoque emancipato, & in filio naturali tantum, nu. 12.

Tertio ampliatur, quia verberans filium clericum in minoribus, non erit excommunicatus, nu. 13.

Quod fallit ſi verberaret filium in ſacris conſtitutum, tunc enim pater incurreret in pœnam ſpiritualem excommunicationis, & in pœnam quoque temporalẽ, nu. 14.

Quarto ampliatur etiam in filio ſpirituali, & pœnitentiario, nu. 15.

Quinto ampliatur in patre adoptiuo, qui filium adoptatum in ſua poteſtate habet, nu. 19.

7 *Filius ſi reſiſtat patri verberanti, eumque percutiat, poteſt impunè occidi.*

Et ita ſemel pater abſolutus fuit, nu. 8.

Fallit ſi appareret ex nimio exceſſu magna patris inhumanitas, nu. 9.

10 *Pater intollerabili iniuria filium afficiens, cogetur à Iudice ad emancipandum.*

Verba patris ignominioſa irrogant filio infamiam facti.

11 *Dominus nimis malè tractans ſeruum cogitur ad vendendum.*

16 *Vitrico non licet Priuignum verberare.*

17 *Contra Vitricum poteſt inſtitui famoſa actio de furto.*

18 *Vitricus poteſt in ius vocari à priuigno ſine venia.*

20. *Maritus poteſt vxorem verberare, ſed modicè, & nu. 27.*

Quod Iudicis arbitrio relinquitur, nu. 28.

Ampliatur etiam ſi maritus præſtitiſſet cautionem de non offendendo, eodem nu. 20. in fine.

21 *Vxor verberata vltra modum à viro diuertere poteſt.*

Quo caſu vxor debet ali à marito extra eius domum, nu. 24.

Et tunc vir tenetur reſtituere vxori dotem, & donationem propter nuptias, nu. 25.

Nec dotem vxor amittit, ſi eo caſu adulteriũ commiſerit, nu. 26.

22 *Sæuitia connumeratur inter potiſſimas cauſas ſeparandi thorum.*

23 *Flagellatio connumeratur inter ſæuitias.*

29 *Cauſa ſeparandi thorum inter Coniuges, remiſſiuè.*

30 *Frater maior poteſt minorem caſtigare.*

Seniores non coniunctì poſſunt etiam iuniores impunè caſtigare.

31 *Præceptor verberare diſcipulum poteſt, ſed moderatè.*

32 *Famulus à domino ſuo caſtigari poteſt, ſed leniter.*

33 *Abbas poteſt Monacum verberare moderatè, & cauſa ſubſiſtente.*

34 *Baro verberare poteſt modicè vaſſallum ſuum.*

35 *Baro nimis vaſſallos ſuos malè tractans eorum iuriſdictione priuatur, & nu. 37.*

Quod

Quod declaratur dummodo procedat trina moniti0 Superioris,nu.36.
Et requiritur talis monitio,quãdo Baro delinquit in omittendo,ſecus in committendo,nu.38.
39 *Officialis ſeuerus nimis, an cogatur renunciare?*
Et an ei iniuſtè exequenti liceat reſiſtere, remiſſiuè.
40 *Reſiſtens familiæ Curiæ an poſſit impunè offendi, remiſſiuè.*
41 *Familia Curiæ an credatur,remiſſiuè.*
42 *Officialis an poſſit cognoſcere de iniuria illata ſibi, vel eius familiæ,remiſſiuè.*
43 *Satellites vulnerantes quem capere volebãt, qua pœna puniantur,remiſſiuè.*
44 *Priuati carceris pœnam non incurrunt, qui iure ſuperioritatis aliquem includunt in aliquo loco.*

1 EX eadem quoq; immenſi amoris paterni ratione moti aliqui legislatores, adeo de patris clemẽtia erga filium confiſi fuerunt, quòd ei etiam vitæ & necis liberam, & abſolutam tradiderunt poteſtatem, vt refert *I.C. in l.in ſuis,ff. de liber. & poſth.* & *Imperator in l.fi.in fi.C. de patr. poteſt.* quam legem prius moribus receptam, & deinde a Romulo approbatam fuiſſe teſtantur *Dioniſ Alicarn.hiſtoriar. lib.2.* Camill. *Borrell.in conſi.73.nu.1.& Ioã.*Bapt. *Aſin. in prax.iudic.in 2.cap.ſub nu. 19. & ſeq.* & plenius *Caldas Pereyr.in repet. l. ſi curatorẽ habens,C.de in integr.reſt.minor.in ver.ſine curatore,num. 38.* Et hoc iure vſum fuiſſe illum Virginium, qui filiam innocentem occidit, legitur in *l.2.§.initium,ff.de orig.iur.* & maior erat poteſtas parentum in filios, quam dominorum in ſeruos, vt ex multorum authoritate refert *Menoch.in tract.de recuper.poſſ.*
2 *in 15.remed.nu.298.cum plurib.ſeq.* Sed illa iura antiquata fuiſſe inquit *Arrius Pinell.in 2.par.rub.C.de bon.mater.nu.17.* Et proinde hodie licet non adeo ampla, magna tamen eſt patris poteſtas, cùm ei liceat filium inobedientem caſtigare, eumque Præſidi offerre, qui tenetur eum carcerare, & punire ad libitum, & voluntatem ipſius, vt cauetur in *l.3.C. de patr.poteſt.* per quem text. ita dicit *Alex. in l.moribus, num.24. ff. de vulg.& pupill. ſubſt.* & idem refert *Iaſfr.Balb. in deciſ.* 209.
3 Qui tamen dictam legem declarat procedere, ſi pater eſt perſona honeſta, & diſcreta, aliàs ſecus, *arg.tex.in l.ſi cùm dotem,§.nec non,ff. ſolu.matrim.* & idem confirmant *Amer. de patr.poteſt.cap.6.effec.1. nu. 19.* & *Menoch.*
4 *de præſump.lib.5.præſump.14.num.3.* Et licet eadem poteſtas videatur etiam conceſſa matri, & alijs tranſuerſalibus maioribus, ex not. per *Dec. in l.vt vim,num.21.ff.de iuſt. & iur.* Imò etiam propinquis, per *tex.in l. vnic.C.de emend.propinq.* Nihilominus hæc intelligi debent de quadam modica correctione, non autem cum ea poteſtate, vt teneatur Iudex ſequi eorum arbitrium in caſtigando filium, vt benè explicat *Arrius Pinell.in rubr.* C. *de bon. matern.in 2. par.num. 31.*
5 Item licet patri verberare filium, vt inquit *Alcia. de præſump. regu. 1.præſump.3. poſt Ang.in l.prætor is dixit,§.præterea,num.3.ff. de iniur.* qui dixit per illum text. quòd filius debet ſubſtinere omnia verba quantumuis iniurioſa à patre prolata, & idem dixerunt *Boſſ. in titu.de iniur.ſub num. 2. &* Menoch. *de arbitrar.iud.lib.2.caſ.364 num.3.& ſequen.*
6 Idque procedere etiam in iniuria illata ab Auo nepotibus, teſtatur *Gail.in obſeru.* 106.
7 *ſub num.6.in 2.par.* Imo ſi filius reſiſtat patri eum verberanti, ipſumque repercutiat, poteſt impunè occidi, vt refert *Hippol.in pract.crimin.§.aggredior,num.79. & ſequen. Ludou. Carrer.in eius pract.in §.circa, num.71. &*
8 *ſeq.* Duenn.*in reg.192.in 2.limit.* Et in facti contingentia refert *Iul.Clar. in quæſtio.56. verſ.primo etiam,* abſolutum fuiſſe per illum Senatum quendam, qui filium corrigendo,
9 eum interfecerat. Sed quando ex nimio exceſſu appareret magna patris inhumanitas, tunc non tranſiret ſine pœna, vt conſiderat *Baiard. in addit. ad eundem Iul,* Clar. *in d. quæſt.56.nu.7.& ſequen.* per ea, quæ dixit
10 *Menoch. in d.caſ.364.nu.15.* Imò ſi pater filium intolerabili iniuria afficeret, quamuis contra eum iniuriarum actione agi non poſſet, per *tex. in l. prætor edixit, §.præterea,ff. de iniur.* Nihilominus poſſet filius Iudicis officium implorare, & tam inhumanum patrẽ cogi facere ad eum emancipandum, *l.fin.ff.ſi quis à parent.fuer.manumiſſ.& §.fi.inſtit. de noxal.* Nam etiam verba patris ignominioſa irrogant filio infamiam facti, vt notabiliter inquit *Angel.in l.quid ergo, §.quantum autem,nu.2 ff de his qui not.infam.* qui propterea exclamat contra patres, quòd multum de-
11 bent ab huiuſmodi verbis præcauere. Idem quoque eſt in ſeruo, quem dominus nimis malè tractans cogi poteſt ad vendendum, *§. ſed & maior, inſtit.de his qui ſunt ſui,vel alie-*
12 *iur.* & *not.Bald.in l.de iure,ff.eodem.* Hæc

Digitized by Google

autem procedunt etiam in filio naturali emã-
cipato, vt benè defendit *Hipp. Rimin. in d.*
l. vt vim, num. 252. reprobata opinione *Bal.*
qui contrarium tenuit *in d. l.* 3. *C. de emend.*
13 *propin.* Eademque concluſionem ampliando
dixit *Taner. in cap. cùm beatus* 45. *diſt.* quem
ibi refert *gloſ. in ver. grauioribus, & Flor.*
in l. ſi ſeruus, §. ſi magiſter, ſub nu. 7. *ff. ad l.*
Aquil. quòd etiam ſi pater verberaret filium
in ſacris ordinibus conſtitutum animo corri-
gendi, non incurreret pœnam excommunica
tionis, quia manus illa non eſt iniurioſa, cùm
non habeat animum iniuriandi, ſed *Arebid.*
in eod. cap. cùm beatus, diſtinguendo dicit,
quòd filium clericum in minoribus conſtitu-
tum pater corrigere, & caſtigare poteſt, ſed
ſi ſacros ordines habeat, excommunicatio-
nem incurrit, tam reg. tradita in *c. ſi quis ſua*
dente diabulo, eſt generalis, & ab ea tantum
excipitur caſus, quando pater verberat filium
clericum in minoribus, per *tex. in cap. cum*
voluntate, ad fin. de ſent. excomm. ergo in re-
liquis non eſt recedendum a regula, & argu-
mentis Tancredi reſpõdet, quòd licet manus
patris non ſit iniurioſa, negari tamen non po
teſt quin ſit temeraria, ex quo facit contra
ius, & manus temeraria in clericum facit in-
currere excommunicationem, *c. vniuerſita-*
tis, de ſent. excomm. & in hac quoque ſenten-
tia reſidet Abb. *poſt Ant. de Butr. in eod. cap.*
voluntate, cum qua etiam concurrit *Hipp.*
Rim. in d. l. vt vim, num. 256. quoad hoc tan-
tum vt pater filium clericum in ſacris ordini-
bus conſtitutum percutiens, in pœnam ſpiri-
14 tualem excommunicationis incurrat. Sed
quoad pænam temporalem format quæſtio-
nem num. 257. dicens, eam à nemine reperiſſ-
ſe tactam, & demum concludit nullo modo
licere patri filium ſacris Ordinibus decora-
tum verberare, idque pluribus rationibus
probat, quas non repeto, cùm penes eum legi
15 poſſint. Item quod de patre dictum eſt, quod
poteſt filium impunè corrigere, procedit etiã
in patre ſpirituali, cum ei maior debeatur re-
uerentia, quàm naturali, ſecundum *gloſ. in*
cap. qualis, 11. *quæſt.* 7. quam refert *Dec. in d.*
l. vt vim. nu. 21. *& Rimi ibidem, nu.* 260. qui
hanc concluſionem intelligit tam in patre
pœnitentiario, quam in patre ſpirituali per
16 regenerationem ſacri Baptiſmatis. Quid au-
tem in vitrico, an ei quoq; liceat priuignum
corrigere? cum is etiam loco parentis habea-
tur, *§. affinitatis. inſt. de nupt.* dic, quòd cum
non reperiatur iure cautum, quod vitricus
hanc poteſtatem habeat, ſtandum eſt regulæ
prohibitiuæ, cum percuſſio ſit de genere pro-
hibitorum, is enim qui habet regulam pro ſe,
dicitur habere intentionem fundatam, ſecun
dum *gloſ. in l. omnis definitio, ff. de reg. iur.*
Dec. in l. 1. *nu* 8. *ff. eod.* & *Crauett. in conſ.* 77.
n. 4. & ita concludit idem *Rim. in d. l. vt vim,*
17 *nu.* 262. *& ſeq.* Hinc eſt, quòd contra vitri-
cum non prohibetur inſtitui famoſa actio de
furto, *l. ſi nondum,* & *l. de his*, *C. de furt.*
18 Parique modo poteſt in ius vocari ſine venia,
vt contra gloſ tenent *Fulgoſ. Alex. & Iaſ.*
in l. parentes, ff. de in ius voc. In patre verò
19 adoptiuo idem *Rim. nu.* 266. diſtinguit, vt ſi
talis ſit, qui filium habeat in poteſtate, veluti
ſi auus paternus nepotem ex filio emancipa-
to adoptauerit, vt in *§. ſed hodie, inſt. de adop.*
vel ſi ſit arrogator, vt in *l.* 2. *in fin. ff. eod. tit.*
vtique corrigendi ius habet ratione ſuperio-
20 ritatis, aliàs ſecus. Sunt, & alij, qui eandem
corrigendi, & verberandi poteſtatem habẽt,
prout eſt maritus in vxorem, qui poteſt eam
ex cauſa modicè verberare, vt inquit *Hip. in*
pract. crim. §. aggredior, nu. 81. *Alex. in conſ.*
115. *nu.* 3. *vol.* 4. plenè *Signorol. de Homod.*
in conſ. 73. *per totum, Aleiat. de præſumpt.*
reg. 1. *præſumpt.* 3. *num.* 3. *Menoch. de arbit.*
iud. lib. 2. *caſ.* 364. *nu.* 8. *& ſeq.* & plenè *Ber-*
taz. in conſ. crim. 228. *nu.* 14. *& ſeq. lib.* 1. qui
nu. 16. hanc concluſionem ampliat procede-
re etiam ſi maritus præſtitiſſet cautionem de
non offendendo vxorem, nam non rumpitur
21 cautio per moderatam coertionem. Hoc au-
tem cum grano ſalis intelligi debet, nam per
tex. in l. conſenſu, C. de repud. & in auth. ſed
nouo iure, C. eod. expreſsè cautum eſt, quòd ſi
mulier probauerit, maritum eam verberibus,
quæ ab ingenuis aliena ſunt, affeciſſe, ab eo di-
22 uertere poteſt; nam viri ſæuitia inter potiſſi-
mas cauſas ſeparandi thorum connumeratur,
ita vt vxor non teneatur cum eo cohabitare,
etiã ſi cautio offeratur, vt in *§. mitiores, auth.*
de nupt. & in cap. literas, cum ibi not. per
Abb. de reſtit. ſpol. quam concluſionem ple-
niſſime confirmat, ac pluribus notabilibus
exornat eruditiſſimus *Regens Valenzuel. in*
conſil. 41. *num.* 36. *cum ſeq. & per tot.* Et in-
23 ter ſæuitias connumeratur flagellatio, vt in-
quit *Bar. in l. cum ſatis, num.* 7. *C. de agric. &*
cenſit. lib. 10. & alij, quos plenè refert *doctiſ-*
ſimus Io. Aloyſ. Ricc. in deciſ. 235. *nu.* 5. Quo
24 caſu tenetur maritus vxorem extra domum
alere, ſecundum *Bal.* & *Iaſ. in l.* 1. *C. de legat.*
& plenè *Ludouic. Peguer. in deciſ.* 20. *per tot.*
25 Imò tenetur etiam dotem, & donationem
propter nuptias reſtituere, iuxt. not. per *Ant.*
Theſ. in deciſ. 130. *nu.* 2. *& Vinc. de Franch.*
26 *in dec.* 244. *in* 2. *par.* Et ſi eo caſu mulier adul
terium committat, non amittit dotes, cùm
maritus cauſam dederit, vt refert *Vrſill. ad*
Affl.

27 Affl. in deciſ. 10 ſub nu. 10. Ideo ſupradicta
concluſio intelligi debet de modica percuſſio
ne, & cum cauſa, prout loquuntur Doctor.
pro ea citati, ſequentia verò quando vir acri-
ter verberauit vxorem, vt plenè dicunt Bor-
gnin. Cauale. in deciſ. Fiuiz. 18. in 2. par. nu.
27. Burſat. in conſ. 333. per totum, vol. 3. pul-
chrè Lūdou. Morot. in conſ. 41. Mandoſ. in
conſ. 46. Pariſ. in conſ. 154. vol. 4. Hier. Gabr.
in conſ. 161. per tot. vol. 1. nouiſſimè Barboſ.
in rubr. ff. ſol. matr. in 1. par. nu. 35. & ſeq. &
plenè Sanchez in tract. de matrim. lib. 10. di-
28 ſput. 18. nu. 2. Quod totum iudicis arbitrio
relinqui, conſideratis nonnullis circumſtan-
tijs optimè docet Borgn. Canale. in d. dec. 18.
* ſub eod. n. 27. [& alij, quos plene refert Ricc.
in nouiſſimis deciſ. Curiæ Archiepiſcop. dec.
121. per tot. in 1. par. & latins in deciſ. 8. per
totam in 2. par. & Farinac. in conſ. 157. nu. 5.
cum ſeq. lib. 2. Sed etiam in caſu quo vir acri-
ter verberaſſet vxorem, ſi poſtea inter ipſos
coniuges ſequuta eſſet reconciliatio non de-
bet amplius concedi thori ſeparatio propter
præcedentes cauſas, vt poſt Bertazzol. in
conſil. 228. num. 12. cum ſeq. refert Farinac.
in d. conſ. 157. n. 11.] Hæc autem omnia pro-
cedunt quando vxor a viro diuertit culpa
ipſius viri, ſecus verò ſi diuortium fieret ob
culpam, & prauos mores vxoris, nam tunc
nec alimenta extra domum præſtare, neque
dotem reſtituere vir tenetur, vt bene ani-
maduertit Sanchez in d. tract. de matrim. lib.
10. diſput. 20. num. 7. & Surd. in tract. de ali-
men. tit. 7. q. 16. nu. 1. cum plur. ſeq. Verum ſi
mulier non haberet aliunde neceſſaria ad vi-
tæ ſubſtentationem, tunc ne daretur maior
occaſio peccandi, deberet ali a viro in aliquo
loco decenti, & honeſto, vel in monaſterio, vt
optimè inquit R. Pater Molfeſ. in comment.
ſuper conſuet. Neap. in 6. par. de iur. dot. q. 5.
nu. 51. Et cùm vir, & vxor ſint correlatiui, ea-
dem regula ſeruanda eſt è conuerſo, nam ſi
diuortiū fiat culpa mariti, eo caſu non tene-
tur vxor eum alere ex fructibus dotis, nam
non debet matrimonij beneficio gaudere,
qui matrimonij legem auſus eſt violare, ex
regula tex. in l. ab hoſtibus, §. ſi vir vxorem,
ff. ſol. matrim. vt notabiliter inquit Bal. in l.
vbi adhuc, nu. 21. C. de iur. dot. qui hanc con-
cluſionem declarat procedere, quando vir
deliquit contra legem, & iura matrimonij,
ſecus verò ſi commiſiſſet aliud delictum, pro
quo non poſſet cum vxore cohabitare, nam
tunc fatetur quod deberet habere alimenta ex
fructibus dotis, & iddem affirmat Ioa. Lopez
in rub. de don. inter vir. & vxor. §. 64. limit.
2. nu. 11. & ſeq. Immo etiam in caſu, quo ma-
ritus non deliquit contra legem matrimo-
nij, ſed ob eius culpam incidit in paupertatē,
videtur fortè dicendum, quòd ab vxore ali
non debeat, ex notatis per eūdem Bald. in cōſ.
478. nu. 2. vol. 5. nam indignum eſt illis ſubue
niri, qui ſua culpa, & vitio incidunt in ege-
ſtatem, iuxta not. per gloſ. in cap. quæ in ec-
cleſiarum, de conſtit. & per Bal. in cap. ex par
te, de conſuet. & plene per Couar. in 2. lib.
var. reſol. c. 16. num. 9. Sed verius eſt, quòd ſi
mariti culpa non verſatur circa ea, ex quibus
thori ſeparatio permittitur, iux. not. per Co-
uar. in epit. de ſponſ. in 2. par. c. 7. §. 5. per tot.
tunc non obſtante quouis alio delicto, ali de-
bet ex fructibus dotis, qui propriè deſtinati
ſunt, vt matrimonij oneribus deſeruiant, l. do
tis fructum, ff. de iure dot. Verùm ſi mulier
habet alia bona parafrenalia, ſeu extradota-
lia, fatendum eſt, quòd non tenetur ex eorum
fructibus alere virum egenum, qui ſua culpa
ad inopiam deuenit, & in his terminis pro-
cedit dictum Bal. in d. conſ. 478. & alia ſupra
allegata, vt bene animaduertit Surd. de alim.
tit. 7. q. 25. nu. 14. & ſeq. Sed in omni caſu ex-
cipiendum eſt, quando tanta eſſet mariti ege-
ſtas, quòd cogeretur mendicare, tunc enim
non obſtante quauis eius culpa, ſemper tene
retur vxor ex quibuſuis eius bonis, ſaltim elee
moſynaliter viro egeno ſuccurrere, ut affir-
mat idem Surd. in ead. q. 25. nu. 10. & 15. &
29 ſeq. Ad quod propoſitum circa cauſas ſepa-
randi thorum inter coniuges, vide quæ latè
cumulant Burſat. in conſ. 218. vol. 2. Barbat.
in conſ. 74. incip. ſcribitur in libro Heſter,
vol. 1. Menoch. de arbit. iudic. lib 2. caſ. 286.
Soc. iun. in conſ. 32. per tot. vol. 2. Ant. Theſ.
in deciſ. 130. per tot. & pleniſſimè Farinac.
in 4. tom. de delict. carn. q. 143. n. 179. & ſeq.
* [quibus adde Cauale. in dec. fiuiz. 18. nu. 26.
par. 2. qui inter ceteras cauſas ex quibus peti
poteſt ſeparatio thori, potiſſimam eſſe refert
quando vir male olet, pro qua concluſione
multos doctores allegat, & ita per Archiepi-
ſcopalem Curiam Neapolitanam iudicatum
fuiſſe teſtatur Ricc. in dec. 66. per tot. in 1. par.]
30 Frater etiam maior pōt minorem corrigere,
& caſtigare, vt poſt alios notauit Tira. in trac.
de iur. primog. in præfat. nu. 141. qui ex mēte
Ang. in cōſ. 197. in fi. & Cranet. in conſ. 151.
n. 7. hanc concluſionem ampliat, vt etiam ſe-
nioribus non coniunctis liceat iuniores corri
gere, & impunè caſtigare, prout cautum repe
ritur in antiqua lege Ligurgi, relata per Plut.
in eius vita, qua ratione dixit etiam Plato in
ſuis legibus lib. 9. decere iuuenem a ſeniore
verberatum id ob ſenectutis reuerentiam pa-
tiēter ferre, prout refert Menoc. in d. caſ. 364.
nu. 6.

Digitized by Google

31 nu.6.& ſeq. Item licita eſt Præceptoris leuis,
& moderata correctio, & caſtigatio diſcipu-
lorum, l.& ſi quemcunque, §.fin. cum l.ſeq.
ff. ad l. Aquil. cum ibi not. per Bald. Bart. &
Floria. quos refert Neuiz. in conſ.75. nu.5.
Rebuff. in tract. de priuil. ſcholar. priuil.71.
Iul.Clar. in q 56. verſ. poteſt etiam, Menoc.
in d.caſ.364. nu.10. & Ant. Gail in obſeru.
32 106. nu.6. in 2. par. Domino etiam licitũ eſt
moderatè percutere, & caſtigare eius famu-
lum, prout in caſu quo conſuluit Alex. in cõſ.
33 75. vol 3. Abbas quoq; ſubſiſtente cauſa, põt
modetatè corrigere, & caſtigare eius Mona-
chum, iux. not. in c. vniuerſitas, & in c. cum
voluntate, §.fin. de ſent. excom. quæ iura quo
modo intelligẽda ſint, optimè explicat Curt.
ſen. in conſil.79. incip. ſuper articul. an Ab-
34 bas, per tot. Et idẽ eſt in Barone, cui ſimiliter
permiſſa eſt caſtigatio moderata vaſſallorũ, ac
modica verberatio cum cauſa, vt dicit Affl. in
conſt. Reg. vt dignitatum, in fi. nu.5. & Car-
35 rer. in d.§. circa nu.72. Quod tamen intelli-
gẽdum eſt cum magno moderamine, alioquin
Baro nimis malè tractans vaſſallos, eorum iu-
riſdictione priuatur iuxta not. per Gramm. in
deci.104. poſt Bald. in c.1.§. publici latrones,
de pac. ten. Crau. in conſ.109. num.6. plenè
Franc.Viu. in deci.447. lib.3. Peregr. in conſ.
3. per tot. vol.5. & Mattrill. in conſ. vn. poſt
36 1. par. ſuarum deciſionum, nu.18. Sed prius
debet præcedere trina monitio Superioris,
quòd eos benè tractet, vt plenè docet Rol. à
Val. in conſ.18. vol.3. & in conſ.40. vol.4. &
37 Boer. in deciſ.304 Verum hanc opinionem
impugnat Foll. in conſt. Reg. præſenti conſti-
tutione, nu.15. dicens, quòd in Regno Nea-
polis non opus eſt, quòd aliqua præcedat mo
nitio, nam ſatis monent eiuſdem Regni Con
ſtitutiones, quæ debent eſſe omnibus notæ,
l. ſacratiſſimæ, C. de legib. Bal. in rubr. de con-
38 ceſſ. recti feud. Niſi dicas opiniones concor-
dando, vnà cum Bal. & Præp. in d.§. publici
latrones, quòd tunc requiritur monitio, quã-
do Baro delinquit in omittendo, ſecus verò ſi
in committẽdo iuxta doctrinam Inn. in cap.
extirpandæ, de præb. quem ſequitur Natt. in
conſ.174. nu. 12. & ita has opiniones conci-
liant Ant. de Ballis in ſuis varijs trac. lib.4.
q.2. nu.72. & alij relati per Peregr. in conſ.3.
n.14. vol.5. vel ſecundum alios, quòd prima
opinio procedit, quando agitur de totali pri-
uatione feudi. Secunda verò quando agitur
de eximendo vnum, vel duos à iuriſdictione
Domini propter eius ſæuitiam, vt refert idem
* Peregr. in eod. conſ.3. n.15. [Alia remedia cõ-
tra Barones, qui vaſſallos male tractant, re-
fert Petr. de Greg. in tract. de conceſſ. feu. par.
8. q.16. in c. incip. ſeptimum ius reſeruatum,
39 f. mihi, 289. per tot.] An autẽ idẽ ſit in Officia
li, & nunquid ei iniuſtè exequenti poſſit re-
ſiſti? quia quæſtio eſt nimis ampla, & aliquan-
tulum remota à præſenti materia, ideo me re-
mitto ad ea, quæ plenè cumulat Hipp. Rim.
in repet. d.l. vt vim nu.271. cum plurib. ſeq.
& Carr. in d.§. circa, n.73. cum ſeq. & aliqua
quæ tangit Duen. in reg.191. in 8. ampliat.
& in reg.192. in fi. in 4. limit. & plenè Ant.
de Ball. Sicul. in ſuis varijs tract. lib. 3. ſub
tit. de liter diſpenſator. caſ.7. per tot. Et an re
40 ſiſtens familiæ Curiæ poſſit impunè offendi,
plenè explicat Petr. Caball. in reſolut. crim.
41 cent.2. caſ.132. per tot. Et an credatur eiſdẽ
de familia? vide eundem in cap.126. & ſeq.
42 Et an Officialis poſſit cognoſcere de iniuria
illata eius familiæ, vel ſibi; vide eundem in
43 cap. 128. Et qua pœna puniuntur ſatelli-
tes vulnerantes eum quem capere volebant?
vide Menoch. de arbitr. iudic. in 6. cent. caſ.
44 578. per tot. Et demum pro complemento
huius capituli ſciendum eſt, quod omnes ſu-
pradicti, qui Iure ſuperioritatis ius corrigen-
di, & caſtigandi habent, ſi correctionis cauſa
perſonas ſibi ſubiectas in aliquo loco reclu-
dunt, priuati carceris pœnam non incurrunt,
prout per tex in l.3.§.1. & 2. ff. de liber. hom.
exhiben. dixerunt Cyn. Alber. & Salyc. in l.1.
C. de priuat. carcer. & exemplum in Patre, in
Domino, in Marito, & Abbate, ponit late
Boer. in dec.275. per tot. quæ tamen conclu-
ſio qualiter intelligenda ſit? benè declarat
Addit ad Bertaz. in conſ. crim.426. in verſ.
præterea licet, vol.2.

Finis Cap. Quarti.

CAP.

CAP. QVINTVM.

PAter tenetur filium captiuum ab hoſtibus redimere, & idem eſt econuerſo, & ſi tertius ſoluit pecuniam pro redemptione filij, eam poteſt à patre etiam inuito repetere? Ex qua concluſione multa alia eliciuntur notabilia, & quotidiana.

SVMMARIVM.

1 *Pater tenetur filium captiuum ab hoſtibus redimere.*

Ampliatur, quia ſi alius ſoluiſſet pro redemptione filij, poteſt a patre inuito repetere, etiam ſi emancipatus eſſet, & ei portio fuiſſet aſſignata, nu. 2.

3 *Soluens pro alio ob neceſſariam eius ſalutem, poteſt eum inuitum cogere ad reſtitutionem pecuniæ ſolutæ.*

Primo ampliatur, quia expenſæ erogatæ pro aliquo infirmo ab eo repeti poſſunt, eod. nu. 3.

Secundo ampliatur, quia pecunia ſoluta ab vno ex tribus ſocijs captis à latronibus pro eorum redemptione poteſt pro rata ab alijs repeti, nu. 4

5 *Filius tenetur redimere Patrem captiuum, alià t priuatur eius ſucceſſione, & tūc bona applicantur Eccleſiæ. & nu. 6.*

7 *Furioſo ſuccedit extraneus, qui eius curam habuit excluſis conſanguineis, qui illum dereliquerunt.*

Ampliatur nam ſi ab extraneis, etiam furioſus derelinquatur, ſuccedet Fiſcus. eod nu. 7.

8 *Bona ſubiecta reſtitutioni poſſunt alienari pro redemptione hæredis inſtituti.*

Primo ampliatur, quoniam ſubſtituti priuantur hæreditate, ſi opponerent ad impediendam venditionem, nu 9.

Secundo ampliatur nedum procedere ſi quis eſſet captus ab Infidelibus, ſed etiam à Chriſtianis, num. 10.

Limitatur non procedere pro redimendo carcerato pro delicto, vel debito eius culpa, nu. 11.

12 *Dominus ſua culpa carceratus nō poteſt petere adiutorium a ſuis vaſſallis.*

13 *Vxor pro liberando marito eius culpa carcerato obligari non poteſt, ſecundum aliquos Doctores, ſed alij tenent contrarium, nu. 16. & 17. & diſtinguitur nu. 19.*

14 *Mater intercedens pro liberando filio carcerato non eſt moleſtanda. Quamuis alij Doctores contrariū teneant, nu. 15.*

17 *Mulier poteſt vendere fundum dotalem pro liberando marito à carceribus, ac etiam pro exoneranda illius anima, nu 18.*

20 *Minor 25 annis alienando bona abſque ſolemnitatibus pro redimendo ſuo coniuncto a captiuitate non reſtituitur.*

Primo ampliatur nec etiam eſſe reſtituendum, ſi vendit pro liberando Patre, vel alio coniuncto à carceribus, quamuis ſua culpa detineatur, num. 21.

Secundo ampliatur, cùm nulla exceptio admittatur, ſtante liberatione propria perſona, num. 22. 23. & 24.

25 *Soluens pecuniam pro captiuo, vel carcerato redimendo, non præſumitur ſoluiſſe animo donandi.*

Primo fallit in parte ſoluente, nu. 26.

Secundo fallit quoque in matre, nu. 27.

Tertio fallit etiam in Eccleſia, quæ expenſas ſolutas pro redemptione captiuorum ab eis non repetit, nu. 28.

1 SIcut autē Patri permiſſa eſt filij coertio, & carceratio; ita etiam naturali pietate tenetur eundem, ſi fortè captiuus reperitur, ab hoſtibus redimere, vt cauetur in *auth. ſi captiui, in fin. C. de epiſc. & cler.* cuius meminit *Ant. de Padilla in auth. res quæ, nu. 95. C. commu. de legat.*

2 Imò ſi alius ſoluiſſet pecuniam pro redēptione filij, poteſt eam à patre inuito repetere, etiam ſi filius eſſet emancipatus, & ei fuiſſet ſua portio aſſignata vt notabiliter conſuluit *Paul. de Caſt. in conſ. 443. in 1. vol.* quem refert, & ſequitur *Boer. in deciſ. 126. num. 14.*

3 Nam regulare eſt, quòd quando quis ſoluit pro aliquo ob neceſſariam eius ſalutem, poteſt eum inuitum cogere ad reſtitutionem pecuniæ pro eo ſolutæ, vt affirmat *Cagnol. in l. inuito, nu. 7. ff. de reg. iur.* qui hinc infert, quòd expenſæ erogatæ pro aliquo infirmo ab eo repeti poſſunt, pro qua concluſione plures alios refert *Io. Vinc. de Ann. in ſing. 184.* Et

4 hinc in facti contingentia refert *Vrſill. in deciſ. 149. nu. 7.* quòd dum tres capti fuiſſent

à la-

à latronibus,ad finem eos redimēdi , & deinde liberati ſub fide vnius,qui promiſit pro omnibus certam pecuniæ ſummam ſoluere, quā poſtea cum effectu ſoluere coactus fuit,ex quo ab eiſdem latronibus eius filius interceptus fuerat, & eum minabantur occidere, concluſum fuiſſe , illos qui ſub huius fide, liberati fuerant, teneri ſaltem pro rata ad contribuendum ſolutioni factæ per illum tertiū, pro qua concluſione allegat Calcan. omnino videndum in conſ.81. per tot. qui caſum ſimilem
* pulcherrimè defendit.[An autem id,quod pater expendit pro filio ab hoſtibus, ſeu latrunculis redimendo debeat in eius legitima imputari ? vide Bal.in l.liber captus, nu.3.C.de captiu.& poſtlim.reuerſ,& in auth.ex teſtamento ſub nu.35. C.de collat.Bar.in l.frater a fratre,nu.58 ff.de cond.indeb.& Peregr.de fideicom.art.30. ſub num.138. verſ.& idem
5 quoque.] Et eadem quoque ratione filius tenetur redimere patrem captiuum , alias eius ſucceſſione priuatur, etiam ſi inſtitutus fuiſſet ab eo hæres in teſtamento, quod remanet ſolummodo firmum quoad reliqua , vt expreſsè cauetur in eadem Auth. ſi captiui, per quam licet filius minor annorum decem , & octo ab ea pęna excuſetur , nihilominus ſi poſtea factus maior, patrem adhuc penes hoſtes exiſtētem redimere neglexerit, in eandem quoque pęnam incurrit,vt teſtatur Tiraqu. in tract.
6 cau.ceſſan.in prin.nu.25. Et eo caſu bona paterna applicantur Eccleſiæ,conuertenda in redemptionem captiuorum , vt ex eadem lege plenè probat Gul.de Bene.in repet.c.Raynutius,de teſt.in ver. & vxori nomine Ade
7 laſiam,in 5.deciſ.nu.260. & ſeq. Hinc ex eadem ratione infertur, quòd ſi aliquis demens, ſeu furioſus a ſuis parentibus derelinquatur , & extraneus miſericordia motus eū ſuſcipiat, & de eo curam habeat,illo decedente,eius hæreditas applicatur illi extraneo, excluſis omnibus proximioribus, vt cauetur in auth. liberi,C.de ipſe.aud.vbi gloſ. ſubdit, quòd ſi huiuſmodi furioſum ſic a ſuis proximis derelictum nemo ſuſcipere curauerit , tunc licet eius hæreditas acquireretur eius ſucceſſoribus,tamen ab eis tanquam ab indignis eam fiſcus auferret, iux.not. in l.3.ff.de his quib.vt indig. cum alijs iuribus concordantibus ibi allegatis por gloſ.quam concluſionem pluribus exornat idem Gul.de Benedic.in eod.loco ſupra allegato,nu.259.cum plur.ſeq. & Oliuer. Textor.in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. c.2.
8 n.127. Et pro hac cauſa redemptionis a captiuitate hoſtium permittitur etiam bona reſtitutionis oneri ſubiecta alienare, vt cauetur in auth.res que,C.commu.de leg. in qua ita dicunt Bar.nu. 10. Iaſ.nu.32. Paul.de Caſt. nu 13. Curt.nu.31. & Padill. nu.95. Et ſi
9 ſubſtituti ſe opponunt ad impediendam venditionem,priuari debent omni ſubſtitutionis beneficio , vt pulchre inquit Caſſan. in conſuet.Burg.in 1.rubr.§.4.in ver. pour la ran-
10 con, n.3.fol.mihi 34. Quod procedit nedum ſi quis apud hoſtes chriſtianæ Fidei detentus reperiatur,ſed etiam apud Chriſtianos ob cauſam alicuius ciuilis belli , licet enim propriè ſeruus non ſit, ſecundùm Bar.in l.hoſtes,nu. 16.ff.de capt. & poſtlim.reuerſ. Alcia. in l. hoſtes,nu.2.ff.de verb.ſignif. & Boer. in deciſ.178.nu.2. Nihilominus militat eadem ratio, ex quo premitur eadem priuatione libertatis , vt in ſpecie dicit Ant. de Padill. in d.
11 auth.res quæ,nu.96.& ſeq. Magna autem quæſtio eſt , an eadem iuris diſpoſitio procedat pro eo redimendo a carceribus, in quibus forſan ex proprio delicto , vel debito detineretur ? hanc quæſtionem mouit Bart.in ead. auth.res quæ,nu.11. & eius deciſionem cogitandam reliquit , ſed multi arguendo dicunt non eſſe ſubueniendum ei , qui ſua culpa incidit in neceſſitatem , per tex.in l.ſiue hæreditaria,ff.de neg.geſt. prout in eadem auth. res quæ, dixerunt Salyc.ſub num.4. Paul.de Caſtr.nu.13. & Iaſ.nu.20.cum ſeq. qui alias rationes ſubdit, ex quibus pro abſoluto tenet , quod quando quis ob propriam culpam reductus eſt ad inopiam, priuilegio ob paupertatis miſerationem conceſſo potiri non debet , & hanc opinionem communem eſſe teſtatur Ant.de Padill.in ead.auth.res qua,nu. 102.pro qua facit notabile dictum,quod protuliſſe ferunt Alphonſum Aragoniæ Regē, qui dum quidam Eques per luxum, & libidinem ingens patrimonium conſumpſiſſet , & pro eo multo ære alieno grauato,aliqui intercederent, ne pęnam in corpore luere cogeretur, prudens Rex, reſpondit,quòd ſi tantum pecuniæ in ipſius Regis obſequium , aut patriæ commodis , vel propinquis ſubleuandis impendiſſet, vtique ipſum audiret , ſed quoniam tantas opes corpori impenderat , par erat, vt etiam corpore lueret, prout refert Couar.in 2.lib.variar.reſolu.c.16. ſub nu.9. qui in eandem quoque ſententiam inclinat , eandemque veram , & communem etiam eſſe teſtatur Melchior Palaez in tract.de maior. in 4.par.q.1.limitat.4.nu.10. & per ea ſimiliter faciunt not. per Cepoll. in conſ crim.9. & alia quæ plenè cumulant Tiraq. in repet.l. ſi vnquam,in ver.bona,n.5. C.de reuoc. don. & plenè Gaſp. Baez in tract. de inope debit. credit.addit.in cap.2.nu.45.vbi in verſ.rurſus,eādem refert Regis Alphonſi ſententiam,

&

Digitized by Google

& plura alia notabilia ad hoc propoſitum re-
fert idem in cap. 16. num. 25. & ſeq. Eandem-
que opinionem pluribus rationibus pleniſſi-
mè confirmat *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2.
caſ. 182. nu. 45. cum plurib. ſeq.* Eique etiam
inhæret *Peregr. de fideicom. art. 42. num. 91.*
Vnde licet bona eccleſiæ pro redimendis ca-
ptiuis alienari non prohibeantur, ex not. per
Abb. in c. nulli. de reb. eccl. non alien. & latè
per *Rhodoan in tract. de reb. eccleſ. non alie.
rubr. 20. de cauſa piet. per tot.* Idem tamen in
fine dicti capituli concludit, non eſſe permit-
tendam bonorum Eccleſiæ alienationem
pro redimendis a triremibus illis, qui ad il-
lud opus publicum ob propria ſcelera condē-
nati fuerunt, & in eandem opinionem con-
currit etiam *Couar. in d. c. 16. in fi. verſ. quar
to & ſi primum.* Eademque ratione licet excu-
ſetur a pęna caducitatis emphyteota, qui pro
pter paupertatem Canonem ſoluere non va-
luit, vt not. *Bal. in c. querelā in fi de iureiur.
& Hipp. in rep. rubr. de fideiuſſ. n. 182.* Fallit
tñ, quando ſua culpa in paupertatē incidiſſet,
vt refert *Corbol. in trac. de iur. emp. in tit. de
cau. priuat. ob non ſolut. canon. limit 29. n. 2.*
& ſecundum hanc opinionem bis iudicatum
fuiſſe in illo ſupremo Senatu, refert *Boer. in*
12 *dec. 228. in fi.* In qua deciſione concludit etiā
poſt multa ex eadem ratione, dominum ſua
culpa carceratum non poſſe petere adiutoriū
ab eius vaſſallis, quam ſententiam confirmat
etiam *Afflict. in conſt. Reg. quam plurimum
ſub nu. 4. verſ. idem dicendum.* Parique ra-
tione Epiſcopum non poſſe exigere charita-
tiuum ſubſidium ob neceſſitatem, in quam ob
propriam culpam redactus fuit, aſſerit *Alex.
de Neuo in conſ. 57. nu. 1.* quem refert *Me-*
13 *noch. in d. caſ. 182. nu. 58.* Et hinc etiā per
eandem rationem *Marc. Anton. de Amat. in
deciſ. March. Anchon. 62.* intrepidè tenet
vxorem pro marito ſua culpa pro debito, vel
delicto carcerato a carceribus liberando obli-
gari non poſſe, & plenè reſpondet Doctori-
bus, qui contrariam tenuerunt opinionem,
quos inferius referam, ſequens opinionem
Cepoll. in conſ. cri. 27. per totum. Quæ con-
cluſio confirmatur etiam ex ijs, quæ refert
Præſ. de Franch. in deciſ. 578. in 4. par. qui
teſtatur per Sacrum Conſilium deciſum fuiſ-
ſe, matrem intercedētem pro liberando filio
carcerato moleſtandam non eſſe, ſtante excep
tione Velleiani, licet cōtra illam deciſionem
pluribus rationibus nouiter inuehat *Reg. de
Ponte in tract. de poteſt. Proreg. ſub titu. de
diuerſ. prouiſion. in c. de decret. ſuper oblig.
ſeu alien. rer. dotal. num. 31. & ſeq. fol. 294.*
Eademque ratione ſi mulier pro debitis vi-
ri conſentiat exequutionem fieri ſuper ſuis
iocalibus, & veſtibus, poteſt dicere de nullita
te exequutionis, & debent ſibi reſtitui, vt ple
ne probat *Stephan. Gratian. in deciſ. 118. per
tot.* Et demum pro hac opinione facit, quòd
licet pauper non omnino repellatur a teſtimo
nio ferendo, quando eſt perſona honeſta, &
bonæ conditionis, & famæ, vt inquit *Iul.
Clar. in q. 24. ver. quæro etiam nunquid.* Fal
lit tamen quādo paupertas prouenit ex pro-
pria culpa, vt refert *Menoc. de arbit. iud. lib.
2. caſ. 96. nu. 10. & Cornel. Beninca. in tract.
de priuil. paupert. q. 4. nu 46. & ſeq.* Non ta-
men deſunt graues Doctores nō minores nu-
mero, nec authoritate, qui cōtrariam opinio-
nem æque validiſſimis rationibus defendunt,
quos recenſent Melch. *Palaez in eod. loc. ſu-
perius alleg. nu. 7. & ſeq.* & *Tiraq. de ll. cōn.
in ver. de ſon mari, glo. 8. n. 288.* Et in ſpetie
quod iura loquentia de redimendis captiuis
ab hoſtibus, procedunt etiam in carceratis ex
maleficio, notabiliter dixit *gloſ. ſing. in cap.
ſacrorum 12. q. 2. quam refert Io. Lopez in d.
rubr. de don. int. vir. & vxo. §. 78. nu. 30. verſ.
facit ad prædicta,* cum qua opinione concor-
dat etiam *Rot. in diuerſ. deciſion. par. 2. dec.
63. nu. 5.* quam refert *Steph. Grat. in 1. tom.
diſcept. forenſ. cap. 108. nu. 5. & nu. 34. verſ.
quia verior.* Et ſecundum hanc opinionem
probabilior etiam videtur concluſio, quòd
mulier intercedens pro viro, vt eum a carce-
ribus liberet, nulla facta diſtinctione, an carce
ratio proceſſerit ob eius culpam, vel ex alia
cauſa, non iuuetur beneficio Velleiani, cum
ea ſit cauſa legitima, ob quam validè obligari
poteſt, prout tenuerunt *Bal. in conſ. 5. & in
conſ. 280. vol. 1. Lemberteng. in tract. de con-
tract. cor. qui ſine cert. ſolemnit. gloſ. 10. in
ver. cum ipſo marito, num. 27. Vincent. de
Franch. in deciſ. 279. num. 6. Ioan. Maria
Rimin. in conſil. 77. num. 16. volum. 1. Theſ.
in deciſ. 223. num. 7.* & plenè *Surd. in conſil.
367. num. 14. & ſeq. vol. 3.* qui fortius hanc
concluſionem extendit, etiam ſi vir carcera-
tus non eſſet, ſed de proximo carcerādus. Ea-
dem enim ratio militat in vtroque caſu, cum
idem officium pietatis exerceatur, impedien-
do ne vir carceretur, & pleniſſimè probat eā-
dem opinionem confirmando *Stephan. Gra-
tian. in d. 1. tom. diſceptatio. forenſ. cap. 108.
num. 16 cum ſequen* & *per tot.* & quod po-
teſt etiam vxor pro liberando viro debitorū
mole grauato ſe cum eius creditoribus cōcor-
dere, & ab eis pro certa ſumma nomen viri
debitoris emere, cum hęc non ſit propriæ in-
terceſſio, plene probat *Anton. Hering. in
tract. de fideiuſſor. cap. 7. num. 417. cum plur.
ſeq.*

Digitized by Google

17 *ſeq.* Imò quod poſſit mulier etiam vendere fundum dotalem, & pretium ſoluere, vt virum a carceribus redimat, plenè teſtantur *Natt. in conſ. 547. per tot. Ceppoll. in d. conſ. 27. Hippol. Rim. in §. 1. nu. 378. inſtit. de don. Io. Crot. in conſ. 74. nu. 12. lib. 1. plenè Surd. in dec. 86. per tot. Viu. in deciſ. 133. num. 5.* & *Anto. Gamm. in deciſ. Luſitan. 318. per tot.* & ſi mulier ad effugiendam exequutionem in bonis viri ſe obliget proprio nomine, tenetur bona exhibere, vel in ſubſidium debitum ſoluere, vt nouiſſime refert *Gaſp. Theſ. in quæſt. forenſ. 53. nu. 7. lib. 4.* Verum hæc omnia intelligenda ſunt cum moderamine, ita vt mulier non remaneat in totum indotata, alioquin etiam pro liberando viro a carceribus, nullo modo ſubſtineri poſſet alienatio totius dotis, vt bene conſiderat *Surd. in d. deciſ. 86. in fi.* Et inualida eſſet fideiuſſio, ſeu obligatio vxoris quantumuis iurata, & pro excarcerando viro, quæ totam eius dotem abſorberet, vt ex communi Doctorum ſententia refert *Gratian. in d. c. 308. nu. 8. & ſeq.* fatetur tamen validam eſſe obligationem mulieris iuratam, ſi ei remaneret ſaltim media pars dotis, iuxta not. per *Ceuall in q. 727. nu. 30. & per tot.*
* [Sed quando ex huiuſmodi interceſſione mulier remaneret penitus indotata, tunc eam nullo modo ſubſiſtere poſſe plene etiam probat *Farinac. in deciſ. 74. per tot.* valet autem mulieris interceſſio pro viro, quando ab initio ſub hac conditione contractum fuit matrimonium, vt animaduertit *Hering. in trac. de fideiuſſ. cap. 7. nu. 461.*] Verum ſi maritus eſſet in maxima famis neceſſitate conſtitutus, tūc etiam ſi non adeſſent alia bona, ex quibus poſſet conſuli mulieri de dote ſua valida eſſet alienatio, obligatio, & pignoris remiſſio per vxorem facta, vt notabiliter inquit *Io. Lopez in rubr. de donat. int. vir. & vxor. §. 17. ſub nu. 16. in fin.* quem refert *Grat. in eod. c. 108. nu. 15.* Hinc eſt, quod licet multi affirment, patrem non teneri iterum dotare filiam, quæ ſua culpa dotem amiſit, ex not. per *Doct. in auth. quod locum, C. de collat. Caeber. in dec. 124. nu. 5. Molin. de primog hiſp. lib. 2. c. 16. nu. 23.* & alios quos plenè refert *Giurb. in deciſ. 5. nu. 10.* Secus tamen eſt quoad neceſſaria alimēta, nam ab eis nō excuſantur pater, quāuis filius ſuam portionem habuerit, eamque ludendo conſumpſerit, vt ex communi Doctorum ſententia refert idem *Giurb. in ead. deciſ. 5. nu. 34.* An autem mulier alienans fundum dotalem, & tacens eum eſſe dotalem, poſſit alienationem impugnare? vide *Aluar.*
18 *Velaſq. in conſult. 150. per tot.* Et ſi licet mulieri vendere fundum dotalem pro liberando viro à carceribus, multò magis licebit pro liberanda, & exoneranda eius anima, vt pulchrè conſiderant *Praſ. de Franch. in dec. 237. in 2. par. per totam.* Et nouiſſimè
19 *Petr. Caball. in conſ. 2 per tot.* Inter has autem diſcordantes opiniones tertia ſuccedit, quæ diſtinctionis fœdere illas concordat, Aut enim aliquid eſt prohibitum contemplatione certæ perſonę, vt puta ſi in re alienari prohibita vocetur ſubſtitutus, & tunc quia agitur de tertij præiudicio, procedit prima opinio, alias enim daretur occaſio delinquendi, & contrahendi debita, & per indirectum doloſè poſſet fraudari fideicommiſſum? Aut non agitur de tertij præiuditio, vt in muliere, quæ ſui fauore tantùm prohibetur intercedere pro alio, & præſertim pro viro, & procedit ſecunda opinio, poſtquàm, vt benè conſiderauit vnus ex Dominis Sacri Conſilij, cuius meminit idem *Praſ. de Frāch. in d. dec. 578. ſub nu. 12. in caſu d. Auth. res quæ.* Idem qui culpam commiſerat, volebat alienare, & ſic in eo tantum caſu procedunt allegata in contrarium; quòd ex propria culpa nemo releuari debet; ſecus verò quando mulier pro inope carcerato intercedit, quo caſu piam rem agit, & nihil eſt quòd ſuæ culpæ poſſit imputari, ita in ſpetie has controuerſias concordant *Imol. Rom. & Alex. in l. Marcellus, §. res quæ, ff. ad Trebell.* & alij, quos refert *Tiraq. in d. gl. 8. nu. 290. ver. nec deſunt,* & *Vinc. de Franch. in d. dec. 578 ſub nu. 12.* & eandem diſtinctionem ſequitur *Ferdin. Loazes in rep.*
20 *l. filiusfamilias, § diui, nu. 74. ff. de leg. 1.* Ex qua diſtinctione puto rationabiliter inferri poſſe, quòd ſicut minor vigintiquinque annis alienando bona ſtabilia abſque curatore, & alijs ſolemnitatibus pro redimenda perſona coniuncta à captiuitate, non reſtituitur, iux. not. per *Melch. Palaez in d. limitat. 4. n. 4. & Maran in trac. de multipl. alien. nu. 30.*
21 Pari etiam modo reſtituendus non eſt, ſi ea vendit pro liberando patre, vel alia perſona coniuncta a carceribus, quamuis ex propria culpa detineretur, poſtquam ſecundùm diſtinctionem prædictam, quando non agitur de tertij præiuditio, hæc a pari iudicantur, & ita in ſpetie reperio tenuiſſe *Io. Lopez in rep. c. per veſtras, de donat. int. vir. & uxo. §. 26. in*
22 *5. ampliat. nu. 6.* Similiq; modo ex eadem ratione idem iudicandum cenſerem in alio caſu notabili, quem refert idem *Melch. Palaez in eod. loc.* vbi inquit de facto eueniſſe, quòd quidam nobilis hidalgus dum reperiretur captiuus apud hoſtes, & à quodam amico pro certa pecuniarum ſumma redemptus, ad eius reſtitutionem ſe obligaſſet, die ſolutionis aduenien-

Digitized by Google

niente, fuit ille nobilis ad inſtantiam credito
ris carceratus, & licet allegaſſet priuilegium
quòd tanquam hydalgus carcerari, non pote-
rat, nihilominus hæc exceptio non fuit ad-
miſſa, ſed ſemper fuit in carcere detentus, do-
23 nec pecuniam mutuatã integrè ſoluit. Pone
autem, quòd idem hidalgus reperiretur car-
ceratus pro aliquo delicto, & amicus aliquam
pecuniarũ ſummam pro eo liberando eroga-
ret, ad cuius reſtitutionem pro certa die ſe ob-
ligaſſet, nunquid adueniente tempore ſolu-
tionis poſſit excipere, quòd priuilegium car-
cerandi nobiles pro pecunia in eorum redem
ptione erogata a manu hoſtium, nõ procedit
quando ex propria culpa detinebatur pro de
licto? certè non, tùm quia illi, qui pecuniam
pro eo liberando erogauit, nulla culpa poteſt
imputari, cum etiam, quia turpitudinem pro-
24 priam allegando nõ eſſet audiendus, iux. not.
per *Iaſ. in l. euſiurandum, quod ex conuentio
ne, ff. de iureiu. Neuiz. in conſ. 23 num. 5. &
ſeq.* & plenè *Socin. in conſ. 264. in 4. q. nu. 7.*
25 *& ſeq. vol. 2.* Inſuper ſciendum eſt, quod qui-
cunque ſoluit pecuniam pro captiuo, vel car-
cerato redimendo, non præſumitur eam ſol-
uiſſe animo donandi, ſed repetendi, vel com-
pẽſandi, *l. ſed & ſi ideò*, cum ibi not. per *Bald.*
26 *ff. ſolu. matr.* & *l. ſi. C. de captiu.* Hoc autem
fallit in patre, qui potius pietate ductus ani-
mum donandi habuiſſe cenſetur, vt animad-
uertit *Bal. in ead. l. ſed & ſi ideò, & in l. fra-
ter à fratre, C. de cond. indeb.* qui pro hac de-
ciſione allegat *tex l. liber captus, C. de capt. &*
27 *poſtlim. reuerſ.* Eadem q; concluſio procedit
etiam in matre, vt ex eod. tex. elicit *Io. Lopez
in tract. de lucr. marit. & vxor. c. 10. nu. 16.*
quod eſt ſumptum ex *Rubr. c. per veſtras, de*
28 *donat. int. vir. & vxo. §. 66.* Et idem quoque
eſt in Eccleſia, quæ expẽſas ſolutas pro redẽ-
ptione captiuorum ab eis non repetit, vt ple-
nè refert *Rodoa. in trac. de reb. eccle. non alie.
Rub. 20. de cauſa pietat. nu. 50. & ſeq.*

Finis Cap. Quinti.

CAP. SEXTVM.

SIcut licitum eſt aggreſſorẽ pro neceſſaria vitæ defenſione occidere, ita etiam licitum eſt patri impunè occidere aggreſſorem filij, quæ concluſio multis ampliationibus, & notabilibus declarationibus plenè exornatur.

SVMMARIVM.

1 Occidere quis poteſt impunè aggreſſorem pro defenſione ſua perſonæ.

Primo ampliatur procedere etiam pro defenſione ſui honoris, nu. 23.

Secundo ampliatur, quod etiam pro defenſione rerum ſuarum licet hominem occidere, n. 36 & 37.

2 Pater poteſt impunè occidere aggreſſorem filij, & è contra.

Primo ampliatur etiam in filio naturali tantum, num. 3.

Secundo ampliatur, quia ſi filius patrem non defendit, punitur vt parricida etiam ſi ſit filius emancipatus, vel filius naturalis tantum, nu. 4.

Primo hic extenditur in omnes ſubditos ſeruos, & vaſſallos, quia hi etiam puniuntur, nu. 7. 9. & 32.

Quid de Famulis, eod. nu 9.

Secundo hoc extenditur etiam in filio ſpirituali, nu. 10.

Tertio principaliter ampliatur, nam pater poteſt impune occidere aggreſſorem filij, etiam ſi filium vulneratum viderit, nu. 11.

Quod fallit, ſi aggreſſor poſt illatum vulnus aufugerit, quia ſi pater tunc aggreſſorem occidat, punitur tantum de exceſſu, nu. 12.

Quarto ampliatur etiam in fratre, qui ſi fratri rixanti auxilium preſtet, a delicti pœna excuſatur, nu. 30.

Quinto ampliatur in omnibus conſanguineis, ac etiã in amicis, & ſocijs, nu. 31.

Sexto ampliatur, quia non erit excommunicatus clericum percutiens pro defenſione patris, aut filij, vel aliarum perſonarum, quas licet defendere, nu. 33. & quæ ſit ratio, nu. 34.

5 Delicto committendo non obuians, vel illud non detegens, non punitur.

Limitatur in conſpiratione contra Principem, quia ſciens tenetur reuelare, aliàs incurrit in crimen læſæ maieſtatis, nu. 6.

Primo extenditur hoc etiam in patre, quia tenetur detegere filium machinantem contra Principem, nu. 6.

Secundo extenditur quoque in vxore, quæ ſi non reuelat tractatum contra virum, punitur eadem pœna, nu. 29.

8 *Ciuis videns officialem offendi, tenetur defendere abſque Concilij congregatione, vel populi conuocatione, alias punitur.*

9 *Famulus ſalario conductus tenetur dominum defendere abſque tamen periculo vitæ.*

Fallit in ſeruo, qui tenetur defendere dominum exponendo ſe periculo vſque ad necem, nu. 9.

13 *Homicidij pœna minoratur calore iracundiæ.*

Ampliatur etiam in ſocio defendendo ſocium, nu. 14.

14 *Dolor iuſtus durare præſumitur, etiam ſi rixa paulo ante præceſſit, & nu. 16.*

15 *Incontinentia an dicatur propulſatio iniuriæ, ſi fiat die ſequenti.*

16 *Animus occidendi, & animus deliberatus ad occidendum differunt.*

17 *Appenſamenti diffinitio.*

Appenſamentum in dubio non præſumitur, ſed per fiſcum probandum eſt.

18 *Homicidium proditoriè commiſſum in quo differat à commiſſo ex inſidijs.*

Proditor an dicatur occidens inimicum retro aggrediendo.

19 *Animus occidendi, & deliberatus, ex quibus coniecturis arguatur.*

20 *Homicidium in rixa an ordinaria pœna puniatur. Et quid in hominibus conducatis, nu. 22. Et quid ſe defendendo, nu. 26.*

21 *Homicidij pœna ordinaria an detur non habenti animum præmeditatum ad occidendum, ſi ipſe dederit cauſam rixæ.*

23 *Occidere licet etiam pro defenſione ſui honoris.*

Primo ampliatur in Nobili occidente ruſticum aggreſſorem, etiam ſi fugiendo potuiſſet inſultum euitare, nu. 24.

Secundo ampliatur, vt minoretur etiam pœna, ſi quis occidat eum qui prius minatus erat illum interficere, vel grauem ignominiam inferre, nu. 25.

Tertio ampliatur, quia pro iniuria propria verbali licet quoque vindictam ſumere, n. 27. Et etiam pro iniuria illata eius conſanguineo, nu. 28.

29 *Parricidij pœna locum habet etiam inter coniuges.*

32 *Vaſſallus non adiuuans Dominum inſultatum, priuatur omni gratia.*

Ampliatur etiam ſi negligat adiuuare patrem Domini ſui, eod. nu. 32.

34 *Occidens inuaſorem ſuum, ſi aliter mortem euitare non poterat, irregularitatem non incurrit.*

Limitatur ſi occiderit illum qui patrem ſuum, aut filium occidere tenebat, & quæ ſit ratio eod. n. 34.

Clericus abſque irregularitatis [illegible] poteſt ſe ipſum tantum defendere, non autem eius patrem, aut alios conſanguineos, & quæ ſit ratio, eod. nu. 34.

35 *Illum omittens, vt occideret ſempronium, & occidit Caium, non punitur pœna ordinaria.*

38 *Principi Chriſtiano non licet infidelium auxilio vti pro ſui Regni defenſione.*

1 EX eadem quoque immenſi
amoris lege inter patrem,
& filiũ proditum eſt, quòd
ſicut pro neceſſaria ſui de-
fenſione licet impunè ag-
greſſorem occidere, ex reg.
tex. *in l. vt vim, ff. de iuſt.*
& iur. & *in l. 1. § cum arietes, ff. ſi quadrup.*
pauper. feciſſe dic. & in §. quod verò inſtit.
de iur. nat. gent. & ciu. quam regulam pluri-
bus ampliationibus, & declarationibus exor-
nant *Doct. omnes in ead. l. vt vim.* & præci-
puè *Dec. & Hipp. Rimin. Duen. in reg. 192.*
per totum Hip. in l. ſi qui aggreſſorem, C. ad
l. Corn. de ſicar. & *in l. 1. num. 28. & ſequen.*
ff. eod. tit. & in pract. crim. §. quoniam, num.
62. & *ſequen. Boſſ. in tit. de homicid. num. 82.*
cum ſeq. Angel. de maleſ. in ver. & totiens ſe
defendendo, plenè *Gramm. in conſ. 18. & in*
conſ. 29. per tot. & *Iul. Clar. in § homicidiũ,*
2 *verſ. excuſatur autem.* Ita etiam licet patri
impunè occidere aggreſſorem filij, & e con-
tra, prout in *ead. l. vt vim* dixerunt *Bar. nu.*
7. Dec. num. 32. & Iaſ num. 28. Dec. in conſil.
459. nu. 3. Boer. in deciſ. 83. ſub num. 6. plenè
Modeſt. Polenton. inter conſil. crim. diuerſ.
in conſ. 83. volum. 2. in paru. impreſſ. Petr. de
Sonc. inter ead. conſ. in 1. lib. conſ. 97. nu. 26.
& *ſeq. Iac. Mandell. in conſ. 94. per tot.* latè
Hippol. Rimina. in repet. d. l. vt vim, nu. 369.
& *ſequen. Plaz. in epith. delict. cap. 28. ſub*
nu. 21. & ſeq & alij, quos plenè refert *Fari-*
3 *nac ſub tit. de homicid. q. 125. num. 283.* Quæ
concluſio nedum vera, & communis eſt, ſed
etiam pluribus ampliatur modis, & primò,
quod procedit etiam in filio naturali, vt te-
ſtantur *Ang. de maleſ. in ver. & Titius ſe de-*
fendendo, nu. 30. Plaz. in d. cap. 28. ſub num.
21. & ſeq. Petr. de Sonc. in d. conſ. 97. nu. 32.
& alij, quos allegat *Carr. in §. circa, num. 42.*
4 *fol. mihi 82.* Ampliatur ſecundo, quod non ſo-
lum filius excuſatur, ſi aliquem occidit pro
defenſione patris, ſed tenetur eum defendere,
& ſi non defendit punitur tanquam parrici-
da, *l. vtrum, ff. ad l. Pompei. de parricid. Ant.*
Gomez. in 3. tom. var. reſolu. cap. 3. num. 4.
& Menoch. de arbitra. iudic. lib. 2. caſ. 355.
num. 15. qui ſub num. 17. dicit hoc procede-
re, etiam ſi filius ſit emancipatus, vel natu-
ralis, cùm ſit debitum ſanguinis, quod par eſt
5 in vtroque. Hæc autem eſt particularis obli-
gatio filij erga patrem, regulariter enim qui
non obuiat delicto committendo, vel illud
non detegit, nulla pœna punitur vt di-
cit *gloſ. in l. culpa caret, ff. de reg. iur. & ibid.*
Dec. num. 4. & *Cagnol. num. 10.* & alij, quos
plenè cumulant *Iul. Clar. in quæſt. 87. verſ.*
di-

Digitized by Google

dictum eſt, quod ex ſola ſcientia, & Menoc.
6 *de arbitr.iud.lib.2.caſ.355.nu.7.* Præterquã
ſi quis eſſet conſcius conſpirationis contra
Principem,quã reuelare tenetur, aliàs enim
crimen læſe Maieſtatis incurrit,*l.quiſquis,§.*
id quod,C.ad l.Iul.Maieſt. quam legem plu
ribus declarationibus copioſiſſimè exornant
Aut.Gab.in 7.lib.commu.concl.in tit.de ma-
leſ.concluſ.vlt.per tot.Menoch.in d.caſ.355.
nu.9.& *ſeq.* & *Iul.Clar.in d.q.87.verſ.pun-*
ctus e ti,quo caſu etiam pater tenetur detege-
re, & accuſare filium contra Principem ma-
chinantem, prout ex magis communi Doctó
rum ſententia plenè defendit *Hippol. Rim.*
in rep et.cap.primum, nu.68. de off. delegat.
7 Eademque iuris diſpoſitio, quę obligat filium
ad obuiandum delicto in perſonam patris cõ
mittendo,extenditur etiam ad omnes ſubdi-
tos,ſeruos,& vaſſallos, per *tex.in l.1.§.occi-*
ſorum,ff.ad Syllan.& in l.cum dominum.ff.
eod. vt plenè per *Capyc. in deciſ.130.nu.67.*
8 & *ſeq.* Qui propterea infert,quòd Ciues, qui
vident Officialem offendi,vel ei vim aliquam
inferri,tenentur eum defendere,aliàs ſunt in
pœna, ex quo delinquunt in omittendo, in
quo delicto non opus eſt congregatione con-
cilij, nec conuocatione populi,ſed ſola omiſ-
ſione committitur, vt ibi per eum nu.69.cum
quo concordat *Caeber. in deciſ. Pedem.138.*
nu.7.& Vinc.de Franch.in dec.210.nu.10.
9 Et quod dictum eſt de ſeruis, intelligitur etiã
de famulis liberis ſalario mediante conductis
ad ſeruiendum, cum hac tamen diſtinctione,
quòd ſerui tenentur iuuare dominum in vitæ
diſcrimine conſtitutum, etiam exponendo ſe
cuilibet periculo vſque ad necem,vt cauetur
in *l. 1.* & *in l.cum dominus,ff.ad Syllan.* fa-
muli autem tenentur dominum defendere
quoad poſſunt abſque tamen eorum vitæ pe-
riculo, prout pulchrè inquit *Plaz. in c.22.*
10 *ſub nu.17.* Item quòd dicitur de filio, quòd
tenetur obuiare delicto committendo in per-
ſonam patris, procedit etiam in filio ſpiritua
li,vt inquit,*Menoch.in d.caſ.355.ſub nu.16.*
nam in his ſpirituali cognatione coniunctis
habet locum pœna parricidij, ex not. per
Hippol.in l.diuus,in fin.ff.ad l.Pomp. de par
11 *ricid.* prout latius dicam ſuo loco. Ampliatur
tertio præmiſſa concluſio,quòd nedum pater
poteſt impunè occidere aggreſſorem filij pro
neceſſaria eius defenſione ad euitandum ne
offendatur,ſed etiam ſi videt eum vulneratũ,
& vulnerans adhuc non diſceſſit, & eum oc-
cidat, excuſatur, cum veriſimiliter credere
potuerit, quòd ille iterum erat filium percuſ-
ſurus, vt notabiliter dicit *Dec. in conſ. 459.*
12 *ſub nu.3.*& *ſeq.* Quæ tamen concluſio non
procederet, ſi aggreſſor poſt illatum vulnus
fugam arripuiſſet,& ipſe eum inſequendo oc-
cideret, tũc enim puniretur de exceſſu,nõ ta
mẽ,vt homicida,ſed vt culpoſus,iux. not.per
Affl.in conſt.terminum vitæ,nu.18.verſ.vn
decimo fallit Cepoll. in conſ. crim.42. Hip-
pol.in pract.crim.§.quoniam,nu.62 Boſſ.in
tit.de homicid.nu.91.Boer.in dec.168.nu.8.
pulchrè per *Franc.Aret.in conſ.34.in fi.* &
per tot. & *in conſ.80.ad fin.* & plenè *Farin.*
in tit.de homic.q.125.nu.385. cum plur.ſeq.
13 Excuſatur enim ab ordinaria pęna homici-
dij ſaltim ratione caloris iracundiæ,quæ po-
tiſſima cauſa eſt, vt pœna minoretur,ex not.
per *Hippol.in l.1.nu.59.*& *ſeq.ff.ad l.Corn.*
de ſicar. Nouell.in trac.ad defenſ.ſub tit.ex
quib.cauſ.homicid.excuſ.n.82. Boſſ.in tit.de
homic.nu.60.& ſeq.Gramm.in deciſ.5.n.21.
Thob.Non.in cõſ.109. & Menoc.de arb.iud.
lib.2.caſ.361.nu.17.& ſeq. [Eſt enim iracun-
dia ſpecies furoris, & ideo excuſat etiam bla-
ſfemãtem ab ordinaria pœna, vt inquit *Dec.*
in conſ.163.ſub nu.10.verſ.non obſtat illud
quod dicitur de blaſfemia,quem refert *Tiraq.*
de pen.temper.conſ.1.nu.14. præſertim ſi ſta-
tim ſe peniteat,*iux.not.per Alex.in conſ.15.*
nu.8. lib.3. Foller.in prag. de cenſib.in ver.
Nicolaus Epiſcopus,nu.65.Alex.Rom.ſuper
prag.de blaſphem.nu.86.& *Paul.Grauuc.in*
thorem.5.in fine. Immo iracundię calor excu-
ſat ab ordinaria pęna homicidij, etiam ſi aliũ-
de ortum habuerit, quam ex parte offenſi, vt
notabiliter affirmat *Felyn.in c.dilecti filij,*
nu.12.de except.& Rom. in l. cum mulier,
nu.66.ff.ſol.matrim. quos refert *Petr.Garz.*
14 *in iuris dicto 18.*] Et iuſtus dolor durare
præſumitur,etiam quando rixa paulò ante
præceſſit, vt teſtatur idem *Menoch. in eod.*
caſ.361.num.18.& ſeq. Imò *Boſſ.in d.tit.de*
homicid.num.61. dicit,quòd ſi quis videns ſo
cium interfectum, incontinenti currat poſt
homicidam,qui ſe retrahat in domum muni-
tam,& contra eum impetum faciat cum ami-
cis,& circundet domum ad vindicandum ne-
cem ſocij, & ſic teneat eum obſeſſum vſque
ad diem ſequentem, vel alios dies, & demum
ingrediatur per vim, & illum occidat, non
debet puniri de homicidio deliberato, ex
quo non diuertit ad extraneos actus,& dura-
bat idem calor, qui omni momento creſce-
bat, quæ concluſio confirmatur, ex not.per
Luc.de Penn.in l.omnes omnino curiales,C.
de decur.lib.10.& Dec.in l.quicquid calore,
in fin.ff.de reg.iur. dicentium,excuſari poſſe
homicidium etiã infra triginta dies,tanquam
iracundiæ calore commiſſum, per *tex.in l.ſi*
vendicari,C.de pœn.& in c.cum apud,11.q.

3. & idem affirmat Farinac. in conſ.2. nu. 8.
15 Et quòd iniuriæ propulſatio dicatur incon-
tinenti fieri, ſi fiat die ſequenti, teſtantur Me-
noch. in conſ.107. n.40. vol.1. & Bombin. in
16 conſ.9.nu.13. Valde enim differunt animus
occidendi, & animus deliberatus ad occiden-
dum, vt pulchrè declarant idem Menoch. de
arbit. iud. caſ.361. n.5. & 15. cum ſeq. & Ber-
taz. in conſ. crim. 85. num. 10. vol.1. poſt Iul.
Clar. in §. homicidiũ, verſ. ex propoſito, qui in
fine dicit hæc notabilia verba [Et ideo etiam
ſi quis poſt acceptam iniuriam ſtatim congre-
get multitudinem ſociorum armatorum, &
reuerſus interficiat eum qui ſibi intulit iniu-
riam, illum multis vulneribus confodiendo,
certè ex quo durat calor iracundiæ, non dice
tur homicidium animo deliberato commiſſ-
17 ſe, ſed in rixa.] Appenſamentum enim ſic de-
finitur, quod eſt firma, atque deliberata animi
intentio interficiendi aliquem loci, & tem-
poris occaſione capta, vt inquit Marc. Ant.
in conſ.314. nu.5. lib.1. & cùm hoc in animo
conſiſtat, per coniecturas colligitur, quarum
multas recenſet idem Mant. in conſ. 152. &
Iul. Clar. in d. verſ. ex propoſito, circa med.
& in dubio appenſamentum non præſumi-
tur, ſed per fiſcum probandum eſt, ex not. per
Burſat. in conſ.271. nu.34. vol.3. adeo quod
ſi quis obuiam habuerit inimicum ſuum, &
ira motus, eum interficiat, non dicitur homi-
cidium animo deliberato commiſſum, niſi ap
pareat, quod antea decreuiſſet eum occidere,
& hoc animo ambulabat armatus, vt inquit
Iul. Clar. in d. §. homicidium, in eod. verſ. ex
propoſito, in princ. & pulchrè Menoch. in d.
caſ.361. nu.18. & ſeq. pro quorum veritate
non omittas videre, quæ pleniſſimè tradit
Petr. Caball. in 3. cent. reſol. crimin. in tract.
de omnigen. homic. num.380. cum plur. ſequ.
18 Quæ autem differentia ſit inter homicidium
commiſſum proditoriè, vel ex inſidijs, & an
occidens ſuum inimicum, eum retro aggre-
diens, dicatur proditor? vide plenè Iul. Clar.
& Menoch. in eiſdem locis, & nouiſſimè
Praſ. de Franch. in dec.713. in 4 par. & om-
nino Ant. de Ball. Siculum in lib. var. tract.
lib.5. ſuper pragm. Reg. in pragm. vn. tit.42.
* nu.10. fol. mihi 232. [& alios, quos plene re-
fert Farinac. in conſ.168. nu.70. cum ſeq. lib.
2. qui omnes veriorem magiſque communi-
ter receptam eſſe probant opinionem Bar. in
l. reſpiciendum, §. delinquunt, ff. de pen. &
Luc. de Pen. in l. fi. C. de delator. col.2. ver. ite
nota mores proditoris, lib.10. qui illum vere
proditorem eſſe dicunt, a quo aliquis interfi-
citur ſub velata amicitiæ fide, dũ nullam ſibi
cauendi ab offendente occaſionem habebat,
& idem eſt ſi quis occiditur ab eo, qui fidem
dederat de non offendendo, vt affirmat idem
Farinac. in eodem conſ.168. nu.75. cum ſeq.]
19 Et ex quibus coniecturis arguatur animus oc
cidendi, & animus deliberatus? vide quæ ple-
niſſimè congerit Farinac. in tit. de homicid.
q.125. nu.93. cum plur. ſeq. vſque ad nu.218.
20 Sed an pro ſimplici homicidio in rixa, pœ-
na ordinaria inferri poſſit, vide Lud. Peguer.
in deciſ.14. per tot. & Ant. de Ball. in 3. lib.
var. tract. caſ.1. nu.192. & in eod. caſ.1. q.2.
21 nu. 54. & ſeq. Et an excuſetur quis ab ordi-
naria pęna homicidij ſub prætextu, quòd nõ
habuit animum præmeditatum ad occiden-
dum, ſi ipſe dedit cauſam rixæ, vt ab aliqua
iniuria leui ſe vindicaret? vide quæ pulchrè
tradit Honded. in conſ.104. per totum, vol.1.
& plenè Farinac. in d. tit. de homicid q.125.
22 num.47. & ſeq. Et qua pœna plectendus ſit is,
qui homicidium committit in rixa, coaduna-
tis tamen hominibus, vide Rol. à Vall. in cõſ.
63. nu.3. & ſeq. lib.2. & omnino Alex. Ran-
denſ. in conſ.27. num.32. cum plur. ſeq. vol.2.
qui diſtinguit treſdecim caſus, omnino viden-
23 dos. Quarto pro ampliatione principalis con
cluſionis aliam regulam conſtituas, quòd ne-
dum licet hominem occidere pro neceſſaria
defenſione vitæ; ſed etiam honoris, vt euite-
tur aliqua iniuria perſonalis, cùm honor, &
vita æqua lance pendantur, l. iſti quidem, ff.
quod met. cau. ita dicunt Iaſ. in d. l. vt vim,
num.10. poſt Bart. in l.1. num.8. C. vnde vi,
Hipp. in conſ.81. nu.16. Gramm. in conſ.29.
nu.5. & ſeq. & in conſ.56. nu.2. & Bertaz.
in conſil.111. nu.5. & in conſil.135. num.15.
24 volum. 1. Vnde ſi ruſticus aggrediatur nobi-
lem, qui fugiendo potuiſſet inſultum euitare,
ſed quia aufugere non licebat ſine dedecore,
& ignominia, ideo maluit aggreſſori reſiſten-
do ipſum occidere, nulla pœna puniri debet,
ſecundum magis communem Doctorum opi-
nionem, vt patet ex not. per Dec. in ead. l. vt
vim, nu.35. & Iaſ. num.38. Boſſ. in tit. de ho-
micid. num.86. Iul. Clar. in d. §. homicidium,
verſ. atque adeo, Catald. de Boncompag. inter
conſ. crimin. diuerſ. in conſ.53. per tot. in 1.
vol. Bertaz. in conſ.1. nu.23. & in conſ. 111.
nu.6. vol.1. & plenè Farinac. in d. q.125. nu.
25 126. & ſeq. Imo minorandam eſſe pœnam
ordinariam, ſi quis occidat eum, qui prius mi-
natus fuerat ipſum interficere, vel aliquã gra-
uẽ ignominiam inferre, dixit pulchrè Gram.
in dec.5. per tot. cũ qua opinione concordant
Boer. in deciſ.169. num.9. & plenè Bertaz. in
conſ.433. & in conſ. ſeq. per tot. vol.2. Verùm
hanc

hanc concluſionem intelligas iuxta ea, quæ
procius declaratione, & limitatione plenè
refert Farinac. in d.q.125.nu.67. & ſeq.ſub
26 tit.de homicid.in 1.par. Et nedum licet iniu-
riam perſonalem propulſare, & vindicare in-
continenti, prout conſuluit Alex.in conſ.76.
vol.1. vbi ponit caſum de quodam, qui fuit
percuſſus cum pignata, & incontinenti per-
cutientem occidit; & Socin.iun. qui ponit
alium caſum de quodam qui occidit percu-
tientem cum alapa, in cõſ.117. vol.3.per tot.
& Gramm.in deciſ.98. qui ponit caſum de
occidente mulierem, quæ ipſum verbis con-
tumelioſis affecerat, & baculo percuſſerat,
quẽ dicit fuiſſe relegatum per quinquenniũ,
quamuis ipſe pro eius omnimoda liberatione
inclinaſſet. & Vrſill.in addit.ad Afſl.in dec.
289. n.34. qui refert alium caſum, quod qui-
dam dum maneret proſtratus in terra, & fre-
quentibus pugnis percutiebatur, paruo gla-
dio, quem ad latus geſtabat, percutientem oc-
cidit, & concludit, eum fuiſſe condemnatum
27 in exilium per ſex annos. Sed etiam aliquan-
do licet vindictam ſumere de iniuria verbali,
quãdo pro ea non liceret ſine deriſu, & igno-
minia iudicem adire, & querelam exponere,
prout in pulchro caſu cõſuluit Paul.de Caſt.
in cõſ.277.incip.in cauſa carceratorũ, vol.2.
quem pluries ad hoc propoſitũ refert Gram-
mat.in conſ.29.nu.29.in dec.23. nu.1. & in
dec.98.nu.2. plenè Boer.in dec.169. per tot.
Carrer.in §.circa, nu.102. & Ferdin.Vaſq.
28 in 1.lib.illuſtr.controuerſ.c.18.nu.13. Hoc
autem procedit non ſolum quando quis iniu-
ria afficitur in perſona propria, ſed etiam in
perſona parentum, cùm vnica cenſeatur per-
ſona, & communis ſit iniuria, l.1.§.& ſi forte,
& §. vſque adeo, ff.de iniur. & l.ſed ſi vnus,
§.filiusfamilias, ff.eod. & §.patitur, inſt.eo.
tit. ita in ſpecie tenet Grammat.in deciſ.23.
in princ. nam patris macula influit in filium,
vt inquit Bald.in l.fi.C.de libert. & eor.lib.
29 Quinto ampliatur ſupradicta cõcluſio, quòd
eadem coniunctionis ratio, quæ arctat filium
ad obuiandum delicto committendo in perſo
nam patris, procedit etiam in vxore reſpectu
viri, quæ ſi ſcit fieri tractatum contra eum, &
non reuelat, præſumitur complex delicti, &
punitur eadẽ pœna, vt patet ex not.per Boer.
in dec.262.nu.9. & Menoch.de arb.iud.lib.
2.caſ.355.nu.18. Nam etiam inter coniuges
habet locũ pœna parricidij, ex not.per Plaz.
in r.22.nu.50. & Cephal.in conſ.79.vol.1.
Menoch.de arbit.iud.in add.ad caſ.356.nu.
107.& ſeq.& Farinac.in d.tit.de homicid.q.
30 121.n.56. Sexto eadem concluſio ampliatur
procedere etiam in fratre, qui, ſi fratri rixan-
ti auxilium præſtet, à delicti pęna excuſatur,
ex not.per Gand.in tit.de defenſ.reor.Bonif.
de Vital.in tit.quis poſſ.alios defen. verſ itẽ
ad defenſionẽ fratris, & alios, quos allegat
Plaz.in r.28.n.25. & pulchrè Farinac.in d.
tit.de homicid.q.125.nu.282.& ſeq. & latius
idem Farin.in cõſ.2.per tot.& Adden.ad eũ.
31 Eandemq; concluſionem extẽdi, & ampliari
ad cõſanguineos, & etiam amicos extraneos,
& ſocios plenè tradit Plaz.in eod.r.28. ſub
nu.24.cum ſeq.& nu.28.Iul.Clar.in d.§.ho-
micidiũ.verſ.locum habet, Gram.in conſ.56.
nu.22.& ſeq. Petr.Caleſ.inter conſ.crim.di-
uerſ.in 2.vol.conſ.89.nu.10.in par.impreſſ.
Pet.de Sonc.inter ead.conſ.in 1.vol.conſ.97.
n.27.cũ plur.ſeq. plenè Lud.Carrer.in pract.
crim.§.circa.n.45.cum plur.ſeq.& plenè Fa-
rinac.in d.q.125.a nu.267.vſque ad 330. qui
hanc concluſionem pluribus alijs modis am-
32 pliat, limitat, & declarat. Septimo amplia-
tur, quòd ſicut ſubditus tenetur obuiare deli-
cto committendo in perſonam domini, vt no
tatũ fuit ſupra nu.7. & ſi vaſſallus nõ adiuuat
dominum inſultatum ab eius inimicis, priua-
tur tanquam indignus omni gratia, vt dixit
Bal.in l.2.C.de infant.expoſit. pari etiam
modo in eaſdẽ pęnas incurrit, ſi neglexit adiu
uate patrẽ domini ſui, vt pulchrè inquit Ang.
in l.1.§.ſi pater, ff.ad Senatuſconſ.Syllan.
33 quem refert Carre.in d.§.circa.nu.53. Octa-
uo ampliatur, quòd etiam ſi quis clericũ per-
cutiat pro defenſione patris, aut filij, vel ſimi
lium perſonarum, pro quibus licitum eſt de-
fenſionem ſumere, vt ſupra non incurrit ſen-
tentiam excommunicationis, vt dixit Abb.
poſt Inn.in c.ſi verò, ſub n.11.de ſent.excõm.
& in c.clerici, ſub nu.3.de vita, & honeſt.
cler. Aufrer.in clem.1.de offic.ord.reg.3.in 5.
fallen. & Couarr.in c.1.de homic.in 3.par.
34 relect.§.vn.ſub nu.5. Sed in hoc articulo ca-
dit magna difficultas, nam gloſ.in clem.vn.de
homicid.in verſ.ſuum, dicit, quod licet is, qui
inuaſorẽ occidit, ſi aliter mortem euitare nõ
poterat, irregularitatem non incurrat, per il-
lum tex. ſecus tamen eſſe ait, ſi quis occidat
eum, qui patrem, aut filium occidere tẽtabat,
nam irregularis efficitur, quam gloſ. ſingularẽ
prædicat ibi Card.in q.28.& ſequitur Iaſ.in
d.l.vt vim, ſub n.30. Quæ autem ſit diuerſita-
tis ratio, vt clericum percutiẽs, vel alium pro
patris, aut filij defenſione excommunicatio-
nis, & mortis pęnã euadat, clericus verò poſ-
ſit ſeipſum tantũ, non autem patrem, aut cæ-
teros coniunctos abſque irregularitatis labe
defendere, hunc paſſum Doctores nõ ſatis ex-
plicant, ſed potius ſeipſos inuoluũt, vt eſt vi-
dere penes Coua.in d.§.vn.ſub n.5. & Plaz.

Digitized by Google

in d.c.28.ſub nu.21. Verùm hanc difficulta-
tem optime ſoluit ſubtilis *Romin.in repe.d.l.*
vt vim,nu.373.cum plur.ſeq. dicit enim di-
uerſitatis rationem eã eſſe, quia irregularitas
contrahitur etiam ſine culpa, vt in Iudice ali
quem ad mortem iuſtè condemnante, vnde
non mirum ſi aliquem occidens pro defenſio-
ne patris, irregularis ſit, cùm habeat iuris re-
gulam contra ſe in vnico tantum caſu limita-
tam, quãdo propriam vitam defendit, aliquẽ
verò occidens, vel Clericum percutiens pro
defenſione patris, vel ſuorum in pęnam excõ-
municationis, aut mortis nõ incurrat, nam in
vtraque requiritur dolus, vel diabolica ſuaſio,
vt in *c.ſi quis ſuadente diabolo, 17.q.4.* & *in*
l.1.cũ ſeq.ff.ad l.Cornel.de ſicar. nemo enim
poteſt corporaliter puniri ſine dolo, ſecundũ
Cyn.in l.ſi quis non dicam rapere.C.de Epi.
& cler.Crauet in conſ.2.nu.15.& plenè *Iul.*
Clar.in q.84.in princ. Vnde ſequitur, quòd
cùm is, qui patrem, aut ſuos defendit, dolo ca
reat, aut rem licitam faciat, ideo pęnã aliquã
35 non meretur. Hinc eſt, quòd ſi quis emiſit
ictum, vt occideret Sempronium, & occidit
Caium, non punitur pœna ordinaria, ſed mi-
tius ex quo quoad Caium abſuit dolus, & ani
mus occidendi, ex relatis per *Plaz. in c.27.*
nu.1. plenè per *Theſ.in deciſ.243.per tot.*&
pleniſſimè *Pet.Caball.in reſolut. crim. cent.*
1.caſ.31.nu.11.& ſeq.& Farinac.in d.tit.de
36 *homic.q.125.nu.139.cum plur ſeq.* Vltimo
pro ampliatione, & ornatu principalis con-
cluſionis non extra rem cadit, quòd etiam
pro defenſione rerum licet quandoque homi-
nem occidere, prout de fure nocturno eſt *tex.*
in l.furem nocturnum,ff.ad l.Corn.de ſicar.
quatuor tamen concurrentibus requiſitis Pri
mo, quòd occidatur pro defenſione perſonæ,
vel bonorum. Secundò, quòd volens occide-
re furem, prius clamat. Tertio, quod cum non
cognouerit, nec habeat teſtes, qui poſſint eum
cognoſcere, & de furto conuincere. Quarto,
quòd eum capere non potuerit, vt benè pro-
bat *Iul.Clar.in d.§.homicidium, ver.vltima*
eſt defenſio, quibus addas quintum requiſitũ,
quòd agatur de periculo amiſſionis rei magni
valoris, ſecus ſi de furto rei vilis, vt inquit *Fe-*
lyn.in c.2.de homicid. quem refert *Iaſ.in §.1.*
ſub nu.69.inſt.de actio. per tex.in l.ſi ex pla
gis, §.tabernarius, ff.ad l.Aquil. & res vilis
dicitur infra duos aureos, *l.ſi oleum. §.fi.cum*
37 *l.ſeq.ff.de dolo.* Diurnum etiam furem licet
occidere, ſi telo ſe defendit, vel ſi dubitatur de
vitæ periculo, & ſi eſt in actu fugæ cum rebus
furto ſubtractis, quas renuat reſtituere armis
ſe defendẽdo, vt refert idem *Iul.Clar.in eod.*
loco, & pleniſſimè *Farina.in d q.125.ſub tit.*
38 *de homicid.nu.168.cum plur.ſeq.* Magna au-
tem quæſtio eſt inter Doctores, an Principi
Chriſtiano pro ſui Regni defenſione licitum
ſit vti auxilio Turcarum, vel aliorum infide-
lium? In quo articulo *Oldr.in conſ.71.* tenuit
partem affirmatiuam, cum qua opinione con-
cordant *Affl.in c.1.§.ſi conuenticulas, nu.10.*
de pac.iuram.firm.& alij, quos refert *Fab.de*
Anu.in conſ.7.nu.12. Sed contrarium verius
eſſe plenè probat *Cacher.in diſput. impreſſa*
poſt eius dec.Pedem.per tot.& ita ẽt affirmant
Io.Lup.in tract.de confeder. Princ. in princ.
nu.3.cum plur.ſeq.& alij relati per eundem
Fab.de Anu.in alleg.conſ.7. ſub eod. nu.12.
verſ.ego tamen contrarium verius. Has au-
tem opiniones concordat *Petr. Beli.in trac.*
de re militari.in 2.par.tit.17.num.4. dicens
quod aut fungitur fędus cum infideli contra
alium infidelem, aut aduerſus alium fide-
lem, primo caſu dicit eſse licitum, idque pro-
bat exemplo Imperatoris Caroli Quinti, qui
fędus inijt cum Rege Tuneſi contra Ænobar-
bum Archipiratam, qui illum Regnum inua-
ſerat, nam Chriſtianis expedit, quod Sathan
in ſeipſum diuiſus ſit, & pariter eius mẽbra,
quam concluſionem quoque confirmat non-
nullis alijs antiquis ſacræ paginæ exemplis:
ſecundo vero caſu quando bellum eſt inter fi-
deles, concludit omnino abſtinendum eſse ab
infidelium fędere, & auxilio.

Finis Cap. Sexti.

CAP. SEPTIMVM.

PActum de futura ſucceſsione viuentis eſt à Iure improbatum ob præſumptum votum captandæ mortis, quæ præſumptio cum ceſſet in patre, ideo non procedit in eo paciſcente de futura ſucceſsione filij. Hoc autem pactum dupliciter fieri poteſt, ſcilicet affirmatiuè cum quis paciſcitur de propria hæreditate alteri deferenda poſt eius obitum, vel de hæreditate tertij certo modo inter paciſcentes diuidenda, & negatiuè cum futuræ alicuius hæreditati renuntiatur, aut nolle ſuccedere promittitur. Quicquid autem ad hanc vtilem, & quotidianam materiam attinet, multis notabilibus concluſionibus, & declarationibus explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de futura ſucceſſione viuentis eſt à iure improbatum ob præſumptum votum captandæ mortis, & alia ratione, nu. 6.*

Quod dupliciter conſideratur, affirmatiuè, & negatiuè, nu. 3. & 20.

Nec iuramento firmatur, nu. 4.

Primo ampliatur etiam reſpectu quotæ, ſeu partis hæreditatis, num. 5. quamuis aliqui contrarium teneant, nu. 9. & 10.

Sed de certis bonis acquirendis poſt obitum promittentis valet, nu. 13. & 17.

Immò putant teneri dicto pacto, ſi hæredem inſtituerit illum deinde in teſtamento ſolemni erit quoque nulla inſtitutio, nu. 7.

Et etiam ſi ſequatur tranſactio iurata cum hærede ab inteſtato, erit quoque nulla, nu. 7.

Sed quomodo cognoſcatur an tale pactum importet futuram ſucceſſionem, an vero donationem bonorum, nu. 11. remiſſiuè.

Secundo ampliatur, cum neque valeat pactũ iuratum ſuper hæreditate tertij certo modo diuidenda poſt eius obitum, nu. 18.

Niſi ille tertius conſentiat, & in ea voluntate permaneat vſque ad mortem, eodem nu. 18.

Limitatur primo in patre paciſcente de futura ſucceſſione filij, cum eo caſu ceſſet illa præſumptio, nu. 2.

Limitatur ſecundo in pacto à milite facto, nam ſuſtinetur in vim ſupremi iudicij, nu. 12.

Quod an extendatur ad Principes, *Duces, & Marchiones, ibidem.*

Limitatur tertio, quia fauore matrimonij valet dictum pactum inter coniuges, quod primogenitus ex eo ſuccedat in aliquo, nu. 14.

Dummodo paciſcentes perſeuerent in eadem voluntate, nu. 15.

16 *Coniugum, vel fratrum mutua conuentio, vt alter alteri præmorienti ſuccedat, an valeat, & nu. 18.*

19 *Pater conſentiens pacto inter fratres inito, de cuius hæreditate certo modo diuidenda, an reuocare deinde poſſit conſenſum.*

20 *Renunciatio alicuius futuræ hæreditatis non valet, niſi concurrant præſentia, & conſenſus illius, cuius hæreditati renunciatur.*

Fallit ſi fiat ad beneficium tertij cum iuramento, nu. 21.

Quid obtenta abſolutione à iuramento, numero 22.

Sed concurrente enormiſſima læſione, non obſtante iuramento poteſt impugnari, num. 23.

Ita etiam ſi filia minor Iura ſibi delata renunciaret, nu. 24.

Quod limitatur ſi renunciatio fiat à filia religionem profeſſura, quia neq; ab ea, neq;

à Mo-

à Monaſterio poterit reuocari etiam ob enormiſſimam læſionem, nu. 25. & 26.

Sublimitatur ſi quis efficeretur clericus, & non ſit prohibitus retinere dominium, & adminiſtrationem bonorum, nu. 27.

28 Læſio quæ requiratur ad hoc, vt mulier poſſit renunciationem factam impugnare, remiſſiuè.

29 Filia renuncians hæreditati, an ſuccedat in eo lucro, quod eius filijs defertur ob tranſitum parentum ad ſecunda vota.

Et an idem erit in quarta vxori debita ex Auth. præterea, C. vnd. vir, & vxor, nu. 30.

An autem renũciatio prædicta extendatur ad bona quæſita poſt renunciationem ab eo, cuius hæreditati renunciatur, vel aliter obuenta, nu. 31. 32. & 33.

34 Filia renuncians hæreditati paternæ, ſi inſtituatur hæres in vno tareno, petet ſupplementum.

35 Filia renuncians ſub conditione, quod ſi Titius, & Sempronius fratres decederent, ei liceret ſuccedere, ſi vnus tantum frater moritur, pro rata ſuccedet.

36 Renunciatio hæreditatis an operetur trãſlationem Iurium renuncianti competentiũ, vel ſolum extinctionem Iurium.

37 Filia, quæ promiſit renunciare, & poſtea nõ renunciauit, an excludatur, ac ſi renunciaſſet.

38 Vir ſi promiſit vxorem renũciaturam, quæ renunciauit, ſed quia fuit læſa filij agunt pro reſciſſione, an repellantur, ex quo ſunt patris hæredes.

39 Renũciationem ſtipulatus ad ſui, & aliorum beneficium, an renunciationem remittere poſſit in præiudicium aliorum.

40 Vir paciſcens cum ſecunda vxore, quod filij ex eo matrimonio naſcituri non ſuccedãt in feudis cum filijs primi matrimonij, poteſt hoc pactum deinde reuocare.

41 Conuentio inita inter coniuges, quod primogenitus tantum ſuccedat, poteſt ab eiſdem coniugibus poſtea reuocari.

42 Donatio ſi fiat alicui cum conditione, quod poſt eius obitum bona donata deferantur alicui Eccleſiæ, poterit donans eam reuocare ante cõditionis aduentum, & nu. 43. 44. 45. & 46.

47 Filia renuncians hæreditati paternæ, an cẽſeatur feciſſe intuitu maſculorum, ita vt eis deficientibus admittatur ad eius ſucceſſionem, & nu. 48. vſque ad fi.

Feudi primus acquiſitor an poſſit formam ſucceſſionis mutare cum Regio aſſenſu, nu. 46.

50 Filiæ renunciatio cenſetur facta ad augendam hæreditatẽ patris in beneficium ſuccedentium ab inteſtato.

52 Filiæ renunciatio facta fauore maſculorum ſuperexiſtentium, illis mortuis ceſſat.

53 Filia renuncians paternæ hæreditati ſi præmoriatur patri relictis filijs, eis non nocet matris renũciatio, ſed ad ſucceſſionem aui admittentur.

Quid ſi cum iuramẽto promiſit ſuos hæredes ratam habituros eius renunciationem, & quando filij concurrunt cum ſororibus matris, nu. 54. remiſſiuè.

55 Renũciatio in dubio ſtrictè interpretari debet, vt minus noceat renuncianti.

56 Renunciatio cenſetur facta in dubio intuitu fratrum, eorumque deſcendentium, ita vt eis mortuis ſine filijs renuncians admittatur.

57 Renunciatione facta in omnem caſum per Aquilianam ſtipulationem, & per pactũ de non petendo, mulier cenſetur perpetuò excluſa, & habetur pro mortua.

1 EAdem quoque paterni amoris ratio efficit, quòd licet regulariter pactum de futura ſucceſſione viuentis ſit à Iure reprobatũ ob præſumptum votum captandæ mortis, quod ex eo veriſimiliter oriri poteſt, vt expreſsè cauetur in l. fi.
2 cum ibi plenè not. per Doct. C. de pact. Nihilominus limitatur hæc concluſio in patre paciſcente de futura ſucceſſione filij, cùm in eo penitus ceſſet hæc præſumptio, vt benè con-
3 ſiderat Dec. in ead. l. fin. ſub nu. 15. Verùm quia hæc materia eſt valdè vtilis, & quotidiana, ideò pro eius generali apparatu, ſciendum eſt, quòd huiuſmodi pactum de futura ſucceſſione dupliciter conſideratur, ſcilicet affirma-
4 tiuè, & negatiuè. Affirmatiuè concipitur, ſi in contractu inter viuos, dono tibi hæreditatem meam, vel te hæredem inſtituere promitto, quod quidem eſt de iure prohibitum, l. hæreditas, C. de pact. conuen. l. licet, & l. pactum quod dotali, C. de pact. Eſt enim contra bonos mores, & ideo etiam iuramenti vinculo non firmatur, vt plenè tradit Alex. in conſil. 28. vol. 3. Roder. Suarez in repet. l. quoniam in prioribus, in 5 limit. C. de inoff. teſt. Bertran. in conſ. 29. vol. 1. Iaſ. in conſ. 87. in 3. dub. vol. 1. pleniſſimè Burſat. in conſi. 136. nu. 21. lib. 2. Borgn. Caualc. in trac. de vſufr. mul. relit. nu. 302.

Digitized by Google

nu.302. & ſeq.Cacher.in deciſ. 100. per tot.
latè Theſau. in deciſ.225. & Peregr.in tract.
de fideicom.art.50.nu.24.& ſeq. Et licet non
deſint, qui hoc pactum iuramenti vinculo fir-
mari aſſerunt,vt patet ex not.per Dec. in d.l.
pactum quod dotali, nu.3.& latius per Ioan.
Guttier.in tracta.de contract. iurat. cap.59.
nu.5.& ſeq.Magis tamen communis eſt opi-
nio,quod etiam accedente iuramento pactum
hoc non valet,& plenè probat Molfeſ. in cō-
ment.ſuper conſuet.Neap. in tit. de renunc.
5 q.9.nu.7.& ſeq. Quæ concluſio non ſolum
procedit in donatione totius hæreditatis, ſed
etiam quotæ,ſeu partis ipſius, vt probat tex.
in l.cum duobus,§.item reſpondit,ff.pro ſoc.
& notant in ſpecie gloſ.in l.ſicut,§.illud, in
ver.prægrauari,C.de inoff.teſt. Alex. in d.l.
fi.nu.4.C.de pact.Dec.in l.pactum quod do-
tali,nu.12.C.eod.& in conſ. 300. nu.2. Pur-
pur.in repet.d.l.fi.n.224.& ibid. Cagnol. nu.
226.Pariſ.in conſ.26.nu.112.vol.2. Crau. in
conſ.19.nu.7.& in conſ.256.nu. 2. Caſſan. in
conſ.63.num.36. Alex. Raud.in conſ.26.ſub
nu.92.lib.1.& alij,quos plenè cumulant Bur
ſat.in d.conſ.136.nu.17.& ſeq.Franc. Bece.
in conſ.157.nu.9.vol.1. & Peregr. in d.art.
6 50.nu.26.& ſeq.Et ratio eſt, nam huiuſmodi
pactum non ſolum eſt improbatum, quia tol-
lit liberam teſtandi facultatem, & votum ca-
ptandæ mortis inducit, ſed etiam quia reali-
ter,& eſſentialiter actus teſtādi differt ab actu
contrahendi,l.verbo cōtraxerunt,ff.de verb.
ſign.& iure non reperitur cautum per actum
inter viuos quem poſſe fieri hæredem,cùm in
hæreditate tradenda certa forma,& ſolemni-
tas,cum maiori teſtium numero, & pluribus
circunſtantijs introducta ſit,vt benè animad-
uertit Bar.in conſ.202. cum quo concordant
Boer.in deciſ.204.ſub nu.11.Alex.in conſil.
29.num.6.vol.3.& Laur.Siluan.in conſi.90.
nu.5. pulchrè Hiero.Gabr.in conſ. 137. ſub
nu.4.& ſeq.lib.1.Burſat.in d.conſi. 136. nu.
16.& Franc.Bece.in d.conſi.157.nu.10.Imò
7 ſi quis putans ſe hoc pacto teneri,eum cui hę-
reditatem promiſerat in ſolemni teſtamento,
poſtea inſtituat hæredem,etiam illa inſtitutio
eſt nulla,tanquam oriens ex inualida, & inu-
tili cauſa, vt notabiliter inquit Purpur.in l.
licet inter priuatos, ſub num.38.C.de pact.
8 Et quòd etiam ſi ſequuta ſit tranſactio cum
hærede ab inteſtato iuramenti vinculo robo-
rata,ea quoque nulla declaranda ſit,tanquam
erronea,& ſine cauſa,pulchrè conſuluit Dec.
9 in conſ.35.in princ. & per tot. Non tamen
nego cōcluſionem ſupra fundatam, quòd hu-
iuſmodi pactum de futura hæreditate eſt inu-
tile,etiā de quota,ſeu parte ipſius,multos ha-
bere cōtradictores,vt patet ex relatis per Ia-
cob. Berret. in conſ.56.per tot.& alios, quos
plenè cumulat Gaſp. Theſau. in quæſt. foren.
10 79.nu.12.in 2.lib. Imò nonnulli affirmant,
quòd ad hoc,vt actus ſubſtineatur,admitti de-
bet verborum impropriatio. Ita vt dum quis
donat ſuam hæreditatem,quę ſecundum pro-
prium ſignificatum reſpicit vniuerſum ius, &
comprehendit etiam bona futura,impropriā-
do illius verbi ſignificatū, fiat interpretatio,
quòd donat bona præſentia tantum,vt inquit
Purpur.in d.l.fi.nu.245.C.de pact. & Crau.
in conſ.139.nu.6.ex not.per Bar. in l. quaſi-
tum, §.ſimile,ff.de leg.1. præſertim ſi ex con-
iecturis de mente contrahentium conſtaret,
iuxta not.per Iaſ.in d.l. licet inter priuatos,
C.de pact.vt optimè explicat Hiero. Gabr.in
d.conſ.137.nu.20.cum plur.ſeq. verſ. quarta
11 concluſio,vol.1. Ad cognoſcendum autem
quādo huiuſmodi pactum futuram ſucceſſio-
nem reſpiciat, vel potius importet bonorum
donationem, videnda ſunt, quæ tradit Crau.
in conſ.139.nu.2.& ſeq.Bero.in conſ.30.nu.
28.vol.3.Burſat.in d.conſ.136. nu.4. & ſeq.
Thob.Non.in conſ.43.nu.6.Menoch.in conſ.
1.nu.149 & Franc.Bece.in d.conſ.157.num.
12 14.Multi quoque affirmant hoc pactum a mi
lite factum ſubſtineri in vim ſupremi iudicij,
vt refert Burſat.in d.conſi.136.nu.25.& ſeq.
& hoc priuilegium extendi etiam ad Princi-
pes, Duces,& Marchiones, quos ſub appella-
tione militum contineri aſſerit Menoch. in
conſ.1.nu.27.& num.151.& ſeq.poſt Zaſ in
conſ.1.vol. 2. Verùm hæc concluſio intelligi-
tur procedere in illis ſupremis Principibus,
qui Superiorem non recognoſcunt, & habent
poteſtatem legis condendæ, vt benè explicat
Cacher.in deciſ.100.nu. 45. verſ.ſecundo re-
ſpondetur,licet multi dicant hanc concluſio-
nem habere locum etiam in Principibus re-
cognoſcentibus Superiorem, dummodo tamē
habeant authoritatem condendi leges in ſta-
tu ſuo,vt refert Peregr.in d.art. 50. num.34.
13 Communis etiam Doctorum ſententia eſt va
lere hoc pactum,quando non agitur de tota
hæreditate,nec de quota ipſius per viam futu-
ræ ſucceſſionis, ſed de certis bonis poſt obitū
promittentis acquirendis, iuxta plenè notata
per Burſat.in alleg.conſ.136. nu. 30. & ſeq.
& alios plenè relatos per Franciſ. Bece. in d.
conſ.157.num.1.& 17. in 2.vol. Honded. in
conſi.40.nu.32.& ſeq.lib.1. & Peregr. in d.
* art.50.nu.29.cum plur.ſeq. [Pro cuius con-
cluſionis confirmatione vidēdus eſt omnino
Oldrad. in conſ.139.per tot. & Marta, qui
plures alios concordantes refert in voto 55.
14 nu.1.cum ſeq.] Item prætereundum non eſt,
quod

quod fauore matrimonij valet pactum inter
coniuges, quod primogenitus ex eo matrimo-
nio naſciturus in aliqua re, vel dignitate ſuc-
cedat, prout affirmant Gui. Pap. in deciſ. 267.
& in deciſ. 505. Crau. in conſ. 256. nu. 2. lib. 2.
Menoch. in d. conſ. 1. num. 162. & in conſ. 92.
nu. 50. & ſeq. & alij relati per Tiraq. in trac.
15 de iur. primogen. q. 6. nu. 11. Verùm hoc pa-
ctum eatenus valet, quatenus paciſcentes in
eadem voluntate perſeuerent, vt patet ex not.
per Capell. Tholoſ. in deciſ. 454. Boer. in deciſ.
16 204. & Lauar. in conſ. 55. nu. 6. Eademque
ratione multi affirmant valere mutuam con-
uentionem inter coniuges, vt alter alteri præ-
morienti ſuccedat, vt refert Tiraqu. in d. q. 6.
nu. 5. & idem eſſe in pacto inito inter fratres,
vt altero ipſorum ſine filijs decedente, eius
bona ad ſuperſtitem deueniant, vt refert Me-
noch. in d. conſi. 1. nu. 161. & plenè Alex. Rau
den. in conſ. 26. ſub nu. 5. & ſeq. lib. 1. Sed hæc
concluſio non eſt omninò tuta, imò conrraria
opinio eſt magis communiter recepta, vt pa-
tet ex relatis per Cacher. in d. deciſ. 100. num.
22. Tiraq. in d. q. 6. nu. 24. Maran. in conſi. 88.
Franc. Becc. in d. conſi. 157. num. 18. lib. 2. &
alios, quos plenè cumulant Fab. de Auu. in
conſi. 51. nu. 2. & Iacob. Cancer. in 3. lib. var.
reſol. cap. 7. de pact. nu. 137. cum ſeq. Poteſt
17 autem hæc contrarietas ad concordiam re-
duci, vt prima opinio procedat, quando pa-
ctum reciprocæ ſucceſſionis non eſt appoſitū
ſuper tota hæreditate, ſeu quota ipſius, ſed tan
tùm ſuper certis bonis, quo caſu validam eſſe
hanc conuentionem, plenè probat Hond. in
conſ. 40. nu. 141. cum plur. ſeq. & per tot. lib. 1.
qui in fine aſſerit ita fuiſſe iudicatum. Secunda
verò opinio procedit, quando pactum hoc in-
terponitur ſuper tota hæreditate, vel eius
quota, & in his terminis propriè loquuntur
Doctores ſupra allegati, à quibus nō diſſentit
idem Honded. in alleg. conſ. 40. ſub num. 47.
verſ. ſimiliter tollitur ſecundum, & Theſau.
in deciſ. 225. num. 11. & hanc diſtinctionem
quoque confirmat Caſar Barz. in deciſio. Bo-
18 non. 14. nu. 3. Aliquando autem hoc pactum
concipitur ſuper hæreditate tertij certo mo-
do diuidenda poſt eius obitum, & hoc etiam
eſt reprobatum, niſi ille tertius conſentiat, &
in ea voluntate permaneat vſque ad mortem,
vt expreſsè cauetur in d. l. ſi. C. de pac. & iura-
mento pactum hoc non firmatur, præter quā
ſi ageretur de hæreditate incerta, iuxta notat.
per Capyc. in deciſ. 159. nu. 10. & Putc. in de-
ciſ. 113. nu. 4. lib. 1. & alios, quos copioſè re-
fert Don Ioan. del Caſtill. in 3. lib. quotidia-
19 nar. controuerſiar. cap. 9. per tot. Magna ve-
rò quæſtio eſt, an ſi pater conſentiat pacto in-
ter fratres inito de eius hæreditate certo mo-
do inter ipſos diuidenda, poſſit poſtea ſuum
conſenſum reuocare? quem articulum tangit
Couarr. in cap. quamuis pactum, de pact. in
initio tertia par. nu. 10. Et licet ſub dubio ar-
guat pactum ab initio validum, & honeſtum
patris conſenſu, & iuramento roboratū ſem-
per firmum, & ſtabile remanere, nec ex muta-
ta poſtea patris voluntate reuocari poſſe. Ni-
hilominus contrarium concludit per tex. in
d. l. ſi. quæ eatenus huiuſmodi conuentiones
admittit, quatenus conſenſus, & perſeueran-
tia illius, de cuius hæreditate agitur, accedat.
20 Negatiuè vero hoc pactum concipitur, quan-
do quis futuræ alicuius hæreditati renunciat,
& hoc etiam inualidum eſt, niſi concurrat
præſentia, & conſenſus illius, cuius hęredita-
ti renunciatur, iuxta not. per Crau. in conſi.
42. nu. 5. accedente vero conſenſu eius, de cu-
ius hæreditate agitur, valida eſt renunciatio
etiam ſine iuramento, vt plenè refert Surd. in
conſ. 355. nu. 10. oportet autem, quòd huiuſ-
modi conſenſus duret vſque ad mortem illius
tertij, cuius hęreditati renunciatum fuit, alio-
quin ſi mutata voluntate renuncians ab eo in-
ſtituatur hæres, non prohibetur hæreditatem
capere ex teſtamento, non obſtante renuncia-
tione, quæ ſemper cenſetur facta ſub eadē con
ditione, dūmodo is, de cuius hæreditate agi-
tur, conſentiat, & in eo conſenſu perſeueret,
vt plenè probat Iaſ. in l. ſtipulatio hoc modo
concepta, nu. 13. & ſeq. ff. de verb. oblig. &
alij quos plenè cumulant Gabr. in 4. lib. com-
mu. concluſ. in tit. de iur. dot. concl. 1. nu. 26.
Surd. in d. conſ. 355. nu. 14. Rot. Lucen. in no-
uiſ. deciſ. trium Auditor. deciſ. 98. verſ. tamē
quia talis concluſio, & Gaſp. Theſau. in q. fo-
21 renſ. 95. nu. 3. lib. 1. Sed ſi huiuſmodi pactum
de non ſuccedendo fiat in beneficium alicuius
cum iuramento, tunc etiam non accedente
conſenſu illius, de cuius hęreditate agitur, ſer-
uandum eſſe ex diſpoſitione tex. in dict. cap.
quamuis pactum, de pact. in 6. plenè probat
Surd. in d. conſ. 355. nu. 8. cum plur. ſeq. Quo
caſu licet poſſit hæres inſtitui ab eo, cuius hæ-
reditati renunciauit, tamen tenetur hæredi-
tatem ſibi delatam reſtituere ei, ad cuius be-
neficium renunciauerat, vt plenè diſcuſſo hoc
articulo concludit Gaſp. Theſ. in d. q. 45. nu.
10. & ſeq. Et hic caſus eſt diuerſus a præce-
denti, aliud enim eſt pactum de hæreditate
viuentis certo modo diſtribuenda, quod qua-
tenus tangit perſonam illius, de cuius hæredi-
tate agitur, ſemper eſt reuocabile, & quouis
iuramenti vinculo aſtringi non poteſt, quin
ſemper libera remaneat reſtandi facultas, iux-
ta diſpoſitionem tex. in d. l. ſi. Aliud verò eſt
pactum

Digitized by Google

pactũ de nõ ſuccedēdo, qđ quãtenus cõcernit
fauorem tertij,ad cuius beneficium fit renun-
ciatio, poteſt iuramenti vinculo confirmari,
vt benè animaduertit idem *Gaſp.Theſaur.in*
22 *cit.loco nu.6.* Et licet aliqui teneãt, quòd ob-
tenta abſolutione a iuramento hoc pactum
remaneat inualidum, prout aſſerit *Alexan.in*
conſ.213.nu.1.& ſeq.vol.7. contrarium ta-
men ex multorum authoritate verius eſſe te-
ſtatur *Gul.de Bened.in repet.cap.Raynutius,*
de teſtam.in ver.duas habens filias, in 1. par.
23 *nu.263.* Vbi autem cum huiuſmodi renun-
ciatione concurreret enormiſſima læſio,tunc
eam, non obſtante iuramenti vinculo impu-
gnari poſſe tanquam factam dolo re ipſa, qui
dolo ex propoſito æquiparatur, plenè pro-
bat *Couarr.in d.cap. quamuis pactum, §.4.*
nu.3.& *ſeq.*& pleniſſimè *Cacher.in conſ.77.*
24 *nu.8.* Et multo fortius procederet hæc con-
cluſio,ſi filia minor iura ſibi iam delata renun
ciaret, iuxta ea, quæ plene tradit *Peregr.in*
25 *conſ.153.per tot.vol.5.* Verum hæc conclu-
ſio fallit, quando huiuſmodi renunciatio fit à
filia religionem profeſſura, tunc enim,nec ab
ea, nec a Monaſterio poterit etiam prætextu
enormiſſimæ læſionis reuocari, vt concludit
Couar.in eod cap.quamuis pactum.§ 2.nu.5.
cui concluſioni inhærent *Crau. in conſ. 160.*
nu.1.Dec.in conſ. 31. in fi. verſ. vltimo non
obſtat, Molin.de primogen.Hiſp.lib.2.cap.3.
nu.27.Garz.Maſtril.in deciſ.64 nu.12.&
alij relati per *Gaſp.Theſ.in q.foren.56.nu.21.*
26 *lib.2.* Et ſi ante ingreſſum Monaſterium re-
nunciat iuri ſibi competituro circa hæredita-
tes deuoluendas ex perſona ipſius mulieris in-
greſſuræ, valida eſt renunciatio etiam abſque
ſolemnitatibus,& ſufficit conſenſus Abbatiſ-
ſæ cum interuentu Capituli tantùm, vt poſt
alios plenè refert *Pet.Cabal.in conſ.ciu.104.*
per tot. nam in iure quærendo poteſt Mona-
ſteriũ ſibi præiudicare, iuxta ea,quæ pulchrè
tradit *Vinc.de Franch.in deciſ. 14.nu.16.&*
* *ſeq.* [Hinc eſt,quod ſi aliqua hæreditas Mo-
naco deferatur, ſolus Abbas poteſt eam repu-
diare antequam adita ſit, vt poſt alios affirmãt
Crau.in conſi.152.nu.9.& Iacob. Berrett.in
conſ.70.per tot. Eademque ratione Abbatem
ſine conſenſu Capituli tranſigere poſſe ſuper
rebus, quarum dominium, vel poſſeſſio adhuc
non eſſent perfectè ſuæ Eccleſiæ acquiſita, &
incorporata, plenè probat *Menoch.in cõſ.73.*
27 *nu.8.cum ſeq.lib.1.]* Limitatur autem ſu-
pradicta concluſio, quòd procedit ſolùm in
eo, qui religionem, & paupertatem profite-
tur, ſecus verò ſi quis efficitur clericus, ita vt
prohibitus non ſit bonorum dominium, &
adminiſtrationem retinere, nam ſi aliquam
renunciationem antequam ad clericatum aſ-
ſumatur, feciſſe reperiatur, ex qua forſan ſit
enormiſſimè læſus, non prohibetur eius nul-
litatem proponere, vt plenè cõſuluit *Lud.Mo*
rot.in conſ.28.per tot. qui *nu.* 17. diuerſitatis
rationem inter hunc, & præcedentem caſum
28 benè explicat. Quæ autem læſio requiratur ad
hoc, vt mulier poſſit renunciationem factam
impugnare? vide *Cacher.in d.cõſ.77. per tot.*
Cephal.in conſ. 34. & 142.*lib.* 1. *& in conſi.*
334.*& ſeq.&* 405.*lib.*3. *& in conſ.* 642. *lib.*
5. plenè *Eugen.in conſ.12.& in conſ.29.* ple-
niſſimè *Io.Bap Ladercb.in conſ.* 126. & *ſeq.*
29 *per tot.&* Camil.*Borrel.in conſ.4.* Et an fi-
lia renuncians ſuccedat ſaltim in eo lucro, ꝙ
filijs defertur ob tranſitum parentum ad ſe-
cunda vota? vide *Dec.in conſ.230.num.2.* &
in conſ. 396 per tot. qui concludit renuncia-
tionem ad hunc caſum non extendi, nam hu-
iuſmodi lucra non ſunt hæreditaria, ſed filijs
acquiruntur vt filijs, non vt hæredibus, vnde
in eis concurrunt etiam filiæ excluſæ a ſtatu-
to ſucceſſione parentum ſtantibus maſculis, vt
inquit *Salyc.in l.fœminæ,§.illud,C.de ſecun.*
nup.& Rol.a Val.in conſ.95.num.43.vol.1.
30 quos refert *Surd.in deciſ.8.nu.7.* An autem
idem dicendum ſit in quarta vxori debita ex
diſpoſitione *auth. præterea*, C.*vnde vir*, &
vx. Cuius proprietas filijs reſeruatur? dic
quod non, nam ea filijs debetur tanquam hæ-
redibus, vt plenè tradit *Surd. in ead. deciſ.* 8.
31 *nu.11.& per tot.* Et an huiuſmodi renuncia-
tio extendatur etiam ad bona quæſita poſt re-
nunciationem ab eo, cuius hæreditati renun-
ciatur, vel ei ex aliqua ſucceſſione obuenta?
videtur fortè dicendum quòd non, quia ſem-
per renunciatio intelligitur de bonis compe-
tituris ex cauſa de præſenti, vel de præterito,
iuxta not.per *Bar.* & *alios in l. qui Romæ, §.*
duo fratres,ff. de verb.oblig. Dec. in d. conſi.
230.in fi.& in conſ.379.nu.9.& ſub nu.11.
Franc.Aret.in conſ.93.col.pen. verſ.præte-
rea licet,& plenè *Loffred. in parafr.feud.ſu-*
per cap.1.de nat.ſucc.feud.col.3.verſ.præte-
32 *rea renunciatio.* Sed in contrarium fortiter
vrgent not.per *Crau.in conſ.11.in 2.dub.nu.*
5.& ſeq. qui multis rationibus concludit, ꝙ
filia renuncians bonis paternis, excludi debet
etiam a bonis matri obuentis poſt renuncia-
tionem ex noua ſucceſſione, cui concluſioni
non obſtant rationes ſupra allegatę, nam licet
quoad matrem ſit noua acquiſitio, nihilomi-
nus quoad ipſam filiam non eſt noua cauſa, ſed
eadem quæ erat tempore renunciationis. Vn-
33 de ſecus dicendum eſſet, quando etiam quoad
renunciationem poſſet conſiderari noua cau-
ſa acquiſitionis, vt in pulchro caſu quem re-

ferę

fert *Io. Angel.* Piſanel. *in addit. ad Napod. in*
conſuet. quartam autem, ſub titu. de iure
quartæ, in apoſtill. quæ incipit, ad intelle-
ctum huius conſuetudinis, fol. mihi 250.
vbi notabiliter concludit, quòd mulier, quæ
fratre ſuperſtite, paternis, & maternis bo-
nis renunciauerat, decedentibus poſtea fra-
tre, & matre, non excluditur a ſucceſſione
antefati, nam ad illud virtus renunciatio-
nis non extenditur, mater enim ſtantibus
filijs nudum tantum eius vſumfructum habe-
bat, decedente autem filio, non fuit eius pro
prietas cum vſufructu matris conſolidata; nã
exiſtentia ipſius filiæ, licet per renunciationẽ
haberetur pro mortua quoad ſucceſſionem,
operatur tamen, quod donec ipſa viuit, nun-
quam mater antefati proprietatem acquirit,
ſed adhuc remanet vſufructuaria. Vnde ſequi-
tur, quod tunc vſusfructus cum proprietate
conſolidatur, quando mater decedit; Et quia
tunc nemo ex linea paterna reperitur, qui ip-
ſam filiam præcedat, ideo ex beneficio Con-
ſuetudinis Neapolitanæ tanquam proximior
in ea proprietate, quæ nunquam à paternis bo
nis diſceſſit, ſuccedere non prohibetur, non
obſtante renunciatione, cùm ſit noua cauſa
ſucceſſionis, ad quam dictæ renunciationis vis
non porrigitur, iuxta not. per *Rip. in l.* 1. *nu.*
26. *C. de pact.* Notandum quoque eſt in hac
materia, quod ſi filia renuncians paternæ hæ-
reditati, inſtituatur poſtea ab ipſo patre hęres
in vno tareno, non prohibetur petere legiti-
mæ ſupplementum, vt animaduertit *Maran.*
35 *in diſp.* 10. *nu.* 26. Sed pone, quòd filia renun-
ciauit ſub hac conditione, quòd ſi Titius, &
Sempronius eius fratres decederent, ei liceret
ad eorum ſucceſſionem admitti, & deinde con
tingat vnum ex dictis fratribus ſine liberis de-
cedere, altero tamen ſuperſtite, an ea ad ſuc-
ceſſionem fratris præmortui pro rata debeat
admitti? & pro parte affirmatiua concluden-
do dico, quòd illa dictio copulatiua in diſiun-
ctiuam reſoluitur, prout in ſimili caſu cõſuluit
Cran. in conſ. 109. quem refert *Theſ. in deciſ.*
189. *ſub nu.* 1. quæ concluſio corroboratur ex
ijs, quæ plenè tradunt *Caeber. in deciſio.* 110.
Roma. in conſ. 19. *per tot. Guid. Pap. in deciſ.*
204. *Hier. Gabr. in conſ.* 131. *nu.* 14. *vol.* 2. *&*
36 *Franc. Becc in conſ.* 107. *nu.* 19. An autem
hæreditatis renunciatio operetur translatio-
nem Iurium renuncianti competentium in
beneficium illius cui fit renũciatio, vel ſolùm
iurium extinctionem, quę renuncianti compe
tebant? Pro vera huius articuli reſolutione
diſtinguendi ſunt plures caſus, quos plenè
explicant *Fab. de Anna in conſi.* 45. *per tot.*
& Molfeſ. in comment. ſuper conſuet. Neap.
in tit. de renuncia. q. 6. *per tot.* ad quem me
37 remitto. Et an filia, quæ promiſit renunciare,
& poſtea non renunciauit, excludatur, ac ſi
renunciaſſet? vide *Boer. in deciſ.* 3. *per totam.*
38 Et quid ſi promiſit vxorem renunciaturam,
quæ cum effectu renunciauit, ſed quia fuit læ-
ſa, eius filij agunt pro reſciſſione dictæ renun-
ciationis, quibus opponitur, quòd ſunt patris
hæredes, & tenentur facere renunciationem
durare, an debẽãt ab eorum petitione repelli?
hũc articulũ plenè diſputauit *Gram. in deciſ.*
102. *nu.* 80. *cum plur. ſeq.* Et demum cõcludit
quod non, & idem quoque affirmat deciſum
fuiſſe per Sacrum Conſilium, *Camill. Salern.*
in addit. ad Napoda. in conſuet. ſi moriatur,
fol. mihi 86. *lit. B. cum ſeq.* quam concluſionẽ
plenè confirmant *Rol. à Vall. in conſil.* 81. *per*
tot. lib. 4. & *Caeber. in conſ.* 75. *nu.* 12. *& ſeq.*
Sed hanc opinionem impugnant *Paneirol. in*
conſ. 45. *per tot. Ludo.* Morot. *in reſponſ.* 92.
num. 6. & pleniſſimè *Surd. in conſ.* 3. *per tot.*
vol. 1. Pro concordia vero harum opinionum
dici poteſt, quòd aut renunciatio impugnatur
à patris hæredibus ex eo, quia fuit nulla, &
inualida ab initio, forſan ex defectu alicuius
intrinſecæ ſolemnitatis, vel quia tẽpore quo
mater renunciauit erat minor, & contraxit
ſine legitimis ſolemnitatibus, & eo caſu pro-
cedit hæc ſecunda opinio, nam tenentur ad
intereſſe vigore promiſſionis factæ per eorũ
patrem, quæ non fuit adimpleta per actum
nullum ab initio, aut renũciatio fuit ab initio
valida, ſed petitur reſcindi ex alia cauſa ex-
trinſeca, vt puta, quia facta fuit per metum,
& hoc caſu nihil obſtat paterna promiſſio, nã
ſufficit eam fuiſſe ſemel adimpletam per actũ
validum, prout ſemetipſum declarat *Gram.*
in d. deciſ. 102. *ſub nu.* 100. ita reſpondendo
glo. in l. huiuſmodi, ff. de leg. 1. & melius hanc
diſtinctionem explicat *Surd. in d. conſ.* 3. *in fi.*
* *nu.* 42. [& ita per Sacrum Conſilium iudica-
tum fuiſſe refert *Vinc. de Franch. in deciſio.*
247. *per tot.* & nouiſſimè hanc concluſionem
pluribus authoritatibus, ac rerum iudicatarũ
exemplis confirmat *Anell. de Amat. in conſ.*
39 54. *nu.* 5. *cum ſeq.*] An autem is, qui renun-
ciationem ad ſui, & aliorum beneficium ſtipu
latus fuit, poſſit poſtea illud pactum renuncia-
tionis remittere in præiudicium eorum, qui-
bus ex ea renũciatione erat ius quæſitum, vel
quærendum? vide *Caſſan. in conſil.* 28. *in* 2.
dub. qui primo arguit quòd non, nam ius al-
teri quæſitum ſine eius facto tolli non poteſt,
ex *reg. tex. in l. ſi poſt mortem, §. fi. ff. de contra*
tab. & *in l. fi. ff. de pact.* Sed demum cõcludit,
quòd in contrarium eſt veritas, nam per hu-
iuſmodi renunciationẽ non dicitur ius tertio
quæſi-

quæſitum de præſenti, ſed quærendum poſt
obitum illius, cuius futuræ ſucceſſioni renun-
ciatum fuit, quo caſu ius mihi quæſitum per
alium poteſt ex pacto eiuſdem impediri ne
acquiratur, ex *reg. ſex. in l. 3. §. 1. pro quo*, cum
40 ibi not. per *glo. ff. quod quiſq. iur.* Hinc eſt,
quod ſi quis paciſcitur cum ſecunda vxore,
quod filij ex eo matrimonio naſcituri non
ſuccedant in feudis cum filijs primi matrimo
nij, idem pater poterit poſtea hoc pactum re-
uocare, & per contrariam conuentionem pa
ciſci, quòd ſuccedant, vt inquit Aluar. *in cap.
filij nati, in fi. ſi de feu. fuer. controuer.* quem
refert, & ſequitur Iacob. *in tracta. de feud. in*
41 *fine operis, num. 5.* Eademque ratione multi
affirmant conuentionem initam inter coniu-
ges, quòd primogenitus tantum ſuccedat, ab
eiſdem coniugibus communi conſenſu reuo-
cari poſſe, prout ex magis communi Doctorũ
ſententia refert *Surd. in deciſ. 209. nu. 14. &*
42 *ſeq.* Et hinc etiam dubitandum non videtur,
quod ſi fiat donatio alicui, cum conditione,
quòd poſt eius obitum bona donata deferãtur
alicui Eccleſiæ, poterit idem donans antequã
caſus cõditionis eueniat, eam reuocare, prout
affirmat *Bar. in l. qui Romæ, §. Flauius, ff. de
de verb. oblig* cuius opinionem ibidem ſequu-
ti fuerunt *Soc. nu. 6. Iaſ. nu. 4.* & alij plenè re-
lati per eundem *Surd. in d. deciſ. 209. nu. 13.
Ant. Gabr. in 3. lib. commu. concluſ. ſub tit. de
donat. concl. 5. nu. 1. Iul. Clar. in §. donatio, q.
13. verſ. ſecundus articulus*, pulchrè *Natt.
in conſ. 677. nu. 1. & ſeq. lib. 4.* & pleniſſimè
43 per *Fab. de Anna in conſi. 52. nu. 5.* Et licèt
multi ab hac opinione diſſentiant, vt latè cu-
mulant *Menoch. in conſil. 92. num. 75. lib. 1.
Duen. in d. regu. 216. in fi. Roder. Suarez in
alleg. 9. nu. 16. & in repet. l. quoniam in prio-
ribus, in 8. q. C. de inoff. teſtam. Io. Lopez in
rubr. de donat. inter vir. & vxor. §. 54. in fin.*
& idem *Fab. de Anna in conſi 32. num. 1.* &
alij plenè relati per *Hier. Ceuallos in cõmu.
opin. contra commu. quæſt. 249. num. 2. cum*
44 *ſeq.* Veriorem tamen, magiſque communiter
receptam eſſe ſupradictam primam opinionẽ
teſtantur *Iul. Clar. in d. q. 13. verſ. ſecundus
articulus, in fine*, & *Surd. in d. deciſio. 209.
num. 14.* præſertim ſi reuocatio fit ante condi-
tionis euentum, quo tempore adhuc non po-
teſt dici ius tertio eſſe quæſitum, prout fateri
videtur *Menoch. in d. conſi. 92. num. 74 lib. 1.
& in conſ. 489. num. 21. verſic. reſpondetur
ſecundo, lib. 5.* quem refert *Fab. de Anna in d.*
45 *conſi. 52. num. 7.* Et multo fortius hæc con-
cluſio procedit, quando in reuocatione dictæ
conditionis concurrit non ſolum donantis,
ſed etiam donatarij conſenſus, prout affir-
mant *Menoch. in alleg. conſ. 92. nu. 77.* & alij
relati per eund. *Fab. de Anna in d. conſi. 52.*
46 *nu. 8.* & *Ant. Gabr. in d. concl. 5. nu. 11.* Mul-
tis autem modis hęc concluſio limitatur, quos
plenè refert Couarr. *in 1. lib. var. reſol. cap.
14. per tot.* in quo optimè explicat intelle-
ctum, *l. quoties, C. de dona. ſub modo*, & *Fab.
de Anna in dict. cõſi. 32.* ad quos me remitto.
* [Huic autem ſimilis eſt illa famoſa quæſtio,
an primus acquiſitor feudi cum clauſula iuris
Francorum, poſſit poſtea cum Regio aſſenſu
mutare formam conceſſionis? quem articulũ
plenè explicat *Petr. de Gregor. in tracta. de
conceſſ. feu. par. 3. q. 7. per totam*, qui arguit ad
partes, & demum concludit veram, & indu-
bitatam eſſe concluſionem, quod poteſt pri-
mus acquiſitor cum Regio beneplacito muta-
re formam feudi noui ſibi conceſſi, vel aliter
quæſiti cum clauſula iuris Francorum abſque
conſenſu ſui primogeniti, eademque ratione
affirmat nu. 52. cum ſeq. quod poteſt primus
acquiſitor de feudo nouo, interueniente Re-
gio conſenſu, quouis modo diſponere, & il-
lud in alium transferre, tam per contractum
inter viuos, quam in vltima voluntate, & idẽ
tenet *Andr. in cap. 1. §. & ſi libellum, num. 9.
cum ſeq. de alien. feu. pater. & in conſt. regni
conſtitutionem diuæ memoriæ, in princ.* Et
licet in contrarium multa argumenta offerre
conatus fuerit *Cãnet. in extrauag. volentes.
in ver. quibus explicitis, num. 8. cum ſeq. fol.
mihi* 79. Nihilominus in fine ipſemet negare
non audet hanc opinionem eſſe veriorem,
eamque plenè confirmant *Cumia in cap. ſi
aliquem, de ſucceſſ. feud. in ver. antiquis, nu.*
160. *cum ſequen.* & *Franciſc. Milanenſ. in
deciſio. 8. num. 28. cum ſequen. lib. 1.* Dubi-
tandum enim non eſt Principem feudi natu-
ram mutare, & alterare poſſe, præſertim
cum eiuſdem feudatarij conſenſu, vt nouiſſi-
mè ex communi feudiſtarum ſententia pleniſ-
ſimè probat eruditiſſimus feudorum interpres
Ioan. Andr. de Georg. in repet. feud. cap. 10.
47 *nu. 2. cum plur. ſeq.*] Et demum in hac mate-
ria valde dubitabilis quæſtio eſt, an filia, quæ
paternæ hæreditati renunciat, cenſeatur eam
renunciationem feciſſe intuitu maſculorum,
Ita quòd eis deficientibus, ad paternam ſuc-
ceſſionem admitti debeat? pro cuius reſolu-
tione licèt me remittere poſſem ad notat. per
*Affl. & Vrſill. in deciſ. 178. in 3. dub. Capyc.
in deciſ. 190. Lanar. in conſ. 49. per tot. Frãc.
Becc. in conſi. 74. nu. 20. cum plur. ſeq. Hond.
in conſi. 29. nu. 65. & ſeq. vol. 1.* & nouiſſimè
Gaſp. Theſau. in quæſt. foren. 90. per tot. lib. 2.
Nihilominus, quia articulus eſt vtilis, & quo-
tidianus, pro vera eius explicatione notandæ

Digitized by Google

48 ſunt infraſcriptæ concluſiones. Quarum prima eſt, quòd ſi filia renunciat hæreditati, & ſucceſſioni paternæ, & omni iuri in futurum ſibi competituro, cũ clauſula quietationis per Aquilianam ſtipulationem; tũc perpetuò erit excluſa, omniq; penitus ſpe ſuccedendi priuatur, etiam ſi frater tunc ſuperſtes poſtea decedat, vt patet ex not. per *Roma. in conſ. 22. ſub nu. 3. verſ. non obſtat ſupradictis, Gramma. in deciſ. 57. nu. 42. & in deciſ. 101. ſub nu. 72. Soc. in conſ. 34. nu. 5. vol. 4. Menoch. in conſi. 6. nu. 15. lib. 1. & Ant. Gabr. in 3. lib. commu. concl. in tit. de iure dot. concl. 1. num. 3.* Hæc enim vocatur realis renũciatio, cuius effectus eſt tollere renunciantem de medio, eamque haberi ꝓ mortua, iux. plenè not. per *Napod. in conſuet. ſi quis, vel ſi qua, nu. 195. ſub tit. de ſucceſſ. ab inteſt.* & ibidem per omnes *Adden. ad eum, Vinc. de Frãch. in deciſ. 552. nu. 7.* & alios relatos per *Molfeſ. in comment. ſuper conſuet. Neap. in tit. de renuncia. q. 2. nu.*
49 *13.* & *ſeq.* Verum opus eſt, quòd huiuſmodi renunciatio ſit a patre acceptata pro ſe, & hæredibus ſuis, iuxta not. per *Alex. in conſ. 29. nu. 5. vol. 2. Pariſ. in conſ. 26. nu. 26. volum. 3. Menoch. in d. conſ. 6. ſub nu. 15. verſ. quanto accedit, Conar. in c. quamuis pactum, de pact. in 3. par. §. 3. ſub nu. 4. verſ. ſeptimo ſi pater,*
50 & *Maran. in diſput. 10. nu. 27. in fin.* Nam huiuſmodi renunciatio cenſetur facta ad augendum hæreditatem patris in beneficium quorumcũque ſuccedentium ab inteſtato, ita quòd donec ſupereſt aliquis ex deſcendentibus ipſius patris etiam fœmininini ſexus nunquam filia renuncians ad paternam ſucceſſionem admittitur, cùm non minus ſit hæres fœmina, quam maſculus, vt in ſpecie reſpondit *Aret. in conſ. 17. nu. 10. verſ. item nec prohiberetur, Couar. in loco ſupra citato; & Me-*
51 *noch. in alleg. conſ. 6. nu. 16.* Quæ concluſio multo fortius procedit, ſi filia non ſolum renunciauit paternæ, ſed etiam fraternæ hæreditati, tunc enim mortuo fratre, excluditur ab alia ſorore ſuperſtite, quæ nõ renunciauit, iuxta not. per *Pariſ. in d. conſi. 26. num. 31. & 38. vol. 3. Dec. in conſ. 31. in fin. verſ. non obſtat, Capell. Tholoſ. in deciſio. 458. Maran. in d. diſp. 10. nu. 29. & Vrſil. in deciſ. 161. nu. 4.*
52 Secunda cõcluſio eſt, quòd ſi renunciatio fuit facta fauore maſculorum ſuperexiſtentium, tunc illis mortuis ceſſat cauſa renũciationis, & conſequenter ea non obſtante, non prohibetur fœmina renuncians ſuccedere, vt communiter affirmant *Doctor. in l. pactum quod dotali,* & præcipuè *Bal. nu. 3.* & *Dec. num. 9. C. de collat. & Doctor. omnes in l. qui ſuperſtitis, ff. de acq. hered.* & alij relati per *Vrſill. in d. deciſ. 161. nu. 5. de Pont. in cõſ. 39. nu. 1. & ſeq. lib. 1. Surd. in deciſ. 252. num. 4. & in conſ. 446. nu. 20. lib. 3.* & latè per *Molfeſ. in comment. ſuper conſuet. Neap. in tit. de renunc. quæſt. 1. nu. 28. & ſeq.* & *in q. 2. num. 5.*
53 *& ſeq.* Tertia concluſio eſt, quòd ſi filia, quæ paternæ hæreditati renunciauit, præmoritur patri relictis filijs, eis nõn nocet matris renunciatio, ſed ex propria perſona admittuntur ad ſucceſſionem aui, etiam ſi ſint matris hæredes, nam ſemper in renunciatione ſubintelligitur conditio, ſi hæreditas renunciata deferatur renuncianti, vt poſt alios plenè refert *Surd. in conſi. 332. per tot. lib. 3.* & ita habita matura diſcuſſione ex magis communi Doctorum ſententia per Sacrum Conſilium iudicatum fuiſſe teſtatur *Vinc. de Franch. in deciſio. 67. per totam,* & hanc concluſionem plenè etiam defendit *Ludon. Moret. in conſ. 22. per totũ,* eamq; ab omnibus contrarijs pleniſſimè tuetur, & ſecundum eam in ſupremo Senatu Sabaudiæ iudicatum fuiſſe refert *Gaſp. Theſau. in d. quæſt. foren. 90. lib. 2.* & nouiſſimè hanc concluſionem optimè confirmat, & ſecundũ veras iuris regulas notabiliter explicat *R. Pater Molfeſ. in d. tit. de renunc. cap. 5. per tot. & in cap. 17. nu. 20. & ſeq. & in 2. tom. nuper impreſſo in addit. ad eundem, quæſt. 5.* ad quẽ
* me remitto. [& nouiſſimè hanc concluſionem plenè confirmant *Alex. Galnan. in conſil. 1. nu. 74. cum ſeq. & nu. 101. cum ſeq. & Iacob. Cancer. in 3. lib. var. reſol. cap. 15. nu. 44. cum*
54 *plur. ſeq.*] An autem hæc concluſio procedat etiam ſi mulier cum iuramẽto promittit ſuos hæredes ratam habituros eius renunciationem? & quid ſi eius filij concurrant cum alijs ſororibus ipſius mulieris renunciantis in ſucceſſione Aui, ita vt admitti non poſſint, niſi per viam ſubingreſſionis, repreſentando perſonam ipſius matris? vide omnino eundem Gaſp. Theſaur. qui hos nodos optimè re-
55 ſoluit. Quarta concluſio eſt, quòd in dubio renunciatio ſtrictè interpretari debet, ita vt minus noceat renuncianti, & eius verba intelligi debent potius contra eum, qui ſe fundat in renunciatione, vt plenè probant *Surd. in cõſ. 446. nu. 23. Franc. Becc. in conſi. 111. nu. 31. & Ioan. Vinc. Honded. in conſi. 29. num. 94.*
56 *lib. 1.* Et ideo in dubio ſemper renunciatio facta per mulierem, cenſetur facta intuitu, & contemplatione fratrum, & eorũ deſcendentium, & conſequenter eis ſine legitima ſobole decedentibus, mulier ipſa admittitur, non obſtante renunciatione, vt ex magis communi Doctorum opinione refert *Marchio Ioan. Franc. de Ponte in conſ. 39. nu. 1. & ſeq.* qui teſtatur ita pluries per Sacrum Conſil. fuiſſe

iudi-

iudicatum, & hanc opinionem plenè etiam confirmat *D. Andr. Molfeſ. in tit. de renunc.*
57 *quaeſt. 3. per totam*. Hæc autem concluſio differt a prima, quam ſupra fundauimus num. 48. nam ibi actum fuit de renunciatione reali facta per mulierem in omnē caſum per Aquilianam ſtipulationem, & pactum de non petendo, per quam perpetuò cenſetur excluſa, & renuncians habetur pro mortua, quòd eſt diuerſum à ſimplici renunciatione, vt in ſpecie notant idem *de Ponte in conſi. 40. nu. 11.* plenè *Menoch. in conſil. 323. nu. 62. & Surd. in deciſ. 14.* Pro qua concluſione faciunt, quæ in ſimili circa renunciationem, quæ per nouū vſum Ciuitatis Neapolis inducitur quoad filiorum ſucceſſionem communiter tradunt omnes Doctor. *Addent. ad Napod. in cōſuet. ſi quis, vel ſi qua, num. 195.* plenè *Vincen. de Franch. in deciſ. 552. nu. 7. & ſeq in 4. par.* & pleniſſimè *Molfeſ. in eodem tit. de renuncia. quaeſt. 14. per totam.*

Finis Cap. Septimi.

CAPVT OCTAVVM.

VXor relicta domina, & vſufructuaria omnium bonorum à viro, inſtitutis filijs hæredibus, ex præſumpta teſtatoris mente alimenta tantum habere debet, cum eadem tamen præheminentia quam habebat viuente teſtatore. Quæ concluſio pluribus ampliationibus, & limitationibus, ac notabilibus declarationibus exornatur.

SVMMARIVM.

1 *Vxor relicta domina, & vſufructuaria bonorum à teſtatore filijs hæredibus inſtitutis habebit ſolum alimenta.*

Et quæ ſit ratio, nu. 3.

Si tamen relicta ſit vſufructuaria ſimpliciter, vel omnium bonorum, ſecundum aliquos conſequitur vſumfructum, num. 4.

Sed ſecundum communem habebit alimenta nu. 5.

Primo ampliatur, quia etiam propria authoritate dicta alimēta capere poteſt, & pinguius, prout viuente viro, nu. 2.

Secundo ampliatur hoc procedere, ſiuè ſint inſtituti filij, ſiuè nepotes, nu. 6.

Tertio ampliatur idē eſſe ſi relinquatur vſuſfructus nurui inſtitutis nepotibus ex filio præmortuo, nu. 7.

Quarto ampliatur hoc, tam ſi fuerint inſtituti filij eiuſdem matrimonij, quàm primi, nu. 8.

Quinto ampliatur, etiam ſi inſtituti ſint filij naturales tantum, & ſi extant filij legitimati, nu. 9.

Sexto ampliatur, quia ſi vxor velit alimenta debebuntur, quamuis filij eligerent dare vſumfructum, nu. 10. vbi pleniſſimè de ratione.

Limitatur primo non habere locum, quando vxori relinquitur vſuſfructus rerum particularium, nu. 11.

Limitatur ſecundo non etiā procedere, quando relinquitur vſuſfructus partis, ſeu quotæ hæreditatis, nu. 12.

Limitatur tertio, ſi mortuis filijs inſtitutis ſuccedunt extranei, nam vſumfructum, non alimenta habebit, nu. 17.

Limitatur quarto idem eſſe ſi bona filij ob aliquod delictum perueniant ad fiſcum, nu. 18.

Limitatur alijs modis, remiſſiuè, nu. 13.

Quid ſi vxor ſit relicta vſufructuaria vnà cum filijs, nu. 21.

Et an prius ſint deducenda alimenta filiorum, & de eo, quod ſupereſt alatur vxor, nu. 22.

14 *Vxor à teſtatore relicta domina, & vſufructuaria extraneis hæredibus inſtitutis integrum vſumfructum habebit.*

Fallit ſi ex coniecturis conſtat teſtatorem voluiſſe dari alimenta etiam inſtitutis extraneis, nu. 19.

 15 Ex-

in d.c.28.ſub nu.21. Verùm hanc difficulta-
tem optimè ſoluit ſubtilis *Rimin.in repe.d.l.*
vt vim,nu.373.cum plur.ſeq. dicit enim di-
uerſitatis rationem eã eſſe, quia irregularitas
contrahitur etiam ſine culpa,vt in Iudice ali
quem ad mortem iuſtè condemnante, vnde
non mirum ſi aliquem occidens pro defenſio-
ne patris, irregularis fit, cùm habeat iuris re-
gulam contra ſe in vnico tantum caſu limita-
tam, quãdo propriam vitam defendit, aliquẽ
verò occidens, vel Clericum percutiens pro
defenſione patris, vel ſuorum in pęnam excõ-
municationis, aut mortis nõ incurrat, nam in
vtraque requiritur dolus, vel diabolica ſuaſio,
vt in *c.ſi quis ſuadente diabolo, 17. q.4.* & *in*
l.1.cũ ſeq.ff.ad l.Cornel.de ſicar. nemo enim
poteſt corporaliter puniri ſine dolo, ſecundũ
Cyn.in l.ſi quis non dicam rapere.C.de Epi.
& cler.Crauet.in conſ.2.nu.15. & plenè *Iul.*
Clar.in q.84.in princ. Vnde ſequitur, quòd
cùm is, qui patrem, aut ſuos defendit, dolo ca
reat, aut rem licitam faciat, ideo pęnã aliquã
35 non meretur. Hinc eſt, quòd ſi quis emiſit
ictum, vt occideret Sempronium, & occidit
Caium, non punitur pœna ordinaria, ſed mi-
tius ex quo quoad Caium abfuit dolus, & ani
mus occidendi, ex relatis per *Plaz. in c.27.*
nu.1. plenè per *Theſ.in deciſ.243.per tot.* &
pleniſſimè *Pet.Caball.in reſolut. crim. cent.*
1.caſ.31.nu.11.& ſeq.& Farinac.in d.tit.de
36 *homic.q.125.nu.139.cum plur ſeq.* Vltimo
pro ampliatione, & ornatu principalis con-
cluſionis non extra rem cadit, quòd etiam
pro defenſione rerum licet quandoque homi-
nem occidere, prout de fure nocturno eſt *tex.*
in l.furem nocturnum, ff.ad l.Corn.de ſicar.
quatuor tamen concurrentibus requiſitis Pri
mo, quòd occidatur pro defenſione perſonæ,
vel bonorum. Secundò, quòd volens occide-
re furem, prius clamat. Tertio, quod cum non
cognouerit, nec habeat teſtes, qui poſſint eum
cognoſcere, & de furto conuincere. Quarto,
quòd eum capere non potuerit, vt benè pro-
bat *Iul.Clar.in d.§. homicidium, ver.vltima*
eſt defenſio, quibus addas quintum requiſitũ,
quòd agatur de periculo amiſſionis rei magni
valoris, ſecus ſi de furto rei vilis, vt inquit *Fe-*
lyn.in c.2.de homicid. quem refert *Iaſ.in §.1.*
ſub nu.69.inſt.de actio. per tex.in l.ſi ex pla
gis, §.tabernarius, ff. ad l. Aquil. & res vilis
dicitur infra duos aureos, *l.ſi oleum. §.ſi.cum*
37 *l.ſeq.ff.de dolo.* Diurnum etiam furem licet
occidere, ſi telo ſe defendit, vel ſi dubitatur de
vitæ periculo, & ſi eſt in actu fugæ cum rebus
furto ſubtractis, quas renuat reſtituere armis
ſe defendẽdo, vt refert idem *Iul.Clar.in eod.*
loco, & pleniſſimè *Farina.in d q.125.ſub tit.*
38 *de homicid.nu.168.cum plur.ſeq.* Magna au-
tem quæſtio eſt inter Doctores, an Principi
Chriſtiano pro ſui Regni defenſione licitum
ſit vti auxilio Turcarum, vel aliorum infide-
lium? In quo articulo *Oldr.in conſ.71.* tenuit
partem affirmatiuam, cum qua opinione con-
cordant *Affl.in c.1.§.ſi conuenticulas, nu.10.*
de pac.iuram.firm. & alij, quos refert *Fab.de*
Ann.in conſ.7.nu.12. Sed contrarium verius
eſſe plenè probat *Cacher.in diſput. impreſſa*
poſt eius dec.Pedem.per tot. & ita ẽt affirmant
Io.Lup.in tract.de confeder. Princ. in princ.
nu.3.cum plur.ſeq. & alij relati per eundem
Fab.de Ann.in alleg.conſ.7. ſub eod. nu.12.
verſ.ego tamen contrarium verius. Has au-
tem opiniones concordat *Petr. Beli.in trac.*
de re militari.in 2.par.tit.17.num.4. dicens
quod aut fungitur fędus cum infideli contra
alium infidelem, aut aduerſus alium fide-
lem, primo caſu dicit eſse licitum, idque pro-
bat exemplo Imperatoris Caroli Quinti, qui
fędus inijt cum Rege Tuneſi contra Ænobar-
bum Archipiratam, qui illum Regnum inua-
ſerat, nam Chriſtianis expedit, quod Satan
in ſeipſum diuiſus ſit, & pariter eius mẽbra,
quam concluſionem quoque confirmat non-
nullis alijs antiquis ſacræ paginæ exemplis:
ſecundo vero caſu quando bellum eſt inter fi-
deles, concludit omnino abſtinendum eſse ab
infidelium fędere, & auxilio.

Finis Cap. Sexti.

CAP.

CAP. SEPTIMVM.

PActum de futura ſucceſsione viuentis eſt à Iure improbatum ob præſumptum votum captandæ mortis, quæ præſumptio cum ceſſet in patre, ideo non procedit in eo paciſcente de futura ſucceſsione filij. Hoc autem pactum dupliciter fieri poteſt,ſcilicet affirmatiuè cum quis paciſcitur de propria hæreditate alteri deferenda poſt eius obitum, vel de hæreditate tertij certo modo inter paciſcentes diuidenda, & negatiuè cum futuræ alicuius hæreditati renuntiatur,aut nolle ſuccedere promittitur. Quicquid autem ad hanc vtilem, & quotidianam materiam attinet, multis notabilibus concluſionibus, & declarationibus explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de futura ſucceſſione viuentis eſt à iure improbatum ob præſumptum votum captandæ mortis, & alia ratione, nu.6.*

Quod dupliciter conſideratur, affirmatiuè, & negatiuè, nu.3. & 20.

Nec iuramento firmatur, nu.4.

Primo ampliatur etiam reſpectu quotæ, ſeu partis hæreditatis, num.5. quamuis aliqui contrarium teneant, nu.9. & 10.

Sed de certis bonis acquirendis poſt obitum promittentis valet, nu.13. & 17.

Immò putans teneri dicto pacto, ſi hæredem inſtituerit illum deinde in teſtamento ſolemni erit quoque nulla inſtitutio, nu.7.

Et etiam ſi ſequatur tranſactio iurata cum hærede ab inteſtato, erit quoque nulla, nu.7.

Sed quomodo cognoſcatur an tale pactum importet futuram ſucceſſionem, an vero donationem bonorum, nu.11. remiſſiuè.

Secundo ampliatur, cum neque valeat pactū iuratum ſuper hæreditate tertij certo modo diuidenda poſt eius obitum, nu.18.

Niſi ille tertius conſentiat, & in ea voluntate permaneat vſque ad mortem, eodem nu.18.

Limitatur primo in patre paciſcente de futura ſucceſſione filij, cum eo caſu ceſſet illa præſumptio, nu.2.

Limitatur ſecundo in pacto à milite facto, nam ſubſtinetur in vim ſupremi iudicij, nu.12.

Quod an extendatur ad Principes, Duces, & Marchiones, ibidem.

Limitatur tertio, quia fauore matrimonij valet dictum pactum inter coniuges, quod primogenitus ex eo ſuccedat in aliquo, nu.14.

Dummodo paciſcentes perſeuerent in eadem voluntate, nu.15.

16 *Coniugum, vel fratrum mutua conuentio, vt alter alteri præmorienti ſuccedat, an valeat, & nu.18.*

19 *Pater conſentiens pacto inter fratres inito, de cuius hæreditate certo modo diuidenda, an reuocare deinde poſſit conſenſum.*

20 *Renunciatio alicuius futuræ hæreditatis non valet, niſi concurrant præſentia, & conſenſus illius, cuius hæreditati renunciatur.*

Fallit ſi fiat ad beneficium tertij cum iuramento, nu.21.

Quid obtenta abſolutione à iuramento, numero 22.

Sed concurrente enormiſſima læſione, non obſtante iuramento poteſt impugnari, num.23.

Ita etiam ſi filia minor Iura ſibi delata renunciaret, nu.24.

Quod limitatur ſi renunciatio fiat à filia religionem profeſſura, quia neq; ab ea, neq; à Mo-

à Monaſterio poterit reuocari etiam ob enormiſſimam læſionem,nu.25. & 26.

Sublimitatur ſi quis efficeretur clericus, & non ſit prohibitus retinere dominium, & adminiſtrationem bonorum,nu.27.

28 *Læſio quæ requiratur ad hoc,vt mulier poſſit renunciationem factam impugnare, remiſſiuè.*

29 *Filia renuncians hæreditati,an ſuccedat in eo lucro,quod eius filijs defertur ob tranſitum parentum ad ſecunda vota.*

Et an idem erit in quarta vxori debita ex Auth. præterea, C. *vnd. vir,& vxor, nu.30.*

*An autem renũciatio prædicta extendatur ad bona quæſita poſt renunciationem ab eo,cuius hæreditati renunciatur, vel aliter obuenta,nu.*31.32.& 33.

34 *Filia renuncians hæreditati paternæ, ſi inſtituatur hæres in vno tareno, petet ſupplementum.*

35 *Filia renuncians ſub conditione, quod ſi Titius, & Sempronius fratres decederent, ei liceret ſuccedere, ſi vnus tantum frater moritur,pro rata ſuccedet.*

36 *Renunciatio hæreditatis an operetur trãſlationem Iurium renuncianti competentiũ, vel ſolum extinctionem Iurium.*

37 *Filia, quæ promiſit renunciare,& poſtea nõ renunciauit,an excludatur, ac ſi renunciaſſet.*

38 *Vir ſi promiſit vxorem renũciaturam,quæ renunciauit,ſed quia fuit læſa filij agunt pro reſciſſione,an repellantur,ex quo ſunt patris hæredes.*

39 *Renũciationem ſtipulatus ad ſui,*& *aliorum beneficium,an renunciationem remittere poſſit in præiudicium aliorum.*

40 *Vir paciſcens cum ſecunda vxore,quod filij ex eo matrimonio naſcituri non ſuccedãt in feudis cum filijs primi matrimonij, poteſt hoc pactum deinde reuocare.*

41 *Conuentio inita inter coniuges,quod primogenitus tantum ſuccedat,poteſt ab eiſdem coniugibus poſtea reuocari.*

42 *Donatio ſi fiat alicui cum conditione, quod poſt eius obitum bona donata deferantur alicui Eccleſiæ, poterit donans eam reuocare ante cõditionis aduentum, & nu 43.* 44.45.& 46.

47 *Filia renuncians hæreditati paternæ, an cẽſeatur feciſſe intuitu maſculorum, ita vt eis deficientibus admittatur ad eius ſucceſſionem,*& *nu.48.vſque ad fi.*

Feudi primus acquiſitor an poſſit formam ſucceſſionis mutare cum Regio *aſſenſu, nu.46.*

50 *Filiæ renunciatio cenſetur facta ad augendam hæreditatẽ patris in beneficium ſuccedentium ab inteſtato.*

52 *Filiæ renunciatio facta fauore maſculorum ſuperexiſtentium, illis mortuis ceſſat.*

53 Filia *renuncians paternæ hæreditati ſi præmoriatur patri relictis filijs, eis non nocet matris renũciatio,ſed ad ſucceſſionem aui admittentur.*

Quid ſi cum iuramẽto promiſit ſuos hæredes ratam habituros eius renunciationem, & quando filij concurrunt cum ſororibus matris,nu.54.remiſſiuè.

55 *Renũciatio in dubio ſtrictè interpretari debet,vt minus noceat renuncianti.*

56 *Renunciatio cenſetur facta in dubio intuitu fratrum,eorumque deſcendentium, ita vt eis mortuis ſine filijs renuncians admittatur.*

57 *Renunciatione facta in omnem caſum per Aquilianam ſtipulationem,* & *per pactũ de non petendo, mulier cenſetur perpetuò excluſa,& habitur pro mortua.*

1 EAdem quoque paterni amoris ratio efficit,quòd licet regulariter pactum de futura ſucceſſione viuentis ſit a Iure reprobatũ ob præſumptum votum captandæ mortis, quod ex eo veriſimiliter oriri poteſt,vt expreſsè cauetur in *l.fi.*
2 cum ibi plenè not.per *Doct.C.de pact.* Nihilominus limitatur hæc concluſio in patre paciſcente de futura ſucceſſione filij, cùm in eo penitus ceſſet hæc præſumptio, vt bene con-
3 ſiderat *Dec.in ead.l.fin.ſub nu.* 15. Verùm quia hæc materia eſt valdè vtilis,& quotidiana,ideò pro eius generali apparatu, ſciendum eſt, quòd huiuſmodi pactum de futura ſucceſſione dupliciter conſideratur, ſcilicet affirma-
4 tiuè,& negatiuè. Affirmatiuè concipitur, ſi in contractu inter viuos, dono tibi hæreditatem meam, vel te hæredem inſtituere promitto, quod quidem eſt de iure prohibitum, *l.hæreditas,*C.*de pact.conuen.l.licet, & l.pactum quod dotali,*C.*de pact.* Eſt enim contra bonos mores,& ideo etiam iuramenti vinculo non firmatur,vt plenè tradit *Alex. in conſil.* 28. *vol. 3. Roder. Suarez in repet.l.quoniam in prioribus,in 5 limit.*C.*de inoff.teſt.* Bertran. *in conſ.29.vol.1.Iaſ.in conſ.87.in 3.dub. vol.* 1.pleniſſime *Burſat.in conſi.136.nu. 21. lib.* 2.*Borgn.*Caualc.*in trac.de vſufr.mul. relic. nu.*102.

nu.302. & ſeq.Cacher. in deciſ. 100. per tot.
latè Theſau. in deciſ.225. & Peregr.in tract.
de fideicom.art.50.nu.24.& ſeq. Et licet non
deſint, qui hoc pactum iuramenti vinculo fir-
mari aſſerunt, vt patet ex not.per Dec. in d.l.
pactum quod dotali, nu.3.& latius per Ioan.
Guttier.in tracta.de contract. iurat.cap.59.
nu.5.& ſeq. Magis tamen communis eſt opi-
nio, quod etiam accedente iuramento pactum
hoc non valet,& plenè probat Molfeſ. in cō-
ment.ſuper conſuet.Neap. in tit. de renunc.
5 q.9.nu.7. & ſeq. Quæ concluſio non ſolum
procedit in donatione totius hæreditatis, ſed
etiam quotæ,ſeu partis ipſius, vt probat tex.
in l.cum duobus,§.item reſpondit,ff.pro ſoc.
& notant in ſpecie gloſ.in l.ſicut, §.illud, in
ver.prægrauari,C.de inoff.teſt. Alex.in d.l,
fi.nu.4.C.de pact.Dec.in l.pactum quod do-
tali,nu.12.C.eod.& in conſ. 300. nu.2. Pur-
pur.in repet.d.l.fi.n.224.& ibid. Cagnol. nu.
226. Pariſ.in conſ.26.nu.112.vol.2. Cran. in
conſ.19.nu.7.& in conſ.256.nu. 2. Caſſan. in
conſ.63.num.36. Alex. Raud.in conſ.26.ſub
nu.92.lib.1.& alij, quos plenè cumulant Bur
ſat.in d.conſ.136.nu.17.& ſeq.Franc. Becc.
in conſ.157.nu.9.vol.1. & Peregr. in d.art.
6 50.nu.26.& ſeq. Et ratio eſt, nam huiuſmodi
pactum non ſolum eſt improbatum, quia tol-
lit liberam teſtandi facultatem, & votum ca-
ptandæ mortis inducit, ſed etiam quia reali-
ter,& eſſentialiter actus teſtādi differt ab actu
contrahendi, l.verbo ſubtraxerunt,ff.de verb.
ſign.& iure non reperitur cautum per actum
inter viuos quem poſſe fieri hæredem, cùm in
hæreditate tradenda certa forma,& ſolemni-
tas,cum maiori teſtium numero, & pluribus
circunſtantijs introducta ſit, vt benè animad-
uertit Bar.in conſ.202. cum quo concordant
Boer.in deciſ.204.ſub nu.11. Alex.in conſil.
29.num.6.vol.3.& Laur.Siluan.in conſi.90.
nu.5. pulchrè Hiero.Gabr. in conſ. 137. ſub
nu.4.& ſeq.lib.1.Burſat.in d.conſi. 136. nu.
16.& Franc.Becc.in d.conſi.157.nu.10. Imò
7 ſi quis putans ſe hoc pacto teneri, eum cui hę-
reditatem promiſerat in ſolemni teſtamento,
poſtea inſtituat hæredem, etiam illa inſtitutio
eſt nulla, tanquam oriens ex inualida, & inu-
tili cauſa, vt notabiliter inquit Purpur. in l.
licet inter priuatos, ſub num.38.C.de pact.
8 Et quòd etiam ſi ſequuta ſit tranſactio cum
hærede ab inteſtato iuramenti vinculo robo-
rata, ea quoque nulla declaranda ſit, tanquam
erronea,& ſine cauſa, pulchrè conſuluit Dec.
9 in conſ.35.in princ. & per tot. Non tamen
nego cōcluſionem ſupra fundatam, quòd hu-
iuſmodi pactum de futura hæreditate eſt inu-
tile, etiā de quota, ſeu parte ipſius, multos ha-
bere cōtradictores, vt patet ex relatis per Ia-
cob. Berret. in conſ.56. per tot.& alios, quos
plenè cumulat Gaſp. Theſau. in quæſt. foren.
10 79.nu.12.in 2.lib. Imò nonnulli affirmant,
quòd ad hoc, vt actus ſubſtineatur, admitti de-
bet verborum impropriatio. Ita vt dum quis
donat ſuam hæreditatem, quę ſecundum pro-
prium ſignificatum reſpicit vniuerſum ius, &
comprehendit etiam bona futura, impropriā-
do illius verbi ſignificatū, fiat interpretatio,
quòd donat bona præſentia tantum, vt inquit
Purpur.in d.l.fi.nu.245.C.de pact. & Cran.
in conſ.139.nu.6.ex not.per Bar. in l. quaſi-
tum, §.ſimili,ff.de leg.1. præſertim ſi ex con-
iecturis de mente contrahentium conſtaret,
iuxta not.per Iaſ.in d.l. licet inter priuatos,
C.de pact. vt optimè explicat Hiero. Gabr.in
d.conſ.137.nu.20.cum plur.ſeq.verſ. quarta
11 concluſio, vol.1. Ad cognoſcendum autem
quādo huiuſmodi pactum futuram ſucceſſio-
nem reſpiciat, vel potius importet bonorum
donationem, videnda ſunt, quæ tradit Cran.
in conſ.139.nu.2.& ſeq.Bero.in conſ.30.nu.
28.vol.3.Burſat.in d.conſ.136.nu.4. & ſeq.
Thob.Non.in conſ.43.nu.6.Menoch. in conſ.
1.nu.149 & Franc.Becc.in d.conſ.157.num.
12 14. Multi quoque affirmant hoc pactum a mi
lite factum ſubſtineri in vim ſupremi iudicij,
vt refert Burſat.in d.conſi.136.nu.25.& ſeq.
& hoc priuilegium extendi etiam ad Princi-
pes, Duces,& Marchiones, quos ſub appella-
tione militum contineri aſſerit Menoch. in
conſ.1.nu.27.& num.151.& ſeq.poſt Zaſ in
conſ.1.vol.2. Verùm hæc concluſio intelligi-
tur procedere in illis ſupremis Principibus,
qui Superiorem non recognoſcunt, & habent
poteſtatem legis condendæ, vt benè explicat
Cacher.in deciſ.100.nu. 45. verſ.ſecundo re-
ſpondetur, licet multi dicant hanc concluſio-
nem habere locum etiam in Principibus re-
cognoſcentibus Superiorem, dummodo tamē
habeant authoritatem condendi leges in ſta-
tu ſuo, vt refert Peregr.in d.art. 50. num.34.
13 Communis etiam Doctorum ſententia eſt va
lere hoc pactum, quando non agitur de tota
hæreditate, nec de quota ipſius per viam futu-
ræ ſucceſſionis, ſed de certis bonis poſt obitū
promittentis acquirendis, iuxta plenè notata
per Burſat.in alleg.conſ.136. nu. 30.& ſeq.
& alios plenè relatos per Franciſ. Becc. in d.
conſ.157.num.1.& 17. in 2.vol. Honded. in
conſi.40.nu.32.& ſeq.lib.1. & Peregr. in d.
✱ art.50.nu.29.cum plur.ſeq. [Pro cuius con-
cluſionis confirmatione vidēdus eſt omnino
Oldrad. in conſ.139.per tot. & Marta, qui
plures alios concordantes refert in voto 55.
14 nu.1.cum ſeq.] Item prætereundum non eſt,
quod

Digitized by Google

quod fauore matrimonij valet pactum inter
coniuges, quod primogenitus ex eo matrimo-
nio naſciturus in aliqua re, vel dignitate ſuc-
cedat, prout affirmant Gui. Pap. in deciſ. 267.
& in deciſ. 505. Crau. in conſ. 256. nu. 2. lib. 2.
Menoch. in d. conſ. 1. num. 162. & in conſ. 92.
nu. 50. & ſeq. & alij relati per Tiraq. in trac.
15 de iur. primogen. q. 6. nu. 11. Verùm hoc pa-
ctum eatenus valet, quatenus paciſcentes in
eadem voluntate perſeuerent, vt patet ex not.
per Capell. Tholoſ. in deciſ. 454. Boer. in deciſ.
16 204. & Lanar. in conſ. 55. nu. 6. Eademque
ratione multi affirmant valere mutuam con-
uentionem inter coniuges, vt alter alteri præ-
morienti ſuccedat, vt refert Tiraqu. in d. q. 6.
nu. 5. & idem eſſe in pacto inito inter fratres,
vt altero ipſorum ſine filijs decedente, eius
bona ad ſuperſtitem deueniant, vt refert Me-
noch. in d. conſi. 1. nu. 161. & plenè Alex. Rau
den. in conſ. 26. ſub nu. 5. & ſeq. lib. 1. Sed hæc
concluſio non eſt omninò tuta, imò contraria
opinio eſt magis communiter recepta, vt pa-
tet ex relatis per Cacher. in d. deciſ. 100. num.
22. Tiraq. in d. q. 6. nu. 24. Maran. in conſi. 88.
Fran. Becc. in d. conſi. 157. num. 18. lib. 2. &
alios, quos plenè cumulant Fab. de Ann. in
conſi. 51. nu. 2. & Iacob. Cancer. in 3. lib. var.
reſol. cap. 7. de pact. nu. 137. cum ſeq. Poteſt
17 autem hæc contrarietas ad concordiam re-
duci, vt prima opinio procedat, quando pa-
ctum reciprocæ ſucceſſionis non eſt appoſitũ
ſuper tota hæreditate, ſeu quota ipſius, ſed tan
tùm ſuper certis bonis, quo caſu validam eſſe
hanc conuentionem, plenè probat Hond. in
conſ. 40. nu. 141. cum plur. ſeq. & per tot. lib. 1.
qui in fine aſſerit ita fuiſſe iudicatum. Secunda
verò opinio procedit, quando pactum hoc in-
terponitur ſuper tota hæreditate, vel eius
quota, & in his terminis propriè loquuntur
Doctores ſupra allegati, à quibus nõ diſſentit
idem Honded. in alleg. conſ. 40. ſub num. 47.
verſ. ſimiliter tollitur ſecundum, & Theſau.
in deciſ. 225. num. 11. & hanc diſtinctionem
quoque confirmat Cæſar Barz. in deciſio. Bo-
18 non. 14. nu. 3. Aliquando autem hoc pactum
concipitur ſuper hæreditate tertij certo mo-
do diuidenda poſt eius obitum, & hoc etiam
eſt reprobatum, niſi ille tertius conſentiat, &
in ea voluntate permaneat vſque ad mortem,
vt expreſsè cauetur in d. l. fi. C. de pac. & iura-
mento pactum hoc non firmatur, præter quã
ſi ageretur de hæreditate incerta, iuxta notat.
per Capyc. in deciſ. 159. nu. 10. & Pute. in de-
ciſ. 113. nu. 4. lib. 1. & alios, quos copioſè re-
fert Don Ioan. del Caſtill. in 3. lib. quotidia-
19 nar. controuerſiar. cap. 9. per tot. Magna ve-
ro quæſtio eſt, an ſi pater conſentiat pacto in-
ter fratres inito de eius hæreditate certo mo-
do inter ipſos diuidenda, poſſit poſtea ſuum
conſenſum reuocare? quem articulum tangit
Couarr. in cap. quamuis pactum, de pact. in
initio tertiæ par. nu. 10. Et licet ſub dubio ar-
guat pactum ab initio validum, & honeſtum
patris conſenſu, & iuramento roboratũ ſem-
per firmum, & ſtabile remanere, nec ex muta-
ta poſtea patris voluntate reuocari poſſe. Ni-
hilominus contrarium concludit per tex. in
d. l. fi. quæ eatenus huiuſmodi conuentiones
admittit, quatenus conſenſus, & perſeueran-
tia illius, de cuius hæreditate agitur, accedat.
20 Negatiuè vero hoc pactum concipitur, quan-
do quis futuræ alicuius hæreditati renunciat,
& hoc etiam inualidum eſt, niſi concurrat
præſentia, & conſenſus illius, cuius hęredita-
ti renunciatur, iuxta not. per Crau. in conſi.
42. nu. 5. accedente vero conſenſu eius, de cu-
ius hæreditate agitur, valida eſt renunciatio
etiam ſine iuramento, vt plenè refert Surd. in
conſ. 355. nu. 10. oportet autem, quòd huiuſ-
modi conſenſus duret vſque ad mortem illius
tertij, cuius hęreditati renunciatum fuit, alio-
quin ſi mutata voluntate renuncians ab eo in-
ſtituatur hæres, non prohibetur hæreditatem
capere ex teſtamento, non obſtante renuncia-
tione, quæ ſemper cenſetur facta ſub eadẽ con
ditione, dũmodo is, de cuius hæreditate agi-
tur, conſentiat, & in eo conſenſu perſeueret,
vt plenè probat Iaſ. in l. ſtipulatio hoc modo
concepta, nu. 13. & ſeq. ff. de verb. oblig. &
alij quos plenè cumulant Gabr. in 4. lib. com-
mun. concluſ. in tit. de iur. dot. concl. 1. nu. 26.
Surd. in d. conſ. 355. nu. 14. Rot. Lucen. in no-
uiſſ. deciſ. trium Auditor. deciſ. 98. verſ. tamẽ
quia talis concluſio, & Gaſp. Theſau. in q. fo-
21 renſ. 95. nu. 3. lib. 1. Sed ſi huiuſmodi pactum
de non ſuccedendo fiat in beneficium alicuius
cum iuramento, tunc etiam non accedente
conſenſu illius, de cuius hęreditate agitur, ſer-
uandum eſſe ex diſpoſitione tex. in dict. cap.
quamuis pactum, de pact. in 6. plenè probat
Surd. in d. conſ. 355. nu. 8. cum plur. ſeq. Quo
caſu licet poſſit hæres inſtitui ab eo, cuius hæ-
reditati renunciauit, tamen tenetur hæredi-
tatem ſibi delatam reſtituere ei, ad cuius be-
neficium renunciauerat, vt plenè diſcuſſo hoc
articulo concludit Gaſp. Theſ. in d. q. 45. nu.
10. & ſeq. Et hic caſus eſt diuerſus à præce-
denti, aliud enim eſt pactum de hæreditate
viuentis certo modo diſtribuenda, quod qua-
tenus tangit perſonam illius, de cuius hæredi-
tate agitur, ſemper eſt reuocabile, & quouis
iuramenti vinculo aſtringi non poteſt, quin
ſemper libera remaneat teſtandi facultas, iux-
ta diſpoſitionem tex. in d. l. fi. Aliud verò eſt

pactum

pactũ de nõ ſuccedẽdo, qđ quátenus cõcernit
fauorem tertij, ad cuius beneficium fit renun-
ciatio, poteſt iuramenti vinculo confirmari,
vt benè animaduertit idem *Gaſp. Theſaur. in*
22 *cit. loco nu. 6.* Et licet aliqui teneãt, quòd ob-
tenta abſolutione a iuramento hoc pactum
remaneat inualidum, prout aſſerit *Alexan. in*
conſi. 213. nu. 1. & ſeq. vol. 7. contrarium ta-
men ex multorum authoritate verius eſſe te-
ſtatur *Gul. de Bened. in repet. cap. Raynutius,*
de teſtam. in ver. duas habens filias, in 1. par.
23 *nu. 263.* Vbi autem cum huiuſmodi renun-
ciatione concurreret enormiſſima læſio, tunc
eam, non obſtante iuramenti vinculo impu-
gnari poſſe tanquam factam dolo re ipſa, qui
dolo ex propoſito æquiparatur, plenè pro-
bat *Couarr. in d. cap. quamuis pactum, §. 4.*
nu. 3. & *ſeq.* & pleniſſimè *Cacher. in conſ. 77.*
24 *nu. 8.* Et multo fortius procederet hæc con-
cluſio, ſi filia minor iura ſibi iam delata renun
ciaret, iuxta ea, quæ plene tradit *Peregr. in*
25 *conſ. 153. per tot. vol. 5.* Verum hæc conclu-
ſio fallit, quando huiuſmodi renunciatio fit à
filia religionem profeſſura, tunc enim, nec ab
ea, nec a Monaſterio poterit etiam prætextu
enormiſſimæ læſionis reuocari, vt concludit
Couar. in eod cap. quamuis pactum. § 2. nu. 5.
cui concluſioni inhærent *Crau. in conſ. 160.*
nu. 1. Dec. in conſ. 31. in fi. verſ. vltimo non
obſtat, Molin. de primogen. Hiſp. lib. 2. cap. 3.
nu. 27. Garz. Maſtril. in deciſ. 64 nu. 12. &
alij relati per *Gaſp. Theſ. in q. foren. 56. nu. 21.*
26 *lib. 2.* Et ſi ante ingreſſum Monaſterium re-
nunciat iuri ſibi competituro circa hæredita-
tes deuoluendas ex perſona ipſius mulieris in-
greſſuræ, valida eſt renunciatio etiam abſque
ſolemnitatibus, & ſufficit conſenſus Abbatiſ-
ſæ cum interuentu Capituli tantùm, vt poſt
alios plenè refert *Pet. Cabal. in conſ. ciu. 104.*
per tot. nam in iure quærendo poteſt Mona-
ſteriũ ſibi præiudicare, iuxta ea, quæ pulchrè
tradit *Vinc. de Franch. in deciſ. 14. nu. 16. &*
* *ſeq.* [Hinc eſt, quod ſi aliqua hæreditas Mo-
naco deferatur, ſolus Abbas poteſt eam repu-
diare antequam adita ſit, vt poſt alios affirmãt
Crau. in conſi. 152. nu. 9. & Iacob. Berrett. in
conſ. 70. per tot. Eademque ratione Abbatem
ſine conſenſu Capituli tranſigere poſſe ſuper
rebus, quarum dominium, vel poſſeſſio adhuc
non eſſent perfectè ſuæ Eccleſiæ acquiſita, &
incorporata, plenè probat *Menoch. in cõſ. 73.*
27 *nu. 8. cum ſeq. lib. 1.*] Limitatur autem ſu-
pradicta concluſio, quòd procedit ſolùm in
eo, qui religionem, & paupertatem profite-
tur, ſecus verò ſi quis efficitur clericus, ita vt
prohibitus non ſit bonorum dominium, &
adminiſtrationem retinere, nam ſi aliquam
renunciationem antequam ad clericatum aſ-
ſumatur, feciſſe reperiatur, ex qua forſan ſit
enormiſſimè læſus, non prohibetur eius nul-
litatem proponere, vt plenè cõſuluit *Lud. Mo*
rot. in conſ. 28. per tot. qui *nu. 17.* diuerſitatis
rationem inter hunc, & præcedentem caſum
28 benè explicat. Quæ autem læſio requiratur ad
hoc, vt mulier poſſit renunciationem factam
impugnare? vide *Cacher. in d. cõſ. 77. per tot.*
Cephal. in conſ. 34. & *142. lib. 1. & in conſi.*
334. & ſeq. & 405. lib. 3. & in conſ. 642. lib.
5. plenè *Eugen. in conſ. 12. & in conſ. 29.* ple-
niſſimè *Io. Bap Ladereb. in conſ. 126.* & *ſeq.*
29 *per tot. &* Camil. *Borrel. in conſ. 4.* Et an fi-
lia renuncians ſuccedat ſaltim in eo lucro, quod
filijs defertur ob tranſitum parentum ad ſe-
cunda vota? vide *Dec. in conſ. 230. num. 2.* &
in conſ. 396 per tot. qui concludit renuncia-
tionem ad hunc caſum non extendi, nam hu-
iuſmodi lucra non ſunt hæreditaria, ſed filijs
acquiruntur vt filijs, non vt hæredibus, vnde
in eis concurrunt etiam filiæ excluſæ a ſtatu-
to ſucceſſione parentum ſtantibus maſculis, vt
inquit *Salyc. in l. fœminæ, §. illud, C. de ſecun.*
nup. & Rol a Val. in conſ. 95. num. 43. vol. 1.
30 quos refert *Surd. in deciſ. 8. nu. 7.* An autem
idem dicendum ſit in quarta vxori debita ex
diſpoſitione *auth. præterea*, C. *vnde vir,* &
vx. Cuius proprietas filijs reſeruatur? dic
quod non, nam ea filijs debetur tanquam hæ-
redibus, vt plenè tradit *Surd. in ead. deciſ. 8.*
31 *nu. 11. & per tot.* Et an huiuſmodi renuncia-
tio extendatur etiam ad bona quæſita poſt re-
nunciationem ab eo, cuius hæreditati renun-
ciatur, vel ei ex aliqua ſucceſſione obuenta?
videtur fortè dicendum quòd non, quia ſem-
per renunciatio intelligitur de bonis compe-
tituris ex cauſa de præſenti, vel de præterito,
iuxta not. per Bar. & *alios in l. qui Romæ, §.*
duo fratres, ff. de verb. oblig. Dec. in d. conſi.
230. in fi. & in conſ. 379. nu. 9. & ſub nu. 11.
Franc. Aret. in conſ. 93. col. pen. verſ. præte-
rea licet, & plenè *Loffred. in parafr. feud. ſu-*
per cap. 1. de nat. ſucc. feud. col. 3. verſ. præte-
32 *rea renunciatio.* Sed in contrarium fortiter
vrgent not. per *Crau. in conſ. 11. in 2. dub. nu.*
5. & ſeq. qui multis rationibus concludit, quod
filia renuncians bonis paternis, excludi debet
etiam a bonis matri obuentis poſt renuncia-
tionem ex noua ſucceſſione, cui concluſioni
non obſtant rationes ſupra allegatę, nam licet
quoad matrem ſit noua acquiſitio, nihilomi-
nus quoad ipſam filiam non eſt noua cauſa, ſed
eadem quæ erat tempore renunciationis. Vn-
33 de ſecus dicendum eſſet, quando etiam quoad
renunciationem poſſet conſiderari noua cau-
ſa acquiſitionis, vt in pulchro caſu quem re-
fert

Digitized by Google

fert *Io. Angel. Piſancl. in addit. ad Napod. in*
conſuet. quartam autem, ſub titu. de iure
quartæ, in apoſtill. quæ incipit, ad intelle-
ctum huius conſuetudinis, fol. mihi 250.
vbi notabiliter concludit, quòd mulier, quæ
fratre ſuperſtite, paternis, & maternis bo-
nis renunciauerat, decedentibus poſtea fra-
tre, & matre, non excluditur à ſucceſſione
antefati, nam ad illud virtus renunciatio-
nis non extenditur, mater enim ſtantibus
filijs nudum tantum eius vſumfructum habe-
bat, decedente autem filio, non fuit eius pro
prietas cum vſufructu matris conſolidata; nã
exiſtentia ipſius filiæ, licet per renunciationẽ
haberetur pro mortua quoad ſucceſſionem,
operatur tamen, quod donec ipſa viuit, nun-
quam mater antefati proprietatem acquirit,
ſed adhuc remanet vſufructuaria. Vnde ſequi-
tur, quod tunc vſusfructus cum proprietate
conſolidatur, quando mater decedit; Et quia
tunc nemo ex linea paterna reperitur, qui ip-
ſam filiam præcedat, ideo ex beneficio Con-
ſuetudinis Neapolitanæ tanquam proximior
in ea proprietate, quæ nunquam à paternis bo
nis diſceſſit, ſuccedere non prohibetur, non
obſtante renunciatione, cùm ſit noua cauſa
ſucceſſionis, ad quam dictæ renunciationis vis
non porrigitur, iuxta not. per *Rip. in l.* 1. *nu.*
26. *C. de pact.* Notandum quoque eſt in hac
materia, quod ſi filia renuncians paternæ hæ-
reditati, inſtituatur poſtea ab ipſo patre hęres
in vno tareno, non prohibetur petere legiti-
mæ ſupplementum, vt animaduertit *Maran.*
35 *in diſp.* 10. *nu.* 26. Sed pone, quòd filia renun-
ciauit ſub hac conditione, quòd ſi Titius, &
Sempronius eius fratres decederent, ei liceret
ad eorum ſucceſſionem admitti, & deinde con
tingat vnum ex dictis fratribus ſine liberis de-
cedere, altero tamen ſuperſtite, an ea ad ſuc-
ceſſionem fratris præmortui pro rata debeat
admitti? & pro parte affirmatiua concluden-
do dico, quòd illa dictio copulatiua in diſiun-
ctiuam reſoluitur, prout in ſimili caſu cõſuluit
Crau. in conſ. 109. quem refert *Theſ. in deciſ.*
189. *ſub nu.* 1. quæ concluſio corroboratur ex
ijs, quæ plenè tradunt *Cacher. in deciſio.* 110.
Roma. in conſ. 19. *per tot. Guid. Pap. in deciſ.*
204. *Hier. Gabr. in conſ.* 131. *nu.* 14. *vol.* 2. *&*
36 *Franc. Becc in conſ.* 107. *nu.* 19. An autem
hæreditatis renunciatio operetur translatio-
nem Iurium renuncianti competentium in
beneficium illius cui fit renũciatio, vel ſolùm
iurium extinctionem, quę renuncianti compe
tebant? Pro vera huius articuli reſolutione
diſtinguendi ſunt plures caſus, quos plenè
explicant *Fab. de Anna in conſi.* 45. *per tot.*
& Molfeſ. in comment. ſuper conſuet. Neap.
in tit. de renuncia. q. 6. *per tot.* ad quem me
37 remitto. Et an filia, quæ promiſit renunciare,
& poſtea non renunciauit, excludatur, ac ſi
renunciaſſet? vide *Boer. in deciſ.* 3. *per totam.*
38 Et quid ſi promiſit vxorem renunciaturam,
quæ cum effectu renunciauit, ſed quia fuit læ-
ſa, eius filij agunt pro reſciſſione dictæ renun-
ciationis, quibus opponitur, quòd ſunt patris
hæredes, & tenentur facere renunciationem
durare, an debeãt ab eorum petitione repelli?
hũc articulũ plenè diſputauit *Gram. in deciſ.*
102. *nu.* 80. *cum plur. ſeq.* Et demum cõcludit
quod non, & idem quoque affirmat deciſum
fuiſſe per Sacrum Conſilium, *Camill. Salern.*
in addit. ad Napoda. in conſuet. ſi moriatur,
fol. mihi 86. *lit. B. cum ſeq.* quam concluſionẽ
plenè confirmant *Rol. à Vall. in conſil.* 81. *per*
tot. lib. 4. & *Cacher. in conſ.* 75. *nu.* 12. *& ſeq.*
Sed hanc opinionem impugnant *Pancirol. in*
conſ. 45. *per tot. Ludo. Morot. in reſponſ.* 92.
num. 6. & pleniſſimè *Surd. in conſ.* 3. *per tot.*
vol. 1. Pro concordia vero harum opinionum
dici poteſt, quòd aut renunciatio impugnatur
à patris hæredibus ex eo, quia fuit nulla, &
inualida ab initio, forſan ex defectu alicuius
intrinſecæ ſolemnitatis, vel quia tẽpore quo
mater renunciauit erat minor, & contraxit
ſine legitimis ſolemnitatibus, & eo caſu pro-
cedit hæc ſecunda opinio, nam tenentur ad
intereſſe vigore promiſſionis factæ per eorũ
patrem, quæ non fuit adimpleta per actum
nullum ab initio, aut renũciatio fuit ab initio
valida, ſed petitur reſcindi ex alia cauſa ex-
trinſeca, vt puta, quia facta fuit per metum,
& hoc caſu nihil obſtat paterna promiſſio, nã
ſufficit eam fuiſſe ſemel adimpletam per actũ
validum, prout ſemetipſum declarat *Gram.*
in d. deciſ. 102. *ſub nu.* 100. ita reſpondendo
glo. in l. huiuſmodi, ff. de leg. 1. & melius hanc
diſtinctionem explicat *Surd. in d. conſ.* 3. *in fi.*
✠ *nu.* 42. [& ita per Sacrum Conſilium iudica-
tum fuiſſe refert *Vinc. de Franch. in deciſio.*
247. *per tot.* & nouiſſimè hanc concluſionem
pluribus authoritatibus, ac rerum iudicatarũ
exemplis confirmat *Anell. de Amat. in conſ.*
39 54. *nu.* 5. *cum ſeq.*] An autem is, qui renun-
ciationem ad ſui, & aliorum beneficium ſtipu
latus fuit, poſſit poſtea illud pactum renuncia-
tionis remittere in præiudicium eorum, qui-
bus ex ea renũciatione erat ius quæſitum, vel
quærendum? vide *Caſſan. in conſil.* 28. *in* 2.
dub. qui primo arguit quòd non, nam ius al-
teri quæſitum ſine eius facto tolli non poteſt,
ex *reg. tex. in l. ſi poſt mortem, §. fi. ff. de cõtra*
tab. & *in l. fi. ff. de pact.* Sed demum cõcludit,
quòd in contrarium eſt veritas, nam per hu-
iuſmodi renunciationẽ non dicitur ius tertio
quæſi-

quæſitum de præſenti, ſed quærendum poſt
obitum illius, cuius futuræ ſucceſſioni renun-
ciatum fuit, quo caſu ius mihi quæſitum per
alium poteſt ex pacto eiuſdem impediri ne
acquiratur, ex reg. tex. in l. 3. §. ii pro quo, cum
40 ibi not. per *glo. ff. quod quiſq. iur.* Hinc eſt,
quod ſi quis paciſcitur cum ſecunda vxore,
quod filij ex eo matrimonio naſcituri non
ſuccedant in feudis cum filijs primi matrimo
nij, idem pater poterit poſtea hoc pactum re-
uocare, & per contrariam conuentionem pa-
ciſci, quòd ſuccedant, vt inquit *Aluar. in cap.*
filij nati, in fi. ſi de feu. fuer. controuer. quem
refert, & ſequitur Iacob. *in tracta. de feud. in*
41 *fine operis, num. 5.* Eademque ratione multi
affirmant conuentionem initam inter coniu-
ges, quòd primogenitus tantum ſuccedat, ab
eiſdem coniugibus communi conſenſu reuo-
cari poſſe, prout ex magis communi Doctorũ
ſententia refert *Surd. in deciſ. 209. nu. 14. &*
42 *ſeq.* Et hinc etiam dubitandum non videtur,
quod ſi fiat donatio alicui, cum conditione,
quòd poſt eius obitum bona donata deferãtur
alicui Eccleſiæ, poterit idem donans antequã
caſus cõditionis eueniat, eam reuocare, prout
affirmat *Bar. in l. qui Romæ, §. Flauius, ff. de*
de verb. oblig cuius opinionem ibidem ſequu-
ti fuerunt *Soc. nu. 6. Iaſ. nu. 4.* & alij plenè re-
lati per eundem *Surd. in d. deciſ. 209. nu. 13.*
Ant. Gabr. in 3. lib. commu. concluſ. ſub tit. de
donat. concl. 5. nu. 1. Iul. Clar. in §. donatio, q.
13. verſ. ſecundus articulus, pulchrè *Natt.*
in conſ. 677. nu. 1. & ſeq. lib. 4. & pleniſſimè
43 per *Fab. de Anna in conſi. 52. nu. 5.* Et licèt
multi ab hac opinione diſſentiant; vt latè cu-
mulant *Menoch. in conſil. 92. num. 75. lib. 1.*
Duen. in d. regu. 216. in fi. Roder. Suarez in
alleg. 9. nu. 16. & in repet. l. quoniam in prio-
ribus, in 8. q. C. de inoff. teſtam. Io. Lopez in
rubr. de donat. inter vir. & uxor. §. 54. in fin.
& idem *Fab. de Anna in conſi 32. num. 1.* &
alij plenè relati per *Hier. Ceuallos in cõmu.*
opin. contra commu. quæſt. 249. num. 2. cum
44 *ſeq.* Veriorem tamen, magiſque communiter
receptam eſſe ſupradictam primam opinionẽ
teſtantur *Iul. Clar. in d. q. 13. verſ. ſecundus*
articulus, in fine, & *Surd. in d. deciſio. 209.*
num. 14. præſertim ſi reuocatio fit ante condi-
tionis euentum, quo tempore adhoc non po-
teſt dici ius tertio eſſe quæſitum, prout fateri
videtur *Menoch. in d. conſi. 92. num. 74 lib. 1.*
& in conſ. 489. num. 21. verſic. reſpondetur
ſecundo, lib. 5. quem refert *Fab. de Anna in d.*
45 *conſi. 52. num. 7.* Et multo fortius hæc con-
cluſio procedit, quando in reuocatione dictæ
conditionis concurrit non ſolum donantis,
ſed etiam donatarij conſenſus, prout affir-
mant *Menoch. in alleg. conſ. 92. nu. 77.* & alij
relati per eund. *Fab. de Anna in d. conſi. 52.*
46 *nu. 8.* & *Ant. Gabr. in d. concl. 5. nu. 11.* Mul-
tis autem modis hęc concluſio limitatur, quos
plenè refert *Couarr. in 1. lib. var. reſol. cap.*
14. per tot. in quo optimè explicat intelle-
ctum, *l. quoties, C. de dona. ſub modo, & Fab.*
de Anna in dict. cõſi. 32. ad quos me remitto.
* [Huic autem ſimilis eſt illa famoſa quæſtio,
an primus acquiſitor feudi cum clauſula iuris
Francorum, poſſit poſtea cum Regio aſſenſu
mutare formam conceſſionis? quem articulũ
plenè explicat *Petr. de Gregor. in tracta. de*
conceſſ. feu. par. 3. q. 7. per totam, qui arguit ad
partes, & demum concludit veram, & indu-
bitatam eſſe concluſionem, quod poteſt pri-
mus acquiſitor cum Regio beneplacito muta-
re formam feudi noui ſibi conceſſi, vel aliter
quæſiti cum clauſula iuris Francorum abſque
conſenſu ſui primogeniti, eademque ratione
affirmat nu. 52. cum ſeq. quod poteſt primus
acquiſitor de feudo nouo, interueniente Re-
gio conſenſu, quouis modo diſponere, & il-
lud in alium transferre, tam per contractum
inter viuos, quam in vltima voluntate, & idẽ
tenet *Andr. in cap. 1. §. & ſi libellum, num. 9.*
cum ſeq. de alien. feu. pater. & in conſt. regni
conſtitutionem diuæ memoriæ, in princ. Et
licet in contrarium multa argumenta offerre
conatus fuerit *Cãnet. in extrauag. volentes.*
in ver. quibus expliciti, num. 8. cum ſeq. fol.
mihi 79. Nihilominus in fine ipſemet negare
non audet hanc opinionem eſſe veriorem,
eamque plenè confirmant *Cumia in cap. ſi*
aliquem, de ſucceſſ. feud. in ver. antiquis, nu.
160. cum ſequen. & *Franciſc. Milanenſ. in*
deciſio. 8. num. 28. cum ſequen. lib. 1. Dubi-
tandum enim non eſt Principem feudi natu-
ram mutare, & alterare poſſe, præſertim
cum eiuſdem feudatarij conſenſu, vt nouiſſi-
mè ex communi feudiſtarum ſententia pleniſ-
ſimè probat eruditiſſimus feudorum interpres
Ioan. Andr. de Georg. in repet. feud. cap. 10.
47 *nu. 2. cum plur. ſeq.*]Et demum in hac mate-
ria valde dubitabilis quæſtio eſt, an filia, quæ
paternæ hæreditati renunciat, cenſeatur eam
renunciationem feciſſe intuitu maſculorum.
Ita quòd eis deficientibus, ad paternam ſuc-
ceſſionem admitti debeat? pro cuius reſolu-
tione licèt me remittere poſſem ad notat. per
Affl. & Vrſill. in deciſ. 178. in 3. dub. Capyc.
in deciſ. 190. Lanar. in conſ. 49. per tot. Frãc.
Becc. in conſi. 74. nu. 20. cum plur. ſeq. Hond.
in conſi. 29. nu. 65. & ſeq. vol. 1. & nouiſſimè
Gaſp. Theſau. in quæſt. foren. 90. per tot. lib. 2.
Nihilominus, quia articulus eſt vtilis, & quo-
tidianus, pro vera eius explicatione notandæ

 ſunt

48 ſunt infraſcriptæ concluſiones. Quarum pri-
ma eſt, quòd ſi filia renunciat hæreditati, &
ſucceſſioni paternæ, & omni iuri in futurum
ſibi competituro, cũ clauſula quietationis per
Aquilianam ſtipulationem; tũc perpetuò erit
excluſa, omniq; penitus ſpe ſuccedendi priua-
tur, etiam ſi frater tunc ſuperſtes poſtea dece-
dat, vt patet ex not. per *Roma. in conſ. 22. ſub
nu. 3. verſ. non obſtat ſupradictis, Gramma.
in deciſ. 57. nu. 42. & in deciſ. 101. ſub nu. 72.
Soc. in conſ. 34. nu. 5. vol. 4. Menoch. in conſi.
6. nu. 15. lib. 1. & Ant. Gabr. in 3. lib. commu.
concl. in tit. de iure dot. concl. 1. num. 3.* Hæc
enim vocatur realis renũciatio, cuius effectus
eſt tollere renunciantem de medio, eamque
haberi ꝓ mortua, iux. plenè not. per *Napod.
in conſuet. ſi quis, vel ſi qua, nu. 195. ſub tit.
de ſucceſſ. ab inteſt.* & ibidem per omnes *Ad-
den. ad eum, Vinc. de Frãch. in deciſ. 552. nu.
7.* & alios relatos per *Molfeſ. in comment. ſu-
per conſuet. Neap. in tit. de renuncia. q. 2. nu.
49 13. & ſeq.* Verum opus eſt, quòd huiuſmodi
renunciatio ſit a patre acceptata pro ſe, & hę-
redibus ſuis, iuxta not. per *Alex. in conſ. 29.
nu. 5. vol. 2. Pariſ. in conſ. 26. nu. 26. volum. 3.
Menoch. in d. conſ. 6. ſub nu. 15. verſ. quinto
accedit, Couar. in c. quamuis pactum, de pact.
in 3. par. §. 3. ſub nu. 4. verſ. ſeptimo ſi pater,
50 & Maran. in diſput. 10. nu. 27. in fin.* Nam
huiuſmodi renunciatio cenſetur facta ad au-
gendum hæreditatem patris in beneficium
quorumcũque ſuccedentium ab inteſtato, ita
quòd donec ſupereſt aliquis ex deſcendenti-
bus ipſius patris etiam fœminini ſexus nun-
quam filia renuncians ad paternam ſucceſſio-
nem admittitur, cùm non minus ſit hæres fœ-
mina, quam maſculus, vt in ſpecie reſpondit
*Aret. in conſ. 17. nu. 10. verſ. item nec pro hi-
beretur, Couar. in loco ſupra citato; & Me-
51 noch. in alleg. conſ. 6. nu. 16.* Quæ concluſio
multo fortius procedit, ſi filia non ſolum re-
nunciauit paternæ, ſed etiam fraternæ hære-
ditati, tunc enim mortuo fratre, excluditur
ab alia ſorore ſuperſtite, quæ nõ renunciauit,
iuxta not. per *Pariſ. in d. conſi. 26. num. 31. &
38. vol. 3. Dec. in conſ. 31. in fin. verſ. non ob-
ſtat, Capell. Tholoſ. in deciſio. 458. Maran. in
d. diſp. 10. nu. 29. & Vrſil. in deciſ. 161. nu. 4.*
52 Secunda cõcluſio eſt, quòd ſi renunciatio fuit
facta fauore maſculorum ſuperexiſtentium,
tunc illis mortuis ceſſat cauſa renũciationis,
& conſequenter ea non obſtante, non prohi-
betur fœmina renuncians ſuccedere, vt com-
muniter affirmant *Doctor. in l. pactum quod
dotali,* & præcipuè *Bal. nu. 3.* & *Dec. num. 9.
C. de collat. & Doctor. omnes in l. qui ſuper-
ſtitis, ff. de acq. hæred.* & alij relati per *Vrſill.
in d. deciſ. 161. nu. 5. de Pont. in cõſ. 39. nu. 1.
& ſeq. lib. 1. Surd. in deciſ. 252. num. 4. & in
conſ. 446. nu. 20. lib. 3.* & latè per *Molfeſ. in
comment. ſuper conſuet. Neap. in tit. de re-
nunc. quæſt. 1. nu. 28. & ſeq.* & *in q. 2. num. 5.
53 & ſeq.* Tertia concluſio eſt, quòd ſi filia, quæ
paternæ hæreditati renunciauit, præmoritur
patri relictis filijs, eis non nocet matris renun-
ciatio, ſed ex propria perſona admittuntur ad
ſucceſſionem aui, etiam ſi ſint matris hæredes,
nam ſemper in renunciatione ſubintelligitur
conditio, ſi hæreditas renunciata deferatur re-
nuncianti, vt poſt alios plenè refert *Surd. in
conſi. 332. per tot. lib. 3.* & ita habita matura
diſcuſſione ex magis communi Doctorum
ſententia per Sacrum Conſilium iudicatum
fuiſſe teſtatur *Vinc. de Franch. in deciſio. 67.
per totam,* & hanc concluſionem plenè etiam
defendit *Ludou. Morot. in conſ. 22. per totũ,*
eamq; ab omnibus contrarijs pleniſſimè tue-
tur, & ſecundum eam in ſupremo Senatu Sa-
baudiæ iudicatum fuiſſe refert *Gaſp. Theſau.
in d. quæſt. foren. 90. lib. 2.* & nouiſſimè hanc
concluſionem optimè confirmat, & ſecundũ
veras iuris regulas notabiliter explicat *R. Pa-
ter Molfeſ. in d. tit. de renunc. cap. 5. per tot.
& in cap. 17. nu. 20. & ſeq. & in 2. tom. nuper
impreſſo in addit. ad eundem, quæſt. 5.* ad quẽ
* me remitto. [& nouiſſimè hanc concluſionem
plenè confirmant *Alex. Galuan. in conſil. 1.
nu. 74. cum ſeq. & nu. 101. cum ſeq. & Iacob.
Cancer. in 3. lib. var. reſol. cap. 15. nu. 44. cum
54 plur. ſeq.*] An autem hæc concluſio procedat
etiam ſi mulier cum iuramẽto promittit ſuos
hæredes ratam habituros eius renunciatio-
nem? & quid ſi eius filij concurrant cum
alijs ſororibus ipſius mulieris renunciantis in
ſucceſſione Aui, ita vt admitti non poſſint,
niſi per viam ſubingreſſionis, repræſentando
perſonam ipſius matris? vide omnino eun-
dem Gaſp. Theſaur. qui hos nodos optimè re-
55 ſoluit. Quarta concluſio eſt, quòd in dubio re-
nunciatio ſtrictè interpretari debet, ita vt mi-
nus noceat renuncianti, & eius verba intelli-
gi debent potius contra eum, qui ſe fundat in
renunciatione, vt plenè probant *Surd. in cõſ.
446. nu. 23. Franc. Becc. in conſi. 112. nu. 31.
& Ioan. Vinc. Honded. in conſi. 29. num. 94.
56 lib. 1.* Et ideo in dubio ſemper renunciatio
facta per mulierem, cenſetur facta intuitu, &
contemplatione fratrum, & eorũ deſcenden-
tium, & conſequenter eis ſine legitima ſobole
decedentibus, mulier ipſa admittitur, non
obſtante renunciatione, vt ex magis commu-
ni Doctorum opinione refert *Marchio Ioan.
Franc. de Ponte in conſ. 39. nu. 1. & ſeq.* qui
teſtatur ita pluries per Sacrum Conſil. fuiſſe
iudi-

iudicatum, & hanc opinionem plenè etiam confirmat *D. Andr. Molfeſ. in tit. de renunc.*
57 *quaeſt. 3. per totam*. Hæc autem concluſio
differt a prima, quam ſupra fundauimus num.
48. nam ibi actum fuit de renunciatione reali facta per mulierem in omnē caſum per Aquilianam ſtipulationem, & pactum de non petendo, per quam perpetuò cenſetur excluſa, & renuncians habetur pro mortua, quòd eſt diuerſum à ſimplici renunciatione, vt in ſpecie notant idem *de Ponte in conſi. 40. nu. 11.* plenè *Menoch. in conſil. 323. nu. 62. & Surd. in decis. 14.* Pro qua concluſione faciunt, quæ in ſimili circa renunciationem, quæ per nouū vſum Ciuitatis Neapolis inducitur quoad filiorum ſucceſſionem communiter tradunt omnes Doctor. *Addent. ad Napod. in cōſuet. ſi quis, vel ſi qua, num. 195.* plenè *Vincen. de Franch. in decis. 552. nu. 7. & ſeq in 4. par.* & pleniſſimè *Molfeſ. in eodem tit. de renuncia. quaeſt. 14. per totam.*

Finis Cap. Septimi.

CAPVT OCTAVVM.

VXor relicta domina, & vſufructuaria omnium bonorum à viro, inſtitutis filijs hæredibus, ex præſumpta teſtatoris mente alimenta tantum habere debet, cum eadem tamen præheminentia quam habebat viuente teſtatore. Quæ concluſio pluribus ampliationibus, & limitationibus, ac notabilibus declarationibus exornatur.

SVMMARIVM.

1 *Vxor relicta domina, & vſufructuaria bonorum à teſtatore filijs hæredibus inſtitutis habebit ſolum alimenta.*

Et quæ ſit ratio, nu. 3.

Si tamen relicta ſit vſufructuaria ſimpliciter, vel omnium bonorum, ſecundum aliquos conſequitur vſumfructum, num. 4.

Sed ſecundum communem habebit alimenta nu. 5.

Primo ampliatur, quia etiam propria authoritate dicta alimēta capere poteſt, & pinguius, prout viuente viro, nu. 2.

Secundo ampliatur hoc procedere, ſiuè ſint inſtituti filij, ſiuè nepotes, nu. 6.

Tertio ampliatur idē eſſe ſi relinquatur vſuſfructus nurui inſtitutis nepotibus ex filio præmortuo, nu. 7.

Quarto ampliatur hoc, tam ſi fuerint inſtituti filij eiuſdem matrimonij, quàm primi, nu. 8.

Quinto ampliatur, etiam ſi inſtituti ſint filij naturales tantum, & ſi extant filij legitimati, nu. 9.

Sexto ampliatur, quia ſi vxor velit alimenta debebuntur, quamuis filij eligerent dare vſumfructum, nu. 10. vbi pleniſſimè de ratione.

Limitatur primo non habere locum, quando vxori relinquitur vſuſfructus rerum particularium, nu. 11.

Limitatur ſecundo non etiā procedere, quando relinquitur vſuſfructus partis, ſeu quotæ hæreditatis, nu. 12.

Limitatur tertio, ſi mortuis filijs inſtitutis ſuccedunt extranei, nam vſumfructum, non alimenta habebit, nu. 17.

Limitatur quarto idem eſſe ſi bona filij ob aliquod delictum perueniant ad fiſcum, nu. 18.

Limitatur alijs modis, remiſſiuè, nu. 13.

Quid ſi vxor ſit relicta vſufructuaria vnà cum filijs, nu. 21.

Et an prius ſint deducenda alimenta filiorum, & de eo, quod ſupereſt alatur vxor, nu. 22.

14 *Vxor à teſtatore relicta domina, & vſufructuaria extraneis hæredibus inſtitutis integrum vſumfructum habebit.*

Fallit ſi ex coniecturis conſtat teſtatorem voluiſſe dari alimenta etiam inſtitutis extraneis, nu. 19.

15 *Extranei intelliguntur omnes, præter filios, nepotes, alioſque deſcendentes.*

16 *Vxor domina, & vſufructuaria relicta, ſi ſint instituti filius, & extraneus, alimenta habebit pro medietate, & vſumfructum alterius portionis.*

20 *Vxore relicta vſufructuaria, & extraneo harede instituto, an vxor habebit vſufructum, & hæres proprietatem, vel ambo cõcurrent in vſufructu? remiſſiuè.*

23 *Vxor ante omnia deducit dotem, & antefatum, & ex reſiduo hæreditatis viri accipit alimenta.*

24 *Vxor relicta adminiſtratrix, & vſufructuaria, an cẽſeatur relicta etiam tutrix, remiſſiuè.*

1 SI teſtator inſtitutis
filijs hæredibus re-
linquat vxorem do-
minam, & vſufru-
ctuariam omnium
bonorum, ex gene-
rali conſuetudine
receptum eſt, quòd
hoc legatum impor-
tat ſolum alimenta,
vt teſtantur *Glo. & Doctor. omnes in authen.*
hoc locum, C. de ſecun. nup. mul. & in l. Titia
§. Titia cùm nuberet, ff. de leg. 2. & alij plenè
relati per *Anto. Gabr. in 5. lib. commu. concl.*
in tit. de vſufruc. concluſ. 2. Mantic. de con-
iect. vltim. volun. lib. 9. tit. 7. Borgn. Cauale.
in tract. de vſufruc. mulier. relict. nu. 17. &
per tot. Surd. in tract. de alimen. tit. 2. quæſt.
15. nu. 1. & ſeq. & Menoch. de præſum. lib. 4.
2 *præſump. 139. nu. 1. & per tot.* Verum hæc
alimenta mulieri debentur pinguiora, & cum
eadem præheminentia, quam habebat viuente
viro, eaque capere ipſamet poteſt authoritate
propria, & non à manu hæredis, vt poſt *Bart.*
in d. auth hoc locum, num. 8. & alios refert
Pariſ. in conſi. 98. nu. 2. volum. 2. quam con-
cluſionem communem eſſe affirmant *Rolan.*
à Vall. in conſi. 74. nu. 20. volum. 2. Borgn. in
d. tract. de vſufruc. mulier. relict. nu. 25. Surd.
in d. quæſt. 15. ſub num. 1. Menoch. in d. præ-
ſump. 139. num. 2. & 4. & Simon de Petr. in
tract. de interpret. vltim. volunt. lib. 4. dubit.
3 *10. nu. 46.* Cuius conſuetudinis ratio eſt, quia
pater præſumitur potius voluiſſe conſulere
filijs, quàm vxori, cùm in eis præſumatur ma-
ior dilectio, *l. nam etſi parentibus, in princip.*
ff. de inoff. teſtam. Nec credendum eſt, quòd
teſtator, dum filium reliquit hæredem, volue-
rit ei nudam proprietatem relinquere, ita vt
donec vſusfructus omnium bonorum penes
matrem exiſteret, cogeretur mendicare, vt be-
ne conſiderant *Surd. in d. q. 15. nu. 2. Mantic.*
in d. tit. 7. ſub nu. 1. & Menoch. in d. præſum.
4 *139. nu. 5. & ſequen.* Et licet aliqui in verbo-
rum conceptione differentiam conſtituant,
vt ſi vxor relicta fuit domina, & vſufructua-
ria, debeat ex præſumpta teſtatoris mente
habere alimenta, ſed ſi fuerit relicta vſufru-
ctuaria ſimpliciter, vel ei relictus vſusfructus
omnium bonorum, tunc integrum vſumfru-
ctum habere debeat, prout tenuerunt *Bald. in*
l. fin. nu. 9. C. de indic. vidui. toll. Salyc. in d.
auth. hoc locum, nu. 3. & alij relati per *Borgn.*
in d. tract. de vſufr. mulier. relic. num. 37. &
Menoch. in d. præſump. 139. ſub num. 8. verſ.
5 *ſecunda fuit opinio, & ſeq.* Communis tamen
opinio eſt in contrarium, quòd ſcilicet in
vtroque caſu debeantur tantum alimenta, vt
plenè probat *Mantic. in d. tit. 7. nu. 2. & ſeq.*
Surd. in d. quæſt. 15. nu. 4. & ſeq. & Menoch.
in eadem præſum. 139. nu. 8. cum plurib. ſeq.
6 Eademque concluſio procedit, ſiue inſtituti
ſint filij, ſiue nepotes, vt poſt alios refert *Man-*
tic. in eod. tit. 7. nu. 13. & Surd. in d. q. 15. nu.
11. & ſeq. nam ardentius deſcendit amor in
nepotes, quam in filios, *l. liberorum, in fi. ff. de*
verb. ſign. vt notant *Glo. in l. iſti quidem, ff.*
quod met. cau. & Curt. iun. in cõſ. 169. nu. 13.
7 Et idem eſt ſi relinquatur vſusfructus nurui,
inſtitutis nepotibus ex filio præmortuo, vt re-
8 fert idem *Surd. in citato loco nu. 15.* Eadem
quoque concluſio procedit, tàm ſi inſtituti
ſint filij eiuſdem matrimonij, quàm primi,
cùm in vtriſque vigeat eadem ratio prædile-
ctionis, prout ex magis communi Doctorum
ſententia, reprobata opinione *Bald.* qui con-
trarium tenuerat *in d. auth. hoc locum, nu. 2.*
teſtantur *Surd. in allegata quæſtio. 15. num.*
25. & ſequen & Menoch. in eadem præſum.
139. num. 66. quamuis pro contraria opinio-
ne *Baldi* plenè contendat *Anchar. Rhegienſ.*
in quæſt. familiar. lib. 2. quæſt. 1. nu. 7. verſ.
9 *cæterum.* Pluribus etiam alijs modis hæc con-
cluſio ampliatur, ſcilicet, quòd procedit, etiã
ſi inſtituti ſint filij naturales tantùm, vt no-
tat idem *Surd. in citato loco num. 42. cum*
plurib. ſequentib. Item ſi extant filij legiti-
mati, vt per eundem ibidem num. 29. & ſeq.
& *Hiero. Gabr. in conſil. 97. nu. 11. volum. 2.*
& in alijs caſibus, qui penes eoſdem Authores
10 videri poſſunt. Sed vnum tantum ſilẽtio præ-
tereundum non eſt, cùm ſit valdè notabile,
quòd licet hæc interpretatio, vt huiuſmodi
legatum reſtringatur ad alimenta tantum, in-
troducta ſit ex præſumpta mente teſtatoris
in fauorem filiorum, nihilominus etiamſi ipſi
filij magis eligant eorum matri præſtare in-

tegrum

Digitized by Google

tegrum vſumfructũ, quàm alimenta, reluctan-
te matre audiri non debent, prout voluit Sa-
lye. in d. auth. hoc locum, nu. 13. cum quo con
cordant Picus in d. §. Titia, nu. 36. verſ. tertio
limita, Bertran. in conſi. 159. in 2. dub. vol. 1.
& Ant. Gabr. in d. concl. 2. nu. 8. quos refert
idem Surd. in d. q. 15. nu. 66. & ſeq. qui inter
cæteras hanc (ni fallor) valdè concludentem
rationem aſſignat, quia cum teſtator videatur
vxori legaſſe non vſumfructum, prout verbo-
rum vis inferre videtur, ſed alimenta tãtùm,
prout generalis conſuetudo interpretatur,
ideo hæres aliud pro alio inuito creditore ſol-
uere nõ poteſt, ex reg. tex. in l. 2. §. mutui da-
tio, ff. ſi cer. pet. & ſicut mulieri non datur ius
petendi integrum vſumfructum, cùm ſola
alimenta cenſeantur relicta. Ita etiam licere
non debet filijs, offerendo vſumfructum, ab
alimentorum præſtatione ſe liberare, ex regu.
tex. in l. non debet, ff. de reg. iur. quia forma
relicti claudicare non debet, nec variari ex
voluntate hæredis. Nec obſtat, quòd hæc con-
ſuetudo fuit introducta in fauorem filiorum,
cui per eoſdem videtur renunciari poſſe, iux.
not. in l. ſi quis in conſcribendo, C. de pact. Nã
reſpondetur, quòd licet fauor filiorum fuerit
cauſa introducendi hanc conſuetudinem, &
faciendi huiuſmodi interpretationem, tamen
ceſſante eorum fauore, non ceſſat interpreta-
tio iam facta, & conſumata, ſicut nõ ceſſat ef-
fectus conſumatus, ceſſante eius cauſa, ex not.
per Tiraquel. in tract. ceſſan. cau. limit. 12. in
11 prin. Multis quoque modis eadem concluſio
limitatur. Primo enim non habet locum, quan
do teſtator relinquit vxori vſumfructum re-
rum particularium, tunc enim ex quo ceſſat
ratio, quòd filijs non debet remanere nuda
proprietas, cum qua cogerentur mendicare,
poſtquam vltra proprietatem habent etiam
vſumfructum in reliquis bonis. Ideo in hoc
caſu à verborum proprietate nõ receditur, &
integer vſusfructus rerum legatarum debetur,
prout affirmat Bar. in d. l. Titia, §. Titia nu. 8.
ff. de leg. 2. cum quo concordant Picus ibid.
num. 37. verſ. quarto limita, & alij relati per
Gabr. in d. concl. 2. nu. 30. Surd. in d. q. 15. nu.
133. & Menoch. in d. præſum. 139. num. 14.
12 Et idem eſt ſi relinquitur vſusfructus partis,
ſeu quotæ hæreditatis, cùm vigeat eadem ra-
tio; vt notabiliter animaduertit Bertran. in
conſ. 57. verſ. ad ſecundum, vol. 1. quem refert
Gabr. in d. concl. 2. nu. 31. & idem affirmant
Mantic. in d. tit. 7. nu. 31. Surd. in d. quæſt. 15.
nu. 134. & ſeq. & Hiero. Gabr. in conſil. 127.
13 ſub nu. 1. vol. 1. Multas alias limitationes ad
hanc concluſionem cumulant pleniſſimè Me-
noch. in d. præſump. 139. nu. 21. cum ſequen.
vſque ad finem, Gabr. in d. concluſ. 2. nu. 30.
& ſeq. Borgn. Caualc. in d. tract. de vſufruct.
mulie. relict. per totum, & Surd. in d. q. 15. à
nu. 85. vſque ad finem, quas non repeto, quia
non poſſum ſine rubore aliena ſcripta ſimpli-
citer transſcribere, ſed ad eoſdem Authores
14 me remitto. Omnes autem Doctores indiffe-
renter conueniunt, ſupradictam concluſionẽ
ſolum habere locum, quando ſunt inſtituti fi-
lij, quãdo verò inſtituti ſunt extranei, & vxor
relicta eſt vſufructuaria, tunc legatum non re-
ſtringitur ad alimenta, ſed ei debetur integer
vſusfructus, vt ex communi Doctorum ſenten
tia teſtantur Ant. Gabr. in eodem tit. de vſu-
fruct. concluſ. 3. nu. 1. Menoch. de præſump.
lib. 4. præſump. 140. nu. 5. & ſeq. Rol. a Vall.
in conſi. 74. nu. 7. lib. 2. Simon de Pet. de inter-
pret. vltim. volun. lib. 4. dubit. 10. num. 57. &
15 ſeq. & Mantic. in d. tit. 7. nu. 14. In quo caſu
extraneos intelligi omnes, præter filios, &
nepotes, alioſque, qui in ſucceſſione parentum
locum filiorum obtinent, plenè probat Me-
noch. in allegata præſump. 140. nu. 2. & ſeq.
quem refert Marc. Ant. de Amat. in deciſio.
Marcb. Anchonit. 84. nu. 5. & Surd. in d. q.
✱ 15. nu. 85. cum plur. ſeq. [Quæ concluſio pro-
cedit, etiam ſi exiſtente filia in medio ſint in-
ſtituti fratres, vel ſorores, aut aſcendentes, vt
plenè probat Stepha. Gratian. in deciſio. 210.
16 per totam,] Et ſi filius eſt pro vna parte in-
ſtitutus, & pro alia parte extraneus, & vxori
eſt legatus vſusfructus, tunc pro parte filij le-
gatum reſtringitur ad alimenta tantum, pro
parte verò extranei mulier habere debet in-
tegrum vſumfructum illius portionis, vt bene
probant idem Surd. in alleg. quæſt. 15. num.
147. cum plur. ſequen. & Menoch. in d. præ-
17 ſump. 140. nu. 8. & ſeq. Et ſi filij inſtituti de-
cedunt, & hæreditas peruenit ad extraneos,
tunc mulier, quæ prius habebat alimenta, de-
bet habere integrum vſumfructum, vt plenè
fundant in eiſdem locis, Surd. nu. 162. vſque
ad num. 196. & Menoch. num. 77. & Vtiu. in
18 deciſio. 430. num. 3. Et idem eſt ſi ob aliquod
delictum bona filij perueniant ad fiſcum, vt
19 affirmat idem Surd. ibidem num. 196. Fallit
autem hæc concluſio, quando ex coniecturis
conſtat teſtatorem voluiſſe, quòd vxor habe-
ret ſolum alimenta, etiam inſtitutis extraneis,
prout ex authoritate Capr. in conſ. 158. refert
Mantic. in d. titu. 7. num. 15. & ſequen. plenè
Marc. Anto. de Amat. in d. deciſ. 84. à nu. 16.
vſque ad finem, & Menoch. in d. præſum. 140.
20 nu. 11. cum plur. ſequen. An autem ſi in eo-
dem teſtamento, in quo teſtator inſtituit hære-
dem extraneum, reliquit etiam vxorem vſu-
fructuariam omnium bonorum, præſuma-

tur voluiſſe, quòd vxor habeat integrũ vſumfructum, & hæres nudam proprietatem, vel quòd ambò ſimul concurrant in vſufructu? vide eundem *Menoch.* qui aliquos caſus notabiliter diſtinguit in eadem *præſum.* 140.
21 *nu.28.cum plur.ſeq.* Et quid ſi reliquit vxorem vſufructuariam vnà cum filijs, an debeat mulier habere alimenta tantum, vel medietatem vſusfructus? vide *Hier.Gabr.in cõſ.127. nu.2.& ſeq.vol.1.* plenè *Menoch.in d.præſ. 139.nu.21.& ſeq.* pleniſſimè *Surd.in d.q.15. num. 204. cum plur. ſeq.* & alios relatos per *Marc.Ant.de Amat.in d.deciſ.84. nu. 8. & 32. & Stepha.Gratian.in 1.lib. diſceptatio.*
22 *forenſ.cap. 70. nu. 49. cum ſeq.* Et an prius deducenda ſint alimenta filiorum, & de eo, quòd ſupereſt ali debeat ipſa mulier, vel potius æqualiter ſint diuidendi fructus? vide *Ioſeph.Ludou.in deciſio.Peruſ.46. in 3. dub. nu.11.& ſeq.* qui cõcludit ex præſumpta teſtatoris mente prius eſſe deducenda filiorum alimenta, quæ opinio eſt ſatis æqua, & rationalis, *arg.tex.in l.cum acutiſſimi*, *C.de fideicom.* & pro ea allegat *Soc.iun.in conſi.97.nu. 24.lib.1.& Natt.in conſi.387.num. 8. lib.2.*
23 Nam etiam ipſa mulier ante omnia deducit ſuas dotes, & antefatum tãquam æs alienum, & ex reſiduo hæreditatis viri accipit alimẽta, vt refert *Peregr.de fideicom. art.33.num.41.* quem ſequitur *Gaſp.Theſau.in quæſt. foren. 54.nu.7. poſt Capyc. in addit. ad Napoda.in tit.de iur.dot. in conſuetu. incip. hæredeſque*
* *mei, in princ.* [Legatum enim vſusfructus cũ dote non compenſatur, vt ex magis communi Doctorum ſententia plenè probat *Gratia. in primo lib.diſceptatio.forenſ.cap.134.num.1.*
24 *cum ſeq. & per tot.*] An autem ex eo, quod maritus reliquit vxorem adminiſtratricem, & vſufructuariam omnium bonorum, cenſeatur eam quoque reliquiſſe tutricem communium filiorum? vide *Boer.in deciſio.124. in princip.*

Finis Cap. Octaui.

CAPVT NONVM.

Tvtor tenetur librum ſuæ adminiſtrationis, & legitimum inuentarium facere, ac demum fidelem rationem reddere, alioquin præſumitur eſſe in dolo, nec liberatur ab onere reddendi rationem ſuæ adminiſtrationis, quamuis teſtator ſpecificè eum ab huiuſmodi onere liberauerit; Fallit autem hæc concluſio, quando filius, relicto patre ſuorum filiorum tutore, eum ab onere reddendi rationem tutelæ adminiſtratæ liberauit. Verum quomodo hæc concluſio intelligenda ſit, cum nonnullis alijs notabilibus concluſionibus ad hanc materiam attinentibus, pleniſsimè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Tutor, & qui aliena negotia gerit, tenetur librum conficere, & rationem reddere.*
Aliàs præſumitur in dolo, & contra eum iuratur in litem, nu.2.
Primo ampliatur etiam ſi liber conficitur, ſed inordinatè, vel perplexè, & quid ſpecificè liber continere habeat. nu.3.
Secundo ampliatur idem eſſe ſi tutor legitimum inuentarium non conficit, nu.4. Et quæ ſit ratio, num.5.
Tertiò ampliatur, quia licet teſtator remittere poſſit tutori confectionem inuentarij, non tamen poteſt remittere confectionem libri, num.8.
5 *Tutor legitimum inuentarium non conficiẽs præſumitur in dolo, & vſurpator bonorum, Immo contra eum iuratur in litem, & nu. 6.*
7 *Redditionis cõputorum tẽpore adminiſtrator debet dare copiam libri, & inuentarij.*
8 *Red-*

8 *Reddita ratio non dicitur, niſi appareant cõputa diſtincta cum credito, & debito.*

9 *Redditio rationis neceſſariò fieri debet, etiam ſi teſtator ſpecificè adminiſtratorem liberauit ab onere reddendi rationem, & nu. 10.*

Limitatur non procedere, quando filius in teſtamento liberauit patrem ab actione tutelæ filiorum teſtatoris, nu. 11. Vbi de ratione.

Id autem ampliatur primo in matre, nu. 12.

Et hoc etiam ſecundo ampliatur in ſocero, nu. 13.

Ac tandem tertio ampliatur quoq; in patrono, nu. 14.

15 *Legatum liberationis ab onere reddendi rationem futuræ adminiſtrationis ad multa prodeſt, non autem pro dolo.*

Primo ampliatur procedere etiam in patre, nu. 16.

Secundo ampliatur, etiam ſi teſtator legaſſet omne id, in quo pro redditione rationis cõdemnari contigiſſet, nu. 17. Et de ratione, nu. 18.

18 *Dolus futurus remitti non poteſt, ſed intelligitur de vero dolo, non de præſumpto, nu. 12. Et quis dicatur.*

Dolus verus, & quis præſumptus, nu. 23.

Teſtatore expreſsè mandante, quòd tutor non teneatur de doloſa adminiſtratione, talis diſpoſitio non valeret, & de ratione, nu. 19.

Et quid ſi legauit omne illud in quo veniret condemnandus tutor, etiam pro doloſè geſtis? Alij tenent, quod poſſit moleſtari, nu. 17. & 18. & alij, quod moleſtari nequeat, nu. 20.

22 *Dolus in adminiſtratione tutelæ, vel ſocietatis, ex quibus præſumatur.*

24 *Tutor vt non teneatur de mala adminiſtratione, quæ facere teneatur, remiſſiuè.*

25 *Tutor pupilli pecuniam non debet tenere otioſam, aliàs ad intereſſe tenetur.*

26 *Tutor nomina debitorum exigere debet in tempore, aliàs tenetur de proprio, ſi nõ ſoluendo efficiuntur.*

27 *Tutor pupilli pecuniam deponens penes campſorem publicum tunc idoneum, eo poſtea decocto ad nihil tenetur.*

28 *Tutor in proprios vſus conuertens pecuniã pupillarem, tenetur ad duplum, & punitur etiam extra ordinem.*

Ampliatur idem eſſe in Maſſario Reipublicæ, qui vtitur pecunia certo vſui deſtinata, nu. 29.

Limitatur ſi palam in proprios vſus conuerteret ad finem traſicandi ad beneficium pupilli, nam ad intereſſe tantum teneretur, nu. 33.

30 *Caſſerij bancheriorum, inſcio Domino, conuertentes pecunias in proprios vſus, tanquam fures puniuntur.*

Ampliatur ita etiam puniri quemlibet adminiſtratorem pecuniæ publicæ, nu. 31. & etiam pœna vltimi ſupplicij, nu. 32.

34 *Tutori an licitum ſit emere bona pupilli, remiſſiuè.*

35 *Tutor ſi prius erat pauper, & deinde reperitur diues, nõ præſumitur ſurripuiſſe bona pupilli.*

36 *Officialis ſi tẽpore promotionis erat pauper, & poſtea reperitur diues, præſumptionem habet contra ſe.*

37 *Clericus præſumitur ex fructibus beneficij acquiſiuiſſe, quando non habuit proprium patrimonium, nec artificium.*

Clerico conceſſa licentia teſtandi, an intelligatur etiam conceſſa de bonis quæſitis ex illicitis negotiationibus, remiſſiuè.

38 *Suſpitionis iuſta cauſa in tutore, quæ ſint. remiſſiuè.*

Et ſignanter ſi malè vtatur ſubſtantia fideiubendo pro alio, nu. 40.

Suſpitionis iudicio pendente, an remouẽdus ſit ab adminiſtratione, remiſſiuè.

39 *Officiali an ſit interdicenda adminiſtratio pendente inquiſitione, remiſſiuè.*

40 *Tutor ſtatim remouendus eſt, ſi malè vtatur ſubſtantia pro alio fideiubendo.*

Maritus ob fideiuſſiones factas tenetur conſtante matrimonio dotem in tuto ponere.

Tutor ſi vectigalia Regia conduxit, vel ſi pro alio conducente fideiuſſit, ab adminiſtratione remouetur.

41 *Tutor antequam reddat rationem, non cogitur ad exhibendum bona in inuentario deſcripta ſecundum vnam opinionem, ſed contrarium verius eſſe alij tenent.*

Sed an tutor à contutore poſſit, durante adminiſtrationis tempore, rationum redditionem petere? eo. nu. 41.

42 *Tutor in redditione computorum an deducere poſſit ſalarium, remiſſiuè.*

43 *Tutor debitor pupilli, offerens ſoluere in prõptu, an remoueatur, Iudicis arbitrio relinquitur.*

Sindicus, vel Electus debitor Vniuerſitatis offerens in promptu ſoluere, an poſſit adminiſtrare, Iudicis arbitrio relinquitur.

44 *Tutor an ſemel redditis rationibus poſſit amplius moleſtari, & quid in alijs adminiſtratoribus, remiſſiuè.*

45 *Calculi errore allegato in rationibus redditis tutoris, quid faciendum, remiſſiuè.*

Et

Digitized by Google

Et an interim ſit ſuperſedēdum in exequutione pro ſumma liquidata, nu.46.remiſſiuè.

Onus autem probandi errorem, an incumbat tutori, qui liberationem habuit, an verò minori, qui errorem allegauit, eodem nu. 46.remiſſiuè.

47 *Tutor an teneatur de geſtis per eum pro rata, vel in ſolidum, remiſſiuè.*

48 *Tutoris liberatio an proſit cōtutori? remiſſiuè.*

49 *Tutor finita tutela an teneatur petere curatorem minori.*

Et an interim teneatur proſequi lites pupilli iam inceptas, remiſſiuè.

50 *Minor qui finita tutela petijt curatorem, an teneatur ſub illa cura perſeuerare, remiſſiuè.*

51 *Curator à patre in teſtamento datus, an debeat per Iudicem confirmari, inuito, ſeu non petente minore, remiſſiuè.*

52 *Regula, quod curator non datur adulto inuito dupliciter limitatur. Primo in curatore ad litem. Secundo, in Regibus, & alijs ſupremis Principibus.*

23 *Curator datus in teſtamento non tenetur ſatiſdare.*

1 TVtor, & quilibet
alius, qui aliena negotia
gerit, tenetur
ſuæ adminiſtrationis
librum diligenter
conficere, eiuſq;
rationem fideliter
reddere, *l.1.§. officio*,
cum ibi not. per
Bart. ff. de tute. &
ration. diſtr. & *l.ſi quis abſentis, ff. de neg.*
geſt. vt in ſpecie notant *Rom.in conſ.414.nu.*
1.*Dec.in conſ.178.nu.1.& ſeq.* Hiero.Gabr.
in conſ.148.nu.2.& *per tot.lib.* 1. *Cephal. in*
conſ.678.nu.24.lib.5.Rol.à Vall.in conſ.49.
nu.1.& ſeq.lib.1.Camill.Borrell.in conſ.31.
nu.1.cum plur.ſeq.& *Menoch.de arbitr.iud.*
2 *lib.2.caſ.209.nu.1.cum plur.ſeq.* Quicunque
enim adminiſtrator, qui librum rationum cū
introitu, & exitu non conficit, in dolo eſſe
præſumitur, & contra eum iuratur in litem,
vt benè tradit *Plot. in repet. l. ſi quando*, C.
vnde vi, nu.194. Affl.in deciſ.360.nu.3. Rol.
à Vall.in d.conſ.49.nu.24.& *Burſat.in conſ.*
3 105.*nu.1. lib.* 1. Idque ampliatur etiam ſi librum
rationum conficiat, ſed inordinatè, debet
enim huiuſmodi liber ſpecificè continere
annum, diem, menſem, locum, à quo recepit,
& cui dedit, & qui fructus ex quolibet fundo,
& à quo colono percepti ſunt, & ſic ſigillatim
& diſtinctè omnia clarè referre, vt ex eo veritas,
& falſitas abſque alio adminiculo cognoſci
poſſit, alias enim rationum perplexitas
idem operaretur, ac ſi liber confectus non
fuiſſet, prout benè docent *Cephal. in d. conſ.*
678.nu.45.& ſeq.Rol.à Vall. in d. conſ. 49.
nu.20.& *ſeq.Burſat.in d.conſ.105 nu. 3. &*
ſeq. plenè *Menoch.de arbitr.iudic. lib. 2. caſ.*
208.nu.20.& ſeq. pulchrè *Bouadill. in ſua*
Politic.lib.5.cap.4.nu.71.& *Muñoz de Eſcobar*
in tract.de ratiocin.cap.10.nu.47.& ſeq.
4 Et idem quoque eſt, ſi tutor legitimum inuentarium
non conficit, iuxta formam traditam
in *l.tutor qui repertorium, ff.de admin. tuto.*
& *Bar.in l.tutoris*, C.*eod.* & plenè per *Plot.*
in d.cap.ſi quando, nu.237. cum plurib.ſeq.
5 *vſque ad nu.243.* Nam præſumitur eſſe in
dolo, & vſurpator bonorum pupilli, vt inquit
Affl.in deciſ.13.nu.17.& *Rol. à Vall.in dict.*
6 *conſ.49.nu.18.* Et contra eum iuratur in litē,
vt inquit idem *Affl.in deciſio.207.num.4.&*
✻ *Plot.in ead.l.ſi quando, nu.240.* [Illudque
tenetur facere ſtatim, dum incipit adminiſtrare,
non expectato tempore trium menſium,
quod hæredibus conceditur, vt animaduertit
Gaſp.Theſau.in quæſt.forenſ.lib.3.cap.6.nu.
7 1.*verſ.tu dic clarius.*] Et tempore redditionis
computorum quilibet adminiſtrator tenetur
parti exhibere librum rationum, & inuentarium,
& pati, quod omnium copia ad
omnem partis aduerſæ requiſitionem extrahatur,
vt inquit idem *Plot.in ead. l. ſi quando,*
*nu.133.& Borgn.*Cauale.*in tract. de tutor.nu.202.&*
in deciſ.Fiuiz.38.nu.13.in 1.
8 *par.* Non enim dici poteſt legitimè reddita
ratio adminiſtrationis, niſi de ea appareant
computa diſtincta, ex quibus conſtet creditū,
& debitum, ita vt veritas calculi, ac totius negotij
haberi poſſit, vt poſt alios plenè refert
Peregr.in conſ.81.nu.10. lib. 5. & adeò difficile
eſt huiuſmodi rationes rectè ac perfectè
reddi poſſe, quod Iudicis arbitrio relinquendum
eſſe, quo pacto reddi debeant, cenſuit
Bald.in l.voluntates, nu.2.C.de fideicom.&
alij relati per *Menoch.de arbitrar.iud.in caſ.*
209.nu.10.& *ſeq.* Et licet teſtator remittere
poſſit tutori confectionem inuentarij, vt ex
communi Doctorū ſententia refert *Iul.Clar.*
in §.teſtamentum, q.66.verſ. quoad tertium,
non tamen poteſt remittere confectionem libri
rationum, vt pulchrè inquit *Ruin. in cōſ.*
97.nu.7.verſ.ſecundo confirmatur, vol.5. &
in conſ.69.nu.9.in fine, verſ.quinimò, & nu.
13.verſ.& *ſicut, vol.* 2. Cuius differentiæ ratio
eſt, nam quod poſſit remitti confectio inuentarij,
in eo fundari poteſt, ne fortè pupilli

pau-

paupertas,& ſui patrimonij ſecreta pandan-
tur, l.2.C.quib.& quan.quar.pars,lib.12. Li-
bri verò acceptorum, & datorum confectio
ſolum pertinet ad pupilli vtilitatem, vt veri-
tas rationum clarius eluceſcat, ideo remitti
non poteſt, quia tutori delinquendi occaſio-
nem præberet, vt poſt eundem Ruin. in cita.
locis, refert Phil.Port.Imolenſ.in conſil.146.
9 nu.53.& ſequen. Adeo autem neceſſaria eſt
hæc rationis redditio in quolibet adminiſtra-
tore, quòd ab ea non excuſatur etiam is, quem
teſtator ſuorum filiorum tutorem reliquit, vel
dominus ſuorum bonorum adminiſtrationi
præpoſuit, & ab hoc onere reddendi rationẽ
ſpecificè liberauit, nam ea liberatio non ope-
ratur, vt non teneatur ſuæ adminiſtrationis
rationem reddere, & reliqua reſtituere; ſed
hoc tantum, vt in diſcuſſionibus computorũ
nimiũ ſtricta, & ſcrupuloſa inquiſitio remit-
tatur, l.quidam decedens, cum ibi not. per glo.
& Doct.ff.de admin.tut. & l.ſi ſeruus ve-
titus,ff.de leg.1.Couar.in 2.lib.var.reſol.c.
14.nu.2.& alij plenè relati per Mich.Graſſ.
in 1.lib.recept.ſent.in §.legatum, num.7.&
Menoch.de præſump.lib.4.præſum.164.n.1.
10 Vnde hac liberatione non obſtante, tenebi-
tur omnino ſuæ adminiſtrationis rationem
reddere, ac reſtituere totum id, in quo facto
calculo datorum, & acceptorum apparuerit
liquidus debitor, vt notant Bar in l.Aurelio,
§.Gaius,nu.7.ff. de lib.leg.Rum.in conſ.69.
nu.3.lib.2.& in conſ.97.nu.6.lib.5. Pariſ. in
conſi.84.nu.35.lib.1.& alij relati per Menoc.
11 in d.præſum.164.nu.17. Hæc autem conclu-
ſio ſingulariter limitatur, quòd non habet lo-
cum, quando filius in teſtamento liberauit pa-
trem ab actione tutelæ filiorum ipſius teſtato-
ris, nam talis liberatio operatur, vt pater mo-
leſtari non poſſit etiam pro reliquorum reſti-
tutione, tam ſi in proprios vſus pupillorum
bona conuertit, quam ſi eorum pecunias pro-
prio nomine fœnori dedit, vt expreſsè caue-
tur in l.Aurelius,§.Titius,ff.de liber.leg. vbi
Iuriſconſ. huius deciſionis rationem reddit,
quia ob naturalem affectum omnia videntur
à filio patri conceſſa, quod Sceuolæ reſpõſum
pro notabili refert Rom.in ſing.111.illudque
extollunt Alcia.in tract.de præſump.regu.1.
præſump.6.nu.1.Couarr.in d.cap.14.num.1.
verſ.poſtremo opportunè, & Menoch. in d.
præſum.164.nu.18.& de arbit.iud.lib.2. caſ.
209.nu.25.& ſeq.& in conſ.22.num.4. lib.1.
12 Eandemque concluſionem ex eadem ratione
procedere etiam in matre, teſtantur Gozad.
in conſi.94.num.16.& Crot.in repet. l.nemo
13 poteſt,nu.55.ff.de leg.1. Et eam quoque am-
pliat procedere in ſocero cum patris loco ha-
beatur, Menoch.in d.conſ.22.num.3.& ſeq.
14 Et etiam in patruo eam ampliant Pariſ. in
conſi.87.num.23.vol.1.& Dec. in conſi.178.
col.pen.verſ.& quia Dominus Ambroſius eſt
15 patruus. Eadem quoq; concluſio declaratur,
quòd huiuſmodi legatum liberationis ab one-
re reddendi rationem futuræ adminiſtratio-
nis ſolum prodeſt adminiſtratori, vt non te-
neatur de omiſſis, & neglectis, nec pro leui,
aut leuiſſima culpa, non autem vt liberationẽ
conſequatur de ijs, quæ doloſè geſſerit, vt be-
nè probant Ruin.in conſ.69.nu.3.& per tot.
lib.2.Crau.in conſ.193.num.9. Dec. in conſ.
178.nu.3.& alij, quos plenè refert Menoch.
in d.præſum.164.nu.7.& in conſ.731. nu.6.
lib.8.& Franc.del Caſtill.in deciſ.22. nu.5.
16 & ſeq. Quod procedit etiam in patre, cui fuit
relicta liberatio à filio, nam licet cenſeatur li-
beratus etiam à reliquorum reſtitutione, ta-
men hoc intelligitur, dummodo ad ea non
teneatur ratione doli cõmittendi, prout hanc
concluſionem intelligit, & declarat Alcia. in
17 d.præſum.6.ſub nu.1. Quam concluſionem
multi ampliant procedere, etiam ſi teſtator
non ſolum liberaſſet adminiſtratorem ab one-
re reddendi rationem ſuæ futuræ adminiſtra-
tionis, ſed etiam ei legaſſet omne id, in quo eũ
pro ea cauſa condemnari contigiſſet, prout te-
nuerunt Socin.in conſi.72.nu.8.& ſeq. lib.3.
Peregr.in conſ.40.ſub nu.11.lib.3. Alciat.in
d.præſump.6.nu.2. Couarr.in d.cap.14.ſub
nu.2.verſ.idem erit, & alij relati per Menoc.
18 in d.præſump.164.nu.7. Cuius concluſionis
ratio eſt, nam dolus futurus remitti non po-
teſt, l.conuenire,ff. de pact. dotal. dolus enim
eſt delictum, l.1.§. nunc tractemus,ff.de tut.
& rat.diſtr. vt inquit Eugen.in conſ.56. nu.
14. & ideo permitti non debet, quòd detur
occaſio delinquendi, vt bene probat tex. in l.
Aurelio,§.Gaius,ff.de liber.leg. vbi Bart.nu.
8. dicit, quòd etiam ſi expreſsè teſtator ordi-
naſſet, quòd tutor, ſeu alius ſuorum bonorum
adminiſtrator non teneatur de doloſa admi-
niſtratione, non valeret talis diſpoſitio; cum
qua concluſione concordant plures alij relati
per Menoch.in eadem præſump.164.nu.5.&
Maſcard.de probat.in concluſ.1258. nu.16.
19 Tanto magis, quia hoc ius reddendi ratio-
nem fauore publico eſt introductum, cui pri-
uatorum pactionibus renunciari non poteſt,
vt probatur in l.quidam decedẽs, ff.de admin.
tut. & ita in ſpecie notant Signorol. de Ho-
mod.in conſ.110.num.8.& ſeq.& Muñoz de
20 Eſcobar in tract.de ratiocin.c.5.nu.4. Non
tamen deſunt, qui in propoſito caſu tenent, ꝙ
quando teſtator remiſit omne id, in quo admi-
niſtratorem ex cauſa ſuæ adminiſtrationis cõ-

dem-

demnari contigerit, tunc nullo modo mole-
ſtari poſſit, etiam pro doloſè geſtis, cuius opi-
nionis fuerunt *Dyn.* & *Rayner. in l. ſi quis*
rationes, ff. de libe. leg. Gozad. in conſ. 94. nu.
10. & alij, quos refert *Menoch. in eadem præ-*
ſum. 164. nu. 8. præſertim ſi teſtator grauauit
hæredem, vt quicquid à tutore exegerit, eidē
reſtituat, iuxta not. per *Philip. Port. Imolenſ.*
in d. conſ. 147. nu. 4. Quorum opinioni licet
non videatur aſſentire Menoch. in citato lo-
co, dicens in iudicijs non eſſe recedendum à
communi, pro qua multum vrget illa ratio,
ne detur occaſio delinquendi. Nihilominus
negari non poteſt pro hac ſecunda opinione
tenuiſſe etiam multos Doctores magnæ autho
ritatis, quos nouiſſimè refert, & ſequitur *D.*
Garz. Maſtrill. vir quidem ſummæ doctri-
næ, & inter Doctores noſtræ ætatis nemini
21 ſecundus *in decif. 24. nu. 16. & ſeq.* Poſita
autem prima opinione pro vera, quòd dolus
futurus nullo modo remitti poſſit, nec remiſ-
ſus præſumatur, ea tamen intelligi debet de
vero dolo, qui conſiſtit in faciendo, non autē
de dolo præſumpto, qui oritur ex aliqua ne-
gligentia in omittendo, vt puta ſi tutor inuē-
tarium cōficere neglexit, vel pupilli pecunias
ad honeſtum lucrum ponere omiſit, nam hu-
iuſmodi dolus præſumptus remitti poteſt, &
remiſſus præſumitur, ſi teſtator amplis verbis
futuræ adminiſtrationis liberationem lega-
uit, vt poſt *Glo. in d. l. quidam decedens*, teſtā-
tur *Dec. in conſ. 178. ſub nu. 3. Pariſ. in conſi.*
84. nu. 32. vol. 1. Phil. Port. Imolenſ. in d. cōſ.
147. nu. 26. Menoch. in conſ. 22. nu. 5. & ſeq.
lib. 1. & *in d. præſum. 164. nu. 9. Maſcard. in*
concl. 1258. num. 18. & ſeq. Ant. Sola in con-
ſuet. Sabaud. in tit. de minor. fo. mihi 96. nu.
14. & ſeq. & alij, quos plenè refert *Maſtrill.*
in d. decif. 124. nu. 18. cum plur. ſeq. & *Frāc.*
22 *del Caſtill. in d. decif. 22. nu. 4.* Ex multis au-
tem præſumitur tutoris dolus circa eius ad-
miniſtrationem, quæ videri poſſunt penes
Maſcard. de probat. in concluſ. 1397. per tot.
Rol. à Vall. in conſ. 49. nu. 18. cum plur. ſeq.
lib. 1. Menoch. in d. cōſ. 22. n. 11. cū plur. ſeq.
& Farinac. in conſ. 95. per tot. & multas con-
iecturas, ex quibus præſumitur dolus in admi
niſtratore ſocietatis refert *Gargiareus in pa-*
23 *trocin. 29. per tot.* Quis verò dicatur dolus
verus, & quis dolus præſumptus? plenè expli-
24 cat *Surd. in decif. 216. per tot.* Sed vt tutor
non teneatur de mala adminiſtratione, multa
facere tenetur, quæ notabiliter refert *Rom. in*
conſi. 425. per tot. cui addi poſſunt notata per
Borgn. Canale. in tract. de tut. nu. 111. cum
plur. ſeq & Didac. Spin. in ſpec. teſtamen. in
glo. 29. nu. 43. & ſeq. & *nu. 51. cum plur. ſeq.*

25 Et inter cætera tenetur pupilli pecuniam nō
tenere otioſam, ſed eā conuertere in emptio-
nem prædiorum, vel ad honeſtum lucrum,
alias tenetur ad intereſſe, iuxta not. per *Rom.*
in conſ. 139. cum ibi relatis per *Mandoſ. in*
addit. plenè per *Ioſeph. Ludou. in decif. io. Pe-*
ruſ. 67. per tot. in 2. pat. Io. Bapt. Ladereb. in
conſ. 177. per tot. & latè per *Muñoz de Eſco-*
bar in tract. de ratiocin. c. 14. nu. 3. cum plur.
ſeq. quo caſu valde dubia quæſtio eſt, an tenea-
tur etiam ad vſuras vſurarum, ſed plenè diſ-
cuſſo articulo, concludit quod non, *Frāc. del*
Caſtill. omnino videndus in *decif. 22. nu. 42.*
26 *cum plur. ſeq.* & præciſè *num. 56.* Tenetur
quoque nomina debitorum exigere in tempo
re, & in vtilitatem pupilli conuertere, alias ſi
eius culpa efficiuntur non ſoluendo, tenetur
de proprio, vt plenè notant *Soc. in conſ. 2. nu.*
8. & ſeq. vol. 1. Plot. in repet. d. l. ſi quando,
num. 216. C. unde vi, & *Borgn. Canale. in d.*
tract. de tutor. nu. 218. & *in decif. Piniz. 39.*
* *nu. 34. in 1. par.* [Onus autem probandi, quod
debitores tempore ſuſceptæ tutelæ erant ſol-
uendo, & poſtea culpa tutoris, qui eos exige-
re non curauit, effecti ſunt inexigibiles, incum
bit pupillo, vt ex magis communi Doctorum
ſententia plenè probat *Stephan. Gratia. in 1.*
lib. diſceptatio. forenſ. cap. 125. num. 10. cum
plur. ſeq. per tex. in l. chirografis, cum ibi not.
per *glo. in ver. probatum, ff. de adminiſt. tut.*
& glo. in l. 2. in ver. ſuſcepta. C. arbitr. tutel.
& idem quoque affirmant *Guttier. in tracta.*
de tutel. par. 3. cap. 1. num. 98. & *Franc. Mu-*
ñoz de Eſcobar. in tract. de ratiocin. cap. 19.
num. 22. cum ſeq. Eademque iuris diſpoſitio
ampliari poteſt ad Erarium Baronis, qui ad
inſtar tutoris tenetur, ſi culpa, vel negligentia
omiſit exigere a debitoribus, ſecus vero ſi non
fuit negligens, neque culpoſus, vt bene probat
Lanar. in conſ. 99. per tot. Licet aliud ſtatutū
ſit in exactore rerum fiſcalium, per *tex. in l.*
miſſi opinatores, cum ibi not. per *Luc. de Pēn.*
& *Ioan. de Plat. C. de exact. tributor. lib. 10.*]
27 Verùm ſi pecuniam pupillarem depoſuit pe-
nes campſorem publicum, qui communi æſti-
matione reputabatur idoneus, eo decocto, tu-
tor ad nihilum tenetur, vt plenè probat *tex.*
in l. ſi res pupillaris, ff. de adminiſt. tutor. per
quem ita dixerunt *Anchar. in conſ. 330. Ioā.*
Lopez in cap. per veſtras, de don. inter vir. &
vxor. in 6. not. in ver. Sepeſmo infertur, nu. 3.
Petr. de Vbald. in tract. de duob. fratr. par. 8.
28 *in princ. nu. 4.* Sed ſi tutor pecunias pupilla-
res in proprios vſus conuertit, prædo eſſe di-
citur, & nedum tenetur ad duplum, ſed etiam
extra ordinem puniri debet ratione doli, &
fraudis, vt inquit *Crau. in conſ. 286. ſub nu. 1.*
verſ.

verſ.ſecundo reſpondeo,quem refert *Eſcobar*
in d.tract.de ratiocin.cap.14.nu.22. & ſeq.
29 Et eandem concluſionem procedere in maſ-
ſario reipublicæ, qui vtitur pecunia certo
vſui deſtinata,teſtatur *Bouadill. in ſua poli-*
tica lib.5.cap.4.nu.81. & Auendan.de exeq.
mandat.in 2.par.cap.14.num.3 quem refert
30 *Eſcobar.in d.cap.14.nu.24.& ſeq.* Vndeca-
pſerios bancheriorum, qui pecunias bãci in-
ſcio domino in proprios vſus conuertunt,tã-
quam fures criminaliter puniendos eſſe, ple-
nè probat *Petr.Caball.in reſol.crim.caſ.136*
per tot. Licet enim contrarium conſuluerit
*Dec.in conſ.6.*in theſaurario Principis, nihi-
lominus eius opinio ꝓcedit in caſu ſuo, quã-
do theſaurarius, vel exactor tenetur de pecu-
nia in tempore certo, & determinato rationẽ
reddere, tunc enim non prohibetur interim
ea vti, ſecus verò quando tenetur pecuniam
exactam ſtatim in arca reponere pro fiſci, aut
reipublicæ commoditatibus, vel eam ad cer-
tum vſum expendere, vt benè diſtinguit *Pere-*
gri.de iur.fiſc.lib.6.tit.3.nu.7.& ſeq. plenit-
ſime *Burſat.* omnino videndus in *conſ.325.*
per tot.& in conſ.ſeq. lib. 3. optimè *Surd.in*
conſ.391.per tot.lib.3.& Menoch.in tract.de
arbitr. iudic. in 6. centur. caſ.586. num.24.
* [Hinc in pulchro caſu conſuluit *Pau.de Caſt.*
in conſ.250.incip. quod ille fuit emptio, lib.
2. quod ſi theſaurarius ſoluit alicui creditori
debitum camerale anticipatè, retenta aliqua
ſumma pro interuſurio medij temporis,licita
eſt huiuſmodi contractatio, nam in dubio cen
ſetur ſoluiſſe non vti depoſitarius illius pecu-
niæ Cameralis,ad finem liberandi Cameram
ab illo debito, ſed potius tanquam tertius de
propria pecunia,ad hoc, vt ceſſis iuribus illius
creditoris locum ſubingrederetur contra Ca-
meram, & idem affirmat *Burſat.in d.conſil.*
31 *325.nu.28.*] Et idem generaliter procedit in
quolibet publicæ pecuniæ adminiſtratore,
qui eius vſum proprijs commoditatibus ad-
ſcribit, vt plenè explicant *Menoch. de arbitr.*
iud.in 6.centur.in d.caſ.586.per tot.Caber.
in deciſ.70.num.9.& pleniſſimè *Reg.de Pont.*
32 omnino videndus *in deciſ.7.per tot.* Ita quod
etiam pœna vltimi ſupplicij aliquando puni-
ri poteſt, vt pleniſſimè tradit *Petr. Caball.in*
33 *2.centur.reſol.crim.caſ.199.per.tot.* Verùm
ſi tutor pupillares pecunias palam & publicè
in proprios vſus conuerteret, ſcribendo in
ſuo libro rationum,quod eas accepit ad finem
illas traficandi in beneficium pupilli, tunc ad
aliud non tenetur, quam ad earum intereſſe
iudicis arbitrio, præſertim ſi hoc faceret cum
authoritate alterius contutoris, vt ex multorũ
authoritate refert *Eſcobar in d. tract. de ra-*
tiocin.cap.14.nu.26.& ſeq. à quo non diſſen-
tit *Menoch. in cit.loco nu.18.*& eadem con-
cluſio confirmatur ex ijs, quæ notabiliter re-
fert *Marchio de Pont.in conſ.22.ſub nu. 12.*
& ſeq.& plenè *Hier. Ceuallos in cõmu. opin.*
34 *contra commu.quæſt.234.per tot.* An autem
tutori licitum ſit emere bona pupilli? vide
Borgn.Caualc.in tract.de tutor.num.177.&
ſeq.Anto.Gamm.in deciſ.Luſitan.117.nu.1.
Caldas Pereyr.in l.ſi curatorem habens,C.de
in integr.reſt.minor.in ver. contractum fe-
ciſti,nu.31.cum ſeq.& Didac. Spin.in d.gl.
29.nu.59.& ſeq.& quæ dixi ſupra *in 1.par.*
35 *cap.5.nu.8.& ſeq.* Sed an tutor qui erat pau-
per, & deinde poſt tutelæ adminiſtrationem
reperitur diues, præſumatur ſubripuiſſe bona
pupilli? vide *Roma.* tenentem, quòd non, *in*
*conſ.159.num.5.*per *tex.in l.ſi defunctus, C.*
*arbitr.tut.*quam concluſionem ſequitur *Ma-*
ſcard.de probat.in concl.1094. nu.3. & alijs
quos refert *Mugnoz de Eſcobar. in tract.de*
ratiocin.cap.42.nu. 18. verſ.crederem tamẽ,
nam potius præſumitur acquiſiuiſſe ex ſua
induſtria, niſi ex alijs coniecturis probetur cõ-
trarium, iuxta not.per *Borgnin.in d.tract. de*
tutor.nu.223.& ſeq.& in deciſ.39.nu.32. in
1. par.& præſertim ſi infra nimium breue
tempus opulentus euaſiſſet, nã tunc malè præ-
ſumendum eſſet de eo, prout in ſimili arguit
Surd. in deciſ.15.nu.11.& Menoch.in conſ.
207.num. 15. quem ad hoc propoſitum refert
Farinac.in conſ.96.num.7. & ſeq. qui tribus
alijs modis hanc concluſionem limitat, & no-
36 tabiliter declarat. Aliud autem eſt in Officia-
li, nam ſi tempore promotionis ad officium
non habebat proprium patrimonium, & po-
ſtea reperitur opulentas facultates habere,
præſumitur eas acquiſiuiſſe ex bonis republi-
cæ per eum adminiſtratis, iuxta *Gloſ.ſingula-*
rem in l.facultas,C.de iur.fiſc.lib. 10. prout
refert idem *Rom.in alleg.conſil.159.nu.5.* &
in conſ.346.nu.19. & *Reg. de Pont.in tract.*
de poteſt. Proreg.ſub tit.de elect. official.§.7.
num.6.& ſeq.fol. 127. huic autem opinioni
multi aduerſantur, quos refert *Maſcard. de*
probat.in concl.216. Sed has opiniones poſt
multas alias per eum relatas conciliat *Me-*
noch.de præſump.lib.3.præſump. 32. per tot.
& præcipuè *nu.8.* vbi inhærendo authoritati
Luc. de Penn. in l. facultas, in fi. C.de iur.
fiſc.lib. 10. dicit iudicis arbitrio relinquendũ
eſſe, vt pro qualitate officialis inſpiciendum
ſit, an ex proprijs, vel publicis bonis acquire-
re potuerit, & proinde ad coniecturas eſſe
recurrendum. Alias quoq; notabiles declara-
tiones, ex quibus vera huius articuli reſolutio
haberi poteſt, plenè refert *Alex. Raudenſ.in*
conſ.

by Google

conſ.50.nu.395.cum plur.ſeq. ad quem me
37 remitto. Et idem eſt in clerico, qui ſi aliquod
non habet artificium, ex quo poſſit licitè ac-
quirere, nec proprium patrimonium præſu-
mitur acquiſiuiſſe ex fructibus beneficij, vt ple
nè probat *Rom.in d.conſ.159.nu 4.& ſeq.*&
in d.conſ.346.nu 18. vbi rationem diuerſita-
tii aſſignat, nam officialis prohibetur durante
officio negotiari, per *tex.in l.eos.& in l.quiſ-
quis, C.ſi cer.pet.* & idem eſt in clerico, quod
nõ eſt prohibitum tutori, vt ibi per eum. Sed
an in dubio clericus præſumatur acquiſiuiſſe
de bonis Eccleſiæ? vide plenè not. per *Me-
noch.de arbitr. iud.lib.2.caſ. 195.per tot.&
in d.tract.de præſump.lib.3.præſum. 53.per
tot.*pulchrè *Barbat.in conſ. 39. vol.* 4. & ple-
niſſimè *Burſat.in conſ.376 lib. 4. per tot.* Et
ſi clerico conceditur licentia teſtandi, an in-
telligatur conceſſa etiam de bonis quęſitis ex
illicitis negotiationibus? plenè explicat idem
38 *Burſat.in conſ.461.in eod.lib.*4. Quæ autem
ſint iuſtæ cauſæ ſuſpitionis in tutore? & an
pendẽte iudicio ſuſpitionis ſit ab adminiſtra-
tione remouendus? vide omnino *Ludou. Mo
rot.in conſ.74.num.16.cum plur ſeq. Borgn.
Caualc.in tract.de tutor.nu.*18. & *ſeq. Aff.
in deciſ.357.nu.5.& ſeq & ibid. Vrſill. nu.*
39 4.*& ſeq.* Et quid in officiali, an pendente in-
quiſitione ſit ei interdicenda adminiſtratio?
vide *Vinc. de Franch.in deciſ.* 8. plenè *Petr.
Caball.in 1.centur.reſol.crim.caſ.76.per tot.
Reg.* Conſiliar. *Ioã. Andr.de* Georg.*in alleg.
42.nu.21.& Reg.de Pont.in deciſ.7.nu.7. &
nu.14.cum ſeq.*& plenius *in deciſ. 25. nu.* 1.
40 *in prin.* quem omnino videas. In quo articu-
lo eſt notandum, quòd inter cæteras reputa-
tur iuſta cauſa remouendi tutorem ab admi-
niſtratione, ſi malè vtatur ſubſtantia ſua, fide-
iubendo pro alijs, vt plenè probat *Mugnoz
de Eſcobar in d.tract.de ratiocin. c. 6. nu.*78.
& ſeq. qui concludit eum ſtatim ab admini-
ſtratione tutelæ remouendum eſſe, ad inſtar
mariti, qui ob fideiuſſiones factas tenetur con-
ſtante matrimonio dotẽ in tuto ponere, iuxta
not.per *Doctores omnes in l.ſi conſtante, ff.
ſol.matr.Surd.in conſ.*114.*nu.*15.*lib.*1. Imo
quòd etiam debet tutor ab adminiſtratione
remoueri, & compelli ad reddendam rationẽ
præteritæ adminiſtrationis, ſi vectigalia Re-
gia conducit, vel illa cõducenti fideiuſſor exi-
ſtit, notabiliter refert idem *Eſcobar in eodem
cap.6. nu.* 8. pro qua concluſione allegat *Al-
ber.in l. 1. C.ne tutor.vel curat. vectig. con-
duc.&* Baez *in tract.de decim.tutor.c.2.nu.*
119. Sed ſi pater in teſtamẽto reliquit filijs ali-
quem tutorẽ luſorem, & dilapidatorẽ, an Iu-
dex teneatur paternum ſequi iudiciũ; vel po-
tius eum tanquam ſuſpectum remouere? vide
41 *Franc.del Caſtill.in deciſio.20.per tot.* An
autem tutor cogi poſſit ad exhibendum bona
in inuẽtario deſcripta, antequam reddat vni-
uerſalem rationem ſuæ adminiſtrationis?
*Crau.in conſ.275.nu.13.in fi.*tenet, quòd nõ,
nam ante redditam totius adminiſtrationis
rationem ſciri non poteſt, an tutor ſit debitor,
vel creditor pupilli, in quam opinionem in-
clinant quoque *Neguſ.in tract. de pignor. in
1.memb.5.par.num.37.& Borgn. Caualc. in
tract.de tutor.nu.*214. ſed contrarium verius
eſſe affirmant *Pet.Beninten. in deciſ. Bonon.*
90.*& Surd.in dec.*184.*per tot.* Pro harum ve
rò opinionum concordia animaduertendum
eſt, quod aut agitur de reſtitutione pecuniæ in
inuentario deſcriptæ, & ſine dubio procedit
prima opinio, nam pecunia recipit functionẽ
in genere ſuo, & proinde cum in redditione
rationum eſſe poſſit, quòd tutor remaneat cre-
ditor, omni iure conuenit, quod prius diſcu-
tiantur rationes ſuæ adminiſtrationis, nam ſi
illis diſcuſſis remanet creditor, datur retẽtio,
ſeu compenſatio vnius quantitatis cum alia,
præſertim quando tutor infra breue tempus
offert ſuas rationes liquidare; Aut agitur de
reſtitutione bonorum in inuentario deſcri-
ptorum, & in his procedit ſecunda opinio,
quod non eſt expectandus exitus redditionis
rationis totius adminiſtrationis, ſed ea ſtatim
reſtitui debent, nam etiam ſi tutor remaneret
creditor, non poſſet ea retinere, neque ſuum
creditum cum illis compenſare, quia de quan-
titate ad ſpeciem non datur cõpenſatio, prout
ex magis communi Doctorum ſententia ple-
nè refert *Stepha.Gratian. in 1.tom. diſcepta.
forenſ.cap.*129.*nu.6.cum ſeq.* Quæ concluſio
multo fortius procederet, quando tutor cum
iuramento ad illorum bonorum reſtitutionẽ
ſe obligaſſet, vt fatetur *Borgn. Caualc. in d.
tract.de tutor.nu.*216. & hanc quoque diſtin-
ctionẽ pleniſſimè confirmat *Marius Giurb.
in deciſ.*15.*nu.*8.*& ſeq.* qui ex eadem ratione
concludit via exequutiua ex inſtrumento ſo-
cietatis nullo modo agi poſſe pro capitali, an-
tequam fiat lucri, & damni liquidatio. Verũ
hanc diſtinctionem multipliciter declarat, &
alijs ſubdiſtinctionibus notabiliter exornat,
* vt penes eum videri poteſt. [Nec minus du-
bia quæſtio eſt, an tutor ab alio contutore, vel
ſocius à ſocio, durante adminiſtrationis tem-
pore, rationum redditionem petere poſſit?
pro cuius articuli reſolutione *Franciſc. Mu-
gnoz. de Eſcobar in tracta. de ratiocin.cap.6.
nu.68.cum ſeq.& nu.*71. concludit, regulam
eſſe negatiuam, quod durante adminiſtratio-
ne nemo tenetur collegæ rationem reddere,
ſed

Digitized by Google

ſed ſufficit illum adminiſtrandum admittere,
vt expreſsè cauetur in l.actus,ff.de admiſtr.
tut.& in l.aduerſus,cum ibi not.per gloſ. &
Salyc.C.eod.tit. Sed eam limitari ex cauſa, vt
puta,ſi ſocius eſſet rixoſus,& malè morigera-
tus,vt in l.ſi conuenerit,ff.pro ſoc. vel ſi con-
tutor efficeretur dilapidationis ſuſpectus, vt
in l.ſi plures,§.1.ff.de admin.tutor. vbi gloſ,
concordando iura prædicta, dicit,quod tex.
in d.l.actus,& in d.l.aduerſus, loquuntur de
ratione iudiciali,& finali,quæ adminiſtratio
nis tempore durante à conſocio petenda non
eſt,tex.vero in d.l.ſi plures, loquitur de ra-
tionum redditione extraiudiciali,quam tutor
à contutore,& ſocius à ſocio, etiam durante
adminiſtrationis tempore,ex cauſa petere po
teſt, vt videri,& colligi poſſit,an ſint in admi-
niſtratione fideles, & recti, prout eſſe debēt.]
42 Sed an in redditione computorū tutor poſſit
deducere ſalarium? vide Vinc. de Franch. in
deciſ.122.Borgn.Canale.in d.tract.de tutor.
num.309.& Petr.Caball.in conſ.13.per tot.
✻ [quorum communis reſolutio eſt ſalarium
tutori non deberi,ſi ab initio petitum, vel Iu-
dicis decreto conſtitutum non fuit,aut ſaltim
proteſtatus fuit ſe illud petiturum, prout ani-
maduertit Io.Guttier.in tract.de tutel.& cu
ris,in 3.par.cap.1.ſub nu.4. An autem ſi tutor
eſt Aduocatus,& patrocinator pro cauſis pu-
pilli debeat habere ſalarium? vide Frāc. Mu-
gnoz de Eſcobar.in d.tracta.de ratiocin. cap.
27.nu.52.cum ſeq. qui diſputat articulum ad
43 partes,& pro affirmatiua concludit.] Et an
tutor debitor pupilli poſſit ab adminiſtratio-
ne remoueri,iuxta tex.in auth. minoris debi-
tor,C.qui dari tutor.vel curat. poſſ. ſi offerat
in promptu debitum ſoluere? vide Lud. Mo
rot.in conſ.74.nu.29.qui ex authoritate Cyn.
Bar.& Salyc.in d.auth.minoris debitor,dicit
Iudicis arbitrio relinquendum eſſe,ne ex ipſa
promptuaria debiti ſolutione videatur tutor
nimis affectare tutelam, quod ex eadem ratio-
ne trahi poteſt ad Syndicos, & alios Electos
ad regimen Vniuerſitatis, qui vigore Regiæ
pragmaticæ prohibentur huiuſmodi officia
exercere,ſi ſint ipſius Vniuerſitatis debitores,
vel cum ea litem habeant,vt inquit Reg. Con-
ſiliar.Rouit.in pragm.5.de adminiſt.vniuer-
44 ſit.nu.20. Et an ſemel per tutorem redditis
rationibus ſuæ adminiſtrationis poſſit am-
plius moleſtari? vide omnino Menoch. in d.
conſi.22.num.10.& ſeq.& in tract.de arbit.
iud.lib.2.caſ.209.num.37.& ſeq. Borgn.Ca-
nale.in deciſ.39.nu.16. in 1.par. plenè Mu-
gnoz de Eſcobar in d.tract.de ratiocin. c.41.
per tot. pleniſſimè Farinac.in d. conſ. 95. per
✻ tot. [Rol.à Vall.in conſ.49. lib. 1.Cephal. in
conſ.192.lib 2.Camill. Borrell. in conſil. 31.
pleniſſimè Florez de Mena in variar.quæſt.
lib.1.quæſt.15.per tot.& Iacob.Cancer. in 3.
lib.var.reſol.cap.15.num.300.cum ſequen.]
Et quid in alijs adminiſtratoribus? vide om-
nino Franc. Becc.in conſi. 211.per tot.lib.2.
45 Et quid ſi allegatur error in calculo? vide
plenè not.per Parſ.in conſi.89.per tot. lib.1.
Theſau.in deciſ.260. Maſcard. de probatio.in
concluſ.252.per tot.& Eſcobar in d. tract.de
46 ratiocin.cap.38.per tot. Et an interim ſit ſu-
perſedendum in exequutione pro ſumma li-
quidata? vide quæ pulchrè tradit Peregri.in
conſ.96 lib.5. Cui autem incumbat onus pro-
bandi adeſſe,vel non adeſſe errorem, an ſcili-
cet tutori,qui liberationem obtinuit, an verò
minori,qui eam erroneam allegat? vide Ioā.
Guttierez in tract.de cōtract.iurat. cap.40.
47 nu.13.& ſeq. Et an tutor teneatur de geſtis
per eum pro rata, vel in ſolidum? vide Ma-
48 ſtril.in deciſ.41.per tot. Et an tranſactio, ſeu
liberatio facta in beneficiū vnius, proſit alijs?
✻ vide Surd.in conſ.170.per tot.lib.2.[Notan-
49 dum autē eſt, quod tutor finita tutela tenea-
tur petere curatorē minori, vt poſt Io. Fabr.
in l.1.C.vt cauſæ poſt pubert.& Aret.in §.
fin. inſtit.quib.mod.tut.fin. animaduertit
Didac.Spin.in ſpec.teſtam.glo.29.num.64.
Et interim tenetur proſequi lites ceptas, vt
notat idem ibidem num.65. Sed an procura-
toris mandatum a tutore conſtituti extingua-
tur finita tutela? vide Cephal.in conſil.382.
50 lib.3] Et an minor,qui finita tutela petijt cu
ratorem,teneatur ſub eadem cura perſeuerare
vſque ad maiorem ætatem? vide Abb. in conſ.
91.nu.9.lib.1.Mugnoz de Eſcobar in d.trac.
de ratiocin.c.6.nu.21.Baez in d.tract. de de-
cim.tut.cap.4.nu.11.& ſeq.& eundem Dida.
51 Spin.in d.c.20.nu.21. Et an curator datus in
teſtamento à patre, debeat per iudicem con-
firmari,inuito, ſeu non petente ipſo minore?
vide Hier.Gabr.in conſ.25.nu 9 cum plurib.
ſeq.lib.2.& plenè Corn.in conſ.81.nu. 2.lib.
4. qui ex magis communi Doctorum ſentētia
probant, quod curator à patre relictus in te
ſtamento indiget Iudicis confirmatione; quæ
fieri non poteſt inuito minore, nām curator
non datur inuito,§.item inuitis,inſt.de curat.
quod eſt valde notandum, multoties enim vi-
di interpoſita decreta præambuli, in quibus
declaratur talis tutor ex teſtamento, & pro
tempore curator, & ſine dubio eſt manifeſtiſ-
ſimus error,nam curatoris datio in teſtamen-
to non ſubſiſtit,niſi à Iudice confirmetur, l.1.
in fi.ff.de confir.tut.l.Gaius,ff.de excuſ.tut.
l.curatorem,ff.de neg.geſt.& l.pen. C.de te-
ſtam.tut.& confirmatio fieri non poteſt an-

tequam pupillus efficiatur pubes, & curatorē
petat, vt in ſpecie animaduertit idem *Hiero.*
Gabr. in d. conſ. 25. nu. 16. & ſeq. lib. 2. & idē
affirmant *Dec. in l. quo tutela, §. nemo, nu. 3.*
* *ff. de reg. iur.* [& pleniſſimè *Cald. Pereyr. in*
l. ſi curatorem habens, C. de in integr. reſt. mi
nor. in ver. ſine curatore, num. 62. cum plur.
ſeq. & alij, quos copioſè refert *Steph. Gratia.*
in 2. lib. diſceptatio. foren. cap. 225. nu. 1. cum
ſeq. cui concluſioni non obſtant *l. ſi filio, ff. de*
confirm. tut. & l. 2. C. eod. tit. & *l. pater Seue-*
rinam, §. conditionum verba, ff. de cond. & de-
monſtr. quæ iura videntur ſuadere curatorē
à patre filijs relinqui poſſe, nam his bene re-
ſpondet *Caldas Pereyr. in d. l. ſi curatorem*
habens, in princ. nu. 4. quod ſi bene Iuriſcon-
ſultorum mens percipiatur, clariſſimè colli-
gitur in dictis, & alijs ſimilibus iuribus non
approbari ſimpliciter illam curatoris datio-
nem, ſed illud tantum induci, vt volente filio
curatorem habere, illum prætor potius quam
alium confirmet, renuente autem pubere cu-
ratorem petere, libera ſuorum bonorum ad-
miniſtratio ei deneganda non eſt, & contra-
ctus ab eo geſti validi ſunt, ſed aduerſus eos ex
legitima cauſa datur reſtitutio, vt bene pro-
bat *tex. in d. l. ſi curatorem habens,* quem con
cordando cum alijs iuribus, quę videntur mi-
nori adminiſtrationem, ſine curatoris autho-
ritate prohibere, ſcilicet, *tex. in l. 1. in fi. ff. de*
minor. & in l. 2. C. de his qui veniam ætat. im
petr. dicendum eſt, quod adminiſtratio, quæ
adultis per *d. l. ſi curatorem habens,* concedi-
tur, intelligi debet quoad hoc, vt contractus
valeant, ſed reſtitutionis remedio reſcindi
poſſint, vt inquit *Glo. in d. §. inuiti, & in d. l.*
1. in ver. committi, de debit. Vel ſaltim admit-
tendum eſt, liberum eſſe adultis curatorem
renuere, & de ſuis rebus diſponere, ſed reſti-
tui debere in omnibus illis caſibus, in quibus
ſi cum curatoris authoritate contraxiſſet, re-
ſtitueretur, vt animaduertit *Caldas Pereyr.*
in d. l. ſi curatorem habens, in princ. num. 6
52 *verſ. ſed quaſtionis nodus.* Aduertendum
autem denique eſt, quod licet regulariter adul
tis inuitis curator dari non poſſit, in duobus
tamen caſibus principaliter hæc regula limi-
tatur. Primo, quando minor in iudicio con-
uenitur, nam inſtante actore monetur prius
vt curatorē ad litem petat, & ſi parere negli-
gat, tunc illi etiam abſenti, & inuito datur cu
rator a Iudice, cum quo legitimè proceditur,
vt notabiliter docent *Afſt. in deciſ. 256. nu. 2.*
Neuiza. in conſ. 17. nu. 21. 54. & 57. & Cald.
in eadem l. ſi curatorem habens, in princ. nu.
29. verſ. ſed obſeruandum. Secundo, eadem
regula limitatur in Regibus, & alijs ſupremis
Principibus, quibus nedum infra tempus pu-
bertatis de tutore prouidendum eſt, ſicut cæ-
teris priuatis, ſed etiam adueniente puberta-
te dandus eſt curator, vt poſt *Oldr. in conſ. 52.*
nu. 2. pluribus alijs authoritatibus, & exem-
plis plenè probant *Guliel. de Bened. in cap.*
Raynutius, de teſtam. in ver. adiecta impu-
beri, num. 50. Tiraquel. de primog. quæſt. 40.
num. 207. & pleniſſimè idem *Caldas Pereyr.*
in d. l. ſi curatorem habens, in ver. hunc con-
tractum, nu. 47. verſ. hac mala, qui diuerſita-
tis rationem inter Reges, & priuatos eſſe in-
quit, nam priuati de re ſua tantummodo
agunt, Reges verò non tam propria, quàm
Reipublicæ negotia gerunt, ad quorum ad-
miniſtrationem perfectiſſimum iudicium exi-
gitur, & ideo ſubijcit, æquo animo Reges pu-
beres curatores ferre debere agnoſcentes Re-
gnorum imperium ob publicam magis vtili-
tatem, quam ob proprium commodum eis à
ſupremo rerum opifice conceſſum fuiſſe. Ad
quem vero ſpectet huiuſmodi curatorum, ſiue
aſſiſtentium electio? plenè reſoluit idem
Caldas ibidem num. 48. Et an eorum, vel Re-
gis nomine donationes, & aliæ prouiſiones
faciendæ ſint? bene explicat idem *Caldas*
num. 118. Et an Regis tutor donationes
facere poſſit? optimè etiam declarat idem
ibidem num. 119. cum ſequen. ad quem me
53 remitto.] Sed an curator datus in teſtamento
teneatur ſatiſdare? *gloſ.* dicit, quòd non, *in §.*
1. in ver. approbata, inſtit. de ſatiſd. tut. & *in*
l. 1. in ver. ſimpliciter, ff. de confirm. tut. cum
qua cōcordant *Io. Guttier. in tract. de tutel.*
in 1. par. c. 5. nu. 2. & *Ant. Piag. in tracta. de*
tut. & curat. q. 7. nu. 15.

Finis Cap. Noni.

CAP.

CAPVT DECIMVM.

MAter & Auia omnibus legitimis & datiuis tutoribus præferuntur; Tenetur tamen mater ante ſuſceptam tutelam renunciare ſecundis nuptijs, Velleyano, & omni legum auxilio, ac etiam ſicut cæteri tutores cautionem præſtare de bene adminiſtrando; Et ſi eſt pupilli debitrix, à tutela non repellitur; Verum ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, ſtatim priuatur filiorum tutela, & ſi negligens ſit in petendo dari alium tutorem filio infra annum, priuatur eius ſucceſsione, quo caſu alias quoque pænas patitur.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres prohibētur exercere tutelam, quia munus virile eſt.*

2 Mater & *Auia tutrices eſſe poſſunt*, & *legitimis, datiuiſque tutoribus præferuntur, non autem teſtamentarijs.*

Primo ampliatur, etiam ſi ſtatuto excluderentur à ſucceſſione filiorum; & *nepotū, nu. 3. & quæ ſit ratio, nu. 4.*

Quod fallit in tutoribus legitimis, nu. 5.

Secundo ampliatur, quia Mater, & Auia præferuntur etiam in Baliatu *omnibus agnatis, nu. 9.*

6 *Mater in tutela præfertur Auiæ maternæ.*

7 *Mater an præferatur in tutela Auo paterno, quando nepotem in poteſtate nō habet, remiſſiuè.*

8 *Auus maternus præfertur patruo, tam in ſucceſſione, quàm in tutela.*

10 *Pater in teſtamento prohibere non poteſt, quod mater tutrix eſſe nequeat.*

Fallit ſi pater alium tutorem teſtamentariū reliquiſſet, eod. nu. 10.

11 *Mater, & Auia infra quadrimeſtre tenentur tutelæ onus ſuſcipere, alias tutor datus non reuocabitur.*

Hoc tamen intelligitur, quando ſcientibus, & patientibus Matre, & Auia *alius tutor datus fuit, nu. 12.*

13 Mater *ante ſuſceptam filiorum tutelam renunciare debet ſecundis nuptijs, Velleiano*, & *omni legum auxilio, alias tutela ſuſcepta eſt ipſo iure nulla.*

Primo ampliatur, quia ſi dicta renunciatio non fuit facta ante, vel ſtatim, quando tutela defertur, non conualidatur, ſi fiat die ſequenti, nu. 14.

Secundo ampliatur, nam etiam quod mater ſit tutrix teſtamentaria, requiritur dicta renunciatio ſecūdum aliquos, ſed communis opinio eſt in contrarium, nu. 15.

16 *Mater*, & *Auia tenentur cautionem præſtare de bene adminiſtrando*, & *rationem reddendo cum reliquorum reſtitutione.*

Limitatur ſi fideiuſſores non habent, quia ad iuratoriam cautionem admittuntur, num. 18.

17 Pater *in tutela filiorum emancipatorum nō releuatur ab onere ſatiſdandi.*

19 Debitor *pupilli tutor eſſe nequit.*

Primo *fallit in tutore teſtamentario, num. 20.*

Secūdo fallit in Matre, quæ etiam ſi pupilli debitrix ſit, ad eius tutelam admittitur, num. 21.

Quid in fratre, remiſſiuè, eo. nu. 21.

Et an pater poſſit eſſe tutor illius, cuius debitor ſit eius filius, remiſſiuè, eod. nu. 21.

22 *Mater tranſiens ad ſecundas nuptias ſtatim priuatur filiorum tutela, etiam ſi ſit teſtamentaria.*

Ampliatur etiam ſi luxurioſè viuat, nu. 23.

Limitatur in Patre, qui non prohibetur eſſe tutor filiorum primi matrimonij emancipatorum, nu. 30.

24 *Mater ſecundo nubens, ſi nominat tutorem idoneum filij, tenetur iudex præuia inquiſitione confirmare.*

An autem poſſit nominare fratrem in tute-

rem filij? verius eſt quod ſic,nu.25.

25 *Mater poteſt in tutorem filij nominare vitricum, qui præuia inquiſitione confirmari debet.*

26 *Matre tranſeunte ad ſecundas nuptias, an eius filij ſint amplius penes eam educandi, remiſſiuè.*

27 *In educatione filiorum, an & quando recedere liceat à voluntate teſtatoris, & quæ per Iudicem conſideranda ſunt,num.28. remiſſiuè.*

29 *Educari petente adulto penes matrem, vel vitricum,illumq; ſibi dari in curatorem, an Iudex teneatur aſſentire, remiſſiuè.*

31 *Mater mortuo ſecundo viro, an recuperet tutelam filiorum, quam amiſerat per ſecundas nuptias, negatiua eſt communior.*

Ampliatur locum habere,etiamſi mater tutelam nunquam ſuſcepiſſet,eo.nu.31.

32 *Mater coram Iudice declarans velle nubere, ſi poſtea pœnituit,an tutela priuetur? remiſſiuè.*

33 *Mater ſecundo nubens, & negligens infra annum in petendo datiuum tutorem filio, eius ſucceſſione priuatur, ſi decedat in pupillari ætate,nu.33.*

Primo limitatur ſi filius habebat tutorem teſtamentarium,nu.34.

Secundo limitatur,ſi extabãt tutores legitimi,nu.35.

Quo caſu tenetur mater declarare ſe nolle tutelam ſuſcipere, vel ſuſceptam velle renunciare, nu.36.

Tertio limitatur non probata mora ab eo, qui, excludere vellet à ſucceſſione matrem, quæ excuſatur à qualibet leui cauſa, num.37.

Qualiter verò id probetur, nu.38.

Sublimitatur quando mater non confeciſſet inuentarium,quia nõ expectato anno ſucceſſione filij priuaretur,eod.nu.38.

39 *Matre excluſa ſi proximiores etiam eſſent negligentes, an ſucceſſione pupilli ſimiliter priuentur,remiſſiuè.*

Et quid ſi mater non petierit curatorem filio prodigo,vel furioſo,nu.40.remiſſiuè.

41 *Matre tutelæ rationem non reddente, bona etiam ſecundi viri ſunt tacitè pupillo hypothecata.*

Sed hoc intelligitur, quando mater legitimè tutelã ſuſceperat,ſecus ſi in ea de facto ſe ingeſſit, nu.42.

43 *Mulieri dotem repetenti obijci non poteſt exceptio, quod prius reddat rationem tutelæ, & ita fuit pluries iudicatum etiam per Sacrum* Reg.*Conſ.*

Diſtinguunt verò alij Doctores. Primo, quod aut debitum tutelæ eſt illiquidum, & tunc procedunt ſupradicta: Aut eſt liquidum,& obijci poteſt exceptio,& retentio,nu.44.

Diſtinguunt ſecundo, quod ſi mater non renunciauit omni legum auxilio, & procedunt ſuperius dicta,ſi vero renunciauit competet exceptio, & retentio, ſed cum cautione non impedietur dotis exequutio,nu.45.

Diſtinguunt tertio,quod per exceptionẽ adminiſtrationis tutelæ, non impeditur exequutio dotis,ſed pro intereſſe dotis, & pro anteſato ſecus erit,& ita deciſum fuit per Sac.Reg.Conſ.nu.46.

47 *Pœnæ data mulieribus ſecundo nubentibus, & ſignanter amittunt proprietatem lucrorum à primo viro peruentorum.*

Quid reſpectu vſusfructus, nu.52.

Filijs tamen decedentibus pleno iure mater acquiret proprietatem,nu.48.

Et eam lucratur non vt hæres filij,ſed iure proprio,nu.49.

50 *Pœnæ ſecundo nubentium, quamuis ſint ſublatæ, & num.52. in fin.tamen quæ filiorum fauorem reſpiciunt remanent incorrectæ.*

Ampliatur militare has pœnas nedum in matre,ſed etiam in patre tranſeunte ad ſecũdas nuptias,nu.51.

52 *Mulier nubens infra annum luctus nõ priuatur relictis à primo viro quoad vſumfructum,& nu.47.& 49.*

53 *Mulier nubens infra annum luctus, an teneatur reſtituere veſtes lugubres? remiſſiuè.*

Et quid legatis mulieri pannis nigris,nu.55. remiſſiuè.

54 *Mulieri an regulariter debeantur panni lugubres,& lectum viduale? remiſſiuè.*

56 *Legatum vxori factum donec caſtè vixerit, & vitam vidualem ſeruauerit, quomodo interpretetur;remiſſiuè.*

Quid ſi cæperit ſeruare viduitatem, & percipere legatum, an illud conſequetur poſtea ſecundo nubendo,nu.57.

58 *Mulier tranſeundo ad ſecundas, vel tertias nuptias, an priuetur legato relicto à primo viro abſque vlla conditione, remiſſiuè.*

Et an amittat ea, quæ habuit à primo viro in recompenſationem iuuentutis.

Et an poſſit petere legitimam in bonis filij? ibidem.

59 *Mulier ſi inhoneſtè viuat,an priuetur filiorum ſucceſſione,remiſſiuè.*

60 *Fa-*

60 *Famula cui ſit legatum factum, dummodo maneat cum vxore teſtatoris, an ab illa poſtea ſecundo nubente poſſit impunè recedere, remiſſiuè.*

61 *Mulier tertio nubens, non dicitur caſtè, & honeſtè viuere, præſertim ſi nubit plebeio.*

Quo caſu etiam priuatur vſufructu relictorum a primo viro, nu.62.

Et ſignanter ſi legatum ſit factum, ſi caſtè vixerit, nu.63.

64 *Vidua an retineat priuilegia primi viri, donec lectum viduale obſeruet, remiſſiuè.*

65 *Mater an poſſit tutorem filijs relinquere?*

1 TVtelæ munus virile
eſt, & illud exerce-
re mulieres prohi-
bitæ ſunt, *l.fi.ff.de*
tutel.& l.1.C.quã.
mul.tut.offic.fungi
pot. Vnde etiam ex
teſtamento eas tu-
trices relinqui non
poſſe, notat *Soci. in*
conſ.20.nu.9.lib.1. quem refert *Dec.in l.fœ-*
✱ *minæ, nu.20.ff.de reg.iur.* [plenè *Gramma.*
in conſ.ciu.34.per tot. & *Surd. in conſil. 428.*
nu.5. lib.3. Hoc autem intelligitur de tutelæ
munere tantũ, quod de iure publico ad tuen-
dum perſonas pupillorum introductum eſt,
non tamen eſt prohibitum mulieribus etiam
extraneis rerum, & bonorum pupillarium
regimen, & adminiſtrationem relinqui, vt
bene probat *tex.in l. qui aliena negotia, §.*
quanquam, ff.de neg.geſt. & plenè *Surd.in d.*
conſ.428.ſub nu.14.verſ.verum firmiter te-
2 *neo, vſque ad finem.*] Sed ex particulari pri-
uilegio mater, & auia ad tutelam filiorum, &
nepotum habilitatæ ſunt, ita vt volẽtes om-
nibus alijs legitimis, & datiuis præferantur,
non autem teſtamẽtarijs, vt cauetur in *Auth.*
matri, & auiæ.C.quã.mul.tut.offic.fun.pot.
Inuitæ vero ad hoc onus ſuſcipiẽdũ cogi nõ
poſſunt, vt poſt alios refert *Hier.Gabr.in cõſ.*
✱ *29.nu.49.lib.2.* [Sed hæc quoque concluſio
procedit in tutelę onere tantum, nam ſi mater
aut auia petatur dari curatrix ad certam cau-
ſam, vel generaliter ad lites pupilli, etiam in-
uitæ cogi poſſunt ad ſuſcipiendum onus, ſi nõ
habent legitimam cauſam ſe excuſandi; vt
3 plenè probat *Maſtrill.in deciſ.174.*] Et eis
taliter huiuſmodi tutela debetur, quòd etiam
ſi vigore alicuius ſtatuti à filiorum, ſeu nepo-
tum hæreditate excluderentur, non tamen
cenſerentur excluſæ ab eorum tutela, vt no-
tat *Salyc.in d.auth. matri, & auiæ, num.11.*
quem refert *Dec.in d.l.fœminæ, num.19.* &
concordant alij relati per *Hier.Gabr.in cõſi.*
27.nu.12.lib.1.& Surd.in conſ.428.num.3.
4 *lib.3.* Et ratio eſt, nam huiuſmodi tutela, quæ
matri, & auiæ defertur, eſt extraordinaria, &
irregularis, & non debetur eis ratione ſucceſ-
ſionis, ſed affectionis, & pietatis, *§. quia vero*
matribus, & *§.hæc igitur.auth.vt fine prohi-*
bit.matr.debitric.vel credit. vt benè animad-
uertit *Honded.in conſi.88.nu.4.* & *ſeq.* & *nu.*
25.cum ſeq.lib.1. & ideo licet ſtatutum eis
ſucceſſionem tollat, non tamen aufert amorẽ,
& pietatem, vnde ius tutelæ oritur, vt inquit
Salyc. in d. auth. matri, & *auiæ, in 9.quæſt.*
5 & late *Dec. in conſ.16. per tot.* Quod tamen
non procedit in alijs tutoribus legitimis, nam
ibi tutelæ munus eſſe debet, vbi competit ius
ſuccedendi, & vnum ab alio ſemper regulatur,
l.quo tutela, cum ibi not.per *Dec.& Cagnol.*
ff.de regu.iur.& l.1. cum ibi not. per *Bar.ff.*
de legit.tut.& l.ſicut hæreditas, C.*eod.titu.*
eamque regulam indiſtinctè ſeruandam eſſe,
non ſolùm quando quis ad legitimam ſucceſ-
ſionem vocatur de iure communi, ſed etiam
ſi ſpeciali iure vocetur vigore ſtatuti, pluribus
authoritatibus, & rationibus plenè cõfirmat
idem *Honded.in alleg.conſ.88.nu. 20.* & *per*
6 *tot.* Hinc mater præfertur auiæ maternæ in
tutela filij, cùm ei ſit proximior in iure ſucce-
dendi, prout per Sacrum Conſilium deciſum
ı fuiſſe teſtatur *Affl.in deciſ.281.* cum qua opi-
nione concordant alij ibidem relati per *Vr-*
ſill.in addit.nu.1. & plenè *Hiero.Gabr. in d.*
7 *conſ.29.nu.9.& ſeq. lib.2.* An autem mater
præferatur etiam auo paterno in tutela filij,
poſito caſu, quòd auus non habeat eum ſub
eius poteſtate, ſunt videnda notata per *Afflic.*
& Vrſill.in deciſ.183.Maran. in conſ.51. &
Vinc.de Franch.in deciſ. 10. per tot. & quæ
8 ſcripſi ſupra in 2. par. cap. 1. num. 59. Hinc
etiam eſt, quòd ſicut auus maternus pręfertur
) patruo in ſucceſſione nepotis, vt plenè conclu
dit *Theſau.in deciſ.5.per tot.* ita etiam ei prę-
fertur in eius tutela, vt affirmat latè *Dec. in*
conſ.188. per tot. & licet contrarium videa-
tur tenere *Gozad.in conſ. 54.* loquitur tamen
in caſu quo patruus vigore ſtatuti præfereba-
tur auo in ſucceſſione, & in eiſdem terminis
quoque conſuluit *Honded.in d.conſ.88.lib.1.*
quibus addenda ſunt nouiſſimè tradita per
Franc.del Caſtill. in deciſio. 80. per totam.
9 Eademque ratione mater & auia præferũtur
etiam omnibus agnatis in baliatu, vt patet ex
not.per *Affl.in conſt. minoribus, in 6. & 7.*
quæſt.ſub rubr.de iure balij, lib. 3. vbi Andr.

Nn 3 refert

refert ita declaratum fuiſſe per Regem Caro-
lum Secundum, ſub die 19. Decembris in an
* no 1305. [& idem affirmant *Petr. Garz. in*
deciſ.59. & *Ioan. Franciſc. de Ponte in deciſ.*
20.*num.*18.*& per totam*, in qua plenè probat
baliatum vni tantum deferendum eſſe, & ma-
10 trem omnibus præferri.] Nec pater poteſt
in ſuo teſtamento prohibere, quin mater ad
filiorum tutelam admittatur, præterquam ſi
ipſe alium tutorem teſtamentarium eis relin-
quat, vt notabiliter dixit *Bald. in conſil.*487.
*volum.*5. & *in conſi.*308.*volum.* 2. quem re-
fert *Vrſill. in add. ad Afflict. in dict. deciſio.*
183.*num*,3.*poſt Dec. in dict. l. fœminæ, num.*
18. & *ſequen. & Petr. Peccb. in tracta. de te-*
* *ſtam. coniug. lib.* 2. *cap.* 8. *per totum*. [Li-
cet contrarium teneat *Surd. in dict. conſ.*428.
*num.*6. *cum ſequen.* qui probare nititur, non
ſolum expreſſam, ſed etiam tacitam patris
prohibitionem ſufficere ad excludendam
11 matrem à tutela filiorum.] Tenentur autem
mater, & auia infra quadrimeſtre tutelę onus
ſuſcipere, alioquin eis exiſtentibus in mora
petendi ad huiuſmodi tutelam admitti, ſi Iu-
dex prouideat de alio tutore, non eſſet am-
plius ad eorum inſtantiam reuocandus, ſecun
dùm *Bar. & Salyc. in authen. presbyteros, la*
ſeconda, C. de epiſcop. & cleric. & licet *Alex.*
*in conſi.*140.*num.*5.*volum.*1. dicat hanc opi-
nionem eſſe periculoſam, cùm de iure non
reperiatur matri præfixus terminus ad tute-
lam petendam, prout ſentijt etiam *Bald. in*
ead. auth. presbyteros, cum quo videntur ac-
quieſcere *Dec. in conſ.* 16. *in fi. & Borgn. Ca-*
uale. in tract. de tutor. nu. 200. tamen ſupra-
dictam opinionem ſimpliciter ſequuntur, &
pluribus authoritatibus confirmant *Hond. in*
*conſ.*23.*nu.*27. *& ſeq. lib.*2. & *Surd. in conſ.*
12 159.*nu.*21.*lib.*2. *& in deciſ.*106.*nu.* 16. Ve-
rùm hæc concluſio ex magis communi DD.
opinione intelligenda eſt, quòd tunc mater,
ſeu auia propter moram excluduntur, quando
ipſis ſcieutibus, & petentibus alius tutor da-
tus fuit, ita quòd de earum mora, & negligen-
tia Iudex cognouit in datione alterius tuto-
ris, vt bene inquit *Alexan. in conſi.* 161. *ſub*
*num.*4.*volum.*5. prout etiam perfectè diſtin-
guendo dixit *Bar. in l. tutor, num.*4. *cum ſeq.*
ff. de tutor. & *curat.* & nouiſſimè *Ludou. Mo*
*rot. in conſi.*74.*num.*10. *& Stephan. Gratia.*
in 1.*tom. diſcepta. forenſ. cap.*28.*num.* 16. *&*
13 *ſequen.* Antequam autem mater filiorum
tutelam ſuſcipiat, debet renunciare ſecundis
nuptijs, Velleiano, & omni legum auxilio,
aliàs enim tutela ſuſcepta eſſet ipſo iure nul-
la, prout poſt *Bar. & alios in d. authen. ma-*
tri, & auia, refert *Capyc. in deciſio.*50.*num.*
5. & de communi Doctorum opinione te-
ſtantur *Natt. in conſi.*143.*num.*2.*lib.* 1. *Pur-*
*pur. in conſ.*334.*num.*2.*lib.*1. *Burſat. in conſ.*
130.*num.*4.*lib.*1. *Rolan. à Vall. in conſil.* 76.
*num.*6. & *ſequen. lib.*1. *& Borguin. Cauale.*
14 *in d. tracta. de tutor. num.*24. Cuius renun-
ciationis omiſſio in tantum annullat tutelam
ſuſceptam, quòd ſi non fuit facta ſtatim tem-
pore quo tutela defertur, non conualidatur, ſi
poſtea fiat ſequenti die, vt notabiliter refert
*Rolan. à Vall. in d. conſ.*76.*num.*8. & *ſequen.*
& Honded. in dict. conſil. 23.*num.*23. *lib.* 2.
15 Quam concluſionem aliqui ampliando di-
cunt hanc renunciationem requiri, etiam ſi
mater ſit tutrix teſtamentaria, vt affirmant
*Rolan. à Vall. in d. conſi.*76 *num.* 7. & *Natt.*
*in d. conſi.*143. *num.* 2. Sed contrariam opi-
nionem veriorem eſſe, & de conſuetudine
ſeruari teſtantur *Boer. in deciſ.*124. *num.* 13.
*Burſat. in conſi.*130.*num.* 4. *Anton. Piag. in*
*tracta. de tutor. & cura. quæ. ſtio.*7. *num.* 40.
& alij relati per *Honded. in d. conſ.*23.*nu.*25.
16 Tenetur etiam mater, ſicut omnes alij tutores
legitimi cautionem præſtare de bene admini-
ſtrando, & ratione reddenda cum reliquorũ
reſtitutione, vt poſt alios refert *Borgniu. Ca-*
uale. in tracta. de tutor. num. 23. & *ſequen.*
17 Nam ab hoc onere ſatiſdandi etiam pater fi-
liorum emancipatorum tutelam ſuſcipiens
non releuatur, vt refert *Arius Pinell. in l.* 1.
18 C. *de bon. matern. in* 2. *par. num.* 27. Sed ſi
mater, vel auia fideiuſſores non inueniunt, ad
iuratoriam cautionem, cum obligatione do-
tium, & renunciatione in forma admitti de-
bent, vt teſtatur *Gaſpar Theſaur. in quæſtio.*
*forenſ.*21.*per totam, lib.* 1. vbi ita pluries per
Senatum Pedemontanum ſeruatum fuiſſe
refert. Quæ concluſio confirmatur ex ijs,
quæ ad hoc propoſitum pleniſſimè refert
*Surd. in deciſio.*141.*per totam*, & *Barboſ. in*
*l. diuortio, §. interdum, num.*28.*verſic. ſed re-*
ſoluendum eſt, ff. ſolu. matrim. Licet multi-
pliciter limitetur, prout copioſiſſimè refert
Marius Giurba omnino videndus *in deciſio.*
19 4.*num.*35.*cum pluribus ſequen.* Præterea
licet tutor eſſe non poſſit is qui eſt pupilli de-
bitor, vt in *authen. minoris debitor*, C. *qui*
dari tutor, vel curator poſſ. quem text. pluri-
bus exornat *Ioan. Guttier. in tracta. de tutel.*
20 *in* 1.*par. cap.*20. *num.*2. *& ſequen.* Præter-
quam ſi ſit tutor relictus in teſtamento, iuxta
notata per *Auguſt. Bero. in quæſtio.*49. *per*
totam, Anto. Piagium in d. tracta. de tutor.
*quæſt.*3.*num.*14. *& ſequen.* & alios, quos ple-
nè refert *Petr. Caball. in conſi.*25.*num.* 3. *&*

per

per totum, lib. 2. qui propter approbatam
eius fidem à teſtatore, etiam ab onere ſatiſdan
di releuatur, vt in §. 1. & *ſequen. inſt. de ſa-
tiſd. tut.* quam concluſionem procedere etiam
in curatore dato in teſtamento, affirmant *Io.
Guttier. in tract. de tutel. par. 1. cap. 5. nu. 2.
& Anton. Piag. in tracta. de tutor. quaeſt. 7.*
21 *num. 15.* Tamen ſecus eſt in matre, nam
etiam ſi pupilli debitrix ſit, ad eius tutelam
admittitur, vt expreſsè cauetur in *authen. ad
hae, C. quan. mul. tut. offic. fun. pot.* & notant
Anto. Piag. in eadem quaeſtio. 3. num. 16. &
Guttier. in d. cap. 20. num. 11. vbi etiam ex-
plicat an idem ſit in fratre? & an pater poſ-
ſit eſſe tutor illius, cuius debitor ſit eius filius,
& quid è contra? ad quem me remitto. Et
iddem eſt, ſi mater, aut auia ſit creditrix pu-
pilli, vel cum eo litem habeat, nam hæ non
ſunt legitimæ cauſæ eas remouendi à tutela,
ſicut in alijs tutoribus, vt in ſpecie notant
Alex. in conſil. 109. ſub num. 2. lib. 3. & *Af-
flict. in deciſio. 207. num. 1.* quos refert *Steph.
Gratian. in d. cap. 28. num. 25. & ſequen.*
quo caſu ſi mater tutrix vult ſua iura proſe-
qui pro recuperatione ſui crediti, dari debet
pupillo curator ad litem, iuxta practicam,
quam docet *Don Garzias Maſtrill.* omnino
videndus in *deciſio. 73. num. 1. cum ſequen.*
22 Verum eo ipſo, quod mulier tranſit ad ſecun-
das nuptias, ſtatim priuatur filiorum tutela,
etiam ſi ſit tutrix teſtamentaria, *l. omnem*, cũ
23 ibi notatis per *Doctores, C. ad Tertull.* Quod
ampliatur etiam ſi mulier luxurioſè viuat, vt
per *Arium Pinell. in l. 4. num. 18. C. de bon.
matern.* & in alijs caſibus relatis per *Sylu.
nupt. in 2. lib. num. 50. cum pluribus ſequen.*
24 Verum eo caſu quo mater tranſit ad ſecun-
das nuptias, ſi nominat tutorem idoneum
pro eius filio, tenetur Iudex præuia inquiſi-
tione, & conſtito de eius idoneitate, eum
confirmare, prout ex notatis per *Bald. in l. ſi
quis ſub conditione, in fine, ff. de teſtam. tut.
& in l. omnem, C. ad Tertull.* refert *Hiero.
Gabriel in conſi. 27. num. 4. & ſequen. lib. 1.*
& plenè *Fab. de Anna in conſi. 50. num. 4. &
25 ſequen.* An autem poſſit nominare fratrem
in tutorem filij? *Deci.* tenuit quod non, in
conſi. 674. num. 7. ſed contrarium verius eſſe
teſtatur *Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 2. caſ.
151. num. 4.* hac ratione motus, nam mater
poteſt etiam vitricum in tutorem filij nomi-
nare, qui præuia inquiſitione confirmari de-
bet, ſi reperitur idoneus, *l. fin.* cum ibi notatis
per *Bald. C. de contrar. iud. tut.* & notant
Boer. in deciſio. 266. num. 3. & alij, quos plenè
refert *Ioan. Guttier. in d. tract. de tutel. in 1.
par. cap. 8. num. 67.* & idem *Menoch. in conſi.
151. volum. 2.* Ergo hinc arguit, quod multo
fortius cum inquiſitione confirmari debet tu-
26 tela fratris à matre petita. Sed an matre tran-
ſeunte ad ſecundas nuptias, eius filij ſint am-
plius penes eam educandi? vide tex. cum ibi
notatis per *Doctores in l. 1. C. vbi pupil. educ.
deb. Curt. iunior. in conſ. 94. num. 9. volum. 1.
Crau. in conſil. 18. num. 3. & 11. Menoch. de
arbitrar. iudic. lib. 2. caſ. 168. num. 10. Vinc.
de Franch. in deciſio. 350. per totam*, plenè
*Surd. in tracta. de alimen. titu. 4. quaeſt. 13.
cum plurib. ſequen. Gregor. Lopez in par. 6.
titu. 16. l. 19. Ioan. Guttier. in d. tracta. de tu-
tel. in 2. par. cap. 8. num. 21. Didac. Spin. in
ſpec. teſtam. glo. 29. num. 13. Viu. in deciſ. 16.
per totam, & Flam. Chartar. in deciſio. Gen.*
27 *133. num. 13. & ſequen.* Et an, & quando
circa filiorum educationem recedere liceat à
voluntate teſtatoris? vide omnino *Philipp.*
28 *Port. Imolenſ. in conſi. 150. per totum.* Et quę
per Iudicem conſideranda ſint circa huiuſ-
modi educationem concedendam? vide *Me-
noch. in conſil. 62. num. 12. & ſequen. lib. 1.
Fab. de Anna in conſil. 33. per totum*, & *in
ſing. 395.* & latè *Ludouic. Morot. in conſ. 74.*
29 *num. 11. & ſequen.* Et quid ſi adultus petat
educari penes matrem, vel vitricum, & eum
ſibi dari in curatorem, an Iudex teneatur aſ-
ſentire? vide *Borgnin. Caualc. in d. tract. de
tutor. num. 308. Surd. in tracta. de alimen.
titu. 4. quaeſt. 13. nu. 5. & ſeq. Catell. Cott.
in memorab. in ver. vitricus poteſt eſſe tu-
tor*, & nouiſſimè *D. And. Molfeſ. in additio.
ad comment. ſuper conſuetu. Neap. in 3. par.
✱ de ſucceſſ. ex teſtam. quaeſt. 11. num. 3.* [quo-
rum magis communis reſolutio eſt, Iudicem
eius voluntati aſſentiri debere, etiam ſi penes
vitricum educari petat, præterquam ſi ex ali-
quibus circunſtantijs, aliud forte magis ei ex-
pedire videretur, in quam ſententiam poſt
plures opiniones relatas demum inclinat
etiam *Caldas Pereyr. in l. curatorem habens,
C. de in integr. reſtit. minor. in ver. ſine cu-
ratore, ſub num. 110. verſ. vnde quarta, &
vltima*, qui ſequitur opinionem *Cuiacij in
6. lib. obſeruatio. cap. 29.* dicentis, quod regu-
lariter vitricus à tutela, & educatione priui-
gni non repellitur, ſed in dubio ſuſpectus pręſumitur de mala adminiſtratione, & ideo Iu-
dex, qui inquirere debet pro vtilitate pupilli,
ſi viderit ſuſpitionem ceſſare, poterit vitrico
non minus tutelam, quam educationem pu-
pilli concedere, ſi vero aliter videbitur, ab
30 vtraque eum repellere.] Sciendum eſt au-
tem, quod ſupradicta concluſio, quod mater

ob

Digitized by Google

ob tranſitum ad ſecundas nuptias priuatur fi-
liorum tutela,non habet locum in patre, qui
non prohibetur eſſe tutor filiorum primi ma
trimonij emancipatorum,prout pluribus ra-
tionibus, & authoritatibus plenè probat
Arius Pinell.in l.4.num.15.& ſequen. C.*de*
*bon.matern.*cum quo concordat *Vrſill. in de-*
✻ *ciſio.357.nu.2.* [Verum ſi nouerca male tra-
ctaret priuignos,tunc eorum ſequeſtratio fieri
deberet,vt penes alium educentur, vt notabi-
liter affirmat *Peguer.in deciſio.95. per totã.*]
31 Magna etiam controuerſia eſt,an mater mor-
tuo ſecundo viro,recuperet filiorum tutelam,
quam amiſerat ob tranſitum ad ſecundas nu-
ptias? In quo articulo variæ fuerunt Docto-
rum opiniones, quas refert *Surdus in deciſio.*
106.*num.2.& 11.cum ſequen.* Sed ex relatis
per eum, communior videtur eſſe opinio ne-
gatiua, quam ipſe ſequitur,& pluribus ratio-
nibus confirmat, eamque ampliat habere lo-
cum, etiam ſi mater nunquam filiorum tute-
lam ſuſcepiſſet, & quia optimè hunc articu-
32 lum explicat, ideo ad eum me remitto. Sed
quid ſi mulier coram Iudice declarauit velle
nubere, & poſtea pœnituit, an ex hac ſola
declaratione efficiatur ſuſpecta, ita vt debeat
filiorum tutela priuari? vide *Afflict. in de-*
ciſ.357.& Vrſill in additio.ad eum,num.1.
33 *& Boer.in deciſ.266.* Præterea omittendum
non eſt, quòd mater per tranſitum ad ſecun-
da vota,non ſolum amittit filiorum tutelam,
ſed etiam ſi negligens fuit in petendo filijs
alium tutorem infra annum, priuatur legiti-
ma eorum ſucceſſione, ſi contingat eos dece-
derę in pupillari ætate, *l.2.§.ſi mater,ff.ad*
Tertullia.& §.fin.inſt.eodem, quam conclu-
ſionem ponit pro regula, cum pluribus am-
pliationibus,& limitationibus *Sylu.nupt.in*
2.lib.num.52. cum ſequen.& Doctores om-
nes in l.ſciant cuncti,C.de legit.hared.& in
l.2.C.ad Tertull.& in l.2.§.confeſtim,ff.eo-
dem,& Gabr.in 3.lib. commun. concluſ. ſub
tit.de ſecund.nup.concluſ.9.per tot.& elapſo
anno, purgatio moræ non admittitur, vt ex
magis communi Doctorum ſententia refert
34 *Viu.in deciſio.462. lib. 3.* Excuſatur autem
mater ab hac pœna,quando filij habent tuto-
rem teſtamentarium; nam tunc non tenetur
eis alium tutorem petere, *l.2.§.his illud,* C.
quan. mul.tut.off.fungi pot. prout notat
Bald.in d.l.omnem,nu.8.C.ad Tertull. & *in*
conſil. 403. lib. 4. quem refert *Surd.in conſil.*
35 175.*num.26.lib.2.*Imo eam etiam excuſari,
quando extant tutores legitimi, adeo vt in
eo tantum caſu in hanc pœnam incurrat,
quando filijs eſſet prouidendum de tutore

datiuo, per multa probant *Soc. iun. in conſ.*
16.*nu.10.*& *ſequen.volum.2. Plot.in tract.*
de in lit.iur.num.236. & Gabr.in d.concl.9.
36 *num.28. & 33.* Verum quando ſolum ad-
ſunt tutores legitimi,tunc mater tenetur ex-
preſsè declarare ſe nolle tutelam ſuſcipere,
vel eam ſuſceptam renunciare, vt poſt alios
plenè tradit *Surd.in d. conſil. 175. num. 27.*
& ſequen. Sciendum eſt autem, quòd qui
vult matrem a luctuoſa filiorum hæreditate
excludere,ob non petitum eis tutorem, habet
onus probandi, quòd fuit in mora, aliàs enim
quælibet leuis cauſa eam excuſat ab hac pœna,
vt notabiliter inquit *Anto.Rub.in conſil.*81.
38 *ſub num.*1. Et ideo tenetur ſpecificè proba-
re, quòd pupillus mortuus fuit infra annum
à die mortis viri ipſius mulieris, vt pulchrè
animaduertit *Natt.in conſil.656.num.3.lib.*
*4.poſt Alexan.in conſil.185.num.*10.*volum.*
*6.& Bald. in conſil.289. lib.*1. quos refert
*Cacheran.in deciſio.Pedemon.*58.*num.*8.qui
tamen hanc concluſionem declarat non pro-
cedere, quando mater non confecidet inuen-
tarium, nam tunc ratione præſumpti doli
eſſet omnino a filij ſucceſſione priuanda,anni
circulo non expectato, vt ibi per eum, *num.*
✻ 21.*cum plurib.ſequen.* [Excuſatur quoque
mater ab hac pœna priuationis hæreditatis,
quando non petijt tutorem filio,nimio ære
alieno grauato, vt plenè probant *Viu. in de-*
*ciſio.364.num.15.cum ſequen.lib.*1. & *Rom.*
39 *in ſing.302.*] An autem excluſa matre a filij
ſucceſſione propter moram, ex quo infra an-
num non petijt ei prouideri de tutore,ſi filius
ſuperuixit, & alij proximiores, ad quos poſt
eam deferebatur ſucceſſio,ſimiliter fuerunt in
mora, debeant quoque eius ſucceſſione priua-
ri? vide Anto.*Rub.in conſi.*81.*nu.2. Surd.*
in deciſio.48 per totam, & *Vinc.de Franch.*
40 *in deciſio.367.num.*10. *& ſequen.* Et an ea-
dem pœna habeat locum ſi mater non petijt
prouideri filio prodigo, vel furioſo de curato-
re? vide eundem *de Franch.in eadem deciſ.*
✻ 167. *per totam.* [Et quid ſi non petijt dari
curatorem ventri? vide quæ plenè refert
Stephan.Gratian. in primo lib. diſceptatio.
*forenſ.cap.72.num.*1.*cum plurib.ſequen.&*
41 *Viu.in d.deciſio.364.num.*1.*lib.*1.] Præte-
rea in odium mulieris ſecundo nubentis in-
ductum eſt,quòd ſi adminiſtrationis rationem
filio non reddiderit,non ſolum bona propria,
ſed etiam ſecundi viri cenſentur tacitè hypo-
thecata, *l.ſi mater,C.in quib.caſ.pig.vel hyp.*
tacitè contrahatur, & *§.ſi autem tutelam,*
42 *authen.de nupt.* Sed hanc concluſionem
ſolum procedere, quando mater legitimè fi-
liorum

liorum tutelam ſuſceperat, ſecus verò ſi in ea
adminiſtrãda de facto ſe ingeſſerat, vt pulchrè
declarat, ac pluribus rationibus probat *Dec.*
in conſi. 591. per totam, & Surd. in conſ. 175.
43 *num. 34. lib. 2.* An autem mulieri dotem repe-
tenti obijci poſſit exceptio, quòd prius reddat
rationem adminiſtratæ tutelæ? ampla eſt
quæſtio, in qua contra mulierem conſuluit
Soc. in conſil. 180. vol. 2. quem ſequitur *Dec.*
in conſi. 349. num. 10. & alij plenè relati per
Rolan. à Vall. in conſi. 17. per totum, volum.
4. pro muliere verò, vt aduerſus dotem nulla
poſſit obijci retentio, iuxta tex. in *l. vnic. §.*
taceat, C. de rei vxor. act. tenuit *Neguſ. in*
tracta. de pignor. in 1. memb. 5. par. num. 36.
pro cuius opinione iudicatum fuiſſe per *Rot.*
Florent. teſtatur Borgnin. *Cauale. in d. tract.*
de tutor. num. 219. eamque veriorem eſſe af-
firmant *Guttier. in tracta. de tutel. lib. 2. cap.*
9. num. 52. & Peregrin. in conſil. 100. num. 2.
lib. 1. & pro hac opinione iudicatum quoque
fuiſſe per Sacrum Conſilium refert *Vincen.*
de Franch. in decisio. 642. in 4. par. Et hanc
veriorem eſſe opinionem ex multorum au-
thoritate aſſerit *Franciſc. del Caſtill. in de-*
ciſio. 32. num. 1. Has autem opiniones nota-
biliter concordat *Stephan. Gratian. in primo*
tom. diſceptatio. forenſ. cap. 129. num. 40.
& *ſequen.* dicens, quòd hæc ſecunda opinio
procedere poteſt, quando aduerſus mulierem
opponeretur aliqua exceptio illiquida, quæ
altiorem requireret indaginem, ſecus verò
quando exceptio eſſet liquida, nam tunc
procederet prima opinio, vt puta ſi in prom-
ptu appareret, quod penes ipſam ex admini-
ſtratione tutelæ perueniſſent pecuniæ, &
bona, ex quibus ſibi potuit de dotibus ſatisfa-
cere, nam præſumptio iuris eſt, quod ſibi ſa-
tisfecerit, ex regula text. in *l. peculium, la ſe-*
conda, §. prætèrea, verſic. nam vt eleganter,
ff. de pecul. vt in ſpecie notant *Crau. in conſi.*
129. num. 5. Afflict. in deciſio. 13. num. 16.
& Borgnin. Cauale. in d. tracta. de tutor. nu.
181. Imo eſt in culpa ſi ſibi non ſoluit, vt in-
quit *Aretin. in §. actionum, num. 99. verſic.*
vigeſimoſeptimo quæro, inſt. de act. & Surd.
in tract. de alimen. tit. 3. quæſt. 7. nu. 18. Hoc
enim regulare eſt in omnibus adminiſtrato-
ribus, quod ſi ex bonis adminiſtratis ſibi ſa-
tisfacere poſſunt, & non ſatisfaciunt, nullum
intereſſe petere poſſunt, imo ſi poſtea debitor
efficitur non ſoluendo, perimitur omnis obli-
gatio contra fideiuſſores, vt notabiliter refert
idem *Surd. in eodem tracta. de alimen. tit. 1.*
quæſt. 45. num. 64. cum plurib. ſequen. &
44 præcipuè *num. 75. & ſequen.* Hanc quoque
diſtinctionem refert *Paul. de Caſtr. in conſi.*
307. lib. 1. & ſecundum eam bis iudicatum
fuiſſe per Senatum Pedemontanum teſtatur
Gaſpar Theſaur. in quæſt. forenſ. 28. num. 4.
in ſecundo lib. Verum ſubdit, quòd quando
debitum tutelare eſt illiquidum, tunc dos
ſoluitur mulieri cum cautione, & eandem
diſtinctionem ſequitur *Molinæ. in tract. de*
retentione, quæſt. 41. quem refert *Mugnoz*
de Eſcobar in tracta. de ratiocin. cap. 21. ſub
num. 3. qui ſubdit, quod eo caſu quo debitum
tutelare eſſet illiquidum, rectè faceret Iudex
ſi filijs compenſationem opponentibus, ſal-
tim duorum menſium terminum ſtatueret ad
liquidandum rationes, argum. tex. in *l. aufer-*
tur, §. qui compenſationem, ff. de iure fiſc.
45 Alij verò aliam diſtinctionem faciunt, quod
ſi mater renunciauit omni legum auxilio tem
pore quo tutelam ſuſcepit, tunc nullo mo-
do audiri debet in dotis repetitione, niſi
prius ratione reddita cum reliquorum reſti-
tutione, nam ex vi dictæ renunciationis vi-
detur a beneficio dicti *§. taceat*, ſe excluſiſſe, ſi
verò non adeſt huiuſmodi renunciatio, tunc
procedit diſpoſitio dicti *§. taceat*, quod aduer-
ſus dotem nulla datur retentio, neque com-
penſatio, prout ex authoritate *Molinæ. in*
d. tracta. de retention. quæſt. 41. refert idem
Mugnoz de Eſcobar in dict. cap. 21. num. 3.
Verum etiam in eo caſu, quo adſit huiuſmo-
di renunciatio omni legum auxilio, dotis
exequutionem non impediri cum cautione,
refert *Garz. Maſtrill. in deciſio. 189. num.*
13. in ſecunda par. & ita determinatum fuiſſe
46 in illo Regno Siciliæ. Tertia etiam diſtin-
ctio eſſe poteſt, quod exceptio redditionis
computorum ratione adminiſtratæ tutelæ
per matrem, non impedit exequutionem
pro dote tantum ipſi mulieri debita, iuxta
opinionem Neguſan. ſupra relatam, ſed non
pro ipſius dotis intereſſe, & antefato, nam
pro his ſuperſedetur in exequendo, donec
per ipſam mulierem ſit reddita ratio ſuæ ad-
miniſtrationis, prout in vtroque caſu ita
deciſum fuiſſe per Sacrum Conſilium refert
Vincen. de Franchis in d. deciſio. 642. per to-
47 *tam.* Multæ etiam ſunt aliæ pœnæ impoſitæ
mulieribus ad ſecundas nuptias tranſeunti-
bus, vt in *l. 1. & toto titu. C. de ſecund. nup.*
& inter cætera amittunt proprietatem om-
nium lucrorum ad eas peruentorum à primo
viro, quæ reſeruatur filijs prioris matrimo-
nij, vt in *l. fœmina. C. eodem titu.* ad cuius
ornatum plura cumulant *Burſat. in conſi. 12.*
lib. 1. Petrus Caball. in conſil. 169. per totum,
Gaſpar Theſaur. in quæſtio. forenſ. 29. lib. 1.

Thom.

Thom.Sanchez in tracta.de matrimon. in 12. tom.lib.7.diſpu.87.cum quatuor alijs ſequen. & Vincen. de Franeb. in deciſio. 632. in 4.
* par. [& plenè Don Ioan.del Caſtill.in tract. de vſufr.cap.2.num.9.cum plurib.ſequen.& num.17.cum ſequen.& in his bonis filij primi matrimonij ſuccedunt, etiam ſi non ſint hæredes, vt plenè probat Deci. in conſi. 396. ſub num. 2. verſic. prædictis tamen non obſtantibus, & per totum. Immo admittitur etiam filia excluſa per ſtatutum à paterna ſucceſſione, non obſtante, quod renunciaſſet paternæ, & maternæ ſucceſſioni, vt affirmat idem Deci.in conſil.230.num.2.& in d.conſ. 396. num. 3. & Couarr. in cap. quamuis pactum, de pact.in 6.in 3.par.§.3.num 1. cum ſequen.vnde notabiliter infert Salyc. in d. l. fœmina,§.illud,C.de ſecund.nup.quod ſtante ſtatuto, quod filij maſculi parentibus ſuccedunt, excluſis fœminis, ſi matri prædefunctæ ſuccedat filius, excluſa ſorore, eique poſtea decedenti ſuccedat pater, qui deinde ſecundam ducat vxorem, & alijs ſuſceptis filijs decedat, in illa portione obuenta a primo filio ex materna ſucceſſione nulla portio debetur filijs ſecundæ vxoris, ſed integra acquiritur filiæ ſuperexiſtenti ex primo matrimonio, quam concluſionem refert, & ſequitur Deci.in conſil.87.& alij relati per Sylu. nup. in 2.lib.in ver.diuiti non eſt nubendum,nu. 75.verſic. amplia primo, licet eam non procedere de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis, plenè probat Vincen.de Franchis in deciſio.666.in quarta par. ad quem me re-
48 mitto.] Filijs autem decedentibus, pleno iure proprietas matri acquiritur, Authen hæres,C.de ſecund.nup.ita notat Gaſpar Theſaur.in quæſtio.forenſ.30.num.1.lib. primo.
49 Eamque mater tunc lucratur non tanquam hæres filiorum, ſed iure proprio, vt plenè probat Fabius de Anna in conſil.74. per to-
50 tum.Licet enim pœnæ ſecundo nubentium ſint ſublatæ per illud dictum Apoſtoli, mortuo viro mulier nubat in Domino, vt in cap. penul. in fin. de ſecund. nup. tamen eæ, quæ filiorum fauorem reſpiciunt, remanent incorrectæ, vt plenè teſtantur Luc. de Penn. in l.mulieres.C.de incol.lib.10.Boer. in deciſio. 186.cum ſequen. Gramma. in conſil. 36. & ſequen.& 142.num.3.Decian. conſi. 87. Afflict.in deciſio.75.ad fin.Vincen. de Franeb. in deciſio.18.& alij relati per Gaſp.Theſaur. in quæſtio. forenſ. 28. num. 15. & ſequen.
* [Ceſſant autem huiuſmodi pœnæ, quando mulier de conſenſu primi viri, vel filiorum ſecundas nuptias contrahit, vt poſt alios plenè refert Rolan.à Vall in conſi. 81.num. 10. cum ſequen.lib.3. Sed pro vera huius limitationis deciſione omnino videas Don Ioan. del Caſtill.in d.tract.de vſufr.cap.2. nu. 83. cum plurib. ſequen. Quid autem ſi filius minor matri ſecundo nubenti conſentiat, an ſibi præiudicet quoad proprietatem bonorum à patre peruentorum? plenè declarat Surd. in
51 deciſio.99.& 100.per totam.] Et eædem pœnæ militant etiam in viro ad ſecundas nuptias tranſeunte ex identitate rationis, ſecundum Gloſ.in d.l.fœmina, §.illud, quam ſequitur ibi Bar.& Boer. in deciſio. 187. per totam,& alij plenè relati per Petr.Caball.in d.conſi.169.num.4.& ſequen. & Gaſp. The-
* ſaur. in d. quæſtio. 29. num. 12. [& nouiſſimè Regens Valenzuel.in conſi. 13. num. 16. cum ſequen. qui hinc infert num. 18. quod vir ſecundam vxorem ducens, ſi quid acquirit ex ſucceſſione alicuius filij primi matrimonij, tenetur eius ſucceſſionem reſeruare
52 alijs filijs eiuſdem matrimonij.] An autem mulier nubens infra annum luctus, priuari debeat relictis a primo viro, etiam quoad vſumfructum, iuxta text.cum ibi notatis per Bald. in d.l.1.C. de ſecund. nup. dic quòd non, vt plenè concludit Surd. in conſil. 175. per tot. lib.2. nam huiuſmodi pœnæ ſecundo nubentium infra annum luctus ſunt penitus ſublatæ, vt pleniſſimè fundat Gaſpar Theſaur. in
53 d. quæſtio. 28. per totam. Sed an nubens infra annum luctus teneatur reſtituere veſtes lugubres? vide Thob.Non.in conſi 91. num. 11.& ſequen. Anna in ſing. 591. Barboſ. in l. quæ dotis, num.81.& ſequen. ff.ſol.matrim. Thom.Sanch.in tracta.de matrim.tom.2. lib. 7.diſp.87.num.31.& ſequen. D.Andr. Molfeſ.in conſuetud.Neap.par.6. quæſt. 11. nu. 27.& Ioan.Baptiſta Thor.in compend.deciſ.
54 Neapol.in ver.lectus vidualis, fol. 316. Et an regulariter mulieri debeantur panni lugubres, & lectus vidualis? vide Vincen. de
55 Franch.in deciſio.413. Et ſi fiat legatum mulieri de pannis nigris, an ea nubente debeant reſtitui? vide Bald.in conſil.478.lib. 5. Bertrand.in conſi.304.num.5.volum. 1. & Ca-
56 pell.Tholoſ.in deciſio.541. Quomodo autem interpretetur legatum vxori factum, donec caſtè vixerit, & vitam vidualem ſeruauerit, vide Borgnin.Caualc.in tracta. de vſufruct.
57 mulie.relic.num.114. & ſequen. Et quid ſi fiat legatum hoc modo, quòd ſi vitam vidualem ſeruauerit, habeat vſumfructum, ſi vero nupſerit, habeat ſuas dotes, & centum pro ſeruitijs, eaque ceperit ſeruare viduitatem, & vſumfructum percipere, an tranſeundo poſtea

ſtea

ſtea ad ſecundas nuptias, conſequatur lega-
tum? vide eundem *Borgn. Caualc. in eodem*
tracta. num. 134. *& Vincen. de Francb. in*
58 *deciſio.*231. Et an mulier tranſeundo ad ſe-
cundas, vel tertias nuptias priuetur legato
relicto à primo viro abſque vlla conditione,
vide *Cephal.in conſi.*500.*lib.*4. Et an mulier
tranſeundo ad ſecundas nuptias teneatur fi
lijs primi matrimonij reſeruare proprieta-
tem eorum, quæ à primo viro habuit in re-
compenſationem iuuentutis, vel nobilitatis,
✱ [vltra notata ſupra par.1.cap.4. nu.43. cum
ſequen. vide *Ioan. Lopez in ll. taur, gloſ.*14.
*num.*8. qui dicit, quod ea, quæ à viro plebeio
donantur vxori nobili in recompenſationem
nobilitatis, non tenetur mulier filijs primi
matrimonij reſeruare, ſed de eis poteſt liberè
diſponere, cum ea non habeat titulo lucrati-
uo, ſed potius oneroſo; & quaſi ex quadam
permutatione ſuæ nobilitatis, cum pecunia
vel alia re donata, & idem eſt in qualibet alia
donatione remuneratoria, vt latius affirmant
idem Ioan. *Lopez in rub. de don. inter virum*
& *vxor.*§.50.*num.*35. & pleniſſimè explicat
Surd. in conſ. 164. & *in conſ.* 196. *volum.*2.
Reſtringitur autem hæc concluſio ad dona-
tionem tantum, quæ fit mulieri in recompen-
ſationem nobilitatis, ſeu iuuentutis tempore
contracti matrimonij, non poſtea, vt animad-
uertit *Iul.Clar.in § donatio. quæſt.* 9. *nu.* 5.
verſ.ſed pone, & Petr. Caball. in conſi. 169.
*num.*37.*lib.* 1. Animaduertendum autem eſt,
quod quáuis] de iure, Codicis per *tex. in d.l.*
fœmina, permiſsũ erat mulieri de huiuſmodi
bonis à primo viro peruentis inter filios pri-
mi matrimonij ad ſui libitum diſponere, &
plus vni, quam alteri relinquere, hoc tamen
eſt correptum de iure authenticorum, nam
tenetur ea æqualiter inter ipſos filios diſtri-
buere, vt in *authen. lucrum, C. eodem tit. de*
ſecund.nup. vt animaduertit *Sancb. de matri-*
*mo.lib.*7.*diſp.*89.*num.* 3. quæ concluſio pro-
cedit etiam in bonis ad matrem peruentis ex
ſucceſſione filij prædefuncti, vt idem *Sancb.*
ibidem num. 18. Sed an hoc procedat etiam
in bonis filio præmortuo, aliunde quàm ex
paterna ſubſtantia obuentis? plenè explicat
idem omnino videndus in eadem *diſp.*89.*nu.*
23.*& ſeq.* licet hanc quæſtionem in dubio re-
liquerit *Io. Lopez in d. rub. de don. inter vir.*
& vxor.§.50.*in fin.* quibus adde *Gaſp.Theſ.*
*in d.q.*29.*nu.*9.*lib.*1. Et an mulier ſecundo
nubens petere poſſit legitimam, ſeu eius ſup-
plementum in bonis filij defuncti? notabili-
ter explicat *Ioan.Baptiſta Laderch.in conſil.*
33.*per totum*, qui pluribus rationibus, &
authoritatibus pleniſſimè probat, matrem
ad ſecunda vota tranſeuntem nihil contra
teſtamentum filij petere poſſe ratione legiti-
mæ, ſeu eius ſupplementi. Sed ſi quid ei le-
gatum fuerit a filio, illud capere tanquam ex-
59 traneum.] Et an mulier priuetur filiorum
ſucceſſione, ſi inhoneſtè viuat, vide *Purpur.*
*in conſ.*131.*num.*1.*lib.*1.*& Peregr.in conſil.*
60 80.*lib.*1. Et quod ſi fiat legatum pediſſequæ,
ſub conditione, quòd maneat cum vxore
teſtatoris, ea tranſeunte ad ſecundas nuptias,
poteſt impunè ab ea recedere, cõſuluit *Alex.*
61 *in conſi.*20.*volum.* 2. Nec omittendum eſt,
quòd mulier tertiò nubens non dicitur caſtè,
& honeſtè viuere, pręſertim ſi nubit plebeio,
vt notabiliter animaduertit *Peregri. in dict.*
62 *conſi.*80. *lib.* 1. Et ideo priuatur etiam vſu-
fructu relictorum a primo marito, ſecundum
Boer. in deciſio. 185.*num.*12. *& Hyppol. in*
63 *ſing.*577. Præſertim ſi legatum ſit factum
ſub conditione, ſi caſtè vixerit, vt notant *Pa-*
riſ.in conſil 260. *num.* 9. *lib.* 4. *& Borgnin.*
in d.tracta.de vſufruct.mulie relic.nu. 114.
Sed huic concluſioni aduerſantur ea, quæ
plenè conſiderat *Cephal.in d.conſil.* 500. *per*
64 *totum.* Et demum an vidua retineat priuile-
gia primi viri, donec lectum vidualem obſer-
uat? videnda ſunt, quæ ad hoc propoſitum
pulchrè notant *Vincen.de Francbis in deciſ.*
363.*Franc.Mrlanenſ.in deciſio.*9.*in* 1.*par.*
*Emilian.Ferret.in conſil.*74.*Surd.in deciſ.*
330.*num.*27.*in* 2.*par. Fab. de Ann.in conſi.*
108.*num.*10.*& ſequen.*& *Gaſp.Theſaur.in*
65 *quæſt.forinſ.* 90.*lib.* 1. Licet autem mater
poſſit eſſe filiorum tutrix, tamen eis tutorem
in teſtamento relinquere non poteſt, ex quo
eos in poteſtate non habet, ſed opus eſt, quod
tutor a matre datus confirmetur à Iudice
præuia inquiſitione, *l.* 1.*ff. & C. de confirm.*
tut. & *l. mater teſtamento* cum ibi not. per
*gloſ.*1.*de teſtam.tut.* vt notant *gloſ. in l. fin.*
inſt. de tutel. & *Borgnin.Caualc.in tracta.de*
*tutor.num.*10. & licet pater poſſit relinquere
tutorem filio etiam exhæredato, matri autem
non licet, niſi eo inſtituto, *l. pater hæredi, ff. de*
teſtamen.tut. Immo non ſufficit, quod eum
ſolum inſtituat in legitima, cum ea ſit debita
filio de iure naturæ, vt notabililer affirmat
Rom. omnino videndus in *conſil.*188. *num.*3.
per tex. ſingularem in *l. peto,*§.*mater. ff. de*
*leg.*2. Et quod dictum eſt de matre non habet
locum in Auia, ſecundum *Specul. in tit de*
tus.teſtam.§.1.*num.*3. Sed contrarium verius
eſſe affirmat *Barto.in d.l.pater num.*3.*ff.de*
teſtam. tut. & licet etiam quando mater fi-
lium non inſtituit, tutor ab ea datus poſſit à
Iudice

Iudice confirmari, maior tamen inquiſitio, tunc adhibenda eſt, vt notat *Paul. de Caſtr. in d. l. peto, §. mater, num. 5. poſt gloſ. in d. l.* ✱ *mater, in ver. ſolet, C. de teſtam. tut.* [quam conclusionem pleniſſimè confirmat omnino videndus *Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens, C. de in integr. reſt. mino. in ver. ſine curatore, ſub num. 102. verſ. non tamen.* Verum hæc omnia intelligenda ſunt procedere in caſu, quo filij alium tutorem non habent à patre relictum, alioquin nullo modo alius tutor dari, nec confirmari poſſet, vt benè animaduertit *Reg. de Ponte in conſil. 93. lib. 2.* Notandum autem eſt, quod licet tutor à matre relictus, & à Iudice præuia inquiſitione confirmatus non teneatur ſatiſdare, *l. 2. ff. de confirm. tut.* Nihilominus tutius eſt, quod Iudex cautionem dari procuret ad hoc, vt non teneatur ipſe in ſubſidium, vt notat *Gaſpar Theſaur. in quæſt. forenſ. 74. num. 5. lib. 4.*] An autem mater conſtituere poſſit tutorem filio ſuo hæredi inſtituto, excluſo patre ab adminiſtratione, vide *Don Garz. Maſtrill. in deciſio. 59. per totam*, qui concludit pro ✱ parte affirmatiua. [Immo quod Iudex teneatur ſequi matris iudicium, non ſolum quoad filiorum tutelam, ſed etiam quoad eorum educationem, plenè probat oculatiſſimus *Regens Valenzuel. in conſil. 36. per totum.*] Alia verò ad hanc materiam pertinentia, vide penes *Guttier. in tract. de tutel. par. 1. cap. 4. per totum.*

Finis Cap. Decimi.

PARS

PARS QVARTA.

De effectibus naturalis vnionis inter patrem & Filium, ita vt pro vnica perſona reputentur.

CAPVT PRIMVM.

Pater & Filius vnicum videntur habere patrimonium. Hinc eſt, quod poſt patris obitum, bonorum dominium continuatur in filium, & mortuo patre filius efficitur eius hæres ipſo iure, ſed hoc intelligitur quoad ea, quæ ſunt ipſi filio fauorabilia; Et ſi filius poſsidet bona paterna, præſumitur poſsidere eo titulo, quo ſibi vtilius eſt; Pluribus autem modis probatur hæreditatis aditio; Et ſi filius decedit ante aditam paternam hæreditatem, ius adeundi tranſmittit ad eius hæredes, ſed pluribus modis declaratur hæc concluſio.

SVMMARIVM.

1 *Pater & filius vnicum videntur habere patrimonium, & promiſcua eſt vtriuſque poſſeſſio.*

2 *Aeſtimum patris prodeſt filio, etiam ſi ſeorſum habitet.*

3 *Appretium bonorum patris prodeſt omnibus filijs inſolidum.*

4 *Pater pro filijs pro vno capite reputantur.*

5 *Filius eſt quaſi dominus in vita patris.*

6 *Dominium poſt patris obitum continuatur in filium,& ideo non dicitur noua acquiſitio, nec titulo lucratiuo, & nu. 7.*

8 *Filius non tenetur de bonis paternis ſoluere gabellam ſolui ſolitam de bonis titulo lucratiuo acquiſitis.*

9 *Filius non tenetur ſoluere laudemium de re emphyteotica, in qua ſuccedit patri.*

10 *Dominij continuatio de patre in filium, procedit etiam in bonis feudalibus.*

11 *Succeſſor in feudo tenetur infra annum, & diem denũciare mortem ſui prædeceſſoris, & ſoluere releuium, & ſi non fit denunciatio in tempore, ſoluitur duplicatum releuium, nu. 12.*

13 *Releuij ſolutio eſt introducta ex antiquiſſima huius Regni conſuetudine.*

14 *Si eodem anno quo moritur feudatarius cõtingat deberi adobam, an ſucceſſor in feudo, teneatur etiam ad ſolutionem releuij.*

15 *Si eodem anno moritur pater & filius, non debeatur duplex releuium.*

16 *Releuium an debeatur ſi nullos fructus ſucceſſor in feudo percipiat.*

17 *Filius mortuo patre ſtatim efficitur eius hæres ipſo iure, ſed hoc intelligitur quoad ea, quæ ſunt filio fauorabilia, nu. 18.*

19 *Agens contra filium tanquam patris hæredẽ tenetur ſpecificè probare, quod paternæ hæreditati ſe immiſcuit.*

Quæ concluſio procedit, etiam ſi filius nihil opponat, nu. 20.

21 *Filius poſſidens bona paterna, cõdemnari nõ poteſt tanquam eius hæres, niſi probetur, quod ea poſſidet titulo hæreditario.*

22 *Præſumptio enim eſt, quod poſſidet eo titulo, quo ſibi vtilius eſt, & creditur eius*

aſſertioni cum iuramento, quod poſſidet alio titulo.

23 Filius ſi poſſidet bona hæreditaria, & facit aliquem actum, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poſſet, nihilominus condemnari non poteſt tanquam hæres, niſi ſpecificè allegata ſit hæreditatis aditio.

24 Abſtenſio ab hæreditate paterna non cenſetur reuocata per contrarium actum.

25 Abſtenſio, ſeu repudiatio ſemel facta, an poſſit amplius reuocari.

Minor an reſtituatur aduerſus aditionẽ hæreditatis damnoſæ? & quid è conuerſo, ſi omiſit opulentam hæreditatem adire, nu. eo. remiſſiuè.

26 Hæreditatem repudians, ſi poſtea ſoluit aliquod debitum hæreditarium, an ſibi præiudicet quoad alios creditores.

27 Confeſſio facta cum vno, quod eſt hæres, an præiudicet quoad alios.

28 Poſſeſſionis titulus, an ſit omnino declarandus.

29 Mulier poſſidens bona ſui viri, an præſumatur poſſidere tanquam eius hæres.

30 Filius, ergo hæres, valida eſt conſequentia, quando agit, non quando conuenitur.

31 Sed hoc intelligitur quando agit, vt hæres patris, non quando agit vt hæres matris.

32 Stante Neapolitana conſuetudine, quæ defert hæreditatẽ filio excluſa filia, ſi filius decedit hæreditate non adita, an ſuccedat filia ex propria perſona.

33 Hæreditatis aditio quomodo probanda ſit.

34 Hæreditatis aditio an inducatur ex apprehenſione rei modici valoris.

35 Et quid ſi quis aſſerat ſe hæredem in verbis enunciatiuis alicuius mandati procuratorij.

36 Tempus ad adeundam hæreditatem quãtum ſit, & an abbreuiari poſſit per iudicem.

37 Hæreditatis aditio per eius ceſſionem inducitur, quomodo autem hoc intelligendum ſit, notabiliter explicatur.

38 Bona filij debita ex diſpoſitione ſtatutaria, an eis acquirantur cum qualitate hæreditaria.

39 Filius tranſmittit ius adeundi paternã hæreditatem etiam ad extraneos hæredes.

40 Et illud ius tranſit cum facultate abſtinendi.

41 Et idem eſt in hæreditate materna.

42 Mater an tranſmittat hæreditatem filij nõ aditam.

43 Ignorans hæreditatem ſibi delatã an tranſmittat ius deliberandi ad eius hæredes.

44 Ius adeundi an tranſmittatur in beneficium creditorum.

45 Filius an tranſmittat querelam inofficioſæ donationis non præparatam.

46 Et quid in fratre.

47 Infans an tranſmittat hæreditatem non aditam, & ad quos.

48 Poſſeſſio non continuatur in filium.

49 Filius viuente patre, ingerendo ſe in eius bonis iure familiaritatis, non dicitur verus poſſeſſor.

50 Filio pro obtinenda poſſeſſione bonorum hæreditariorum competit remediũ adipiſcendæ, non reintegrandæ.

51 Sed fallit in ſucceſſore alicuius dignitatis, nam penes eum continuatur eadem poſſeſſio, quæ erat penes prædeceſſorem.

52 Item fallit in bonis feudalibus, nam eorum poſſeſſio continuatur in ſucceſſorem abſq; noua apprehenſione.

53 Filius in vita patris eſt feudatarius, nec aliud ei deficit quam adminiſtratio.

54 Refutatio feudi in immediatè ſucceſſurum ſit ſine Regio aſſenſu, cum aliud non ſit, quam quædam ſucceſſionis præuentio, ex qua aliud filius non acquirit, niſi adminiſtrationem.

55 Refutatio debet eſſe ſimplex, & abſque vlla reſeruatione, ex qua ius aliquod ſeparatũ conſtituatur in feudo.

MAxima eſt coniunctio inter patrem, & filium, ita quòd ex iuris fictione pro vnica perſona reputantur, *l. fin. C. de impube. & alijs ſubſt.* vnde eadem quoq; coniunctio operatur,
1 quod vnicum quodammodo videantur habere patrimonium, ita quòd promiſcua eſt poſſeſſio patris, & filij, & quòd ab vno poſſidetur, cenſetur ab alio poſſideri, vt dixit *Bal. in*
2 *l. 2. in fi. C. de legit. hæred.* Et ideo extimum patris prodeſt filio etiam ſeorſum habitanti, vt inquit idẽ *Bal. in l. prætor, §. ſed & filius, ff. de eden.* & *in l. 1. §. domini, ff. ad Syllan. & in c. quæ in eccleſiarum, in fi. de conſt.* & refert *Guliel. de Bened. in repet. c. Raynutius, de teſtam. in ver. mortuo itaque teſtatore, in 2. par. nu. 45.* & *Io. Anto. de Nig. in cap. regni*
3 *porrecta, nu.* 105. Hinc eſt, quòd ſi adſit ſtatutum, quòd nemo poſſit eſſe de antianis, niſi allibratus ſit in appretio Vniuerſitatis in mille, & pater multorum filiorum habeat bona allibrata

Digitized by Google

brata ducatorum mille,donec pater viuit, illud apprettium prodeſt omnibus filijs in ſolidum,vt pulchrè dixit *Iaſ.in l.filius paciſcendo,nu.3. C.de pact.* & plenius in *l.ſciendum, nu.25.cum ſeq.ff.qui ſatiſd.cog.poſt Alber. in l.in ſuis,ff.de lib.& poſthum.* quem refert *Cuman.in conſi.132.ſub nu.1.* idem *Alber. in 1.par.ſtatu.q.71. & 109.* & plenè *Tiraq. in repet.l.ſi vnquam,C.de reuoc.don.in præ-*
4 *fat.ſub nu.23.*Pater enim cum filijs pro vno capite reputantur,ſecundum *Bal.in l. etiam, nu.15.C.de exeq. rei iudic.* & domus habitationis patris, cenſetur domus habitationis filij,vt dicit *glo.ſing.in l.2.C.qui ætat.lib.10.* quam refert *Bald.in l.1.§.illud,nu.2.C.cõm. de manumiſſ.* & *Iaſ.in l.ſciendum,nu. 28.ff.*
* *qui ſatiſd.cog.* [Hoc autem intelligitur donec in eadem domo ſimul habitant,iuxta not. per *Boer.in deciſio.213.num.13.cum ſeq.* Et quod æſtimum patris cenſeatur ęſtimum filij, procedit quoad munera publica, non autem quoad priuatas obligationes,vt animaduertit *Iaſ.in l.ſciendum,nu.29.ff.qui ſatiſd. cogan.* Et animaduertendum quoque eſt, quod hæc concluſio procedit quoad illa munera, quæ imponuntur ratione rerum,ſecus verò quoad ea,quæ perſonas reſpiciunt, nam re vera alia eſt perſona patris,& alia perſona filij, vt notant *Io. de Plat. & Luc.de Penna in l. licet, C.de decur.lib.10.*quos refert *Iacob. Cancer. in 3.lib.var.reſol.cap. 3. de priuil. num. 129.* Hinc eſt, quod pater habens ius nominandi, ſeu eligendi nõ prohibetur nominare filium, quamuis non poſſit eligere ſeipſum, vt poſt alios refert *Gaſp.Theſaur.in queſt.forenſ.3. lib.1.*Regula enim, quod pater & filius vnicã perſonam repræſentant ex quadam iuris fictione procedit, iuxta not.per *Pariſ.in conſi. 68.nu.188.lib.4.* Vnde in ijs,quæ cõſiſtunt in in facto,ſi factum cohæret perſonæ, nunquam filius cenſetur eadem perſona cum patre, vt inquit *Dec.in l.ſi.C.de impub. & alijs ſubſt.* quem refert *Ant.Gamm.in deciſ.174.nu.22.* Sed hæc fictio operatur tantum ſecundum præfatos Doctores in caſibus à iure expreſſis, vnde filius dicitur quaſi dominus bonorum
5 patris,*l.in bonis,ff.de lib.& poſth.*] Et filius Regis dicitur Rex etiam in vita patris, licet Regnum in ſua diſpoſitione non habeat, nec in adminiſtratione,ſecundum *glo.in c.Adrianus,in ver.Auguſtos,13.diſt.* quam refert *Gul.de Bened.in d.ver.mortuo itaque teſtatore,in 2.par.nu.48 Loffred. in conſi.17. nu. 39.Tiraq.in d.præfat.l.ſi vnquam,num.21.* plenè *Fab.de Anna in conſ.terminum vitæ, in add.ad eius genitorem,nu.26.cum plurib. ſeq.* & pleniſſimè *D.Garz. Maſtrill.* in eius eleganti, & doctiſſimo tractatu nuper edito *de Magiſtratib. lib.1.cap.5. nu.1.* & *ſeq.* & *in 4.lib.eiuſdem tract.c.13.nu.139. cum ſeq.* qui hanc concluſionem pluribus modis de-
6 clarat, & notabiliter exornat. Ideo mortuo patre non fit noua acquiſitio filio, ſed eſt potius quædam continuatio eiuſdem dominij, adeo quòd nec momento quidem temporis dici poteſt paternam hæreditatem iacuiſſe, vt ſingulariter dixit *gloſ. in l.cùm hæreditas, C. depoſiti, & Gul. de Bened. in eodem loco, nu.47.*Vnde ſequitur, quòd licèt hæreditatis obuentio in quolibet extraneo dicatur acquiri titulo lucratiuo, ſecundum *gloſ.in l.ſi duo,ff. de æq.hæred.per tex.in l.1.C.de impon. lucr.*
7 *diſcrip.* Nihilominus quoad filium non dicitur titulus lucratiuus,ſed dominij continuatio in bonis paternis iure naturæ ſibi debitis, *l.cum ratio,in princ.ff.de bon. damnat. & l.*
8 *ſcripto,ff.unde liber.* Et ideo non tenetur filius de paterna hæreditate ſoluere decimam, ſeu gabellam forte debitam vigore ſtatuti de bonis titulo lucratiuo quæſitis, vt teſtantur *Guliel.de Bened.in loco ſupra cita.nu.52.Tiraquel.in eadem præfat.d.l.ſi vnquam, num.*
9 19.& plenè *Surd. in deciſ.96.per tot.* Hinc etiam eſt, quòd mortuo emphyteota, non tenetur filius de re emphyteotica, in qua ſuccedit,ſoluere laudemium domino directo, cum non ſit noua acquiſitio,vt inquit *Bald. in cap. quæ in eccleſiarum,de conſt.Dec.in conſ.443. ſub nu.5.* & *in auth. præterea, ſub nu. 20.C. vnde vir, & vx.* & idem innuit *Iaſ.in l.ſi.nu. 50.C.de iur.emph.*nam filius ſuccedens patri, non dicitur acquirere, ſed acquiſitum capere, vt dicit *glo.in c.1.§.ſi.de feud.cogn.* quam ibi ſequitur Bald.dicens hunc eſſe pulchrum, & lepidum modum loquendi,& iddem affirmãt *Caſſan.in conſ.23.nu.27.Tiraq. in præfat.d. l.ſi vnquam,nu.20.*& *Gul. de Bened. in cita. loco,nu.61.*qui tamen dicit,in illa patria contrarium ſeruari,nam licet filij ſuccedentes in emphyteoſi paterna non ſoluant laudemia, ſoluant tamen quædam accapita, ſecundum
10 quod fuit conuentum, aut conſuetum. Hoc autem non ſeruatur in ſucceſſionibus feudorum,nam licet etiam in feudis videatur procedere eadem continuatio de patre in filium abſq; noua inueſtitura, vt notabiliter inquit *Bal.in l.cum antiquioribus, C. de iur. delib.* quem valdè commendat *Iaſ.in l.quoties,nu. 32.C.de rei vẽd.* & *Cott. in memorab. in ver.*
11 *feudum viuo etiam patre.*Nihilominus quilibet ſucceſſor tenetur infra annum, & diem denunciare mortem ſui prædeceſſoris, & ſoluere releuium,alias ſecundum iura feudorum amittit feudum,*vt in c.1.quæ fuer.prim.cau.*

Oo 2 *beneſ.*

Digitized by Google

benef.amitt. & *in cap.ſancimus*, cum ibi not.
per *Andr.* & *alios ſcribentes, quo temp. mil.*
& *in cap.Imperialem,§.præterea, de probib.*
feu.alien.per Feder. & *in c.1. §.fi. de probib.*
feud.alien.per Lothar. Capye. *in inueſtit. in*
ver.feudorum inueſtituræ , & *in ver.feuda*
amittuntur, verſic. quinquageſimoquinto ſi
vaſſallus, *Cur.iun.in tract.de feud. in 4.par.*
verſ.vigeſimotertio cauſa priuationis, Zaſ.
in tract.de feud.in tit.ad quid vaſſal.dom.te-
nean.in 7 par.nu.7. & *ſeq.* plene *Io. Anto.de*
Nigr.in cap.reg.256.nu.25. & *ſeq.* & *Viu.in*
12 *deciſ.428.* Hodie verò in locum amiſſionis
feudi ſucceſſit pœna duplicati releuij, vt te-
ſtatur *Præſ.de Franch.in deciſ.425.nu.1.* &
Reg.Io.Franciſ.de Ponte in deciſ.collat.conſ.
1. in qua diſputat articulum an eo caſu admit-
tatur moræ purgatio, ſi inueſtitura non fuit
13 infra annum, & diem petita. Hæc autem ſo-
lutio releuij nō à iuris diſpoſitione procedit,
ſed reperitur ex antiquiſſima huius Regni cō-
ſuetudine ſic vſu recepta, extra communes re-
gulas, vt inquit *Andr.in cap.1.nu.7.per quos*
fiat inueſt. & eſt medietas fructuum illius an-
ni, quo moritur feudatarius, vt inquit idem
Andr.in c.1.§.ſi mulier in boſtendit ijs, nu.4.
de Cap.*Corrad.* plenè *Loffred. in paraſr. feu.*
ſup.cap.1.§.ſed & *res, per quos fiat inueſt. in*
verſ. contingit dubitari, fol. mihi 20. latè
Frezz.in ſubfeud.lib.2.in verſ.tertia autho-
ritas, per tot. Vinc.de Franch.in deciſio.121.
nu.2. & 6. & pleniſſimè *Garz.Maſtril.in de-*
ciſ.112. qui multa notatu digna cumulat in
14 hac materia. An autem ſi eodem anno, quo
moritur feudatarius, contingat etiam deberi
adoham, ſucceſſor in feudo ſit vtroque onere
grauandus? vide *Frezz.in d.auth.3.num.26.*
Adden.ad conſt. Reg.poſt mortem, Loffred.
in d.§.ſed & *res.verſ.quinto,* & *vltimo hæc*
opinio comprobatur, Ioan. Anto. de Nigr. in
cap.reg.256.nu.43. & *Apoſt. Fabij Iordani*
in d.conſt.poſt mortem, quæ teſtatur per Re-
giam Cameram deciſum fuiſſe vnicum onus
deberi in cauſa Annibalis de Capua Domini
Turris Francoliſij, & Domini Franciſci Mar
15 tini. Et quid ſi eodem anno, quo moritur pa-
ter feudatarius, moriatur etiam filius ſucceſ-
ſor, an debeat ſolui duplex releuium? *Frezz.*
in eadem auth.3.num.6. diſputat hunc arti-
culum ad partes, & demum concludit, quod
fiſcales exigunt pro vtroque totum, & inte-
grum releuium, ſed eadem *Apoſtill. ad dictā*
conſtit.Reg.poſt mortem, dicit, vnicum debe
ri releuium, & ita per Regiam Cameram fuiſ-
ſe deciſum in cauſa filiorū Artur Pappacodæ,
quia non decet ſolui omnes fructus illius an-
16 ni, & nihil remanere pro feudatario. Quærit
etiam eadē Apoſtilla, an debeatur releuium
ſi aliquo caſu nullos fructus ſucceſſor in feudo
ex eo percipiat in illo anno? & dicit, quòd in
hoc caſu releuium taxari debet, iuxta id, quod
alijs annis percipi conſueuit, & ita etiam
poſt longam diſputationem arguendo ad par-
tes concludit *Loffred.in paraſr.in d.§.ſed* &
res, verſ.contingit dubitari. Alia pulchra ad
materiam releuij refert *Io.Vinc.de Anna in*
alleg.95.per tot.lib.2. & *Io. Bapt. de Thor. in*
compend.deciſ.in ver.releuium, quem omni-
17 no videas. Et eadem quoque dominij conti-
nuatione inter patrem, & filium, ſequitur,
quod ſtatim, & incontinenti, mortuo patre,
ipſo iure filius eſt eius hæres, ita quod non eſt
dare medium, in quo poſſit dici paternam hę-
reditatem iacere, vt dicit *glo.in d.l.cum hære-*
ditas, C.*depoſ.* quam ibi Doctores omnes cō-
muniter ſequuntur, & cum ea plures concor-
dantes refert *Ant.Gomez in in 1.lib. var. re-*
ſol.c.9.nu.17. & *Mich.Craſſ.in 1. lib. recept.*
18 *ſenten.§.1.q.2.num.6.* Hoc autem intelligi-
tur quoad ea, quæ ſunt filio fauorabilia, ſecus
quoad incommoda, cum enim de iure præto-
rio introductum ſit beneficium abſtinendi, &
ſublata ſit neceſſitas, per quam filius teneba-
tur præcisè ſuccedere patri, non poterit filius
tanquam hæres moleſtari, niſi probetur im-
miſtio, vel voluntatis declaratio, iux. not. per
Bar. & *alios Doct. in l.ſi filius qui patri, ff.*
de vul. & *pupill.* & *Alex.in l.neceſſarijs, nu.*
5.ff.de acquir.hæred. plenè *Viu. in commun.*
opin.278.num.7. & *in opin.330.in 1. par.* &
Ioſeph Ludou. in concluſ. 14. verſ. & *quod*
19 *agens contra filium.* Et proinde agens contra
filium tanquam patris hæredem tenetur pro
fundamento ſuæ intentionis ſpecificè proba-
re, quod paternæ hæreditati ſe immiſcuit,
aliàs ſuccumbit, vt dicit *glo. in d.l.neceſſarijs*,
plenè *Rol.à Vall.in conſi.20.num.18.* & *per*
totum, vol.1. latè *Ant.Gomez.in d.c. 9. num.*
25. Menoch.in tract.de adipiſc.poſſ. remed. 4.
nu.8. Andr. Gayl. in obſeruat. 128. num.22.
pulchrè *Ferd.Gargiar.in patrocin. 16. num.*
17. Maran.in conſi.9.nu. 4. & *ſeq.* & *Flam.*
20 *Chartar.in deciſ.Genuenſ. 33.* Quæ conclu-
ſio procedit etiam ſi filius in iudicio conuen-
tus tāquam hæres nihil opponat, nec expreſ-
sè neget ſe eſſe hæredem, vt teſtantur *Rol. à*
Vall.in d.conſi.20.num.20.in fi. & *Ant. Go-*
mez in d.cap.9.ſub eodem nu.25. contra *Bal.*
in l.1. C.commu.de legat. & alij, quos plenè
21 refert *Stepha.Gratia.in deciſ.122.nu.9.* Imo
etiam ſi probetur, quod filius poſſidet bona
paterna, non ſufficit ad condemnandum, niſi
ſpecificè probetur, quod ea poſſidet tanquam
hæres, vt pulchrè dixerunt *Rom.in conſ. 154.*
in

in princ.Caſſan. in conſuet. Burg. in tit. des
ſucceſsiones,rub.7.§.10.in fi.& Petr. Foller.
in pragm.de cenſib.in ver.tanquam res iudi-
22 cata,nu.25. Semper enim præſumitur,quod
quis poſſideat eo titulo, qui ſibi vtilior eſt, de
quo ſtatur eius declarationi cum iuramento,
& eius aſſertioni creditur, quod bona hære-
ditaria poſſidet ex alia cauſa, vt notabiliter
inquit Crau.in conſi.33.nu.11.Vrſill. in de-
ciſ.372.nu.5. pulchrè Flam. Chartar. in de
ciſ.Gen.124.per tot.& pleniſſimè Maſcar.de
23 prob.in concl.45.nu.2.& per tot. Et quod
plus eſt, ac perpetuò memoriæ commendan-
dum,etiam ſi filius poſſideat bona hęreditaria,
& faciat aliquem actum, qui citra ius, & no-
men hæredis explicari non poſſit, nihilomi-
nus non ſufficit ad condemnandum, niſi per
patrem ſpecificè allegata ſit hæreditatis adi-
tio, vt notabiliter teſtatur Alexan.in conſil.
94.ſub num.8.verſic.plus dico,volum.2.Præ-
24 terea ſi filius eius animum declarauit, quòd à
paterna hæreditate volebat abſtinere, & po-
ſtea facit aliquem actum, qui ab alio fieri non
poſſit,quàm ab hærede,non per hoc cenſetur
illam abſtenſionem reuocaſſe,niſi eam expreſ-
sè,ac ſpecificè reuocet,vt pulchrè dixit gloſ.in
l.1.C.de iur.delib. quam refert pro notabili
Praeſ. de Francb. in deciſio.89.num. 10. &
25 Ferd.Gargiar.in patrocin.15.per tot. An
autem abſtenſio, ſeu repudiatio ſemel facta
poſſit amplius reuocari? plenè declarat Gul.
de Bened.in d.cap.Raynutius,in ver. mortuo
itaque teſtatore,in 2.par.num.127.cum plu-
rib.ſequen.qui concludit,quòd licet filius,qui
ſemel paternam hæreditatem adijt, vel ei ſe
immiſcuit non poſſit amplius illam aditio-
nem,ſeu immiſtionem reuocare, l.ſuus hæres,
C.de repud.vel abſtin. hæred. Abſtenſionem
tamen,ſeu repudiationem reuocare non pro-
hibetur,dummodo duo requiſita concurrant,
videlicet,quòd reuocatio fiat infra trienium,
& res ſit integra, ita quòd bona hæreditaria
non reperiantur penes tertium alienata,
cuius concluſionis rationem reddit, & eam
multiplicìter ampliat & declarat, vt penes
eum ibidem videri poteſt. Sed quid ſi minor,
ſeu eius tutor adijt hæreditatem, quàm repe-
rit eſſe damnoſam, an poſſit per viam reſtitu-
tionis in integrum eam repudiare? vide om-
nino Borgnin. Caualc.in tract.de tutor.nu.
75.Et quid è conuerſo, ſi minor omiſit hære-
ditatem opulentam adire, an eius hæres de-
beat reſtitui ad adeundum? vide eundem
Borgnin.in deciſ.65.in 2.par.num.93.& ſeq.
Rol.à Vall.in conſi.10.num.9.lib.2.& Surd.
* in deciſ.138.num.10. [Et an reſtituatur mi-
nor aduerſus omiſſam querelam inofficioſi te-
ſtamenti? vide Caldas Pereyr.in l.ſi curato-
rem habens,in ver.læſit,num.28.C.de in in-
tegr.reſt.minor.& ſi filius repudiauit hære-
ditatem paternam, an ad eam adeundam ad-
mittantur nepotes,qui non erant nati tempo-
re mortis Aui? vide Surd.in deciſio.230.per
26 totam.] Et an ſi quis repudiauit hęreditatem,
& poſtea ſoluat aliquod debitum hæredita-
rium tanquam hæres, ſibi præiudicet quoad
alios creditores? dic quod non, vt pulchrè
notant Bart.in l.fin.ff.de interrog.act. Alex.
in conſi.35.num.13.volum.7.& Borgni.Ca-
ualc.in d.tracta.de tuto.num.76.verſic. fa-
27 ciunt adducta. Et an confeſſio facta cum
vno, quòd eſt hæres, præiudicet quoad alios?
vide omnino Vincen.de Francb. in deciſio.
28 694.in 4.par.per totam. Et an teneatur ſpe-
cificè declarare titulum quo poſſidet? vide
Neuiz.in conſi.3.num.19.& in conſ.5.nu.5.
29 Et quid in muliere an præſumatur bona
quondam ſui viri poſſidere tanquam eius hæ-
res, vel potius pro conſeruatione ſuorum iu-
rium dotalium? vide Dec.in l.dotis,in fine,
C.de collat.& plenius in conſil.232.post So-
cin.in conſil.131.volum.1. pulchrè Thob.
Non. in conſil. 66. in primo dub. & Ioſeph
30 Ludou.in deciſio.Peruſ.109.per totam. In-
ſuper notandum eſt, quòd regulariter valet
conſequentia, eſt filius,ergo hæres, quando
ipſe filius agit, licet ſecus ſit, quando conue-
nitur, vt de communi opinione teſtantur
Rolan.à Vall.in conſi.20.num.17.volum.1.
& Hiero.Magon.in deciſio.62.num.11.&
31 ſequen.Hoc autem declaratur habere locum,
quando agit vt hæres patris, ſecus verò ſi vt
hæres matris,vt pulchrè referr Flamin.Char
tar.in deciſio.Gen.54.num.22.licet hanc opi-
nionem impugnet Vincen.Carrot.in deciſio.
32 43. per totam. Sed an in caſu conſuetud.
Neapol. quæ defert integram hæreditatem
filio,excluſa filia,ſi filius decedat hæreditate
non adita,ſuccedat filia ex propria perſona?
dic vtique ſi bene ponderes verba Napodan.
in conſuetud.ſed ſi morienti, num.246.&
in conſuetud. & ſi teſtator, num.33.&
Stephan.de Gaeta in apoſtill. ad eundem in
conſuetud. ſi quis, vel ſi qua, in ſecunda
additio.& plenè Angel.in conſil. 81. cum
duobus alijs ſequen. pro qua concluſione
facit optimè text.in l.2.§.ſed ſi ſint ſui,cum
ibi notatis per Barto.ff.ad Tertull.& optimè
Franc.Aret.in conſi.161.ad fin.& Gram.in
33 deciſ.63.num.9. Quibus autem modis pro-
betur hæreditatis aditio? vide quæ plenè cu-
mulant Doctor.in l.gerit,ff.de acquir.hæred.

Natt. in conſil. 140. vol. 1. latè Menoch. de
præſump. lib. 4. præſum. 99. & ſeq. pleniſſimè
Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 12.
titul. 9. & 10. per tot. Maſcard. de probat. in
* concl. 40. cum plur. ſeq. [plenè Maran. in l. ſi
poteſt. num. 52. cum plur. ſeq. ff. de acquir.
her. & Aluar. Velaſq. in prax. partition. &
34 collation. c. 15. n. 5. cum ſeq.] Et an ex ap-
prehenſione rei hæreditariæ modici valoris
inducatur aditio? vide Crau. in conſ. 33. nu.
35 12. Et an ſi quis in aliquo mandato procu-
ratorio in verbis enunciatiuis aſſerat ſe hære-
dem, hoc ſufficiat ad probandam aditionem?
36 vide Matheſillan. in ſing. 34. Et quantum
tempus competat ad hæreditatem adeun-
dam, & an per Iudicem abbreuiari poſſit?
vide Aluar. Velaſq. in 1. tom. conſultatio. re-
37 gni Luſitan. conſult. 96. per tot. Et demum
in hac materia prætereundum non eſt, quòd
licet per ceſſionem hæreditatis inducatur a-
ditio, l. ſi auia, C. de iur. delib. Surd. in deciſ.
14. nu. 2. & in deciſ. 70. num. 11. & Vinc. de
Franch. in deciſ. 14. num. 23. & ſeq. hoc ta-
men aliqui intelligendum putant ſolum pro-
cedere, ad finem, vt valida ſit ceſſio, nō autem
ad hoc, vt cedens teneatur creditoribus, vt
pulchrè dixit Pau. de Caſt. in conſ. 252. col. 3.
ver. nō tamē dico, vol. 1. Crau. in cōſ. 200. n. 2.
* [Gratia. in dec. 17. n. 27. cum ſeq. & Fōtan. in
tract. de pact. nuptial. clauſ. 4. gloſ. 9. par. 5.
num. 125. cum ſeq. contrarium vero fuit Iu-
dicatum per Sacrū Conſilium vt refert Vinc.
de Franch. in deciſ. 32. num. 10. cum ſeq. ad
quem me remitto, ſed quid ſi cedens proteſta-
tur expreſſe quod non intendit adire? vide
omnino Maſcard. de probat. in concl. 44. in
38 ver. aditio.] An autem bona ad filios ſpe-
ctantia ex diſpoſitione ſtatutaria, de quibus
mater vltra certam ſummam diſponere non
poterat, prout eſt conſuetudo in Ciuitate
Neapolis, quæ prohibet diſponere de bonis
antiquis vltra medietatem, & de bonis dota-
libus vltra decimam partem, exiſtentibus fi-
lijs, eis acquiri dicantur cum qualitate hære-
ditaria? vide omnino Crau. in tract. de an-
tiq. temp. in 4. par. princip. in princ. num. 141.
& ſeq. & Napod. in plurib. locis relatis per
Ant. de Alex. in conſuet. ſi aliquis moriens
in 1. addit. in fin. & ibidem Camill. Saler. in
39 addit. ſeq. Ex eadem denique dominij con-
tinuatione de patre in filium, infertur, quòd
ſi filius decedit poſt patris obitum, antequam
eius hæreditatem adeat ex potentia ſuitatis
iddem ius tranſmittit ad eius hæredes etiam
extraneos, vt benè probat tex. in l. apud bo-
ſtes. C. de ſuis, & legit. & ita tenent commu-
niter omnes Doct. in l. 3. C. de iur. delib. plenè
Ant. Gomez. in d. cap. 9. de tranſmiſſ. hæred.
num. 20. verſ. octauo infero, Fab. de Ann. in
conſ. 1. num. 5. & ſeq. lib. 1. plenè Caſſan. qui
hanc concluſionem pluribus modis ampliat
in conſuet. Burg. rub. 7. §. 10. in verb. des ſuc-
ceſſiones, fol. mihi 266. Vinc. de Franch. in de-
ciſ. 32. Surd. in deciſ. 138. num. 9. & per tot.
Hier. Gabr. in conſ. 1. nu. 16. lib. 2. & Morot.
40 in conſ. 51. Idque ius tranſit cum eodem be-
neficio abſtinendi, vt inquit Bar. in l. ſi infan-
ti, num. 10. C. de iur. delib. quem refert Bur-
41 ſat. in conſ. 61. num. 14. volum. 1. Et hoc
quoque procedit in hæreditate materna,
quam ſimiliter filius tranſmittit, ſed ad de-
ſcendentes tantùm, non ad alios, vt commu-
niter dicunt Doct. in l. 1. C. de his, qui ante
aper. tab. Cephal. in conſ. 56. num. 5. vol. 1. &
in conſ. 288. nu. 11. & ſeq. volum. 2. Socyn. in
conſ. 116. num. 13. volum. 1. & Aſcan. Cle-
men. in tract. de patr. poteſt. effect. 13. num. 4.
42 Sed non idem eſt è contra, parentes enim fi-
liorum hæreditatem non aditā non tranſmit-
tunt, vt refert Crau. in conſ. 36. num. 4. & ple-
nè Cacheran. in conſil. 13. num. 29. ſequent.
* [& alij quos plenè refert Surd. in conſ. 341.
num 15. cum ſeq. lib. 3. contrarium vero, ſci-
licet, quod etiā parentes tranſmittant ſaltim
ius petendi legitimam ſeu eius ſupplementum
in bonis filiorum ad quoſlibet hæredes etiam
extraneos, verius eſſe affirmant idem Cra-
uett. in conſ. 312. num. 5. verſ. quarto dubita-
tur, lib. 2. & alij plenè relati per Gratia. in 3.
lib. diſcept. forenſ. cap. 448. num. 23. & ſeq.]
43 Sed an ignorans hæreditatem ſibi delatam
tranſmittat ius deliberandi ad eius hæredes?
plenè explicat Burſat. in conſ. 61. per tot. vol.
44 1. Et an hoc ius tranſmittatur etiam in bene-
ficium creditorum? vide omnino Surd. in
45 deciſ. 140. per tot. & in deciſ. 111. Et an
filius tranſmittat quærelam inofficioſi teſta-
menti, vel inofficioſæ donationis non præpa-
ratam? vide Guliel. de Bened. in rep. d. cap.
Raynutius, in ver. mortuo itaque teſtatore,
46 in 2. par. n. 143. & ſeq. Et quid in fratre?
47 vide eundem nu. 146. & ſeq. Et quid in in-
fante, an tranſmittat hæreditatem non aditā,
& ad quos? ad tex. in l. ſi infanti, C. de iure
deliber. vide Guliel. de Bened. in eodem loco,
num. 171. cum ſequen. plenè Fab. de Anna in
conſ. 1. num. 10. & ſeq. in 1. lib. Mart. in voto
121. per tot. Io. Franc. de Pon. in conſ. 29. nu.
44. & ſeq. & Theſau. in deciſ. 88. per tot. Et an
filius infans tranſmittat hæreditatem non adi
tam, etiam cum iure excludendi ſorores vi-
gore ſtatuti excludentis fœminas, ſtantibus
ma-

maſculis ? vide *Dec. in conſ.331.ſub num.6.*
verſ.venio ad ſecundum, & *Surd. in deciſ.*
48 *138.per tot.* Hæc autem, quæ dicta ſunt de
continuatione dominij à patre in filium, non
habent locum in poſſeſſione, quæ ſecundum
veriorem, magiſq; communem Doctorum
ſententiam non tranſit in filium abſque ap-
prehenſione, prout contra *Gloſ. in l. miles,ff.*
ex quib. cau. maior. tenuerunt ibi Bart. &
omnes alij Doct. quos plenè refert *Tiraq. in*
tract. le mort ſaiſit, in 1.par. declar.3.num.6.
49 & *Pariſ. in conſ.1.nu.160.vol.1.* Cum enim
filius viuente patre habitando eius domum,
& in alijs bonis ſe ingerendo iure familiari-
tatis, nunquam eorum verus poſſeſſor fuerit,
ex reg. *tex. in l. qui iure familiaritatis, ff. de*
acquir.poſſ. & *in l.ſi quis à liberis*, cum vtro-
bique not.per *Bar.ff. de lib. agnoſc.* ſequitur,
quòd deficiente principio, nullo modo poteſt
in eum poſt patris obitum agi de continua-
tione poſſeſſionis, quam nunquam habuit, vt
bene explicat *Gul. de Bened. in d.ver. mortuo*
50 *itaque teſtatore, in 2.par.nu.66.* Et hinc eſt
quòd pro apprehendenda hæreditariorum
bonorum poſſeſſione, filio competit reme-
dium adipiſcendæ poſſeſſionis non reinte-
grandæ, quod competit veris poſſeſſoribus, vt
plenè not. *Rol. à Valle in conſ.46.nu.28.cum*
plur.ſeq.volum.2. Lud.Morot.in conſ.63.per
51 *totum.* Sed hoc fallit in ſucceſſore in aliqua
dignitate, vel prælatura eccleſiaſtica, penes
quem continuatur eadem poſſeſſio, quæ erat
penes eius prædeceſſorem abſque aliqua ap-
prehenſione, eique competit poſſeſſorium re-
cuperandæ pro bonis particularibus Eccleſiæ
ad eius prælaturam ſpectantibus, vt egregiè
conſuluit *Franc.Becc.in conſ.77.nu.3.* & *per*
tot. vol.1. Vtitur enim ea poſſeſſione, quæ
eſt penes Eccleſiam, quæ nunquam mutatur,
nec variatur, quamuis mutetur perſona Præ
lati, per quam repræſentatur, vt per eaſdem
rationes tenuit quoque *Guid. Pap. in deciſ.*
355. & plenè *Tiraq. in eodem tract. le mort*
52 *ſaiſit, in præfat. in 5. declar.* Limitatur etiã
prædicta concluſio in bonis feudalibus, quo-
rum dominium, & poſſeſſionem in ſucceſſo-
res continuari abſque noua apprehenſione,
dixit ſingulariter *Bal. in l. cum antiquiori-*
bus, verſ. decimo ſic licet poſſeſſio, C. de iur.
deliber. quod dictum pro notabili valde ex-
tollit *Iaſ. in l. quoties, nu.32. C. de rei vendic.*
53 Ea ratione, nam filius, etiam viuo patre, dici-
tur feudatarius, vt ſupra fundauimus, imo di-
cit *Bal. in auth. defuncto, C. ad Tertull.* quod
feudum in perſona patris, & filij eſt iddem,
ita quod filius etiam viuo patre videtur inue-
ſtitus, & intelligitur poſſidere, nec aliud ei
* deeſt, niſi adminiſtratio, [& hinc eſt quod filij
primogeniti Titulatorũ etiam patre viuente
dicuntur Duces Marchiones vel Comites &
gaudent eiſdem prerogatiuis, vt poſt alios ple
nè probat *Maſtrill. in tract. de Magiſtrat.*
lib. 4. cap. 13. nu.139. cum plur. ſeq. & idem
eſt e conuerſo, nam pater poſt refutatum feu-
dum filio non deſinit eodem titulo & digni-
tate gaudere, vt poſt *Andr.* & *Affl. in cap.1.*
de feud. March. affirmat idem *Maſtrill. in*
eodem cap.13. nu.68. cum ſeq.] & licet ab hac
opinione videatur receſſiſſe idem *Bal. in c. 1.*
nu.5. an mut. vel imperfect. & fortè melius,
ſecundum *Iaſ. in l. ſi ſorori, ſub n.2. verſ. ter-*
* *tio limita, C. de iur. delib.* [& alij quos plenè
refert *Rouit. in pragm. 11. ſub tit. de feud.*
num. 123. cum ſeq. qui verius eſſe affirmant,
etiam in feudalibus poſſeſſionem non conti-
nuari abſque reali apprehenſione,] hæc ta-
men contradictio conciliari poteſt per ea, quę
tradit *Guliel. de Benedict. in eodem ver. mor-*
tuo itaque teſtatore. nu.70. ad quem me re-
mitto. Et hinc eſt, quod Comes de nouo
creatus non præcedit filium Comitis anti-
quioris, qui poſt eum in Comitatu ſucceſſit,
prout benè concludit *Frezz. in ſubfeud. lib.*
2. ſub cap. quis dicatur Comes, nu. 37. repro-
bata opinione Afflict. qui contrarium tenue-
* rat in *proœm. conſti. reg. q.26.* [An autem fi-
lius Regis natus poſt coronationem patris ſit
præferendus alteri filio primogenito ante
paternam coronationem ſuſcepto? plenè ex-
plicant *Petr. de Gregor. in tract. de conceſſ.*
feud. par.4. q. 10. per totam, & alij relati per
Maſtrill. in d. tract. de magiſtrat. lib.1. cap.5.
54 *nu. 19. cum ſeq.* Et hinc etiam eſt, quod re-
futatio feudi, quæ fit à patre in eius imme-
diatè ſucceſſurum non comprehenditur ſub
generali regula, qua prohibetur omnis feudo-
rum alienatio, & ideo fieri poteſt abſque aſ-
ſenſu, cum aliud non ſit, quam quædam ſuc-
ceſſionis præuentio, & ex ea nil aliud filius ac-
quirat, niſi adminiſtrationẽ, iuxta notata per
Loffred. in parafr. ſuper cap. & *ſi vaſſallus,*
verſ. quod ſi totius, col.3. ſi de feud. defun. mi-
lit. fuer. contr. fol. mihi 34. Camer. fol.25. col.
2. lit. H. & alios quos refert olim Regius
Conſiliarius meritiſſimus *Fab. de Anna in*
conſil. 39. numer. 13. & *ſequent. in 1. lib.*
55 Verum ea debet eſſe pura, & ſimplex, abſque
vlla reſeruatione, ex qua ius aliquod ſepara-
tum conſtituatur in feudo, iuxta plenè nota-
ta per eundem *de Anna in conſ. 41.* & *46.*
per totum, & *per Reg. Ioan. Franc. de Pon.*
in conſ. 12. poſt Loffred. in conſ.3. per totum
& *in*

Digitized by Google

& in conſil. 9. numer. 16. & ſequen. & Bolognet. in conſil. 6. numer. 24. & ſequen. & in conſil. 7. per totum, quibus addas, quæ nouiſſimè cumulant in hac materia *Reg. de Pon. in tract. de poteſt. Proreg. in tit. de refut. feud. per totum, folio 358.* & *ſequen. Intregliol. in deciſ. 43.* & *Octau.* Bammacar. *in cap. beneficium à vaſſallo, quæſt. 1. per totam, ſub tit. ſi de feud. defun. fol. 234.* qui omnes opiniones circa hunc articulum refert, & latiſſimè explicat, & plenè *Regius Conſiliar. Rouit. in pragmat. 4. de feud. numer. 8. cum plur. ſeq.*

Finis Cap. Primi.

CAPVT SECVNDVM.

Paterna nobilitas an tranſeat ad deſcendentes? & an transferatur ad filios illegitimos? Et quid ſi ſunt legitimati? Et quid econuerſo an filiorum nobilitas parentibus communicetur? Et quot modis nobilitas acquiratur? Et quot modis amitti nobilitas poſsit? Et demum quæ ſint nobilium priuilegia, & prærogatiuæ?

SVMMARIVM.

1 *Nobilitas à patre acquiſita ad eius filios deſcendit.*
2 *Non tamen extenditur vltra pronepotes, licet de conſuetudine tranſeat ad omnes deſcendentes, donec perueniant ad egeſtatem, vel exerceant artes viles.*
3 *Doctorum priuilegia an competant eorum filijs, & nu. ſeq. vſq; ad nu. 9.*
6 *Vidua gaudet priuilegijs quondam ſui viri.*
9 *Paterna nobilitas non extenditur ad filios illegitimos.*
10 *Baſtardi non dicuntur de agnatione patris.*
11 *Et doctorari non poſſunt.*
12 *Nec eſſe notarij, & eſt infamata proles.*
13 *Statutum, quod cauſa inter coniunctos compromittantur, non habet locum in ſpurijs.*
14 *Vaſſalli non tenentur præſtare adiutorium domino pro filia ſpuria.*
15 *Spuria non poteſt eſſe Abbatiſſa.*
16 *Illegitimi ad ſacros ordines ſine diſpenſatione Summi Pontificis promoueri non poſſunt.*
17 *Et arcentur ab omnibus eccleſiaſticis beneficijs.*
18 *Et ad Epiſcopatum promoueri non poſſunt.*
19 *Et non admittuntur ad Cardinalatus Collegium, nec fieri debent Rotæ auditores.*
20 *Baſtardi ſuſcipere non poſſunt Hieroſolymitanorum militum ordinem, præterquam ſi ſunt filij Baronum titulariorum.*
21 *Nobilitas paterna non tranſit ad filios legitimatos.*
22 *Aliqui autem tenent contrariam opinionem.*
23 *Nam legitimati per reſcriptum Principis nihil differunt a verè legitimis.*
24 *Legitimati verò per ſubſequens matrimonium paternam nobilitatem ſicut cæteri legitimi conſequuntur.*
25 *Filij legitimi, & naturales baſtardorum nihil conſequuntur ex nobilitate Aui.*
26 *Filij baſtardi nobilium de generali conſuetudine reputantur nobiles, præſertim ſi ſunt familiarum inſignium.*
27 *Baſtardi nonnulli fuerunt virtute inſignes, & mirificè floruerunt.*
28 *Nobilitas à patre acquiſita licet deſcendat in filios, tamen idem non eſt econuerſo.*
29 *Sed aliquantulum parentes ex nobilitate filiorum cohoneſtantur.*
30 *Pater ſi ignobilis eſt, mater verò nobilis, filij ſequuntur conditionem patris.*
31 *Materna enim nobilitas non eſt in conſideratione.*
32 *Splendidior autem eſt nobilitas ex vtroque parente.*
33 *Nobilitas viri communicatur vxori.*
34 *Vxor poſt viri obitum retinet familiam, & ciuilitatem viri donec alteri nubat.*
35 *Nobilitas mulieris obumbratur ſi nubit viro ignobili.*
36 *Bona alienari prohibita extra nobiles de familia, non poſſunt alienari mulieri nuptæ viro ignobili, & nu. 37.*
38 *Conſuetudo, quod filij à materno genere nobilitatem accipiant, non valet.*
39 *Nobilitas pluribus modis acquiritur.*
40 *Nobilitas an acquiratur per acquiſitionem feudi? & nu. 41.*
42 *Feudum habens nobile quaternatum annui valorisonciarum viginti, aſſiſtit in parlamento procerũ. & magnatum, & dat vocem cũ Baronibus regni.*

43 *No-*

43 *Nobiles ex priuilegio an ſint verè nobiles etiam in proprio & ſtricto ſignificatu, quod trahitur ad notabilem quæſtionem.*
44 *Mercatura an connumeretur inter artes viles.*
45 *Et quid ſi quis vendat triticum aut vinum proprium.*
46 *Et quid ſi perſonaliter non aſſiſtat, ſed mercaturam exerceri faciat per alium.*
47 *Nobilitas an amittatur, ſi quis laberat proprijs manibus in ſuis agris.*
48 *Quæ ſint vilia exercitia, ex quibus nobilitas amittitur.*
49 *Ars aliqua an vilis ſit, attenditur communis reputatio illius loci.*
50 *Grammaticæ præceptor non connumeratur inter exercentes artes mechanicas.*
51 *Chirurgia inter mechanicas, & ſordidas artes non connumeratur.*
52 *Aromatariam exercens nobilitatem non amittit.*
53 *Nobilitas an amittatur per exercitium notariatus, & nu.54.& 55.*
56 *Procuratoris officium an ſit vile, & nu.57.*
58 *Procuratoris fiſci officium eſt nobile.*
59 *Nobilitas an amittatur per ingreſſum religionis.*
60 *Furtum committens an amittat nobilitatem, & nu.61.*
62 *Nobilium priuilegium circa pœnas infligendas extenditur etiam ad populares diuites, & honeſtos.*
63 *Et in his caſibus leuiores probationes ſufficiunt.*
64 *Nobiles aliquando ſuſpenduntur ob criminis immunitatem.*
65 *Conductores regiorum vectigalium nobilitatis priuilegio priuantur.*
66 *Nobilitatis priuilegium amiſſum per exercitium artis mechanicæ, an eo relicto recuperetur, & nu.67. & 68.*
69 *Fratris nobilitas an tranſeat in fratrem.*
70 *Sententia lata circa aggregationem ad Sedile, an proſit alteri fratri.*
71 *Maior pars nobilium an poſſit aggregare ad nobilitatem, contradicente minori parte.*
72 *Et quid ſi ſunt voces numero pares, & quid ſi quis à nobilibus de regimine ſubrogetur in locum alicuius deficientis.*
73 *Decretum factum ab omnibus nobilibus, quod in aggregationibus ſeruetur certa forma, an reuocari poſſit à maiori parte.*
74 *Abſentes an vocandi ſint in aggregatione nobilium.*
75 *Et quid ſi fuerunt legitimè vocati, & non comparuerunt.*
76 *Sedilibus Ciuitatis Neapolis an competat facultas faciendi nobiles.*
77 *Nobilitas non probatur per deſcriptionem in Sedili.*
78 *Nobilium priuilegia multa ſunt.*
79 *Nobili poteſt aſſignari palatium, & tota Ciuitas pro carcere, non obſtante ſtatuto, ſeu reſcripto, quod detineatur in carceribus, & numer.80. & 81.*
82 *Nobilium conſenſus ſemper præfertur, & nu.84.*
83 *Nobiles præferuntur in electionibus officiorum.*
85 *Nobiles pugnare poſſunt cum quocunque in qualibet dignitate conſtituto.*
86 *Nobilis ad pugnam prouocari non poteſt ab ignobili, & teſtes ſingulares nobiles probant.*
87 *Lite pendente ſuper nobilitate, an manuteneri debeat is, qui ſe nobilem eſſe prætendit.*
88 *Nobilis an renunciare poſſit ſuo priuilegio.*
89 *Aduerſus eum qui ſe nobilem declarari contendit, an ſubminiſtranda ſint expenſa de publica pecunia.*
90 *Et an ipſemet, qui ſuper nobilitate litem habet, teneatur cum cæteris ciuibus contribuere.*
91 *Ciuis allectus in aliqua ciuitate, an debeat etiam neceſſariò admitti ad eius honores, & dignitates.*
92 *Nobiles an debeant alios præcedere in ſedendo in Eccleſia, & an liceat in Eccleſia præoccupare locum relinquendo aliquod ſignum? ibidem.*

1 EIuſdem quoque naturalis coniunctionis inter patrem, & filium effectus eſt, quòd nobilitas à patre acquiſita, ad eius filios deſcendit, *l.1. cum ibi notat. per Bart. numer.49. & Ioan. de Plat. ſub num.1.C. de dignitat. lib.12. Luc. de Penn. in l. mulieres, colum.2. verſ. ſexto ex nobilitate. C. eodem Andr. in conſtit. Reg. proſequentes*, & *ibidem Affl. in 7. quæſt. num. 16.*
* [Sed hoc intelligitur de filijs natis poſt nobilitatem à patre acquiſitam non ante, vt poſt *Bart. in l.2. §. in filijs. ff. de decurion.* & *Tiraquell. in tractat. de nobilit. cap.15. num.9.* pluribus iuribus, & authoritatibus pleniſſime probat *Caldas Pereyr. in l. ſi curatorem habens. C. de in integr. reſt. minor. in verſ. ſine*
2 *curatore, num.99.*] Verum non extenditur vltra pronepotes, *l. diuo, C. de quæſtion.* licet de conſuetudine tranſeat ad omnes deſcendentes, donec perueniant ad egeſtatem, vel exerceant artes viles, iuxta notata per *Bart. in d. l.1. C. de dignitat. ſub numer.101. Aluarot. in cap.1. §. cæteri vero, nume.9. quis dicatur Dux, Comes, vel Marchio*, & *Affl. in d. conſtit. proſequentes, numer.16.* & *in conſt. conſtitutione præſenti, ſub numer.6.*
3 Hinc Doctorum priuilegia etiam eorum filijs competere ſuadet *tex. in l. medicos. C. de profeſſ.* & *medic. lib. 10.* per quem text. & alia nonnulla iura ad hoc propoſitum benè ponderata, concludit *Guid. Pap. in deciſ.389.* Doctorum filios etiam poſt patris obitum gaudere debere omnibus honoribus, immunitatibus, & prærogatiuis, quibus eorum pater gauiſus fuit, iuxta cumulata per *eund. in*
4 *præced. deciſ.* 388. Quam deciſionem licet for-

fortiter impugnet *Egid. Thomat. in tract. de*
collect. quem ego habeo in 12. *volum. tract.*
fol. 144. *à terg. numer.* 11. præcipuè per text.
cui dicit reſponderi non poſſe, in *l. ſordido-*
rum, C. de excuſ. mun. vbi priuilegium ratio-
ne dignitatis conceſſum, cum perſona extin-
guitur, & per alia iura ab eo plenè relata,
cui aſtipulantur not. per *Natt. in conſil.* 242.
numer. 1. *lib.* 2. qui per multa iura affirmat,
quod immunitas perſonalis alicui conceſſa
non tranſit ad eius filios, & idem confirmant
Tiraquell. de iur. primog. q. 32. *nu.* 3. *& Hip.*
Rimin. in conſil. 258. *num.* 9. & *ſeq. lib.* 4. *poſt*
Io. de Plat. in l. in filijs, in fin. C. *de decur. lib.*
5 10. Nihilominus animaduertendum eſt, quod
hæc opinio Egidij parum tuta eſſe videtur,
nam *tex. in d. l. ſordidorum*, ex magis com-
muni Doctorum interpretatione intelligitur,
& declaratur, quod priuilegium perſonale,
& ratione dignitatis, vel militiæ conceſſum
non tranſit ad ſucceſſores extraneos, ſed be-
nè tranſit ad hæredes ſuos, prout eum intelli-
git, & declarat *Gloſ. ibidem, in verb. ad hære-*
dem, nam filij ſunt vna caro cum patre, &
ideo etiam priuilegia perſonalia ad eos tran-
ſire, plenè defendit *Soceyn. in conſil.* 84. *nu.* 8.
verſ. confirmatur ratio præmiſſa, vol. 3. de
quo habes etiam pulchrum, & notabile di-
ctum *Bal. in conſ.* 355. *num.* 5. *in fin. volum.* 2.
præſertim quia non bene reſpondet iuribus
per *Guid. Pap.* allegatis, & præcipuè *d. l. me-*
dicos, C. de profeſſor. & medic. qua ſpecificè
cautum eſt Doctorum priuilegia communi-
cari eorum vxoribus, & filijs, cuius l. deciſio-
nem dum dictus author reſtringere conatur,
vt intelligi debeat durante vita ipſius Docto-
ris, cui priuilegium eſt indultum, valdè deci-
pitur. Cum enim in ea lege filij, & vxor æqui-
parentur, certo certius eſt, quod vna determi-
natio reſpiciens plura determinabilia ea de-
bet æqualiter determinare, *l. ancilla.* C. *de*
furt. & *l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pup.*
cum ſimilibus, vt in ſimili arguit quoque *Soc.*
in conſ. 84. *nu.* 8. *vol.* 3. Sed in vxore indubi-
tabile quidem eſt, quòd etiam poſt obitum vi-
ri retinet omnia priuilegia, quę habebat eo vi-
uente, donec retinet lectum vidualem, *l. fi-*
lij. §. vidua, ff. ad municipal. l. fi. C. de incol.
lib. 10. *l. fœmina, ff. de Senator. & l. cum te.*
6 C. *de nup.* Ita quod communiter Doctores
affirmant mulierem viduam gaudere debere
etiam priuilegio fori, quo vir eius fruebatur,
pro qua concluſione allegatur *tex. in l. penul.*
C. *de fabricenſ. lib.* 10. & alia iura concor-
dantia relata per *Vinc. de Franch. in deciſ.*
363. *num.* 2. *& ſeq. Franc. Milanenſ. in de-*
ciſion. 9. *num.* 7. & *ſeq. in* 1. *par. Doctores om-*
nes in l. fin. C. de bon. mater. & *in l. fin. C. de*
priuil. ſcholar. lib. 12. & *in l. cum quadam*
puella. ff. de iuriſd. om. iud. & *d. l. fœminæ ff.*
de Senator. plenę *Rol. à Vall. in conſ.* 15. *nu.*
13. *& ſeq. vol.* 3. *Io. Philip.* Monſpolienſ. *in*
reſponſ. 26. *nu.* 18. *& ſeq.* pleniſſimè *Surd. in*
deciſ. 330. *nu.* 27. *& ſeq. in* 2. *par.* & in ſpecie,
quòd priuilegium d. l. medicos, durat etiam
poſt ipſius Doctoris obitum, teſtatur *Menoch.*
de arbitr. iud. lib. 2. *caſ.* 379. *nu.* 5. & dictam
deciſionem Guid. Pap. confirmat *Guliel. de*
Bened. in rep. cap. Raynutius, de teſtam. in
ver. qui cum alia vxore matrimonium con-
trahens, nu. 140. pro qua allegat *Maſuer. in*
tit. de talijs, §. item vxor militis, & pro ea
multa quoque valde notabilia refert *Fab. de*
Ann. in conſ. 108. *nu.* 11. *& ſeq. in* 2. *lib.* &
confirmatur etiam hæc concluſio ex notatis
per *Io. Arz. Abothalora Hiſpanum in tract.*
de nobilit. in 4. *par. princip. c.* 8. & *Melchior*
Palatz in tract. de maiorat. in 1. *par. q.* 51.
num. 34 Ergo hinc neceſſariò ſequitur, quòd
etiam filij poſt patris obitum eodem priuile-
gio gaudere debent, ſicut vidua retinet priui-
legium viri, cum vnica ſit prouiſio ab eadem
7 lege æqualiter ordinata. Vel potius diſtinguẽ-
do conclude, quòd priuilegiũ duplex eſſe po-
teſt, aut enim eſt temporale, vel ratione certi
exercitij alicuĩ conceſſum, & tunc ceſſante
exercitio, cuius ratione fuit conceſsum, extin-
guitur priuilegium, & ad filios non tranſmit-
titur, nec ad vxorem viduam, l. 1. C. *de excuſ.*
mun. & in hoc caſu procedunt omnia, quæ
pro contraria opinione allegantur; Aut vero
eſt priuilegium conceſsum ratione alicuius
dignitatis, & hoc non extinguitur per mor-
tem, ſed tranſmittitur ad filios, & vxorem,
prout pulchrè, & notabiliter conſiderat *Ia-*
cob. Aemilian. in conſ. 74. *per totum*, & hanc
quoque diſtinctionem ante eum magiſtraliter
poſuerunt *Alber. in tract. ſtatut. in* 1. *par. q.*
114. *per tot. &* Nicol. *de* Neap. *in d. l. medicos,*
ver. ſecundo quærit, C. *de profeſſor. & medic.*
lib. 10. & ſecundum eam iudicatum fuiſſe per
Mag. Cur. cauſarum ciuilium Regni Siciliæ
refert *Franc. Milan. in deciſ.* 9. *num.* 16. *in* 1.
par. Verum hoc ſecũdum caput alij ſubdiſtin-
guunt, quod aut priuilegium competit patri
ratione nobilitatis, & dignitatis, aut ratione
alicuius officij habẽtis dignitatem annexam,
primo caſu dicunt illud tranſire ad filios etiã
poſt patris obitum, & ad vxores viduas, ſecun
do vero non, ſed extingui cum perſona patris,
cum qua extinguitur officium, prout pleniſſi-
mè probat. *Barboſ. in l. quia cale, ff. ſol. mat. à*
num. 23. *vſque ad* 34. qui etiam *in ead. l. nu.*
1. *& ſeq.* copioſiſſimè explicat quæ ſint pri-
uilegia

Digitized by Google

uilegia perſonalia, & quæ realia, & an Do-
ctoris priuilegia ſecundum hanc diſtinctionẽ
8 extinguantur cum eius vita. Alia quoque di-
ſtinctio conſiderari poteſt, quod aut eſt priui-
legium ſimpliciter perſonale,& tranſmittitur
ad vxorem,& filios ratione cuiuſdam commu
nicationis,& ex quadam vi comprehenſiua,
cum ſint vnum corpus,iuxta notata in *l.fœ-
mina*,cum ſimilibus,& per *Arium Pineli. in
d.l.fi.nu*.4. *C.de bon.matern*. aut eſt priuile-
gium conceſſum rei intuitu perſonæ, & hoc
extinguitur cum ipſa perſona, prout nouiſſi-
mè conſiderat *Gaſp.Theſau.in quæſt.forenſ.
90.nu.6.& ſeq*. Redeundo autem ad princi-
palem concluſionem,quòd paterna nobilitas
ad filios,& deſcendentes trãsfunditur, donec
artes viles exercendo eam amittant, pro eius
ornatu,& totius huius materiæ explicatione
9 ſunt aliqua conſideranda. Et primò,quòd pa-
rentum nobilitas extenditur ad filios legiti-
mos,& naturales tantum, non autem ad ille-
gitimos, vt benè animaduertit *Bar.in d. l*.t.
C.de dignit.nu.50.*Bald.in l.cum legitimè,de
ſtat.hom*.qui dicit hoc procedere,etiam ſi or-
ti ſint ex mãtre nobili,*Rui.in conſi.77. nu.7.
vol.3*.plenè *Tiraq.in tract.de nobilit.cap.15.
nu*.10.pulchrè *Pet.Bellug.in ſpecul.Principi
in 7.rub.de habilit.cur.num*.10.& *ſeq*. & ibi
10 *Camill.Borrell.in addit.in lit. R*. Nam ba-
ſtardi non dicuntur de domo, ſeu agnatione
patris,nec poſſunt eorum inſignia, ſiue arma
deferre,iuxta not.per *And.in c.1.ſi de feu.de-
fun.fuer.controu.Guid.Pap.in deciſ*.580. *&*
897.plenè Duen.*in reg.69.per tot.Tiraqu. in
d.c.15.nu.12.Affl.in tract.de iure prothomiſ.
§.1.nu*.32.Cott.*in memorab.in ver. baſtardi
non ſunt filij.Vrſil.in deciſ.195.nu.9.Boer.
in deciſ.127.nu.21.Menoch.in conſ 117. nu.
51.vol.2.Molin.de primog.Hiſp.lib.1.cap.4.
nu.47.Didac.Spin.in ſpecul.teſtam.gloſ.16.
nu.26.Pet.Plaz.in epith.delict.c.41.nu.6*. &
alij,quos pleniſſimè refert Ioan. *de Roſas in*
11 *epith.ſucceſſio.cap.15.per tot*. Hinc eſt,quòd
doctorari non poſſunt,vt refert *Apoſtill. ad
Bald.in* t.*conſt*.Cod.*in fi.in lit.G.& Afflic.
in conſt.Reg.conſtitutione præſenti, num*.5.
12 Imo nec poſſunt eſſe Notarij, vt inquit idem
Afflic.in ead.conſt.nu.7.quamuis vtramque
concluſionem pluribus rationibus impugnet
Card.*Paleot.in tracta.de noth.& ſpur.c.56.
per tot*. & dum pater nobilis aliquid circa
ſuos filios diſponit,nunquam de talibus filijs
diſpoſuiſſe præſumitur,cum ſit infamata pro-
les,quæ ipſum dedecore afficit, ex notat. per
Alex.in conſil.25.nu.4.& in conſi.67. nu.5.
* *vol.1*. [Vnde regula *tex.in l.fratres*, *C.de
inoff.teſt*.ex qua fratri datur remedium que-
relandi fratris teſtamentum, qui turpem per-
ſonam inſtituit, procedit etiam quando a fra-
tre inſtitutus eſt filius ſpurius alterius fratris,
vt ex magis communi Doctorum ſententia
plenè probat *Theſaur. in deciſ. 126. per tot.*
reprobata opinione *Rol.à Vall.in conſil.* 87.
lib. 3. qui contrarium conſuluerat, ſed hanc
concluſionem limitat in caſu, quo ſpurius in-
ſtitutus eſſet alijs virtutibus decoratus, ita vt
fratre præterito dignior eſſet, vel per Princi-
13 pis reſcriptum eſſet legitimatus.] Et ideo ſta-
tutum,quòd cauſæ inter coniunctos compro-
mittantur,non habet locum in ſpurijs,vt in-
quit idem *Alex.in conſi.60.nu.8.& ſeq.vol.
2.& in conſ.144.vol.7*. & *in l. ex facto ,§.ſi
quis rogatus,num.33*.& *ſeq.ff.ad Trebellia.*
14 Et vaſſalli non tenentur præſtare adiutorium
domino pro filia ſpuria,vel naturali,vt refert
Boer.in deciſ.127.& 240.nu.20.& plenè *Io.
Vinc.de Ann.in ſingu.12.& Addit. ad eum.*
15 Et mulier ſpuria non poteſt eſſe Abbatiſſa,
prout pluribus rationibus teſtatur Ioan. *Mo-
nac.in c.indemnitatibus,nu.4*.& *ſeq.de elect.
in 6*.& *Petr.Gambar.in tract. de author. Le-
16 gat à later.nu.302*. Nec huiuſmodi illegiti-
mi ad ſacros Ordines abſque diſpenſatione
Summi Pontificis promoueri poſſunt, vt ex-
preſsè cauetur in *cap.1*.& *2.eod.titu.in 6.&
cap.cum in cunctis*,& *cap.innotuit , de elect.*
17 Et arcentur ab omnibus eccleſiaſticis benefi-
cijs,vt refert *Hippol. in ſing. 193. incip. ba-
18 ſtardi*.Nec promoueri poſſunt ad Epiſcopa-
tum,vt plenè tradit *Lambertin. in tract. de
iurepatron.in 1.par.2.lib.in* 11.*art. 7.quæſt.
19 princip.nu.11.& ſeq*. Nec ad Cardinalatus
Collegium eos admittendos eſſe,nec Romanę
Rotæ Auditores fieri debere, refert *Ludou.
Gomez. in Reg.Cancell.de triennal.poſſ.q.2.
ſub nu.2*.& plenè *Petr.Audr.Gambar. in d.
tract.de offic.*& *author.Legati de later.lib.7.
20 num.73.cum plurib.ſequen*. Et demum ba-
ſtardos Hieroſolymitanorum Militum ha-
bitum ſuſcipere non poſſe, quamuis eorum
parentes ex quatuor partibus nobiles eſſe
oſtendant,iuxta illius Religionis ſtabilimen-
tum,teſtatur *Marc.Anto.Surgen.in tract.de
Neap.Illuſtr.lib.1.cap.23.nu*.14.ea ratione,
nam baſtardi nedum non ſunt nobiles,ſed in-
ter plebeios connumerantur, ex not.per *Bal.
in l.cum nuptiæ,ff.de ſtat.hom.& in l.gene-
raliter,§.fi.C.de inſt. & ſubſt*.& per *Caſſan.
in conſuetud.Burgun.des ſucceſſions des ba-
ſtards,§.3.gloſ*.1.& *in Catal glor.mund.par.
1.conſiderat.38.concl*.24.Verum ſi huiuſmo-
di baſtardi ſunt filij Baronum titulariorum,
prout ſunt Duces,Marchiones,& Principes,
tunc eos indifferenter admitti ad ſuſcipien-
dum

dum dictæ Hieroſolymitanæ Religionis habitum, refert idem *Surgen. in eodem loco ſupra cita. ſub nu.* 14. [Sed hoc per aliud capitulum tempore Fratris Ioannis de Valletta limitatum fuit, dummodo quod pater Auus, & proauus fuerint titulo decorati, & deinde in alio capitulo tempore Fratris Claudij de la Scogle ad naturales tantum fuit reſtrictum, & demum omnia in vltimo capitulo generali in anno 1610. à Magno Magiſtro Fratre Alophio de Vignacurt ſublata fuerunt, vt refert *Maſtrill. in tract. de magiſtrat. lib. 4. c. 13. nu. 155. & ſeq.* quamuis affirmet, quod de facili conſueuit huiuſmodi perſonis gratia
21 concedi.] Ampliatur autem concluſio ſupra fundata, quòd paterna nobilitas non tranſit ad filios illegitimos, etiam ſi ſint legitimati, ex not. per *Bald. in c. per tuas, verſ. quaro in honoribus, de maior.* & *obed.* & *Alex. in l. ex facto, circa fi. ff. ad Trebell.* quos refert *Tiraq. in d. tract. de nobilit. c* 15. *nu.* 17. pro qua opinione facit, quod legitimati non ſunt verè legitimi, ſed potius per quandam fictionem; vnde benè dixit *Bald. in conſi.* 19. *vol.* 4. quod legitimatio per reſcriptum non fit naturaliter, ſed gratia, non generatione, ſed regeneratione, non felicitate naſcendi, ſed dono Principis, & ideo legitimatus ſimilis eſt homini curato à vulnere, in quo remanet cicatrix, vt dixit idem *Bald. in cap. fi. circa med. de tranſlat. Epiſc.* quem refert *Hippol. in ſingu.* 273. Hinc eſt, quòd legitimati non ſunt æquales alijs filijs legitimis, ſed debent eis reuerentiā, nec debent ſimul ſedere in eadem menſa, vt pulchrè inquit *Gulıel. de Bened. in repe. cap. Raynutius, de teſtam. in ver. Raynutius, nu.* 30. Eſt enim legitimatio quædam imago repræſentata, quæ non eſt iddem cum ipſa re, vt dixit *Salyc. in l. etiam, C. de appell.* & eſt ſimilis alchimiæ, quæ facit apparere, quòd non eſt, ſecundum *Bald. in c. 1. de conſt.* quem refert *Iaſ. in l. cum acutiſſimi, C. de fideicom.* Vnde legitimatus à Principe, poſt patris obitum non debet ſepeliri in ſepulchro paterno, ne fiat æqualis patri, vt pulchrè dixit *Petr. de Vbald. in tract. de canon. Epiſc. q. 2. verſ. ſexto quaritur.* [Et ſi in pari numero patronorum duo præſentantur æquè idonei, quorum vnus ſit legitimatus, alter verò legitimus, præferri debet legitimus, vt inquit *Lamberti. de iur. patron. art. 15. quaſt. 5. princip. par. 3. lib. 2.*] Et Veneti ex particulari ſtatuto eos non admittunt in eorum conſilijs, vt refert *Fulgoſ. in conſ. 62. col. 2. verſ. hoc euidētius,* & iddem affirmat *Card. Paleot. in tracta. de notb. & ſpur. c. 61. nu. 9. in fi.* Hinc legitimatos per reſcriptum Principis, ad Sedile nobilium Ciuitatis Neapolis non admitti, teſtatur *Minad. in conſt. Reg. in aliquibus, in ver. fi-*
22 *liorum.* Sed contrariam opinionem, quod filij nobilium legitimati paternam quoque nobilitatem conſequantur, plenè defendit *Card. Paleot. in d. tract. de notb. & ſpur. c. 62. per tot. Pariſ. in conſ. 58. nu. 45. vol. 4. Bal. in conſi. 146. nu. 7. vol. 1. & in conſ. 387. col. fin.*
23 *vol. 5.* Pro quà concluſione facit, nam legitimati per reſcriptum Principis nihil differunt à veris legitimis, vt expreſsè dicit *tex. in authen. quib. mod. natur. effic. legit. §. ſic igitur.* & plenè notat *Curt. iun. in conſi.* 152. *nu.* 11. & iura loquentia de filijs legitimis, locum habent etiam in legitimatis per reſcriptum, quia verè, & non fictè dicuntur legitimi, vt inquit *Bar. in l. ſi is qui pro emptore, in 3. q. princip. ff. de vſucap. Bal. in l. nuper, in fi. C. de naturalib.* & *Pau. de Caſt. in l. fi. C. de his, qui veniam ætat. impetr.* adeo vt per eos conſeruetur agnatio, ſicut per legitimos, vt dixit *Alex. in conſ. 2. nu. 12. vol. 1.* & *Dec. in conſi.* 308. *ad fin.* & alij relati per *Tiraq. in tract. de vtroq. retrac. §. 1. gl. 8. nu.* 10. Primam autem opinionem nouiſſimè pluribus rationibus cōfirmat olim meritiſſimus *Regēs Io. Franc. de Ponte in conſ. 20. nu. 10. cum plur. ſeq. lib.* 2. qui ſecundum eam in fine eiuſdem conſil. iudicatum fuiſſe teſtatur. [Sed hoc conſilium non reperitur in 2. impreſſ. Sed aliud eius loco ſubrogatum, & eandem opinionem, quod paterna nobilitas non tranſit ad filios legitimatos per reſcriptum, niſi expreſsè dicatur, tenet etiam *Gregor. Lopez in l. 4. tit. 15. par. 4. in ver. todas las honrras, verſ. ſed dubium eſt pulchrum*, qui teſtatur vidiſſe ſuper hoc conſuli Regiam Celſitudinem per Dominos de Regali Conſilio, & fuiſſe reſponſum, generales legitimationes, non expreſſa nobilitate non extendi ad eius prærogatiuam, & ita fuiſſe reſcriptum regalibus auditorijs. Alij verò pro harum opinionum concordia diſtinguendo dicunt, quod filij naturales orti ex parentibus, inter quos legitimum coniugium abſque vllo impedimento contrahi potuiſſet, gaudent paterna nobilitate, ſpurij verò adulterini, & ex damnato coitu procreati, quamuis ex Principis reſcripto legitimentur, nihilominus paternam nobilitatem, & nobilium prærogatiuas non conſequuntur, prout ex multorum ſententia aſſirmant *Didac. Spin. in ſpec. teſtam. glo. 16. nu. 23. & ſeq.* & alij relati per *Hiero. Cevallos in commu. opin. contra commu. lib. 1. q. 2. nu.* 47. & ita etiam concludit *Garz. in tract. de nobilit. glo. 21. num. 32. & ſeq.* His autem adde, quæ ſcripſi ſupra in
24 2. par. cap. 4. num. 127.] Hæc autem opinionum

Digitized by Google

num contrarietas procedit circa legitimatos
per reſcriptum Principis, in legitimatis verò
per ſubſequens matrimonium, non dubitatur
eos effici verè legitimos, & paternæ nobilita-
tis participes, ex not. per *Tiraq. in d. tract. de*
nobilit. c. 15. nu. 22. & latius *in tracta. de iur.*
25 *primogen. q. 34. nu. 53. cum plur. ſeq.* Amplia-
tur etiam principalis concluſio, vt nec filij le-
gitimi, & naturales in legitimorum aliquid
conſequantur ex nobilitate Aui, vt refert idē
Tiraq. in d. c. 15. de nobilit. nu. 24. & plenius
in *d. tracta. de iur. primogen. q. 12. per totam.*
26 Limitatur autem eadem principalis conclu-
ſio, quòd non procedit de generali conſuetu-
dine, ſecundum quam filij baſtardi nobilium
reputantur nobiles, præſertim ſi ſint familia-
rum inſignium, vt dixit *Io. Rayn. in tract. de*
nobilit. in 2. q. 5. quæſt. princip. nu. 22. quem
refert *Neuiz. in conſ. 8. nu. 19.* & iddem af-
firmant *Guid. Pap. in deciſio. 580. & Boer. in*
deciſ. 127. in fi. cum quibus concordat quoq;
Tiraquel. in eod. cap. 15. ſupra alleg. num. 25.
27 Pro qua conſuetudine faciunt, quæ plenè in
laudem nonnullorum baſtardorum, qui virtu-
tibus inſignes, & fortunę auſpicio mirificè flo
ruerunt, idem *Tiraq. congerit in eod. c. 15. nu.*
30. cum plur. ſeq. & latè *Io. de Rojas in tract.*
de ſucceſſ. c. 15. nu. 18. & ſeq. quem ego habeo
* *in 1. par. 8. tom. tract. fol. 406.* [Vnde in Hi-
ſpania plures naturales poſſidere maioratus,
& domus illuſtres ab eis deſcendere, eoſque
iudicari ſicut cæteros de cippo, & agnatione
abſque vlla diſtinctione, teſtantur *Florez de*
Mena in primo lib. variar. quæſtio. cap. 16.
28 *num. 9.*] Eadem quoque principalis conclu-
ſio declaratur, quod licet nobilitas acquiſita à
patre ſemper deſcendat, & transfundatur
ad eius filios, non tamen iddem eſt in nobi-
litate acquiſita per filium, ea enim ad eius pa-
trem non aſcendit, vt apertiſſimè probatur
in l. 1. cum ibi not. per *gloſ. & Bar. ff. de Sena-*
tor. & ita concludit *Io. Rayn. in d. tract. de no*
29 *bilit. in 13 q. 5 quæſt. princip.* Sed ex nobili-
tate filiorum aliquantulum parentes cohone-
ſtari, pluribus iuribus, & rationibus probat
Tiraq. in d. tract. de nobilit. q. 16. nu. 3. & ſeq.
& *Ant. Gam in deciſ. Luſitan. 112. per totā.*
30 Item pro principalis concluſionis declaratio-
ne notandum eſt, quòd licet filij acquirant no
bilitatem à patre, ſi tamen pater fuit ignobi-
lis, mater verò nobilis, ipſi quoque ſunt igno-
biles, & ſequuntur conditionē patris, vt mul-
tis iuribus probat *Affl. poſt And. in conſtit.*
Reg. diuina iuſtitia, nu. 7. & plenè *Tiraq. in*
d. trac. de nobilit. cap. 18. num. 20. & pleniſſi
mè *Franc. Auiles in probem. prætor. num. 8.*
31 *cum plurib. ſeq.* Materna enim nobilitas non
eſt in conſideratione, adeo quod impropriè
quis dicitur nobilis ex vtroque parente, vt
inquit *Philip. Prob. in additio. ad gloſ. Ioan.*
Monach. in cap. ſtatutum 2. num. 9. de heret.
32 *in 6.* Licet negari non poſſit, quin ſplēdidior
ſit nobilitas, quando cum paterna nobilitate
etiam materna concurrit, vt pulchrè pluri-
bus rationibus, & exemplis probat *Natt. in*
conſi. 637. nu. 18. & ſeq. vol. 3. quem rogo vi-
deri, cum qua opinione concordant *Io. Lopez*
in rubr. de donat. inter vir. & uxor. § 32. ſub
num. 4. fol. mihi 27. à terg. in paruis impreſſ.
Tiraq. in d. tract. de nobilit. cap. 18. num. 26.
cum plur. ſeq. Franc. Sarmien. in 1. lib. ſelect.
interpretatio. cap. 15. nu. 5. & *Melchior Pa-*
laez in tract. de maiorat. in 1. par. quæſt. 51.
num. 3. & ideo nobilem ex vtroque parente
præferendum eſſe alteri nobili ex patre tan-
tum, refert *Io. Staphil. in trac. de gratijs ex-*
* *pectat. in 6. par. princip. num. 43.* [Nam licet
vera ſit concluſio; quod maritus non ſit nobi-
lis ex nobilitate vxoris, hoc tamen intelligi-
tur abſolutè loquendo, non autem ſecundum
quid, nam negari non poteſt, quod ex illa
coniunctione cum vxore nobili aliquid di-
gnitatis non aſſequatur, & ſaltim ſi vir eſt no-
bilis, & vxori pariter nobili copulatur, cum
ex illo diuino conſortio efficiantur vna caro,
eius nobilitas magis coruſcat, & quodammo-
do illuſtratur, ſi verò vir plebeius nobilem
ducit vxorem, eius ignobilitas minus obſcu-
ra fit, & proinde filij, quos ex nobili vxore
maritus abiectus generat, aliquantulum di-
gniores efficiuntur, vt plenè probat *Hyppol.*
Rim. in rub. inſtit. de donat. num. 412. cum
plur. ſeq. Quomodo autem intelligenda ſit
hæc concluſio, quod aliquando vir ex radijs
vxoris coruſcat? plenè explicant *Io. Franc. de*
Ponte in conſ. 16. nu. 23. cum plur. ſeq. lib. 2.
& pleniſſimè *Maſtril. in tract. de magiſtrat.*
33 *lib. 4. cap. 13. num. 20. cum plur. ſeq.*] Ratio
autem qua materna nobilitas non ſolet eſſe
in conſideratione, quando pater eſt ignobilis,
eſt, quia licet viri nobilitas communicetur
vxori, *l. fœminæ, ff. de Senator. & l. mulieres,*
cum ibi not. per *Ioan. de Plat. C. de dignit.*
lib. 12. prout latè refert *Hippol. in ſing. 501.*
& plenè *Petr. Caball. in conſi. 129. num. 21.*
34 & *ſeq. lib. 2.* Ita vt etiam poſt viri obitum
mulier donec tranſeat ad alias nuptias reti-
neat familiam, & ciuilitatem viri, iuxta nota.
per *Guid. Pap. in conſil. 217. circa medium,*
35 & alios, quos ſupra retulimus. Nihilominus
non idem eſt è conuerſo, nam ſi mulier nobilis
nubit viro ignobili, eius nobilitas obumbra-
tur, *l. fin. C. de nupt.* & *l. mulieres, C. de di-*
gnit. vt in ſpecie notat *Ioan. Lopez in d. rubr.*

dona.inter vir.& vxor.§. 31. nu.6. & in §.
*32.nu.1.*quam ignobilitatem retinet mulier,
etiam poſt obitum viri, donec permanet in
viduitate, vt pulchrè teſtatur *Guid.Pap.in de-*
36 *ciſ.349.&* 380. Hinc notabiliter dixit *Curt.*
ſen.in conſi.40.ſub num.15.& ſeq.verſ.præ-
mitte etiam, quod bona alienari prohibita
extra nobiles de familia, non poterunt aliena-
ri mulieri nuptæ viro ignobili, nam licet mu-
37 lier ſit de familia patris, *l.voluntatis*, C. *de*
fideicomm. non tamen eſt amplius de nobili
bus ſuæ familiæ, cum nobilitatem amiſerit
ſtatim quod nupſit viro ignobili, quod dictũ
pro ſingulari refert *Ferdin. Loazes in repet.*
l.filiusfamilias,§.diui, ſub nu.42. verſic. ſe-
cundo, & notabiliter limita,ff.de leg.primo.
38 Et ideo non mirum ſi mater non poteſt filijs
ſuam nobilitatem tranſmittere, cum ea ſit ob-
umbrata ex ignobilitate ſui viri, quamobrem
nec contrariam conſuetudinem operari poſ-
ſe, quod filij à materno genere nobilitatem
accipiant, pluribus authoritatibus confirmat
Tiraq.in d.tract.de nobilit.cap. 18. *num.22.*
* [Animaduertendum autem eſt, quod ſi mu-
lier originem trahens à maioribus in aliqua
dignitate conſtitutis nubat viro aliquam etiã
dignitatem habenti, tunc attenditur in be-
neficium ipſius mulieris illa dignitas, quæ
magis præualet, vt plenè probat Boer. *in*
tract.de author.magni conſil.num. 125. *cum*
39 *ſeq.*] Inſuper pro eiuſdem principalis con-
cluſionis ornatu ſciendum eſt, quòd nobilitas
pluribus modis acquiritur, vt videri poteſt
penes *Bar.in d.l.1.C.de dignit.* & plenè apud
Luc.de Penn.in l.mulieres, C. *eod.* & pleniſ-
ſimè cumulata per *Tiraquel. in d. tracta.de*
nobilit.cap.3.cum plur.ſeq. vſque ad cap.15.
40 Sed inter alia ſcias, quòd nobilitas acquiri-
tur per acquiſitionem feudi, dummodo ta-
men conceſſio fiat a Principe, & feudatarius
nobiliter viuat, iuxta not.per *Guid. Pap. in*
deciſio. 385.& *ſeq.poſt Andr. in cap.1.nu.5.*
quis dicatur Dux, pulchrè *Caſſan. in conſil.*
41 *64.nu.6.cum plur.ſeq.* Secus autem ſi infeu-
datio fiat à Duce, vel Comite non habente
poteſtatem conferendi nobilitatem, vt conſi-
derat *Iaſ.in tract.de feud.in 5.par.* Sed ſi feu-
dum à Barone conceſſum ſit quaternatum
cum vaſſallis, etiam ex eo nobilitas acquiri-
tur, nam Rex aſſenſum præſtans, videtur no-
bilitatem quoque concedere, vt inquit *Guid.*
Pap.in deciſ.415.poſt Andr.in cap.1.§. ſimi-
liter poteſt, ſub nu.14.verſ.feudum ergo, de
Capit.qui cur.vend. & latè *Frez. in ſubfeu.*
42 *lib.2.in c.incip.ſubfeudatarius eſt ille.* Vnde
habens feudum nobile quaternatum annui va
loris vnciarum viginti, aſſiſtit in Parlamento
Procerum, & Magnatum, & dat vocem cum
alijs Baronibus Regni, ſecus ſi habet feudum
planum, & de tabula, vt refert idem *Frezz. in*
eod.lib.in c.incip.inter quaternata feuda, nu.
* 12. [Hoc autem intelligitur, quando feudum
ex gratia, vel ob merita conceſſum eſt, ſecus ve
ro ſi pecunia emptũ ſit, vt animaduertit *Ma-*
ſtril.in tract.de magiſtrat.lib.4.cap.2.nu.3.
cum ſeq.& Garz.in tract. de nobilit. glo. 18.
43 *nu.28.*] Magna autem quæſtio eſt, an nobiles
ex priuilegio ſint verè nobiles etiam in pro-
prio, & ſtricto ſignificatu? pro cuius explica-
tione videnda ſunt omnino quæ in pulchro
caſu plenè tradit *Melchior Palaez in d.trac.*
de maiorat.q.51.nu.4. cum plur.ſeq. qui plu-
ribus rationibus probat, quod ſi filius grauate-
tur à patre, quod matrimonium cum filia no-
bilis, ſub pœna amiſſionis maioriæ, non ſatiſ-
facit huic conditioni, ſi vxorem ducat nobi-
lem ex priuilegio Principis, nã teſtator vide-
tur potius reſpexiſſe nobilitatẽ generis, quia
verba in dubio naturaliter, & non ciuiliter
debent intelligi, *l.ex ea parte,§.inſulam,ff.de*
verb.oblig. iuxta plenè notata per *Luc. de*
Penn.in l.vnica,col.1.C.de impon.lucr.deſer.
lib. 10. Quam concluſionem pleniſſimè fun-
dat, reprobata opinione *Greg.Lopez*, qui con-
trariũ tenuerat in *l.3.tit.21.partit.2. in ver.*
con villana, & eius argumentis optimè re-
44 ſpondet. Eſt quoque animaduertendum pro
eiuſdem principalis concluſionis declaratio-
ne, dum ſupra diximus maiorum nobilitatem
eatenus ad deſcendentes tranſmitti, donec ar-
tes viles exerceant, quòd inter artes viles eſt
mercatura, per cuius exercitium antiquorum
nobilitatem amitti teſtatur *Bald.in l.nobilio-*
res,C.de commerc.& mercat. quam concluſio-
nem latè confirmat *Guid.Pap.in deciſio.*196.
45 *per totam*. In quo tamen conſiderandum
eſt, quòd mercaturam exercere non dicitur,
ſi quis vendat triticum, vinum, aut oleum
proprium, vt pulchrè inquit *Crau.in conſil.*
46 163.*num.3.* Et idem eſt ſi perſonaliter non
aſſiſtat, ſed mercaturam exerceri faciat per
interpoſitam perſonam, vt notabiliter dixit
Alber.in l.humilem,C.de inceſt.nupt. quem
refert *Alcia.de præſump.regu.1. præſum.*48.
47 *num.*10. Sicut nec amittitur nobilitas, ſi quis
laborat proprijs manibus in ſuis agris, iuxta
notata per *Guid.Pap.in deciſio.41.Anto. So-*
la in couſuetud. Sabaud.in 1.par.ſub titu. de
nominat. gloſ.2. num. 9. & *Fab. de Ann. in*
conſ.34.nu.9. Verum hæc concluſio non pro-
cedit in ijs, qui nimis ſordidè in huiuſmodi
operibus ſe exercent, ita vt abiecto quodam
animo adeo ſe ruſticis laboribus immiſceant,
vt ab honeſtis, & vrbanis negotijs ſe penitus
abſtra-

abſtrahit,vt notabiiiter animaduertit Pacius
48 Scala in tract.de conſil.ſapien.cap.7. Quæ
autem ſint vilia exercicia,ex quibus nobilitas
amittitur,vide quæ plenè cumulat Cephal.in
cōſ.237.per tot.vol.2.& latè Tiraq.in d.trac.
49 de nobil.c.33.& ſeq.Circa quod eſt notandū,
quòd pulchrè dicit Aleia.in trac.de præſum.
reg.1.præſum.48.nu.12. quòd ad finem vidē-
di an aliqua ſit ars vilis, debet attendi cōmu-
nis reputatio illius loci, & eum refert,& ſe-
quitur Cephal.in conſ.612.nu.29. vol.4.&
iddem circa mercaturam affirmat Benuen.
Strac.in tract.de mercatura,in 2.par.nu.18.
& Io.Arz.ab Otalor.in tract.de nobil.Hiſp.
50 in 5.par.princ.c.2.nu.2.& ſeq. Notandum
quoq; eſt in hac materia,quod inter artes me-
chanicas exercentes non connumeratur grā-
maticæ præceptor, vt pulchrè dixit Cephal.
in alleg.conſ.237,nu.19.qui allegat Rimin.in
51 conſ.3 nu.9.vol.1.Nec chirurgiam inter ſor-
didas, & mœchanicas artes connumerari de-
bere pluribus rationibus pleniſſime probat
Cephal.in d.conſ. 611.per tot. ſecundum quā
opinionem, licet de dicto conſilio Cephali
mentionem non faciat,per Sacr.Conſ.iudica-
tum fuiſſe teſtatur Præſ.de Franch.in deciſ.
52 564.in 4.par.Imo etiam per exercitium Aro-
matariæ nobilitatem non amitti,nec eam in-
ter ſordidas,& viles artes cōnumerari,tenuit
Iac.Mandell.in conſ.43.per tot. quem refert
53 Cephal.in conſ.611.nu.24.& ſeq.An autem
amittatur nobilitas per exercitium notaria-
tus? pro parte affirmatiua,quod notariatus ſit
vile officium,& per eius exercitium nobilitas
amittitur,conſuluit Crau.In conſi.162.nu.1.
& eandem opinionem tenuit Guid. Pap. in
deciſ.90.& eum ſequitur Tiraq.in d.tract.de
nobil.nu.9.Conrad.Brun.in trac. de hæretic.
54 lib.5.cap.9.num.12. Sed contrariam ſenten-
tiam pleniſſimè probat Couarr.in lib.pract.
quæſt.cap.19.num.7.& ſeq. & idem affirmat
Menoch.in conſ.18.num.17.& ſeq.& alij re-
lati per Alex.Ambroſin.in deciſ.12.num.16.
55 Pro quarum opinionum concordia puto re-
cte ſcripſiſſe Benuenut.Strace.in additionib.
ad conſilia Crau.ſuper d.conſ.163.num.3.
quod in hoc attendenda eſt loci conſuetudo,
num ſcilicet ſecundum communem opinio-
nem illius regionis tabellionatus officium
inter viles, vel eius loci honeſtiores verſetur,
cum eam quoque attendi debere circa exerci-
tium mercaturæ, teſtatur idem in loco ſupra
citato num.47.& ita etiam in hoc articulo te-
net Borgn.Caualc.in deciſ.Fiuiz.41.nu.23.
& Rip.in reſp.34.nu.9.ſub tit.de diuerſ.re-
ſcrip. nobilitas enim nil aliud videtur eſſe,
quam opinio, ita vt ex recepta quadam con-
ſuetudine quis in vno loco nobilis habeatur
qui alibi mutatis regionum moribus ignobi
lis reputetur,iux.not.per Gaſp.Bact.in trac
de inop.debit.credit.addicen.cap.16.num.36
& ſeq.Et quod ex fama,& communi reputa-
tione probatur nobilitas,tradit Caſſan.in
conſi.64.nu.50.& ſeq. & Io.Arz. in tract.de
nobilita.Hiſpan.in 3.par.cap.6.nu.6.& in
5.par.c.2.nu.1.& ſeq.vbi varios recenſet re-
gionum mores, & conſuetudines circa nobi-
lium exercitia, & pleniſſimè Garz.in tract.
de nobilit.glo.7.num.11.cum plurib.ſequen.
56 Similis quoque quæſtio eſt, an procuratoris
ad lites officium vile ſit,ita vt per eius exerci-
tium nobilitas amittatur? in quo articulo
Guid.Pap.in deciſ.89.& 399.dicit hoc eſſe
vile officium, & illud exercentem nobilitate
priuari,& eandem opinionem tenuit Carau.
in rit.100.nu.4. & alij, quos refert Honded.
57 in conſi.81.num.55.& ſeq.volum.1.Sed con
trariam opinionem, quòd imo procuratoris
officium ſit honorarium, & Aduocati illud
exercentes,præſertim in ſupremis Tribunali-
bus aliquod dedecus non incurrant, tenuit
Borgn.Caualc.in tract.de vſufruc.mulie.re-
lict.nu.232.& latius in deciſ.Fiuiz.41.num.
24.& ſeq. & hanc concluſionem veriſſimam
eſſe nuper pluribus rationibus oſtendit do-
ctiſſimus Regius Conſiliarius Rouit.in com-
mentar.ſuper prag.in rub.de procur.in prin.
& latius in commentar. nouiſſimè impreſſis
ſuper eadem rub.num.5.cum plur.ſeq. cuius
authoritati nimium deferendum eſt,cum eius
ſingularis doctrina,ac eminens ingenij perſpi-
58 cacia omnibus nota ſit. Quod autem officiū
procuratoris fiſci ſit nobile, nullatenus vide-
tur dubitandum,ex not. per Peregr. in tract.
de iur.fiſc.lib.7.tit.2.ſub num.15.poſt Io.de
Plat.in l.vniuerſos,C.de decurion.lib.10.&
59 Iaſ.in rub.C.de procur.ſub num.6. Sed an
amittatur nobilitas per ingreſſum Religionis?
remitto me ad notata per Glo.& Abb.in cap.
ea quæ,de ſtat.monac.Rom.in ſing.37. plenè
Tiraq.in d.tract.de nobil.cap.26.per tot. &
Gaſp.Bact.in d.tract.de inop.debi.creditori
addic.c.16.nu.34.plenè Fab.de Ann.in conſ.
110.nu.24.& ſeq.vol.2.& nouiſſimè Io.Bap.
de Thor.in compend.deciſio.Neap.in ver.no-
60 bilitas an per ingreſſum,fo.359. Et an fur-
tum committens nobilitatis priuilegio indi-
gnus reputari debeat, ita vt ignominioſis pœ-
nis,quæ ignobilibus inferri ſolent, plecti de-
beat? dic,quòd attenta iuris communis diſpo
ſitione, omnes Doctores communiter affir-
mant,ex furto ignominiæ notam inferri, &
proinde omnia nobilitatis priuilegia ceſſare,
vt teſtantur Tiraq.in d.tract.de nobil.q.24.

Digitized by Google

*per tot.Couarr.in 2.lib.var.reſol.c.9.num.*4.
Io.Guttier.in tract. de contract. iurat.c. 16.
*nu.*21.& nouiſſimè *Io. Boniſac. in tract. de*
*furt.in §.*12.*quod iure naturali, num.*69. *&*
ſeq.& Maſtrill.in tract.de Magiſtra.lib. 3.
61 *cap.*10. *nu.* 12. Verum in hoc Regno,cum ex
diſpoſitione *cap.ad hoc,vt noſtrorum*, ſit ex-
preſſè prouiſum, quod furtum committens
vltra vnciam,ſi nobilis ſit,decapitetur,ſi verò
ignobilis, furcis ſuſpendatur, ideo etiam ex
quadam conſuetudine introductum eſt, quod
in genere pœnæ infligendæ alio modo puni-
tur nobilis,& alio modo ignobilis, nam quan
do pœna mortis pro aliquo delicto venit in-
fligenda,nobilis decapitatur,ignobilis ſuſpen
ditur,& in alijs minoribus pœnis, nobilis re-
legatur ad tempus,vel perpetuò,ignobilis au-
tem condemnatur ad ſeruiendū in Regijs tri-
remibus,pœna verò exilij extra certa loca eſt
communis vtrique, quam pœnarū diſtinctio-
nem indiſtinctè ſeruari etiam in crimine falſi,
& læſæ Maieſtatis,& ita per Sacr.Conſ.deci-
ſum fuiſſe teſtatur *Præſ.de Francb.in deciſio.*
569.*in* 4.*par.* Procuius concluſionis ornatu
videnda ſunt, quæ plenè refert *Farinac. in*
*tit.de pœn.temper.q.*98.*nu.*98.*cum plur.ſeq.*
62 Et hoc nobilium priuilegium circa pęnas in-
fligēdas extenditur etiam ad populares diui-
tes,& honeſtos,ſecundum *Bar.in l. capitaliū,*
*§.ſerui,ff.de pœn.Fel.in c.cum quidam,col.*3.
verſ.tertia declaratio,de iureiur. quos refert
Io.Lop. in rub.de don.int.vir. & vx.§. 9. *nu.*
19.quam concluſionem pluribus alijs autho-
ritatibus exornat *Fab.de Ann.in conſ.*34.*nu.*
63 5.*& ſeq.& per tot.* In quo etiam notandum
eſt, ꝙ in his caſibus, cum hæc nobilitatis qua-
litas veniat incidenter non principaliter pro-
banda,leuiores probationes requiruntur, &
ſufficit quaſi poſſeſſio ipſius, vt refert *Præſ.de*
*Francb. in deciſ.*630. & idem plenè probat
*Garz.in tract.de nobilit.glo.*1. *nu.*28. & 33.
64 *cum ſeq.* Verum aliquando ob criminis im-
manitatem practicatum fuiſſe, vt etiam nobi-
les ſuſpenderentur, & ad Regias triremes
condemnarentur,refert *Reg.de Pont.in trac.*
de poteſt.Proreg.ſub tit.de prouiſio.fier.ſolit.
*§.*2.*nu.*1.& *ſeq.* vbi refert aliquos caſus ſic in
facti contingentia deciſos, & in ſpecie, quod
in crimine falſi ob eius immanitatem, nobili-
tatis ratio habenda non ſit,plenè probat *Ricc.*
65 *in deciſ.*279.*in* 2.*par.* Inſuper nobilitatis pri
uilegio priuari eos, qui cōducunt Regia vecti-
galia,teſtatur *Gaſp. Baez in d.tract. de inop.*
*deb.cred.addic.c.*16.*nu.*77. *& ſeq. & nu.* 81.
66 Animaduertendum quoque eſt, dum ſupra
dictum fuit, nobilitatem amitti per exerci-
tium artis mœcanicæ, & vilis, quod hoc
intelligitur, quamdiu durat illud exercitium,
ſed ſi nobilis illud exercitium deſerit, ſtatim
priſtinam nobilitatem recuperat, *l.ingenuū,*
ff.de ſtat.hom.& facit *tex.in cap.fi.de vit. &*
honeſt.cler. ita dixit *Guid.Pap.in deciſio.*196.
*colum.*2.*verſ.& præmiſſa eſſe vera*, cum qua
opinione concordant *Iac. Mandell. in conſi.*
43.*in fi.nu.*5.*Gaballin.in milleloq.*794.*in* 2.
*par. Caſſan.in conſi.*4.*num.*35. *& Cephal.in*
67 *conſi.*237.*nu.* 23. *vol.* 2. Verum circa hanc
concluſionem mihi valdè placet diſtinctio,
quam facit *Chaſſan. in conſuet. Burgund. in*
*rub.*4.*§.*19.*nu.* 32.*& ſeq.fol. mihi* 187. quòd
aut quis eſt nobilis genere, & tunc exercendo
artem mechanicam, tamdiu nobilitas obum-
bratur,quamdiu durat illud exercitium, nam
iura ſanguinis in totum tolli non poſſunt, *l.*
iura ſanguinis,ff.de reg. iur. Si vero quis ſit
nobilis ex priuilegio Principis, tunc artem
vilem exercendo,in totum illud amittit, cum
per contrarium actum videatur ei renunciaſ-
68 ſe. Nec pater viles artes exercendo poteſt
præiudicare filijs, qui à maioribus antiquam
nobilitatem trahunt, vt benè dixit *Tiraq.in*
*d.tract.de nobilit.cap.*35.*nu.*4.*per tex.in l.*3.
ff.de interdict.& *releg.* quem refert, & alios
concordantes adducit *Fab.de Ann.in conſil.*
17.*num.*17.*& ſequen.* Nam maiorum nobi-
litas æquè principaliter, & eodem tempore
omnibus competit de eodem genere, vt benè
probat idem *Fab.de Ann.in eodem conſi. nu.*
46,& ita etiam ſentijt *Caballi.in d. milleloq.*
69 794.*in fi.* An autem nobilitas fratris tranſeat
in fratrem,vide omnino *Afflic.in conſt.Reg.*
*intentionis noſtræ,ſub nu.*30.*verſ. ſed quæ-*
ro de quæſtione,quæ fuit de facto,& *ſeq.*&
plenè cumulata per *Tiraq.in d.tract. de nobi-*
*lit.cap.*17.*& in cap.*37.*num.*14.& per *Bom-*
*bin.in conſi.*71.*num.*1. qui ex communi Do-
ctorum ſententia affirmant, quod ſi vnus fra-
ter probat antiquam ſui generis nobilitatem,
& tanquam à nobili ſtipite deſcendens nobi-
lis declaratur, tunc ſententia in eius fauorem
lata prodeſt etiam alteri fratri conſangnineo
ab eodem ſtipite deſcendenti, ſi vero aliquis
eſſet nouiter allectus inter nobiles alicuius
Ciuitatis, tunc eius nobilitas non porrigitur
ad alium fratrem, nam priuilegium perſona-
le non egreditur perſonam, *l.* 1.*ff. de conſtit.*
princip. nec ſequitur conſequentia, frater
fuit aggregatus inter nobiles de Sedili, ergo
etiam alij fratres gaudere debent, nam nobi-
lis in vno loco non eſt nobilis in alio, niſi
recipiatur, ſecundum *Barto.in l.prima,C.*
*de dignit.lib.*10.vt in ſpecie refert *Afflict. in*
dict. conſtit. intentionis noſtræ, ſub numer.
37. quam diſtinctionem amplectitur quoque
Ti-

Tiraquell. in dict. cap. 17. & in dict. cap. 37.
70 nu. 4. Et ita etiam intelligenda eſt concluſio
relata per Ioan. Vinc. de Anna in ſingu. 468.
quod ſententia lata in fauorem vnius fratris
in Sedilibus prodeſt alteri fratri conſangui
neo, qui teſtatur ita deciſum fuiſſe per Sacrum
Conſilium in cauſa delli Pandoni cum Sedili
Capuano, Doctores enim quos allegat, cum
hac diſtinctione loquuntur, cui concluſioni
alia quoque declaratio adijcienda eſt, quod ſi
quis petit ſe declarari nobilem tanquam vnus
de aliqua notoria familia nobili Neapolitana,
tunc eo ipſo, quod conſtat eum eſſe de eadem
familia, admitti debet ad eoſdē honores, qui-
bus gaudent cæteri omnes de eadem familia,
ſi vero illa familia non eſt originatiè Neapo-
litana, ſed per allectionem reperitur ad ali-
quod Sedile aggregata, tunc licet aliquis pro-
bet ſe eſſe de eadem familia, & tanquam nobi-
lem gaudere in aliquibus huius Regni parti-
bus, non tamen admittendus eſt ad honores
huius Ciuitatis, niſi ſpecificè probet ſe eſſe de-
ſcendentem ab eodem ſtipite illius, qui fuit
primus aggregatus, quod in dubio non præ-
ſumitur, vt plenè probat, ac pluries deciſum
fuiſſe refert Io. Franc. de Ponte in conſil. 107.
per tot. lib. 2. Imo etiam nobilem vnius Sedi-
lis non debere habere ſuffragia in alio, pleniſ-
ſimè affirmat idem de Pont. in conſil. 108. in
71 eod. lib. 2. Sed an maior pars nobilium poſſit
aggregare ad nobilitatem, contradicente mi-
nori? vide Loffred. in conſi. 51. & Vinc. de
Franch. in deciſ. 2. per tot. Et ſi quis fuerit a
nobilibus de regimine in locum alicuius defi-
cientis ſubrogatus, an nobilitatem acquirat,
hunc articulum valde quotidianum tangit
Bernardin. Bombin. in conſi. 71. nu. 2. & ſeq.
& concludit, quod non, nam potius videtur
72 intruſus à non habētibus poteſtatem. Et quid
ſi ſunt voces numero pares? vide quæ in ſimi-
li pulchrè tradit Alex. in conſ. 192. vol. 6. per
tot. Et quid ſi adſit decretum factum ab omni-
bus nobilibus, quòd in aggregationibus faciē-
dis ſeruetur certa forma; An poſſit reuocari
à maiori parte? vide quæ in ſimili dixit no-
tabiliter Rom. in conſ. 352. in 3. dub. & Crau.
74 in conſ. 132. nu. 1. & 8. Et an in aggregatione
nobilium ſint vocandi abſentes? vide Barto.
in l. fi. C. de legat. lib. 10. & Loffred. in d. conſ.
75 51. in fi. Et quid ſi fuerunt legitimè vocati,
& non compatuerunt? vide Natt. in conſi.
1. nu. 4. & in conſi. 67. nu. 1. & per tot. vol. 1.
76 Et quod hæc poteſtas faciendi nobiles non
competit Sedilibus huius fideliſſimæ Ciuita-
tis Neapolis, ſed tantum Regi, pluribus ratio-
nibus fundat Io. Vinc. de Ann. in alleg. 130.
per tot. in 2. par. niſi fortè ex antiqua conſue-
tudine legitimè præſcripta hanc facultatem
acquiſiuiſſent, iuxta pulchrè not. per Maran.
in conſi. 103. & Garz. eruditum Doctorem
Hiſpanum in tract. de nobilit. glo. 35. nu. 57.
77 & ſeq. Nec ad probandum aliquem eſſe no-
bilem, ſufficit, quod ſit deſcriptus in Sedili, vt
refert Ann. in ſing. 358. allegando Bald. in l.
quoties, §. ſed ſi cum, ff. de hæred. inſt. Sed in
Ciuitate Neapolis omnes de Sedili ſine dubio
ſunt nobiles, vt teſtatur Vinc. de Franch. in
deciſ. 207. nu. 13. quem refert Io. Baptiſt. de
Thoro in compend. deciſio. Neap. in ver. no-
biles regulariter, verſ. notorietatem nobili-
78 tatis. Multa autem ſunt nobilium priuilegia,
quæ plenè cumulant Luc. de Penn. in l. mu-
lieres, C. de dignit. lib. 12. Caſſan. in conſuetu.
Burgun fol. mihi 20. 37. 54. & 186. Afflic. in
conſt. minoribus, nu. 15. & ſeq. Ioan. Lopez
in rub. de don. int. vir. & vxor. §. 9. per tot.
& latè Bonus de Curtil. in tract. de nobilit. in
5. par. per tot. & pleniſſimè Tiraq. in d. tract.
79 de nobilit. in c. 20. per tot. Et inter cætera no-
tandum eſt, quòd ſi ſtatutum diſponat, quòd
carceratus pro aliquo delicto detineatur in
carceribus, poterit nihilominus perſonæ no-
bili aſſignari palatium, imo tota Ciuitas pro
carcere, & ſatisfactum erit ſtatuto, vt notabi-
liter dixit Ang. in l. qui in carcere, ff. de eo,
quod met. cau. Gerar. de Petr. ſan. in ſing. 30.
nu. 4. Catell. Cott. in memorab. in ver. carce-
res, & Fab. Monteleon. in prax. arbitr. in 3.
80 par. 5. par. queſt. 2. nu. 13. Et idem eſt ſi ſupe-
rior reſcribat, quòd aliquis detineatur ſub fi-
da cuſtodia, nam Iudex inferior poteſt nobi-
lem fideiuſſoribus relaxare, vt inquit Carrer.
in pract. crim. §. 6. nu. 318. & Gram. in deciſio.
14. num. 3. & ſeq. Animaduertendum autem
eſt, quod aliud eſt tenere reum carceratum, &
aliud eum tenere ſub cuſtodia, nam tenere car-
ceratum importat detentionem intus carce-
res, tenere ſub cuſtodia, dici etiam poteſt ſub
fideiuſſoria cautione, vt bene conſiderat Ioã.
de Platea in l. 1. num. 2. C. de curioſ. & ſtatio-
nar. lib. 11. quem refert Rouit. in pragm. 1. de
cuſtod. reor. num. 15. in nouiſſima impreſſio-
81 ne. Hinc in materia Rit. Magnæ Curiæ Vica-
riæ, quo cauetur, quòd debitor citatus ſuper
tenore inſtrumenti, non auditur niſi in vin-
culis, vel facto depoſito, eſt perpetuò notan-
dum, quòd nobilis carceratus dicitur, ſi ei aſ-
ſignetur tota Ciuitas pro carcere, vt mirabili-
ter inquit Barthol. de Cap. in eod. Rit. Item
quod ſi qui debitores, nu. 16. fo. mihi 7. à terg.
* [Et hinc etiā infertur, quod miles, cui fuit ali-
quis nobilis conſignatus de mandato Iudicis,
vt eum cuſtodiret, ſi ſequatur eius fuga ſine
ipſius militis dolo, ſed quia credebat eum

eſſe integræ opinionis, vt regulariter nobiles
eſſe ſolent, non debet culpabilis reputari, vt
affirmat Ioan. Lopez in rubr. de donatio. int.
vir. & vxor. §. 9. nu. 14. cum ſeq. Præterquam
ſi ille nobilis alia vice aufugiſſet, nam tunc de-
beret cautius detineri, vt animaduertit idem
82 ibidem nu. 17. verſ. intellige tamen.] Item
nobilium conſenſus ſemper præfertur, l. tam
dementis, C. de epiſc. aud. vt refert Tiraq. in d.
83 tract. de nobilit. c. 20. nu. 25. Et in electioni-
bus officiorum, & beneficiorum nobiles præ-
ferendi ſunt, vt plenè tradit Bonus de Curtil.
in d. tract. de nobilit. par. 5. nu. 33. Cepoll. in
tract. de Imper. milit. diligen. in cap. incip. no-
bilitatis etiam cauſa, nu. 23. quem ego habeo
in trac. tom. 16. fo. 311. & pleniſſimè D. Garz.
Maſtril. in tract. nouiter edito de magiſtra-
tib. lib. 2. cap. 8. nu. 1. cum plur. ſeq. Io. Franc.
de Pont. in tract. de poteſt. Proreg. in titu. de
elect. official. §. 5. num. 9. & ſeq. & Regens Ca-
rol. Tapp. in 2. lib. Iuris Regni, ſub tit. de offi-
* cialib. in Regno conſtituen. nu. 15. [Et ſi plu-
res nobiles in electione concurrant, antiquio-
res, & maioris exiſtimationis præferuntur
alijs, vt inquit Auendan. in tracta. de exeq.
mand. par. 1. cap. 19. verſ. item ſi ex nobili-
bus, qui etiam affirmat, quod nobiles habitan-
tes in Ciuitate, præferri debent alijs habitan-
84 tibus in rure.] Et in electionibus faciendis, ſi
voces ſint hincinde pares, nobiles præferun-
tur, vt notabiliter inquit idem Bonus de Cur-
til. in ead. par. 5. nu. 35. & idem Maſtrill. in
85 d. cap. 8. nu. 16. Item nobiles pugnare poſſunt
cum quocunque in dignitate qualibet conſti-
tuto, vt inquit Paris de Put. in tracta. de re
86 milit. l. 7. nu. 2. Et è contra ab ignobili ad pu
gnam prouocari nõ poſſunt, vt teſtatur Bon.
* de Curtil. in d. par. 5. num. 57. [Notandum
quoq; eſt aliud nobilitatis priuilegium, quod
licet regulariter teſtes ſingulares non probẽt,
iuxta not. per Gabriel. in primo lib. commu.
concl. in tit. de teſtam. concl. 2. Nihilominus
tanta poteſt eſſe teſtium nobilitas, vt animus
Iudicis moueri poſſit ad illis credendum, non
obſtante, quod ſint ſingulares, vt notat Hypp.
de Marſ. in ſing. 114. quem refert de Pont. in
87 conſ. 82. nu. 22. lib. 2.] An autẽ lite pendente
ſuper nobilitate, interim is qui ſe nobilem
eſſe contendit, ſit in poſſeſſione manutenen-
dus, vide Couarr. in 1. lib. varia. reſol. cap. 16.
num. 11. Io. Guttierez in lib. pract. quæſt. cap.
25. per tot. & Fab. de Anna, qui plures alios
* refert in conſ. 80. nu. 21. & ſeq. [In quo arti-
culo communis reſolutio eſt, quod ſi is qui ſe
nobilem eſſe prætendit, in promptu præſen-
tat nobilitatis priuilegium, in ea debet lite
pendente manuteneri, alias non, ex regul. tex.
in cap. cum perſona, de priuileg. in 6. vt affir-
mant Io. Arz. ab Otbalora in trac. de nobilit.
in 4. par. princip. cap. 3. nu. 9. in fine, Didac.
Perez lib. 4. ordinamentor. tit. 2. lib. 6. in glo.
in ver. no embargante que tuuiera pleytes, fo.
798. col. 1. in princ. & Azeued. ſuper recopi-
lat. lib. 2. tit. 9. l. 9. nu. 9. verſ. no embargante,
cum ſeq. fo. 143. & Garz. in tract. de nobilit.
glo. 35. ſub nu. 48. Et ita facta relatione per Sa
crum Conſilium in Collaterali Conſilio iudi-
catum fuit in cauſa Ioan. Leonardi Ripa, cum
nobilibus Ciuitatis Brunduſij, in banca Scac-
ciauenti ſub die 23. Ianuarij 1614. patroci-
nante eruditiſſimo, omnique virtutum gene-
re decorato Alexandro Palmerio, quibus ad-
di poſſunt notata per Auendan. in tract. de
exequen. mandat. par. 1. cap. 19. nu. 23. verſ.
decimotertio debet inſpici, qui dicit, quod ſi
aduerſus perſonas quæ nominantur ad officia
nobilium opponatur, quod non ſunt nobiles,
inſpiciendum eſt, an illa perſona ante huiuſ-
modi oppoſitionem reperiatur in poſſeſſione
nobilitatis, & tunc ea oppoſitione non ob-
ſtante valet nominatio, & etiam lite pendente
ſuper quæſtione nobilitatis manuteneri debet
in poſſeſſione, in qua reperitur, & ad nobiliũ
officia admitti, ſi vero non reperitur in ali-
qua poſſeſſione, tunc admitti nõ debet, donec
probet ſe nobilem, quam concluſionem plenè
confirmat Fab. de Anna in conſi. 94. per tot.
lib. 2. qui nu. 1. & 6. affirmat, quod ad conſti-
tuendum aliquem in quaſi poſſeſſione nobili-
tatis, ſufficit, quod reperiatur deſcriptus in
buſſola, ſeu matricula, in qua alij nobiles de-
88 ſcribi conſueuerunt.] Sed an nobilis poſſit
ſuo priuilegio renunciare circa carceratione,
& alias pœnas ignominioſas? dic quòd non,
quia eſt priuilegium conceſſum toti nobilita-
ti, prout ex communi Doctorum ſententia
pulchrè refert Hier. Ceuallos in tract. comm.
opin. cõtra commu. quæſt. 689. Sed hanc quæ-
ſtionem pleniſſimè diſputat ad partes Ameſc.
in tract. de poteſt. in ſeipſum, lib. 2. cap. 23. per
tot. & relatis opinionibus, & rationibus hinc-
inde, tandem in contrariam partem inclinat,
quod huic priuilegio poteſt quoad ſui præiu-
dicium quilibet renunciare, cum aliquibus
tamen limitationibus, quæ num. 20. & ſeq.
penes eum videri poſſunt, quibus etiam adde,
quæ nouiſſimè cumulant Mugnoz de Eſco-
bar. in tract. de ratiocin. cap. 34. num. 16. &
ſeq. Barboſ. in l. alia. §. eleganter, num. 11. &
ſeqq. ff. ſol. matr. & Bouadill. in ſua politica
89 lib. 3. cap. 15. num. 21. Et an aduerſus eum,
qui ſe nobilem declarari contendit, ſubmini-
ſtrandæ ſint litis expenſæ de publica pecunia?
communis reſolutio videtur, quòd ſic, vt pa-
tet

tet ex not. per *Ioã. Garz in tract. de nobilit. in glo. 1. §. 1. ſub num.* 41. & alios relatos per *Mugnoz de Eſcobar in tract. de ratiocin. c. 25. nu.* 48. & idem affirmat *Auëdan. in tract. de exeq. mand. par. 2. cap. 10. nu. 19. verſ. vi-*
90 *geſimum exemplum*. Imo quod etiam ipſemet qui ſuper nobilitate cum Vniuerſitate litem habet, tenetur cum cæteris ciuibus contribuere, teſtatur *Io. Arz. ab Otbalor. in trac. de nobilit. Hiſpan. in 3. par. cap. 1. in fi.* pro qua concluſione allegat *Bal. in l. ab omnibus, §. ſi à Titio, ff. de leg.* 1. quem tex. ad hoc propoſitum ponderat, & eandem concluſionem confirmat *Florez. de Mena in 2. lib. variar.*
91 *quæſtio. cap. 2. nu.* 172. An autem allectus in Ciuem alicuius Ciuitatis, ſit etiam neceſſariò admittendus ad eius honores, & dignitates? vide omnino *Marant. in conſi.* 103. *per tot.* & plenè *Io. Franc. de* Pont. *in d. conſ.* 20. *nu.* 10.
92 *& nu.* 21. *lib.* 2. Et demum an nobiles debeāt alios præcedere in ſedendo in Eccleſia, & an hoc permittendum ſit ab Epiſcopo? curioſa eſt quæſtio, in qua Doctor *Marta* concludit, quod non, *in voto* 88. nam cum apud Deum nulla ſit exceptio perſonarum, *cap. nouit, de iudic.* ita etiam inquit non leue peccatum eſſe admittere præeminentiam in Eccleſia, idque pluribus alijs rationibus plenè confirmat, vt
* penes eum videri poteſt. [Eademque ratione notabiliter affirmat *Hortens.* Caualcan. *in tract. de brach.* Reg. *par. 6. nu.* 642. *cum plur. ſeq.* abuſiuam eſſe conſuetudinem, dum aliqui accedentes ad Eccleſiam pro audiendis Concionatoribus relinquūt chirotecam, ſeu aliud ſignum in ſcamnis, ad hoc, vt ibi non liceat alijs ſedere tanquam in loco præoccupato, nā ſcamna, ſiue ſedilia poſita in Eccleſia perpetuò ibi manſura, non ſunt amplius in dominio illorum, qui ea poſuerunt, vel immitti fecerunt, quod enim Deo, & ſacris locis ſemel dicatum fuit, in nullius bonis eſt, *cap. ad hæc, de relig. domib. & cap. ſemel, de reg. iur.* & proinde per huiuſmodi modum fictum nullum ius, neque poſſeſſio in rebus Eccleſiæ acquiri poteſt alicui, *l. ſancimus, C. de ſacroſan. eccleſ.* nam modus fictus poſſidendi contra naturalē æquitatē inuentus eſt, vt inquit *Sebaſt. in repet. l. ſi is qui pro emptore, nu.* 130. *ff. de vſur.* Et ideo cōcludit locū ſedilium fieri præoccupantis corpore, & non per fictionem, nam Eccleſia eſt mater tam pauperis, quàm diuitis, & tam nobilium, quàm ignobilium, & omnes fideles æqualiter amplectitur, cum eius caput ſit Chriſtus, ſecundum *Apoſt. ad Epheſ. cap.* 2. 4. & 5. & propterea laicis non permittitur hæc authoritas, vt in Eccleſia Dei ius aliquod acquirant per huiuſmodi fictas præoccupationes, ex quibus aliquando plures rixæ, & contentiones oriri ſolent, ordo autem ſedendi in Eccleſijs Religioſis tantum, & Prælatis, alijſque perſonis in dignitate conſtitutis permittitur, iuxta ea, quæ pleniſſimè, & notabiliter animaduertit *Boer. in tracta. de author. Magn.* Conſil. *nu.* 42. *cum plur. ſeq.*]

Finis Cap. Secundi.

CAPVT TERTIVM.

SIcut ob merita publicam vtilitatem reſpicientia nedum delicta aboleri, ſed præmia delinquentibus quandoque concedi conuenit, ita etiam ob parentum merita filij remunerari aliquando conſueuerunt, cuius concluſionis vtrumque caput pluribus exemplis, & notabilibus illationibus locupletatur, multaque ad materiam præmiorum, quæ bannitos occidentibus cōceſſa ſolent non inutilia referuntur.

SVMMARIVM.

1 *Filij remunerantur ob parentum merita, & latius nu.* 43.

2 *Militi parcendum eſt, qui transfugit, & poſtea multos latrones deprehendit, vel alios transfugas demonſtrauit.*

3 *Statuto, quod occidentes bannitos præmium conſe-*

conſequantur, valida ſunt, & fauorabilia.

4 *Bannitum occidens, ſtatuto permittente, eſt tutus in foro conſcientiæ, ſi mouetur zelo iuſtitiæ, & non liuore vindictæ.*

5 *Statutum, quod capienti bannitũ detur feudum, comprehendit etiam incapaces.*

6 *Crimen occultum, vt in lucem prodeat, concedi poteſt præmium, & indulgentia vni ex ſocijs criminis.*

7 *Socius criminis deponens contra ſocium, torqueri debet pro conualidanda depoſitione, non obſtante, quod de proprio crimine gratiam habuerit.*

8 *Bannitus occidi poteſt, etiam ſi gratiam habuit, & nondum erat cancellatus à banno.*

9 *Ampliatur etiam ſi erat cancellatus indebitè.*

10 *Declaratur procedere, quando occidens ignorabat gratiam, ſecus vero ſi ſciebat.*

Gratia ex multis redditur ſubreptitia, ſed in ijs, quæ conceduntur in feſto Natiuitatis Domini, nihil curatur de ſubreptione.

11 *Bannito ſe proteſtanti de gratia obtenta, an credendum ſit.*

12 *Et quid ſi paratus ſit ire ad Iudicem.*

13 *Bannitum habentẽ ſaluumcõductum ignoranter occidens, an puniatur.*

14 *Ignorantia præſumitur ad excludendũ delictum.*

15 *Præterquam ſi bannitus eſſet publicè toleratus.*

16 *Tolerantia qualis eſſe debeat.*

17 *Bannitus committens nouum delictum poſt ſecuritatem, cenſetur ipſo iure diſſidatus.*

18 *Guidatus committens nouum delictum, an & quando puniri poſſit pro antiquis delictis.*

19 *Indultus diſcuſſione pendente, ſi bannitus delinquat, ſequuta declaratione indultus, punitur ſolum pro delicto nouiter commiſſo.*

20 *Nominati ſi ſunt duo, & nõ poteſt gaudere indultu, niſi vnus vigore banni, ille gaudebit, qui fuit primo nominatus.*

21 *Securitatis beneficium amittit is, qui contra formam guidatici propriam patriam ingreditur, vel vbi ſunt partes offenſæ, ſed hoc intelligitur de acceſſu animo permanendi, non autem de raro, & momentaneo.*

22 *Tranſitus nunquam cenſetur prohibitus, etiam ſi commoretur per tres, vel quatuor dies.*

23 *Guidatus ſub cõditione ne ingrediatur propriam patriam, an cenſeatur contraueniſſe, ſi reperiatur in ianua murorum Ciuitatis.*

24 *Clauſula in guidaticis, quod inquiſitus non accedat vbi ſunt partes offenſæ, quomodo intelligatur.*

25 *Conductori, quod non accedat ad Ciuitatem, & ſuburbia, an contraueniſſe dicatur, ſi delinquens ordine ſuperioris Eccleſiaſtici, extrahitur ab Eccleſia.*

26 *Bannitum occidens ex odio particulari, an excuſetur.*

Et quid ſi occiditur ad finem ne alios delicti complices detegat.

27 *Bannitum interfectum an liceat ſpoliare.*

28 *Bannitum an liceat proditoriè, vel per aſſaſſinium occidere.*

Et an liceat impunè occidere aſſaſſinum, qui nondum erat talis declaratus per ſententiam.

29 *Banna huiuſmodi an profint delinquẽtibus poſt eorum promulgationem.*

30 *Exceptio indultus an poſſit allegari per ꝓcuratorem.*

31 *Bannitum capienti ex neceſſitate officij, an detur præmium.*

32 *Officiali an debeatur præmium bãniti capti ab eius familia.*

33 *Donatarius occidens donantem bannitum, an priuetur donatione tanquam ingratus.*

34 *Clericum bannitum occidens, an tenetur ſtatuto.*

35 *Bannitum effectum religioſum, an liceat occidere.*

36 *Securitatem bannito conceſſam, an liceat nõ obſeruare.*

37 *Bannitus captus ſub ſpe guidatici, quod declaratum fuit nullum, an debeat libertatem reponi.*

Et an durante tempore guidatici poſſio exercere officium? ibidem.

38 *Bannitus pro homicidio, ſi obtinet gratiam, an teneatur alere filios occiſi.*

39 *Bannitum receptans, an puniatur pœna ſtatuti, ſi non probatur ſcientia, quod erat bannitus.*

40 *Receptans coactè bannitos, an puniatur.*

41 *Aſſociatio cum bannito præſumitur caſualis.*

Confeſſio trium delinquentium an conuincat, ſi non ſunt repetiti parte citata, quamuis reus eos habeat pro repetitis, eo. num. 41.

41 *Bannitum occidens, ſtatuto permittente, efficitur infamis, ita quod in cauſis grauibus, non admittitur ad teſtificandum ſine tortura.*

43 *Filÿ*

43 *Filij remunerantur ex paternis meritis.*
44 *Solonis lege cautum erat, filios eorum, qui in bello occubuiſſent, publicè ali, & bonis moribus inſtrui.*
45 *Pater quandoque remuneratur propter filios, & ideo excuſatur à tutela munere propter filios in acie belli amiſſos.*
46 *Sed an idem ſit, ſi filius in acie belli vulneratus, poſtea decedit in caſtris.*

1 EX eadem quoque ratione ꝓcedit, quod
ſicut ob propria merita, & beneficia publicam
vtilitatem reſpicientia, delicta
aboleri, imo etiam quandoque præmia
delinquentibus concedi conſueuerunt,
ex eadem paritate rationis ob parentum, aliorumue
maiorum merita filios remunerandos
eſſe, pluribus iuribus, & exemplis probat *Tiraq. in tract. de pœn. temperan. cauſa 49. per*
2 *totam.* Cuius prima concluſionis pars benè
fundatur in *l. nõ omnes, §. fi. ff. de re milit.* vbi
cauetur, parcendum eſſe ei, qui transfugit, &
poſtea multos latrones deprehendit, aliosque
transfugas demonſtrauit, quem text. valde extollit
Rom. in conſil. 310. *num.* 5. & *Alex. in
conſ.* 19. *in fin. num.* 15. *vol.* 7. & plenè *Plaz.*
3 *in epith. delictor. cap.* 33. *nu.* 2. Hinc nedum
valida, ſed fauorabilia dicuntur eſſe ſtatuta
quæ vigent per totam ferè Italiam, & præſertim
in hoc Regno, quod banniti poſſint impunè
occidi, & eos occidentibus premium
conſtituatur, iux. not. per *Alex. & Iaſ. in l. ſi
plagij, in princip. ff. de verb. oblig. Dec. in cap.
quæ in eccleſiarum, nu. 54. & ſeq. de conſt. &
ibidem Hippol. Rimin. in repet. ſub nu.* 180.
& *ſeq.* & alios quos refert *Menoch. in tract.
de arbitr. iudic. lib.* 1. *in quæſt.* 90. *num.* 4. &
ſeq. & pleniſſimè *Farinac. in tractat. de reo
confeſſ.* & *conuic. q.* 103. *nu.* 1. *cum plur. ſeq.*
4 Adeo vt etiam hoc licitum ſit in foro conſcientiæ,
& abſque peccato, dummodo tamen
bannitum occidens id faciat zelo iuſtitiæ, &
pro publica vtilitate, non autem liuore vindictæ,
vel delectatione effundendi ſanguinem
humanum, vt ex multorum Doctorum ſententia
refert Duenn. *in reg.* 68. *in* 2. *limit.* 10.
Ant. de Nigr. in cap. Reg. miſericordiam, nu.
30. *& Petr. Caball. in* 1. *lib. reſol. crimin. caſ.*
61. *nu.* 6. qui tamen hanc determinationem
Theologis relinquit, cum multa poſſint impunè
fieri, & bono etiam zelo, quæ tamen innocentiam
non habent, & immunditia non
carent, cui ſententiæ Ego quoque liben-
5 ter in hæreo. Adeoquo plena ſit, huiuſmodi
ſtatutorum interpretatio, quòd ſi fiat
bannum, quòd capienti talem bannitum
detur aliquod caſtrum, ſeu feudum, & contingat
eum capi ab aliquo incapaci, qui regulariter
non poſset habere feudum, nihilominus
cenſetur habilitatus, & debet conſequi
feudum debitum ratione præmij, vt notabiliter
affirmant *Alex. in l. ſi filius, nu.* 2. *ff ſi
cer. pet. & Iaſ. in l.* 1. *nu.* 12. *C. de ſacroſ. eccl.*
6 Hinc etiam eſt, quòd ad finem, vt delictum
occultum prodeat in lucem fieri poteſt bannum,
quod indicanti furem detur certum
præmium, & concedatur indulgentia vni ex
ſocijs criminis, qui alios reuelauerit, vt pulchrè
dixit Bart. *in l.* 3. *§. ſi tibi, numer.* 5. *ff. de
cond. ob turp. cauſ.* quem refert *Reg. de Pont.
in tract. de pote. t. Proreg. ſub tit. de prouiſ.*
7 *fier. ſolit. §.* 4. *num.* 39 *fol.* 29. Verum eo caſu,
quando particeps delicti deponit contra ſocium
criminis, debet torqueri pro conualidatione
ſuæ depoſitionis, non obſtante, quòd de
proprio crimine gratiam obtinuerit, vt benè
animaduertit oculatiſſimus *Vinc. de Franch.
in deciſ.* 459. *in* 3. *par.* & plenè *Petr. Caball. in*
8 *reſolu crim. centur.* 1. *caſ.* 29. *per tot.* Sciendum
eſt autem pro intelligentia huiuſmodi
ſtatutorum, ſeu bannorum, quibus permittitur
bannitos impunè occidi, quòd eo caſu
non ſolum licet occidere bannitum, dum eſt à
Regia protectione diffidatus, ſed etiam ſi habuit
gratiam, & nondum erat à libro bannorum
cancellatus, vt latè fundat *Alex. in conſ.*
114. *volum.* 1. *Dec. in conſ.* 327. *nu.* 6. & plenè
Hipp. in ſing. 340. & *in pract. crim. in §. ag-*
9 *gredior, nu.* 4. *& in conſ.* 55. *nu.* 7. Quam concluſionem
ampliat idem *Hipp. in d. §. aggredior,
num.* 5. *& ſeq.* etiam ſi eſset cancellatus à
banno, ſed indebitè, pro qua ampliatione allegat
Bald. in pluribus locis, & præcipuè *in l.
ſi præſes. Cod. quom. & quan. iud.* vbi notabili-
10 ter loquitur. Verum hæc concluſio declaratur
procedere, quando occidens ignorabat
gratiam, ſecus ſi ſciebat, quam declarationem
intelligas, iuxta ea, quæ pulchrè diſtinguendo
tradit Cepoll. *in conſ. crim.* 6. *num.* 18. *& ſeq.
Alex. in conſ.* 77. *volum.* 3. & plenè *Nell. in
tract. de bannit. in* 1. *par.* 3. *temp. quæſt.* 2. *per
totum,* præterquam ſi gratia eſset ſubreptitia,
vel conditionalis, iux. not. per *Baiard. in addit.
ad Iul. Clar. in §. homicidium, nu.* 147. *&
ſeq.* Plura enim reddunt gratiam ſubreptitiam,
ita vt ipſo iure vitietur, quæ plenè refert
Maſcard. in tractat. de probat. concl. 846. &
pleniſſimè *Menoch. de arbitr. iud. in caſ.* 201.
per totum, Sed ad hoc propoſitum perpetuò
notan-

Digitized by Google

notandum eſt, quòd in illis gratijs, quæ à Prin
cipe conceduntur in Feſto Natiuitatis Domi-
ni Noſtri Ieſu Chriſti nihil curatur de ſubre-
ptionis vitio, nam cenſentur ex proprio ipſius
Principis motu conceſsæ, vt ex communi Do
ctorum ſententia notabiliter refert *Burſat.*
11 *in conſ. 177. num. 15. lib. 2.* Sed ſi bannitus ſe
proteſtatur de gratia obtenta, non debet ei
credi, ſi eam non oſtendit in promptu, ſecun-
dum *Bar.* & *alios DD. in l. non ſolum, §. mor-
te, ff. de nou. oper. nunc.* & *Gozad. in conſ. 61.
num. 9. Duen. in reg. 68. in 5. ampl. Menoch.
in d. quæſt. 90. numer. 34. Iul. Clar. in pract.
crim. in §. homicidium, verſ. ſed quid ſi ban-
nitus, Plaz. in epit. delictor. cap. 36. num. 9.
Viu. in commun. opin. 770. nu. 9.* & *Farinac.*
12 *in 2. tom. q. 103. nu.* 81. Quod aliqui reſtrin-
gunt non procedere in caſu, quo bannitus pa-
ratus eſset ire ad Iudicem, nam ſi commodè
duci poſset, deberet abſtineri ab occidendo,
vt inquit *Ant. Rub. in repet. d. §. morte, nu. 6.*
& *ſeq. Rip. in cap. cum* M. *Ferrarienſis, num.
155.* & *ſeq. de conſt. Baiard. in addit. ad Iul.
Clar. in d. §. homicidium, nu. 254.* & *Farinac.
in d. q. 103. num. 83.* qui hanc concluſionem
pluribus aliis modis ampliat, & limitat adeò
copioſè, vt decentius exiſtimem ad eum me
remittere, quàm eiuſdem ſcripta exemplare.
13 Eademq; concluſio procedit etiam ſi banni-
tus habebàt ſecuritatem, ſeu ſaluum condu-
ctum, cuius notitiam occidens non habuit, vt
pulchrè tradit *Gozad. in d. conſ. 61. Dec. in
conſ. 327.* plenè *Nell. in tract. de bannitis, in
2. par. 2. temp. q. 16. Farinac. in eadem q. 103.
nu. 293. cum pluribus ſeq.* & *Bertaz. in conſ.*
14 *crim. 104. per tot.* Quo caſu ignorantiam
præſumi ad excludendum delictum, ex com-
muni Doctorum ſententia dixit *Burſat. in*
15 *conſ. 134. num. 19.* Præterquam ſi bannitus
eſset publicè toleratus, iuxta not) per *Hypp.
in ſing. 77.* & alios, quos refert *Addit. ad Ber-
taz. in d. conſ. 104. in lit. B.* & in alio *conſil.*
16 *223. verſic. tertio fallit.* Quæ tolerantia
qualis eſse debeat? vide *Dec. in d. conſil. 327.
ad fin. Menoch. de arbitrar. iud. in quæſt. 90.*
pulchrè *Io. Bapt. Ladereb. in conſ. 205. per
tot. Thob. Non. in conſil. 112.* & *Surd. in conſ.*
17 *270. vol. 2.* Et fortius ſupradicta concluſio
procedit, ſi poſt ſecuritatem obtentā bannitus
commiſiſset nouum delictum, nam cenſere-
tur ipſo iure diffidatus, vt notabiliter dixit
Aſſl. in conſt. Reg. pœnam eorum, ſub nu. 60.
18 *ver. decimo,* & *vltimo quæro.* Guidatus enim
infra tempus ſecuritatis delinquendo, nedum
ſecuritatis beneficium amittit, ſed etiam pro
antiquis delictis puniri poteſt, ſi delictum no
uiter commiſsum eſt graue, & punibile, iuxta
notata per *Vinc. de Franch. in dec. 258.* &
717. Menoch. de arb. iud. caſ. 337. num. 13. &
Farinac. in quæſt. 29. num. 58. Verum hæc
concluſio intelligenda eſt procedere, quando
bannitus aſsecuratus delinquit ex propoſito,
& deliberatè, & apparet quod venit in lo-
cum, in quo erat aſsecuratus, ad finem com-
mittendi illud nouum delictum, alioquin ſi
caſualiter delinqueret, non deberet ſecurita-
tis beneficio priuari pro delictis antea com-
miſsis, vt plenè probat *Petr. Caball. in reſol.
crim. caſ. 118. ſub num. 6. cum plur. ſeq.* hæc
autem declaratio procedit de iure communi,
ſed attentis verbis *pragm. 1. de guidat.* etiam
ſi guidatus non delinquat ſub clypeo guidati-
ci, amittit eius beneficium, ſi delictum quod
commiſit eſt graue, & punibile, vt ſentit do-
ctiſsimus *Rouit. in eadem pragmat. numer. 1*
19 licet ſecus ſit quando pendente diſcuſsione
indultus, is qui eum ex præcedenti ſeruitio,
ſeu nominatione pro eo facta vigore banni
prætendit, aliud delictum commiſiſset, nam
ſequuta declaratione debet gaudere indultu
pro primis delictis, & ſolum puniri pro alio
nouiter commiſso, prout per Sac. Conſ. iudi-
catum fuiſse teſtatur *Vinc. de Franch. in dec.*
20 *433.* in qua refert etiam deciſum fuiſse alium
notabilem articulum, quòd ſi nominati fue-
runt duo, & vigore banni non poterat nomi-
natione gaudere niſi vnus, ille debet gaudere
21 indultu, qui fuit primo nominatus. Amittit
quoque ſecuritatis beneficium is, qui contra
formam guidatici propriam patriam ingre-
ditur, vel vbi ſunt partes offenſæ, omnia enim
guidatica ſub hac ſpecifica conditione conce-
di ſolent, ſed hoc intelligi debet de eo acceſſu,
qui fieret animo ibi reſidendi, & permanen-
di, non autem de raro, & momentaneo, & de
eo qui fit tranſeundo, prout notabiliter ani-
maduertit oculatiſsimus Conſiliarius *Rout.
in d. prag. 1. de guidatic. ſub num. 3. verſ.* &
quia in guidaticis, per ea quæ in ſimili notant
Foller. in pragm. 1. de exulib. num. 45. & *Ca-
rau. in prag. 1. §. 13. nu. 9.* & *ſeq. de Senatuſc.
Macedon.* Pro qua concluſione facit ſingula-
ris doctrina *Nell. in tractat. de bannit. in 1.
par. 2. temp. quæſt. 58.* in qua concludit, quòd
ſi ex forma ſtatuti cautum ſit, quod bannitus
non poſsit ſtare, nec habitare in certo loco,
aliàs quod ibi capi, & decapitari poſsit, &
quod puniantur vicini, qui eum ibi ſtare, vel
habitare permiſerint, huiuſmodi pœna non
habet locum in bannito tranſeunte per illum
locum prohibitum, quamuis in eo paululum
commorauerit comedendo in hoſpitio, prout
22 refert etiam *Hipp. in conſ. 122. num. 7.* Hinc
etiam notabiliter conſuluit *Anchar. in conſ.*

75.

75.ſub num.4. quod paciſcens in inſtrumento pacis non ſtare, nec habitare in aliqua Ciuitate ſub certa pœna, non dicitur ei contrauenıſſe etiã ſi diuerſis vicibus permanſerit in loco prohibito aliquando per quatuor dies, & aliquando per diem, & noctem, nam non dicitur veniſſe, qui non ſtetit, *cap.1. de iudic.* & fingitur non fuiſſe in loco, qui ibi breui tempore permanſit, *l. ex facto, ff. de hared. inſt. & l. ſeruis vrbanis, ff. de leg. 3.* vt refert *Marſ. in d. conſ. 122. num. 8.* & *Bertaz. in conſ. crim. 144. num. 4. lib. 1.* Et quod ſimplex tranſitus nunquam cenſetur prohibitus, refert etiam *Cephal. in conſ. 539. nu. 77. lib. 4.* nam modicum ſtare in aliquo loco, vel nullo modo ſtare æquiparantur, vt inquit *Gandin. in tract. de maleſic. ſub tit. de bannit. pro maleſ. num. 18. & Simon de Pret. in conſ. 50 num. 5.* quos refert *Apoſtill. ad Bertaz. in d. conſ. 149. lit. A.* Cui concluſioni non repugnant nouiſſimè tradita per dominum meum *Rouit.* in hac poſtrema editione *ſuper pragm. 1. de guidatic.* in qua refert decreto Magnæ Curiæ confirmato per Sac. Conſ. excluſum fuiſſe quendam inquiſitum a beneficio gratiæ, in qua aderat clauſula ſub his verbis concepta, *Con che non habbia d'accoſtare nella Città di Napoli, ne trenta miglia d'intorno*, ſtante quod fuerat poſtea captus in Molo magno huius Ciuitatis, nam illa conditio erat nimis ſtricta, ſi quidem per eam nedum erat prohibitus acceſſus ad hanc Ciuitatem, ſed etiam per triginta miliaria circumcirca, & illa verba, *Con che non habbia d'accoſtare*, enixam demonſtrabant Principis intentionem, vt non ſolum inquiſitus non introiret hanc Ciuitatem, ſed etiam ne appropinquaret per triginta miliaria circumcirca, vt bene animaduertit idem *Rouit. ibidem,*
23 *nu. 47.* Pone autem quòd guidatus ſub hac conditione captus ſit non intra muros Ciuitatis ſuæ patriæ, ſed in ianua murorum, an amittat guidatici beneficium? hic caſus euenit in Ciuitate Salerni in cauſa Thomaſij de Roſa inquiſiti de homicidio intus eandem Ciuitatem commiſſo, qui captus fuit in limine ianuæ dictæ Ciuitatis infra murum, ſed extra clauſuram, & dum exhibuiſſet guidaticum, quod obtinuerat à Regio Commiſſario Campaniæ Octauio de Piccolellis, Regius Fiſcus prætendebat, quod eius beneficio iuuari non poterat, ſtante quod erat captus in propria patria, ſed hoc non obſtante, fuit per Regiam Audientiam, me referente pronunciatum, quod dictus inquiſitus reponatur in priſtinam libertatem, nam captus in limine oſtij extra eius clauſuram, non dicitur verè captus intus Ciuitatem, pro qua deciſione moti fuimus authoritate *Bart. in l. 1. §. hoc interdictum, ff. de cloac. Geminian. in cap. 1. num. 6. de conſecr. Eccleſ. Signor. de Homod. in conſ. 16. per tot. Alex. in l. pleriq; num. 5. ff. de in ius voc.* & *Iaſ. ibid. nu. 20.* Et licet dubitari potuiſſet, an etiam in caſu quo inquiſitus capitur extra, ſed prope mænia Ciuitatis, videatur contraueniſſe conditioni in guidatico appoſitæ, quod non ingrediatur in propriam patriam, poſt quam patriæ appellatione etiã ſuburbia, & loca adiacentia continẽtur, *l. vxorem. §. legauerat, ff. de legat. 3.* Nihilominus verius viſum fuit, quod vis illius clauſulæ prohibitiuæ extra ciuitatis muros non porrigitur, nam patria, & ciuitas ſunt ſynonima, & in effectu iddem ſignificant, vt benè intuenti probat *tex. in l. vn. C. ſi curial. relic. ciuit. lib. 10.* & clarius probatur *in l. relegatorum, §. ſolet. ff. de interdict. & releg.* in illis verbis, *Solet præterea interdici quibuſdam, ne intra patriæ territorium, vel muros morentur,* & in alijs verbis ſequentibus, *Ne excedant patriam, vel in vicis quibuſdam morentur,* quæ verba apertiſſimè demonſtrant, quod patria pro Ciuitate accipitur. Certum eſt autem, quod Ciuitatis appellatione id tantum venir, quod infra murorum ambitum continetur, *l. 2.* cum ibi not. per *Bart. & alios. Doctor. ff. de verb. ſing.* Et licet in materia fauorabili etiam ſuburbia, & loca adiacentia ſub nomine ciuitatis aliquando comprehendantur, vt *in l. 1. §. cum vrbem, ff. de offic. præfec. vrb.* In pœnalibus tamen communis eſt omnium Doctorum reſolutio, quod ciuitatis nomen in proprio ſignificatu accipiendum eſt, ita vt id tantum, quod eſt intra mænia comprehendat, vt plenè diſtinguendo affirmant *Doct. omnes in d. l. 2. ff. de verb. ſign. Fel. in cap. Rodulphus de reſcrip. num. 1. cum plur. ſeq. Stephan. Coſta in rep. cap. ſi ciuitas de ſentent. excomm. in 6. num. 10. & ſeq. Hipp. de Marſ. in tractat. de bannit. in ver. ciuitate, nu. 19. Grammat. in conſ. crim. 48. num. 3. & ſeq.* pulchrè *Gozad. in conſ. 5. nu. 4. & Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. quæſt. 99. per totam,* cui concluſioni non repugnat *tex. in d. c. ſi ciuitas,* vbi eccleſiaſticum interdictum etiam ad ciuitatis ſuburbia extenditur, nam illa deciſio eſt fundata in ratione particulari, ne illius interdicti ſententia vilipenderetur, & quoad reliqua ex eodem text. fundatur regula in contrarium, vt bene animaduertit ibidem *Stephan. Coſta, num. 6. & ſeq.* & *Fel. in d. cap. Rodulphus, numer. 4.* Et demum pro huius concluſionis corroboratione conſiderandum eſt, quod illa verba prohibentia ingreſſum in propriam patriam, ſatis clarè demonſtrant proprium eorum ſenſum

ſum

ſum eſſe, quod inquiſito prohibeatur ingreſſus intus Ciuitatem, nam illa dictio in, iddem ſignificat quod infra, cuius vis eſt ea ſolum comprehendere, quæ intra Vrbem continentur, *l.1.§. cum vrbem, ff. de offic. præfec. vrb.* vt in indiuiduo animaduertit *Menoc. in d.q. 99. nu.7.* Et vltra quod hæc concluſio in puncto iuris ſtrenuè defendi poteſt, inuenimus etiam in caſu ſimili, quod in anno 1596. dum per Regiam Audientiam captus fuiſſet Gabriel Rugius de nobiliſſima familia Salernitana, extra mœnia dictæ Ciuitatis ſub clypeo guidatici Regij Commiſſarij Campaneę, fuit per per literas Excellentiſſimi Comitis Mirandæ, tunc huius Regni Proregis, eiuſque Collateralis Conſilij ordinatum, quod ſi captus fuerat extrà muros Ciuitatis, ſtatim excarceraretur, prout earũ vigore fuit exequutum. Quæ prouiſiones originaliter conſeruantur penes Horatium Longobardum Secretarium dictæ Regiæ Audientiæ, meum chariſſimum compatrem, diligentiſſimum, ac fideliſſimum conſeruatorem omnium Regiarum prouiſionum, quarum valde vtilem, & voluminoſum librum compoſuit cum eius indice bene ordinato, in quo multæ curioſæ prouiſiones, quæ per multos annos ſecundum variorum caſuum occurrentiam ordinatæ fuerunt, in promptu reperiuntur, inter quas, ni fallor, hæc eſt notabilis, & memoranda deci-
* ſio. [An autem clauſula in huiuſmodi affecu-
24 rationibus, ſeu guidaticis apponi conſueta; quod inquiſitus non accedat ad loca vbi degũt partes offenſæ, intelligẽda ſit de illlis tantum, quibus ſucceſſionis & querelandi ius competere poteſt, vel potius omnes conſanguineos comprehendat, & vſque ad quem gradum? hunc articulum tangit perſpicaciſſimus *Rouit. in pragm 8. de compoſit. num. 8.* qui dicit, quod non eſt facienda ita ſtricta interpretatio, ſed latior arbitrio Iudicis, iuxta notat. per *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 262.* quod arbitrium regulandum eſſe arbitror, duos caſus conſiderando, vnum ſcilicet, quando delictũ eſt tale, vt iniuria vni facta, omnes conſanguineos tangat, vt puta ſi alicuius virginis raptus committatur, per quem tota agnatio, & cognatio denigrari videtur, iuxta not. per *Bald. in l. vn. C. de rapt. virg. in 5. notab.* Et cum hæc, & aliæ ſimiles iniuriæ ſint omnibus communes, videntur cuilibet de agnatione, & cognatione eſſę propriæ, & agi de particulari cuiuslibet ipſorum intereſſe, vt poſt *Barto. in l. lex Cornelia, ff. de iniur.* notat *Dec. in conſ. 133. ſub nu. 4.* quem refert *Gramm. in deciſio. 23. num. 2. cum ſequen.* qui idem affirmat in *deciſio. 5. num. 12. & in conſi. crim. 12. num. 27. & in conſil. 58. numer. 7.* quam concluſionem clarius confirmat *Iaſ. in l. ſi ita ſtipulatus, §. Chriſogonus, ſub num. 53. ff. de verb. oblig.* dicens, quod quando lęditur honor totius familiæ, omnes poſſunt, tanquam propriam proſequentes iniuriam, eam vindicare, per *tex. in l. fœmina, C. ad Turpill.* Secundus vero caſus conſiderari poteſt, quando familiæ honor non tangitur, vt puta, ſi quis occiditur ſine dedecore, & tunc licet iniuria non tangat principaliter omnes de agnatione, ad finem, vt cuilibet competat ius propriæ vindictę, nihilominus ratione pręſcripti odij, & inimicitiæ oritur ſuſpitio, propter quam repelluntur à iudicando, & teſtimonio ferendo in illa cauſa, vt inquit *Iaſ. in d. §. Chriſogonus, nu. 52. cum ſeq. & Gram. in d. conſ. 58. nu. 7.* quæ ſuſpitio vſque ad quem gradũ conſanguinitatis porrigitur, Iudicis arbitrio relinquitur, quod regulandum eſt iuxta not. per *Menoch. de arbitr. iud. caſ. 152. nu. 6.* & pleniſſimè per *Frãc. Milanẽſ. in deciſ. 15. n. 23. cum plur. ſeq. & n. 31. cum ſeq.* Et eodem modo regulandum eſſe arbitror Iudicis arbitriũ in caſu propoſito. Quid autem ſi dicatur, quod non accedat ad talem locum per tot miliaria, an facienda ſit menſuratio iuxta vias publicas & fieri conſuetas ab itinerantibus, vel potius recto tramite? hæc quæſtio decidi poteſt ex not. per *Barto. & alios Doct. in l. 1. ff. ſi quis cautioni*, qui communiter diſtinguendo dicunt, quod ſi menſuratio ſit de loco ad locum per modum eundi, & redeundi, fieri debet per vias, quæ magis frequentantur, & per quas ſecurius deambulatur; Si verò fieret ob aliam cauſam, vt puta, ſi adſit ſtatutum, quod non poſſit eligi officialis de locis conuicinis per tot miliaria, tunc eſſet facienda menſuratio per rectitudinem, & ſi fieri non poſſet per terram, fieri debet per aerem, vnde Fulgoſ. quem refert *Iaſ. in ead. l. 1. ſub nu. 3.* ſumit argumentum, quod ſi ex Principis edicto prohibitum ſit alicui, ne ad Ciuitatem appropinquet per triginta miliaria; hæc prohibitio intelligi, & regulari debet iuxta menſuram, quæ per lineã rectam, & aeream fieri poteſt, & non iuxta ſemitas obliquas ab itinerantibus fieri conſuetas, & licet hanc opinionem impugnẽt *Paul. de Caſt. in ead. l. 1. in fin.* & plenius *Iaſ. ibid. ſub num. 3.* dicentes attendendam eſſe potius ſtatuentium mentem, quę vulgarem menſurã, & communem loquendi vſum reſpexiſſe videtur, nihilominus primam communem opinionem plenè ſuetur *Peregr.* omnino videndus *in conſ. 103. nu. 7. cum plur. ſeq. lib. 1.* qui omnibus contrarijs benè reſpondet. Nec minus notabilis, & peregrinã quæſtio eſt, de qua

nuper

25 nuper in facti contingentia orta fuit dubitatio in cauſa cuiuſdam Hieronymi Bambace, qui dum aduerſus ſententiam foriudicationis contra ipſum prolatam per Magnam Curiam Vicariæ, procedentem ex delegatione Illuſtriſſimi Proregis, eiuſque Collateralis Conſilij aliquas propoſuiſſet nullitates, quas non obſtare declaratum fuit, aliam allegauit exceptionem, inſtando ſaltim in priſtinam libertatem reponi, ſtante quod fuerat captus infra tempus aſſecurationis, quam obtinuerat à generali Commiſſario campaneæ; & quamuis Regius fiſci patronus ex pluribus cauſis prætenderet eam nihil dicto inquiſito prodeſſe poſſe, & præcipuè quia in eadem aſſecurationis ſcriptura aderat expreſſa conditio, quod non accederet ad hanc Ciuitatem Neapolis, & eius ſuburbia, & conſequenter dum conſtabat eum fuiſſe captum præcedente ordine ſuperioris Eccleſiaſtici in Eccleſia Diuæ Luciæ ſita in huius Ciuitatis ſuburbijs, prope mare, & tanquam indignum Eccleſiaſtica immunitate, traditum fuiſſe Curiæ ſeculari, nullo modo tueri poſſe dictæ aſſecurationis beneficio, vti captum in loco expreſsè prohibito. Replicabatur tamen pro parte dicti Inquiſiti, quod cum Eccleſia ſit exempta à iuriſdictione ſeculari, illa prohibitio de non accedendo ad hãc Ciuitatem, & eius ſuburbia, intelligenda non eſt de loco à ſeculari iuriſdictione & poteſtate exempto; Pro cuius articuli reſolutione breuiter reaſſumam, quæ pro vtraque parte allegata, & conſiderata fuerunt, & quid ſuper eo fuerit iudicatum.

Primo autem pro inquiſito dicebatur, indubitabile eſſe, quod Eccleſia non ſubiacet iuriſdictioni Iudicis laici, & ab eius dominio, & poteſtate eſt exempta, *l.2. C. ne quid in loco ſacro, & Auth. quom. oport. Epiſc. in prin.* Paria autem ſunt locum eſſe exemptum, vel extra territorium, *cap. cum Epiſcopus*, cum ibi not. per *glo. Io. Andr. Gemin. & alios, de offic. ordin. in 6.* vt etiam notant idem *Ioan. Andr. & Gemin. in cap. 2. de conſt. in 6.* qui dicunt, quod ſicut ſtatutum non comprehendit delinquentem extra territorium ſtatuentis, eadem quoque ratione non obligat delinquentem in loco exempto. Vnde etiam infertur, quod ſicut bannitus captus extra territorium, & iuriſdictionem relaxari debet tanquã non legitimè captus, iuxta not. per *Bald. in l. 2. C. de ſeru. fugit.* & *in l. quod ait lex, §. 1. ff. de adulter.* Pari modo relaxari debet ſi capiatur in loco exempto, cum hæc æqualiter iudicentur, vt affirmant in *l. fin. Iaſ. nu. 5. Hipp. de Marſ. nu. 6. & Bolognet. num. 14. ff. de iuriſd. omn. iud. Fely. in cap. graue, de offic. ordi.* plenè *Rol. à Vall. in conſi. 33. num. 23. & 29. lib. 3. Honded. in conſ. 13. nu. 4. lib. 1.* & latè *Natt. in conſ. 643. per tot. lib. 3.*

Secundo dicebatur, nedum Eccleſiam eſſe exemptam, ſed extra territorium Iudicis ſecularis, vt in ſpecie affirmant *Cyn. in Auth. ſi quis poſt, C. ad l. Iul. de adulter. & in l. præſentis, C. de his, qui ad Eccl. confug. Ang. in §. fi. num. 24. Auth. vt lic. matri,* & *Aret. & in tract. de maleſic. in ver. in ſcholis Sancti Petronij, nu. 2. Bal. in l. cunctos populos, nu. 25. C. de ſumma trin.* & *fide cathol. & Alcia. de præſump. reg. 3. præſum. 33. ſub nu. 4.* Vnde ſicut bannitum occidens extra territorium, puniri poteſt à Iudice loci, in quo cõmiſſum eſt delictum, cum ſit extra iuriſdictionem ſtatuentis, iuxta not. per *Hipp. in d. l. fi. nu. 5. ff. de iuriſd. omn. iud. & ibidem* Bolognet. *num. 34. Io. Grand. de bello exul. in prædicam. quãtitat. q. 3. nu. 28. Peregr. de iur. fiſc. tit. 7. lib. 3. nu. 28. Vinc. de Franch. in deciſ. 276. nu. 3. adden. ad Napod. in proœm. conſuetu. Neap. fol. mihi 37. lit. B.* & alios plenè relatos per *Farinac. in quæſt. 103. nu. 208. & per* Rouit. *in pragm. 1. de exul. nu. 7.* Eadem quoque ratione puniendum eſſe eum, qui bannitum occidit in Eccleſia tanquam extra territorium, plenè probat *Bombin. in conſi. 48. nu. 39.* & idem affirmat *Catell. Cott. in memorab. in ver. bannitus ad mortem.*

Tertio dicebatur, quod quamuis Eccleſia ſita ſit infra ambitum, ſiue circuitum, & metas territorij ratione cuiuſdam vniuerſalitatis, non tamen eſt de diſtrictu, in quo poteſtas terendi, & iuriſdicendi propriè conſideratur, iuxta not. per *Iacobin. in d. l. fin. in 2. lect. nu. 2. ff. de iuriſd. omn. iud.* nam vt inquit *Bal. in cap. licet cauſam, de probat. ante nu. 7.* ambitus territorij comprehendit quædam localia, quæ non ſunt de diſtrictu, vt Monaſteria, & Eccleſias, & idem affirmat ibidem *Fely. ante nu. 2, & in cap. Rodulfus, nu. 17. de reſcr.* Et in ſpecie, quod in Eccleſia Epiſcopus propriũ videtur habere territorium, probat *tex. in c. omnes baſilicæ, 26. q. 7. & in c. vt animarum,* cum ibi not. per *Gemin. de conſt. in 6.* Omnis enim ordinaria iuriſdictio requirit territoriũ cui cohæreat, ſecundum *Bald. in l. ſi quis ex conſenſu, nu. 9. in fi. C. de epiſc. aud. & Boer. in deciſ. 227, nu. 5. cum ſeq.* & in effectu idem ſignificat dioceſis quoad Eccleſiaſticam iuriſdictionem, quod territorium quoad temporalem, vt not. *Ioan. And. Gemin. & alij in d. cap. cum Epiſcopus,* & *Alber. in dictionar. in ver. dioceſis,* & alij relati per *Iacob. Berrett. in conſ. 5. nu. 27.*

Quarto dicebatur, quod quatenus Eccleſia

in materia fauorabili dici poſſit de territorio, in quo ſita eſt, ſecus autem eſt in pœnalibus, & odioſis, vt animaduertit *Bolognet. in d.l.ſi. ante num. 7.ff. de iuriſd. omn. iud. ex not. per Dec. in cap. Eccleſia Sancta Maria, num. 36.* & ibidem per *Fely. nu. 69. de conſtit.* & hæc videtur eſſe propria mens *Bald. Pau. de Caſt.* & *aliorum in d. l. ſi quis in hoc genus*, *C. de epiſc. & cler.* dicētium Eccleſiam eſſe de territorio quantum ad protectionem, non quantum ad impugnationem.

His autem non obſtantibus cōtrarium fuit iudicatum per Magnam Curiam, & Collaterale Conſilium per infraſcripta motiua, quæ pro Regio fiſco allegata, & conſiderata fuerunt.

Primo, quia licet Eccleſia ſit exempta à iuriſdictione ſeculari, tamen eſt de territorio, in quo ſita, & fundata reperitur, vt inquit *Alber. poſt Gul. de Cun. in l. plerique, nu. 3. ff. de in ius voc.* & idem affirmat *Salyc. in Auth. item nulla, C. de epiſc. & cler. num.* 4. dicens, quod Eccleſia eſt pars Ciuitatis, *& Bal. in cap. 1. de milite vaſſall. qui arma bellica depoſ.* dicit, quod Eccleſia eſt de corpore Ciuitatis, quam concluſionem confirmat etiam *Abb. in cap. cum ſit generale, num. 27. de for. competen.* & *in cap. inter alia, ſub num. 29. de immun. eccl.* dicens, quod Eccleſia non habet territorium niſi reſpectu clericorum, & eorum, quæ pertinent ad forum Eccleſiaſticum, & ideo ſe non impedit de delictis laicorum in èa commiſſis, præterquam in certis caſibus, iux. not. per *Rol. à Vall. in conſi. 24. nu. 5. cum ſeq. lib. 3. Petr.* Caball. *in reſol. crim. caſ. 194. nu. 1. cū ſeq.* & alios plenè relatos per *Bouadill. in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. nu.* 160. Et ratio eſt, nam licet locus Eccleſiæ ſit exemptus a poteſtate Iudicis laici, tamen remanet de territorio, ſi non eſt exemptus ibi delinquit, ſicut Eccleſia exempta remanet de dioceſi, vt not. Io. *Andr. in cap. ſi propter, de præſcrip. in 6. & Anchar. in repet. cap. poſtulaſti, in 5. oppoſ. de for. compet.* relati per *Alex. in cōſ. 111. ſub nu. 1. verſ. & Petr. de Anchar. vol. 1.*

Secundo conſideratum fuit, quod prohibitus accedere ad territorium, in quo Eccleſia ſita eſt, eo ipſo, quod iter cepit ad eam, commiſit delictum, contraueniendo præcepto ſui ſuperioris in loco non exempto, vt bene conſiderat G*emin. in cap. 1. §. fi. de regular. in 6.* qui hac ratione concludit, quod pœnalis conſtitutio Epiſcopi, quod nemo accedat ad Monaſteria Monialium, comprehendit etiam accedentes ad Monaſteria exempta, ſi acceſſus ſit per diœceſim Epiſcopi, & idem affirmant *Iaſ. in conſi. 83. nu. 3. lib. 2. & Rol. à Vall. in conſi. 33. nu. 46. verſ. non obſtan. pariter, lib. 3.* Immo comprehendit etiam non ſubditos tranſeuntes per diœceſim ipſius Epiſcopi, nā illud ire eſt delictum, & contrauentio incipit fieri in loco non exempto, vt inquit idem *Gemin. in eit. loco.* quem refert *Iaſ. in eod. conſil. 83. nu. 3. in 2. dub. lib. 1.*

Tertio pro huius concluſionis confirmatione valde confert notabilis doctrina *Nelli in tract. de bannit. in 2. par. 2. temp. q.* 58. qui bene probat, quod ſi quis occidit bannitum de Florentia in Eccleſia ſita in territorio Florentino, puniri non debet, ex quo ipſum interſecit in loco ſito intra fines territorij bannientis, & idem confirmant *Hippol. in conſi. 32. nu. 11. cum ſeq. Egid. Boſſ. in titu. banniti quid amitt. nu. 6.* Iacob. *Berret. in conſ. 68. nu. 1. & Burſat. in conſi. 134. nu. 9.*

Quarto in proprijs ferè terminis, quod bānitus ab aliquo territorio, cenſeatur etiam bannitus ab omnibus Eccleſijs in eo exiſtentibus, punctualiter plenè probat *Decian. in tract. crimin. tom. 2. lib. 2. c. 29. num. 15. fol. mihi* 111.

His iactis fundamentis, facillima eſt contratiorum reſolutio.

Et primo quoad parificationem loci exempti, & extra territorium, bene reſpondet *Fel. in cap. graue, de offic. ordin. ſub nu. 2. in fine*, dicens, quod hoc non tranſit ſine magno dubio, nam *cap. cum Epiſcopus, eod. tit. de offic. ordin. in 6.* in quo dicitur, quod locus exemptus non videtur eſſe in diœceſi, procedit quo ad hoc, vt Epiſcopus non poſſit ibi corrigere delinquentem, nec actus iuriſdictionales exercere, ſed hoc, & alia ſimilia non debent poni vt regulæ, ſed quoad certos effectus tantum, & proinde falſam eſſe dicit hanc parificationem quoad omnia, vnde idem *Fely. ſub eodem nu. 2. verſ. conſidero bene*, affirmat Epiſcopum punire poſſe delinquentem in ſua diœceſi in loco exempto, ſufficit enim, quod duo requiſita concurrant, ſcilicet, quod territorium ſit proprium, & perſona ſubdita, & quamuis locus ſit exemptus a iuriſdictione Epiſcopi, ſufficit tamen quod ſit de eius diœceſi, contraria vero procedunt, quando non ſubditus delinquit, vel contrahit in loco exempto, iuxta plenè not. per *Natt. in conſi. 643. per totum.* Hinc notabiliter inquit Cagn*ol. in l. ſi librarius, num. 69. ff. de reg. iur.* quod ſi ſtatuto caueatur non valere inſtrumenta in Ciuitate confecta per notarios non collegiatos, huius ſtatuti vis comprehendit etiam inſtrumenta confecta intus Eccleſiam, nam quamuis ſit exempta, eſt tamen de territorio, & ideo comprehēditur non exemptus, qui ibi contrahit,

vel

vel delinquit, & idem plenius confirmat idē *Cagnol. in l. fin. nu. 6. & 23. ff. de iuriſd. omn. iud.* Eademque ratione dixit *Feder. de Sen. in conſi. 2.* quod ſi ſubditus Epiſcopi delinquendo in loco exempto, ligatur ſtatuto ſui ſuperioris, nam non ſequitur conſequentia, locus eſt exemptus à iuriſdictione Epiſcopi, ergo æquiparatur loco exiſtenti extra eius diœceſim, quam concluſionem pluribus rationibus optimè probat.

Secundum vero motiuum parum obſtat, cum verior, magiſque communiter recepta ſit opinio, quod Eccleſia, quamuis ſit extra diſtrictum, ideſt extra iuriſdictionem Iudicis ſecularis, nihilominus eſt in territorio, & de corpore Ciuitatis, vt bene probatur in *d. l. ſi quis in hoc genus*, cum ibi not. per *Bald. Pau. de Caſt. & alios Doct. C. de epiſc. & cler.* & plenè fundatum fuit in ſupradictis tribus primis concluſionibus pro fiſco allegatis, pro quarum confirmatione videndus eſt omnino *Suar. in tract. de cenſur. diſp. 5. ſect. 4. nu. 6.* qui notabiliter inquit, per locum exemptum propriè intelligi parochias aliquas, aut oppida, quæ etiam quoad ordinariam iuriſdictionem Eccleſiaſticam exempta ſunt, & idem plenius probat *Salas de legib. diſp. 14. ſect. 6.* præcipuè *nu.* 85.

Tertium motiuum quoq; reſoluitur, nam Epiſcopus non habet propriè territorium, ſed diœceſim, vt inquit *Oldr. in conſi. 17. & Boer. in deciſ. 227. nu. 2.* Et licet aliqua iura videantur ſuadere contrarium, vt in *d. c. omnes baſilicæ. 16. q. 7* & *in cap. vt animarum, de conſtit. in 6.* vbi dicitur, quod Epiſcopatus Eccleſiæ ſunt iuxta ſuum territorium, ea tamē iura intelligi debent reſpectiuè, ſcilicet, reſpectu diœceſis, non autem quod eorum iuriſdictio cohæreat territorio, & ſic exponi debet territorium, ideſt diœceſim, vt bene declarat *Bellug. in ſpec. princip. rub. 22. §. & quia, nu. 47* & hinc dixit *Bald. in l. 1. ff. de offic. præf. vrb.* quod tranſuntiuè quilibet Ordinarius habet territorium, ideſt, quod infra certos limites locales ſua iuriſdictione vti poteſt, & hoc modo Archidiaconus infra limites Archidiaconatus ſuam habet iuriſdictionem, & ſic cæteri Prælati, & Abbas in ſuis Monaſterijs, & idē affirmat idem *Bellug. in rub. 14. §. nunc videamus, nu. 38.*

Quartum motiuum non fuit habitum in conſideratione, nam vltra quod Doctores allegati loquuntur in terminis valde diuerſis, hic non agebatur de fauore Eccleſię, quæ cum authoritate ſui ſuperioris iam dictum inquiſitum expulerat, & ex iuſtiſſimis cauſis Eccleſiaſticæ immunitatis priuilegio indignum reputauerat.

Vnde his plenè diſcuſſis ex voto M.C.Vic.
& Collateralis Conſilij, declaratum fuit ex-
ceptionem prædictam non obſtare, & proin-
de ſententia foriudicationis fuit debitæ exe-
26 quutioni demandata.] An autem huiuſmo-
di ſtatuta, ſeu banna proſint ei, qui bannitum
occidit non zelo iuſtitiæ, ſed ex odio, & ini-
micitia particulari? vide *Hipp. in conſi. 10.*
nu. 42. Farina. in d. q. 103. nu. 201. cum plur.
ſeq. & plenè *Garz. Maſtrill. in deciſ. 104. in*
2. par. per tot. Et quid ſi occidatur bannitus
pro aſſaſſinio, ad finem ne deueniat viuus ad
manus Curiæ, & alios complices detegat? vi-
de *Farinac. in conſ. 101. nu. 20. cum plur. ſeq.*
qui multis argumentis probare nititur licitè
hoc fieri poſſe, & inter cætera allegat notabi-
lem doctrinam *Nell. in tract. de bannit. in 2.*
par. 2. temp. q. 32. qui diſputat ad partes quæ-
ſtionem, An ſi quis occidit bannitum exiſten-
tem in manibus capientium, qui eum ducere
volebant ad manus Curiæ, puniri debeat; &
demum concludit, quòd non, ea potiſſimum
ratione, quia ſufficit Reipublicæ, quod mor-
tuus ſit bannitus, & eandem opinionem con-
firmant *Foller. in pract. crim. in ver. foriudi-*
centur, nu. 13. & in pragm. 1. de exulib. num.
16. & Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in §. ho-
* *micidium. nu. 266.* [Sed contrarium verius
eſſe probat *Caball. in reſol. crim. caſ. 94. nu. 4.*
cum ſeq. hæ vero contrariæ opiniones diſtin-
ctionis fœdere concordantur, quod prima
procedit, quando bannitus captus erat à pri-
uatis inimicis. Secunda vero, quando à fami-
lia Curiæ, vt notat idem *Caball. ibidem nu.*
27 *13. & ſeq.*] Et an liceat bannitum interfectū
ſpoliare? vide *Hipp. in conſ. 110 num. 12.* &
in pract. crim. in §. aggredior, nu. 83. Arnon.
in dial. 17. Pau. de Caſt. in conſi. 3. in fi. vol. 3.
Burſat. in conſ. 124. nu. 14. vol. 2. plenè *Fari-*
nac. in d. q. 103. nu. 22. & *Maſtril. in d. deciſ.*
28 104. *nu.* 4. & 8. Et an liceat bannitum pro-
ditoriè occidere, & per aſſaſſinium? vide
Vinc. de Franch. in deciſ. 276. num. 4. plenè
Farinac. in ead. q. 103. nu. 107. cum plur. ſeq.
Baiard. in d. §. homicidium, nu. 236. & ſeq. &
Maſtril. in d. deciſ. 104. nu. 5. & ſeq. Et an li-
ceat impunè occidere aſſaſſinum, qui adhuc
non erat talis declaratus per ſententiam? vide
omnino *Farin. in d. cōſi. 101. nu. 4. cum plur.*
29 *ſeq.* & *addit. ad eum in lit. A.* Et an huiuſmo-
di banna proſint delinquētibus poſt promul-
gationem ipſorum? communis reſolutio eſt,
quod non, nam daretur occaſio delinquendi,
iuxta not. per *Vinc. de Franch. in deciſ. 360.*
& 468. Mart. in vot. 143. Sed in hoc articu-
lo valdè notanda eſt diſtinctio, quam fecit

Bolognet.in l.omnes populi,num.241.ff.de
*iuſt.& iur.*quod aut indulgentia conceditur
ob publicam lætitiam, vel aliud ſeruitium
temporale,& non trahitur ad futura, aut ve-
ro ſtatutum ſit propter ſeruitium perpetuũ,
& ob publicam vtilitatem, & tunc eius diſpo
ſitio trahitur etiam ad tempus futurum, quã
diſtinctionem valdè extollit, & pluribus ra-
tionibus confirmat *Baiard.ad Iul.Clar. in §.*
homicidium, ſub nu. 205. & cum ea concor-
30 dat *Farinac.in d.q.* 103. *nu.* 342. Et an pro
occidente bannitum poſſit allegari exceptio
indultus per procuratorem? vide *Vinc. de*
*Franch.in deciſ.*314. & plenè *Pet.Caball. in*
31 *reſol.crim.caſ.*23 *per tot.* Et an capiens ban-
nitum ex neceſſitate ſui officij, debeat habere
præmium? vide *Bar.in l.3.§. vtrum, nu.2.*
ff.ad Syllan.& alios copiosè relatos per *Petr.*
Caball.in 3.centur. reſol. crim. caſ. 279. *per*
32 *tot.*Et ſi capitur bannitus à familia poteſta-
tis de eius ordine, an debeatur præmium ipſi
Officiali mandanti? vide *Borgn. Caualc. in*
* *deciſ.Fiuiz.* 23.*in* 5. *par.per tot.* [Et quid ſi
quis falsò aſſerat ſe bãnitum occidiſſe, vt præ-
mium conſequatur, qui re vera occiſus fuerat
ab alio, an aliqua ſit pœna puniendus? vide
*Petr.Caball.in reſol.crim.caſ.*151.*per totũ.*]
33 Et ſi quis occidit bannitum, à quo aliquam
donationem habuerat, an priuandus ſit dona-
tionis beneficio tanquam ingratus? dic, quòd
non, ex not.per *Rip.in l.2.C.de reuoc. don.in*
34 23.*quæſt.* Et an gaudeat huius ſtatuti benefi-
cio occidens bannitum Clericum? vide
35 *Vinc. de Franch. in deciſ.*463. Et an liceat
occidere bannitum effectum Religioſum poſt
bannum? vide *Borgn.Caualc.in deciſ.Fiuiz.*
36 71.*in* 5.*par.* Et an aliquando liceat bannito
ſecuritatem conceſſam frangere, & non ob-
ſeruare? vide *Cagnol. in l. ea eſt natura, nu.*
37 18.*& ſeq.ff.de reg.iur.* Et ſi guidaticum con-
ceſſum bannito declaretur nullum ex defectu
poteſtatis concedentis, an bannitus ſub ea
ſpe captus, debeat in priſtinam libertatem
reponi? dic, quòd ſic, quia nemo debet ſub
fide Regia decipi, vt refert *Vinc. de Franch.*
*in deciſio.*258.*& Baiard.ad Iul.Clar. in d.§.*
*homicidium,nu.*216. & ita quotidie obſerua-
tur in Magna Curia, & Sacro Conſilio, licet
contrarium ſentiat *Farinac. in d.q.* 103. *nu.*
184. Imo pendẽte hoc iudicio repoſitionis in
priſtinam libertatem, nihil eſt penitus inno-
uandum, quod inquiſito poſſit eſſe nociuum,
vt pulchrè explicat *Dominus de Franch. in*
* *deciſ.*590. & 673.*in* 4.*par.* [Et an bannitus
obtinens aſſecurationem, ſeu guidaticum poſ-
ſit durante tempore ſecuritatis officia exerce-
re? hunc articulum notabiliter explicat, &
pluribus rationibus pro affirmatiua conclu-
dit Coſm. *Nepit.in conſuet. Catinenſ.* 1. *ſub*
*tit.de perſon.crean.official.tit.2.nu.*137. *fol.*
38 *mihi* 55.] An autem ſi ex gratia Principis re-
ſtituatur bannitus pro homicidio, teneatur
alere filios occiſi, vel dotare eius filias? vide
* *Fab.Turret.in conſ.*14. *vol.* 3. [qui partem
affirmatiuam defendit, nam contra homici-
dium non ſolum oritur criminalis actio ad
vindictam, ſed etiam ciuilis ad intereſſe, ex
*reg.tex.in l.qui nomine,*cum ibi not.per *Bar.*
& alios,ff.ad l.Corn.de falſ. iuxta plenè not.
per *Ant.Gomez.in 3.lib.var.reſol.cap.3. nu.*
37.*cum ſeq.Hipp.de Marſ. in ſing.*575. &
alios pleniſſimè relatos per *Farinac. in tit. de*
*homicid.quæſt.*119.*num.*93. *cum ſeq.* Immo
eum teneri etiam ad intereſſe animæ occiſi, vt
pro ea fiant orationes, ieiunia, & eleemoſynæ
ſecundum facultates interfectoris, plenè pro-
bat *Rol.à Vall.in conſi.*39.*nu.*3.*cum ſeq.lib.*
2.& idem affirmat *Iul. Clar.in §. homicidiũ,*
nu. 23. *verſ.tenetur etiam*, ac etiam tenetur
ad extimationem operarum defuncti, ſi inter-
fectus erat artifex, aut mercator, vel Aduoca-
tus pro eo tẽpore, quo viuere potuiſſet, vt in-
quit idem *Rol.à Vall.in d.conſi.*39.*nu.*11. &
alij, quos plenè refert *Farinac.in d.q.*119.*nu.*
95. quam æſtimationem faciendam eſſe, *iux.*
*tex.in l.hereditatum,ff.ad l.Falcid.*ex magis
cõmuni Doctorum ſententia affirmant *Ant.*
*Gomez.in d.c.3.nu.*38.*& Petr.*Caball. *in re-*
ſol.crim.caſ. 248. *nu.* 26. vel Iudicis arbitrio
relinquitur, iux. not. per *Menoch. de arbitr.*
*iud.caſ.*122. An autem huiuſmodi damna, &
intereſſe debeantur etiam pro homicidio in
rixa, vel caſuali, & an debeantur non ſolum
filijs occiſi, ſed etiam hæredibus extraneis?
plenè explicat *Farinac.in citato loco*, ad quẽ
me remitto. Maior vero dubitatio eſt, an ad
damna, & intereſſe condemnari ſolum poſſit
is qui confeſſus eſt homicidium, vel de eo eſt
legitimè conuictus? & licet hanc quæſtionem
indeciſam reliquerit *Vinc. de Franch. in de-*
*ciſ.*460.*in fi.* Nihilominus eam bene explicat
*Petr.Caball.in reſol.crim.caſ.*82.*nu.*14.*cum*
*ſeq.*qui affirmat, quod ſi reus ex præſumptio-
nibus ad pœnam extraordinariam pro delicto
condemnatur, ad partis intereſſe condemnari
non poteſt, ſed contrarium verius eſſe probat
Sebaſt.Guazzin.in tract.de pace,par. 1. *cap.*
42. *nu.* 21. cuius opinio magis iuridica mihi
videtur, nam ex violentis inditijs, & præſum-
ptionibus ciuilem condemnationem ſequi
poſſe, bene probat *tex.in cap. afferte*, cum ibi
not. per *Doct. de præſump.* vt animaduertit
Farinac.in tract. de reo conuic. & confeſſ. q.
86.*nu.*78. *& addit. ad eundem in conſi.* 78.
lit.A.

Digitized by Google

39 lit. A. lib. 1.] Et an receptans bannitum, pu-
niendus ſit pœna ſtatuti, non probata ſcien-
tia, quod erat bannitus? vide Signor. in conſ.
145. per tot. Catber. in conſ. 65. nu. 43. & ſeq.
Menocb. de arb. iud. caſ. 348. nu. 15. Rot. Lu-
cēſ. in nouiſſimis deciſ. trium Auditor. deciſ.
31. in fi. plenè Burſat. in conſ. 231. volum. 3.
pulchrè Simon de Petr. in cōſ. 50. & 81. Fab.
Turret. in conſ. 8. vol. 3. Farinac. in conſ. 101.
nu. 40. & Maur. Burg. in tract. de modo pro-
cedend. ex abrupto. q. 23. nu. 218. & ſeq. ple-
niſſimè Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in q. 90.
nu. 36. cum plur. ſeq. & Petr. Caball. in 3. cen-
tur. reſol. crim. caſ. 287. nu. 4. & ſeq. & per
40 tot. Et an puniatur is, qui coactè bannitos re-
ceptat, & eis alimenta præſtat? vide eundem
Caball. in eod. caſ. 287. num. 11. cum plur. ſeq.
41 Et quod in dubio aſſociatio cum bānito præ-
ſumitur potius caſualis, quam deliberata, &
doloſa, ad hoc, vt delictum excludatur, dicit
eadem Rot. Lucenſ. in d. deciſ. 31. verſic. ſed
præſuppoſito etiam, quæ concluſio multis ſi-
milibus exornari poteſt ex ijs, quæ pleniſſimè
cumulat Farinac. in q. 85. per tot. Et an ſtante
Regia pragmat. 1. de perſeq. malefact. qua cau-
tum eſt, quod confeſſio trium delinquentium
inducit plenam probationem contra receptā-
tem, ſi ſunt repetiti citata parte, quæ per aliā
pragma. 5. ſub tit. de receptatorib. ampliata
fuit, vt ſufficiat confeſſio duorum in tortura,
ſi confitentes non fuerunt realiter repetiti ci-
tata parte, ſed is, contra quem depoſuerunt,
datis defenſionibus, contentatur habere teſtes
Regij Fiſci pro legitimè repetitis, hoc ſuffi-
ciat ad plenam probationem inducendam,
ac ſi fuiſſent verè, & realiter repetiti? hanc
quæſtionem plenè examinat doctiſſimus Con
ſiliarius Rouit. in commen. d. pragm. 1. de per-
ſeq. malefact. & validiſſimis rationibus con-
cludit non ſufficere huiuſmodi fictam repeti-
tionem, quæ ex illa inquiſiti acceptatione in-
ducitur, ſed opus eſſe, quod verè, & realiter
repetantur citata parte, quod eſt ſummoperè
notandum, nam pauci ad hoc animaduertūt,
& eſt doctrina digna tanto viro. Regulariter
autem an opus ſit, quod ſocius criminis depo-
nat cum iuramento, & parte citata, ad hoc, vt
aliquod faciat indicium contra ſocium? vide
omnino Ludou. Peguir. in deciſ. 5. nu. 34. &
ſeq. Et quod confeſſio ſocij criminis, qui fuit
morti traditus, nullum facit indicium contra
ſocium ſine alio adminiculo, plenè probat
Bertaz. in conſ. crim. 234. lib. 1. Multa alia
ad hanc materiam cumulare poſſem, ſed quia
ſunt plenè tractata per Nell. in ſuo copioſo, &
vtil. tract. de bannit. & per Carau. & alios
Scribentes ſuper pragm. 1. de exulib. ideo ſuf-
ficit has paucas quæſtiones magis curioſas te-
tigiſſe pro ornatu huius capituli, & de re-
liquis me remitto ad præfatos Authores.
42 Vnum tamen non omittam, quod eſt perpe-
tuò notandum, quòd licet occidens bannitū,
ſtatuto permittente, non puniatur, nihilomi-
nus ex hoc infamis efficitur, ita vt in cauſis
grauibus eius teſtimonium admitti nō debeat
abſq; tortura, prout ex not. per Bald. in l. de-
curionem, circa fi. C. quib. ex cauſis infam. ir-
rog. & in auth. ſi dicatur, col. fin. C. de teſtib.
Hippol. in conſ. 9. nu. 38. & Viu. in commu.
opin. 770. nu. 5. refert Baiard. in addi. ad Iul.
43 Clar. in q. 24. num. 95. Secunda verò huius
principalis concluſionis pars, quòd ex patris
meritis filius præmium meretur, benè funda-
tur ex multis iuribus, vt patet in l. 3. ff. de pri-
uileg. veteranor. in qua cauetur, quòd idem
honor, qui veteranis militibus debetur, eorū
quoque filijs debeatur, & melius eadem con-
cluſio fundatur in l. nemini, verſ. filios autē,
& in l. petitionem, verſ. filijs, C. de aduoc. di-
uerſ. iudicior. & in l. iubemus, verſ. & ſi fi-
lios, cum ibi not. per gloſ. C. de aduoc. diuerſ.
iudic. & in l. 1. & ſeq. C. de filijs official. mili-
tar. qui in bello moriū. in quibus iuribus cau-
tum fuit, Doctorum filios, cæteris paribus,
alijs in lectura, alijſque honoribus, quibus eo-
rum parentes gauiſi fuerunt, eſſe præponen-
dos, & dum doctorantur, nihil ſoluere debe-
re pro examine, vt benè not. Bal. in d. l. iube-
mus, quam pro ſingulari allegat Rom. in conſ.
22. ſub nu. 5. verſ. quarto ad hoc optimè facit,
* [& Viu. in deciſ. 159. nu. 1. Eademque ratio-
ne officialis filius Doctoris, cæteris paribus,
alijs officialibus præfertur, vt poſt alios refert
Maſtrill. de Magiſtratib. lib. 5. cap. 4. nu. 16.
cum ſeq.] Et pro hac concluſione, quòd me-
rita maiorum tranſeunt in filios, eadem ſu-
pradicta iura allegat idem Rom. in conſil. 29.
verſ. igitur quemadmodum, & pro ea multa
ex varijs hiſtorijs exempla refert Tiraq. in re-
pet. l. ſi vnquam, in verb. donatione largitus,
C. de reuoc. don. nu. 40. & ſeq. & in tract. de
pœn. temperan. cauſ. 49. nu. 10. poſt Bald. in
conſi. 355. col. 2. lib. 1. & Soc. in conſi. 84. col.
3. verſ. ex quibus in propoſito, num. 7. lib. 3.
* [& omnino videndus Plaz. in epith. delict. c.
33. nu. 3. Et quod parentum merita proſunt
etiam filio ad minorandum pœnam delicti,
probant Gram. in deciſ. 23. num. 14. & Gaſp.
Theſaur. in quæſtio. forenſ. 13. num. 8. lib. 3.]
44 Hinc lege Solonis cauebatur, quod non ſolū
milites debitis præmijs ad bene ſeruiendum
allicerentur, ſed etiam quod filij eorum, qui
in bello occubuiſſent, publicè alerentur, bo-
niſque diſciplinis inſtruerentur, vt teſtatur

Alex. ab Alex. geni. lib. 4. cap. 18. quem refert *Thom. Act. in tracta. de lud. ſcaccor. in 6. q. princ. nu.* 75. Eandemque ſententiam confirmant *Alex. Raud. in conſ. 49. nu. 144. lib. 1. Matthien. in l. 5. tit. 10. glo. 3. nu. 6. lib. 5. ordinamentor.* & pro ea faciunt quæ pulchrè notant *Pariſ. in conſi. 4. nu. 42. lib. 1. Dec. in conſi. 262. nu. 4. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. colum. fi. verſ.* & *tene menti*, & *Tiraq. in tract. de nobilit. c. 20. nu.* 8. Et pro hac concluſione plura alia notatu digna nouiſſimè refert *Don Garz. Maſtrill. in tracta. nuper impreſſo de Magiſtratib. lib. 1. cap. 28. per totum*. * [& *Regens Valenzuel. in conſil. 83. num. 156. cum ſequen.* Hinc notabiliter refert *Petr. de Gregor. in tract. de conceſſ. feud. par. 1. quæſtio. 4. in fine*, quod Rex Ferdinandus æternæ memoriæ, vt plurimum officia Siculis conceſſa ad vitam, & deinde vacantia ob mortem poſſidentium, cæteris paribus hæredi æquè idoneo defuncti officialis concedere, & eius perſonam benigna gratificatione alijs concurrentibus anteferre conſueuit, idemque ſeruari per Reges Portugalliæ. Immo ibi tranſiuiſſe in quandam quaſi obligationem, & debitum ipſius Regis, refert *Aluar. Velaſq. in conſult. 129. num.* 13. Ad quod propoſitum plura alia notatu digna cumulat *Maſtrill. in d. tract. de Magiſtratib. lib. 1. cap. 28. num. 3. cum ſeq.* Animaduertendum autem eſt, quod huiuſmodi obligatio remunerandi filios propter parentum merita non eſt neceſſaria, ſed antidoralis tantum, iuxta not. per *Arium Pinell. in l. 1. C. de bon. mater. in 3. par. num. 62. illat.* 14. & alios relatos per *Barboſ. in l. quia tale, num. 9. cum ſeq. ff. ſolu. matrim.* Et proinde pro huiuſmodi largitionibus meritorum
cauſa factis, fiſcum de euictione non teneri,
affirmat *Loffr. in paraſr. feud. ſuper cap. 1. §.*
Titius, ſi de feu. defun. milit. controuer. fuer.
quam concluſionem plenè confirmant *Ioan.*
Franciſc. de Ponte in conſi. 59. num. 22. cum
ſeq. & in tract. de poteſta. Proreg. titu. 5. nu.
27. fol. 233. & Fab. de Anna in conſil. 93. nu.
15. lib. 2. Notandum quoque eſt, quod ſi quid
filijs conceditur ob paterna benemerita, illud
habere non cenſeantur tanquam patris hæ-
redes, & conſequenter nullum ius quæritur
paternis creditoribus, vt benè probat *tex. in*
§. optimum, auth: de exhib. reis, verſ. propte-
rea igitur ſancimus. & Gregor. Lopez in l. 5.
45 *tit. 27. parti. 2. in ver. mujer.*] Quandoque
autem pater remuneratur propter filios, vt in
l. bello amiſſi, cum ibi notat. per *Bar. num. 3.*
ff. de excuſ. tut. vbi cauetur, quòd pater à mu-
nere tutelæ excuſatur propter filios in acie
belli amiſſos, cui ſimilis eſt *tex. in l. fin. ff. de*
vacat. muner. & *in §. bello amiſſi, inſtit. de*
excuſ. tut. vbi redditur huius concluſionis ra-
tio, quòd qui propter gloriam ceciderunt, in
perpetuum per gloriam viuere intelliguntur,
cui ſimilis eſt *tex.* iuris canonici in *cap. om-*
nium, 23. quæſt. 8. ad quod propoſitum multa
alia notabilia refert *Silueſt. Aldob. in d. §. bel-*
46 *lo amiſſi.* An autem iddem dicendum ſit de
illis filijs, qui non in acie belli, nec in ipſo con-
flictu ſtatim obierunt, ſed ibi vulnerati, poſtea
decedunt in caſtris? vide quæ plenè pro hu-
ius articuli ſolutione refert *Ferdin. Paez in*
tracta. de excuſ. paren. in 1. requiſit. num. 40.
& ſequen.

Finis Cap. Tertij.

CAPVT QVARTVM.

Filij parentibus proſunt ad multas prærogatiuas obtinendas, eoſque à nonnullis publicis muneribus excuſandos. Quæ concluſio pluribus notabilibus ampliationibus, & declarationibus copioſè exornatur.

SVMMARIVM.

1 *Generatio prolis inter tria matrimonij bona numeratur.*

2 *Decurio filios habens, præcedit alios filios non habentes.*

3 *Filios habenti ſi eſſet abſcindenda manus pro delicto, minoratur pœna, & in teſtimonijs ferendis præfertur etiam is, qui filios habet.*

4 Mu-

4 *Munerum publicorum exercitium denegatur ei, qui vigeſimumquintum annum nō attigit.*

5 *Sed ſi filios habet, ſinguli anni pro ſingulis liberis remittuntur.*

6 *Numerus quinque filiorum excuſat à muneribus perſonalibus.*

7 *A muneribus vero patrimonialibus filiorū numerus non excuſat.*

8 *Sed verior eſt opinio, quod numerus duodecim liberorum etiam à patrimonialibus muneribus excuſat,* nu.9.& 10.

11 *In quo numero computantur tam maſculi, quàm fœminæ etiam nuptæ, & religioſæ, & emancipati.*

12 *Monialeri eodem numero computantur.*

13 *Filij in bello amiſſi, & in acie vulnerati, in hoc numero computantur, ſecus vero eſt in captis ab hoſtibus, & quæ ſit ratio differentiæ.*

14 *Baſtardi non computantur in hoc numero.*

15 *Præterquam ſi ſint legitimati.*

16 *Vel ſint religionem ingreſſi.*

17 *Immunitas ſemel acquiſita non ceſſat, ſi aliquis filiorum decedit, & nu.18.*

19 *Nepotes ex filio præmortuo, an computentur in hoc numero.*

20 *Filij an gaudeant eadem immunitate poſt patris obitum, & nu.21.*

22 *Immunitas hæc an communicetur fratri ſimul habitanti cum patre duodecim liberorum.*

23 *Et an communicetur matri.*

24 *Immunitas hæc non habet locum, quando pater & filij ſunt diuites, & Vniuerſitas eſt pauper.*

25 *Immunitas hæc an excuſet tam ab extraordinarijs, quam ab ordinarijs muneribus.*

26 *Et an proſit aduerſus ſolutionem datiorum ad Principem ſpectantium.*

27 *Pater duodecim filiorum, an ſit immunis ab oneribus, quæ imponuntur ex cauſa belli,* & nu.34.

28 *Et quid in oneribus, quæ imponuntur cauſa peſtis.*

29 *Eccleſiaſticæ perſonæ ab his muneribus non excuſantur.*

30 *Oneribus, & expenſis, quæ fiunt pro Ciuitate tuenda, vel circa ea, quæ publicam omnium vtilitatem reſpiciunt, etiam eccleſiaſticæ perſonæ tenentur contribuere.*

31 *Et idem eſt in neceſſaria refectione murorū Ciuitatis.*

32 *Ciues commorantes extra mœnia, tenentur etiam contribuere in refectione murorum Ciuitatis.*

33 *Conſiliarij Regij an ſint immunes ab huiuſmodi muneribus.*

35 *Munerum triplex diſtinctio, remiſſiuè.*

36 *Munerum realium ſolutio an ſpectet ad poſſeſſorem, vel ad eum cui ſoluitur penſio?*

37 *Collectarum onus an ſit ſoluendum à colono, vel à locatore.*

38 *Vſufructuarius an teneatur ad munerum ſolutionem.*

39 *Collectarum onus an ſit ſoluendum ab eo, qui poſſidet tempore impoſitionis, vel ab eo, qui poſſidebat tempore contracti debiti.*

40 *Exactor collectarum an teneatur exigere ab eo, qui eſt deſcriptus in quinterno, quamuis in alium ſit tranſlata bonorum poſſeſſio.*

41 *Barones an teneantur ſoluere onera realia ſicut alij Ciues.*

42 *Mercatores an teneantur ſoluere collectas pro mercibus, & induſtria.*

43 *Abſentes an obligentur ex impoſitione collectæ.*

44 *Forenſes an collectari poſſint.*

45 *Præſcribi an poſſit conſuetudo collectandi forenſes.*

46 *Præſcribi an poſſit ius non ſoluendi collectam.*

42 *Collecta an debeatur pro animalibus dohanatis.*

SIcut autem filij ex parentum meritis, & laboribus præmia conſequuntur, ita etiam conuenit, quòd aliquando parentes ex liberorum procreatione aliquod ſentiant commodum,
1 & beneficium. Prolis enim generatio inter tria matrimonij bona non inferiorem locum obtinet, cùm per eam Reſpublica repleatur hominibus, ac totius humani generis propagatio cōſeruetur, vt animaduertit doctiſſimus *Couarr. in epith. de ſponſal. in 2. par. cap. 8. in princip.* qua ratione multa priuilegia dotibus mulierum conceſſa fuiſſe plenè probat *Barboſ. in 1. par. l. 1. ff. ſol. matr. num.* 81. Cupit enim lex hominum adiectione Imperium ampliari, & Rempublicam augeri, *l. fi. §. pen. ff. de bon. damnator.* & *l. fi. C. qui potior. in*
2 *pign. hab.* Hinc eſt, quòd habens filios, præfertur alijs decurionibus filios non habentibus, vt expreſsè cauetur in *l. in albo, C. de decur. lib.* 10. eoſque præcedit in ordine ſedendi, ſcribendi, & iudicandi, vt plenè explicat *Ioā. de Plat.*

Plat. in ead. l. in albo, idque clariſſimè proba-
tur in *l. ſpurij*, *§. fin. ff. de decur.* Vnde no-
tabiliter inquit *Bald. in dict. l. in albo*, quòd
etiam in teſtimonijs ferendis præfertur is, qui
3 filios habet alteri filios non habenti. Hinc
etiam eſt, quòd ſi plures filios habenti eſſet
abſcindenda manus pro aliquo delicto, miti-
gari debet huiuſmodi pœna, ad hoc, vt pro fi-
liorum educatione laborare valeat, vt notabi-
liter inquit *Hippol. de Marſil. in ſing.* 602.
& Lud. Carrer. in pract. crim. §. 7. num. 105.
4 Eademque ratione licet regulariter nemo ad
publica munera exercenda admitti debeat,
qui ſaltim vigeſimumquintum ſuæ ætatis an-
num attigerit, iuxt. *tex. in l. ad rempublicam*,
ff. de muner. & *bon. & in l. non tantum, ff. de
decurio.* præterquam vbi alij idonei deficiũt,
vt inquit *glo. in l. 1. in ver. vrgẽtibus, C. qui,
& aduerſus quos in integrum reſtit. nõ poſſ.
& in l. non tantùm, in ver. ex cauſa, ff. de de-
5 cur.* Nihilominus ſi minor annis vigintiquin-
que habet filios, ſinguli anni per ſingulos libe-
ros remittuntur quoad honores ſuſcipiendos,
non quoad alia; vt ſingulariter probatur in *l.
2. ff. de minor. 25. ann.* vbi ita in ſpetie notat
glo. in ver. ad honores, & idem affirmat *glo. in
d. l. 1. in ver. vrgentibus, in fi. C. qui aduerſus
quos*, & *in l. 2. in ver. largitur, C. de in integr.
6 reſtit. minor.* Et demum liberorum numerus
patrem excuſat à publicis muneribus, *l. 2. §.
numerus, ff. de vacat. & excuſa. muner.* Qui-
libet enim quinque filios habens, ab omnibus
muneribus perſonalibus excuſatur, *l. nepotes.
cum glo. C. de his, qui num. liberor. lib. 10. &
l. de perſonalibus, & l. fi. C. eod.* vt notat in
ſpecie *glo. in l. 2. in ver. ad honores, ff. de mi-
nor. vigintiquinq; ann.* & plenè *Ferd. Paez
in tract. de excuſ. paren. à public. muner. ob
liber. num. in princ. nu. 7. & ſeq. nu. 20. cum
ſeq.* Non tamen excuſat a publicis muneribus
habentibus dignitatem annexam, vt notabili-
ter refert *Vinc. de Franch. in deciſ. 65. nu. 4.*
7 A muneribus verò patrimonialibus neminẽ
ob liberorum numerum excuſari pluribus iu-
ribus, & rationibus probare conatur, *Egid.
Thomat. in tract. de collect. in cap. incipiente.
Medici vero, nu. 15. in 12. vol. modernor. Tra-
ctat. fol. 145. à terg.* & in hanc quoque opi-
nionem inclinare videtur *Conar. in d. cap. 8.
8 ſub num. 1.* Sed verior, ac vſu recepta opinio
eſt, quod duodecim liberorum numerus patri
immunitatem acquirit ab omnibus muneri-
bus tam perſonalibus, quàm realibus, & à col-
lectis, ac etiam ab ijs, quæ perſonæ pro rebus
imponuntur, vt notat *glo. in l. ſi quis decurio,
9 2. C. de decurio. lib.* 10. Et licet aliqui dicant
hanc concluſionem procedere ſolum in decu-
rionibus, ſed in priuatis requiri numerum
ſexdecim liberorum ad hanc immunitatem
conſequendam, prout tenuit *glo. in l. 1. C. de
his qui num. liber. lib. 10. per tex. in l. ſemper,
10 §. demonſtratur, ff. de iur. immun.* Nihilomi
nus ſupradicta opinio, quod indiſtinctè nume-
rus duodecim ſufficiat, verior eſt, & magis cõ-
muniter recepta, vt patet ex not. per *Aret. in
§. 1. in glo. munerum*, & per *Aldobr. ibid. nu.
48. inſtit. de excuſ. tut. Alex. in l. ſi cum dotẽ,
§. ſi maritus, ſub num. 6. ff. ſol. matr. Iaſ. in l.
ſciendum, §. ſi fundũ, nu. 3. ff. qui ſatiſd. cog.*
plenè *Rol. a Vall. in conſi. 52. vol. 2. Burſa. in
conſ. 161. num. 1. lib. 2.* latè *Caeber. in conſ. 6.
per tot.* qui omnia iura, quæ pro contraria
parte allegantur, benè explicat, pleniſſimè
*Theſaur. in deciſ. 267. nu. 4. cum ſeq. Vinc. de
Franch. in deciſ. 289. nu. 1.* & per alios, quos
copioſè refert *Camill. Borrell. in conſ. 28. nu.
11 10.* In quo numero computantur tam maſcu-
li, quam fœminæ etiam nuptæ, & religionem
ingreſſæ, & emancipati, vt refert *Rol. a Vall.
in d. conſi. 52. nu. 5. & ſeq.* & licet quoad filias
nuptas dubitauerit *Ferd. Perez in d. tract. de
excuſ. paren. à public. muner. nu. 66.* Nihilo-
minus, quòd etiam filiæ nuptæ parentibus
proſunt ad munerum excuſationem ſemper
obſeruari vidiſſe teſtatur *Theſaur. in d. deciſ.
12 267. nu. 5.* Et quod in eo numero computen-
tur Moniales, iudicatum fuiſſe per Sacrum
Conſilium refert *Vinc. de Franch. in deciſio.
532. in 4. par.* & eadem ratione computatur
etiam Monacus, vt inquit *Maran. in conſ. 81.
13 num. 21.* Nam etiam filij in bello amiſſi, & in
acie vulnerati cenſentur adhuc per gloriam
viuere, & in hoc numero computantur, &
patri proſunt ad immunitatem conſequendã,
vt teſtatur *Ferdin. Paez in d. tract. de excuſ.
14 paren. nu. 39. & ſeq.* An autem iddem ſit in
filijs ab hoſtibus captis? vide eundem *Ferd.
Paez in eod. loco, nu. 43. & ſeq.* qui plenè, &
notabiliter explicat *tex. in l. filium, C. de his
qui num. liber. lib.* 10. in quo probari videtur
filios ab hoſtibus captos patri non prodeſſe ad
huiuſmodi immunitatem conſequendam, &
diuerſitatis rationem exquirit, cur filij mor-
tui in acie belli excuſationem à muneribus
præſtent parentibus, capti verò in bello ne-
quaquam, & demum relatis ſeptem Doctorũ
opinionibus, in nulla figit pedes, ſed Impera-
toris voluntati, cui ſic diſponere placuit tri-
* buendum eſſe ſimiliter annuit. [Filius etiam
in vtero exiſtens in hoc numero computatur,
dummodo tamen ſit animatus, vt notabiliter
affirmat *Io. Bapt. Coſta in tract. de retrotra-
ctio. cap. 2. nu. 4.* de quo inquit ſtandum eſſe
dicto obſtetricum cum iuramento, iuxta not.
per

per *Maſcar.de probat.in concl.*1125. quam
opinionem licet ex magis communi Doctorũ
ſententia de iure veram nõ eſſe affirmat *Rol.
à Vall.in conſi.*52.*nu.*6. *lib.*2. dicens in hoc
caſu exiſtentem in vtero non haberi pro nato
ad commodum patris, licet ſecus ſit ad com-
modum ipſius, ex regula *tex.in l. qui in vte-
ro,ff. de ſtat.hom.* nihilominus de conſuetu-
dine filium in ventre exiſtentẽ patri prodeſſe
ad huiuſmodi immunitatem conſequendam,
teſtatur *Fab.Turret.in conſi.*99. *nu.* 60. *lib.*1.
quem refert *Mar.Giurb.in conſuet. Meſſan.
par.* 1. *cap.*1.*glo.*4. *nu.* 88. *verſ. tum etiam.*]
25 In hoc autem numero non computantur ba-
ſtardi,ſecundũ *glo.in l.*3.*C.de his qui numer.
liber.lib.*10.& *Cott. in memorab. in ver. ba-*
26 *ſtardi non ſunt filij.* Niſi fortè eſſent legiti-
mati,iuxta not.per *Bar.in l.ſi quis ita,§.*1.*ff.
de leg.*2.pulchrè *Ruin.in conſi.*124.*nu.*5, *lib.*
4.*& Rol.à Vall.in conſi.*67.*nu.*18.*volum.*3.
27 Vel ſint Religionem ingreſſi. Nam tunc etiã
efficiuntur legitimi, vt notabiliter conſuluit
*Io.Franc.de Pont.in conſi.*16.*& in conſi.ſeq.*
28 *per tot.* Et ſi poſt acquiſitam à patre immuni-
tatem,ob numerum duodecim liberorum tũc
exiſtentium,aliquis eorum decedat, immuni-
tas tamen ſemel acquiſita non ceſſat, vt pluri-
bus rationibus plenè probant *Rol. à Vall. in
d.conſi.*52.*nu.*39.*& ſeq.vol.*2.*& Theſau. in
d.decif.*267. *num.*8. vbi *Addit.* ad eum plures
alios concordantes refert, & ita iudicatum
fuiſſe in decretis generalibus per Regiam Ca-
meram refert *Io.Vinc. de Ann. in ſing.*241.
licet multos referat, qui tenuerunt opinionẽ
29 contrariam. Sufficit enim ad hanc immuni-
tatem conſequendam, ſemel duodecim libe-
ros ſimul viuos patrem habuiſſe, etiam ſi vlti-
mus ipſorum natus ſit in octauo menſe,& pau
cis horis ſuperuiuat,vt plenè probat *Camill.*
* *Borrell.in d. conſi.* 28.*per tot.* [licet enim
partus octimeſtris habeatur pro abortiuo, cũ
regulariter viuere non poſſit, iuxta notat.per
*Affl.in decif.*238,*Soc.in l.cum aui, nu.*110.
ff.de cond.& demonſt.Pariſ.in conſi. 56. *nu.*
6.*cum ſeq.lib.*2. *Iul.Clar.in §.teſtamentum,
q.*45.*nu.*3.*Mart.in voto* 55.*nu.*6.*Frãc.Becc.
in conſi.*74.*nu.* 36. & alios plenè relatos per
*Menoch.de arbitr.iud.lib.*2.*caſ.*89.*nu.*38.*&
de praſump.lib.*4.*praſum.*89. *nu.* 111. Nihi-
lominus ob incertitudinem temporis conce-
ptionis, in dubio ſemper præſumitur vitalis,
quamuis ex aliquo accidenti illico moriatur,
vt ex magis communi Doctorum ſententia
affirmant *Beer.in decif.*220.*nu.*2. *Mogon.in
decif.Florent.*41.*nu.*4.*cum ſeq.Fab. Turret.
in conſi.*23.*nu.*1.*cum ſeq.lib.*1. *Dec. in conſi.*
623.*nu.*4.*& Burſat.in conſi.*63.*nu.*21.*lib.*1.
quomodo autem probari poſſit partum eſſe
maturum vel immaturum, & an credendum
ſit matris aſſertioni, vel iudicio peritorum,
plenè declarat *Maſcard.de probat.in concluſ.*
1089.*incip.natum quem eſſe,*& latius *in con-*
20 *cluſ.*1151.*incip.partus abortiui.*] In hoc etiã
numero computantur nepotes ex filio præ-
mortuo, ſed tanquam ſubrogati in locum de-
functi patris pro vnicà tantum perſona repu-
tantur, vt plenè refert *Vinc. de Franch.in
decif.*259.*nu.*14.*cum plur.ſeq.* Et licet Sena-
tus Pedemontanus æquiorem opinionem ar-
bitratus fuerit, quod omnes nepotes ex filio
præmortuo ſi ſunt in poteſtate Aui ad nume-
rum augendum ſinguli numerari debeant, vt
inquit *Theſaur.in d.decif.*267.*nu.*6. Pro qua
opinione plura cumulat ibidem *Gaſp. Theſ.
in addit.* Durum tamẽ mihi videtur recedere
21 à decifionibus Sacri Conſilij. Mortuo vero pa
tre filios quoque eadem immunitate gaudere,
conſuluit plenè *Menoch. in conſi.* 486. & ita
etiam per Senatum Mantuanum iudicatum
fuiſſe teſtatur *Surd.in decifio.* 123.*per tot.* &
ſecundum hanc opinionem Ego vidi quoddã
decretum latum per Regiam Cameram Sum-
mariæ, quod Viduæ, & filij vnitè viuentes
poſt mortem patris gaudeant eodem priuile-
gio,ſub die 4. Auguſti 1571. referente Franci-
ſco Antonio Dauid eminentiſſimo Viro,tunc
Regiæ Cameræ Præſidenre,& poſtea Regen-
te in Supremo Conſilio Italiæ apud Catholi-
22 cam Maieſtatem. Ab hac autem opinione
diſſentit *Theſau.in decif.*267.*nu.* 11. qui plu-
ribus rationibus probare nititur, quòd licet
hæc immunitas concedatur patri propter fi-
lios,tamen eſt perſonalis, & cùm perſona pa-
tris extinguitur,& ita pluries per illum Sena-
tum iudicatum fuiſſe affirmat ibidem *Gaſpar
Theſau.eius filius in addit.* Fatetur tamen in
locis,in quibus vigeret contraria conſuetudo,
23 eam eſſe ſeruandam. Hoc autem priuilegium,
quod pater habet propter filios, communica-
tur etiam fratribus ſecum habitantibus, vt ex
multorum authoritate refert *Menoch. de ar-
bitr.iud.lib.*2.*caſ.*379. *nu.* 9. *& Burſat. in d.
conſ.*161. *nu.*4. Pro qua concluſione plura
ſimilia cumulat *Hipp.de Marſil.in ſing.*180.
*& in conſi.*84.*nu.*34.*& ſeq.*& *Io.de Arnon.
in ſoliloq.*83.qui hinc etiam infert,quod ſi cle
ricus ſimul cum fratre habitat, eius immuni-
tas cum eo communicatur, & idem affirmat
*Natt.in conſi.*1.*nu.*10.*lib.* 1. Sed de hac opi-
nione dicit ſe valdè dubitare *Gaſp.Theſaur.
in addit.ad eius genitorem,in d. decifio.*267.
24 *ſub eod.nu.*11.*verſ.an autem frater.* Eadem
quoq; immunitas cõmunicatur matri quoad
bona propria,vt teſtatur *Vinc. de Franch.in*
d.de-

25 *d.decif.259.nu.*1. & *ſeq.*Sunt tamen nõnulli
caſus,in quibus ceſſat hoc immunitatis priui-
legium,quorum primus eſt,quando pater, &
eius filij ſunt diuites, vniuerſitas verò contra
quã huiuſmodi immunitas dirigitur,eſt valdè
pauper,ſecundum *gl.in d.l.ſemper,§.demon-
ſtratur,ff.de iur.immunit.*quam refert *Theſ.*
26 *in d.decif.267.nu.* 9. Secundus caſus eſt,quod
hęc immunitas patri duodecim filiorum à iù-
re conceſſa eum ſolum excuſat ab extraordi-
narijs muneribus, non autem ab ordinarijs,
vt in ſpecie affirmat *Alberic. in rubr.ff. de
muner.*& *honor.nu.*88.*per tex.in l.neque,*C.
de muner. patrim. lib. 10.cuius opinionem
pluribus argumentis confirmat *Rol.à Vall.
in d.conſ.52.num.*15.*& ſeq.*fatetur tamen,
quod de facto non ſeruatur,prout etiam affir-
mat *Theſau.in alleg.decif.267.nu.*13.qui te-
ſtatur contra hanc limitationem vidiſſe ſem-
27 per iudicatum,& obſeruatum. Tertius caſus,
quem ibidem refert idem *Theſau.num.*14.eſt,
quòd hæc immunitas non prodeſt aduerſus
ſolutionem datiorum,& gabellarum ad Prin-
cipem ſpectantium,ſed contra hanc limitatio-
nem allegat *Ruin.in conſ.127.num.*10.*in fi.
lib.* 4. & contrarium conſuluit etiam *Iacob.
Mandell.in conſi.*519.*nu.* 6. prout etiam per
eundem Senatum Pedemontanum poſtea iu-
dicatum fuiſſe teſtatur *Gaſp.Theſau.in addit.
ad eandem decif.*& iddem affirmat in *quæſt.*
28 *foren.93. nu.2. lib.* 1. Quartus caſus in quo
idem *Theſau.in ead. decif.* 267. *nu.* 15. refert
non prodeſſe hanc immunitatem, eſt in illis
oneribus,quæ cauſa belli imponuntur, nam
ab eis nemo cenſetur exemptus,iuxta not.per
*Doctor. in l.ſi ex toto,ff.de leg.*1.& plenè per
Burſat.in conſi.16.nu.51.lib. 1. & per *Gaſp.
Theſaur.in quæſtio.forenſ.13.num.* 5. *lib.*1.
29 Et iddem eſt in oneribus, quæ imponuntur
cauſa peſtis,vt plenè probat idem *Gaſp.Theſ.*
30 *in ead.q.13.per tot.* Nam etiam eccleſiaſticæ
perſonæ ab huiuſmodi oneribus non excuſan
tur,vt latè refert *Caeber.in deciſio.* 68. à quo
non diſſentit *Surd.in d.decif.267.ſub nu.* 15.
31 *& in decif.234.in fi.* Et iddem eſt in illis one-
ribus,& expenſis, quæ fiunt pro Ciuitate ab
hoſtium incurſu munienda, vel circa ea, in
quibus verſatur publica omnium vtilitas, nã
in his etiam omnes eccleſiaſticæ perſonæ te-
nentur contribuere, vt poſt alios pleniſſimè
refert *Ioan.Bapt.Laderch.in conſi.145.& in
conſ.ſeq.per tot.*& plenè *Burſat. in d.conſil.*
32 161.*nu.5.cum plur.ſeq.* Hinc eſt, quòd in
refectione neceſſaria murorum Ciuitatis, etiã
eccleſiaſticæ perſonæ contribuere tenentur,
vt communiter affirmant *Bar.*& omnes alij
Doct.in l.ad inſtructiones,C.de ſacroſ.eccleſ.
*Guid.Pap.in decif.78.Corn.in conſ.72.nu.*15.
*vol.4.Guliel.de Bened.in repe. c. Raynutius,
de teſtam.in 1.par.in ver. & vxorem nomi-
ne Adelaſiam,in 5.decif.ſub num.*474. plenè
Nicol.Feſtaſ.in tract. de æſtimo, & *Collect.
in 4 par.cap.1.nu.29.& ſeq.* & alij,quos co-
pioſè cumulat *Petr.Duen. in reg.*100. *in* 12.
*limit.& Camill.Salern. in addit. ad Napod.
in proœm.conſuet.Neap.293. in addit.incip.
pro concluſione prædicta, fol. mihi 36.in lit.
D.*qui refert in anno 1557.tempore quo Gal-
li venerunt ad inuaſionem huius Regni,captũ
fuiſſe argentum omnium Eccleſiarum, & ex
eo conflatam fuiſſe monetam pro ſtipendijs
33 militum.Eademque ratione non ſolum ciues
commorantes intra mœnia Ciuitatis,ſed etiã
habitantes extra mœnia ipſius cogi poſſe ad
contribuendum murorum, & pontium refe-
ctioni,plenè probat *Peregr.in conſi.* 102. *per
34 tot. lib.*1. Et hinc etiam ab huiuſmodi mune-
ribus exemptos non eſſe Regios Conſiliarios,
præterquam vbi viget conſuetudo in contra-
rium,ex communi Doctorum ſententia refert
35 *Maſtrill.in decif.* 156. *per tot.* Sed contra
hanc limitationem pleniſſimè conſuluit *Rol.
à Vall.in d.conſi.52.nu.27.cum plur.ſeq.lib.*
2.dicens ſupradicta ex aduerſo allegata pro-
cedere poſſe in priuilegio exemptionis con-
ceſſo ab homine, in quo militat ratio, quod
non cenſetur cogitatum de huiuſmodi oneri-
bus, nam conceſſio non videtur reſpicere ca-
ſum ſuperuenientem ex cauſa belli,vel ob aliã
publicam neceſſitatem, prout conſiderauit
Dyn. & alij eius ſequaces in *l. ſi ex toto, ff.de
leg.* 1. ſecus verò eſt in priuilegio immunita-
tis,quod oritur ex diſpoſitione legis, nam ab-
ſurdum eſt dicere,quòd lex non cogitauit de
futuris bellis, eſt enim lex dogma virorum
prudentum, *l.1.ff.de legib.* & eius proprium
eſt dare formam futuris negotijs, *l.leges,* C.*de
legib.& l.1.in fi.C. de caduc.toll.* & proſpi-
cere etiam caſus raro contingẽtes, *l.antiqui,
ff.ſi cer.pet.*& hanc opinionem vti æquiorem
congregatis claſſibus, ſequutum fuiſſe Senatũ
Pedemontanum teſtatur *Gaſp.Theſau. in ad-
dit.ad dictam decif.ſui genitoris* 267.& iddẽ
36 affirmat *in quæſt.forenſ.93.nu.2.lib.*1.Quæ
autem ſint munera perſonalia, & quæ realia,
ſeu patrimonialia,& quæ mixta? vide *Aff.in
c.1.in ver.plauſtrorum,nu.2.quæ ſint regal.*
37.& plenè *Burſ.in conſ.16.vol.*1.Et an ſolutio
munerum realium ſpectet ad eum, qui natu-
raliter poſſidet, & fructus percipit, vel ad eũ,
cui debetur cenſus,ſeu penſio in pecunia? vi-
de *Soc.in conſi.119.per totum lib.*1. & plenè
Arium Pinell. in l. 1. *C. de bon. mater. in* 2.
38 *par.nu.72.& ſeq.*Et an onus collectarum,&
& tri-

& tributorum ſit ſoluendum à colono, vel à
locatore? vide *Rol.a Val.in conſ.79.per tot.*
*vol.4.*plenè *Cacber.in deciſ.83.& Vinc.de*
39 *Franch.in deciſ.107.nu.2.*Et quid in vſufru
ctuario? plenè *Borgnin.Canale. in tracta. de*
40 *vſufr.mul.relict.nu.162. & ſequen.* Et an
onus collectandi ſpectet ad eum, qui poſſidet
tempore, quo imponitur collecta, vel potius
ad priorem dominum, qui rem poſſidebat
tẽpore contracti debiti per Vniuerſitatẽ? vide
41 *Natt.in conſ.71.per tot.lib.1.* Et an exactor
collectarum teneatur præcisè exigere ab eo,
qui reperitur in quinterno deſcriptus, licet in
alium ſit translata poſſeſſio bonorum? vide
Dec.in conſi.284.Rol.à Vall.in conſi.32.nu.
14.& ſeq.vol.1.& plenè *Theſau.in deciſ.164.*
42 *per tot.* Et an Barones teneantur ſoluere col-
lectas, & alia onera realia, ſicut cæteri ciues?
vide plenè notata per *Franc.Becc.in conſ.73.*
43 *per tot.* Et an mercatores teneantur ſoluere
æſtimum, & collectam pro mercibus, & indu-
ſtria? vide *Menoch.in cõſ.9.per totum, lib.1.*
44 Et an ex impoſitione collectæ obligentur ab-
ſentes, qui non conſenſerunt? vide *Theſau. in*
45 *deciſ.257.per tot.* Et an poſſint collectari fo-
46 renſes? vide eundem in *deciſ.149.* Et an poſ-
ſit præſcribi conſuetudo collectandi exteros?
vide *Crau. in tracta.de antiq. temp. in verb.*
47 *materia iſta, in 4 par.nu.31.& ſeq.* Et an
poſſit præſcribi ius non ſoluendi collectam?
vide eundem *Crauet.in conſil.111.per tot.&*
48 *Boer.in deciſio.246.ſub num.4.* Et an debea-
tur collecta pro animalibus dohanatis, quæ
ſoluunt fidam Regiæ Curiæ? vide *Ioan. de*
Amic.in conſi.8.& in conſ.ſeq.

Finis Cap. Quarti.

CAPVT QVINTVM.

Filij an aliquando puniantur pro peccatis, & delictis parentum? Et quibus pœnis puniantur filij committentium crimen læſæ Maieſtatis tam humanæ, quàm diuinæ? Et quando vaſſallus venit feudo priuandus propter delictum, an illud applicetur domino, vel eius ſucceſſoribus? Et an propter delictorum atrocitatem aliquando puniri debeant innocentes pro nocentibus: & propterea licitum ſit facere aliquas rigoroſas prouiſiones contra conſanguineos exulum, & bannitorum?

SVMMARIVM.

1 *Patris macula influit in filios.*

2 *Filij parentum vitia, & virtutes imitari ſolent.*

3 *Pœnæ regulariter non infliguntur pro delictis alterius.*

4 *Filij quandoque puniuntur pro peccatis parentum, quomodo autem hoc intelligendũ ſit, explicatur nu.5.6.& 7.*

8 *Filij etiam de iure poſitiuo multoties puniũtur pro paternis delictis.*

9 *Læſa maieſtatis crimen committẽtium filij, priuantur iure ſuccedendi, & alijs pœnis afficiuntur.*

10 *Pœna ſtatuta à iure contra filios committentium crimen læſæ maieſtatis, minus rigoroſè exercentur contra filias fœminas.*

11 *Eadem autem pœnæ procedunt contra nepotes ex filijs.*

12 *Delicta plura ſunt, ex quibus incurritur in crimen læſæ maieſtatis, ſed quædam ſunt in primo, quædam vero in ſecundo capite, nu.13.*

14 *Pœna publicationis bonorum procedit ſolũ in delictis reſpicientibus crimen læſæ maieſtatis in primo capite.*

15 *Pœna l.quiſquis, C.ad l.Iul. maieſt. non eſt in vſu quoad filios.*

16 *Fi-*

16 *Filius non moleſtatur in bonis aliunde quæſitis, quando confiſcantur bona ob delictũ patris.*

17 *Confiſcationis pœna non comprehendit bona donata filio emancipato ante delictum.*

18 *Neque comprehendit bona alienari prohibita vel fideicommiſſo ſubiecta.*

19 *Vſusfructus bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, an publicetur durãte vita delinquentis, remiſſiuè.*

10 *Fideicommiſſum iniunctum in caſu, quo hæres delinqueret, an cenſeatur factum in fraudem fiſci.*

21 *Fideiuſſor delinquentis condemnatus ad pœnam fractæ pacis, an præferatur fiſco ſuper fructibus bonorum confiſcatorum, & nu. 22.*

23 *Peculium aduentitium filiorum, an publicetur ob delictum patris quoad vſumfructum.*

24 *Hæreditas delinquenti delata, ſed nondum adita, confiſcatis eius bonis, an poſſit adiri per fiſcum.*

25 *Dos vxori debet ſummariè reſtitui, quando contingit bona viri publicari ob eius delictum.*

26 *Vxori à viro donata etiam cauſa mortis nõ comprehenduntur ſub confiſcatione bonorum viri.*

27 *Bonorum publicatio an comprehendat cenſum delinquenti debitum ex bonis ſitis extra iuriſdictionem ſub qua deliquit.*

28 *Feudalia non comprehenduntur ſub generali bonorum publicatione.*

29 *Feudatarius ſi veniat feudo priuandus ob eius delictum, an feudum applicetur domino directo, vel eius ſucceſſoribus, plures diſtinguuntur caſus vſque ad nu. 40.*

40 *Vaſſallus ſi delinquit viuente patre, eius filius non prohibetur ſuccedere Auo, non obſtante patris delicto.*

41 *Feudatarius fellonium committens ob metum tiranni, an debeat feudo priuari, remiſſiuè.*

42 *L. quiſquis. C. ad leg. Iuliam maieſta. an habeat locum contra filios ante rebellionem ſuſceptos.*

43 *Feudatarius ſi ob aliquod delictum foriudicatur, quid ſeruetur in hoc Regno, & ſtãte gratia Neapolitanis conceſſa, cui eius bona applicentur.*

44 *Subfeudatarius baronis ſi cõmittit aliquod delictum, pro quo veniat feudo priuandus, an feudũ applicari debeat baroni tãquam domino immediato, vel Regi.*

Et quid ſi conceſſum ſit officium patri cum ampliatione ad filium, an delictum patris noceat filio nominato, vel nominando? eod. nu. 44.

45 *Filij hæreticorum puniuntur etiam in publicatione bonorum paternorum, & eorũ ſucceſſione priuantur.*

46 *Hæreticorum bona ſtatim commiſſo delicto, acquiruntur fiſco.*

47 *Hæreticus occultus ſi bona alienat, detecta eius hæreſi, & ſequuta cõdemnatione, reuocatur alienatio.*

48 *Sed ſi antequam ſequatur ſententia declaratoria, & priuſquam fiſcus bonorum poſſeſſionem apprehendat, inquiſitus hæreſim abiurat, non datur amplius bonorum alienatorum reuocatio.*

49 *Bona hæretici confiſcata an pertineant ad Summum Pontificem, vel ad Principem temporalem.*

50 *Filij hæreticorum multas alias pœnas patiuntur.*

51 *Pœnæ autem omnes ceſſant, ſi parẽtes ad eccleſiæ gremium reuertuntur.*

52 *Filij hæreticorum excuſantur à pœna, ſi patrem occultum hæreticum reuelant, tenetur enim filius occultam patris hæreſim manifeſtare.*

53 *Filij hæreticorum an antiquam nobilitatem amittant, ſi ipſi catholicè viuunt, & num. 54.*

55 *Filij ſuſcepti antequam pater in hæreſis labem irrueret, an eiſdem pœnis ſubijciantur, & nu. 56. 57.*

Et an ambigua progenitorum nobilitate priuentur, nu. 58.

59 *Hæreticus vt propriè quis dicatur, quinque requiruntur, & inter cætera eſt voluntatis pertinacia.*

60 *Hæreticus non eſt, qui aliquid falsò credit per ignorantiam, ſi ſuum errorem non defendit, & ſe remittit Eccleſiæ.*

61 *Amoris furor excuſat ab hæreſis labe eum, qui dæmones inuocat ad finem explendi libidinem cum aliqua puella, mitius enim punitur is, qui amoris impetu ad delinquẽdum impelletur.*

Matris confeſſio an noceat filijs, ſi facta ſit in beneficium amaſij? eo. nu. 61.

62 *Libri prohibiti penes aliquem reperti, an hæreſis præſumptionem inducant.*

63 *Hæreticus infra quantum tempus admittatur ad pœnitentiam.*

64 *Hæreticus poſt condemnationem an poſſit redire ad Fidem.*

65 *Hæreticus an teneatur ſpecificè fateri omnes hæreſes, de quibus conuincitur.*

66 *Hæredes hæretici decedẽtis ante ſentẽtiã, an admittãtur ad proponendum eorum iura.*

67 *Bona*

67 *Bona deſerentis Chriſtianam Fidem penes Turcbas an ſint publicanda.*

68 *Barattaria officialis læſa maieſtatis crimini comparatur, & pro ea bona publicantur, excluſis filijs, pro cuius materia ornatu multa alia notatu digna ſubijciuntur.*

69 *Delictorum atrocitas efficit, quod multoties innocẽtes puniuntur pro delinquentibus.*

70 *Hinc aliquando fieri nõ incõuenit nonnullas rigoroſas prouiſiones cõtra conſanguineos exulum,* & *bannitorum.*

71 *Propter publicam vtilitatem factum fuit ſtatutum in Ciuitate Senarum, quod omnes bãniti Ciuitatis infra certum tempus ſe conſtituerent in certo loco, alioquin inciderent in pœnam ducatorum mille, pro qua fieret exequutio etiam in bonis coniunctorum per lineam maſculinam, vſq; ad quartum gradum.*

72 *Bannitorũ coniuncti ſtante eorum frequentia cogi poſſunt ad præſtandam cautionẽ, quod neminem offendant in perſona, neq; in bonis.*

73 *Conſanguinei bannitorũ an omnes cogi poſſint ad huiuſmodi cautionem præſtandã, vel ſolum ij, ad quos ſpectat commodum ſucceſſionis.*

1 Eiuſdem quoque rationis vis operatur,
quod ſicut filij ſunt
paternorum honorum, & priuilegiorum participes, ita
quoque patris macula in filios influit,
vt patet in *l. fi.* cum
ibi not.per *Bald.* C.
de liber.& eor.liber.& *not.glo.in l. diui,ff.de
iur.patron.*quam refert *Affl. in conſt. patarenorum,num.36.verſ.nono fallit,* & multa
alia iura concordantia ad hoc propoſitum
ponderat *Didac.Solon de pace in 1.par. quæ-*
2 *ſtio.ciu.in 3.quæſt.*Plerumque enim filij parentum vitia,& virtutes imitari ſolẽt, *l.quod
ſi nolit, §.qui mancipia, ff. de ædil. edic.* vbi
adſunt hæc notabilia verba, (*Qui mancipia
vendunt,nationem cuiuſque in venditione
pronunciare debent, plerumque enim ſerui
natio,aut prouocat,aut deterret emptorem*)
vnde vulgò dicitur, quod Philoſophus Philoſophum generat,& ex bonis nati tam natura,quam parentum exemplo, & imitatione
virtutibus prædititi eſſe præſumuntur, vt inquit *Luc. de Penn.in l.mulieres, col. 3. verſ.
ſexto ex nobilitate,in fin.*C.*de dignit.lib. 12.*
*& Afflic.in conſt. Reg. poſt mundi machinam,in 20. not. & in conſt.Diuinæ iuſtitiæ,
nu. 4.* quod axioma pluribus authoritatibus,
& exemplis exornat *Tiraquel. in tracta. de
nobilit.cap.20.num.20.& ſequen. & in tracta.de legib.connubial.l.7.nu.2. cum ſequen.*
Qua ratione forſan iure cautum eſt, quòd patri non licet filium de quolibet crimine accuſare,nec è contra,nam viderentur propriam
maculam detegere, *l.iniquum, C. qui accuſ.
non poſſ.*& *l.qui accuſare,ff.de accuſ.* Et ideo
ſi filius aliquid patri ſurripiat, nõ datur actio
furti,ex notat.per *Hieron.Grat. in conſil.* 10.
3 *nu.* 13. *& ſeq. volum.* 2. Hinc eſt,quòd licet
regulariter in pœnis infligendis nemo teneatur pro delicto alterius, iuxta not. in *l. ſancimus,*C.*de pœn.*cum alijs plenè cumulatis per
4 *Farinac. in quæſt. 24. num.* 1. Nihilominus
quandoque Omnipotens Deus filios punire
conſueuit propter parentum ſcelera, etiam
pœna mortis, prout puniti fuerunt paruuli
Sodomæ, qui nondum peccauerant, & filij
Acham cum patre interfecti fuerunt, quod
multis alijs nedum Sacræ ſcripturæ,ſed etiam
profanorum ſcriptorum exemplis, latè probat Iacob.*Simanc.in tract.de cath.inſt.tit.29.*
5 *nu.2.& ſequen.* Et quamuis *Ezechiel.cap.*8.
ſcriptum ſit,quod anima, quæ peccauerit,ipſa
morietur,& filius non portabit iniquitatem
patris,& in *Leuit.cap.*14. non occidentur patres pro filijs,nec filij pro patribus, ſed vnuſquiſque in peccato ſuo morietur,cum alijs relatis per *Couar.in 2.lib.var.reſol.c.8. in prin.*
6 Huiuſmodi tamen authoritates ex communi
Doctorũ interpretatione intelligũtur quoad
pœnam æternam, quæ ipſius tantum animæ
infligitur,qui peccati reus eſt, ſecus autem eſt
quoad pœnas corporis,& bonorum, quas ſæpe filios pro parentibus luiſſe experti ſumus;
vnde legitur in Sacra ſcriptura, quòd patres
noſtri comederunt vuas acerbas, & dentes filiorum obſtupuerunt, quam ſententiam refert *Neuiz.in conſi.12. inter conſilia feudal.
Brun. in princ. & in Exod. cap.* 20. legitur
etiam illa notabilis ſententia (*Ego ſum Dominus Deus tuus Zelotes viſitans iniquitatem patrum in filios in tertiam, & quartam
generationem eorum, qui oderunt me*) quæ
verba optimè explicat *Simanc. in d.titu. 29.
num.4.*& multa ſimilia refert *Couarr.in dict.
cap.8.ſub num.1.verſ.ſecunda quandoque,*
& ita has Sacræ ſcripturæ authoritates, quæ
aliquam in ſenſu literali repugnantiam habere videntur,plenè conciliant idem *Couarr.in
eodem cap. verſ. primum hinc conciliantur,
& Anto.Gomez in 3.tom.varia. reſolu. cap.
2.ſub num.* 13. & omnium pleniſſimè *Ioan.*

Guttier.in 2.lib.canon.quaeſt.cap.30.per tot.
7 & præcipuè nu. 18. Cur autem filij aliquan-
do plectantur ob iniquitatem patris ? multas
rationes refert Diuus Thomas in 2. 2. q. 108.
art.4. Alphonſ.Caſtr.in tract.de iuſta hære-
ticor.punit.lib.2.cap.11.& pleniſſimè Iacob.
Simanc.in d.tract. de cathol. inſt.tit.29.nu.
8 7.cum plur.ſeq. Hoc autem quod Diuino
quandoque contingit euenire iudicio, etiam
poſitiua iura imitata fuerunt, ita vt in multis
caſibus ſtatutum ſit,filios puniri ob parentum
delicta, quos plenè refert Affl.in conſt. Reg.
patarenorum,num.33.verſ.regula eſt, cum
9 plur.ſeq. Et ſpecificè in crimine læſæ maie-
ſtatis cautum eſt, quòd filij committentium
huiuſmodi crimen, nedum aſcendentium ex
vtraque linea,ſed omnium proximorum ſuc-
ceſſione priuentur,& etiam ex teſtamento cu-
iuſcunque relicti ſint incapaces, ac perpetuò
infames,& quibuſuis honoribus,& dignitati-
bus,& publicorum officiorum munere priua-
ti ipſo iure ſint,vt patet in l.quiſquis, §.filij
10 vero,C.ad leg. Iul. maieſt. Sed ea pœna non
adeò rigorosè exercetur contra filias fęminas,
eas enim falcidiam de bonis maternis tantum
habere permittitur, vt expreſsè cauetur in ea-
dem l.quiſquis,verſ.ad filias, & plenè pro-
bat Io.Franc.de Ponte in conſi.50.nu. 16. &
ſeq. lib.2.Imo etiam de bonis paternis dotan
das eſſe,refert Baiard.in addi.ad Iul.Clar. in
§.læſæ maieſtatis,nu.18. plenè Franc. Becc.
in conſil.8.per tot. & alij relati per Petr. Ca-
ball.in 3.cent.reſol. crimin.caſ.276.num.3.
& ſeq. Idque benè ſeruaſſe Regem Ferdinan
dum, quem filias Principis Roſſani notorij
rebellis honorificè maritaſſe,tradit Afflic. in
titu. quæ ſint regal.§. bona committentium,
num.2.ſed per cap.Regn.128.incip. item ſta-
tuimus,quod filiæ proditorum,cautum eſt fi-
lias rebellium dotari de bonis nõ feudalibus,
quæ ad eas aliunde, quam ex paterna ſucceſ-
* ſione peruenerunt. [Quoad reliquas vero pę-
nas,fœminas ſicut maſculos puniri, & ſub di-
ſpoſitione dictæ l.quiſquis,comprehendi,ple-
nè probat Claud. Seiſell.in l.ſi quis id quod,
num.2.cum plur.ſeq.ff.de iuriſd.omn.iudic.
cuius opinionem confirmat Marta in voto
56.qui omnibus motiuis contrariam opinio-
11 nem tenentium plenè reſpondet.] Dictæ au-
tem l. pœnam non ſolum afficere filios com-
mittentium crimen læſæ maieſtatis,ſed etiam
eorum nepotes,tradit Couar.in d.cap.8.ſub
num.2.verſ.primum an ob crimen, & Anto.
12 Gomez in d.cap.2.nu.15. Verum animaduer
tendum eſt, quòd licet plura ſint delicta, ex
quibus in hoc crimen læſæ maieſtatis incur-
ritur, quæ plenè cumulant Capic. in deciſio.
130.in 1.dub. & Baiard. in additio. ad Iul.
13 Clar.in d.§.læſæ maieſtatis, nu. 2. Nihilo-
minus quædam dicuntur reſpicere crimen
læſæ maieſtatis in primo, quædam verò in
ſecundo capite, prout pulchrè, & magiſtrali-
ter explicat idem Capic.in alleg. deciſio. 130.
a num.1.vſque ad nu. 18. vbi etiam benè de-
clarat pœnas in vtroque capite ſtatutas vſque
ad finem. Pœna autem publicationis bono-
rum procedit tantum in illis caſibus, in qui-
bus huiuſmodi crimen in primo capite com-
mittitur,nempè quando conſpiratur contra
Supremum Principem, vel eius Collaterales
Conſiliarios,aut contra Rempublicam, iuxta
not. in l. 1. cum tribus ſequen. ff. ad leg. Iul.
maieſt.& in d.l.quiſquis,C.eod. tit. In alijs
vero caſibus præter expreſſos in dictis legibus
bona non publicantur, vt expreſsè cauetur in
l.fi.cum ibi not.per glo.ff.eo. vt benè animad-
uertit Salic.in d.l. quiſquis, quem refert Ba-
15 iard.in d.§.læſæ maieſtatis,nu. 5. Imo quòd
pęna d.l.quiſquis,quatenus reſpicit perſonas
filiorum non eſt in vſu, & ex generali conſue-
tudine eſt ſublata,dixit notabiliter Ang. in l.
fallaciter,C.de abolit.quē refert Rol. a Vall.
16 in d.conſi.74.nu.13.vol.3. Inſuper animad-
uertendum eſt, quòd quando ob patris deli-
ctum contingit bona confiſcari, tunc non eſt
moleſtandus filius in bonis aliunde quæſitis,
& obuentis,iuxta not per Gram.in deciſio.6.
17 num.14.Nec comprehenduntur bona dona-
ta filio emãcipato ante delictum commiſſum,
vt notat Afflic.in conſtit.patarenorum.in fi.
18 Neque comprehẽduntur bona alienari pro-
hibita, vel fideicommiſſo ſubiecta, vt plenè
tradit Alex.in conſi.23.volum.1.& alij,quos
pleniſſimè cumulant Farin. in 1. tom. pract.
crim.q.25.num.22. cum plur.ſeq. & Melch.
Palaez in tract. de maiorat. in 4. par. q. 23.
19 nu. 2.& ſeq. Quo caſu an ſaltim confiſcari
poſſit ipſorum bonorum vſusfructus, durante
vita ipſius delinquentis, remitto me ad notat.
per Bar.& alios Doctores in l. Imperator, ff.
de fideicomm.liber. Anton.Rub.in conſi.154.
Molin.de primogen.Hiſp.lib.4.cap.11. num.
5.& ſeq.plenè Peregrin.in tract.de iur.fiſc.
lib.5.num.98.& 101.cum ſeq.pleniſſimè Fa-
rinac.in d.q.25.nu.34.cum plur.ſeq.& latius
in conſi.135.per totum,lib. 2. & Theſaur. in
20 deciſio.167.num.2. Et an fideicommiſſum
ſpecificè iniunctum in caſu quo hæres delin-
queret,cenſeatur factum in fraudem fiſci ? vi-
de Rolan.à Vall.in conſi.57.num. 11. & ſeq.
vol.1.Menoch.in conſi.91.nu.6.Hier. Gabr.
in conſi.123.num.12. Peregr.de iur.fiſc.lib.
5.tit.1.ſub nu.103. & pleniſſimè Garz. Ma-
21 ſtrell. in deciſio. 181.per tot. Et in caſu quo
ob

Digitized by Google

ob bonorum confiſcationem tranſirent fru-
ctus in fiſcum, & ob pacem fractam a delin-
quente eius fideiuſſor eſſet ad pœnam con-
demnatus; an in huiuſmodi fructibus debeat
fideiuſſor fiſco præferri? vide Bertazol. qui
pro fideiuſſore conſuluit contra fiſcum in cõſ.
22 139. vol. 1. Et in fortiori caſu, dum criminis
reus fuiſſet ratione infirmitatis à carceribus
ſub fideiuſſoria cautione habilitatus, & arre-
pta fuga ad pœnam fideiuſſionis condemna-
tus, & deinde lata contra eum fuiſſet diffiniti-
ua ſententia, per quam omnia eius bona con-
fiſcata fuerunt, quòd in eis ſimiliter debeat fi-
deiuſſor fiſco præferri, pulchrè cõſuluit Frãc.
23 Becc. in conſ. 57. per tot. in 1. vol. Sed an ſi pu-
blicentur bona patris, veniant filiorum pecu-
lia, vel vſusfructus, quem pater habebat in bo-
nis aduentitijs filiorum? vltra not. per Pereg.
in tract. de iur. fiſc. lib. 5. num. 129. vide quæ
plenè cumulat Horat. Carpan. in comment.
ſuper cap. Mediolan. de iur. & priuil. fiſc. nu.
201. cum plur. ſeq. & Duen. in reg. 275. in 7.
24 limit. Et quid ſi delinquenti ſit delata aliqua
hæreditas, ſed nondum adita; an confiſcatis
bonis poſſit adiri per fiſcum? vide quæ ple-
nè tradit Cephal. in conſi. 321. vol. 3. & Fa-
rinac. in d. q. 25. nu. 139. & ſeq qui per totum
illud capitulum multas alias quæſtiones ad
hanc materiam ſpectantes fertiliſſimè conge-
rit, quas non repeto, cum penes eum videri
25 poſſent. Vnum tamen prætermittendum non
eſt, quod in caſu, quo bona viri publicari con
tingat, tunc dos vxori debet ſummariè ſtatim
reſtitui, & abſque libello, imo ſi habet inſtru-
mentum dotale cum clauſulis conſtituti, &
precarij, poteſt inſiſtere bonis viri, & ea reti-
nere, donec per fiſcum ei ſatisfiat de dote, &
donatione propter nuptias, vt pulchrè docet
Rol. a Vall. in conſi. 31. num. 33. & 37. cum
plur. ſeq. vol. 1. cui ſuffragantur not. per Pe-
regr. in eod. loco ſupra cit. nu. 82. Farin. in d.
q. 26. nu. 11. & Batard. in addit. ad Iul. Clar.
26 in q. 78. nu. 78. Nec ſub confiſcatione bonorũ
viri veniunt ea, quæ prius ab ipſo fuerãt vxo-
ri donata etiam cauſa mortis, vt pulchrè dicit
Io. Lopez. in repet. rub. de dona. inter vir. &
vxor. §. 76 nu. 24. & alij relati per Farinac.
27 in d. q. 25. nu. 127. & 130. cum ſeq. An autem
in bonorum publicatione veniat cenſus, qui
delinquenti ſoluitur ex bonis ſitis extra iuriſ-
dictionẽ, in qua delinquit? vide Franc. Aret.
in conſi. 10. quem refert Loffr. in conſ. 2. nu.
28 49. & ſeq. Et an ſub generali bonorum con-
fiſcatione veniant bona feudalia? regula eſt,
quòd non, ex not. per Bar. in l. ſi finita, §. ſi de
vectigalibus, ff. de dam. infect. & alios plenè
relatos per Iul. Clar. in §. feudum, q. 84. in
prin. & Farin. in d. q. 25. nu. 62. Verum hæc
regula intelligenda eſt cum aliquibus diſtin-
ctionibus, quas pulchrè conſiderant idem Iul.
Clar. in ead. q. 84. verſ. ego vero, & Farin. in
29 d. q. 25. nu. 72. & ſeq. Sed ſi delictum ſit tale,
pro quo feudatarius veniat feudo priuandus,
an tunc feudum ſit applicandum domino di-
recto, vel eius ſucceſſoribus? In hoc articulo
reaſſumendo veras concluſiones, ita breuiter
eſt dicendum, quod aut vaſſallus venit feudo
priuandus propter culpam contra perſonam
30 domini, aut ex alia cauſa. Primo caſu ſubdi-
ſtinguendum eſt, quod aut feudum eſt nouum,
aut antiquum, ſi feudum eſt nouum, & deli-
ctum commiſſum reſpicit perſonam domini,
tũc ſine dubio feudum eidem domino deuol-
uitur, excluſis filijs, & agnatis ipſius feudata-
rij, vt cautum eſt expreſsè in cap. 1. §. fin. quæ
fit prima cau. benef. amit. & in c. 1. §. rurſus,
quib. mod. feu. amit. & ita in ſpecie not. And.
in c. 1. § ſi vero, de vac. ten. & hæc eſt commu-
nis concluſio, a qua nemo diſſentit, vt patet
ex not. per Iacobin. de feu. in ver. dictique
vaſſalli, nu. 58. & Iul. Clar. in d. §. feudum,
q. 66. verſ. & hac quidem concluſio, & alios,
quos pleniſſimè refert Pet. Caball. in reſolu.
crim. cent. 2. caſ. 182. nu. 3. & ſeq: Quatuor
31 autem modis hæc concluſio limitatur. Pri-
mò, quando delictum colluſiuè committitur,
conſentiente domino. Secundò, quando feu-
dum eſſet duobus conceſſum in ſolidum, tunc
enim vno delinquente, alter ſuccederet. Ter-
tiò, quando feudum non fuiſſet conceſſum ex
gratia, ſed ob remunerationem ſeruitiorum.
Quartò, quando taliter fuiſſet a domino vaſ-
ſallus laceſſitus, vt ob neceſſariam defenſionẽ
contra eum ſe defenderet, prout not. Zaſ. in
tract. de feud. in 10. par. num. 101. & ſeq. &
Cur. iun. in tract. de feud. in 5. par. à num. 3.
32 vſq; ad 10. Si verò feudum eſt antiquũ, iterũ
ſubdiſtinguendum eſt, quòd aut eſt hæredita-
rium, aut ex pacto, & prouidentia. Primo ca-
ſu illud quoque domino deuoluitur in vltio-
nem ſuæ iniuriæ, excluſis filijs, & agnatis,
cum enim feudum fuerit liberalis conceſſio,
ſemper in ea intelligitur eſſe tacita conditio
fidelitatis, & gratitudinis erga dominum, qua
ceſſante, traditio ipſa reſoluitur, prout in ſpe-
cie cauetur in cap. 1. §. denique, quæ fuit pri-
ma cau. benef. amitt. & in c. 1. an ille, qui
interfec. fratr. domini ſui, & ita concludit
Anan. in conſ. 32. in 2. dub. ſub nu. 5. Alber.
Brun. in conſ. 108. nu. 33. Alex. in cõſ. 30. nu.
9 vol. 6. Hier. Grat. in conſ. 2. nu. 15. vol. 1. &
alij, quos plenè cumulat Peregr. in d. tract. de
iur. fiſc. lib. 5. nu. 108. & Farinac. in d. q. 25.
n. 78. & 89. & ita quoq; tenet Camer. in cap.

Imperialem,de probib.feu.alien.per Fed ſol.
33 88.lit.B.ita explicans mentem Andreæ. Secundo vero caſu,quando feudum eſt ex pacto, & prouidentia, & vaſſallus priuatur feudo propter delictum principaliter commiſſum in perſonam domini, tunc aliqui dicunt feudum domino deuolui debere,excluſis filijs, & agnatis, vt ex communi Doctorum ſententia refert Curt.iun.in tracta.de feud.in 5.par. princ.in 1.quæſt. cum quo concordant Rol. à Vall.in conſi.29.nu.7.vol.3. & in conſ.78. nu.25.vol.2.Boſſ.in tit.de bonor.public.nu. 57.& ſeq.plene Hier.Grat.in reſpon.2.vol. 1.Soc.iun.in conſi.68.nu.126.vol.3. & Iacobin.in inueſt.feud.in ver. dictique vaſſalli,
34 verſ.videamus nunc,nu.60. Alij vero dicũt, quòd ſi vaſſallus delinquens habet filios,tunc feudum domino deuoluitur, quia patris macula tangit filios, & omnes ab eo deſcendentes, cap ſi vaſſallus,ſi de feud.fuer.controu. ſi verò non habet filios, tunc feudum applicatur eius agnatis, excluſo domino, prout latè tenet Andr.in cap.1.nu.2. & ſeq.ſi vaſſall. feud.priu.& in cap ſi vaſſallus culpam,ſi de feud.defun.mil.fuer.controu.nu.1. cum quo concordat Aluarot.in eod.cap.1. §.fi. nu.8. verſ.ſecunda concluſio. Et ſic deterioris conditionis ſunt filij, quàm agnati, quod non eſt inconueniens, ſecundum And. nam in filio inſpicitur macula patris culpantis,cum ſit eadem imago, l. Diuo Marco, C. de quæſt. & lugubre eſſet domino, qui felloniam paſſus eſt,videre feudum in poſſe filij,vel nepotis illius, qui eum offendit, cum inueriſimile ſit, quod filius diligat illum, quem pater odio proſequutus fuit,arg.l.quod ſi nolit,§ qui aſſidua,ff.de ædil. edic. Vnde ſi pater fuit partialis Regis,vel contra Regem, talis quoque filius eſſe præſumitur, iux.not.per Ang.in l. ſi fugitiui,C.de ſeru.fugit.cum pluribus alijs ſimilibus ad hoc propoſitũ relatis per Gram. in conſi.crim.13.nu.5. & ſeq Quæ ratio ceſſat in agnatis,nam delictum vnius,non debet nocere alteri, qui non habet eſſe a culpante, ſicut filius,qui eſt iddem cum culpante, a quo eſſe deduxit, & in eo paterni criminis viuit exemplum, vt in ſpecie conſiderat Andr.in
35 eod.cap.1.num.5 ſi vaſſall.feud.priuet. Alij vero diſtinguunt, quod aut culpa reſpicit directè perſonam domini,aut indirectè, ſi directè, dicit Andr.in eod.loco, quod ſunt opiniones, quidam enim dicunt, quod excluſis tantum filijs,& deſcendentibus delinquentis, feudum pertinet ad eius agnatos, quia delictũ vnius non debet alijs præiudicare, qui cauſam habent a primo acquirente,qui hanc opinionem ſequitur tanquam æquiorem. Alij vero dicunt, quod hoc caſu feudum applicabitur domino in vltionem ſuæ iniuriæ, iuxta notata ſupra num 37.Affl.verò in eod.cap.1. ſi vaſſall.feu.priu.nu 2. dicit hoc eſſe verum in feudo hæreditario,ſed in feudo ex pacto, & prouidentia tranſit cum opinione Andreæ, quod feudum applicatur agnatis,hoc tamen addito, quod non ſtatim, quod commiſſa eſt fellonia agnati capiunt feudum, ſed tunc illud domino deuoluitur, vt ſuæ iniuriæ capiat vltionem, illudque teneat donec viuit ille, qui culpam commiſit,eo vero mortuo, perueniat ad agnatos,iuxta not. in l. Statius Florus, §.
* fi.ff.de iur.fiſc. [Et licet circa hanc vltimam concluſionem maximus ſit Doctorum conflictus,quos copioſè refert Farinac.in conſ.119. per tot. & in conſ.135.lib.2. Nihilominus opinionem Andreæ veriſſimam eſſe pleniſſimè probat Marta in tracta.de iuriſd.in 2.
36 par.cap.35.per tot.] Si vero deliquit contra dominum indirectè, vt puta non petendo inueſtituram infra annum,& diem,iuxta not.in cap.1.de cap.Corr. vel quia alienauit feudũ ſine conſenſu domini, vt in §.fi. quæ ſit prima cau.benef.amitt. In hoc variæ ſunt opiniones,quas plenè refert Iul.Clar. in §.feudum,q.66.verſ. ſed quid ſi vaſſallus cadat à feudo,& alij cumulati per Peregr.in d. tract. de iur.fiſc.lib.5.ſub nu.113.& Aluarot. qui pulchra vtitur diſtinctione in cap.1. num. 19. verſ.decimaſexta cõcluſio,quæ ſit prima cau. benef.amitt.ad quos me remitto, & his adde Camer.in cap. Imperialem, fol.88.lit.A.
37 Alij vero dicunt,quod quando feudum eſt ex pacto,& prouidentia, quod filijs acquiritur non vti patris hæredibus, ſed ex prouidentia primi acquirentis,tunc indiſtinctè patris delictum eis non nocet, vt refert Rol. à Vall.in conſi.28.nu.11.& latius in conſi.ſeq.29.nu. 32.& ſeq.vol.3.& in conſi.64.nu.38. vol. 2.
38 Alia eſt opinio, quod quando delictum directè reſpicit perſonam domini, tunc indiſtinctè feudum ipſi domino offenſo deuoluitur, nedum excluſis filijs delinquentis, ſed etiam agnatis,quam opinionem plenè tuetur, benè ponderando nonnulla iura feudorum, Menoch.in conſi.99.ſub num.122.cum plur.ſeq. vol.1.quem omnino videas, & eandem opinionem pro domino contra agnatos pleniſſimè defendit,& pluribus rationibus,& authoritatibus confirmat olim dignitſimus Regens, & Præſidens Sacri Conſilij Camill. de Curt. in diuerſor.iur.feudal.fol.mihi 61.nu.59.&
39 ſeqq.Secundo vero caſu, quando quis venit feudo priuandus ob aliud delictum,quod perſonam domini non reſpiciat directè,nec indirectè,tunc ſi feudum eſt hæreditarium, domino

no deuoluitur, ſi vero ex pacto, & prouiden-
tia, filijs acquiritur, iuxta plenè relata per
Rolan.à Vall.in conſi.78. per totum, vol.4.
40 Hæc autem omnia declarantur non procede-
re, quando feudatarius delinquit viuente pa-
tre, tunc enim eius filius non prohibetur ſuc-
cedere Auo, non obſtante patris delicto, iuxta
not.in cap.1.extr.de feud.vt benè animaduer
tit Iacob.de Ardiz. in titu. quib. mod. feud.
amitt.ſub cap.ſi fil.repell.an nepos ex eo, &
Andr.in cap.1.§.præterea, ſub nu.10.verſ. in
ſecunda quæſtione, quæ ſit prima cau. benef.
amitt.& ita etiam tenuit Bart.in l. eum qui,
nu.2.ff.de interd.& relegat.& Sal. in l.2.C.
41 de libert. & eor. liber. An autem ſi feudata-
rius metu tyranni felloniam committat, feu-
do priuari debeat? Marin.Frezz.tangit hāc
quæſtionem, & concludit, quod non, in 2. lib.
42 de ſubfeud.author.4.nu.13. Et an diſpoſitio
dictæ l. quiſquis, habeat locum contra filios
ante rebellionem ſuſceptos? vide Loffred. in
parafr.feud.ſuper cap.1.quæ ſint regal.verſ.
in vltima columna, fol. mihi 67.à ter. plenè
Ant.Gomez in 3.tom.var.reſol.cap.2.num.
16.& alios relatos per Rol.à Val.in conſ.74.
num.2.vol.3. pleniſſimè per Fab.de Anna in
✻ conſi.9.nu.41.& ſeq. lib.1. [& Io.Franc.de
Ponte in conſi.50.nu.10.lib.2.qui dicit, quod
licet opinio pro filijs ſit æquior, nihilominus
alia contra eos etiam natos ante delictum in
hoc Regno eſt indiſputabilis, cum ita in plu-
ribus ſententijs fuerit practicatum,] & om-
nium copioſiſſimè Martam in voto 252. per
tot.& quæ dicam infra in hoc eodem cap.
43 nu.55. Quid autem ſeruetur in hoc Regno,
quando feudatarius ob aliquod delictū foriu-
dicatur? vide conſt. quæ incipit, foriudica-
torum bona, cuius materiam reaſſumit, & be-
nè explicat Frezz.in ſuo lib. de ſubfeud. in
29.authorit.nu.11.& ſeq. Et an ſtante gratia
Neapolitanis conceſſa, bona remaneāt penes
eundem foriudicatum, vel potius applicentur
eius filijs, aut agnatis proximioribus? vide
Vinc.de Franch.in deciſ.202.& 213.nu.10.
& ſeq. Et an huiuſmodi bona admittantur
filij ante foriudicationis ſententiam concepti,
plenè explicat idem de Franch. in d. deciſio.
202.nu.8. cum plur.ſeq. Et quid agendum
ſtante gratia prædicta, quando Neapolitanus
inquiritur de vſuraria prauitate; cuius pœna
eſt bonorum publicatio? vide eundem de
Franch.in alleg.deciſ.213.ſub num.37. verſ.
✻ hinc idem Dominus Regens. [Sed quid ſi cō-
ceſſum ſit aliquod officium patri cum amplia-
tione ad filium ab eo nominatum, an ſi pater
delinquat, eius delictum noceat filio? hunc
articulum plenè explicat Maſtril. de magi-
ſtrat.lib.1.cap.28.nu.13. cum plur. ſeq. qui
arguit ad partes, & pro negatiua concludit, &
nu.35.idem procedere affirmat, ſi conceſſio fa-
cta ſit pro ſe, & filio nominando, prçterquam
ſi nominatio fieret poſt delictum commiſſum,
vt bene animaduertit idem Maſtrill. ibidem
nu.38.& eandem concluſionem, quod in di-
gnitatibus conceſſis patri, & filio nominato,
delictum patris non noceat filio, plenè con-
firmat idem Maſtril.in addit.ad Petr.de Gre
gor.in tract.de conceſſ.feud.par.3.q.7. lib.6.
verſ.ſed hic cadit pulchra quæſtio, ad quem
44 me remitto.] Et quid ſi delictum committa-
tur à vaſſallo, ſeu ſubfeudatario Baronis, pro
quo veniat feudo priuandus, an tunc feudum
applicandum ſit eidem Baroni tanquam do
mino immediato, vel Regi? hanc quæſtionē
plenè diſputat Afflic.in deciſ.282. in 2. dub.
ſed plenius eam explicat Rol.à Vall. in conſ.
78.vol.2.& in conſi.73.vol.4. quibus addas
Camill.de Curt.in diuerſor.iur.feud.fol.62.
45 nu.79.& ſeq. Non ſolum autem puniuntur
filij propter parentum delicta in crimine læ-
ſæ Maieſtatis humanæ, ſed fortius in crimine
læſæ Maieſtatis Diuinæ, nam hæreticorum
bona ſimiliter publicari cautum eſt in cap.ver
gentis, de hæret.& cap.cum ſecundum, eod.
46 tit.in 6. Adeo vt ſtatim commiſſo delicto ip-
ſo iure eorum dominium tranſeat in fiſcum,
iuxta not.per Rol.à Vall.in conſi.8.nu.7.vol.
3.& alios plenè relatos per Iul.Clar.in §.hæ-
reſis, in ver.item bona condemnatorum, &
47 Farin.in d.q.25.nu.13.& ſeq. Vnde ſi occul-
tus hæreticus ſua bona alienaſſet, & deinde
detectum eſſet eum eſſe hæreticum, & vt talis
condemnaretur, daretur quoque reuocatio
bonorum alienatorum, ex notat. per Surd.in
deciſ.247.& plenè per Pet. Caball. in 2. cent.
48 reſol. crim. cap.295. Quod tamen cum hac
declaratione intelligas, quòd ſi antequam ſe-
quatur ſententia declaratoria, & fiſcus actua-
liter bonorum poſſeſſionem occupauerit, in-
quiſitus ad Fidem reuertatur, hæreſim abiu-
rando, non datur amplius bonorum confiſca-
tio, vt plenè tradit Rol.à Vall.in conſ. 63.nu.
24.& ſeq.vol.3.& Farin.in ead.q.25.n.16.
49 Ad quem autē hæretici bona confiſcata per-
tineant, an ſcilicet ad Summum Pontificem,
vel ad Principem temporalem, aut alios, va-
riæ ſunt opiniones, quas plenè refert Menoc.
de arbit.iud.caſ.374.Iul.Clar.in d.§.hæreſis,
verſ.item bona, Rol.à Vall. in d. conſi. 8. per
tot.vol.3.& in conſi.78. vol.2. & 73. vol.4.
50 & Peregr.de iur.fiſc.lib.4.tit.5.nu.31. Alias
quoque pœnas filij hæreticorum patiuntur,
nam quamuis ipſi Catholici ſint, nihilominus
vſque ad ſecundam generationem ad nullum

eccleſiaſticum beneficium , ſeu publicum offi-
cium admittuntur, nec ad eccleſiaſticos ordi-
nes promoueri poſſunt, cùm infamia ſint po-
tati, vt cauetur in allegatis iuribus, & ita
plenè teſtatur Iacob. Simane. in tractat. de
51 catbol.inſt.tit.29.& ſeq. Verùm ſi parentes
ad Eccleſiæ gremium reſtituantur , tunc ceſ-
ſant huiuſmodi pœnæ contra filios , vt teſta-
tur idem Iacob.Simane.in eod.tit.29.nu.17.
52 Excuſantur etiam filij ab huiuſmodi pœnis,
ſi patris occultam hæreſim reuelant, vt pluri-
bus rationibus affirmat idem Simanc. in eod.
tit.nu.46. & ſeq. tenetur enim filius patrem
occultum hæreticum accuſare, prout ex mul-
torum ſententia refert Maſcard. de probat.
53 concl.857.nu.18. Magna autem quæſtio eſt,
an filij hæreticorum amittant antiquam ſan-
guinis nobilitatem , ſi ipſi catholicè viuant?
In quo articulo idem Iacob.Simane.in citato
loco,nu.18.& ſeq.intrepidè tenuit, quòd nõ,
ex quo non reperitur iure cautum, idque plu-
ribus rationibus probat, pro qua opinione fa-
cit, quod nec priuantur illis beneficijs , quæ
obtinuerant antequam eorum parentes decla-
rentur hæretici , ex not.per omnes Doctores
in cap.vergentis,de haret.& Conar.in 2.lib.
var.reſol.cap. 8. nu. 4. & plenè per Farinac.
54 in deciſ.87.per tot.Sed contrarium tenet Io.
Arz.ab Otbalor.in tract.de nobilit. Hiſp. in
4.par.princ.cap.9. qui licet loquatur in nobi-
litate acquiſita per priuilegium ab eo, qui cri-
men hæreſis commiſit , nihilominus eius ra-
tiones ſunt generales, quod filij hæreticorum,
& rebellium priuantur omnibus honoribus,
& dignitatibus , & conſequenter fateri opus
eſt, quòd omnem nobilitatem amittant , cùm
nobilitas honorem, & dignitatem afferat, vl-
tra quod reputantur etiam infames, & qui in-
fames ſunt , efficiuntur quoque incapaces bo-
noris, & nobilitatis , c.infamibus, de reg.iur.
in 6.& l.2.C.de dign. & hæc opinio mihi ma-
* gis placet . [Vnde nobiles , qui in hæreſim
labuntur, vt viles, & infames plebeiorum pę-
nis ſubijciuntur , vt poſt alios inquit Carrer.
in tract.de haret.nu. 143. & nouiſſimè Ricc.
55 in deciſ.278.in 2.par.] An autem huiuſmodi
pœnæ procedant etiam contra filios natos,
antequam eorum parentes in hæreſim labe-
rentur? multi affirmatiuam partem tenuerũt,
inter quos eſt Conarr.in 2.lib. var.reſol.cap.
8.nu.5.& Gigas in trac.de crim. læſæ maieſt.
lib.3.q.5.cum quibus cõcordat Otbalor.in eo.
56 loco ſupra cita.nu.8.Sed alij contrariam opi-
nionem defendunt , quos plenè refert Tiraq.
in tract.de iur.primog.q.31.nu.4.quibus plu-
ribus rationibus inhærent Simanc.in eo.tit.
ſupra cita.num.23.cum plur.ſeq. Molin. de
Hiſp.primog.lib.4.cap.vlt. num. 55. & Iul.
Clar.in d.§.hareſis, verſ.quaero nunc , & in
57 §.læſæ Maieſtatis, verſ.fuit etiam . Primam
autem opinionem veriorem affirmat Io.Boſas
in tract.de haretic.aſſert.num.44.& in ſing.
68. ea potiſſimum ratione, nam hæreſis eſt cri
men ſpirituale, & non trahit originem à car-
ne, & ideo non refert an alij ſint nati antea ,
vel poſt, & eandem opinionẽ pleniſſimè con-
firmat Io.Guttier. in 2.lib. canonic. quaeſt.c.
58 30.à nu.31.vſque ad finem.Sed pro harum
opiniouum concordia dici poteſt , quod hæc
opinio procedit , quando idem qui nobilitatẽ
acquiſiuit, delictum hæreſis, ſeu læſæ Maieſta-
tis commiſit, tunc enim præiudicat, nedum
filijs natis poſt delictum , ſed etiam illis , qui
prius geniti erant; ſi verò priuilegium nobili-
tatis quæſitum fuit filio, cuius pater deliquit,
tunc non fit præiudicium nepotibus antea
natis ex delicto poſtea commiſſo per Auum ,
prout pluribus rationibus aſſerit Io. Arz. ab
59 Otbalor.in d.cap.9.nu.9. Notandum tamen
eſt in hac materia , quod ad hoc , vt quis pro-
priè dicatur hæreticus , quinque ſunt neceſſa-
ria, quæ refert Nicol. Intrigl. in ſing.8.in 2.
lib.& inter cætera eſt voluntatis pertinacia,
ita vt quamuis ſciat aliud Eccleſiam tenere ,
nihilominus ipſe cõtrariam opinionem tuea-
tur , vt ex communi Patrum ſententia refert
60 Burſat.in conſ.344.nu.23.vol. 4. Vnde hæ-
reticus non eſt ille, qui aliquid falſo credit per
ignorantiam , ſi errorem ſuum non defendit,
& ſe ſubmittit Eccleſiæ, iuxta not.per Bal. in
l.1.C.de ſum.Trinit.& Fid.Cathol.Boer. in
deciſ.341.ſub nu.4. plenè Burſat. in cõſ. 344.
vol.4.& Catell.Cott.in memorab.in ver.ha-
61 reticus non eſt . Parique ratione ab hæreſis
labe excuſandum eſſe eum, qui nimio amore
captus, dæmones inuocat, ad finem obtinendi
amorem alicuius puellæ, conſuluit Oldrad. in
conſi.210.nu.5.amor enim vehemens , furori
æquiparatur, vt benè probat tex. in cap. cum
in iuuentute, de præſump.exceptis tamen ali-
quibus caſibus , quos refert Paul.Grillan. in
tract.de ſortileg.q.10.in fi.nu.17. & ſeq.&
Io. Aloyſ. Ricc. in prax. for. Eccleſiaſt.deciſ.
672.nu.10.& per tot. & ideo mitius punien-
dos eſſe eos , qui ex nimio amoris impetu ad
delinquendum impelluntur , plenè probant
Tiraq.in tract.de pœn.temper.cauſa 4. nu. 1.
& ſeq.Menoch.de arbit. iud.caſ.328. & Fa-
rinac.in tit.de pœn.temper.q.98.num.77. &
ſeq. & quod maximo amore captus æquipa-
ratur ebrio , & furioſo , ita vt in eius contra-
ctibus requiratur Iudicis decretum , ſingula-
riter affirmat Reg.de Ponte in tract.de poteſt.
Proreg.in tit.de diuerſ.prouiſ.ſub cap. de li-
mit.

✱ *mit.expen.nn.19.fol.*515. [Hinc notabiliter
inquit *Vinc.Carrot.in deciſ.*20. quod ſi ma-
ter tutris filiorum pro exoneranda viri con-
ſcientia fateatur aliquam pecuniarum ſummã
ab aliquo mutuatam fuiſſe eius viro,& proin
de ab eius filijs tanquam patris hæredibus re-
ſtitui debere, quamuis regulariter tutoris con
feſſio pupillis non præiudicet,*l.certum,§.ſed
an ipſos,ff.de confeſſ.* cum alijs relatis per
*Borgn.Caualc.in tracta.de tutor.nu.*324.*&*
*Maſcard.de probat.in concl.*370. Nihilomi-
nus hoc fallit in matre,cum de ea aliquid ma-
li præſumendum non ſit contra filios, ex reg.
tex.in l.nec ei,ff.de adop. cum alijs vulgatis
iuribus, quæ parentes præſumunt magis dili-
gere filios,quam ſemetipſos. Verum tamen
excipit,niſi huiuſmodi matris confeſſio fieret
in beneficium alicuius eius amaſij, nam tunc
eſſet valde ſuſpecta,ex not.per *Cyn.in l.*2.C.
de teſtib. qui dicit,quod amor amaſiorum ma-
gis vrit,quam parentum dilectio,& magis ex-
cecat oculos,nihilque eſt hoc furore vehemẽ-
62 tius.] An autem præſumatur hæreticus is,
penes quem reperiuntur libri probibiti? vide
*Romanum in ſing.*322.& *Arnon.in prob.*10.
63 Et infra quantum tempus hæreticus admit-
tatur ad pœnitentiam? vide *Boer.in d.deciſ.*
64 341.*per tot.* Et an poſt condemnationem
65 poſſit redire ad fidem? Et an teneatur ſpeci-
ficè fateri omnes hæreſes,de quibus conuinci-
tur? vide eundem in *deciſ.*343.& latè *Me-
noch.de arbitr.iud.lib.*2.*caſ.*372.& 375.*nn.*
66 5.Et ſi moritur hæreticus ante ſententiam,
an admittantur eius hæredes ad proponendũ
eorum iura? vide *Bellamer.in deciſio.*678.
67 *&* 688. Et an bona deſerentis Chriſtianam
Religionem penes Turchas ſint publicanda,
& applicanda fiſco? vide quæ pulchrè tra-
✱ dit *Iacob.Berret.in conſi.*97.*per tot.* [Eidem
68 quoque læſæ maieſtatis crimini ſimile eſt cri-
men barattariæ,quod à Iudicibus committi-
tur,ex eo enim pœna publicationis bonorum
quoque imponitur, excluſis proprijs filijs,
Auth.nouo iure, cum ibi not.per *glo.* & *Bal.
nn.*2.*C.de pœn.ind. qui malè iudic.* vt refert
*Maſcar.de prob.in concl.*166.*nu.*4.& alij ple
nè relati per *Farinac.in tit.de varijs & di-
uerſ.crim.q.*111.*art.*1.*nn.*3.*& nu.*34. Quod
crimen magiſtratus incurrit, qui aliquid acci-
pit,vt non facienda faciat, vel facienda omit-
tat,ſecundum *glo.in l.*1.*ff.ad l.Iul.repetund.*
& alios relatos per eundem *Maſcar.in cõcl.*
164.*num.*1. Quanta autem ſit huius criminis
grauitas, & quot pœnis ſubijciatur? plenè
ſcripſerũt *Egid.Boſſ.in tit.de official.pecun.
corrupt. Iul.Clar.in pract.crim.q.*73.*verſ.
Iudex committens barattariam, Menoch.de
arbit.iud.lib.*2.*caſ.*342.*per tot.* & pleniſſimè
*Farinac.in d.q.*111.*art.*1.*&* 2.*cum alijs ſeq.*
& latius in *art.*9. Et quæ ſit pœna illorum,
quæ Iudices corrumpunt? vide plenè notata
per *Gram.in conſ.*35. *Menoch.de arbit.ind.
caſ.*343.*per tot.*& pleniſſimè *Farinac.in d.q.*
111.*art.*7.*& ſeq.* Et quomodo probetur ba-
rattaria officialis? vide plenè not. per *Iacob.
Philip.Port.Imolenſ.in conſi.*94 *per tot.* &
latiſſimè *Farinac.in d.q.*111.*art.*11. Et an
officialis poſſit aliquid recipere à ſpontè dan-
tibus poſt latam ſententiam? vide *Anchar.in
conſ.*271.*nu.*5.plenè *Alex.Raud.in conſ.*50.
*nu.*667.*lib.*1.*& Franc.Aniles in cap.*1.*præ-
tor.nu.*11.Et quid ſi aliquid fuit promiſſum
ante ſententiam? vide omnino eũdem *Alex.
Raud.in conſi.*49.*num.*86 *& ſeq.eod.lib.*1.
Et an poſſit aliqua munera accipere? vide
omnino *Menoch.de arb.ind.in* 6.*cẽt.caſ.*517.
*per tot.Farin.in d.q.*111.*art.*10. *Io.Boniſac.
in tract.de furt.in ver. alienæ rei,nu.*80. *cũ
ſeq.*& alios relatos per *Pet.Cened.in collect.
ſuper decr.coll.*28.*nu.*1.*in* 1.*par.* Et quod nõ
euitat reſtitutionis obligationem in foro po-
li,etiam parte remittente, probat expreſsè
*tex.not.cum glo.in cap.ſtatutum,§.ſi quid
autem contra,de reſcrip.in.*6. quam conclu-
ſionem plenè exornat *Rouit.in d.pragm.*1.*de
muner.offic.nn.*12. Et an Iudex mutuo acci-
piens pecuniam à litigantibus incidat in cri-
men corruptelæ? plenè explicant *Petr.Ca-
ball.in reſol.crim.cap.*195.*per tot.* *& Io.Ro-
ſas in ſing.*15. Et quid ſi gratis mutuo pecu-
niam accipiat à fœneratore? dic quod incidit
in hoc crimen,vt ex multorum ſententia re-
fert *Maſcar.de prob.in cõcl.*164.*n.*4.*& ſeq.*
Sed pro defenſione, & excuſatione officialis
de hoc crimine inquiſiti, plura animaduertit
*Bertaz.in cõſ.crim.*71.*lib.*1.*per tot.*& plenè
idẽ *Raud.in cõſ.*50.*nu.*672.*cũ ſeq.lib.*1. Qua-
liter autẽ puniatur ij, qui vẽdunt Iudicis mo-
tũ, pmittẽdo futurũ cauſarũ euẽtũ? vide pul-
chrũ *tex.in l.qui explicãdi,C.de accuſ. Soc.
iun.in conſ.*38.*nn.*7.*lib.*2.*Menoch.de arbit.
ind.caſ.*344.*Pet.Caball.in reſol.crim.lib.*1.
*caſ.*67.*per tot.* & pleniſſimè *Farinac.in d.q.*
111.*art.*12.*per tot.* Et demum an aliqua pœ-
na puniatur is,qui accipit pecuniam pro ſuf-
fragio,ſeu interceſſione apud Principem? &
quia hic articulus non bene videtur ab omni-
bus intelligi; Ideo pro vera eius explicatione
prænotandum eſt,quod ſuffragium,ſeu inter-
ceſſionem apud Principem pecunia redimi
poſſe,ſuadet expreſsè *tex.in l.vnic.C.de ſuf-
frag.* licet enim illum *tex.* vulgares commen-
tatores latinè phraſis parum expertes in Ad-
uocatis tantum procedere exiſtimauerint. Ni-
hilo-

hilominus alij magis accuratè vim latinę elo-
quutionis intuentes tex. illum in omni caſu
ſuffragij procedere dixerunt, vt benè probant
Cagnol. in repet. l. 2. ff. de orig. iur. à nu. 313.
vſque ad nu. 318. *& Franc. Ottoman. in cō-
ment. de verb. iur. in ver. ſuffragium*, quod
expreſſius quoque probatur in *l. quidam re-
legatus, ff. de reb. dub.* Idque etiam optimè
probat *Alcia. in paradoxor. lib. 2. cap. 14. nu.*
3. Cuius hæc ſunt formalia verba, [Poſſunt
& rectè ſuffragia appellari, cū ex aulicis, pur-
puratisq; Principis, ſeu à ſcrinio quiſquam,
vel quilibet alius Principem exorat, vt ali-
quem diplomate iuuet, vel ſumma poteſtate
ſontem liberet, vel quicquam aliud etiam iu-
ſtum concedat. Igitur ob hanc cauſam aliquid
promiſero, puta vt Principem exores, vt il-
lud mihi beneficium tribui facias, ex ſuffragio
ſibi obligabor, videbatur enim huiuſmodi pa-
ctionem illicitam eſſe, quod vtique non eſt,
tametſi ex hiſce ſuffragatoribus quidam re-
perti ſint infames, qui vulgò fumum vendere
dicebantur, vt apud Lampridium in Alexan-
dri Imperatoris vita legere eſt,] Et eandem
concluſionem plenè etiam confirmat *Igneus*
omnino videndus in ſolemni *repet. l. 3. §. ſub-
uenitur, num. 151. cum plur. ſeq. ff. ad Syllan.*
Cur autem in generali viſitatione contra offi-
ciales non detur copia depoſitionum teſtium,
nec fiat eorum repetitio citata parte? vide
*Io. Redin. in tract. de maieſt. princip. in ver.
ſed etiam per legitimos tramites, num.* 147.
cum plur. ſeq. quem refert *Rouit. in pragm.* 1.
de munerib. offic. nu. 5. Et an Regia pragma-
tica, quod tres teſtes ſingulares probent con-
tra officialem, habeat locum, ſi teſtes ſint me-
diatores? vide *Anto. de Bellis in ſuis varijs
tractatib. ſub titu. de indic. quæſt. 26. nu.* 15.
cum ſeq. Et an ſemel abſolutus in ſindicatu,
poſſit iterum inquiri? vide *Regen. de Ponte
in deciſ. 26. Ioan. Guttier. in practic. quæſt.
lib. 1. quæſt. 41. Rouit. in pragma. 1. de ſindic.
offic. num. 52. Maſtrill. de magiſtratib. lib. 6.
cap. 6. num. 24. cum ſequen. & Hortenſ.* Ca-
ualc. de braebio Regio par. 5. num. 138.]
69 Et denique pro huius capituli complemento
ne videatur abſurdum, quod filius puniatur
pro patre, conſiderandum eſt, quod ob deli-
ctorum atrocitatem multoties iura permit-
tunt, quod vnus quamuis innocens puniatur
pro alio, iuxta notata per *Anan. in cap. dile-
ctus 2. in 6. colum, verſic. ex atrocitate, de ſi-
mon.* quem refert *Hippol. in tract. de bannit.*
70 *in verb. atrocioribus, ſub num.* 14. Et hinc
non eſſe inconueniens, quod aliquando fiant
aliquæ rigoroſæ prouiſiones contra conſan-
guineos exulum, & bannitorum, tradit *Ioan.
Grand. in tract. de bell. exul. ſub prædicamen
to Pati, in cap. incip. quæro an conſanguinei,
fol. mihi 137. & Reg. de Ponte in tracta. de
poteſta. Proreg. fol.* 34. & alij, quos plenè re-
fert *Don Garz. Maſtrill. in tract. nuper im-
preſſo de Magiſtratib. lib. 3. cap. 4. num.* 108.
cum plurib. ſequen. Pro qua concluſione
faciunt ea, quæ ad hoc propoſitum plenè re-
fert *Flamin. Chartar in tracta. de exeq, ſent.
capto bannito, in præfat. num. 72. cum plur.
ſequen.* qui dicit v..cie ſtatutum Florenti-
num, quod propter homicidium vnius, om-
nes conſortes expellantur, ex not. per *Bald.
in l. ſi quis in tantam,* C. *vnde vi, & in l. ſan-
cimus,* C. *de pœn.* & iddem dixit *Iaſ. in §.
actiones autem, num. 71. & ſequen. inſt. de
act.* & *Ferd. Vaſq. in 3. lib. illuſtr. contro-*
71 *uerſiar. cap. 96. ſub num.* 14. Hinc notabiliter
dixit *Angel. in conſil. 63. incip. nobilis miles
Dominus Raymundus,* quod propter publi-
cam vtilitatem in Ciuitate Senarum factum
fuit decretum, quod omnes banniti Ciuitatis
ſe conſtituerent in certo loco, & infra certos
fines, alioquin ſinguli inciderent in pœnam
ducatorum mille, pro qua fieret exequutio,
etiam contra eorum coniunctos per lineam
maſculinam vſque ad quartum gradum, quod
licito iure fieri potuiſſe affirmat *Iaſ. in l. bar-
barius, num. 29. verſic. ſeptimo facit, ff. de off.*
72 *prætor.* Ex quibus, & alijs ſtante banuitorum
frequentia, cogi poſſe eorum coniunctos, &
attinentes ad præſtandum cautionem pro eis,
quod neminem offendant in perſona, neque
in bonis, pluribus rationibus nouiſſimè con-
cludit inſignis *Doctor Petr. Caball. in reſol.*
73 *crim. caſ. 149. per totum.* An autem ad huiuſ-
modi cautionem præſtandam cogi poſſint
omnes conſanguinei bannitorum, vel tantum
ij, ad quos ſpectat commodum ſucceſſionis?
vide *Sebaſtia. Guazzin. in tract. de pace, &
treg. in 2. par. quæſt. 59. per totam,* qui arguit
pro, & contra, & demum concludit, quòd co-
gi ſolum debent ad hoc onus ſuſtinendum
proximiores, ad quos ſpectare poteſt commo-
dum ſuccedendi, per ea, quæ in ſimili dixit
Cagnol. in l. quo tutela, num. 1. ff. de reg. iur.
Sed huic concluſioni obſtant notata per *Ga-
ſpar. Caballin. ſuper conſt. Marcb. lib. 4. cap.
19. num.* 2. qui dicit eſſe grauandos omnes
conſanguineos, & affines pro virili portione
abſq; gradus prærogatiua. Vnde idem Guaz-
zin. refert, quòd Sacra Conſulta ſolet obſer-
uare, quòd cogantur omnes conſanguinei, &
affines bannitorum ad cautionem præſtan-
dam, ſed deinde cogit proximiores ad rele-
uandum indemnes alios remotiores, quod
quidem videtur ſatis æquum, & rationabile.

Ve-

Verùm ego vidi per literas quondam Excellentiſſimi Comitis Mirandæ, olim huius Regni optimi Proregis, eiuſque Collateralis Conſilij ordinatum, quod circa extractationem conſanguineorum Pomponij Vollari famoſi delinquentis Ciuitatis Atrani non grauarentur, niſi illi tantum, quos realiter conſtaret habere commercium cum dicto bannito, eique opem, & auxilium præſtare, quæ prouiſiones expeditæ ſub die 11. Iunij 1582. in partium 6. fol. 62. originaliter conſeruantur penes Horatium Longobardum Secretarium Regiæ Audientiæ Salerni in eius vtiliſſimo libro fol. 928.

Finis Cap. Quinti.

CAPVT SEXTVM.

INquilinum ſicut licet expellere pro vſu proprio ob ſuperuenientem neceſsitatem, ita etiam licet eum expellere, ſi dominus indiget re locata pro vſu filij, vel patris. Hinc plenè explicatur qualis debeat eſſe neceſsitas vſus proprij, ad finem expellendi inquilinum, multiſque ampliationibus, limitationibus, & notabilibus declarationibus hæc concluſio exornatur, latè etiam declaratur an & quando ſingularis ſucceſſor teneatur ratam habere locationem factam ab eius authore? Et an antiquus conductor nouo conductori pro eodem pretio præferendus ſit? Et an famulo recedenti infra annum debeatur ſalarium? Et an debeatur ſalarium famulo, operario, & officiali, pro tempore quo fuerunt abſentes, ſeu legitimè impediti? Et an locatori liceat à locatione recedere ob neceſſariam eius refectionem? Et quid ſi conductor malè verſatur in re conducta? Et quid ſi conductor non ſoluit penſionem in tempore promiſſo? Et demum an & quando conductori ſit facienda mercedis remiſsio propter nimiam ſterilitatem paſſam in re conducta?

SVMMARIVM.

1 *Locator Dominus pro vſu proprio ob ſuperuenientem neceſſitatem poteſt expellere Inquilinum.*

Primo ampliatur, etiam ſi indiget domo locata pro vſu filij, vel patris, aut matris, num. 2.

Sed non qualibet neceſſitas vſus proprij ſufficit ad expellendum Inquilinum, nam debet eſſe vrgẽs, neceſſaria, & de nouo ſuperueniens, nu. 8.

Et cauſa debet eſſe vera, & nõ ſimulata, alias tenetur locator ad intereſſe, & punietur crimine ſtellionatus, & primus Inquilinus reintegrabitur. nu. 9.

Secundo ampliatur, nam ita etiam ex eadem ratione poterit conductor ex noua cauſa ſuperueniente recedere à conductione, nu. 23.

Limitatur primo non procedere in locatione prædij ruſtici, nu. 3.

Limitatur ſecundo, quando locator cum iuramento promiſit conductori non expellere, nu. 10.

Secus ſi promiſiſſet moleſtiam non inferre, nu. 11.

Ex noua tamen neceſſitate ſuperueniente

pote-

poterit conductor expelli, non obſtante, quod ſpecificè locator promiſerit non expellere, nu. 12.

Limitatur tertio, quando pro obſeruãtia contractus appoſita eſt ſpecialis hypotheca rei locatæ, nu. 13. Quamuis aliqui contrarium teneant, nu. 14. 15. & 16.

Limitatur quarto, quando poſt ſuperuenientem nouã neceſſitatem locator recepit penſionem rei locatæ, nu. 17. & 18. Sed hoc quidam impugnant, nu. 20. & 21.

Limitatur quinto fauore Scolarium, quia nõ poſſunt expelli ob nouam neceſſitatem locatoris, nu. 22.

4 *Locator tenetur manutenere cõductorem in pacifica poſſeſſione rei locatæ, & patientiã præſtare, aliàs agere nequit, niſi ſit renunciatum huic exceptioni.*

5 *Agens ex contractu vltro, citroque obligatorio, debet prius adimplere ex parte ſua.*

6 *Locator tenetur habitationem vacuam tradere in tempore promiſſo, aliàs* Inquilino *licebit à locatione recedere.*

7 Conductor *promittens ſoluere debitum locatoris, ſi expellatur à re conducta infra tempus, non tenetur ſoluere illud debitum.*

18 D*ominus recipiendo canonem ab emphyteota, cenſetur ei remiſiſſe caducitatem incurſam. Quamuis alij contrarium ſentiãt, nu 21.*

19 C*reditor, qui poſt reſciſſum contractum recepit tertias a debitore, videtur tacitè receſſiſſe à reſciſſione.*

23 C*onductor ex noua cauſa ſuperueniente poteſt à conductione recedere.*

24 *Inquilinus ſi infra annum recedat à domo ob peſtem, vel timore malorum ſpirituum, vel aeris corrupci, non tenetur ſoluere penſionem pro futuro.*

25 C*onductor exterus per annum, ſi iuſſu Superioris reuocetur in patriam, non tenetur ſoluere penſionem niſi pro rata temporis, quo habitauit, & nu. 26.*

26 C*orrelatiuorum eſt natura. Et ideo ſicut conductor impeditus vti frui re conducta facto locatoris, non tenetur ſoluere penſionem, ita etiam ſi ante tempus ſua culpa recedit, tenetur integram penſionem ſoluere, etiam ſi dominus eam alteri ſublocauerit.*

27 *Singularis ſucceſſor non tenetur ſtare colono.*

Quid ſi fuerit appoſita ſpecialis hypotheca, nu. 15. & 16.

Sed non poteſt cogere colonum inuitum ad perſeuerandum in conductione, nu. 28.

Regula principalis procedit, quando ſucceſſio ſit per extinctionem, & priuationem Iurium locatoris, ſecus per tranſlationem, nu. 29.

Tenetur tamen ſtare colono pro eo anno, quo fuit facta impenſa in ſeminando, nu. 32.

Ita è conuerſo, colonus terram dimittere nõ poteſt in dicto anno, eod. nu. 32.

30 *Prælati ſucceſſor non tenetur habere ratam locationem factam à ſuo prædeceſſore.*

Primo fallit, ſi fuerit facta nomine Eccleſiæ, eo. nu. 30.

Secundo fallit in tranſactione iurium neceſſaria, nu. 31.

33 C*onductor ſicut non cogitur continuare, ita locator non cogitur relocare etiam oblata à primo conductore alia penſione tam in prædio vrbano, quam in ruſtico.*

34 C*onductor an admitti debeat ad probandam nouam locationem per teſtes.*

35 *L. quoties, C. de rei vend. an habeat locum in contractu locationis.*

36 *Famulus ad annum conductus, ſi recedat infra tempus, non debebitur ei ſalarium.*

Si tamen ei Dominus ira motus dicat, vade per viam tuam, non eſt iuſta cauſa recedendi, nu. 37.

38 *Famulo debetur ſalarium etiam tempore infirmitatis.*

39 *Famulo an debeatur ſalarium, ſi ex pacto nõ fuit conſtitutum, & ſi eſt creditor pro ſalario, an ei liceat tantundem domino ſubripere, nu. eod.*

40 *Operarius qui locauit operam vnius diei, ſi fuit pluuia impeditus, an debeat habere integram mercedem.*

Et quid ſi fuerit promiſſum, prout ſoluitur ab alijs, remiſſiuè.

41 *Officiali debetur ſalarium pro tempore, quo fuit abſens cum licentia ſui ſuperioris.*

Fallit ſi tempore abſentiæ fuit alter deputatus in cauſa, nu. 40.

Officialis ſuſpenſus ab officio ſi reintegretur, non recuperat ſalarium, nec emolumenta medij temporis, nu. eod.

Officialis per delictum ſuſpenſus ab officio, an habeat ſalariũ pro eo tempore quo fuit toleratus, nu. eod.

Officialis cui aliquod negotium cõmittitur, ſi in vna die expediat, quod in duobus erat expediẽdum, debetur duplicatum ſalariũ, & econtra ſi moratur vltra quã expediat, tenetur reſtituere illud plus, nu. eod.

42 *Locatori licet à locatione recedere.*

Primo, quando res locata indiget refectione.

Secundo, ſi conductor malè verſatur in re cõducta.

Et

Et tertio ob non ſolutam debitam penſionē, eum nu. ſeqq.

44 Inquilinus reponi debet in priſtinam conductionem, poſtquam domus eſt refecta.

45 *Expenſæ neceſſariæ pro refectione rei conductæ ad locationem pertinent.*

47 *Emphyteota expelli poteſt, ſi malè verſatur in re conducta, & num. 48. 50. vſque ad 58.*

49 *Arbores vi ventorum euulſæ ad fundi dominum ſpectant, non ad conductorem.*

50 Colonus, *vt propter deteriorationem poſſit expelli, tria concurrere debent.*

51 Colonus *non eſt expellendus ob inciſionem trium arborum, & an ob mediocrem deteriorationem priuari debeat, nu. 52.*

53 *Deterioratio intelligitur, dummodo tendat ad perpetuam fundi deuaſtationem, & ex dolo lata, & leui culpa, & ideo nō tenetur conductor de incendio proueniente ex leuiſſima culpa, nec de furto, nu. 54.*

55 *Expulſionis pœna nō procedit, ſi colonus incidit arbores antiquas, vel ad vſum deſtinatum, ſeu corruptas, & ſupplantet alias, & nu. 56.*

57 *Arbores eremiales quæ dicantur, & quæ ſit ſylua cedua, remiſſiuè.*

58 *Conductor ducens meretrices in re cōducta, dicitur malè in ea verſari.*

59 *Locatio ad tempus efficitur perpetua, ſi induſtria coloni fundus ſterilis efficiatur fructuoſus, & nu. 60.*

61 Conductor *expelli poteſt, ſi penſionem non ſoluit in tempore debito, & nu. 62. 63. 70. 71. 72. & 73.*

Conductores *tenentur pro rata, eo. nu. 61.*

Conductor *ſi aliquid anticipatè ſoluit, illud excomputare poteſt in primo termino ſolutionis faciendæ.*

63 Colonus *penſionem ſoluere tenetur poſt fructus perceptos.*

64 Dominus *in fundo proprio habet hypothecā legalem, & priuilegiatam.*

Et poteſt cogere colonum ad vendendum ſibi fructus, potius quam alijs pro eodem pretio.

65 *Mutuans ſemen præfertur creditoribus anterioribus ſuper fructibus ex eo peruentis.*

Et præfertur etiam domino fundi, ſi habet ſpecialem hypothecam, nu. 66.

67 *Vendens herbam Paſtoribus pro alendis animalibus, præfertur creditoribus anterioribus.*

Idem prælationis priuilegium competit Aduocatis, & procuratoribus pro eorum ſalarijs, eo. nu. 67.

An autem eadem prælatio competat domino pro pretio rei venditæ; Et quid in venditore mercium? Et quid in re empta ex pecunia creditoris? Et an detur prælatio inter creditores ad emendum officium. Et an detur prælatio aduerſus dotem? Et an is de cuius pecunia fuit ſatisfactum antiquo creditori ſubintret in eius locum ſine ceſſione? eo. nu. 67.

68 *Locator pro tacita hypotheca quā habet ſuper bonis inuectis, & illatis, an præferatur anterioribus, & nu. 69.*

Et hæc hypotheca eſt adeo priuilegiata, quod poteſt fieri exequutio in bonis clerici inquilini, in libris ſcholaris, & contra minorem, eod. nu. 69.

Ius exequutiuum ceſſat, ſi bona inuecta ſunt diſtracta penes tertium, nu. 70.

Et an competat contra ſubconductorē? ibid.

Et an pro tacita reconductione agi poſſit via exequutiua? ibid.

73 *Solutio præterita probatur per vltimas ſolutiones, & ex alijs præſumptionibus, & nu. 74.*

Quid ſtante pacto, quod ſolutio nō probetur niſi per ſcripturam, nu. 75. remiſſiuè.

76 Conducens *aliquot introitus ſecundum liſtam oſtenſam, ſi aliqua partita non ſit vera, an retineant penſionem pro rata.*

Si in venditione alicuius oppidi aſſeratur eſſe tot fumantes, & poſtea reperiatur minor numerus, an ſit facienda diminutio pretij? eod. nu. 76.

Et quid in augmento cuius beneficio cedat? ibidem remiſſiuè.

77 *Remiſſio mercedis in quibus caſibus ſit facienda conductori, remiſſiuè.*

78 *Sterilitas qualis eſſe debeat in fructibus, vt competat remiſſio mercedis, & pro quota parte, remiſſiuè.*

79 Conductor *an teneatur denunciare ſterilitatem domino pro obtinenda remiſſione mercedis, remiſſiuè.*

80 *Remiſſio mercedis an fiat, quando damnum contingit in fructibus à ſolo ſeparatis, remiſſiuè.*

Et quid ſi fuit damnum illatum ab inimicis locatoris, nu. 81. remiſſiuè.

82 *Remiſſio mercedis an competat in contractu cenſuali, remiſſiuè.*

Et quid in contractu emphyteotico, num. 83. remiſſiuè.

84 *Emphyteotæ an ob deuaſtationem maioris partis rei liceat eam domino renunciare, remiſſiuè.*

Quid ſi res tractu temporis efficiatur iniqua, nu. 85. remiſſiuè.

An

An autem ſi ſoluat canonem immoderatum poſſit petere reduci ad iuſtam penſionem, nu.86.remiſsiuè.
87 *Remiſsio mercedis an competat in venditione vectigalium,remiſsiuè.*
88 Conductor *molendini, qui fuit per aliquod tempus impeditus molere, an teneatur ad integram penſionem,remiſsiuè.*
89 *Remiſsio an ſit facienda in contractu venditionis,in quo ſit ſolutio annuatim,remiſsiuè.*
90 *Ad remiſsionem venditor non tenetur,ſi cõtingat damnũ in fructibus, vel in re medio tempore,ſi fuit habita fides de pretio, cum reſeruatione dominij.*
91 *Remiſsio an ſit facienda,ſi ſit renunciatum caſibus fortuitis, ſuperueniente inſolita ſterilitate,remiſsiuè.*
92 *Fortuitus caſus,vel inſolitus,an dicatur factum Principis,remiſsiuè.*
93 R*emiſsio penſionis an ſit facienda in beneficijs eccleſiaſticis,remiſsiuè.*
94 Conduct*or ſi promiſit certam partem fructuum ex fundo,ex quo tantum non percepit, an teneatur aliunde ſupplere, vel æſtimationem ſoluere,remiſsiuè.*
95 *Locuſtarum voracitatem inter caſus fortuitos connumeratur? & an poſsint huiuſmodi animalia excommunicari?*
96 *Fabri locantes eorum operas pro aliquo ædificio contrahendo, ſi poſtea corruat, aut reperiatur vitioſum,an teneautur ad refectionem?*

1 EIuſdem quoque vnionis inter patrem, & filium vis operatur, quòd ſicut Dominus pro vſu proprio ob ſuperuenientem neceſſitatem poteſt inquilinum expellere, ex regula *tex. in l. æde,C.locati,& in cap.propter ſterilitatem,*
2 *eod.titu.* Ita etiam eadem facultas ſibi conceditur,ſi indiget domo locata pro vſu filij vxorem ducentis, vel quia eius pater, aut mater ex aliqua noua, & honeſta cauſa eius domus habitatione indigeant,prout in vtroque caſu dicit notabiliter *Bald.in ead.l. æde, num.* 11. quem refert,& ſequitur *Anton. Gomez in 2.*
3 *tom.varia.reſol.cap.3.ſub num.6.in fi.* Quæ concluſio notabilis quidem eſt, nam dictæ legis diſpoſitio ſtrictam interpretationem recipit, & extenſionem non patitur, cùm particulare priuilegium inducat, adeò quòd dum loquitur de locatione domus, extendi non debet ad locationem prædij ruſtici, vt animaduertit idem **Anton.** *Gomez in eodem*
loco ſupra cita. cum quo concordat *Vincen. Carrot. in tracta. de locat. & conduct. in 4. par.ſub tit.de recuſat. in 2. quæſt. num. 35.*
4 *fol. mihi* 190. Regulariter enim locator tenetur durante tempore locationis conductorem manutenere in pacifica poſſeſſione rei locatæ, & patientiam præſtare, alioquin non poteſt agere ad pretium, nec inſtrumentum affictus liquidare via executiua, cùm ipſi incumbat onus probandi, quòd patientiam præſtitit, præterquam ſi huic beneficio fuiſſet per conductorem ſpecificè renunciatum, iux. not.in *l. quæro, §.inter locatorem, ff. locat.* plenè per *Cacheran.in deciſio. Pedemon.* 50. *Vrſill.in deciſio.*233.*num.*4. *& ſeq. Hippol. in ſing.*293.*Dec.in conſi.*421.*Rolan.à Vall. in conſi* 69 *per tot.lib.*4.*& in conſi.*99.*nu.*6. *& ſeq.volum.eodem,& Natt. in conſil.* 360.
5 *lib.*2.Nam quando quis agit ex contractu vltro,citroque obligatorio, tenetur ante omnia docere, quòd adimpleuit ex parte ſua, *l. Iulianus,§.offerri,cum ibi not.per Doctores,ff. de act.emp.* vt in ſpecie refert *Franciſc. Becc. in conſi.*45.*nu.*6.*& per tot.* & alij, quos pleniſſimè cumulant *Cæſar Barz.in deciſio. Bonon.*17 *num.*1.*cum plur.ſeq.* & latè *Vincen. Carrot.in tracta. de locat. & cond.in* 4.*par.*
6 *ſub tit.de euict.per tot.fol.* 197. & *ſeq.* Imo locans domum tenetur eius habitationem vacuam tradere in tempore promiſſo,aliàs inquilino licet à locatione recedere, iuxta ea, quæ pulchrè tradit *Hieron.Gabr.in conſ.*75.
7 *per totum, lib.* 1. Vnde ſi conductor alicuius rei ſe obligauit per publicum inſtrumentum ad ſoluendum aliquod debitum locatoris,& aliquo caſu expellatur à poſſeſſione rei conductæ infra tempus, non tenetur ad ſolutionem illius debiti, cuius onus in ſe ſuſceperat intuitu illius conductionis, vt notabiliter dixit *Gulielm. de Cun. in fine,ff. de conſtit.pecun.* cum quo concordat ibidem *Bald.*& *Angel.num.*2.& idem affirmat *Pau. de Caſtr.in l.cùm mulier,la ſeconda,num.*3.
8 *ff.ſolut. matrimo.* Sciendum tamen eſt,quòd non quælibet neceſſitas vſus proprij ſufficit ad expellendum inquilinum, ſed opus eſt, quòd ſit vrgens, & neceſſaria, ac de nouo ſuperueniens poſt contractum locationis, vt notat *Bald.in eadem l.æde,nu.*7.*Ant. Gomez in d.cap.*3.*ſub nu.*6.*verſ. Item quando locator, &* Carrot.*in d.quæſt.*3.*num.*7.*&*
9 *ſequen.* Et cauſa debet eſſe vera, & figurata, alioquin ſi dominus ſub prætextu nouę neceſſitatis expellit inquilinum, aſſerens ſe velle rem locatam pro vſu proprio, & deinde eam locet alteri, non ſolum tenetur conductori ad intereſſe, ſed etiam ob falſam aſſertionem

pu-

punitur crimine ſtellionatus, & ſi inquilinus
petat ſe reinueſtiri de habitatione, debet in
ea reintegrari, vt pulchrè inquit Bal. in d. l.
* ade, num. 13. in verſ. Sed quis ſi dominus.
10 [Imò etiam ſi ſpecifice facta eſſet locatio cũ
reſeruatione proprij vſus, eam reſeruatio-
nem intelligendam eſſe de nouo vſu neceſſa
rio, prout iura volunt, non autem de volun-
tario, & ſine noua cauſa, ſingulariter probat
Fontanell. in tra. de pact. nuptial. clauſ. 4.
gloſ.9. par.4. num.68. cum ſeq. fol. mihi 108.
Ceſſat autem dictæ legis diſpoſitio, quan-
do locator promiſit etiam cum iuramento
conductorem non expellere, tunc enim vt ea
verba aliquid operentur, cenſetur etiam huic
beneficio proprij vſus renunciatum, prout
in ſpetie tenuit Angel. in eadem l. ade, quem
refert Dec. in l. fin. num.7. ff. ſi cer. pet. & in
conſ.292. nu.3. Hiero. Grat. in conſ. 69. num.
20. & in conſ.139. nu.20. li.2. Natt. in conſ.
481. nu.19. lib.3. Seraph. in tract. de priuil.
iuram. in priuil.49. nu.48. & alij quos refert
Burſat. in conſ.422 nu.2. lib 4. plenè Surd.
in conſ.103. per totum, lib.1. & Stefan. Gra-
tian. in deciſ. 119. nu.13. & in addit. ad ean-
11 dem deciſ. nu.1. cum ſeq. Secus verò dicen-
dum eſſet, ſi locator ſimpliciter promiſiſſet
moleſtiam conductori non inferre, vel ſi lo-
catio facta eſſet a procuratore non habente
ſpeciale mandatum ad renunciandum huic
beneficio, iuxta ea quæ pulchrè tradit Natt.
12 in conſ.25. per tot. lib.1. Verum etiam in
caſu quo locator ſpecificè promiſit condu-
ctorem non expellere, quòd tunc non cenſea-
tur adempta facultas eum expellendi ob no-
uam neceſſitatem ſuperuenientem pro vſu
proprio, tenuit Natt. in conſ.416. num.7. &
per tot. lib.2. & eadem opinionem approbat
Couar. in 2. lib. variar. reſolut. cap.15. nu.4.
verſ. ex quo mihi dubia & plenè Iacob. Can-
cer in primo lib. variar. reſol. cap.14. de locat.
13 & conduc. num. 10. Præterea aliqui dicunt
non habere locum dictæ l. diſpoſitionem
quando in inſtrumento locationis pro ob-
ſeruantia contractus appoſita eſt ſpecialis
hypotheca eiuſdem rei locatæ, prout tenue-
runt Alex. & Caman. in l. ſi filio familias, §.
ſi vir in quinquennium, ff. ſol. matr. et Ca-
cher. in deciſ.136. nu.2. quos refert Burſat.
in d. conſ.422. nu.1. quam opinionem veram
eſſe affirmat Barboſ. in l. ſi filio familias, §.
14 fin. nu.36. ff. ſol. matr. Sed contrarium etiã
in his terminis tenuit Natt. in d. conſ.25. lib.
1. et in conſ.416. nu.9. et ſeq. lib.2. cum quo
concordat etiam Couarr. in d. cap.15. nu.4.
15 Licet enim ſpecialis hypotheca rei locatæ
operetur, quod conductor non poſſit expel-
li a ſingulari ſucceſſore, prout limitando tex.
in l. emptorem C. locati, affirmat Couarr. in
eodem cap.15. num.3. idq; verum ſit etiam ſi
in contractu locationis adſit pactum de non
alienando cum generali bonorum hypothe-
ca, vt plenè teſtantur Franc. Becc. in conſ.80
per tot. & alij plenè relati per Pet. Duen. in
reg.240. in 7. limit. hac ſolum conſtituta dif-
ferentia, quod quando in contractu locatio-
nis adeſt ſolũ generalis hypotheca, tunc con-
ductor non poteſt expelli, niſi prius per no-
uum emptorem ſibi ſoluatur intereſſe, pro
quo habet rei retentionem, quando verò
adeſt etiam ſpecialis hypotheca rei locatæ,
tunc nullo modo expelli poteſt durante tem-
pore locationis, non obſtante quod nouus
emptor velit ſoluere intereſſe, prout ex ma-
gis communi Doctorum ſententia plenè di-
ſtinguendo refert Surd. in conſ.331. num.18.
cum plur. ſeq. et nu.26. cum ſeq. lib.3. Vel ſe-
cundum aliorum ſententiam, ſiue in contra-
ctu locationis adſit generalis, ſiue ſpecialis
hypotheca, conductor expelli non poteſt à
nouo emptore, niſi prius ſoluto intereſſe, iu-
xta plenè not. per Aluar. Velaſq. in 1. lib.
conſultat. Regni Luſit. conſult. 76. per tot.
ſed ſi cum hypotheca concurrit quoque iura-
mentum, tunc præcisè ſingularis ſucceſſor
tenetur ſtare contractui locationis, & etiam
ſoluendo intereſſe non poteſt conductorem
expellere, vt plenè teſtantur Natt. in conſ.
426. nu.4. Io. Guttier. in tract. de contract.
iurat. cap.39. nu.7. Vinc. de Franch. in deciſ.
302. nu.5. & per tot. & nouiſſimè Gaſp. Theſ.
in quæſt. forenſ. 13. nu.9. & ſeq. lib. 2. pro
qua opinione iudicatum fuiſſe per Rot. Lu-
cenſ. refert. Magon. in deciſ.97. num.23. &
ſeq. & quod iuramentum iddem operatur ac
ſi eſſet pactum de non alienãdo, dicit Io. Gut-
tier. in repe. l. nemo poteſt, nu.45. ff. de leg.1.
* [& idem eſſe ſi locator cum iuramento vel
data fide promittat locationem obſeruare,
& nullo modo contrauenire, plenè probant
Surd. in deciſ.225. & Fontanell. in d. tract.
de pact. nuptialib. clauſ.4. gl.25. ſub nu.69.
cum ſeq. Quæ communis concluſio, quod
conductor, quando pro obſeruantia locatio-
nis adeſt generalis hypoteca cum iuramento
à nouo domino expelli non poſſit etiam ſi
offeratur intereſſe, multo fortius procedit
quando nouus emptor ſciuit rem venditam
eſſe locatam, vt affirmant idem Surd. in d.
deciſ.225. nu.21. & in deciſ.264. nu.6. & ple-
nius in deciſ. 265. & Fontanell. in eadem
16 gl.25. nu.79. cum ſeq.] Diuerſa tamen deci-
ſionis ratio viget quando dominus inquilinũ
expellit ex noua cauſa ſuperueniente pro

vſu proprio, hoc enim caſu ex legis ordina-
tione locatio finitur in totum,& contractus
etiam inuito conductore, penitus diſſoluitur
& ideo hypotheca ſuper eo appoſita nihil
operatur, nam extinguitur cum ipſo contra-
ctu, tanquam quid acceſſorium, ex regula
tex. in l. cum principalis, ff. de regul. iur. Nõ
autem idem eſt, quando ſingularis ſucceſſor
vult à locatione recedere, nam tunc locatio-
nis contractus ſtat in ſuo robore. Verum
qnia perſonalis obligatio, quà tenebatur lo-
cator ad eius obſeruantiam, non tranſit ad
ſingularem ſucceſſorem, ideo nouus domi-
nus poteſt ab ea recedere, ſed ſi inquilinus
habet pro obſeruantia contractus hypothe
catam domum, tunc datur eius retentio pro
intereſſe, nam hypotheca adhuc durat, cum
non ſit diſſolutus contractus, quod patet ex
eo; quia inquilinus poteſt agere ex conducto
contra locatorem pro intereſſe, *l qui fundũ*
& *l. ſi merces § 1 ff. locati.* Hanc differentiam
pulchrè conſiderat *Nat. in d. conſ. 416. num*
10: *cum plur. ſeq. lib.* 2 qui aliam quoque
differentiæ rationem conſiderat in *d. conſ.* 25
nu. 5. & *ſeq.* quod quando nouus dominus
expellit conductorem, tunc oritur actio ad
intereſſe contra locatorem ob inobſeruan-
tiam contractus, & ideo ratione hypothecæ,
quæ conſtituit ius in re, datur eiuſdem rei lo-
catæ retentio, quando verò inquilinus expel-
litur ab eodem locatore ob nouam neceſſita-
tem ſuperuenientem pro vſu proprio, tunc
nulla datur conductori actio pro intereſſe,
ex quo eijcitur lege permittente, & ideo ni-
hil ei prodeſt hypoteca ad finem retinendi.
17 Inſuper aliqui limitant eiuſdem l. prouiſio-
nem non procedere, quando dominus poſt
ſuperuenientem nouam neceſsitatem rece-
pit penſionem rei locatæ ab inquilino, cum
tunc videatur tacitè renunciaſse huic bene-
ficio, vt in ſpecie inquit *Corn. in conſ.* 103.
ſub nu. 15. *lib.* 2. quem refert *Ant. Gabr. in*
3. *lib. commun. concl. ſub tit. de locat. concl.*
18 3. *in fi.* Quæ concluſio confirmari videtur
ex eo quod in ſimili communiter Doctores
affirmant, quod dominus recipiendo cano-
nem ab emphyteota, cenſetur ei remiſiſse
caducitatem incurſam, vt poſt alios plenè
refert *Surd. in deciſ.* 317. *nu.* 1. *cum plur. ſeq.*
19 Sicut etiam creditor, qui poſt reſciſsum cõ-
tractum recepit tertias à debitore, videtur
tacitè à reſciſſione facta receſiſse, prout mi-
hi probare videtur *tex. not. in l.* 2. *C. de iur.*
dom. impetr. ad cuius ornatum videnda ſunt
quæ tradit *Barbat. in c. cum acceſſiſſent, nu.*
18. *de conſt.* & *in c. noſtra, nu.* 95. *de reſcrip.*
Gozad. in conſ. 23. *per tot.* & faciunt quæ pul-
chrè ad iddem propoſitum refert *Frãc. Becc.*
in conſ. 45. *num.* 4. *lib.* 1. *& Lud Morot. in*
conſ. 40. *nu.* 1. *& ſeq.* & pleniſſimè *Stephan.*
Gratian. in 2. *lib. diſcept. forenſ. cap.* 301. *nu.*
36. *& ſeq.* & latius *in cap. ſeq. per tot.* Verũ
20 ſupradictam limitationem impugnat *Vinc.*
Carroc. in d. tract. de locat. & conduct. in 4.
par. ſub tit. de recuſ. q. 2. *nu.* 28. *fol.* 190. di-
cens, quod ſi pactum, & ſpecialis hypotheca
tollere non poſſunt hoc beneficium à iure cõ-
ceſſum, multo fortius tacita remiſſio non
debet plus operari, quam expreſſa, nec vale-
re argumentum à tacita remiſſione caduci-
tatis, quæ inducitur per receptionem cano-
nis, quæ eſt odioſa, ad remiſſionem proprijs
vſus ob neceſſariam indigentiam, quæ eſt res
fauorabilis, cum ſit fundata in æquitate.
21 Pro qua opinione addo, quod etiam caduci-
tas, quæ eſt odioſa, non cenſetur remiſſa per
receptionem canonis præteriti temporis,
ſecundum *Bart. in l.* 2 *nu.* 8. *C. de iure empb.*
& alios, quos refert *Surd. in d. deciſ.* 317. *nu.*
18. *cũ plur. ſeq.* poſsũt enim ſimul ſtare, quod
recipiatur penſio præteriti tẽporis, & quod
emphyteota poſſit expelli, & ideo per ele-
ctionem vnius, non cenſetur alteri renuncia-
tum, vt multis authoritatibus ibidem pro-
bat idem *Surd. nu* 24. & *ſeq vſq; ad fi.* quod
confirmatur ex pluribus alijs ſimilibus rela-
tis per *Ludouic. Morot. in d. conſ.* 40. *num.* 15
22 *& ſeq.* Et demum limitatur ſupradicta con
cluſio, quod non procedit fauore ſcholarium
qui expelli non poſſunt a domo conducta,
etiam ob nouam neceſſitatem locatori ſuper
uenientem, vt notabiliter inquit *Rip. in l.* 1. *in*
fi. ff. ſolut. matr. & Rebuff. in tract. de priuil.
ſcholar. priuil. 8. quos refert *Petr. Duen. in*
reg. 213. *in* 1. *amplia. & Carroc. in loco ſu-*
pra cit. nu. 36. [& *Coſm. Nepit. in conſuetu.*
catinenſ. vn. ſub tit. 29. *de locat. apotec.*
23 *nu.* 6.] Sciendum autem eſt, quod ſicut lo-
catori ſuccurritur, vt ratione proprij vſus ex
cauſa ſuperuenientis neceſſitatis poſſit inqui
linum expellere, ita etiam ex eadem ratione
poterit conductor ex noua cauſa ſuperue-
niente à conductione recedere, vt notabili-
ter affirmat *Hipp. de Marſ. in ſing.* 615. ita
ampliando diſpoſitionem *d. l. ædes C. locati.*
24 Vnde ſi inquilinus infra annum recedat a
domo conducta ob ſuperuenientem peſtem,
ſeu aeris corrupti timorem, vel ob metum
malorum ſpirituum, non tenetur ſoluere pẽ-
ſionem pro futuro tempore, quo domum va-
cuam dimiſit, vt pulchrè notat *Iaſ. in addit.*
ad Abbat. ſuper. Port. in §. fi. inſt. de locato, quẽ
refert *Ant. Gomez. in* 2. *tom. var. reſol. ſub*
tit. de locat. & condu. c. 3. *ſub nu.* 3. *verſ. ex*
quo

Digitized by Google

quo primo infero, cum alio ver. ſeq. incip. ſe-
cundo infero, & idem affirmat Regius Conſi-
liarius *Rouit. ſuper pragm. 1. de locat. nu.* 27.
25 *in nouiſſima editione*. Et hinc etiam infer-
tur, quod ſi exterus conduxit domum per an-
num, & deinde iuſſu ſuperioris reuocetur in
patriam, non tenetur ſoluere penſionem, niſi
pro rata temporis, quo habitauit, vt notabili-
26 ter conſuluit *Soc. iun. in conſ.* 120. *lib.* 3. Quæ
concluſio præcipuè fundatur in natura cor-
relatiuorum, quorum eadem debet eſſe diſpo
ſitio *l.* 1. cum ibi not. per *Bald. C. de cupreſſ.*
lib. 11. adeo quod poſito vno de correlatiuis,
neceſſariò præſupponitur & reliquum, *l. fi.* C.
de indic. viduit. toll. Vnde ſicut quando con-
ductor eſt impeditus vti frui re conducta fa-
cto locatoris, non tenetur ad penſionem, ſed
poteſt contra ipſum locatorem agere ad inte-
reſſe, etiam lucri ceſſantis, *l. ſi in lege, §. ſi colo-*
nus, ff. locati, Menoch. in conſil. 27. *nu.* 54. *&*
in conſ. 55. *nu.* 14. ac poteſt etiam à conductio-
ne diſcedere, iuxta not. per *Rolan. à Vall. in*
conſi. 69. *nu.* 22. *& ſeq. lib.* 3. *& Franc. Becc.*
in d. conſi. 45. *nu.* 20. *& ſeq.* quos refert *Surd.*
in deciſio. 253. *nu.* 18. *& ſeq.* Quod procedit
etiam in conductore plurium rerum, qui ſi
vna ipſarum frui non poſſit, poteſt in totum à
conductione recedere, vt dixit *Imol. in conſi.*
39. quem refert idem *Surd. in deciſ.* 295. *nu.*
17. Ita etiam ſi conductor recedit abſque cau-
ſa infra tempus conductionis, tenetur ſoluere
integram penſionem, vt patet ex notatis per
Bald. in conſi. 325. *lib.* 3. quem refert *Rolan. à*
* *Vall. in conſi.* 69. *nu.* 22. *lib.* 4. [Quæ conclu
ſio fundatur in apertiſſimis verbis *tex. in l. ſi*
in lege, § ſi domus, ff. locati, vbi *Pau. de Caſt.*
nu 2 notabiliter quærit, an ſi dominus ſtatim
poſt receſſum conductoris domum, vel fun-
dum alteri locauit pro eadem, vel maiori
penſione, ita vt nullo modo remaneat in
damno, poſſit nihilominus à primo conducto-
re recedente integram penſionem totius tem
poris exigere? Et licet primo arguat pro par-
te negatiua, per *tex. in l. ſed addes, §. pen. &*
fin. ff. locati, & in l. diem functo, ff. de offic.
aſſeſſor. Nihilominus contrarium concludit
ob generalitatem verborum dictæ *l. ſi in lege,*
§ ſi domus, quæ loquitur indiſtinctè, contra-
rijs autem iuribus reſpondet, quod in illis ca-
ſibus conductor non erat in aliqua culpa, ſeu
dolo, ſed quando ſine cauſa recedit, quamuis
nihil locatoris interſit, nihilominus inte-
gram penſionem exigit loco pœnæ, quod dicit
eſſe menti tenendum tanquam ſingulare, &
non tactum ab alijs; hanc autem concluſio-
nem procedere, quando ſecunda locatio facta
eſſet cum reſeruatione iurium, inquit *Ioan.*
Baptiſta Cott. in tract. de ration. rata, quæſt.
27 141. *num.* 7.] Eademque ratione ſicut ſin-
gularis ſucceſſor non tenetur ſtare colono, ex
regula *tex. in l. emptorem, C. locati, & in l. ſi*
filiofamilias, §. ſi vir, ff. ſolu. matrim. quam
pluribus ampliationibus, & limitationibus
exornant *Couarr. in ſecundo lib. varia. reſol.*
cap. 15. *& Duenn. in reg* 240. Ita quod etiam
colonum partiarium à nouo emptore expelli
poſſe, concludit *Vincen. de Franch. in deciſ.*
334. & licet aliter ſenſerit Senatus Pedemon
tanus, vt patet ex notatis per *Cacheran. in*
deciſio. 82. *& Theſau. in deciſio.* 55. eis tamen
benè reſpondet *Dominus de Franch. in dict.*
deciſio. 334. cuius authoritati valde deferen-
dum eſt, cum ita iudicatum fuiſſe referat per
Sacrum Conſilium, cum qua deciſione con-
cordat etiam *Marta in voto* 139. *per totum.*
28 Iddem quoque è conuerſo dicendum eſt,
quod nouus dominus non poteſt cogere co-
lonum inuitum ad perſeuerandum in condu-
ctione, quia contractus claudicare non debet,
vt poſt alios refert *Surd. in deciſio.* 52. *nu.* 9.
29 Animaduertendum autem eſt, quod regula
prædicta, quod ſingularis ſucceſſor non te-
netur habere ratum contractum locationis
ſui prædeceſſoris, præcipuè procedit, quando
ſucceſſio fit per extinctionem, & priuatio-
nem iurium locatoris, ſecus vero quando fit
per iurium translationem, prout pulchrè con
ſiderat *Iacob. Mandell. in conſi.* 108. *num.* 1.
cum quo concordant *Cacheran. in deciſio.* 82.
num. 3. *Surd. in deciſio.* 40. *num.* 10. *Vincen.*
de Franchis in deciſio. 216. *num.* 5. & *Ma-*
30 *ſtrill. in deciſio.* 5. *nu.* 2. Et hinc infert *Man-*
dell. in d. conſil. 108. quod ſucceſſor Prælati
non tenetur habere ratam locationem factam
à ſuo prædeceſſore, cum eius iura per mortem
ſint penitus extincta, cui opinioni inhæret
Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 40. *ſub num.*
104. Fallit autem hæc concluſio, quando lo-
catio a Prælato facta eſſet nomine Eccleſiæ,
nam tunc ſucceſſor tenetur eam habere ra-
tam, quia Eccleſia nunquam moritur, vt
benè animaduertit *Suetn. in conſil.* 32. *num.*
9. & alij plenè relati per *Aluar. Velaſq. in*
deciſio. 40 *per totam, & Surd. in deciſio.* 326.
* *num.* 6 *&* 78. [Eademque ratione, quando
res vendita retrotrahitur a vicino iure con-
grui, tunc nullo modo nouus dominus tene-
tur habere ratam locationem factam a primo
emptore, cùm eius iura ſint penitus extin-
cta, etiam ſi in locatione adſit ſpecialis hypo-
theca, & pactum de non alienando cum iu-
ramento, vt notabiliter inquit *Mantic. in de-*
ciſ. 63.

31 *ciſ 63.per totam.* Limitatur etiam ſupradicta
concluſio in translatione iurium neceſſaria,
quæ fit ab habente plenum ius in re, iuxta
notata per *Cacher.in d.deciſio.*82.*nu.*6. Vnde
redimens rem vigore pacti de retrouendendo,
tenetur ſtare locationi factæ per eum, a quo
rem reluit, vt plenè probat *Rol.à Vall in cõſ.*
49.*vol.*2.*post Bald.in l.*1.*in fi.*C.*de iure ha-*
*ſta fiſcal.lib.*10.& alij relati per *Maſtrill.in*
32 *d.deciſ.*5.*num.* 13. Ex eadem quoque regula
correlationis inter locatorem, & conducto-
rem infertur, quòd ſicut nouus emptor tene-
tur ſtare colono, ſaltim proeo anno, quo re-
peritur per ipſum colonum, facta impenſa in
ſeminando terram conductam, iuxta plenè
notata per eundem *Surd.in deciſ.*40.*per tot.*
*& in deciſio.*52.*num.*12 *Borgnin.* Caualc.*in*
deciſ. Fiuiz. 44 *num.* 23.*in* 1.*par.* & *Mar.*
Anton.Maceratenſ. in 1.*lib. var. reſol. cap.*
45.*num.*2.& *ſeq.* Ita etiam conductor pro eo
anno non poteſt terram ipſam dimittere, ſed
tenetur in affictu perſeuerare, vt inquit *Bald.*
*in d.l.emptorem,nu.*7.*verſ.ſed pone colonus,*
C.*locati*, quem refert idem *Sur.in d.deciſ.*52.
nu. 12. & *Borgn.in ead. deciſ.*44.*nu.* 24. &
idem affirmat *Rouit.in pragm.*1. *de locat.* &
*conduc.nu.*26. qui allegat *Monald. in conſi.*
33 25. *vol.*1. Eiuſdem quoque regulæ vis ope-
ratur quòd ſicut conductor finito tempore
cogi non poteſt ad continuandam cõductio-
nem, *l.inuitus*, C.*locati.* Ita etiam nec do-
minus inuitus cogi poteſt ad relocandum,
ad hoc, vt inter cos teruetur æqualitas, vt no-
tat *Vincen.de Franch.in deciſio.*406.*num.*6.
Vnde infertur, quod etiam ſi dominus vult
rem ſuam alteri locare, & primus conductor
offert idem pretium, arctanda non eſt domi-
ni libertas, quin de re ſua ad ſui libitum di-
ſponat, non obſtante prælatione per primum
conductorem petita, ex regula *tex.in l.ne cui,*
C.*locati,* & *in l. conductores, eodem titu.* licet
enim contrarium ſuadere videatur *tex. in l.*
congruit, cum ibi not per *Luc.de Penn.* C.*de*
*locat.præd.ciuil.lib.*11. Verius tamen eſt, eius
diſpoſitionem reſtringi ad caſum ſpecialem
in prædijs fiſcalibus, de quibus ille tex. ſpecifi-
cè loquitur, vt ex communi Doctorum ſen-
tentia affirmat *Fab.de Anna in conſi* 77. *nu.*
2. & *ſequen.* prout inter alios in ſpecie ani-
maduertit *Ioan.de Plat.in eadem l.congruit,*
in cæteris verò conductoribus priuatis tam
vrbanorum, quam ruſticorum prædiorum in-
diſtinctè procedit regula *d.l.ne cui,* quod nul-
lo modo dominus inuitus cogi poteſt ad relo-
candum primo conductori offerenti iddem
pretium, ſed poteſt ad ſui libitum locare cui
vult, vt benè probant *Ioan.Franc.de Ponte*
*in conſi.*23.*nu.*10.*cum plur.ſequen. Vinc.de*
Franch.in d. deciſio. 406. & plenè *Fab. de*
*Anna in d.conſi.*77. *per totum*, qui benè re-
ſpondent omnibus contrarijs, & præcipuè
not.per *Affl.in deciſ.*238. qui tenuit, in præ-
dio ruſtico præferri antiquum c onductorem,
ſecus autem in vrbano, & nouiſſimè hanc cõ-
cluſionem plenè confirmant *Steph. Gratian.*
in 2.*lib.diſcept.forenſ.quæſt.*357.*per totam,*
* & *Flamin.*Chart.*in deciſio.* 97. [Et quam-
uis poſt hæc ſcripta viderim *Iul. Cæſarem*
Ruginell.in pract. quæſt. cap. 22. *per totum,*
qui primam opinionem pro antiquo colono
tanquam æquiorem defendere conatur; Ni-
hilominus ab hac concluſione recedendum
non puto, cum etiam ex relatis per eundem
Ruginell. appareat eam eſſe magis commu-
nem, ac validioribus rationibus roboratam.
Multi vero has contrarias opiniones concor-
dãdo dicunt, quod ſaltem quando nulla adeſt
cauſa expellendi antiquum conductorem de
æquitate ſeruanda ſit ſecunda opinio, vt re-
fert *Mart. in voto* 35.*num.*12.] An autem
hæc concluſio procedat etiam in conductore
Eccleſiæ? *Vinc.de Franch in d.deciſio.* 406.
*num.*8. concludit, quòd ſic, cum qua opinione
concordat *Ricc. in deciſio.* 181.*in* 1.*par.* ſed
contrarium æquius eſſe affirmat idem *Gra-*
*tian.in d.cap.*357. *num.* 42. nam adminiſtra-
tores bonorum eccleſiaſticorum ſemper de-
bent habere præ oculis æquitatem, præſertim
cùm Eccleſia nullum damnum patiatur, quod
primus conductor præferatur ſecundo pro
eodem pretio. Animaduertendum autem eſt,
quòd hæc concluſio procedit in caſu, quo tem
pus primæ locationis eſt elapſum, tunc enim
libera eſt domini poteſtas diſponendi de re
ſua, & eam alteri locare, non obſtante, quod
primus conductor prætendat pro eodem, ſeu
34 maiori pretio præferri: & hoc eſt adeo verum,
quod etiam ſi primus conductor nollet exfra-
ctare, allegando reconductionem, quam offert
probare per teſtes, non debet audiri, ſed om-
nino cogitur exfractare, ſi reconductionem in
promptu non probat per authenticam ſcri-
pturam, prout per Sacr.Conſilium iudicatum
fuiſſe refert *Vinc.de Frãch.in deciſ.*278. alio-
quin aperiretur via fraudibus, nam ſemper
primus conductor allegaret pactum nouæ lo-
cationis, & interim nouus conductor remane-
ret ſine habitatione, vt benè conſiderant *Bal.*
& *Salyc.in d.l.ne cui, in* 2.*not.*C.*locati.* vnde
ceſſante fraude, quando reuera conſtat de no-
ua locatione per teſtes aduerſario non contra-
dicente receptos, huiuſmodi probatio iam
admiſſa non reijcitur, vt idem *de Franch.* fa-
tetur in eadem *deciſ.*278.*nu.*7. Et iddem eſt,
buan-

quando antiquus cõductor antequam veniat
tempus exfractationis, allegat nouam loca-
tionem, quam offert probare, nam tunc non
debet ei denegari terminus, & recipi eius te-
ſtes, prout bis per Sac.Conſ.iudicatum fuiſſe
refert *Reg.Conſiliar.Rouit.in commen.ſuper*
35 *prag.1.de locat.ſub nu.*17. Sed ſi eadẽ res re-
periretur fortè a domino duobus locata, tũc
ille præferendus eſſet, cui prius facta locatio,
etiã ſi ſecũdus cõductor rei locatæ poſſeſſio-
nem prius occupaſſet, nam diſpoſitio *l. quo-
ties*, *C.de rei vend.* non habet locum in cõtra-
ctu locationis, vt notabiliter affirmat *Salic.in
ead.l.quoties, ſub nu.*32. qui dicit eſſe caſum
quotidianum, & non bene à Scribentibus ta-
ctum, & licet contrariam opinionem ſtrenuè
defendant *Alex.in conſ.122.lib.5.& Soc. in
conſ.29.per tot.lib.*4. quos refert *Catel. Cott.
in memorab.in ver.locatio, &* *Couarr.in 2.
lib.var.reſol.cap.19.in fi.nu.*8. Nihilominus
recedendum non puto ab opinione Sal. quam
vti magis communem, & melioribus rationi-
bus fundatam approbant *Natt.in conſi.261.
nu.10 lib.2.Burſat.in conſi.190.nu.44 lib.
2.* plenè *Cephal.in conſi.718.num.35.* & *ſeq.
lib.5.Anto.Gam in deciſ.130.per totam*, &
alij relati per *Marium* Giurb. *in deciſio.59.
num.7.& 15.* Hinc fortè fortè inferri poteſt,
quod ſingularis ſucceſſor tenetur manutenere
officialem in poſſeſſione pro eo anno, quo iam
cœperat adminiſtrare, cum commiſſione prio-
ris domini, vt in indiuiduo affirmat *Borgnin.
Caualc.in generali repertorio ſuarum deci-
ſionum in ver.electio, & extractio, num.13.*
& cum eadem opinione concordat *Capiblãc.
in tract.de author.Baron fol.124.ſub nu.57.
& ſeq.* licet de ea dubitet *Horat. Viſcon.in
addit.ad Vinc. de* Franch. *in deciſio.216. in*
36 *verſ.hanc deciſionem.* Eademque ratione,
ſicut famulo ad annum conducto, ſi recedit
infra tempus abſque cauſa, non debetur ſala-
rium, ſi tantum damnum dominus ſentit ex
receſſu, quantum commodum habuit ex ſer-
uitio, iuxta not. per *Bald. in d.l.ade, num.8.*
Ita etiam è contra, ſi famulus ſine cauſa expel-
litur, debet habere integrum ſalarium, etiam
pro tempore futuro, vt patet ex not. per Ca-
37 *pell.Tholoſ. in deciſ.*268. Notandum autem
eſt ad hoc propoſitum, quòd ſi dominus ira-
cundia motus, dicat famulo, Vade per viam
tuam, hæc non eſt iuſta cauſa recedendi ab
eius ſeruitio, & non obſtante hac licentia po-
teſt famulus cogi ad cõtinuandum ſeruitium
vigore pacti, vt notabiliter affirmat *Gram. in*
38 *conſ.Regn.cot qui ſcienter, num.*18. Item
prætereundum non eſt, quòd famulo debetur
ſalarium etiam tempore infirmitatis, cum
non ſtet per eum, quominus ſeruiat, ex regula
tex.in l.qui operas, ff.locati, prout notat *gloſ.
in l.arboribus, §.de illo, in verb.ægrotanse, ff.*
* *de vſufruct.* [quod ampliatur etiam in offi-
cialibus, & legatis, ſi eis aliquod negotium
committitur, & in itinere infirmàtur, vt pro-
bat Franc. *Aviles in cap.prætor 54. num.2.*]
ſed hanc concluſionem non firmo, ſed remit-
to me ad notata per *Laur.Siluan. in conſi.28.
nu.23.* & *Io.Vinc.Carroc.in d.tract.de loca.
& conduct.in 1.par.ſub tit. de famul. & pe-
diſſeq.nu 23. cum plur.ſeq.fol. 35. & Hiero.
Ceuall.in commu.opin.contra commu. quæſt.*
39 288. An autem famulo debeatur ſalarium,
etiam ſi conſtitutum ex pacto non ſit? vide
Rot.Gen.in deciſio.115. per totam, quæ ple-
nè diſcuſſo articulo, concludit pro famulo,
nam dignus eſt operarius mercede ſua, *cap.
quicunque, 12.quæſt.2.* ſaltim vno ex duobus
requiſitis concurrente, ſcilicet, quòd famulus
ſolitus ſit operas locare, vel dominus pro ſi-
mili miniſterio alios conducere, nam cenſe-
tur conduxiſſe pro mercede conſueta. Alij ve-
rò dicunt, regulam eſſe negatiuam, quòd
famulis, & pediſſequis nullum debetur
ſalarium, ſi ab initio conuentum non eſt,
ſed eis ſufficit ſimplex victus, & veſtitus,
prout affirmant *Feder. de Sen. in conſil.218.*
& *ſequen. Alexan. in conſil.109. num.2.
volum.6.Natt.in conſi.376. nu.4. lib.3.* &
alij relati per Gabr. *in 2.lib.commu. concluſ.
in tit.de procur.concl.5.nu.*1. præterquam ſi
duo ſimul copulatiuè concurrant, quod famu
lus ſit ſolitus operas locare, & Dominus con-
ducere, vt ex magis communi Doctorum ſen-
tentia refert Paul. *Granut. in theorem.12.
num.12.* & *Carroc. in tract. de locat.* & *con-
duc.in 1.par.ſub titu. de famul. & pediſſeq.
quæſt.10. fol. mihi 34.* Hinc eſt, quod cum
regulariter ſcholares non ſint ſoliti dare ſa-
larium eorum famulis, ſed ſolum victum, &
veſtitum, ideo ſi famulus recedat a ſeruitio
ſcholaris, nedum aliquid ab eo petere non
poteſt ratione ſalarij, ſed etiam poſſunt ei ve-
ſtes donatæ, dum erat in eius ſeruitio, auferri,
vt notabiliter inquit *Rebuff. in tracta. de
priuileg. ſcholar. priuileg.*167. quem refert
Mart.in vot.99.in fine. In caſu vero, quo
ſalarium famulo debetur, notandum eſt, quod
ſi famulus ſurripiat domino quantum ſibi de-
betur pro ſalario, non tenetur pœna furti, vt
notant *Gram.in conſ.crim.50.num.5. & per
totum*, & plenè *Cepol. in conſi. crim.26. per
tot.* quod procedere in quolibet creditore,
qui aliter ius ſuum conſequi non poteſt, affir-
mant *Hipp.in conſ.58.nu.16. & ſeq.lib.1. &
Io.Ant.de Nigr.in cap.reg.ad hoc, num.*106.

Imò, quod etiam in foro poli ſi publicentur
monitoriæ ſub pœna, excommunicationis,
non teneatur reuelare, ex multorum ſenten-
tia refert *Baiard, in addit. ad Iul.* Clar. *in §.*
40 *furtum, num.* 87. Sed an operarius qui lo-
cauit operam vnius diei, ſi fuit pluuia impe-
ditus, debeat habere integram mercedem?
Et quid ſi fuerit promiſſa merces prout ſolue
batur ab alijs? vide in vtroque caſu *Natt.*
in conſ. 229. *lib.* 1. & in hoc ſecundo caſu vi-
de etiam *Borgn.* Cauale. *in deciſ. Fiuiz.* 26.
✱ *nu.* 47. *in* 2. *par.* [Primum autem caſum cō-
tra operarium plenè reſoluit *Io. Bapt. Coſt.*
in tract. de ratione rate, quæſt. 128. *per totã*]
41 Et quod officiali debeatur ſalarium pro tem
pore quo fuit abſens cum licentia ſui ſupe-
rioris, plenè probant *Fab. de Anna in conſ.*
42. *nu.* 25. & *ſeq. & Marc. Ant. de Amat. in*
dec. Marcb. Anch. 52. *per tot.* Sed limitatur
hæc concluſio, ſi tempore ſuæ abſentiæ fuit
alter deputatus loco ipſius in aliqua cauſa,
ex qua aliquod debetur emolumentum, nam
illud non debetur ipſi officiali abſenti, ſed il-
li, qui laborauit, vt latè conſuluit *Surd. in*
conſ. 42. *per tot. lib.* 1. Hinc eſt, quod ſi offi-
cialis ſ ſpenditur ab officio, & poſtea reſti-
tuitur de iuſtitia, non recuperat ſalarium, &
emolumenta medij temporis, nam qui non
laborat, non mãducat, vt inquit *Bal. in rubr.*
C. *de fruct.* & *lit. expen.* & in proprijs termi-
nis ita indicatum fuiſſe per Sacrum Conſiliũ
refert *Io. Vinc. de Anna in repet. c.* 1. *de vaſ*
ſall. decrep. ætat. nu. 222. *& ſeq.* & ita etiam
tenet *Garz. Maſtrill. in comment. pragm. ſu-*
per generali indul. c. 22. *nu.* 70. per tex. not.
in l. cum allegatis, C. *de re milit. lib.* 12. *& in*
l. penult. ff. eod. hanc autem concluſionem
intelligas iuxta ea, quę notabiliter diſtin-
guendo nouiſſimè tradit *Ioan. Franciſc. de*
Ponte in conſil. 133. *per totum lib.* 2. & *in*
deciſ. 25. *per totam* An autem officialis ſu-
ſpenſus ab officio propter delictum, debeat
habere ſalarium pro eo tempore quo fuit to-
✱ leratus? vide *Honded. in cõſ.* 82. *vol.* 2. * [Et
ſi officiali cõmittitur aliquod negotium pro
quo debeat ei ſolui ſingulis diebus certum
ſalarium, & in vna dieta expediat quod erat
expediendum in duabus, duplicatum ſalariũ
exigere non prohibetur, vt notabiliter affir-
mant *gl. & Cyn. in l. eos ff. de falſ.* quos re-
fert *Franc. Auileſ. in d. cap. pretor.* 54. *ſub n.*
3. *verſ. & ſi pro quolibet miliari.* Et è con-
tra ſi moratur vltra quam expediat, non de-
bet exigere illud plus, & ſi exegit tenetur ad
eius reſtitutionem, vt inquit idem *Auiles in*
42 *eodem cap.* 54. *num.* 1.] Demum pro huius
capituli complemento, poſtquam in *d. l. æde*
non ſolum permittitur locatori recedere a
locatione propter neceſſitatem vſus, ſed etiã
in tribus alijs caſibus, ſcilicet quando res lo-
cata indiget refectione, item quando condu-
ctor malè verſatur in re conducta, & quan-
do non ſoluit debitam penſionem. Ideo bre-
uiter aliqua magis notabilia circa ſingula
43 hæc tria capita attingemus. Et quoad pri-
mum, duo ſunt notanda, quorum vnum eſt,
quod ſi domus locata indiget neceſſaria refe
ctione, poteſt inquilinus expelli, ad hoc vt
domus reficiatur, & ſi renuat eam relaxare,
cogi poterit per interdictum vti poſſidetis, vt
cauetur in *l. ſi duo, §. cum inquilinus ff. vti*
poſſidet. vbi ita not. *Bar.* & *Paul. de Caſtr.* &
ratio eſt, nam impediens domum reficere, vi-
uidetur domini poſſeſſionem turbare, vt in-
quit *Menocb. in tract. de retin. poſſ. remed.* 3.
quæſt. 29. *nu.* 237. Verum poſtquam domus
refecta eſt, debet inquilinus ad priſtinam
cõductionem reponi, vt inquit *Rom. in ſing.*
232. *& Crem. in ſing.* 81. quos refert idem
Menocb. in citato loco, nu. 238. Sed hæc cõ-
cluſio non procedit è conuerſo, nam ſi inqui-
linus ob metum imminentis periculi a domo
conducta infra annum receſſit, ea poſtea re-
fecta, cogi non debet ad eam iterum habitã-
dum, nec ad ſoluendam penſionem futuri tẽ-
poris, pro ut in caſu contingenti optime fun-
dauit meus chariſſimus amicus Mutius Rec-
chus, cuius virtutibus, & eminenti doctrinæ
maximam obſeruantiam profiteor, in alle-
gationibus manuſcriptis, quas ponam in fi-
45 ne huius capituli. Alterum verò notandũ
eſt, quod expenſæ neceſſariæ pro refectione,
& reparatione rei conductæ pertinent ad lo-
catorem, *l. ex co- ducto, in prine. & l. ſi mer-*
ces, §. ſi vicino, ff. locat. Verum quia circa
huiuſmodi expenſas Doctores faciũt aliquas
diſtinctiones, ideo videas *Natt. in conſ.* 449.
num. 9. *& ſeq. lib.* 2. plenè *Menocb. in conſ.* 64
num. 17. & *ſeq. lib.* 1. *Rol. à Vall. in conſ.* 83.
per totum, lib. 4. *Borgn.* Cauale. *in deciſ. Fi-*
uiz. 44. *nu.* 48. *cum plur. ſeq.* & præcipuè *nu.*
46 57. *in* 1. *par.* Secundum caput, ex quo dixi-
mus conductorem expelli poſſe, eſt quando
malè verſatur in re conducta, idque probatur
non ſolum in *d. l. æde,* C. *locati,* ſed etiam in
l. quæro §. inter locatorem, & *in l. ſi merces §.*
culpa ff. eo. & hoc duplici modo conſidera-
tur, primo in prædio ruſtico, ſi colonus inci-
dit arbores fructiferas, iux not. in *l. in frau-*
dem, §. ſi. in ſi. ff. de iur. ſiſc. Rum. in conſ. 88.
nu. 1. *lib.* 1. & *in conſ.* 58. *num.* 3. *vol.* 3. & per
alios quos refert *Addit. ad Bertaz. in conſ.*
47 *crim.* 423. *lit.* C. *lib.* 2. Hæc enim eſt potiſſi-
ma cauſa priuandi etiam emphyteotam iure
ſuo,

ſuo. vt ex communi Doctorum ſententia af-
firmant *Iul. Clar. in §. emphyteoſis, quaeſt. 26*
Arius Pinell. in 2. par. lib. 1. C. de bon. mater.
ſub num. 60. verſ. idem in emphyteota, Rol. à
Vall. in conſ. 49. nu. 14. lib. 1 & alij quos ple-
nè refert *Aurel. Carbol. in tract. de cauſ. ex*
quib. emphit. priu. ſub tit. de cauſa priuatio.
48 *ob rei deter. nu. 2.* Quæ concluſio non ſolū
procedit in emphyteota Eccleſiæ, per *tex. in*
auth. qui rem, C. de ſacroſ. Eccl. ſed etiam in
emphyteota priuati, prout ex magis commu
ni Doctorum opinione teſtantur idem *Car-*
bol. in citato loco, nu. 4. Ioſeph Lud. in deciſ.
Peruſ. 22. nu. 4. & plenè *Barboſ. in l. diuortio*
§. ſi fundum, nu. 15. & ſeq. ff. ſol. matr. Ar-
bores enim etiam vi ventorum euulſæ, ad do
minum fundi ſpectant, non ad conductorem,
iuxta not. per *Ioſeph Lud. in deciſ. Peruſ. 5.*
in 1. par. per tot. & *Barboſ. in d. §. ſi fundum*
nu. 21. qui plenè explicat quomodo hæc con
cluſio intelligenda ſit, & eam tripliciter li-
50 mitat, vt penes eum videri poterit. Verum
ad hoc vt colonus ſeu emphyteota propter
deteriorationem expelli poſſit, tria copula-
tiuè concurrere debent. Primum ſcilicet
quod deterioratio ſit magna, quod quidem
Iudicis arbitrio relinquitur, vt plenè notant
Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſ. 78. nu. 7. &
Tiraq. in l. ſi vnquam, C. de reuocand. donat.
51 *in verb. omnia, num. 31,* Vnde expellendum
eum non eſſe propter inciſionem trium arbo
rum amigdalarum, præſertim ſi erant vetu-
ſtæ, & aliæ loco ipſarum fuerunt plantatæ, la-
tè probat *Rol. à Valle in conſ. 49. nu. 20. &*
52 *ſeq. lib. 2.* Sed hanc concluſionem aliqui li-
mitant, vt etiam ob modicam deterioratio-
nem emphyteota priuari debeat iure ſuo,
quando cum iuramento promiſit vti re em-
phyteotica arbitrio boni viri, & eam non de-
teriorare, ſed meliorare, vt conatus fuit pro-
bare *Matt. in conſ. 481. nu 14. cum plur ſeq.*
quem refert, & ſequitur *Carbol. in eodem lo-*
co ſupra cit. nu. 10 & ſeq. Verum de hac opi-
nione dubitat *Ioſeph Lud. in d. deciſ. 22. nu.*
19. affirmat tamen *num. 24.* quòd etiam ob
modicam deteriorationem conductor modi-
ci temporis tenetur domino ad intereſſe, per
tex. in l. ſi in lege, §. colonus, ff. locati & nota-
ta per *Ruin. in conſ. 58. lib. 1.* & quod contra
eum iuratur in litem, ex not. per *Plot. in l. ſi*
quando num. 190. C. vnde vi, poſt Alex. in
53 *conſ. 129. vol. 2.* Secundum requiſitum eſt,
quòd deterioratio tendat ad perpetuam fun-
di deuaſtationem, ſecus verò ſi noceat ſolū
quoad fructuum perceptionem, vt animad-
uertit idem *Ioſeph Lud. in allegata deciſ. 22.*
nu. 22. Menoch. in d. caſ. 78. nu. 6. & alij relati
per *Adden. ad Bertaz. in d. conſ. 423. in lit.*
C. verſ. ad hoc tamen & *Borg. Caualc. in*
tract. de vſufr. mulie. relic. nu. 157. Tertium
54 requiſitum eſt, quod deterioratio procedat
ex dolo, vel ſaltim ex lata, vel leui culpa, non
autem ex leuiſsima, vt poſt alios refert *Ro-*
land. à Vall. in d. conſ. 49. num. 22. lib. 2. &
Borg. Caualc. in deciſ. 32. num. 6. in 2. par.
Hinc eſt, quod inquilinus tenetur ad refe-
ctionem danni, ſi incendium immittatur in
domum conductam ob culpam ipſius, etiam
leuem, ſecus vero ſi proceſſerit ex leuiſſima
culpa, vt ex communi Doctorum ſenten-
tia affirmat *Maſcard. de probationib. in*
concluſ. 893. num. 8. ſed hoc intelligitur,
quando leuiſſima culpa proceſſit in omit-
tendo, ſecus vero ſi in committendo, vt re-
fert idem *Maſcard. ibidem num. 4.* Et in du-
bio præſumitur leuiſſima culpa in omittendo
de qua conductor non tenetur, vt pulchrè re-
fert. *Hier. Gabr. in conſ. 159. nu. 2. lib. 1.* ple-
nè *Burſat. in conſ. 59. per tot. lib. 1.* & pleniſ-
ſimè *Borgn. Caualc. in deciſ. 36. in 5. par. per*
tot. & *Hier. Magon. in deciſ. Floren. 111. per*
tot. Incendium vero dolo immiſſum grauiſ-
ſimè punitur, iuxta ea, quæ plenè refert *Petr.*
Caball. in lib. reſol. crim. cap. 22. per tot. Et
hinc eſt, quod licet regulariter vtens re con-
ducta vltra vſum deſtinatum teneatur pœna
furti, ex regula tex. in *l. ſi vt certo §. denique*
ff. commodati, & *in l. qui frumenta ff. de furt.*
cum alijs plenè cumulatis per *Couarr. in 3.*
lib. var. reſol. cap. 15. nu. 8. Hoc tamen fallit,
quando abeſt dolus, vel culpa conductoris,
vt puta ſi probabiliter credere potuit domi-
num eſſe permiſſurum, iux. not. per *Carroc.*
in tract. de locat. & conduc. in 5. par. in tit. de
furto, num. 2. & ſeq. Vnde ſi quis conducit
equum, & eo vtitur vltra locum conuentum
cum conſenſu tamen famuli locatoris, ad ali-
quid non tenetur, etiam ſi poſtea famulus
aufugiat cum equo, vt notabiliter affirmat
Hier. Magon. in deciſ. Floren 56. per tot. Qua
ratione textor, qui telam texendam condu-
xit, ſi ea fuit furto ſubtracta, excuſatur, ſi
ſuam diligentiam probat, nam de leuiſſima
culpa non tenetur, vt plenè probat *Io. Bap.*
Ladercb. in conſ. 154. per tot. & idem eſt in
creditore, cui fuit pignus furto ſubtractum,
iuxta plenè cumulata per *Cephal. in cōſ. 640.*
lib. 5. Idemque eſt in officialibus annonæ,
qui frumentum conſeruandum recipiunt, il-
ludque furto ſubtractum reperitur, eos enim
de leuiſſima culpa non teneri, plenè conſul-
uit *Honded. in conſ. 90. per tot. li. 2. poſt Hie-*
55 *ro. Grat. in conſ. 94. & ſeq. lib. 2.* Vnde hæc
pœna caducitatis, & expulſionis non proce-
dit,

Digitized by Google

dit,quando colonus, vel emphyteota incide-
ret arbores ad vſum deſtinatum, vel antiquas,
& corruptas,& alias ſupplantaret,iuxta ea,
quæ plenè refert *Carroc.in tract.de locat. & condut.in 4.par.ſub tit.de retuſat.in 7.q.nu.*
56 *20.& 24.cum ſeq.fol.191.à ter.* Hoc autem
intelligendum eſt, dummodo arbores ſubro-
gatæ in locum inciſarum, durante iure exci-
dentis creſcant in eadem qualitate, & boni-
tate,vt plenè refert *Barboſ.in d.§ ſi fundum,*
57 *nu. 19.& 21.* Quæ autem dicantur arbores
eremiales,ideſt ad cremandum deſtinatæ? &
quæ ſit ſylua cedua ,& qualiter eius arbores
excidi poſſint? optimè explicat idem *Barboſ.
in eod.§.ſi fundum,à num.1.cum plur.ſeq.&
Arius Pinel.in l.1.C.de bon.mater.in 2.par.
num.59.* Et an priuetur iure ſuo emphyteo-
ta,qui extirpauit oliuetum,& plantauit vi-
neam? vide *Aluar Velaſq.in conſult.50.per*
58 *tot.* Secundo modo conductor malè verſari
poteſt in re conducta in prædio vrbano, vt
puta ſi meretrices ducat ad domum conductã,
in quo diſtinguendi ſunt aliqui caſus , quos
conſiderat *Bald.& Salyc.in d.l.æde, C.loca-
ti,*quos refert *Menoch.in d.caſ.78.num.8.&*
59 *ſeq.*ad quos me remitto . Sed ad hoc etiam eſt
æquè priuilegiatus conductor , nam ſi taliter
verſetur eius induſtria, & labor in re condu-
cta,vt fundus ſterilis effectus ſit fructuoſus,tũc
locatio ad tempus efficitur perpetua, & tran-
ſit ad hæredes conductoris, vt notabiliter di-
xit *Barto. per illum tex. in l. quicunque, la
ſeconda,C.de omni agro deſer. lib.11.* quem
refert cum multis alijs *Hippol.in ſingu.*550.
60 Verum quomodo hæc concluſio intelligen-
da ſit? plenè explicant *Ioan.Vinc.Honded.in
conſi.85.nu.2.& nu.41.& ſeq.& per tot.lib.
1.*& latè *Burſat.in conſi.23.num.8.lib.1. &*
61 *in conſ.330.num.136.& ſeq.lib.3.* Tertium
caput , ex quo conductor expelli poteſt, eſt
quando penſionem non ſoluit, vt probatur in
*ead.l.æde, & in d. cap.propter ſterilitatem,
§.fi.* Quo caſu eum poſſe etiam propria autho
ritate expelli , ex multorum opinione affir-
mant *Carroc.in d.tit.de retuſat.q. 14. nu.16.
& ſeq.*& plenè *Gargiar.in patrocin. 100.per
tot.* licet tutius ſit iudiciariam authoritatem
implorari,vt patet ex not.per eũdem *Carroc.
ibid.nu.11.& ſeq.*cùm hoc etiam ſeruandum
eſſe in caſu finitæ locationis referat *Burſat.in
conſi.23.in fi.lib.1.* Idemque ſeruari,quando
inquilinus eſt abſens , & dominus vult domũ
ab eo derelictam ingredi , refert *Menoch. in
tract.de recuper.poſſ.rem.5. nu. 47.* Et hanc
quoque vrbaniorem viam eſſe , quando ex pa-
cto licet propria authoritate poſſeſſionem in-
gredi,teſtatur idem *Menoch.in eodem tracta.*
* *in 8.remed. num. 97.& ſeq.* [Quo caſu licet
domino propria authoritate domum clauſam
aperire, & ſi ad maiorem cautelam malit pe-
tere licentiam , debet ſtatim concedi abſque
partis citatione, vt inquit *Iacob. Cancer. in
prima par.varia.reſol. cap.14. de locato, &
conducto,nu.15.*] Nec ſine ſententia declara-
toria poſſe emphyteotam ob canonem non
ſolutum expelli, ex magis communi Doctorũ
opinione teſtantur *Carbol. in tract. de iur.
emphyt.in tit.de cauſ.priuat.ob deter. num.
18.& ſeq.*& nouiſſimè *Don Garz. Maſtril.*
* *in deciſ.193. per tot.* [Notandum autem eſt,
quod ſi duo ſcholares domum conducunt,&
vnus recedit , non debet alter cogi , niſi pro
ſua rata tantum,vt poſt *Imol. in l. ſi duo fra-
tres,ff.de acq. hæred.* refert *Coſm. Nepit. in
conſuetud. Catinenſ.vn.ſub tit. 29. de locat.*
62 *apot.num.61.fol.mihi 204.*] Ad hoc autem,
vt inquilinus ſit in mora ſoluendi, opus eſt
ſcire in quo tempore anni obligatus ſit pen-
ſionem ſoluere? In quo articulo vera eſt re-
ſolutio, quòd ſi adeſt expreſſa conuentio , vel
regionis conſuetudo,illa eſt ſeruanda, quibus
deficientibus facienda eſt ſolutio in fine anni,
vt ex multorum Doctorum authoritate reſol-
uit *Anto.Gomez in 2.lib.var.reſo..cap.3.nu.
13.*& idem affirmat *Borgn. Caualc. in deciſ.*
* *Fiuiz. 44.num.75.in 1. par.* [Vbi autem ex
more regionis in duabus vicibus eſſet facien-
da ſolutio,& conductor ex pacto aliquã ſum-
mam anticipatam ſoluiſſet , ſi poſtea dubite-
tur an illa quantitas excomputari debeat in
primo,vel potius in vltimo termino aliarum
ſolutionum faciendarum, vel pro rata? ex ma-
gis communi Doctorum ſententia concludi-
tur , quod cedere debeat in extinctionem pri-
mæ ſolutionis , niſi aliter ex pacto conuentum
ſit,vt poſt *Alex.in l.pœnales , §. annua , nu.
2.ff.ad l.Falcid.*refert *Io.Bapt.Coſt. in trac.*
63 *de ratione rata, q.8 nu. 2.*] Colonus verò
prędij ruſtici tenetur ſoluere poſt fructus per-
ceptos,nam ruſtici raròpecuniam habẽt , niſi
eam ex fructibus percipiant, vt inquit *Bald.
in eadem l.æde,ſub num.1.verſ.in colono pu-
to,* vbi ſubdit vnum valdè notandum, quòd
poteſt dominus fructus ſecatos adhuc in fun-
do exiſtentes retinere loco pignorum, & pro-
hibere,ne illos colonus exportet,quam ſentẽ-
tiam ſequitur quoque *Iaſ.in l.item quia , nu.*
64 *17.ff.de pact.* Nam in his fructibus natis in
proprio fundo , habet dominus hypothecam
legalem,& priuilegiatam, vt omnibus credi-
toribus anterioribus conductoris præferatur,
vt benè probat *Peregr.in conſi.80.per tot.lib.
3.*quæ concluſio eſt valdè notanda, nam con-
trarium poſt multos tenet *Borgn. Caualc. in
deciſ.*

Digitized by Google

decif.27.nu.23.in 2.par. quem refert Gaſp.
Theſ.in q.forenſ 29.nu.8.in fi aſſerens Sena-
tũ Pedemõtanũ cõgregatis claſſibus cõcluſiſſe
mulierẽ pro dote expreſſam hypothecam ha-
benrem eſſe locarori pręferendam ſuper om-
nibus fructibus,per tex.in l.aſſiduis,C.qui po
tior.in pign.hab. quamuis circumſcripto do-
tis priuilegio ipſe magis inclinare videatur
in eã opinionẽ, quòd domĩninus fundi præfe-
ratur anterioribus creditoribus cõductoris ſal
tim ſuper fructibus naturalibus,& hãc opinio
nẽ,ꝙ dñs fundi præferatur crediroribus ante
rioribus conductoribus ſuper omnibus fru-
ctibus ex eodem fundo peruentis , magis re-
ceptam eſſe aſſerit Steph.Gratia.in 1.tom.di-
ſcept.forenſ c.25.nu 9.cum plur.ſeq. qui hãc
cõcluſionẽ inquit ꝓcedere tã in fructibus nã
turalibus , quã in induſtrialibus, dũmodo tñ
extẽt, alioqu n ſi reperirẽt ruralienati nõ dare
tur huiuſmodi prælatio ſuper pretio,nã in ſa-
ctione ſingulari pretium non ſuccedit loco
rei,iux.not. per Bar.in l.1.de diſtract.pign.
& in l.qui a debitore, in pri.ff.de his,quæ in
* fraud.cred. [Nec omittendnm eſt,quod non
ſolum dominus fundi habet hipothecam cum
iure prelarionis ſuper fructibus eiudeſm ſoli ,
ſed poteſt etiam cogere colonum ad eos ſibi
vendendum potius quam alijs,vt notant Bar.
Luc.de Penna,& Ioan.de Platea in l.1.C.de
metall.& metallor.lib.10. Rom.in l.1.n.7.ff.
ſol.mat.& Iaſ.in l.fin.nu.11.C.de iur.emph.
dummodo tamen dominus offerat idem præ-
tium , quod inuenitur ab alijs in pecunia nu-
merata, vt animaduertit Stefan. Gratian.in
65 decif.77.per tot.] Idem quoque prælationis
priuilegium habet is,qui ſemen mutuauit ſu-
per fructibus ex eo peruẽtis, vt teſtatur Prac.
Papien.in forma libell.in act.hypothecar. in
ver.ſub eadem obligatione,nu.12. & Manti.
in tract.de tacit. & ambig.conuent.lib.11.
66 tit.23.n.11. Verùm ſi concurrit is,qui ſemen
mutuauit , cum domino fundi,tunc preferen
dum eſſe eum, qui ſemen mutuauit cum ſpe-
ciali hypotheca , tenet Gaſp.Theſaur. in d.
quæſt.forenſ.29.n.9. & ſeq. Sed contrarium
pluribus concludit Ant.de Bellis Siculus in
libr.varior.tract.lib.5.ſuper prag vn.tit.21.
67 fol.255.n.8.& ſeq. Is etiam qui vendit herbã
paſtoribus pro alimentis animalium acquirit
ſuper eis hanc hypothecam priuilegiatam ,
vt alijs creditoribus anrerioribus pręferatur,
vt refert Borgnin. Caualc. in decif 44. num.
47. in 1.par. & licet hanc concluſionem
non admittat Surd.in tract.de alimen.tit.1.
quæſt.70.num.10 eam tamen ſeruari in Du-
catu Mediolani de conſuetudine approbata
teſtatur idem in tit.8. priuileg. 62. num. 19.

Sed eam quoque impugnat Steph.Gratian.in
d.c.25.num.22.& ſeq. dicens,quod ad hoc vt
habeat locum huiuſmodi priuilegium præla-
tionis, opus eſt , quod locatio paſcuorum ex-
preſsè facta ſit in illam cauſam, ſecus vero eſ-
ſe inquit, ſi paſcua ſint ſimpliciter locata, ſeu
fenum venditum, & ita intelligi debere tex.
in l.huius,ff.qui potio.in pign.hab.Hypothe
ca enim cum priuilegio prælationis eatenus
competir,quatenus id quod fuit erogatum in
neceſſariam rei conſeruationem non excedit
eius neceſſitatem , & non vltra , l.fin.in fine
principij,ff.de exercitor. act. vt notat Ne-
guſ.de pignor.in 2.memb.5.par.num.18.ver.
quarto reſtringe. Verum proeo, quod fuit
erogatum ob neceſſariam rei cõſeruationem
nedum datur prælatio ex reg. tex. in l.inter-
dum,cum ibi not.per Doctor.ff.qui pot.in pi-
gnor.hab. Sed etiam retentio eiuſdem rei do-
nec reſtituatur expenſa iux. not. per gloſ. &
alios DD.in l.ſi non ſortem,§.ſi centum,ff.de
cond.indeb.& plenè per Surd. de alim.tit.8.
in d.priuil.62.per tot. & Anton.Sola in an-
tiq.conſt.Sabaud.ſub tit.de captur. debitor.
gloſ.3.nu.6.Vnde etiam carceratum retineri
poſſe pro alimẽtis ei erogatis a carcererio tra-
dit Guid.Pap.in deci.448. aſſerens opinionẽ
Iacob.de Aret.qui contrarium tenuerat, non
ſeruari de cõſuetudine, & idẽ refert Surd. in
d.tit.1.quæſt 71.num.5.& Grat.in d.cap.25.
* num.20. [Idem quoque prelationis priuile-
gium competit Aduocatis, & procuratori-
bus pro eorum ſalarijs, vt plene probat idem
Gratian.in 2.lib.diſceptation.forenſ. c.257.
num.17.cum plur.ſeq. qui propterea infert,
quod in concurſu creditorum pro huiusmo-
di ſalarijs Aduocatorum , & procuratorum
non eſt preſtanda cautio de reſtituendo ante-
rioribus creditoribus cum nullus creditor eis
pręferri vnquam poſſit , an autem eodem pre-
lationis iure vtatur venditor pro prætio rei
venditæ cum retentione dominij? vide eundẽ
Grati.in c.175.nu.12.plene Mart. in voto
43.Vinc.de Franch.in decif.506. Borgn. Ca-
ualc. in decif.55. in 2. par. & Surd in decif.
157. per tot. & quid ſi adeſt generalis hypo-
theca cum iuramẽto an habeat vim ſpetialis ,
itaut anterioribus creditoribus emptoris
præfertur? vide Gaſp.Theſaur.in quæſt.fo-
renſ.74.nu.2.cum ſeq.in 2.par. Et quid in
venditore mercium? vide Io. Bapt. Thor.in
comp. decif. in ver. creditor ex cauſa ven-
ditionis fol.130. & plene Borgn. Caualc. in
decif.27.ſub nu.37.in 2.par. Et quid in re em
pta ex pecunia creditoris ſub ea lege mutua-
ta? ad tex.in l.licet,C.qui potior,in pign. hab.
vide omnino Hier. Ceuallos in commun.opi.
con-

contra commun.quaſt.344. Vinc. de Franc. in deciſ.97. Borgnin.*Caualc.in deciſ.15.par. 5.per tot.*& plene *Rot.Gen. in deciſ.121.per tot.* Sed an præferatur doti, plene explicât *So cyn.iun.in conſ.10.lib.3.Couar.in 1.lib.var. reſol.c.7.num.2.cum ſeq. Morot.in reſp. 54. nu.5.cum ſeq.* & *Mantic.de tacit. & ambig. conuent.lib.11.tit.23. num.7.* & quid ſi quis
emit rem debitoris, & de eius pecunia fuit ſa
tisfactũ antiquo creditori, an ſubintret in
eius locum ſine ceſſione iurium ſaltim ad finẽ
retinendi, & ſe tuendi aduerſos alios credito-
res? *vide Petr. Benint.in deciſ.bonon. Ioan. Vinc.de Franch. in deciſ.134. Fab.de Anna in conſ.36.* & *Gaſp.Theſaur.in quaſt.foren. 30.lib.2.* Et an detur prælatio inter credito-
res, qui mutuauerunt pecuniam ad emendum
aliquod officium? *vide Apon.in deciſ. 34.*]
68 An autem tacita hypoteca, quam habet do-
minus domus pro penſione ipſius ſuper bo-
nis in eam inuectis, & illatis per inquilinum,
iux.not.per.Iaſ.in §.item Seruiana, inſtitu. de actio. & plenè per Vrſil. in deciſio.184.per totam, & pleniſſimè *per Carroc.in d.trac.de locat.* & *conduc.in 5.par.ſub tit.de inuectis, quaſt.1.cum plur.ſeq.* ſit etiam priuildgiata
quoad anteriores creditores, hunc articulum
tetigit *Bar.in l.interdum,nu.2.ff.qui potior. in pign.hab.* & diſtinguendo concludit, quòd
aut domus locatur ad habitandum tantum, &
tunc licet res in ea innectæ ſint tacitè hypo-
thecatæ, tamen in eis dominus domus non
præfe tur alijs creditoribus habentibus ante
riorem hypothecam, aut domus fuit locata
ad conſeruandum triticum, aut ordeum, &
ſimilia, & tunc locator non ſolum habet hy-
pothecam ſupet illis bonis, ſed etiam præla-
tionis priuilegium, quoad omnes anteriores
creditores, quam diſtinctionem pro notabili
refert, & ſequitur *Ioſeph Ludouic. in deciſ. Peruſ.84.nu.4.* & *Carroc.in d.tit.de inuect quaſt.21.* Sed quòd dominus domus etiam ſi
ſit ſimpliciter locata ad habitandum tantùm,
præſerri debeat ſuper bonis in ea ab inquili-
no inuectis omnibus anterioribus creditori-
bus, pluribus rationibus notabiliter probat
Peregr.in d.conſ.80. nu.11. & ſequen.lib.3.
69 ad quem me remitto. Poſita autem pro vera
prima opinione, quod in bonis inuectis in do
mum locatam ad habitandum tantum non
detur prælatio anterioribus creditoribus,
quæritur an locator vigore ſuæ hypothecæ
ſaltim præferatur creditoribus, quibus fuit
ius quæſitum ante tempus ſolutioni adiectũ,
pro cuius reſolutione videri poſſunt notata
per *Borgnin.Caualc.in deciſ.27.num.27.in 2.par.* Omittendum autem non eſt ad hoc pro
poſitum vnum valdè notabile, quod adeo pri
uilegiata eſt hæc tacita hypotheca, quam ha-
bet dominus in bonis inuectis, & illatis in
domum locatam pro eius penſione, quod etiã
ſi conductor eſſet Clericus, poteſt ſuper eis fie
ri exequutio, vt mirabiliter affirmat *Rebuff. in 1.tom.ſub tit de liter. oblig. art. 4.gloſ. 2. nu.14. & ſeq.* Et ab huiuſmodi iure exequen-
di non excluduntur libri Doctorum, & ſcho-
larium, quamuis regulariter ſuper eis non
poſſit fieri exequutio, vt affirmat idem *Re-buff. in eodem loco, num.17. & ſeq.* Et hæc
tacita obligatio procedit etiam in bonis mi-
norum, quamuis nulla præceſſerit ſolemnitas,
neque decretum, nam hæc eſt obligatio lega-
lis, & neceſſaria, ex quà minor læſus dici non
poteſt, vt ex magis communi Doctorum ſen-
tentia refert *Gratia.in d.1.tom.diſceptation.*
* *forenſ.cap.27.num.44. & ſeq.* [quamuis in
contrariam ſententiam inclinauerint *Bar.in l.item quia ff.de pact. & alij Doct.* plenè rela-
ti per *Cald. Pereyr. in l ſi curatorem habens C.de in integr.reſt.minor.in ver.cum non ob ſimilis num. 38.verſ.* & ideo in contrarium]
An autem ſi alia bona non extant, fieri poſſit
exequutio in ſubſidium in bobus aratorijs, &
ruſticalibus inſtrumentis? Due ſunt opinio-
nes, affirmatiuam tenet *glo.in l.exequutores, C.quæ res pign.oblig.poſſ.per tex.in l.ſtipen-dia.C.de exequ.rei iud. & in l.commodis,ff.de re iudic.* & cum eadem opinione concor-
dant *Plot.in repetit.l.ſi quando, C. unde vi, num. 712. Petr.Duen. in reg.275.in 2.limit. & Io. Bapt. Aſin.in prax.iudiciar.§.31.cap. 2.limit.33.* negatiuam verò opinionem, quod
ſuper huiuſmodi bonis nullo modo poſſit fie-
ri exequutio etiam in ſubſidium, tenent *Sa-lyc.in d.l. exequutores, Neguſ de pignor.in 3.memb.2.par.num. 49. Anna in ſing 66.* &
plenè *Menoch de arbitr.iudic.lib.2.caſ.378. nume.10.* Et in hanc quoque opinionem in-
clinare videtur *Carroc.in tract.de locat.in 5. par.ſub tit de inuect.quaſt.20.num.10.* In
quo opinionem conflictu multis alijs pro vtra
que parte relatis, articulum indeciſum reli-
quit *Mar.Giurb.in deciſ.40.*licet *nu.15.* ma-
gis approbare videatur hanc ſecundam opi-
nionem, quæ ſine dubio verior, & melioribus
70 rationibus fundatur. Notandum quoque
eſt in hac materia, quòd quando inquilinus nõ
ſoluit penſionem, non ſolum expelli poteſt,
ſed etiam cogitur ſoluere penſionem decur-
ſam, per *text.in l.colonus*, cum ibi notat. per
Paul.de Caſtr.ff.locati. Nam etiam emphy-
teota, qui cadit à iure ſuo ob canonem non
ſolutum, tenetur etiam vltra amiſſionem rei
ſoluere penſiones præteritas, vt plenè tradit
Petr.

Digitized by Google

Petr. Beninten. in dec. Bonon.37.per totam. An autem tertius poſſeſſor rei emphyteoticæ teneatur ſoluere canones, & laudemia præteriti temporis? vide *Maſtrill.in deciſ.171. per tot.* Et an incidat in pœnam, ſi non ſoluit canonem lite pendente ſuper caducitate? vide *Surd.in deciſio.6.per totam.* Et an ſi ex pacto habet poteſtatem affrancandi in pecunia, dum ei obijcitur caducitas ob canonem non ſolutum, poſſit pretium offerre, & caducitatem euitare? vide *Annam in ſing.392.& Vinc. de Franch.in deciſ.267.per totam.* Et an tertius pro ſuo intereſſe poſſit offerre canonem directo domino non ſolutum per emphyteotam ſuum debitorem? vide *Maſtrill. in deciſ.*154. [Ceſſat autem tacita hypoteca in bonis inuectis quando pro ſolutione penſionis datus eſt fideiuſſor, vt probat *text. in l. pen.ff.quib.mod.pign.vel hypot.ſoluat.* Sed non ceſſat ius exequutiuum ſuper ipſis bonis, donec intra domum conductam reperiuntur vt in ſpecie notat *Rebuff.de liter.oblig.artic. 4.gloſ.2.num.27.* licet ſecus ſit quando bona reperiuntur diſtracta pœnes tertium, nam tunc ceſſat via exequutiua, cum bona mobilia ſequelam non habeant, preterquam ſi penes tertium reperirentur iure hæreditario, vel alio titulo lucratiuo, vt poſt alios animaduertit *Steph.Grattan.in primo lib. diſceptat.forenſ.c.117.n. 8.cũ ſeq.& n.12.cũ ſeq.* An aũt idem ius exequutiuum competat locatori etiam in bonis inuectis per ſubconductorem, ſi ſubconductor oſtendat ſe gratis à primo cõductore ſubconduxiſſe, vel ei penſionem ſoluiſſe? communis reſolutio eſt quod non, vt poſt alios pleniſſimè probat *Iul.Ceſar Ruginell.in practicar.quæſtio.cap.33.per totam,* præcipuè per *text.in l.ſolutam.§.ſolutam.ff. de pignorat.actio.& in l.Põponius,§.gratuitam.ff.in quib.cau.pign.vel hypot.contr.* preterquam ſi inſtante domino factum eſset ſub, conductori præceptum ne ſoluat, vt affirmat idem *Ruginell.in eodem capit.33.numer.18.* Sed an agi poſſit via exequutiua etiam pro tacita reconductione? breuiter & reſolutiuè concludo, quod omnia pacta, omneſque clauſulę, renunciationes & pignorum obligationes in priori locatione contentę, quæ ſolo partium conſenſu fieri poſſunt, censẽtur repetitę in tacita reconductione, ex regula tex. in l. itẽ quæritur cum ibi not.per *Doct.§.qui impleto ff.locati* vt plenè notant *Bolognet.in conſ. 30.nu.33.Borgn.Caualc.in deciſ.44.nu.78. cum ſeq.in prima par.Carroc.in tract.de locat. & cond. in 2.par.tit.de renouat.locat.q. 30.per tot. & Maſcard.de probat.in concluſ. 993. incip. locationis renouationem, num. 3.* Quæ vero ſolo partium conſenſu non perficiuntur, ſed requiritur conſenſus alterius, aut aliquis actus extraneus, non cenſentur repetita, & proinde fideiuſsor primę locationis non tenetur pro ſecunda tacite renouata, *l. ſi cum hermes.C.locati. Carroc. in d.tit. de renou. locat.q.23.& Maſcar.in d.concluſ.993. num.6.*& idem eſt in iuramento, quod repetitum non cenſetur, cum in eo requiratur formalitas verborum & tactus ſcripturarum, & ſic factum extrinſecũ, vt plenè probát *Bero. in quæſt.famil.*100.*Burſat.in conſ.220.nu. 31.lib. 2. & Carroc.in citato loco quæſt.* 14. Et proinde ſi pro prima locatione confectum ſit inſtrumentum, non poterit eius vigore agi via exequutiua pro ſecunda tacite prorogata, nam illa ſcriptura non eſt in ſecunda locatione, vt inquit *Bald.in l.legem. in princ.C.locat. Affl.in deciſ.365.numer.15.Borgn.in d. deciſ.44.nu.82.Carroc.in eodem tit.de renouat.locat.q.*14.& *Cotta in memorab.in ver. iuramentum interpoſitum,* & idem eſse in obligatione in forma cameræ, affirmat idem *Carroc. in citat. loco, in quæſt.*27. Hanc autem concluſionem de iuris rigore procedere, ſed in actu practico vbi æquitas conſideratur non ſeruari, teſtatur *Rebuff.in titul.de liter.*
71 *oblig.artic. 2.gloſ.1.num.92.*] Præterea ad hoc propoſitum *Bald.in d. l. ede, & in l. ſeq.* mouet quæſtionem, quòd dum ſupra concluſum fuit, quod vbi non adeſt conſuetudo, vel pactum in contrarium, penſio ſolui debet in fine anni, quomodo practicari poteſt hæc concluſio, quod ob non ſolutam penſionem inquilinus expellatur infra tempus? Et pro reſolutione ex mente eiuſdem Bald. dici poteſt, tũc inquilinum infra tempus expelli poſſe ob penſionem non ſolutam, quando ex pacto, vel conſuetudine antę finem anni eſset facienda ſolutio, prout ſentit etiam *Carroc. in d.q.14.nu.1.* Vel quando locatio eſset facta per plures annos, & inquilinus defeciſſet à ſolutione in primo, vel ſecundo anno, nam tunc expelli poſset, aliorum annorum decurſu, quo durabat locatio, non expectato.
72 Et demum pro huius capituli complemento animaduertendum eſt, quòd locator, qui vult conductorem expellere ob penſionem non ſolutam, habet ſuam intentionem fundatam in inſtrumento locationis, & non habet onus probandi hanc negatiuam, quod conductor non ſoluit, ſed opus probandi ſolutionem incumbit eam allegantí, vt in ſpecie not. *Alex. in conſ.131.num.2.lib.4. & in conſ.105.nu. 1.lib.1.* quem refert *Gargiar.in patroci.*100.
73 *nu.3. & ſeq.* Verum ſi locatio continuata fuiſset per multos annos, & conductor non poſset

poſset in promptu demonſtrare omnes ſolutiones præteritas, ſufficeret ei ſaltem oſtendere vltimas ſolutiones à tribus annis citra, nam ex ijs præſumeretur ſolutio omnium præteritarum penſionum, niſi per locatorem probaretur contrarium, vt ſingulariter cautum fuit in *l. quicunque, C. de apoch. publ. lib.* 10. quem text. valde commendat ibidem *Ioan. de Plat. & Iaſ. in l. 2. nu.* 168. *C. de iure emphyt.* quos ad hoc propoſitum refert *Ant. Gomez. in d. cap. 3. nu. 13. in fin.* & eandem legem pulchrè declarat *Cranett. in conſil. 313. per totum,* eamque pro regula ponit *Pet. Duenn. in reg.* 54. & eam quoque pulchrè explicat, ac plures alios Doctores pro eius ornatu refert *Vinc. de Franch. in deciſ. 137. per totum,* pleniſſimè *Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt.* 139. & *Maſcard. de probat. in*
74 *concluſion.* 1326 *per tot.* Multæ etiam ſunt aliæ præſumptiones, ex quibus arguitur ſolutio, quando non poteſt per ſcripturas, aut alias liquidas probationes verificari, quas plenè refert *Surd. in deciſio. 105. per totum, Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 135. Maſcard. de probat. in concluſ. 1324. num. 26. & ſequ. Bertazol. in conſil ciu.* 118. Mugnoz de *Eſcobar in tracta. de ratiocin. cap. 37. per totum,* & pulchrè *Neuiz. in conſil. 57. numer. 7. & ſeq.* Et aliquando præſumitur debiti remiſſio ex not. in *l. Procula, ff. de probat.* ad cuius intellectum, & ornatum videnda ſunt notata per *Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 2. caſ. 88. num. 16. & ſequent. Maſcard. de probat. in concluſ. 1377. num. 101. & ſequen. & Mugnoz de Eſcobar in d. cap. 37. num. 6. &*
* *ſeq.* [Omittendum autem non eſt, quod operarij, fabrimurarij, & alij ſimiles opifices perfecto opere ex communi obſeruantia præſumuntur ſatisfacti, vt notabiliter inquit, *Gallia. in conſil. 86. numer. 15.* quem refert *Ioan. Baptiſt. Coſt. in tracta. de ratione rate,*
75 *quæſt. 128. nu. 14.*] Sed quid adſit pactum in inſtrumenro, quod ſolutio non poſſit probari niſi per ſcripturam? vide *Vincent. de Franch. in deciſion. 361. nume. 4.* plenè *Surd. in conſil. 54. lib. 1. per totum, & Theſaur. in deciſion. 260. numer. 5.* cum ibidem *addit. per*
76 *Gaſpar. eius filium.* Pone autem, quod aliquis conducat aliquos introitus pro certo prætio, habito reſpectu ad librum, ſiue liſtam ſibi demonſtratam, & poſtea reperiat non omnes introitus eſſe veros, vel aliquos inexigibiles, an poſſit pro ea rata penſionem retinere? *Alex,* conſuluit, quod non, *in conſi. 242. incip. perſpectis his, quæ in themate, volu. 6.* ſi tamen locator expreſsè non aſſeruit omnia in libro contenta eſſe vera, & exigibilia.

Sed contra hanc opinionem *Alexan.* faciunt not. per *gloſ. & Doctor, in l. 1. §. editiones, ff. de eden. Felyn. in cap. cum venerabilis, num. 33. de except. Suarez in alleg. 27.* & quæ plenè tradit *Arius Pinell. in repet. l. 2. C. de reſcind. venditeon. in 3. par. capit. 2. numer. 25.*
* [Et ſi in vēditione alicuius oppidi aſſeratur in eo eſſe tot fumantes, & poſtea minor numerus reperiatur, an ſit facienda diminutio pretij? vide omnino *Ioan. Bapt. Laderch. in conſil. 130. per totum,* Et quid è conuerſo an augmentum focolariorum cedat in beneficium baronum habentium conceſſionem iurium fiſcalium, vel Regis? vide *Loffred. in parafr. feud. ſuper cap. 1. de contr. inueſt. verſ. quæritur in hoc §. folio mihi, 5. poſt Afflict. in conſt. dignum num. 10. Ioa. Vint. de Anna in cap. 1. de vaſſ. decr. ætat. nu.* 265. plenè *Fab. de Anna in conſil. 61. per totum,* Io. *Andr. de Georg. in Allegat. 43. Camill. de Curt. in diuerſ. iur. feud. fol. 85. à ter. numer. 33. cum ſeq.* & pleniſſimè *Rouit. in comment. ſuper pragm. 1. de iurib. & exact. fiſcal. nu. 8. cum plur. ſeq.* Qui autem teneantur ad ſolutionem focularij, & quomodo ſit facienda diuiſio per domos, vide *Boer. in deciſion. 212. num. 4.* Et quomodo intelligatur domus ſeu familia, & an filij à patre ſeparati reputentur pro vno fumante? vide *eūdem in ſequen. deciſion. 213. nume. 13. cum ſequen.* Et qualiter puniantur occultantes focos regios tempore numerationis? vide *Frezz. in ſubfeud. lib. 2. in 2. author. ſub nu. 31. fol. mihi 274.*] Et quia multoties conductores ad finem retinendi penſionem allegant eis fieri debere mercedis remiſſionem propter ſuperuenientem ſterilitatem, ideo breuiter aliqua tangam pro huius materiæ ornatu, remiſſiuè tantum.
77 In quibus ergo caſibus conductoribus facienda ſit mercedis remiſſio? videas omnino *Imol. in d. cap. propter ſterilitatem, de locat.* nam omnes caſus perfectè diſtinguit, & eum refert *Petr. de Vbald. in tract. de duob. fratr. in 11. par. principal. numer. 115.* qui ſimiliter hanc meteriam vſque ad finem optimè explicat, & vide etiam quæ plenè tradit *Aegid. Boſſ. in tit. de remiſſ. merced. numer. 103. cum ſequen. Pract. Papienſ. in for. libell. affictì præſtat. in ver. inueſtiuit in perpetuum, nu. 14. cum ſeq. Gozadin. in conſ. 74. per totum,* & plenè *Burſat. in conſil. 11. lib. 1.* & pleniſſimè *Surd. in conſ. 34. per totum, lib. 1.* Quali autem debeat eſſe ſterilitas in fructibus, vt competat mercedis remiſſio? & pro quota parte? vide plenè cumulata per *Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſ. 76. & ſeq. Carroc. in d. tract. de locat. & conduct. in 4. par. ſub tit.*
de

*de remiſ.merced.fol.*180.*& Fab. de Anna in*
79 *conſ.64.lib.*1. Et an conductor teneatur de
nunciare domino ſterilitatem ad finem obti-
nendi remiſſionem mercedisſ? vide *Theſaur.*
80 *in deciſ.*108. Et an fiat remiſſio mercedis,
quando damnum contingit in fructibus à ſo-
lo ſeparatis? vide *Boſſ.in d.tit.de remiſſ.mer-
ced.nu.*90. *& ſeq.* plenè *Siluan. in conſ.* 11.
& 12.*Fab.de Anna in d.conſ.*64. *nu.* 12. *&
in conſ.ſeq.nu.*1.& pleniſſimè *Surd. in conſ.*
34.*per totum, lib.* 1. Sed an agni lac ſugentes
computentur inter fructus à ſolo ſeparatos?
plenè explicat *Fab.de Anna in conſ.* 65.*nu.*
81 2.& *ſeq. lib.* 1. Et quid ſi fuit damnum illa-
tum ab inimicis locatoris? vide *Gozad. in
conſ.*27.& *Franc.Becc.in conſ.*233.*nu.*5.&
82 *ſeq.lib.* 2. Et an mercedis remiſſio competat
etiam in contractu cenſuali? vide in *l.forma,*
83 *ff.de cenſib.& in l.ſi vno,ff.locati.* Et quid
in contractu emphyteotico? vide *Alex. in
conſ.*112.*nu.*2.*vol.*1.plenè *Boſſ.in d.tit.de
remiſſ.merced.num.*114.& *Nat. in conſ.*49.
84 *per tot.lib.*1. Et an propter deuaſtationem
maioris partis rei emphyteoticæ liceat eam
domino renunciare? vide *Theſau. in deciſ.*
20.*per totum*, *& Surd. in conſ.* 197.*lib.* 2.
85 Et quid ſi res tractatu tẽporis efficiatur ini-
86 qua? vide eundem *Theſaur.in deciſ.* 226. Et
quid ſi emphyteota ſoluat canonem immo-
deratum, an poſſit petere quod reducatur ad
iuſtam penſionem? vide eundem *Theſaur. in
deciſ.*120. Et quia ſuper hoc articulo editæ
ſunt doctiſſimæ Allegationes V.I.D. Ioſephi
Pica Patricij,ac primarij Aduocati Ciuitatis
Aquilæ, Viri quidem perſpicaciſſimi inge-
nij,mihique ob præclaras animi ſui dotes, &
ob ſingulares eius virtutes chariſſimi,ac ami-
citiæ fœdere coniuncti,ideo in fine huius ca-
pituli eas ad communem vtilitatem impri-
87 mi curabo. Et an mercedis remiſſio compe
tat in venditione vectigalium? vide *Boer.in
deciſ.* 249. *per totam*, *Boſſ. in tit. de remiſſ.
merced.publicanor.per tot.* plenè *Burſat. in
conſ.*309.*lib.*3.*Mandoſ. in conſ.* 89. *per tot.*
88 *& Surd.in deciſ.*326.*nu.* 18. Et an condu-
ctor molendini, qui fuit per aliquod tempus
molere impeditus, teneatur ad integram pẽ-
ſionem? vide *Boer.in deciſ.* 213.*ſub nu.* 17.
89 *& ſeq.* Et an in contractu vẽditionis, in quo
fit ſolutio annuatim,ſit facienda remiſſio? vi-
de *Soc.in conſ.*88 *ſub nu.*3.*verſ.ſi autem di-
camus,vol.*1.*& in conſ.*156.*nu.*3.*vol.*2.*poſt
Bart.in q.*4.*nu.* 12. plenè *Corn. in conſ.* 38.
*vol.*2.*& in conſ.*12.*vol.*4.& pleniſſimè *Bur-*
90 *ſat.in conſ.*11.*per totum,lib.*1.Et quid ſi fiat
venditio alicuius rei, habita fide de pretio,
cum pacto, quòd non transferatur dominium
donec pretium ſit ſolutum, & interim em-
ptor ſoluat annuam pẽſionem, ſi medio tem-
pore contingat notabile damnum in fructi-
bus, vel in corpore rei, an venditor teneatur
ad aliquam remiſſionem? dic quod non, vt
notabiliter decidit *tex.in l.ſicut,§.fin. cum
l.ſeq.& ibi glo. & Doct.ff. locati*, *Alex. in
conſ.*121.*vol.*5.*Dec.in conſ.*312. *verſ. tertio
idem comprobatur*, *& Boſſ. in d. tit. de re-*
91 *miſſ.merced.num.*102. Et an ſi ſit renuncia-
tum caſibus fortuitis, ſuperueniente poſtea
inſolita ſterilitate, ſit facienda remiſſio? vide
*Capyc.in deciſ.*88.*nu.*1. *Guid. Pap. in deciſ.*
630.*Aff. & Vrſill. in deciſ.* 258. plenè *Co-
uarr.in lib.practicar. quaſt. cap.* 30. *per to-
tum*, *Crauet.in conſ.*95.& 233. pulchrè *An-
char.in conſ.*402. pleniſſimè *Arium Pinell.
in d.l.*2.*C de reſcin.vendit.in* 1.*par.c.*3.*nu.*
21.*& ſeq.Iac. Macchell. in patrocin.* 6.*nu.*
2.& latè *Franc. Becc.in conſ.* 82. *per totum,*
92 [& pleniſſimè *don Io. del Caſtill. in* 3.*lib.
quotidian.controuerſ.cap.*3.*n.*80.*cum plur.
ſeq. vſque ad finem*, qui relatis omnium opi-
nionibus concludit, ſuſcipientem in ſe ca-
ſuum fortuitorum contingentiam, etiam de
inſolitis cogitaſſe preſumi.] Et an factũ Prin-
cipis dicatur caſus fortuitus, vel inſolitus?
vide *Ludou. Morot.in conſ.*76.*nu.*8. & ple-
nè *Menoch.de arbitr.iudic.lib.*2.*caſ.*80. *per*
93 *totum.* Et an propter ſterilitatem ſit facien-
da penſionis remiſſio in beneficijs eccleſia-
94 ſticis? vide *Natt. in conſ.* 86. *lib.* 1. Et an ſi
cõductor promiſit certam partem fructuum
ex fundo conducto, & ex eo tantam quanti-
tatem non percepit, teneatur aliunde ſup-
plere, vel æſtimationem ſoluere? vide *Borgn.
Cauale.in deciſ.*26.*in* 5. *par. per totam.* Et
95 quid ſi conductor impeditus fuit vti, frui re
conducta ob nimiam locuſtarum voracitatẽ,
an ei ſit facienda mercedis remiſſio? vide
omnino *Hier. Magon. in dec. Floren.* 67.
qui concludit, quòd ſic, & quod hic inter
caſus fortuitos connumerari debet, prout
etiam plenè affirmat *Menoch. in tract. de
recuper. poſſeſſ.remed.* 12. *numero trigeſimo
ſexto & ſequentibus.* Et licet huiuſmodi
animalia excommunicationis ſententia per-
cuti poſſe tradat *Caſſan. in conſ.* 1. *per to-
tum*, qui ponit etiam ordinem, qui ſeruari
debet in huiuſmodi iudicio, nihilominus
contra eum inuehit plenè *Nauarr. in conſ.*
5.*ſub tit. de ſent. excommunic. libro quinto.*
96 & demum an Fabri locantes eorum operas
pro aliquo ædificio conſtruendo, ſi opus per-
fectum poſtea corruat vel reperitur vitio-

ſum, teneantur iterum illud conſtruere eorum ſumptibus, vide Doct. *in l. Martius.* & *in l. fin. ff. locati.* & omnino *Pariſ. in conſ. 37. per totum*, *libro primo & Ioan. Bapt. Coſt. in tract. de ratione rat. quaſt. 127.* qui *numero ſeptimo*, bene etiam explicat an teneantur inſolidum vel pro rata.

Finis Cap. Sexti.

ALLEGATIONES

V. I. D. Mutij Recchi, de quibus fuit facta mentio ſupra numero 44.

IESVS, MARIA, IOSEPH.

Inquilinus, qui propter iuſtum metum migrauit, aliaque eſt locatione illigatus, pro ſolo tempore quo habitauit ad penſionem compellitur, pro reſiduo verò, (etiam refectione ſequuta) non eſt moleſtandus, perlucidè declaratur.

FRáciſcus Tucca, & Mutius Recchus inquilini, cũ propter iuſtum metum (decreto M. Cur. comprobatum, quod liceret exfractare) migraſſent 30. Maij 615. eademque die alias domos conduxiſſent, fuerunt 18. Iunij conuenti ab Artemitia Gramatico, quòd redirent ad habitationem, ſtante refectione ſequuta, quæritur an teneantur?

Quinque de cauſis pro actrice locationis contractum per caſum fortuitum non eſſe reſolutum præſumi poteſt, ſed durare adeò, quod refectione ſequuta cogantur inquilini redire, remiſſaque penſione temporis impedimenti, pro reſiduo locationem perſoluere.

Earum prima eſt, quia fideicõmiſſum ſuper domo erectum, exuſta domo, remanet in area, *ff. de leg. 1. l. domos 61.* quemadmodum & legatum inſulæ, *ff. eo. dicto, l. ſi grege 21. in fi.* in tantum, quod officinæ locatio per combuſtionem non extinguitur, nam refectione ſequuta dicitur durare, vt dixit *Cephal. conſ. 271. volum. 2.* Cum enim conſiſtat domus ex area, parietibus, & tecto, quoties funditus non eſt extincta, ſed ſub eadem forma, & facie poteſt refici, toties eadem dicenda eſt, *ff. de iudic. l. proponebatur, in fi. ff. quib. mod. vſufruct. l. quid tamen. §. plane, cum ſimilibus.*

Secunda, quia locatio adeò eſt emptioni, & venditioni proxima, vt ijſdem iuris regulis conſiſtat, *ff. loca. l. 1. & 2.* ſed domus venditæ ignorata combuſtio in parte, venditionis contractum non reſoluit, ſed intereſſe partis deficientis reficitur, *ff. de contrah. emp. l. domum emi*, ergo ſic eſt dicendum in locatione, vt caſus fortuitus eam non reſoluat, ſed omninò vel domus reficienda eſt, vt ea inquilinus fruatur, vel intereſſe incommodi reſarciendum, quoniam habitatores non ſtatim ſi paulo minus commodè aliqua parte cenaculi vterentur deductionem mercedis facere poſſunt, *vt ff. locat. l. habitatores in princ.*

Tertia, quia locatio, & conductio correlatiua ſunt, æque ac locator, & conductor, correlatiuorum eadem eſt diſpoſitio, *C. de indict. vid. toll. l. legem Iuliam, glo. in C. de furt. l. ſi quis ſeruo, verſ. corrumpi*, ſed dominus domus qui pro neceſſaria refectione poteſt inquilinum expellere, *C. locati, l. æde*, compelli poteſt refectione ſequuta habitationem reſtituere, *ff. vti poſſid. l. ſi duo, §. cum inquilinus, not. Roman. ſingul. 232. tu habes*, ergo idem dicendum eſt è contra.

Quarta, quia propter iuſtum timorem, peſtem, & ſimilia poteſt inquilinus migrare, *ff. locat. l. habitatores*, ſed ſicuti remota peſte tene-

Digitized by Google

tenetur inquilinus rehabitare,& contractum continuare, prout per multa tenet *Ripa de priuil.contract.eau.peſt.num.*18. *& ſeq. & Couarr.pract.quaſt. cap.*30.*num.*3. eaſque nouiter ſequutus eſt *Carroc. in tract. locati, par.4.de remiſſ.merced. q.*8. *nu.* 8. & 9. ita etiam remoto timore, & periculo.

Quinto, quia quando dominus inquilinos habitare prohibuiſſet, adhuc ei iure fauendum eſſet, ſi intra paucos dies peteret, quod redirent, cum nihil ex obligatione paucorum dierum mora minuat.*ff.locat. l.ſi in lege,§.colonus*,ibi *quod ſi paucis diebus*, vnde cum in caſu noſtro,exfractatio fit ſequuta ſub die 15.Iunij, in qua fuerunt conſignatæ claues,vt fol.10.& domus fuit oblata refecta 18. eiuſdem, quis hoc legis auxilium actrici viduę, & filiorum grauatæ numero denegabit?

Contrarium tamen eſſe iure verius non eſt dubitandum,inquilini enim, qui propter iuſtum metum migrarunt, (prout confitetur actor in caſu noſtro) penſionem ſoluere non tenentur,niſi pro præterito,& ad eum vſque diem, quo abierint, tametſi poſt diſceſſum refectio proponatur. Quoniam locationis contractus ab illo temporis momento, quo propter iuſtum metum migratur aperto iure, expreſſoque legis caſu reſoluitur. Nam interrogatus Iur. Conſ. ſi quis timoris cauſa emigraſſet, deberet mercedem, nec ne? reſpondit, ſi cauſa fuiſſet cur periculum timeret, quamuis periculum verè non fuiſſet, tamen non debere mercedem,*ff.locat.l.habitatores,§.iterum interrogatus*, ſi ergo de mercede præteriti temporis non erat dubitandum,neceſſariò ſequitur, illud (non debere mercedem) intelligendum eſſe pro futuro,& ſic poſt ſequutum timorem,atque ideo ſi per caſum legis expreſſum poſt migrationem ex iuſto timore, mercedem non deberi conſtitutum ſit, quis negabit contractum non eſſe iam reſolutum per caſum fortuitum?

Idque eſt, quod alibi aptiſſimis verbis dicitur, ſi cum in annum habitationem quis conduxiſſet, penſionem reſidui temporis rectiſſimè Mela ſcribit, ex conducto actione repetiturum,*ff.locat.l.ſed addes,§.ſi quis eum, & ibi Accurſ.in verb repetiturum*, ſubdit, nam ſi non dediſſem agerem, vt liberarer, eamque legis, & Accurſij ſententiam retulit *Cacheran.deciſ.*98. *num.*9.

Idque Sum.Pont.his verbis alloquens ſentiebat. Inuito inquilino reficere poteris, remiſſa ſibi pro reſiduo temporis penſione, *de locato. c.propter*, *§. verum.* Non igitur fit mercedis remiſſio pro ſolo tempore timoris, ad refectionem vſque neque durare dicenda eſt locatio, penſionis, cuius deductio ab ipſo timoris, & impedimenti momento, fit pro reſiduo temporis, cum ſatis eſſe debeat exfractandi incommodum, propter timorem, quo inquilinus grauatur, qui ſua quiete fruebatur, prout ponderauit *Speculator de locatione §. poſtquam , numero decimo.*

Idque ſentiebat Iur. Conſ. dum dicebat, ædibus exuſtis,eius temporis, quo ædificium ſtetit mercedem pręſtandam eſſe, *ff. locati, l.ſi quis domum, in fi.* non dixit, vel ſtabit, ſequuta refectione, ſed ſolummodo ſtetit. Item ſi vicino ædificante obſcurentur lumina cænaculi, poterit inquilinus relinquere conductionem,*ff.locat.l.ſi merces, §. ſi vicino.* Nam ſi contractus impedimento remoto ligaret, non dixiſſet relinquere conductionem.

Id atque ipſum eſt, quod DD. formalibus verbis declarauerunt, age mecum deprecor peritiſſime domine, Quarto caſu principali, quando hoc contingit caſu fortuito, aut iſte caſus contingit ex parte locatoris, aut rei locatę, quod idem eſt, tunc fit mercedis remiſſio pro rata, ita *Bar. in l. ſi vno, §. cum quidam,numero quarto ff. locati*, quam quidem ratam, ſic declarauit, Quando inquilinus recedit de neceſſitate, tunc non tenetur ſoluere penſionem, niſi pro præterito tempore, *idem Bartolus in l.* 1.*§.ſi penſio, ff. de migrando.*

Io. Andr. in d. c.propter, dixit, inquilinum ex cauſa migrantem non teneri ſoluere niſi pro tempore,quo habitauit.

Eum ſequitur *Hoſtien.in d.c.propter,n.*8. *Imol.ibid.nu.*31.*Zabarell.ibid.§.verum, in fine.*

Butrius ibid. dixit, ſubſiſtente legitima cauſa poſſe inquilinum rem conductam dimittere, dum tamen ſoluat penſionem pro rata temporis, qua in domo habitauit.

*Pau.de Caſtro in l.ſi in lege, §.ſi domus, nu.*1.*ff.locat.* dixit,ſufficere, quod ſoluat pro præterito tempore.

*Alber.in d.l.*1.*§.ſi penſio*,dixit,ſoluta penſione præteriti temporis pro rata.

*Coſta de ratione rata q.*141.*num.*8.dixit, non eſſe aliquo pacto dubitandum poſſe inquilinum propter bellum,peſtem,& ſimilia è domo locata impunè abire, ſoluendo tamen penſionem ad ratam, hoc eſt ad eum vſque diem quo abierit.

*Molin.de contractib.tract.*2,*diſput.*493. *in princ.& nu.*2.*&* 3. ſatis eſſe dixit conductorem deſerere rem conductam ob iuſtum

Digitized by Google

timorem, vt à ſolutione penſionis liberetur, eſto non eueniat, quod iuſtè timebatur. Et num. 4. quærens in ſpecie. An remoto periculo inquilinus teneatur continuare locationem. Concludit inquilinum ſi ex circunſtantijs perſuaderi poſſit, non debere cogi, non eſſe cogendum, circunſtantias autem, vt non cogatur eas conſiderat, ſi non expediat eum ad locationem redire, ſi longè migrauit, & ſimilia, quoniam ſi à principio deductum fuiſſet in pactum, quod eo in euentu teneretur continuare contractum, vtique id non acceptaret, cum in contractibus ſicut & alijs in rebus, non cenſetur id in vniuerſali pactione comprehenſum, quod ſi in particulari fuiſſet deductum in pactum, non acceptaretur, ſic in caſu noſtro, inquilini nullam habuerunt culpam in caſu fortuito, exfractauerunt preuio M. C. ordine, quod liceret, ſtatim alias domos locauerunt, propter quæ nihil iuſti perſuadet, vt continuare cogatur, duas enim locationes perſoluerent & pœnamque luerent ſine culpa, vltra labores, & expenſas paſſas in exfractando, quid ergo dubij eſſe poterit non eſſe cogendos redire, & continuare?

Quę omnia à Molina adducta breui diſtinctione, & ſingulariter perſtrinxit *Enriq. Bombie in d. c. propter, §. ſuper eo, el quinto*, quem videndum rogo.

Non ideo in contrarium adducta ſubſiſtunt.

Non primum, quia area cum ſit pars domus, & inſulæ, *ff. ſolut. l. qui res, §. aream*, non eſt mirum ſi fideicommiſſo, & legato cedat, cum pars in toto ſit, *ff. de reg. iu. l. in toto*, 114. *&* *l. in eo* 11 t. pars atque ipſa ex toto remanſa, tametſi minima, videtur in legatarij, vel fideicommiſſarij commodum coniunctim, vel diſiunctim contemplata cum toto, prout melius pro honoratis fiet, cum in legatis, & fideicommiſſis illa amplectenda ſit cōiectura, & interpretatio, nè ſint inutilia, vt congerit *Menoch. de præſump. lib. 4. præſump.* 106. *nu.* 14. 15. *&* 16. At in locatione inquilinus totam domum coniunctim, & vnamquamque ipſius partem, prout coniunctam toto, fuit contemplatus, alias enim non fuiſſet conducturus, cum quiſque ante conductionem capacem eligit, & ad guſtum domū, quæ in minimo ſi deficeret, impediretur conductio, vt omnibus docet experientia, exemplum habes in locatione, nam ſi vicino ædificante obſcurentur lumina cænaculi, poterit inquilinus relinquere conductionem, *ff. locati, l. ſi merces, §. ſi vicino.* Ecce quod non ſolum quando in conductione quidquam deficit, ſed quando in minimo incommodatur, poteſt ab ea recedi. Item habes in emptione, nam ſi duos quis ſeruos vno pretio emerit, quorum alter ante traditionem eſt mortuus, neque in vno conſtat emptio, *ff. de contrahen. empt. l. ſi duos* 44. alias enim non fuiſſet empturus niſi duos coniunctim.

Item habes in quolibet contractu, nam quoties in contractum res pluribus in membris conſiſtens deducitur, quæ non niſi integra non deduceretur, toties parte deficiente (quia nonniſi totam habere expedit) contractus reſoluitur, *ff. de adil. edicto, l. cum eiuſdem.* Inde propter morboſa mancipia, etiam non morboſa redhibentur, quando ſine incommodo ſeparari non poſſunt, *ff. eod. d. l. plerunque*, quia dura diuiſio euitanda eſt, *C. commun. vtr. iud. l. poſſeſſionum, ff. de fundo inſtr. l. quæſitum, §. vxores quoque eorum*, vbi latè *glo. verſ. duram.* Quæ ergo ſubſiſtens in argumentum deduci poteſt ratio ab area remanſa ex domo exuſta, quæ etiam diſiuncta videtur legata, ne reddatur actus inutilis, ad domum locatam, vt integram, non diuiſam, vel incommodatam? nulla equidem.

Nec quod dixit *Cephal. d. conſ.* 271. *vol.* 2. impugnat, cum generali illo elidi poſſet reſponſo. Incendium ſemper inhabitantium culpa præſumi euenire, *ff. de leg.* 1. *l. ſi modo*, quod non eſt in ruina, niſi probetur, vel dicas, & melius in d. conſilio firmata non eſſe vera in iure, tum quia rationes ibi adductæ, vt perſpicaci ingenio intuenti videbitur, non ſubſiſtunt, adeò quod ipſe idem conſulens, videns ab articuli veritate aberrare, ibidem in fine dicere non erubuit. Hoc non pono pro conſtanti, cum ex ſcribentibus, qui id exactè dixerit, viderim neminē. Tum etiam, quia licet domus exuſta ſemper eadem reſpectu domini videatur, non tamen idem eſſe poſſet reſpectu conductoris, qui habitare non poſſet.

Non obſtat ſecundum, quia iiſdem conſiſtit regulis locatio, & emptio, quando agitur de conſenſu, vt notatur in *dicta lege* 2. *ff. locati*, & ibi per glo. cum in cæteris longè differant, ex quo in venditione transfertur dominium, *ff. de act. empt. l. ex empto in princip.* quod in locatione non euenit, *ff. locati, l. non ſolet.* Inde videmus dominio tranſlato ſiuè in totum, ſiuè in partem res pereat, durare etiam promiſſionis contractum ſuper ipſa re celebratum, ſed quando vtile tantum transfertur re perempta,

perit

perit obligatio in totum C. *de iu. emphyt. l. 1. inſtit. de locat. §. adeo*. Quod multo fortius eſſe debet, vbi nullum transfertur dominium nec vtile, vt eſt in locatione, quia tunc re perempta, vel incommoda facta contractus reſoluitur, vt ſupra probauimus.

Et quod dicitur ex *d. l. habitatores, in princip.* intelligitur quando dominus tignum ruptum vult reparare, vel rupta remouere, vt apponat ſana, per quæ incommoditas, non periculum, & modica paucarumque horarum inquilinis reſultat, non quando domus periculum minatur, aut imminente periculo multis opus eſt diebus vt reficiatur, intra quæ tēpora inquilinus alia locatione illigatur, vt ibi aduertit glo.

Non tertium, quia correlatiuorum eadem eſt diſpoſitio, vbi eadem militat ratio, non diſpar, vt in caſu noſtro, tractat enim dominus de non amittendo penſionem, inquilinus de non amittendo vitam. Vel ſecundo, vt dominus, qui pro neceſsaria refectione inquilinum prohibuit habitare, poſſit cogi reponere, eſt in inquilini fauorem inductum, vt grauatus in vno, quod poſſit expelli, releuetur in alio, vt debeat reponi, *ff. de iur. iur. l. eum qui, in princ.* Et per hoc id non conuertitur, quia in fauorem inducta retorquerentur in odium, quod non conuenit, C. *de leg. l. quod fauore*, & proinde, neque lex, neque DD. id conuerti dixerūt, quia ſi voluiſſent, dixiſſent, & non dictum pro ommiſſo eſt, C. *de caduc. toll. l. vnica*, vel tertio ſi vis dicere conuerti poſse, neceſſariò dicere debes, dominum debuiſse de hoc proteſtari tempore exfractationis, vt dicitur *ff. vti poſſid. l. ſi duo, §. cum inquilinus, vbi gl. verſ. dominum*, quam notandam dixit ibi *Bart.* quæ proteſtatio non concurrit in caſu noſtro, vel æquè idoneam domum refectione durante offerre, & aſſignare, quia tunc inquilini cogerentur recipere, *ff. locati, l. cum in plures, in princ. & ibi gl. verſ. commodam*, quod nec concurrit, vel quarto non tenetur ſe inquilinus incommodare, niſi modica ſit refectio, per quam habitatio non impediatur, vt dixit *Bar. in d. §. cum inquilinus*, quod neque concurrit, vt ex fide fol. 6. per quam ruina imminēs apparet, & maxima indigere refectione.

Non quartum, quia ſi Ripæ rationes non attendantur fundatæ ſunt primo in regula, *l. ſicut*, C. *de act. & oblig. & de reg. iur. in 6. quod ſemel*, vbi nemini licet aduerſario inuito à contractu recedere. Secundo in *l. ſi fundus, ff. locati*, vbi (vt ipſe dicit) impedito vti, frui, propter caſum fortuitum non datur repetitio, niſi pro rata temporis, quo fuit impeditus, non pro rata totius temporis quo non eſt vſus, & ſic ſi liceret à contractu diſcedere, totius temporis repetitio concederetur.

Sed miror equidem Ripam virum doctiſſimum hac in re inuiti *regul. l. ſicut, & c. quod ſemel*, in qua multæ ſunt limitationes, inter quas duas ſolummodo magiſtrales in caſu noſtro referre libuit. Prima, vt non procedat ex cauſa nouiter ſuperueniente, vt videmus in locatione. Inquilinus enim poteſt inuitus expelli, ſi noua reficiendi emergat neceſſitas, C. *locati, l. æde, cum ibi not. in glo. verſ. neceſſariam*, & *de locato cap. propter, §. verum*, ibi, *quæ tamen non imminebat locationis tēpore*. Secunda, vt non procedat omnibus in caſibus, in quibus à iure licentia recedendi datur, prout notant *gloſ. in d. cap. quod ſemel, & cap. propter, verſ. imminebat*. Atque ideo propter iuſtum periculi metum competit inquilino interdictum de migrando, vt *d. l. habitatores, §. iterum*, cum, quæ de nouo emergunt, nouo reparentur auxilio, *ff. de in int. actio. l. de ætate §. ex cauſa, & de elect. in 6. c. vt, circa, §. alioquin.*

Rurſus & ſecundo miror ad quid inducatur *d. l. ſi fundus*, cum neque dicat, quod præ tendit Ripa, neque poſſibile eſt, quamuis gerarione protrahatur, quoniam mercedis ſolutæ reſtitutio pro futuro, quam geminatis vicibus fieri dixit, ibi text. apertè Ripæ intentionem excludit, exiſtimantis, publicato fundo locato faciendam eſſe remiſſionem pro rata temporis impedimenti non totius temporis, ridicula interpretatio, quia ſi ſiſcus non tenetur ſtare locationi *d. l. ſi filius*, vbi communi DD. & culpatus antea fundi dominus, ſi tenetur reſtituere, quod anticipatum pro futuro recepit, quod clarius locationem eſſe reſolutam per culpam, & pro reſiduo temporis?

Mirarer & tertio, de Couarr. quia falſam Ripæ intentionem ſequutus, ſuam exiccatam retulit opinionem non legibus, non doctrinis vallatam, niſi ſcirem nulla in lectura bona, errorem deeſſe, quemadmodum in mala quid amplectendum.

Et quis impugnabit Carroccio? qui tractatum locati edidit, bis reuiſum, & ampliatum, & tamen in *d. q. 8. nu. 9. de remiſſ. merced. p. 3.* dixit formalia verba.

Declaratur ſecundo loco principalis concluſio, vt procedat, & habeat locum durante peſte, vel bello, vel ſimili impedimento, quibus ceſſantibus teneatur rehabitare, & pro eo tempore penſionem ſoluere, ita contra Ripam, & alios tenuit *Couarr. pract. quaſt.*

cap.30.num.3. reprehendens in hôc Ripam contrarium tenentem. O magne Deus, quam bene ea de re informatus ſcripſit Carrocc. ſi Couarr. loco citato non reprehendit Ripam, ſed ſequitur, ſi Ripa opinionem firmat ab ipſo Carroccio relatam, & Couarr, ſequutam, non contra, eat nunc incautus, & nouus iudex, & iudicet, quod tenet Ripa, quod Couarr. ſcripſit, quod Carroccius retulit, ſuaque confirmauit ſententia? Quam tuta eſſet inquilini iuſtitia doctorum varietate obfuſcata, tametſi expreſſo legis caſu ſuffulta?

Quid ergo mirum ſi cômunis opinio huic ſe ſubſcripſit ſententiæ, licere propter iuſtum ruinæ metum, bellum, peſtem, atque id genus ſimilia, inquilino à conductione, & contractu recedere, vt firmauit *Boſſ. de remiſſ. merced. nu.45.* & *46. Molin. de contract. diſpu.493. per tôt. tract. 2. Bertachin. latè cumulans in ſuo repertorio, verſ. locatio, in princ.* ib. *, locatam domum poteſt conductor.* Periculum enim, & peſtis vitanda ſunt æquè, ac ex inope factus diues, vel ex ignobili glorioſus, 88 *diſt. cap. negotiatorem.* Contractus namque locationis, eo ipſo, quod quis ex iuſta cauſa migrauit, reſoluitur, vt nec quidquam pro futuro debeatur, ita in proprijs terminis reſolui dixit *Abb. in d. cap. propter de locato nu.6.* ſubdens ſingulariter eſſe notandum contra *l. ſicut*, C. *de act. o. & oblig, Caccialup. in rep. l. dein functo, ff. de offic. aſſeſſ. q.1. nu.55.* & *56. not. gl. in d. l. ſed addes §. ſi quis eum, verſ. reperturum, ff. locati*, nam ſi non dediſſem, agerem vt liberarer.

Non quintum, nam quando vera eſſet lectura conſignationis clauium, (quod negatur) neceſſariò dicendum eſſet, domum non eſſe refectam, eſſeque fruſtra propoſitum de redditu, cum per diei ſpatium refectio effici non potuiſſet, maximam enim iacturam paſſa cum eſser, non minus 15. dierum numerus erat neceſsarius in refectione, prout expertorum retulit fides fol.6. vel ſecundò vera lectura eſt inquilinos adijſse M. C. 27. Maij pro decreto, quod liceret exfractare, ſtante imminente periculo fol.1. De quo conſtito per iteratum D. Commiſs. acceſsum cum expertis, auditis partibus, prouiſum fuit in aula, quod liceret, ſub die 30. Maij. fo.7. ſub qua die cum exfractaſſent, vt conſtar per aſsertionem Recchi conuenti fol.9. & actricis fo 9. à ter. miſerunt claues dominæ domus, & recuſauit recipere. Reliquerunt illas alteri, eiuſdē dominę aliarū domorū inquilino, vt daret, qui fuit foras eiectus, cum aſportaſset, vt ex fide duorū teſtiū fo.62. & ſic à die 30. Maij, vſque 18 Iunij, nullo modo dici poſsunt pauci dies, cum pluralis loquutio duorum numero contenta ſit, *ff. de teſtib. l. vbi numerus, & duorum expreſſio dicitur pauca, ff. de præſcrip. verb. l.1. §. ſed ne res exemplis.* Ideò in terminis *d. §. colonus* dierum paucorum numerum ad plus in duobus, vel rribus verificari dixit *Carroc. de locato par.4. tit. de mora, nu.23.*

Vel tertio, duo copulatiuè requiruntur, vt *d. §. colonus* locum ſuum obtineat, vnumque ſine altero non ſufficere, dixit idem *Carroc. d. par.4. de euict. nu.66.* Alterum, quod res ſit inregra, i deſt alia locatione inquilinus non ſit illigatus, ſera enim eſt patientia fruendi, quæ offerrur eo tempore, quo frui inquilinus alijs rebus illigatus non poteſt, vt dicitur in *d. §. colonus*, alterum, quod offeratur intra paucos dies, ibi, quod ſi paucis diebus. Quæ quidem duo aperte ceſsant in caſu noſtro.

Alias namq; domos conduxerant inquilini conuenti ſub die 30. Maij, in qua exfractauerunt, vt fol. 55. & 57. & dies 18. quæ præterierant vſque 18. Iunij, in qua fuit oblata refecta, non ſunt pauci, & nec quidem ſi eſsent pro actrice facerent quicquam, ſtante quod non erat res integra.

Vel quarto, clauium non conſignatio (quãdo id fuiſset verum) non impedit quo minus inquilini, qui propter metum migrarunt. & cum decreto Iudicis petere ob id non poſſint mercedis remiſſionem, ſoluta penſione pro ſolo tempore præterito, cum vſque diem, quo abierunt, ſed operatur ſolummodo; vt ſi fortè ob non conſignarionem earum, & ignorantiam exfracrationis aliquod paſsus eſset inrereſse dominus domus, id poſset repetere, vt per multa probauit *Ripa de priuileg. cõtract. cap. poſt, nu.23. Boſſ. de remiſſ. merced. nu.52.* Cæterū ſi actrix filiorū eſt prægrauata numero, atq; vidua nō eſt eius in iudicio miſerēdū, ita vt aliorū iuſtitia deſeratur. Cum lux viduis tūc ſuccurrendum dicat, cum defendūtur, nō cum calumniantur, *ff. de reg. iur. l. in eo* 111.

Concludēdo igitur ex prædictis vera, indubitabilis, & abſoluta elicienda eſt regula iure ſcripto, propter iuſtū periculi merū poſse inquilinū migrare, nec vltra mercedē temporis quo habitauit adſtringi, adeò ꝙ tametſi domus reficiatur, nulla aduerſus eum inferri poterit ꝓ reſiduo tēporis cõtrouerſia, niſi exfractationis tēporę alia ęquè idonea oblata ſit. Equitate verò ſectata, ſi quid ſine inqlini dāno redire remoto periculo, & continuare contractū, ſuadear, fortè ſecus iudicari poſset. Alioquin ſi in minimo ex cõtinuatione læderetur, proculdubio non eſse cogendum redire arbitror, ſaluo ſemper rectius ſentientis iudicio.

Mutius Recchus.

ALLE-

ALLEGATIONES

V.I.D. IOSEPHI PICA PATRITII AQVILANI, de quibus fuit facta mentio ſupra num.86.

Dominus Hieronymus Ioſephi Pica pro ſe, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus ad tertiam generationem maſculinam conduxit à Reuerendiſs. Abbate Cœleſtinorum, & à nõnullis RR. Monacis eiuſdem Religionis molendinum Sanctæ Mariæ Colliſmadij de Aquila ſitum in territorio eiuſdem Ciuitatis pro annua reſponſione, & affictu ſalmarum 40. frumenti, & ſub nonnullis alijs infraſcriptis affertis pactis emphyteoticis, publico inſtrumento mediante, Aquilæ celebrato ſub die 11. Auguſti 1606.

Et quia in præfata conductione Apoſtolicus deſiderabatur Aſſenſus, eo impetrato, ac præſentato coram DD. Commiſſarijs inibi per Suam Sanctitatem electis, ac deputatis, probatoque etiam coram eiſdem hanc locationem eſſe in maximam, & euidentiſſimam Monaſterij vtilitatem, fuit ipſi conductori molendini, de quo agitur, poſſeſſio conſignata.

Sed eo ſic poſſidente, cum animaduerteret ſe eſſe in eadem conductione quam maximè læſum, tum ob magnam penſionem, non ſolum fructibus adæquatam, ſed vltra dimidiam excedentem etiam alias conſuetas penſiones pro tempore, ac pro eodem met affictu annuatim ab antiquis, & modernis conductoribus dicto Monaſterio ſolutas, tum etiam propter iniuſtitiam infraſcriptorum pactorum in inſtrumenro contentorum. Cupiens ſe à tanto onere eximere, & propter allegatam læſionem, vel reſcindere in totum hanc locationẽ, vel ſaltem aliquam remiſſionem partis penſionis obtinere, cum prædictorum pactorum moderatione, habendo recurſum ad Reuerẽdiſs. Abbatem, à quo licet aliquam tunc minimam remiſſionis penſionis partem obtinuerit, nihilominus maxima apud eum ſpes remanſit, quod in futurum à Reuerendiſſimo etiam Capitulo taliter ipſius indemnitati eſſet conſulendum, vt nullus læſionis, nec grauaminis locus ſibi remaneret pro conductione prædicta.

Quo animo iterum adeundo Reuerendiſs. Abbatẽ, & Capitulum, ex ipſorum reſcripto cauſa iſta fuit admodum RR. Patribus Diffinitori primo, & Abbati Sancti Benedicti de Nurſia in ſolidum commiſſa, vt ab eis cum voto V.I.D. Ioſephi de Ruſticis cognoſceretur, & iudicaretur, eaque cum taliter introducta reperiatur coram prædictis religioſiſſimis Patribus, cumque ipſa iudicanda ſit à Viro vndequaque doctiſſimo, ac ſapientiſſimo, apud quem cum vix ſit dare caſum in iure, in quo prudentiſſimè non conſuluerit, aut ſanctiſſimè non iudicauerit, ſuperuacaneum videtur circa infraſcriptas de iure proponendas elaborare quæſtiones, ſed vt cui plurimum debeo morem geram, hanc operam meam, qualiſcunque ea ſit, denegare non poſſum, licet non admodum neceſſariam.

Ex relata igitur facti ſpecie colligitur D. Hieronymum conductorem prædicti molendini prætendere ſe eſſe in hac conductione valde, & vltra dimidiam conſuetæ penſionis læſum, & cùm læſio ipſa ex ſcripturis, ac proceſſu reproducto ſatis iuſtificetur, prætendit etiam vel in totum dictam conductionem reſcindere, vel ſaltem aliquam partem remiſſionis penſionis obtinere, nec non pacta infraſcripta in inſtrumento dictæ conductionis contenta, quæ etiam iniuſta videntur, ex eodem capite læſionis moderari facere, implorando, ac petendo ad talem effectum auxiliũ, & remedium *l.2. de reſcind. vend.* Et quia ex aduerſo prætenditur dictum conductorẽ non poſſe in caſu noſtro implorare rale auxilium, nec ſibi vllo modo dictum remedium *l. 2. de reſcind. vendit.* competere ex contractu
1 illius conducrionis, quæ dicitur facta in emphyteuſim ad tertiam generationem, non inutile, ſed neceſſarium primo loco videtur inueſtigare, & cognoſcere quis contractus ſit verè inter Monaſterium, & Dominum Condu-
2 ctorem celebratus, cum multifariam ſint contractus, ac diuerſæ naturæ diuerſus ſit etiam effectus, & iddem non ſit inter eos coniugium,

gium, vt ſunt verba *Bald. in rubr.* C. *de iur. emphyt.* Atque etiam ſucceſſiuè videndum erit an ſtante allegata, & probata læſione ex depoſitione omnium teſtium ad inſtantiam ipſius Monaſterij examinatorum in proceſſu reproducto, & ex ſcripturis in eodem contractu, locum habeat remedium *d. l. 2.*

Sed adhærendo in primis inueſtituræ contentæ in inſtrumento prædicto, ex verbis in ea deſcriptis, videlicet, quod dicti multum RR. Monaci ſpontè dederunt, conceſſerunt in emphyteuſim, & ſub pactis emphyteoticis molendinum, de quo agitur dicto D. Conductori, videtur dicendum, quod contractus ſit emphyteoticus, quia verba contrahentium denominant contractum ipſum fore emphy-
3 teoticum, quibus verbis in dubio eſt ſtandum, *l. qui fundum, §. fundi, ff. de contrahen. empt. Bart. in l. qui cotem, §. maximos, ff. de public. Paul. de Caſtr. conſ. 127. per l. ſi quis ſtipulatus ſit Stichum, ff. de verb. oblig. l. fideiuſſores magiſtratuum, ff. de fideiuſſ.* nullum enim eſt maius mentis noſtræ teſtimonium, quam qualitas inſpecta verborum, *Bald. in cap. 1. de teſtib.* quia ex loquela hominis animus iuditur, ibi *Bald. in l. vt in epiſtola, col. 2. verſ. modo quæro, Rol. à Vall. in conſil. 96. volu. 1. nu. 1.* tenor enim inueſtituræ vim contractus oſtendit, *Dec. in conſil. 614. num. 3. incipit in cauſa*, & apparentia facit præſumi diſpoſitionem, prout in prima facie ſeſe offert, *l. item apud Labeonem, § ſi quis Virgilium, ff. de iniur.* latè *Dec. in l. fin. C. de edic. diu. Andr. tollen. & in 5. notabil.* quia talis præſumitur contractus qualis in ſua prima figura apparet, *l. 1. C. ſi quis alt. vel ſibi, l. ad probationẽ, la 1. C. de probat. l. ſancimus, C. de fideiuſſ.* & idem *Bal. in alleg. rubr. C. de iur. emphyt.* dicit contractum eſſe emphyteoticum quando dicitur, quod datur in emphyteuſim, & ita habetur in inueſtitura, & ſtante hac concluſione, ſequitur etiam concluſio contra D. Conductorem inueſtitum, allegatam, & probatam læſionem pro ſua intentione non militare, cum remedium dictæ l. 2. regulariter in contractu verè emphyteotico locum non habeat, ſecundũ *Specul. in §. nunc dicendum, verſ. quid de conceſſione in emphyteuſim*, & alios.

Sed præmiſſis, & alijs quibuſcumque non obſtantibus, contrarium audacter teneo, & veriſſimum defendo; Vtque res clarior reddatur, illud in primis aduerto, quod communi-
4 ter à maiori parte de hac re ſcribentium notatur illum eſſe verè, & propriè contractum emphyteoticum, in quo ſoluitur quid minimum pro recognitione directi dominij, & hanc eſſe propriam ipſius formam, & in hoc omnes frequentiſſimo calculo conſentire teſtatur *Clar. in §. emphyteuſis, verſ. aduerte*, referendo *Nattam in conſil. 49. poſt num. 7.* Si vero præſtetur magna penſio pro vſu rei,
5 quæ ſcilicet fructibus correſpõdeat, vel quaſi, vel præſtetur aliqua pars fructuum, debet potius iudicari locatio, quam emphyteuſis, & quod quando penſio, quæ præſtatur correſpondet fructibus, debeat de tali contractu iudicari tanquam de locatione, potius quam de emphyteotica conceſſione, refert idẽ Clar. in loco ſupra citato concludere communiter Scribentes ex doctrina *Cagnol. in l. 2. nu. 202. C. de reſcind. vend.* quo in loco idem *Cagnol. & in verſ. ſecundus caſus eſt*, cum eadem relata communi diſtinctione pertranſiens dicit, ſecundus caſus eſt reſpectu vtilis dominij in emphytheota ſoluente magnam penſionẽ in recompenſationem fructuum ex re emphyteotica percipiendorum, & ſic ſi penſio fructibus correſpondeat, tunc contractus ſimilis eſt locationi, & eadem æquitate regulatur, *§. adeo, inſtit. de locat. & conduct.* imo potius locatio dicitur, quam emphyteoſis per id, quod eleganter in ſimili dicit *Bal. in cap. ſi cautio, in fin. de fid. inſtr.* de feudo conceſſo pro magno cenſu annuo, quod potius locationis, quàm feudi naturam habeat, quia magis pacta in inſtrumento appoſita, quàm verba, ſeu nomina attendi debent, *l. inſulã, ff. de præſcrip. verb. Bart. in d. l. cotem ferro, §. fin. de publician.* & in terminis, quòd talis contractus potius locationem, quam emphyteoſim reſpiciat, eaque lege iudicandus ſit, concludunt communiter Scribentes, *Dec. in auth. qui rem, in princ. C. de ſacroſ. eccl. Parpalia in repet. l. placet, col. 21. d. tit. C. de ſacroſanct. eccl. Curt. in tracta. feud. fol. 6. & in 1. requiſito, Brun. Aſtenſis in tract. exclud. fœmin. ſtantibus agnatis, fol. 40. col. 2. Moderni in repet. l. Gallus, § quidam rectè, col. pen. ff. de liber. & poſth. Aquenſ. in l. interdum, §. quod ex naufragio, ff. de acquir. poſſ.* quos omnes citat, & refert idem allegatus Cagnol. in ſupra citato loco, & alij DD. communiter in *l. 1. & 2. C. de iur. emph.* Iddem tenet *Io. And. ad Spec. de emphyteuſ. §. 6. verſ. 4. tit. de empt. & vend. §. nunc dicendum*, & communiter etiam *DD. in cap. potuit, de locat. Alex. de Neuo conſil. 30. numer. 1. Menoch. conſil. 372. nu. 7. conſil. 444. num. 34. Becc. in conſil. 35. nu. 2.*

Et vltra predictos relatos, quòd non ſit ve-
6 ra emphyteoſis, cùm ſoluitur penſio magna, non autem canon exiguus pro recognitione directi dominij, ſed potius locatio, & iudicetur vti de locatione ad longum tempus, eandem

dem

dem ſententiam tenent, & confirmant *Caſſ.
in conſuet. Burgund. in tit. de cenſib. verſic.
& le dex ans paſſeſſes, num. 8. poſt Iaſ. in l. 2.
col. 2. nu. 351. C. de iur. emphyt. gloſ. in l. 1. C.
de ſuperfic.* vbi *Bart. nu. 3. Iaſ. in d. l. 1. nu. 35.
Aretin. conſil. 55. nu. 4. Alex. conſi. 112. Bar-
bat. conſ. 14. nu. 36. lib. 2.* vbi dicit, ſe ita plu-
ries conſuluiſſe *Ruin. conſil. 50. num. 4. & in
conſil. 7. lib. 1. Bald. in cap. 2. num. 3. de delat.
Corſet. in ſing. incipit cõtractus, Franc. Becc.
conſil. 3. nu. 23. Cephal. conſil. 9. nu. 12. lib. 1.
Theſaur. in deciſ. Pedem. deciſion. 20. num. 5.*
& idem *in deciſ. 120. ſub nu. 2.* ex mente *Ca-
gnol. in d. l. 2. nu. 203. Alciat. in l. 2. §. nam ſi
aliud, ff. ſi cer. pet.* poſt Rom. & Picum, quos
omnes relatos citat, & ſequitur idem *Theſau.*
concludendo *in fin. deciſ. 20.* quod ſi iudica-
tur vti de locatione fiet remiſſione emphyteo
tæ, & liberabitur à ſolutione canonis, vt in
conductore omnes concludere teſtatur idem,
& in his terminis *Alexand. in d. conſil. 112.
Neuiz. conſ. 92. nu. 12. & 51. Aret. d. conſil.
55. & in conſil. 110. col. 2. Bolognet. conſ. 49.
col. 3. verſ. nihilominus, Gozad. conſ. 83. col.
3. verſ. præterea. Rol. à Vall. d. conſ. 96. num.
26. Bellon. conſ. 21. num. 10. Surd. deciſ. 198.
nu. 1. Cott. in ſuis memorabil. lib. in verb. em-
phyteota, Dec. conſil. 161. lib. 1. Gozad. conſil.
43. col. 2. Rom. in l. interdum, §. fin. de acquir.
poſſ. Ruin. conſil. 127. lib. 1. Gozad. conſil. 43.
vol. 2. Bartholom. Perret. in comment. extra-
uag. ambitioſa, de reb. eccl. non alien. cap. 4.
de differ. inter locat. ad longum tempus, &
emphyteuſim, nu. 9. Fab. de Mont. in tract. de
emption. & vendit. 8. quæſt. princip. quando
liceat ab empt. diſcedere, nu. 14. Ant. de Bur-
gos in repet. cap. ad noſtram, de empt. & ven-
dit. nu. 51.* & prædictam communem DD.
ſententiam confirmat religioſiſſimus *D. Fran
ciſcus Viuius in ſuis aureis deciſion. Regni
Neapolitani, in deciſio. 500. par. 3. ſub nu. 2.*
quod vbicunque emphyteota ſoluit penſio-
nem correſpondentem fructibus non quid
minimum in recognitionem directi dominij,
quod non ſolum non teneatur reficere rem
dirutam, ſed quod eidem ſit facienda remiſ-
ſio, & hoc quia communem affirmat eſſe etiã
DD. ſententiam, quod quando ſoluitur in
in contractu emphyteotico penſio magna, vt
ſupra, quod tunc contractus emphyteoticus
iudicetur, veluti contractus locationis, vt tra
dit etiam *Rimmald. ſen. conſ. 45. num. 14. &
17.* per eum relatus in eadem *deciſ. ſub nu. 3.
Cæſar de Mament. in tract. de iur. contract.
liuell. pecun. conſtituti, & creati.*
Ex quibus ſic præmiſſis, & retentis ſupra-
7 dictis terminis cum D. Conductor ſalmas 40.
frumenti annuatim monaſterio ſoluere tenea
tur in recompenſationem fructuum molen-
dini, pretium quarum, vt omnes teſtes in di-
cto proceſſu reproducto deponunt, aſcendit
ad ducatos 70. auri de camera, & ſic cum ma-
gna penſio, & non canon exiguus præſtetur,
dicendum erit inſtrumentum locationis ad
longum tempus, & non emphyteoticum
fuiſſe, & eſſe inter D. Conductorem, & Mo-
naſterium celebratum, quæ locatio ad lon-
gum tempus eſt verè, & propriè locatio, vt eſt
*text. in l. viam virtutis, C. locat. Bald. in l.
certi iuris, C. eod. tit. Aretin. d. conſil. 55. in
princ. Ruin. in eod. conſ. 161. numer. 22. & in
conſil. 118. vol. 4.* Quo præſuppoſito inſtru-
mentum locationis fuiſſe, & eſſe celebratum
inter Reuerendum Monaſterium, & D.
Conductorem, non autem emphyteo-
ticum, cum magis locationis; quam
emphyteoſis naturam reſpiciat, & cum
eadem æquitate reguletur, non eſt da-
re bonam rationem, cur in eodem contractu
noſtro non vendicet etiam ſibi locum prædi-
cta *l. 2. de reſcind. vendit.* etiam in ſecreto
conſcientiæ, prout ita etiam concludit *Ca-
gnol. in loc. citat. poſt dictum verſ. ſecundus
8 caſus eſt,* ex mente *Bald. Salyc. Paul. Abb. &
Imol.* quia clarum eſt apud omnes *d. l. 2.* lo-
cum habere in omnibus bonæfidei contracti-
bus, vt notant *Bart. in ead. l. 2. col. 1. verſ.
quid in alijs contractibus, Bal. col. 2. in 7. op-
poſit. verſ. tertio quæro, Angel. conſ. 21. verſ.
in eodem gloſ. ibidem Paul. de Caſtr. col. pe-
nul. 3. q. & Salyc. col. 3. verſ. quæro quarto,
Corn. cõſ. 240. vol. 4. Iaſ. in l. de quib. nu. 29.*
vbi dicit cõmunem opinionem *ff. de legib. &
in l. ſi quis citi aliter, de verb. obl. Gozad. cõſ.
44. col. fi. Guid. Pap. in ſing. 736. Gabr. cõcl. 1.
de empt. & vendit. nu. 19. ampliat. 6. fol. mihi
329.* prout etiam clarum eſt eandem *l. 2.* locũ
habere in locatione, & conductione ipſa, quæ
& bonæ fidei eſt, & emptioni vicina, *l. 2. ff. lo-
cat. quod not. gl. in l. ſi ea pecunia, C. de vſur.
gloſ. in l. ſi olei, C. locat. Roman. conſ. 433. di-
cens ibidem, nu. 1.* tunc æſtimandam eſſe læſio-
nem attenta conſueta mercede, an minus di-
midia res locatur, vel vltra dimidiam condu-
catur, ita *Arius Pinell. in ead. l. 2. de reſcind.
vend. 1. par. lib. 2. nu. 17.* qui etiam cum rela-
tis concludit dictam *l. 2.* locum habere in lo-
catione, & idem ſentiunt *Cyn. in l. legem, C.
locat. Specul. in tit. de empt. & vend. in §. er-
go nunc dicendum reſtat, verſ. ſed nunquid,
d. l. gloſ. in l. in venditione in verb. etiam ſi
minoris, ff. de bonis auct. iud. poſſ. bonus text.
in l. item ſi in pretio, §. fin. cum l. ſequent. ff.
loc. & in l. 1. §. ſi quis in fraud. patron. Bald.*

in

in ead.l.2.col.4.verſ.tertio quæro,& ibidem Sayle.col.3.verſ.tertio quæro, Pau.de Caſtr. col.pen.in d.3. quæſt. Ang.in l.maioribus,C. commun.vtrinſ.iud.Bald.in c.cum cauſa,de teſt. in fin. Ant.de Butr.in c.cum dilecti,& ibidem Imol. col.pen. & Barbat.circa fin.de empt.& vend.& in cap.cum cauſa, col.4.eodem tit. Cepoll. in tract. de ſimul. contract. col.3.Corn.conſ.185.col.3.Alex.in alleg. cõſ. 112.col.pen.col.1. Dec.in conſ.583. Gabr.in alleg.concluſ. 1.de empt.& vendit.nu.3.ampliat. 12.d.fol.329. qui omnes vnanimiter tenent *d.l.2.* locum habere in omnibus bonæfidei contractibus, vt in locatione prædicta, quæ ex ſupradictis conſtat eam bonæfidei eſſe, & relatus *Pinel.in ead.l.2.num.118.& in verſ.ego verò*, teſtatur ſe in propoſito noſtro, & in inſtrumento locationis obtinuiſſe coram grauiſſimis Senatoribus pro plebeio quodam contra virum nobilem, & petentem in fortioribus terminis etiam poſt finitam locationem locum habere hanc *l.2.* dicens, ſæpius contingere conductorem finito tempore contractus agere ad repetendum quod dederat vltra iuſtam penſionem, probando ſe læſum
* vltra dimidiam iuſtæ mercedis, [& nouiſſimè hanc concluſionem plenè cõfirmat, & ſecundum eam iunctis Regijs Conſiliarijs triũ aularum cum interuentu Collateralis Conſilij iudicatum fuiſſe teſtatur *Anell.de Amat. in conſ.23.per totum,*] prout etiam D.Conductor noſter ex beneficio eiuſdem *l.2.* quæ locum habet in contractu, de quo agitur, obtinere debet, ſtante allegata, & probata læſione in ſuis veris, & proprijs terminis ex depoſitione omnium dictorum teſtium in eodem proceſſu reproducto examinatorum, ac deponentium molendinum fuiſſe, & eſſe vltra dimidiam iuſtæ ac conſuetæ penſionis conductum, & omnino eſſe illi conſulendum, vel in ipſius conductionis reſciſſione, vel ſaltem in diminutione partis canonis, & moderatione infraſcriptorum pactorum, videlicet tertij, quarti, ſexti, ſeptimi, & noni, ex quorum lectura, quia ipſorum iniuſtitia, ac enormiſſima D. Conductoris læſio demonſtratur, & incompetentia in hoc contractu omnino etiam ad illorum moderationem, & canonis retractationem deueniendum erit, præſertim quia in contrarium adducta D. Conductoris iuſtitiam nullo modo perturbant, & primo.

Non obſtat primum fundamentum in prin
9 cipio adductum, cõtractum de quo agitur ex verbis in inueſtitura deſcriptis apparere, & eſſe contractum emphyteoticum, cum in dubio ipſis verbis ſit ſtandum ex iuribus ibidem allegatis, quia huic fundamento reſpondetur, quòd licet verba ſonent contractum emphyteoticum, tamen hic non eſt verè, & propriè contractus emphyteoticus; Ad iudicandum enim qualitatem contractus, non ſonus verborum, ſed effectus rei inſpicitur, cùm verba potius deſeruiant naturæ contractus, quam natura verbis, *Bald.in l.2.verſ.ſed iuxta hoc quæro, C.commodat.per tex. in l.ſi inſulam, de præſcript. verb. Alex. conſ.40.nu.13.vol. 4. verſ.pro hoc facit*, vbi inquit, quòd licèt contrahentes contractus locationis, vel donationis appellent contractum venditionis, & emptionis, non tamen eſt contractus emptionis, & venditionis, per *d. l. ſi inſulam*, quod iddem tenet etiam *Ruin. in allegato conſ.161.nu.27.*

Secundo, nec minus obſtat allegata doctrina *Bald.in rubr.C.de iur.emph.* pro ſecundo fundamento contractum eſſe emphyteoticũ, quando dicitur, quod datur in emphyteuſim, quia idem *Bal.in ead.rubr.1.q.in fi.* contrarium tenet, & affirmat, & ipſum ſequitur *Dec.in conſ. 160. col.1.* dicens, quod ſiue in contractu, ſiue in iudicio ponatur nomen vnius contractus, & effectus alterius, quod eſt iudicandum ſecundum naturam illius contractus, cuius effectus ponitur, & nomen appoſitum, quod non conuenit effectui, habetur pro non appoſito, *l. ſed & ſi poſſeſſor, §. item ſi iurauero, ff.de iureiur.* iddẽ dixit *Dec. in conſ.164.n.3.in conſ. 301.col.2. conſ.413. col.2.conſ.544.col.fi.& 682.col.2.Pariſ.conſ. 12.col.1.vol.2.cõſ.32.n.54.vol.4.Rol.à Val. in alleg. conſ.96.nu.38.& 39.& ſeq.* Quòd autem contractus non reguletur ſecundum verba, quando natura repugnat, hoc expreſsè tenet allegatus *Cott.in ſuis memorab.in ver. emphyteota, cir.fi.* ex doctrina *Abb.in c.conſtitutus, in pen.col.verſ.tertia differẽtia.extra de relig.domib.* quod ẽt firmat *Aret.conſ. 10.in 2.col.verſ.itẽ præmitto, & in cõſ.160. longa, col.8.cir.med.* & in caſu, de quo agitur, ſatis, ſuperq; extitit oſtenſum effectum huius contractus potius locationi, quam emphyteuſi conuenire, & locationem eſſe ex pactis appoſitis demonſtratum eſt, & etiam qnia penſio fructibus correſpondet, quo caſu nec iura loquentia de emphyteuſi locum habent, *Aret.d. conſ.55.n.4.ad fi.Ruin.d.conſ.161.nu.21.& ſeq.nu.26.in fi.Rimin. iun.conſ.40.160.nu. 10.conſ.461.nu.21.& ſub nu.25.& 26.conſ. 643.in fi.Burſat.conſ.255.ſub nu.1.Cephal. conſ.9.nu.12.conſ.523.nu. 50.conſ.699.22. & ſeq.conſ.703.num.44.Siluan.conſ.42.ſub nu.5.Bal.in l.1.n.21.C.de iure emphyt.Soc. in l. Gallus, §. etiam parentem, ſub num.6. verſ.*

Digitized by Google

verſ.confirmatur hoc,ff.de lib.& poſtb.Bero. conſ. 130.*per tot.Ruin.conſ.*57.*ſub num.*10. *conſ.nu.*70. *& in conſ.*157.*nu.*23.Neuizan. *d.conſ.*92.*nu.* 11.*in fin.Rimin.ſen.conſ.*419. *nu.*16.*& conſ.*421.*in fin.Cott.in d.verb.emphyteuta regulariter,Boſſ.de remiſſ.merced. conduct.nu.*114. *Aymo de alluuione,lib.*2.*c.* 18.*num.*11.*cum ſeq.* qui omnes concorditer dicunt iura loquentia de emphyteuſi locum non habere in hoc contractu, ſed eſſe verè contractum locationis, nomine non attento, & etiam quod partes appellauerint contractũ emphyteoticũ, vt bene declarat doctiſſimus *Viuius in d.decif.*500.*ſub nu.*3.*in fin.* & ita alias iudicatum fuit in re prorſus eccleſiaſtica per Rotam Romanam, teſte *Virginio de Boccatijs ſuper bull. de cenſib.par.*2.*n.*153.& ita etiam reperitur in *deciſionibus nouiſſimis, deciſ.in ordine* 564. 1. *par.* & iddem tenet *Becc.in d.conſ.*3.*nu.*22. *&* 27.*d.conſ.*35.*nu.* 6.*conſ.*104.*nu.*11.*Grat.conſ.*76.*nu.*15.*conſ.* 82.*nu.*12.*Vrſill.ad Aff.deciſ.*25.*nu.*11.*Neuiz. in ſæpe alleg.conſ.*92.*num.*45.47.50.& 51.*Roland.d.conſ.*96.*nu.*25.26.*& ſeq.& n.* 44.*Cagnol. in auth.qui rem,num.*6.*C.de ſacroſ.eccl.*& *in d.l.*2.*eod.num.*102.*& ſeqq.de reſcind.vend. Maſcard.concl.*251.*num.*9.*& concl.*1133.*nu.*10. *Magon.deciſ. Lucenſ.*12. *nu.*5.& *deciſ.Florent.*117.*nu.*43.*&* 44.*circumſpectiſſimus Præſes de Franch. dec.*235. *nu.*2. *Portius conſ.*144.*nu.*2. Bellon.*d.conſ.* 21.*Alber.Brun.conſ.*12.*nu.*74.Borgn.*deciſ.* 44.*num.*55.*Carroc.de locat.*& *conduct.cap.* 64.*nu.*7.*par.*2.*Theſaur.deciſ.*120. *nu.*2. Cabal.*milleloq.*227.*ſub nu.*10.*Albenſ.*134.*nu.* 6.7.137.*nu.*23.148.*nu.*15.395.*num.*3.*&* 4. 643.*nu.*4.*&* 12.*Aneba.regul.tota,q.*78.*lib.* 3.*Ludouic.*Bolognet.*conſ.*54.*col.fin.*qui omnes ex magna penſione concludunt, hunc eſſe verè, & propriè locationis contractum, nomine non attento, contra opinionem *Natta in d.conſil.*49.*per totum. Carbol.de cauſa priuationis ob non ſolution. canon. ampliat.* 12. *Surd. in dicta deciſion.*198.*numer.* 20. *& ſequent.* aſſerentium contractum hunc eſſe verè emphyteuticum, licet ex eo ſoluatur magna penſio fructibus correſpondens, quia ſi clarum eſt, quod ipſi loquuntur contra opinionem omnium ſcribentium, veriſſimum eſt etiam, quod eorum rationes quantumcunque illas fortificare ſtudeant, quod facilè ab omnibus proſterni poſſunt, vt benè aduertit perſpicaciſſimus D.*Viuius in deciſion.* 500. *ſub numer.* 3. referendo *Rol. Tiraquell.* Aff*lict. Pariſ. Dec. &* Bellon. & alios relatos à *Menoch.in tractat.de arbitr. iudic.quæſt.*7.*numer.*26. ex mente cuius expreſsè tenet hunc non eſſe contractum verè emphyteoticum, cum ſoluitur magna penſio, etiam quod emphyteoticum contrahentes eum nuncupauerint. Et clariſſimum etiam eſt, quod Natta, & alij tenentes contrariam opinionem, eſse contractum emphyteoticum, quia partes ſic dixerunt, manifeſtè labuntur, cum loquantur contra caſum legis, & expreſſam deciſionem *tex.in cap.conſtitutus de religioſ.domib.* vbi contractus fuerat emphyteoticus nuncupatus, tamen quia qualitas repugnabat nominationi, fuit iudicatũ illum eſſe cenſualem, nõ emphyteoticum, cum attendatur ipſius effectus, non ſimplex denominatio, & ſic arguit *Dec.cõſ.*163.*n.*29.*Gui. Pap.deciſ.*186.*nu.*1.*in fi.Cæſar de Mament. in d.tract.de contract.liuell.pecun.conſtit.* & *creat.pacto* 3.*nu.*21.*Affl.dec.*80.*nu.*8.vbi aſserit, quod non eſt reſpiciendum nomen contractus, ſed potius rerum ſubſtantia.

Neque vlla remanet dubitatio ex ſupradictis, contractum hunc eſse verè, & propriè
11 contractum locationis, non autem emphyteoticum, cum ſoluatur penſio magna fructibus correſpondens, non autẽ canon exiguus, quæ coniectura, quod ſit omnibus præſtantior, vt præualeat, & ſit omnino fortior, & faciat contractum appellari locationem veram, & non emphyteuſim, voluit ſubtilis *Aretin. in d.conſil.*55.*in vlt. col. verſ. ſecundo reſpondet* quem refert, & ſequitur *Ludouic. Bolognet.in d.conſ.*54.*col. fi.Ruin.in dicto* & ſæpè allegato *conſ.*161.*nu.*22.& melius *nu.*29. & *Rol.in d. conſ.*96.*ſub nu.*44.*à nobis etiam citato in eod.loco.*

Quibus omnibus accedat, quod dato & nunquam conceſso quod contractus, de quo agitur, eſset verè & propriè contractus emphyteoticus, ſtante allegata, & probata læſione in proprijs terminis, adhuc etiam D.Conductori in fortioribus terminis competeret retractatio canonis, & ea potiſſimum ratione, quia canon 40. ſalmarum frumenti boni, & nitidi, quod annuatim perſoluitur, cum in 25. annis aſcendant ad valorem ducatorum trium mille, & vltra, & ſic cum excedant valorem molendini, de quo agitur, omninò canon prædictus retractari debet, *Auth. de eccleſ.titul.* §.*ſi verò loca, & de non alien. & permut. reb. eccleſ.* §.*ſi verò alterius* §.*dudum,*& §.*quia verò Leonis,gloſſ.fin.in auth. perpetuò,* C.*de ſacroſanct.eccleſ.Alex.conſ.* 74.*numer.*6.*lib.*1.*gloſſ.in cap.cum cauſa,de teſtib.*& ita cenſuit Senatus Pedemontanus, teſte *Theſaur. in deciſion.* 120. in cauſa Fratrum Sancti Dominici de Claraſco, & Rachæ, vbi pro decem iugeribus alterius prati,

ti,

12 ti, & nemoris ſoluebantur ſaccbi quinque
frumenti, quouis caſu non obſtante, & cum a-
lijs pactis, & Senatus prædictus reduxit ad
ſaccos tres cum dimidio, data tamen electio
ne Fratribus reſcindendi emphyteuſim, ſi no-
lebant acceptare dictam reductionem, & hoc
illa ratione deciſum fuit, quia præter id quod
cenſus annuus erat magnus, ita vt correſpon-
deret fructibus, & multa pacta in odium em-
phyteutæ erant apposita, & valdè illum gra-
uabant, ita vt potuiſſet dici valdè læſus, &
quamuis læſio non eſſet vltra dimidiam, ta-
men quia facta fuerat ab eccleſia, quæ eſſe de-
bet iuſtitiæ cultrix, & in ea debet ſuperabun-
dare bona fides, per ea, quæ Cagnol. allegat
*in d.l.2.de reſcind.vendit.ſub nu.*10. fuit ha-
bita conſideratio talis læſionis, prout maxi-
ma ratio babenda eſt in caſu noſtro, in quo &
verè, & propriè in ſuis terminis probata eſt
læſio vltra dimidiam, & ipſa pactorum lectu-
ra demonſtrat eorum iniuſtitiam, eaque in
odium D. Conductoris fuiſſe apposita, ita vt
eum valdè grauentur, cum ex dictis pactis etiã
penſio fiat grauior, vt aduertit *Theſaur.in d.
deciſ.*120. *nu.*2. & propterea omninò ad ca-
nonis retractationem deueniendum eſt, & ad
dictorum pactorum moderationem, præſer-
13 tim quia ſumus in Eccleſia, & valdè diuite,
quæ cum iactura D. Conductoris tanti Ciuis
nobiliſſimi, & Patritij locupletari non de-
bet, vt aduertit & notat ſapiẽtiſſimus *D.Pra-
ſes de* Franch. *in deciſ.* 191. prout etiam ar-
guit in proprijs terminis *deciſ.Peruſin.* Imò
facilius reduci debet hæc penſio ex contractu
emphyteotico ad tertiam generationem,
quàm in ſimplici locatione, quia ſimplex lo-
catio cùm ſit temporaria, parum poteſt gra-
uare conductorem, ſed ſecus accidit in em-
phyteuſi ad tertiam generationem, nam ma-
gis, atque magis grauatur à ſolutionibus pen-
ſionum, & de æquitate, quando res tractu tem
poris poteſt reddi iniqua, tunc reducitur ad
æquitatem, vt notat idem *Theſaur. in d. de-
ciſ. in fin. per tex. ſingul. in l. cum quidam, ff.
de vſur.* & *in deciſ.* 226. hoc iddem expreſsè
firmat dicens *nu.*1. quod reductio contractus
fieri debet ad æquitatem, quando res tractu
temporis efficitur iniqua, vel in infinitum
creſceret, quod de facto accidit in hoc molen-
dino ex impetu ventorum, & ex alluuione, &
alijs caſibus fortuitis, & propterea reduci de-
bet ad æquitatem, & hæc eſt ſingularis, & mi-
rabilis facultas Iudicibus data, vt hoc in caſu
poſſint etiam contra paciſcentium pactionem
ad æquitatem reducere, vt eſt ſingularis &
notabilis text. ad literam in *l. cum quidam,
in princ. ff. de vſur.* ex quibus Doct. citati per
Theſaur. in deciſion. 226. *ſub num.* 1. *&* 2. in-
ferunt ad piſtorem, & molendinarium per
doctrinam *Iaſ. in l. quo minus, nu.* 136. *& ſeq.
ff. de flumin.*

Ad motiua verò ſubtiliſſimi D. Iudicantis
14 mihi in genere motiuata reſpondetur, & pri-
mo ad illud de ſcientia D. Conductoris ante
conductionem ſibi factam molendini, de quo
agitur, quòd cum non appareat de dicta præ-
tenſa ſcientia, in dubio pręſumi ignorantiam
in conductore, ſtante læſione vltra dimidiam
conſuetę penſionis, *gl. in l. quiſquis*, & ibidem
*Bar. Salic. Pau. de Caſt. C. de reſcind. vendit.
Spec. in tit. de empt. & vend. §. ſciendum eſt,
verſ. quid ſi aliquis ſcienter, Nic. de Matta-
rel. &* Bald. *in l.* 2. *in* 6. *q. C. de reſcind. vend.
Ang. Imol. in l. ſi quis cum aliter ff. de verb.
oblig.* & *Imol. in c. cum contingat, c.* 15. *col.* 1.
de iureiur. Abb. in cap. pen. col. 1. *de empt. &
uend. Alex. conſ.* 1. *col.* 1. *vol.* 6. *Dec. conſ.* 583.
Imol. in c. cum cauſa, col. 11. *de empt.* & *vend.
Bertrand. conſ.* 138. *col.* 4. *volum.* 2. *in nouis,*
Mant. *conſ.* 82. *col.* 1. *Grat. conſ.* 71. *col. fi. vol.*
1. *Marian. iun. conſ.* 73. *vol.* 4. *col.* 2. Gabr. *lib.*
3. *concl.* 1. *de empt. & vend. ſublimit.* 1. *num.*
103. *fol. mihi* 333.

Ad ſecundum motiuum, remedium l.2. nõ
competere D. Conductori per renunciationẽ
generalem contentam in hoc inſtrumẽto, ibi
in illis verbis, *Renunciando eſſo affittatore,
15 cum iuramento à tutte ragioni, capituli, &
conſtitutioni, che foſſero à ſuo fauore,* quia
reſpondetur, quòd per hanc generalem renun
ciationem etiam cum iuramento factam, D.
Conductorem non eſſe excludendum à bene-
ficio, & remedio d.l.2. cui non extitit in ſpe
cie renunciatum, vt tenet *Mantua in dict.
conſil.* 82. *colum.* 2. relatus per *Gabr. in alleg.
lib.* 3. *de empt.* & *vend. concluſ.* 1. *nu.* 39. *am-
pl.* 20. qui melius, *num.* 79. dicit, iuramentum
nullo modo obſtare, quando non fuit interpo
ſitum ex certa ſcientia, *Bertran. cõſ.* 737. *col.*
2. *Ruin. conſ.* 176. *nu.* 24. *volu.* 2. *Aym, conſ.*
188. *col.* 1. *Marian. iun. conſ.* 50. *col.* 2. *vol.* 2.
& ampliando hoc idem *nu.* 8 dicit iddem eſſe
etiam ſi in inſtrumento aliquis iuraſſet, ſingu-
la omnia obſeruare, & eſſe vera, ex doctrina
Mantua in d. conſil. 82. *col. fin.* Nec de cer-
ta ſcientia apparet, quo caſu præſumitur er-
ror, vt declarat Bald. *in ead. l.* 2. *verſ. quarto
quæro,* & ſequitur *Soc. in reg.* 226. & *in vlti-
ma limit.* & dicendum erit talem renũciatio-
nem præceſſiſſe ex ſimplicitate D. renuncian-
tis, vltra quod ſub generali iſta renunciatione
non includitur renunciatio ad *d. l.* 2. vt te-
nent Bald. *in d. l.* 2. *col.* 2. *verſ. quinto quæro,*
& ibidem *Paul. de Caſt. col.* 5. *verſic. quinta*
con-

Digitized by Google

concluſio, de reſcind. vend. Bart. in l. ſi quis eum aliter, ff. de verb. oblig. Imol. in c. Quintaualli, col. 24. & 77. de iureiur. & in c. cum contingat, chart. 21. col. 2. eod. tit. & in eod. c. cum cauſa, col. 7. de empt. & vendit. Soc. conſ. 48. col. 1. vol. 4. Alex. conſ. 1. col. 2. vol. 6. vbi plus etiam tenet, quod non ſufficiat, quando eſſet renunciatum deceptioni, vel læſioni, idem *Gabr. in alleg. loc. num. 29.* Nec iuramentum operatur, quando adeſt læſio vltra dimidiam, nec minus ſi non habet tres illos comites, ſcilicet veritatem, iuſtitiam, & iudicium, *cap. animaduertentes, 32. quæſt. 2.* deficit enim in hoc iuramento iuſtitia, quia non continet licitum, & honeſtum, cùm Eccleſia ex tanta D. Conductoris iactura locupletetur, & ſi boni Iudices, & Præſides etiam per capturam perſonæ talia iuramenta relaxari faciunt, per *l. illicitas, de off. præſid. Afflict. deciſ.* 80. Dominus Conductor ex ſolo nutu Circumſpectiſſimi Iudicantis, cum prouidentia religioſiſſimorum Patrum Commiſſariorum ſperat ſe à tanto onere eximere. Quod idem iuris eſſe dico, ac conſulo pro veritate, & iuſtitia, ego Ioſeph Pica Fideliſſimæ Ciuitatis Aquilæ I. V. D. qui ad maius robur præſentem conſultationem etiam meo ſolito ſigillo communiri iuſſi.

Idem Ioſeph Pica V. I. D.

CAP. SEPTIMVM.

Pax an dicatur violata ſi quis offendit filium eius, cum quo pax facta fuit? Et quid ſi filius offendit eum, cum quo eius pater pacem fecerat? Et hinc multa notabilia tractantur in materia fractę pacis, & cautionis de non offendendo.

SVMMARIVM.

1 *Pacis conuentionem violaſſe dicitur offendens filium eius, cum quo fuit facta pax, ſic etiam offendens eius vxorem.*

Et quamuis aliqui contrarium teneant, nu. 2. Tamen ex magis communi distinguitur, vt num. 3.

Quod non procedit ſi offenditur frater, vel alius conſanguineus illius, nu. 4. Secundum magis communem, num. 6. Licet alij diſſentiant, nu. 5.

Fallit ſi frater offendatur ex cauſa inimicitia antiqua, nu. 9.

Limitatur principalis concluſio, ſi filius offendit eum, cum quo pater pacem fecit, num. 10.

Secus ſi pater promiſerit etiam pacem pro filio, nu. 11.

Quid reſpectu omnium conſanguineorum, & adhærentium ante ratificationem, nu. 12. & 13.

7 *Offenſio illa dicitur vera, vt dicatur fracta pax, pro qua competit actio iniuriarum.*

8 *Offenſio facta vni de domo afficit omnes, vbi conſideratur animi affectus, & iniuria.*

14 *Pater an teneatur ad pœnam fractæ pacis pro filio naturali, remiſſiuè.*

15 *Cautio de non offendendo præſtita pro ſe, & attinentibus vſque ad certum gradum, an comprehendat ſpurios, remiſſiuè.*

16 *Frater an teneatur præſtare talem cautionem pro fratre, remiſſiuè.*

17 *Cautio de non offendendo actiuè, & paſſiuè pro filijs, & conſanguineis non comprehendit filios, & conſanguineos bannitos.*

18 *Cautio de non offendendo an ſit præſtanda pro conſanguineis bannitis, & an præſtanda ſit pro conſanguineis inimicis? ibidem.*

19 *Cautio de non offendendo, an comprehendat affines futuros, remiſſiuè.*

Et an comprehendat nondum natos neque conceptos tempore quo fuit facta pax, nu. 20. remiſſiuè.

21 *Offendens affinem communem, an incidat in pœnam, remiſſiuè.*

22 *Magiſtratus an ex officio poſſit cogere offenſum ad remittendum iniuriam, & ad faciendam pacem cum offendente, remiſſiuè.*

23 *Cautio de non offendendo, in quibus caſibus ſit præſtanda, remiſſiuè.*

24 *Fiſcus an poſſit exigere pœnam fractæ cautionis ſine querela partis, remiſſiuè.*

*Et an hæc pœna exigatur in ſolidum num.
25. remiſſiuè.*

*Et an vltra pœnam conuentionalem, is qui
pacem frangit vulnerando vel occiden-
do, teneatur etiã ad intereſſe partis? ibid.*

26 *Pœna fractæ pacis, an & quando committa-
tur, ſi offenſio fiat ex noua cauſa, re-
miſſiuè.*

*Et an in dubio præſumatur offenſio ex no-
ua cauſa, nu. 27. remiſſiuè.*

28 *Cautio de non offendendo pręſtita ab vna
parte an teneat, ſi non præſtetur ab alia,
remiſſiuè.*

*Et quomodo, & quando dicatur rupta, num.
29. remiſſiuè.*

30 *Arcibibuſij ictum emittens contra inimicũ,
ſi eum non offenderit, an teneatur ad pœ-
nam fractæ pacis, remiſſiuè.*

*Quid ſi ignoretur quis fuit primus offenſor,
nu. 31. remiſſiuè.*

32 *Pax ſi fuit fracta ab vna parte, & ex inter-
uallo primus offenſus offendentem offen-
derit, an fiſcus ab vtroque pœnam exigat,
remiſſiuè.*

33 *Pœna an exigatur à fideiuſſoribus ex ficta
confeſſione principalis, remiſſiuè.*

34 *Hypotheca ſuper bonis eius, qui hanc cau-
tionem præſtitit, an incipiat à die ſtipu-
lationis, vel contrauentionis, remiſſiuè.*

1 PAcis conuentio-
nem violaſſe dici
tur, qui filium e-
ius offendit, cum
quo pax facta
fuit, vt commu-
niter affirmant
*Doct. in l. ſta ſti-
pulatus, §. Gri-
ſogonus*, ff. *de
verb. oblig.* quos plenè refert *Vulpell. in
tract. de pace, q. 38. nu. 3. poſt Luc. de Penn.
in l. vn. nu. 50. in 20. quæſt.* C. *publ. lætit. lib.*
12. qui latè diſcuſſo articulo ita concludit
etiam in offendente vxorem eius, cum quo
pacem fecerat, ea ratione potiſſimè motus,
nam ſicut pater, & filius, ita etiam maritus &
vxor dicuntur vnum corpus, & vna caro, &
ideo vnum offendens, alterum quoque offen-
diſſe videtur, *ex reg. tex. in l. fi. C. de impub.
& alijs ſubſt. & in cap. ſunt qui dicunt, 27.
q. 2.* pro qua concluſione plures alios concor-
dantes allegant *Farinac. in tract. de var. cri-
min. q. 107. nu. 336. & ſeq. &* Card. *Tuſch. in
6. tom. in ver. Pax, concl.* 182. *nu.* 24. Et licet
2 multi contrariam tueantur opinionem, aſſe-
rentes pacem, ſeu cautionem de non offen-
dendo ruptam non eſſe per offenſionem fa-
ctam filio, vel vxori, vt in ſpetie tenent *Her-
culan. in tract. de caut. de non offend. cap. 19.
nu. 9. & in cap. 20. num. 11. Plaz. in epith.
delict. cap. 6. num. 29. Maſcard. de probat. in
concl.* 1136. *nu.* 40. & alij plenè relati per
Farinac. in d. quæſt. 107. *num. 339. & ſeq.*
3 Ex magis tamen communi Doctorum ſen-
tentia hę contrariæ opiniones ad hanc con-
cordiam reducuntur, quod aut verba promiſ-
ſionis concepta ſunt de non offendendo ali-
quem in perſonam, ſeu perſonaliter, & tunc
procedit hæc ſecunda opinio, quia non vide-
tur promiſſioni contrauentum ex offenſione
filij, vel vxoris, poſtquam verba promiſſionis
ſpecificè hunc caſum videntur excludere, &
conſequenter pœna vltra terminos promiſ-
ſionis non debet extendi, vt in ſpecie refert
Vulpell. in d. q. 38. nu. 5. ex not. per Aleia. *in
l. 4 §. cato, ff. de verb. oblig.* Aut verò promiſ-
ſio de non offendendo, fuit facta ſimpliciter,
& tunc ſubdiſtinguitur, quòd ſi offenſio filij,
ſeu vxoris procedit ex cauſa antiquæ inimi-
citiæ, pro qua pax facta fuit, ſine dubio pœna
committitur, ſecus verò ſi offenſio oritur ex
alia noua cauſa, prout relatis opinionibus
concludit. *Farinac. in ead. quæſt.* 107. *num.*
344. & nouiſſimè *Sebaſt. Guazzin. in tract.
de pace, & treug. in 1. par. q. 63. num.* 5. Ve-
4 rùm hæc concluſio ſecundum aliquos non
procedit, ſi offenditur frater, aut alius con-
ſanguineus eius, cui facta fuit promiſſio de
non offendendo, vt notant *Vulpell. in d. trac.
de pace, q. 40. ſub nu. 3. verſ. ſed diffiteri*, *Ce-
phal. in conſ. 587. nu. 19. lib. 4. Iul. Cla. in §.
fi. q. 47. verſ. quæro etiam*, qui teſtatur hanc
opinionem eſſe communem, plenè *Hercul.
in d. cap. 19. num. 1.* & alij relati per *Farinac.
in eadem quæſt.* 107. *nu.* 317. *& ſequen. &
Sebaſt. Guazz. in d. tract. de pace, in 1. par. q.*
5 *64. nu.* 2. Et licet non deſint, qui ab hac opi-
nione diſſentiunt, vt patet ex not. per *Hip-*
6 *pol. in ſing.* 331. Tamen reuera negari non
poteſt, quod ſupradicta concluſio eſt magis
communis, & grauiorum Doctorum authori-
tate fundata, vltra quod pro ea vrget validiſ-
ſima ratio, cui, ni fallor, reſponderi non po-
7 teſt. Illa enim propriè dicitur vera offenſio,
ad finem, vt pœna fractæ cautionis exigi poſ-
ſit, pro qua competit actio iniuriarum pro-
prio nomine, vt ex multorum ſententia plenè
explicat idem *Farinac. in alleg. quæſt.* 107.
nu. 143. Sed pro offenſione facta fratri viuen-
ti nullo iure cautum reperitur, quòd alter
frater agere, & quærelare poſſit, ergo ſequitur
neceſſaria conſequentia, quod nec pro ea agi
poteſt ad pœnam fractæ cautionis de non of-
fenden-

fendendo, vt benè arguit *Bal. in cap. 1. §. ſimiliter, n.4. quib. mod. feud. amitt. poſt Bar.*
in d.l. ita ſtipulatus, §. Griſogonus, in fi. ff. de
verb. oblig. vbi ita etiam tenent *Pau. de Caſtr.*
nu.12. Imol. nu. 14. & pulchrè *Iaſ. omnino*
8 *videndus, nu.52. & ſeq.* Qui notabiliter dicit, quod in his, in quibus conſideramus animi affectum, & iniuriam, offenſio facta vni de domo ſeu familia videtur omnes afficere, ſecus verò eſt in ijs, in quibus agitur de committenda pæna conuentionali. Vnde infert, quòd iniuria facta vni de agnatione, non cenſetur facta toti agnationi quantum ad hoc, vt omnibus competat actio iniuriarum, ſed cenſetur omnibus illata, ad finem, vt nemo de illa familia poſsit eſſe teſtis, neque Iudex, quam conclusionem pluribus authoritatibus con-
9 firmat, & exornat, vt ibi per eum. Limitatur autem ſupradicta concluſio, quòd non procedit, quando manifeſtè conſtat iniuriam illatam fuiſſe fratri illius, cui præſtita fuerat cautio de non offendendo, ex cauſa antiquæ inimicitiæ, & animo offendendi, ſeu iniuriandi eum, cum quo pax facta erat in perſonam ſui fratris, hoc enim caſu, ſi nulla alia cauſa offenſionis aſſignatur, non ſolùm talis offendens incidit in pænam fractæ pacis, ſed etiam grauius puniri debet ob huiuſmodi iniquam tranſuerſalem vindictam, vt fatentur *Iul. Clar. in d.q.47. verſ. quæro etiam, in fi. & Baiard. ibidem in addit. nu.50. & ſeq.* qui refert in Vrbe Romæ, ac toto ſtatu Eccleſiaſtico ſumentes vindictam inimicorum contra eorum conſanguineos. & propinquos puniri tanquam committentes crimen læſæ maieſtatis, & ita cautum fuiſſe per multas Bullas
10 Summorum Pontificum. Supradicta autem principalis concluſio non procedit è conuerſo, quando filius offendit eum, cum quo pater pacem fecerat, quia tunc non debetur à patre pœna fractæ pacis, vt plenè explicat *Vulpell. in d.q.39. nu. 3.* & *ſeq.* preterquàm ſi pater fuiſſet etiam particeps, & culpabilis, ſaltim
11 ſciens, & non prohibens, vt refert *Farinac. in d.q.104. nu.345.* Verùm ſi pater promiſiſſet etiam pacem pro filio, eum poteſt ad pœnam obligare, etiam ſi non ſequatur eius ratificatio, prout pluribus rationibus plenè probat *Hier. de Monte in tract. variar. quæſt. in q.25. nu.19. & ſeq. & in quæſt.27. nu.* 11.
✱ [Imò recuſante filio pacem facere, patrē capi & carcerari poſſe affirmat *Petr. Bellug. in ſpec. princip. rub.27. §. miles, nu.45.* & ratio eſt quia pater habet quandam ciuilem Iuriſdictionem in filium, & ideo tenetur eum facere viuere ſecundum legem terræ, alias plecti poteſt, vnde ſi aliquis officialis haberet filium rixoſum & eum non corrigeret, expelli poſſet ab officio, vt notabiliter inquit *Iaſ. in §. ſi minus, nu.21. inſt. de actio.* quem refert *Petr. Garz. in iuriſdicto, 6.* & ideo non mirum ſi pater poteſt pro filio pacem facere &
12 eum ad pœnam obligare.] Quam concluſionem procedere in omnibus conſanguineis, & adhærentibus, teſtantur *Corn. in conſ. 40. vol.2. Hipp. de Marſil. in conſ.9. num.48. & ſeq. & Bertazzol. in conſ. 149. & ſeq. lib. 1.*
13 Sed hæc ampliatio non eſt omnino tuta, nam contraria opinio, quod conſanguinei, pro quibus fuit pax, ſeu cautio de non offendendo promiſſa, non incidunt in aliquam pœnam, antequam eorum ratificatio ſequatur, eſt magis communiter recepta, & validioribus rationibus roborata, vt patet à notatis per *Herculan. in d. tract. de caut. de non offend. cap. 15. nu.6.* plenè *Honded. in conſ.97. lib. 1. & in conſ.89. nu.9. lib.2. Hier. Magon. in deciſ. Lucenſ. 100. nu.25. & 33.* & pleniſſimè *Farinac. in d.q.107. nu. 272. cum plur. ſeq* qui hanc concluſionem adeò perfectè explicat, ampliat, & limitat, vt nihil deſiderandum remaneat, eumque cum alijs concordantibus refert *Sebaſt. Guazzin. in d. tracta. de*
14 *pace, in 1. par. q.81. per tot.* An autem pater teneatur ad pœnam fractæ pacis pro filio naturali? vide *Vulpell. in quæſt. 24. nu. 2. & in q.84. nu.1. Hier. de Mon. in q.8.* plenè *Farinac. in d.q.107. nu. 346. & Sebaſt.* Guazzin. *in d. tract. de pace, in 1. par. q. 67. per to-*
15 *tam.* Et an cautio de non offendendo præſtita pro ſe, & attinentibus vſque ad certum gradum comprehēdat etiam ſpurios? vide *Petr. Caball.* concludentem, quod non, *in tertia centur. reſolutio. criminal. caſ. 210. per to-*
16 *tam.* Et an frater teneatur præſtare hanc cautionem pro fratre? plenè explicant *Ioan. Bapt. Laderch. in conſ.208. Cephal. in conſ. 387. nu.37. & ſequen. lib.4. & Herculan. in d. tract. de caut. de non offend. c.7.* & *ſeq.* Et
17 an in dubio cautio de non offendendo actiuè, & paſſiuè præſtita pro filijs, & conſanguineis comprehendat etiam filios, & conſanguineos bannitos? vide *Thob. Non. in conſ. 112. per tot.* qui pluribus rationibus concludit quod non, & cum eadem opinione concordat *Hercul. in tract. de caut. de non offend. cap.23. nu. 30.* eamque plenè confirmat *Sebaſt.* Guazzin. *in allegato tract. in 2. par.*
18 *q. 56. per tot.* Sed an pro bono publico cogi poſſint conſanguinei bannitorum ad præſtandam cautionem pro eis? vide quæ pleniſſimè refert idem *Sebaſt. Guazzin. in alleg. tract. in 2. par. q. 57.* qui multa allegat pro & contra, & demum concludit, quòd pro bono

publico, quando nimia eſſet copia bannito-
rum infeſtantium ſtatum, & tranquillitatem
Reipublicæ poſſunt cogi eorum conſangui-
nei ad præſtandam cautionem de non offen-
dendo pro eis, prout etiam plenè probat
Petr.Caball.in 2.centur.reſolu. crimin. caſ.
19 149.per tot. verum hæc cautio præſtanda
non eſt pro conſanguineis inimicis vt ex ma-
gis communi doctorum ſententia plenè pro-
bat Stefan.Gratian.in decis. 123. per totam.
Et an cautio de non offendendo comprehē-
dat affines futuros? vide Bertazzol. in conſ.
30.vol.1. Farinac.in d.q.107.nu.329.& ſeq.
& Sebaſt.Guazzin.in citato loco, in 1. par.
20 q.71.per tot. Et an comprehendat non natos
neque conceptos tempore quo fuit facta pax?
vide Bertazzol.in conſ.185.vol.1. & in conſ.
21 282.vol.1. Et an incidat in pœnam offendēs
affinem communem? vide Soc. iun.in conſ.
103.vol.3.Farinac. in d.q.107. num.321.&
ſeq.& Guazz.in d.tract.de pace, in 1.par.q.
22 65. Et an Magiſtratus ex officio poſſit offen-
ſum cogere ad remittendum iniuriam,& pa-
cem faciendam cum offendente? vide Iul.
Clar.in q.58.in fi.& ibi Baſard.in addit.nu.
74.plenè Vulpell.in d.tract.de pace, q. 3. &
Plaz.in epit.delict.cap.7.num.3.& per tot.
23 Et in quibus caſibus cautio de non offenden-
do præſtanda ſit? vide Alex.in conſ.107.vol.
4.Iul.Clar.in q.47 verſ. ſed nunquid. & ibi
Baſard.nu.17.Herculan.in d.tract. de caut.
de non offend.c.3.Vulpell.in d. tract. de pa-
ce,q.73.& ſeq. Maſcard. de probat. in concl.
1376. Menoch. de arbitr. iud lib.2.c.140.
Vinc.de Franch.in deciſ.359.plenè Farinac.
in d.q.107.nu.11.cum plur.ſeq.& Guazzin.
in d.tract.de pace in 2. par. §.3.q. 7. per tot.
24 Et an in caſu contrauentionis, fiſcus poſſit
pœnam fractæ cautionis exigere ſine querela
partis? plenè explicat Vrſil.in addit.ad Aff.
in deciſ 3.nu.4.& Guazzin.in citato loco, in
25 d.2.par.§.3.q.47.per tot. Et an hæc pœna
exigatur in ſolidum? vide eundem Guazzin.
in eod.tract.in 1.par.q.74. poſt Alex. in cōſ.
116.vol.4.Baſard.in addit.ad Iul. Clar.in q.
47.num.33. & Vulpell.in d.tract.de pace, q.
57.& in q.63. Et an vltra pœnam conuentio-
nalem is qui pacem frangit, teneatur etiam
ad damna & intereſſe pro vulnere vel homi-
cidio? vide omnino Petr.Caball.in reſol.cri-
26 minal. centur. 3.caſ.248.per tot. Et an &
quando committatur pœna, ſi offenſio fiat ex
noua cauſa? vide Vrſil. in deciſ. 206. nu. 7.
Herculan.in d.tract. de caut. de non offend.
cap.13.Farinac.in d.q.107.nu.403.cum ſeq.
Petr.Caball.in reſol.crimin.cap. 101.num.
11.& ſeq. & plenè Sebaſt. Guazzin. in d.
tract.de pace, in 1.par.q. 43. & in 2. par.§. 3.
27 q.38. Et an in dubio præſumatur offenſio fa-
cta ex noua cauſa? vide eundem ibidem in
28 quæſt.40. Et an teneat huiuſmodi cautio ab
vna parte præſtita, ſi non præſtetur ab alia?
vide eundem in eadem 2.par.§. 3.q. 3. poſt
Cephal.in cōſ.690.vol.5.per tot. plenè Vinc.
de Franch.in deciſ 359. & Petr. Caball. in
29 3.centur.reſolut.crim. caſ.219. per tot. Et
quomodo & quando hæc cautio dicatur ru-
pta? vide plenè notata per Maſcard. de pro-
30 bat. in concl. 1162. & in concluſ. 1136. Et
quid ſi quis emiſit ictum archibuſij contra
inimicum,ſed eum non offendit, an teneatur
ad pœnam fractę cautionis? pulchrè expli-
cant Caball.in reſolut.criminal.caſ.152.per
tot.& Honded.in conſ.103.nu.8. & ſeq.lib.
1. Et quid ſi emiſſo cane ſuper rota archibu-
ſij, illud contra aduerſarium declinauit, ſed
ab alijs impeditus non emiſit ictum? vide
31 Farinac.in conſ.36.per tot. Et quid ſi igno-
ratur quis fuit primus offēſor? vide Iul.Clar.
in q.47 verſ.ſed hic quæro, Herculan. in d.
tract.cap. 30. Vulpell. in conſ. 118. Bertaz-
zol.in conſ.48.volum. 1. & Petr. Caball.in
32 reſol. crimin. cap. 102. per tot. Et ſi ex vna
parte fuit fracta pax, & poſtea ex interuallo,
ille qui fuit prius offenſus offendat offenden-
tem,an fiſcus ab vtroque pœnam exigat, vide
Io.Vinc.Honded.in conſ.89. vol.2. & plenè
Petr.Caball.in 2.centur.reſol.criminal. caſ.
33 101.nu.2. & per tot. Et an ex ficta confeſſio-
ne principalis exigatur pœna à fideiuſſori-
bus? vide Herculan.in d.tracta.cap.29.Vul-
pell.in q.104. Foller. in fragmen. num. 263.
Rol.à Vall.in conſ.94.nu.23.vol.3.Bertaz-
zol.in conſ.18.nu.14. & in conſ. 280. nu. 3.
Baſard.in q.47.nu.26.Farinac. in d. q. 107.
nu.105.cum ſeq.Flamin. Cartar.in tract. de
exeq.ſenten.capto bannito, cap.1. num.304.
& planè Sebaſt. Guazzin. in tract. de pace
34 par.1.q.42.nu 8.cum ſeq. Et an hypotheca
ſuper bonis eius,qui hanc cautionem præſti-
tit,incipiat à die ſtipulationis,vel contrauen-
tionis? vide Din. in conſ. 4.per tot. Rip. in l.
priuilegia, nu. 41.ff. de priuil. credit. Vinc.
Maxill.in conſuetud.Baren.in tit.de donat.
int.vir.& uxor.§.quarta tradita,nu.7.Her-
culan.in cap.44.num.7.& ſeq. & Peregr.de
iur.fiſc.lib.5.tit.1.num. 182. & lib. 6. tit.6.
nu. 12. Alia ad hanc materiam non refero,
cùm ad ſaturitatem videri poſſint penes
Herculan. Vulpell. Farinac. & Sebaſt.
Guazzin. in ſupradictis locis.

Finis Cap. Septimi.

CAP.

CAP. OCTAVVM.

Sicut homicida priuatur hæreditate interfecti, quę ab eo tanquam indigno aufertur, & applicatur fiſco; Eadem quoq; ratione idem eſt, quando quis occidit teſtatoris filium, Quæ concluſio pluribus notabilibus declarationibus, & illationibus locupletatur.

SVMMARIVM.

1 *Homicida priuatur hæreditate interfecti, eaque applicatur fiſco.*
2 *Quæ concluſio ampliatur ad filios homicidæ.*
3 *Subſtitutus occidens eum poſt cuius obitum ad ſubſtitutionem vocatur, fideicommiſſi beneficio priuatur.*
4 *Et idem eſt ſi quis occidit teſtatoris filium.*
5 *An eadem concluſio procedat in occidente vxorem, vel fratrem teſtatoris, diſtingue vt ibi.*
6 *Homicida an prohibeatur ſuccedere etiam hæredi illius, quem interfecit?*
7 *Eadem concluſio ampliatur procedere in eo, qui cauſam morti dedit.*
8 *Declaratur primo hæc concluſio, quod homicida non priuatur ipſo iure hæreditate occiſi, ſed poteſt actiones hæreditarias exercere, donec ea ſibi auferatur à fiſco tanquam ab indigno.*
9 *Tenetur tamen poſtea fiſco reſtituere fructus mala fide perceptos.*
10 *Sententia declaratoria requiritur ad priuandum indignum hæreditate occiſi, vnde ſi ante ſententiam ab eo repudiatur hæreditas, non applicatur fiſco, ſed hæredibus ab inteſtato.*
11 *Et idem eſt, ſi ante aditam hæreditatem decedat homicida.*
12 *Hæreditas interfecti per aſſaſſinium non applicatur fiſco, ſed alijs ſucceſſoribus ab inteſtato.*
13 *Limitatur principalis concluſio, quando adſunt alij ſucceſſores teſtatoris in pari gradu cum homicida.*
14 *Alij dicunt, quod portio homicidæ applicatur fiſco.*
15 *Secundo limitatur principalis concluſio, quando filij homicidæ veniunt ad hæreditatem occiſi ex perſona propria.*
16 *Primogenitus ſi occidit vltimum poſſeſſorem maioratus, deuoluitur alijs ſucceſſoribus.*
17 *Aliqui tamen diſtinguunt inter maioratum antiquum, & nouum, ſed eorum opinio reprobatur.*
18 *Filius parricida an excludatur à ſucceſſione Aui in bonis feudalibus?*
19 *Pater ſi occidit filium habentem bona materna, an hæreditas occiſi applicetur fratribus, vel fiſco.*
20 *Hæres negligens vindicare necem defuncti, priuatur eius hæreditate.*
21 *Filius non tenetur vindicare necem defuncti, à quo fuit hæres inſtitutus contra patrem.*
22 *Et idem eſt econuerſo.*
23 *Vaſſallus ſicut non tenetur iuuare dominum contra ſemetipſum, ita etiam non tenetur eum iuuare cõtra proprium filium.*
24 *Ius auocandi hæreditatem ab indigno præſcribitur quinquennio.*

1 HOmicida priuatur hæreditate illius, quē interfecit tam ex teſtamēto, quam ab inteſtato, non quod ab ea excludatur tanquam incapax, ſed admittitur ad ſuccedendũ, & deinde fiſcus ab eo hęreditatem aufert tanquam ab indigno, *l. cum ratio, §. ſi. cum ibi not. per Glo. & Bar. ff. de bon. damnat.* quæ concluſio probatur etiam *in l. Lutius, ff. de iur. fiſc.* & canonizatur per *Doctores omnes in l. hæreditas, & in l. ſororem,* C. *de his quib. vt indign. & per* Barbat. *in conſi. 8. lib. 3. Iul. Clar. in §. homicidium verſ. priuatur etiam homicida, Boer. in deciſio. 25. Alex. de Neuo in conſ. 91. per totum, Plaz. in epith. delict. lib. 1. cap. 22. nu. 39. Hiero. de Laur. in deciſ. Auenion. 21. num. 12. Peregr. de iur. fiſc. lib. 2. tit. 3. num. 1.* & *ſeq.* & Menoch. *in nouiſſimis addit. ad ſuum tract. de arbitr. iud. in caſ.*
2 *359. num. 129.* Sicut autem priuatur ipſe homicida hæreditate interfecti, ita etiam pri-

uantur eius filij, vt probatur in eadem l. cum
ratio, §. fi. ff. de bon. damnat. prout affirmant
Ruin. in conſ. 129. ſub num. 1. lib. 2. Boer. in
d. deciſ. 25. num. 1. Alex. de Nevo in d. conſi.
91. num. 2. & ſeq. Plaz. in d. cap. 22. ſub nu.
39. & ſeq. Hier. de Laur. in d. deciſ. 21. num.
12. verſ. & ſi filius, Honded. in conſi. 55. nu.
28. lib. 2. plenè Melch. Palaez in tracta. de
maiorat. par. 2. quæſt. 4. illat. 1. nu. 17. & ſeq.
* [late Fab. de Anna in conſ. 128. num. 13.
& Gaſp. Theſaur. in quæſt. foren. 41. nu. 12.
3 lib. 2. Eademque ratione etiam ſubſtitutum
in caſu mortis illius quem interfecit, fidei-
cõmiſſi beneficio priuari dixit notabiliter Bal.
in conſ. 50 n. 4. lib. 5. quam concluſionem ve-
ram eſſe probant Cagnol. in l. fin. nu. 125. C.
de pact. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. cap.
2. nu. 32. Caldaſ. pereir. in l. ſi curatorem ha-
bens. C. de in integr. reſt. minorum in ver.
ſua facilitate nu. 17. Io. Lopez. in rub. de do-
nat. inter vir. & vxor. §. 70. nu. 17. Farinac.
in tit. de homicid. quæſt. 120. nu. 46. & Bar-
boſ. in l. ſi ab hoſtibus §. fi. nu. 20. ff. ſol. ma-
trim. quo caſu non fiſco ſed alijs ſubſtitutis
hereditatem deuolui inquit Boer. in deciſ.
25. nu. 11. quam concluſionem plenè confir-
mat Mandell. in conſ. 678. lib. 4. quem refert
& ſequitur Farinac. in d. quæſt. 120. nu. 46.]
4 Eademque concluſio procedit etiam ſi quis
occidit teſtatoris filium, nam ſimiliter eius
hæreditate priuatur, ac ſi ipſum occidiſſet,
cum pater, & filius pro vnica perſona repu-
tentur, prout poſt Glo. Bart. & Bald. in l. co-
dicillis, §. matre, & vxore, ff. de lega. 2. &
Alex. de Nevo in d. conſi. 91. nu. 2. refert Pe-
regr. in d. tit. 3. ſub num. 1. verſ. ampl a in oc-
5 cidente filium. Quam concluſionem aliqui
ampliant, etiam ſi quis occiderit teſtatoris
vxorem, aut fratrem, vt innuit Bald. in d. l.
hæreditas, num. 8. C. de his quib. vt indign.
per tex. in l. his conſequenter, §. 1. ff. famil.
herciſc. qui tamen in occidente teſtatoris fra-
trem, hoc non firmat, ſed remittit ſe ad tex. in
cap. 1. de eo, qui interſ. fratrem dom. ſui, ve-
rum Salic. in eadem l. hæreditas, nu. 8. dicit,
quòd ſi quis occidit vxorem, aut liberos te-
ſtatoris, efficitur indignus eius ſucceſſione, &
fiſcus ab eo hæreditatem aufert, ſed hoc intel-
ligit procedere, quando teſtator ignorauit,
aut ſi ſciuit, tempus mutandi teſtamentum
non habuit; Vnde dubitat, an hæc concluſio
habeat locum, quando homicidium eſt com-
miſſum poſt ipſius teſtatoris obitum, quo ve-
ro ad occidentem teſtatoris fratrem tenet
pro abſoluto, quòd hęreditas ipſius per fiſcum
ei non auferatur, per tex. in d. cap. 1. de eo qui
interſ. fratr. Dom ſui, hoc autem intelligen-
dum eſt, niſi quis in iniuriam teſtatoris eius
fratrem occidiſſet, nam etiam eo caſu vti in-
dignus priuari deberet eius hęreditate, prout
poſt Andr. Bal. & Affl. in eod. cap. 1. refert
6 Peregr. de iur. fiſc. in d. lib. 2. tit. 3. num. 13.
* [Alia huius concluſionis notabilis ampliatio
eſt, quod homicida non ſolum priuatur im-
mediata ſucceſſione illius quem interfecit,
ſed etiam prohibetur ſuccedere eius hæredi,
vt expreſsè probatur in l Lucius. ff. de iur.
fiſci. vbi vxor quæ virum veneno necauerat,
priuatur ſucceſſione filij poſthumi, qui in bo
nis paternis ſucceſſerat, & ita communiter
affirmant in d. l. hæreditas. Alex. nu. 6. & Ia-
cobin. nu. 8. & in d. l. ſororem Iaſ. nu. 4. plenè
Anton. Gomez. in 3. thom. variar. reſol. cap.
3. nu. 52. Plaz. in epith. delict. cap. 10. nu. 23.
Hipol. in conſ. 93. nu. 9. Peregr. de iur. fiſc.
lib. 2. tit. 3. nu. 4. Batar. ad Iul. Clar. in §. ho-
micidium nu. 58. & alij relati per Farinac.
in tit. de homicid. quæſt. 120. nu. 33. Contra-
riam verò opinionem defendere conati ſunt.
Phanuc. in tract. de lucro dotis, glo. vltima,
nu. 4. & Io. de amic. in conſ. 9. & latius in
ſeq. conſ. 10. in quam inclinauit etiam Io. Lo-
pez. in rub. de donat. inter vir. & vxor. §. 67.
nu. 17. in fine, & pro ea valde vrget tex. in l.
qui Titij. ff. de his quib. vt indign. & in l. pen.
§. ſi hęres. & l. fin. ff. de inoff. teſt. hæreditas
enim adita non conſideratur amplius tan-
quam patrimonium defũcti, ſed potius ipſius
hæredis adeuntis §. 1. inſt. de her. qual. & diff.
& l. 1. §. veteres. cum ibi not. per doct. ff. de
acquir. poſſeſ. Vnde licet ſpurius prohibeatur
ſuccedere patri non tamen prohibetur ſucce-
dere patris hęredi, etiam in bonis ab eo per-
uentis, vt not. Bar. in l. ſi is qui nu. 13. & ibi-
dem Iaſ. nu. 10. ff. de vulg. & pup. & Ant. Go-
mez. in l. taur. 9. nu. 10. Pro harum verò opi-
nionum concordia diſtinguendum eſt, quod
aut patri interfecto ſucceſſit filius aut extra-
neus, primo caſu, filio poſtea decedenti faten-
dum eſt quod patris interfector ſuccedere
prohibetur tam ab inteſtato quam ex teſta-
mento, & in his terminis procedit tex. in d. l.
Lucius. & ratio eſt, nam non minus reputari
debet indignus homicida hæreditate illius
quem interfecit, quàm ſi eius patrem aut fi
lium occidit, vt ex communi doctorum ſen-
tentia notatum fuit ſupra nu. 4. licet enim
doctores ibi allegati loquantur de occidente
filium illius, de cuius ſucceſſione agebatur,
tamen ex natura correlatiuorum idem eſt in
occidente eius patrem, vt inquit Cald. pereir.
in d. l. ſi curatorem in verſ. ſua facilitate. nu.
22. verſ. ego animaduertendum cenſeo. Se-
cundo verò caſu quando hæres defunti eſt ex-
traneus,

traneus, tunc illi poſtea decedenti ſuccedere
non prohibetur is qui defunctum occiderat
etiam in bonis ab eo peruentis, cum amplius
non conſideretur tanquam patrimonium il-
lius, vt plenè probant omnino videndi *Cal-
das Pereyr. in d. l. ſi curatorem habens C. de
in integr. reſt. minor. in ver. ſua facilitate n.
22. ver. in contrarium. cum ſeq.* & *Barboſ. in
l. ſi ab hoſtibus. §. fin. nu. 28. cum ſeq. ff. ſol.
matr.* qui etiam in primo caſu dupliciter li-
mitant *dictam l. Lucius.* ſcilicet, primo quan-
do maritus iuſtè occidit vxorem ſtatuto vel
lege permictente, quo caſu licet ſuccedere
non poſſit vxori poſtquam elegit ſumere vin-
dictam proprijs manibus, tamen non prohi-
betur ſuccedere eius filijs, nam *tex. in d. l. Lu-
cius.* loquitur in occidente veneno, & ſic per
modum illicitum, ideò eius odioſa diſpoſitio
trahi non debet ad occidentem modo per-
miſſo & tolerato, ſecundo eandem legem li-
mitant declarando eam procedere quando
delictum conſiſtit in faciendo, ſcilicet in oc-
cidendo, ſecus vero ſi conſiſtit in omittendo
ob non adhibita neceſſaria medicamenta vel
medicum peritum, nam *l. 3. ff. de his quib. vt
indign.* loquitur ſolum de ſucceſſione vxoris,
ideo tanquam exorbitans & penalis vltra
7 caſum expreſſum extendi non debet.] Eadem
quoque concluſio ampliatur, vt non ſolum
priuetur teſtatoris hæreditate, is qui eum oc-
cidit proprijs manibus, ſed etiam qui dolo,
vel culpa eius morti cauſam dedit, vtputa, ne-
ceſſaria ad eius ſalutem denegando, vel medi-
cum peritum ſuæ infirmitati non adhibendo
*l. indignum, cum vbi not. per gloſſ. ff. de his
quib. vt indig.* vt notant *Hier. de Laur. in d.
deciſ. 21. nu. 1.* & *ſeq. Peregr. in allegato tit.
3. nu. 15. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. c. 2.
* nu. 33.* & *Surd. de alim. tit. 4. q. 5. nu. 8.*[Et
hinc matrem quæ contra prohibitionem ca-
nonis *in cap. conſuluit. 21. quaſt. 5.* filium
nouem menſium in lecto retinens, eum ſuffo-
catum inuenit, nedum eſſe in lata culpa, ſed
grauiter puniendam ac ſuffocati pueri ſucceſ-
ſione tanquam indignam eſſe priuandam,
pleniſſimè conſuluit *Farinac. in conſ. 153. lib.
2.* Quamuis in fine fateatur quod propoſita
cauſa in Sacra Conſulta tantum clamare non
valuit pro fiſco, cuius partes ſuſtinebat, quin
illi Illuſtriſſimi Domini in mitiorem par-
tem declinando, matrem luctuoſa filij hæredi-
tate priuandam non eſſe, neque criminaliter
puniendam, ſed ſolum ad aliquam pænam
pecuniariam pio loco ſoluendam condem-
8 nandam iudicauerint.] Pluribus autem mo-
dis hęc concluſio declaratur. Et primò. Quòd
homicida non priuatur ipſo iure hæreditate
occiſi, etiam ſi ſit parricida, ſed poteſt eius
hæreditatem adire, & donec ei per fiſcum au-
feratur tanquam ab indigno, non prohibetur
hæreditarias actiones exercere, prout per *tex.
in d. l. his conſequenter. §. 1. ff. fam. herciſc.*
affirmāt *Bal.* & *Saly. in d. l. hæreditas, Ruin.
in conſ. 129. ſub nu. 1. lib. 2.* *Barbat. in d. conſ.
8. nu. 4. lib. 3. Alex. de* Neuo *in d. conſ. 91. nu.
12. Peregr. in d. tit. 3. num. 1. in fine, & Rol. à
Vall. in conſ. 56. num. 1.* & *ſeq.* & præcipuè
9 *nu. 3. lib. 1.* Sed quando poſtea fiſcus ei hære-
ditatem aufert, tunc tenetur reſtituere etiam
fructus perceptos tanquam malæfidei poſſeſ-
ſor, vt notabiliter inquit *Boſſ. in pract. crim.
ſub tit. de his quibus, vt indign. nu. 18.* & alij
quos plenè refert *Farinac. in 4. tomo ſub tit.
de homicid. ſect. 2. nu. 36.* Ex qua declaratio-
10 ne duo inferuntur notabilia. Primum eſt,
quòd ad hoc, vt interſector priuetur hæredi-
tate illius, quem occidit, requiritur ſententia
declaratoria, per quam pronuncietur indi-
gnus, vnde ſi ante ſententiam hęreditas non-
dum adita repudiatur, ea nō applicatur fiſco,
ſed venientibus ab inteſtato illius, de cuius
ſucceſſione agitur, vel vulgariter ſubſtitutis,
vt pulchrè conſuluit *Iac. Berrett. in conſ. 50.
nu. 4. & ſeq.* & idem affirmant *Menoch. in
conſ. 91. nu. 3. & Peregr. de iur. fiſc. lib. 5. tit.
1. nu. 191.* cui cōcluſioni nō repugnāt notata
per *Boſſ. in tit. de his quib. vt indign. nu. 18.*
dicentem, quod ſi indignus differt hæredita-
tem adire, vel eam repudiat poſt negligētiam
incurſam, tunc fiſcus eam occupat tanquam ſi
eſſet adita, quia non debet eſſe in poteſtate
ipſius fiſcū excludere, prout etiā affirmat *Bar-
boſ. in l. ſi ab hoſtibus, §. fi. nu. 22. ff. ſol. matr.
per tex.* in terminis in *l. ſi ſequēs. ff. ad Sillan.*
Nam vera huius articuli reſolutio elicitur ex
doctrina *Bar. in ead ē l. ſi ſequēs verſ. reſpondeo
poſtquam primus.* qui dicit, quod ſi indignus
cui hæreditas interfecti defertur eſt negligens
in adeundo, tunc præſumptio eſt, quod in
fraudem fiſci non adeat, & idem fiſcus hære-
ditatem aufert tanquam ſi adita eſſet, & vt
conſtituatur in vera negligentia dat caute-
lam, quod ſubſtitutus ei faciat ſtatui termi-
num adeundum, vel repudiandum hæredita-
tem, nam ſi repudiat ante negligentiam in-
curſam, tunc hæreditas excluſo fiſco defertur
ſubſtituto, Ex qua doctrina habemus claram
deciſionem, quod tunc fiſcus acquirit ius a-
deundi ex perſona indigni non adeuntis,
quando ille factus eſt negligens ex quo inter-
pellatus, & dato termino ad deliberandum
recuſat adire, nam tunc oritur præſumptio,
quod vult fraudare fiſcum, & ideo fiſcus hæ-
reditatem occupat tanquam ſi adita fuiſſet,
ſed

ſed ſi ante negligentiam incurſam, ſeu infra
tempus præfixum ad deliberandum repu-
diat, tunc *Bar.* fatetur, quod hæreditas defer-
tur ſubſtituto, vel alijs ad quos ſpectat ſucceſ-
ſio, & ita hanc Bart. doctrinam reaſſumit
idem *Boſſ.* in citato loco, & eam optimè ex-
plicat *Iacob. Berrett. in d. conſil. 50. num. 5.*
11 quem omnino videas. Et idem eſt, ſi homi-
cida ante aditam hæreditatem interfecti de-
cedat, vt poſt alios refert *Barboſ. in d. l. ſi ab*
12 *hoſtibus, §. fin. nu. 22. in fin. ff ſol. matr.* Al-
terum notabile eſt, quòd ſupradicta concluſio
non habet locum, quando aliquis occidere
fecit per aſſaſſinium illũ, cui ſucceſſurus erat,
nam tunc ad huiuſmodi hæreditatem nullo
modo fiſcus admitti poteſt ex perſona interfe-
ctoris, ſed defertur proximioribus ab inteſta-
to venientibus, & ratio eſt, quia interfector
per aſſaſſinium efficitur incapax ſucceſſionis,
per *text. in cap. 1. de homicid. in 6.* & conſe-
quenter nihil penes eum reperitur, quòd per
fiſcum auferri poſſit, ita pulchrè conſiderat
Barbat. in d. conſil. 8. col. 4. ſub nu. 11. verſ. &
ideo vidi arduam quæſtionem, quem refert
Menoch. in conſil. 502. nu. 9. Nam quando
ſimul concurrunt indignitas, & incapacitas
ſuccedendi, tunc magis attenditur incapaci-
tas ad excluſionem fiſci ad hoc, vt fiat locus
proximioribus ſucceſſoribus, vt inquit *Rip.*
in l. 1. ſub nu. 155. ff. de vulg. & pup. & alij
quos refert *Peregr. in d. tract. de iur. fiſc. lib.*
* *2. tit. 2. nu. 26.* [*& Gaſpar. Theſaur. in quæſt.*
foren. 41. nu. 3. & 11. qui propterea infert,
quod cum in parricida concurrant indigni-
tas & incapacitas, ad excluſionem fiſci preua-
let incapacitas, & proinde erit locus ſucce-
13 dendi alijs ab inteſtato veniẽtibus,] Eadem
quoque concluſio limitatur, quando adſunt
alij teſtatoris ſucceſſores ab inteſtato in pari
gradu cum ipſo homicida, tunc enim eis non
fiſco applicatur eius hæreditas, prout poſt
Bar. in d. l. cum ratio. §. fin. videtur conclude-
re *Boer. in deciſ. 25. nu. 16. & ſeq.* plenè *Pan-*
cirol. in conſ. 163. nu. 8. & ſeq. & hanc opi-
nionem vti æquiorem fortè in praxi eſſe te-
nendam ſuadet *Menoch.* in nouiſſimis addi-
tionibus ad ſuum *tract. de arbitr. iudic. ſuper*
14 *caſ. 356. ſub num. 133. in fin.* Sed quòd imò
portio ipſius homicidæ fiſco applicanda ſit,
tenuit Bal. reprehendendo *Bar. in ead. l. hæ-*
reditas, nu. 9. & ibidem Alex. nu. 6. Iacobin.
nu. 7. & Salic. num. 10. quam opinionem ve-
riorem eſſe teſtantur *Alex. de Neuo in d. conſ.*
91. nu. 6. & ſeq. Boſſ. in tit. de his quib. vt in-
dign. nu. 16. Iac. Mandell. in conſ. 7. nu. 10.
Rol. à Vall. in conſ. 56. nu. 4. lib. 1. Peregr. in
d. tit. 3. nu. 2. Baiard. in addit. ad Iul. Clar. in
d. §. homicidium, num. 57. & nouiſſimè *Petr.*
Cabal. in 1. centur. reſol. crim. caſ. 10. per tot.
& ſecundum hanc opinionem iudicatum
fuiſſe per Senatum Pedemontanum, refert
Gaſpar. Theſaur. in quæſt. foren. 41. nu. 9. lib.
2. quamuis ipſe ſtrenuè defendat opinionem
15 contrariam. Limitatur etiam hæc conclu-
ſio, quando filij homicidæ venirent ad hære-
ditatem occiſi ex perſona propria, non ex
perſona patris, nam tunc eius delictum eis
non noceret, vt poſt *Socc. in conſil. 124. ſub*
nu. 3. lib. 3. & alios refert *Menoch. in dictis*
addit. ad caſ. 356. ſub. nu. 130. verſ. tertius eſt
caſus, cum ſeq. & plenè *Barboſ. in dict. l. ſi ab*
hoſtibus, §. fin. ſub nu. 23. verſ. ſed aduerten-
16 *dum eſt, & ſeq.* Hinc ſi primogenitus occi-
dit vltimum maioratus poſſeſſorẽ, licet ipſe
efficiatur indignus, tamen maioratus deuol-
uitur alijs ſucceſſoribus in ſequenti gradu, vt
affirmat *Molin. de primog. Hiſp. lib. 3. cap. 2.*
17 *nu. 31.* Et licet aliqui hanc concluſionem
intelligant, quando maioratus eſt antiquus,
nam ſi eſt nouus, dicunt, quod licet veniat ad
ſequentem ſucceſſorem, tamen viuente occi-
ſore illum occupat fiſcus, ex reg. *tex. in l. Sta-*
tius Florus, §. fin. ff. de iur. fiſc. Nihilominus
reprobata eorum opinione contrarium de-
fendit *Barboſ. in eadem l. ſi ab hoſtibus, §. fin.*
nu. 21. prout etiam in feudalidus primogeni-
turis, & maioratibus idem concludit *Peregr.*
de iur. fiſc. in d. lib. 2. tit. 3. in fin. pro qua con-
cluſione facit, quod bona alienari prohibita
nunquam confiſcantur propter delictum, vt
plenè defendit *Rol. a Vall. in conſ. 56. lib. 1.*
& pleniſſimè *Melch. Palaez in tract. de ma-*
iorat. in 4. par. quæſt. 23. nu. 1. cum plur. ſeq.
* [Et hinc eſt quod filius parricidæ non exclu-
ditur à ſucceſſione Aui interfecti in bonis feu-
dalibus propter delictum patris, vt pleniſſi-
mè probat *Io. Franc. de Aponte in tractat. de*
poteſt. proreg. in tit. de refut. feu. cap. 9. per
totum, fol. 423. qui ita iudicatum fuiſſe teſta-
tur per Collaterale Conſilium, & Regiam
Cameram in cauſa illorum de Cencijs, cuius
deciſionis potiſſima ratio fundatur, quod feu
dum Aui interfecti nunquam acquiſitum fuit
filio interfectori, & conſequenter ex eius per-
ſona nullum ius potuit fiſco acquiri, & proin
de nihil impedit quin deferatur nepoti ſuc-
cedenti ex propria perſona, parricidium
enim inhabilitat delinquentem vt feudum
acquirere non poſſit, Idque probat ſolidiſſi-
mo fundamento, ſiquidem certum eſt, quod
feudatarius ex omni delicto ex quo ſtare non
poteſt in curia ſine dedecore efficitur inca-
pax feudi, per *tex. in cap. 1. An ille qui interf.*
fratr. dom. ſui, & in cap. denique. quæ ſit pri-
ma

ma cau. beneſic. amiſſ. quæ iura proprie loquuntur in crimine parricidij, vnde ſequitur neceſſaria conſequentia, quod ſi parricida efficitur incapax proprij feudi, multo fortius fatendum eſt, eum eſſe penitus incapacem ſuccedendi in feudo patris quem interfecit, & conſequenter cum nunquam ius aliquod radicatum fuerit in perſona patris, merito fiſcus nullo modo admitti poteſt, cum non verſemur in cauſa indignitatis ſed incapacitatis, & ideo nepos ſuccedit non iure tranſmiſſionis ex perſona patris, qui habetur ac ſi nunquam fuiſſet in mundo, ſed iure proprio & ex natura feudi, quæ principaliter vocat nepotem ad ſucceſſionem ſublato patre de medio, quæ omnia pleniori calamo exornat, alijſque rationibus confirmat doctiſſimus *Rouit. in allegationibus in eadem cauſa factis, quæ per eum regiſtratæ reperiuntur in nouiſſimis commentarijs ſuper prag. de bon.*
19 *proditor. nu. 106. vſque ad finem.* Et demum aliqui limitant hanc concluſionem in patre occidente filium habentem bona materni, eius enim hæreditatem aſſerunt deferri fratribus, dummodo tamen pater occiſor renunciet vſufructui, quem ex filiorum perſona habere poſset, vt docuit *Ang. in l. adoptiuũ. §. patronum, nu. 5. ff. de in ius vocan.* quem refert *Cepoll. in caut. 52. Plaz. in d. c. 22 nu. 39. in fin. & Alex. de Neuo in d. conſ. 91. num. 4.* Verum idem *Alex. de Neuo in eod. conſ. ſub nu. 11.* reprehendit hoc dictum Ang. dicens illud nullo modo procedere poſse, nam portio, quæ acquireretur patri interfectori, ſine dubio applicaretur fiſco, in alijs vero portionibus, in quibus alij fratres defuncti ſuccederent ſimul cum ipſo patre, *ex reg. text. in Auth. defuncto, C. ad Tertull.* nullus ei quæreretur vſufructus, prout in alijs bonis aduentitijs filiorum, cum ita expreſsè cautum ſit, per *tex. in §. quoties, Auth. de bar. ab inteſt.* & *in auth. item hæreditas, C. de bon. quæ lib.* per quæ iura ita pulchrè notat *Rol. à Vall. in cõſ. 95. nu. 49. lib. 1. & in conſ. 90. nu. 24. vol. 2.* & conſequenter in illis portionibus non opus eſset, quod ipſe pater renunciet vſufructui, Ideo benè concludit in nullo caſu ſupradictam conclusionem practicari poſse, & idem affirmat *Bsiard. in addit. ad Iul,* Clar. *in d. §.*
20 *homicidium, nu. 48.* Sciendum eſt etiam pro huius Capituli complemento, quod non ſolũ priuatur tanquam indignus ſucceſſione defuncti is, qui eum interemit, ſed etiam hæres, famam defuncti lacerans, vt inquit *Molin. de primog. Hiſp. lib. 1. cap. 9. nu. 45.* ac etiam is, qui eius necem vindicare negligit, vt cauetur in *l. hæreditatem, & in l. portiones, ff. de his quib. vt indig. & in l.* 1. C. *eo.* & in alijs iuribus relatis per *Ant. Gomez. in 3. lib. var. reſol. cap. 3. nu. 53. Plaz. in epith. delict. lib. 1. cap. 39. nu. 23. & Farinac. in tit. de accuſat.*
21 *q. 13. nu. 7. cum plur. ſeq.* Sed inter ceteras, quas hæc concluſio limitationes habet ad propoſitum, de quo agitur, notandum eſt, quod filius non tenetur vindicare necem defuncti, à quo fuit hæres inſtitutus, contra proprium patrem, qui forte eum interfecit, vt poſt alios teſtantur *Plaz. in c, 22. nu. 41. Farinac. in ead. q. 13. nu. 10. & Barboſ. in l. ſi ab hoſtibus, §. ſi. ſub nu. 24. verſ. item ſi teſtator, ff. ſol. matr.*
22 Et idem eſt è conuerſo, quod pater non tenetur defuncti necem, cuius eſt hæres, vindicare contra filium interfectorem, vt inquit *Boer.*
23 *in deciſ. 25. nu. 14.* Hinc eſt, quòd ſicut vaſſallus non tenetur iuuare dominum contra ſemetipſum, cum hoc non videatur promiſſum in iuramento fidelitatis, ex not. per *Glo. in c. petitio, de iur. iuran.* Ita etiam non tenetur eum iuuare contra proprium filium, vt pulchrè refert *Gul. de Bened. in c. Raynutius, de teſtam. in verb. mortuo itaque teſtatore, in 2. par. num. 54.* Nec denique omittendum
24 eſt, quod hoc ius auferendi hæreditatem interfecti ab indigno, præſcribitur quinquennio, quo elapſo fiſcus excluditur, ex regula *text. in l. in cognitione, ff. ad Sillan.* vt plenè probat *Peregr. in conſ. 148. nu. 4. lib. 5.*

Finis Cap. Octaui.

CA-

CAP. NONVM.

Filius in quibus caſibus repreſentet perſonam patris defuncti, & in eius locum, & gradum in ſucceſsionibus ſubingrediatur? Maſculi deſcendentes ex fœminis an & quando admittantur ad fideicommiſſum, in quo ſunt vocati maſculi? Et an regulariter deſcendentium appellatione veniant maſculi ex linea fœminideſcendentes? Et quid ſi eſt contemplatus fauor agnationis? Et quid ſi vocati ſunt deſcendentes ex linea teſtatoris? Et quotupliciter linea accipiatur? Et an maſculi deſcendentes ex fœmina ſint de linea teſtatoris? Et quid ſi fœmina nupſit alicui de eadem familia? Et an & quando fideicommiſſum conditionale comprehendat nepotes actiuè, & paſsiuè?

SVMMARIVM.

1 *Filius repreſentat perſonam patris defuncti, & in eius locum ſubingreditur.*
Quæ concluſio multipliciter declaratur, nu. 2. 3. & 4.
5 *Ampliatur primo, quod eadem repreſentatio datur reſpectu omnium aſcendentium.*
6 *Ampliatur ſecūdo, ad ſucceſſionem bonorum feudalium, in quibus viuitur iure Francorum, & proinde filius primogeniti excludit patruum ſecundogenitum à ſucceſſione Aui.*
7 *Et idem eſt in nepte ex filio.*
8 *Eadem cōcluſio procedit de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapoli, & in ſucceſſione delata a ſtatuto, nu. 9.*
10 *Idem ius repreſentationis procedit, quando agitur de ſucceſsione patrui.*
11 *Nepos ex fratre primogenito præmortuo excludit patruum ſecundogenitum à ſucceſſione alterius fratris in feudis, in quibus viuitur iure Francorum.*
12 *Idem eſt quādo agitur de ſucceſsione auunculi, vel matertera.*
13 *Subingreſsio non datur in linea tranſuerſali vltra gradum patrui, & auunculi.*
14 *Fratrum filij ex magis communi Doctorum opinione ſuccedunt in capita, non in ſtirpes.*
15 *Licet multi teneant contrarium.*
16 *Sed ſecundum primam multoties fuit iudicatum.*
17 *Patruus præfertur fratri conſobrino in ſucceſsione nepotis.*
18 *Nepos ex fratre an excludat patruum eius, de cuius ſucceſsione agitur, quæ concluſio procedit etiam in ſucceſsione feudorum, eod. nu 18.*
19 *Neptis ex maſculo an ſubingrediatur in locum patris ad finem excludendi amitam à ſucceſsione patrui? & nu. 20. 21. & 22.*
23 *Subingreſsio habet locum etiam in fideicommiſsis, & nu. 24.*
25 *Quæ concluſio declaratur primo, quod procedit ſolum quando agitur de ſucceſsione aſcendentium, vel patrui, & non vltra in alijs gradibus.*
26 *Declaratur ſecundo, quod nō procedit quando vocati ſunt proximiores, ſeruata gradus prærogatiua.*
27 *Subingreſsio non habet locum in fideicommiſsis particularibus.*
28 *Aliæ declarationes, remiſsiuè.*
29 *Maſculi deſcendentes ex fœminis nō admittuntur ad fideicommiſſum, in quo vocati ſunt maſculi, & nu. 30.*
31 *In feudorum ſucceſsione, à qua de iure communi excludūtur fœminæ, an admittātur filij maſculi ab eis geniti? & nu. 32. & 33.*
34 *Deſcendentium appellatione veniunt tam maſculi, quam fœminæ.*
35 *Filiorum appellatione an veniant fœminæ in fideicōmiſsis, quando teſtator proprias filias excluſit ab vniuerſali ſucceſsione.*
36 *Fœminæ admittuntur ad fideicommiſſum ſub conditione, ſi ſine filijs, quando ſubſtitutus eſt extraneus, & de aliena familia,*

ſecus

ſecus vero ſi ſubſtitutio eſt reciproca inter deſcendentes.

37 Fœminæ non comprehenduntur in *fideicommiſſo à patre conſtituto ſub conditione, ſi eius filij ſine filijs deceſſerint, vbi viget ſtatutũ excludens fœminas à ſucceſſione ſtantibus maſculis.*

38 Fœminæ *admittuntur ad conceſsionem maioratuum deficientibus maſculis eiuſdem lineæ,* & *gradus.*

39 *Etiam ſi expreſsè maioratus inſtitutus ſit fauore familiæ, & nu 40.*

41 *Deſcendentium appellatione, etiam maſculi ex fœminis comprehenduntur.*

42 *In fideicommiſſo in quo vocantur maſculi deſcendentes, comprehenduntur etiam ij, qui deſcendunt ex fœminis, Niſi contrarium ſuadeat coniecturata teſtatoris mẽte, nu. 43.*

44 *Maſculi deſcendentes per lineam fœmininam ex propriitate ſermonis veniunt appellatione maſculorum deſcendentium, quando non eſt contemplatus fauor agnationis.*

45 *Quod multo fortius procedit, quando teſtator vocauit quoſcunque maſculos deſcendentes.*

46 *Dictio, quicunque, comprehendit omnes, qui aliàs non comprehenderentur.*

47 *Feudum conceſſum pro hæredibus quibuſcunque, comprehendit etiam inhabiles.*

48 *Idem eſt quando conceſſio facta eſt pro hæredibus, & ſucceſſoribus.*

49 *Fideicommiſſum in quo vocati ſunt deſcendentes ex linea teſtatoris, an cõprehendat fœminas deſcendentes per virilem ſexum.*

50 *Fideicommiſſum in quo ſimpliciter vocantur deſcendẽtes ex linea, non expreſſa qualitate maſculinitatis indiſtinctè comprehendit tam maſculos quam fœminas.*

51 *Linea eſt nomen collectiuum plurium perſonarum ab eodem ſtipite deſcendẽtium gradus continens, & numeros diſtinguens.*

52 *Linea comprehendit tam maſculos quam fœminas ab eis deſcendentes.*

53 *Fœminæ non veniunt appellatione deſcendentium, quando aliud coniecturata teſtatoris mens ſuadet, vel vbi eſt contemplata agnationis conſeruatio.*

54 Conceſsio *alicuius officij pro ſe,* & *deſcendentibus, ſi eius exercitium fœminis non conuenit, eas non comprehendit.*

55 Si *vocati ſunt deſcendentes de linea, ſeu per lineam maſculinam, an fœminæ deſcendentes ex maſculis cenſeantur excluſæ? & nu. 56. & 57.*

58 Fœminæ *ſunt de agnatione, & cippo domus.*

59 *Fœmina eſt finis agnationis, nam in ea non conſeruatur agnatio, ſed extinguitur.*

60 *Agnatio vbi eſt contemplata, nunquam fœmina comprehenditur, præſertim ſi nupta ſit extra familiam.*

61 *Teſtator ſi excluſit fœminas propter maſculos, ſed non expreſsè cauit, quod excludantur à maſculis remotioribus, cenſetur intellexiſſe de maſculis eiuſdem lineæ, & gradus, & quod eis deficientibus admittantur.*

62 *Si vocati ſunt maſculi de linea teſtatoris, an filius fœminæ à teſtatore deſcendentis ſub ea diſpoſitione comprehendatur?*

63 Linea *multipliciter accipitur, & cõprehendit tam maſculos, quam fœminas, & nu. 64. & 65.*

66 *Linea ſubdiuiditur in maſculinam, & fœmininam.*

67 *Neptis ex filio dicitur de linea maſculina ſed deſcendentes ab ea ſunt de linea fœminina.*

68 Maſculi *ex fœmina à teſtatore deſcendente ſunt de linea teſtatoris.*

69 *Fœmina a teſtatore deſcendẽs, ſi nubit alicui de eadem familia, an maſculi ex ea geniti admittantur ad fideicõmiſſum, in quo vocati ſunt maſculi deſcendentes ex linea teſtatoris, ſi ex coniecturis conſtat contemplatam fuiſſe agnationis conſeruationem? & nu. 70. 71. & 74.*

72 *Linea paterna, ſeu auita dupliciter conſideratur, ſcilicet effectiuè, & contentiuè.*

73 *Linea in odioſis accipitur in ſtrictiori ſignificatu, ſcilicet effectiuè, ita vt deſcendentes tantum comprehendat; In fauorabilibus vero accipitur contentiuè in largiori ſignificatu, & nu. 75.*

76 *Vincula duo magis ligant, & coniunctio duplex fortius ſtringit,* & *nu. 77.*

78 *Filiorum appellatione nepotes continentur, quando agitur de eorum fauore, nu. 79.*

80 *Legatum alimentorum filijs relictum comprehendit etiam nepotes.*

81 *Fideicommiſſum cõprehendit nepotes, quando agitur de filiorum fauore, præſertim ſi concurrunt coniecturæ, vt nu. 82.*

83 *Subſtitutio reciproca ſub conditione, ſi ſine filijs, an nepotes comprehendat?*

84 *Et quid ſi ſit concepta ſub conditione ſi ſine filijs, & deſcendentibus.*

85 *Pactum ſtipulatum in contractu fauore filiorum ad nepotes porrigitur.*

86 N*epotes non continentur appellatione filiorum quando agitur de eorum damno.*

87 *Fideicommiſſum conditionale ad filios non tranſmittitur.*

88 *Li-*

Digitized by Google

88 *Limitatur hæc concluſio, quando ex coniecturis apparet contraria teſtatoris mens.*

89 *Fideicommiſſum conditionale transmittitur in omnibus caſibus, in quibus filij in conditione poſiti cenſentur ex coniectura teſtatoris mente vocati.*

90 *Filij in conditione poſiti quando cenſentur vocati? remiſſiuè.*

91 *Conditio ſemel purificata viuente ſubſtituto expirat, & ad vlteriores gradus non extenditur, & nu. 92.*

1 EIdem quoque naturali coniunctioni inter patrem, & filiũ tribuendũ eſt, quòd filius quandoque ſui genitoris perſonam repreſentat, & in ipſius prædefuncti locum ſubingreditur, cuius exemplum eſt, ſi quis decedit relicto filio, ac etiam nepote ex altero filio præmortuo, quo caſu quamuis nepos ſit in gradu remotior, nihilominus admittitur vna cum patruo ad ſucceſſionem Aui, vt expreſsè cauetur *in §. cum filius, inſt. de hæred. quæ ab inteſt. defer. & in*
2 *l. 3. C. de ſuis, & legit.* Et tunc non dicitur gradus corrumpi, ſed repreſentari, & eſt illemet, in quo pater repreſentatus ſuccederet, vt ex multorum ſententia refert *Menoch. in conſil. 200. num. 44. lib. 2. & in tract. de præ-*
3 *ſump. lib. 4. præſump. 95. nu. 5.* Nam in tali caſu filius non ſuccedit ex perſona propria, ſed patris, cum quo fingitur eſſe eadem perſona, ſecundum *Bart. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de libe. & poſth. Rip. in l. in quartam, numer. 198. & ſeq. ff. ad l. Falc. & Ferd. Vaſq. in tract. de ſucceſſ. in 1. par. lib. 3. §. 27.*
4 *limit. 31. ſub nu. 17.* Vel ſecundum alios ſuccedit ex perſona propria, in gradu tamen patris defuncti, vt refert *Burſat. in conſ. 67. ſub num. 24. vol. 1.* & plenè *Cacheran. in conſ. 72. ſub num. 27. verſ. ſeptimo pro hac noſtra*, aut deniq; diſtinguẽdo dicemus, quod aut agitur de ſucceſſione aſcendentis, & tunc licet filius ſuccedat in locum patris, non tamen repreſentat gradum ipſius, aut agitur de ſucceſſione patrui, & tunc datur gradus repreſentatio, vt pulchrè conſiderat *Alex. Rand. in conſ. 1.*
5 *num. 60. & ſeq. lib. 1.* Quæ concluſio ampliatur, quòd non ſolum procedit quando agitur de ſucceſſione aui, ſed etiam proaui, & aliorum aſcendentium, vt poſt alios teſtantur *Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 3. cap. 7. nu. 6. & Menoch. in d. præſump. 95. nu. 6. & ſeq.*

6 Item ampliatur etiam in ſucceſſione feudorum, in quibus viuitur iure Francorum, nam in ijs quoque nepos ex filio primogenito prædefuncto præfertur patruo ſecundogenito in ſucceſſione aui, prout ex magis communi Doctorum ſententia affirmant *Tiraq. de iur. primogen. quæſt. 40. nu. 20. cum plur. ſeq. latè Io. Tho. de Marin. in tractat. de feud. lib. 1. tit. 6. nu. 23. & tit. 11. num. 47. Burſat. in conſ. 67. num. 27. Gramm. in deciſion. 1. per tot.* plenè *Franc. Milan. in deciſ. 8. num. 198. cum plur. ſeq. lib. 1. Lanar. in conſil. 1. nu. 49. & ſeq. Peregr. in conſil. 39. per tot. lib. 1. Alex. Raud. in conſ. 4. vol. 2. Couar. in lib. pract. q. c. 38 nu. 7. & ſeq. Napod. in conſuet. ſi moriatur, n. 118. & ibi Adden. ad eum*, plenè *Fab. de Ann. in conſ. 125. n. 37. & ſeq. lib. 2. Surd. in conſ. 403. vol. 4. Menoch. in conſ. 452. vol. 5. Marchio de Pont. in lectura feud. c. 12. nu. 35. & ſeq.* & alij, quos nouiſſimè cumulat *Gaſp. Theſau. in q. foren. 35. nu. 18. cum plur. ſeq. lib. 1.* qui licet videatur inclinare in contrariam opinionem pro patruo, nihilominus ab hac concluſionem recedendum non eſt, pro qua pluries fuit iudicatum, præſertim in hoc Regno, vt refert *Fab. de Anna. in alleg. conſ. 125. num. 41.* qui in fine teſtatur in fauorem ſuarũ allegationum, iunctis aulis deciſum fuiſſe pro nepote ex fratre carnali contra fratrem vterinum, & de ea in hoc Regno dubitandum non eſſe, cùm ita ſæpius iudicatum fuerit, teſtatur *Camill. Saler. poſt alios Adden. ad Napod. in d. conſuet. ſi moriatur, nu. 111.* & nouiſſimè *Reuer. Pater Don Andr. Molfeſ. in commen. ad conſuet. Neap. in 4. par. ſub tit. de ſucceſſ.*
7 *ab inteſt. q. 35.* Qui omnes indiſtinctè affirmant, quòd non ſolum nepos ex filio primogenito excludit patruum ſecundogenitum in feudo ſucceſſione aui, ſed etiam neptiſ, nam non ſolum repreſentat patrem in gradu, ſed etiam in ſexu, vt in ſpecie dicit *Napod. in d. conſuet. ſi moriatur, num. 118. & Anto. Capye. in addit. quæ incipit, tenet Napod. hic, ſub nu. 111.* & alij quos plene refert Regius conſiliarius *Io. And. de georg. in repet. feud. cap. 44. nu. 12.* quamuis contrarium defendere conatus ſit *Bolognet. in conſ. 8. per tot. & latius in ſequẽti conſ. q.* argumẽta vero quæ pro vtraque conſiderantur opinione pleniſſimè refert *Io. Anton. Mungil. in tract. de imputat. & detract. q. 77. per totam.* Et eandẽ concluſionem procedere etiam de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis, vltra prædictos teſtatur etiã *Reg. de Põt. in trac. de poteſt. Proreg. in tit. de ſucceſſ. mulier. num. 42. cum plur ſeq.* Et idem eſſe in ſucceſſione delata à ſtatuto, per quod vocantur proximiores,

res,aſſerit Menoch.in d.præſump.95. nu.11.
10 Eadem quoque principalis concluſio am-
pliatur quando agitur de ſucceſſione patrui,
tunc enim nepos ex fratre præmortuo ſucce-
dit ſimul cum fratre defuncti ſuperſtite,vt ex-
preſsè cauetur in §.reliquum, Auth. de hæ-
red.ab inteſt.venien.cum ibi not.per Ang.in
3.not.& Bar.in Auth.poſt fratres,C.de ſuis,
& legit.& alios relatos per Menoch.in d.præ-
ſum.95.nu.8.Vinc. de Franch. in deciſ. 652.
in 4.par.num.2. & in deciſ.149. in princ.&
plenè Ioſeph Ludou.in deciſ.Peruſ.11.num.
11 2. & ſeq. Et idem eſt in feudis, in quibus vi-
uitur iure Francorum, nam nepos ex fratre
primogenito præmortuo excludit fratrem
ſecundogenitum à ſucceſſione alterius fratris,
vt plenè teſtatur Fab.de Ann.in d.conſ. 125.
12 nu 43.& ſeq.& nu.48. Et idem eſt, quando
agitur de ſucceſſione auunculi,vel materteræ,
vt in ſpecie notant Dec.in conſil. 527. col. 1.
Cran.in conſ.67.num.4.& in conſ. 127.nu.
2.& Petr.Beninten.in deciſ.51.nu.2. Hoc
autem intelligitur in feudis hæreditarijs, ſe-
cus vero in feudis ex pacto,& prouidentia,
nam in illis non datur ſubingreſſio, ſed quili-
bet ſuccedit ex perſona propria in gradu, in
quo reperitur, vt notabiliter dixit Anto.
Rub.in conſ.85.ſub nu. 6. & Frezz. in ſub-
feudis lib.3. in t. differ. inter feud. hæredit.
13 & ex pacto,& prouid. Vltra hos autem gra-
dus patrui, ſeu auunculi in linea tranſuerſali
non datur ſubingreſſio, vt poſt alios referunt
Rol.a Vall.in conſ.100.num.10.vol.1.Cran.
in conſ.127.nu.3.Menoch.in d.præſump.95.
nu.13.Theſ. in deciſ. 65.num.3. & Vinc. de
14 Franch.in deciſ.157.nu.3. Hinc eſt, quod
fratrum filij ex magis recepta DD. ſententia
ſuccedunt communi patruo in capita,& non
in ſtirpes, nam quilibet ipſorum ſuccedit ex
perſona propria, & non per viam ſubingreſ-
ſionis in locum patris defuncti, vt expreſsè
cautum eſt in l.2.§.hæreditas, ff. de ſuis, &
legit.& in d.l.duodecim tabularum,circa fi,
C.de legitim.hær.& in §. hoc etiam, inſt.de
legitima agnatorum ſucceſſ.quę iura cum
non inueniantur expreſsè correcta, nec nos
corrigere debemus,iuxtà pręceptum Impera-
toris in l. præcipimus, in fi. C. de appell. &
huius concluſionis Anteſignanus author fuit
Azo.in ſumma C.de legit.hær. num.11. Cu-
ius opinionem amplexi ſunt trigintaocto alij
Doctores relati per Ant. Theſau. in deciſ.
162. & alij moderniores, quos inferius refe-
15 ram. Et licet contrariam opinionem,ſcilicet,
quòd potius ſuccedant in ſtirpes, tenuerit
Glo.in auth ceſſante.C.de legit. hæred. cum
qua concordant nonnulli famoſi Doctores
relati per eundem Theſaur.in allegat.deciſio.
162.& eam plenè defendit Napod. in con-
ſuet.Neap.ſi morientı.ſub tit. de ſucceſſ. ab
inteſt.nu.276.cum ſeq.& Fran. Becc.in cōſ.
16.per tot.lib.1.& pro ea plures alios copio-
sè cumulant Fab.Turret.in conſ. 68. vol. 2.
pleniſſimè Borgni.Caualc.in deciſ.Feud.24.
per totam, in 4.par. & Regius Conſiliarius
Io.And.de Georg.in alleg.30. nu. 41. & ſeq.
16 Nihilominus à ſupradicta Azon. ſententia
recedendum non eſt, cum ſit nedum validio-
ribus rationibus,& copioſiori DD. numero,
ſed etiam rerum iudicatarum vbique loco-
rum authoritate munita, vt patet ex ijs, quæ
pro hac concluſione plenè refert Cephal. in
cōſ.431.vol.3. pleniſſimè Ludouicus Morot.
omnino videndus in conſ. 1. per totum, The-
ſau.in d.deciſ.162.nu.7.Cōſtant. Capriol.in
tract.de ſucceſſ.ab inteſt.lib.3.num.60.cum
plur.ſeqq.qui nu. 105. cum ſeq. omnibus cō-
trarijs optimè reſpondet, & nouiſſimè hanc
concluſionem confirmant D. Andr. Molfeſ.
in comment.ad conſuet. Neap. in 4. par. ſub
titu.de ſucceſſ.ab inteſt.quæſt.37.& alij rela-
ti per Mart. in tract. de iuriſd. par. 4. caſ.
179. nu.2. cum ſeq. Et ſecundum hanc opi-
nionem paucis ab hinc annis recordor per
Sacrum Conſilium iunctis aulis,plenè diſcuſ-
ſo articulo, iudicatum fuiſſe in cauſa illorum
de Naſtaro, adeò quòd de ea in hoc Regno
amplius dubitandum non eſt, eamque pluri-
bus authoritatibus, ac rerum iudicatarum
exemplis plenè confirmant Petr. Caball. in
conſ.114.nu.30.lib.2.& pleniſſimè Don Io.
del Caſtill.in 3.lib. quotidianar. controuer-
17 ſiar.cap.19.nu.81.cum plur.ſeq. Qua ratio-
ne etiam patruus, ſeu auunculus præfertur
fratri conſobrino in ſucceſſione nepotis ex
alio fratre præmortuo, vt ſuadet tex. in l.
auunculo,C.commu. de ſucceſſ. quem ita in-
telligit Boer. in deciſ. 302. & plenè Gaſp.
18 Theſau.in q.foren.63.lib.2. An autem nepos
ex fratre, vel ſorore excludat patruum, ſeu
auunculum eius, de cuius ſucceſſione agitur?
Rom. in conſ. 196. incip. præmiſſa conſulen-
tium deciſio, tenet quòd non, quia ambo ſunt
in æquali gradu, & idem affirmat Ant. Sola
in nouis conſt.Sabaud. in tit.de hæred. pa-
truor.quæ fratr.patruel.ab inteſt.defer.cap.
2.nu.1.cum ſeq.ſed contrarium tenet Franc.
Becc.in conſ.81.per totum, ea ratione motus,
quia licet vterque ſit in tertio gradu, tamen
nepos ſubingreditur gradum patris, qui erat
frater defuncti, & ex eius perſona debet pa-
truo præferri, & hæc opinio eſt magis com-
muniter recepta, vt patet ex not.per Cumiam
in cap.Regni ſi aliquem, de ſucceſſ.feu.in ver.

proximior,nu.26.& ſeq. & Peregr. de fidei-
* commiſ.art.20.n.4. [quæ concluſio procedit
etiam in ſucceſſione feudorũ , vt inquit Petr.
de Gregor.in tract. de conceſſ. feu. in 4.par.
quæſt.9.nu.10.cum ſeq.Sed pone quod dece-
dat feudatarius ſuperſtite ex vno latere nepo-
te natu maiore ex fratre minore, & alio ne-
pote minore ex altero fratre maiore , quis eo-
rum præferri debet in ſucceſſione feudi? idem
Petr. de Gregor. hanc quæſtionem tangit in
d.tract.de conceſſ feu.par.4.quæſt.10.nu.23.
& reſpondet nepotem natu maiorem eſſe
19 præferendum,& ita vidiſſe iudicatum.] Ma-
gna etiam quæſtio eſt in hac materia , an ne-
ptis ex maſculo ſubingrediatur in locum pa-
tris ad finem excludendi amitam à ſucceſſio-
ne patrui ? qua in re ſunt opiniones hinc in-
de; Nam pro amita, vt ſimul cum nepte ſuc-
cedat, collata tamen dote , deciſum fuiſſe per
Sacrum Conſilium teſtantur Capyc. in deciſ.
21.in fi.Vrſill. in deciſ. 161. num. 2. Colut.
Copp. in addit. ad Napod. in conſuet. ſi mo-
rienti,num.171.fol.mihi 153. & alij relati
per Surd. in deciſ.138. num. 1. qui dicunt,
quòd ſubingreſſio tantum operatur,quòd ne-
ptis ſuccedat patruo vna cum fratribus, ſeu
ſororibus defuncti,non obſtante,quòd ſit in
gradu remotiori , non autem ad finem , vt ſo-
rores , quæ ſunt in proximiori gradu exclu-
dat , & pro hac opinione multos alios con-
cordantes refert Mich.ab Aguir. in Apolog.
de ſucceſſ.Regni Portugall.in 2.par.nu.106.
& num.126.& in 3.par.nu.82.verſ.verum
huic rationi , & Raud. qui in eadem cauſa
pleniſſimè ſcripſit in conſi.1.ſub num. 61.&
20 ſeq.lib.1.Pro contraria vero opinione , quòd
ſola neptis ſuccedat, eſt doctrina Cyn. in l.1.
C.de adult. in fi. pro qua Sacrum Conſilium
iudicaſſe refert Vinc.de Franch.in deciſ. 32.
ſub nu.9.& cum ea concordat Lud.Morot.
in conſ.51.nu.2.& pro ea faciunt plenè not.
per Surd.in d.deciſ.138. per tot. eamque latè
defendit Molfeſ.in d.tract. de ſucceſſ. ab in-
* teſt.quæſt.32.per totã, [& hanc opinionem
plenè confirmat Minad. omnino videndus
in conſt. Regni,in aliquibus in 3.not.nu. 85.
cum plur.ſeq.& præcipuè nu.118.verſ.con-
21 traria tamen opinio,cum ſeq.] Et pro eadem
concluſione faciunt etiam not. per Vinc. de
Franch.in deciſ.586.in 4.par. vbi concludit,
22 quòd neptis ex filio excludit ſubſtitutum. Et
facit etiam ad eius confirmationem quòd di-
cit Napod. in conſuet. ſed ſi morienti, num.
273.& in conſuet. ſi moriatur, nu. 111. vbi
affirmat , quòd filia ſubintrat non ſolum in
gradum , ſed etiam in ſexum patris, ex reg.
tex.in l.Gallus.§.nunc de lege Velleia. ff. de
liber.& poſth.quam doctrinam latè exornat
Regens de Pont. in tract. de poteſt. Proreg.
ſub tit.de ſucceſſ.mul.à num.42. vſque ad fi-
23 nem. Ampliatur denique principalis con-
cluſio , quòd etiam in fideicommiſſis habet
locum hæc ſubingreſſio,iux.not. per Gloſ. in
l.cum ita , §.in fideicommiſſo , ff. de leg. 2. &
alios plenè relatos per Cephal. in conſ. 215.
nu. 12.cum plur.ſeq.vol. 2. latè Marzar. in
conſ. 1.per tot. & in epith. de fideicom.ſubſt.
in 2.par.q.18.Burſat.in conſi.1.num.25. &
latius in conſ.67. nu.9. & ſeq. & in conſ. 71.
nu.1.& ſeq.vol.1.Cacher.in conſi. 72.nu. 4.
& ſeq.& Mantic.de coniect.vltim. volunt.
24 lib. 8. tit. 9. per tot. Et licet non deſint qui
contrariam tuentur opinionem , vt patet ex
not per Caſar.Barz.in deciſ.Bonon. 93.nu.
3.& 8.& alios, quos plenè refert Hond. in
conſ.70.nu.19.vol. 1. Nihilominus hæc am-
pliatio eſt magis communiter recepta , vt ex
ſupradictis apertiſſimè conſtat, & alijs ple-
niſſimè cumulatis per eundem Honded. in
alleg.conſ 70.à nu.20.vſque ad finem, cum
25 ſequentibus tamen declarationibus. Qua-
rum prima eſt, quòd ſolum procedit quando
agitur de ſucceſſione aſcendentium , vel pa-
trui,& non vltra alios tranſuerſales remotio-
res, iux. not. per Couar. in lib. pract. quæſt.
cap. 38. ante num. 5. verſ. nono ſecularis,
Marzar. in d. quæſt. 18. Mantic.in d.tit 9.
nu.3.Benint.in deciſ.Bonon.88.nu.3.& ſeq.
Theſau.in deciſ.65.nu. 3. Cacher. in d. conſ.
72.nu.8.& ſub num.29. Peregr. de fideicom.
art.21.nu.6.& ſeq.& alios,quos plenè refert
Ioſeph de Ruſtic.in comment. ad l. cum auus,
ff.de cond.& demonſtr.lib.3.cap.10.nu.38.&
26 ſeq. Secunda declaratio eſt, quòd dicta con-
cluſio non procedit,quando vocati ſunt pro-
ximiores, ſeruata gradus prærogatiua , vt re-
fert Cacher.in d.conſ.72.num. 13.& ſeq. &
alij , quos plenè cumulat Alex. Raud. in re-
* ſponſ.2.nu.45.cum plur.ſeq. [& licet con-
trariam opinionem pluribus argumentis de-
fendere conatus fuerit Surd. in conſ.325.nu.
6.cum ſeq. & præcipuè nu. 10. lib. 3. nihilo-
minus hanc declarationem eſſe magis com-
muniter receptam ac rerum iudicatarum au-
thoritate munitam plenè probant Lanar. in
conſ.69.nu.29.Couar.in lib practicar.quæſt.
cap.38.nu.4. verſ. quarto vbi fideicommiſ-
ſum ,& alij copioſè relati per Mantic. de
coniect.vltim.volunt.lib.8. tit.9.nu.9. Al-
uar.Velaſq.de iur.emphyt. quæſt.50. nu.37.
Andr.Facchin.in conſ.83.n.7.& 9.& Bur-
ſat.in conſ.170.nu.43.lib.2.& ſecundum hãc
opinionem nouiſſime, per Sacrum Conſilium
iudicatum fuit in cauſa Marci Antonij de

Palma

Palma cum Bernardino,& alijs de Palma re-
ferēte Regio Conſiliario Io.Andrea de Geor-
gio in banca de Mondellis patrocinante Ale-
xandro Palmerio inter primæ Claſſis Aduo-
27 catos nemini ſecundo.] Tertia declaratio
eſt, quòd huiuſmodi ſubingreſſio non habet
locum in fideicommiſſis particularibus, per
not.per Ant.Gam.in deciſ. Luſitan.59.nu.3.
* [& pleniſſimè Hier. Ceuallos in com. opin.
contra commun.lib.3.quæſt. 762. per totam,
28 qui ex nu. 104. vſque ad finem refert vnde-
cim coniecturas,ex quibus in fideicommiſſis
ceſſat huiuſmodi repræſentatio, ſiue ſubin-
greſſio.] Alias declarationes ad concluſionem
prædictam latè ponit Cacher. in d.conſ.72.
per tot. quæ penes eum videri poſſunt, &
Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.8.tit.9.
29 per tot. Verum ex vi huius repræſentationis
infertur, quòd ſi ad fideicommiſſum vocentur
omnes maſculi deſcendentes in infinitum,ex-
cluſis fœminis, hæc diſpoſitio operatur quòd
ſicut foeminæ ſunt excluſæ, ita etiam cenſen-
tur excluſi filij maſculi ab eis deſcendentes,
nam infecta radice, cenſentur etiam infecti
eius palmites,ex reg. tex. in l.ſi viua matre,
C.de bonis mater.& in §.reliquum, cum ibi
not.per DD.Auth.de hæred.ab inteſt.venien.
vt poſt alios refert plenè Moli. de primog.
Hiſp.lib.3.c.5.nu.45. & ſeq. Crauet. in conſ.
22.num.10. Menoch.in conſ.172.per tot.lib.
2.plenè Ceph.in conſ.581. vol.4. Peregr. de
fideicom.art.26.nu.8.15.& 19. Surd.in conſ.
316.per tot.lib.3. Decian.in conſ. 127. in 1.
dub.volu.3.& alij, quos latè cumulat Ioſeph
de Ruſtic.in d.l.cum auus,lib.6.c.16.nu.1.&
30 ſeq. Nam maſculus natus ex foemina, non
cenſetur maſculus quoad ſucceſſionem, & a-
liorum excluſionem,vt poſt alios refert Tiraq.
de iur.primogen.quæſt.13.num.6.& Mich.
ab Aguirr.in apolog.pro Rege Hiſpan.ſuper
ſucceſſ.Regni Portugall.in 3.par.num.24.&
ſequen.& num.34.& ſeq. & latius num. 65.
31 cum plur. ſeq. Hinc eſt, quòd in feudorum
ſucceſſione,ſicut de iure communi ſunt exclu-
ſæ foeminæ, ita etiam exclùduntur maſculi
ab eis geniti,vt in ſpecie notant Io. Campeg.
in conſ.11.inter conſ.Alber. Brun.col.3.&
alij,quos refert Io.Thom. de Marin. in trac.
de feud.in tit.de feud.fœmin.nu.3. & Andr.
32 in c.1.nu.13.de natura ſucceſſ.feud. Verum
hæc concluſio intelligenda eſt quando de-
ſcendens ex filia foemina concurrit cum ma-
ſculo eiuſdem lineę in proximiori gradu,adeo
vt admitti ad ſucceſſionem non poſſit niſi per
viam ſubingreſſionis in locum,& gradum ſuæ
matris, tunc enim ſicut mater excluderetur
propter impedimentum ſexus, ita etiam ex-
cluduntur eius filij, qui eam repræſentant,
nam deſtructo antecedenti, ſequitur deſtru-
ctio omnium conſequentium ex eo,l. 1. §. hu-
ius,ff.de off.eius,cui mandata eſt iuriſd. vn-
de inquit Bal.in l.maximum,C.de liber.præ-
ter.quod mutato ſexu, non mutatur ratio ex-
cluſiua, dum filius non poteſt venire niſi tan-
quam matris imago,arg.l.illam,§.pen. C.de
33 collation. Secus vero ſi poteſt admitti ex per-
ſona propria tanquam maſculus deſcendens
ab eo, de cuius ſucceſſione agitur, tunc enim
nihil ei nocet qualitas foeminini ſexus ſuæ
matris, poſtquam non venit tanquam repræ-
ſentans perſonam ipſius; vt benè animaduer-
tunt Soc.iun.in conſ.2.num.21.& ſeq.lib.3.
Ant.Rub.in conſ.22. ſub num.14. plenè Ce-
phal.in conſ.103.ſub nu.6.& per totum,lib.
1.Tiraq.de iur.primogen.q.13.nu. 3. Franc.
Vegg.in conſ.63.Crauett.in conſ.127.nu. 1.
& alij relati per Petr. Caball. in conſ. ciu.
34 118. nu. 5. Regulariter enim deſcendentium
appellatione veniunt tam maſculi, quam foe-
minæ, cap.nouit,de iudic.& l. liberorum, ff.
de verb.ſign.& l.fin.C.de ſuis,& legit. Alex.
in conſ.160.nu.2.vol.1.& in conſ.24.nu.13.
vol.5.Soc.in conſ.223.nu. 1. plenè Mantic.
de coniect.vltim. volun.lib.8.tit.vlt. nu.13.
Peregr.de fideicom.art.25.nu. 10. & in conſ.
159.nu.2.lib.5.Ceſar Barz.in deciſ. Bonon.
14.num.15.Menoch.de præſumpt. lib.4.præ-
35 ſumpt. 91. nu. 2. & Surd.in deciſ.66.nu.2.
Vnde ſi quis filios maſculos inſtituat hęredes,
eoſque fideicommiſſi onere grauet in caſu,
quo ſine filijs ex eorum corpore deſcendenti-
bus deceſſerint, excluſa filia foemina ab vni-
uerſali ſucceſſione,quam certa dote voluit eſ-
ſe contentam,& deinde contingat aliquem ex
inſtitutis decedere relicta filia eiuſdem teſta-
toris nepte,licet magna inter DD.fuerit con-
trouerſia, an hoc caſu cenſeatur purificata
ſubſtitutionis conditio, ita vt in hoc articulo
diuerſa reperiantur conſilia, & deciſiones, vt
patet ex pleniſſimè relatis per Hier.Gabr.in
conſ.88.& in conſ. 100.per totum, vol.2.Io.
Vinc.Honded.in conſ. 57. & in conſ.75. per
totum,vol.1.Cephal.in conſ.306.vol.3.& in
conſ.484.vol.4.& in conſ.752.vol.5.Burſat.
in conſ.157.nu.40.cum plur.ſeq. vſque ad fi-
nem, vol. 2. Fab. Turrett.in conſ.96. vol.2.
Surd.in deciſ.66.per totam, Ceſar Barz. in
deciſ.Bonon.11.per totam,Theſaur. in deciſ.
188.& Arium Pinell.in l.3.nu.24.& ſeq.C.
de bon.mater.& alij, quos copioſiſſimè refert
Marius Giurba in deciſ. 32.nu. 1. cum plur.
ſeq. cuius dubij maior dubitandi ratio eſt,
quia durum videtur, quod neptis ſit melioris
conditionis, quam teſtatoris filiæ, quæ ab

vniuerſali ſucceſſione fuerunt excluſæ, ex re-
gula tex.in l.ſi viua matre, C.de bon. mater.
vt plenè teſtatur Alex.Raud.in d. conſ.1.nu.
65.& ſeq. lib. 1. Nihilominus per Sacrum
Conſilium præuia maxima cauſæ cognitione,
bis deciſum fuit in fauorem nepotis contra
ſubſtitutum, prout nouiſſimè refert Vinc. de
Franch.in deciſ.586.in 4.par. vbi concludit,
quod poſtquam Sacrum Conſilium bis in hoc
puncto iudicauit, non eſt amplius de eo dubi-
tandum, iux. not. per eundem de Franch. in
deciſ.233. Et hanc opinionem pro nepte ne-
dum ex magis communi Doctorum ſenten-
tia, ſed etiam rerum iudicatarum authoritate
veriorem eſſe pleniſſimè probat Mart. in
36 vot.71.num.12.cum plur.ſeq. Hæc autem
concluſio dupliciter limitari poteſt. Primo,
quod habet tantummodo locum quando ſub-
ſtituti ſunt extranei, & de aliena familia ip-
ſius teſtatoris, ſecus verò ſi eoſdem filios in-
ſtitutos teſtator reciprocè ſubſtituiſſet ſub ea
conditione, vt alter alteri ſine filijs deceden-
ti ſuccederet, relinquendo certam dotem fi-
lijs fœminis, tunc enim ſi vnus filius decedat
relicta filia fœmina, & ſuperſtite altero fratre
cohærede ſubſtituto, magis communis DD.
ſententia eſt ex præſumpta teſtatoris mente,
quod hoc caſu filia fœmina non faciat defice-
re conditionem fideicommiſſi, nam ſubſtitu-
tus eſt eiuſdem teſtatoris filius, qui cenſetur
prædilectus, vt conſuluit Paul. de Caſtr. in
conſ.409.vol.2. cum quo concordant Gozad.
in conſ.89. per tot. pulchrè Soc.iun.in conſ.
168.vol.2. Decian.in conſ.84.vol.3. Menoch.
qui pro hac opinione numerat quinquaginta
tres Doctores in conſ.95.nu.90.vol.1.& alios
addit in conſ.150.num.54.vol.2. & in conſ.
204.nu.46.verſ.decimo, & vltimo, vol.3. &
in tract.de præſumpt.lib.4.præſump.85.nu.
8. Mich.Craſſ. in lib. recept. ſent. in §. fidei-
commiſſum,q.75.ſub nu.4. Ant. Gomez in 1.
lib.variar.reſol c.5.n.25. Couar.in cap. Ray-
naldus,nu.1.de teſt. Melch. Palaez in tract.
maiorat.lib.2.q.6.nu.21. Alex.Trentacinque
in tract.de ſubſtit.in 4.par.c.7.num. 12. Iul.
Clar.in § teſtamentum,q.77.& ſeq.in fi. ple-
nè Mantic.de coniect.vlt. volun. lib. 11. tit.
4.ſub nu.20. verſ. & hac quidem ſententia,
optimè Cephal.in conſ.306.vol.3.& Surd.in
37 d.deciſ.66 nu. 7. & ſeq. Altera eiuſdem con-
cluſionis limitatio eſſe poteſt, quod ea non
habet locum vbi viget ſtatutum excludens fi-
lias foeminas à paterna ſucceſſione, ſtantibus
maſculis, tunc enim in fideicommiſſo à patre
conſtituto ſub ea conditione, ſi eius filij ſine
filijs deceſſerint, nunquam foeminæ compre-
henduntur, vt teſtatur Gozad. in conſil. 45.
num.12.& in conſ. 79. ſub nu. 7. & in conſ.
89.nu.9. Alex.in conſ.15.vol.4. Curt.iun.in
conſ.116.ſub num.9. Alciat. de præſump.reg.
3.præſumpt.32.nu.4. Hier.Gabr. in conſ.97.
nu.25.vol.1.& alij, quos cumulant Peregr.de
fideicomm.art. 25. num. 57. & ſeq. & plenè
Alex.Trentacinque in d.tract.de ſubſtit.c.7.
num.12. à quibus non diſſentit Theſaur. in d.
deciſ.188. nu. 14. qui in hoc caſu limitat opi-
nionem contrariam, quam ille Senatus ſequu-
tus fuerat, & nouiſſimè hanc opinionem ple-
nè defendit Alex.Galuan.in conſ.43.per tot.
Sed hanc limitationem non puto verám, nam
in ſupradictis deciſionibus Sacri Conſilij re-
latis per Vinc. de Franc. in d. deciſ. 586. per
quas fuit pro nepte iudicatum, ſupponendum
eſt, quod in ſpecie reiecta fuit hæc limitatio
poſtquam in hoc Regno adeſt conſtitut. In
aliquibus, per quam ſtantibus maſculis, exclu-
38 duntur foeminæ à paterna ſucceſſione. Ex ea-
dem quoque ratione infertur, quod in maio-
ratibus deficiente maſculo eiuſdem lineæ, &
gradus, foeminæ admittuntur, vt plenè teſta-
tur Molin.de primogen. Hiſpan. lib. 3. c. 4.
39 nu. 5. Etiam ſi expreſsè maioratus inſtitutus
ſit fauore domus, & familiæ, vt affirmat idem
40 ibidem, nu. 10. Nam in huiuſmodi ſucceſſio-
nibus foemina eſt ad inſtar ſecundogeniti,
eiuſque gradum aſſumit, licet primogenita
ſit, & ętate maior, vt notat Pau.Caſtr.in conſ.
164.num.18.lib.2. quem refert Molin.in ci-
41 tato loco, nu. 12. Deſcendentium autem ma-
ſculorum appellatione, etiam maſculos ex
foeminis deſcendentes contineri, ſuadet aper-
tiſſimis verbis tex. in Auth. de hered. ab in-
teſt.venien.poſt princ. quem ad hoc propoſi-
tum bene ponderat Mantic.de coniect.vltim.
vol.lib.8.tit.vlt.nu.14.& ſeq.& idem proba-
tur in cap.1.de eo, qui ſibi, & hered. ſuis. vbi
in materia feudali hæc verba, pro deſcenden-
tibus maſculis, intelliguntur etiam de nepo-
tibus ex filia, non obſtante quod in feudis de
iure communi non ſolum foeminæ, ſed omnis
earum linea excludatur, cap. 1. §. hoc autem,
qui feu.da.poſſ. vt bene conſiderant Alciat.in
conſ.15.nu.2.& ſeq.lib.8.& in conſ.34.nu.7.
verſ.ſecundo probatur, lib. 9. Curt. iun. in
conſ. 1. per totum, & Cæſar Barz. in deciſ.
42 Bonon.4.nu.16.& ſeq. Vnde infertur, quòd
in fideicommiſſo, in quo vocantur maſculi de-
ſcendentes, cenſentur etiam vocati maſculi
deſcendentes ex foeminis, vt in ſpecie tenent
Fulgoſ.in conſ.85 per tot. Ruin. in conſ. 49.
nu.2.& in conſ.120.num.8.& ſeq.lib.1. Ant.
Rub.in conſ.22.num.11. Soc. iun. in conſ. 2.
per tot.lib.3. Iacob. Mandell.in conſ.86.num.
3.& ſeq.& alij relati per Mantic. in d. tit.
vlt.

Digitized by Google

vlt.num.20. & Peregr.in d.art.26.num.17.
Franc.Vegg. in conſ. 63. num. 75. cum plur.
ſeq.Curt.iun. in conſ.1.num.24. verſ. ſexto
aduertendum,Guid. Pap. in conſ. 176.in 4.
dub.& plenè Surd.in conſ.308. num. 2. cum
43 plur.ſeq.& in conſ.317. num. 13. vol. 3. Et
licèt multi DD. contrariam teneant opinio-
nem, vt patet ex ijs, quæ plenè refert Mich.
Aguir.in d. Apolog. pro Rege Hiſpan. in 3.
par. num. 67. & ſeq. & in 2. par. num. 161.
omnes tamen loquuntur in caſu, quo aliud
ſuaderet ſubiecta materia, ſeu coniecturata
teſtatoris mens, vel fuiſſet in ſpecie conſide-
ratus fauor agnationis, vt plenè demonſtrant
Ruin.in conſ.18.per tot.lib.3. Mantic. in d.
tit.vlt.nu.74.& ſeq. & Pet. Caball. in conſ.
44 ciu.118.ſub nu.4.& ſeq.per tot. In his verò,
quæ non ſunt inſtituta pro conſeruatione fa-
miliæ, nec eſt contemplatus fauor agnationis,
tunc appellatione deſcendentium maſculo-
rum indiſtinctè veniunt etiam maſculi deſcẽ-
dentes per lineam foemininam ex proprieta-
te ſermonis, quia reuera in eis concurrit vtra-
que qualitas, cùm ſint maſculi, & de linea de-
ſcendenti, & dum non eſt contemplatus agna-
tionis fauor, cenſetur potius habitus reſpe-
ctus ad ſimplicem qualitatem ſexus, quę licet
foeminas excludat, non tamen debet obeſſe
earum filijs, in quibus ceſſat ratio excluſio-
nis, vt notabiliter affirmant Surd. in d. conſ.
308.nu.14.& in conſ.317. ſub num.13. Mo-
lin.de primog.Hiſp.lib.3.c.5.num.48.& ſeq.
Hond.in conſ.8. num.19. vol.2. Hier.Gabr.
in conſ.96.nu 24.vol.1. Mantic. de coniect.
vlt.volunt.lib.8.tit.18.num.13.& ſeq. Ant.
Gam.in deciſ.294.num.1.plenè Pet. Caball.
in conſ.118.num.5.lib.1. & Mich. Aguir.in
d.apolog.pro Rege Hiſp.in 2.par.nu. 225.&
in 3.par.nu.81. Et licet contrarium in eadem
facti ſpecie affirmet Alex. Rand. in d. conſ. 1.
nu.68. cum plur. ſeq. lib. 1. nihilominus ex
prędictis apparet hanc eſſe magis communem
45 opinionem. Et multo fortius cenſentur vo-
cati maſculi ex foeminis, quando teſtator vo-
cauit quoſcunque maſculos deſcendentes,
hoc enim operatur vis illius dictionis vniuer-
ſalis, vt in ſpecie notat Curt. iun. in conſ. 1.
46 nu.7.& in conſ.48.nu.3. Nam huius dictio-
nis vis eſt comprehendere omnes, qui regu-
lariter non comprehenderentur cap. ſolita,
de maiorit.& obed.vt not. Dec. in conſ. 599.
nu.3.& ſeq.Soc.iun.in conſ.38.nu. 1. & ſeq.
lib.3.Syluan.in conſ.25. num.21. & in conſ.
47 61.nu.2. Hinc eſt, quòd feudum conceſſum
pro ſe, & hæredibus quibuſcumque, compre-
hendit in eius ſucceſſione etiam extraneos, &
perſonas inhabiles, cap.1.de feud.non haben.
propriam feu.natur. Alex.in conſ. 7. num.6.
vol. 7. Rol. à Vall. in conſ. 42. per tot. & in
conſi.84.num. 18. & ſeq. vol. 4. Bolognet. in
conſ.4.num. 130. Io.Vinc. de Ann. in alleg.
127.num. 2. & plenè Bammasar. in cap. feu-
dum ea lege, ſub tit. ſi de feu. defun. content.
48 fuer.in 4.q.nu. 47. & ſeq.fol.273. Et idem
eſt ſi conceſſio ſit facta pro ſe, & hæredibus,
& ſucceſſoribus, nam ea verborum gemina-
tio operatur idem quòd dictio, quibuſcun-
que, vt pulchrè inquit Soc. in conſ. 266. nu.
36.volum. 2. cum quo concordat Laur. Sil-
uan.in conſ.52.ſub nu.12.verſ. quarto quia
iſtud, licet hæc opinio non ſit omnino tuta,
vt patet ex not. per Hier. Magon. in deciſ.
Lucen.12.nu.11. & ſeq. & Peregr. in conſ. 2.
49 nu.1.vol. 5. Maior autem difficultas eſt circa
præmiſſa, quando per fideicommiſſum vocati
ſunt deſcendentes ex linea teſtatoris, quo ca-
ſu, à Doctoribus multa figurãtur dubia; Quo-
rum primum eſt, an fœmina deſcendens per
virilem ſexum, ſub ea diſpoſitione compre-
hendatur? pro cuius articuli reſolutione ali-
50 qui caſus ſunt diſtinguendi. Aliquando enim
vocati ſunt ſimpliciter deſcendentes ex linea
abſque qualitate maſculinitatis, & tunc indi-
ſtinctè veniunt omnes, tam maſculi, quàm
foeminæ in infinitum, nam deſcendentium
nomen eſt collectiuum plurium perſonarum,
& graduum, l.fin. C. de ſuis & legit. & cap.
monit.de iudic. cum alijs plenè cumulatis per
Peregr.de fideicom.art.19.nu.11.& ſeq.& in
51 art.25.nu. 8. Et linea quoque eſt nomen col-
lectiuum plurium perſonarum ab eodem ſti-
pite deſcendentium gradus continens, &
numeros diſtinguens, iux. not. per Bal. in
conſ.331.vol.1.& in conſ.334. & 339. vol. 3.
Menoch in conſ.106. num. 344. & ſeq. lib.2.
52 Et non ſolùm comprehendit maſculos, ſed
etiam foeminas ab eis deſcendentes, vt patet
ex relatis per Tiraq. de retract. lignag. §. 1.
glo.9.nu.244.& Mich.de Aguir. in d. Apo-
53 log.in 2.par. nu. 262. & ſeq. Verum quando
aliud ſuaderet ſubiecta materia, vel coniectu-
rata mens teſtatoris, tunc foeminæ non ve-
niunt appellatione deſcendentium, & præ-
ſertim quando eſſet contemplata agnationis
conſeruatio, iuxta ea, quæ plenè tradit Pe-
regr.de fideicom.art.25.nu.10.cum plur. ſeq.
54 & in conſ.23.nu. 5. vol. 3. Hinc eſt, quòd ſi
Rex concedat alicui pro ſe, & ſuis deſcenden-
tibus aliquod officium, cuius exercitium foe-
minis non conueniat, tunc conceſſio reſtrin-
gitur tantum ad maſculos, vt poſt alios nota-
biliter refert in pulchro caſu Didac. Spin. in
ſpeculo teſtam. Glo. 19. num. 94. & ſeq. &
Marchio de Pont.in tracta.de poteſt. Proreg.

in titu.de diuerſ.prouiſion.ſub cap.de poteſt.
55 *ſubſt.in offic.num.4.fol.*482. Aliquando ve-
ro ſunt vocati deſcendentes de linea maſcu-
lina,& tunc variæ ſunt DD. opiniones,nam
aliqui diſtinguendo dicunt, quòd ſi ſunt vo-
cati deſcendentes per lineam maſculinam,
ſeu per virilem ſexum,tunc fœminæ à maſcu-
lis deſcendentibus progenitæ non cenſentur
excluſæ,nam verum eſt, quòd per virilem ſe-
xum ab eodem teſtatore lineam trahunt, ſi
vero ſunt vocati deſcendentes ex linea,ſeu de
linea maſculina, tunc affirmant fœminas nõ
comprehendi tanquam non exiſtentes in li-
nea maſculorum, ſed dantes principium alte-
ri lineę, cuius opinionis author fuit *Alex. in
l.Gallus,§.nunc de lege,nu.*2. & *ſeq.ff.de li-
ber.*& *poſtb.*& *in conſ.*53.*num.*2. & 9 *vol.*
6.& licet eum reprehendat *Soc. in d.§.nunc
de lege, num.*4. eum tamen ibidem defendit
*Claud.Seyſell.nu.*11.eumque refert,& ſequi-
56 tur *Ruin.in conſ.*110.*nu.*16. *vol.*2. Alij au-
tem dicunt, quòd aut ſunt vocati deſcenden-
tes ſub nomine agnationis,& tunc ſub eo no-
mine etiam fœminæ cenſentur excluſæ, quia
in eis deficit hæc qualitas,vt patet ex not.per
57 *Gozad.in conſ.*87. *nu.* 15. *& ſeq.* Alij verò
indiſtinctè tenent, quòd quando fit mentio de
linea maſculina, fœminæ cenſentur excluſæ,
vt refert *Mantic.de coniect. vlt. volunt. lib.*
8.*tit.*11.*num.*9. & alij relati per *Peregr. de*
58 *fideicom.art.*26.*num.*30. Licet enim fœmi-
næ ſint de agnatione, vt expreſsè probat tex.
*in l.voluntas, cum ibi communiter not.per
DD.C.de fideicommiſſ.*ac etiam de cippo do-
mus,iuxta not.per *Pariſ.in conſi.* 35. *num.*5.
*cum plur.ſeq.& in conſ.*47.*nu.*51.*& ſeq.lib.*
59 3.& *Thob.Non.in conſ.*41.*num.* 28. Nihilo-
minus negari non poteſt, quòd in eis familia
non conſeruatur,ſed extinguitur, cum fœmi-
na ſit finis agnationis,vt inquit *Crau.in conſ.*
189.*num.*1.*& Rol.à Vall. in conſ.* 82. *num.*
16.*& ſeq.vol.* 3. & ideo iddem iudicandum
eſt de principio principiante, quod de his,
quæ ſequuntur ab ipſo principio, *l. maritus,
cum ibi not.per Paul.de Caſtr. C. de procur.*
& conſequenter cum à filia incipiat diuerſa
linea, & deſcendentes ex ea ſint de aliena fa-
milia, ideo ſicut eius deſcendentes ſunt extra
agnationem teſtatoris, ita etiam de ea iudi-
candum eſt tanquam de initio ipſius lineæ
fœmininæ,vt pulchrè not.*Curt.iun.in conſ.*
5.*nu.* 25. *& ſeq.* pro qua concluſione faciunt
etiam not.per *Cacher.in deciſ. Pedem.* 127.
*num.*4. qui ex multorum authoritate refert,
quòd omnis diſpoſitio inducta in fauorem
agnationis, & domus nunquam fœminas
comprehendit, eandemque concluſionem in
maioratibus confirmat *Molin. de primogen.*
60 *Hiſpan.lib.*3.*cap.*5.*num.*69. Et multo for-
tius hæc concluſio procedit in fœmina nupta
extra familiam,vt plenè teſtatur *Hier. Grat.
in conſ.*67.*&* 68.*vol.* 2. & pleniſſimè *Hon-
ded.in conſ.*75.*nu.*9.*cum plur.ſeq.& per tot.
vol.* 1. & alij relati per *Mich. Aguir. in d.
Apolog.in* 3.*par nu.*72.*& per Alex.Rauden.*
61 *in conſ.*2.*nu.*111.*cum ſeq.* Vnum autem eſt
valdè notandum circa hanc concluſionem,
quòd quando teſtator excluſit fœminas pro-
pter maſculos ab eius ſucceſſione, & fidei-
commiſſi beneficio,ſed non expreſsè cauit, ſe
velle eas excludi à maſculis remotioribus,
tunc eius diſpoſitio intelligi, & interpretari
debet, quòd fœminæ excludantur ſolùm à
maſculis eiuſdem lineæ, & gradus, & quòd
illis deficientibus admittantur, alijſque ma-
ſculis remotioris gradus præferantur, prout
in ſimili caſu circa inſtitutionem maioratus,
pulchrè conſiderat *Molin. de primogen.
Hiſp.in d.cap.*5.*num.*71. qui hanc concluſio-
nem pluribus authoritatibus confirmat, eam
tamen limitans in caſu, quo ex coniecturis,
ſeu ex ratione conſeruandæ agnationis ex-
preſſa, vel tacitè ſubintellecta aliud ſuadere-
tur, pro qua concluſione faciunt quæ plenè
ad idem propoſitum cumulat *Gaſp.Theſ. in*
62 *q.foren.*12.*num.*14. *& ſeq. lib.* 2. quem om-
nino videas. Alia dubitatio eſt, ſi vocati ſunt
maſculi de linea teſtatoris, an tunc filius fœ-
minæ ab ipſo teſtatore deſcendentis ſub hu-
iuſmodi diſpoſitione comprehendatur? pro
cuius articuli reſolutione conſiderandæ ſunt
63 infraſcriptæ concluſiones. Quarum prima
eſt, quòd linea multipliciter accipitur, eſt
enim ſupra,& infra, & ex latere, *l. ſtigmata
ff.de gradib. cognat.* & habet ſuos gradus ve-
luti quædam ſcala, vt inquit *Napoda. in
conſuet. ſi quis, vel ſi qua, num.* 237. *in*
64 *ver. linea.* Vnde de linea Auita dicitur
quælibet perſona ab Auo deſcendens, ſiue
maſculus, ſiue fœmina, vt aſſerit *Bald. in
conſil.*321. *in fin.lib.* 1. & latè *Peregr. de fi-*
65 *deicom. art.* 22. *num.* 24. Et linea ſimpli-
citer accepta comprehendit tam maſculos,
quàm fœminas deſcendentes ab eodem ſtipi-
te,vt poſt alios refert *Borgn.Caualc.in deciſ.*
66 *Fraiz.*18.*num.*91. *in* 3.*par.* Verum ſubdi-
uiditur in maſculinam, & fœmininam, vt
notat *Cuman. in conſ.* 2. *num.*6. nam licet
fœmina ſit de linea patris, tamen eius filij in-
cipiunt eſſe de linea matris, quia per fœmi-
nam rumpitur linea paterna, & ab ea ini-
tium ſumit cognationis origo, poſtquam
tranſit in alienam familiam, vt plenè conſi-
derat *Curt.iun.in conſ.* 1.*num.*24. *& ſeq.*
Vnde

67 Vnde neptis ex filio dicitur de linea maſculi-
na, quia eſt ſub linea patris, deſcendentes ve-
ro ab ea ſunt de linea fœminina, vt benè ani-
maduertit *Hier. Gabr. in conſ. 90. num. 32. & ſeq. lib. 1. poſt gloſ. notab. in l. Gallus, §. nunc de lege, in verſ. tametſi, cum ibi not. per Bal.* & *alios DD. ff. de liber.* & *poſthum.* & alios relatos per *Hipp. in ſing. 33. incip. neptis ex filio*, & idem plenè affirmant *Peregr. in conſ. 50. nu. 1. lib. 3. Cephal. in conſ. 413. nu. 18. &*
68 *ſeq. lib. 3.* Vtcumque tamen ſit, negari non-
poteſt, quod etiam nati ex fœmina a teſtatore deſcendente dicuntur eſſe de ipſius teſtatoris linea, vt in ſpecie affirmant *Honded. in conſ. 4. nu. 10. vol. 1.* & *Bero. in conſ. 77. nu. 15. lib. 2.* cum qua concluſione tanquam indubitabili tranſit quoque *Iaſ. in conſ. 17. ſub nu. 1. col. 3. verſ. vnde cum in caſu præſenti. lib. 3. & Andr. Facchin. in 2. lib. controuerſ. iur. cap. 25. nu. 1.* & *ſeq.* Ex quibus circa propoſitam quæſtionem, concludi poteſt, quòd nepotes maſculi deſcendentes ex fœmina verè dicuntur eſſe de linea, ita quod quando teſtator vocat maſculos de eius linea ex propria verborum ſignificatione veniunt etiam maſculi ex fœmina deſcẽdentes, cum in eis vtraque qualitas concurrat, ſcilicet maſculinitatis, & lineæ, prout punctualiter affirmant *Iacob. Mandell. in conſ. 86. nu. 4. & in conſ. ſeq. 87. nu. 1.* & *ſeq.* & *Peregr. de fideicom. art. 22. nu. 24. in fin.* qui licet pro contraria opinione allegat *Bartol. in conſil. 10. Ruin. in conſil. 141. numer. 21. volum. 5. & Curt. iun. in d. conſil. 5. num. 23.* cum quibus videtur etiam conuenire *Borgn. Canalc. in deciſion. Fiuiz. 18. nu. 89. cum ſeq. in 3. par.* non tamen eſt ab hac concluſione recedendum, nam ſi benè inſpiciantur ſupradicti DD. omnes ferè loquuntur in diuerſo caſu, ſcilicet, quando ſunt expreſsè vocati deſcendentes de linea maſculina, vel erat in ſpecie contemplata agnationis conſeruatio, magna autem eſt diuerſitatis ratio, de vno caſu ad alium, nam quando ſimpliciter vocantur maſculi de linea, tunc benè procedit concluſio, quòd ex proprietate ſermonis ſub ea diſpoſitione comprehenduntur etiam maſculi deſcendentes ex fœmina, quia verborum ſignificatus non repugnat, ſecus vero eſt, quando vocantur deſcendentes ex linea maſculina, nam tunc licet deſcendentes à fęmina ſint de linea teſtatoris, non tamen dici poſſunt de eius linea maſculina, nã per fęminam, quæ fuit intermedia, cępit fieri linea fœminina, vt conſiderat idem *Borgn. in alleg. deciſ. 18. ſub nu. 92.* Retento autem eiuſdem quæſtionis themate, & poſito caſu, quòd ex coniecturis argui poſſit, quòd teſtator proſpicere voluit ſuæ agnationis conſeruationi quo caſu nedum fœminas, ſed etiam maſculos ex eis deſcendentes cenſeri excluſos à fideicommiſſi beneficio demonſtrauimus ſupra
69 nu. 43. Non inutilis erit inueſtigatio, an ceſ-
ſet hæc difficultas in caſu, quo fœmina à teſtatore deſcendens nubit alicui de eadem agnatione, ita quod filij maſculi, qui ab ea oriuntur, licet trahant à teſtatore originem per medium fœminæ, tamen ex parte patris ſunt de eadem ipſius teſtatoris familia? In quo dubio parum videtur elaborandum, nam pro nepote maſculo deſcendente ex fœmina nupta ex eadem familia conſuluerunt quatuor eminentiſſimi viri in cauſa cuiuſdam Franciſci de Scarampis, vt videri poteſt inter conſilia feudalia Bruni, *Iaſ. in conſ. 8. & ſeq.* quod eſt repetitum inter volumina eiuſdem *Iaſ. in conſil. 17. lib. 3.* & idem *Iaſ. in conſil. 142. ſub nu. 3. verſ. ſexto facit, lib. 2.* & inter eadem conſilia Bruni, *Soc. in conſil. 10. nu. 6.* & *10. & Io. Campeg. in conſ. 11. & Curt. iun. in conſ. 1. per tot.* & præcipuè in fine, vbi aſſerit, quod ridiculum eſſet dicere contrarium, in qua cauſa idem quoque conſuluit *Iacob. Mandell. in d. conſ. 86. & in conſ. ſeq. 87.* & eandem concluſionem confirmant *Curt. ſen. in conſ. 49. nu. 5.* & pleniſſimè *Crau. omnino videndus in conſ. 831. nu. 3. & in conſ. 877.* quem refert *Manśc. de coniect. vltim. volun. lib. 8. tit. 12. ſub nu. 10. verſ. ſed aduertendum eſt*, & alij quos refert *Alex. Raud. in conſil. 3. num. 24. & ſeq. lib. 1. & Peregr. in d.*
70 *conſ. 50. nu. 4. vol. 3.* Cuius concluſionis po-
tiſſima ratio eſt, nam cauſa dubitationis, quòd maſculi deſcendentes a fœmina excludantur à beneficio fideicommiſſi conſtituti pro conſeruatione agnationis, fundatur ſulùm in eo, quod deſcendentes à fœmina ſunt de familia, quæ cauſa excluſionis ceſſat, dum mulier ducit virum de eadem familia, tunc enim non ſolum in ea non finitur agnationis nomen, ſed conſeruatur, imo maius recipit incrementum, & perpetuitatem, vt benè conſiderant, & plenè hoc motiuum exornant *Crau. in d. conſil. 831. ſub num. 3. & ſeq.* & nouiſſimè *Io. Franc. de Pont. in conſ. 154. nu. 30. cum plur. ſeq. lib. 2. & Don Andreas Molfeſ. in conſ. 18. nu. 17. cum plur. ſeq. in 2. par. nouiter impreſſa*, qui refert ita deciſum, & declaratum fuiſſe per Regem Alphonſum Primum in fidei-
71 commiſſo familiæ Sanſeuerinæ. Nec obſtat
aduerſus hanc cõcluſionem opponatur, quod dum teſtator vocauit maſculos de eius linea, cenſetur ſenſiſſe de maſculis ab ipſo deſcendentibus de gradu in gradum, excluſis fœminis, per ea, quę conſiderat *Ruin. in conſ. 153. nu.*

Digitized by Google

nu.10. & ſeq. lib. 2. & Menoch. de præſump. lib. 4. præſump. 88. nu. 11. & in conſ. 233. nu. 20. & *ſeq.* & conſequenter aut deſcendens ex
fœmina vult admitti ex perſona matris, &
non poteſt, cùm fœminæ ſint excluſæ, aut ex
perſona patris, ſtante, quod eſt de agnatione
& familia teſtatoris, & ei obſtat defectus alte-
rius qualitatis, nam licet pater ſit de eadem
familia, non tamen deſcendit ex recta eiuſdem
72 teſtatoris linea. Siquidem pro huius contra-
rij reſolutione animaduertendum eſt, quòd
linea paterna, ſeu auita dupliciter conſidera-
tur, ſcilicet, effectiuè, & contentiuè. Primo
caſu continentur tantum ab ipſo patre, ſeu
auo deſcendentes. Secundo vero interpreta-
tur linea paterna, ſeu auita, ſub qua pater, ſeu
auus continetur, & ſic comprehendit etiam
tranſuerſales deſcendentes ab eodem ſtipite,
à quo ipſemet pater, ſeu auus deſcendit, vt no-
tabiliter dixit *Bal. in conſ. 334. lib. 3.* quam
doctrinam communiter ſequuti fuerunt *Soc.
in l. Gallus, §. nunc de lege, nu. 2. ff. de lib. & poſth. & in conſ. 33. nu. 8. & ſeq. vol. 3.* Dec.
in conſ. 379 num. 1. Menoch. in conſ. 233. nu. 18. lib. 3. Hond. in conſ. 4. nu. 22. & ſeq. vol. 1. Io. Ang. Piſanell. in addit. ad Napod. in conſuet. Neap. ſi quis, vel ſi qua, ſub num. 240. fol. mihi 142. & Capyc. *in deciſ. 159. num. 6.*
73 In dubio autem omnes affirmant, quòd in
odioſis linea accipitur in ſtrictiori ſignificatu,
ſcilicet, effectiuè, vt deſcendentes tantum
comprehendat, in fauorabilibus vero, & quã-
do agitur de agnatione conſeruanda, accipi
debet contentiuè in largiori, ac fauorabili
ſignificatu, vt teſtantur *Cuman. in conſ. 2. nu. 4. & ſeq. Pariſ. in conſ. 40. nu. 42. vol. 2. Rol. à Vall. in conſ. 23. nu. 39. & ſeq. vol. 4. Honded. in d. conſ. 4. nu. 25. vol. 1. & Bertaz. in conſ.*
74 *ciu. 69. num. 31. & ſeq.* Vnde his iactis funda-
mentis motiuum ſupra conſideratum ex om-
ni ſui parte corruit, dum enim mulier à teſta-
tore deſcendens virum duxit de eadem fami-
lia, & maſculos ex eo procreauit, certum eſt,
quòd penitus ceſſat ratio excluſiua fœmina-
rum, & deſcendentium ab ea, tota enim vis
argumenti fundabatur in eo, quod licet fœ-
mina ſit de linea patris, & aui, vt expreſsè not.
Gloſ. fi. in d. l. Gallus, §. nunc de lege, in fi. ff. de lib. & poſth. & alij DD. ſupra allegati nu.
67. ex præſumpta tamen mente teſtatoris tam
ipſa, quàm eius deſcendentes cenſentur exclu-
ſi à fideicommiſſi beneficio, quando ex con-
iecturis forte appareret conſideratam fuiſſe
agnationis conſeruationem, & quòd perpe-
tuò bona in eadem familia remaneant, iuxta
notata ſupra nu. 43. & per *Borgn. Canalc. in deciſ. Fiuiz. 18. nu. 92. in 3. par. & Fab. Turreſt. in conſ. 96. nu. 36. & ſeq. lib. 1.* Hæc au-
tem ratio ceſſat, dum mulier nubit viro de ea-
dem teſtatoris familia, & ex eo matrimonio
extant filij maſculi, hoc enim caſu non ſolum
in ea non finitur, ſed magis augetur, ac per-
petuatur agnatio, & familia teſtatoris, & con-
ſequenter nullo modo dici poteſt, quòd per
eam mutata ſit eiuſdem lineæ continuatio
quoad filios, & deſcendentes, ſed potius ex
perſona viri efficacior vis, ac maius perpetui-
tatis robur ſuæ familię acquiritur, & quod
mulieri ſexus adimit, id ex viro agnato ſup-
pletur, vt in proprijs terminis notabiliter af-
firmat *Alex. Rauden. in d. conſi. 3. num. 23.* &
ita etiam punctualiter affirmat *Andr. Facchin. in 2. lib. controuerſiar. iur. cap. 25. in fi. verſ. niſi ponas fœminam ex maſculo natam nuptam eſſe alicui de agnatione*, qui loquitur
in fortioribus terminis, ſcilicet, quando eſſent
vocati maſculi deſcendentes per lineam ma-
ſculinam, & nihilominus concludit ſufficere,
quòd in fœmina ab ea deſcendentibus verifi-
75 cari poſſit ratio conſeruãdæ agnationis. *Prę*-
terea etiam ex perſona patris forte dici poſ-
ſunt de linea teſtatoris, accipiendo lineam in
largiori ſignificatu, ſcilicet, contentiuè, poſi-
to quòd deſcendat ab eodem ſtipite, à quo te-
ſtator deſcendebat, agitur enim de re fauora-
bili, poſtquam dum mulier virum ducit de
eadem familia, ſuæ agnationis nomen non
extinguitur, ſed magis propagatur, quo caſu
omnes affirmant, quod hoc nomen, linea, ac-
cipitur in potiori ſignificatu, ſcilicet conten-
76 tiuè, vt ſupra fundatum fuit. Vnde accipien-
do lineam maſculinam ex perſona patris, &
proximitatem ſanguinis ex perſona matris,
negari non poteſt, quod hæc duo vincula, &
prærogatiuæ ſimul vnitæ maiorem vim, &
prælationis priuilegium tribuunt, vt in ſimi-
libus terminis conſiderat *Alex. Raud. in conſ. 2. nu. 100. vol. 1. & in conſ. 1. nu. 95. cũ plur.*
77 *ſeq.* Duplex enim coniunctio vincit vnam,
& etiam in pari gradu pręfertur is, qui duplici
vinculo coniunctus eſt, iuxta not. per *Soc. in conſ. 89. nu. 15. lib. 4. & in conſ. 249. ſub nu. 21. verſ. duodecimo hanc partem, lib. 2.* vt in
proprio caſu notabiliter affirmat *Peregr. in d. conſ. 50. nu. 4. vol. 3.* qui aliam quoque no-
tabilem rationem ſubnectit, quod licet is, cui
mulier nubit, ſit in remotiori gradu, nihilo-
minus cum per matrimonium efficiatur vna
caro cum muliere ex recta linea fideicommit-
tentis deſcendente, ipſe quoque videtur eum-
dem gradum aſſumere cum ſit in eodem gra-
du affinitatis, quod motiuum refert etiam, vt
plenè exornat Io. *Franc. de Pont. in d. conſ. 154. nu. 38. & ſeq. lib. 2. & Grau. in conſ. 656. num.*

Digitized by Google

nu.10.lib.4.& in conſ.831.ſub num.3.& ſeq.
* & latius in conſ.877.nu.2.cum ſeq.[An au-
tem immunitatis priuilegium cõceſſum gene-
ri vel deſcendentibus de ſanguine compre-
hendat deſcendentes ex foemina : vide quæ
pleniſſimè refert Rouit. in pragm. 9. de feud.
nu.12.cum plur.ſeq.& Apon.in deciſ.5. per
78 totam.] Ex eadẽ quoque repræſentationis vi,
ex qua fingitur vnicam eſſe perſonam patris,
& filij, oritur alia iuris concluſio, quòd filio-
rum appellatione etiam nepotes continẽtur,
l.iuſta interpretatione,& l.liberorum,§.ſed
79 & proprius,ff.de verb.ſignif. Quæ concluſio
præcipuè locum habet, quando agitur de
eorum fauore, vt animaduertit Bar. in eadem
l.liberorum,§.fi.nu.5.Iaſ.in conſ. 52. num.8.
vol.3.& alij relati per Natt.in conſ.602 nu.
13.& ſeq.& Zaneb.in repet. l. hæredes mei,
§.cum ita.ff.ad Trebellia.in 4.par. num. 197.
80 Hinc eſt, quod legatum alimentorum filijs
relictum, comprehendit etiam nepotes, vt
poſt alios plenè refert Surd.in tract. de alim.
tit.9. q.36. per tot. qui hanc concluſionem
multipliciter limitat, & declarat, vt apud
81 eum videri poteſt. Hinc etiam eſt, quòd fidei-
commiſſum, in quo agitur de filiorum fauore,
comprehendit quoque nepotes, vt plenè re-
fert Peregr. de fideicom.art.22.nu.61. & ple-
niſſimè Ioſeph de Ruſticis in repet. l. cum
auus ff.de cond.& demonſtr.lib.6.cap.11.nu.
82 29. & 42. Quæ concluſio præcipuè procedit,
concurrentibus coniecturis relatis per Man-
tic.in tracta.de coniect.vltim. volunt.lib.8.
tit.8.nu.4.cũ plur.ſeq. Menoch.de præſump.
lib.4.præſump.94.per tot. Peregr. de fideicõ.
art.22. nu. 47. & ſeq. & Ruſtic. in d. l. cum
83 auus, lib.6.cap.12.per tot. Vnde in reciproca
ſubſtitutione ſub conditione, ſi ſine filijs,
etiam nepotes contineri, teſtatur Curt.iun.in
conſ.231.num. 12. & ſequent. Et licet con-
trarium teneant Dec.in conſ.465. nu. 10. Ia-
cob.Mandell.in conſi.20. nu. 10. primam ta-
men opinionem veriorem eſſe teſtatur Ioſeph
84 de Ruſtic.in d.cap.12.nu.69. Verum ad om-
nem dubitationem tollendam tutius eſt, ſi di-
catur ſine filijs, & eorum deſcendentibus, vt
animaduertit Menoc. de præſump.lib.4.præ-
ſump.76.nu.76.& Cæſar Barz. in deciſ. Bo-
85 non.5.ſub num. 32. & ſeq. Et hęc concluſio
non ſolum procedit in vltimis diſpoſitioni-
bus, ſed etiam in pacto ſtipulato in contractu
fauore filiorum, quòd etiam ad nepotes ex-
tendi, ſi tempore aduenientis conditionis filij
ſunt præmortui, in pulchro caſu concludit
86 Surd.in deciſ.73.nu.6.cum plurib.ſeq. Quan-
do vero agitur de filiorum damno, tunc ne-
potes appellatione filiorum non continentur,
vnde fideicommiſſi grauamen filijs iniunctum
ad nepotes non extenditur, vt ex magis com-
muni Doctorum ſententia affirmant Cephal.
in conſ.268.nu.8.vol.2. Molin.de primogen.
Hiſp.lib.1.cap.6. nu.27. & alij relati per Pe-
regr.in d.art.22.nu. 62. & Marzar. in epi-
thom.de fideicommiſſar.ſubſt.in 2. par.ſub q.
87 17.verſ. redeundo ad propoſitum. Item decla-
ratur hæc concluſio, quòd in reciproca ſubſti-
tutione facta duobus filijs, vt alter alteri ſine
filijs decedenti ſuccedat, ſi vnus præmoritur
ante purificatum fideicommiſſum relictis fi-
lijs, vel nepotibus, ad eos non tranſmittit il-
lius fideicommiſſi beneficium, ita quod dece-
dente poſtea altero fratre ſine filijs fideicom-
miſſum remanet caducum, ex reg. tex. in l. 1. §.
in primo. & §. pro ſecundo, C. de cadu. toll.
& in l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell.
vt in ſpecie notant Glo. in l. vn. C. de his qui
ante aper.tabu. plenè Peregr. de fideicom.art.
31.ſub nu.6. Hieron.Zaneb.in repet. dicti §.
cum ita, in 1.par. num. 60. cum plur. ſeq. &
in 8.par.nu. 199. Mantic. de coniecturis vl-
tim.volunt.lib.11.tit.20.num.28.& Anton.
88 Gamm.in deciſio.Luſitan. 160. Verum ſi ex
coniecturis appareat, teſtatoris mentem fuiſ-
ſe, quod fiat tranſmiſſio conditionalis fidei-
commiſſi ad filios, & nepotes ſubſtituti, tunc
ab ea præſumpta voluntate recedendum non
eſſe, teſtatur Bald.in eadem l. vn. col. fi. ver. tu
dic quod Glo. noſtra, quem communiter ſe-
quuti ſunt DD. plenè relati per Anto. Gabr.
in 4 lib. commu. concluſ. in tit. de hæred. inſt.
concl.2.num.15. Cephal.in conſ.37. num.15.
& in conſi.293.num.23. Menoch.in conſi.95.
num.103.& ſeq.lib. 1. Honded. in conſi. 70.
num.31.lib.1. Cachera.in conſ.73. num.1.&
ſeq. Zaneb.in d.§.cum ita, in 4.par.per totam,
Mantic.in dict.titu. 20. per totum, & Fab.
89 de Anna in conſi.10.num. 9. & ſeq. Et de-
mum ſciendum eſt, quòd in omnibus caſibus,
in quibus filij in conditione poſiti, cenſentur
ex coniecturata teſtatoris mente vocati, in
eiſdem quoque habet locum tranſmiſſio con-
ditionalis fideicommiſſi ad filios; & nepotes
ſubſtituti, vt benè animaduertit Peregr. in
90 conſ.65.num.6.lib.5. Quæ autem ſint conie-
cturæ, ex quibus filij in conditione poſiti cen-
ſeantur diſpoſitiuè vocati ad ſubſtitutionem?
plenè explicant Theſ.in deciſ. 96. per totam,
Surd.in deciſ.162. Menoch. de præſump. lib.
4.præſump.76. Honded.in conſ. 67. vol.1.&
in conſ. 65. num. 7. & ſeq. vol. eod. Camill.
Borrell.in conſ.32.num. 30. cum plurib.ſeq.
Burſat. in conſil. 1.vol. 1. Cephal.in conſ.
476. volum.4. & in conſ.517. volum. eod.
Phil. Port. Imolenſ. in conſ.40. & alij ſex
conſu-

conſulentes poſt eum, in 1. lib. plenè *Fab. de Anna in conſil. 9. latè* Fab. *Turrett. in conſil. 27. & in conſil. 33. per totum, lib. 2. Petr.* Caball. *in conſ.* 136. & *Garz. Maſtrill. in deciſion.* 121. *num.* 10. & *ſeq.* & nouiſſimè *Auell. de Amat. in conſil. 91. per totum, & latius in conſil. 100. num. 23. cum plur.*
91 *ſeq.* Nec prætereundum eſt, quod tunc nepotes ad commodum, & ſucceſſionem fideicommiſſi admittuntur, quando eorum pater prædeceſſit ante conditionis euentum, ſed ſi conditio ſemel purificata fuit viuente ſubſtituto, vt puta, quia grauatus ſub conditione, ſi deceſſerit ſine filijs, tempore ſui obitus reliquit filios ſuperſtites, qui poſtea deceſſerunt, tunc illa conditio ad nepotes non porrigitur, vt notabiliter inquit *Bart. in l. liberorum, num. 18. ff. de verb. ſign.* cum quo plures alios concordantes refert *Ioſeph de Ruſtic. in d. l. cum anus, in 6. lib. cap. 14. nu. 24. cum plurib.*
92 *ſeq.* Subſtitutio enim concepta ſub dicta conditione, ſi ſine filijs deceſſerit, quamuis ad plures alios ſubſtitutionum gradus proceſſum ſit, per exiſtentiam filiorum tempore mortis grauati penitus expirat, adeò quòd etiam ſi poſtea illi ſine filijs decedant, omnes tamen alię ſubſequentes ſubſtitutiones euaneſcunt, vt notabiliter conſuluit *Oldr. in celebri conſ.* 21. quem omnium DD. ſchola communiter ſequuta eſt, vt plenè teſtantur *Iaſ. in conſil.* 228. *lib. 2. Dec. in conſil. 636. num. 4. & ſeq. Borgn. Canale. in deciſion. 5. nu. 17. in 3. par. Theſaur. in deciſ. 96. nu. 32. & ſeq. Peregr. de fideicomm. art. 29. num. 22. cum plur. ſeq.* & pleniſſimè *Ioſeph de Ruſtic. in d. l. cum anus, lib. 4. cap. 2. nu. 1. & ſeq.* qui hanc concluſionem multipliciter limitat, & declarat, vt apud eum videri poteſt.

Finis Cap. Noni.

CAP. DECIMVM.

Capitulum hoc plura continet fragmenta ad hanc materiam ſpectantia, quæ in Summario videri poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Officialis ad idem officium infra quinquennium nec ad aliud infra triennium promoueri debet, & idemmet in eius filio, ſed pater poteſt dare votum pro filio in electionibus publicis, & econtra, præterquam ſi adeſſet collationis ſuſpitio, ibidem.*
2 *Concluſio hæc an procedat eo non renuente.*
3 *Limitatur quando alij non reperiuntur idonei.*
4 *Sindicus vnius anni poteſt in anno ſequenti eligi erarius à barone.*
5 *Officialis poteſt à Principe confirmari.*
6 *Confirmatio officialis fieri poteſt à tota vniuerſitate, ſi nemo contradicat.*
7 *Contradictio non admittitur, poſtquam officialis fuit confirmatus nemine reluctante tempore confirmationis.*
8 *Confirmatio vltra alium annum non admittitur.*
9 *Officiales debent eſſe annales.*
10 *Officialis infra annum etiam volens remoueri non poteſt.*
11 *Officialis confirmari poteſt, quando propter officij tenuitatem alius non reperitur.*
12 *Officialis confirmatus an debeat bis ſindicari?*
13 *Officialis poſtquã paruit ſindicatui an aliud officium diuerſum in eodem loco exercere poſſit. Et quid in actuario, nu. 14.*
15 *Mulier an ſuccedat in quarta ex diſpoſitione Auth. præterea, C. vnde vir & vxor. ſi habet patrem diuitem.*
16 *Et quid ſi habet fratrem diuitem.*
17 *Et quid ſi poteſt viuere ex aliquo honeſto exercitio? Et quomodo hoc intelligatur, nu. 18.*
19 *Teſtis nemo eſſe poteſt in cauſa propria.*
20 *Nec in cauſa filij, & econuerſo.*
21 *Abeſſe à Ciuitate non dicitur, qui in ea filiũ vel patrem reliquit.*
22 *Filius quando dicatur, ſeorſum à patre habitare.*
23 *Pater qualis eſt, talis filius eſſe præſumitur, & nu. 24.*
25 *Compenſare poteſt filius cum eius creditore pro ea quantitate, qua ab eodem ſuo patri debetur.*
26 *Vaſſalli ſicut tenentur præſtare adiutorium domino pro eo redimendo ab hoſtibus, ita etiam tenentur pro redimendo eius filio.*
27 *Baroni in pluribus alijs caſibus adiutorium à vaſ-*

à vaſſallis debetur, & nu. 28. & 29. Et quo modo teſtandum ſit, nu. 30.

31 *Scolares capi non poſſunt pro repræſalijs, & eodem priuilegio gaudet pater, dum it ad videndum filium in ſtudio.*

32 *Lis nulla inter patrem & filium eſſe poteſt.*

33 *Pater ſi diſſipat bona ſua, an cogi poſſit ad præſtandam legitimam filio.*

34 *Ius futurum an contradicente reo in iudiciũ deduci poſſit.*

35 *Pater diſſipator an cogi poſſit ad reſtituendũ filio bona fideicõmiſſo ſubiecta ſub aliqua conditione, non expectato eius euentu.*

36 *Filius in caſibus, in quibus ei licet litigare cum patre, tenetur petere prius veniam, quæ concluſio ad alios caſus extenditur vſque ad nu. 41.*

41 *Parricidij pœna quam grauis ſit remiſſiuè.*

42 *Abortui cauſam præbens quomodo puniatur.*

43 *Hiſtoria refertur cuiuſdam parricidij, quod commiſſum fuit in Ciuitate Salerni.*

44 *Conditio ſi ſine filijs ſubintelligitur in qualibet ſubſtitutione facta filijs.*

45 *Pater poteſt ſtipulari pro filio.*

46 *Donatio facta abſenti ſtipulante notario, an ſit reuocabilis ante acceptationem, & nu. ſeq. vſque ad nu. 51.*

51 *Donatio facta abſenti eſt irreuocabilis, ſi pater ſtipulatur pro filio.*

52 *Donatio facta filio abſenti, vel perſonæ coniunctæ non indiget acceptatione.*

53 *Donatio facta infanti ſtipulante notario pro eo, an indigeat acceptatione ab eo facta maiore.*

54 *Conſuetudines Neapolitanæ non habent locum, patre, vel matre exiſtente in medio.*

PLures alij ſunt effectus, quos naturalis cõiunctionis vis inter parentes, & eorum liberos operatur, verum quia volumen hoc nimis vltra propoſitum inſtitutũ diffuſum eſt. Ideo cupiens huic labori finem imponere, ſub hoc vltimo capitulo breuiter, & remiſſiuè tantum quædam attingam, quæ veluti fragmenta ad hanc
1 materiam attinentia ſuperſunt. Et primo notandum eſt, quod ſicut de iure communi nemo poteſt ad iddem officium, quod ſemel exercuit, infra quinquennium, nec ad aliud infra triennium promoueri, vt expreſsè cauetur in *l. 2. C. de muner. & honor. non continuan. lib. 10.* præterquam in caſu, quo alij idonei non reperientur, iuxta not. in *l. honor. §. fi. ff. de muner. & honor.* & *per Vinc. de Franch. in deciſ. 210. nu. 3.* Eadem quoque ratione nec filius ad idem officium, quod eius pater exercuit, infra dictum tempus à iure ſtatutum admitti debet, vt apertiſſimè probat *tex. in l. filio, ff. de legatio.* & *in l. 2. C. de muner. & honor. non contin.* per quæ iura ita in ſpecie affirmat *Tiraq. in præfat. l. ſi vnquam, ſub nu. 24. C. de reuoc. don.* qui ad hoc propoſitum allegat etiam *tex. not. in l. diximus, §. ſi pater, cum l. ſeq. ff. de excuſ. tut.* vbi cauetur, quod tria tutelæ aut curę munera per patrem geſta, etiam filium excuſant ne aliud tutelæ onus ſuſcipere cogatur, & licet contrarium ſuadere videantur in hoc Regno verba *Regiæ pragm. 5. ſub tit. de adminiſtr. vniuer. in cap. 15.* in quo prohibetur, quod non poſſunt eodem tempore ad regimen vniuerſitatis eligi pater & filius, neque fratres, cum à contrario ſenſu videantur habilitati, vt vnus poſt alium eligi poſſint, prout per Sacrum Conſilium iudicatum fuiſſe refert *Rouit. in commẽt. ſuper eadem pragm. nu. 28.* Nihilominus ipſemet oculatiſſimus author non videtur illi deciſioni annuere, inquit enim contrarium eſſe cautum per *d. l. 1. cum gloſ. C. de muner. non contin. lib. 10.* quam iuris communis diſpoſitionem affirmat non eſſe alteratam, neque correctam per dictam Regiam pragmaticam.

* [Vnde licet pater pro filio, & filius pro patre non prohibeantur in electionibus votum præſtare, iuxt. not. per *Paul de Caſtr. in l. nulli permittitur, nu. 10. cũ ſeq. ff. quod cuiuſque vniuerſit. nom.* nam in his quæ publici iuris ſunt non conſideratur patria poteſtas, neque ſanguinis coniunctio, ſed quilibet prçſumitur potius pro bono reipublicæ, quam ſanguinis affectione moueri, Nihilominus ſi forte colligi poſſet huiuſmodi vota, & nominationes adinuicem præſtari in damnum reipublicæ, & ad finem vt inter ipſos officia, & honores continuentur, hoc Iudex pati non deberet, vt bene animaduertit *Auendagn. in tract. de exeq. mandat. par. 1. cap. 19. nu. 23.* cum in huiuſmodi electionibus valde inuigilandum ſit circa colluſiones euitandas ne potius per ſucceſſionem quam ex canonica inſtitutione deferri videantur, iuxt. not. per *Boer. in deciſ.*
2 *2. num. 5.*] An autem hæc concluſio intelligenda ſit, quod ſi electus renuat aliud officium exercere infra tempora prędicta à iure ſtatuta cogi nõ poſſit, vel quod ẽt volens admitti non debeat? diſtinguendum eſt, quod ſi officium

eſt

Digitized by Google

eſt cum ſumptu, tunc volens continuare non
prohibetur, ex regula *tex. in l. ſpõte. ff. de mu-
ner. et bonor.* Si vero officium eſt ſine ſumptu,
prout eſt officium Sindici vniuerſitatis, &
tunc nedum etiam volens ad idem officium
infra ſtatuta tempora admitti non debet, per
*tex. in l. bonor, §. gerendorum, cum ibi not.
per glo. ff. eodem titu. de muner. & bonor. &
in d. l. 2. de mun. & hon. non contin. lib.* 10.
Sed ſi ſpontè exerceat, incidit in *l. Iul. de am-
bit.* vt affirmat *Vincen. de Franch. in deciſio.
264. per totam.* Et ratio eſt, nam ex continua-
tione honoris grauis ſubditis redderetur, *vt
in authen. de defenſor. ciuit. §. penultim.* &
quia præſumptio prædæ oritur contra illum,
qui redire vult ad idem officium, quod ſemel
exercuit, *l. 3. cum ibi not. per Ioan. de Plat. C.
de diuerſ. offic. lib.* 12. vt refert *Io. Pau. Mon
tanar. in comment. ſuper pragm. 5. de admi-*
3 *niſtr. vniu. §. 16. nu. 7.* Limitatur autem hæc
concluſio, quando alij idonei non reperiun-
tur, nam tunc in ſubſidium aliorum habiliũ,
cogi poſſunt ad munus ſuſcipiendum etiam
ij, qui illud idem prius exercuerunt, vt aper-
tiſſimis verbis cauetur in *d. l. bonor, in fi. ff. de
muner. & bonor.* & ita iudicatum fuiſſe per
Collaterale Conſiliũ teſtatur *Rouit. in pragm.*
4 *2. de admin. vniuer. num.* 15. Limitatur ſecũ-
do, quod iura prædicta officiorum continua-
tionem prohibentia, procedũt in illis officijs,
quorum electio ab vno eodemque procedit,
ſecus vero ſi diuerſam habeant originem, vn-
de ſi vno anno aliquis eligitur Sindicus ab
Vniuerſitate, & mox anno ſequenti creatur
Aerarius a Barone, non poteſt ſe ab ærariatu
excuſare ſub prætextu, quod fuit Sindicus an-
no præcedenti, vt notabiliter affirmat *Vinc.
de Franch. in deciſ. 210. & Montanar. in d. §.*
5 *16. in fi. nu.* 10. Limitatur tertio, quando
Princeps motu proprio, vel ex priuilegio il-
lum confirmat, prout quotidie videmus ob-
ſeruari in Electo Fideliſſimæ Ciuitatis Nea-
polis, cuius electio fit per ſemeſtre tantum, &
nihilominus quando bene ſe gerit, diù confir-
mari conſueuit, vt in ſpecie animaduertit
6 *Montanar. in d. §. 16. num. 9.* Quarto eadem
concluſio limitatur, quando confirmatio fit à
tota Vniuerſitate, nemine reluctante, vno
enim contradicente confirmatio non valet, vt
expreſsè cauetur *in §. fi. auth. de defenſor. ci-
uit.* quem tex. procedere tam in officiali iuſti-
tiæ, quam in quolibet alio iuriſdictionem non
habente, & præcipuè in Sindico, plenè pro-
7 bat *Io. Vinc. de Anna in alleg. 15. per tot.* Ve-
rum hoc intelligitur procedere, quando con-
tradictio interuenit tempore ſcrutinij, nam ſi
confirmatio fuit facta per totam Vniuerſita-
tem legitimè congregatam, nemine contradi-
cente, licet poſtea aliqui contradicant, non
reuocatur confirmatio, vt notabiliter ani-
maduertit *Vinc. de Franch. in deciſio. 609. in*
8 *4. par. per tot.* Notandum autem perpetuò eſt,
quod confirmatio prædicta fieri permittitur
per alium annum tantum, quo finito, alia con-
firmatio fieri non poteſt, vt mirabiliter refert
doctiſſimus *Rouit. in vtiliſſimis commenta-
rijs nouiſſimè editis ſuper pragm. 5. de offic.
iud. nu.* 11. pro qua concluſione allegat *Azeu-
ed. in commen. ad ll. recollectas nouiter edi-*
9 *tas cap. 13. nu. 2.* Omnes enim officiales debẽt
eſſe annales, tam de iure communi, per *tex. in
l. neminem, C. de ſuſceptor. lib. 10. & in l. 1. C.
vt omnes iudic.* quam de iure huius Regni, vt
cauetur in *conſt. occupatis nobis, & in conſt.
Iudices vbique locorum, & in pragm. 5. ſub
titu. de Baronib. & in d. pragm. 5. ſub tit. de
offic. Iudic.* vt plenè notant *Surd. in conſ. 261.
lib. 2. Don Garz. Maſtrill. in deciſ. 188. per
totam, Vincen. de Franch. in deciſio. 409. nu.
1.* & plura ad hoc propoſitum notabilia ple-
niſſimè refert *Stephan. Gratian. in 1. lib. di-*
10 *ſceptation. forenſ. cap. 184. per totum.* Vnde
non poteſt Baro concedere officium vltra
annum, nec infra annum officialem amouere,
etiam eo conſentiente, vt inquit *Vinc. de
Franch. in d. deciſ. 409.* præterquam ex cauſis
enumeratis per *Foller. in conſt. magiſter Iu-*
11 *ſtitiarius, nu. 43.* Limitatur autem hæc con-
cluſio, quando propter officij tenuitatem non
reperitur perſona idonea, quæ velit illud
exercere, tunc enim poteſt idem confirmari,
iux. not. per Natt. in conſ. 58. nu. 4. lib. 1. quo
caſu permittitur quoque eidem officiali actua-
riatus officium exercere, vt affirmat *Luc. de
Penn. in l. 1. C. de primicer. lib.* 12. quem re-
12 fert *Surd. in conſ. 261. num. 10. lib. 2.* An au-
tem officialis confirmatus in officio dicatur
nouus officialis, & an debeat bis ſindicari?
videnda ſunt not. per *Natt. in conſ. 57. num.
1. & 6. lib.* 1. & plenè per *Rouit. in pragm.
1. de ſindicat. official. num. 12. verſ. & poſt-*
13 *quam inridimus.* Finito vero anno, quam-
uis officialis ſindicatui paruerit, nihilomi-
nus ferendum non eſt quod aliud officium
etiam diuerſum in eodem loco exerceat, vt
inquit *Vincen. de Franch. in deciſ. 479.* &
*Rouit. in d. pragm. 5. de Baron. num. 2. & in
d. pragm. 5. de offic. iudic. & aliorum official.
num. 9. & Anna ſenior in ſing. 479.* licet con-
trarium teneat *Don Garz. Maſtrill. in de-*
14 *ciſ. 288. num. 11.* Fallit autem in actuario,
qui ſi finito anno paruit ſindicatui, &
fuit liberatus, non prohibetur iterum
exercere idem officium pro anno ſequenti,

& ſic

Digitized by Google

& ſic continuare ſingulis annis, prout deci-
ſum fuiſſe per Sacrum Conſilium, referente
illo doctiſſimo viro Marino Frezza, teſtatur
Rouit. in d. prag. 5. de offic. iudic. nu. 10. Ex
eadem regula vnionis inter parentes, & eo-
rum liberos, infertur, quod mulier pauper
non ſuccedit viro in quarta, ex diſpoſitione
Auth. præterea, C. *unde vir & ux.* ſi habet
patrem diuitem, vt notat *Dec. in eadē Auth.
præterea, num.* 10. cuius opinionem commu-
nem eſſe aſſerit *Surd. in tract. de alim. tit.* 9.
16 *quæſt.* 35. *num.* 8. Qui ſubdit hanc conclu-
ſionem procedere, etiam ſi habet fratrem di-
uitem, ex not. per *Rol. à Vall. in conſ.* 14 *nu.*
19. & 53. *lib.* 3. quæ opinio licet multos ha-
beat contradictores, vt patet ex relatis per
Honded. in conſil 93. *ſub num.* 29. *lib.* 1. *& in
conſ.* 79. *lib.* 2. pleniſſime tamen eam deſen-
dit *Cæſar Barz. in deciſ. Bonon.* 130. *per tot.*
Nam huiuſmodi quarta mulieri non debetur,
niſi in caſu magnæ paupertatis, ex qua cogi
poſſet ad medicandum, vt plenè explicat
Honded. in d. conſ. 93. *nu.* 24. *& per tot. lib.* 1.
& pleniſſimè *Hier. Gabr. in conſil.* 142. *lib.* 1.
qui *nu.* 1. *cum ſeq.* aſſerit idem eſſe e conuerſo
17 in viro paupere. Vnde viduæ, quæ ex aliquo
honeſto exercitio viuere poteſt, huiuſmodi
quarta non debetur, vt latè probant *Alexan.
Raud. in conſil.* 40. *nu.* 4. *cum plur. ſeq. lib.* 2.
& plenè *Cæſar Barz. in deciſio. Bonon.* 129.
18 *nu.* 24. *& ſeq.* Verum hoc intelligitur de il-
lis operibus, quæ præſtare ſolebat viuente vi-
ro, non autem de vilioribus, quæ eius condi-
tioni nō conuenirent, vt benè explicat *Marc.
Ant. de Amat. in deciſ. March. Anchon.* 72.
nu. 16. & *ſeq.* Ex eadem quoque ratione in-
fertur, quod ſicut regulariter nemo admitti-
tur ad teſtificandum in cauſa propria, vel in
qua aliquod habet intereſſe, ex reg. *tex. in l.
nullus. ff. de teſtib. & in l. omnibus*, C. *eod.*
iux plenè not. per *Farinac. in tract. de teſtib.
ſub tit. de oppoſit. contra teſtes, q.* 60. *per to-*
20 *tam.* Pari etiam modo parentes pro filijs
idonei teſtes non ſunt, nec econuerſo, *l. teſtis
idoneus, ff. de teſtib. & l. parentes, cum ibi
not. per gloſ.* & *Doct.* C. *eo. tit.* quam regulam
cum pluribus ampliationibus, & limitationi-
bus pleniſſimè exornant *Maſcard. de probat.
in concl.* 1153. *Ant. Gab. in tit. de teſtib. concl.*
17. *& Farinac. in eod. tract. q.* 54. *reg.* 3. *num.*
21 145. *cum plur. ſeq.* Hinc etiam eſt, quod a
Ciuitate abeſſe non dicitur, qui in ea patrem
vel filium reliquit, *l. cum ſeimus, §. ſicut*, C. *de
agricol. & cenſit. lib.* 11. & ideo ſi ad aliquod
beneficium, ſeu priuilegium conſequendum
requiratur habitatio in certo loco, habitatio
patris prodeſt filio, & econuerſo, vt notabili-
ter dixit *Angel. in l. fin.* C. *de impub. & alijs*
ſubſt. quam concluſionem plene confirmat,
& pro ea plures alios Doct. concordantes re-
fert *Fontanell. in tract. de pact. nuptial. clau.*
22 3. *glo.* 2. *nu.* 75. Vnde filius non dicitur ſeor-
ſum à patre habitare, quamuis cum vxore, &
familia ſeparatim habitet in alio loco, nam
cum pater, & filius ſint vna identitas perſo-
narum, domicilium vnius cenſetur domici-
lium, & habitatio vtriuſque, vt notabiliter
inquit *Bal. in conſ.* 234. *nu.* 1. *lib.* 1. quem re-
fert *Rol. à Vall. in conſ.* 54. *nu.* 23. & *ſeq. lib.* 1.
& ideo Regia pragmatica, quæ excludit a be-
beneficio Macedoniani filios qui viuunt ſeor-
ſum a patre, non eſt ſimpliciter intelligenda
reſpectu illorum filiorum, qui ſeorſum habi-
tant cum familia, ſi inuicem ſibi honores præ-
ſtant, & durat eadem affectio, & reuerentia,
& eadem alimentorum præſtatio, vt benè ani-
maduertit in *comment. eiuſd. prag. Scaglion.
nu.* 47. Sed propriè ſeorſum à patre filius vi-
uere dicitur ad hoc, vt excludatur à Macedo-
niani beneficio, quando ſeparatur a patre non
ſolum quoad habitationem cum vxore, & fa-
milia, ſed etiam cum bonis, nam viuere ſeor-
ſum non reſpicit ſimpliciter habitationem,
ſed bona, & ſeparationem bonorum, & red-
ditum, vt plenè probat *Carauit. in ead. prag.*
✻ §. 13. *num.* 1. *cum ſeq.* [Vnde quamuis ſimul
habitent in eadem domo, & ſub eadem claui
nihilominus ſi filius non alitur à patre in ea-
dem menſa ſed viuit proprijs expenſis, idem
eſt ac ſi ſeorſum à patre viueret, vt inquit
Cepoll. in conſil. crim. 26. *nu.* 11. *verſ. nec ob-
ſtat. & Surd. in conſ.* 459. *num.* 20. *cum ſeq.
lib.* 4. Et econtra ſi filius negotiatur tanquam
principalis, quamuis pater maneat in eadem
domu ſimul cum eo, nihilominus non cenſen-
tur ſimul habitare, ſed filius principaliter, &
de per ſe viuere, & pater acceſſoriè, vt inquit
Caſſan. in con ſuet. Burg. rub. 6. §. 3. *in ver. en
ſeparement fol. mihi*, 213. Qua rè non ſine
miniſterio dicta Regia Pragmatica ordinauit
quod ad hoc vt filius familias cenſeatur habi-
litatus ad contrahendum, habitet, & viuat
ſeorſum à patre, & ſic vtrumque copulatiuè
requirit, & propterea non ſufficit ſeparata
habitatio niſi etiam concurrat bonorum, &
alimentorum ſegregatio, adeo quod etiam ſi
vltra decennium filius habitaſſet ſeorſum a
patre animo tamen redeundi, non diceretur
ſeorſum à patre viuere, dum eius expenſis vi-
uit, vt animaduertit *Carpan. in prima part.
ſuper ſtatut. Mediolan. cap.* 146. *nu.* 252. *cum*
23 *ſeq.*] Hinc etiam vulgariter dicitur, quod
qualis pater talis filius eſſe præſumitur, vt
plenè refert *Gramm. in conſ. crim.* 31. *num.* 4.
& ſeq. ad quod propoſitum plura notatu di-
gna allegant *Frez. in ſubfeud. lib.* 2. *q.* 23 *nu.*

Digitized by Google

3.& Menocb.de præſump.lib.6.præſump.58.
per tot. & ideo in dubio bene iudicandum eſt
de eo, qui natus eſt ex bonis parentibus, l.
quod ſi uolit.§.quia mancipia, cum ibi uot.
per glo.& Doct.ff. de edilit. edic. vt in ſpecie
notant Io.de Amic.in conſ. 86. uu. 13. & in
conſ.134.nu.10.poſt Luc.de Pen.iu l. quem-
admodum, in præſump. 167.C. de agric. &
cenſit.lib.11. Et econtra malè ſuſpicandum
eſt de eo, qui ex malo genere originem trahit;
vt conſiderant Cephal.iu conſ.140.nu.30.lib.
1.Alciat. de præſ.reg. 1. præſ. 24. Cyril. in
ſum.crim.rub.29. de quæſt.§ 4.nu. 1. & ſeq.
& Iacob.Simanc. in tract. de hæret. cap. 50.
24 nu. 10. Vnde ſi pater eſt meus inimicus, talis
quoque eius filius eſſe præſumitur, vt ani-
maduertit Iacob. de Leonard. inter conſilia
feudal.Brun.in conſi.114.nu.76.& ſequent.
25 Eidem quoque rationi aſcribi poteſt not. de-
ciſio tex. in l.ſi cum filiofamilias, §. 1. ff. de
compenſat.qua l.cautum eſt, quod filius poteſt
aduerſus ſuum creditorem opponere compē-
ſationem pro ea quantitate, quam eius pater
ab eodem creditore conſequi debet, præſtita
tamen cautione, quod pater ſit ratum habitu-
rus, ſed hoc intelligendum eſt in caſu, quo
compenſationis exceptio admitti non pro-
hibeatur, iuxta plenè not.per Burſat.iu conſ.
106. per tot. lib. 1.& Franc. Mugnoz. de
26 Eſcobar. in tract. de ratiocin. cap. 36. Hinc
etiam infertur, quod ſicut ex diſpoſitione
conſt. regni, quamplurimum, inter cæteros
caſus, in quibus vaſſalli tenentur Baroni præ-
ſtare adiutorium, eſt, quando ipſe Baro dum
in ſeruitio Regis exiſteret, fuit ab hoſtibus
captus, & agitur de redimenda eius perſona,
iux.plenè not.per Frezz.in ſubfeud. lib.2.in
2.author.Baron.nu.8.Pari etiam ratione hu-
iuſmodi adiutorium præſtandum eſt pro re-
dimendo filio Baronis ab hoſtibus capto, vt
27 affirmat Boer.in deciſ.126.nu.13. Eademque
ratione ſubuentio, quæ Baroni debetur pro
doctorando filio, iuxt not.per Ioan. Vinc. de
Anna in ſing.14. & pro maritanda, vel mo-
nacanda filia, iuxta not.per Vinc. de Franch.
in deciſ. 42. debetur etiam auo pro maritan-
dis nepotibus, ſi ob patris inopiam auus eas
nuptui tradit ex neceſſitate ſui officij, vt ple-
nè probat idem de Franch. iu deciſ. 215. per
28 tot. Quæ ſubuentio, ſiue adiutorium in quot
alijs caſibus pręſtari debeat? plenè explicant
Petr.de Gregor.in tracta.de conceſſ.feu.in 8.
quæſt.ſeptima par.princip.iu t.2.3.& 4.ca-
ſu, Affl.in d.conſt.quamplurimum, & iu de-
ciſ.265.nu.54.& 161.Vrſill.in addit.nu.56.
& ſeq. Vincen de Franch. in d. deciſ.42. in
deciſ.73.& 76.& iu deciſ. 215. & ibi adden.
ad eum, Camill. Borrell. in tract. de Regis
Cathol.præſtan.cap.20.nu.30.cum plur.ſeq.
& Maxill.in conſuet. Bar. in rub. de immu-
29 nit. ciuit. nu. 4. cum ſeq. Et an hoc adiuto-
rium debeatur domino multis debitis graua-
to, & carcerato? videnda ſunt not. per Boer.
30 iu deciſio.128. per tot. Et quomodo hoc ad-
iutorium taxari debeat? vide Vrſill.in deciſ.
136. nu. 1. qui dicit eſſe taxandum ad ratio-
nem carolenorum quinque pro quolibet fo-
culari, ſed pro monacanda filia eſſe minus ta-
xandum, quia non indiget tanta dote, & ideo
taxatum fuiſſe ad rationem granorum vigin-
tiquinque pro quolibet foculari, refert Auua
31 in ſing. 13. Ad hanc quoque materiam perti-
net notabile dictum Bar.in l.2.§. legatis, nu.
4.ff de iudic.dicentis, quod ſicut ſcolares ha-
bent priuilegium, quod capi non poſſunt pro
repræſalijs, vt in Auth.habita, C.ne filius pro
patre, Ita etiam eodem priuilegio gaudere
debet pater dum it ad videndum filium in
ſtudio, imo quod ibi conueniri non poſſit ex
contractibus alibi geſtis, affirmat Rebuff. in
tract.de priuileg.ſcholar.priuil.77.num. 1.
32 Eadem quoque ratione lis nulla inter patrē,
& filium eſſe poteſt, l. lis nulla, ff. de iudic.
præter aliquos caſus, quos ibi enumerant
gloſ.& alij Doctor. & præcipuè Iacobin.ple-
nè Franc.Milanenſ.iu deciſ.3.nu. 104. cum
plur.ſeq.lib.2.& Surd.de alim. tit. 8. priuil.
6.nu.7.& in eodem tit. priuil. 38. nu. 25. &
33 30. Et inter cęteros caſus, in quibus limitatur
hęc concluſio, eſt, quando pater diſſipat bona
ſua, nam tunc permittitur filio implorare Iu-
dicis officium, vt cogatur pater ad aſſignan-
dam ſibi legitimam, ex qua ali poſſit, vt nota-
biliter inquit Iacobin. in eadem l. lis nulla,
uu.3.& idem affirmant Vaſq.in 1.lib.illuſtr.
controuerſ.cap. 37. per tot. & Arius Pinell.
34 in 3.par.l.1.C.de bon.mater. num. 75. Hinc
eſt, quod licet regulariter ius futurum con-
tradicente reo in iudicium trahi non poſſit,
ex reg.tex.in l.non quemadmodum, ff.de iu-
dic.Nihilominus ſi pater eſt diſſipator, pote-
rit filius Iudicis officio declarari facere bona,
quæ per patrem poſſidentur, ſibi poſt eius obi-
tum titulo maioratus ſpectare, vt plenè pro-
bat Roder.Suar.in alleg. 4. per totam, quam
opinionem licet impugnent Arius Pinell. in
d.l.1.de bon.mater.in 3.par.uu. 79. Anto.de
Padill.in l.1.nu.30.C.de fideicom. plenè Mo-
liu.de primog.Hiſpan.lib.3.cap.14.nu.17. &
ſeq. Io Guttier. in conſ.13.& Ant.Gam.in de-
ciſ.6.nu.6. Tamen à ſupradicta concluſione
recedendum non eſt, cum ſit magis communi-
ter recepta, & eam plenè approbant Couar.
in 1.lib.var.reſol.cap.18. num. 8. Cachera. in
deciſ.Pedem.130.a nu. 9. vſque ad fi. Borgn.
Caualc.in trac.de vſufr.mul. relic. uu. 194.
Petr.

Digitized by Google

Petr. de fideicom. q. 10. num. 11. *& ſeq. &*
Melch. Palaez in tract. de maiorat. in 3. par.
*nu.*63.& *in 4. par. q. 34. nu.* 1. qui teſtatur pro
hac parte fuiſſe iudicatum in cauſa Comitis
de Buendia, vltra quod Molin. in fine dicti
cap. non negat, quod quando poſſeſſor maio-
ratus dilapidat bona, vel negat ea eſſe maio-
ratus vinculo ſubiecta, in vtroque caſu licet
ſucceſſori petere, quod declaretur ea ſibi ſpe-
ctare poſt obitum poſſeſſoris, idque etiam fa-
tetur *Guttier. in alleg. conſ.* 13. *num.* 1. & ſic
Doctores prædicti non ſunt pro contraria
opinione allegandi, & hanc quoque opinio-
nem pleniſſimè ab omnibus contrarijs defen-
dit doctiſs. olim Conſiliar. *Fab. de Anna in*
conſ. 11. *lib.* 1. *& in conſ.* 126. *lib.* 2. & pro ea
iudicatum fuiſſe per Sacr. Conſil. refert *Vinc.*
de Franch. in deciſ. 695. *in 4. par.* Eamque
nouiſſimè plenè confirmant *Maſtrill. in de-*
ciſ. 118. *per tot.* & *Franc. del Caſtell. in deciſ.*
17. *per tot.* [plures autem caſus in hac mate-
ria diſtinguit *Aluar. Velaſq. in conſult.* 184.
35 *per totam*, quem omnino videas.] Et hinc
etiam eſt, quod ſi pater eſſet grauatus filio re-
ſtituere aliquam hæreditatem, in euentum
alicuius conditionis, & pater interim eam
dilapidaret, cogi poſſet iudicis officio ad reſti-
tuendum ſtatim bona fideicommiſſo ſubiecta
non expectato conditionis euentu, vt notabi-
liter affirmat *Iacobin. in d. l. lex nulla, num.* 6.
36 *per tex. in l. imperator, ff. ad Trebell.* Ani-
maduertendum autem eſt, quod in omnibus
caſibus, in quibus filio permittitur cum patre
litigare. Id nullatenus facere poteſt niſi prius
petita venia, vt expreſsè cauetur in *l. fi. C. de*
in ius voc & *in l.* 4. *§. parentem, & in l. parẽ-*
tes, ff. eo. tit. Quæ concluſio multipliciter am-
pliatur, & ad alias perſonas extenditur, qui-
bus reuerentia debetur, vt latè per *Iaſ. in §. pe-*
nales, nu. 52. *cum plur. ſeq.* & ibidem per *Lu-*
do. Gomeſ. nu 23. *& ſeq. inſt. de act.* & *Pet.*
37 *Duen. in reg.* 35. *per totam.* An autem ſi vaſ-
ſallus conueniat dominum ſuum, vel eius pa-
trem, & matrem teneatur petere veniam? vi-
denda ſunt omnino quæ plenè refert *Rol. à*
38 *Val in conſ.* 18. *per tot. vol.* 2. Et an proceſſus
agitatus venia non petita, ſit nullus? vide eun-
dem *Rol. in eod. conſ.* 18. *num.* 44. *& ſeq. Ca-*
pic. in deciſ. 56. *nu* 6. *& Gram. in conſ. ciu.* 40.
39 Et an affinitate ſoluta inter ſocerum, & gene-
rum, ceſſet hoc priuilegium petendi veniam?
vide *Franc. Viu. in deciſ.* 376. & quæ ad hoc
propoſitum notabiliter refert idem *in deciſ.*
40 181. *per totam.* Et an nouerca poſſit in ius vo-
cari ſine venia a priuigno? plenè explicat *Ca-*
cher. in deciſ. Pedem. 31. *cum plur. ſequen.*
41 Ab hac etiam materia alienum non eſſet tra-
ctare, quam grauis ſit parricidij pœna? ſed
quia eam pleniſſimè explicant *Plaz. in epith.*
delictor. cap. 22. *Menoch. de arbitr. iud. in no-*
uiſſ. addit. ad caſ. 356. *Farinac. in tit. de ho-*
mic. in 4. *tom. q.* 120. *per tot.* & *Petr. Caball. in*
42 *reſolut. crim. caſ.* 11. *&* 15. ideo ad eos me re-
mitto, & qualiter puniatur præbens cauſam
abortus? vide *Cacheran. in deciſ. Pedem.* 60.
& omnino *Theſaur. in deciſ.* 12. *per tot.* &
plenè *Vinc. de Franch. in deciſ.* 592. *in* 4. *par.*
[Et an puniendi ſint medici qui ob tuendam
mulieris prægnantis valetudinem præbent
cauſam abortui? vide *Viu. in deciſ.* 82. *lib.* 1.
& *Menoch. de arbitr. iud. lib.* 2. *caſ.* 357. *num.*
43 18.] Ad hoc autem propoſitum poſtquam
incidimus in hanc abhominandam parricidij
materiam, ſilentio prætereundum non eſt de-
plorandum potius quam memorandum faci-
nus, quod nuper euenit in hac Ciuitate Saler-
ni, in qua dum adhuc Auditoris officio fun-
gerer prouinciarum Principatus citra, & Ba-
ſilicatæ, quatuor puellæ, quarum nomina li-
cet nunc ob recentis flagitij famam ſint valde
cognita, indigna tamen ſunt, vt poſteritatis
memoriæ tradantur, dum in matris necem
conſpiraſſent, maior ipſarum, quæ vix attige-
rat vigeſimumſecundum ſuæ ætatis annum,
ſumpto quodam ſclopo, quo earum frater ali-
quando pro venationis exercitio vti ſolebat,
incautam genitricem aggreſſa plumbeam glã-
dem aduerſus eam emiſit, cumque rei euentus
illi non obſecundaſſet, nam plumbea glans
proximo infixa parieti, veluti ſi aliquo pieta-
tis ſenſu moueretur, à parentis corpore decli-
nauit, confeſtim altera ſoror, quæ vt ætate
proximè illi accedebat, ita etiam de immani-
tate nihil prorſus ei cedebat, euaginato enſe,
infelicem genitricem perperam acclaman-
tem, ac earundem filiarum implorantem au-
xilium lethali vulnere confodit, in quo ſcele-
re omnes comprehenſæ nullo timore perter-
ritæ, nedum ſe rei authores fuiſſe non nega-
runt, quinimo ſpontè nullis actæ cruciatibus
affirmarunt, addideruntque quod menſibus
præteritis iterum tentarunt ipſam genitri-
cem occidere, eamque ſub nocturnis tenebris
in cubili iacentem inuaſerant, & effingentes
ſe quædam malorum ſpirituum fantaſmata
eam acriter flagellauerunt, ac penè ſemimor-
tuam reliquerant, Ad quam animi indigna-
tionem ſe impulſas fuiſſe allegabant ex nimia
ipſius matris ſæuitia, qua eas continuò affli-
gebat non ſolum ſæpè, ac immoderatè ver-
berando, ſed etiam quoad victum & veſtes ip-
ſas tractando, ac ſi eſſent viliſſimæ famulæ. In
qua cauſa legitimè compilato proceſſu, licet
multa pro ipſarum puellarum defenſione al-
legata fuiſſent, ex quibus earum Aduocati
prætendebant ordinariam parricidij pænam

Digitized by Google

eſſe minorandam ob nimiam interfectæ ma-
tris ſæuitiam,iux.not. per *Plaz. in epith. de-
lict.cap.22. nu.* 28. & alios plenè relatos per
*Farinac.in d.q.*120.*nu.*167.*& ſeq.* *Petr.Ca-
ball.in reſolut.crim.caſ.*15. *num.*10. & *Me-
noch. de arbitr. iud. in nouiſſimis addit. ad
caſ.*356.*num.*41.& *ſeq.*qui omnes ex commu-
ni Doctorum ſententia fatentur ordinariæ
parricidij pœnę locum non eſſe,quando illud
commiſſum fuiſſe conſtat ob aliquam ex illis
cauſis à lege conſideratis, ob quas filij a parē-
tibus, & è conuerſo exhęredari poſſunt, quæ
enumerantur in *§. aliud quoque capitulum,
auth. vt cum de appell.cognoſc.* Nihilominus
relata cauſa per Auditorem Io. Vincentium
Falangonum, eruditum quidem virum, ac
perſpicacis ingenij, & omnibus plenè diſcuſ-
ſis,ac maturè conſideratis, inſtante Petro Ta-
rancono Hiſpano fiſci patrono integerrimo,
ac doctrina, & moribus bene compoſitis ne-
mini ſecundo,cum ea, quæ in facto adducebā-
tur ad fundandam interfectæ matris ſæuitiam
tantæ conſiderationis viſa non fuiſſent, vt ad
minorandum tanti facinoris pœnam, cum
adeo deliberato ac tandem continuato animi
propoſito commiſſi ſufficerent. Ideo duas æta-
te maiores ad vltimi ſupplicij pœnam con-
demnauimus,eaſque decapitari fecimus in lo-
co patrati delicti, tertiam vero perpetuo car-
ceri, & vltimam per decennium addiximus,
quæ ſententia lata fuit ſub præſidatu Don
Ioannis Pimentel de Riuadeneira, in quo ad
ſummam prudentiæ laudem non mediocris
accedit rerum vſus,& experientia coniuncta,
quo etiam tempore meus in hoc iudicio colle-
ga fuit Andreas de Ianuario nunc meritiſſi-
mus Iudex cauſarum ciuilium Mag. Cur. Vi-
cariæ,qui doctrina, maturoque iudicio ſuam
florentem ætatem ita præcurrit, vt ſupremos
magiſtratuum honores Felici de Ianuario Re-
gio Conſiliario eius patruo, ob egregia eius
merita iamdiu debitos, eum conſequuturum
fore certam ſpem polliceatur,aſſiſtente etiam
huic iudicio Horatio Longobardo, huius Re-
gię Audientię Secretario, cuius ſumma reli-
gio,integritas, & probata fides, ac omnium
denique virtutum chorus non modo huic æ-
tati, ſed poſteritati etiam eum perpetuò com-
44 mendabit. Ab hac quoque materia aliena non
eſt illa notabilis Papiniani deciſio *in l. cum
auus,ff.de cond. & demonſt.* qua cautum eſt,
quod in qualibet ſubſtitutione facta filijs ſub-
intelligitur tacita conditio,ſi ſine filijs deceſ-
ſerint,quamuis non reperiatur expreſſa, cuius
legis famoſam lecturam,cum annis elapſis au-
diuiſſem ab acutiſſimi ingenij pręceptore
meo Franciſco Antonio Bonaiuto, triginta
concluſiones ex eadem lectura excerptas in
ædibus Diui Laurentij huius fideliſſimę Ci-
uitatis,ſub auſpicijs Reuerendiſſ.antiſtitis D.
Gabrielis Sanches de Luna Regij Cappellani
maioris, omni virtutum genere præditi pu-
blicè ſubſtinui, eumque nouiſſimè quicquid
ad dictæ legis materiam, & ornatum excogi-
tari poteſt, iam præoccupatum fuit à doctiſſi-
mo Aquilano Ioſepho de Ruſticis, qui nuper
magnum volumen ſuper illius legis repetitio-
45 ne edidit, ideo ad eum me remitto. Huic
etiam materiæ pertinet,quod licet nemini li-
ceat pro altero ſtipulari, *l. ſtipulatio iſta.§.
alteri.ff.de verb.oblig.* cum ſimilibus alijs iu-
ribus relatis per *Gabr.in 3. lib. commu. con-
cluſ.ſub tit.de verb.oblig.concl.*1.Nihilomi-
nus pater ſtipulari poteſt pro filio, vt refert
idem *Gabr.ibid.num.*27. *& ſequen.* & plenè
46 *Peregr.de fideicom.art.*50.*nu* 6.*& ſeq.*Hinc
eſt, quod licet donatio facta abſenti regulari-
ter non valeat,niſi nuntius,vel epiſtola inter-
ueniat,*l.abſenti.ff.de donat.vt notant glo.* &
*Doct.in l.nec ambigi.C.eo.tit.& Iul.Clar.in
§ donatio.q.*12.*in princ.* etiam ſi donatio fiat
Eccleſiæ,aut pauperibus,vel cuilibet piæ cau-
ſæ, ſi aliquis eam non acceptat pro eis, iux.
not.per *glo.in l.illud,in ver.alia cauſa.*C.de
Sacroſan. Eccl. & alios relatos per eundem
*Iul.Clar.in d.q.*12.*verſ.Item quæro.*Vel niſi
ſtipuletur pro donatario abſente notarius tā-
quam perſona publica, tunc enim valida eſt
donatio, vt ex communi Doctorum ſententia
affirmant idem *Iul.Clar.in d.§.donatio,q.*13.
verſ. primo ergo caſu, & alij plenè relati per
*Ludo. Peguer.in deciſ.*48.*nu.*11.*& Fab.Tur-
ret.in conſ.*60.*nu.*20.*& ſeq.lib.* 2. Et quam-
uis etiam magna ſit inter Doctores altercatio,
an ex ſtipulatione notarij quæratur ius dona-
tario abſenti reuocabiliter ante eius accepta-
tionem,vel irreuocabiliter? Multi enim af-
firmant, quod præmoriente donante, vel re-
uocante donationem ante acceptationem do-
natarij,eā euaneſcere, vt poſt *Paul.de Caſtr.
in conſ.*195.*nu.*2.*lib.*2. & alios Doctores an-
tiquæ claſſis, plenè probānt *Cephal. in conſ.*
440.*nu.*30.*lib.*3.*Molin.de primog.Hiſp.lib.*
4.*c.*1.*nu.*69.& *ſeq.*plenè *Peregr.in conſ.*100.
*nu.*6.*& ſeq.lib.* 5. & alij relati per *Theſ. in
47 deciſ.*70.*nu.*3.*& ſeq.* Contrariam vero opi-
nionem plenè tuentur *Rol. à Vall. in conſ.*19.
*num.*22.*& ſeq.lib.*1.*Crau.in conſ.*252.*col.*2.
verſ.aduertendum tamen eſt, lib. 2. *Burſat.
in conſ.*33.*nu.*2.& *in conſ.*118.*nu.*4.*lib.*1.*&
in conſ.*173.*nu.*70.*lib.*2.*Cephal.* ſibi contra-
rius *in conſ.* 33.*num.*5. *& ſeq. lib.* 1.*Thob.
Non.in conſ.*56.*nu.*24. *Caeber. in deciſ.* 33.
*nu.*8.*& ſeq* & alij relati per *Theſ.in d. deciſ.*
70.*nu.*4.*& Borgn.Cauale.in deciſ.*42.*nu.*15.
in 1.*par.*plenè *Menoch.in conſ.* 92. *num.*67.
lib.

Digitized by Google

lib.1.Iul.Clar.in d.q.13.verſ. primo ergo ca-
ſu, pleniſſimè Surd.in deciſ.111.nu.5. & ſeq.
Honded. in conſ.37. num. 26. & ſeq. lib.1.
Eamque veriorem, & magis communem eſſe
copioſiſſimè probant Fab. Turrett. in conſ.
60.nu.6.cum plur.ſeq.lib.2. Petr. Caball. in
conſi.2. nu. 27. & ſeq. lib.2. & Io. Franc. de
Pont. in conſ.120.per tot.lib.2. Et quatenus
neceſſaria ſit donatarij acceptatio, nedum
eam fieri poſſe per obitum donantis, aſſerit
Surd. in d.deciſio.111. & in d. deciſ. 206. per
tot. Sed etiam ab hæredibus donatarij eam
fieri poſſe affirmant Caualc.in d.deciſ.42.nu.
22.& ſeq.Theſ.in d.deciſ.70.num.5. & 9. &
Vinc.de Franch. in deciſ. 339. licet contra-
riam opinionem defēdere conatus ſit Peregr.
48 in d.conſ.100.num 6.& ſeq. lib.5. Alij vero
aſſerunt donatarij acceptationem neceſſariam
non eſſe, quando donatio eſt iurata, vt plenè
tradit Rol. à Vall. in conſ. 19. nu. 28. & alij
relati per Caualc.in d.deciſ.42.nu.14.& per
Burſat.in conſ.304.nu.52.lib.3.& per Theſ.
in d.deciſ.70. nu. 8. verſ. ſed contrarium, &
licet nonnulli ab hac opinione diſſentiant,
quos refert idem Theſ.in ead. deciſ. 70. num.
8.verſ ampliatur tertio. Nihilominus eam
bis præualuiſſe in illo Senatu, quando in do-
natione adeſt iuramentum promiſſorium de
eam non reuocando, refert idem Theſ. ibid.
ſub eod.nu.8.verſ.pro concordia, & idem in
alia cauſa iudicatum quoque fuiſſe per eun-
dem Senatum teſtatur Gaſp.Theſ.in addit.ad
eand. deciſ. & pro hac opinione plures alios
concordantes refert Fab. Turrett. in d.conſ.
49 60.nu.17.& ſeq. Quæ opinio multo fortius
procederet, quando vltra perſonam notarij
ſtipulantis pro donatario abſente interue-
niſſet alia perſona, quæ donationem acceptaſ-
ſet pro eo, vt notabilitet inquit Iacob. Man-
dell.in conſ.36.num.2.& Theſ.in d.deciſ.70.
50 nu.13. Et demum omnes ferè conueniunt do-
natarij acceptationem etiam ex coniecturis
probari, eumque præſumi, ſi conſtet donata-
rium habuiſſe ſcientiam donationis, & non
contradixiſſe, vt ex communi Doctorum ſen-
tentia affirmant Rol.à Vall.in d.conſ.19.nu.
34.lib.1.& in conſ.4.num.28.lib.2. Crau.in
conſ.261.num.5.Caualc.in d.deciſ.42.num.
24.& ſeq.Burſat.in conſ.33.num.5.Theſaur.
in d.deciſ.70.num.12.Surd.in d. deciſ. 206.
num.11.Cephal.in d.conſ.33.num.19. & alij
relati per Fab.Turrett.in d.conſ. 60.nu.25.
51 & ſeq. Omnis tamen controuerſia ceſſat,
quando pater ſtipulatur donationem pro filio
abſente, tunc enim abſque eius acceptatione
eam irreuocabilem eſſe affirmant Pariſ. in
conſ.25.num.51.lib.3. & Iacob. Mandell. in
conſ.36.nu.4. quam ſententiam approbauiſſe
Senatum Pedemontanum refert Theſ.in d.
deciſ.70. num.14. Quæ concluſio procedit
etiam ſi ante acceptationem donatarij ſeque-
retur reuocatio donantis cum conſenſu eiuſ-
dem patris, qui ſimul cum notario donatio-
nem ſtipulatus fuerat pro filio abſente, nam
eo ipſo, quod pater ſtipulatus fuit ius ipſi filio
irreuocabiliter, etiam ſi eſſet emancipatus,
vt plenè refert Caualc.in d.deciſ.42.num.17.
52 Ceſſat quoque hæc acceptationis controuer-
ſia, quando donatio ſit perſonæ coniunctæ,
vel dilectæ, & præſertim ſi ſit a patre filio,
nam ei ſtatim ius quæritur irreuocabiliter
abſque acceptatione, & ſufficit ſola notarij
ſtipulatio pro ipſo abſente cum iuramento
donantis, vt notabiliter affirmat Crau. in
conſ.915.lib.5.quem refert Theſ. in alleg. de-
ciſ. 70. in fi. & Io. Franc. de Pont. in conſ.
53 157.num.7.lib.2. Et idem eſt, quando nota-
rius ſtipulatur pro infante, vt inquit Iacob.
Mandell.in d.conſ.36.num.6. licet tutius ſit,
quod factus maior eam ratificet, vt inquit
* idem Theſ.in ead.deciſ.70.num.15. [An au-
tem quando pater ſtipulatur pro filijs, cen-
ſentur in dubio ſtipulari pro eis vti hæredi-
bus? pleniſſimè explicat Surd. omnino viden-
54 dus in deciſ.322.per totam.] Et demum hoc
opus claudere, & ſigillare non eſſet incon-
gruum cum illa vulgari, ac in pluribus locis
multoties repetita ſententia per Napodan.
quod Neapolitanæ conſuetudines non ha-
bent locum, patre vel matre exiſtente in
medio, vt videri poteſt penes eum in conſuet.
ſi quis.vel ſi qua, num.132.& num. 180. cum
ſeq. Pro cuius quotidianæ concluſionis ex-
plicatione, & ornatu plura eſſent conſide-
randa, ſed quia tempus deficit, & iam
peracto meæ villicationis curſu, in dies
Neapolim reuocari expecto, vbi maiora
onera tantum ocij non permittent, vt his
quotidianis ſcribendi exercitijs, quæ totum
hominem requirunt, diutius vacare liceat.
Ideo circa hanc concluſionem me remitto ad
Addeu.ad Napodan. in citatis locis, & nota-
ta per Fab.de Anna in conſ.119.lib.2.& quæ
nouiter, & pleniſſimè refert Don Andr.
Molfeſ.in commen. ſuper eiſdem conſuetud.
in 4.par. quæſt. 44. cum duobus alijs ſequen-
tib.poſt Vinc.de Franch.in deciſ.606.per tot.
& reliquum, ſi quod ſupereſt temporis con-
uertam ad expoliendum, quæ inerudiè, &
currenti calamo hucuſque ſcripta ſunt, Laus
Deo, Beatiſſimæque Virgini, ac Beato
Ioanni Baptiſtæ, cuius hodie dies feſtus cele-
bratur Salerni die 24, Iunij 1615.

Finis Decimi, & Vltimi Capituli.

Digitized by Google

ADDITIONES
Nouiſſimæ.

1 PAr.1.cap.1.num. 123.in fine, Adde aliam notabilem limitationem, quod promiſſio de non alienãdo terras demaniales non procedit quando dominus eas alicui benemerito concedit in remunerationem ſeruitiorum pręſtitorum, vt plenè probat *Iaſ. in conſ.227.col.6.verſ.octauo facit,lib.2. Natt. in conſ.367.nu.14.cum ſeq.lib.2.* Amod. de *Apon. in tit. qui feu.dar. poſſ. num.59. poſt quæſt.laudemiales*, & alij relati per *Fontanell.in tract.de pact.nuptial.clau.4. gloſ* 10. *par.2.nu* 21. Nam cauſa neceſſitatis & remunerationis ęquiparantur, vt poſt alios affirmant *Surd.in conſ.323.nu.29.cum ſeq.lib.3.* hanc autem limitationem impugnat.*Ceſal.in conſ.168.nu.38.& ſeq.lib.* 2. Alij vero eam procedere aſſerunt concurrentibus duobus requiſitis, ſcilicet, primo in ſubſidium tantum non extantibus alijs bonis liberis, de quibus princeps remunerare poſſit, præter alienari prohibita, *ex reg.tex.in auth.res quæ*.C. *commun. de legat.* vt in terminis affirmant, *Amod.de Apon.in d.tit.qui feu.dar.poſſ.nu.* 60.& alij relati per *Iacob.*Cancer. *in variar. recol.par.3.cap.3.de priuileg. nu.* 375. *& in cap.13.nu* 93. Alterum requiſitum eſt, quod remuneratio reſpiciat ſeruitia præſtita pro conſeruatione eiuſdem Regni in quo ipſa bona ſita ſunt, vt conſiderat idem *Amod. de Apon in citato loco nu.60.in fine*, ſed vtramque opinionem impugnat *Fontanell. in d. tract.de pact.nuptial.clauſ.4.glo.* 10.*par.*2. *nu.31.cum ſeq.* dicens vna cum *Natt. in d. conſ.367.nu.*15. & alijs per eum allegatis eſſe in libera principis poteſtate eligere, de qua re velit bene meritum remunerare, & poſtquam modum elegit, ille ſeruari debet *ex reg.tex.in l.item ſi verberatum.§.1.ff. de rei vendic.& in l.Lucius.ff.de euict.*

2 Par.1.cap.2.nu. 84. cum ſeq. Diximus patrem admiciſtrationem non habere bonorum filij, ſi eorum vſufructu ex hominis vel legis diſpoſitione priuatus ſit. An autem idem ſit econuerſo? vide quæ nouiſſimè poſt hæc à me ſcripta plenè refert eruditiſſimus *Mar. Giurb.in conſuet.Meſſan.cap.7.glo.3.par.1. numero 30.cum pluribus ſequentibus.*

3 Par.1.cap.3.nu.91. Notatum fuit quod ingreſſus ſi ante factam profeſſionem ad ſeculum reuertitur, omnia reſtitui debent, His autem adde aliam quæſtionem notabilem, an etiam recuperet primogenituram & feudalem ſucceſſionem? pro cuius articuli reſolutione, vide omnino *Caldas Peregr. in l.ſi curatorem habens*. C. *de in integr. reſt. minor. in ver.Implor.in integ.reſt.nu.* 27. *cum ſeq. fo.mihi*, 152.

4 Par.1.cap.5. nu.40. Notatum fuit à pæna ſtupri excuſari rem habentem cum virgine quæ poſtea publicè ſe proſtituit, His autem adde quod à pæna ſtupri immunis non eſt omnino is qui diu cum ſtuprata poſtea cohabitauit, vt plenè probat *Grammat.in vot.4. per totum.*

5 Par.1.cap.6.in fine, circa eam quęſtionem, ex quibus coniecturis præſumuntur emancipatio ſimulata? Adde not.per *Honded.in cõſ.* 32.*lib.1.*& plenè *Mar.Giurb. in conſuetud. Meſſan.cap.3.glo.9.par.1.nu.26. cum ſeq.*

6 Par.1.cap.8.num.6. & ſeq. Notatum fuit emptorem cogi non poſſe ad ſoluendum prętium rei emptæ ſi reperit eius euictionem imminere, niſi præſtetur generalis cautio per vẽditorẽ etiam pro omni lite futura, His autem adde quod venditor excuſatur ab onere præſtandi huiuſmodi cautionem quando laudauit alium authorem diuitem, qui onus iudicij in ſe ſuſcepit, vt notabiliter affirmant *Affl.in deciſ.*171.*Carau.in Rit.* 173.*nu.*10. *Surd.in deciſ.*183.*nu.*10.*Maſtrill. in deciſ.* 160. & *Gaſp. Theſaur. in quæſt. foren.*77. *nu.5.lib.1.*

Addendum quoque eſt quod *tex. in d.l.ſi poſt perfectam* procedit quando venditor compellit emptorem ad ſolutionem prætij, tunc enim ſi imminet euictio, tenetur ipſe venditor cautionem præſtare, ſecus vero ſi venditor non petit prætium, ſed emptor illud offert & cautionem petit, vt plenè probat *Fab.de Anna.in nouiſſimis addit.ad ſingularia ſui genitoris,in ſing.*570.*nu.*563.*fo. mihi*,273. qui ita iudicatum fuiſſe teſtatur.

7 Par.1.ca.8.nu.62.cum plur.ſeq.multa notauimus in materia exceptionis non numeratæ pecuniæ, quibus addi poteſt quod tempus biennij ad hanc exceptionem opponendam non currit minoribus, vt poſt alios Doctor.plenè refert *Cald.Pereir.in d.l.ſi curatorem*

ratorem in ver. ſua facilitate. num. 44.

8 Par. 1. cap. 9. nu. 13. ad concluſionem quod filius Spurius ex pupillari ſubſtitutione non ſuccedit niſi quo ad bona pupillo aliunde quàm à patre obuenta, adde omnino notata per *Cald. Peretr. in l. ſi curatorem habens.* C. *de in integr. reſt. minor. in ver. ſine curatore. nu.* 89. *fo. mihi*, 101. qui plenè & ſubtiliter explicat *tex. in l. ſi is qui ex bonis. ff. de vulg. & pup. ſubſt.*

9 Par. 1. cap. 9. nu. 33. ad concluſionem quod aliquando annus cœptus habetur pro completo, adde quod in pœnalibus & odioſis etiam ſi momentum deficiat ad complendum annos 18. minor reputari debet, vt not. *Intrigl. in ſing. 30. lib. 1. Sim. de pret. in conſ.* 104. *nu.* 35. quos refert *Mar. Burg. de modo proceden. ex abrup. quæſt.* 66. *nu.* 24.

10 Par. 2. cap. 1 nu. 77. Adde, quod ad finem gaudendi generali indultu qui ab inuictiſſimo Rege publicari ſolet tempore ſuæ coronationis ſeu in alijs caſibus publicè lætitiè, non opus eſt obtinere partis remiſſionem ſi non fuit expoſita quærela, vt plenè probat *Maſtrill. de indult. cap. 24. nu. 23. cum ſeq.* Et quod inter nobiles pax loco remiſſionis habetur, affirmat etiam *Ioſeph. de ſeſſe in tract. de inhibit. Iuſtit. Arag. §. 5. cap. 1. nu. 36. & 126.*

11 Par. 2. cap. 2. in fine, multa notauimus in materia electionis fori, quibus addi poteſt quod electio fori facta in M. C. non præiudicat priuilegio curiæ artis ſerici, vt pluries iudicatum fuiſſe refert *Apoſt. Iacobi Anell. de Bott. in conſt. regni, ſtatnimus vt magnè.*

Eidemque materiæ conuenit, quod ſi Baro Neapolitanus inferat aliquod grauamen ſuis vaſſallis, a quibus habitus ſit recurſus ad prouincialem audientiam, & ipſe prætendat gaudere priuilegio fori tanquam ciuis Neapolitanus, audiri non debet, prout per Sacrum Conſilium iudicatum fuiſſe teſtatur *Capic. in deciſ. 59. per totam*, & idem affirmant *Frezz. in ſubfeud. lib. 1. in cap. de offic. magni Cancell. n. 31. cum ſeq. Anna in ſing.* 57. *Carau. in Ri.* 301. *ſub num.* 7. & nouiſſimè *Ricc. in collect.* 38.

Pro qua deciſione facit not. doctrina *Bal. in l. vn. C. in quib. cau. milit.* qui dicit quod ſi quis Prior vel Abbas habeat priuilegium exemptionis vt ſolum coram ſummo Pontifice conueniri poſſit, & exiſtens in ſtudio emat bladum vel vinum, pro quo conueniatur coram iudice loci, non poterit exemptionis priuilegium allegare, quia tunc conuenitur tanquam ſcholaris.

12 Par. 2. cap. 3. nu. 34. ad eam concluſionem quod pater non tenetur alere filios ſpurios quando aliunde ex eorum laboribus & induſtria poſſunt victum quærere. Adde plenè notata per *Mar. Giurb. in conſuet. Meſſan. par. 1. cap 7. glo. 13. nu. 32. cum plur. ſeq.* qui plures caſus conſiderat quando filius dicatur habere vnde viuere poſſit.

13 Par. 2. cap. 3 nu. 71. in ea quæſtione, an filio petenti alimenta pater poſſit eo inuito aſſignare legitimam? adde *Duen. in reg. 256. limit. 2. Honded. in conſ. 60. nn. 17. lib. 2. Anna. in ſing. 531. Aluar. Velaſq. in partit. cap. 21. num. 6. Surd. in conſ. 128. num. 12. lib. 2. Craſſ. in §. legitima quæſt. 12. nn. 8. Petr. de Greg. in tract. de dote de Parag. quæſt. 25. nu. 12. Peregr. de fideicom. art. 36. nn. 14. & Io. Bapt. Thor. in compend. deciſ. Neap. in ver. legitima.*

14 Eo. cap. 3. nu. 85. cum ſeq. circa legitimas cauſas ex quibus alimenta peti poſſunt extra domum, vide plenè cumulata per eundem *Marinm Giurb. in d. cap. 7. glo. 7. num. 10. cum plur. ſeq.*

15 Par. 2. cap. 9. nu. 52. cum ſeq. plura notauimus in materia miſerabilis beneficij ceſſionis bonorum, quibus addi poteſt vtilis quæſtio, an Vniuerſitas debitorum mole nimis grauata ad bonorum ceſſionem admitti debeat? pro cuius reſolutione videndi ſunt *Affl. in conſt. regni, ſuper inciſionibus. num. 33. & Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. caſ. 183. num. 13. cum ſeq.*

16 Par. 3. cap. 6. nu. 1. ad regulam quod licet agreſſorem pro ſui neceſſaria defenſione occidere, adde, quod etiam pœna Regiæ pragmaticæ contra emittentes ictum ſcopitti non habet locum quando quis ictum emiſit pro neceſſaria ſua defenſione, *Caball. reſol. crim. caſ. 88. Anton. de Ball. in var. tract. lib. 5. fo. mihi, 232. nu. 8. & Mar. Burg. de modo proced. ex abrup. quæſt. 23. num. 184. cum ſeq.* Nam pragmaticam prædictam locum habere quando ictus emiſſus eſt animo deliberato ad nocendum, plenè probat *Maſtrill. in deciſ. 155.*

FINIS.

Digitized by Google

I M P R I M A T V R.

Alexander Boſch. Vicar. Gener.

Aloyſius Riccius Canon. Deput. vidit.

Ioannes Longus Canonicus, & Cur. Archiepiſc. Neap. Theol. Dep. vidit.

N E A P O L I, Apud Lazarum Scoriggium. M. DC. XXI.

Digitized by Google

INDEX
RERVM NOTABILIVM, QVÆ IN HOC OPERE continentur.

A

ABbas an poſſit pignorare Monacum, & adire hæreditatem ei delatam ſine eius conſeuſu, par.1.cap.1.nu.18. fol.5
Abbas iurans non recipere vltra certum numerum Monacorum excuſatur, ſi contrariũ præcipiat Superior,p.1.c.8.nu.12. 124
Abbas ſine conſenſu Capituli tranſigere poteſt ſuper rebus nondum Eccleſiæ incorporatis, par.3.c.7.nu.26. 407
Abeſſe à Ciuitate non dicitur,qui in ea Patrem, aut filium reliquit,p.4.c.10.nu.21. 529
Abortus cauſam præbens qualiter puniatur? par.4.c.10.nu.42. 531
Abſentes an obligentur ex impoſitione collectæ, p.4.c.4.nu.44. 467
Abſolutus ab vno Iudice, an poſſit ab alio moleſtari, quando locus eſt præuenrioni, par.1.c.8.num.3. 121
Accuſandi, & remittendi ius defertur proximioribus interfecti iure ſanguinis, par.2.cap.1.nu.4.& 5. 167
Et qui præferuntur in accuſando,præferuntur etiam in remittendo, nu.2. eod.
Actio repetẽdi dotem, patri & filiæ acquiritur, ſed poſt patris obitum ſoli filiæ accreſcit,par.1.c 4.nu.81.& 83. 59
Actiones populares de iure Regni ſunt ſublatæ, p.2.c.1.nu.36. 171
Actuarius accipiens fideiuſſorem idoneum, ſed poſſidentem bona in loco remoto, vel in aliena prouincia, an teneatur de proprio? par.1.c.8.nu.135. 118
Adiutorium non præſtatur à vaſſallis pro monacanda filia Baronis, niſi poſt profeſſionem factam,p.1.c.3.nu.87.& ſeq. 42
Adiutorium non eſt præſtandum à vaſſallis pro redemptione Domini carcerati ob eius culpam,p.3.c.5.nu.12. 395
Adiutorium an debeatur Domino carcerato pro debito,p.4.c.10.nu.26. 530
In quibus caſibus debeatur,nu.27. eod.
Et quantum eſſe debeat, nu.28.& 29. eod.
Adminiſtrans pecunias Regij fiſci, & eis vtens, qualiter teneatur, p.1.c.6.nu.69.& ſeq. 97
Adminiſtratores publicæ pecuniæ,eam couertentes in proprios vſus,quomodo puniantur, p.3.c.9.nu.29.& ſeq. 419
Adminiſtrator, qui potuit de bonis adminiſtratis ſibi ſatisfacere, & non ſatisfecit, nullum intereſſe petere poteſt,& ſi poſtea debitor efficitur non ſoluendo; omnis obligatio perimitur cõtra fideiuſſores,p.3.c.10.nu.43.in fi.429
Adulter, & adultera vltimo ſupplicio puniuntur,p.1.c.5.nu.38. 72
Sed mitius punitur adulter, ſi mulier acceſſit ad eius domum,nu.39. eod.
Adulter,& adultera an poſſint eodem libello accuſari,ibid.nu.44. 74
Adultera vxor an ſit amplius alenda à viro, ſi ſecuta ſit ſententia ſeparationis tori, ibidem nu.48. eod.
Adulteræ an ſint alimenta præſtanda à viro iudicio pendente,donec cõuincatur,ibid.nu 47.
Adulterium non probatur ex eo,quod fuer't inuentus iuuenis in camera cum calceis ſolutis & muliere, clauſo oſtio, negante ibi aliquem eſſe,p.1.c.5.nu.9. 69
Adulterium cum muliere nupta,meretricio more viuente,an ſit punibile,ibid.n.40.& ſeq.73
Adulteriũ quomodo probetur,ibid.nu.43. eod.
Adulterium non eſt punibile ex parte coniugati cognoſcentis ſolutam,ibid.nu.54. 74
Adulterij pœna an remittenda ſit mulieri, obtenta reconciliatione viri,ibid.nu.46. 76
Adulterio opem præſtans quomodo puniatur, p.2.c.10.nu.20. 355
Adulterari non præſumitur clericus, ſi reperiatur oſculari mulierem, ſed benedicere, par.1.c.5.nu.10. 69
Adulterari non præſumitur Aduocatus repertus ſolus cum muliere in camera ſecreta, ſed conſulere, ibidem nu.11. eod.
Aduocatus pauperum multas habet prærogatiuas,p.2.c.2.nu.87.& ſeq. 191
Aduocati an excuſentur ab onere tutelæ? par.2.c.5.in fine,in allegat. 295
Aduocatus nõ poteſt contrahere cum eius clientulo, p.1.c.4.nu.11. 51
Affines ius ſuccedendi non habent, par.2.cap.1.nu.63. 174
Aggreſſorem licet impunè occidere pro defenſione ſuæ perſonæ,p.3.c 6.nu.1. 398
Item pro defenſione filij,& è conuerſo,num.2.& ſeq. eod.
Immo ſi filius patrem non defendit,punitur vt parricida,nu.4. eod.
Et pater poteſt impunè occidere aggreſſorem filij,ſi eum vulneratum videat,nu.11. 399
Sed ſi aggreſſor poſt illatum vulnus aufugiat,

a &

& pater eum occidat, tenetur tantum de exceſſu,nu.12. eod.
Alapa an ſit grauis iniuria, & quomodo puniatur,p.1.c.10.nu.61. 163
Alienatio rerum demanialium an ab eodem Rege reuocari poſſit,ſi tendat in magnum Regiæ Coronæ detrimentum, non obſtante iuramēto,p.1.c.1.nu.109 & ſeq. 16
Alienatio rerum demanialium valida eſt, quando fit in fauorem Eccleſię, prout fuit a Conſtantino Beato Siluestro, & eius ſucceſſoribus in Pontificatu, ibid.nu.111. eod.
Alienatio magna, vel parua, quæ ſit, ibidem nu. 112. eod.
Alienatio bonorum eccleſiaſticorum facta per Fratres Prædicatores Diui Dominici non requirit ſolemnitates,p.1.c.3.nu.70. 41
Alienari, & obligari poſſunt bona fideicommiſſo ſubiecta pro dotibus filiarum, & aliorum deſcendentium,p.2.c.7.nu.1. cum ſeq. 307
Sed hoc intelligitur in ſubſidium, non extantibus alijs bonis liberis,nu.5. & ſeq. eod.
Quæ concluſio multis quæſtionibus exornatur, nu.8.cum plur ſeq. 308
Et eadem concluſio procedit pro dotibus reſtituendis,nu.77. 319
Alere promittens aliquem in eius domo, an teneatur etiam alere eius famulos, par. 2. cap.3. nu.91. 204
Alimenta alicui legata,donec ad gradum Doctoratus perueniat, non debentur pro tempore, quo Grammaticæ incumbit, par. 1. cap.3.nu. 86. 42
Alimenta lite pendente ſubminiſtranda ſunt filio litiganti cum patre, ſi eſt in quaſi poſſeſſione filiationis,p.2.c.2.nu.17. & 8. 185
Alimenta lite pendente an decernenda ſint filio, ſi non obtinuit in prima inſtantia, ibidem nu.59. 189
Et quid ſi aliunde ali poteſt,nu. 61. eod.
Alimenta data filio lite pendente non repetuntur,ſi filius ſuccumbat, ibid nu.62. eod.
Et ideo dantur ſine cautione, nu. 63. eod.
Præterquam ſi Iudex dubitaret de calumnia filij,nu.64. 190
Alimenta lite pendente an præſtanda ſint fratri cum fratre litiganti,ibidem nu.70.
Alimenta lite pendente, an & quando præſtanda ſint vxori cum viro litiganti, ibid. nu.71. vſque ad 79. eod.
Alimenta lite pendente an præſtanda ſint Monaco litiganti cum Abbate,ibid.nu. 79. eod.
Et an pręſtanda ſint ſeruo litiganti cum Domino,nu.81. eod.
Et an præſtanda ſint vaſſallo litiganti cū Barone,nu 82. 191
Alimenta lite pendente debentur agenti iudicio vniuerſali pro hæreditate, vel eius quota, ibidem nu.83.& ſeq. eod.
Alimenta lite pendente præſtanda ſunt actori pauperi litiganti cum diuite, concurrenti tamen præſumptione,quod ius foueat, ibid.nu. 85.& ſeq. eod.
Alimenta lite pendente ſubminiſtranda ſunt à fiſco eius aduerſario inopi ſecum litiganti, ib.d.nu.87. eod.
Alimenta an debeantur filijs ſpurijs, habito reſpectu ad qualitatem, & facultates patris, vel quatenus ſufficiat pro ſuſtentatione vitæ,p.2. c.3.nu.43 & ſeq. 200
Alimenta præſtita a Vitrico eius Priuigno, an præſumantur donata,ibid.nu.54. 201
Alimenta legata an pręſtanda ſint in domo hęredis,ibid.nu.103.cum ſeq. 205
Alimenta in quo anni tempore ſunt præſtanda, ibid.nu.116. 207
Alimentorum decretum lite pendente non præiudicat in cauſa principali,par.2.cap.2. num. 62. 189
Alimentorum taxatio fieri debet habito reſpectu ad paternas facultates, & induſtriam, par. 2.cap.3.nu.100. 205
Alimenta ex fructibus pręſtanda ſunt, quibus non ſufficientibus,ſi ex cauſa neceſſaria debeatur,etiam proprietas eſt vendenda,ſecus vero ſi debentur ex cauſa lucratiua,ibidem nu. 101
Alimentorum appellatione quę veniant, p. 2. c. 3 nu.113. 207
Alimentarius an teneatur operari in beneficium illius,a quo alimenta habet,par.2.cap.3. num. 115. 207
Alimentarius ſi decedit infra annum, an tranſmittat alimentorum petitionem pro toto anno ad eius hæredes,ibid.nu.117. 205
Alimenta an teneatur pater filio præſtare extra eius domum,ibidem nu.103.& ſeq. 205
Amor nullus vincit paternum, par. 3. capit. 1. num.1. 361
Amor paternus an maior ſit, quàm maternus, ibid.nu.3. eod.
Et an idem amor ſit in filijs erga parentes,ibid.
Amore nimio captus ęquiparatur furioſo, ita quod in eius contractu Iudicis decretum requiritur,& ideo mitius punitur, ſi delinquit, p.4 c.5.nu.61. 474
Angeli opinio reprobatur, dum dixit, quod Princeps ſine cauſa ius tertij tollere poſſit, p. 1.c.1.num.89. 13
Animus occidendi,& animus deliberatus ad occidendum quomodo differant, par. 3. cap. 6. nu.16. 400
Annonę pręfecti multa facere poſſunt,& debent tempore penuriæ ratione publicè vbertatis conſeruandæ, par.2.c.2.nu.70.cum plur. ſeq. fo. 203
Annonam, & merces corruptas vendentes, miſcentes,

ſcentes & occultantes qualiter puniantur? ibidem nu.42 cum plur.ſeq. 204
Annus cæptus in fauorabilibus habetur aliquando pro completo,p.1.c.9.nu.33. 153
Appenſamẽtum quomodo diffinitur, & an præſumatur in dubio,p.3.c.6.nu. 17. 400
Et ex quibus præſumatur,nu. 19. eod.
Appellare an liceat iterum à Iudice, ad quem fuit appellatum à ſententia arbitrorum.p.1.c. 8.nu.46. 128
Arbores vi ventorum euulſæ ad fundi dominum ſpectant,non ad conductorem, par.4. cap.6. num.49. 487
Arbores cremiales quæ dicantur, & quæ ſit ſilua cædua,ibid.nu.57.
Aſſenſus præſtitus alienationi, ex qua inducitur feudi diuiſio,an valeat, par. 1. cap. 1. num. 127. 17
Aſſenſus præſtitus ſuper obligatione bonorum feudalium pro ſorte principali,an extendatur ad intereſſe,par.2. cap.7. num. 36. 44. & ſeq. & 57. 316
Aſſenſus dicitur ſtricti iuris, vel bonæ fidei ſecundum naturam contractus,cui accedit,ibidem nu.60.
Aſſiſtentiæ iuditium tria comprehendit remedia,p.1.c.8.nu.144. 139
Et dum intentatur contra tertium non opus eſt diſcuſſione principalis,nu.145. eod.
Et non retardatur eius exequutio quoad caput adiudicationis cum cautione. ibid.
Sed hoc intelligitur pro capitali tantum, non pro intereſſe, & de decreto affirmatiuo non negatiuo,eod. nu. 145. eod.
Et qui obtinuit ſententiam in hoc iuditio, ſi non habet fideiuſſores, admittitur ad iuratoriam cautionẽ,ad finẽ exequendi,nu.146.eod.
Et ſi eſt notorius diues releuatur ab hoc onere præſtandi cautionem.nu.eod. 146.
Retardatur tamen eius exequutio, ſi dicitur de nullitate, nu.147.
Sed fallit, ſi nullitas proponitur poſt ſententiæ exequutionem,eod.nu.147. eod.
Aſſiſtentiæ exequutio an retardetur, ſi petatur reſtitutio in integrum,p.1.c.8.nu. 148. 139
Aſſiſtentiæ ſententia ſi retractetur, an debeant reſtitui fructus percepti,ibid.nu.149. eod.
Auus maternus pręfertur patruo in iure querelandi, & remittendi, & auia præfertur fratri conſanguineo tantum,p.2.c.1.nu.60. 173
Auo non licet impunè occidere neptem in adulterio repertam,p.1.c.5.nu.19. 70

B.

Baculi percuſſio qua pœna puniatur, par. 1. c.10.nu.62. 163
Et quid ſi percutiatur clericus,nu.63. eod.
Bannitus committens nouum delictum poſt ſecuritatem,cenſetur ipſo iure diffidatus, par.4. c.3.nu.17. 454
Bannitus pro homicidio ſi obtinebit gratiam, an teneatur alere filios occiſi,ibid.nu.38.
Bannito ſecuritatem conceſſam an liceat aliquando non obſeruare,ibid.nu.36. eod.
Et ſi bannitus captus fuit ſub ſpe Guidatici, quod declaratum fuit nullum, an debeat in libertatem reponi,nu. 37. eod.
Bannitum occidens ſtatuto permittente eſt tutus in foro conſcientiæ, ſi mouetur zelo iuſtitiæ,& non liuore vindictæ,ibid.nu.4.
Bannitum an liceat occidere, ſi gratiam habuerat,ſed nondum erat cancellatus à banno, ibidem nu.8. 453
Et quid ſi erat cancellatus indebitè,nu.9. eod.
Et quid ſi occidens habebat gratiæ notitiam, nu.10. eod.
Et an credendum ſit bannito ſe proteſtanti de gratia obtenta,nu.11. eod.
Et quid ſi paratus ſit ire ad Iudicem, num. 12. eod.
Bannitum habentem ſaluum conductum ignoranter occidens,an puniatur.p.4.c.3.nu.13.eo.
Et an præſumatur ignorantia,nu.14. eod.
Et quid ſi erat publicè toleratus,nu.15. eod.
Et qualis debeat eſſe tolerantia,nu. 16. eod.
Bannitum occidens ex odio particulari an excuſetur,p.4.c.3.nu 24. 459
Bannitum interfectum an liceat ſpoliare,ibidem num.25. eod.
Bannitum an liceat occidere extra territorium bannientis,ibid.nu.26. eod.
Et an eum liceat occidere intus Eccleſiam, nu.27. eod.
Bannitum an liceat proditoriè occidere, an per aſſaſſinium,ibid.nu.28. eod.
Bannitum capienti ex neceſſitate officij an detur præmium,ibid.nu.31. 460
Et an officialis debeat habere præmium pro bannito capto ab eius familia, nu. 32. eod.
Bannitum clericum occidens an iuuetur ſtatuto ibid.nu.34. eod.
Et an liceat occidere bannitum effectum religioſum,nu.35. eod.
Bannitum receptans an puniatur pœna ſtatuti, ſi non probatur, quod ſciebat eum eſſe bannitum,ibid.nu.39. eod.
Et an puniatur is, qui bannitos coactè receptat,nu.40. eod.
Et an aſſociatio cum bannito præſumatur caſualis,nu.41. eod.
Bannitum occidens ſtatuto permittente, efficitur infamis, ita quod in cauſis grauibus non admittitur ad teſtificandum ſine tortura,ibid. nu.42. eod.
Bannitorum conſanguinei aliquando puniũtur pro eis,p.4.c.5.nu.69. 476
Et ideo vrgente publica vtilitate factum fuit

ſtatutum in Ciuitate Senarum, quod omnes banniti Ciuitatis infra certum tempus ſe conſtituerent in certo loco, alioquin inciderēt in pœnam ducatorum mille, pro qua fieret exequutio etiam in bonis coniunctorum per lineam maſculinam vſque ad quartum gradum, num.70. eod.
Bannitorum coniuncti ſtante eorum frequentia cogi poſſunt ad præſtandam cautionem, quod neminem offendant in perſona, neque in bonis, ibidem nu.71.
Sed an omnes conſanguinei bannitorum cogi poſſunt ad huiuſmodi cautionem præſtandā, vel ſolùm ij, ad quos ſpectat commodum ſucceſſionis, nu.72. eod.
Bannitus an amittat ſecuritatis beneficium, ſi contra formam guidatici prohibentis eum ingredi in propriam patriam, vel vbi ſunt partes offenſæ ibi reperiatur per tranſitum, p.4.c. 3.nu.21. 456
Et quid ſi reperiatur in Ianua murorum Ciuitatis, ibid.nu.23. eod.
Banna permittentia bannitos occidi cum promiſſione indultus occidentibus eos, an proſint delinquentibus poſt eorum promulgationem, p.4.c.3.nu.29. 459
Baptiſmus an deleat delicta præterita, ita vt pro illis baptizatus inquiri, aut caſtigari non poſſit, p.1.c 7.nu.25. 112
Baptizatus habens ſimulatam intentionem, an recipiat characterem, ibid.nu.21. & ſeq.
Baptizandi forma, quę ſit, & quæ ſit cauſa materialis, quæ efficiens, & quæ finalis, ibidem nu.23. & ſeq.
Barattaria officialis læſæ maieſtatis crimini cōparatur, & pro eo bona publicantur excluſis filijs, pro cuius materiæ ornatu multa non cōtemnenda ſubijciuntur, par.4.cap.5. num.68. fol. 475
Baro an poſſit iuriſdictionem diuidere, p.1.c.1. nu.124. 17
Baro habens iuriſdictionem ciuilem, poteſt comparere pro vaſſallis grauatis a domino iuriſdictionis criminalis, p.1.c.10.nu. 29. 160
Baro habens priuilegium cum ſpecifica derogatione, l.vnic.C.quan. Imper.int. pupill. & vid. non poteſt ei renuntiare in præiuditium vaſſalli, p.2.c.2.nu.107. 194
Baro pōteſt vaſſallum modicè verberare, p. 3. c. 4 num.34. 392
Sed ſi nimis vaſſallos malè tractat, eorum iuriſdictione priuatur, nu.35.& 37. eod.
Sed hoc intelligitur, ſi pręcedit trina monitio ſuperioris, nu.36. eod.
Quæ monitio ſolùm requiritur, quando Baro ſolùm delinquit in omittendo, ſecus in committendo, nu.38. eod.
Barones an teneantur ſoluere onera realia ſicut alij ciues, p.4.c.4.nu.42.
Baroni debetur adiutorium à vaſſallis in pluribus caſibus, p.1.c.1.nu.33.fol.6. & par.4.c.10. num.27. 530
Baſtardi nonnulli fuerunt virtute inſignes, & mirificè floruerunt, p.4.c.2.nu.27. 445
Baſtardi non ſunt nobiles, ſed inter plebeios cōnumerantur, ibid.nu.20. eod.
Sed an idem ſit in legitimatis, vide ibidem nu. 21. eod.
Beneficium ne quis conueniatur, niſi in quantum facere poteſt, non prodeſt ei, qui conuenitur ex delicto, p.2.c.9.nu.11. 336
Sed ſecus eſt in patre, nu.12. eod.
Beneficium ne conueniatur niſi in quātum quis facere poteſt competit omnibus aſcendentibus, ibid.nu.14.
Et etiam patri ſpirituali, nu.15. eod.
Et matri, nu.16. eod.
Et filio, nu.17. eod.
Et fratri, nu.18. eod.
Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt pro dotibus filiarum, aliarumque deſcendentium alienari, & obligari, p.2.c.7.nu.1.& ſeq. 307
Sed hoc intelligitur in ſubſidium, ſi non adſunt alia bona libera, nu. 5.& ſeq. eod.
Quæ concluſio pluribus quæſtionibus inde emergentibus locupletatur, num.8. cum plur. ſeq. eod.
Et hæc concluſio procedit etiam pro dotibus reſtituendis, nu.77. 319
Bona capta, & erepta in bello an ſint capientiū, & quomodo ſint diſtribuenda, par. 3.cap.3. num.39. 387
Bona Chriſtianam religionem deſerentis, & Turcarum ſectam amplectentis, an ſint fiſco applicanda, ibid.num.40.& par. 4. c. 5. num. 67. 475
Bona à piratis capta, & iterum à Chriſtianis liberata cui acquirantur, p.3.c.3.nu.41. 387
Bona reſtitutioni ſubiecta poſſunt alienari pro redemptione hæredis inſtituti, par. 3. cap.5. num.8. 394
Et ſi ſubſtituti ſe opponunt redemptioni priuari debent hæreditate, nu.9. eod.
Et idem eſt, ſi quis captus eſſet a bannitis, num. 10. eod.
Bona reſtitutioni ſubiecta an alienari poſſint pro liberando hærede carcerato pro debito, vel debito contracto eius culpa, ibid. nu. 11. & ſeq. & 22. & ſeq.
Bona ſubditorum Principis ſunt quoad protectionem, p.1.c.1.nu.89. 13
Bonus quilibet præſumitur, ſed non optimus, p. 2.c.2.nu.25. 187

C.

Caducitas incurſa an cenſeatur remiſſa, ſi dominus recepit canonem ab emphyteota, p.4.

p.4.c.6.nu.18.& 21. 482
Calculi errore allegato in rationibus redditis per tutorem, quid faciendum, par.3.cap.9. num.45. 421
Et an interim ſit ſuperſedendum in executione pro ſumma liquidata, & cui incumbat onus probandi errorem, nu.46. eod.
Cambiorum intereſſe promiſſum an debeatur? & quæ ſint cambia realia, & quæ ficta? & an licitum ſit cambium accepto pignore? par. 1. cap.8.nu.238.& ſeq. 148
Capitula Regni cum ſint remuneratoria reuocari non poſſunt.p.1.c.1.nu. 88. 12
Capitanei fraudantes militum ſtipendia, qualiter puniantur, p.3.c.3.nu.13. 385
Et quid ſi aſſerant habere maiorem numerum militum quam habent, nu.14. eod.
Et quomodo puniantur Iudices, qui id patiuntur, nu.16. eod.
Capitalis pœna non infertur; niſi vbi reus eſt cõfeſſus, vel conuictus, p.1.c.5.nu. 112. 82
Caſtrum an poſſit diuidi à Ciuitate, & iuriſdictione ipſius, p.1.c.1.nu. 125. 17
Cauſa alienandi bona demanialia debet eſſe adeo vrgens, vt ei aliter Princeps ſubuenire non poſſit, p.1.c.1.nu.70. 10
Cauſa ob quam Principi licet à conuentione facta cum ſubditis retrocedere, debet eſſe noua, vel ſaltim ignorata tempore conuentionis, ibid.nu.71. 10
Cauſa iuſta an præſumatur in Principe ad finem recedendi à contractu, & an credatur eius aſſertioni, ibidem num.72. cum ſeq. vſque ad nu. 80. eod.
Cauſa ſufficiens ad remouendum patrem a legitima adminiſtratione bonorum filij, quæ ſit, p.1.c.2.nu.91.& ſeq. 29
Cautio de non offendendo præſtita pro ſe, & attinentibus vſque ad certum gradum, an comprehendat ſpurios, p.4.c.7.nu.15. 507
Et an comprehendat conſanguineos bannitos, num.17. eod.
Et an comprehendat affines futuros, vel nondum natos, aut conceptos tempore factæ pacis, num.19.& ſeq. eod.
Cautio de non offendendo an neceſſario præſtãda ſit pro fratre.p.4.c.7.nu.16. eod.
Et an præſtanda ſit pro conſanguineis bannitis, nu.18. eod.
Et an magiſtratus ex officio poſſit cogere offẽſum ad remittendum iniuriam, & faciendam pacem cum offendente, nu.22. eod.
Et in quibus caſibus huiuſmodi cautio præſtanda ſit, nu. 23. eod.
Cautio de non offendendo an cenſeatur rupta, ſi quis offendat affinem communem, ibidem nu. 21. eod.
Cautio de non offendendo præſtita ab vna parte an teneat, ſi non præſtetur ab alia, ibidem num.28. eod.
Et quomodo, & quando dicatur rupta, nu.29.
Cautio de non offendendo an dicatur rupta, ſi quis emiſit ictum archibuſij contra inimicũ, ſed eum non offendit? ibidem nu. 30. eod.
Et quid ſi declinauit canem ſuper rota archibuſij, & tentauit ictum emittere, ſed fuit ab alijs impeditus? ibidem. 508
Cautio iuratoria an admittatur in caſu quo ob inopiam is qui cauere tenetur, fideiuſſores non inuenit? par. 1.c.8.nu.146. 139
Cedens bonis non debet moleſtari in nouiter quæſitis, niſi in eo, quod ſupereſt, deducto eius victu, p.2.c.9.nu.52. 342
Fallit autem quando ceſſio facta fuit cum ignominia, tunc enim liberatur in totum, etiam quoad poſtea quæſita, nu.53. eod.
Cedens bonis an poſſit re integra ceſſionem reuocare.ibid.nu.55. eod.
Et an poſſit actiones ſuas exercere contra ſuos debitores, nu.57. eod.
Et ſi quis debitum negauit, an poſt ſententiam poſſit bonis cedere, nu.58. eod.
Et an decoctus poſſit cedere bonis, nu.61. eod.
Et ſi debitor non moleſtatur à ſuis creditoribus, an poſſit bonis cedere, nu.63. eod.
Et quid ſi creditores eligant ei quinquennalem dilationem concedere, nu.64. & ſeq. 344
Cenſus ſi conſtituitur ſuper aliqua re quæ prius erat alteri ſpecialiter obligata, an reſcindi poſſit contractus per creditorem & repeti capitale etiam ſi res ipſa vtrique ſufficiat? par. 1. cap.8.nu.10. 122
Centurioni an liceat impunè occidere militem a quo offenditur, p.3 c.3.nu.12. 384
Ceſſionis bonorum beneficio, an poſſit cum iuramento renuntiari, p.2.c.9 nu.54. 97. & 103. ſo.342.& 349.
Ceſſionarius tenetur probare ſuum creditum, pro quo ceſſionem obtinuit aliunde, quam ex confeſſione cedentis, p.1.c. 6. nu. 8. 87
Quæ cõcluſio procedit etiam in ceſſione actionis pænitus indubitatè. ibidem, ſed an procedat in emente cenſus ſeu annos introitus pro minori ſumma? ibidem, remiſſiuè.
Chirurgia inter mechanicas, & ſordidas artes non connumeratur, p.4.c.2.nu. 51. 447
Citatio partis requiritur, quando Princeps reuocat ea, quæ non dependent à ſimplici eius diſpoſitione, p.1.c.1.nu.75. 11
Ciuis quilibet poteſt quærelam exponere pro vſura commiſſa cum vniuerſitate, par.1.cap.10. num.30. 153
Ciuis nouiter aſſumptus efficitur verus ciuis, etiam ſi poſtea alibi habitet, & Ciuitatis onera non ſuſtineat. p.3.c.2.nu.32. 380
Ciuis videns officialem offendi, an teneatur eum

Digitized by Google

defendere,p.3.c.6.nu.8. 399

Ciuis allectus in aliqua Ciuitate, an etiam debeat neceſſariò admitti ad eius honores, & dignitates,p.4.c.2.nu.91. 451

Ciues ex priuilegio ſunt verè ciues ſicut originarij in fauorabilibus,p.3.c.2.nu.35. 380

Ciues commorantes extra mænia, tenentur etiã contribuere in refectione murorum Ciuitatis, p.4.c.4.nu.33. 466

Ciuium appellatione in ſtricto ſignificatu veniũt originarij tantùm, & ideo priuilegium Ciuitati conceſſum, vt in ea officialis eſſe non poſſit Ciuis ex conuicinis per viginti miliaria, intelligitur de originarijs.p.3.c.2.nu.34. 380

Ciuilitas acquiſita per originem non amittitur per tranſlationem domicilij in aliam partem, ibid.nu.32. eod.

Ciuilitatis priuilegium a ſolis Decurionibus, & maiore parte ipſorum conceditur,ibidem nu.35. eod.

Clauſula quorum tenores habere volumus pro expreſſis,quid operetur,p.1.c.1.nu.64. 9

Clauſula ex certa ſcientia operatur confirmationem priuilegij nulli,& habetur,vt ſi totus tenor priuilegij confirmati de verbo ad verbum eſſet inſertus,ibid.nu.61.& 63. eod.

Clauſula de nouo concedimus, quid operetur, ibidem nu.65.& 66. eod.

Clauſula de plenitudine poteſtatis, intelligitur de poteſtate bona,& laudabili,ibid.nu.92. 13

Clauſula codicillaris an cenſeatur appoſita de ordine teſtatoris,vel de ſtylo notarij, p.2.c.8. nu.12. 324

Clauſula codicillaris ſemper ſubintelligitur in teſtamento inter liberos,ibid.nu.27. eod.

Sed non procedit reſpectu relictorum extraneis,nu.29. 325

Clericus creditor quomodo citari debeat in cõfectione inuentarij? p.1.c.21.nu.76.

Clericus an transferat fructus beneficij vltimi anni ad eius hæredes,p.1.c.3.nu.112. 46

Clericus filiusfamilias an comprehendatur ſub Regia Pragmatica Macedoniani, p.1.c.6.nu.33.cum plur.ſeq. 93

Clericus filiusfamilias acquirens aliundè quàm ex bonis Eccleſiæ, an patri acquirat vſumfructum,ibidem num.36. eod.

Et quid ſi ante clericatum habebat bona aduentitia,nu.39. eod.

Clericus filiusfamilias poteſt teſtari, etiamſi ſit in minoribus conſtitutus,ibid.nu.37. eod.

Clericus an & quando ſubiaceat ſtatutis laicorum,ibid.nu.40. 95

Clericus an pro ſe vti poſſit beneficio ſtatuti, ibid.nu.41.46.& 49. eod.

Clericus an poſſit diſponere de bonis antiquis vltra medietatem, non obſtante Neapolitana conſuetudine,ibid.nu.43. eod.

Clericus agens in foro ſeculari contra laicum, an poſſit probare depoſitum vltra libram per teſtes,ibid.nu.44. eod.

Clericus an gaudeat beneficio ſtatuti excludentis fœminas propter maſculos,ibid.n.46. eod.

Clericus an tempore penuriæ poſſit cogi ad vendenda frumenta, & alia victualia, ibidem num.51. eod.

Clericus poteſt reconueniri coram Iudice laico, etiam poſt litem conteſtatam,p.1.c.8.n.4. 121

Sed fallit quando laicus in fraudem procurauit conueniri a clerico,nu.5. eod.

Clericus ſi quis efficiatur poſt peremptam inſtãtiam adiri debet Iudex eccleſiaſticus, p.1.c.8. nu.218 146

Clericus in ſacris ordinibus pro debito carcerari non poteſt, & gaudet beneficio ne cõueniatur niſi in quantum facere poteſt, ſed ſequeſtrantur fructus beneficij, relictis ſibi alimentis, p.2.c.9.nu.31. 334

Fallit autem in clerico in minoribus conſtituto,& in coniugato,nu.32. eod.

Cui beneficio an poſſit cum iuramento renunciari,nu.33.& ſeq. eod.

Et quid ſi fiat clericus poſt contractum debitũ; Et an pendente diſcuſſione huius articuli, ſi debeat hoc beneficio gaudere, interim carcerari poſſit,nu.36. 340

Clericus inuaſorem occidens non incurrit irregularitatem, ſecus autem ſi occidat eum, qui tentabat occidere eius patrem,p.3. c.6. num.34. 401

Clericus præſumitur ex fructibus beneficij acquiſiuiſſe, quando non habuit patrimonium, nec artificium,p.3.c.9.nu. 37. 420

Et ſi ei fuit conceſſa licentia teſtandi, an cenſeatur etiam conceſſa de bonis quæſitis ex illicitis negotiationibus,ibid.nu. 37. eod.

Clerici an veniant appellatione vaſſallorum, & ſubiectorum Regis,p.1.c.6.nu.58. 96

Clerici filius ali,& filia dotari debet de bonis paternis, & in ſubſidium de fructibus beneficij, p.2.c.3.nu.31.& ſeq. 198

Clerici an teneantur ſoluere baroni annuã præſtationem, vulgariter nuncupatam collectam Sanctæ Mariæ,p.1.c.6.nu.54. 95

Clerici an poſſint ſe ſponiè obligare ad ſolutionem gabellæ,ibid.nu.57. eod.

Clericum percutiens pro defenſione patris, aut filij,an ſit excommunicatus, p.3.c.6.num.33. & ſeq. 401

Clerici immunitas an communicetur fratri ſimul habitanti,p.4.c.4.nu.23. 46[illegible]

Coitus cum fœmina humilis conditionis non eſt accuſabilis,neque punibilis,p.2.c.1. num. 28. & ſeq. Secus autem ſi fieret cum Virgine ſtuprata per vim,nu.30. 170

Collecta an debeat ſolui pro animalibus dohanatis.

natis.p.4.c.4.nu.48. 467
Collectarum onus an ſit ſoluendum à colono, vel à locatore,ibid.nu.38. eod.
Et an ſit ſoluendum ab eo, qui poſſidet tempore impoſitionis,vel ab eo, qui poſſidebat tempore contracti debiti,nu.40. eod.
Collectarum exactor an teneatur exigere ab eo, qui eſt deſcriptus in quinterno, licet in alium tranſlata ſit bonorum poſſeſſio,ibid.n 41. eod.
Collectari an poſſint exteri,nu.45. eod.
Et an præſeribi poſſit conſuetudo eos collectādi,ibid.nu.46. 467
Colonus partiarius non conuenitur vltra quàm facere poteſt,p.2.c.9.nu.49. 342
Colonus, vt propter deteriorationem poſſit expelli,tria requiruntur,p.4.c.6.nu.50. 487
Colonus an expelli poſſit ob incifionem paucarum arborum, vel ob modicam deteriorationem,nu.5 t.& ſeq. eod.
Et quid ſi deterioratio non tendat ad perpetuam fundi deteriorationem,nu.53. & ſeq.eo.
Et quid ſi incidit arbores antiquas,vel ad vſum deſtinatas,ſeu corruptas, & ſupplantat alias, nu.55.& ſeq. 487
Colonus penſionem ſoluere tenetur poſt fructus perceptos,p.4.c.6.nu.63. eod.
Colono ſtare non tenetur ſingularis ſucceſſor, ibid.nu.27. eod.
Sed quid ſi fuit appoſita ſpecialis hypotheca, nu.15.& 16. 481
Comes de nouo creatus non præcedit filium Comitis antiquioris, qui poſt eum in Comitatu ſucceſſit,p.4.c.1.nu.53. 439
Comparatio literarum quomodo ſit facienda,vt legitimè procedat,p.2.c.8.nu.22. eod.
Et quanta ſit eius vis in criminalibus,n.23. 325
Compatri an competat ius querelandi,deficientibus alijs conſanguineis,p.2.c.1.nu.78. 175
Compoſitio an fieri poſſit,ſi interfectus ſit homo incognitus,& ignoratur, à quo ſit obtinenda remiſſio,p.2.c.1.nu.76. 175
Compoſitio an fieri poſſit, ſi offenſus, ſeu eius hæres nolit quærelare, neque remiſſionem facere,ibid.nu.77. eod.
Conceptus in ciuitate ſi alibi naſcatur an debeat ad collegium admitti? p.3.c.2.nu.35.fo. 380.
Condemnatus ad triremes ſua vita durante dicitur mortuus ciuiliter,p.1.c.5.nu. 103. 111. & ſeq. fo.80.& ſeq.
Condemnatus ex homicidio vel alio delicto, an debeat etiam condemnari ad intereſſe in beneficium hæredum? par.2.c.1.nu.88.fo.
Et quid ſi reus non condemnatur ordinaria pœna delicti , ſed alia extraordinaria mitiori ? hanc quæſtionem reliquit indeciſum Vinc. de Franc. in deciſ. 460. num. 9. ſed eum bene explicat Caball. in reſolut.criminal. centur.1. caſ. 82. num. 14. cum ſequent.
qui tenet reum ad partis intereſſe condemnari non poſſe niſi confeſſus vel conuictus ſit de delicto.
Condemnari ad intereſſe an poſſit reus, ſi delictum non confitetur,vel ſit conuictus. par. 1. cap.5.nu.1 14.82.& p.4.cap.3.nu.38. fo. 460
Conditio,quod mulier nubat cum conſenſu, vel arbitrio tertij,an debeat reijci, par. 3. cap. 2. nu.9.& 13. 375
Et quid ſi fiat legatum mulieri, cum conditione,ſi nupſerit cum conſilio talis,nu. 10. eod.
Et quid ſi ille tertius antequam conſulatur decedat,an legatum ſit præſtandum,num. 14.& ſeq. eod.
Et quid fauore Eccleſiæ , vel piæ cauſæ, num. 16. 376
Conditio legato adiecta,ſi mulier nupſerit alicui conſanguineo , cum quo ſine diſpenſatione Summi Pontificis matrimonium contrahi non poterat,an reijci debeat,p. 3. c. 2. num. 18. eod.
Conditio adiecta legato relicto vxori à viro , ſi infra aliquod tempus poſt eius obitum alium virum duxerit,an ſit adimplenda, ibidem nu. 19. eod.
Conditio non nubendi extra familiam teſtatoris an valeat,ibid.nu.21. 378
Conditio , ſi Monaſterium ingrediatur , an ſit reijcienda ? ibidem nu.26. 378.
Et an conditio ſi nupſerit, cenſeatur impleta per matrimonium ſpirituale ? Et an conditio ſi nupſerit, vel monacabitur, impleta cenſeatur ſi mulier eligat celibem vitam ducere? & quid ſi efficiatur tertiarium ? ibidem num. 27. 379.
Conditio,ſi nupſerit , an cenſeatur impleta per matrimonium ſpirituale,ibid.nu.27. eod.
Et quid ſi mulier eligat celibem vitam ducere? ibidem.
Conditio an ſit reijcienda, ſi puellæ relicta ſint mille,ſi nupſerit,& centum, ſi monaſterium ingrediatur,p.3.c.2.nu.28. 379
Conditio ſemel purificata viuente ſubſtituto expirat,& ad vlteriores gradus non extenditur, p.4.c.9.nu.91.& ſeq. 526
Conditiones annullantes matrimonium,vel potius reijciendi,ac ſi non eſſent appoſitæ, quæ ſint,p.3.c.2.nu.48. 382
Conditio deficientiæ maſculorum purificatur exiſtentibus maſculis incapacibus ſuccedendi, p.1.c.9.nu.49. 156
Conductor ex noua cauſa ſuperueniente, poteſt à conductione recedere,p.4.c.6.nu.23. 482
Conductor promittens ſoluere debitum locationis, ſi expellitur a re conducta infra tempus, non tenetur ad eius ſolutionem, par.4.cap.6. num.7. 480
Conductor ſi infra annum recedat à domo conducta

ducta ob aeris corruptionem, vel timore malorum ſpirituum, non tenetur ſoluere penſionem pro futuro, ibid. nu. 24. eod.

Conductor plurium rerum ſi vna earum vti frui non poteſt, licitè recedit à conductione, ibid. nu. 26. eod.

Conductor exterus per annum, ſi iuſſu ſuperioris reuocetur in patriam, non tenetur ſoluere penſionem, niſi pro rata temporis quo habitauit. ibid. nu. 25. & ſeq. 483

Conductor an elapſo anno expelli poſſit à nouo conductore, offerendo eandem penſionem tam in prædio vrbano, quam in ruſtico, ibidem nu. 33. 484

Conductor in priſtinam reconductionem reponi debet, poſtquàm domus eſt refecta, ibidem nu. 44. 486

Conductor ducens meretrices in re conducta, dicitur malè in ea verſari, ibid. nu. 58. eod.

Conductor expelli poteſt ſi penſionem non ſoluit in tempore debito, ibidem num. 61. cum plur. ſeq. 488

Conductor molendini, qui fuit per aliquod tempus molere impeditus, an teneatur ad integram penſionem, ibid. nu. 88. 493

Conductor ſi promiſit certam penſionem fructuum ex fundo, ex quo tantum non percepit, an teneatur aliunde ſupplere, vel æſtimationem ſoluere, ibid. nu. 94. eod.

Conductori in quibus caſibus ſit facienda remiſſio mercedis propter ſterilitatem ſuperuenientem, ibid. nu. 77. eod.

Et qualis debeat eſſe ſterilitas in fructibus, & pro quota parte, nu. 78. eod.

Et an conductor teneatur denuntiare ſterilitatem domino, nu. 79. eod.

Et quid ſi ſterilitas contingat in fructibus à ſolo ſeparatis, nu. 80. eod.

Et quid ſi damnum ſit illatum ab inimicis locatoris, nu. 81. 493

Conductori vectigalium an ſit facienda mercedis remiſſio, ibid. nu. 87. eod.

Conductor aliquid anticipare ſoluens quo tempore illud excomputare poſſit? ibidem num. 62. 488

Conducta re vtens vltra vſum deſtinatum furtum committit, quod pluribus exornatur exemplis, ibid. nu. 53. 487

Conducens aliquos introitus, habito reſpectu ad liſtam ſibi oſtenſam, ſi aliqua partita non reperiatur vera, an retineat penſionem pro rata, ibid. nu. 76. 492

Confeſſio patris aſſerentis ſe debitorem filio, non nocet ſuis creditoribus, nec alijs filijs, par. 1. c. 4 nu. 24. 52

Fallit tamen ſi ex coniecturis eſſet veriſimilis, num. 26. eod.

Confeſſio relatiua ad aliquam ſcripturam vel librum rationum, qui non reperitur, an præiudicet confitenti? par. 1 cap 8. nu 83. 132

Confeſſio extorta metu torturę ſine inditijs non nocet, etiam ſi ſit millies ratificata, p. 1. c. 3. nu. 8. & 20. & ſeq. 363

Confeſſio extorta à patre metu torturæ filio inferendæ non nocet, ibid. nu 6. & 16. eod.

Confeſſio extorta metu carceris, vel ob iudicis terrorem non nocet, ibid. nu. 10. eod.

Confeſſio extorta à patre, dum filius in carceribus detinetur non nocet, nec è contra, ibid. nu. 12. & ſeq. eod.

Confeſſio extorta metu tormentorum ſine inditijs, an & quando ex ſuperuenientibus inditijs conualeſcat, ibid nu. 23. cum plur. ſeq.

Confeſſio dicitur metu torturæ extorta per ſolas minas de torquendo, ibid. nu. 37.

Quæ concluſio procedit ſolùm in tribus caſibus, nu. 38. & ſequen. eod.

Confeſſio extorta ſine legitimis inditijs non ſolum non ſufficit ad condemnandum, ſed nec ad iterum torquendum, ibid. nu. 45. 367

Confeſſio torturæ debet ratificari extra locum, & aſpectum torturæ, ibid. nu. 46. eod.

Quæ ratificatio quomodo facienda ſit, nu. 48. & ſeq. eod.

Confeſſio ſpontanea an ſufficiat ad condemnandum, ſi non ſit ratificata, ibidem num. 52. cum plur. ſeq. 367

Et an terminus aduerſus confeſſionem ſit concedendus, etiam reo non præſente. nu. 58. eod.

Confeſſio debet eſſe de re, quæ pendet à facto, & voluntate confitentis, ibid. nu. 65. & ſeq. eod.

Confeſſio non debet extorqueri à reo ſub ſpe immunitatis, ibid. nu. 67. 367

Confeſſio non eſt extorquenda per interrogatoria ſuggeſtiua, ibid. nu 68. eod.

Confeſſio incidenter emanata an noceat, ibidem nu. 70. eod.

Confeſſio vera quatenus differat à ficta, quæ oritur ex contumacia rei, ibid. nu. 71. eod.

Confeſſione propria non obſtante aliquãdo reus abſoluitur, ibid. num. 59. eod.

De quo aliqua referuntur exempla, num. 60. & ſeq.

Confeſſus plura delicta ſi probat aliqua non eſſe vera, an pręſumatur error in omnibus, par. 3. c. 1. nu. 64. 368

Confeſſus ſpontè delictum debet mitius puniri, ibid. nu. 69.

Confiteri ſpontè nemo præſumitur, ſed ob iudicij terrorem, p. 3. c. 1. num. 11. 363

Confirmatio priuilegij geminata habet vim clauſulę ſub certa ſcientia, motu proprio, & non obſtantibus, p. 1. c. 1. nu. 58. 9

Confirmatio dicitur in forma ſpecifica, quando inſeritur tenor priuilegij confirmati, ibidem num. 59. eod.

Confirma-

Confirmatio dicitur etiam in forma ſpecifica, quando refertur ſubſtantia totius priuilegij confirmati,ibid.nu.60. eod.

Confirmatio in forma communi operatur, quod inde ſaltim oritur iuſta cauſa præſcribendi, ibid.nu.67. 9

Conſanguinei ſeruata gradus prærogatiua admittuntur ad querelandum, & remittendum poſt deſcendentes,& aſcendentes,par. 2. cap. 1.num.61. 173

Conſanguinei bannitorum an pro eis aliquando puniri poſſint aliqua pœna,p.4.c.5.num. 69. & ſeq.fol. 476.& vide in ver. Bannitorum conſanguinei.

Conſenſus Ciuium eorum alienationi præſtitus intuitu literarum Principis præſumitur meticuloſus,p.1.c.1.nu.39. 7

Conſenſus omnium Ciuium circa eorum alienationem non præiudicat eorum ſucceſſoribus nondum natis,ibid.nu.41. eo.

Conſenſus à ſubditis in alienatione in inferiorẽ facta præſtitus præſumitur meticuloſus, ibid. num.39. 7

Conſiliarij Regij an ſint immunes ab oneribus publicam omnium vtilitatem reſpicientibus, p.4.c.4.nu.34.& ſeq. 466

Conſuerudo alienandi terras demaniales quomodo ſit intelligenda,p.1.c.1.nu.121.& ſeq.17

Conſuetudines Neapolitanæ an habeant locum patre vel matre exiſtente in medio, p.4.c.10. nu.54. 533

Conſtituens ſe alterius nomine poſſidere, in eum poſſeſſionem transfert,p.1.c.8.nu.141. 138

Conſtitutum differt a precario,& quando vtraque clauſula ponitur in contractu, vna vitiatur per aliam,ibid.nu.150. & ſeq.

Conſtitutum an extinguatur poſt mortem conſtituentis,ibid.nu.152.& ſeq. eod.

Et ſi ſit collatum poſt mortem ex clauſula ex nunc pro tunc,an transferatur poſſeſſio,num. 154. eod.

Conſtitutum an tranſeat in hæredes conſtitutarij,ibid.nu.155. eod.

Et habens fictam poſſeſſionem ex conſtituto, ſi alteri cedat creditum, an eandem poſſeſſionem transferat,nu.156. eod.

Conſtitutum an extendatur ad bona poſtea quæſita, & an comprehendat iura incorporalia, ibid.nu.159. 141

Contrahere cum carcerato an & quando liceat, p.3.c.1.nu. 15. 364

Conuentio an obſeruanda ſit,ſi quis aliqua pecuniarum ſumma recepta promiſit duplum, vel triplum reddere,ſi vxorem duxerit, p. 3.c. 2. num.20. 378

Corpus delicti ſi non apparet,an reus ex ſua confeſſione condemnari poſſit,p.3.c.1.nu.72. 369

Creditor vigore literarum cambij an habeat hypothecam,p.1.c.8.nu.79. 132

Creditor agens vigore conſtituti contra tertium an teneatur probare poſſeſſionem debitoris tempore obligationis,p.1.c.8.nu. 160. 141

Et ſi conſtitutum ſit conditionale, an ſit probanda poſſeſſio conſtituentis tempore cedentis conditionis,nu. 161. eod.

Creditor partem debiti ab vno ex debitoribus accipiens,an ſibi præiudicet in actione ſolidi contra alio,p.1.cap.8.nu.172. 142

Creditor partem ab vno debitore in ſolidum obligato cum alio accipiens , ſi pro reſiduo habuit fideiuſſores , an ſibi præiudicet, ibidem num.180. 142

Creditor pro refectione domus an præferatur anterioribus creditoribus non ſolum pro pecunia impenſa,ſed etiam pro eius intereſſe, p. 2.c.7.nu.38.& 66. in fine. 314

Creditor anterior pro ſorte principali an præferatur etiam pro intereſſe,ibid.nu. 41.

Creditor qui poſt reſciſſum contractum recipit tertias à debitore videtur tacitè à reſciſſione facta receſſiſſe,p.4 c.6. nu. 19. 482

Creditor mutuans ſemen an præferatur creditoribus anterioribus ſuper fructibus ex eo peruentis,ibid.nu.65. 489

Et an præferatur Domino fundi,nu.66. eod.

Et an vendens herbam paſtoribus pro alendis animalibus, præferatur creditoribus anterioribus,nu.67. eod.

Creditor poſterior ex cauſa oneroſa præfertur donatario anteriori,p.2.c.9.nu. 45. 340

Creditores Bancherij decocti , quorum vnus habet hypothecam , & alius actionem perſonalem,quomodo concurrant in ſolutione, p. 1. cap.8.nu.80. 132

Et qualiter concurrant creditores nūmulariorum decoctorum habentium diuerſos libros rationum,nu.81. eod.

Creditorum duorum in actione hypothecaria præfertur poſterior docens de vera numeratione priori ſe fundanti in confeſſione ſui debitoris,ibid.nu.77. eod.

Fallit tamen ſi ſecundus eſſet tantùm creditor in actione perſonali,nu. 78. eod.

Curator ventri datus an habeat ius querelandi, & remittendi,p.2.c.1.nu.20. 170

Curator à patre in teſtamento datus an debeat per Iudicem confirmari , inuito, ſeu non petente minore,p.3.c.9.nu.51. 421

Curator in quibus caſibus dari poſſit adultis inuitis? & quid in Regibus? ibidem,nu.52.

Curator datus in teſtamento non tenetur ſatiſdare,ibid.nu.53. eod.

D.

DEbitor excuſatur a periurio ſi non ſoluit in tempore promiſſo propter ſequeſtrum ſibi factum à Iudice,par.1.cap.8 num.2.13.& 15.

15. 122. & ſeq.
Et ſi coactus fuit alteri ſoluere, nu. 16. & ſeq. eo.
Quæ cõcluſio procedit, dummodo ſequeſtrum non ſit à debitore malitioſè affectatum. num. 3. eod.
Et eo caſu non tenetur debitor appellare, num. 14. eod.
Debitor iurans ab aliquo loco non diſcedere ſine licentia creditoris an excuſetur, ſi coactus fuit ab eius pàtre domum reuerti, ibid. nu. 19.
Debitor carceratus an poſſit carcerari facere correum in ſolidum obligatum, par. 1. c. 8. nu. 177. 142
Debitor pupilli excuſatur, non ſoluendo in tempore promiſſo, ſi non adeſt tutor, cui poſſit legitimè ſolui, p. 1. c 8. nu. 232. 147
Debitor recognoſcens operam ſua manu ſcriptam, an poſſit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ? eo. cap. 8. nu. 83. verſ. an autem. 132
Debitor an liberetur conſignando cur creditori operam ſolutionis directum banco. à quo fuit acceptata, ſi poſtea ſequatur banci decoctio? eo. cap. 8. nu. 71. verſ. ſuppoſita autem. 130
Debitor, qui cum iuramento promiſit certam ſummam ſuo creditori ſoluere in tribus tertijs, ſi deficit à prima ſolutione poteſt in totum conueniri, p. 2. c. 9. nu. 8. 335
Debitor creditorum mole grauatus, in quibus caſibus poſſit dilationem quinquennalem obtinere, vel non, p. 2. c. 9. num. 66. cum plur. ſeq. f. 344. & in ver. Quinquennalis dilatio.
Debitor an poſſit inuitis creditoribus bona in ſolutum aſſignare ex beneficio Auth. hoc niſi C. de ſolut. ibid. nu. 75. cum plur. ſeq. 345
Et quid ſi fuit huic beneficio renunciatum, nu. 104. & 111. 350
Et quid ſi poſt reuocationem ſuperueniat caſus inſolitus, nu. 90. & ſeq.
Et an d. Auth. beneficium habeat locum in feudalibus, nu. 99. & 123.
Debitor ſi renunciauit beneficio Auth. hoc niſi, C. de ſolut. & eo decocto ſubhaſtatis omnibus eius bonis iuſtus emptor non inueniatur, an inſtantibus poſterioribus creditoribus ad euitandum curſum vſurarum cogi poſſint anteriores creditores ad accipiendum bona in ſolutum pro iuſto pretio, p. 2. c. 9. nu. 80. & 84. cum plur. ſeq. 345
Debitor infirmus à carceribus liberari debet, ibidem nu. 82. eod.
Et quid ſi ſit ſenio conſectus, nu. 83. eod.
Debitorem inopem creditor alere tenetur, ibid. nu. 81. eod.
Debitores rei debendæ in ſolidum obligati, ſi pecunia ad vnum tantum peruenit, ille tenetur vt principalis, & alter, vt fideiuſſor, p. 1. c. 8 nu. 137. 138
Debitum confeſſionatum eſt minus priuilegiatum, quàm illud quod conſtat per veram numerationem, p. 1. c. 8. nu. 77. 131
Declaratio matris in teſtamento, quòd res in domo exiſtentes ſunt emptæ de pecunia filij, an noceat creditoribus, & alijs filijs, p. 1. c. 4. nu. 25. & ſeq. 52
Declarandi facultatem habens non poteſt variare in præiudicium tertij, p. 1. c 4. nu. 93. 61
Decoctus an poſſit petere aliquod intereſſe à ſuis creditoribus, p. 2. c. 9. nu. 59. 343
Et qui ſunt propriè decoctores, & quas pœnas patiantur, nu. 60. & ſeq. eod.
Decurio filios habens præcedit alios non habentes filios, p. 4. c. 4. nu. 2. 463
Decurionibus non licet conducere prædia Vniuerſitatis etiam per interpoſitam perſonam, p. 1. c. 4. nu, 12. 51
Sed ſi decurio ſuccedit conductori rerum vniuerſalium perſeuerare poteſt in conductione, ibidem.
Defenſio adeò licita eſt, quod aggreſſorem licet impunè occidere pro ſe defendendo, par. 3. c. 6. nu. 1. 398
Et idem eſt pro defenſione honoris, nu. 23. 341
Ac etiam pro defenſione rerum, nu. 36. & ſeq.
Delicti corpus ſi non appareat, an reus ex ſua confeſſione condemnari poſſit, p. 3. c. 1. nu. 72. 370. & ſo. 371
Et quid in crimine falſi? & in crimine falſæ monetæ? & an ſufficiat ſi reperiantur cunei ſeu ſtampæ? & quid ſi imago Regia adhuc non fuit impreſſa? & quid ſi fuit moneta deaurata? & quid ſi quis tondit aureos maioris ponderis, & ad iuſtum pondus reducit? & quid in crimine veneni & ſodomiæ? ibidem. 370
Delicto committendo non obuians, vel illud non detegens non punitur, p. 3. c. 6. nu. 5. 398
Fallit autem in ſciente conſpirationem contra Principem, nam tenetur eam reuelare, num. 6. eod.
Et iddem eſt in patre, qui tenetur detegere filium machinantem aliquid contra Principẽ, eodem num. 6. eod.
Delictorum atrocitas efficit, quod multoties innocentes puniuntur pro delinquentibus, p. 4. c. 5. nu 68. 476
Demanialia bona propriè ſunt ea, quæ ſemper fuerunt ſub regio dominio, p. 1. c. 1. nu. 86. 12
Deſcendentium appellatione veniunt tàm maſculi, quàm fœminæ, p. 4. c. 9. nu. 34. 519
Deſcendentium appellatione etiam maſculi ex fœminis deſcendentes comprehenduntur, ibidem nu. 41.
Et ideo admittuntur ad fideicommiſſum, in quo vocati ſunt maſculi deſcendentes, niſi contrarium ſuadeat coniecturata mens teſtatoris, nu. 42. & ſeq. eod.

Et

Et veniunt etiam ex proprietate ſermonis, quãdo non eſt contemplatus fauor agnationis, nu.44. eod.

Quod multo fortius procedit quando teſtator vocauit quoſcunque maſculos deſcendentes, nu.45. 521

Deſertor militiæ quis propriè ſit, & quibus penis ſubijciatur, p.3.c.3.nu.10.& ſeq. 385

Deus omnipotens quodammodo obligatur ex promiſſione, p.1.c.1.nu.91. 13

Dictio pro ſubſidio maritagij, denotat cauſam finalem, p.2.c.6.nu. 56. 305

Dictio quicunque, comprehendit omnes, qui alias non comprehenderentur, p. 4. c. 9. num. 46. 521

Difficultas adimplendi excuſat à periurio, p.1.c. 8 nu.230. 147

Et iddem eſt ſi impedimentum ſuperueniat, nu. 231. eod.

Dignitas viri ex quibus conſideranda ſit, p.2.c. 5.nu.67. 291

Dilatio quinquennalis in quibus caſibus ob concurſum maioris partis creditorum concedenda ſit, vel non, p.2 c.9.nu 66. & ſeq.fo.344. Et in ver. Quinquennalis dilatio.

Diſpoſitio vnica non poteſt pro parte acceptari, & pro parte reſpui, p.2.c.7.nu.23. 311

Diſpoſitum præſumitur id, de quo ſi teſtator interrogatus fuiſſet, iddem veriſimiliter reſpondiſſet, p.1.c.9.nu.46. 156

Diuiſio facta à patre inter filios, an valeat, p.1.c. 4.nu.27.& ſeq. 52

Diuortium ſi fiat culpa viri, an teneatur vxor eum alere de fructibus dotis? par.3, cap.4.nu. 28. 391

Doctor obligatus legere in aliquo ſtudio, an excuſetur, ſi pater eum reuocat ad patriam, p.1. c.8.nu.20.cum plur.ſeq. 124

Doctor non conuenitur vltra quàm facere poteſt, p.2.c.9.nu.40. 340

Doctori etiam ſi magna Comitiſſa nubat, non dicitur nubere indigno, p.2.c.5.nu.68. 291

Doctores propria auctoritate ingredi poſſunt Conciſtorium Principis, & Cameras ſecretas quorumcunque Officialium, p.2.c.5.nu.73.eo.

Doctores pro debito carcerari non poſſunt, ibid.

Et poſſunt arma impunè portare, nu.75. eod.

Doctores non tenentur hoſpitari milites, ibid. num.76.

Quę immunitas extenditur etiam ad eorum fratres ſimul habitantes, & eorum vxores viduas, nu.77.& 78. eod.

Doctores torqueri non poſſunt, exceptis aliquibus caſibus, p.2.c.5.nu.79.81.& 82. eod.

Sed hoc intelligitur de Doctorib. peritis, nu.83.

Doctorum priuilegia an tranſeant ad eorum filios, p. 4. c.2. num. 3. cum plur. ſeq. vſque ad num.9. 441

Doctorum filij quando doctorantur nihil ſoluere debent pro examine, p.4.c.3.nu. 43. 461

Doctoratus eſt dignitas, & Legum Doctor debet dominus appellari, p.2.c.5.nu. 69. 291

Et iddem eſt in eius vxore, nu.70. eod.

Nobilitas enim per Doctoratum acquiritur, n. 71. eod.

Et Doctori ſcribens debet eum vocare patrē, num.72. eod.

Dolor iuſtus quanto tempore durare præſumitur, p.3.c.6.nu.14. 399

Dolus futurus an remitti poſſit, par.3.c.9.num. 18. 413

Et quis dicatur dolus verus, & quis præſumptus, nu.23.

Dolus in adminiſtratione tutelæ, vel ſocietatis, ex quibus præſumatur, ibid.nu.22. eod.

Dominus nimis malè tractans ſeruum, cogitur eum vendere, p.3.c.4.nu.11. 389

Domino ob famis neceſſitatem licet vendere vaſſallum inuitum, p.1.c.1.nu. 24. 6

Dominus ſi vendat feudum an teneatur in venditione præferre perſonam vaſſallis gratu? par. 1.cap.1.nu.130.

Dominus fundi poteſt fructus retinere loco pignoris, donec colonus ei penſionem ſoluat, p. 4.c.6.nu.63. 488

Donatio facta Eccleſiæ a Conſtantino fuit totius populi conſenſu roborata, p.1.c.1. num. 35. 7

Donatio facta à matre filio ſub poteſtate patris manente an valeat, p.1.c.4. nu.22. 52

Donatio facta a patre filio pro ſua legitima an valeat, ibid.nu.30. eod.

Donatio facta a patre filio emancipato valida eſt, ibid.nù.31.

Donatio facta filio naturali valet, nu. 32. eod.

Donatio facta filio cauſa ſtudij valida eſt, ibid.

Donatio facta filiæ pro dote valida eſt, ibi.n.34.

Donatio facta a patre filio contemplatione matrimonij, an & quando valida ſit, ibid. nu. 36. cum ſeq. eod.

Et an dicatur donatio ob cauſam, nu.39. 53

Et an poſſit retrocedi in præiudicium filiorum, num.37.& an præmoriente muliere ſine filijs poſſit reuocari? & an ſit ſtatim valida donatio facta filijs naſcituris ita vt eis poſtea natis quæratur actio abſque alia ratificatione? & an eis quæratur vti filijs, vel vti patris hæredibus? & an eis acquiratur æqualiter? & an acquiratur etiam filijs ſecundi matrimonij? num.40.

Donatio facta filio ratione clericatus irreuocabilis eſt, & in legitimam non imputatur, nec per donatarij ingratitudinem locus eſt reuocationi, nu. 38. 53

Donatio facta filio propter benemerita an valeat, p.1.c.4.num. 41. 54

Et ſi

Et ſi merita non probentur an ſaltim valeat in vim ſimplicis donationis? nu. 46. & an imputetur filio in legitimam? num. 48 & quid ſi non fiat mentio meritorum, ſed realiter probentur? nu 49. & qualia debeant eſſe merita filij, vt remuneratoria ſit donatio? num. 50. cum ſeq.
Donatio facta in recompenſationem iuuentutis vel nobilitatis multas habet prærogatiuas, nu. 43. & nu. ſeq. 44. & 45.
Donatio facta filio confirmatur præmoriente patre, p. 1. c. 4. num. 57. 56
Verùm hoc intelligitur, ſi ſequuta ſit traditio in vita donatoris, num. 58. & ſeq. eod.
Donatio facta filio an cenſeatur reuocata, ſi pater rem donatam alteri hypotecauit, ibid. num. 62. eod.
Donatio facta filio an confirmetur iuramento, ibid. nu. 63. & ſeq.
Donatio facta a marito ſorori vxoris ſuæ non tenet, ibid. nu. 23.
Donatio facta a patre filijs naſcituris an ſtatim valida ſit, & an illis acquiratur vti filijs, an vti hæredibus, ibid. nu. 40. 53
Donatio facta a milite eius concubinæ, cum iuramento valida eſt, ibid. nu. 65. 57
Donatio tacita in fauorem filię firma remanet, quamuis illud matrimonium, pro quo promittitur non ſequatur, ibid. nu. 85. & ſeq. 60
Donatio feudi in dotem pro filia infante, cum qua adhuc matrimonium eſſe non poterat, valida eſt, ibid. nu. 96. 61
Donatio facta a filio eius patri præcedente generali, ſeu particulari eiuſdem patris conſenſu an valeat, p. 1. c. 6. nu. 104. & 109. 7
Donatio cauſa mortis facta per filiumfamilias ſine patris conſenſu non confirmatur, ſi poſtea efficiatur ſui iuris, ibid. num. 117.
Donatio facta abſenti ſtipulante Notario, an poſſit reuocari ante acceptationem donatarij, p. 1. c. 8. nu. 158. fol. 141. & p. 4. c. 10. num. 45. cum ſeq. 532
Et quid ſi pater ſtipulatur pro filio, ibidem nu. 50. eod.
Donatio reuocatur per ingratitudinem donatarij non obſtante iuramento, ſi non fuit huic beneficio ſpecificè renunciatum, par. 1. cap. 8. nu. 103. 134
Donatio reuocatur ſi donatarius non pręſtitit alimenta promiſſa donanti, p. 1. c. 9. nu. 104 eod.
Donatio facta Eccleſiæ an reuocetur ob culpam, ſeu ingratitudinem Prælati, par. 1. c. 9. num. 105. eod.
Donatio iurata an reuocetur ob ſuperuenientiam liberorum, p. 1. c. 8. num. 110. cum plur. ſeq. 134
Et quid in dote, num. 115. eod.
Donatio omnium bonorum an & quando valeat, p. 1. c. 8. nu. 116. & ſeq. eod.
Et quid ſi fuit aliquid reſeruatum pro iure teſtandi, & qualis eſſe debeat huiuſmodi reſeruatio, & quid ſi donans non diſpoſuit de quātitate reſeruata, nu. 125.
Et quid ſi donans reſeruauit ſibi poteſtatem teſtandi de bonis donatis prout ſibi viſum fuerit, an ei liceat liberè diſponere de omnibus bonis donatis? eod. nu. 125. 136
Donatio ſi fit alicui cum conditione, quod poſt eius obitum bona donata deferantur alicui Eccleſiæ, an donans poſſit eam conditionem reuocare ante eius euentum, par. 3. cap. 7. nu. 42. & ſeq. 409
Donationis contractus inter patrem & filium regulariter non valet, p. 1. c. 4. nu. 21. 52
Donationis reuocatio an inducatur, ſi ſuperueniant graues inimicitiæ inter donantem, & donatarium culpa donantis, p. 1. c. 8. nu. 106. fo. 134. Vide omnino Cott. in memorab. in ver. inimicit. æ capitales.
Et quid ſi donatarius conueniat donantem ſuper omnibus, vel maiori parte bonorum, nu. 107. eod.
Donatione reuocata ob ingratitudinem an reſoluantur hypothecæ medio tempore contractæ ſuper re donata, p. 1. c 8. nu. 108. 134
Donatio facta filiæ pro dote eſt irreuocabilis, etiam non ſequuto matrimonio, cuius contemplatione facta fuit, p 1. c 4 nu. 34. 53
Donatio facta filio contemplatione matrimonij, eo mortuo non reuertitur ad patrem donantem, ſed tranſit ad hęredes filij, ibid. nu. 38. eo.
Donator, & eius hæredes non conueniuntur vltra quam facere poſſunt, par. 2. cap. 9. num. 43. & 45. 340
Huic autem beneficio poſſunt renunciare, num. 44. eod.
Sed limitatur pluribus modis, nu. 45. eod.
Donatarius ingratus an teneatur reſtituere fructus perceptos ante reuocatam donationem, p. 1. c. 8. nu. 109. 134
Donatarius occidens donantem bannitum an priuetur donatione tanquam ingratus, par. 4. c 3. num. 33. 460
Donata a viro vxori etiam cauſa mortis non cōprehenduntur ſub confiſcatione bonorum viri, p. 4. c. 5. nu. 26. 471
Dos filiæ à patre legata non cenſetur adempta per ſecundum teſtamentum, p. 1. c. 4. nu. 94. 61
Dos promiſſa filiæ per verba de futuro, debetur etiam pro alio matrimonio, ſi illud pro quo promiſſa fuit, non ſequatur, num. eod.
Dos promiſſa ante matrimonium an ſit propriè dos, p. 1. c. 4 nu. 71. 91. & 113. 58
Dos eſt ius vniuerſale, & ideo ius mulieri quæſitum reſpectu partis dotis ſolutæ, procedit etiam reſpectu totius, ibid. nu. 100. 62

Dos promiſsa dicitur etiam alienata ex bonis promittentis, ibid. num.113.

Dos filiæ ſpuriæ non debet excedere legitimum modum alimentorum, p.2.c.3.nu.38 199

Et an talis exceſsus reuocari poſſit conſtante matrimonio, nu.39 eod.

Et an huiuſmodi dos tranſeat ad hæredes filiæ ſpurię, num.40.& ſeq. eod.

Dos matris an imputetur in legitima Aui, par.2. c.4.nu.153 229

Et an dos data nepti ab Auo imputetur in legitimam filijs, nu.154 eod.

Et an in ea imputentur iocalia filię data à patre, nu.155 eod.

Dos, ſeù paragium in Regno an ſuccedat loco legitimæ, p.2.c.4.nu.180 232

Et an poſſit eſse plus, vel minus legitima, n.181 & ſeq. vſq; ad nu.187 eod.

Et an fruatur omnibus eius priuilegijs, num. 193.

Dos an poſſit grauari onere fideicommiſſi, p.2. c.4 nu.192 eod.

Dos data nepti ab Auo an cenſeatur data cõtemplatione filij, & an imputetur in eius legitima, p.2.c.7.num.17.& nu.28.cum ſeq. 309 & 312.

Dos in pecunia, vel in bonis mobilibus cõſiſtens, licet regulariter reſtituatur poſt annum, tamen ſi à viro legata ſit vxori, ſtatim debetur, ibidem num.25 311

Dos eſt reſtituẽda mulieri ex bonis fideicõmiſſo ſubiectis, non obſtãte, quod maritus tempore receptionis habuerit alia bona libera, quæ deinde conſumpſit, p.2.c.7.nu.73 318

Dos conſignata patri deduci debet tamquam æs alienum, licet non probetur eam verſam fuiſſe in communem filiorum vtilitatem, ibidem num.88.

Dos vxori debet ſummariè reſtitui, quando contingit bona viri publicari ob eius delictum, p.4.c.5.num.25 483

Dotis promiſſio facta à patre, an acquirat ius filiæ, ſi matrimoniũ illud, pro quo dos promittitur, non ſequatur, p.1.c.4.nu.35 47

Dotis promiſſio cenſetur facta intuitu illius matrimonij, pro quo promittitur, par.1.cap.4. num.70 53

Dotis actio an competat marito, vel vxori, tam conſtante, quam ſoluto matrimonio, ibidem num.76.& 116 cum ſeq. 65

Dotis promiſſio, & eius ſolutio æquiparatur, ibidem num.87

Dotis legatũ debetur filiæ ſtatim, quod eſt duodecim annorum, p.2.c.4.nu.196. 233

Dotis conſtituendæ cauſa pro filiabus, & deſcendentibus teſtatoris, licet alienare, & obligare bona fideicommiſſo ſubiecta, par.2.c.7.nu.1. cum plur. ſeqq. 307

Quod priuilegium competere etiam dotibus, & donationibus propter nuptias extraneorum ex aliquorum opinione refertur, ibidem num 4. 308

Sed hoc intelligitur in ſubſidium non extantibus alijs bonis liberis, nu 5. & ſeq. eod.

Quæ concluſio pluribus alijs quęſtionibus annexis exornatur, num.8. cum plur.ſeq. eod.

Et eadem concluſio procedit pro dotibus reſtituendis, num.77. 319

Dotis intereſſe an priuilegiatum ſit beneficio, Auth.res quæ, C.commun. de leg. vt etiam pro eo alienari poſſint bona fideicõmiſſo ſubiecta, par.2.c.7, nu.32 cum plur.ſeq. 313

Et an dictæ Auth.beneficium procedat in dote confeſſata, num.34.& 51.cum ſeq. eod.

Et an habeat locum in antefato, nu.35.& 36. eodem.

Dotis confeſſio pręcedente eius promiſſione in capitulis matrimonialibus omnibus viri creditoribus pręiudicat, par.2.c.7.nu.54. 315

Fallit tamen ſi vrgent fraudis coniecturę, nu.55 eodem.

Doti filiæ datæ à patre, an poſſit apponi onus, quod ea decedente ſine filijs reuertatur ad dotantem, par.2.c.4. num.190. 232

Et quid ſi hoc pactum fiat à fratre dotante, nu.191. eod.

Dotem ſemel aſſignatam ſi filia amiſit, an teneatur pater eam iterum dotare, par.2.cap.4. num.162 230

Dote promiſſa an quęratur actio ſponſę, non ſequuto matrimonio, par.1.c.4.nu.105 63

Et qualiter acquiratur actio mulieri, num.106. cum ſeq. & nu.110. eod.

Dotis ſpeciale eſt, vt ex contractu inter alios celebrato mulieri abſenti ius quęratur, p.1.c.4. num.80. 59

Dote legata à patre filię in teſtamento, ſi poſtea pater ſuperuiuens illam nuptui tradat, & eandem, vel maiorem ſummam pro dote promittat, an legatum cenſeatur extinctum, p.2.c.6. num.35. & ſeq. 303

Dote conſignata patre pręſente filio non cenſentur obligata bona filij pro eius reſtitutione, p.2.c.7. num 89 320

Dotalia pacta non poſſunt alterari, niſi concurrat conſenſus mulieris, & eius vtilitas, par.2. c.6.nu.15. & ſeq. 301

An autem pacta dotalia alterari poſſint quando primus vir præmoritur, & mulier ſecundas nuptias contrahit? ibid. nu. 16.

Dubię quæſtiones media quadam via ſunt aliquando dirimendę, par.1.c.9. nu.20. 152

E

Eccleſia,& eius vaſſalli an comprehendantur ſub Regia Pragmatica, mandante, quòd latrones poſſint capi in alieno territorio,par.j. cap.6. num.50 95
Eccleſia non repetit expenſas ſolutas pro redemptione captiuorum,par.3.c.5.nu.28 397
Eccleſię debitor non conuenitur vltra quam facere poteſt, p.2.c.9. nu.51 342
Eccleſiarū coloni an ſint immunes ab oneribus realibus, par.j.cap 6.nu.53 95
Et an ab his oneribus excuſentur eccleſiaſticæ perſonę, num.55
Et an Eccleſia teneatur ſoluere onera realia pro bonis à laicis quęſitis,nu.56 eod.
Eccleſiæ ſedilia præoccupantis ſiunt, par. 4. cap.2. num.92.
Eccleſiaſtica res alienata ſine ſolemnitatibus in vtilitatem Eccleſię,an valeat, ſi Eccleſia vult ſtare contractui, p.j.c.6.num.22.& ſeq. 92
Eccleſiaſticę perſonę an excuſentur à muneribus quę imponuntur cauſa belli, vel cauſa peſtis, par.4.c 4. num.30 466
Et quid in oneribus, & expenſis, quę ſiunt pro Ciuitate tuenda, vel circa ea, quę publicam omnium vtilitatem reſpiciunt, num.31. eod.
Et quid in neceſſaria murorum Ciuitatis refectione, num.32. eod.
Edicta tempore peſtis pro bono publico an ligēt clericos, par.j.cap.6 nu.48 95
Emancipatio fieri debet cum Iudicis decreto, par.j.cap.j.num.2. 4
Emancipatio ad vnicum actum non valet,ſed debet eſſe generalis, p.j.c.6.nu.128 105
Emancipatio facta per procuratorem non valet ante ratificationem, ibid.nu.129 eod.
Emancipatio an debeat fieri coram Iudice iuriſdictionem habente, ibid. num.130 eod.
Emancipatio ex quanto tempore præſumatur, ibidem num.132 eod.
Emācipatus filius ſi in patriam poteſtatem propter ingratitudinem reincidit, non poteſt amplius emancipari abſque Principis reſcripto, par.2.c.3.nu.59 202
Emens a fiſco bona aliena tutus eſt ab omni moleſtia,ſed domino bonorū remanet ius habendi regreſſum contra fiſcum infra quadrienniū par.j. c.3.nu 51. & ſeq. 39
Emens rem fideicommiſſo ſubiectam an poſſit eſſe tutus ne in futurum euictionem patiatur, par.j. c.8. nu.xj. 122
Emphyteota expelli poteſt, ſi malè verſatur in re conducta,par.4.c.6.nu.47. & ſeq.nu.50. & ſeq. 486
Emphyteotæ an facienda ſit canonis remiſſio ob ſuperuenientem ſterilitatem, par. 4. cap.6. num.83. 493
Emphyteotæ ob deuaſtationem maioris partis rei,an liceat eam domino renunciare, ibidem num.84. eod.
Et quid ſi res tractu temporis efficiatur iniqua, num.85. eod.
Et ſi ſoluit canonem immoderatum, an petere poſſit,quod reducatur ad iuſtam penſionem, num.86
Et latius in allegationibus. 499
Emphyteota licet regulariter non incidat in commiſſum,niſi per triennium à canonis ſolutione deficiat, nihilominus ſi eſt obligatus cum iuramento, eo ipſo, quod deficit per annum, ſtatim cadit à iure ſuo, par.2. cap.9. num.9. 335
Emphyteota ob canonem non ſolutum expelli non poteſt ſine ſententia declaratoria, par.4. cap.6. num.61. 488
Emptor habet pretij retentionem, ſi reperit imminere euictionem rei emptę,donec ſibi præſtetur cautio etiam reſpectu futurarum litium par.j. cap.8. num.6. & ſeq. 122
Sed venditori non habenti idoneam cautionē, debet emptor deponere pretium,nu.8. eod.
Fallit autem ſi emptor malitioſè affectauit ſibi moueri litem,num.9. eod.
Emptor an retineat pretium ſi reperit rem venditam eſſe alienam, vel alteri obligatam, aut eſſe feudalem,& quid ſi moueatur lis poſt pretium ſolutum,p.j.cap.9.nu.x. 122
Emptori vectigalium an aliquo caſu ſit facienda mercedis remiſſio, p.4.c.6.nu.87. 493
Epiſcopus non poteſt dare clericum in obſidem, par.j.c.j. num.17. 5
Etas annorum vigintiquinque requiritur ad publicorum munerum adminiſtrationem, quæ concluſio quomodo intelligatur? uide par.j. cap.9. num.33 154
Euicta reuendita pro parte, an liceat emptori agere pro reſolutione totius contractus, par.j. cap.8.nu.xj.uerſ.eadem autem ratione. 123
Euictione cum effectu non ſequuta, an teneatur uenditor ad ſumptus litis? ibid.uerſ.an autē.
Et an ut uenditor de euictione teneatur,expectandus ſit litis euentus? & an uenditor poſſit in ſe onus iuditij ſuſcipere inuito actore? & quid ſi author laudatus ſit fiſcus?& an emptor condęmnatus teneatur appellare? & ſi appellauit,& ſuccubuit,an poſſit appellare uenditor? & an uenditoris appellatio impediat ſententiæ exequutionem? & quo tempore teneatur emptor ei litem denuntiare? & ſi emptor ſoluit non denuntiata lite, an repetat?& an donatarius euictionem paſſus agere poſſit contra primum dominum a quo donās emerat?

rat? eod. nu.xj. 123
Exceptio beneficij,qđ cum eo appoſita poſt ſententiam, ſeù aduerſus liquidationem inſtrumenti,an impediat exequutionem,non obſtãte iuramẽto,& generalibus renunclationibus par.1.c.6.nu.134. 106
Et quid ſi dictę exceptioni eſt ſpecificè renunciatum cum iuramento, nu. 135 eod.
Et in quibus caſibus ceſſat dictum beneficium, num. 137. eod.
Exceptio non numeratæ pecuniæ competit debitori confitenti recepiſſe mutuò pecuniam infra biennium, p.j.c.8.nu.62 129
Quæ concluſio procedit etiam contra confeſſionem iuratam, nu.63.& ſeq. eod.
Et impedit etiam exequutionem literarum cãbij, nu. 65. & 66. eod.
Sed multipliciter declaratur,nu.67.cum plur. ſeqq.
Exceptio non numeratę pecunię quando locum non habeat, p.j. c.8.nu.83.& ſeq. 132
Et an ei poſſit renunciari,& an impediat liquidationem inſtrumenti,& obligationem penes acta, nu.85.& ſeq. eod.
Et an elapſo biẽnio poſſit opponi,ſi debitor vult in ſe ſuſcipere onus probandi, nu.88 eod.
Et infra quod tempus opponi poſſit per creditorem, nu. 89 eod.
Et an elapſis triginta diebus creditor poſſit in ſe onus probandi pecuniam non fuiſſe numeratam ſuſcipere? num.90.
Exceptio cedendarum an obſtet mulieri, quæ liberauit vnam ex rebus viri ſibi obligatis pro dote,ſi agat ſuper alijs, p.1.c.8.nu.172 142
Exceptio cedẽdarum an tollatur per generalem renunciationem, p.j. c.8. nu.169. eod.
Exculpatio interfecti in articulo mortis,an proſit inquiſito ad tollenda, vel minoranda inditia,p.2.c.1. num.123 181
Excuſſionis beneficium locum non habet, quando pater fideiubet pro filio,p.j.c.8.n.126. 137
Item ceſſat, quando debitor ſe conſtituit ſua bona poſſidere nomine creditoris, num.140. & ſeq. 138
Exhęredatio filiorum, vt legitimè fiat, opus eſt, quod exprimatur legitima cauſa in teſtamento, & ea probetur per hęredem inſtitutum, p.2.c.5.nu.3.& ſeq. 283
Et non ſolùm hęres tenetur probare cauſam, ſed etiam locum,& tempus commiſſę ingratitudinis, num.6. eod.
Exhæredatio an valeat ſaltim vltra legitimam ſi legitima cauſa non fuit probata per hęredẽ, ibidem num.9. eod.
Exhæredatio ex quatuordecim cauſis fieri poteſt, inter quas eſt verbalis iniuria, ibidem num.11. & ſeq. eod.
An autem fieri poſſit ex ſimilibus, ſeù maioribus, nu.13. eod.
Exhæredatio requirit pro forma, quod fiat in teſtamento,& ideo non valet,ſi fiat in contractu, p.2.c.5.nu.102. cum ſeq. 294
Exhęredari an poſſit filius, qui poſt commiſſam ingratitudinem efficitur furioſus, par.2. c.5. num.90. 293
Expenſæ erogatæ pro conſequenda præbenda, vel aliqua dignitate pro filio, an cenſeantur erogatæ de bonis ipſius filij, par. j. cap. 2. num.104. 30
Expoſitum infantem quis tenetur alere;ſi non adeſt hoſpitale, p.2.c.3.nu.57 202
Expoſiti præſumuntur nati ex legitimo matrimonio, p.1.c.6. nu.10. 87
Extraneus dotem promittendo cenſetur mulieri donaſſe,ſi aliter ab initio donationis non proſpexit, par.j.c.4. nu.97 61
Et quomodo intelligatur tex.in l.ſi extraneus, ff. de condit. ob cauſ. nu. 104 63
Extenſio ex identitate rationis in ſtatutis an fieri poſſit, p.j.c.6.nu.76. 98

F

FAcultas reuocandi, aut diminuendi dotem non tranſmittitur ad heredes, par.j. cap.4. num.102. 62
Familia an probetur per inſignia,& denominationem, p.2.c.2.nu.57 189
Famoſos libellos legens,& non lacerans quomodo excuſetur,p.j.c.10.nu.46.& ſeq. 162
Famulus an teneatur defendere dominum cõtra aggreſſorem,p.3.c.6.nu.9. 399
Famulus ad annum conductus ſi infra annum recedit, non debet ei ſolui ſalarium, par.4. c.6. num.36. 485
An autem iuſta cauſa recedendi ſit, ſi Dominus ira motus ei dicat, vade per viam tuam, num. 37. eod.
Famulo debetur ſalarium etiam tempore infirmitatis, ibid.num.38 eod.
Famulo an debeatur ſalarium, ſi ex pacto non fuit conſtitutum, ibid.nu.39.
Famulo alicuius conſueto, vel aliquod ſignum ferenti ſi quid conſignatum fuerit, an obligetur dominus, p.j.c.8.nu.74 131
Fœmina admittitur ad ſucceſſionem maioratus deficientibus maſculis eiuſdem lineæ, & gradus,p.4.c.9.nu.38 520
Etiam ſi expreſsè maioratus inſtitutus ſit fauore familię, nu.39.& ſeq. eod.
Fœmina à teſtatore deſcendens ſi nubit alicui de eadem familia, an maſculi ex ea geniti admittantur ad fideicommiſſum,in quo vocati ſunt maſculi deſcendentes ex linea teſtatoris, ſi ex coniecturis conſtat contemplatam fuiſſe agnationis conſeruationem, par.4. c.9.nu.69. & ſeq. 523

Fœminæ admittuntur ad fideicommiſſum, ſi ſine filijs,quando ſubſtitutus eſt extraneus,& de aliena familia, ſecus verò ſi ſubſtitutio eſt reciproca inter deſcendentes, par. 4. cap. 9. num. 36. 520
Fœminæ non comprehenduntur in fideicommiſſo a patre conſtituto ſub cōditione, ſi eius fil j ſine filijs decederent, vbi viget ſtatutum excludens fœminas à ſucceſſione patris, ſtantibus maſculis, ibid. nu. 37 eod.
Fœminæ non veniunt appellatione deſcendentium, quando aliud ſuadet coniecturata mens teſtatoris, vel vbi eſt contemplata agnationis conſeruatio, p. 4. c. 9. num. 53 521
Et hinc eſt, quòd ſi ſit conceſſio alicuius officij pro ſe,& deſcendentibus, cuius exercitium fœminis non conuenit, eas non comprehendit, num. 54 eod.
Fœminæ deſcendentes ex maſculis an cenſeantur excluſæ, quando vocati ſunt deſcendentes de linea, ſeu per lineam maſculinam, ibidem, num. 55. & ſeq. eod.
Fœminæ ſunt de agnatione, & cippo domus, ibid. nu. 58 eod.
Sed fœmina eſt finis agnationis, nu. 59 eod.
Et ideò vbi eſt contemplata agnatio, nunquam fœmina comprehenditur, præſertim ſi nupta ſit extra familiam, num. 60 eod.
Fœminæ ſi excluſæ ſunt à teſtatore propter maſculos, ſed non fuit expreſsè cautum, quod excludantur à maſculis remotioribus, cenſetur teſtator intelleх iſſe de maſculis eiuſdem lineę, & gradus,& quod eis deficientibus admittantur fœminæ, ibid. nu. 61 522
Feriatis diebus an valeat conſuetudo, nundinarum, & quod fiat electio officialium de regimine Vniuerſitatis? par. 2. cap. j. num. 104. 179
Fętus pecorum, aut ancillarum, an ſint in fructu, p. 1. c. 3. nu. 120 46
Et quid de vecturis beſtiarum, & nauium, num. 121. eod.
Feudatarius ſi veniat fęudo priuandus ob eius delictum, an fęudum applicetur domino directo, vel eius ſucceſſoribus, plures diſtinguuntur caſus, par. 4. cap. 5. num. 29. vſque ad num. 40. 471
Feudatarius felloniam committens ob metum thyranni, an debeat fęudo priuari, ibidem num. 41.
Feudalis articulus ſi non reperitur deciſus de iure feudorum, decidi debet ſecundum ius commune, p. 2. c. 9. nu. 123 352
Feudum cum iuriſdictione vni tantum creditori pro maiori ſumma aſſignari debet cum onere ſoluendi, quod ſupereſt, vel in creditorum concurſu inter eos eſt facienda alienatio, p. 2. c. 9. nu. 100. & ſeq. 349
Feudum an & quando alienari poſſit ſine licentia domini, ibid. nu. 123. & ſeq. 352
Feudi primus acquiſitor cum clauſula iuris Francorum, an poſſit iuxtà re formam conceſſionis cum Regio Aſſenſu, par. 3. cap. 7. num. 46. 409
Feudum habens nobile quaternatum annui valoris vnciarum viginti aſſiſtit in parlamento Procerum,& Magnatum,& dat vocem cum Baronibus Regni, p. 4. c. 2. nu. 42 446
Feudum ſi publicetur ob delictum alicuius ſubfeudatarij Baronis an applicari debeat Baroni tamquam Domino immediato, vel Regi, p. 4. c. 5. nu. 44. 473
Feudum conceſſum pro hęredibus quibuſcumq; comprehendit etiam inhabiles, par. 4. cap. 9. num. 45. 521
Et iddem eſt, quando conceſſio ſit pro hęredibus, & ſucceſſoribus, num. 48 eod.
Feudi diuiſio an fieri poſſit cauſa facilioris culturæ, p. 1. c. 1. nu. 126 17
Feudi refutatio in immediatè ſucceſſurum ſit ſine Regio aſſenſu, cùm aliud nō ſit, quàm quædam ſucceſſionis præuentio, par. 4. cap. 1. num. 54. 439
Sed refutatio debet eſſe ſimplex, & abſque vlla reſeruatione, ex qua ius aliquod ſeparatum conſtituatur in fęudo, num. 55. eodem.
Fictiones plures an ſimul concurrere poſſint, p. 1. c. 4. num. 74 58
Fideicommiſſum ſi perpetuò conſtitutum ſit inter maſculos deſcendentes cum onere dotandi fœminas naſcituras, an illud onus dotandi procedat ſolum in ſubſidium, non exiſtentibus alijs bonis liberis, p. 2. c. 7. num. 15. cum plur. ſeqq. 309
Fideicommiſſum iniunctum caſu, quo hæres delinqueret, an cenſeatur factum in fraudem fiſci, par. 4 cap. 5. num. 20. & ſeq. 470
Fideicommiſſum, in quo vocati ſunt deſcendentes ex linea teſtatoris, an comprehendat fœminas deſcendentes per virilem ſexum, par. 4. cap. 9. num. 49 521
Et quid ſi ſimpliciter vocati ſunt deſcendentes ex linea, non expreſſa qualitate maſculinitatis, an indiſtinctè comprehendantur, tam maſculi, quàm fœminæ, num. 50. eod.
Fideicommiſſum comprehendit nepotes, quando agitur de filiorum fauore, ibidem nu. 81. & ſeq. 525
Fideicommiſſum conditionale an, & quando tranſmittatur ad filios, par. 4. cap. 9. num. 87. & ſeq. eod.
Fideicommiſſi onere grauatus an & quouſque poſſit alienare bona hęreditaria, par. 1. cap. 9. num. 9.

num.9. & ſeq. 150

Fideiubens pro officiali, licet renunciet beneficio fideiuſſorum, nihilominus gaudet beneficio excuſſionis, par. 1. cap. 8. num. 138. fol. 138.

Fideiubens pro carcerato, quod non exibit de tali camera, an excuſetur, ſi Iudex permiſit eum exire, p.1.c.8.nu.192 144

Et quid ſi carceratus infra modicum tempus reuertatur ad carceres, vel exiuit pro explenda libidine, num.193. eod.

Fideiuſſio accedens obligationi filijfamilias, an valida ſit, par.1. cap.6. num.15. & ſeq. 89

Fideiuſſio laici pro clerico an valida ſit, par.1. cap.6. num.16. 90

Fideiuſſio præſtita de reſtituendo pecuniam pro vna cauſa, an poſſit incuſari pro alia, p.1.c.8. num. 194. 144

Fideiuſſio de iudicatum ſoluendo an expiret perempta inſtantia, ibidem num.202. eod.

Et an reuiuiſcat per inſufflationem ſpiritus vitæ à Principe obtentam, num.203. & ſeq. & num.213. 144.& 146

Fideiuſſor conueniri non poteſt, niſi prius diſcuſſo principali, non obſtante iuramento, par.1. cap.8. nu.126. & ſeq. 137

Fallit tamen ſi ſpecifice fuit huic beneficio cum iuramento renunciatum, num. 132.

Fideiuſſor qualiter agat contra confideiuſſorem vigore ceſſionis obtentę à creditore, ibidem num. 173. 142

Et an repetat ſolutum, ſi ceſſionem à creditore obtinuit poſt ſolutionem, num.174. eod.

Et an de ſolutione ſufficiat conſtare per ſolam confeſſionem creditoris, num.175. eod.

Fideiuſſor an poſsit conuenire principalem debitorem antequam ſoluat pro eo, num.176. eodem.

Fideiuſſor promittens ſoluere totum id, in quo facto calculo aliquis debitor appareret, ſi principalis debitor decedat, non calculatis rationibus, nec liquidata ſumma liberatur, num. 182. 143

Fideiuſſor an liberetur, ſi terminus ſolutionis debitori prorogetur à creditore, ibidem num.183. cum ſeq. eod.

Et quid ſi prorogetur à Iudice, nu.186. eod.

Fideiuſſor primus an liberetur per dationem ſecundi, ibid. num.187 eod.

Fideiuſsor an teneatur præſentare reum in termino promiſso, ſi non requiratur, ibidem num. 188. 144

Fideiuſsor pręſentando reum poſt pœnam incuſatam an poſsit purgare moram? ibidem num.189. eod.

Et quantum tempus debeat concedi ad pręſentandum principalem abſentem, nu.190. eod.

Et quid ſi principalis ſit inquiſitus pro nouo delicto, num.191. eod.

Fideiuſsor datus coram vno Iudice de ſoluendo iudicatum an liberetur, ſi iudicium deuoluatur coram alio Iudice, ibid. nu. 200. eod.

Et quid ſi datus ſit coram arbitro, nu.201. eod.

Fideiuſsor pro certa ſumma in contractibus ſtricti iuri, non cenſetur obligatus pro intereſse, p.2.c.7.nu.43. 314

Fideiuſsor delinquentis condemnatus ad pęnam fractæ pacis, an pręferatur fiſco ſuper fructibus bonorum confiſcatorum, p.4.c.5.nu.21. & ſeq. 471

Fideiuſsori obſtat exceptio cedēdarum, quę impedit etiā exequutionem publici inſtrumenti, p.1.c.8.nu.169. & ſeq. 142

Et hæc exceptio obſtat etiam creditori, qui obtinuit ſententiam contra fideiuſsorem, ſi non exhibet inſtrumentū ſui crediti, nu.181. 143

Fideiuſsorem approbans quomodo cōueniatur, p.1.c.8.nu.134. & 136. 138

Fideiuſsorem non idoneum Actuarius accipiēs, ad quid teneatur, ibid.nu.135. eod.

Filius an teneatur ſtare locationi factæ per patrem bonorum aduentitiorum, par.1.cap.2. num.33. 23

Filius hęres patris an poſsit bona aduentitia per patrem alienata vindicare, p.1.c.2.num.38. cum ſeq. 23

Filius paternam hęreditatem adeundo, an teneatur omnia à patre geſta habere rata, & conſequenter an poſsit alienationem ab eo factam impugnare, p.1.c.2.nu 44.cum plur.ſeqq.vſq; ad nu.65. 24

Filius matris hęres poteſt impugnare diſpoſitionem ab ea factam contra prohibitionem legis hac edictali, p.1.c.2.nu.48. eod.

Filij ſtatim reuocare poſsunt bona fideicommiſſi oneri ſubiecta à patre alienata, par.1.c.2. num.42. verſ. ſed quid ſi pater.

Filius confecto inuentario an teneatur à patre geſta approbare, ſi nihil ei ſuperſit præter legitimam, ibid. num. 53. eod.

Filius vendicans rem à patre alienatam, an teneatur ſoluere meliorationes emptori, par.1. cap.2.num.80. 28

Filius hæres patris an poſsit reuocare maioratū, ſeu feudū à patre alienatum, ibid.nu.81.eod.

Filius patrem occidens, qui eum poſuit in hoſpitali, vt aleretur, pęnam parricidij non incurrit, & iddem eſt è cōuerſo, p.1.c.2.nu.99. 30

Filius quicquid acquirit, patri acquirit, par.1. cap.3 num.1. 33

Filius triplex peculium habere poteſt, ibidem num.2. eod.

Filius quod acquirit negotiando ex pecunia patris

Digitized by Google

tris an teneatur poſt patris obitum cum fratribus communicare.p.1.c.3.nu.12.& ſeq. 35
Et quid in acquiſitis illicitè,nu.27.& ſeq. eod.
Filius in dubio an cenſeatur negotiari paterno nomine,vel proprio,ibid.nu.15.& ſeq. eod.
Filius negotiando proprio nomine,& ſuo periculo cum pecunia patris non communicat acquiſitum cum fratribus;ibidem nu.17. eod.
Filius ſi negotiatur communi nomine,& periculo ipſius,& patris,cui acquirat, par.1.cap.3. nu.18.& ſeq.vſque ad nu.23 35
Et an filius in dubio præſumatur acquiſiuiſſe ex pecunia patris, ibid.nu.24 eod.
Et filius prępoſitus à patre adminiſtrationi omnium bonorum, an deducat ſalarium in diuiſione cum fratribus, ibid.nu.25.
Filius delinquendo non præiudicat patri in vſufructu bonorum aduentitiorum, par.1.cap.3. num.36. 37
Filius occidens adulterum cum ſorore repertum iuſſu patris non punitur,par.1.c.5.nu.17. 70
Et iddem eſt ſi iuſſu patris occidat matrem, num.18. eod.
Filius, & vxor in ſubſidium poſſunt conueniri pro penſione domus, p.1.c.6. nu.124. 105
Filiusfamilias de iure communi obligabatur ex omni contractu,præterquam ex mutuo,& voto,ſed ex diſpoſitione Regiæ Pragmaticę omnes contractus, qui fiunt ſine præſentia, & conſenſu patris ſunt nulli, p.1.c.6. num.1. & ſeq. 85
Filiusfamilias opponẽs aduerſus liquidationem inſtrumenti ſe eſſe ſub poteſtate patris, an interim carcerari debet, ibid.num.7. cum plur. ſeq. 87
Filius allegans ſe eſſe ſub patria poteſtate, an teneatur probare patrem adhuc viuere, ibidem num.11.& 13.& ſeq. 88
Filiusfamilias faciendo contractum ſibi vtilem ſine patris conſenſu,an effectus ſui iuris poſſit cogere aduerſarium ad eius obſeruantiam, ibid.nu.19. cum plur. ſeqq. 91
Filiusfamilias contrahens extra Regnum ſine patris conſenſu,ſi conuenitur in Regno,non poteſt ſe tueri exceptione Regiæ Pragmaticę, ibidem num.31 93
Filiusfamilias exterus contrahens in hoc Regno comprehenditur ſub Regia Pragmatica Macedoniani, ibid.nu.32. eod.
Filiusfamilias an iuuetur beneficio Macedoniani,ſi contrahit cum fiſco, ibid. nu.59. 96
Filiusfamilias an obligetur fiſco ex quaſi contractu,ibid.nu.68.cum plur.ſeq. 97
Filiusfamilias prohibitus pro intereſſe patris alienare, cenſetur etiam prohibitus alienare delinquendo, ibid.num.74. cum ſeq. 98
Filiusfamilias prohibitus contrahere, an ex identitate rationis cenſeatur etiam prohibitus ludere, ibibem num.84. 100
Filiusfamilias non poteſt facere donationẽ cauſa mortis ſine expreſſo patris conſenſu, par.1. c.6.nu.103. cum plur. ſeqq. 101
Et an poſſit donare extraneo bona quæ ſibi fuerunt a patre donata? num.122.
Et ſi pater filio contrahenti renuat præſtare conſenſum, an cogi poſſit? ibidem verſ. & quid ſi pater. 103
Filiusfamilias an donare poſſit inter viuos, vel cauſa mortis bona,in quib⁹ pater habet vſumfructum,ibid.num.103.& ſeq.
Filiusfamilias ſuſcipiens in ſe onus ſoluendi aliquod debitum paternum non iuuatur Macedoniano, ibid. nu.123. 104
Tenetur enim pro patre fideiubere, alioquin exheredari poteſt, & ſi eſt minor non reſtituitur, & valida eſt eius obligatio quod detineatur in carcere donec pater liquidum debitum ſoluat, eod. num. 123. 104
Filius non iuuatur Macedoniano, ſi conuenitur a creditore patris pro pecunia mutuata ob neceſſaria ipſius filij alimenta,ibid.nu.124. eod.
Filiusfamilias poteſt obligari in bonis caſtrenſibus, & quaſi caſtrenſibus,ſed exequutio fit tantum in bonis, non in perſona, par.1.cap.6. nu.125. 105
Filiusfamilias quando dicatur ſeorſum à patre habitare, ad hoc vt non iuuetur Macedoniano, p.1.c.6. nu.126. & ſeq. fol.105.& par.4. c.10.nu.22. 529
Et an valeat filijfamilias contractus, ſi publicè negotiabatur patre permittente? num. 132. fol.106.
Filijfamilias contractus etiam poſt patris obitũ non conualeſcit, p.1.c.6.nu.18. 91
Et ſi ſequatur eius ratificatio an valeat, prout ex tunc? ibidem.
Filiusfamilias obligatus cum conſenſu patris, ſi poſtea emancipatur, gaudet beneficio ne conueniatur niſi in quantum facere poteſt,par.1. c.6.nu.133. 106
Filiusfamilias minor obligatus vna cum patre,ſi factus maior per plures annos contractum nõ impugnauit,an ex hac tacita ratificatione excludatur à beneficio quod cum eo, ibidem num. 136. eod.
Et an huiuſmodi beneficium proſit filiofamilias conuento vigore literarum cambij acceptatarum? num. 137. 107
Filius in caſibus,in quibus ei licet litem habere cum patre,tenetur prius ab eo veniam petere, p.4.c.10. nu.36. 531
Filius an cogatur cum patre habitare, ſi malit aliundè quærere aliquod honeſtum vitæ genus, p.1.c.8.nu.27. 125

Filius laborãdo in agro paterno an petere poſſit ſuorum laborum mercedem in diuiſione cum fratribus, ibid.num.28. eod.
Filiusfamilias an poſſit ſe obligare ad ſeruiẽdũ alicui artifici ad finem diſcendi aliquam artẽ abſque paterno conſenſu, par.1.cap.8.nu.29. veri. ex hac autem concluſione. 126
Filius an præſumatur delinquere de ordine patris, ibid.num.36. 127
Filius filij ſpurij an excludatur ab accuſando, & remittendo, p.2.c.1.nu.34. & ſeq. 171
Filius ſpurius eſt incapax hæreditatis paternæ, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato, ibidem num.38. & 41. eod.
Sed an aliqua dati poſſit cautela, vt aliquid ei relinquatur, vide eod.num.51.
Filius quę probare debeat ad hoc, vt dicatur eſſe in quaſi poſſeſſione filiationis ad finem obtinendi alimenta lite pendente, p.2.c.2.nu.22. & ſeq. 187
Filius ali non debet lite pendente cum patre, ſi qualitas filiationis negatur, & non reperitur in eius quaſi poſſeſſione, ibid.num.6.
Filius in dubio ſemper cenſetur ex legitimo matrimonio procreatus, nõ obſtante, quod mater alijs ſui copiam feciſſe probetur, par.2.cap.2. num.32. 187
Sed multipliciter hæc concluſio limitatur, & declaratur, & num.33. vſque ad 51. eod.
Filius tenetur alere parentes, p.2.c.3.nu.58. 202
Quæ concluſio pluribus modis ampliatur. eod.
An autem filius teneatur alere patrem de bonis ſibi applicatis ob paternum delictum? eod.cap.3.nu.15. 197
Filius tenetur exire à religione ad finem alendi patrem egenum, p.2.c.3.nu.62.& ſeq. 202
Et ſi relicto patre inope religionem ingreditur, peccat mortaliter, nu.64. eod.
Filius tenetur magis ſubuenire patri, quàm matri, ibidem num.66.
Et an teneatur magis ſubuenire vxori, quàm patri, num.67. eod.
Filius non tenetur conferre bona ſibi donata in ſtudio, nec in legitima imputare, par.1.cap.4. num.33. 53
Filij naturales in qua parte ſuccedere poſſint in bonis paternis, par.2.cap.4. num.47.& ſeq. 217
Filius Regis vnicus, ſi religionem ingreditur, plus peccat, quam meretur, & Summus Pontifex diſpenſare poteſt, vt vxorem ducat quouſque ſobolem ſuſcipiat, p.2.c.3.nu.64. 202
Filius ſi non vult habitare cum patre, an poſſit eum cogere ad præſtanda alimenta extra domum, par.2.c.3.nu.103. 205
Filius non cogitur habitare cum patre, ſi ab eo alimenta non vult, p.2.c.3.nu.105. 206
Filius an ſibi præiudicet in legitima, ſi immodicæ donationi factæ per patrem alteri filio cõſenſit, vel approbat paternum teſtamentum, in quo expreſsè quo ad legitimam grauatus fuit, p.2.c.4.nu.7. 213
Filius adulterinus an legitimetur per ſubſequẽs matrimonium, ibidem num.71 220
Et quid ſi fuerit natus ex patre coniugato, & muliere ſoluta, nu.72. eod.
Filius natus ex matrimonio putatiuo, quod poſtea declaratur nullum, an dicatur legitimus, ſi ab initio vnus coniugum ignorauit impedimentum, ibid.nu.76. eod.
Et an in dubio præſumatur ignorantia, nu.77. & ſeq. eod.
Et quid ſi matrimonium fuit clandeſtinè contractum, & poſtea approbatum, num.79. eod.
Et quid ſi matrimonium fuit palam, & bona fide contractum, & poſtea detegitur impedimentum, num.84. & ſeq. eod.
Filius natus ex ſoluto, & ſoluta, ſi poſtea pater ducat vxorem, & ea mortua matrimonium contrahit cum eius matre, an legitimetur, ibidem num.94. 222
Filius an poſſit retinere legitimam, & reliquum hæreditatis repudiare, ibid. nu.142. 228
Et an poſſit retinere feudum, vel regnum repudiata patris hæreditate? ibidem.
Filius grauatus paternam hæreditatem reſtituere, an & quando duas quartas deducere poſſit, ibidem num.143. eod.
Et quid in aſcendente, num.147. eod.
Filius quando detrahit duas quartas, an teneatur fructus imputare, ibid.nu.146. 228
Filius qui habuit patrem ſuam, & eam conſumpſit, an debeat ali à patre, ibid.nu.161. eod.
Filius an poſſit repudiare legitimam, vel legatum in præiudiciũ creditorum, ibid.nu.165. & ſeq. 230
Et quid ſi creditores ſint hypothecarij, nu.171. & ſeq. eod.
Filius exhæredari poteſt, ſi patrem detinet in carceribus, vel eum excarcerari impedit, p.2. cap.5.num.14. 285
Filiusfamilias abſque rationabili cauſa paternum conſenſum in matrimonio prætermittens, à culpa immunis non eſt, ibidem numero 23.
Immò ſecundum aliquos peccat mortaliter, num.25. eod.
Præſertim vbi imminet timor ſcandali, num. 26. eod.
Filius, qui ſemel paternam hæreditatem adiuit, vel ab ea ſe abſtinuit, an poſſit additionem, vel abſtenſionem reuocare, & quid in minore, par.4.cap.1.num.25. 437
Filius an ex eiſdem cauſis, ex quibus poteſt exhere-

hęredari, poſſit etiam primogenitura, & Regno priuari, nu.87 292
Et quid in maioratu, nu.88. eod.
Et quid ſi ingratitudo committatur contra primum maioratus inſtitutorem, nu.89. eod.
Filius, qui pœnitentiam agit poſt commiſſam ingratitudinem an poſſit exhęredari, ibidem num.93. eod.
Et ſi reconciliatur patri, an cenſeatur reuocata exhęredatio, num.94. & ſeq. eod.
Et an per ingreſſum religionis purgetur ingratitudinis vitium, nu.99. 294
Filius non poteſt patrem de crimine accuſare, p.2.c.9.nu.12. 336
Filius tenetur defendere patrem, alioquin tenetur tamquam parricida, par.3.cap.6. nu.4. fol. 198.
Filius aliquid ſoluens, vt patrem liberaret, præſumitur metu coactus, p.3.c.1.nu.14. 364
Filius poteſt à patre verberari, & omnes iniurias ab eo ſuſtinere debet, p.3.c.4.nu.5. 389
Quæ concluſio pluribus modis ampliatur, nu 6. & ſeq. eod.
Fallit autem quando iniuria eſſet intolerabilis, nam eo caſu cogeretur pater filium emancipare, nu.10. eod.
Filius ſi reſiſtit patri vulneranti, eumque percutiat, poteſt impunè occidi, ibidem num.7. & ſeq. eod.
Fallit autem ſi ex nimio exceſſu appareret magna patris inhumanitas, num.9. eod.
Filius eſt quaſi dominus in vita patris, par.4. cap. 1. num.5. 435
Et poſt patris obitum continuatur dominium in filium, ita quod nō dicitur noua acquiſitiò, nec titulo lucratiuo, nu.6.& ſeq. eod.
Quod procedit etiam in feudalibus, nu.10. eod.
Filius non tenetur ſoluere gabellam ſolui ſolitā de bonis titulo lucratiuo acquiſitis, quādo patri ſuccedit, ibid.nu.8. eod.
Nec tenetur ſoluere laudemium de re emphyteotica, in qua ſuccedit patri, nu.9. eod.
Filius mortuo patre ſtatim efficitur hæres ipſo iure, ibid.num.17. 436
Sed hoc intelligitur quo ád ea, quæ ſunt ei fauorabilia tantum, num.18. eod.
Filius ſi conuenitur tanquam patris hæres, opus eſt actoris probare, quod paternæ hæreditati ſe immiſcuit, ibidem num.19. eod.
Etiam ſi filius nihil opponat, num.20. eod.
Filius a patre venditus non dicitur ſeruus, ſed ſeruiens, par.j.c.j. num.20. 5
Filius ſuccedens patri non dicitur acquirere, ſed acquiſitum capere, par.4.c.1.nu.9. 435
Filius an tranſmittat hæreditatem non aditam, etiam cum iure excludendi fœminas vigore ſtatuti, par.4. c.j.num.47 438
Filius poſſidens bona paterna non poteſt tanquā eius hęres condemnari, niſi probetur eum poſſidere titulo hæreditario, ibid.nu.21. 436
Nam præſumitur poſſidere eo titulo, quo ſibi vtilius eſt, & creditur eius aſſertioni cum iuramento, quod poſſidet alio titulo, nu.22. eod.
Filius ſi poſſidet bona hæreditaria, & facit aliquem actum, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poſſit, nihilominus condemnari non poteſt tāquam hæres, niſi ſpecificè allegata ſit per Actorem hæreditatis additio, ibidem num.23. eod.
Filius ſi ab hæreditate paterna ſe abſtinuit, non cenſetur per contrarium actum abſtenſionem reuocaſſe, ibid.num.24. eod.
Filius ſi ſemel ſe abſtinuit ab hæreditate paterna, ſi eam repudiauit, an poſſit abſtenſionem ſeù repudiationem reuocare, ibidem nu.25 eodem.
Filius minor an reſtituatur aduerſus omiſſam querelam inofficioſi teſtamenti? & ſi repudiauit hæreditatem paternam an admittantur nepotes ad adeundum? ibid.nu.25.
Filius Regis natus poſt coronationem patris, an præferatur alijs antea natis? ibid.nu.53 439
Filius ergò hæres valida conſequentia, quando agit, non quando conuenitur, ibidem num.30. 437
Sed hoc intelligitur, quando agit vt hæres patris, non quando agit, vt hæres matris, ibidem num. 31. eod.
Filius ſi decedit hæreditate non adita, an ſtante Neapolitana conſuetudine filia ex propria perſona ſuccedat, ibid.nu.32. eod.
Filius tranſmittit ius adeundæ hæreditatis, etiā ad extraneos hæredes, ibid.nu. 39. eod.
Et illud ius tranſit cum facultate abſtinendi, num.40. eod.
Et iddē eſt in hæreditate materna, nu.41. eod.
Filius an tranſmittat querelam inofficioſi non præparatam, ibid.num.45. eod.
Et quid in fratre, num.46.
Filius viuente patre, ingerendo ſe in eius bonis iure familiaritatis non dicitur verus poſſeſſor, ibidem num.49.
Et ideo pro obtinenda poſſeſſione bonorum hæreditariorum competit remedium adipiſcendæ non reintegrandæ, num.50. eod.
Sed fallit in ſucceſſore alicuius dignitatis, num.51. eod.
Et in bonis feudalibus, num.52. eod.
Filius in vita patris eſt feudatarius, nec aliud ei deficit, quàm adminiſtratio, ibidem num.53. eod.
Filius non moleſtatur in bonis aliunde quæſitis, quando confiſcantur bona ob delictum patris par.4.cap.5.num.16. 470

Filius repræſentat perſonam patris defuncti, & in eius locum ſubingreditur, p.4.c.9.n.1. 516

Quæ concluſio multipliciter declaratur, nu.2. & ſeq. eod.

Et eadem repræſentatio procedit reſpectu omnium aſcendentium, nu.5. eod.

Filius ſubingreditur perſonam patris, etiam in ſucceſſione bonorum feudalium, in quibus viuitur iure Francorum, & proinde filius primogeniti excludit patruum ſecundogenitum à ſucceſſione aui, ibid.num.6. eod.

Et iddem eſt in nepte ex filio, nu.7.

Et eadem concluſio procedit etiam de iure cōſuetudinario Ciuitatis Neapolis, & in ſucceſſione data à ſtatuto, ibid.num.8.& ſeq. eod.

Filius repræſentat perſonam patris, etiam quando agitur de ſucceſſione patrui, & auunculi, vel materteræ, ibid.nu.10.& ſeq. eod.

Sed vltra hos gradus non datur ſubingreſſio in linea tranſuerſali, num.13. eod.

Filius an ſubingrediatur locum patris in fideicommiſſo, ibid.nu 23.& ſeq. vſque ad nu. 29.

Filius maſculus ex fœmina à teſtatore deſcendēte an admittatur ad fideicommiſſum, in quo vocati ſunt maſculi de linea teſtatoris, ibid. num.62. 522

Filius præſumitur eſſe qualis pater, p.4.c.10. nu. 23.& 24. 529

Filius poteſt compenſatiōnem opponere aduerſus ſuum creditorem cum credito paterno, ibidem num.25. eod.

Filijfamilias contractus factus ſine præſentia, & conſenſu patris non conualidatur per ſubſequentem patris ratificationem, par.1.cap.6. nu.27. 92

Filijfamilias contractus qui obligauit ſe vnà cū patre, an ex tacito patris conſenſu conualidetur, ibid.nu.28. eod.

Filijfamilias obligatio an valeat, ſi communiter reputabatur emancipatus, par.1. cap.6. num. 131. 106

Filij Iudæorum inuitis parentibus baptizari nō poſſunt, p.1.c.7.num.3. 108

Filij Iudæorum an reluctante matre Iudæa, & conſentiente auo paterno Chriſtiano poſſint baptizari, ibid.nu.4. eod.

Et quid ſi vtroque parente mortuo tutores reluctent, eod.nu.4.in fine.

Et quid ſi filius Iudæi pubertati proximus petat baptizari contradicentibus parentibus, num.5. eod.

Et quid ſi infans offeratur à matre ad Fidem conuerſa, nu.8.

Filij debent parentibus obſequium, & reuerentiam tantum, non operas, p.1.c.4.nu. 52. 55

Filij Iudæorum infantes ſi de facto inuitis parentibus baptizati fuerunt, an cogi poſſint ad perſeuerandum in Fide, p.1.c.7.nūm.11.

Et an poſſint ſecretò baptizari, ſi ſunt in extremo vitæ, eod.nu.11. 110

Filij etiam emancipati, quamuis patris interfecti hæredes non ſint, primum locum obtinent in accuſando, & remittendo, par. 2.c.1.num. 3. 167

Filij naturales tātùm, vel ſpurij, an ius accuſandi, & remittendi habeant, ibid.num.21.36.& ſeq.40. & 54. 170

Filij ſpurij, & vulgò concepti, qui ſunt, ibid.nu. 23. & ſeq. eod.

Filij naturales tantum qui propriè ſunt, ibid.nu. 25.cum plur.ſeq. eod.

Filij ſpurij an & quando capaces ſint maternæ ſucceſſionis, ibid.nu.39.cum plur. ſeq. 171

Et quidè conuerſo, nu.43. & ſeq.

Filij inceſtuoſi an dicantur nati ex clerico in ſacris conſtituto, ibid. num. 45. eod.

Et quid in natis ex milite Hieroſolymitano profeſſo, vel ex Milite Alcantarenſi, S. Iacobi de Spata, & Calatrani, nu.46. eod.

Filij nati ex clerico beneficiato in minoribus ordinibus conſtituto non connumerantur inter natos ex damnato coitu, p.2 c.4 nu.53. 218

Filij hæreditatem non aditam, an mater tranſmittat, p.4.c.1.nu.42. 438

Filij legitimi, & naturales baſtardorum nihil conſequuntur ex nobilitate Aui, p.4. c.2 nu. 25. 445

Filij baſtardi nobilium de generali conſuetudine reputantur nobiles, præſertim ſi ſunt familiarum inſignium, ibid.nu.26. eod.

Filij remunerari debent ob parentum merita, p. 4.c.3.nu.1.& nu.43.& ſeq. 461

Filij in bello amiſſi, & in acie vulnerati computantur in numero liberorum, ad finem excuſandi patrem à publicis muneribus, par. 4.c. 4.num.13. 464

Secus verò eſt in captis ab hoſtibus, & quæ ſit ratio differentiæ, nu.14. eod.

Baſtardi verò non computantur in hoc numero præterquam ſi ſint legitimati, aut religionem ingreſſi, nu.15.& ſeq. eod.

Et vide in verb Immunitas, & in verb. Pater duodecim liberorum.

Filij parentum vitia, & virtutes imitari ſolent, p.4.c.5.num.2. 469

Filij quandoque puniuntur pro peccatis parentum, ibid.nu.4. eod.

Quomodo autem hoc intelligendum ſit, explicatur nu.5.& ſeq. eod.

Filios habens præfertur filios non habenti in teſtimonijs ferendis, p.4.c.4.nu.2. 463

Filij committentium crimen læſæ maieſtatis quomodo puniantur, p 4.c.5. nu.9. 470

Et eædem pœnæ procedunt contra filias fœminas,

naſ, nu. 10. eod.
Et an procedant contra nepotes ex filijs, num. 11. eod.
Filij concepti ante rebellionem patris an puniantur pœna l. quiſquis, C. ad l. Iul. Maieſt. ibid. num. 42. 473
Filij hæreticorum puniuntur etiam publicatione bonorum paternorum, & priuatur eorum ſucceſſione, ibid. nu. 45.
Filij hæreticorum, quibus pœnis ſubijciantur, ibid. nu. 45. cum plur. ſeq. eod.
Et vide in ver. Hæreticorum filij.
Filij fratrum an ſuccedant in capita, vel in ſtirpes, p. 4. c. 9. nu. 14. & ſeq. 517
Filij in conditione poſiti quando cenſeantur vocati, ibid. nu. 90. 425
Filiofamilias adminiſtrante munus publicum, obligatur etiam pater, ſi ſciuit, & non contradixit, p. 1. c. 6. nu. 81. & ſeq. 99
Filio petenti alimenta, an pater poſſit aſſignare legitimam, p. 2. c. 3. nu. 72. 203
Filio quæ actio competat contra tertios poſſeſſores pro legitima, p. 2. c. 4. n. 163. & ſeq. 230
Filio religionem profeſſuro, ſi hæreditati paternæ renunciauit, an is, vel monaſterium poſſit renunciationem factam ſub proteſtatione enormiſſimæ læſionis reuocare, p. 3. c. 7. num. 25. & ſeq. 407
Et quæ læſio requiratur ad hoc, vt mulier poſſit renunciationem factam impugnare, num. 28. eod.
Filiorum illegitimorum plures ſunt ſpecies, p. 2. c. 1. nu. 22. 170
Filiorum appellatione an veniant fœminæ in fideicommiſſis, quando teſtator proprias filias excluſit ab vniuerſali ſucceſſione, p. 4. c. 9. nu. 35. 519
Filiorum appellatione nepotes continētur, quādo agitur de eorum fauore, p. 4. cap. 9. nu. 78. & ſeq. 525
Et ideo legatum alimentorum filijs relictum comprehendit etiam nepotes, nu. 80. eo.
Filijs maſculis, & fœminis an & quando competat ius accuſandi, & remittendi tam de iure communi, quàm de iure Regni, p. 2. c. 1. num. 7. 8. & 9. 168
Filijs primi gradus, an poſſit prohiberi trebellianica, p. 2. c. 4. num. 144. 228
Filiusfamilias in iudicio ſine patris conſenſu eſſe non poteſt, etiam ſi iudicium ſit ſummarium, & executiuum, p. 1. c. 6. nu. 79. 99
Filiusfamilias an obligetur ex cauſa dotis, p. 1. c. 6. ſub nu. 123. 103
Filijs bona debita ex diſpoſitione ſtatutaria an acquiratur cum qualitate hæreditaria, p. 4. c. 1. num. 38. 438
Filius ob ingratitudinem exhæredatus an ſuccedat in feudo? p. 2. c. 5. num. 88. 293
Filius quamuis ſequatur patris originem quoad honores, munera, & iudicia, tamen non amittit propriam originem, licet per multum tēpus extra eius domicilium commoretur, par. 3. cap. 2. nu. 31. 380
Filius an poſſit præſtare votum pro patre in electionibus faciendis? par. 4. c. 10. nu. 1. 527
Filius præſumitur eſſe inimicus illius, cuius eſt inimicus pater, p. 4. c. 10. nu. 24. 530
Filios habenti, ſi eſſet ſcindenda manus pro delicto minoratur pœna, p. 4. c. 4. nu. 3. 464
Et in teſtimonijs ferendis præfertur etiam is, qui filios habet, eod. num. 3.
Filiafamilias, quæ vigore Neapolitanæ conſuetudinis nuptui tradita ſui iuris efficitur, mortuo viro in patriam poteſtatem reincidit, p. 1. c. 3. num. 44. 38
Filia competenter à patre dotata, ſi renunciat ſucceſſioni paternæ, & deinde patris facultates augeantur, an poſſit agere ad legitimæ ſupplementum, p. 2. c. 4. nu. 24. & ſeq. 214
Filia, quæ renunciauit paternæ ſucceſſioni, an faciat partem in computatione legitimę, licet non admittatur ad partem. Et quid in Monacho profeſſo, ibid. nu. 28. 183
Et quomodo eo caſu ſit facienda liquidatio, nu. 29. eod.
Filia à patre dotata, an poſſit petere legitimæ ſupplementum, ibid. nu. 185. 197
Et quid ſi ſit enormiſſimè lęſa, nu. 186. eod.
Filia an tranſmittat ius petendi paragium ad hæredes, ſi præmoritur antequam nubat, ibid. nu. 187. & ſeq. eod.
Filia antequam nubat, an ali debeat à fratre, occaſione paragij ſibi debiti, ſi habet aliunde, ibidem num. 194. 198
Filia abſque patris conſenſu viro nubens indigno infra vigeſimumquintum ſuæ ætatis annum, an poſſit exhęredari, p. 2. c. 5. nu. 15. cum plur. ſeq. & nu. 36. cū ſeq. vſque ad nu. 43. 285
Filiafamilias luxurioſe viuens cum amaſio, exhæredari poteſt, etiam ſi cum eo matrimoniū poſtea ſequatur, ibid. nu. 43. 250
Filia, quæ ſine patris conſenſu virum ducit æqualem exhæredari non poteſt, ibid. n. 44. eo.
Etiam ſi pater vellet eam nuptui tradere alteri æquè digno, nu. 45. 251
Filia renuncians hæreditati paternę, & maternæ, an ſuccedat in eo lucro, quod filijs à iure defertur ob tranſitum ad ſecunda vota, p. 3. c. 7. num. 29. 407
Et an iddem ſit in quarta vxori debita vigore Auth. præterea, C. ne vir, & vxor, nu. 30. eod.
Filia proſtitui dicitur, ſi pater eam ponit in caupone ad miniſtrandum, p. 1. c. 2. nu. 96. 29
Filia renuncians hæreditati paternę, ſi poſtea inſtituitur

ſtituitur hęres in vno tareno, poteſt repetere ſupplementum, p.3.c.7.num.34. 408

Filia renuncians ſub conditione, quod ſi Titius, & Sempronius fratres decederent, ei liceret ſuccedere an vno tantum decedente ſuccedat pro rata, ibid.nu.35. eod.

Filia renuncians hæreditati paternæ, an cenſeatur eam feciſſe intuitu maſculorum, ita vt eis deficientibus admittatur ad ſucceſſionem, ibidem nu.47.cum plur.ſeq. 349

Filia renuncians paternæ hæreditati, ſi præmoritur patri relictis filijs, an eis noceat matris renunciatio, ibid.nu 53. 350

Et quid ſi cum iuramento promiſit ſuos hęredes ratam habituros eius renunciationem, & an filij concurrant cum ſororibus matris, nu. 54. eod.

Filię an debeatur legitima in bonis paternis, ſi propter pulchritudinem, vel nobilitatem fuit a viro dotata, p.2.c.4.nu. 189. 232

Filiæ committentium crimen læſæ maieſtatis dotantur de bonis paternis, p.4.c.5.n.10. 470

Filiationis quaſi poſſeſſio ex quibus inducatur, p.2.c.2.nu.13.cum ſeq. 186

Filiatio quomodo probanda ſit in iudicio ordinario ad finem obtinendi, ibid.nu.27.fol.160. & ſeq.& nu.38 cum ſeq.

Filiatione ſimpliciter probata, an præſumatur filius natus ex legitimis nuptijs, ibidem num. 56. 162

Fiſcus non comprehenditur ſub Regia Pragmatica edita Tori, p.1.c 6.nu.61. 96

Fiſcus ſuccedit, deficientibus omnibus conſanguineis, p.2.c.1. nu. 63. 174

Sed plures numerantur caſus, in quibus fiſcus excluditur, vſque ad nu.76.

Fiſco debitum ſoluens, an ſubintret in eius locum quoad priuilegia fiſcalia, par.1.cap.8.nu. 179. 142

Fiſcus vtitur iure priuati in illis caſibus, in quibus non reperitur expreſsè priuilegiatus, p.1. c.6.nu.66. 96

Foculariorum fragmentum an cedat in beneficium Baronum habentium conceſſionem iurium fiſcalium? p.4.c.6. num. 76. 492

Foriudicatorum bona quomodo diuidantur in hoc Regno, & an ſtante gratia Neapolitanis conceſſa remaneant penes eundem ſoriudicatum, vel applicentur eius ſucceſſoribus, p.4.c. 5.nu.43. 473

Fortuitus caſus præbet beneficium ne conueniatur niſi in quantum facere poteſt, p.2.c.9. nu. 50. 342

Frater an ſuccedat fratri in feudo nouo, p.1.c.3. num 48.& ſeq. 39

Et an frater conſanguineus æqualiter cum vtrinque coniuncto ſuccedat in bonis feudalibus? p.2.c.1.num.119. 181

Frater an poſſit impunè occidere ſororem repertam in adulterio, p.1.c.5.nu.20.& ſeq. 70

Et quid in patruo, nu.21.

Frater vtrinque coniunctus præfertur fratri ex vno tantum latere coniuncto in querelando, p.2 c.1.nu.118.& ſeq. 181

Frater non poteſt contra fratrem liquidare inſtrumentum via ritus, p.2 c.9.nu.19. 337

Neque poteſt pro debito ad inſtantiam fratris carcerari, num.20. eod.

Frater ſi fratri rixanti auxilium præſtet, an excuſetur à pœna delicti, p.3.c.6.nu.30. 401

Et quid in alijs conſanguineis, & amicis, num. 31. eod.

Fratres Diui Franciſci tertij ordinis an connumerentur inter eccleſiaſticas perſonas, p. 1.c. 3.num.79. 41

Et quid in oblatis, num 80.

Et quid in ſororibus Sanctæ Claræ, nu.81.

Fructus à ſolo ſeparati pertineant ad hæredem vſus fouet, par.1.c.3.nu.108.

Fructus maturi, & non exacti tempore mortis hæredis pertinent ad ſubſtitutum, ibid. num. 109. 41

Fructus rei emptæ cum pacto de retrouẽdendo, ad quem pertineant, ſi venditor offerat pretium emptori fructibus pendentibus, nu. 116.

Et quid de incremento alluuionis, quod medio tempore ſuperuenit, nu.112. eod.

Fructus rei venditæ infra annum ad quem pertineant, ibid.nu. 118. eod.

Fructus naturales, qui ſunt, & qui induſtriales, ibid.num.119. eod.

Fructus non maturi percepti per vſufructuarium an debeant ab eius hærede proprietario reſtitui, ibid.nu.120. 41

Fructuum appellatione an veniant emolumenta quæ perueniunt ex ſcripturarum exemplatione, ibid.nu.117. eod.

Fructuum in liquidatione quæ probationes ſunt faciendæ, ibid.nu.118. eod.

Et quid ſi fructuum quantitas non ſit bene probata, num. 119.

Fructuum appellatione an veniant frondes ſiccomorum? ibidem num. 122.

Frumentum extractio permittenda non eſt, quando vix ſufficit pro neceſſitate Regni, p.2. c.2.num.70. 203

Frumentum vendere tempore penuriæ quilibet cogi poteſt pro certo, & viliori pretio, ibidem num.75.cum ſeq.

Frumenti extractio tempore penuriæ prohiberi poteſt, ibidem nu.85.cum ſeq.

Quæ prohibitio comprehendit etiam farinam & panem, ibidem num. 86.

Fruſtra ſit, quod factum non releuat, par.2.c. 2. nu.63.

num.63. 190
Furioſo ſuccedit extraneus, qui eius curam habuit, excluſis conſanguineis, qui eum dereliquerunt, p.3 c.5.nu.7. 394
Furor ſuperueniens excuſat à pœna corporali, ſed non ab ea, quę afficit bona, p.2.c.5. nu. 91. & ſeq. 293

G.

GEneralis Principis diſpoſitio an comprehendat ea, quæ prius alteri conceſſerat, etiam ſi dicatur non obſtante conceſſione alteri facta, nam intelligitur de inualida, par. 1. cap. 1. num. 97. 15
Generatio prolis inter tria matrimonij bona numeratur, p.4.c.4.num.1. 463
Grammaticæ Præceptor non connumeratur inter exercentes artes mechanicas, p.4.c.2. nu. 50. 447
Graſſatores ſeu publici latrones à beneficio Eccleſiaſticę immunitatis excluſi, non intelligũtur ij, qui ſemel tantum in via publica deliquerunt, par.2.c.10. nu. 27. 358
Gratia ex multis redditur ſubreptitia, ſed in ijs, quæ conceduntur in feſto Natiuitatis Domini, nihil curatur de ſubreptione, par.4.cap.3. num.10. 453
Guidatus committens nouum delictum, an & quando puniri poſſit pro omnibus delictis, p. 4.c.3.nu.18. 454
Guidatici beneficium, an amittatur per ingreſſum in propriam patriam, & an ei cenſeatur contrauentum, ſi bannitus reperiatur in ianua murorum Ciuitatis, p.4.c.3. num. 23.& ſeq. 455
Et quomodo intelligenda ſit clauſula in guidaticis, quod non accedat, vbi degunt partes offenſæ? & quid ſi dicatur quod non accedat ad propriam patriam per tot miliaria, quomodo ſit facienda menſuratio? ibidem, num. 24. & quid ſi reperitur in Eccleſia ſita infra fines loci prohibiti? ibidem nu. 25. 457
Et vide in verb. ſecuritatis beneficium.

H.

HAbitatio patris prodeſt filio, & econuerſo, p.4.c.10 num.21. 529
Hęreditas delinquenti delata, ſed nondum adita, confiſcatis eius bonis, an poſſit adiri per fiſcum, p.4.c.5.num.24. 471
Hæreditas interfecti, vt auferatur ab occidente tanquam indigno, opus eſt ſententia declaratoria, ante cuius prolationem ſi ab eo repudiatur, non applicatur fiſco, ſed hæredibus ab inteſtato, p.4.c.8.nu.8. 511
Et iddem eſt, ſi homicida decedit ante aditam hæreditatem, num.9.
Hęreditas interfecti per aſſaſſinium non applicetur fiſco, ſed alijs ſucceſſoribus ab inteſtato, ibid.num.10. 429
Hæreditas interfecti ab eo, cui tanquam proximiori erat deferenda, an applicetur fiſco, ſi adſunt alij ſucceſſores in pari gradu cum homicida, ibid.nu.11.& ſeq. eod.
Et quid ſi filij homicidę veniunt ad hæreditatem occiſi ex perſona propria, nu.13.
Hæreditatis aditione ius rei vendicandę non confunditur, neque actiones hypothecarię, p. 1.c.2.nu.57.& ſeq. 25
Hęreditatis aditio non inducitur ex eo, quod filius aliquid accipiat à patris interfectore pro facienda pace, p.2.c.1.num.6. 168
Hæreditatis aditio quomodo probanda ſit, p. 4. c.1.num.33. 437
Et an inducatur ex apprehenſione rei modici valoris, num.34.
Et quid ſi quis aſſerat ſe hęredem in verbis enũciatiuis alicuius mandati procuratorij, nu.35.
Hæreditatis aditio infra quantum tempus fieri debeat, & an per Iudicem breuiari poſſit, ibid. num.36. eod.
Hęreditatis aditio an inducatur per eius ceſſionem, & quomodo hoc intelligendum ſit, ibid. num.37. eod.
Hęreditatem repudians, ſi poſtea ſoluit aliquod debitum hære litarium, an ſibi præiudicet quo ad alios creditores, ibid.num.26. 370
Et an confeſſio facta cum vno, quod eſt hæres, pręiudicet quoad alios, num.27.
Hæreditatem ſibi delatam ignorans an trãſmittat ius deliberandi ad hæredes, ibidem num. 43. 371
Hæreditatem adeundi ius an tranſmittatur in beneficium creditorum, ibid num. 44. eod.
Hęreditatem non aditam an infans tranſmittat, & ad quos, p.4.c.1. num. 47. 438
Hęres cum beneficio inuentarij eatenus tenetur à defuncto geſta approbare, quatenus ad eum peruenit de bonis hęreditarijs, p.1. c. 2. num. 64. 26
Hęres poteſt contrauenire actui a defuncto celebrato, ſi tendit ad eum fraudandum, ibidem num 46. 23
Hęres cum inuentario, in quo differat ab hęrede ſine hoc beneficio, ibid.num.65. 25
Hęres omittens aliquid ponere in inuentario, an priuetur in totum eius beneficio, & quid ſi omittit apponere fines bonorum ſtabilium, ibid.num 68 & ſeq. & 70. eod.
Hęres non conficiens inuentarium, an teneatur vltra vires, ſi conſtat, quod re vera alia bona non adſunt, ibid num. 75. eod.
Hæres ſi conſtituit procuratorem ad adeundum ſimpliciter, an deinde poſſit adire cum beneficio inuentarij, ibid.num.76. eod.
Hæres cum beneficio inuentarij obligatus nomine pro-

ne proprio, an poſſit ſe tueri beneficio inuentarij,ibid.num.77. eod.

Hęres ſi obligat ſe vti hæres cum beneficio inuẽtarij,an ea verba cenſeantur appoſita demonſtratiuè tantum,p.1.c.2.num. 77. eod.

Hæres faciendo compromiſſum , & condemnatus non gaudet beneficio inuentarij,ibid. nu. 77. eod.

Hæres cum beneficio inuentarij,an detentis pro ſe bonis, & offerendo creditori valorem , erit tutus reſpectu aliorum,ibid.nu. 78. 26

Hæres pro parte an poſſit integram rem alienatam vendicare,refuſa illa pretij parte,pro qua eſt hæres,ibid. nu.79. eod.

Hæres ſcriptus ex teſtamento filijfamilias qui ſe patremfamilias aſſeruerat,immitti non debet in poſſeſſionem ſtante vitio viſibili,par.1.cap. 6.num.10.verſ.vnde hac eadem ratione.

Hæres grauatus poteſt integram hæreditatem reſtituere abſque retentione Trebellianicæ in præiudicium creditorum,p.2.c.4.n.168. 238

Etiam ante euentum conditionis fideicommiſſi, num. 169.

Sed quid ſi adſunt creditores hypothecarij, vide num.171. & ſeq.

Hæres cui tanquam ab indigno venit auferenda hæreditas eius,quem occidit, poteſt eam ante ſententiam repudiare in pręiudicium fiſci, ibid.num.170. eod.

Hæres negligens vendicare necem defuncti priuatur eius hæreditate,p.4 c.8.num. 17. 512

Fallit autem in filio, qui non tenetur vendicare necem illius,à quo fuit hæres inſtitutus cõtra proprium patrem,num.18.

Et iddem eſt è conuerſo, num.19.

Hęreſis labem non incurrit ,qui amoris furore obcęcatus dęmones inuocat,ad finem explendi libidinem cum aliqua puella , p.4.c.5 num. 61. 474

Hęreſis pręſumptio an inducatur , ſi libri prohibiti penes aliquem reperiantur , ibidem num. 62. eod.

Hæreticus occultus ſi bona alienat detecta eius hæreſi, & ſecuta condemnatione reuocatur alienatio,ibid.num. 47. 398

Sed ſi ante ſententiam declaratoriam , & apprehenſam bonorum poſſeſſionem à fiſco inquiſitus hæreſim abiurat , non datur amplius bonorum alienatorum reuocatio , n.48. eod.

Hæreticus vt propriè quis dicatur , quinque requiruntur , & inter cætera eſt voluntatis pertinacia,ibid.num. 59. 399

Vnde hæreticus non eſt , qui aliquid falsò credit per ignorantiam,ſi ſuum errorem non defendit,& ſe remittit Eccleſiæ, nu. 60. eod.

Hæreticus infra quantum tempus admittatur ad pœnitentiam,ibid.num.63. eod.

Et an poſt condemnationem poſſit redire ad Fidem,num.64. eod.

Hæreticus an teneatur ſpecificè fateri omnes hæreſes,de quibus conuincitur,ibid.n.65. eo.

Hæretici bona confiſcata an pertineant ad Summum Pontificem , an ad Principem temporalem,ibid.nu 49. 398

Hæretici decedentis ante ſententiam hæredes an admittantur ad proponendum eorum iura,ibidem num.66. 399

Hæreticorum bona ſtatim cõmiſſo delicto quæruntur fiſco,ibid.nu.46. eod.

Hęreticorum filij multas pœnas patiuntur,ibid. num.50. 398

Sed omnes pœnæ ceſſant, ſi parentes ad Eccleſiæ gremium reuertuntur,num.51. eod.

Hęreticorum filij excuſantur à pœna , ſi patrem occultum hæreticum reuelant,ibid.n.52 .eod.

Hæreticorum filij an antiquam nobilitatem amittant,ſi ipſi catholicè viuunt , ibidem num. 53.& ſeq. eod.

Hæreticorum filij ſuſcepti antequam pater in hæreſis labem irrueret,an eiſdem pœnis ſubijciantur,ibid.num.55.& ſeq. eod.

Et an antiqua primogenitorum nobilitate priuentur,nu.58. eod.

Hypotheca in bonis viri an retrotrahatur ad tempus promiſſæ dotis,p.1.c.4. nu.71. 58

Hypotheca competens pro dote,competit etiam pro eius intereſſe,p.2.c.7. nu.42. 314

Sed non extenditur ad pœnam conuentionalem,nu.66. eod.

Hypotheca legalis, & priuilegiata competit domino ſuper fructibus natis in proprio fundo, ita vt omnibus creditoribus anterioribus cõuocatis præferatur,p.4.c.6.nu 64. 488

Et idem eſt in eo, qui mutuat ſemen ſuper fructibus ex eo peruentis,num.65. eod.

Qui præfertur etiam Domino fundi , ſi habet ſpecialem hypothecam,nu.66. eod.

Et idem eſt in eo , qui vendit herbam Paſtoribus pro alendis animalibus,num.67. eod.

Hypotheca ſuper bonis eius , qui præſtitit cautionem de non offendendo, an incipiat à die ſtipulationis,vel à die contrauentionis,p.4.c. 7.num.34. 508

Hypothecaria actio differt à Saluiano interdicto,& ab aſſiſtentia,p.1.c.8.num. 142. & ſeq. & 145. 138

Hypothecaria actione conuentus ſi obtinet ceſſionem à creditore, an poſſit agere cõtra alios poſſeſſores bonorũ debitoris,ibid.n.178. 123

Homicida priuatur hæreditate eius,quem interfecit,eaque applicatur fiſco,p.4.c.8.n. 1. 509

Quæ concluſio ampliatur etiam ad filios homicidæ,num.2.

Et idem eſt ſi quis occidit teſtatoris filium,n.3.

Sed an eadem concluſio procedat in occidente patrem, vel fratrem teſtatoris, diſtingue vt num.4.
Et an procedat in eo, qui non occidit proprijs manibus, ſed cauſam morti dedit, vide num.5.
Fallit autem hęc concluſio, quando homicidiũ committitur per aſſaſſinium, nam tunc occidens efficitur incapax ſucceſſionis illius, quem interfecit, & conſequenter non poteſt ab eo auferri per fiſcum tanquam ab indigno, ſed applicatur alijs ſucceſſoribus, ibidem num. 10. 429
Actio autem, quę fiſco competit auferendi hæreditatem ab indigno, quinquennio pręſcribitur, ibid.num.21. 430
Homicidium proditoriè commiſſum in quo differat à commiſſo ex inſidijs, p.3.c.6.n.18 400
Homicidium in rixa an puniatur pœna ordinaria, ibid.num.20. eod.
Et quid ſi quis non habuit animum præmeditatum ad occidendum, ſed ipſe dederat cauſam rixæ, num.21. eod.
Et quid ſi ſit coadunatis hominibus, num.22.
Et quid ſi committitur ſe defendẽdo, n.26.eod.
Homicidium an licitum ſit pro defenſione honoris, p.3.c.6.num.23. eod.
Et quid ſi nobilis occidat ruſticum aggreſſorem, dum fugiendo poterat inſultum euitare, num.24. 400
Homicidium committens non priuatur ipſo iure hæreditate occiſi, ſed poteſt actiones hæreditarias exercere, donec ea ſibi auferatur à fiſco tanquam ab indigno, p.4 c.8.nu.6. 510
Sed tenetur poſtea fructus mala fide perceptos fiſco reſtituere, num.7. eod.
Homicidij pœna an puniatur extraneus occidẽs mulierem in adulterio deprehenſam de mandato patris, p.1.c.5.nu.22. & ſeq. 70
Homicidij pœna minoratur ob calorem iracundię, p.3.c.6.num. 13. & ſeq. 399
Excuſatur etiam ratione iuſti doloris, qui durare præſumitur, etiam quando rixa paulò ante præceſſit, immo etiam iracundiæ calor aliquando durare præſumitur per triginta dies, num.14. eod.
Homicidij pœna an minoretur, ſi quis aliquem occidit, qui prius minatus erat eum ratificare, vel grauem ignominiam inferre, par.3.cap.6. num.25. 400
Homicidij pœna an minoretur, ſi quis occidat eum, qui verbalem iniuriam intulerat, ibidem num.27. eod.
Et quid ſi iniuria erit illata alicui conſanguineo, num.28. eod.
Homicidij pœna ordinaria, an puniatur is qui ictum emiſit, vt Sempronium occideret, & occidit Caium, p.3.c.6.num. 35. 402
Homicida tenetur etiam ad intereſſe partis, & animæ occiſi, etiam ſi ad extraordinariam pœnam ex violentis præſumptionibus pro delicto condemnetur, par.4.c.3.nu.38. 460
Homo demanij ſi alienatur, poteſt dicere nolo eſſe alterius, quàm Regis, p.1.c.1. nu. 30. 6
Hoſpitale an ſuccedat peregrinis, ſeu expoſitis in eo morientibus, p.2.c.1.nu.71.& ſeq. 174

I.

IGnominioſa patris verba irrogant filio infamiam facti, p.3.c.4.num. 10. 389
Immunitas conceſſa Ciuibus, comprehendit etiam Ciues acquiſitos ex priuilegio, par.3.c. 2.num.33. 380
Immunitas ſemel acquiſita propter numerum liberorum non ceſſat, ſi aliquis eorum decedat, p.4.c.4.nu. 18. & ſeq. 465
Sed an filij ex nepote præmortuo computentur in hoc numero, vide nu. 19. eod.
Et an filij gaudeant eadem immunitate poſt patris obitum, nu. 20. & ſeq. eod.
Et an hæc immunitas communicetur fratri ſimul habitanti cum patre duodecim liberorum, n.22. Et an cõmunicetur matri, n.23. eo.
Immunitas propter numerum liberorum nõ habet locum, quando pater, & filij ſunt diuites, Vniuerſitas vero eſt pauper, par. 4. c.4. num. 24. 465
Et vide in verbo Numerus duodecim liberorum, & in verb. Filij in bello amiſſi, & in verb. Pater duodecim liberorum.
Inceſtus cum conſanguinea meretrice an ſit punibilis? par.1.c.5.num.42. 73
Et an committatur inceſtus punibilis cum cõmatre? & an committatur inceſtus per affinitatem contractam ex fornicario coitu? ibid.
Indultus concedi poteſt, & præmium vni ex ſocijs criminis, ad hoc, vt crimen occultum in lucem prodeat, p.4.c.3.num. 6. 453
Indultus diſcuſſione pendente, ſi bannitus delinquat, ſequuta declaratione indultus, punitur ſolum pro delicto nouiter commiſſo, par. 1.c. 3.num.19. 454
Et ſi ſunt duo nominati, & non poteſt vigore banni gaudere indultu, niſi vnus, qui fuit primo nominatus, num.20. eod.
Indultus exceptio, an poſſit allegari per procuratorem, ibid.num.30. 387
Infans emancipari non poteſt niſi per reſcriptũ Principis, p.1.c.1.num.3. 4
Infeudationis contractus fuit incognitus Populo Romano, p.1.c.1.num.31. 6
Infideles fugientes à Triremibus Venetorum, ſeu Magni Ducis Etruriæ, ſi capiantur à militibus Regis Hiſpaniarum in eius locis, cuius ſint, p.3.c.3.num.42. 387
Inimicitia affectata contra Iudicem, aut teſtem an ſit

an ſit ſufficiens ad eos recuſandum, par.3.c.2. num.42.& ſeq. 381
Iniuria facta filio, cenſetur facta patri, p. 1. cap. 10.num.1. 149
Iniuria filij dat patri actionem prætoriam querelandi etiam proprio nomine,ibid.nu.2.eod.
Fallit in actione ciuili legis Corneliæ,nu.3.eo.
Iniuria patris non præbet filio actionem querelandi,ibid.num.4. eod.
Iniuria grauis reputatur, quæ fit filio à perſona coniuncta,ibid.nu.7. & ſeq. 138
Iniuria facta vni de familia omnes afficit, p. 1.c. 10.num.16. 160
Iniuria facta ſeruo transfert Domino actionem, ſi eſt atrox, vel facta contemplatione ipſius, ibid.nu.17. eod.
Quæ concluſio ampliatur pluribus modis vſq; ad num.36. eod.
Iniuria non infertur per generale conuicium, ſi non continet aliquam ſpeciem delicti, ibid. num.37.& ſeq. 140
Iniuria non fit, ſi non adeſt animus iniuriandi, ibid.num.38. &40. eod.
Et vt animus iniuriandi excludatur, interpretanda ſunt verba in bonam partem, ibidem. num.40. eod.
Iniuria an ſit,ſi alicui dicatur, tu dicis falſum, p.1.c.10.num.39.& ſeq. 162
Iniuria quot modis inferatur, pluribus demonſtratur exemplis,p.1.c.10.num. 51. cum plur. ſeq. 163
Iniuriæ propulſatio incontinenti fieri dicitur, ſi fit die ſequenti,p.3.c.6.num.15. 400
Iniuriam factam filio etiam ipſo ignoranti, vel inuito,pater remittere poteſt,ſi ſit leuis,p.1.c, 10.nu.5. 159
Quod pluribus modis limitatur,nu.6.10.vſque ad 15. eod.
Iniuriam propulſando,an liceat dicere, tu mentiris,p.1.c.10.nu.42.& ſeq. 162
Et an liceat pugno repercutere, nu.64. 163
Iniuriarum actione non tenetur,qui meretricem vocat eam, quæ fuerat meretrix, & nunc eſt emendata,ibid.num.44. 140
Iniuriarum actio multis modis excuſatur, ibid. num.45. eod.
Iniuriarum actione an teneatur opponens exceptiones contumelioſas contra actorem,vel teſtes,p.1.c.10.num.50. 163
Iniuriarum actione ciuiliter intentata an poſſit cumulari condemnatio ad pœnam fiſci, ibid. num.69. eod.
Iniuriarum actio an præſcribatur anno, ibidem. num.70.& ſeq. eod.
Iniurijs adinuicem datis,an admittatur compẽſatio,ibid.nu.67. eod.
Et an admittatur pęnitentia in iniurijs verbalibus ad pœnam euitandam, nu.68. eod.
Inquiſitus ſi aliquid ſoluat Curię per viam compoſitionis an cenſeatur fateri delictum, p.2.c. 1.num.127. 182
Et ſi remittat ſe gratijs Curiæ, quæ illum immodicè componat, an appellare poſſit, num. 128. eod.
Inſtantia reſtaurata non dicitur eadem, ſed diuerſa,p.1.c.8.num.204. 144
Inſtantia perempta an pluries inſufflari debeat vitæ ſpiritus,p.1.c.8.num.219. 147
Et quid in cauſis criminalibus,num.220. 227
Et an perimatur in cauſis fiſcalibus,n.221.eod.
Et an reſtauretur in cauſa appellationis, num. 222. eod.
Et an currat in conciſtorio Principis, & in Sacro Conſilio,num.223. eod.
Inſtantia an reſtauretur per citationem ad dicendum,& per quantum tempus,par.1.cap.8. num.224. 147
Et an currat, quando ſtetit per Iudicem, num. 225. eod.
Et à quo tempore incipiat currere,nu.226.eo.
Et an currat in cauſa dotis,num.227. eod.
Et an veniat ſub generali iurium ceſſione,num. 229. eod.
Inſtantię peremptę dum Princeps ſpiritum inſufflat,non cenſetur velle alicui præiudicare, p.1.c.8.num.213.& 216. 146
Et ideo actor non auditur niſi prius refectis expenſis,ſecus autem eſt, quando reſtauratur inſtantia ad inſtantiam rei, nu.214.& ſeq. eod.
Inſtantia perempta ceſſat omne vitium litigioſi, num.217. 126
Inſtrumenti liquidatio dicitur cauſa criminalis ratione periurij,p.2.c.9. num.4. 335
Intereſſe certum an poſſit ab initio promitti, p. 1.c.8.num.235. 147
Intereſſe lucri ceſſantis an & quando poſſit inter mercatores paciſci,ibid.nu.236.& ſeq. eo.
Intereſſe cambiorum, an & quando ſit licitum, ibid.num.238. eod.
Et an licitum ſit cambium accepto pignore,nu. 239. eod.
Intereſſe an cenſeatur remiſſum per receptionem ſortis principalis,ibid.nu.240. eod.
Et ſi in ſententia fuit omiſſa condemnatio ad intereſſe, an cenſeatur reus abſolutus ab eo, num.241. eod.
Et an valeat pactum, quod intereſſe poſſit taxari ſolo iuramento creditoris,num.247. eod.
Inuentarium vt legitimè conficiatur,quę ſolemnitates requirantur,& quę ſint eius vtilitates, p.1.c.2.num.67. 26
Et an inuentarium confectum per minorem in integrum reſtitutum, proſit maioribus cohæredibus, ibid.num. 74. eod.

Et an inuentarium ab vno legitimè confectum proſit alijs qui illud conficere omiſerunt? eod.num. 74.

Et an inuentarij beneficium proſit hæredi quo ad bona ſita extra diſtrictum, ibid.nu.66. eod.

Iracundia eſt ſpecies furoris, ideo excuſat ab ordinaria pœna delicti, par.3.cap.6.nu.13. 399

Iudex an recuſari poſſit ex capite inimicitiæ, ſi recuſans fuit inimicitiæ author, par.3. cap.2. num.381.

Et quid ſi inimicitia fuit affectata, nu.43. 324

Iudices ex tortura indebitè illata ſunt acriter puniendi, nec excuſantur, ſi id faciunt de mandato Principis, p.3.c.1.nu.29. & ſeq. 365

Iudicis decretum requiritur in emancipationibus, p.1.c.1.nu.2. 4

Iudex ſemel tantum poteſt ſuam ambiguam declarare ſententiam, p.1.c.4 nu.93. 61

Iudex ſecularis non poteſt contra clericum aſſaſſinum procedere, niſi prius de huiuſmodi qualitate conſtet, p.1.c.6.nu.11. 88

Iudæus carnaliter cognoſcens Chriſtianam publicam meretricem, an puniatur, par.1.cap.5. num.42. 73

Et quid ſi committatur inceſtus cum cõſanguinea, vel cum matre meretrice, ibid.nu.42.eo.

Iudæus, vel Saracinus ætate maior, ſi per vim baptizetur, an imprimatur character, ita vt cogi poſſit ad perſeuerandum in Fide, p.1.c.7.nu. 18.& ſeq. 111

Iudęi habent filios in poteſtate, p.1.c.7.nu.9. 109

Iudæi commorantes in terra alicuius Principis nõ ſunt proprij eius ſerui, ibid.n.13.& ſeq.eo.

Iudæi an expelli poſſint à Chriſtianorum prouincijs, ibid.nu.15. eod.

Et an in locis vbi tolerantur cogi poſſint ad Fidem per vim ſuſcipiendam, vel ad audiendas Chriſtianorum prædicationes, num. 16. & ſeq. 97

Et an eis à Principibus ſecularibus in locis vbi tolerantur, concedi poſſit priuilegium fœnerandi? par.1.c.7.num.17. 111

Iudæorum filij in ſeruitutem Chriſtianorum reducti, inuitis parentibus baptizari poſſunt, ibid.num.12. eod.

Iuramentum non ſeruans legis auctoritate, vel ſuperioris iuſſu non dicitur periurus, p.1.c.8. num.1.& ſeq. 121

Iuramentum an ſeruare obligetur, qui ſe obligauit ex contractu fœneratitio ad ſolutionem vſurarum, p.1.c.8.nu.234. 147

Iuramentum præſtitum ſuper contractu nullo, an obtenta eius abſolutione obliget iurantem, p.2.c.1.num.100.cum ſeq. 178

Iuramentum præſtitum ſuper contractu nullo in die feriato, non validat contractum, p.2.c.1. nu.103. Et qui ſunt dies feriati, nu.104. eod.

Iuramentum an ſit pręſtandum tactis ſcripturis, p.2.c.1.nu.11. 169

Et quid in Epiſcopo, & clerico, nu.112. eod.

Et an opus ſit, quod pręſtetur ſuper Euangelijs, num.113. eod.

Et an valeat iuramentum præſtitum in ſcriptura priuata, num.114. eod.

Iuramentum non obligat ad impoſſibile, p.2.c.9. num.105.& ſeq. 350

Iuramenti virtus ſupplet abſentiæ defectum, p. 1.c.4.num.118. 65

Iuramento ſemper intelligitur clauſula rebus ſic ſtantibus, p.2.c.9.nu.91.& 114.348.& 351

Iuramentum confirmat contractum pupilli doli capacis, p.2.c.1.nu.98.& 105. 177.& 179

Iurans nunquam teſtimonium ferre, poteſt à Iudice compelli ad teſtificandum, par.1. cap.8. num.21. 124

Ius mulieri quæſitum ex promiſſione dotis in bonis patris tranſit contra hæredem, p.1.c.4.nu. 101. 62

Ius congrui an competat clerico, vel contra clericum, p.1.c.6.nu.42. 95

Ius futurum an & quando trahi poſſit in iudicium contradicente reo, p.4.c.10.nu.34. 530

Ius congrui an locum habeat, ſi hodie emo, & cras dono, p.1.c.8.num.100. 134

Et quid ſi fiat pactum, quod in caſu, quo vicinus velit retrahere, res ſit inempta, nu.101. eod.

Et quid ſi quis vendit maiorem partem fundi, & minimam pro ſe retinet, nu.102. eod.

Iuris publici quæ ſunt, non niſi publica auctoritate tolli poſſint, p.1.c.1.nu.2. 4

Ius tertij auferri poteſt pro bono pacis, quando aliter pax baberi non poteſt, p.1.c.1.nu.70.10

Sed hoc intelligitur, ſi duo requiſita concurrãt, vt num.77.& ſeq. eod.

Iuſſus ſuperioris an excuſet ab ordinaria pœna delicti, p.1.c.8.nu.30.& ſeq.& nu.35. 127

Iuſtus dolor quouſque durare præſumatur? par. 3.cap.6.num. 14. 399

L.

LAudum ſi fuit acceptatum à partibus, an poſſit impugnari ex capite enormiſſimę lęſionis, p.1.c. 8.num.45. 127

Laudo parere iurans, & ab eo non reclamare, an petere poſſit reductionem ad arbitrium boni viri, ſi ſit enormiſſimè læſus, ibid.nu.38. eod.

Et quid ſi ſpecificè renunciauit enormiſſimè læſioni, nu.39.& ſeq. eod.

Et quanta debeat eſſe hæc læſio, nu.41. eod.

Et vſque ad quod tempus recurſus peti poſſit, num.42.

Et an interim recurſum petens teneatur ſoluere pœnam promiſſam, num.43. eod.

Et coram quo recurſus peti debeat, nu.44.eod.

Legatum alicui factum, ſub conditione, ſi legibus

bus

bus ſtuduerit, intelligitur quod etiam ad gradum Doctoratus perueniat, p.1.c.3.nu.84. 42
Eique aſſignandum eſt decennium ad ſtudium bene perficiendum, num.85. eod.
Legatum non præſumitur ademptum per obligationem bonorum ſubſequutam, par.1.cap.4. num.103. 62
Legatum præſcribitur ab hærede etiam cum mala fide per triginta annos, p.2.c.4.nu.167. 230
Legatum dotis non debetur nuptæ à parentibus, vel alijs propinquis, p.2.c.6.nu.45. 304
Legatum alicui relictum, cum doctorabitur, vel pro expenſis doctoratus, debetur, etiam ſi viuo teſtatore legatarius ſuſcepit doctoratus lauream, ibid.num.46. eod.
Legatum à patre, vel auo pro maritagio puellæ, quę deinde nupſit ſine dote, vel aliunde dotata fuit, an debeatur, ibid.num.50. 262
Et quid ſi legatum factum ſit ab extraneo, num. 55. eod.
Legatum à patre filiæ ſi nupſerit, an debeatur ſi illa nupta ſit, ibid.num.51.& ſeq. eod.
Legatum pro filia maritanda an differat à legato facto pro dote, ibid. num.57.& ſeq. eod.
Legatum eatenus debetur, quatenus adeſt cauſa, propter quam factum fuit, p.2.c.6.nu.60. 305
Legatum ſi ſit mulieri factum, cum conditione, quod nubat cum conſenſu, vel conſilio tertij, an valeat hæc conditio, p.3.c.2.num.9.fo.375. cum plur.ſeq.& vide in verbo Conditio.
Legatum factum puellæ, cum conditione, ſi nupſerit Titio, an debeatur, ſi patre reluctante non potuit conditio adimpleri, & alteri nuptui tradita fuit, ibid.num.17. 376
Legatum ſi fiat alicui, cum conditione nubendi conſanguineo, cum quo ſine diſpenſatione Summi Pontificis matrimonium cōtrahi non poterat, an hæc conditio tanquam turpis reijci debeat, ibid.num.18. 377
Legatum puellæ, ſi nupſerit alicui ex pluribus nominatis per teſtatorem, an & quando debeatur, ibid.nu.22. 378
Et quid ſi fiat legatum viro, ſi duxerit Seiam vxorem, num.23. eod.
Legatum tertio factum, ſi vir, vel mulier non nubat, an valeat, ibid.num.24.& ſeq. eod.
Legatum ſi fiat puellæ ducatorum mille ſi nupſerit, centum verò ſi monaſterium ingrediatur, an integrum debeatur ſi eligat monaſteriū ingredi? ibidem num.28. 379
Et an legatum pro maritādis puellis, poſſit ab exequutoribus diſtribui pro monachatu? ibid.
Legatum liberationis ab onere reddendi rationem futuræ adminiſtrationis, quid operetur, & an extendatur ad adminiſtrationem doloſam, p.3.c.9.num.15.& ſeq. 417
Et quid ſi teſtator legauit omne id, in quo adminiſtratorem condemnari contingerit, nu. 17.& ſeq. eod.
Et quid ſi teſtator expreſsè mandauit, quod non teneatur etiam de doloſa adminiſtratione, nu. 19. eod.
Legatum vxori factum donec caſtè vixerit, & vitam vidualem ſeruauerit, quomodo intelligatur, p.3.c.10.num.56. 430
Et quid ſi fiat legatum, quod ſi vitam vidualem ſeruauerit habeat vſumfructum, ſi verò nupſerit, habeat ſuas dotes, & centum pro ſeruitijs, eaque cæperit viduitatem ſeruare, & vſufructum percipere, an tranſeundo poſtea ad ſecundas nuptias conſequatur legatum, num. 57. eod.
Legatum relictum famulæ, ſub conditione, quod maneat cum vxore teſtatoris, ea tranſeunte ad ſecundas nuptias, an debeatur, ſi famula ab ea recedat, p.3.c.10.num.60. 431
Legata ſi ſint mille pro dotanda Cappella, quæ poſtea fuit à teſtatore ſuperuiuente dotata in quingentis, debetur reſiduum, ſi non apparet mutatam fuiſſe voluntatem, p.2.c.6.n.38. 303
Legata certa pecuniæ ſumma alicui puellæ ab extraneo, in ſubſidium maritagij, quæ poſtea fuit à patre dotata ſimpliciter, nulla facta mētione legati, an illud debeatur, p.2.c.6.nu.43. cum plur.ſeq.vſque ad finem. 304
Legatis alicui ducentum pro ædificanda domo, ſi centum tantum pro ædificio impendit legatarius, an debeat habere reſiduum, ibidem nu. 47.& ſeq. eod.
Legitima tanquam æs alienum à toto patrimonio deducitur, p.2.c.4.num.2. 213
Legitima minui non poteſt per confeſſionem debiti, neque per legata pia, ibid.nu.4. eod.
Legitima debetur ſine onere, & ideo ſemper excipitur ab vniuerſali fideicommiſſo, ibidem num.7. eod.
Et ab ea reijcitur etiam onus reciprocè ſubſtitutionis, ibidem, num.2.
Legitima eſt quota bonorum, ibid.nu.11. 214
Et ideo debetur in ſingulis corporibus, & temporis augmentum cadit in beneficium filij, num.12.& ſeq. eod.
Legitima ſi filio relinquatur in pecunia, an poſſint filij petere eam in ſingulis corporibus hereditarijs, in eod.cap.nu.14.& ſeq. eod.
Legitima an debeatur inſpectis facultatibus tempore mortis, ita vt nō augeatur, nec diminuatur per incrementum, aut decrementum poſtea ſuperueniens, ibid.nu.16.& ſeq. eod.
Legitima an ſit aſſignanda filio, cum cautione, ſi in hæreditate adſunt onera indeciſa, ibid.nu. 19. eod.
Legitima an debeatur filio viuente patre, ibidem num.20.& ſeq. eod.

Et quid ſi pater ſit diſſipator, nu.22. eod.
Legitima filij quanta ſit, quando pro aliquo delicto publicantur bona paterna, ibid. num. 30. eod.
Et quanta ſit legitima debita patri, nu.31. eod.
Et quanta ſit legitima fratri, quando eſt inſtituta turpis perſona, num.32. 183
Legitima matris quanta ſit, & ſi in ea mater non ſit titulo inſtitutionis honorata, an teſtamentum ſit nullum, p.2.c.4.nu. 33. cum plur. ſeq. vſque ad nu.46. 215
Legitima an & quando debeatur filijs illegitimis in bonis parentum, p.2.c.4.num.46.vſque ad 54. 217
Et quid ſi filij ſint legitimati per reſcriptum Principis, nu.101. & ſeq. eod.
Legitima an per ſtatutum poſſit tolli, vel minui, p.2.c.4.num.141. 228
Legitima, & trebellianica an poſſit excedere medietatem hæreditatis, p.2.c.4.nu.145.ibid.
Legitima debetur filijs vna cum fructibus, p.2.c. 4.num.175. 231
Legitimæ ſupplementum filius petere poteſt, non obſtante acceptatione legati, cum prohibitione de vlterius non petendo, par.2.cap.4. num.5. 213
Eique renunciatum non cenſetur per generalē quietationem factam hæredi, nu.6. Præterquā ſi verba eſſent adeo ampla, vt vim expreſſę renunciationis obtinerent, num.7. eod.
Legitimæ in liquidatione an computetur valor feudi, p.2.c.4.nu.152.& 158. 229
Et an computentur donata in vita per patrem, num.157. eod.
Legitimæ filij, quæ debeant imputari, p.2.cap.4. num.148. eod.
Et imputantur expenſæ rogatæ pro Epiſcopatu, ſeu Doctoratu, num. 149. eod.
Et quid ſi pater emat aliquod officium pro filio durante eius vita, num.150. eod.
Legitima filij an computetur id, in quo pater ſe cum eo obligauit pro augmento dotis, ſeu antefato, p.2.c.4.num. 156. 229
Et an legitimę imputentur donata filio pro clericatu, aut matrimonio, nu.157. eod.
Legitimæ petitio præſcribitur annis triginta, p. 2.c 4.num.176. 231
Et iddem eſt in iure adeundi, vel immiſcendi, num.178. eod.
Sed legitimæ ſupplemētum præſcribitur quinquennio, nu.177. eod.
Et iddem eſt in iure querelandi teſtamentum inofficioſum, num.179. eod.
Legitimam an filius amittat ob non confectionē inuentarij, p.2.c.4.nu. 159. 230
Legitimam filius non capit tanquam lucrum, ſed vti rem debitam, p.1.c.2.num.53. 25
Legitimatio infantis an valeat ſine eius conſenſu, p.1.c.1.nu.4. 4
Legitimatio per ſubſequens matrimonium, ad hoc, vt valida ſit, opus eſt, quod plura requiſita concurrant, quæ numerantur ex num. 68. vſque ad num.101.p.2.c.4. 187
Legitimatio per ſubſequens matrimonium, an porrigatur ad nepotes ex filio præmortuo, p. 2.c.4.nu.91.& nu.124. 221. & 225
Et quid in legitimatione per reſcriptum Principis, nu.123. eod.
Legitimatio per reſcriptum an fieri poſſit poſt patris obitum, p.2.c.4.nu. 119.& ſeq. 224
Et an præiudicet ſubſtitutis, & alijs, quibus per mortem patris erat ius quæſitum.num.22. & 126. eod.
Et an Princeps poſſit legitimare nepotem ex filio præmortuo ſpurio, nu.123. eod.
Legitimatio fit per Religionis ingreſſum, p.2.c. 4.num.125. 225
Legitimatio limitata, vt non poſſit filius ſuccedere niſi in eo, quod patri placuerit, an ſit vera legitimatio, vel potius diſpenſatio, p.2.c.4.nu. 131.cum plur.ſeq.vſque ad num.141. eod.
Legitimationis reſcriptum omni debet ſurreptionis vitio carere, p.2.c.4.nu. 107. 223
Et ideo debet fieri mentio de legitima prole, ſi extat, num.108. eod.
Ac etiam de agnatis, quibus erit deferenda ſucceſſio, num.120. eod.
Et vxoris quoque mentio facienda eſt, n.111.eo.
Et eſt exprimendum, an filius ſit naturalis tantum, vel ſpurius, aut inceſtuoſus, nu.116. eod.
Sed an citādi ſint legitimi ſucceſſores, & agnati, vide nu.112. eod.
Et an ſufficiat exprimere ſpurietatem in genere, num.117. eod.
Legitimatio maioris non valet ſine eius conſenſu, p.1.c.1.num.4. 4
Legitimatus per ſubſequens matrimonium æquiparatur legitimè natis, p.2.c.4.nu.54. 218
Et dicitur verè legitimus, nu.55. eod.
Et excludit fœminas à ſucceſſione, vbi viget ſtatutum, quod maſculi fœminis præferantur, num.56. eod.
Nam legitimatio fingit coitum ab initio licitum, nu.57. 185
Legitimatus per ſubſequens matrimonium an excludat ſubſtitutum, p.2.c.4. num. 59.& ſeq. vſque ad 63. ibid.
Legitimatus per ſubſequens matrimonium promoueri poteſt ad ſacros ordines abſque diſpēſatione, p.2.c.4.nu.58. eod.
Legitimatus per ſubſequens matrimonium an ſuccedat in feudo, & emphyteuſi, p.2.c. 4. nu. 63.& ſeq.
Et quid in feudis dignitatum, num.65. eod.

Et an præferatur ſecundogenito ante eius legitimationem,nu.66. & ſeq. eod.
Legitimatus per reſcriptum Principis an debeat hæres inſtitui ſicut legitimus,p.2.c.4.nu.101. cum plur. ſeqq. 222
Legitimatus ex reſcripto cum clauſula citra præiudicium venientium ab inteſtato, quomodo ſuccedat,p.2.c.4.num.114. & ſeq.
Legitimatus per reſcriptum an admittatur ad Sedile nobilium, p.2.c.4.nu.127. 225
Et an poſſit eſſe de Collegio, num.128. eod.
Legitimatus per reſcriptum, an & quādo poſsit ſuccedere in feudis, p.2.c.4.nu.129.
Legitimati cōſenſus an ſit neceſſarius ad hoc,vt valida ſit legitimatio, par.2. cap.4. num.95. & 97. 222
Et an ſufficiat ratificatio filij poſt patris obitū, num.96. & 100. eod.
Et quid ſi legitimatus ſit infans, num. 98. & ſeq. eod.
Legitimari an poſſint à Principe infantes, & nondum nati, p.2.c.4.nu.124. 225
Leno propriè maritus dicitur, quando turpem quæſtum accipit ex meretricio vxoris, par.2. cap.10.nu.12. & ſeq. 355
Leno quis propriè dicatur,ibid.num.14. eod.
Leno tentans mulieris pudicitiam, ſi non ſequitur effectus,mitius punitur, ibid.nu.21. eod.
Lenones filiarum quomodo puniantur, par.2. cap.10. num.1. & ſeq. 354
Et quomodo puniantur Nutrices,quæ eas corrumpi faciunt,num.16. eod.
Lenones puerorum quomodo puniantur, ibid. num.17. eod.
Lenocinij cognitio ad ſolam Magnam Curiam pertinet, p.2.c.10. num.5.
Lenocinij crimen valdè deteſtabile eſt in marito ibid. num.8. eod.
Et ex quibus præſumatur maritus leno, nu.9. & ſeq. eod.
Et quomodo tollatur hæc præſūptio,n.11. eo.
Lenocinij complices, & fautores quomodo puniantur,& quid ſi locant domum, in qua lenocinium exercetur, par.2. cap.10. num.18. & 19. 355
Lenocinij crimen an excuſet minor ætas, ibid. num.22. eod.
Lenocinij pœnam an incurrat, qui illud committit per vnicum actum ſine quæſtu, ibidem num.23. eod.
Et quid in marito,num.24.& ſeq. 306
Læſæ maieſtatis crimen pluribus modis incurritur,par. 4. cap. 5.num.12. 470
Sed quædam crimina ſunt in primo, quædam in ſecundo capite, nu.13. eod.
Læſio enormiſſima an faciat ceſſare remedium l.ſecundæ,C.de reſcinden.vend. ſi ei fuit ſpecificè renunciatum cum iuramento, par.1. c.8.nu.47. 128
Læſio ex parte emptoris quomodo conſideretur, & an excludatur per ratificationem ſequutā, ibid. num.48. eod.
Et quid ſi plures res ſint ſimul venditæ, & in vna ſit deceptio, an competat remedium reſciſſorium, num.61. eod.
Læſio infra dimidiam iuſti pretij, an ſufficiat ad finem,vt Eccleſia reſtituatur in integrum, ibid. nu. 49.
Læſio an conſideretur in contractu donationis, p.1.c.8. num.56.
Et an conſideretur in fideiuſſione,nu.57. eod.
Lex noua diſponens in vno ex caſibus,æquiparatio habet locum in alijs,par.1.c.4.nu.89. 60
Lex ciuilis puniens inordinatū modum contrahendi matrimonium non impedit eius libertatem, p.2.c.5.nu.30 286
Libri tutoris,& aliorum adminiſtratorum,quæ debeant ſpecificè continere,p.3.c.9.nu.3.416
Libertas dari nequit ſeruo à teſtatore poſt eius mortem,niſi rogando hæredem,quod ſeruum manumittat, par.2. cap.8. num.2. 323
Libertus denegans alimenta eius patrono, in ſeruitutem reuocatur,p.2.c.3. nu. 61. 202
Libros edere extra locum adminiſtrationis, nemo tenetur, par.2.cap.2.nu.109. 194
Libros a patre emptos,an teneatur filius cū alijs fratribus conferre? p.2.c.3.num.18. 197
Linea eſt nomen collectiuum plurium perſonarum ab eodem ſtipite deſcendentium gradus continens, & numeros diſtinguens, p.4.c.9. num.51. 521
Et comprehēdit tàm maſculos, quàm fœminas ab eiſdem deſcendentes,num.52. eod.
Linea multipliciter accipitur,& comprehendit tàm maſculos,quàm fœminas, p.4.c.9.nu.63. & ſeq. 522
Et ſub diuiditur in maſculinam, & fœmininam, num 66. eod.
Linea paterna, ſeu Auita dupliciter conſideratur,ſcilicet effectiuè, & contentiuè, p.4.c 9. num.72. 524
Et in odioſis accipitur in ſtrictiori ſignificatu, ſcilicèt effectiuè, ita vt deſcendentes tantum comprehendant, in fauorabilibus vero accipitur contentiuè in largiori ſignificatu, nu.73. & ſeq.
Lis inter patrem,& filium in poteſtate eſſe non poteſt, par.4 cap.10.num.32. 530
Quę concluſio pluribus modis limitatur,nu.33 cum plur. ſeqq. eod.
Literarum cambij exequutio an impediatur per exceptionem non numeratæ pecuniæ,par. 1. cap.8.num.65.cum plur. ſeqq. 129
Literis cambij acceptatis, an ſcribens liberetur,

par.1.cap.8.num.71.& ſeq. eod.

Literis cambij amiſſis antequam præſententur, an detur repetitio pecuniæ contra ſcribentē, ibidem nu.74.& ſeq. eod.

Adde Catell.Cott.in memor.in ver.cambij liras,& in ver.Mercator fecit mihi literas.

Literas cambij acceptans tenetur tanquam fideiuſſor,p.1.c.8.nu.70. 129

Literæ cambij an verificentur per teſtes dicentes habere notam manuum, & examinatos parte non citata? & quid ſi non ſit ſubſcriptio notarij? eodem cap. 8. num. 72. fol. 130.

Literas miſſiuas acceptans, an cenſeatur fateri omnia in eis contenta? eod. cap.8. nu.73.

Litigioſæ rei ſi ſit alienatio abſque noua tela iudicij ſit exequutio contra poſſeſſorem, par.1. cap.8. num. 217. 146

Fallit tamen ſi alienatio ſit in perſonam Eccleſiaſticam, eod.num.217.

Locator ob ſuperuenientem neceſſitatem expellere poteſt inquilinum, ſi indiget re locata pro vſu proprio, par. 4. cap.6. nu.1. fol.480.

Et iddem eſt ſi ea indiget pro vſu filij, patris, aut matris, num.2. eod.

Qualis autem debet eſſe neceſſitas vſus proprij, vide num.8.

Et eadem ratione conductor ex noua cauſa ſuperueniente poteſt recedere a conductione, num.23. eod.

Limitatur autem hæc concluſio,quod non procedit in locatione prædij ruſtici,nu.3. eod.

Locator an poſſit cōductorem expellere pro vſu proprio,quãdo cum iuramento promiſit eum non expellere, par.4.c.6.num.10.& ſeq. 482

Locator an poſſit inquilinum expellere pro vſu proprio, quando pro obſeruantia contractus appoſita eſt ſpecialis hypotheca rei locatę, ibidem nu.13.& ſeq. vſq; ad nu.17. eod.

Locator an poſſit inquilinum expellere pro vſu proprio,quando poſt ſuperuenientem nouam neceſſitatem recepit penſionem rei locatę,ibidem num. 17. & ſeq. eod.

Locator nō poteſt expellere inquilinum pro vſu proprio ſi eſt ſcholaris, etiam ob nouam neceſſitatem ſuperuenientem,ibid.nu.22 eod

Locator tenetur manutenere cōductorem in pacifica poſſeſſione rei locatæ,& patientiam prę ſtare, alioquin agere non poteſt ex eo contractu,niſi ſit huic exceptioni renunciatum, p.4. c.6.nu.4.& ſeq. 481

Locator tenetur habitationem vacuam tradere in tempore promiſſo,aliàs inquilino licebit à locatione recedere, ibid.nu.6. eod.

Locator non poteſt cogere colonum inuitum ad perſeuerandum in conductione, par.4.cap.6. num.28. 483

Locator an teneatur finito anno relocare pro eodem pretio eidem conductori, ibidem num. 33. eod.

Locator tenetur facere expenſas neceſſarias pro refectione rei conductæ, p.4.c.6.nu.45. 486

Locator pro tacita hypotheca quam habet ſuper bonis inuectis,& illatis, au præferatur creditoribus anterioribus, par.4.cap.6.num.68.& ſeq. 489

Locatori licet à locatione recedere, quando res locata indiget refectione, quando conductor malè verſatur in re conducta ob non ſolutam penſionem in tempore, par.4. c. 6. num.42. cum ſeq.

Locatio ad tēpus efficitur perpetua, ſi induſtria coloni fundus ſterilis efficiatur fructuoſus, p.4.c.6.nu.59.& ſeq. 488

Locatori an cōputat ius exequutiuum ſuper bonis diſtractis penes tertium? & quid in bonis inuectis per ſub conductorem? ibidem nu.70. fol.491.

Ludi prohibiti qui ſunt, & qui permiſſi, par.j. c.3. nu.30.fol.34.& c.6.nu.91.& ſeq. 90

Ludi qui pendent ab aliquo futuræ conditionis euentu, qui vulgariter nuncupantur ſcommeſſe, an & quando ſint permiſſi, par.1.c.6. num.93. 100

Ludum domi tenens,ſi verberetur, vel furtum patiatur, nullam habet actionem, & ſi occiditur,pęna eſt arbitraria,ibid.nu.95.& ſeq.eod.

M

MAior pars vaſſallorum ſi alienationi conſentiat,alijs diſſentionibus non præiudicat, p.j.c.1. nu.38. 7

Maritus poteſt rem dotalem nulliter alienatam nomine vxoris vendicare, p.j.c.2.nu.39. 22

Maritus poteſt impunè vxorem, & adulterum ſimul deprehenſos occidere, p.j.c.5.num.29. & ſeq. 71

Sed quid ſi non poteſt eos in fraganti deprehendere, vide nu.35. & 36.

Maritus ſi minatus ſit vxorem de adulterio ſuſpectã occidere, Iudex debet eam in tuto ponere, donec præſtetur cautio de non offendendo, ibid. nu.37. eod.

Maritus propter vxoris adulteriũ lucratur dotem, donationem propter nuptias,& bona parafrenalia,par.1.c.5.nu.50.& ſeq. vbi pluribus modis hæc concluſio declaratur. 74

Maritus occidens vxorem adulteram non lucratur dotem, ibid.num.53. eod.

Maritus occidens vxorem innocentem, vt parricida punitur,& omni lucro dotis priuatur, par.1.cap.5.nu.74. 76

Quæ concluſio dupliciter ampliatur, num.75. & ſeq. eod.

Matitus non tenetur vxorem infirmam alere, niſi

Digitized by Google

niſi iuxta facultatem,& fructus dotis, p.j.c.5. num.77. eod.

Et ſi quid vltra erogauit, & eſt inops, poteſt retinere tempore reſtitutionis dotis,num.78. eodem.

Maritus non tenetur alere vxorem ſine dote, & poteſt eam expellere,ibid.num.79. eod.

Et ſi per decennium eam aluit,præſumitur dotem recepiſſe, num. 80. eod.

Et ſi non petijt dotis intereſſe dum vixit,cenſetur illud remiſiſſe,num.81. eod.

Maritus interficiens vxorem innocentem, tenetur eius hęredibus ſoluere antefatum, p.j.c.5. num.84.cum plur. ſeqq. 77

Et refertur tenor ſententiæ latæ in Collaterali Conſilio, num.115. 74

Maritus ſua culpa diuertens ab vxore, ammittit dotem,& donationem propter nuptias,par.j. cap.5.num.87. 78

Et iddem eſt, ſi vxori ægrotanti alimenta non præſtat, num.89. eod.

Maritus,& vxor ſunt correlatiua,& diſpoſitum in vno,cenſetur diſpoſitum in alio,etiam in correctorijs,& pœnalibus,par.j.cap.5.nu.90. & ſeq.

Maritus accuſans vxorem de adulterio, & non probans, tenetur dotem vxori reſtituere, & donationem propter nuptias, ibidem nu.92. 93. & ſeq. eod.

Maritus an induatur radijs vxoris, par.2.cap.1. num.53. 173

Et plenius par.4.c.2. num.32. 445

Maritus habet priuilegium ne conueniatur, niſi in quantum facere poteſt, non obſtante eius renunciatione cum iuramento, par.2.cap.9. num.26. 338

Quo caſu an ei relinquenda ſint alimenta neceſſaria tantum, vel etiam vnde poſſit viuere cum tota familia,& quid ſi poteſt victum quęrere ex proprio artificio, vide nu.30. eod.

An autē gaudeat hoc beneficio quando conuenitur pro reſtitutione dotis ob eius inopiam conſtante matrimonio? & quid ſi ſoluto matrimonio conuenitur pro reſtitutione fundi dotalis? ibid.num.28. 338

Maritus poteſt vxorem modicè verberare,par.3. cap.4.nu.20.& 27. 390

Quod Iudicis arbitrio relinquitur, num.28. eodem.

Marito non licet proprium patrem cum eius vxore adulterantem occidere, par.j.cap.5. num.31. 71

Marito retinenti concubinam vxor petere poteſt thori ſeparationem, ibid.nu.55.

Maritus poteſt vxorem expellere, ſi dos promiſſa ſoluta non fuit, par.2. cap.7.nu.67. 317

Maſculi deſcendentes ex fœminis an admittantur ad fideicommiſſum,in quo vocati ſunt maſculi, par.4.cap.9. num.29.& ſeq. 519

Et an in feudorum ſucceſſione à quo de iure communi excluduntur fœminę,admittuntur filij maſculi ab eis geniti, num.31. & ſeq. eodem.

Maſculi ex fœmina à teſtatore deſcendente ſunt de linea teſtatoris, par.4. cap.9. num.68. fol.523.

Mater an poſſit vendere filium ob famis neceſſitatem, par.j.cap.j.num.12. 4

Mater an poſſit obligare filium ad ſeruiendum, ibidem num.23. 5

Mater quæ vigore pupillaris ſubſtitutionis filio ſucceſſit, ſi ad ſecundas nuptias tranſeat, an teneatur illa bona reſeruare filijs primi matrimonij? par.j. cap.9. num.14. 151

Mater an poſſit cogi ad deponendum cum iuramento, ex cuius ſemine filius ſit generatus, par.2.cap.2. num.51. 189

Mater infra triennium tenetur lactare filium, p.2.c.3.nu.49. 201

Sed pluribus modis limitatur, & declaratur vſque ad num.53. eod.

Mater non tenetur habitare cum filio habente vxorem rixoſam,p.2.cap.3.nu.87. 204

Mater an priuetur legitima filij per expreſſam pupillarem, par.j.cap.9.nu.15. 151

Matri viduæ competit ius querelandi, & forum eligendi pro iniuria facta filio, par.j.cap.10. num.16. 160

Mater ſi pro filia dotem ſoluit,eam repetit à viro actione negotiorum geſtorum,par.2.cap.6 num.32. 303

Mater an intercedere poſſit pro filio ex cauſa dotis,& antefati? ibid.num.34.

Mater filij debitrix ex cauſa adminiſtratę tutelę an gaudeat beneficio ne conueniatur vltra quam facere poteſt? par. 2. cap.9. num. 16. fol.336.

Mater excuſatur à pœna lenocinij,quę ob famis neceſſitatem permittit filiam carnaliter cognoſci, par.2. cap.10. num.6. 354

Mater quæ filiæ ſpontè ſe proſtituenti conſenſit ſine quæſtu punitur arbitrariè, ibidem num.7. eod.

Mater an poſſit ſe obligare pro liberando filio carcerato, par. 3. cap. 5. num. 14. & ſeq. fol.395.

Mater, & Auia præferuntur omnibus tutoribus legitimis,& datiuis,ſed non teſtamentarijs, par. 3.cap.10.num.2. 425

Et etiam in baliatu prçferuntur omnibus agnatis, num.9. eod.

Mater, & Auia ſi vigore ſtatuti eſſent excluſæ à ſucceſſione filiorum, & nepotum, non tamen cenſentur excluſę ab eorum tutela, par. 3. cap.10.

cap.10. num.3. & 4. eod.
Secus autem eſt in alijs tutoribus legitimis, num.5. eod.
Mater in tutela præfertur Auiæ maternæ,par.3. cap.10.num.6. 425
Sed an præferatur Auo paterno, in caſu, quo Auus non haberet nepotem in poteſtate, vide num.7. eod.
Et an Auus maternus præferatur patruo, tam in ſucceſſione,quam in tutela, num.8. eod.
Mater tutrix filiorum, ſi vult ſua iura proſequi pro recuperatione ſui crediti, quæ practica ſeruanda ſit, remiſſiuè, par. 3. cap.10. num.21. 427
Mater prohiberi non poteſt, quod filiorum tutrix non ſit, niſi pater alium tutorem teſtamentarium relinquat, ibidem num. 10. 426
Mater, & Auia tenentur infra quadrimeſtre tutelæ onus ſuſcipere, ibidem num. 11. & ſeq. eod.
Mater ante ſuſceptam filiorum tutelam renunciare debet ſecundis nuptijs, Velleiano, & omni legum auxilio, alioquin tutela ſuſcepta eſt ipſo iure nulla, ibidem num.13. 426
Quę non conualidatur,ſi huiuſmodi renunciatio fiat die ſequenti, num.14. eod.
Sed an hæc renunciatio requiratur, quando mater eſt tutrix teſtamentaria, vide num.15. eodem.
Mater,& Auia tenentur præſtare cautionem de bene adminiſtrando, & rationem reddendo cum reliquorum reſtitutione, par. 3. cap.10. num.16. 426
Sed ſi fideiuſſorem non habet, admittitur ad iuratoriam cautionem, num.18. eod.
Mater etiam ſi pupilli debitrix ſit, ad eius tutelã admittitur,ibid. num.21. eod.
Mater tranſeundo ad ſecundas nuptias ſtatim priuatur filiorum tutela,etiam ſi ſit teſtamentaria, ibidem num.22. 427
Et idem eſt ſi luxurioſè viuat, num.23. eod.
Secus autem eſt in patre,qui non prohibetur eſſe tutor filiorum primi matrimonij emancipatorum,num.30. eod.
Mater ſecundo nubens ſi nominat tutorem idoneum eius filijs, Iudex tenetur præuia inquiſitione eum confirmare,ibid.nu.24. 427
Et idem eſt ſi nominat proprium fratrem, vel vitricum,num.25. eod.
Mater,quæ ob tranſitum ad ſecunda vota amiſit filiorum tutelam, an viro mortuo illam recuperet, ibid.num.31. 429
Et quid ſi declarauit coram Iudice velle nubere,& poſtea pęnituit,an priuetur tutela, ibid. num.32. eod.
Mater ſecundo nubens, ſi infra annum negligit petere tutorem datiuum filijs pupillis,eorum ſucceſſione priuatur, ſi in pupillari ætate decedant, ibid. num. 33. eod.
Quæ concluſio pluribus modis limitatur, & declaratur,nu.34.& ſeq. vſque ad 39. eod.
Mater ſecundo nubens ſi tutelæ rationem non reddit etiam bona ſecundi viri, cenſetur tacitè hypothecata, par.3. cap.10.num.41. 428
Sed hoc intelligitur,quando mater legitimè ſuſcepit filiorum tutelam, ſecus ſi in ea de facto ſe ingeſſit, num.42. eod.
Mater an poſſit filijs tutorem relinquere? par.3. c.10. num.65. 431
Mater an tranſmittat hęreditatem filij non aditam, par.4.c.1.nu.42. 438
Matri competit ius querelandi de morte filij, par.2.c.j.num.56. 173
Sed an pręferatur Auo paterno, vide num.59. eodem.
Et ſi fortè repellitur à ſucceſſione filij, ex quo tranſiuit ad ſecunda vota non petito filijs tutore infra annum, an admittatur ad querelandum, num.58. eod.
Matre tranſeunte ad ſecundas nuptias, an eius filij ſint amplius penes eam educandi, par.3. c.10.nu.26. 427
Et an aliquando circa filiorum educationem liceat a voluntate teſtatoris recedere, nu.27. & ſeq. eod.
Et ſi adultus petat educari penes matrem,ſibiq; dari in curatorem vitricum,an Iudex teneatur aſſentire, num.29. eod.
Matre excluſa à filiorum ſucceſſione ob negligentiam in petendo eis tutorem,ſi proximiores ſint etiam negligentes, an ipſi quoque eadem pœna puniantur, p.3.c.10. nu.39. 428
Et quid ſi mater non petijt curatorem filio prodigo, vel furioſo, num.40. eod.
Matrimonium cum ea, quę fuerat prius cognita per adulterium,an validum ſit,vt filij antea ſuſcepti legitimentur, p.2.cap.4.num.92. & ſeq. 221
Matrimonium an ſit nullum,ſi factum ſit omiſſis ſolitis denunciationibus,ibid.num.82. 188
Matrimonium nullum, ſi ex Papæ diſpenſatione confirmetur, an ſoboles ſuſcepta legitimetur, ibidem.num.84. eod.
Matrimonium clandeſtinum filia contrahens ſine patris conſenſu,etiam cum viro digno,& æquali ex lege Hiſpaniarum exhęredari poteſt, par.2 c.5.nu.46. 289
Quę lex valida eſt, nam Iuri Canonico non repugnat,ſed illud adiuuat,num.46.& ſeq. eod.
Similis eſt lex in hoc Regno,num.49. eod.
Quæ pęna an locum habeat, quando matrimonium clandeſtinum nulliter contrahitur ſine Parocho,& teſtibus, vel etiã quando ſolæ denunciationes deficiũt,nu.56.cũ plur.ſeqq. eo.

Matri-

Matrimoniũ dupliciter dicitur clandeſtinè contractum, p.2.c.5.nu.50.& 54. 289
Matrimonium contractum coram Sacerdote rurali non valet, ibid.num.52. eod.
Et quid ſi contrahitur coram proprio Parocho extra eius diœceſim, num.53. eod.
Matrimonium contractum coram Parocho, & teſtibus ſine legitimis denunciationibus, an valeat, p.2.c.5.num.55. eod.
Matrimonium nulliter contrahens cum conſanguineo exhæredari poteſt,ibid.num.58. 290
Matrimonium vi,aut metu contractum eſt ipſo iure nullum, p.3.c.2.nu.1. 374
Et idem eſt ſi contrahitur ob metum illatum in perſonam filij,vel è contra, nu.2.& ſeq. eod.
Nec obligatur iuramento ſuper eo præſtito,cũ deficiat libertas conſenſus,num.4. eod.
Matrimonium metu contractum, licet de iure communi ex ſubſequenti copula, & libero cõſenſu conualidatur, debent tamen accedere omnes ſolemnitates per Sacrum Concilium Tridentinum requiſitæ,ibid.nu.45. eod.
Matrimonium requirit conſenſum purum, & abſq; conditione ſuſpenſiua contra eius ſubſtantiam, p.3. c.2.num.46. 382
Matrimonium an valeat,ſi quis dicat, accipiam te in vxorem,ſi te virginem inuenero,ibidem num.47. eod.
Matrimonium contractum in articulo mortis, vel à ſene decrepito,an legitimentur filij ante ſuſcepti, par.2.c.4.nu.89.& ſeq. 204
Matrimonia debent eſſe libera ab omni coactione,& pœna, & valent ſine patris conſenſu, par.2.c 5.nu.19. 285
Sed ſaltim de hõneſtate, etiam de iure canonico commendatur,quod filia nubat de conſenſu patris, num.20. eod.
Alioquin valdè pater offenditur, nu.24. eod.
Matrimoniorum libertas non impeditur per exhæredationis pœnam indictam filijsfam. nubentibus ſine paterno conſenſu, par.2.cap.5. num.28. & ſeq. vſque ad num.34. eod.
Medici an habeant dignitatem, par.2. cap.5. num.85. 292
Et quid in eorum filijs, num.86. eod.
Medici præbentes cauſam abortus ob tuendam mulieris valetudinem an puniantur? par. 4. cap. 10.num.42. 531
Mercatores an teneantur ſoluere collectas pro mercibus,& induſtria, par.4.cap.4.num.43. fol.467.
Mercatura non connumeratur inter artes viles, par.4.cap.2.num.44. 446
Et quid ſi quis vẽdat triticum,aut vinum proprium, num.45. eod.
Et quid ſi perſonaliter non aſſiſtat, ſed mercaturam exerceri faciat per alium, nu.46. eod.
Meretrix eſt ea,quæ multis ſe proſtituit, par.2. cap.10. num.27. 358
Et ex multis præſumptionibus mulieris impudicitia probatur,num.28. eod.
Et etiam per eoſdem,qui cum ea rẽ habuerunt, num.30. eod.
Meretrix pro debito carcerari poteſt, p.2.c.10. nu.34. eod.
Fallit autem in meretrice coniugata, num.35. eodem.
Meretrix habitans in propria domo, an poſſit à vicinis expelli, p.2. c.10. num.38. 358
Meretrix an licitè accipiat ſuæ turpitudinis quæſtum, ibidem num.39. eod.
Et an meretrici luxurioſè viuẽti ad inſtar prodigi bonis interdici, & curator dari poſſit? ibid. num.39. 359
Meretrices expelli poſſunt à vicinia, in qua habitant perſonæ honeſtæ,quod ex gratia Neapolitanis conceſſa fuit extẽſum ad ſcholares, & exteros habitantes ſine mulieribus, par.2. cap.10. num.36. 358
Limitatur autem in meretrice coniugata habitante vna cum viro, preterquam ſi quæſtum publicum faceret,& haberet virum lenonem, num.37. eod.
Merita an debeant eſſe æquiualentia ad hoc, vt dicatur remuneratoria donatio, par.1.cap.1. num.54. 8
Et quid in Principe, num.55. eod.
Et an de eis credatur Principis aſſertioni, num.56. eod.
Meritorum aſſertio an ſufficiat in donatione inter perſonas prohibitas,par.1.cap.4.num.42. & ſeq. & 46. cum plur. ſeqq. 54
Merita filij qualia eſſe debeant, vt donatio facta à patre ſuſtineatur, par.1.cap.4. num.50.& ſeq. 55
Metus reuerentialis an dirimat matrimonium iam contractum, par.3.c.2.num.37. 381
Metus ex quibus coniecturis probetur, ibidem num.38. eod.
Et ex quibus præſumatur purgatus, num.44. eodem.
Metus licet actu non inferatur, an ſufficiat, ſi adſit potentia coactionis, ibid.num.39. eod.
Et quid ſi metum paſſus cauſam dedit coactioni, num.40. & ſeq. eod.
Metus reuerentialis conſideratur etiam reſpectu fratris maioris,matris,ſoceri,& patrui, ibid. num.37. eod.
Metus reuerentialis an ſufficiat ad annullandum profeſſionem religionis, par.3. cap.2.nu.50. fol.382.
Miles habet beneficium ne conueniatur, niſi in quantum facere poteſt, cui beneficio an renunciare poſſit, par. 2. cap.9. nu. 37.& ſeq. fol.340.
Et

Digitized by Google

Et de quibus militibus intelligatur, num. 39. eodem.
Miles effectus poſt delictum, an ſit iudicandus ab Auditore Militum, an à Iudice ordinario, par. 3. cap. 3. num. 25. 386
Miles an gaudeat priuilegijs militaribus tempore pacis, ibid. nu. 26. eod.
Miles non poteſt ſuis priuilegijs renunciare, ibid. num. 27. eod.
Miles non obediens ſuperiori, etiam ſi res bene ſucceſſit, capite punitur, p. 3. cap. 3. num. 32.
Et idem eſt in Duce belli, qui pecuniam accipit ob militem legendum, mittendumve, num. 33. eod.
Militi vel ſcholari mortuo in partibus longinquis, & certum hęredem non habenti, an ſuccedat fiſcus, vel Eccleſia, par. 2. cap. 1. num. 75. 174
Militi parcendum eſt, qui transfugit, & poſtea multos latrones deprehendit, vel alios transfugos demonſtrauit, par. 4 cap. 3. nu. 2. 453
Milites, qui dicuntur interteniti ſunt nobiles, & ſtipendia eis debentur, etiam pro tempore, quo ſunt carcerati, aut aliter impediti, ſecus autem eſt in alijs ſtipendiarijs, par. 3. cap. 3. num. 24. 386
Milites noſtri temporis an gaudeant priuilegijs militaribus, ibid. nu. 35.
Milites quales eſſe debeant, & quæ ſint eorum priuilegia, ibid. nu. 43. eod.
Militum ſtipendia non ſunt alieno ære obnoxia niſi in ſubſidium, ibid. nu. 20.
Nam militi, & clerico relinquendum eſt, vt victus non deſit, num. 21. eod.
Et idem eſt quoad arma, & in ſcholari quoad libros, num. 22. eod.
Eadem quoque concluſio procedit in interteníto, num. 23. eod.
Militum Capitaneus ſi occaſione tranſiti aliquid ab Vniuerſitatibus extorquet, in duplum punitur, ibid. num. 34.
Militibus quęrentibus hoſpitia illicita, aut alimenta licet reſiſtere, ibid. nu. 29. eod.
Nam nihil aliud habere debent, niſi ſolam hoſpitationem, nec aliud etiam à ſpontè dantibus recipere poſſunt, num. 30. eod.
Sed aliquibus modis limitatur, & declaratur, num. 31. eod.
Militia an ſit dignitas, & an milites deputati ad cuſtodiam Principis gaudeant priuilegijs militaribus, ibid. num. 36. eod.
Minor an aduerſus inuentarium non legitimè confectum reſtituatur, par. 1. cap. 2. num. 72. fol. 27.
Minor ſi adiuit hęreditatem ſimpliciter, an effectus maior reſtituatur ad conficiendum inuentarium, ibid. nu. 73. eod.
Minor fideiubens an reſtituatur in integrum, par. 1. c. 8. num. 58. 128
Et an reſtituatur aduerſus donationem iuratam, num. 59. eod.
Et an reſtituatur aduerſus immodicam dotem ſorori promiſſam, & an proſit alijs fratribus in ſolidum obligatis, num. 60. eod.
Minor an reſtituatur aduerſus aditionem hęreditatis damnoſæ, & quid ſi omiſit opulentam hęreditatem adire, p. 4. c. 1. nu. 25. 437
Minor ætas de iure communi durat vſque ad vigeſimumquintum annum, & licet per ſtatutum reſtringatur tempus ad decimumoctauũ annũ, nihilominus ius petendi reſtitutionem in integrum, non cenſetur reſtitutum, par. 2. cap. 1. num. 105. 154
Minor ætas reſpectu feudatariorum, qualiter cõſideretur in Regno, ibidem num. 106. eod.
Minor in iudicio ſi conſtituat procuratorem cũ iuramento ſine curatoris auctoritate, an ammittat beneficium reſtitutionis in integrum, ibid. num. 110. 155
Minor vigintiquinque annis ſi alienat bona abſq; ſolemnitatibus pro redimendo à captiuitate aliquo eius coniuncto non reſtituitur, p. 3. cap. 5. num. 20. 396
Et idem eſt ſi alienat pro liberando patre, vel alio coniuncto à carceribus, num. 21. eod.
Minor qui finita tutela petijt curatorem, an teneatur ſub illa cura perſeuerare, quouſq; maior fiat, p. 3. c. 9. nu. 50. 421
Minoris contractus, vt iuramento firmetur, an opus ſit, quod minor aſſerat ſe minorem, & ſcienter renunciet beneficio minoris ętatis, & quod certioretur ſe beneficijs minoribus competentibus, p. 2. c. 1. num. 107. 180
Et quid ſi ſcienter aſſerat ſe adultum, & iuret non contrauenire, num. 108. 155
Minoris contractus cum iuramento an valeat ſine curatoris auctoritate, ibid. nu. 109. eod.
Minor ætas an excuſet ab ordinaria pœna delicti? & quid in delictis carnis, & in crimine ſodomitico? & an opponi poſſit ad impediendam ſententiam forìudicationis? p. 2. c. 10. num. 22. fol. 355. & ſeq.
Miſerabiles perſonæ, quæ gaudent priuilegio electionis fori, multę ſunt, par. 2. cap. 2. nu. 89. cum plur. ſeqq. 192
Mobilium vel immobilium appellatione quę veniant? p. 1. c. 8. nu. 125. verſ. prætereundum autem non eſt. 136
Monacus incapax, ſi deinde auctoritate Pontificia efficiatur Canonicus regularis, an ſit capax ſucceſſionis, p. 1. c. 3. nu. 78. 41
Monacus non dicitur infra annum probationis, ibid. nu. 81. & ſeq. eod.
Monacus ſi decedit ante annum profeſſionis, an ei

Digitized by Google

ei ſuccedat monaſterium,excluſis proximioribus,ibid. num.88 & ſeq. eod.

Monacus ſi Religionem ingreditur,& in ea profeſſionem facit per vim,& metum, an profeſſio facta debeat nulla declarari, & quid ſi ceſſante metu inducta ſit tacita ratificatio,& in qua ætate ſit facienda profeſſio, par.3.cap.2. num.49. 382

Monaco decedẽti poſt profeſſionem factam quis ſuccedat, p.1.c.3.num.92. 42

Monaco interfecto habente patrem, vel filium ſuſceptum ante monacatum, an illis præferatur Abbas in accuſando,& remittendo,par.2. cap.1. num.11. 169

Monaci mendicantes qui dicantur,par.1.cap.3. nu.65.& ſeq. 40

Monaci capaces ſucceſſionum,qui ſunt, ibidem num.71.& ſeq. eod.

Monaci mendicantes, an aliquando poſſunt eſſe capaces relictorum,ibidem num.75.& 76.& ſeq. 38

Monaco non licet Abbatis voluntati reſiſtere, par.1.cap.1.num.19. 5

Monaco ſi aliqua deferatur hæreditas,ſolus Abbas eum repudiare poteſt antequam adita ſit par.3.cap.7.num.26. 407

Monacum inuitum detinens de voluntate Abbatis non incurrit excommunicationem, ibidem num.19.

Monaſterium an præferatur ſubſtituto ſub conditione ſi ſine filijs deceſſerit, par.1. cap.3. num.63. & ſeq. 40

Monaſteria ex bonis ingreſſi tenentur alere eius filios egenos, par.2. cap.3.num.28. 198

Monaſterio incapaci ſi fiat legatum ſtabilium debetur æſtimatio pro ſuſtentatione, par.1. cap.3. num.77. 41

Monaſterium non admittitur ad ſucceſſionem maioratus habentis iuriſdictionem annexam ex perſona monaci,par.1.cap.3.num.61.verſ. ſed limitatur.

Monaſterio ſolutum pro monacatu,decedente puella infra annum probationis an reſtitui debeat, eod. cap.3. num.91.

Monaſterium in iure quærendo poteſt ſibi præiudicare, par.3.cap.7.num.26. 407

Moratoria ob concurſum maioris partis creditorum, in quibus caſibus locum habeat, vel non, par.2.cap.9.num.66.& ſeq. 344

Et vide in verbo *Quinquennalis dilatio*.

Mors non opitulatur ei, qui dedit ei cauſam, par.1.cap.5. num.97. 80

Mulier an reſtituatur in integrum aduerſus inuentarium non legitimè confectum,par.1.c.2. num.71. 27

Mulier,quæ vigore Neapolitanæ conſuetudinis per matrimonium ſui iuris efficitur, mortuo viro in patriam poteſtatem reincidit, par.1. cap.3.num.44. 38

Mulier non reperta in fraganti, ſi confitetur cõmiſiſſe adulterium, an poſſit impunè occidi, par.1.cap.5.num.36. 72

Mulier adultera præſumitur conſcia de morte viri, & ex quo ſciens non reuelauit, tenetur pœna vltimi ſupplicij, & ita fuit iudicatum per M. C. & S.C. ibid. num 42.

Mulier interfecta à marito præſumitur ei ſuperuixiſſe, ibid.num.85. & 98. 69

Mulier excedens vigeſimumquintum annum, ſi viro nubit indigno, exhæredari non poteſt, ſed debet à patre dotari, par.2. cap.5. nu.63. fol.290.

Et iddem eſt ſi peccat in corpus ſuum,nam Patri imputatur, qui tamdiù eam maritare diſtulit, & de iure conſuetudinario Ciuitatis Neapolis, ſufficit excedere decimumſextum annum, eod.num.63.

Fallit autem quando mulier ſeruo ſe copularet, num.65. eod.

Vel quando pater fecit quicquid potuit, vt eam viro digno nuptui traderet, & non inuenit, num.66. eod.

Mulier ſeipſam nuptui tradendo an cenſeatur in dubio eãdem dotem ſecundo viro promittere quam dederat primo, par.2.cap.6.nu.27. fol. 302.

Et an præſumatur dare donationem propter nuptias quam lucrata fuerat a primo viro, num.28. eod.

Mulier ſimpliciter nubens, an præſumatur dare in dotem omnia bona, quæ habet, ibidem num.29. eod.

Et an præſumatur dare nomina debitorum abſque expreſſa ceſſione, num.36. eod.

Mulier ſi propter adulterium detruditur in monaſterium, & habeat filios, cui dos eius applicetur, par.1.cap.5. nu.52. 75

Mulier nobilis nubens viro ignobili amittit nobilitatem, par.4.cap.2. num.37. 446

Mulier,quæ amore capta ſui copiam fecit non dicitur meretrix, par.2 cap.10.nu.31. 358

Et idem eſt,ſi auri copia excecata,carnaliter ſe cognoſci permiſit, num.32. eod.

Mulier adultera non dicitur propriè meretrix, ibidem num.33. eod.

Mulier an poſſit vendere fundum dotalem pro liberando viro à carceribus, vel pro exonerando eius animam, par.3.cap.5. nu.17. & ſeq. 396

Mulier ſecundo nubens amittit proprietatem omnium lucrorum à primo viro peruentorum, cuius proprietas filijs primi matrimonij acquiritur, par.3. cap.10. num.47. fol. 429.

Filijs tamen decedentibus mater acquirit proprietatem pleno iure, num.48. eod.
Et eam lucratur non vt hæres filij, ſed iure proprio, num.49. eod.
Mulier nubens infra annum luctus, an amittat etiam vſumfructum lucrorum à primo viro peruentorum, ibid. num.52. 430
Mulier nubens infra annum luctus, an teneatur reſtituere veſtes lugubres, ibid. num.53. eod.
Et an regulariter mulieri debeantur panni lugubres, & lectum viduale, num.54. eod.
An ſi ſit factum legatum mulieri de pannis nigris, an ea nubente debeat reſtitui, num.55. eodem.
Mulier tranſeundo ad ſecundas, vel tertias nuptias, an priuetur legato relicto à primo viro abſque vlla conditione, ibid. num.58. eod.
Et an amittat ea, quæ habuit à primo viro in recompenſatione iuuentutis, aut pulchritudinis, eod. num.58.
Mulier ſi inhoneſtè viuat, an priuetur ſucceſſione filiorum, ibid. num.59. eod.
Mulier tertio nubens non dicitur caſtè, & honeſtè viuere, præſertim ſi nubit plebeio, ibidem num.61. eod.
Quo caſu priuatur etiam vſufructu relictorum a primo viro, num.62. eod.
Præſertim ſi legatum ſit ſub conditione, ſi caſtè vixerit, num.63. eod.
Mulier poſſidens bona ſui viri, an præſumatur poſſidere tanquam eius hæres, par.4. cap.1. num.29. 437
Mulier non ſuccedit viro in quarta vigore Authen. præterea, C. vnde vir, & vxor, ſi habet patrem diuitem, par. 4. cap. 10. num. 15. fol. 529.
Et idem eſt ſi habes fratrem locupletem, numero 16. eod.
Nam quarta prędicta non debetur mulieri, niſi in caſu magnæ egeſtatis, num.17. eod.
Et ideo non debetur niſi ex aliquo honeſto exercitio viuere poteſt, ibid. num.17. eod.
Sed hoc intelligitur de illis operibus, quę exercere ſolebat viuente viro, num. 18. eod.
Mulieris obligatio vna cum viro ob cauſam dotis, an valeat, par. 2. cap.6. nu. 37. 303
Et an mater poſſit intercedere pro filio ex cauſa dotis, & antefati, num.34. eod.
Mulieri an competat actio pro dote viro promiſſa, par.1. c.4. num.76. 60
Mulieri dotem repetenti, an obijci poſſit exceptio, quod prius reddat rationem tutelæ ſuorum filiorum, par.3. cap.10. num.43. & ſeq. vſque ad num.47. 429
Mulieres honeſtæ an poſſint renunciare priuilegio, ne carcerentur pro debito, par.2. cap.9. num.16. 336
Mulier debitrix ex cauſa tutelari, an carcerari poſſit, eod. num.290.
Munera rerum dotalium à quo ſolui debeant, par.4. cap.4. num.37. 466
Et an vſufructuarius teneatur ad munerum ſolutionem, num.39. eod.
Munerum publicorum exercitium denegatur ei qui vigeſimumquintum annum non attingit, ibid. num.4. 389
Sed ſi filios habent ſinguli anni pro ſingulis liberis remittuntur, num.5. 390
Munerum triplex eſt diſtinctio, ibidem num.36. fol.392.
Munerum realium ſolutio an ſpectet ad poſſeſſorem, vel ad eum cui ſoluitur penſio, ibidem num. 37. eod.

N

Nepos ex filio ſpurio an admittatur ad ſucceſſionem Aui, par.2. cap.1. num.35. 47. & 48. 171
Nepos ex fratre an præferatur patruo illius, de cuius ſucceſſione agitur, p.2. c.1. nu.120. f.181 & par.4. c.9 num.18. 517
Nepotes continentur appellatione filiorum, quando agitur de eorum fauore, par.4. cap.9. num.78. cum plur. ſeqq. 525
Secus vero quando agitur de eorum damno, ibidem num.86. eod.
Neptis ex maſculo an ſub ingrediatur in locum patris, ad finem excludendi amitam à ſucceſſione patrui, ibid. nu.19. & ſeq. 434
Neptis ex filio dicitur de linea maſculina, ſed deſcendentes ab ea ſunt de linea fęminina, ibid. num.67. 438
Nobilis an renunciare poſſit ſuo priuilegio, p.4. cap.2. num.88. 450
Nobili mortuo abſque hæredibus an ſuccedant alij nobiles eiuſdem Sedils, excluſo fiſco, p.2. cap.1. num.75. 174
Nobili poteſt aſſignari palatium, & tota Ciuitas pro carcere, non obſtante ſtatuto, ſeu reſcripto, quod detineatur in carceribus, par.4. cap.2. num.79 & ſeq. 449
Nobilem ſe eſſe prætendens, an lite pendente ſuper nobilitate debeat manuteneri, ibidem num.87. eod.
Nobilem ſi quis ſe declarari contendat, an aduerſus eum ſubminiſtrandæ ſint expenſæ de publica pecunia, ibid. num.89. eod.
Et an ipſemet, qui ſuper nobilitate litem habet teneatur cum cæteris Ciuibus contribuere, num.90. eod.
Nobiles ex priuilegio an ſint verè nobiles, etiam in proprio, & ſtricto ſignificatu, ibidem numero 43. 446
Nobiles aliquãdo ſuſpenduntur ob criminis immanita-

manitatem, ibidem num.64. 448
Nobiles faciendi facultas an competat Sedilibus Ciuitatis Neapolis, ibidem nu.76. 449
Et an probetur nobilitas per deſcriptionem in Sedili, nu.72. eod.
Nobiles pugnare poſſunt cum quocunque in qualibet dignitate conſtituto, ibid.num.85. eodem.
Sed nobilis ad pugnam prouocari poteſt ab ignobili, num.86. eod.
Nobilis in vno loco, non eſt nobilis in alio, p.4. c.2. num.69. ibid.
Nobilis vnius Sedilis non debet habere ſuffragia in alio, par.4. cap. 2. num.69. in fine. ibidem.
Nobilium priuilegium circa pœnam infligendã, extenditur etiam ad populares diuites, & honeſtos, ibid. nu.62. ibid.
Et an in his caſibus leuiores probationes ſufficiunt, num.63. ibid.
Nobilium maior pars an poſſit aggregare ad nobilitatem, contradicente altera parte, ibidem num.71. eod.
Et quid ſi ſunt voces numero pares, & quid ſi quis à nobilibus de regimine ſubrogetur in locum alicuius deficientis, num.72. eod.
Nobilium maior pars an poſſit reuocare decretum factum ab omnibus, quod in aggregationibus ſeruetur certa forma, ibidem num. 73. eodem.
Et an in aggregatione nobilium vocandi ſunt abſentes, num.74. eod.
Et quid ſi fuerint legitimè vocati, & non comparuerunt, num.75. eod.
Nobilium priuilegia multa ſunt, ibidem numero 78. ibid.
Nobilium conſenſus ſemper præfertur, ibidem num 81. & 84. eod.
Et nobiles præferuntur in electionibus officiorum, num.83. eod.
Nobilitas a patre acquiſita ad eius filios deſcendit, par.4.cap.2.num.1. 441
Sed non extenditur vltra pronepotes, licet de conſuetudine tranſeat ad omnes deſcendentes, num.2. eod.
Nobilitas patris non extenditur ad filios illegitimos, ibid. num.9. 443
Nobilitas patris an tranſeat ad filios legitimatos, ibidem num.21. & ſeq. eod.
Nobilitas à patre acquiſita licet deſcendat ad filios, tamen idem non eſt è conuerſo, ibidem num.28. 445
Sed aliquantulum parentes ex filiorum nobilitate cohoneſtantur, num.29. eod.
Nobilitas viri communicatur vxori, ibidem num.33. eod.
Sed mulieris nobilitas obumbratur, ſi nubit viro ignobili, num.35. eod.
Hinc bona alienari prohibita extra nobiles de familia non poſſunt alienari mulieri nuptæ viro ignobili, num.36.& ſeq. 446
Nobilitas pluribus modis acquiritur, ibidem num.39. eod.
Nobilitas an acquiratur per acquiſitionem feudi, ibid. num 40. & ſeq. eod.
Nobilitas an acquiratur per eum, qui fuit ſubrogatus in locum alicuius deficientis in regimine, ibidem num.71. 449
Nobilitas an amittatur, ſi quis laborat cum ſuis manibus in proprijs agris, ibid. nu.47. 446
Et quæ ſint vilia exercitia, ex quibus nobilitas amittitur, num.48. eod.
Et an aliqua ars vilis ſit, ſi attenditur communis reputatio illius loci, num.49. eod.
Nobilitas non amittitur per exercitium Aromatariæ, ibid.num.52. eod.
Nobilitas an amittatur per exercitium notariatus, p.4.c.2. num.53.& ſeq. eod.
Et an procuratoris officium ſit vile, num.56.& ſeq. eod.
Nobilitas an amittatur per ingreſſum religionis ibidem num.59. eod.
Nobilitas fratris an tranſeat in fratrem, ibidem num.69. 448
Et an ſententia lata pro fratre circa aggregationem ad Sedile profit alteri fratri, ibidem num.70. eod.
Nobilitatis priuilegio priuantur conductores Regiorum vectigalium, ibid.num.65. eod.
Nobilitatis priuilegium amiſſum per exercitiũ artis mecanicæ, an eo relicto recuperetur, ibidem num.66. & ſeq. eod.
Nobilitatem an amittat is qui furtum committit, ibid.num.60. & ſeq. 447
Notario aſſerenti talem eſſe procuratorem talis an credatur ſi mandatum non producitur, par.1. cap. 8. num.83. 132
Nullitas teſtamenti vſq; ad triginta annos proponi poteſt, querela vero vſque ad quinquennium, par.2.c.5.num.8. 184
Numeratio pecuniæ quibus verbis demonſtretur, & quibus ſimplex confeſſio, par.1.cap.8. num.82. 132
Numerus quinque filiorum excuſat à muneribus perſonalibus, par.4. cap.4.num.6. 464
Numerus duodecim filiorum an excuſet à munerib.patrimonialibus, ibid.n.7.& ſeq.ad nu.11.
Et an in eo numero computentur tam maſculi, quàm fœminæ, etiam nuptæ, & religioſæ, & emancipati, num.11. & ſeq. eod.
Et an nepotes ex filio præmortuo in hoc numero computentur, num.20.
Et an filij gaudeant eadem immunitate poſt patris obitum, num.21. & ſeq. eod.

Et vide in verbo Filij in bello amiſſi, & in verbo immunitas, & in verbo Pater duodecim liberorum.
Numerus duodecim liberorum an excuſet tàm ab extraordinarijs, quàm ab ordinarijs muneribus, ibidem num. 26. eod.
Et an proſit aduerſus ſolutionem datiorum ad Principem ſpectantium, num. 27. eod.
Nurus an teneatur alere ſocerum, par. 2. cap. 3. num. 6. 196

O

Obligatio ciuilis inter patrem, & filium in poteſtate eſſe non poteſt, p. 1. c. 4. num. 1. & 5. 50
Obligatio inter duos fratres in patria poteſtate exiſtentes non valet, ibid. num. 3. eod.
Obligatio inualida inter patrem, & filium ſub eius poteſtate exiſtentem, an ſequuta emancipatione conualidetur, ibid. num. 4.
Occidens eum, cui ſucceſſurus erat per aſſaſſiniũ, efficitur incapax ſucceſſionis, & ideo non acquiritur ſucceſſio fiſco, ſed venientibus ab inteſtato, p. 4. c. 8. num. 10. 511
Octimeſtris partus quando habeatur pro abortiuo? p. 4. c. 4. num. 19. 465
Officialem alapa percutiens vltimo ſupplicio punitur, par. 1. cap. 10. num. 61. 163
Officiali iniuſtè exequenti, an liceat reſiſtere, par. 3. c. 4. num. 39. 392
Officialis ad tempus non poteſt à ſubditis emere bona ſtabilia, nec cum illis mercari, par. 1. c. 4. num. 9. & ſeq. 50
Fallit tamen ſi palam, & bona fide emit, nu. 13. & ſeq. eod.
Neque poteſt matrimonium contrahere in loco officij, nec filio vxorem ducenti conſentire, ibidem num. 9.
Officialis an poſſit cognoſcere de iniuria illata ſibi, vel eius familiæ, par. 3. cap. 4. num. 42. fol. 392.
Officialis ſi tempore promotionis erat pauper, & deinde ſit diues, habet præſumptionem contra ſe, p. 3. c. 9. num. 36. 419
Officialis ſuſpenſus ab officio, ſi reintegratur, an recuperet ſalarium, & emolumenta medij tẽporis, p. 4. c. 6. num. 41. 486
Officiali duplicatum ſalarium debetur ſi vna die expediat quod in duabus erat expediendum, ibidem.
Et an habeat ſalarium pro tempore, quo fuit toleratus, num. eod.
Officiali an interdicenda ſit adminiſtratio pendente iudicio inquiſitionis, par. 3. cap. 9. num. 37. 420
Officiali debetur ſalarium, pro tempore quo fuit abſens cum licentia ſui ſuperioris, par. 4. c. 6. num. 41. 486
Officiales ad beneplacitum Principis perpetui dicuntur, & ſine cauſa reuocari non poſſunt, par. 1. cap. 4. num. 10. 50
Officialis, qui cęperat poſſeſſionem officij, cum commiſſione prioris dominij manutenendus eſt in poſſeſſione pro eo anno per ſingularem ſucceſſorem, p. 4. c. 6. num. 35. 485
Officium, quod quis ſemel exercuit infra quinquennium, & aliud infra triennium exercere non debet, par. 4. cap. 10. num. 1. 527
Sed an filius admitti debeat ad idem officium, quod pater exercuit infra dictum tempus, vide num. eod.
Et an concluſio prædicta procedit, ſi electus ad idem officium non contradicat, & quid ſi fuit admiſſus nemine reluctante, nu. 6.
Operarius, qui locauit operam vnius diei, ſi fuit pluuia impeditus, an debeat habere integram mercedem, & quid ſi facta ſit promiſſio, prout ſoluitur ab alijs, p. 4. c. 6. num. 40. 486
Operarij laborantes in agro alieno credentes eſſe illius à quo conducti fuerunt, an excuſentur? par. 1. cap. 8. num. 31. 126
Operarij ex communi obſeruantia perfecto opere præſumuntur ſatisfacti, ibidem num. 76. fol. 492.

P

Pactum de futura ſucceſſione viuentis eſt à iure improbatum ob præſumptum votum captandæ mortis, par. 3. cap. 7. num. 1. & 6. fol. 404.
Et iuramento non firmatur, nu. 4. eod.
Pactum de futura ſucceſſione dupliciter conſideratur, affirmatiuè, & negatiuè, ibidem nu. 3. & 20. eod.
Pactum futuræ ſucceſſionis an valeat reſpectu quotæ, ſeu partis hæreditatis, ibid. num. 5. & ſeq. eod.
Quid ſi fiat ſuper certis bonis, ibidem num. 13. & 17. eod.
Pactum iuratum ſuper hæreditate tertij certo modo diuidenda an valeat, ibidem num. 18. fol. 406.
Pactum ſi ſit à patre de futura ſucceſſione filij validum eſt, ibid. num. 2.
Et idem eſt, ſi ſit à milite, num. 12.
Quod extenditur etiam ad ſupremos Principes eodem num. 12.
Pactum inter cõiuges, quod primogenitus ex eo matrimonio in aliqua parte ſuccedat, an valeat, ibid. num. 14. & ſeq. eod.
Et an valeat pactum, quod alter alteri præ morienti ſuccedat, num. 16. & ſeq. eod.
Pactum inter coniuges, quod primogenitus ſuccedat, an poſſit ab eiſdem coniugibus reuocari, ibid. num. 41.

Pactum

Pactum ſtipulatum fauore filiorum ad nepotes porrigitur, p.4.c.9. nu.85. 525

Pactum futuræ ſucceſſionis ſi quis putat ſe obligatum eſſe,& ideo in ſolemni teſtamento eundem inſtituit hæredem nulla eſt inſtitutio, par.3.cap.7.nu 7. 405

Et idem eſt ſi eius vigore ſequatur tranſactio cum hærede, nu.8. eod.

Pactum quod intereſſe taxari poſſit ſolo iuramento creditoris, an valeat? par.1.cap.8. num.242. 148

Pacta reſciſſoria in contractibus cenſualibus, ſeù venditionibus annuorum introituum ad finem repetendi capitale in quibus caſibus ſuſtineantur? par.2.cap.9. num.10. 335

Et an valeant in contractibus vitalitijs? eod. num. in fine. 336

Pactum in remiſſione appoſitum quod inquiſitus non accedat ad patriam offenſi ſub certa pœna, an valeat? par.2. cap.1. num.124. fol.181.

Quo caſu ſi fortè reperiatur cadauer inquiſiti in loco prohibito, an debeatur pœna promiſſa? ibidem, verſ. ſed hic oritur notabile dubium.

Et an debeatur pœna ſi inquiſitus commoretur in aliqua Eccleſia ſita intra fines territorij prohibiti? ibidem, verſ. huic autem ſimile. 182

Papa concedens aliquod beneficium,non præſumitur derogare iuribus patronatus, par.1. cap.1.num.99. 15

Parentes ſi peccant eodem vitio, an poſſint etiam per eam cauſam exhæredare, par.2. cap.5.num.100. 294

Parentes pro filijs teſtimonium ferre non poſſunt, nec è contra, par.4.cap.10.num.19. & ſeq. 529

Paragium an ſit plus,vel minus legitima, p.2. c.4. nu.180. cum ſeq. 232

Parricidij pœna quam grauis ſit, par.4.cap.10. num.41. 531

Et quomodo puniatur præbens cauſam abortui, num.42. eod.

Vbi etiam refertur notabile facinus cuiuſdam parricidij patrati à quatuor puellis in Ciuitate Salerni, ibidem num.43. eod.

Pater ob famis neceſſitatem poteſt vendere filiũ, p.1.c.1.nu.6. 4

Pater ſi ad pinguiorem fortunam peruenerit,tenetur redimere filium venditum, ibidem num 8. eod.

Pater ob famis neceſſitatem an poſſit filium pignorare, & permutare, ibidem num.10. & 11. eod.

Et an poſſit vendere bona filij aduentitia, vt ſe ſimul cum eo alat? ibid. num.23.

Pater vendens filium ob famis neceſſitatem, cur vocetur ſanguinolentus, ibidem nu.15. fol.5.

Pater an poſſit vendere filium clericum,ibidem num.16. eod.

Pater vendendo filium, non cenſetur eius libertati derogare, ibid. num.20. eod.

Pater an poſſit vendicare filium, qui ſe ſpontè venundari paſſus eſt, ibid. nu.21. eod.

Pater an poſſit obligare filium ad religionem, ibidem num.22. eod.

Pater legitimam habet adminiſtrationem in bonis filij, etiam eo inuito, par.1. cap.2. num.1. 20

Pater legitimus adminiſtrator, an poſſit tranſigere ſuper bonis filij, ibid.num.3. eod.

Pater adminiſtrator filij minoris poteſt eius bona immobilia alienare ſine decreto,ibidem num.5. eod.

Quod pluribus modis declaratur vſque ad num.10. eod.

Pater poteſt pro filio in iudicio agere,& excipere, ibid.num.27. 22

Pater legitimus adminiſtrator filij, an poſſit nomina debitorum exigere, ibid.num.10.

Et an ſufficiat eius confeſſio de recepto, nu.11. eodem.

Pater poteſt pro filio procuratorem conſtituere, ibid.num.28.

Sed an requiratur ipſius filij conſenſus,ibidem num.29. eod.

Pater an poſſit pro filio compromittere,ibidem num.31. eod.

Pater ex cauſa remunerationis an poſſit pro filio donare, ibidem num.32. eod.

Pater poteſt caducitatem remittere recipiendo canonem ab emphyteota,ibid.nu.34. eod.

Pater poteſt hæreditatem filio infanti delatam adire, ibidem num.35. eod.

Pater ex ſola poſſeſſione bonorum maternorum præſumitur adijſſe, ibid.nu.36. eod.

Pater an poſſit repudiare hæreditatem filio delatam,vel legatam, ibid.num.37. eod.

Pater ſine cauſa alienans bona filij aduentitia, in quibus habet vſumfructum, an ipſemet poſſit alienationem tanquam nulliter factam nomine filij reuocare, ibidem num. 38. eodem.

Pater legitimus adminiſtrator bonorum filij non tenetur de eis rationem reddere, neque inuentarium conficere, ibid.num.82. 28

Sed hoc intelligitur de bonis, in quibus habet vſumfructum, num.83.& 84. eod.

Pater an ſit legitimus adminiſtrator in bonis feudalibus filij, ibid.num.86.& 87. eod.

Pater an ſit legitimus adminiſtrator bonorum filij minoris,vel furioſi, in quibus non habet

vſumfructum, ibid. num.88.
Pater an priuetur adminiſtratione bonorum filij tranſeundo ad ſecundas nuptias, vel doloſè, aut culposè adminiſtrans, ibidem nu.91. & ſeq. eod.
Pater priuatur patria poteſtate, ſi filiam cogat ad peccandum, ibid. num.95. eod.
Quæ concluſio procedit, etiam ſi exemplo ſuo filiam inuitat ad turpitudinem, nu.97. eod.
Et idem eſt, ſi filium poneret in hoſpitali, vt aleretur, num.98. eod.
Pater videtur filiam proſtituere, eam ponendo in caupona, ibid. nu.96. eod.
Pater abutens patria poteſtate, cogi poteſt ad emancipandum filium, ibidem num.100. & ſeq. eod.
Pater ſemel remotus ab adminiſtratione ob eius dolum, aut culpam ad eam amplius non reintegratur, ibidem num.102. 30
Pater expenſas factas in litigando pro filio, an deducat ex fructibus bonorum aduentitiorum, ibid. num.103. eod.
Pater an tanquam adminiſtrator bonorum filij minoris reſtituatur in integrum, ſicut reſtitueretur ipſe minor, ibid nu 106. eod.
Pater ſciens filium adminiſtrare munus publicum oblig.tur ſicut fideiuſſor, par.1.cap.6. num.81. 99
Pater in bonis, in quibus non habet vſumfructum, reputatur tanquam extraneus, p.1.c.2. num.84. 28
Pater ſi cum conſenſu nurus filio dotem reſtituit, penitus liberatur, par.1.cap.3. nu.46. fol. 38.
Patri non datur actio furti contra filium, par.4. cap.5. num.2. 469
Pater in peculio caſtrenſi, ſeu quaſi caſtrenſi an ſalarium habeat fructuum commoditatem, & in quo huiuſmodi commoditas ab vſufructu differat, par.1. cap.3.nu.8. & 9. 34
Pater tranſeundo ad ſecunda vota non amittit vſumfructum bonorum aduentitiorum, ibid. num. 37.
Pater non habet vſumfructum in bonis filio donatis, ſed commoditatem tantum, ibidem nu.56.& ſeq.
Pater ſi efficitur Monacus, & religionem profitetur, an amittat vſumfructum quem habebat in bonis filij, ibid.num.59.& ſeq. eod.
Pater an habeat vſumfructum in vſufructu filio legato, ibidem nu.100. & ſeq. 44
Pater an habeat vſumfructum in bonis feudalibus filio a matre, vel aliundè peruentis, ibid. nu.102. & ſeq. eod.
Pater non habet vſumfructum in fructibus beneficij filij clerici, ibid.nu.104. eod.
Pater habet adminiſtrationem in bonis aduentitijs abſq; onere ſatisdandi, nec computū reddendi, & poteſt vſumfructum conſequi propria authoritate, ibid.nu.32.& ſeq.
Pater ſuccedens filio vna cum matre, an retineat vſumfructum in ea portione, in qua mater ſuccedit, quam habebat viuente filio, p.1.c.3.num.54. 39
Et quid ſi tranſeat ad ſecunda vota, num.55. eodem.
Pater in vſufructu peculij aduentitij ampliorem poteſtatem habet, quam alij vſufructuarij, ibid. num.105. 45
Et de eo non tenetur ſoluere legata, niſi ea tantum, quæ annua ſunt, num.106. eod.
Nec tenetur ſoluere æs alienum, num. 107. eodem.
Pater nuptui tradendo filiam habentem bona aduentitia, poteſt ea retinere, & conſignare pretium in pecunia, p.1.c.4. num.19. 51
Pater an poſſit emere a filio bona profectitia, vel cum eo contrahere mutuum, ſocietatem, & ſimilia, ibid.num.20. eod.
Pater tenetur pretium rei alienatę in emptionē conuertere, vel cautionem præſtare de reſtituendo eandem pecuniæ quantitatem filio in caſu mortis, p.1.c.2. num.8. 21
Pater promittendo dotem pro filio, videtur ei donare, & eam ſimul viro promittere, par.1. c.4.nu.79. 59
Pater emens aliquam rem nomine filij, an præſumatur eam filio donare, ibid. num.68.
Pater poſt ſponſalia contracta, an poſſit dotis actionem in ſe transferre, ibidem num.72 & 112.
Pater dotem dando, vel promittendo pro filia videtur ei tacitè donare, ibid. nu.77. & 79.
In qua tacita donatione filiæ præſentia non requiritur, nu.80. eod.
Pater dotem ad ſe reuerſam tenetur pro alio matrimonio filię conſeruare, ibid.num.82.& 90. & ſeq.
Pater cogitur inuitus dotare filiam, ſed quantitas remanet in eius arbitrio, ibid.nu 92. eod.
Pater ſi ante contractum matrimonium promiſit centum pro filia, & deinde promittat quinquaginta, non videtur à prima promiſſione receſſiſſe, ibid.num 98.
Pater poteſt impunè occidere filiā cum adultero deprehenſam in adulterio, ſex requiſitis cōcurrentibus, p.1.c.5.nu.1.& ſeq.vſq; ad nu.14. 68
Pater poteſt occidere filiam adulteram prægnantem, ibidem num.14.
Pater abſque metu excommunicationis poteſt occidere clericum adulterantem cum filia, ibidem num.15. eod.
Sed ſi nolit occidere, an poſſit amputare virilia, ibidem remiſſiuè.

Pater poteſt occidere officialem in fraganti adulterio cum filia repertum, ibid. nu. 16. eod.
Pater an poſſit occidere filiam adulteram in Ciuitate Neapolis, in qua adeſt conſuetudo, quod filia nupta efficitur ſui iuris, ibid. nu. 5.
Pater an repetat amiſſa per filium in ludo, par. 1. c. 6. num. 84. 100
Pater diſſipans bona ſua, cogi poteſt ad aſſignandum filio legitimam, p. 4. c. 10. nu. 33. 530
Pater tenetur filios educare, p. 2. c. 3. nu. 1. 196
Quæ concluſio pluribus modis ampliatur, nu. 3. cum plur. ſeq. eod.
Pater non tenetur alere nurum indotatam, quam filius duxit ſine eius conſenſu, ibidem num. 7.
Pater tenetur reſtituere pecuniam filio ſtudenti mutuatam, ibid. num. 17. eod.
Pater non querelat de ſtupro filiæ, par. 1. cap. 5. num. 7. 68
Pater nobilis inter filios diſponens, cenſetur excludere baſtardos, p. 4. c. 2. nu. 12. 443
Pater eſt ille quem nuptiæ demonſtrant, p. 2. c. 2. num. 31. 187
Pater tenetur alere filios naturales tantum, ibid. nu. 21. cum plur. ſeq.
Pater an teneatur alere filios ſpurios, & inceſtuoſos, ibid. nu. 30. cum plur. ſeq. eod.
Et an teneatur alere filiam ſpuriam, quæ ex famulatu poſſet victum quęrere, num. 35. & ſeq.
Et an teneatur filiam ſpuriam dotare, num. 37. eod.
Pater an teneatur alere filium venientem contra propriam patriam, ibid. nu. 12.
Et quid ſi ſtatutum expreſſe prohibeat, ne filijs, vel patribus bannitis alimenta præſtentur, num. 14. eod.
Pater non ſolum tenetur filijs præſtare alimenta ordinaria, ſed etiam emere libros & ſubminiſtrare expenſas in ſtudio, vel ſaltem præſtare neceſſaria, vt addiſcat primas literas, & grammaticam, & ſi ſemel conſenſijt filio eunti ad maiora ſtudia tenetur continuare, par. 2. cap. 3. num. 16. 197
Immo teneatur reſtituere pecuniam filio ſtudēti mutuatam, ibidem, num. 17.
Pater an teneatur filios alere, quando eius facultates ſunt adeo modicę, vt vix ſufficiant pro alimentis proprijs, ibid. nu. 68. & ſeq. 190
Pater an repetat à genero expenſas factas pro filia infirma, ibid. nu. 54. eod.
Pater an teneatur vendere rem magni valoris, modici tamen redditus pro alendis filijs, ibid. num. 81.
Pater an poſſit grauare legitimam ad certum tempus, p. 2. c. 4. nu. 8. 213
Et an de bonis vltra legitimam poſſit ad libitum diſponere, nu. 9. & ſeq. eod.
Pater ſi legauit filiæ mille pro dote tempore nubilis ætatis, & quod interim deponantur, & de fructibus alatur, an ei debeatur illud plus, quod vltra alimenta ſupereſt ex fructibus, ibid. num. 195. 233
Pater ex iuſtis cauſis filiorum ſponſalia impedire poteſt, præſertim ſi timetur ex eo matrimonio aliquod ſcandalum oriri poſſe, par. 2. cap. 5. num. 21. & ſeq. 285
Pater in dubio præſumitur dotare filiam de bonis proprijs, etiam ſi filia habet alia bona, & quod pater expreſsè dicat eam dotare de bonis proprijs, & de bonis filiæ, par. 2. cap. 6. nu. 1. 2. & 3. 299
Et idem eſt ſi filia dictæ patris proteſtationi expreſsè conſentiat, nu. 4. eod.
Sed quid ſi filia tali patris proteſtationi annuēdo ſpecificè renunciaſſet bonis maternis, vide num. 5. eod.
Pater an cenſeatur filiam dotare de bonis proprijs, quando immodicam dotem promiſit, ita vt non ſuperſint bona pro maritandis alijs filiabus, ibid. nu. 6. & ſeq.
Pater an cenſeatur erogare de proprio impenſas factas tempore nuptiarum filij, ibidem num. 16.
Pater dotando filiam viduam, an cenſeatur dotare de proprio, vel animo compenſandi cum prima dote, ibid. nu. 25. & ſeq.
Pater, & filius an cenſeantur vocati ordine ſucceſſiuo, p. 1. c. 9. nu. 55. 157
Pater & mater ſi dotem pro filia promittant, cenſetur pater interuenire tanquam principalis, & mater, vt fideiuſſor, ibid. nu. 31. eod.
Pater ſi promittit filię mille pro dote, computato omni eo, quod filia habere poſſet tam de bonis paternis, quam de bonis maternis, vel aliunde, an teneatur de proprio, ſi ea bona non ſufficiunt, ibid. nu. 10. cum ſeq.
Pater in dotatione primæ filiæ, ſi ſpecificè declarauit, quod eam dotabat pro medietate de bonis proprijs, & pro alia de bonis maternis, ſi poſtea ſimpliciter alteri filiæ dotem conſtituit, an ſubintelligatur eadem declaratio, ibid. nu. 17. & ſeq.
Pater adminiſtrator bonorum filiæ, an pręſumatur eam dotare de bonis ipſius filiæ, ibid. nu. 22. & ſeq.
Pater præſumitur voluiſſe inter filios æqualitatem ſeruare, ibid. num. 18.
Pater ſi prius dotem filiæ promiſit, & deinde eidem legatum reliquit, cenſetur legaſſe animo compenſandi, ibid. nu. 39. & ſeq.
Pater ſi legauit filię aliquam ſummam pro dote, & eam poſtea frater dotauit, non facta mentione legati, an cenſeatur legatum incluſum, ibid. num. 41. eod.

Pater

Pater tenetur pro filio vxorem ducente ſe obligare ad dotis reſtitutionem, vel ei aſſignare donationem propter nuptias, p. 2. c. 7. num. 78.& etiam pro datario, nu.79. 319
Pater ſimpliciter conſentiens matrimonio filij, an cenſeatur obligatus pro dotis reſtitutione, ibid.nu.80. & ſeq. vſque ad 87. eod.
Pater & filius ſi confeſſi ſunt dotem recepiſſe, an & quando præſumatur integram dotem ad patrem perueniſſe, ibid.num.90. eod.
Pater an teneatur ad dotis reſtitutionem ſibi, & filio promiſſę, ſi appareat eam tantùm filio fuiſſe conſignatam, ibid.nu.91. eod.
Pater an cogatur reſtituere dotem, & donationem propter nuptias filio ſeorſum habitanti, ibid.nu.92. 321
Et an eam reſtituendo filio liberetur, eodem num.92.
Et quid de iure cõſuetudinario Ciuitatis Neapolis, nu.93. eod.
Pater pro debito ad inſtantiam filij carcerari non poteſt, nec contra eum liquidare inſtrumentum via ritus, p.2.c.9.nu.1.&ſeq. 334
Et non tenetur niſi in quantum facere poteſt, cui priuilegio renunciari non poteſt etiam cum iuramento, num.13.
Pater torquetur in perſona filij, par.3.cap.1. num.7. 363
Et ideo ſi pro filio carcerato, & indebitè torto obliget ſe de illum præſentando toties quoties fuerit requiſitus, ſi poſtea illum præſentare non valeat, ex quo filius torturæ metu deterritus comparere nolit, excuſatur pater a pœna promiſſa, par. 3.cap.1.nu.15. 364
Pater ſi confitetur delictum, vt filium liberaret, ob quod ſuſpenſus ſit, ſi poſtea conſtat delictũ verè fuiſſe commiſſum a filio, quid agendum, ibid num. 17.
Pater offerendo Iudici filium capitalis criminis reum, pœna minorari debet, par. 3. cap. 3. num.1. 384
Quæ concluſio pluribus modis ampliatur vſq; ad num.9.
Pater olim habebat vitæ, & necis poteſtatem in filium, hodie vero tantum poteſt eum inobedientem à Iudice carcerari, & caſtigari facere, quod modicè intelligitur, par.3.cap.4.nu. 1.& ſeq. 389
Quæ concluſio pluribus modis ampliatur, nu. 4.cum plur. ſeq.
Pater verberans filium clericum, an ſit excommunicatus, ibid.num.13.& ſeq. eod.
Pater tenetur filium captiuum ab hoſtibus redimere, p.3.c.5. num.1. 393
Et ſi tertius aliquid ſoluat pro redemptione filij poteſt illud a patre etiam inuito repetere, num.2. eod.
Et è contra, nam filius tenetur redimere patrem captiuum, alioquin priuatur eius ſucceſſione, & bona applicantur Eccleſiæ, nu.5. & ſeq. eod.
Pater conſentiens pacto inter fratres inito de eius hæreditate certo modo diuidenda, an poſſit reuocare conſenſum, par.3.cap.7.num. 19. 406
Pater ſi eſt tutor filiorum emancipatorum non releuatur ab onere ſatiſdandi, par. 3.cap. 10. num.17. 426
Pater an poſſit eſſe tutor illius, cuius debitor eſt eius filius, ibid.nu.21. eod.
Pater non prohibetur eſſe tutor filiorum primi matrimonij emancipatorum, ibid.nu.30.
Pater & filius vnicum videntur habere patrimonium, p.4.c.1.num.1. 434
Vnde patris æſtimum prodeſt filio, etiam ſi ſeorſum habitet, nu.2. & ſeq. eod.
Et pater cum filijs pro vno capite reputantur, num.4. eod.
Pater licet non teneatur iterum dotare filiam, quę ſua culpa dotem amiſit, nihilominus tenetur eam alere, p.3.c.1.nu.17. 364
Pater exponens filium ſpurium an teneatur aliqua pœna? p.2.c.3.nu.48. 200
Pater tenetur dotare mulierẽ a filio corruptam, & partum alere, ibidem num.53.
Pater ſi ignobilis eſt, mater vero nobilis, filij ſequuntur conditionem patris, p.4.cap.2.num. 30. 445
Materna enim nobilitas non eſt in conſideratione, nu.31. eod.
Splendidior autem eſt nobilitas ex vtroque parente, num.32. eod.
Et conſuetudo, quod filij materno genere nobilitatem accipiant non valet, nu.38.
Pater quandoque remuneratur propter filios, & ideo excuſaturà tutelæ munere propter filios in acie belli amiſſos, p.4.c.3.nu.45. 462
Sed an idem ſit, ſi filius in acie belli vulneratus ſit, & poſtea decedat in caſtris, num.46. eod.
Pater duodecim liberorum an ſit immunis ab oneribus, quæ imponuntur cauſa belli, p. 4.c. 4.num.28.& 35. 466
Et quid in oneribus, quæ imponuntur cauſa peſtis, num.29. eod.
Et vide in verbo Filij in bello amiſſi, & in verbo Immunitas, & in verbo Numerus duodecim liberorum.
Pater an teneatur ad pœnam fractę pacis pro filio naturali, p.4.c.7.num.14. 507
Pater ſi occidit filium habentem bona materna, an hæreditas occiſi applicetur fratribus, vel fiſco, p.4.c.8.num.16. 512
Patris auctoritas maior eſt in bonis filij, quàm tutoris auctoritas in bonis pupilli, p.1.c.2.n.2.

INDEX.

Patris auctoritas non ſupplet curatoris defectū, p.1.c.2.num.85. 28
Patris iuſſus an excuſet filium ab ordinaria pœna cōmiſſi criminis,p.1.c.8.n.32.& ſeq. 126
Patris hæres tenetur alere eius filium exhæredatum,ſi eſt valde egenus,p.2.c.3 nu.20. 197
Patris maledictio an habeatur pro exhæredatione,p.2.c.5.nu.10. 284
Patris macula influit in filios,p.4.c.5.nu.1. 469
Patri vel marito reuelans adulterium filiæ, vel vxoris,vt occidatur, ordinariâ pœna tenetur tamquam homicidij author,p.1.c.5.n.27. 71
Patri an teneamur magis ſubuenire, quam filio, p.2.c.3.nu 65. 203
Patre adminiſtrare nolente bona filij infantis, quid agendum ſit, ne iudicium reddatur eluſorium,p.1.c.2.nu.89. 29
Patre ab inteſtato decedente, ſuperſtite filio ingrato,& alijs gratis, an poſſint filij nati à paterna ſucceſſione fratrem ingratum repellere ob eius ingratitudinem,p.2.c.5.nu.101. 294
Patri permittitur facere teſtamentum pro filio impubere,p.1.c.9.nu.1. 149
Paternus conſenſus in matrimonijs filiorum ex præcepto requiritur,ſed matrimonium cōtractum ſine eo non dirimitur,p.2.c.5.n.35. 287
Paternum officium eſt dotare filiam non auernū, niſi quando filius eſt egenus,p.2.c.7.n.17. 309
Patriæ appellatione an veniant ſuburbia, & loca adiacentia,p.4.c.3.nu.23. 455
Patria poteſtas eſt de iure ciuili,p.1.c.1.nu.1. 4
Patriæ poteſtatis multi ſunt effectus,ibid.n.5. eo.
Patriæ magis tenemur,quàm parentibus, par.2. c.3 num.12. 197
Patrocinij debitor non conuenitur vltra quam facere poteſt,p.2.c.9.num.42. 340
Patruus præfertur fratri conſobrino in ſucceſſione nepotis,p.4.c 9 num.17. 517
Pauper quis propriè dicatur; & cui incumbat onus probandi paupertatem, vel diuitias,p.2. c.2.nu.61. 189
Pauperum Aduocatus,& procurator nedum habent ſalarium à Rege, ſed etiam alijs prærogatiuis decorantur,p.2.c.2.nu.88. 191
Pax obtenta a communi filio an proſit patri vxoricidæ,p.2.c.1.nu.10. 168
Pax an dicatur violata, ſi quis offendit filiū, vel vxorem eius,cum quo pacem fecerat, p.4.c.7. nu.1.& ſeq. 506
Et quid ſi offenditur frater, vel alius conſanguineus,nu.4 & ſeq. eod.
Pax an dicatur rupta,ſi filius offendit eum, cum quo pater pacem fecerat,ibid.num. 10. eod.
Et quid ſi pater promiſit etiam pacem pro filio,nu.11. eod.
Et quid ſi fuit promiſſa pax etiam pro omnibus conſanguineis,& adhærentibus, & ab aliquo ipſorum ſit contrauentum ante ratificationē, num.12.& ſeq. eod.
Pax ſi fuit facta ab vna parte, & ex interuallo primus offenſus offendentem offenderit,an fiſcus ab vtroque pœnam exigat, ibid.nu.32.
Peculium caſtrenſe eſt, quod clericus acquirit vndequaque, & etiam id, quod notarius, & procurator acquirunt,p.1.c.3.nu.4. 33
Peculium a filio quæſitum ante clericatum acquiritur patri quoad vſumfructum ſua vita durante, ibid.nu.6.
Peculium caſtrenſe,& quaſi caſtrenſe filijs acquiritur pleno iure,ibid.num.5. eod.
Peculium caſtrenſe, & quaſi caſtrenſe ſi bona filij eſſent publicanda pro aliquo delicto ex ſpeciali legis prouiſione non publicatur, ſed patri acquiritur,ibid.nu.7.
Peculium profectitium pleno iure acquiritur patri,ibid.nu.10. & ſeq.
Peculium aduentitium eſt, quod ex liberalitate fortunæ,vel ex proprijs laboribus filius acquirit,& in eo pater habet vſumfructū,ibid.n.31.
Peculium aduentitium filiorum an publicetur ob delictum patris quoad vſumfructum, p.4. c.5.nu.23. 471
Pecuniam publicam certo vſui deſtinatā in alios vſus cōuertēs,quãdo puniatⁿ,p.1.c.6.n.69. 97
Pecuniæ in ludo amiſſæ, an & quando detur repetitio,ibid.nu 85.& ſeq. 100
Pœna publicationis bonorum procedit ſolum in delictis reſpicientibus crimen læſæ maieſtatis in primo capite,p.4.c.5.num.14. 470
Pœna l.quiſquis C ad l.Iul.maieſt.non eſt in vſu quoad filios,ibid.num. 15. eod.
Pœna confiſcationis non comprehendit bona filij emancipati ante delictū, ibid.nu 17. eod.
Neque comprehendit bona alienari prohibita, vel fideicommiſſo ſubiecta,nu.18. eod.
Sed an comprehendat eorum vſumfructum durante vita delinquentis,nu.19. eod.
Pœna l.quiſquis C.ad l.Iul. Maieſt.an habeat locum contra filios ante rebellionem ſuſceptos, ibid.nu.42. 473
Pœna fractæ pacis an debeatur ab eo, qui ictum archibuſij emiſit contra inimicum,ſi eum non offendit,p.4.c.7.nu.30. 508
Et quid ſi ignoretur quis fuit primus offenſor, num.31. eod.
Pœna fractæ pacis an exigatur à fideiuſſoribus ex ficta confeſſione principalis, ibid.nu.33.
Pœnam fractæ cautionis de non offendendo an fiſcus exigere poſſit ſine partis querela, ibid. num.24.
Et an exigatur inſolidum,num.25. eod.
Et an & quando debeatur, ſi offenſio fiat ex noua cauſa,num.26. eod.
Et quid præſumatur in dubio, nu.27. eod.

Pœnæ

Pœnæ ſecundo nubentium ſunt ſublatę de iure Canonico, præter eas, quę filiorum fauorem reſpiciunt, quæ adhuc remanent incorreptę, p.3.c.10.nu.50.& 52.in fi. 430
Et eædem pœnę procedunt etiam reſpectu patris tranſeuntis ad ſecundas nuptias, n.51. eo.
Pœnæ regulariter non infliguntur pro delictis alterius, p.4.c.5.num.3. 469
Pœna exequuta cõtra innocentẽ nõ prodeſt vero delinquenti poſtea reperto, p.3.c.1.n.17. 364
Pœnitentia non datur in contractu cambij, p.1.c.8.nu. 75. 131
Penſionario mortuo ad quem pertineant fructus pendentes non recollecti, p.1.c.3. nu. 111. 46
Penſio debetur in fine anni, ſi non adeſt conſuetudo, vel pactum, p.4.c.6.nu.62. 488
Periurij crimen incurritur ab eo, qui non ſoluit in tẽpore ꝓmiſſo cũ iuramẽto, p.2.c.9.n.5. 335
A quo per ſequentem ſolutionem non abſoluitur, nu.6. eod.
Nec abſolutio concedi debet, niſi parte citata, nu.7. eod.
Et priuatur beneficio illius contractus cui cõtrauenit, num.8. eod.
Adeò quod etiam à beneficio euictionis excluditur, nu. 10.
Plenitudo poteſtatis nihil differt à poteſtate ordinaria, p.1.c.1.nu.94. & ſeq. 14
Pontifex poteſt clericos dare in obſides, ibid.nu. 17. 5
Pontifex Maximus an poſſit alienare, vel infeudare bona eccleſiæ, ibid.nu.113. 16
Pontifex maximus ſi motu proprio beneficium concedat, non præſumitur velle derogare iuribus patronorum, p.1.c.8.nu.210. 145
Poſſe quod malum eſt, non dicitur potentia, ſed deficientia poteſtatis, p.1.c.8.nu.212.
Poſſeſſio quomodo probetur, p.1.c.8.n.162. 141
Et an ſufficiat, ſi teſtis dicat aliquem poſſidere, non exprimendo poſſeſſionis modum, ibidem num.163. eod.
Et an probetur ex libro æſtimi, aut cataſti, nu. 164. eod.
Poſſeſſio an probetur per teſtes ſingulares, ibidem nu.167. eod.
Poſſeſſio an quæratur Vniuerſitati per actus particulares, ibid.nu.168. eod.
Poſſeſſio bonorum paternorum non continuatur in filio, p.4.c.1.nu.48. 439
Poſſeſſionis titulus an ſit omnino declarandus, ibid.num.28.
Poſſeſſionem præteritam probans, an pręſumatur ad pręſens poſſidere, p.1.c.8 nu.165. 141
Et ſi teſtis dicat vidiſſe aliquem poſſidere multo tẽpore, de quanto intelligatur, nu.166. eod.
Poteſtas vendendi filium an exerceri poſſit pro alia cauſa, quam famis, p.1.c.1.nu.14. 5
Prælatus rem eccleſiæ malè alienans, poteſt nomine eccleſiæ illam vẽdicare, p.1.c.2.n.40. 24
Prælationis priuilegium competit Aduocatis, & Procuratoribus pro eorum ſalarijs, & ideo in concurſu creditorum non tenentur ſatiſdare, par.4.c.6.nu.67. 489
Pręſcribi an poſſit conſuetudo collectandi exteros, p.4.c.4.nu.46. 467
Et an poſſit præſcribi ius non ſoluendi collectam, num.47. eod.
Præſumptio eſt pro reo allegante confeſſionem meticuloſam, p.3 c.1.nu.32. 366
Quæ concluſio pluribus modis declaratur, nu. 33.& ſeq.
Primogenitus ſi occidit vltimũ poſſeſſorẽ maioratûs, an maioratus deuoluatur alijs ſucceſſoribus in ſequẽti gradu, p.4.c.8.n.14 & ſeq. 512
Princeps ſupremus non poteſt alienare vnam ex ſuis Ciuitatibus, contradicentibus ſuis vaſſallis, p.1.c.1.nu.26.& ſeq. 6
Et an poſſit alienare ex cauſa neceſſitatis, & pro bono pacis, ibid.nu.68. 10
Princeps ſi promiſit nunquam reuocare, nec reuocari facere priuilegium gratis conceſſum, obligatur ex hac ſpeciali promiſſione ad perpetuã obſeruationẽ illi⁹, p.1.c.1.n.45.& ſeq. 7
Principis priuilegium obligat omnes ſucceſſores in eadem dignitate, ibid.nu.5. eod.
Princeps ſi non obligaretur ex contractu, eſſet peioris conditionis quam alij, nam priuaretur commercio, ibid.nu. 52.
Princeps, ꝙ facit ex certa ſciẽtia, in dubiũ reuocandũ non eſt, & habetur ac ſi dixiſſet id facere velle de plenitudine poteſtatis, ibid.nu. 62.
Princeps auferens bona priuata ex cauſa publicæ vtilitatis, tenetur ei iuſtum pretium ſoluere, ibid.num.69. eod.
Princeps in caſu neceſſitatis poteſt imponere collectas, & alia ſubſidia non ſolum ſubditis immediatis, ſed etiam mediatis, & tempore imminentis belli poſſunt etiam collectari bona clericorum, ibid.nu.81. 11
Item cogere poteſt mercatores exteros ad mutuandum pecuniam abſque intereſſe, & noua tributa imponere, eodem nu. 81. Sed ex ſpeciali gratia ciues Neapolitani sũt exẽpti, ibid.
Princeps an poſſit reuocare priuilegia perpetui demanij ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, ibid.nu.83.& ſeq. & 87.
Principem neceſſitate laborare inueriſimile eſt, num.80.
Princeps iuri naturali ſubditus eſt tanquam priuatus, num 90.
Princeps fidem frangens grauius peccat, quàm priuatus, num. 91.
Princeps vti non poteſt abſoluta poteſtate circa ea, ad quorum obſeruantiam tenetur de iure naturali,

Digitized by Google

naturali, vel gentium, ibid. nu. 87.

Princeps non poteſt recedere a contractu facto cum eius ſubdito, neque eius ſucceſſores de plenitudine poteſtatis, ibid. nu. 88.

Princeps dum vtitur plenitudine poteſtatis in re iniuſta, vocatur potius plenitudo tempeſtatis, & iniquitatis, nam iniuſtè agere nõ eſt potentia, ſed potentiæ defectus, ibid. num. 93. 14

Princeps non præſumitur velle alicui præiudicare, neque conceſſionem ſemel factam reuocare, ibid. num. 95. & ſeq. eod.

Princeps motu proprio reuocans, quod conceſſit, præſumitur circumuentus, ibid. nu. 98. 15

Princeps ſi dicat in reſcripto, non obſtantib. quibuſcunq; legibus, & conſtitutionibus, nõ cenſetur derogare ſtatuto Ciuitatis, ibi. n. 102. eo.

Princeps non præſumitur vti plenitudine poteſtatis, quando aliqua reſultat iniquitas, ibid. num. 103. eod.

Princeps an poſſit alienare vtile dominium inuitis vaſſallis, ibid. nu. 107. & ſeq.

Princeps tanquã iuſtitiæ plenus, aliud velle non præſumitur, quam quod iuſtum eſt, ibid. n. 106.

Princeps an poſſit alienare vaſſallos cũ vniuerſitate territorij, ibid. num. 114. fo. 15. cum ſeq. vſque ad 119.

Princeps non præſumitur velle præiudicare iuribus tertij etiam de plenitudine poteſtatis, p. 1. c. 6. nu. 64. 96

Princeps ſecularis ſi principaliter diſponit circa ea, quæ pertinent ad poteſtatem politicam, licet in conſequentiam aliquid reſultet contra libertatem eccleſiaſticã, valida eſt eius diſpoſitio, p. 2. c. 5. num. 31. 286

Priuilegium electionis fori non operatur contra adminiſtratores, ad finem eos trahendi extra locum adminiſtrationis, p. 2. c. 2. nu. 109. 194

Princeps aſſertioni an credatur ad finem fundãdi legitimam cauſam recedendi à contractu, p. 1. c. 1. num. 72. & ſeq. 10

Principi Chriſtiano an liceat vti auxilio infideliũ p ſui Regni defenſione, p. 3. c. 6. nu. 38 402

Princeps debet habere vnum calamum, & vnam linguam, & eſſe immobilis ſicut polus in cælo, p. 1. c. 1. nu. 44. 7

Principis diſpoſitio, cũ clauſula, nõ obſtantibus conceſſionibus alteri factis, intelligitur de cõceſſionibus inualidis, p. 1. c. 8. nu. 209. 145

Principis iuſſus an Iudicem inferiorem excuſet ſi innocentẽ cõdẽnet? p 3. c. 1. n. 30. & ſeq. 366

Priuati carceris pœnam non incurrunt, qui iure ſuperioritatis aliquem includunt in aliquo loco, p. 3. c 4. num. 44. 392

Priuilegium perpetui demanij tenetur Princeps obſeruare ſaltim de honeſtate, p. 1. c. 1. nu. 42. & ſeq. 7

Priuilegium ex cauſa oneroſa tranſit in contractum, & ex eo obligatur Princeps ſicut priuatus, ibid. nu. 49. eod

Priuilegiũ ex cauſa oneroſa obligat omnes Principes ſucceſſores in eadem dignitate, etiam ſi conceſſio facta ſit per Principem inuaſorem, & tyrannum ſub nomine regiæ dignitatis, & obligat etiam ſucceſſores in ea dignitate per electionem, ibid. nu. 50. & ſeq. 8

Priuilegium conceſſum ob meritorum remunerationẽ dicitur ex cauſa oneroſa, ibid. n 53. eo.

Priuilegium demanij dicitur ex cauſa oneroſa proceſſiſſe, quando Ciuitas proprijs pecunijs ſe redemit, ibid. nu. 57. eod.

Priuilegium electionis fori miſerabilibus perſonis competens, plures comprehendit, p. 2. c. 2 nu. 89. cum plur. ſeq. 192

Et huic priuilegio non cenſetur derogatum per quaſuis clauſulas generales exiſtentes in priuilegijs Baronum, nu. 106. 194

Priuilegio fori Neapolitanis conceſſo an poſſit renunciari, p. 3. c. 3. nu. 28. 386

Priuilegium etiam gratis conceſſum re non integra eſt irreuocabile, p. 1. c. 1. num. 48. 7

Priuilegia perſonalia an tranſeant ad filios, p. 4. c. 2. num. 4. 441

Priuilegium Doctorum an communicetur eorum vxoribus, ibid. nu. 5. eod.

Probationes plures imperfectæ coniunguntur ad faciẽdam vnam perfectam, p. 2. c. 2. nu. 29. 187

Procurator generalis non poteſt remittere caducitatem ſine ſpeciali mãdato, p. 1. c. 2. n. 34 23

Procurator conſtitutus ad accipiendũ mutuo pecuniã, cenſetur etiam conſtitutus ad promittendũ cambia, & intereſſe, p. 2. c. 7. nu. 59. 316

Procuratoris officium an ſit vile, p. 4. c. 2. nu. 56. & ſeq. 447

Procuratoris fiſci officiũ nobile eſt, ibid. n. 58. eo.

Procuratoris confeſſio de recepto an ſufficiat ad liberandum debitorem, & ad obligandum dominum, p. 1. c. 2. nu. 13. & ſeq. 21

Procurator ad vendendum an poſſit habere fidem de pretio, num. 16.

Procurator ſi confitetur recepiſſe mutuum, an & quando noceat domino, ibid. num. 14. & ſeq.

Prodigi obligationi fideiuſſor accedere non poteſt, par. 1. cap. 6. num. 17. verſ. hinc eſt quod prodigus. 91

Promiſſa res dicitur eſſe in bonis promittentis, p. 1. c. 4. nu. 73 & ſeq. 113. 58. & 64

Promiſſio de non alienando vaſſallos eſt conformis iuris diſpoſitioni, & ideo fortius ligat, & ex hoc duplici vinculo impeditur tranſlatio dominij, p. 1. c. 1. num. 47. & ſeq. 7

Promiſſio de non ludendo ſub certa pœna tertio applicanda valida eſt, p. 1. c. 6. num. 101. 101

Sed an incurratur in pœnam per inſpectionem, & aſſiſtentiam in ludo, vide num. 102.

Promittens

Promittens pro minore, quod ratificabit cōtractum, an teneatur ad pœnā, ſi ille factus maior contractum impugnat, p.1.c.2.nu.107. 30

Publicatio bonorū an comprehēdat cenſum delinquenti debitum ex bonis ſitis extra iuriſdictionem, ſub qua deliquit, p.4.c.5.nu.27. 471

Et an comprehendat bona feudalia, nu.28. eod.

Puella nuptui tradenda ſi dubitatur ne aliquo metu reuerentiali, aut aliter ſuggeratur, debet poni in loco tuto, & honeſto, in quo liberè eius voluntas exploretur, p.3.c.2. num.5. & ſeq. 375

Pupillus propriè dicitur, qui patrem non habet, p.2.c.2.nu.92. 192

Pupillo fit teſtamentum à patre, p.1.c.9.n.1. 149

Quo caſu an pupillus dicatur mori inteſtatus, vel inteſtabilis, vide num.2.

Pupillus non dicitur inteſtatus decedere, dum habet ſubſtitutum à patre, p.1.c.9.num.2.

Pupillus propriè dicitur is, qui eſt patre orbatus infra pubertatem, ſed ex paritate rationis etiam ſi pubertatis tempus excedat, ſi eſt minor, & alterius adminiſtrationi ſubiectus, vti poteſt beneficio l. vn. C. quan. Imper. inter pup. & vid. p.2.c.2.nu.92. 192

Pupillo ſi ſubſtituantur ij, quibus de iure ſpectat hæreditas, cenſentur vocati proximiores teſtatoris, p.1.c.9.num. 14. 151

Pupillus an generare poſſit, p.1.c.9 nu. 30. 153

Pupillum deceſſiſſe infra tempus pubertatis, an teneatur probare ſubſtitutus, p.1.c.9.n.34.

Pupillus ſi decedit infra pubertatem relicto filio an expiret ſubſtitutio, ibid.nu.35. eod.

Pupillaris ſubſtitutio expirat poſt pubertatem, & vltima dies cępta habetur pro completa, p.1.c.9.nu.32.

Pupillaris ſubſtitutio fieri non poteſt, niſi filijs in poteſtate exiſtentibus, ibid.nu.36.

Et ideo nō poteſt fieri filijs naturalibꝰ, n.37. eo.

Sed an eo caſu valeat in vim fideicommiſſi, vide num. ſeq.

Pupillaris ſubſtitutio non valet, niſi pater ſibi etiam teſtamentum faciat, ibid. nu. 39.

Pupillaris ſubſtitutio ſi fit poſthumo naſcituro an habeat locum ſi poſthumus non naſcatur, nu.42. & ſeq. eod.

Pupillaris ſubſtitutio non cōprehēdit bona ſubiecta Neapolitanis cōſuetudinibꝰ, p.1.c.9.n.8.

Pupillaris ſubſtitutio non impedit alienationem bonorum hęreditariorum, ibid.nu. 12. eod.

Pupillaris ſubſtitutio an & quādo excludat matrem a legitima, p.1.c.9.nu.16. cum plur. ſeq.

Pupillaris ſubſtitutio an comprehendatur ſub reciproca, ibid.nu.27. eod.

Pupillaris ſubſtitutio comprehendit etiam bona pupilli vndecunque quęſita, p.1.c.9.num.4.

Pupillaris ſubſtitutio aliquando iudicatur vt teſtamentum patris, aliquando vt teſtamentum filij, ibid.num.5. cum ſeq. eod.

Pupillaris ſubſtitutio quæ requirat pro forma, p.1.c.9.num.31.

Q.

QValitas à ſtatuto requiſita ſemper probanda eſt ab eo, qui ſe fundat in eo, p.1.cap.6. num.11. 88

Quinquennalis dilatio an proſit debitori ex cauſa depoſiti, p.2.c.9.nu 66. 295

Et an proſit hæredibus debitoris, nu.67. eod.

Et an præiudicet creditori ex cauſa dotis, num. 68. eod.

Et an proſit aduerſus creditotes pro penſionibus domorum, vel cenſuum, vel pro rebus comeſtibilibus, num.69. eod.

Et ſi inter creditores adſit aliquis clericus, an debeat cauſa quinquennalis dilationis remitti ad forum eccleſiaſticum, num.70. eod.

Et an hæc dilatio proſit fideiuſſoribus debitoris, num.71. eod.

Quinquennalis dilatio quæ debitoribus vigore priuilegij Brunduſini concedi ſolet, an impediat liquidationem inſtrumenti, & eius exequutionem, p.2.c.9.nu.72. 345

Et ea dilatione pendente, an currat intereſſe in beneficium creditorum, nu.73. eod.

Et ſi quis eſt debitor ex cauſa ſocietatis, an pendente huiuſmodi dilatione cogi poſſit ad reddendum computum, num.74. eod.

R.

REbellis ſi obtinet indulgentiam à Principe non cenſentur reſtituta bona alienata, p.1. c.8.nu.207. 145

Nec cenſetur reſtitutum in præiudiciū iurium tertio quæſitorum, etiam in ſpe, nu.208. eod.

Redditio rationis legitimè facta non dicitur, niſi appareant computa diſtincta cum credito, & debito, p.3.c.9.nu.8. 4.6

Regium nomen dignitatem denotat, dominicum verò tyrannidem, p.1.c.1.num.29. 6

Regula, quod ſacrilegium eſt diſputare de poteſtate Principis, procedit ſolum quoad ea, quæ ſunt iuris ciuilis merè poſitiui, p.1.c.1.n.90. 12

Releuium eſt medietas fructuum illius anni, quo moritur feudatarius, p.4.c.1.num.13. 436

Releuium ſolui debet a ſucceſſore in feudo, qui tenetur infra annū, & diem ſui prædeceſſoris mortē denūciare, alioquin ſoluere cogitur duplicatum releuium, ibidem nu.11. & ſeq. eod.

Quæ ſolutio introducta eſt ex antiquiſſima huius Regni conſuetudine, nu.13. eod.

Releuium an ſolui debeat à ſucceſſore in feudo, ſi eodē anno, quo mortuus eſt feudatarius, cōtingat etiam deberi adhoam, ibid.nu.14. eod.

Et an ſi eodem anno moriatur pater, & filius, debeatur duplex releuium, num.15. eod.

Et an

Digitized by Google

Et an debeatur, etiam ſi nullum fructum ſucceſſor in feudo percipiat, num. 16.
Releuens rem vigore pacti de retrouendendo, tenetur ſtare locationi factæ per eum, a quo rem redimit, p.4.c.6.num.31. 484
Remiſſa querela, non cenſentur remiſſa damna, & intereſſe, p.2.c.1.num.96. 177
Remiſſio an obtinenda ſit ab omnibus cõſanguineis interfecti, ibid.num.116.
Et ſi vnus tantum ex pluribus in eodem gradu exiſtentibus querelauit, & litem conteſtatus eſt, an alter poſtea ſuperueniens poſſit admitti, num.117. eod.
Remiſſio partis quæ non querelauit, non requiritur in generali indultu, num.10. 535
Remiſſio facta à patre occiſi an ſufficiat, ſi deinde naſcatur poſthumus, ibid.nu.121. eod.
Remiſſio principalis vulnerati an ſufficiat, ſi poſtea ſequatur mors, ibid.num.122. eod.
Remiſſio obtenta propter pecuniã arguit delicti confeſſionẽ contra inquiſitum, ibid. num.125.
Fallit tamen ſi ſolutio ſit à patre pro filio inquiſito, num.126. eod.
Remiſſio mercedis in quibus caſibus facienda ſit conductori propter ſuperuenientem ſterilitatem, p.4.c.6.num.77.cum plur. ſeq. 492
Et an pcedat in cõtractu cẽſuali, ibid.n.82. eo.
Et quid in contractu emphyteotico, num. 83. cum plur. ſeq. eod.
Et quid in venditione vectigalium, nu.89.eod.
Et quid in contractu venditionis, in quo ſit ſolutio annuatim, num.89. eod.
Et quid in contractu venditionis, habita fide de pretio cum reſeruatione dominij, n.90.eo.
Remiſſio mercedis an ſit facienda, ſi renunciatum ſit caſibus fortuitis, ſuperueniente inſolita ſterilitate, p.4.c.6.num.91. 493
Et an factum Principis dicatur caſus fortuitus, vel inſolitus, num.92. eod.
Remiſſio penſionis an facienda ſit in beneficijs eccleſiaſticis, p.4.c.6.num.93.
Remiſſioni ſi adijciatur pactum, quod inquiſitus nõ accedat per tot annos ad patriã offenſi ſub pœna, an tale pactũ valeat, p.2.c.1.n.124. 181
Remiſſio fieri non poteſt per procuratorem, etiam cum ſpeciali mandato, ibid.num. 115.
Remiſſionem obtinens a parte offenſa an videatur fateri delictum? eo.c.1.n.125. 182
Remittens ſe gratijs curiæ, ſi Iudex, vel Baro eum nimis componat, an poſſit appellare? ibidem, num. 128.
Remiſſionem ſi offenſus vult ſpontè facere, ſed pro ea quærit immodicam ſummam, an Iudex eã taxare poſſit pro eius arbitrio, ibid.nu. 129.
Renunciatio facta ante religionis ingreſſum, an & quando valeat, p.1.c.3. num.95.& ſeq. 43
Et ſi poſt factam profeſſionem religioſus efficiatur Epiſcopus, an poſſit renunciationem reuocare, num 98. eod.
Et an huiuſmodi renunciatio habeat vim vltimæ voluntatis, ibid.num.99.
Renunciatio alicuius futuræ hæreditatis non valet, niſi concurrat præſentia, & conſenſus illius, cuius hęreditati renunciatur, par.3.cap. 7.num.20. 406
Sed quid ſi fiat ad beneficium tertij, cum iuramento, num.21.& ſeq. eod.
Et an concurrente enormiſſima læſione poſſit impugnari, non obſtante iuramento, ibid.nu. 23. eod.
Renunciatio an extendatur ad bona quęſita poſt renunciationem, vel aliter obuenta ei, cuius hęreditati renunciatum fuerat, par. 3. cap. 7. num 31.& ſeq. 407
Renunciatio hæreditatis an operetur tranſlationem iurium renuncianti competentium, vel ſolum extenſionem iurium, ibid.n 36. 348
Renunciatio facta per filiam paternæ hæreditatis, an præſumatur facta intuitu maſculorum, p.3.c.7.num.47.& ſeq. 409
Et quid ſi renunciatio facta ſit in omnem caſum per Aquilianam ſtipulationem, & pactum de non petendo, num.48. eod.
Renunciationem ſtipulatus ad ſui, & aliorum beneficiũ an poſſit renunciationẽ remittere in præiudicium aliorum, p.3.c.7.nu.39. 408.
Renũciare promittens, ſi poſtea non renũciauit, an excludatur, ac ſi renunciaſſet, ibid.n.37. eo.
Renunciatio quæ ſita filia ante ingreſſum iuri ſibi competituro circa hæreditates deuoluendas valida eſt, & ſufficit ſolus conſenſus Abbatiſſę cum interuentu capituli, par.3.cap.7. num.26. 407
Renunciationem ſtipulatus ad ſui & aliorum beneficium, an poſſit illud pactum poſtea renuncianti remittere in præiudicium illorum, quibus ex illa renunciatione fuerat ius quæſitum? eo.cap.7.nu.39. 408
Renunciari non poteſt beneficio ne quis conueniatur vltra quam facere poteſt ab illis perſonis, quibus eſt conceſſum ratione reuerentiæ, p.2.c.9.num.13 336
Reſiſtens familiæ Curiæ, an poſſit impunè offendi, p.3.c.4.num.40. 392
Et an credatur familiæ Curiæ, nu.41. eod.
Et qua pœna puniantur ſatellites vulnerantes eum, quem capere volebant, num. 43. eod.
Reſtitutio quæ ſit ex gratia, non retrotrahitur in pręiudicium iuris alteri quæſiti, par.1.c.8. num.205. 145
Reſtitutio in integrum conceſſa pro ſorte principali, an extendatur ad vſuras, par.2.cap.7. num.61.& ſeq. 316
Reus an poſſit ſine metu periurij delictũ perpetratum

Digitized by Google

tratum negare,p.3.c.1.num.73. 370

Reum inſtruens ne delictum confiteatur, vel ei orationes præbens ad impetrandum linguæ ſilentium an puniatur,ibid.nu.74. eod.

Rex poteſt alienare terras demaniales ex cauſa maximæ neceſſitatis,& pro bono pacis, p.1.c. 1.num.68. 10

Rex de plenitudine poteſtatis an tollere poſſit ius tertij ſine cauſa,ibid.num.84.& ſeq.

Rex noſter inuictiſſimus,& alij eius prædeceſſores nunquam abſoluta poteſtate vti voluerũt, ibid.num.104. 15

Rex tanquam iuſtitiæ plenus aliud velle nõ præſumitur,quam quod iuſtum eſt,ibid.n.106.eo.

Rex an poſſit alienare terras demaniales, quando adeſt cõſuetudo,ibid.nu. 119.& ſeq. 17

Rex qui bona Coronæ alienauit contra iuris diſpoſitionẽ,ea vendicare poteſt,p.1.c.2.n.41.24

Rex, ſiue Prorex aſſentiendo alienationi feudalis rei,non cenſetur ſibimet, & eius fiſco præiudicare,p.1.c.6.num.64. 96

Regis miniſtris imputandum eſt, ſi iuſtitia abſq; alicuius iniuria locum non obtinet, par.1.c.1. num.105. 15

S.

SAcerdoti dicenti habuiſſe licentiam à confitente reuelandi confeſſionem, an credatur, p.2.c.2.num.53. 189

Scolaris an habeat beneficium ne conueniatur vltra quam facere poteſt,p.2.c.9.nu.41. 340

Scolares habent priuilegium, quod expelli non poſſunt a domo conducta, etiam pro vſu Domini,p.4.c.6.num.22. 482

Scolares capi non poſſunt pro repreſalijs, & eodem priuilegio gaudet pater,dum it ad videndum filium in ſtudio,p.4.c.10.num.31. 530

Securitas conceſſa ſub conditione,ne ingrediatur propriam patriam, an cenſeatur rupta, ſi reperiatur in ianua murorum Ciuitatis, par.4. c.3.num.23. 456

Et vide in verbo Guidatici beneficium.

Securitatis beneficium amittit is,qui contra formam Guidatici propriam patriã ingreditur, vel vbi ſunt partes offenſę,ſed hoc intelligitur de acceſſu animo permanendi, non autem de raro,& momentaneo,p.4.c.3.num.21. 456

Tranſitus enim nũquã cenſetur prohibitus,etiã ſi cõmoretur p tres,vel quatuor dies,n.22.eo.

Seditionis crimen an incurrat is qui dum caperetur a familia acclamando dicit, arme arme? p.1.c.10.num.32. 161

Senex an poſſit in carceribus detineri pro debito,p.2.c.9.num.83. 346

Sententia continens pœnam extraordinariam, ſupponit delictum eſſe verum, p.1.c.5.nu.94. 102.& 111.cum ſeq. 79.& ſeq.

Sententia lata contra principalem, an mittatur executioni contra fideiuſſorem de iudicatum ſoluendo,p.1.c.8.num.195. 144

Et quid ſi principalis fuit condemnatus in contumaciam,n.196. eod.

Et quid in fideiuſſore contractus,n.197. eod.

Et quid in fideiuſſore tutoris, non citato in iudicio facto cum principali,n.198. eod.

Et quid ſi fideiuſſor ſit clericus,n.199. eod.

Sententia lata poſt peremptam inſtantiam, an poſſit ex eiſdem actis confirmari, aut reformari,p.1.c.8.n.228. 147

Sententia lata contra eum cuius principaliter intereſt, an noceat alijs in conſequentiam non vocatis.par.1.c.8 n.199. 144

Separatio thori concedenda eſt vxori,ſi maritus committat vitium nefandum cũ alijs, vel eã de huiuſmodi vitio tentauit, p.1.c.5.n.58. 75

Seruitiorum mercedem an debeat habere priuignus,qui ſuas operas præſtitit,p. 1.c. 3. num. 26. 36

Simulatio contractus excuſatã periurio,p.1.c.8. num.91. 133

Sed ſimulationem allegans tenetur expti mere modum,& certam cauſam,pro quo facta ſuit, num.92.& ſeq. eod.

Simulatio tripliciter ſit,ibid.num.95.& ſeq. eo.

Et ex coniecturis arguitur,num.99. eod.

Simulatio an licita ſit ad finẽ fraudandi ius congrui,hodie emo,cras dono,ibid.nu.100. 134

Sindicus, vel Electus ad regimen Vniuerſitatis, ſi eſt eius debitor,& in promptu offerat ſoluere debitum,an debeat admitti ad adminiſtrandum,p.3.c.9.num.43. 421

Singularis ſucceſſor non tenetur habere ratum contractũ locationis ſui prædeceſſoris, quãdo ſucceſſio ſit per extinctionem, & priuationem iurium locatoris,ſecus vero quando ſit per iurium tranſlationem, p.4.c.6.n.29. 483

Soluens procuratori antequam cedat dies, an liberetur,ſi procurator prædecedit, vel reuocatur,p.1.c.2.num.22. 22

Socer an ſuccedat genero deficientibus alijs conſanguineis,vel ſiſcus? p.2.c.1.n.63. 174

Socer non tenetur alere nurum indotatam, par. 2.cap.7.num.68. 318

Socer habet priuilegium,ne conueniatur, niſi in quantum facere poteſt, par. 2. cap.9. num. 21. 337

Fallit autem in Ciuitate Neapolis reſpectu dotis,num.22. eod.

Secus tamen eſt in antefato,num. 23. eod.

Et huic priuilegio non poteſt ſocer cum iuramento renunciare,num.24. eod.

Sed fallit quando ſocer eſſet in dolo, num. 25. eod.

Socius itineris iniuria afficitur ex iniuria ſocio illata,p.1.c.10.num.35. 154

Digitized by Google

Et ideo nõ eſt idoneus teſtis pro ſocio,n.36.eo.
Quę concluſio dupliciter declaratur,eodẽ n.36.
Socius non conuenitur vltra quam facere poteſt, p.2.c.9. num.46. 342
Sed dupliciter limitatur,num.47. & ſeq. eod.
Socius criminis an opus ſit, quod deponat cum iuramento,& parte citata,p.4.c.3.nu.41. 461
Et ſi fuit morti traditus, an eius confeſſio faciat aliquod inditium contra ſocium ſine alio adminiculo,ibid.num.41. eod.
Socius criminis deponens cõtra ſocium torqueri debet pro conualidanda depoſitione, non obſtante, quod de proprio crimine gratiam habuerit,p.4.c.3.num.7. 453
Sodomia cum muliere etiam committitur, & execrabilior eſt cum vxore, quæ ſi diu tacuit, puniri debet,p.1.c.5.nu.59.& ſeq. 75
Sodomiæ crimen an incurrat, corrumpens ſe proprijs manibus,ibid num.71. eod.
Sodomiæ crimen incurrit, qui turpiter rem habet cum animali bruto,ibid.num.72. eod.
Et alijs varijs modis,num.73.
Soluens pro alio ob neceſſariam eius ſalutem, poteſt eum inuitum cogere ad reſtitutionem pecuniæ ſolutæ,p.3.c.5.nu.3.& ſeq. 393
Soluens pecuniam pro captiuo,vel carcerato redimendo,non præſumitur ſoluiſſe animo donandi,p.3.c.5.num.25. 397
Sed fallit in patre,& matre,& in Eccleſia, nu. 26.& ſequen. eod.
Soluenti falſo procuratori,vel reuocato,quomodo conſulatur, & quid ſi ſoluat ei, cum quo contraxit,ſciens cum pro alio contraxiſſe, p. 1.c.2.nu.23.& ſeq. 22
Solutio præterita probatur ex tribus vltimis ſolutionibus,p.4.c.6.num.73. 491
Et ex alijs præſumptionibus,nu.74. eod.
Et quid ſi adſit pactum, quod ſolutio non poſſit probari niſi per ſcripturam,nu.75.
Sponſalia inter infantes contrahi non poſſunt, ſed ex tacita ratificatione poſt ſeptennium conualeſcunt,p.1.c.4.n.75.& n.115.59.& 65
Sponſa de futuro cõſequitur priuilegia dotis, ac ſi matrimoniũ cõtractũ eſſet,p.1.c.4.n.99. 62
Sponſa de futuro habet dotis priuilegia, etiam matrimonio non ſequuto,p.1.c.4.nu.94. 61
Sponſiones inter mercatores, quæ vulgariter nuncupãtur ſcommiſſæ,in quibus caſibus fieri poſſunt,p.1.c.6.num.93. 100
Et quid ſi fiat ſuper ſententia certo modo ferenda,nu.94. eod.
Spurijs competit ius querelandi pro homicidio matris,p.2.c.1.nu.37. 171
Spurio inſtituto hærede,ſi infra duos menſes ſucceſſores ab inteſtato non agunt pro reuocatione, admittitur fiſcus, & non datur purgatio moræ,p.2.c.1.num.41. 172
Spurius an poſſidendo bona paterna poſſit ea vnquam præſcribere,p.2.c.1.nu.50. 172
Spurius an poſſit acquirere feudum ex propria perſona,aliter quàm ex ſucceſſione, par.2.c.4. num.130. 225
Spurij an & quando patri, aut matri ſuccedant, p.2.c.1.nu.38.cum plur. ſeq. 171
Spurij an habeant tranſuerſalem ſucceſſionem, p.2.c.1.num.49. 172
Et an ſuccedant fratribus legitimis, & è conuerſo,eod.nu. 49.
Spurij non dicuntur de agnatione patris, p.4.c. 2.num.10. 443
Et doctorari non poſſunt,num.11. eod.
Nec eſſe notarij,nu.12. eod.
Et non cõprehenduntur ſub ſtatuto, quod cauſæ inter coniunctos cõpromittantur,n.13. eo.
Nec eſt præſtandum adiutorium Domino pro filio ſpurio,nu.14. eod.
Et ſpuria non poteſt eſſe Abbatiſſa,nu.15. eod.
Neque poſſunt ſpurij ad ſacros ordines ſine diſpẽſatione Sũmi Põtificis promoueri,n.16 eo.
Et arcẽtur ab omnibus eccleſiaſticis beneficijs, num.17. eod.
Et nõ poſsũt pmoueri ad Epiſcopatũ,n.18.eo.
Nec admittuntur ad Cardinalatus Collegium, nec fieri debent Rotæ Auditores,nu.19. eod.
Neque ſuſcipere poſſunt ordinem Hieroſolymitanorum militum, prèterquàm ſi ſunt filij Baronum titulariorũm,num.20. eod.
Spuria mulier ſi nubit viro legitimo, purgatur macula ſpurietatis,& efficitur legitima, p.2. c.1.nu.52. 172
Spurius an poſſit pupillariter ſubſtitui filio legitimo,& naturali,p.1.c.9.nu.13. 150
Statutum excludens filiam dotatam à ſucceſſione locum habet, ſi dos conſtituta tantum ſit pro futuro matrimonio,p.1.c.4.num.95. 61
Statutum, quod cauſæ compromittantur, an liget clericos,p.1.c.6.num.45. 95
Statutũ,quod banniti poſſint impunè occidi, an comprehendat filios,p.2.c.3.n.9.& ſeq. 196
Statutum puniens filiumfamil. contrahentem matrimonium ſine patris conſenſu validum eſt,p.2.c.5.nu.32. 286
Statutum prohibens conſtitui dotes vltra certam ſummam,an valeat,p.3.c.2.nu. 29. 379
Statutum, quod mulieres nubẽtes extra aliquam Ciuitatem priuentur hæreditatibus, an valeat,ibid.nu.30. eod.
Et ſuppoſita validitate dicti ſtatuti, an mulier nubens Ciui originario alibi domicilium habenti incidat in pœnam dicti ſtatuti, ſi aſſumptus ſit in Ciuem ex priuilegio, nu. 32. eod.
Statutum, quod capienti bannitum detur feudum,an comprehendat etiam incapaces, p.4. c.3.num.5. 453

Digitized by Google

Statuta,quod occidentes bannitos præmiũ cõſequãtur,valida ſunt,& fauorabilia,ibid.n.3.eo.
Statutum,vt locũ habeat, liquidò conſtare debet de qualitate ab eo requiſita,p.1.c.6.nu.11. 88
Statutum puniens prouocètem ad duellum, non habet locũ, niſi vbi adſunt requiſita ad duellum conſtituendum,p.1.c.6.nu.72. 97
Statuta laicorum punientia filios ſine paterno conſenſu matrimonium contrahentes, an valeant,p.2.c.5 nu.32. 286
Stipendiorum ſolutiones fieri non poſſunt per ſubſtitutos,p.3.c.3 num.17. 385
Et non ſufficit militis confeſſio de recepto ad probandum receptionem ſtipendij,nu.18. eo.
Et in eius ſolutione requiritur ſcriptura cum nonnullis ſolemnitatibus, num.19. eod.
Stipulari nemo poteſt pro alio, ſed pater ſtipulatur pro filio,p.4.c.10 num.45. 532
Studij cauſa licet fideicõmiſſum euertere, & bona reſtitutioni ſubiecta alienare, par.2.cap.3. num.19. 197
Studentes Neapolitani non comprehenduntur ſub generali prohibitione habitandi in locis honeſtis.p.2.c.10.nu.36. 306
Subſtitutio reciproca,ſub cõditione, ſi ſine filijs, an comprehendat perſonam Sacerdotis, p.1. c.9.nu.28. 153
Subſtitutio ſi ſine filijs in pupillari ætate deceſſerit,an poſt pubertatem ſit fideicommiſſaria, p.1.c.9.nu.29. 153
Subſtitutio ſub conditione ſi ſine filijs quandocunque deceſſerit, habet locum, ſi inſtitutus decedit viuo teſtatore,ibid.num.47. 156
Subſtitutio ſub conditione ſi filius inſtitutus efficiatur clericus, purificatur, ſi decedit ſine filijs,num 48. eod.
Subſtitutio ſi fit hæredi poſt eius obitum, & inſtitutus reperitur ſpurius, ſtatim fit locus ſubſtituto,nõ expectata eius morte,ibid.n.50 156
Subſtitutio agnatorum an comprehendat eum, qui erat odioſus teſtatori,p.1.c.9.nu.51. 157
Subſtitutio an deferatur illis, qui tempore cedentis conditionis nati, aut concepti non reperiuntur,ibid.nu.53. eod.
Subſtitutionum gradus ſi plures fiant, an deficiente primo ſubingrediatur alter, par.1.c.9. num.54.& ſeq. eod.
Subſtitutio fideicommiſſaria fieri poteſt in cõtractu,ſed nõ pupillaris,p.1.c.9.n 40.& ſeq. 155
Subſtituto an ſint reſtituendi fructus a die cedentis conditionis,num.56. 157
Subſtitutus pluribus inſtitutis ſub conditione mortis ſine filijs,an purificata conditione in vno debeat ad eius portionẽ admitti,vel poti⁹ cẽſeatur ſubſtitut⁹ vltimo moriẽti, n.57. 157
Subſtitutio facta mulieri, in caſu nuptiarum deficit ea decedente antequam nubat,par.1.cap. 9.num.50. 156
Succeſſor Prælati an teneatur habere ratam locationem factam a ſuo prædeceſſore, p.4.c.6. num.30. 483
Succeſſor ſingularis an teneatur ſtare Colono pro eo anno, quo reperitur facta impenſa in ſeminando per Colonum, & è conuerſo, an Colonus poſſit dimittere rem conductam infra annum,p.4.c.6.num.32. 484
Suffragium apud Principem vendi poteſt,par.4. cap.5 num.68 verſ.& demum. 475
Superioris appellatione venit etiam pater, p.1. c.8.num.18. 124

T.

Terminoopus non eſt, quando deciſio cauſæ conſiſtit in iuris articulo, par.2. cap.5. num 7. 284
Tertius opponens ſe aduerſus ſententiam latam contra poſſidẽtem actualiter, ſi allegat ſe poſſidere vigore conſtituti, an impediat eius exequutionem,p.1.c.8.nu.157.& ſeq. 140
Teſtator an ſemper in dubio præſumatur ſe conformare voluiſſe cum iuris diſpoſitione, p. 2. c.7 nu.16.& 27. 309. & 312
Teſtator ſi relinquat cedulam eius manu ſcriptam,an ea vim teſtamenti habeat,ſi verificetur per literarum comparationem, non obſtãte,quod nullus teſtis eam ſcribere viderit, p.2. c.8.num.21.25.& 77. 325.& 331
Teſtator infirmus ſi balbutire incipiat, vel inarticulatè loqui,an præſumatur ſanæ mentis, p. 2.c.8.num.54.& ſeq. 327
Teſtator poteſt tutori remittere confectionem inuentarij, ſed non confectionem libri adminiſtrationis,p.3.c.9 num.8. 416
Teſtator ſi liberauit tutorẽ, vel aliũ adminiſtratorẽ ſuorum bonorũ ab onere reddẽdæ rationis,quid opereẽ talis liberatio,ibid.n.9.& ſeq.
Et quid ſi filius reliquit patrem ſuorum filiorum tutorem, & eum ab hoc onere reddendi rationem liberauit,num.11. eod.
Et quid ſi huiuſmodi liberatio fiat à matre,nu. 12. eod.
Et quid ſi fiat à ſocero, nu.13. eod.
Et quid ſi fiat à patruo,nu.14. eod.
Teſtatoris diſpoſitio an extẽdatur ad caſũ ſimilẽ ex præſumpta eius mente, p.1.c.9.n.45. 156
Teſtator ſi legauit vxori mille, durante eius vita, honeſtè viuendo, & poſt eius obitũ ſubſtituit alium, ea tranſeunte ad ſecundas nuptias ſtatim habet locum ſubſtitutio, ibidem num.51.
Teſtamẽtum an reuocetur per religionis ingreſſum,p.1.c.3.num 93 & ſeq. 43
Et an teſtamentum factum infra annum probationis,ſtatim ſequuta profeſſione ſortiatur effectum? ibidem num 94. verſ. an autem.
Teſtamentum filijfamilias cum expreſſo patris conſenſu an valeat, ſi adeſt clauſula codicilia-

ris,

ris, par.1.cap.6. num.116.& ſeq. 102
Teſtamentum an ſit ipſo iure nullum, ſi mater eſſet preterita, p.2.c.4.num.34.& ſeq. 215
Teſtamentum, quod ſit ipſo iure nullum, vel quod impugnetur per querelam, quę vtilitas inde reſultet, par.2. cap.5. num.8. 284
Teſtamentum in ſcriptis multas requirit ſolemnitates,& vna deficiente, eſt ipſo iure nullum par.2. cap.8. num.5. & ſeq. 323
Teſtamentum nuncupatiuum nō requirit ſcripturam de eſſentia, ſed ad faciliorem probationem, ibidem num.7. eod.
Teſtamentum in ſcriptis, an per clauſulam codicillarem ſuſtineatur tanquam nuncupatiuū, ſi adſit ſolēnitatis defectus, ibid.nu.8.& ſeq. eo.
Teſtamentum inter liberos nullam requirit ſolemnitatem, ibidem num.13.
Et ſufficit, quod in eo duo tantum teſtes interueniant, num.16. eod.
Etiam non togati, num.20. eod.
Et admittuntur etiam fœminæ, num.19. eod.
Teſtamentum inter liberos valet ſine ſolemnitatibus, quatenus reſpicit fauorem filiorū tantum, & non vltra, p.2.c.8.nu.28.& ſeq. 325
Et in hoc teſtamento non poteſt tutor relinqui, num. 31. eod.
Et ſi relinquitur confirmandus eſt per Iudicem, num.32. eod.
Fallit tamen quando tutor relictus eſt etiam de liberis ipſius teſtatoris, num.34. eod.
Niſi ſit ſuſpectus, num. 35.
Teſtamentū inter liberos ſi eſt nullum ex defectu voluntatis non ſubſtinētur, p.2.c.8.nu.56. 328
Etiam ſi ſit ad pias cauſas, num.57. eod.
Nec conualidatur per clauſulam codicillarem num.58. eod.
Teſtamentum inter liberos non ſolemne an valeat, ſi filij ſint inæqualiter inſtituti, par.2. cap.8. num.38. & ſeq.
Et an per illud reuocetur primum teſtamentum ſolemne, in quo erat inſtitutus extraneus, & quid è conuerſo, num.41. eod.
Teſtamentum inter liberos non ſolemne an valeat reſpectu fœminarum excluſarum a ſtatuto, par.2.cap.8.num.43.
Et an valeat quoad filios adoptiuos, nu.44. eod.
Vel quoad filios naturales tantum, aut ſpurios num.45. eod.
Et quid in legitimato, num. 46. eod.
Et quid è conuerſo, ſi filius teſtatur inter parentes, num.47. eod.
Teſtamentum inter liberos nutu factū à teſtatore loqui nō volente, an valeat, p.2.c.8.nu.48.
Et quid ſi fiat à teſtatore balbutiente, ibidem num.49. eod.
Et quid in alijs teſtamentis, nu.50.& ſeq. eod.
Teſtamentū an valeat, ſi ex aliquo accidenti non fuerit completum, par.2.c.8.num.59.& ſeq. vſque ad 75. 328
Teſtamentum completū à teſtatore an valeat, ſi dum iuſsit vocari Notariū, & alios teſtes fuit morte præuentus, p.2.c.8.num.61.& ſeq.
Et quid ſi declarata voluntate coram Notario, & teſtibus, teſtator iuſsit craſtina die reuerti, & interim non mutata voluntate deceſsit, num.65. & ſeq. eod.
Et quid ſi declarata voluntate, dum eam Notarius ſcribebat, teſtator obijt, nu.67.& ſeq. eo.
Teſtamentum vt valeat, opus eſt, quod a Notario corā teſtib. publicetur, p.2.c.8.n.71.& ſeq. 330
Sed quid in teſtamento inter liberos, num.75. & ſeq. eod.
Teſtamentum conſignatum Notario, à quo dein de teſtator illud recuperauit, & diſsigillauit, an valeat inter liberos, p.2. c.8. nu.78.
Teſtamenti tenor probatur per duos teſtes teſtamētarios, dummodo deponant illud fuiſſe ſolemniter factum corā ſeptem, p.2.c.8.nu.18.
Teſtamenti reuocatio ex quibus inducatur, p.2. cap.8. num.42.
Teſtamentorū genera duo ſunt, ſcilicet in ſcriptis, & nuncupatiuum, par.2.cap.8.num.4.
Teſtādi facultas ex gratia cōceſſa fuit, p.2.c.8.n.1.
Et à iure gentium proceſsit, licet quoad ſolemnitates ſit de iure ciuili, num.3. eod.
Teſtis nemo eſſe poteſt in cauſa propria, par.4. cap.10. num.19. 529
Theſaurarius an aliquid percipere poſsit à creditoribus cameralibus pro anticipata ſolutione? par.3.cap.9.num.30. 419
Tortura inchoanda eſt à filio in cōſpectu patris, quando vterq; venit torquendus, par.2.cap.1. num.18. 170
Fallit tamen quando vnus ipſorum alias fuiſſet inquiſitus de eo delicto, num.19. eod.
Torturæ metus magis propriè incuſſus dicitur, quando reus examinatur in loco torturę, cum minis de torquendo, p.3.c.1.n.41.& ſeq. 366
Tractę non debent concedi, quando frumentum Regni nō ſufficit p eius vſu, p.2.c.3.n.70. 203
Trāſactio an reſcindatur ſub prætextu enormiſſimę læſionis, p.1.c.8.nu.55. 128
Tranſactio facta à patre cū Iudicis decreto, præſumitur vtilis, par.1.c.2.num.4. 20
In quibus autē caſibus nō valeat, vide eod.nu.4
Trebellianica an poſsit prohiberi per verba æquipollentia, p.2.c.4.nu.144. 228
Tutela teſtamentaria, quæ valet ab initio, in quo differat ab ea, quæ indiget confirmatione Iudicis, p.2.c.8.num.33. 325
Tutelæ excuſatio an competat Aduocatis? p.2. cap.5.num.84. 292
Et latius in allegationibus in fine eiuſdem cap. fol.295.

Tutelæ

Digitized by Google

Tutelæ munus defertur ſecundum ordinem ſuccedendi, p.3.c.10.nu.5. 425
Fallit autem in matre, & Auia, quæ etiam ſi vigore ſtatuti excluderentur à ſucceſſione filiorum & nepotum, non tamen cenſentur excluſæ ab eorum tutela, num.3.& 4. eod.
Tutor emere non poteſt bona pupilli, etiam per interpoſitam perſonam, p.1.c.4.nu.8. 50
Fallit tamen hæc concluſio, ſi emit palam, & bona fide, num.13 & ſeq. eod.
Vel ſi emit cũ cõſenſu alterius cõtutoris, n.15. eo.
Tutor vocatus in caſu quo vxor teſtatoris ad ſecundas nuptias tranſiret, non cenſetur vocatus in caſu mortis, p.1 c.9.nu.51. 157
Tutor an ſuccedat pupillo deficientibus conſanguineis, & an ei competat ius querelandi de morte pupilli, par.2.c.1.num.79. 175
Tutor an pupilli nõie poſſit remiſſionẽ facere, & ſine decreto Iudicis, & abſq; cauſę cognitione p.2.c.1.nu 80.cum plur.ſeqq. vſq; ad nu.103.
Tutor faciens pacẽ pro pupillo nõ poteſt illũ ad pœnã cõuentionalẽ obligare, p.2.c.1.n.115. 180
Tutor, & quicũq; alius qui aliena negotia gerit, tenetur librũ adminiſtrationis cõficere, & rationẽ reddere, alias præſumitur in dolo, & cõtra eũ iuratur in litẽ, p.3.c.9.nu.1.& ſeq. 416
Et idem eſt ſi librum conficiat, ſed inordinatè, & perplexè, nu.3. eod.
Tutor tenetur inuentarium conficere, alias præſumitur in dolo, ibid.nu 4.& ſeq. eod.
Tutor tempore redditionis rationum, tenetur dare copiam libri, & inuentarij, ibid.nu.7.eo.
Tutor vt nõ teneatur de mala adminiſtratione, quę facere tenetur, ibid.nu.24. eod.
Tutor pupilli pecuniã nõ debet tenere ocioſam, alioquin tenetur ad intereſſe, ibid.nu.25. 418
Tutor nomina debitorum debet exigere in tempore, alias tenetur de proprio, ſi efficiuntur non ſoluendi, ibid.num.26. eod.
Tutor pecuniã pupilli deponens penes cãpſorẽ publicũ, qui tunc reputabatur idoneus, eo poſtea decocto, ad nihilũ tenetur, ibid n.27. eod.
Tutor in proprios vſus conuertens pecuniã pupillarem, quomodo punitur, p.3.c 9.nu.28.
Et quid in maxario Reipublicæ, qui vtitur pecunia certo vſui deſtinata, nu.29. eod.
Et quid in alijs publicæ pecuniæ adminiſtratoribus, num.30. & ſeq. eod.
Et quid ſi tutor palam ad proprium vſum pecuniam pupillarem conuertit, ad finem eam traficandi in beneficium pupilli, num 33. eod.
Et an elicitũ ſit emere bona pupilli, n.34. 419
Tutor ſi prius erat pauper, & deinde ſit diues, an præſumatur ſubripuiſſe bona pupilli, n.35.eo.
Tutor ex quibus cauſis reddatur ſuſpectus, & an pendente iudicio ſuſpitionis debeat ab adminiſtratione remoueri, p.3.c.9.nu.38. 420
Et quid in officiali, nu.39. eod.
Et an iuſta cauſa eum ab adminiſtratione remouendi ſit, ſi malè vtatur ſubſtantia ſua, fideiubendo pro alijs, num.40. eod.
Et quid ſi vectigalia Regia conducat, n.40.eod.
Tutor antequã reddat integrã rationẽ ſuæ adminiſtrationis, an interim cogi poſſit ad exhibendũ bona ĩ inuẽtario deſcripta, p.3.c.9.n.41 421
Tutor in redditione computorum an deducere poſſit ſalarium, ibidem num.42. eod.
Tutor debitor pupilli ſi in prõptu offerat ſoluere debitũ an debeat admitti, p.3.c.9 n.43.421
Tutor an ſemel redditis rationibꝰ poſſit amplius moleſtari, & quid in alijs adminiſtratoribus, ibidem num.44. eod.
Tutor an teneatur de geſtis per eum pro rata, vel inſolidum, ibidem num.47. eod.
Tutor finita tutela an teneatur petere curatorẽ minori, & an interim teneatur proſequi lites pupilli inceptas, ibid.num.49. 421
Tutor an durante adminiſtrationis tempore petere poſſit rationum redditionem a cõtutore, par.3.cap.9 num 41. 420
Tutor eſſe neq; pupilli debitor, p.3.c.x.n.19.426
Sed fallit in tutore teſtamentario, nu 20. eod.
Et in matre, quę etiam ſi pupilli debitrix ſit, ad eius tutelam admittitur, nu.21. eod.
Sed quid in fratre, vide eod.nu.21. (421
Tutoris liberatio an ꝓſit cõtutori, p.3.c.9.n.48.
Tutori promiſſio facta a ſponſo pro deſponſanda pupilla an valeat, p.3.c.2 nu.7. 319
Et quid ſi promiſſio huiuſmodi fiat conſanguineo, num.8. eod.
Tutor luſor, ſeũ dilapidator ſi fuit à patre in teſtamento relictus, an debeat per Iudicem confirmari, vel poſſit tanquam ſuſpectus remoueri, remiſſiuè, p.3.c.9.nu 40. 420

V

Valor iuſtus rei venditæ quomodo probetur, par.1.c.8.nu.51. 128
Et an præſumatur eius mutatio, nu.52. eod.
Et quæ practica ſit ſeruanda in æſtimatione rei, num.53. eod.
Et quid ſi æſtimatores diſſentiunt circa valorem, num.54. eod.
Vaſallus ſi delinquit viuente patre, non prohibetur eius filios ſuccedere Auo, non obſtante patris delicto, p.4.c.5.num.40. 473
Vaſallus ſicut non tenetur iuuare dominũ contra ſemetipſum, ita etiã non tenetur eũ iuuare contra proprium filium, p.4.c.8.nu.20. 513
Vaſalli inuiti regulariter alienari non poſſunt, par.1.cap.1. num.25. 5
Vaſalli ſi alienantur inuiti, poſſunt impunè reſiſtere, & cogi nõ poſsũt ad præſtandũ iuramẽtũ fidelitatis nouo Dño, ibid.n.36.& ſeq. eod.
Vaſalli, qui p 30.annos fuerũt in demanio Principis

cipis iuuantur præſcriptione, ibid. nu. 48. 8
Vaſſalli acquieſcentes alienationi, acceptãdo nouum dominum abſque vlla proteſtatione, an poſſint poſtea contradicere, ibid. nu. 123. 17
Vaſſalli an & quando admitti debeant ad ſe redimendum, ibid. num. 128. eod.
Vaſſalli an puniãtur, ſi Dñm non defendunt cõtra aggreſſorẽ, p. 3. c. 6. n. 7. & 32. 399. & 401
Et quid ſi non defendunt officialem, nu. 8: eod.
Vaſſalli tenentur præſtare adiutorium pro Dño redimẽdo ab hoſtib. capto, p. 4. c. 10. nu. 26. 530
Et idem eſt pro redimenda perſona filij, ibid.
Vaſſallorum intereſt non alienari inferiori Domino, p. 1. c. 1. nu. 29. & 32. cum ſeq. 6
Vaſſallus an teneatur iuuare dominum ſuum in bello iniuſto, p. 3. c. 3. nu. 38. 387
Vaſſallorum intereſt dominum habere potentẽ, & inferiori non ſubijci, p. 1. c. 1. nu. 32. 6
Vaſſalli in multis caſib⁹ adiutoriũ dño pręſtare tenẽtur, p. 3. c. 3. n. 33. f. 6. & p. 4. c. x. nu. 27. 530
Venditor rẽ liberã tradere tenetur, alioquin eſt in facultate emptoris contractũ reſcindere, vel agere cõtra venditorẽ, vt pręſtet quãto minoris fuiſſet empturus ſi rẽ prioribus hypotecis obnoxiam ſciuiſſet, p. 1. c. 6. nu. 10. 122
Venditor reluens rẽ vigore pacti de retrouẽdendo, an teneatur ſtare locationi medio tẽpore factæ per emptorem, p. 4. c. 6. num. 31. 484
Venditor an habeat prælationis priuilegiũ in re vẽdita cũ retentione dominij, ibid. n. 67. 489
Venditio an ſit valida inter patrem, & filium, p. 1. c. 4. nu. 7. & ſeq. 50
Et quid ſi fiat palã, & bona fide, n. 13. & ſeq. eo.
Venditio pluriũ rerũ vnico pretio, an reſcindatur ſi vna ex eis tradi nõ poſſit, p. 1. c. 8. n. 11. 123
Venditis plurib. reb. vnico pretio, ſi aliqua reperiatur obligata, an reſoluatur totus contractus, p. 1. c. 8. nu. 12. 123
Verba quęuis generalia nõ inducũt reuocationẽ particulariũ conceſſionũ alijs factarũ, ſi nõ adeſt ſpecifica reuocatio, p. 1. c. 1. nu. 100. 15
Verba intelligi debẽt cũ effectu, p. 1. c. 3. n. 83. 42
Verborum ſuperfluitas, & impropriatio potius admittitur, quam quod admittatur reuocatio cum tertij præiudicio, p. 1. c. 1. nu. 101. 15
Veriſimile non eſt, quod ſummus Princeps neceſſitãte laboret, p. 1. c. 1. nu. 80. 11
Veritas oppugnata clareſcit, p. 1. c. 4. nu. 69. 58
Veritas conuitij in ſupplicatione prolata an excuſet a pęna iniuriarum, p. 1. c. 10. nu. 48. 162
Vidua committens ſtuprum intra annum luctus an dotem amittat, p. 1. c. 5. num. 53. 75
Vidua diues an gaudeat priuilegio electionis fori, p. 2. c. 2. nu. 96.
Et quid ſi luxurioſè viuat, ibid. num. 99.
Et quid ſi poſtea virũ ducat, vel à lite deſiſtat? & è conuerſo, ſi lite pendente efficiatur vidua an hoc priuilegiũ requirat, ibid. nu. 100. 193
Vidua an retineat omnia priuilegia primi viri, donec ſeruat lectum viduale, p. 3. c. 10. nu. 64. fol. 431. & vide in p. 4. c. 2. nu. 6. 442
Vitricus an teneatur alere priuignos, par. 2. cap. 3. num. 54. 200
Vincula duo magis ligant, & coniunctio duplex fortius ſtringit, p. 4. c. 9. nu. 76. & ſeq. 524
Vir ſi per decennium aluit vxorem, præſumitur dotem recepiſſe, p. 2. c. 7. num. 70. 318
Vir ſi promiſit vxorem rem renunciaturam, quę renunciauit, ſed quia fuit læſa; filij agunt pro eius reſciſſione, an ſi ſint patris hæredes, repellantur, p. 3. c. 7. nu. 38. 408
Vir paciſcens cum ſecunda vxore, quod filij ex eo matrimonio naſcituri nõ ſuccedant in feudis cum filijs primi matrimonij, an poſſit hoc pactum reuocari, p. 3. c. 7. nu. 40. 409
Virgo an habeat priuilegium electionis fori, p. 2. cap. 2. num. 94. 103
Vitium nefandum tentans punitur extraordinariè, p. 1. c. 5. nu. 62. 76
Et punitur etiam pollutio extra vas, nu. 63. eo.
Et ſi tentatus occidat tentantem, non punitur de homicidio, num. 64. eod.
Vitium nefandum ex quibus adminiculis probetur, ibid. nu. 65. & ſeq. eod.
Et an neceſſe ſit cõſtare de corpore delicti, n. 69.
Vitium nefandum an excuſetur, ſi quis dormiendo ſtuprauit puerum, dicens ſomniaſſe rẽ habere cum muliere, p. 1. c. 5. nu. 70.
Viuere an quilibet præſumatur centum annis, par. 1. cap. 6. num. 11. 88
Vitam vel mortem alicuius allegans eam probare tenetur, p. 1. c. 6. nu. 14. 89
Vniuerſitas an præferri debeat in affictũ introituum vniuerſalium alteri locatorum per Baronem pro eodem pretio, p. 1. c. 1. nu. 129. 18
Vniuerſitas non punitur, quando Ciues delinquũt, ſiuè maior pars illorũ, p. 1. c. x. n. 31. 161
Fallit ſi pręcedat tractatus, & deliberatũ totius Vniuerſitatis cõſiliũ ad delinquendũ, eo. n. 31.
Vniuerſitas denegans militibus hoſpitium non tenetur crimine rebellionis, quando non præceſſit eius collegialis tractatus, & deliberatio, p. 1. c. 10. nu. 32. 161
Fallit in crimine rebellionis, num. 34.
Et quando conſiſtit in omittendo, ibidem.
Vniuerſitas nõ amittit eius priuilegia ex delicto Ciuium, p. 1. c. 10. nu. 33.
Vniuerſitas quomodo ſit legitimè citanda, ibid. num. 34. in fine.
Vniuerſitas an habeat priuilegium electionis fori, par. 2. cap. 2. nu. 103. 193
Vniuerſitati quæritur actio ex iniuria facta Ciui, ibidem num. 28. eod.
Et idem eſt è contra, num. 29. eod.

Vni-

Digitized by Google

Vniuerſitati non proſunt actus particularium ad fundandam poſſeſſionem, ibid. nu. 34. eod.
Vſufructuario mortuo, vel aliter finito vſufructu, proprietario debentur omnes fructus pendentes, p. 1. c. 3. num. 108. 45
Vſusfructus patri quæſitus in bonis aduentitijs durat etiam poſt filij obitum, donec pater ſuperuiuat, ibid. num. 34. & ſeq.
Vſusfructus non quæritur patri in bonis aduentitijs, quando aliquid fuit legatum filio cum expreſſa prohibitione, quod non quęratur Patri vſusfructus, par. 1. c. 3. num. 38. 37
Vſusfructus an quæratur patri in dote aduentitia filij, ibid. num. 39. & ſeq. eod.
Vſusfructus an quæratur patri in dote recepta per filium, ibid. num. 45. & ſeq. eod.
Vſusfructus nō quæritur patri in bonis filio donatis à Principe, p. 1. c. 3. nu. 47. & ſeq. 39
Vſusfructus non quæritur patri, qñ frater fratri ſuccedit vna cū patre defuncti, ibid. n. 53. eod.
Vſusfructus ſi finitur infra annum per mortem vſufructuarij quomodo diuidantur penſiones domorum, p. 1. c. 3. nu. 110. 46
Vxor an excuſetur à pœna adulterij propter viri ſęuitiam, vel ſi non reddat ſibi debitum, vel ob famis neceſſitatem, p. 1. c. 5. nu. 49. 74
Vxor virum occidēs priuatur omni lucro, quod poſt eius obitū erat habitura, p. 1. c. 5. n. 82. 77
Et amittit dotē, & omne eius lucrū, nu. 83. eod.
Vxor adultera interficiens virum, poteſt ab eius hęredibus conueniri pro amiſſione dotis, non obſtante, qđ vir nō querelauit, ibid. n. 101. 80
Vxor an teneatur ad reſtitutionem pecunię viro mutuatę ex qua ipſa habuit alimenta? & an in ſubſidiū teneatur ad penſionem domus, & an teneatur pro ſeruitijs famulorū? & quid ſi poſt obitū viri continuauit habitare in domo conducta, p. 1. c. 6. nu. 124. 105
Vxor an filijs, ſeu alijs conſanguineis viri interfecti præferenda ſit in accuſando, aut remittēdo, p. 2. c. 1. nu. 12. cum plur. ſeqq. 169
Et ſi quid ob remiſſionem accipiat, & deinde tranſeat ad ſecundas nuptias, an teneatur illud filijs primi matrimonij reſeruare, ibid. nu. 17
Vxor immodicè à viro verberata poteſt ab eo diuertere, p. 3. c. 4. nu. 21. 390
Et eo caſu debet ali à marito extra eius domum, num. 24. eod.
Eique reſtitui debet dos, & donatio propter nuptias, num. 25. eod.
Et ſi adulterium vxor committit, non amittit dotem, num. 25.
Vxor an poſſit ſe obligare pro liberando à carceribus viro ſua culpa carcerato, p. 3. c. 5. nu. 13. & ſeq. vſque ad num. 20. 395
Vxor ſciens, & non reuelans tractatum contra virum, punitur eadem pęna, p. 3. c. 6. n. 29. 401
Vxor relicta domina, & vſufructuaria omnium bonorū, inſtitutis filijs hæredibus, habere debet ſolùm alimenta, p. 3. c. 8. nu. 1. & ſeq. 412
Quæ cōcluſio pluribus modis ampliatur, nu. 2. cum plur. ſeqq. eod.
Et limitatur num. 11. cum plur. ſeqq. eod.
Vxor relicta Domina, & vſufructuaria inſtitutis extraneis hęredibus, integrè vſumfructum habere debet, p. 3. c. 8 nu. 14. 413
Niſi aliter ex coniecturis teſtatorem voluiſſe appareat, num. 19. eod.
Et ſi ſunt inſtituti filius, & extraneus habebit pro medietate alimenta, & vſumfructum alterius portionis, num. 16. eod.
Vxor relicta vſufructuaria, inſtituto hærede extraneo, an ambo concurrant in vſufructu, p. 3. c. 8. num. 20. eod.
Vxor relicta vſufructuaria an deducat ante omnia dotem, & antefatum, & ex reſiduo hæreditatis viri accipiat alimenta, ibid. nu. 23. eod.
Vxor relicta adminiſtratrix, & vſufructuaria, an cenſeatur relicta tutrix filiorū, ibid. n. 24. eod.
Vxor poſt viri obitū retinet familiā, & ciuilitatē viri, donec alteri nubat, p. 4. c. 2. nu. 34. 445
Vxori non imputatur, ſi non curauit petere aſſecurationem, videns virum bona dilapidare, par. 2. cap. 7. num. 74. 319
Vxorem aliquam ſi quis iuret ducere, ſubintelligitur mediante dote cōgrua, p. 2. c. 7. n. 69. 318
Vxore interfecta a viro an cōmunes filij præferantur alijs conſanguineis remotioribus in accuſando, & remittendo, p. 2. c. 1. nu. 10. 168
Vxor an præferatur fiſco in ſucceſſione viri deficientibus alijs coniunctis, p. 2. c. 1. nu. 62, 173
Vxor an fideiubere poſſit pro viro dotem promittente, p. 2. c. 6. nu. 32. 303
Vxorem ſi quis aliquam ducere promittat, ſub intelligitur conditio, mediante dote congrua par. 2. cap. 7. num. 69. 318
Vxor an iuuetur Velleiano, ſi intercedit pro viro carcerato, vel carcerando, par. 3. cap. 5. num. 16. 395
Et quid ſi vir ſit in maxima famis neceſſitate conſtitutus, ibid. num. 17. eod.
Vxor poſt viri obitum retinet eadem priuilegia, quæ habebat eo viuente, donec vidualiter viuit, p. 4. c. 2. ſub nu. 5. & ſeq. 442

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google